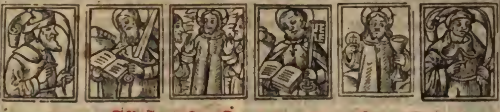
LUDOLFI CARTHUSIENSIS ... IN PSALTERIUM EXPOSITIO. IN QUA SUBIECTE...

Ludolph : von Saxen, Aurelius santo Augustinus, Hieronymus santo

Digitized by Google

R. BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II
ROMA
36
9 F
9
Digitized by Google

36. 9. F. 9

Ludolfi Carthuſienſis qui et autor fuit vite Chriſti: ī Pſalteriuꝫ expoſitio. In qua ſubiecte reperiuntur materie.

~~Pſalmi penitentiales et confeſſionales elegātes et deuoti domini Franciſci Petrarche Poete Laureati.~~ Deest

Tabula cunctorum dauiticorum pſalmorum. quere in fine libri

Tabula verſiculorum omnium: que q̄ꝫtum vtilitatis contineat non eſt explicare facile.

Tabula materiaꝝ principaliū in marginibꝰ annotatarū.

Additur in margīe ad ſolitā Hieronymi trāſlationē/ diui Auguſtini accuratiſſima de hebreo in latinū trāſlatio.

Jacobus Symler Durlaceñ. Ad lectorē

Grandia qui dulcis patrimonia ſumit Jeſu
Atqꝫ ſacro tollit munus ab officio/
Pſalmographi ſtudeat diuina Poemata vatis/
Mythica Ludolphi caſtaqꝫ ſcripta legat
Abd ita nam pandit nudis enigmata verbis
Ludolphus: memorans qcqd vbiqꝫ latet.

Cartusie Romane

VITTORIO ... IN ROMA

Tabula pſalmorum omnium ſm ordinem alphabeti.

AD dñm cum tribu. fo.clxxviij.co.j
Ad te dñe cla. fo.xxxv.co.ij.
Ad te dñe leuaui. fo.xxxi.co.iij
Ad te leuaui oculos. fo.clxxvij.c.j
Afferte dño filij dei .fo.xxxvj.co.ij.
Attendite popule meus. fo.ciij.co.j.
Audite hec omnes gentes. fo lxiij.co.j.
BEatus vir qui non habijt.f.iij.c.iij
Beatus q̄ intelligit. fo.liij.c.ij
Beatus vir qui ti. fo.clvij.c.j.
Beati quoꝝ remiſſe. fo.xl.co.j.
Beati immaculati. f.clxiij.c.j
Beati oēs qui timent dñm. fo.clxxxj. co.iiij.
Benedicā dñm in omni tpe. fo.xlij.co.ij.
Benedixiſti dñe terrā tuam. fo.cxvj.co ij.
Benedic anima mea dño j. fo.cxxxix.co.j.
Benedic anima mea dño.ij. fo.cxl.co.ij.
Bñdictus dñs deus meus. fo.cxcvij.co.iij
Bonū eſt cōfiteri dño. fo cxxvij.c.j
CAntate dño cāticū no.j.f.cxxxiij.iiij
Cātate dño cā.ij. fo.cxxxiij.c.ij.
Cātate cā.iij. fo.ciiij.co.iij.
Celi enarrāt gl'iā. fo.xxiij.c.iiij
Cōfitebor tibi dñe i to.j. fo.xij.iiij
Cōfitebor tibi dñe in to.ij. fo.clvj.co.ij.
Cōfitebor tibi dñe in to.iij. fo.cxc.co.iiij.
Confitebimur tibi deus. fo.c.co.ij.
Confitemini dño ꝛ inuocate. fo.cxliiij.c.j.
Cōfitemini dño qm̄ bon⁊.j. fo.cxlvj co.iij.
Cōfitemini dño qm̄ bon⁊.ij. fo.cxlix.co.iij.
Cōfitemini dño qm̄ bon⁊.iij. fo.clxij.co.iij.
Cōfitemini dño qm̄ bo.iiij. fo.clxi xvij.co.j
Cōſerua me dñe qm̄. fo.xix.col.ij.
Credidi ꝓpter qđ locut⁊ ſum. fo.clxj.co.ij.
Cum inuocarem. fo.vij.co.iij.
DE profundis cla. fo.clxxxij.c.j.
Dedu⁊ deus me⁊ reſpice.f.xxvij.iij
De⁊ deus meus ad te.fo.lxxxj.co.j
Deus auribus nr̄is. fo.lvij.co.iij.
Deus deorū dñs. fo.lxv.co.iij.
Deus in adiutorium. fo.xcij co.ij.
Deus in nomine tuo. fo.lxx.co.ij.
Deus iudicium tuum. fo.xcv co.j.
Deus laudē meā ne tacueris. fo.cliij.co.ij.
Deus miſereatur noſtri. fo.lxxxv.co.iiij.
Deus quis ſimilis erit tibi. fo.ciiij.co.j.
Deus repuliſti nos. fo.lxxvij.co.iiij.
Deus ſtetit in ſynagoga. fo.ciij.co.iij.
Deus venerunt gentes. fo.cix.co.j.
Deus noſter refugium. fo.lxj.co.ij.
Deus vltionū dñs. fo.cxxix.co.j.
Dilexi qm̄ exaudiet.fo. fo.clx.co.iij.
Diligam te domine. fo.xxj.co.ij.
Dixit dñs dño meo. fo.clv.co.ij.
Dixit iniuſtus vt delinquat fo.xlvj.co.j.
Dixit inſipiēs in corde ſuo.j. fo.xvij.co.iiij.
Dixit inſipiens in corde.ij. fo.lxix.co.iij.
Dixit cuſtodiā vias meas. fo.lj.co.iij
Domine dominus noſter. fo.xj.co.iij.
Dominus illuminatio mea. fo.xxxiij.co.j
Dominus regit me. fo.xxix.co.iiij.
Dñs regnauit decorē. fo.cxviij.co.ij.
Dñs regnauit exultet terra fo.cxxxij.c.iiij.
Dñs regnauit iraſcantur. fo.cxxxiij.co.iij.
Dñe deus me⁊ in te ſperaui. fo.x.co.ij.
Dñe clamaui ad te. fo.cxciij.co.iij.
Dñe deus ſalutis mee. fo.cxix.co.iij.
Dñe exaudi orationē meā.j. fo.cxxxvj.c.iiij.
Dñe exaudi orationē meā.ij. fo.cxcvj.co iij.
Dñe dñs noſter. fo.xj.co.iiij.
Dñe in virtute tua letabit. fo.xxvj.co.iiij.
Dñe ne in furore tuo arguas me.j. fo.ix.co.ij
Dñe ne in furore tuo arguas me.ij. fo.l.co.j
Dñe nō eſt exaltatū. fo.clxxxij.co.ij.
Dñe probaſti me. fo.cxcj.col.ij.
Dñe qđ multiplicati ſunt. fo.vj.co.ij.
Dñe qs habitabit in taberna. fo.xviij.c.iiij
Dñe refugiū factus es. fo.cxxiiij.co.ij.
Dñi eſt terra et plenitudo. fo.xxx.co.ij.
ECce nūc bñdicite do fo.clxxxvj.c.j
Ecce q̄ bonū. fo.cxxxv.c.ij.
Eripe me de inimici. fo.xxvj.c.j
Eripe me dñe ab. fo.cxciij.co.iij
Eructauit cor meū vbū fo.lix.c.iij
Exaltabo te de⁊ meus rex. fo.cxcix.co.j.
Exaltabo te dñe qm̄ ſuſcepiſti. fo.xxxvij.c.j.
Exaudiat te dñs in die tri. fo.xxvj.co j.
Exaudi deus deprecationē fo.lxxix.co.ij.
Exaudi de⁊ orōnē meā cū dep̄. fo.lxxxj.c.iiij
Exaudi dñe iuſticiā meā. fo.xx.co.ij.
Exaudi de⁊ orōnē meā ꝛ ne. fo.lxxj.co.j
Expectans expectaui dñm. fo.lij.co.iiij.
Exultate iuſti in dño. fo.xlj.co.j.
Exultate deo adiutori nr̄o. fo.cij.co j.
Exurgat de⁊ ꝛ diſſipent. fo.lxxxvj.co ij
FUndamenta eius in montibus ſanctis diligit dñs. fo.cxviij.co.iiij.
INclina domine aurem tuā et exaudi me. fo.cxvij.c.iiij
In conuertēdo dñs. fo.clxxx.c.iij
In dño cōfido. fo.xv.co.iiij
In exitu iſrl' de egypto. fo.clix.c.iiij.
In te domie ſperaui nō cōfun.j. fo xxxviij.c.j.
In te domie ſperaui nō cōfun.ij. fo.xciij.co.j.
Iubilate deo oīs terra.j. fo.lxxxiiij.co.j.
Iubilate deo omnis terra.ij. fo.cxxxv.co.ij.
Iudica me deus et diſcerne. fo.lvij.co.j.
Iudica me dñe qm̄. fo.xxxiiij.co.j.
Iudica domie nocētes me. fo.xliiij.co.j.
LAuda aīa mea do. fo.cc.co.ij
Lauda hic.do. fo.ccij.co.iij.
Laudate dñm qm̄ bo. fo.cc.c.iij
Laud.do.i ſctis. fo.ccv.co.iij.
Laud.do.de celis. fo.cciij.c.iij
Laudate dñm oēs gētes. fo.cij.co.j.
Laudate nomē dñi. fo.cxxxvj.co.j.
Laudate pueri dñm. fo.clviij.co.j.

2

Tabula verſiculoꝛum totius pſalterij.

Letatus ſum in his. fol.clxxviij.co.ij
Leuaui oculos meos. fol.clxxvij.co.iiij
Magnus dñs et lauda fo.lxij.colũ iiij
Memẽto dñe dauid f.clxxxiiij co j.
Miſerere mei d.ſ. fo.lxvij. colũ.ij
Miſerere mei.d.qm̃. fo.lxxiij. col.j.
Miſerere mei deꝰ miſere.f.lxxiiij.c.j
Miſericoꝛdiam ⁊ iudiciũ. fo.cxxxv.co.iiij
Miſericoꝛdias domini in eternum. fol.cxxj.
columna. pꝛima.
Niſi dñs edifica. fol. clxxxj col.j
Niſi q: dñs erat in. fo. clxxix.col.iij
Noli emulare in mali.xlvij.colum j
Nonne deo ſubiecta.fol. lxxx.col.j.
Notꝰ i iudea deus fo.cj.colum.iij.
Omnes gentes plaudite manibus fo lxij
columna ſecunda
Paratum coꝛ meum deus. folio.clij
columna. tertia
Quare fremuerũt gentes fo.v.co.ij
Quã bõ iſrl' deus fo.xcvj co iij
Quã dilecta taberna. fo.cxv. colum iij
Quemadmodum deſide. folio.liiij.
columna. tertia.
Qui confidunt in domino fo.clxxx co.j
Qui habitat in adiutoꝛio fo cxxv co.iiij.
Qui regis iſrael. fo.cx. colũ.iij
Quid gloꝛiaris in malicia. folio.lxviij.
columna. quarta
Saluum me fac domine.xvj.colũ.iij.
Saluũ me fac deꝰ fol lxxxix col.ij
Sepe expugnauerunt. fo clxxxij
columna pꝛima
Si vere vtiqꝫ. fo.lxxv. co ij
Super flumia babylõis. fo.clxxxix.co.ij
Te decet hymnus. folio.lxxxij.
columna. quarta.
Verba mea auribus fo.viij.colũ ij
Venite exultemus. fol.cxx.co.iiij
Voce mea ad dominũ.j f.cij.co.iiij.
Voce mea ad do.ij.fo.cxcv.colũ iij.
Uſqꝫ q̃ dñe obliuiſceris. fo.xvij.c.ij
Ut quid deus repuliſti. fo.xcviij co.iij

Deo gratias.

Tabula verſiculoꝛum omni in toto pſalterio. contentoꝛum ſm alphabeti oꝛdinem.

A B altitudine diei timebo:ego vero in te ſperabo fol.lxxiij.co.ij.
Ab increpatione tua dñe:ab inſpiratione ſpiritus ire tue fo.xxij.col iij.
Ab increpatiõe tua fugient:a voce tonitrui tui foꝛmidabunt. fo.cxlj.col.ij
Ab increpatione tua deꝰ iacob :doꝛmitauerunt q aſcẽderũt equos. fo. cij.colum.j.
Abyſſus ſicut veſtimentũ amictꝰ eius:ſuper montes ſtabunt aque. fo.cxlj.colũ ij
Abyſſus abyſſuꝫ inuocat:i voce catharactaꝝ tuaꝝ
Ab omni via mala ꝓhibui pedes meos [f lvj.c iij
vt cuſtodiam verba tua fo.clxxj. co.iij
Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: oppꝛobꝛiũ inſipienti dediſti me. fo.lij columna.j
Abſcondes eos in abſcõdito faciei tue:a cõturbatione hominum fo.xxxix.co. iij.
Accedet hõ ad coꝛ altũ:⁊ exaltabiẗ deꝰ f lxxxij.c.ij
Accedite ad eũ et illuminamini:⁊ facies veſtre nõ confundentur. fo.xliij .co.j
Accingere gladio tuo ſup femur tuũ:potentiſſime
Acuerũt linguas ſuas ſicut ſerpẽtes vene [f.lx.c j
num aſpidũ ſub labijs coꝝ. fo.cxxiij.co.iij
A cuſtodia matutina vſqꝫ ad noctẽ: ſperet iſrael in domino. fo.clxxxiij.co.ij
Ad alligandos reges coꝛũ in cõpedibus: ⁊ nobiles coꝝ in manicis ferreis. fo .xxv.co.j
Ad annũciandũ mane miam tuã:⁊ veritatẽ tuam per noctem. fo.ccxxvij.co.ij
Adducentur regi virgines poſt eam: ꝓxime eius afferentur tibi. fo.lx.co.iiij.
Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. fo.ccv.co.j.
Adheſi teſtimonijs tuis dñe:noli me confundere. folio.clxvj. columna iij
Adheſit pauimẽto aĩa mea.viuifica me ſm verbuꝫ tuum.fo.clxvj. columna.j.
Adhereat lingua mea faucibus meis:ſi nõ meminero tui. fo.cxc.colũna.j
Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi: et bene patientes erunt vt annuncient folio.cxxviij. columna. ſecunda.
Adhuc eſce eoꝛũ erãt in oꝛe ipſoꝝ:⁊ ira dei aſcendit ſuper eos. fo.cvj col.ij
Adiſciat dñs ſuper vos:ſuper vos ⁊ ſuper filios veſtros fo.lx colum .ij
Ad ipſum oꝛe meo clamaui:⁊ exultaui ſub lingua mea.folio.lxxxv. columna.ij.
Adiuua me dñe deus meus :ſaluum me fac ſm miſericoꝛdiam tuam. fo.cliiij.columna.iiij
Adiuua me ⁊ ſaluꝰ ero:⁊ meditaboꝛ in iuſtificationibus tuis ſemper. fo.clxxij.co.iij.
Adiuua nos deus ſalutaris noſter:⁊ ꝓpter gloꝛiã nois tui dñe libera nos ⁊ ꝓpiciꝰ eſto pctis nr̃is ꝓpter nomen tuum folio.cx.colum.j
Adiutoꝛium noſtrũ in noĩe domini: qui fecit celũ ⁊ terram. fo.clxxx col j.
Adiutoꝛ meus ⁊ liberatoꝛ meus es tu:dñe ne moreris. fo.xiiij.col.iiij.
Adiutoꝛ meus eſto ne derelinquas me:neqꝫ deſpicias me deus ſalutaris meus. fo.xxiiij.co.iiij
Adiutoꝛ meus tibi pſallam: quia deus ſuſceptoꝛ meus es:deus meus miſericoꝛdia mea.fol.lxxvij columna. ſecunda.

VITTORIO

Tabula verſicuorum.

Adiutor meus protector meus tu es: deus meꝰ ne tardaueris. fo.liiij.co.ij

Adiutor ⁊ ſuſceptor meus es tu: ⁊ in verbum tuū ſuper ſperaui. fo.clxxij.co.ij

Ad meipm aīa mea cōturbata eſt: propterea memor ero tui de terra iordanis ⁊ hermonij a monte modico. fo.lvj col.ij.

Ad nihilum deductus eſt in conſpectu eius malignus timentes autem dominnm glorificat. folio xix.columna. prima.

Ad nihilū deuenient tanꝙ aqua decurrens: intēdit arcum ſuum donec infirmentur. fol.lxxv. columna. quarta

A domino factum eſt illud: et eſt mirabile in oculis noſtris. fo clxiij.co iij

Ad dominum cum tribularer clamaui: et exaudiuit me fo clxxvij. columna.j.

Adoleſcentulus ſum ego et contemptus: iuſtificationes tuas non ſum oblitus. folio.clxxiij columna: ſecunda

Adorate eum omnes angeli eius: audiuit ⁊ letata eſt ſyon.fo.cxxxiij columna.ij

Ad te domine clamabo deus meus ne ſileas a me nequando taceas a me ⁊ aſſimilabor deſcendentibus in lacum. fol.xxxv.colūna.ij.

Ad te domine clamabo: ⁊ ad deū meum deprecabor.fo.xxxvij. columna.iij

Ad te domine leuaui animam meam: deus meꝰ in te confido nō erubeſcam. fo.xxxj col.iij

Ad te clamauerunt ⁊ ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt ⁊ nō ſunt confuſi. fo xxviij. colū.j

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. folio.clxxix. columna prima

Aduerſum me loquebantur qui ſedebant in porta: ⁊ in me pſallebant qui bibebant vinum fo xc. columne. ſecunda.

Aduerſum me ſuſurrabant oēs inimici mei: aduerſum me cogitabant mala mihi.fo.lv columna.j.

Ad veſperum demorabitur fletus: ⁊ ad matutinū leticia.fo.xxxvij columna.ij

Ad videndum in bonitate electorum tuorū: ad letandum in leticia gentis tue vt lauderis cum hereditate tua.fo.cxlvij. columna ij.

Aduocauit celum de ſurſum: ⁊ terrā diſcernere populum ſuum fo.lxvj col.iiij

A facie dñi mota eſt terra: a facie dei iacob fo.clix columna. ſecunda.

A facie ire indignationis tue: quia eleuans alliſiſti me.fol cxxxvij. colūna.iij

Afferte dño filij dei: afferte domino filios arietū. folio.xxxix. columna iiij

Afferte dño gloriam et honorem: afferte domino gloriam nomini eius adorate dominum in atrio ſancto eius fo.xxxvj.co.ij

Afferte domino patrie gentiū: afferte domino gloriam et honorē: afferte domino gl'iaꝫ nomini eiꝰ folio.cxxxij. columna prima

Afferentur in leticia et exultatione: adducentur in templum regis. fo.lxj.co.j

Afflictus ſum et humiliatus ſum nimis: rugiebaꝫ a gemitu cordis mei. fo.l.col.iij

A finibus terre ad te clamaui dum anxiarer cor meum: in petra exaltaſti me.fo.lxxix.columna.j

A fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: propter iniquitatē corripuiſti hominem. folio.lij. columna ij

A fructu frumenti vini ⁊ olei ſui: multiplicati ſunt folio.viij. colūna prima

A iudicijs tuis nō declinaui: quia tu legē poſuiſti mihi.fo.clxxj. colūna j.

Alienati ſunt peccatores a vulua errauerūt ab vtero locuti ſunt falſa fo.lxxv.co iij

Alleuat dñs oēs qui corruūt: et erigit omnes eliſos.fol.cc. columna .j.

Alluxerūt coruſcationes tue orbis terre: commota eſt et contremuit terra fo.ciiij. colū.j

Alluxerūt fulgura eiꝰ orbi terre: vidit ⁊ cōmota eſt terra.fol.cxxxiij colūna .j.

Altaria tua domine virtutum: rex meus et deus meus.fo.cxv columna.iiij

A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnē viam iniquitatis. fo. clxxj.col.iiij

Amici mei ⁊ proximi mei: aduerſum me appropinquauerunt ⁊ ſteterunt. fo.l.col.iij

Amplius laua me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo munda me. fo.lxvij.col iij.

Amputa opprobrium meū qđ ſuſpicatus ſum: quia iudicia tua iocunda. fo.clxvij. colū.j

Anima mea in manibus meis ſemꝑ: legem tuam non ſum oblitus fo.clxxij. columna.j

Anima aūt mea exultabit in domino ⁊ delectabitur ſuper ſalutari ſuo. fo.xliij.co.iij

Anima eius in bonis demorabitur: ⁊ ſemen eius hereditabit terram. fo.xxxij. col.iij

Anima nr̄a ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venātium fo. clxxix.co.iiij

Anima noſtra ſuſtinet dominum: quoniā adiutor et protector noſter eſt. fo xlij colūna.ij

Animaliā puſilla cum magnis: illic naues pertrāſibunt.fo.cxlij. columna.iiij.

Animalia tua habitabunt in ea: paraſti in dulcedine tua pauperi deus fol lxxxviij. co.j

Anni noſtri ſicut aranea meditabūtur: dies annorum noſtrorū i ipſis ſeptuaginta anni.f.cxxv.c.j

Annunciaui iuſticiā tuā in eccleſia magna: ecce labia mea non prohibebo domine tu ſciſti.fol.liij. columna. tertia

Annunciaui ⁊ locutus ſum: multiplicati ſunt ſuꝑ numerum. fo.liij. col.ij

Annūciauerunt celi iuſticiam eius: ⁊ viderunt omnes populi gloriam eius fo.cxxxiij. co.j

Annunciauerunt opera dei: ⁊ facta eius intellexerunt.fo.lxxxij. colum iij

Annunciate inter gentes gloriam eius: in oībus populis mirabilia eius. fo.cxxxij. co.j

Annunciabitur domino generatio ventura: ⁊ annunciabunt celi iuſticiam eius: populo qui naſcetur quem fecit dñs fo.xxix.colū.iiij

Tabula verſiculoꝛum.

Anticipauerũt vigilias oculi mei: turbatus ſum et non ſum locutus fo.ciij. columna.j

Aperta eſt terra et deglutiuit dathan: ⁊ operuit ſuper congregationem abyꝛon. fol cxlvij columna. quarta.

Aperis tu manum tuam: ⁊ imples omne animal benedictione. fo.cc columna j.

Aperuerũt ſup me os ſuum ſicut leo rapiens ⁊ rugiens. fo xxviij. columna iij

Aperiã in parabolis os meum: loquar pꝛopoſitiones ab initio. fo.ciiij.colum iij

Aperite mihi poꝛtas iuſticie igreſſus in eas ꝯfitebo: domino hec poꝛta domini iuſti intrabunt in eam. fol.cxiij. colũ ij

Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eoꝛum: ⁊ non intrent in iuſticiam tuam. fo.xcj col.iij

Appꝛehende arma ⁊ ſcutũ: ⁊ exurge in adiutoꝛiũ mihi. fo.xliiij columna ſecunda.

Appꝛehendite diſciplinã: neq̃ñ iraſcat dñs ⁊ pereatis de via iuſta fo.vj.colũ.ij

Appꝛopinquet depꝛecatio mea i ꝯſpectu tuo dñe iuxta eloquiũ tuũ da mihi itellectũ. f.clxxvj.c.ij

Appꝛopinquauerunt perſequentes me iniquitati: a lege aũt tua lõge facti ſunt. f.clxxiiij.co.iiij.

Apud dominũ greſſus hominis dirigetur: et viam eius volet. fo.xlviij.col.iij.

Apud me oꝛatio deo vite mee: dicam deo ſuſceptoꝛ meus es fo.lvj.colum.iiij

Apud te laus mea i eccleſia magna: vota mea reddam in conſpectu timentium eum folio. xxix. columna. ſecunda

Arcum conteret et confringet arma: et ſcuta comburet igni fo.lxij.colũ.j

A reſiſtentibus dextere tue: cuſtodi me vt pupillã oculi. fol.xx. colũna.quarta.

Aruit tanq̃ teſta virtus mea: ⁊ lingua mea adheſit faucibus meis: et in puluerẽ moꝛtis deduxiſti me. folio.xxviij. colũ iij

A ſagitta volante in die: a negocio perambulante in tenebꝛis: ab incurſu et demonio meridiano. folio. cxxvj. columna pꝛima.

Aſcendit fumus in ira eius: ⁊ ignis a facie eiꝰ exarſit: carbones ſuccenſi ſunt ab eo. folio.xxij. columna. pꝛima

Aſcendit deus in iubilo: ⁊ dominus in voce tue. folio.lxij. columna.iij

Aſcendiſti in altum: cepiſti captiuitatem: accepiſti dona in hominibus fo.lxxxvij.co.iiij.

Aſcendunt montes ⁊ deſcendunt campi: in locum quem fundaſti eis. fo.cxlj.colũ. iij.

Aſcendũt vſq; ad celos ⁊ deſcendũt vſq; ad abyſſos: anima eoꝝ in malis tabeſcebat. fo.clj.c.iij

A ſolis oꝛtu vſq; ad occaſum: laudabile nomẽ dñi. folio.clviij. columna. ſecũda

A ſolis oꝛtu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari fo cxlix. columna. quarta.

A ſolis oꝛtu vſq; ad occaſum: ex ſyon ſpecies decoris eius.lxv. columna.iiij.

Aſperges me dñe yſopo ⁊ mũdaboꝛ: lauabis me ⁊ ſuper niuem dealbaboꝛ fol.lxvij.colũna quarta

Aſpice in me ⁊ miſerere mei: ſm iudicium diligentium nomen tuum. fo.clxxiij.colũ iiij

Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circundata varietate. fol.lx col iij.

Aſtiterunt reges terre et pꝛincipes conuenerunt in vnum: aduerſus dominum et aduerſus chꝛiſtũ eius. fol.v. columna.iij.

A templo tuo in hieruſalẽ: tibi offerẽt reges munera fol.lxxxviij. columna iiij

Attẽdite popule meꝰ legẽ meã: inclinate aurẽ veſtram in verba oꝛis mei fo.ciiij. colũ j

Attollite poꝛtas pꝛĩcipes veſtras: ⁊ eleuamini poꝛte eternales: ⁊ introibit rex gloꝛie. fo.xxxj co.ij

Atollite poꝛtas pꝛĩcipes veſtras: ⁊ eleuamini poꝛte eternales: et introibit rex gloꝛie. fo.xxxj columna. pꝛima

Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurẽ tuaꝫ: ⁊ obliuiſcere populum tuum ⁊ domum patris tui. folio. lx. columna. tertia

Audi populus meꝰ ⁊ loquar iſrael ⁊ teſtificaboꝛ tibi: deus deus tuus ego ſum. fo.lxvj. colũ.j

Audi populus meus ⁊ conteſtaboꝛ te iſrael ſi audieris me non erit in te deus recens: neq; adoꝛabis deum alienum. fo.cxij co.iiij

Audite hec omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis oꝛbem. fol.lxiiij. col.j

Audiuit deus ⁊ ſpꝛeuit: ⁊ ad nihilum redegit valde iſrael. fo. cviij.co.ij

Audiuit dñs ⁊ miſertus eſt mei: dñs factꝰ eſt adiutoꝛ meus. fo.xxxvij.co.iiij

Audiẽt verba mea q̃m potuerũt: ſicut craſſitudo terre erupta eſt ſuper terram fo.cxcv.colũ ij.

Audiã quid loquat in me dñs deus q̃m loquetur pacem in plebem ſuam. fo cxvij.col.pꝛĩa.

Auditã fac mihi mane miſericoꝛdiã tuam: quia in te ſperaui. fo cxcvij co.ij

Auditui meo dabis gaudium ⁊ leticiam: ⁊ exultabunt oſſa humiliata. fo.lxviij.colũna.j.

Auertiſti nos retroꝛſum poſt inimicos noſtros ⁊ q oderunt nos diripiebant ſibi folio lxviij col.iij

Auertiſti teſtamentũ ſerui tui pꝛophanaſti in terra ſanctuarium eius. fo.cxxiij.co.iij

Auertiſti adiutoꝛium gladij eius: ⁊ non es auxiliatus ei in bello fo.cxxiij.co.iij

Auertiſti faciem tuã a me: ⁊ factus ſum conturbatus. fol.xxxvij. colũna. iij.

Auertantur retroꝛſum et reuereantur qui volũt mihi mala. fo.liiij colũna.j

Auertantur retroꝛſum et confundantur: cogitantes mihi mala. fo xliiij.co.ij.

Auerte faciem tuã a pctis meis: ⁊ omnes iniquitates meas dele fo.lxviij.co.j

Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ: i via tua viuifica me: fo.clxvj.colũ. iiij

Auerte mala inimicis meis: ⁊ in veritate tua diſpde illos. fo.lxx. colũna.iiij

Auertẽte autem te faciem turbabuntur auferes ſpiritum eoꝛum et deficient: et in puluereꝫ ſuum

reuertentur. fo.cxliij.colū.ij
Auertant̄ retroꝛſum ⁊ erubeſcant: qui volunt mi bi mala fo.xcij.co.iij
Auertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mi bi euge euge fo.xcij.co.iij
Aufer a me oppꝛobriū ⁊ ꝯtēptū: qꝛ teſtimōia tua exquiſiui. fo.clxv. columna.iiij
Auferuntur iudicia tua a facie eiꝰ: omniū inimicorum ſuoꝛum dominabitur fo.xiiij.co.iiij
A voce gemitus mei adheſit os meum carni mee. folio .cxxxvij columna.j
A voce expꝛobꝛantis ⁊ obloquētis: a facie inimici ⁊ perſequentis fo.lviij.co.iiij
Aures habēt ⁊ non audient: neqꝫ enī eſt ſpiritus in oꝛe ipſoꝛum. fo.clxxxvij.co.iiij
Aures habent ⁊ nō audient: nares habēt et non odoꝛabunt. fo.clix. colū.iij
Auribꝰ percipe dn̄e oꝛationē meā: ⁊ itēde voci depꝛecationis mee. fo.cxviij.co j.
Auribus percipe oꝛationem meam: non in labijs doloſis. folio.xx columna.iij.
Aut obliuiſcet̄ miſereri deus: aut cōtinebit in ira ſua miſericoꝛdias ſuas. fo.ciij.colū.ij
Aut in finē miſericoꝛdiā ſuā abſcidet: a generatione in generationem. fo.ciij co ij
Auxiliū meū a dn̄o: q̇ fecit celū ⁊ trā. f.clxxvij.iiij
BEatus qui intelligit ſuper egenū ⁊ pauperē: in die mala liberabit eum dominus. fo.liiij.co.iij.
Beatꝰ hō quē tu erudierꝭ dn̄e ⁊ dē lege tua docueris eū. f.cxxix.c.iiij
Beatꝰ vir qui timet dn̄m: in mandatis eius volet nimis. fo.clvij colūna j.
Beatus vir qui nō abijt in conſilio impioꝝ ⁊ in via peccatoꝛum nō ſtetit: et in cathedra peſtilentie non ſedit fo.iij.colum iij
Beatus vir cuius eſt nomen dn̄i ſpes eius: ⁊ nō reſpexit in vanitates ⁊ inſanias falſas. fo.liij columna prima
Beatus vir cui nō imputauit dominus peccatū: nec eſt in ſpū eius dolus. fo.xl.colū.j.
Beatus vir qui impleuit deſideriū ſuum ex ipſis: non confundetur cum loquetur inimicis ſuis in poꝛta. fo.clxxxj. colūna iiij
Beatꝰ vir cuiꝰ eſt auxiliū abs te aſcēſiones in coꝛde ſuo diſpoſuit in valle lachꝛymarū: in loco quē poſuit. fol.cxvj. colum.j
Beatꝰ cuiꝰ deꝰ iacob adiuto: eiꝰ ſpes eius in domino deo ipſius qui fecit celū ⁊ terrā: mare ⁊ oīa que in eis ſunt. fol cc. col.iiij
Beatus qui tenebit: ⁊ allidet paruulos ſuos ad petram. fo.cxc co iij
Beatus quem elegiſti et aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis. fo. lxxxiij.colū.j.
Bti imaculati ivia: q̇ ābulāt i lege dn̄i. fo.clx.co.j.
Beati omnes qui timent dominum: qui ambulāt in vijs eius fo clxxxj.col.iiij.
Beati quoꝛū remiſſe ſunt iniquitates: et quoꝝ tecta ſunt peccata. fo xl.columna.j
Beati qui habitāt in domo tua: in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te fo.cxvj.columna.j
Beati qui cuſtodiunt iudicium ⁊ faciunt iuſticiā in omni tempoꝛe. fo.cxlvij.col j
Beati qui ſcrutantur teſtimonia eius: in toto coꝛde exquirunt eum. fo.clxiiij col.iij.
Beata gens cuiꝰ eſt dn̄s deus eiꝰ: ppl's quē elegit in hereditatem ſibi fo.xlij.colūna iiij
Beatū dixerunt ppl'm cui hec ſunt: beatus populus cuiꝰ dn̄s deus eius fo.cxcix.co.j
Benedictus dn̄s deus iſrael a ſeculo ⁊ in ſeculum fiat fiat. fo.lv columna iij
Benedictus dn̄s qm̄ mirificauit miam ſuā mihi: in ciuitate munita. fo.xxxix.colū.iij
Benedictus dn̄s qui nō dedit nos: in captione dentibus eoꝛum fo.clxxix.co.iiij.
Benedictus dn̄s: quoniam exaudiuit vocē depꝛecationis me. fo.xxxv. columna iiij
Benedictus dn̄s deus iſrael a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculum: ⁊ dicet oīs populus fiat fiat. f.cxlix.co.iij
Benedictꝰ dn̄s deus iſrael: qui facit mirabilia ſolus. fo.xcvj colūna iij
Benedictꝰ dominus in eternū: fiat fiat. fo.cxliij. columna. columna.j
Benedictus dominus ex ſyon: qui habitat in hieruſalem fo.clxxviij. colūna.j.
Benedictus dn̄s deus meꝰ qui docet manꝰ meas ad pꝛelium: ⁊ digitos meos ad bellū. folio.cxcvij columna quarta.
Benedictꝰ dominus die quotidie: pꝛoſperū iter faciet nobis deus salutariū noſtroꝛū. fo.lxxxviij columna pꝛima.
Benedictꝰ es domine: doce me iuſtificatiōes tuas fo.lxv.columna. ſecunda
Benedictus deus qui non amouit oꝛationē meā et miſericoꝛdiam ſuam a me. fo.lxxxv. col.iij
Benedicti vos a dn̄o: qui fecit celū ⁊ terrā. fo clx columna. ſecunda.
Benedicite gentes deum noſtrū: ⁊ auditam facite vocem laudis eius. fo.lxxxiij.co.iiij
Benedicite dn̄o oēs virtutes eius: miniſtri eius q̇ facitis voluntatem eius. fo.cxl colū.ij
Benedicite dn̄o oīa opa eiꝰ in omni loco dominationis eiꝰ benedic aīa mea dn̄o. fo cxl.co.ij
Benedicite domino oēs angeli eiꝰ potētes virtute: facientes verbum illius ad audiendam vocē ſermonum eius. fol cxl.colum ij.
Benedic anima mea domino: domine deus meus magnificatus es vehementer. folio cxl. columna. tertia.
Benedic anima mea domino: et omnia que intra me ſunt nomini ſancto eius. folio cxxxix.co.j
Benedic anima mea domino: et noli obliuiſci omnes retributiones eius. fo cxxxix co.j
Benedicam dominū in omī tempoꝛe: ſemper laus eius in oꝛe meo. folio.xlij.colū.iij
Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectū insuper et vſqꝫ ad noctem increpuerunt me renes mei. fol.xix. columna. iiij

Benedicat te dominus ex ſyon: qui fecit celum et terram. fo.cxxxvj.co.ij.
Benedicat tibi dñs ex ſyon: ⁊ videas bona hierl'z oib⁹ diebus vite tue. fo.cxxxij.co.ij
Benedicat nos deus de⁹ nr̄ benedicat nos de⁹: ⁊ metuāt eū oēs fines terre. fo.lxxxvj.co.j.
Benedices corone anni benignitatis tue: ⁊ campi tui replebuntur vbertate. fo.lxxxiij.co.iij.
Benedixiſti dñe terram tuam: auertiſti captiuitatem iacob. fo.cxvj.co.iij.
Benedixit domui iſrael: benedixit domui aaron. folio.clx.co. prima.
Benedixit omnibus qui timent dñm: puſillis cum maioribus. fo.clx.co.ij.
Benediximus vobis de domo dñi: deus dñs et illuxit nobis. fo.cxiij.co.iij.
Benefac domine: bonis et rectis corde. fo.clxxx columna. ſecunda.
Beneplacitum eſt dño ſuper timentes eum: et in eis qui ſperāt ſup mia eius. fo.ccij.co.ij.
Benigne fac dñe in bona voluntate tua ſyon: vt edificent muri hierl'm. fo.lxviij.co.iij.
Beſtie ⁊ vniuerſa pecora: ſerpentes ⁊ volucres pēnate. fo.cciij.co.ij.
Bonus eſt tu: et in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas. fo.clxix.co.j.
Bonum eſt confidere in dño: ꝙ cōfidere in homie folio.clxij.col. ſecunda.
Bonū eſt cōfiteri dño: et pſallere nomini tuo altiſſime. fo.cxxvij.co.j
Bonum eſt ſperare in domino: ꝙ ſperare in principibus. fo.clxij.co.ij.
Bonum mihi q: humiliaſti me: vt diſcam iuſtificationes tuas. fo.clxix.co.ij.
Bonū mihi lex oris tui: ſuper milia auri et argēti fo.clxix.col. ſecūda.
Bonitatē feciſti cū ſeruo tuo dñe ſm verbum tuū folio.clxviij.co. quarta
Bonitatem et diſciplinā et ſcientiam doce me: q: mandatis tuis credidi. fo.clxix.co.j.
Buccinate in neomenia tuba. i inſigni die ſolēnitatis veſtre. fo.cxij.co.ij.

Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis: ad te aūt nō approxinquabit. fo.cxxvj.co.ij.
Cadent in rhetiaculo eius pctōres ſingulariter ſum ego donec tranſeam. fo.cxcv. columna. tertia.
Cadent ſuper eos carbones: in ignem deijcies eos: in miſerijs non ſubſiſtent. folio.cxciij. columna. ſecunda.
Calicem ſalutaris accipiam: ⁊ nomē domini inuocabo. fo.clxj.co.iij.
Cantate dño cāticū nouū: laus ei⁹ in eccleſia ſanctorum. fo.cciiij.c.iiij.
Cantate dño canticum nouum: cantate domini omnis terra. fo.cxxxj.c.iiij.
Cantate dño et bñdicite nomini eius: annunciate de die in diem ſalutare eius. fo.cxxxij.
... lumua. prima.
Cantate dño canticū nouum: q: mirabilia fecit. folio.cxxxiij.co. tertia.
Cantate deo pſalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui aſcendit ſuper occaſum dñs nomen illi. fo.lxxxvj.co. tertia.
Cantate ei canticum nouū: bene pſallite ei in vociferatione. fo.cxlj.co.ij.
Cantate ei et pſallite ei: narrate omnia mirabilia eius laudamini in noie ſctō ei⁹. fo.cxliiij.c.j.
Cantabo dño in vita mea: pſallam deo meo ꝙdiu ſum. fo.cxlij.co. tertia.
Cantabiles mihi erant iuſtificationis tue in loco peregrinationis mee. fo.clxviij.co.j
Captabunt in aiam iuſti: et ſanguinē innocētem condemnabunt. fo.cxxx.co.iij
Caput circuitus eorū: labor labiorum ipſorū operiet eos. fo.cxciiij.co.j.
Caſtigans caſtigauit me dñs: et morti non tradidit me. fo.clxiij.co.ij.
Catuli leonum rugientes vt rapiant: et querant a deo eſcam ſibi. fo.cxlij.c.iij
Celum celi domino: terrā autē dedit filijs hoim folio clx col. ſecunda
Celi enarrant gloriam dei: ⁊ opera manuum eius annunciat firmamētum fo.xxvj.co iiij.
Cibabis nos pane lachrimarum: ⁊ potū dabis nobis i lachrimis in mēſura. fo.cxj.co.j
Circundate ſyon ⁊ cōplectimini eam: narrate in turribus eius fo.lxiij.c iiij.
Circundantes circundederunt me: et in nomine dñi: q: vultus ſum in eos. fo.clxij co.iiij.
Circundederunt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me. fo.clx.co.iiij.
Circundederunt me vituli multi. thauri pingues obſederunt me. fo xxviij.co.ij.
Circundederunt me ſicut apes et exarcerunt ſicut ignis in ſpinis: et in nomie domini q: vultus ſum in eos. f.clxij.co. quarta.
Circundederunt me dolores mortis: ⁊ torrentes iniquitatis conturbauerunt me. fo.xxj. columna. quarta
Circuierunt me ſicut aqua tota die: circundederunt me ſimul. fo.cxx co.iiij
Circuiui et immolaui in tabernaculo eius hoſtiā vociferationis: cantabo et pſalmū dicam dño. folio xxxiij.col. quarta
Cito fecerunt obliti ſunt operū eius: ⁊ nō ſuſtinuerunt cōſilium eius. fo.cxlvij.co.iiij.
Clamaui ad te dñe dixi tu es ſpes mea: portio mea in terra viuentiū. fo cxcvj.col.j.
Clamaui ad te ſaluum me fac: vt cuſtodiam mandata tua. fo.clxxiiij.co.iij.
Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te man⁹ meas fo cxx.co.ij.
Clamaui in toto corde exaudi me dñe: iuſtificationes tuas requiram. fo.clxxiiij.c.iij.
Clamauerunt iuſti et dñs exaudiuit eos: et ex oibus vijs liberauit eos. fo xliij.co.iiij.

Tabula verſiculoꝛum

¶ Clamauerunt nec erat qui ſaluos faceret ad dominum: nec exaudiuit eos. fo.iiij.co.ſ.
¶ Clamabo ad deum altiſſimū: deuꝫ qui benefecit mihi. fo.lxxiiij.co.ij.
¶ Clamabit ad me et exaudiaꝫ eū cū ipſo ſuꝫ in tributione: eripiam euꝫ et gloꝛificabo eum. f.cxxvj columna. quarta.
¶ Coagulatū eſt ſicut lac coꝛ eoꝝ: ego vero legē tuā meditatus ſum. fo.clxix.co.ij
¶ Cogitaui dies antiquos: et annos eternos in mēte habui. fo.ciiij.co.ſ.
¶ Cogitaui vias meas: et conuerti pedes meos in teſtimonia tua. fo.clxviij.co.ſ.
¶ Cogitauerunt et locuti ſunt nequitiam: iniquitatem in excelſo locuti ſunt. fo.xcvij.co.ij.
¶ Cognoui dñe q: equitas iudicia tua: ꝛ in virtute tua humiliaſti me. fo.clxix.co.iij.
¶ Cognoui omnia volatilia celiꝛ: pulchꝛitudo agri mecum eſt. fo.lxvſ.co.ij.
¶ Cognoui q: faciet dñs iudicium inopis: et vindictaꝫ pauperum. fo.cxciiij.co.ij.
¶ Cognoſcetur dñs iudicia faciēs: in operibus manuū ſuaꝝ cōpꝛehenſus eſt peccatoꝛ. fo.xiiij.co.ſ.
¶ Collocauit me in obſcuris ſicut moꝛtuos ſeculiꝛ anxiatꝰ eſt ſup me ſpiritus meus: in me turbatū eſt coꝛ meum. fo.cxcvſ.co.iiij.
¶ Cōmota eſt et cōtremuit terra: fundamenta mōtium conturbata ſunt et commota ſunt: qm̄ iratus eſt eis. fo.xxij.co.ſ.
¶ Commoueatur a facie eius vniuerſa terra: dicite in gentibus quia dominus regnauit. fo.cxxxij columna. ſecunda
¶ Cōmouiſti terrā et cōturbaſti eā: ſana cōtritiōes eius q: cōmota eſt. f.lxx.c.iij.
¶ Cōplaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuādū me reſpice. fo.liij.co.iiij.
¶ Concaluit coꝛ meum intra me: et in meditatione mea exardeſcet ignis. fo.lſ.co.iiij.
¶ Cōculcauerunt me inimici mei tota die: qm̄ multi bellantes aduerſum. fo.lxxij.c.ij.
¶ Cōcupiui ſalutare tuū dñe: et lex tua meditatio mea eſt. fo.clxxvſ.co.iiij.
¶ Cōcupiuit aīa mea d̄ſiderare iuſtificatiōes tuas in omni tēpoꝛe. fo.clxv.co.iiij.
¶ Cōfeſſio eius ſuper celum et terram: et exaltauit coꝛnu populi ſui. fo.cciiij.c.ij
¶ Cōfeſſio et magnificētia opus eius: et iuſticia eiꝰ manet in ſeculū ſeculi. fo.clvſ.co.iij.
¶ Confeſſio et pulchꝛitudo in conſpectu eius: ſanctimonia et magnificentia in ſanctificatione eiꝰ folio.cxxxſ.col. pꝛima.
¶ Cōfeſſionē et decoꝛē induiſti: amictus lumine ſicut veſtimento. fo.cxl.co.iiij.
¶ Cōfige timoꝛe tuo carnes meas: a iudicijs eī tuis timui. fo.clxxij.co.iiij
¶ Confitebor tibi in cythara deꝰ deus meꝰ q̄re triſtis es aīa mea: et q̄re ꝯturbas me. fo.lvij.co.ij.
¶ Confitebor tibi in ſeculum q: feciſti: et expectabo nomen tuum qm̄ bonum eſt in conſpectu ſanctoꝛum ſuoꝛum.. fo.lxix.co.ij.
¶ Confitebor tibi dñe i toto coꝛde meo: qm̄ audiſti omnia verba oꝛis mei. fo.cxc.co.iiij.
¶ Confitebor tibi in eccleſia magna: in ppl'o graui laudabo te. fo.xlv.co.ij
¶ Confitebor tibi qm̄ exaudiſti me: et factus es mihi in ſalutem. fo.clxiij.co.ij.
¶ Cōfitebor tibi in directione coꝛdis: in eo ꝙ didici iudicia iuſticie tue. fo.clxiiij.co.iiij
¶ Cōfitebor tibi dñe ī toto coꝛde meo: narrabo oīa mirabilia tua. fo.xiij.co.iiij.
¶ Confitebor tibi dñe deus meus in toto coꝛde meo et gl'ificabo nomē tuū in eternū. fo.cxviij.c.ij
¶ Confitebor tibi dñe in toto coꝛde meo: in cōſilio iuſtoꝝ et ꝯgregatiōe. fo.clxxiiij.co.iij.
¶ Confitebor tibi quia terribiliter magnificatꝰ es mirabilia opera tua: et anima mea cognoſcet nimis. fo.cxcij.c.iiij.
¶ Confitebor tibi in populis domine: et pſalmum dicam tibi in gentibus. fo.lxxiiij.co.iiij.
¶ Confitebor tibi in populis dñe: et pſallam tibi in nationibus. fo.clij.co.iiij.
¶ Confitebor tibi qm̄ exaudiſti me: et factus es mihi in ſalutem. fo.clxiij.c.iiij.
¶ Confitebor dño ſm iuſticiā eius ꝛ pſallam nomini domini altiſſimi. fo.xſ.co.iij.
¶ Confitebor dño nimis i oꝛe meo: et in medio multoꝛum laudabo eum. fo.clv.co.ſ.
¶ Confitebimur tibi deus: confitebimur ꝛ inuocabimus nomen tuum. fo.c.co.iij.
¶ Confitebuntur celi mirabilia tua dñe: etenim vitatē tuā in eccl'ia ſctōꝝ. fo.cxxſ.co.ij.
¶ Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in eternum mīa eius. fo.clxxxviij.c.ſ.
¶ Cōfitemini dño in cythara: in pſalterio decē coꝛdarum pſallite illi. fo.xlſ.co.ij.
¶ Cōfitemini dño dñoꝝ.qm̄. fo.clxxxviij.c.ij.
¶ Cōfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in ſeculum miſericoꝛdia eius. fo.cxlix.co.iiij
¶ Cōfitemini dño celi qm̄. fo.clxxxix.co.ij.
¶ Cōfitemini dño et inuocate nomē eius: annunciate inter gentes opera eius. fo.cxliiij.co.ſ.
¶ Cōfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in ſeculum miſericoꝛdia eius. fo.clxij.co.iiij.
¶ Confitemini dño qm̄ bonus qm̄ in ſeculuꝫ miſericoꝛdia eius. fo.cxlvſ.co.iiij.
¶ Confitemini dño qm̄ bonus qm̄ in ſeculuꝫ miſericoꝛdia eius. fo.clxiij.co.iiij
¶ Confitemini dño dñoꝝ: quoniam in eternum miſericoꝛdia eius. fo.clxxxix.co.ij.
¶ Cōfitemini deo deoꝛum.qm̄. fo.clxxxviij.co.ij
¶ Confiteantur dño mīe eius: et mirabilia eiꝰ filijs hominum. fo.clſ.co.iiſ.
¶ Cōfiteantur dño mīe eius: et mirabilia eiꝰ filijs hominum. fo.clſ.co.ſ.
¶ Cōfiteantur dño mīe eius: et mirabilia eiꝰ filijs hominum. fo.cl.co.ij.
¶ Cōfiteantur dño mīe eius: et mirabilia eiꝰ filijs hominum. fo.cl.co.iij.

Confiteantur nomini tuo magno: qm̄ terribile ⁊ ſanctum eſt et hono: regis iudicium diligit. folio cxxxiiij. col. tertia
Cōfiteantur tibi ppl'i deus: confiteanẜ tibi ppl'i oīs: terra dedit fructū ſuū. fo.lxxxvj.co.j.
Cōfiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. fo.lxxxv.co.iiij.
Cōfiteantur tibi dn̄e omēs reges terre: q: audierūt omīa verba o:is tui. fo.cxcj.co.j.
Cōfiteantur tibi dn̄e oīa opa tua: et ſancti tui benedicāt tibi. fo.cxcix.co.iiij
Confortati ſunt qui perſecuti ſūt me inimici mei iniuſte: que non rapui tunc exſoluebā. fo.lxxxix columna. quarta.
Confundantur et deficiāt detrahentes aīe mee: operiantur cōfuſione et pudo:e qui querūt mala mihi. fo.xciiij.co.j.
Confundantur omnes iniqua agentes: ſuper'nacue. fo.xxxj.co.iiij.
Confunfundantur et reuereantur: querentes animam meam. fo.xliiij.co.ij.
Confundanẜ et reuereantur ſimul: q̇ querūt animā meam vt auferāt eam. fo.liiij.co.j.
Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebo: in mandatis tuis. fo.clxix.c.iiij.
Confundantur et reuereantur: qui querunt animam meam. fo.xcij.co.iij.
Cōfundanẜ oēs qui ado:āt ſculptilia: ⁊ q̇ glo:iantur in ſimulach:is ſuis. fo.cxxxiij.co.ij.
Confringam illos nec poterunt ſtare: cadent ſubtus pedes meos. fo.xxiiij.co.j.
Congregans ſicut in vtre aquas maris: ponēs in theſauris abyſſos. fo.xlj.co.iij.
Cōgregate illi ſctōs eius: q̇ o:dināt teſtamentū eius ſup ſacrificia. fo.lxv.co.iiij
Cōſerua me dn̄e qm̄ ſperaui in te. dixi dn̄o deus meus es tu. fo.xix.co.ij.
Conſiderat peccato: iuſtū: et querit mo:tificare eum. fo.xlix.co.ij.
Conſiderabam ad dexterā ⁊ videbā: ⁊ nō erat q̇ cognoſceret me. fo.cxcvj.co.j.
Cōſiliū aūt dn̄i in eternū manet: cogitatiōes co:dis eius in generatione et generationem. fo.xlj columna. quarta
Cōſtitue ſup eum peccato:em: et diabolus ſtet a dextris eius. fo.cliij.co.iij.
Cōſtitue dn̄e legiſlato:em ſuper eos: ſciant gētes qm̄ hoīes ſunt. fol.xiiij.col.ij.
Conſtituit eum dn̄m dom⁹ ſue: et p:incipē omīs poſſeſſionis ſue. fo.cxlv.co.j.
Cōſtituite diē ſolemnē in cōdenſis: vſq3 ad co:nu altaris. fo.cxiij.co.iiij.
Cōſumeẜ nequitia peccato:ū ⁊ diriges iuſtū: ſcrutans co:da et renes deus. fo.xj.co.j.
Contaminauerūt teſtamentū eius: diuiſi ſunt ab ira vultus eius: et app:opinquabit co: illius. folio.lxxij.col. tertia
Contere b:achium peccato:is et maligni: quereẜ peccatum illius ⁊ nō inuenietur. fol.xv.col.iij.
Contritio ⁊ infelicitas in viis eo:um: et viam pacis non cognouerunt: non eſt timo: dei ante oculos eo:um. folio.xviij columna.ij.
Contriſtatus ſum in exercitatione mea: et cōturbatus ſum a voce inimici: et a tribulatione peccato:is. fo.lxxj.columna.ij.
Conturbati ſunt omnes q̇ videbāt eos: ⁊ timuit omnis homo. fo.lxxxij.colū iij
Conturbate ſunt gentes ⁊ inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuā mota eſt terra fo.lxj.co quarta
Conuerte nos deus ſalutaris noſter: ⁊ auerte irā tuam a nobis. fo.cxvj colū.iiij
Conuerte dn̄e captiuitatem noſtrā: ſicut to:rēs in auſtro. fo.clxxx.colū.iiij.
Conuertere domine vſq3 quo et dep:ecabilis eſto ſuper ſeruos tuos. fo.cxxv col ij
Conuertere dn̄e et eripe aīam meam: ſaluum me fac p:opter miſerico:diam tuam fo.ix.colū iij
Conuertere aīa mea in requiē tuā quia dominus benefecit tibi. fol.clxj.colū.j
Cōuertanẜ pctō:es in infernū: oīs gentes q̄ obliuiſcuntur deum. fo xiiij col j.
Conuertantur mihi timentes te: ⁊ q̇ nouerūt teſtimonia tua fo.clxix.co.iiij
Conuerteẜ dolo: ei⁹ in caput ei⁹: ⁊ i vertice ipſius iniquitas eius deſcēdet. fo.xj columna.iij.
Cōuertentur ad veſperā ⁊ famē patienẜ vt canes ⁊ circuibunt ciuitatem. fo lxxvj.col.iij
Cōuertenẜ ad veſperā ⁊ famē patienẜ vt canes: ⁊ circuibunt ciuitatem fo.lxxvij. colū.j
Conuertit aquas eo:ū in ſanguinē: et occidit piſces eo:um. fo cxlv.colū iij
Cōuertit co: eo:ū vt audirēt ppl'm ei⁹: ⁊ dolum facerent in ſeruos eius fo.cxlv.colū.ij
Cōuertiſti planctū meū i gaudiū mihi: ɔcidiſti ſaccū meū ⁊ circumdediſti me leticia. fo.xxxvij.c iiij
Credo videre bona domini: in terra viuentium. folio.xxxv columna p:ima
Credidi p:opter qđ locutus ſum: ego autē humiliatus ſum nimis. fo.clxj.col.ij
Co: meū conturbatum eſt in me: ⁊ fo:titudo mo:tis cecidit ſuper me. fo.lxxj.colum ij
Co: meum conturbatum eſt in me: dereliquit me virtus mea: et lumen oculo:um meo:um et ipſum non eſt mecum. fo.l.columna.iij
Co: meū et caro mea: exultauerunt in deū viuū folio cxv. columna quarta.
Co: mundū crea in me deus: ⁊ ſpm̄ rectum innoua in viſceribus meis. fo.lxviij.co.j
Co: autem eo:um non erat rectum cum eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamento eius. folio. cvj. columna. quarta
Co:am illo p:ocident ethiopes: et inimici ei⁹ terram lingent. fo.xcv. co.iiij.
Co:ā patribus eo:um fecit mirabilia in terra egypti: in cāpo thaneos. fo.cv col j.
Co:ripiet me iuſtus in miſerico:dia ⁊ increpabit me: oleum autem pctō:is non impinguet caput

meum. fo.cxcv.co.j.
Coꝛrupti ſunt et abhominabiles facti ſunt in ſtudijs ſuis:non eſt qui faciat bonum non eſt vſq̄ ad vnum. fo.xviij.co.j.
Coꝛrupti ſunt ⁊ abhominabiles facti ſunt i iniq̄tatibus:non eſt q̇ faciat bonū. fo.lxix.co.iiij.
Cuius maledictione os plenum eſt et amaritudine et dolo:ſub lingua eius labor et doloꝛ.fo.xxv. columna. quarta.
Cū inuocarē exaudiuit me deus iuſticie mee:i tribulatione dilataſt i mihi. fo.vij.co.iij.
Cu; eſſent numero breui:pauciſſimi et incole eiꝰ fo.cxliiij.co. quarta.
Cū exurgeret in iudicio deꝰ vt ſaluos faceret oēs manſuetos terre. fo.cij.co j.
Cū occideret eos q̄rebant eū ⁊ reuertebant̄ ⁊ diluculo veniebāt ad eum. fo.cvj.co.iiij.
Cū ceciderit nō collidet̄:quia dñs ſupponit manum ſuam. fo.xlviij.co.j.
Cū his qui oderunt pacem eram pacificus:cū loquebar illis impugnabant me gratis.fo.clxxvij columna. tertia.
Cū dederit dilectis ſuis ſomnum:ecce hereditas domini filij merces fructus ventris.f.clxxxj.c.iij
Cū ſancto ſanctus eris:et cum viro innocente innocens eris. fo.xxiij.co.j.
Cū iraſceretur furoꝛ eoꝛum in nos: foꝛſitan aqua abſoꝛbuiſſet nos. fo.clxxix.co.iij.
Cū exarſerit in breui ira eius : beati omnes qui confidunt in eo. fo.vj.co.ij.
Cū exurgerent homines in nos : foꝛte viuos deglutiſſent nos. fo clxxix.co.iij.
Cū iudicatur exeat cōdēnatus:⁊ oꝛatio eius fiat in peccatum. fo.cliij.co.iiij.
Cū hoībus opantibꝰ iniquitatē:et nō cōmunicabo cū electis eoꝛū. fo.cxcv.co.j
Cū exoꝛti fuerit pctōꝛes ſicut fenū : et apparuerit oēs q̇ opant̄ iniq̄tatē. fo.cxxvij.co.iij.
Cur timebo i die mala:iniquitas calcanei mei circundabit me. fo.lxiiij.c.ij
Currus dei decē milibꝰ mltiplex milia letātiū dominꝰ in eis i ſynai i ſctō. fo.lxxxvij.co iiij.
Cuſtodiens paruulos dñs:humiliatus ſum ⁊ liberauit me. fo.clxj.co.j.
Cuſtodi me a laqueo quē ſtatuerūt mihi:et a ſcādalis opantiū iniq̄tatem. fo.cxcv.co.ij.
Cuſtodi me dñe de manu pctōꝛis:et ab hoībꝰ iniquis eripe me. fo.cxciij.co.iiij
Cuſtodi animā meam qm̄ ſanctus ſum:ſaluū fac ſeruum tuum deus meus ſperantem in te.folio. cxviij.col. quarta.
Cuſtodi animam meam et erue me:nō erubeſcā: quoniam ſperaui in te. fo.xxxij.co.iiij
Cuſtodi innocētiā ⁊ vide equitatē: qm̄ ſunt reliquie homini pacifico. fo.xlix.co.iij.
Cuſtodiuit anima mea teſtimonia tua:et dilexit ea vehementer. fo.clxxvj.co.ij.
Cuſtodiebam teſtimonia eius: et preceptum qđ dedit illis. fo.cxxxv.co.j.
Cuſtodit dñs oēs diligentes ſe: ⁊ oēs peccatoꝛes diſperdet fo.cc. columna.ij
Cuſtodit dñs oia oſſa eoꝛū vnum ex his nō ꝯteret folio.xliij columna .iiij
Da illis ſcḋm opera eoꝛum: et ſcḋm neq̄tiam adinuentionū ipoꝝ f.xxv.c iiij
Da mihi intellectum ⁊ ſcrutaboꝛ legem tuam ; ⁊ cuſtodiā illam in toto coꝛde meo. fo clxxj.co.iiij
Da nobis auxilium de tribulatiōe :q: vana ſalus hominis. fo.lxxviij.colū.ij.
Da nobis auxilium de tribulatione : et vana ſalꝰ hominis. fo cliij.colū.ij
Dante te illis colligent:aperiente te manum tuā omnia implebuntur bonitate. fo. cxliij.co.j
De celo auditum feciſti iudicium : terra tremuit ⁊ quieuit. fol.cij. colū.j
De celo reſpexit dominus:vidit omnes filios hominum. fo.xlij.colū.iiij
Decidāt a cogitationibus ſuis ſcḋm multitudine; impietatum eoꝛum expelle eos:quoniam irritauerunt te domine. fo ix.colum.j
Declaratio ſermonum tuoꝝ illuminat : ⁊ intellectū dat paruulis. fo clxxiij.col. iij
Declina a malo ⁊ fac bonum:⁊ inhabita in ſeculū ſeculi.folio.xlviij. columna. iiij
Declinate a me maligni :et ſcrutaboꝛ mandata dei mei. fo clxxij col.iij.
Declinantes autem in obligatiōes adducet dominus cum operantibus iniquitate; :pax ſuper iſrael.fo.clxxx. columna.ij
Dediſti nos tāꝙ oues eſcarū ⁊ in gētibus diſperſiſti nos.fo.lviij. colū.iij
Dediſti metuētibus te ſignificationē: vt fugiant a facie arcus. fo lxxvij. co.iiij.
Deduc me in ſemita mandatoꝝ tuoꝝ: quia ipſa; volui.fol.clxvj columna.iiij
Deduc me dñe in via tua et ingrediar in veritate tua:letetur coꝛ meum vt timeat nomen tuum.folio.cxviij. columna .ij
Deduxiſti ſicut oues populū tuu;:in manu moyſi et aaron.fo.ciiij. columna. j
Deduxiſti me q: factus es ſpes mea:turris foꝛtitudinis a facie inimici. fo.lxxix.colū.ij
Deduxit me ſup ſemitas iuſticie: propter nomen ſuum.fo.xxx columna .j
Defectio tenuit me ꝓ peccatoꝛibꝰ derelinquentibus legem tuam fo.clxviij.co.j
Defecit caro mea ⁊ coꝛ meū: deꝰ coꝛdis mei pars mea deus in eternum. fo.xcviij co.ij
Defecit in ſalutare tuū aīa mea:et in verbū tuu; ſuperſperaui. fo.clxx.colū.j.
Defecerūt oculi mei in eloquium tuum:dicentes quādo ꝯſolaberis me ibidem
Deficiant peccatoꝛes a terra et iniqui ita vt non ſint:benedic anima mea domino. fo.xliij co.iiij
Delectare i dño:⁊ dabit tibi petitiōes coꝛdis tui [f.xlvij.c.ij]
Deleātur de libro viuētiū:⁊ cū iuſtis non ſcribantur. folio xcj.columna.iij

Delictũ meũ cognitũ tibi feci. ⁊ iniuſticiam meã non abſcondi. fo. xl. colum. ij
Delictũ oris eoꝝ ſermonẽ labioꝝ ipſorũ. ⁊ cõprehendantur in ſuperbia ſua fo. lxxvij. colũ. j
Delicta quis intelligit. ab occultis meis munda me. ⁊ ab alienis parce ſeruo tuo. fol. xxv. col. iij
Delicta iuuentutis mee. ⁊ ignorantias meas ne memineris. fo. xxxij. col. j.
Deprecatus ſum faciẽ tuã in toto corde meo. miſerere mei ſm eloquiũ tuũ. fo. clxviij. co. ij
De preparato habitaculo ſuo. reſpexit ſuper oẽs qui habitant terrã. fo. xlij. col. iiij
De pfundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocẽ meam. fo. clxxxiij. colũ. j
De quo nõ impleuit manũ ſuã qui metet: ⁊ ſinum ſuũ qui manipulos colliget. fo. clxxxij. c. iiij
Deſcẽdet ſicut pluuia in vellus. ⁊ ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terrã. fo. cxv. co. iij
Deſiderium cordis eius tribuiſti ei: ⁊ voluntate labiorũ eius nõ fraudaſti eũ. fo. xxvj. co. iiij
Deſiderium pauperũ exaudiuit dñs: ꝑparatio cordis eorum audiuit auris tua. fo. xv. c. iij
Deſiderabilia ſuper aurũ ⁊ lapidẽ preciosum mltũ ⁊ dulciora ſuper mel ⁊ fauũ fo. xxv. col. iij
Deſine ab ira ⁊ derelinque furorem. noli emulari vt maligneris. fo. xlvij. col. iij
Deſtruxiſti eũ ab emundatione. ⁊ ſedẽ eius i terra colliſiſti. fo. cxxiiij. colũ. iiij
Deſtruxiſti oẽs ſepes eius: poſuiſti firmamentum eius formidinẽ. fo. cxxiij. col. iij
De torrente in via bibit ꝓpterea exaltabit caput. fo. clvj. colum. j
Detrahentem ſecreto ꝓximo ſuo. hunc perſequebar. folio. cxxxvj. c. ij
De tribulatione inuocaui dñm. ⁊ exaudiuit me i latitudine dominus. fo. clxiij. colũ. iij
Deus in adiutorium meũ intende: dñe ad adiuuãdũ me feſtina. fo. xcij. colũ. ij
Deus in ſancto via tua: quis deus magnus ſicut deus nr̃. tu es qui facis mirabilia fo. ciij. c. iij
Deus aũt rex nr̃ ante ſecula. operatus eſt ſalutẽ in medio terre. fo. xcix. co. iij
Deus venerunt gentes in hereditatem tuam polluerũt tẽplũ ſctm̃ ſuũ. poſuerunt hieruſalẽ i pomorum cuſtodiam. fo. cxxj. c. iiij
Deus cõuerte nos. ⁊ oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus. fo. cx. co. iiij
Deus vltionum dominus: deus vltionum libere egit. fo. cxxix. colũ. j
Deus virtutum conuerte nos. ⁊ oſtende faciẽ tuã ⁊ ſalui erimus. fo. cxj. co. j.
Deus meus es tu ⁊ cõfitebor tibi deus meus es tu ⁊ exaltabo te. fo. clxiij. col. iiij.
Deus deorum dominus locutus eſt. ⁊ vocauit terram. folio. lxv. colum. iij.
Deus in domibus eius cognoſcetur: cũ ſuſcipiet eam. fol. lxiij. col. j.
Deus auribus noſtris audiuimus patres noſtri annunciauerunt nobis. fol. lvij co. iiij
Deus i medio eius nõ cõmouebit. adiuuabit eã deus mane diluculo. fo. lxj. co. iij
Deus meus, eripe me de manu peccatoris. ⁊ de manu cõtra legẽ agentis ⁊ iniqui. fo. xcij. col. ij.
Deus canticũ nouũ cantabo tibi in pſalterio decacordo pſallam tibi. f. cxcviij. col. iiij
Deus tu conuerſus viuificabis nos ⁊ plebs tua letabitur in te. fo. cxvij. co. j
Deus quis ſimilis erit tibi neq; taceas neq; cõpeſcaris deus. foli. ciij. col. j.
Deus ſtetit in ſynagoga deorum: in medio autẽ deos diiudicat. fo. ciij. col. iij
Deus meus pone illos vt rotam. ⁊ ſicut ſtipulã ante faciem venti. fo. cxv. col. j.
Deus qui glorificatur in cõſilio ſanctorum magnus ⁊ terribilis ſuper omnes qui in circuitu eius ſunt. fol. cxxj. col. iij
Deus laudem meã ne tacueris: quia os peccatoris ⁊ os doloſi ſuper me apertũ eſt fol. ciij. c. ij.
Deus autẽ noſter in celo. omnia quecunq; voluit fecit. fo. clix. columna tertia
Deus nr̃ refugiũ ⁊ virtus adiutor in tribulationibus q̃ inuenerũt nos nimis. fo. lxj. colũ. ij
Deus iniqui inſurrexerũt ſuper me. ⁊ ſynagoga potentiũ queſierunt aiam meam. ⁊ nõ ꝓpoſuerunt te in cõſpectu tuo fo. cxvij. col. iij
Deus tu ſcis inſipientiam meã. ⁊ delicta mea a te non ſunt abſcondita. fo. lxxxix. co. iiij
Dñe deus virtutum qs ſilis tibi potẽs es dñe. ⁊ veritas tua in circuitu tuo. fo. cxxj. col. iij
Deus deus meus. ad te de luce vigilo. folio. lxxj columna. prima.
Deus locutus eſt in ſancto ſuo: letabor ⁊ partibor: ſichimã. ⁊ conuallem tabernaculorum metibor. folio. lxxvij. columna. j
Deus oſtendit mihi ſup inimicos meos ne occidas eos neq̃ obliuiſcant ppli mei. f. lxxvj. c. iiij
Deus deus meus reſpice in me quare me dereliquiſti, longe a ſalute mea verba delictorum meorum. folio. xxvij. col. iij.
Deus qui precinxit me virtute. ⁊ poſuit immaculatam viam meã. folio. xx. col. iij
Deus ne elongeris a me: deus meus in auxilium meum reſpice. fo. xcij. c. iij
Deus meus adiutor meus. ⁊ ſperabo in eum. folio. xxj. columna tertia
Deus iudicium tuum regi da. ⁊ iuſticiam tuam filio regis. folio. xcv. co. j
Deus noſter deus ſaluos faciendi. ⁊ domini domini exitus mortis. fo. lxxxviij. co. j
Deus conteret dentes eorum in ore ipſoꝝ molas leonum cõfringet dñs. fo. lxxv. c. iij
Deus repuliſti nos ⁊ dſtruxiſti nos: iratus es ⁊ miſertus es nobis. fo. lxxvij. col. iiij
Deus qui das vindictas mihi ⁊ ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracũdis folio. xxiiij columna tertia
Deus virtutum conuertere: reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vineam iſtam fo. cxj. col. iij

Deus vitam meã annunciaui tibi: poſuiſti lachꝛimas meas in conſpectu tuo. fo.lxxiij.col.ij
Deus miſereatur noſtri ꝛ benedicat nobis. illuminet vultum ſuum ſuper nos ꝛ miſereatur noſtri. fo.lxxxv.col.iiij.
Deus meus impolluta via eius: eloquia domini igne examinata. pꝛotectoꝛ eſt omnium ſperantium in ſe. fo.xxij. col.ij
Deus cum egredereris in cõſpectu populi tui: cũ pertranſieris in deſerto. fo.lxxxvij. co.j
Deus iudex iuſtus foꝛtis ꝛ patiens nunq̃d iraſcetur per ſingulos dies fol.xj.col.j
Deus de celo pꝛoſpexit ſuper filios hominũ: vt videat ſi eſt itelligẽs aut reqnirẽs deũ. f.lxix.c.iiij
Deus me⁹ clamabo ꝑ diẽ ꝛ nõ exaudies: ꝛ nocte ꝛ nõ ad inſipientiã mihi fo.xxvij.col.iiij
Deus exaudi oꝛationem meã: aurib⁹ percipe verba oris mei fo.lxx.col.iiij
Deus in loco ſancto ſuo: deus qui habitare facit vnius moꝛis in domo fo.lxxxvj.col.iiij
Deus docuiſti me a iuuentute mea: ꝛ vſq; nũc ꝓnunciabo mirabilia tua fo.xciij.col.ij
Deus in noie tuo ſaluũ me fac: ꝛ in virtute tua iudica me. folio.lxxvij.colũ.ij
Deus manifeſte veniet: deus noſter ꝛ non ſilebit folio.lxv. colũna.iiij
Deum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timoꝛe vbi nõ fuit timoꝛ fol.lxx.col.j
De ventre matris mee deus meus es tu: ne diſceſſeris a me. fo.xxviij.c.ij
De vultu tuo iudiciũ meũ ꝓdeat: oculi tui videant equitatem. fol.xx.c.iij
Dextera domini fecit virtutem dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit virtutem. folio.clxiij. columna pꝛima
Dexterã tuã ſic notam fac ꝛ eruditos coꝛde in ſapientia. fol.cxxv.colum.ij
Dicat nunc iſrael quoniã bonus: qm̃ in ſeculum miſericoꝛdia eius fo.clxij.co.iiij
Dicat nũc domus aaron: qm̃ in ſeculum mia eius folio ibidem.
Dicant nunc qui timent dominum. qm̃ in ſeculũ miſericoꝛdia eius. folio ibidem.
Dicant qui redempti ſunt a dño quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos folio.cxlix. columna.iiij.
Dicet dño ſuſceptoꝛ meus es tu. ꝛ refugiũ meum deus meus ſperabo in eũ. fol.cxxv.co.iiij
Dicens tibi dabo terrã chanaã: funiculum hereditatis veſtre fo.cxliiij.col.ij
Dicentes de⁹ dereliquit eũ: perſequimini ꝛ cõpꝛehendit eũ: q: nõ eſt qui eripiat fo.cxiij.c.iij
Dicite deo q̃ terribilia ſunt opera tua domine in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. fol.lxxxiiij. col.j
Dies ſuper dies regis adijcies annos eius, vſq; in diem generationis ꝛ generationis. folio.lxxix columna. tertia
Dies diei eructat verbum: ꝛ nox nocti indicat ſcientiam. fo.xxv.col.j.
Dies mei ſicut vmbꝛa declinauerunt. ꝛ ego ſicut fenum arui fo.cxxxvij.co.iiij.
Die ac nocte circundabit eã ſuper muros ei⁹ iniquitas. ꝛ laboꝛ in medio eius ꝛ iniuſticia. folio lxj. columna. iiij
Dilataſti greſſus meos ſubt⁹ me. ꝛ non ſunt infirmata veſtigia mea fo.xxiij.colũ.iiij
Dilexi qm̃ exaudiet dñs: vocem oꝛationis mee. folio.clx. colũna.ij
Dilexiſti maliciã ſuper benignitatẽ: iniquitatẽ magis loqui q̃ equitatẽ. fo.lxix.co.j.
Dilexiſti omnia verba pꝛecipitationis: lingua doloſa. fol.lxix.colũ.j.
Dilexiſti iuſticiã ꝛ odiſti iniquitatem: pꝛopterea vnxit te deus deus tuus oleo leticie pꝛe conſoꝛtibus tuis fol.lx.colũ.ij
Diligã te domine foꝛtitudo mea: dominus firmamentum meũ ꝛ refugium meum ꝛ liberatoꝛ meus. folio.xxj. colũna ſecũda.
Diligite dominũ oẽs ſancti eius: qm̃ veritatem requiret dominus. ꝛ retribuet abundanter facientibus ſuperbiam fo.xxxix.c.iiij
Diligit miam ꝛ iudicium: mia domini plena ẽ terra. folio.xlj.columna.ij
Dinumerabo eos ꝛ ſuper arenam multiplicabuntur: exurrexi ꝛ adhuc ſum tecum. folio . cxcij. columna quarta
Dirige me in veritate tua ꝛ doce me: quia tu es deus ſaluatoꝛ meus. ꝛ te ſuſtinui tota die. folio xxxj. columna quarta
Diriget manſuetos in iudicio: docebit mites vias ſuas. folio.xxxij.col.ij.
Dirigatur oꝛatio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo: eleuatio manuum mearum ſacrificiũ veſpertinum. folio.cxciij.col. iiij.
Diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam: factus eſt oppꝛobꝛium vicinis ſuis. fo.cxxiij.co.ij.
Dirupiſti vincula mea tibi ſacrificabo hoſtiam laudis ꝛ nomen domini inuocabo. folio. clxj. columna. quarta
Dirupit petram ꝛ fluxerunt aque: abierunt i ſicco flumina. folio.cxlvj. colũ.ij
Dirumpamus vincula eoꝛum: ꝛ pꝛoijciam⁹ a nobis iugum ipſoꝛum. fol.v. colũ.ij.
Diſcedite a me oẽs q̃ operamini iniq̃tates: qm̃ exaudiuit dñs vocẽ flet⁹ mei. folio.x. col.j.
Diſperdet dñs vniuerſa labia doloſa. ꝛ linguam magniloquam. fo.xv.colũ.iiij
Diſpge illos i virtute tua: ꝛ depone eos ꝓtectoꝛ meus domine. fol.lxxvj.colum.iiij
Diſperierunt in endoꝛ: facti ſunt vt ſtercus terre. folio.cxiiij. colũna. iiij
Diſperſit dedit pauperibus. iuſticia eius manet in ſeculum ſeculi. coꝛnu eius exaltabitur in gloria. folio.clvij.col. iiij
Diſpoſui teſtamentum electis meis: iuraui Dauid ſeruo meo vſq; in eternum parabo ſemẽ tuũ folio.cxxj. colũna .ij.

Diſſipa gentes que bella volunt veniant legati ex egypto .ethiopia preueniet manus eius deo folio lxxix. columna prima

Diſſipati ſunt nec compuncti tentauerũt me ſub ſanauerunt me ſub ſannatione :frenduerunt ſuper me dentibus ſuis. fo.xlv. col j

Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernum:q: ad te dñe dñe oculi mei:in te ſperaui non auferes animam meam. fo.cxcv..col.ij

Diuerte a malo ⁊ fac bonum.inquire pacem ⁊ perſequere eam. fo.xliij.colum.iij

Diuertit ab oneribus dorſum eius:manus eius in cophino ſeruierunt. fo.cxij. col.ij

Diuites eguerunt ⁊ eſurierũt:inquirentes autem dñm non minuent omni bono. fo.xliij.co.ij

Dixi dño deus meus es tu:exaudi dñe vocẽ deprecationis mee. fo.cxciij. colũ.j.

Dixi iniquis nolite inique agere.⁊ de inquentibus nolite exaltare cornu folio.c.col.iiij

Dixi confitebor aduerſum me iniuſticiam meam domino.⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei. folio.xl. columna ſecunda

Dixi cuſtodiam vias meas.vt non delinquam in lingua mea. fol.lj.colũna .ij

Dixit dominus domino meo ſede a dextris meis. folio.clv. columna .ij

Dixit inſipiens in corde ſuo:non eſt deus. folio. lxix. columna. tertia

Dixit enim in corde ſuo:non mouebor a generatione in generationẽ ſine malo fo.xiij.co. iiij

Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt deus.foli.xvj columna. tertia

Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle.⁊ exaltati ſunt fluctus eius. folio.clj.co.ij

Dixit dominus ex baſan conuertã:conuertã in profundum maris. fo.lxxxviij.col. ij

Dixit enim in corde ſuo oblitus eſt deus: auertit faciem ſuam ne videant in finẽ. fo.xv.co.ij

Dixit ⁊ venit cinomia ⁊ ciniſes.in omnibus finibus eorum. fo.cxlv.col.iiij.

Dixit ⁊ venit locuſta ⁊ bruchus:cuius non erat numerus. fo.cxlv.co.iiij

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo:non eſt timor eius ante oculos eius. fo.xlvj.col.j.

Dixerunt venite ⁊ diſperdamus eos de gente. et non memoretur nomen iſrael vltra. folio. cxiiij columna ſecunda

Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul: quieſcere faciamus omnes dies feſtos dei a terra. folio.xcix. columna.ij

Docebo iniquos vias tuas.⁊ impij ad te conuertentur. fo.lxviij.col.ij

Dolores inferi circundederunt me :preoccupauerunt me laquei mortis. fo.xxj. co .iiij

Dominus cuſtodit te dominus protectio tua.ſuper manum dexteram tuam fo.clxxviij. co.j

Dñs cuſtodit te ab omni malo:cuſtodiat animã tuam dominus. fo.clxxviij. co.ij

Dominus dixit ad me filius meus es tu, ego hodie genui te. fol.v.colum.iiij

Dominus in celo parauit ſedem ſuã.⁊ regnum ipſius omnibus dominabitur. fo.cxl. co.ij

Dominus pars hereditatis mee ⁊ calicis mei:tu es qui reſtitues hereditatem meam mihi .folio xix.columna. quarta

Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius nec damnabit eum cum iudicabitur illi. folio.xlix columna .ij

Dominus diſſipat conſilia gentium reprobat autem congregationes populorũ ⁊ reprobat conſilia principum. fo.xlj.c.iiij.

Dñs interrogat iuſtũ ⁊ impiũ:qui autẽ diligit iniquitatem odit aiam ſuã. folio.xvj.col.ij

Dominus in templo ſancto ſuo :dominus in celo ſedes eius. folio.xvj. col.j.

Dominus regnauit decorem indutus eſt dominus fortitudinẽ ⁊ precinxit ſe.fo.cxxviij.colũ.iij

Dominus virtutũ nobiſcum:ſuſceptor noſter deus iacob fo.lxj.col.iiij

Dominus cõſeruet eũ ⁊ viuificet eũ ⁊ beatum faciat eum in terra.⁊ non tradat eum in animã inimicorum eius. fo.liij.col. iij.

Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris eius vniuerſum ſtratum eius verſaſti in infirmitate eius. folio.liij.col.iij.

Dñs narrabit in ſcripturis populorum ⁊ principum.horum qui fuerunt in ea fo.cxix.co.ij.

Dominus regnauit exultet terra:letentur inſule multe fo.cxxxij.co .iiij

Dominus in ſyon magnus ⁊ excelſus : ſuper omnes populos. fo.cxxxiij.colum .ij

Dominus erigit eliſos: dominus diligit iuſtos folio.ccj. columna prima

Dominus cuſtodit aduenas pupillũ ⁊ viduam ſuſcipiet.⁊ vias peccatorum diſperdet. folio ibidẽ

Dominus ſoluit compeditos:dominus illuminat cecos. fo.ccj. colũ.j

Dñs regnauit iraſcantur populi qui ſedes ſuper cherubin moueatur terra. fo.cxxxiiij.co.iij

Dominus iuſtus concidet ceruices peccatorũ.confundantur ⁊ cõuertantur retrorſum omnes qui oderunt ſyon. fo.clxxxj.col.iij

Dominus memor fuit noſtri:⁊ benedixit nobis. folio.clx. colum.j

Dominus illuminatio mea:⁊ ſalus mea quem timeo. fol.xxxiij.colũ.j

Dominus de celo proſpexit ſuper filios hominũ vt videat ſi eſt intelligens aut requirens deum folio.xviij. columna prĩa

Dominus retribuet pro me domine miſericordia tua in ſeculum:opera manuum tuarum ne deſpicias folio.cxcj. columna ſecũda

Dominus ſcit cogitationes hominum : quoniam vane ſunt. fo.cxxix.col.iiij.

Dominus mihi adiutor:non timebo quid faciat mihi homo. folio.clxij .col.iij

Dominus autem irridebit eum.qm̃ proſpicit quod veniet dies eius. fo.xlviij. col.j

Tabula verſiculorum:

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter deus iacob. fo.lxij. columna.j

Dominus regis me ⁊ nihil mihi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit. fo.xvix.c.iiij

Dominus dabit verbum euangelizantibus. virtute multa folio.lxxxvij.co.ij

Dominus adiutor meus ⁊ protector meus. ⁊ in ipſo ſperauit cor meum ⁊ adiutus ſum. folio.xxxvj columna prima

Dominus fortitudo plebis ſue. ⁊ protector ſaluationum xp̄i ſui eſt. folio.xxxvj. col.j.

Dominus diluuiũ inhabitare facit. ⁊ ſedebit dominus rex in eternum. fo.xxxvj.colũ.iiij.

Dñs virtutem populo ſuo dabit dominus benedicet populo ſuo in pace fo.xxxvj.colũ. iiij.

Dominus mihi adiutor. ⁊ ego deſpiciaꝫ inimicos meos. fol.clxij.colum.iij

Dominus a dextris tuis: confregit in die ire ſue reges. folio.clv.col.iiij

Dominus protector vite mee: a quo trepidabo. folio.xxxiiij.co. prima.

Dñs regnabit in eternũ ⁊ in ſeculum ſeculi peribitis gentes de terra illius fo.xv.c. iiij

Dñs cuſtodiat introitum tuũ ⁊ exitũ tuum. ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculum folio.clxviij.co.ij

Domini eſt ſalus. ⁊ ſuper populum tuũ benedictio tua. fo.vij.colũ.j.

Domini eſt terra ⁊ plenitudo eius orbis terrarũ ⁊ vniuerſi qui habitant in eo. foli.xxx.c. iij

Dominum non inuocauerunt. illic trepidauerũt timore vbi non erat timor. fo.xviij.colũ.iij.

Domine non eſt exaltatum cor meum: neqꝫ elati ſunt oculi mei. fo.clxxxiij.co.iij

Domine deus noſter tu exaudiebas eos: deus tu propicius fuiſti eis ⁊ vlciſcens in oẽs adinuentiones eorum. fol.cxxxv.colũ.prima

Domine exaudi orationem meam: ⁊ clamor meus ad te veniat. fo.cxxxvj. co.iiij.

Dñe nomen tuũ i eternũ. dñe memoriale tuũ in generatione ⁊ gñationẽ. fo.clxxxvij.co.ij

Domine deus meus in te ſperaui ſaluum me fac ex omnibus perſequentibus me. ⁊ libera me. folio.xj. columna.iiij

Domine dñs noſter: ꝙ admirabile eſt nomen tuũ in vniuerſa terra. fo.xj.col.iiij

Domine a paucis de terra diuide eos in vita eorum ⁊ de abſconditis tuis adimpletus eſt venter eorum. folio.xxj. columna prima

Domine deus meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas i manibus meis. fol.x. colũ.iij.

Domine libera aiam meam: a labijs iniquis et a lingua doloſa. fo.clxxvij.c.ij

Dñe eduxiſti ab inferno aiam meam: ſaluaſti me a deſcendentibus in lacum fo.xxxvij. col.ij

Domine ſaluũ fac regem. ⁊ exaudi nos in die qua inuocauerimus te. fo.xxvj.c.iij

Dñe in virtute tua letabitur rex: ⁊ ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer. folio.xxvj.co. iiij

Domine adiutor meus. ⁊ redemptor meus. folio xxv. columna quarta.

Domine dilexi decorẽ domus tue: ⁊ locum habitationis glorie tue. fol.xxxiij. col.iij

Dñe deus virtutum exaudi orõnem meã: auribus percipe deus iacob. fo.cxvj. colum.ij

Dñe deus virtutũ conuerte nos. ⁊ oſtende faciẽ tuã ⁊ ſalui erimus fo.cxj.col.iiij

Domine deus virtutum quis ſimilis tibi. potẽs es domine ⁊ veritas tua in circuitu tuo. folio cxxj. columna tertia

Domine in lumine vultus tui ambulabunt. ⁊ in noĩe tuo exultabunt tota die. ⁊ in iuſticia tua exultabuntur fo.cxxij. col.ij

Domine deus ſalutis mee. in die clamaui ⁊ nocte coram te. fo.cxix. col.iij

Domine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me. fo.l.col.j.

Dñe ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me fo.ix.col.ij.

Dñe dñs noſter: ꝙ admirabile eſt nomen tuũ in vniuerſa terra. fo.xij.colum.iij.

Domine deus meus clamaui ad te. ⁊ ſanaſti me. folio.xxxvij. columna ſecũda

Domine in voluntate tua preſtitiſti decori meo virtutem. fol.xxxvij.co.iij.

Domine ante te omne deſideriũ meũ. ⁊ gemitus meus a te nõ abſconditus. fo.l.colũ.iij

Dñe refugium factus es nobis. a generatione in generationẽ. fol.cxxiij.co.ij

Domine probaſti me ⁊ cognouiſti me. tu cognouiſti ſeſſionem meam ⁊ reſurrectionem meam. folio.xcj. columna .iij.

Dñe qd eſt homo qr innotuiſti ei. aut filius hominis qr reputas eũ. fo.cxviij.col.j

Dñe deus virtutũ. quouſqꝫ iraſceris ſuper orationem ſerui tui. fo.cx.col. iiij

Domine labia mea aperies. ⁊ os meum annunciabit laudem tuam. fol.lxviij.,c.ij

Dñe inclina celos tuos ⁊ deſcende: tange mõtes ⁊ fumigabunt. fol.cxcviij.col.ij.

Dñe dñe virtus ſalutis mee: obumbraſti ſuper caput meum in die belli. fo cxiiij.co.j

Dñe clamaui ad te exaudi me. intende voci mee cum clamauero ad te. f. cxciij.col.iij

Domine exaudi orationem meã. auribus percipe obſecrationem meaꝫ. in veritate tua exaudi me in tua iuſticia. f.cxcvj.co.iij

Domine quãdo reſpicies reſtitue animam meaꝫ a malignitate eorum. a leonibus vnicam meam folio.xlv. columna.ij.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requieſcet in monte ſancto ſuo. folio.xviij columna. quarta

Domine vt ſcuto bone voluntatis tue coronaſti nos. fo.ix. columna ſcd̃a

Domine quid multiplicati ſunt qui tribulãt me multi inſurgũt aduerſum me. fo.vj.colũna.iij

Domine in celo miſericordia eius. ⁊ veritas tua vſqꝫ ad nubes. fo.xlvj.co.iij

Dñe deduc me in iuſticia tua propter inimicos meos dirige in ↄſpectu tuo viā meā. fo.vij. columna. quarta.
Dom⁹ leui benedicite dño: qui timetis dominum benedicite dño. fo.clxxxvij.c.iij.
Domus iſrael benedicite domino: domus aaron benedicite domino. fo.clxxxiij.co.iiij
Domus aaron ſperauit in domino: adiutor eorū et protector eorū eſt. fo.clx.co.j.
Domus iſrael ſperauit in dño adiutor eorū ꝛ protector eorum eſt. fo.clx.co.j.
Donec intrem in ſanctuarium dei: et intelligam in nouiſſimis eorum. fo.xcvij.co.iiij
Donec ponam inimicos tuos: ſcabellum pedum tuorum. fo.clv.co.iij.
Donec annunciem brachium tuum: generationi omni que ventura eſt. fo.xciiij.c.iij.
Dormitauit anima mea pre tedio: cōfirma me in verbis tuis. fo.clxvj.co.ij.
Dormierunt ſomnū ſuū ꝛ nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manibus ſuis. fo.cj.co.iiij
Draco iſte quem formaſti ad illudendū ei: omnia te expectant vt des illis eſcaȝ in tēpore fo.cxliij columna. prima.
Dulcis et rectus dñs: ꝑpter hoc legem dabit delinquentibus in via. fo.xxxij.co.j.
Dum appropiant ſuper me nocentes: vt edant carnes meas. fo.xxxiij.co.ij.
Dum ſuperbit impius incenditur pauper: cōprehenduntur in conſilijs quibus cogitant. fo.xiij. columna. tertia.
Dum diſcernit celeſtis reges ſuper eam dealbabuntur in ſelmon: mons dei mons pinguis. folio lxxxvij.col. ſecunda.
Dum confringuntur oſſa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulant me inimici mei. fo.xlvj.c.iij.
Dum dicunt mihi per ſingulos dies vbi eſt deus tuus quare triſtis es anima mea: ꝛ quare conturbas me. fo lv.co.j.
Dux itineris fuiſti in ↄſpectu eius ꝛ plantaſti radices ei⁹: ꝛ implcuit terrā. fo.cxj.co.ij.
Ecce oculi dñi ſup metuētes eum: et in eis qui ſperāt ſuper miſericordia ei⁹. folio.xlij.co. ſecunda.
Ecce ei deus adiuuat me: et dominus ſuſceptor eſt anime mee. fo.lxx.c.iij
Ecce ſic benedicetur homo qui timet dominum. folio.clxxxij.col prima.
Ecce ſicut oculi ſeruorum: in manibus dominorū ſuorum. fo.clxxix.co.ij.
Ecce loquent̄ in ore ſuo: et gladius in labijs eorū quis audiuit. fo.lxxvj.co.iij.
Ecce parturit iniuſticiā cōcepit dolorem: ꝛ peperit iniquitatem. fo xj.co.ij.
Ecce non dormitabit neqꝫ dormiet: qui cuſtodit iſrael. fo.clxxviij.co.j.
Ecce ipſi peccatores ꝛ abundantes in ſeculo: obtinuerunt diuitias. fo.xcvij.co.iij.
Ecce elongaui fugiens: et manſi in ſolitudine. folio.lxx. columna tertia
Ecce dabit voci ſue vocē virtutis, date gloriaȝ deo ſuper iſrael magnificentia eius ꝛ virtus eius in nubibus fo.lxxxix. columna.j
Ecce enim iniquitatibus cōceptus ſum ꝛ in pctis cōcepit me mater mea. fo lxvij.colū. iiij
Ecce ꝙ bonum ꝛ ꝙ iocundum: habitare fratres in vnum.fo.clxxxv. colūna.iij
Ecce nūc bñdicite dño: oēs ſerui dñi. f clxxxvj.c.j
Ecce audiuimus eam in effrata: inuenim⁹ eam in in campis ſilue. fo.clxxxiij co. iij
Ecce dñe tu cognouiſti omnia nouiſſima ꝛ antiq̄ tu formaſti me ꝛ poſuiſti ſuper me manum tuaȝ folio cxcj. columna iiij.
Ecce concupiui mandata tua: in equitate tua viuifica me. fo.clxvij. co.j
Ecce alienigene ꝛ tyrus et populus ethiopuȝ: hi fuerunt illic. fo.cxix.colū ij.
Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos: et ſubſtantia mea tanꝙ nihilum ante te. fo.lj.co.iiij
Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta ꝛ occulta ſapientie tue manifeſtaſti mihi fo.lxxiij. co.iiij
Edēt pauperes ꝛ ſaturabūtur: ꝛ laudabunt dñȝ qui requirunt eum: viuent corda eoꝝ in ſeculum ſeculi.xxix. colūna.ij
Edidit terra eorum ranas: in penetralibus regū ipſorum fo.cxlv. co.iij
Edificās hieruſalem dominus: diſperſiones iſraelis congregabit fo.ccj .co iij
Educ de cuſtodia animam meā ad cōfitendū nomini tuo: me expectant iuſti donec retribuas mihi. fol.cxcvj. colūna ij
Educes de tribulatione animam meam: ꝛ in miſericordia tua diſperdes omnes inimicos meos fol.cxcvij. columna. iij
Educes me de laqueo hoc quē abſcōderūt mihi: quoniam tu es protector meus fo. xxxvij.co.ij
Educens nubes ab extremo terre: fulgura in pluuiam fecit. fo.clxxxvij.col.j
Effabuntur ꝛ loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur iniuſticiam. fo.cxxix.col ij
Effundo in conſpectu eius orationē meaȝ ꝛ tribulationem meam ante ipſum pronuncio. fol.cxcv. columna quarta
Effunde frameaȝ ꝛ concludc aduerſus eos qui ꝑſequuntur me: dic anime mee ſalus tua ego ſum folio.xliiij. columna.ij.
Effunde ſuper eos iram tuam: et furor ire tue cōprehendat eos. fo.xcj.colum.ij.
Effunde iram tuam in gentes que te nō nouerūt ꝛ in regna que nomen tuum non inuocauerunt. folio cxix columna.iiij
Effuderunt ſanguinem eorū tanꝙ aquā in circuitu hieruſalem: ꝛ non erat qui ſepeliret. fol cix. columna. tertia
Effuſa eſt contentio ſuper principes: et errare fecit eos in inuio ꝛ non in via. fo.clij col. ij
Ego dormiui ꝛ ſoporatus ſum ꝛ exſurrexi: q: dñs ſuſcepit me. fo.vj.col iiij

¶Ego ſum pauper et dolens:ſalus tua deus ſuſce‑pit me. fo.xcj.co.iij.

¶Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo ſup ſyon montem ſanctum eius:predicans preceptuꝫ eiꝰ. folio.v.col. quarta.

¶Ego autem cum mihi moleſtie eſſent:induebar ci licio. fo.xliiij.co.iiij.

¶Ego autem tanꝙ ſurdus non audiebam:et ſicut mutus nō aperiēs os ſuum. fo.l.co.iiij

¶Ego vero egenus ⁊ pauper ſum:deus adiuua me folio.xcij.col. tertia.

¶Ego autem ſemper ſperabo:et adijciam ſup om‑nem laudē tuā. fo.xciiij.co.j.

¶Ego autem annunciabo in ſeculum:cantabo deo iacob. fo.cj.co.j

¶Ego aūt in domino ſperaui:exultabo et letabor in miſericordia tua. fo.xxxviij.co.iij.

¶Ego autem ad deum clamaui:et dominus ſalua‑uit me. fo.lxxij.c.ij

¶Ego autē dixi in exceſſu mentis mee:piectꝰ ſum a facie oculorum tuorū. fo.xxxix.co.iiij.

¶Ego autem mendicus ſum ⁊ pauper:dn̄s ſollicitꝰ eſt mei. fo.liiij.co.ij

¶Ego aūt ſum vermis ⁊ nō hō:opprobrium homi‑num ⁊ abiectio plebis. fo.xxviij.c.j.

¶Ego aūt in innocentia mea ingreſſus ſum:redi‑me me ⁊ miſerere mei. fo.xxxiij.c.iiij

¶Ego autem in te ſperaui domine:dixi deus meus es tu:in manibus tuis ſortes mee. fo.xxxix columna. prima.

¶Ego autem dixi in abundantia mea:non moue‑bor in eternum. fo.xxxvij.c.iij.

¶Ego autem cantabo fortitudinem tuam:⁊ exalta bo mane miſericordiam tuaꝫ. fo.lxxvij.c.ij

¶Ego clamaui quoniam exaudiſti me deus:inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. fo.xx. columna. quarta.

¶Ego autem in iuſticia apparebo conſpectui tuo: ſatiabor cum apparuerit gloria tua. fo.xxj columna. ſecunda.

¶Ego dixi in exceſſu meo:omnis homo mendax.fo lio.clxj.col. prima.

¶Ego dixi dij eſtis:et filij excelſi omnes. fo.cxiij columna. quarta.

¶Ego eīm ſum dn̄s deus tuus qui eduxi te de terra egypti:dilata os tuum et implebo illud. fo.cxij. columna. quarta.

¶Ego autem ſicut oliua fructifera in domo dei ſpe raui in mīa dei in eternū:⁊ in ſeculū ſeculi.fo.lxix columna. ſecunda.

¶Ego vero orationē meā ad te dn̄e:tēpus benepla citi deus. fo.xc.co.ij.

¶Ego dixi dn̄e miſerere mei:ſana animā meaꝫ q: peccaui tibi. fo.liiij.co.iiij.

¶Egrediebat̄ foras:et loquebat̄ in idipſum.fo.lv. columna. prima.

¶Elegi abiectus eſſe in domo dei mei:magis ꝙ ha‑bitare in tabernaculis peccatorum. fo.cxvj columna. ſecunda.

¶Elegit nobis hereditatem ſuā:ſpeciē iacob quē dilexit. folio.lxij.col.iij

¶Eleuauerunt flumina fluctus ſuos a vocibꝰ aqua rum multarum folio.cxxviij.c.iiij.

¶Eleuauerunt flumina domine:eleuauerunt flu‑mina vocem ſuaꝫ. fo.cxxviij.c.iiij

¶Elongaſti a me amicum ⁊ proximū:⁊ notos me‑os a miſeria. folio.cxx.col.iiij

¶Eloquium domini inflammauit eum.miſit rex ⁊ ſoluit eum princeps populorum ⁊ dimiſit eum folio.cxlv columna prima

¶Eloquia domini eloquia caſta.argentum igne ex aminatum:probatum terre purgatum ſeptu‑plum. folio.xvij.colum.j.

¶Emittet verbum ſuum ⁊ liquefaciet ea flabit ſpi ritus eius ⁊ fluent aque. fo.cciij.co.j

¶Emitte manum tuam de alto eripe me ⁊ libera me de aquis multis.⁊ de manu filiorum alienoꝝ folio.cxcviij. columna.ij

¶Emitte ſpiritū tuum ⁊ creabuntur.⁊ renouabis faciem terre. fo.cxliij.co.ij

¶Emitte lucem tuam ⁊ veritateꝫ tuam.ipſa me de duxerūt ⁊ adduxerunt in montem ſanctū tuuꝫ ⁊ in tabernacula tua fo.lvij.colum.ij

¶Emiſit ſigna ⁊ prodigia in medio tui egypte in pharaonem ⁊ in omnes ſeruos eius.folio.clxxx‑vij.columna prima

¶Equitas teſtimonia tua in eternum.intellectum da mihi ⁊ viuam. fo.clxxiiij.col.iij

¶Eripe me domine ab hoīe malo.a viro iniquo eri‑pe me. folio.cxcij.colum.iij

¶Eripe me de manu inimicorum meoruꝫ.⁊ a perſe‑quentibus me. fo.xxxix.col.j

¶Eripe me de inimicis meis deus meus.⁊ ab inſur gentibus in me libera me. folio lxxvij.colum‑na prima

¶Eripe me de inimicis meis domine ad te confu‑gi:doce me facere voluntatē tuam quia deꝰ me us es tu. foli.cxcvij.col.ij

¶Eripe me de operantibus iniquitatem:⁊ de viris ſā guinū ſalua me. fo.lxxvj.col.ij

¶Eripe me de luto vt non infigar:libera me ab his qui oderunt me ⁊ de profundis aquarum.folio xc.columna tertia

¶Eripite pauperem ⁊ egenū.de manu peccatoris liberate. folio.cxiij.col.iiij

¶Eripies me de contradictionibus populi:conſti‑tues me in caput gentium. fo.xxiiij.col ij

¶Eripiens inopem de manu fortiorum eius.ege‑num ⁊ pauperem a diripientibus eum. folio xliij.columna quarta

¶Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis et ab his qui oderūt me:quoniam confortati ſunt ſuper me folio.xxij. columna.iij

¶Erit firmamentum in terra in ſummis monti‑um.ſuperextolletur ſuper libanum fructꝰ eius et florebūt de ciuitate ſicut fenum terre. folio xcvj. columna.ij

¶Erraui ſicut ouis que perijt:quere ſeruum tuuꝫ

domine quia mandata tua non ſum oblitus. fo‑
lio.clxxvi. columna.iiij.
Errauerunt in ſolitudine in inaquoſo: viam ciui‑
tatis habitaculi non inuenerunt. folio.cl.col‑
lumna prima.
Erubeſcant et conturbentur vehementer omnes
inimici mei et conuertantur et erubeſcant valde
velociter. fo.x.co.j.
Erubeſcant impij et deducantur in infernum: mu
ta fiant labia doloſa. fo.xxxiiij.co.ij.
Erubeſcant et conturbentur in ſeculum ſeculi: et
cõfundãtur ⁊ pereant. fo.cxv.co.ij.
Erubeſcãt et reuereantur ſimul: qui gratulãt ma
lis noſtris. fo.xlv.co.iiij.
Eructauit cor meum verbum bonum: dico ego ope
ra mea regi. fo.lix.co.ij.
Eructabunt labia mea hymnuꝫ: cuꝫ docueris me
iuſtificationes tuas. fo.clxxvi.co.iij.
Erue a framea deus animam meam: et de manu
canis vnicam meam: fo.xxviij.co.iiij
Eſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: fa
ctus ſuꝫ ſicut homo ſine adiutorio inter mortuos
liber. fo.cxix.co.iiij.
Eſto mihi in deum protectorem: et in domum re‑
fugij vt ſaluum me facias. fo.xxxviij.co.ij.
Eſto mihi in deum protectorem in locum munitũ
vt ſaluum me facias. fo.xciij.co.ij.
Eſurientes et ſitientes: anima eorum in ipſis de
fecit. fo.cv.co.j
Et ambulabam in altitudine: quia mandata tua
exquiſiui. fo.clxvij.co.ij.
Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu domine
vſq̄quo. fo.ix.co.iij.
Et anima mea illi viuet: et ſemen meum ſeruiet
ipſi. fo.xxix.co.iiij
Et ab inſurgentib⁹ in me exaltabis me: a viro ini
quo eripies me. fo.xxiiij.co.ij.
Et aſcendit ſuper cherubin et volauit: volauit ſu
per pennas ventorum. fo.xxij.co.j.
Et aduerſum me letati ſunt et conuenerũt: con
gregata ſunt ſuper me flagella et ignoraui. folio
xlv.columna. prima.
Et abſtulit ſicut oues populum ſuum: et perdu‑
xit eos tanq̄ gregem in deſerto. fo.cvij.co.iiij
Et auerterunt ſe et non ſeruauerunt pactũ: quẽ
admodum patres eorum conuerſi ſunt in arcuꝫ
prauum. fo.cviij.co.j.
Et abundauit vt auerteret iram ſuam: et non ac
cendit omnem iram ſuam. fo.cvij.co.j.
Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eru
et eos a peccatoribus et ſaluabit eos: q: ſperaue
runt in eo. fo.xlix.co.iiij.
Et apparuerunt fontes aquarũ: et reuelata ſunt
fundamenta orbis terrarum. folio.xxij.co‑
lumna ſecunda.
Et adorabunt eum omnes reges: omnes gen‑
tes ſeruient ei. fo.xcv.co.iiij.
Et annunciabunt celi iuſticiaꝫ eius: qm̄ deus iu
dex eſt. fo.lxvj.co.j.
Et adhuc puſillum et nõ erit peccator: et queres
locum eius et non inuenies. fo.xlvij.co.iiij
Et adorabunt in conſpectu eius: vniuerſe familie
gentium. fo.xxix.co.iij.
Et appoſuerunt adhuc peccare ei: in iram excita
uerunt excelſum in inaquoſo. fo.cv.co.ij.
Et auxit populum ſuum vehementer: ⁊ firmauit
eum ſuper inimicos eius. fo.cxlv.co.ij.
Et adiuuit pauperem de inopia: ⁊ poſuit ſicut o‑
ues familias. fo.clij.co.ij.
Et benedictum nomen maieſtatis eius in eternũ
et replebitur maieſtate eius omnis terra fiat fi‑
at. folio.xcvj. columna.iij.
Et benedicentur in ipſo omnes tribus terre: om
nes gentes magnificabunt eum folio.
xcvj.columna. ſecunda.
Et benedixit eis et multiplicati ſunt nimis: et iu‑
menta eorum non minorauit. folio.clij.
columna. prima.
Et cantẽt in vijs domini: qm̄ magna eſt gloria do
mini. fo.cxcj.co.j.
Et ceciderunt in medio caſtroruꝫ eorum: circa ta
bernacula eorum. fo.cvj.co.ij.
Et cibauit illos ex adipe frumẽti: et de petra mel
le ſaturauit illos. fo.cxiij.co.ij.
Et clamauerunt ad dominum cum tribularẽtur
et de neceſſitatibus eorum eripuit eos. folio.cl.
columna. prima.
Et clamauerunt ad dominum cum tribularẽtur.
et de neceſſitatibus eorum liberauit eos. folio.
cl.columna. prima.
Et clamauerunt ad dominum cum tribularẽtur:
et de neceſſitatibus eorum liberauit eos. folio.
cl.columna. tertia.
Et clamauerunt ad dominum cum tribularẽtur:
et de neceſſitatibus eorum eduxit eos. folio.cl.
columna. prima
Et collocauit illic eſurientes: et conſtituerunt ci‑
uitatem habitationis. fo.clij.co.j.
Et comedit omne fenum in terra eorum: et come
dit omnem fructum terre eorum. folio.cxlv.
columna. quarta.
Et comminuam eos vt puluerem ante faciem vẽ‑
ti: vt lutum platearum delebo eos. folio.xxiiij
columna. ſecunda
Et comminuet eos tanq̄ vitulum libani: et dile‑
ctus quemadmodum filius vnicornium folio.
xxxvj.columna. tertia.
Et commixti ſunt inter gentes: et didicerunt ope
ra eorum et ſeruierunt ſculptilibus eorum: et fa‑
ctum eſt illis in ſcandalum. fo.cxlviij.co.iiij
Et concidam a facie ipſius inimicos eius: et odiẽ
tes eum in fugam conuertam. fo.cxxij.co.iij
Et concludit in gladio populum ſuum: et heredi
tatem ſuam ſpreuit. fo.cviij.co.iiij.
Et concupiſcet rex decorem tuum quoniam ipſe
eſt dominus deus tuus: et adorabunt eum. folio
lx.columna. tertia
Et concupierunt concupiſcentiam i deſerto: ⁊ tẽ‑

tauerunt deum in inaquoſo. fo.cxlvij.co.iiij
Et conuertit in ſanguinem flumina eorum. et ymbres eorum ne biberent. fo.cvij.co.ij.
Et conuerſi ſunt et tentauerunt deum: et ſanctū iſrael exacerbauerunt. fo.cvij.co.j
Et crediderunt verbis eius: et laudauerunt laudem eius. fo.clxxvij.co.iij.
Et cum electo electus eris: et cum peruerſo peruerteris. fo.xxiij.co.j.
Et cuſtodia in nocte: que pro nihilo habentur eorum anni erunt. fo.cxxiiij.co.iiij.
Et cuſtodiam legem tuam ſemper in ſeculum et in ſeculum ſeculi. fo.clxvij.co.ij.
Et dedit illis regiones gentium: et labores populorum poſſederunt. fo.cxlvj.co.iij.
Et dedit terram eorum hereditatē: hereditatē iſrael populo ſuo. fo.clxxxij.co.j.
Et dedit eos in miſericordias: in cōſpectu omniū qui ceperant eos. fo.cxlix.co.ij.
Et dedit eis petitionem ipſorum: et miſit ſaturitatem in animam eorum. fo.cxlvij.co.iiij.
Et dedit erugini fructus eorum: et labores eorū locuſte. fo.cvij.c.ij.
Et dedit terram eorum hereditatem: quoniam. folio.clxxxix.columna. prima.
Et dediſti mihi protectionē ſalutis tue: et dextera tua ſuſcepit me. fo.xxiij.co.iiij.
Et dederunt in eſcam meam fel: et in ſiti mea potauerunt me aceto. fo.xcj.co.j.
Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. fo.cv.co.ij.
Et deduxit eos in ſpe et non timuerunt: et inimicos eorum operuit mare. fo.cvij.co.iiij.
Et deduxit eos in viam rectam vt irent in ciuitatem habitationis. fo.cl.co.j.
Et execratiōe et mendatio annunciabuntur in conſummatione in ira conſummatiōis et nō erūt folio.lxxvij.columna. prima.
Et defecerunt in vanitate dies eorum: et anni eorum cum feſtinatione. fo.cvj.co.iij.
Et deſpexit oculus meus inimicos meos: et inſurgentibus in me malignantibus audiet auris mea folio.cxxviij.columna. prima.
Et dicet homo ſi vtiq; eſt fructus iuſto: vtiq; eſt deus iudicans eos in terra. fo.lxxvj.co.j.
Et dilatauerunt ſuper me os ſuū et dixerūt euge euge viderunt oculi noſtri. fo.xlv.co.iij.
Et dilexit maledictionem et veniet ei: et noluit benedictionē et elongabit ab eo. fo.cliij.co.ij.
Et dilexerūt in ore ſuo: et lingua ſua mentiti ſūt ei. folio.cvj.col. quarta
Et dimiſi eos ſcḋm deſideria cordis eorum: ibunt in adinuētionibus ſuis. fo.cxiij.co.j.
Et diſciplina tua correxit me in finem et diſciplina tua ipſa me docebit. folio.xxiij. columna. quarta.
Et diſtinxit in labijs ſuis: non diſperdiderunt gētes quas dixit dominus deus illis. folio.cxlviij. columna. quarta.
Et dixi quis dabit mihi pennas ſicut columbe: et volabo et requieſcam. fo.lxxj.co.iij.
Et dixi ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum: et laui inter innocentes manus meas. folio.xcvij. columna. tertia.
Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelſi. folio.ciij.co. ſecūda
Et dixi forſitan tenebre conculcabunt me: et nox illuminatio mea in delicijs meis. folio.cxcij. columna. ſecunda.
Et dixit vt diſperderet eos: ſi nō moyſes electus eius ſtetiſſet in confractione in conſpectu eius. folio.cxlviij.col. prima.
Et dixerunt quomodo ſcit deus: et ſi eſt ſcientia in excelſo. fo.xcvij.co.j
Et dixerunt non videbit dominus: nec intelliget deus iacob. fo.cxxix.co.iij
Et dominabitur a mari vſq; ad mare: et a flumine vſq; ad terminos orbis terrarum. fo.xcv.co.iij.
Et dominabuntur eorum iuſti in matutino: et auxilium eorum veteraſcet in inferno a gloria eorū folio.lxv.col. prima.
Et edificabo in generatione et generationem ſedem tuam. fo.cxxj.co.ij
Et edificauit ſicut vnicornium ſanctificium ſuum in terra quam fundauit in ſecula. fo.cix. columna. prima.
Et educet quaſi lumen iuſticiam tuam et iudiciū tuum tanq̄ meridiem: ſubditus eſto domino et ora eum. fo.xlvij.co.iij.
Et eduxit populum ſuum in exultatione: et electos ſuos in leticia. fo.cxlvj.co.ij.
Et eduxit eos de tenebris et vmbra mortis: et vincula eorum diripuit. folio.cl. columna. tertia.
Et eduxit iſrael per medium eius: quoniam. folio.clxxxviij.col. quarta.
Et eduxit aquam de petra: et eduxit tanq̄ flumina aquas. fo.cv.co.iij.
Et eduxit me in latitudinem: ſaluum me fecit qm̄ voluit me. fo.xxij.c.iiij.
Et eduxit eos cum argento et auro: et nō erat in tribubus eorum infirmus. fo.cxlvj.co.j.
Et ero immaculatus cum eo: et obſeruabo me ab iniquitate mea. fo.xxiij.co.j.
Et erit tanq̄ lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum: quod fructum ſuum dabit in tēpore ſuo. fo.iiij.co.iiij.
Et erunt vt complaceant eloquia oris mei. et meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. folio.xxv.co. quarta.
Et eripe me de manu filiorum alienorū quorum os locutum eſt vanitatem: et dextera eorum dextera iniquitatis. fo.cxcviij.co.iij.
Et effuderunt ſanguinem innocentem: ſanguinē filiorum ſuorum et filiarum ſuarum quas ſacrificauerunt ſculptilibus chanaam. fo.cxlviij.co.iiij
Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. fo.cxx.co.iij.

Et ego primogenitū ponā illum: excelſum pre regibus terre. fo.cxxij.co.iiij
Et ego factus ſum opprobrium illis: viderunt me ⁊ mouerūt capita ſua. folio.cliiij. columna. quarta
Et eiecit a facie eorū gentes ⁊ ſorte diuiſit eis terram: in funiculo diſtributionis. folio.cviij columna prima.
Et elegit dauid ſeruum ſuum ⁊ ſuſtulit eū de gregibus ouium: de poſt fetantes accepit eum. folio cix columna j.
Et eleuauit manum ſuam ſuper eos: vt proſterneret eos in deſerto. folio.cxlviij.colūna.ij.
Et exaltēt euꝫ in eccleſia plebis: ⁊ in cathedra ſeniorum laudent eum. fo clj.columna. iiij
Et exaltabitur ſicut vnicornis cornu meū: et ſenectus mea in miā vberi. fo cxxvij colū.j.
Et exarſit ignis in ſynagoga eorum: flamma combuſſit peccatores fo. cxlviij col j
Et exaudiuit de tēplo ſctō ſuo vocē meam: ⁊ clamor meus in ꝯſpectu eius introiuit in aures eiꝰ. fo xxij. columna.j.
Et exaudiuit preces meas: ⁊ eduxit me de lacu miſerie ⁊ de luto fecis folio.lij colum. iij
Et excitatus eſt tanꝙ dormiens dominꝰ: tanꝙ potens crapulatus a vino. fo.cviij.col.iij.
Et excuſſit pharaonem ⁊ virtutem eius in mari rubro: quoniam fo.clxxxviij.co iiij
Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. fo.cxxxij.colum.ij
Et factus ſum ſicut homo non audiens: ⁊ non habens in ore ſuo redargutiones folio.l columna. quarta
Et factus eſt mihi dominus in refugium: et deus meus in adiutorium ſpei mee folio.cxxx. columna. tertia
Et factus eſt in pace locus eius: et habitatio eiꝰ in ſyon. fo cj.colūna.iij.
Et factus eſt dominus refugiuꝫ pauperi: adiutor in opportunitate in tribulatiōe. fo.xiij.col.iij
Et fecerunt vitulum in oreb: et adorauerunt ſculptibile. fo.cxlviij .colum.j
Et filij eorum vſqꝫ in ſeculum ſedebunt ſuper ſedem tuam fo.clxxx.colū.j.
Et filie tyri in muneribus vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis fol.lx.col.j.
Et folium eius nō defluet: ⁊ omnia quecunqꝫ faciet proſperabuntur. fo.iiij.colum iiij
Et fui flagellatꝰ tota die: ⁊ caſtigatio mea in matutinis. fol.xcvij col.iij
Et funes extenderūt in laqueum: iuxta iter ſcandalum poſuerunt mihi. fol.xcij colum.iij.
Et gloriati ſunt qui oderunt te: in medio ſolennitatis tue. fo.xcix.colum.j.
Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: qm̄ tu benedices iuſto fol.ix. colum ij.
Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribꝰ iſrael: fo.cvij.colum.j
Et homo cum in honore eſſet non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus: et ſimilis factus eſt illis folio.lxiiij columna quarta
Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum: et infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret. folio.cl. columna tertia.
Et immiſit in os meum canticum nouum carmen deo noſtro. fol.liij.col.j.
Et immolauerunt filios ſuos: et filias ſuas demonijs. fo.cxliij colū. iiij
Et inclinauit ex hoc in hoc: verumtamen fex eius non eſt exinanita: bibant oēs peccatores terre. folio. cj. colūna.j.
Et increpuit mare rubrum et exſiccatum eſt: ⁊ deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto. folio. cxlvij columna quarta
Et induit maledictionem ſicut veſtimentū ⁊ intrauit ſicut aqua in interiora eius et ſicut oleū in oſſibus eius. fo.cliij.col. iiij
Et induxit eos in mōtē ſctificatōis ſue: mōtē quē acquiſiuit dextera eius fo.cvij.col.iiij
Et in eo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardentibus effecit. fo.xj. colum.ij
Et inhabitabūt ibi: et hereditate acquirent eaꝫ. fo.xcij. columna.j.
Et initiati ſunt beelphegor: ⁊ comederunt ſacrificia mortuorum. fo. cxlviij columna iij
Et inimicos meos dediſti mihi dorſum: et odientes me diſperdiſti. fo. xxiij.colū.j.
Et intonuit de celo dominus: ⁊ altiſſimus dedit vocem ſuam grando ⁊ carbones ignis folio xxij columna. ſecunda.
Et intrauit iſrael in egyptum: ⁊ iacob accola fuit in terra cham. fo cxlv colū.ij
Et introibo ad altare dei: ad deuꝫ qui letificat iuuentutem meam fo.lvij.columna.ij
Et interfecta eſt terra in ſanguinibus et cōtaminata eſt in operibus eorum: et fornicati ſunt i adinuentionibus ſuis. folio.cxlix. columna prima.
Et in velamento alarum tuarum exultabo adheſit anima mea poſt te me ſuſcepit dextera tua folio.lxxxj columna. ij.
Et in vmbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas. folio.lxxiiij col.ij
Et inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ honorificabis me fol lxvj.columna iij
Et ipſe redimet iſrael: ex omnibꝰ iniquitatibꝰ eiꝰ folio clxxxij. columna.iij
Et iratus eſt furore dominus in populum ſuum: ⁊ abhominatus eſt hereditatē ſuam. fo. cxlix. columna prima
Et irritauerunt eum in adinuentionibus ſuis et multiplicata eſt in eis ruina. folio.cxlviij.co.iij.
Et irritauerunt aſcendentes i mare: mare rubruꝫ folio cxlvij. columna.j.
Et irritauerunt moyſen in caſtris: aaron ſanctuꝫ domini fo.cxlvij. co.iiij
Et irritauerunt eum ad aquas contradictionis:

Tabula verſiculoꝛum.

⁊ veratus eſt moyſes pꝛopter eos q: exacerbaue runt ſpm̄ eius. fo.cxlviij .col.iij.
¶ Et iſti non cognouerunt vias meas vt iuraui i ira mea: ſi introibunt in requiem meam. folio. cxxxi. columna.iij
¶ Et iuſti epulenẗ ⁊ exultant in ꝯſpectu dei: ⁊ dele ctantur in leticia. fo.lxxxvi.co iij.
¶ Et iuſticia illius in filios filioꝝ: his qui ſeruēt te ſtamentum eius. fo.cxl col.i.
¶ Et letati ſunt quia ſiluerūt: ⁊ eduxit eos in poꝛtū voluntatis eoꝛum. fo.cli.col.iij.
¶ Et letētur omnes qui ſperāt in te: in eternū exul tabūt ⁊ habitabūt in eis. fo.ix col.i.
¶ Et leuaui man⁹ meas ad mandata tua q̄ dilexi: ⁊ exerceboꝛ in iuſtificationibus tuis. folio clxvij. columna iij.
¶ Et lingua mea meditabiẗ iuſticiaꝫ tuam tota die laudem tuam. fo.xlvi.col.i
¶ Et loquebar in teſtimonijs euis in ꝯſpectu regū: ⁊ nō ꝯfundebar fo clxvij. co iij.
¶ Et locutum eſt os meū: in tribulatione mea fo lio lxxxv. col i.
¶ Et male locuti ſunt de deo: et dixerunt nunquid poterit deus parare menſam in deſerto. f.cv.c.iij
¶ Et mandauit nubibus deſuper: et ianuas celi: aperuit. fo. cvi.co i
¶ Et manducauerunt ⁊ ſaturati ſunt nimis: ⁊ deſi derium eoꝛum attulit eis: nō ſunt fraudati a de ſiderio ſuo. fo.cvi.co.ij.
¶ Et meditabar in mandatis tuis: que dilexi folio clxvij. columna iij
¶ Et meditaboꝛ in oīb⁹ operib⁹ tuis: ⁊ in adinuētio nibus tuis exercēboꝛ fo. ciij.co.iij.
¶ Et meditat⁹ ſuꝫ nocte cū coꝛde meo ⁊ exercitabar ⁊ ſcopebā ſpm̄ meū. fo.ciij.col.i.
¶ Et memoꝛ fuit teſtamenti ſui: ⁊ penituit eum ẜm multitudinem miſericoꝛdie ſue. fo cxlix.col.ij
¶ Et memoꝛes ſunt mandatoꝛum ipſius: ad facien dum ea. fol.cxl.col.ij
¶ Et miſericoꝛdia tua ſubſequetur me: omnib⁹ die bus vite mee fo.xxx.col.iij
¶ Et miſit ſagittas ſuas et diſſipauit eos: fulgura multiplicauit ⁊ cōturbauit eos. folio.xxij.co.ij
¶ Et mutauerunt gloꝛiam ſuam in ſimilitudinem vi tuli comedentis fenum. fo.cxlviij.co i.
¶ Et ne auferas de oꝛe meo verbū veritatis vſqꝫ qua qꝫ: quia in iudicijs tuis ſuperſperaui folio. clxvij. colum.ij.
¶ Et ne auertas faciē tuā a puero tuo: qm̄ tribuloꝛ: velociter exaudi me. fo.xc.colum.iiij
¶ Et non audiuit populus meus vocem meam: ⁊ iſ rael non intendit mihi. fo.cxiij.co.i
¶ Et non defecit de plateis eius: vſura et dolus. fo lio lxxi. co.iiij
¶ Et nō diſcedim⁹ a te viuificabis nos: ⁊ nomē tuū inuocabimus. fo.cxi co.iiij
¶ Et non dixerunt qui pꝛeteribant benedictio do mini ſuper vos: benedix imus vobis in nomie do mini. fo.clxxxij.co iiij.
¶ Et non intres in iudiciū cum ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. fol.cxcvi. colum.iiij.
¶ Et non receſſit retro coꝛ noſtrum: ⁊ declinaſti ſe mitas noſtras a via tua. fol.lix.col.i.
¶ Et nos populus paſcue eius: ⁊ oues manus eius. fo.cxxxi. colū ij.
¶ Et nunc que eſt expectatio mea nonne dominus et ſubſtantia mea apud te eſt. folio. lij columna.i
¶ Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram. fo vi.co i.
¶ Et numerum dierum meoꝛum quis eſt: vt faciam quid deſit mihi. fo.li.co.iiij.
¶ Et obliti ſunt benefactoꝝ eius: ⁊ mirabiliū eius q̄ oſtendit eis. fo cv.col i.
¶ Et occidit in grādine vineas eoꝝ: ⁊ moꝛos eoꝛum in pꝛuina. fo cviij.col.iij
¶ Et occidit reges foꝛtes: quoniam. folio clxxxix. colū i.
¶ Et occidit pingues eoꝛum: et electos iſrael impe diuit. fo.cvi.co iij
¶ Et occurſus ei⁹ vſqꝫ ad ſummum eius: nec eſt qui ſeabſcondat a caloꝛe eius fol.xxv.col ij.
¶ Et og regē baſam: quoniam. fo clxxxix.co.i.
¶ Et omnes vias meas pꝛeuidiſti: quia non eſt ſer mo in lingua mea fo.cxci colum.iiij.
¶ Et omnia coꝛnua peccatoꝛum confringam: et ex altabuntur coꝛnua iuſti. fo.ci col.i.
¶ Et operui in ieiunio animā meam: ⁊ factū eſt i op pꝛobꝛium mihi fol.xc.col.ij.
¶ Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis nō remanſit fo.cxlvij colū.iij.
¶ Et pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribulatōe ma loꝛum ⁊ doloꝛe. folio.clij colum.i
¶ Et pauit eos in innocentia coꝛdis ſui: et in intelle ctibus manuum ſuarum deduxit eos. fo lio cix columna ij.
¶ Et percuſſit inimicos ſuos in poſterioꝛa: oppꝛo bꝛium ſempiternum dedit illis fo..cviij columna quarta
¶ Et percuſſit omne pꝛimogenitum in terra eoꝛum pꝛimitias omnis laboꝛis eoꝛum folio.cxlvi. columna. pꝛima
¶ Et percuſſit omne pꝛimogenitum in terra egypti pꝛimitias omnis laboꝛis eoꝛum in tabernaculis cham. folio.cvij columna. iiij
¶ Et percuſſit vineas eoꝛum ⁊ ficulneas eoꝛum: ⁊ cō triuit lignū finium eoꝛum folio.cxlv. columna. quarta
¶ Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego ſeruus tuus ſum. folio.cxcvij. columna quarta
¶ Et perfice eam quam plantauit dextera tua: ⁊ ſu per filium hominis quem confirmaſti tibi folio cxi columna. tertia.
¶ Et permanebit cum ſole et ante lunam: in gene ratione et generationem. folio.xcv. columna ſecunda.

Et perſecutus eſt hoiem inopē ⁊ mendicū: ⁊ compūctum corde mortificare. fo.cliiij.colū.ij.
Et pertranſierūt de gente in gentē: ⁊ de regno ad populum alterum fo.cxliiij co.iiij
Et placebit deo ſuper vitulū nouellū: cornua producentē et vngulas. fo.xcj.columna.iij.
Et pluit ſuper eos ſicut puluerez carnes: et ſicut arenā maris volatilia pēnata. fo.cxj.co.j.
Et pluit illis māna ad māducādū: ⁊ panē celi dedit eis. fo.cxj.columna.j
Et ponā in mari manuz eius: et in fluminibus dexterā eius. fo.cxxij.colū.iij
Et ponā in ſeculū ſcl'i ſemen eius: ⁊ thronū eius ſicut dies celi. fo.cxxij.colū.iiij
Et poſui veſtimentum meū ciliciū: ⁊ factum ſum illis in parabolā fo.xc.colū.ij
Et poſuit tenebras latibulū ſuū in circuitu eius tabernaculum eius: tenebroſa aqua in nubibus aeris fo.xxij.colū.ij
Et poſuerūt aduerſum me mala pro bōis: ⁊ odiū pro dilectione mea. fo.cliij.co.iij
Et precium redemptiōis anime ſue: ⁊ laborabit i eternum et viuet adhuc in finem folio.liiij columna tertia.
Et precinxiſti me virtute ad bellū: ⁊ ſupplātaſti inſurgentes in me ſubtus me. fo.xxiiij.col.j.
Et propter hāc in altuz regredere: dominus iudicat populos. fo.x colūna.iiij
Et qui abduxerunt nos: hymnū cantate nobis de canticis ſyon. fo.clxxxix. col.iij
Et qui inquirebant mala mihi locuti ſunt vanitates: et dolos tota die meditabantur. fol.l. columna quarta.
Et qui iuxta me erant de lōge ſteterūt: ⁊ vim faciebant q̇ q̄rebant aiam meā. fo.l colū.iiij
Et recordatus eſt q: caro ſunt: ſpūs vadēs ⁊ nō rediens. fo.cvij. colū.j.
Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinū eorum: improperiuz ipſoruz quod exprobrauerunt tibi domine. folio.cx. colū.ij.
Et redemit nos ab inimicis noſtris: quoniam folio.clxxxix. columna.ij
Et reddet illis iniquitatē ipſorū: et in malicia eorum diſperdet eos: diſperdet illos dominus deus noſter folio.cxxx.colū.iij
Et refloruit caro mea: et ex voluntate mea confitebor ei. folio xxxvj.. colū.j
Et relinquent alienis diuitias ſuas: et ſepulchra eorum domus illorum in eternuz. folio.lxiiij columna quarta
Et rememorati ſunt q: deus adiutor eſt eorū: deus excelſus redemptor eorum eſt folio. cvj. columna. quarta
Et repulit tabernaculū ſylo: tabernaculum ſuuz vbi habitauit in hominibus fo.criij .colum ij
Et repulit tabernaculum ioſeph: et tribum effrē non elegit fo.criij colūna.iiij
Et reputatū eſt ei in iuſticiā: in generatione ⁊ generationē vſq; in ſempiternū. fo.cxlviij.colū.iij.
Et requiem tēporibus meis donec inueniā locuz domino tabernaculū deo iacob.fo.clxxxiij. co ij.
Et reſpōdebo exprobrātibus mihi verbū: q: ſperaui in ſermonibus tuis. fol.clxvij. columna.ij.
Et retribuet mihi dñs ſm iuſticiā meā. et ſz puritatem manuū mearuz in conſpectu oculoꝝ eius. folio.xxiij. columna. j
Et retribuet mihi dominus ſm iuſticiā meam: et ſm puritatem manuum mearum retribuet mihi. folio.xxij. columna iiij
Et ſacrificēt ſacrificium laudis: et annunciēt opera eius in exultatiōe. fo.clj.colū.j.
Et ſaluauit eos de manu odiētiū: et redemit eos de manu inimici. fo.cxlvij colū.ij.
Et ſaluauit eos propter nomē ſuū: vt notam faceret potentiā ſuam. fo cxlvij.columna.ij.
Et ſm multitudinē miſerationū tuaruz: dele iniquitatem meā. fo. lxvij.colū.ij
Et ſcient q: deus dominabitur iacob: et finium terre. folio.lxxvij.colū.j.
Et ſciant q: manus tua hec: et tu domine feciſti eam. fo.cliij.colū.iij.
Et ſcitote quoniā mirificauit dñs ſanctum ſuuz dominus exaudiet me cū clamauero ad cuz. fol. vij. columna.iij.
Et ſemē ſeruoꝝ eius poſſidebit eā: ⁊ qui diligūt nomen eius habitabunt in ea. fo. xcij.co.j.
Et ſeminauerunt agros et plantauerunt vineas et fecerunt fructum natiuitatis. folio.clij.col.j.
Et ſi ingrediebatur vt videret vana loquebatur: cor eius congregabit iniquitatem ſibi. folio.lv. columna. prima.
Et ſi is qui oderat me ſuper me magna locutus fuiſſet: abſcōdiſſem me forſitan ab eo. folio.lxxij columna. prima
Et ſicut opertorium mutabis eos ⁊ mutabuntur tu autez idem ipſe es: et anni tui nō deficient folio.cxxxviij columna iiij.
Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos: ⁊ opera manuū nr̄arū dirige ſuper nos: et opus manuum noſtrarum dirige. folio.cxxv.columna iij
Et ſperent in te qui nouerūt nomen tuum: quoniaz non dereliquiſti querentes te domine. folio.xiij. columna.iij.
Et ſtatuit procellā eius in auram: et ſiluerūt fluctus eius folio.clj.colū. iij
Et ſtatuit ſupra petram pedes meos: et direxit greſſus meos folio.liij. colūna.j
Et ſtatuit illud iacob in preceptum: et iſrael in teſtamentum eternum. fo.cxliij.colū.iij.
Et ſtetit phinees et placauit: et ceſſauit quaſſatio. folio.cxlviij. col.iij.
Et ſuper ſanctos ſuos: et in eos qui conuertūtur ad cor. fo.cxvij.col. ij
Et ſuſcitauit teſtimoniū in iacob: et legem poſuit in iſrael. folio.ciij.col. iij.
Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur: et nō fuit qui conſolaretur et non inueni fo. xcj. col.j.
Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animam eius:

Tabula verſiculoꝛum.

verumtamen vaue conturbatur omnis homo. fo
lio.lij. columna.. ij
¶Et tentauerunt et exacerbauerunt deum excel‐
ſum:et teſtimonia eius non cuſtodierunt. folio.
cviij columna.j
¶Et tentauerunt deũ in coꝛdibus ſuis:vt peterent
eſcas animabus ſuis. fol.cv.col.iij
¶Et thꝛonus eius ſicut ſol in ꝯſpectu meo :et ſicut
luna perfecta in eternum:⁊ teſtis in celo fidelis
folio cxxiij. columna.ij.
¶Et timebũt gentes nomen tuum domine:⁊ om̃es
reges terre gloꝛiã tuam. fo.cxxxviij.co pꝛia
¶Et tradidit in captiuitatẽ virtutẽ eoꝝ : ⁊ pulchꝛi‐
tudinem eoꝝ in manꝰ inimici fo.cviij .co.ij
¶Et tradidit grandini iumenta eoꝝ:⁊ poſſeſſionẽ
eoꝝ igni folio. cvij colũ.iij
¶Et tradidit eos in manꝰ gẽtiũ:⁊ dominati ſunt eo
rum qui oderunt eos. fo.cxlix. colum.j
¶Et tranſiui ⁊ ecce nõ erat:queſiui et non eſt inuẽ
tus locus eius fo.xlix. colũna.iij
¶Et tribulauerunt eos inimici eoꝛum:⁊ humiliati
ſunt ſub manibꝰ eoꝝ:ſepe liberauit eos fol.cxlix
columna. pꝛima.
¶Et tu domine domine fac mecũ ꝓpter nomẽ tuũ:
q: ſuauis eſt mia tua. fo.ciiij.colum iiij
¶Et tu domine deridebis eos:ad nihilum deduces
omnes gentes. fo.lxxvj colũna.iij.
¶Et tu domine deus miſerator ⁊ miſericoꝛs:patiẽs
et multe miſericoꝛdie et verax. folio cxviij.
columna tertia
¶Et veniat ſuper me miſericoꝛdia tua dñe:ſalutare
tuum ſm eloquiũ tuuꝫ fo.clxxvij. co.j.
¶Et veritas mea ⁊ miſericoꝛdia mea cũ ipo:⁊ in no
mine meo exaltabiť coꝛnu eius. fo.cxxij.colũ.iij.
¶Et virtutẽ terribiliũ tuoꝛũ dicent:et magnitudi‐
neꝫ tuã narrabunt. fo cccix.col iij.
¶Et vide ſi via iniquitatis in me eſt:et deduc me in
via eterna. fo.cxciij .colum.ij
¶Et videas filios filioꝛũ tuoꝛũ :paceꝫ ſuper iſrael.
fo clxxxij. colũna.ij.
¶Et vidit cum tribularentur:et audiuit oꝛationem
eoꝛum. fo.cxlix.col ij.
¶Et viuet ⁊ dabitur ei de auro arabie:et adoꝛabũt
de ipſo ſemper:tota die benedicent ei. folio.xcvj
columna pꝛima
¶Et vocauit famẽ ſuper terrã:⁊ omne firmamentũ
panis contriuit fo.cxlv.colũ.j.
¶Et vſqꝫ in ſenectam et ſeniũ :deus ne derelinquas
me. fol. xliiij.col ij.
¶Et vt deijceret ſemẽ eoꝝ in natiõibus :⁊ diſperge
ret eos in regionibus. cxlviij. col.iij.
¶Et vt inhabitem in domo domini :in longitudine
dierum folio.xxx.columna.iij.
¶Etenim paſſer inuenit ſibi domum ⁊ turtur nidũ
ſibi:vbi reponat pullos ſuos. folio.cxv.
columna. quarta
¶Etenim homo pacis mee in quo ſperaui:qui ede‐
bat panes meos magnificauit ſup me ſupplãta
tionem fo. lv.col ij.
¶Etenim firmauit oꝛbem terre:qui non commoue
bitur. fo. cxxviij .col.iiij.
¶Eteniꝫ dominus dabit benignitateꝫ: ⁊ terra nr̃a
dabit fructum ſuum fol.cxvij columna iij.
¶Etenim non credentes:inhabitare dominũ deũ.
folio lxxxviij. colũna.j.
¶Etei ſagitte tue tranſeunt vox tonitrui tui i rota
fo.ciiij. colũna.j.
¶Etenim benedictionem dabit legiſlatoꝛ ibunt de
virtute in virtutem:videbitur deus deoꝝ in ſyõ.
folio.cxvj columna.j.
¶Eteniꝫ in coꝛde iniquitates operamini in terra:i‐
iuſticias manus veſtre concinnant. folio.lxxv.
columna . ſecunda
¶Etenim coꝛrexit oꝛbem terre qui non commouebi
tur:iudicabit populos in equitate. folio.cxxxij
columna. tertia
¶Etenim ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiendis
illis retributio multa. folio.xxv.
columna tertia
¶Etenim illuc manus tua deducet me : et tenebit
me dextera tua fol.cxcij.colũ.ij.
¶Eteni ſederũt pꝛincipes ⁊ aduerſum me loquebã
tur: ſeruꝰ aũt tuus exercebať in iuſtificatiõibꝰ
tuis fo.clxv col.iiij
¶Etẽ aſſurvenit cũ illis:facti ſunt in adiutoꝛium
filijs loth fo cxiiij col.iiij
¶Euntes ibant et flebant:mittentes ſemina ſua.
folio.clxxxj. colũ.j.
¶Exacerbauit dñm pctõꝛ:ſm multitudineꝫ ire ſue
non queret. fo.xiiij.colũ iij
¶Exaltare ſuper celos deus:⁊ ſup omnẽ terrã glo‐
ria tua. fo lxxv colum j
¶Exaltare ſuper celos deus:⁊ in omnẽ terram glo
ria tua fo.lxxiiij.colũ.iij
¶Exaltare ſuper celos deus et ſuper omnem terrã
gloꝛia tua:vt liberentur dilecti tui folio .clij.
columna. quarta
¶Exaltare qui iudicas terrã: redde retributioneꝫ
ſuperbis. folio.cxxix. co ij
¶Exaltare dñe in virtute tua:cantabimus ⁊ pſalle
mus virtutes tuas fo.xxvij.col.iij
¶Exaltate dominũ deum noſtrũ:et adoꝛate ſcabel
lum pedũ eiꝰ:quoniã ſanctꝰ eſt. fo cxxxiiij.c.iiij
¶Exaltate dñm deum noſtrum:⁊ adoꝛate in monte
ſancto eius :quoniam ſanctus dominus deꝰ no‐
ſter. fol.cxxxv.col.j.
¶Exaltaſti dexterã depꝛimentiũ eũ:letificaſti om‐
nes inimicos eius. fo.cxxiij.columna .iij
¶Exaltabo dñe qm̃ ſuſcepiſti me :nec delectaſti ini
micos meos ſuper me. folio . xxxvij. colũ.j.
¶Exaltabo te deus meus rex et benedicam nomi‐
ni tuo in ſeculum,:et in ſeculum ſeculi .folio.cxcix
columna. pꝛima
¶Exaudi deus depꝛecationem meam:intende oꝛa‐
tioni mee. folio lxxix.colũ.ij.
¶Exaudi deꝰ oꝛationẽ meã cũ depꝛecoꝛ:a timoꝛe ini‐
mici eripe animã meã fo.lxxxj.columna.iiij
¶Exaudi deus oꝛationem meam : et ne deſpexeris

deprecationē meam: intende mihi et exaudi me folio.lxxi.col. prima.
Exaudi domine vocem deprecationis mee dū oro ad te: dum extollo manus meas ad templuʒ ſanctum tuum. fo.xxxv.co.iij.
Exaudi domine iuſticiam meam: intende deprecationem meam. fo.xx.c.ij.
Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miſerere mei et exaudi me. fo.xxxiiij.co.iiij.
Exaudiuit dominus deprecationem meam: dñs orationem meam ſuſcepit. fo.x.co.j.
Exaudi me domine qm̄ benigna eſt miſericordia tua: ſm̄ multitudinem miſerationum tuarum reſpice in me. fo.xc.co.iiij.
Exaudi nos deus ſalutaris noſter: ſpes omnium finium terre et in mari longe. fo.lxxxiij.c.ij
Exaudi orationē meam: ad te omnis caro veniet. folio.lxxxij.col. prima.
Exaudi orationem meam domine et deprecationem meam: auribus percipe lachrymas meas. folio.lij.col. tertia.
Exaudiat te dominus in die tribulationis: protegat nomen dei iacob. fo.xxvi.co.j.
Exaudiet deus et humiliabit illos: qui eſt ante ſecula. folio.lxxij.co. tertia.
Exaudiet illum de celo ſancto ſuo: in potentatibꝰ ſalus dextere tue. fo.xxvi.co.ij.
Excelſus ſuper omnes gentes dñs: et ſuper celos gloria eius. fo.clviij.co.ij.
Excita potentiam tuam et veni: vt ſaluos facias nos. fo.cx.co.iiij.
Exibit ſpiritus eius et reuertetur in terram ſuam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. fo.cc.co.iiij.
Exibit homo ad opus ſuum: et ad operationem ſuam vſq; ad veſperam. fo.cxlij.co.iij.
Exiſtimabam vt cognoſcerē: hoc labor eſt añ me. folio.xcvij.col. quarta.
Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſimilis: arguam te et ſtatuam contra faciem tuam. folio.lxvij. columna. prima.
Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non cuſtodierunt legeʒ tuam. fo.clxxiij.c.j
Ex ore infantium et lactantium perfeciſti laudeʒ propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicum et vltorem. fo.xij.co.j.
Exortum eſt in tenebris lumen rectis: miſericors et miſerator et iuſtus. fo.clvij.c.ij.
Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. fo.cxcvij.co.j.
Expandit nubem in protectionem eorum: et ignē vt luceret eis per noctem. fo.cxlvi.co.ij
Expecta dominum viriliter age: et confortet cor tuum et ſuſtine dñm. fo.xxxv.co.ij.
Expecta dñm et cuſtodi viam eius: et exaltabit te vt hereditate capias terram: cuʒ perierint peccatores videbis. fo.xlix.co.ij.
Expectans expectaui dominum: et intendit mihi folio.lij.col. ſecunda.
Expectabam ſalutare tuum domine: et mandata tua dilexi. fo. clxxvi.co.j.
Expectabam eum qui ſaluū me fecit: a puſillanimitate ſpūs et tēpeſtate. lxxi.co.ij.
Exquiſiui dominum et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. folio.xlij. columna. quarta.
Extendens celum ſicut pellem: qui tegis aquis ſuperiora eius. fo.cxl.co.iiij.
Extendit palmites ſuas vſq; ad mare: et vſq; ad flumen propagines eius. folio.cxi. columna. ſecunda.
Exterminauit eam aper de ſilua: et ſingularis ferus depaſtus eſt eam. folio.cxi columna. tertia.
Extraneus factus ſum fratribus meis: et peregrinus filijs matris mee. fo.xc.c.j.
Exultabo in ſalutari tuo: et infixe ſunt gentes in interitu quem fecerunt. fo.xiiij.co.j.
Exultabo et diuidam ſichimam: et conualem tabernaculorum dimetiar. fo.cliij.co.j.
Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit mihi: et pſallam nomini domini altiſſimi. fo.xvij.c.iiij.
Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: et anima mea quam redemiſti. fo.xciiij.co.ij.
Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in cubilibus ſuis. fo.cciij.c.iiij.
Exultauit vt gigas ad curренduʒ viam: a ſummo celo egreſſio eius. fo.xxv.c.ij.
Exultate in conſpectu eius turbabuntur a facie eius: patris orphanorum et iudicis viduaruʒ. folio.lxxxvi cola. quarta
Exultate deo adiutori noſtro: iubilate deo iacob folio.cij.col. prima.
Exultate iuſti in domino: rectos decet collaudatio. folio.xli.col. prima.
Exultationes dei in gutture eorum: et gladij ancipites in manibus eorum. folio.ccv. columna. prima.
Exultent et letentur qui volunt iuſticiam meam et dicant ſemper magnificetur dominus qui volunt pacem ſerui eius. fo.xlv.co iiij
Exultent et letentur in te omnes qui querunt te et dicāt ſemper magnificetur dominus qui diligunt ſalutare tuum. fo xcij.co.iij.
Exultent et letentur ſuper te omnes querentes te: et dicant ſemper magnificetur dominꝰ q̄ diligunt ſalutare tuum. fo.liiij.c.ij.
Exurgat deus et diſſipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt euʒ a facie eius. folio.lxxxvi. columna. ſecunda.
Exurge domine deus et exaltetur manus tua: ne obliuiſcaris pauperum. fo.xv.co.ij.
Exurge domine adiuua nos: et redime nos propter nomen tuum. fo.lix.co.iij.
Exurge dñe deus meus in pcepto qđ mandaſti: et ſynagoga pplorū circūdabit te. fo.x.c.iiij.
Exurge domine preueni eū et ſupplāta eū: eripe

VITTORIO EMANUELE

animam meam ab impio: frameam tuam ab inimicis manus tue. fo.xxi.co.i
Exurge domine non confortetur: homo: iudicentur gentes in conſpectu tuo. xiiij.co.ij.
Exurge in occurſum meum et vide: et tu domine deus virtutum deus iſrael. fo.lxxvij.co.ij.
Exurge domine in ira tua: exaltare in finibus inimicorum meorum. fo.x.co.iiij.
Exurge gloria mea exurge pſalterium et cithara exurgam diluculo. fo.lxxiiij.co.iiij
Exurge gloria mea exurge pſaltirium et cithara exurgam diluculo. fo.clij.co.iij.
Exurge et intende iudicio meo deus meus et dominus meus: in cauſam meam. fo.xlv.c.iij.
Exurge domine iudica cauſam tuam: memor eſto improperiorum tuorum que ab inſipiente ſunt tota die. fo.c.co.ij.
Exurge quare obdormis domine: exurge et ne repellas in finem. fo.lix.co.ij.
Ex vſuris: et iniquitate redimet animas eorum: et honorabile nomen eorum coram illo. fo.xcvi c.i
Fac cum ſeruo tuo ſecundum miſericordiam tuam: et iuſtificationes tuas doce me. folio. clxxiij.co. prima.
Fac illis ſicut madiam et cyſare: ſicut labini torrente cyſon. f.cxliij.c.iiij
Fac mecum ſignum in bonum vt videant qui oderunt me et confundantur: quoniam tu domine adiuuiſti me et conſolatus es me. fo.cxvij.c.iiij.
Faciens miſericordias dominus: et iudicium omnibus iniuriam patientibus: fo.cxxxix.c.ij.
Faciem tuam illumina ſuper ſeruum tuum: et doce me iuſtificationes tuas. fo.clxxiij.co.iiij
Factus ſum tanquam vas perditum: quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu. folio.xxxix.co. prima.
Facta eſt iudea ſanctificatio eius: iſrael poteſtas eius. fo.clviij.co.iiij.
Factum eſt cor meum tanquam cera liqueſcens: in medio ventris mei. fo.xxviij.co.ij.
Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio et illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt. folio.cix.co. tertia
Fallax equus ad ſalutem: in abundantia autem virtutis ſue non ſaluabitur. fo.xlij.c.i
Fecit iudicium et iuſticiam: non tradas me calumniantibus me. fo.clxxij.co.iiij.
Fecit lunam in tempore: ſol cognouit occaſum ſuum folio.cxlij.columna. ſecunda
Ferant confeſtim confuſionem ſuam: qui dicunt mihi euge euge. fo.liiij.co.i.
Fiat manus tua vt ſaluet me: quoniam mandata tua elegi. fo.clxxvi.co.iij.
Fiat via illorum tenebre et lubricum: et angelus domini perſequens eos. fo.xliij.co.ij
Fiat habitatio eorum deſerta: et in tabernaculis eorum non ſit qui inhabitet. fo.xci.co.ij
Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum: et in retributiones et in ſcandalum. fo.xci.co.ij
Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur: et ſicut zona qua ſemper precingitur. fo.cliiij.co.ij.
Fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis. fo.clxxviij.co.iiij
Fiat miſericordia tua vt conſoletur me: ſecundum eloquium tuum ſeruo tuo. fo.clxix.co.iiij.
Fiat cor meum immaculatum in iuſtificationibus tuis: vt non confundar. fo.clxx.co.i.
Fiat miſericordia tua domine ſuper nos: quemadmodum ſperauimus in te. fo.xlij.co.iij.
Fiat manus tua ſuper virum dextere tue: et ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi. folio.cxi. columna. quarta.
Fiant nati eius in interitum: in generatione vna deleatur nomen eius. fo.cliiij.co.i.
Fiant ſicut fenum tectorum: quod priuſquam euellatur exaruit. fo.clxxxij.c iiij
Fiant dies eius pauci: et epiſcopatum eius accipiat alter. fo.cliij.c.iiij.
Fiant filij eius orphani: et vxor eius vidua. f.cliij columna. quarta.
Fiant tanquam puluis ante faciem venti: et angelus domini coartans eos. fo.xliiij.co.iij.
Fiant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee. fo.clxxxiiij.co.i
Fiant contra dominum ſemper: et diſpereat de terra memoria eorum: pro eo quod non eſt recordatus facere miſericordiam. fo.cliiij.co.i.
Fidelis dominus in omnibus verbis ſuis: et ſanctus in omnibus operibus ſuis. fo.cc.co.i.
Fidelia omnia mandata eius. confirmata in ſeculum ſeculi: facta in veritate et equitate. f.clvi. columna. quarta.
Filij alieni mentiti ſunt mihi: filij alieni inueterati ſunt: et claudicauerunt a ſemitis ſuis. fo.xxiiij columna. ſecunda.
Filij hominum vſquequo graui corde: vt quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. fo.vij. columna. quarta.
Filij hominum dentes eorum arma et ſagitte: et lingua eorum gladius acutus fo.lxxiiij.c.ij
Filij autem hominum in tegmine alarum tuarum ſperabunt. fo.xlvi.co.iij.
Filij tui ſicut nouelle oliuarum: in circuitu menſe tue. fo.clxxxij.co.i.
Filij ſeruorum tuorum habitabunt: et ſemen eorum in ſeculum dirigetur. fo.cxxxviij.co.iiij
Filij qui naſcentur exurgent: et narrabunt filijs ſuis. fo.ciiij.co.iiij.
Filij effrem intendentes et mittentes arcum: conuerſi ſunt in die belli. fo.cv.co.i.
Filia babylonis miſera: beatus qui retribuit tibi retributionem tuam quam retribuiſti nobis. folio.cxc. columna. ſecunda.
Filij eorum compoſite: circumornate vt ſimilitudo templi. fo.cxcvij.co.iij.
Firmamentum eſt dominus timentibus eum: et teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis. f.xxxij.c.iij
Firmetur manus tua et exaltetur dextera tua;

iuſticia et iudiciū pꝛeparatio ſedis tue. fo. cxxij columna. pꝛima.
Flumen dei repletum eſt aquis: paraſti cibum illoꝛum quoniam ita eſt pꝛeparatio eiꝰ. f. lxxxiij. columna. tertia.
Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: ſanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus. folio. lxi columna. tertia.
Flumina plaudent manu ſimul montes exultabunt a conſpectu domini: quoniam venit iudicare terram. fo. cxxxiiij. co. ij
Foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerunt oīa oſſa mea. fo. xxvij. co. iiij.
Foderunt ante faciem meam foueam: et inciderunt in eam. fo. lxxiiij. c. iiij
Foꝛtitudo mea et laus mea dñs: et factus eſt mihi in ſalutem. fo. clxiij. c. i
Foꝛtitudinem meam a te cuſtodiam: deus meus mīa eius pꝛeueniet me. fo. lxxvj. c. iiij.
Frater non redimit redimet homo: nō dabit deo placationem ſuam. fo. lxiij. co. ij.
Fructum eoꝛum de terra perdes et ſemen eoꝛum a filijs hominum. fo. xxvij. co. ij.
Fuerunt mihi lachꝛime mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus. folio. lv. co. quarta.
Fulgura choꝛuſcationem et diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas ⁊ conturbabis eos. folio. cxxvij columna. ſecunda
Fundatur exultatione vniuerſe terre mons ſyon latera aquilonis: ciuitas regis magni. fo. lxiij. columna. pꝛima.
Fundamenta eius in montibus ſanctis: diligit dominus poꝛtas ſyon ſuper omnia tabernacula iacob. fo. cxvij. col. quarta.
Funes peccatoꝛum circumplexi ſunt me: et legem tuam non ſum oblitus. fo. clxviij. c. iij
Funes ceciderunt in pꝛeclaris: etenim hereditas mea pꝛeclara eſt mihi. folio. xix columna. quarta.
Furoꝛ illis ſm ſimilitudinem ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde et obturantis aures ſuas. folio. lxv. columna. tertia.

Generatio et generatio laudabit opa tua: et potentiam tuam pꝛonunciabūt folio. cxcix. col. ſecunda.
Generatio que nō direxit coꝛ ſuum ⁊ nō eſt creditꝰ cū deo ſpūs eiꝰ. f. cv. c. i.
Genua mea infirmata ſunt a ieiunio: ⁊ caro mea immutata eſt pꝛopter oleum. folio. cliij. columna. quarta.
Gladius eoꝛum intret in coꝛda ipſoꝛum: et arcus eoꝛum confringatur. fo. xlviij. c. i.
Gladium euaginauerunt peccatoꝛes: intenderūt arcum ſuum. fo. xlviij. co. i.
Gloꝛia et diuitie in domo eius: et iuſticia eiꝰ manet in ſeculum ſeculi. fo. clvij. co. iij.
Gloꝛiā regni tui dicent: et potētiā tuam loquentur. fo cxcix. co iiij
Gloꝛioſa dicta ſunt de te: ciuitas dei. folio. cxix. columna pꝛima.
Greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū: et nō dñetur mei omnis iniuſticia fo. clxxiij colū iiij
Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dñs: beatus vir qui ſperat in eo. fol xliij. colū. i.
Hec eſt dies quam fecit dominꝰ exultemus et letemur in ea. folio. clxij columna. tertia.
Hec eſt generatio querentiū eū: querentiū faciē dei iacob. f. xxxi. col. i.
Hec omnia venerūt ſuper nos nec obliti ſumꝰ te: ⁊ inique non egimus in teſtamento tuo. fo. lix. columna. pꝛima.
Hec facta eſt mihi: quia iuſtificationes tuas exquiſiui fo. clxxviij. col. ij.
Hec me ꝯſolata eſt i humilitate mea: ꝙ eloquiū tuū viuificauit me. fo. clxvij col. iiij.
Hec requies mea in ſeculū ſeculi: hic habitabo ꝙniam elegi eam. fol. clxxxv. colum i.
Hec via illoꝛū ſcandalum ipſis: et poſtea in oꝛe ſuo complacebunt. fol. lxv col. i.
Hec recoꝛdatus ſum et effudi in me animam meā: qm̄ tranſibo in locū tabernaculi admirabilis vſq; ad domū dei. fol. lvi. col. pꝛima
Hereditatem iſrael ſeruo ſuo: quoniā. fol. clxxxix columna pꝛima
Hereditate acquiſiui teſtimonia tua in eternum: quia exultatio coꝛdis mei ſunt. folio. clxxij. columna ſecunda.
Herodij domus dux eſt eoꝛum: mōtes excelſi ceruis petra refugium herinacijs. folio. cxlij. columna. ſecunda.
Heu mihi quia incolatus meus pꝛolongatus eſt habitaui cū habitantibus cedar: multū incola fuit anima mea fo clxxvij. colū. iij
Hic accipiet benedictionē a dño: ⁊ miſericoꝛdiā a deo ſalutari ſuo. fo. xxxi. col i
Hieruſalem que edificatur vt ciuitas: cuiꝰ participatio eius in idipſum. fo clxxxiij. colū. iij
Hi in curribus et hi in equis: nos aūt in noīe dñi dei noſtri inuocabimus. fo. xxvi colū na. iij
Hymnus omnibus ſanctis eius: filijs iſrael populo appꝛopinquanti ſibi. folio. cciij. columna tertia
Hoc opus eoꝛum qui detrahunt mihi apud dñm: et qui loquuntur mala aduerſus animam meā. fo. cliij. columna. iij
Hoc mare magnum ⁊ ſpacioſum manibus illic reptilia quoꝛum non eſt numerus folio. cxlij columna. quarta.
Hodie ſi vocem eius audieritis nolite obdurare coꝛda veſtra fo. cxxxi. colum ij
Holocauſtum ⁊ pꝛo peccato nō poſtulaſti: tūc dixi ecce venio. fo. liij. colum. ij.
Holocauſta medullata offerā tibi cū incēſo arietū: offeram tibi boues cū hircis. fo. lxxxv. col. ij.
Homo vanitati ſimilis factus eſt: dies eius ſicut vmbꝛa

preteteunt. fo.cxcviij.co.j.
Homo cum in honore eſſet non intellexit: cōpara
tus eſt iumentis inſipientibus et ſimilis factus
eſt illis. fo.lxv.co.ij.
Homines et iumenta ſaluabis domine: quemad
modum multiplicaſti miam tuam deus.fo.xlvj.
columna. tertia.
Humiliabam in ieiunio animam meam:et oratio
mea in ſinu meo conuertetur. folio.xlv.
columna. prima.
Humiliauerunt in compedibus pedes eius: fer
rum pertranſijt animam eius donec veniret ver
bum eius. fo.cxlv.c.j
Humiliatus ſum vſq̄quaq̄ domine: viuifica me
ſm verbum tuum. fo.clxxij.co.j.
Hunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in ma
nu dñi vini meri plen⁹ mixto. fo.cj.co.j.
Iacta ſup dñm curā tuā ⁊ ipſe te enu
triet: et nō dabit in eternum fluctua
tionem iuſto. fo.lxxij.co.iij.
Ibi dolores vt parturiētes: in ſpū ve
hemēti cōteres naues tharſis.folio.
lxij.col. ſecunda
Ibi confregit potentias: arcum ſcutum gladium
et bellum. fo.cj.co.iij.
Ibi beniamin adoleſcentulus: in mentis exceſſu.
folio.lxxxviij.col. tertia.
Ibi ceciderunt omnes qui opperantur iniquita
tē expulſi ſunt nec potuerūt ſtare. fo.xlvij.c.j
Ideo dilexi mandata tua: ſuper aurum et topa
zion. fo.clxxiij.c.ij
Ideo exaudiſti vocem orationis mee: dum clama
rem ad te. fo.xxxix.c.iij
Ideo audiuit dominus et diſtulit et ignis accen
ſus eſt in iacob: et ira aſcendit ī iſrael. fo.cv.c.iij
Ideo non reſurgunt impij in iudicio: neq̄ pecca
tores in conſilio iuſtorum. fo.j.co.j.
Ideo conuertetur populus meus hic: et dies ple
ni inuenientur in eis. fo.xcvij.co.ij.
Ideo tenuit eos ſuperbia: operti ſunt iniquita
te et impietate ſua. fo.xcvij.co j.
Ignis ante ipſum precedet: et inflāmabit in cir
cuitu inimicos eius. fo.cxxxij.c.j.
Ignis grando nix glacies ſpiritus procellarum:
que faciunt verbum eius. fo.cciij.c.j.
Ignis in conſpectu eius exardeſcet: et in circui
tu eius tempeſtas ualida. fo.lxv.co.iij.
Ignitum eloquium tuum vehementer: et ſeruus
tuus dilexit illud. fo.clxxiij.co.ij.
Illuc enim aſcenderunt tribus tribus domini: te
ſtimonium iſrael ad confitendū nomini domini
folio.clxxvij. col.iij.
Illuc producā cornu dauid: paraui lucernā chri
ſto meo. fo.clxxxv.co.ij.
Illuminans tu mirabiliter a montibus eternis:
turbati ſunt oēs inſipiētes corde. fo.cj.co.iij.
Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiam i mor
te: nequando dicat inimicus meus preualui ad
uerſus eum. fo.xvij.co.iij.
Illuſtra faciem tuā ſuper ſeruū tuum: ſaluū me
fac in mia tua dñe.non confundar quoniam in
uocaui te. fo.xxxix.colūna.ij.
Immittet angelus domini in circuitu timentium
eū.⁊ eripet eos fo.xliij.colū.j
Immola deo ſacrificium laudis. ⁊ redde altiſſi
mo vota tua. fo.lxvj.colū.iij.
Imperfectū meū viderunt oculi mei: ⁊ i libro tuo
omnes ſcribentur dies formabuntur ⁊ nemo in
eis.foli.cxcij columna. iiij
Impinguaſti in oleo caput meū.⁊ calix me⁹ inebri
ans quā preclar⁹ eſt. fo.xxx.co.ij
Imple facies eorum ignominia.⁊ querent nomē
tuum domine. fo.cxv.col.ſecūda
Impleat dominus omnes petitiones tuas. nunc
cognoui quoniam ſaluum fecit dominus chri
ſtum ſuum. fo. xxvj.co.ij
Impulſus euerſus ſum, vt caderem.⁊ dominus ſu
ſcepit me. fo.clxiij.colū.j
In capite libri ſcriptum eſt de me vt facerē volun
tatem tuam deus meus volui.⁊ legē tuā in me
dio cordis mei fo.liij.co.ij
Incenderunt igni ſanctuarium tuū in terra: pol
luerunt tabernaculum nois tui fo.xcix.c.ij
Incenſa igni ⁊ ſuffoſſa: ab increpatione vult⁹ tui
peribunt. fo.cxj.colū.iiij
In chamo ⁊ freno maxillas eorum conſtringe: qui
non approximant ad te. fo.xl.col. iiij
In circuitu impij ambulant ſm altitudinē tuā
multiplicaſti filios hominū. fo.xvij. c.ij
Inclina ad me aurem tuam.⁊ ſalua me.folio.xc
iij. columna ſecunda
Inclina ad me aurē tuam.accelera vt eruas me
folio.xxxviij. columna .ij.
Inclina cor meum in teſtimonia tua.⁊ non in aua
riciam fo.clxvj.col. iiij
Inclina domine aurē tuam ⁊ exaudi me. quoniā
inops ⁊ pauper ſum ego. foli.cxvij.co.iiij
Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificatio
nes tuas in eternum: propter retributionem.
folio.clxxij. columna.ij
Inclinauit celos ⁊ deſcendit.⁊ caligo ſub pedib⁹
eius. folio.xxij. colūna.j
Inclinabo in parabolam aurem meā.aperiam in
pſalterio ꝓpoſitionem meā. fo.lxiiij.c.ij
Incola ego ſum in terra: nō abſcondas a me mā
data tua. folio.clxv.col .iij
In conueniendo populos in vnum.⁊ reges vt ſer
uiant domino. fo.cxxxviij.c.ij
In conuertendo dominus captiuitatē ſyon: facti
ſumus ſicut conſolati. fo.clxxx. co.iij
In conuertendo inimicū meum retrorſum infir
mabuntur ⁊ peribunt a facie tua.fo. xiij.colū.j
In conſpectu tuo ſunt oēs qui tribulant me in ꝓ
periū expectauit cor meū ⁊ miſeriā.fo. xcj.co.j.
In conſpectu angelorum pſallam tibi. adorabo
ad templum ſanctum tuum.⁊ confitebor nomi
ni tuo fo.cxc.colūna.iij
In corde meo abſcondi eloquia tua: vt non pec

ecm tibi. folio.clxxxiiij. colu.iiij
Increpaſti ſuperbos. maledicti qui declinant a mandatis tuis. fo.clxv.col. iiij
Increpa feras arundinis congregatio taurorum in vaccis populorum vt excludat eos qui proba ti ſunt argento. fo.lxxxviij. colu͂.iiij
Increpaſti gentes ⁊ periit impius :nomen eorum deleſti in eternum ⁊ in ſeculum ſeculi.folio .xiij. columna. ſecunda
In decacordo pſalterio.cum cantico in cythara . folio.cxxvij . colu͂na ſecu͂da
In deo faciemus virtutem.⁊ ipſe ad nihilum de ducet tribulantes eos folio.cliij.co.j
In deo laudabo verbum:in domino laudabo ſer monem :in deo ſperaui:non timebo quid faciat mihi homo. folio.lxxiij.colu͂ .iiij
In deo laudabo ſermones meos.in deo ſperabo: non timebo quid faciat mihi caro . folio. lxxiij columna ſecunda
In deo ſalutare meum ⁊ gloria mea:deus auxilij mei ⁊ ſpes mea in deo eſt. fol.lxxx.col.iij
In deo faciemus virtute͂.⁊ ipſe ad nihilu͂ dedu cet tribulantes nos. fo. lxxviij.c.ij
In deo laudabimur tota die:⁊ in nomine tuo con fitebimur in ſecula fo. lviij.col. iij
Indeficiendo ex me ſpiritum meu͂.⁊ tu cognoui ſti ſemitas meas. fo.cxcv.co.iiij
In die tribulationis mee deum exquiſiui manibꝰ meis nocte contra eum ⁊ non ſum deceptus .fo lio.cij.columna quarta
In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exau diſti me folio.cxviij.colu͂.j
In die mandauit dominus miſericordiam ſuam: ⁊ nocte canticum eius fol.lxj.col..iiij.
In domino confido quo͂ dicitis anime mee tranſ migra in montem ſicut paſſer. fo.xvj.colu͂.iiij
In domino laudabitur anima mea:audiant man ſueti ⁊ letentur folio.xlij.col.iiij
Induti ſunt arietes ouium ⁊ valles abundabunt frumento clamabunt etenim hymnum dicent folio.lxxxiij. columna.iiij
Induantur confuſione ⁊ reuere͂tia :qui maligna loquuntur ſuper me fo.xlv.colum.iiij
Induantur qui detrahunt mihi pudore : ⁊ ope riantur ſicut dyploide confuſione ſua.folio .clv. columna prima
Induxiſti nos in laqueum .poſuiſti tribulatio͂es in dorſo noſtro.impoſuiſti homines ſuper capita noſtra. fo.lxxxiiij.co.iij
Inebriabuntur ab vbertate domus tue.⁊ torren te voluptatis tue potabis eos. folio. xlvj. columna tertia
In eccleſijs benedicite deo domino de fontibus iſrael. folio.lxxxviij.c.iij
In eo dum conuenirent ſimul aduerſum me :acci pere animam meam conſiliati ſunt. folio. xxxix columna prima
In eternum domine verbum tuum permanet in celo. folio.clxx.col.iij.
In eternu͂ ſeruabo illi miam meam:⁊ teſtamentu͂ meum fidele ipſi fo.cxxij.c.iiij
In eternu͂ no͂ obliuiſcar iuſtificatio͂es tuas:quia in ipſis viuificaſti me. fo.clxx.columna .iiij
In exitu iſrael de egypto.domus iacob de popu lo barbaro. folio.clix.col.iij
Infirmata eſt in paupertate virtus mea : ⁊ oſſa mea conturbata ſunt. fo.xxxviij.c.iiij
Infixus ſum in limo profundi. ⁊ non eſt ſubſtan tia.folio.lxxxix columna .iij
In generatione ⁊ generatione͂ veritas tua :fun daſti terram ⁊ permanet. fo.clxx.colu͂.iiij.
In generatione ⁊ generationem:annunciabo ve ritatem tua͂ in ore meo fo.cxxj.c.j
In generationem ⁊ generatione͂.annu͂ciabimus laudem tuam. fo.cx .colum.iij
Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſecula prote gar in velamento alarum tuarum. folio. lxxix. columna ſecunda
Inhabitabunt ⁊ abſcondent:ipſi calcaneu͂ meum obſeruabunt fo.lxxiij. col.iij
In hoc cognoui quoniam voluiſti me : quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me .folio.lv columna ſecunda
In idumeam extendam calciamentu͂ meum.mi hi alienigene ſubditi ſunt folio.cliij.colu͂.j
In idumea͂ extenda͂ calciame͂tu͂ meu͂.mihi alien gene ſubdi ſunt. fo.lxxviij.col.j
Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint ⁊ exaltati.deficie͂tes quemadmodum fumus de ficient fo.xlviij.co.iij
Inimici domini mentiti ſunt ei.⁊ erit tempꝰ eo rum in ſecula. fo.cxiij.colu͂.ij.
Inimici autem mei viuunt ⁊ confirmati ſunt ſu per .⁊ multiplicati ſunt qui oderunt me inique folio.lj. colu͂na prima
Inimici mei anima͂ meam circundederunt.adipe͂ ſuum concluſerunt.os eorum locutum eſt ſuper biam folio.xxj.colu͂.prima
Inimici defecerunt framee in fine͂.⁊ ciuitates de ſtruxiſti fol.xiij. colu͂.ij
Inimici mei dixerunt mala mihi:qua͂do morietur ⁊ peribit nome͂ eius foli.liiij .co .iiij
Inimicos eius indua͂ co͂fuſione.ſuper ipſu͂ au͂t ef florebit ſanctificatio mea. fo.clxxxv.col.iij.
Iniquos odio habui.⁊ legem tuam dilexi.fo.clxxij columna . ſecunda
Iniquitatem odio habui ⁊ abhominatus ſum: legem au͂t tua͂ dilexi. folio.clxxxvj.c.j
Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo .aſtitit omni vie non bone.maliciam autem non odiuit folio.xlvj. colu͂na ſecu͂da
Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo:non exaudi et dominus. fol.lxxxv.col. ij.
In iram concitauerunt eum in collibus ſuis ⁊ in ſculptilibus ſuis ad emulatione͂ eum prouoca uerunt. fol.cviij.col.j.
Initio cognoui de teſtimonijs tuis:quia in eter num fundaſti ea. folio.clxxv . col.j.

Initio tu domine terram fundaſti.⁊ opera manuum tuarum ſunt celi fo.cxxxviij.co.iij
Iniuſti punientur.⁊ ſemen eoꝛum peribit .folio. xlix.columna prima
Iniuſti autem diſperibunt ſimul:reliquie impiorum interibunt. fo.xlix.co.iij
In iuſtificationibus tuis meditaboꝛ.non obliuiſcar ſermones tuos. fo.clxv.co.iij
In laboꝛe hominum non ſunt.⁊ cum hominibus non flagellabuntur fo.xcvij.c.j.
In labijs meis pꝛonunciaui: omnia iudicia oꝛis tui.fo.clxv. columna ſecūda
In laqueo ſuo humiliauit eum.inclinabit ſe ⁊ cadet cū dñatus fuerit pauperū fo.xv.co.j.
In laqueo iſto quē abſconderunt: compꝛehēſus eſt pes eoꝛum. fo.xiiij : co.j
In manus tuas cōmendo ſpiritum meum redemiſti me domine deus veritatis. fo.xxxviij.co.j
In manu potenti ⁊ in bꝛachio excelſo quoniam. folio.clxxxviij. columna.iiij
In manibus poꝛtabunt te.ne foꝛte offendas ad lapidem pedem tuum. fo.cxxvj .col.iij
In mari via tua ⁊ ſemite tue in aquis multis. et veſtigia tua non cognoſcentur. folio .ciiij.columna. pꝛima.
In matutino interficiebam oēs peccatoꝛes terre:vt diſperderē de ciuitate domini omnes operantes iniquitatem. fo.cxxxvj.co.iij
In mandatis tuis exerceboꝛ.et conſiderabo vias tuas folio.clxv. col.ij
In me tranſierūt ire tue:⁊ terroꝛes tui cōturbauerunt me. fo.cxx.colū.iiij
In me ſunt deus vota tua:que reddam laudationes tibi. fo.lxxiij.c.iiij
In memoꝛia eterna erit iuſtus.ab auditione mala non timebit. folio.clvij.co.iiij
In memoꝛiam redeat iniquitas patrū eius in cōſpectu domini:peccatum matris eius non deleatur.folio.cliiij columna.j
In multitudine miſericoꝛdie tue exaudi me in veritate ſalutis tue fo.xc.colū.iij
In noctibus extollite manus veſtras in ſancta ⁊ benedicite dominum fo.clxxxvj.col.ij
Innocens manibus ⁊ mundo coꝛde:qui non accepit in vano animam ſuā:nec iurauit in dolo ꝓximo ſuo. fo.xxxj. colū.j.
Innocentes ⁊ recti adheſerunt mihi:quia ſuſtinui te. fo.xxxij.col. iiij.
In omnem terram exiuit ſonus eoꝛū.⁊ in fines oꝛbis terre verba eoꝛū fo.xxv.co.j.
In oibus his peccauerunt adhuc:⁊ nō crediderunt in mirabilibus eius. fo.cvj.co.iij
In pace in idipſum: doꝛmiam ⁊ requieſcam.folio viij.columna pꝛima
In petra exaltauit me: ⁊ nunc exaltauit caput meum ſuper inimicos meos. fo.xxxiiij.c. iij
In quacunq̧ die inuocauero te exaudi me :multiplicabis in anima mea virtutem. folio. cxxj. columna pꝛima
In quacunq̧ die:inuocauero te :velociter exaudi me. folio.cxxxvij col.j
In quacūq̧ die inuocauero te:ecce cognoui qm̄ deus meus es fo.lxxiij.co.iiij
In quo coꝛrigit adoleſcentioꝛ viam ſuam:in cuſtodiendo ſermones tuos fo.clxv . co.j.
In quoꝛū manibꝰ iniquitates ſunt :dextera eoꝛ repleta eſt muneribus fo.xxxij .co.iiij
In ſalicibus in medio eius :ſuſpendimus oꝛgana noſtra. fo.clxxxix . c.iij
Inſidiatur vt rapiat pauperem :rapere pauperem dū attrahit eum fo. xvj.col.j.
In ſole poſuit tabernaculum ſuum . ⁊ ipſe tanq̄ ſponſus pꝛocedens de thalamo ſuo .folio. xxv. columna pꝛima
In te dñe ſperaui nō cōfundar in eternū:in iuſticia tua libera me ⁊ eripe me fo.xciij .colū.j
In te domine ſperaui nō confundar in eternum: in iuſticia tua libera me fo.xxxviij.co.j.
In te cantatio mea ſemper tanq̄ pꝛodigium factus ſum multis .⁊ tu adiutoꝛ foꝛtis.folio. xciij columna tertia
In te inimicos noſtros ventilabimus coꝛnu.⁊ in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis . folio.lviij. columna.ij
In te ſperauerunt patres noſtri:ſperauerunt ⁊ liberaſti eos. folio.xxviij.c .j
In te cōfirmatus ſum ex vtero.de ventre matris mee tu es ꝓtectoꝛ meus. fo.xciij.c.iij
Intellexiſti cogitationes meas de longe. ſemitā meam ⁊ funiculum meum inueſtigaſti.foli.cxcj. columna quarta
Intelligite inſipientes in populo .⁊ ſtulti aliquādo ſapite fo.cxxixc.iij.
Intelligite hec qui obliuiſcimini deum ,ne quando rapiat ⁊ non ſit qui eripiat.folio . lxvij. columna. pꝛima
Intellectus bonus omnibus facientibus eum . laudatio eius manet in ſeculum ſeculi. folio clvij.columna pꝛima
Intellectum tibi dabo ⁊ inſtruam te in via hac qua gradieris firmabo ſuper te oculos meos. folio .xl. columna tertia
Intende anime mee ⁊ libera eam:pꝛopter inimicos meos eripe me fol.xc. colū.iiij
Intende in adiutoꝛium meum.domine deus ſalutis mee. fo.lj.col.ij
Intende ad viſitandas omnes gentes.non miſerearis omnibus qui operantur iniquitatem. folio.lxxvj columna tertia
Intende ad depꝛecationem meam. quia humiliatus ſum nimis. fo.cxcvj. co.ij
Intende voci oꝛationis mee.rex meus ⁊ deus meus.folio.viij. colū .tertia
In terra deſerta inuia ⁊ in aquoſa ſic in ſancto apparuit tibi :vt viderem virtutem tuam ⁊ gloriam tuam. fo.lxxxj.c.j
Interrupit petrā in heremo.⁊ adaquauit eos velut in abyſſo multa foli.cv.colum.ij.

Interrupit mare τ perduxit eos τ ſtatuit aquas quaſi in vtre. fo.cv. colũ.ij
In toto corde meo exquiſiui te. ne repellas me a mandatis tuis fo.clxv.co.i
Intret poſtulatio mea in cõſpectu tuo ſɜ eloquium tuum eripe me fo. clxxvi.co.iij
Intret in conſpectu tuo oratio mea: inclina aurẽ tuã ante precem meam fo .ix.colũ.iij
In tribulatione inuocaſti me τ liberaui te. exaudiui te in abſcondito tẽpeſtatis, pbaui te apud aquam contradictionis fo.cxij. col.iij
In tribulatione inuocaui dominum τ ad deũ meum clamaui. fo.xxi.col.iij.
Introibo in domum tuam in holocauſtis reddã tibi vota mea. que diſtixerunt labia mea. fol. lxxx.columna prima
Introibo in domũ tuã. adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo fo. viij. co.iij
Introibit in pgenies patrũ ſuorũ. τ vſqz in eternum non videbit lumen. fol.lxv.col.ij
Introibimus in tabernaculum eius. adorabim⁹ in loco vbi ſteterunt pedes eius. folio. clxxxiij. columna. tertia
Introite in conſpectu eius. In exultatione. folio cxxx. columna. iij.
Inueni dauid ſeruum meum: oleo ſancto meo vnxi eum. fo.cxxij. colũ.ij
Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inueniat omnes qui te oderunt. folio.xxvij. columna .i.
In via hac qua ambulabã: abſconderunt laqueũ mihi. folio. cxcv. col.iij
In via teſtimonio℞ tuo℞ delectatus ſum: ſicut in omnibus diuitijs fo.clxv.co.ij
In voce exultationis τ confeſſionis: ſonus epulãtis. folio.lvi. col. prima
Inuocabant dñm τ ipſe exaudiebat eos. in colũna nubis loquebatur ad eos fo.cxxv.c.i
Iocundus homo qui miſeretur τ cõmodat diſponit ſermones ſuos in iudicio: q: in eternum non cõmouebitur. fo.clvij. col.ij.
Iocundum ſit ei eloquiũ meum. ego vero delectabor in domino fo.cxliij.co. iij
Ipſe aũt ẽ miſericors τ propicius fiet peccatis eorum: τ non diſperdet eos fo.cvi.co.iij
Ipſe inuocabit me pater meus es tu. deus meus τ ſuſceptor ſalutis mee fo.cxxij.colũna .iij
Ipſe dominus deus noſter: in vniuerſa terra iudicia eius folio.cxliij.col.ij
Ipſi vero inuanum queſierunt animã meã itroibunt in inferiora terre: tradentur in manus gladij: partes vulpium erunt. fo.lxxxi. co.iij
Ipſi vero conſiderauerunt τ inſpexerunt me diuiſerunt ſibi veſtimenta mea. τ ſuper veſtem meã miſerunt ſortem fo.xxviij.co.iij.
Ipſi viderunt opera domini. τ mirabilia eius in profundo fo.cli.co.i.
Ipſi peribunt tu autẽ permanes. τ omnes ſicut veſtimentũ veteraſcent fo.cxxxviij.co.iij
Ipſi obligati ſunt τ ceciderunt: nos autẽ ſurreximus τ erecti ſumus. fo.xxvi.col.ij.
Ipſi autem exacerbauerunt eum in cõſilio ſuo. τ humiliati ſunt iniquitatib⁹ ſuis. fo.cxlix.co.ij
Ipſi diſpergentur ad manducandum. ſi vero nõ fuerint ſaturati τ murmurabunt. folio. lxxvij. columna. ſecunda
Ipſi videntes ſic ammirati ſunt conturbati ſunt commoti ſunt: tremor apprehendit eos fo.lxiij columna ſecunda
Iraſcimini τ nolite peccare: que dicitis in cordibus veſtris τ in cubilibus veſtris compungimini. fo.vij. colum.iij.
Iſte pauper clamauit τ dominus exaudiuit eum τ ex omnibus τ tribulationibus eius ſaluauit eum. folio.xliij. colũ.i
Ita perſequeris illos in tempeſtate tua. τ in ira tua turbabis eos f.cxv.col.ij
Iubilate deo oĩs terra pſalmum dicite nomini eius: date gloriam laudi eius f.lxxxiij.co.i
Iubilate deo omnis terra. cantate τ exultate et pſallite. fo.cxxxiij. co.i
Iubilate in conſpectu regis domini: moueatur mare τ plenitudo eius orbis terrarum et qui habitant in eo fo.cxxxiij.col.i
Iubilate deo omnis terra: ſeruite domino in leticia. folio.cxxxv.colũ.ij
Iuda rex meus: moab olla ſpei mee. folio.lxxviij columna prima
Iuda rex meus: moab olla ſpei mee. folio. cliij. columna prima
Iudica iudicium meum τ redime me: ppter eloquium tuum viuifica me fo.clxxv.c.ij
Iudica dñe ſm iuſticiam meã: τ ſcdm innocentiã meam ſuper me. fo.x.co.iij
Iudica me ſm iuſticiã tuã domine deus meus et non ſuper gaudeant mihi. fo.xlv. col.iij
Iudica domine nocentes me: expugna ĩpugnãtes me. fo.xliij.col.i
Iudica me deus τ diſcerne cauſam meam de gente non ſancta ab homine iniquo τ doloſo erue me. folio.xxxiij. colũ .prima
Iudica me domine qm̃ ego in innocentia mea ingreſſus ſum. τ in domino ſperans non infirmabor. folio.xxxiij. colũ. prima
Iudicate egeno τ pupillo: humilem τ pauperes iuſtificate. fo.cxlii.colũ.iij.
Iudicabit pauperes populi τ ſaluos faciet filios pauperum τ humiliabit calumniatorem. folio.xcv. columna prima
Iudicabit in nationibus implebit ruinas. conquaſſabit capita in terra multorum. folio.clxi. columna. prima
Iudicabit orbem terrarum in iuſticia τ populos in equitate fo.cxxxij.co.iij
Iudicabit orbem terre in equitate: τ populos in veritate ſua. fo. cxxxiij. col.ij.
Iudicate populum tuum in iuſticia τ pauperes tuos in iudicio. fo.xcv.col.i

Judicare pupillo ⁊ humili. vt non apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram. folio. xv. columna. quarta
Junior fui etenim ſenui: ⁊ nō vidi iuſtum dereli- ctum. nec ſemen eius querens panē. f. xlviij. c. j.
Juraui ⁊ ſtatui: cuſtodire iudicia iuſticie tue. folio. clxxij. columna prima
Jurauit dominus dauid veritatem ⁊ non fruſtra bitur eum: de fructu ventris tui ponam ſuper ſe dem tuam fo. clxxxiiij. co. iiij
Jurauit dominus ⁊ non penitebit eum. tu es ſa- cerdos in eternum. ſcōm ordinem melchiſedech folio. clv. columna tertia
Juſtus es domine. ⁊ rectum iudicium tuum. fol. clxxiiij. columna prima
Juſtus vt palma florebit. ⁊ ſicut cedrus libani mľ tiplicabitur. fo. cxxviij. col. j.
Juſtus dn̄s in omnibus vijs ſuis. ⁊ ſanctus in oī bus operibus ſuis fol. cc. col. ij
Juſti aūt hereditabunt terrā: ⁊ inhabitabunt in ſeculū ſeculi ſuper eam. fo. xlix. col. j
Juſtum adiutorium meū a dn̄o: qui ſaluos facit rectos corde folio. xj. col. j.
Juſticia ante eum ambulauit. ⁊ ponet in via greſ ſus ſuos. fo. cxvij. col. iij
Juſticia tua ſicut mōtes dei: iudicia tua abyſſus multa. fol. xlvj. co. iij.
Juſticia tua iuſticia in eternum: ⁊ lex tua veritas folio. clxxiij. colum. ij
Juſticie domini recte letificantes corda. precc- ptum domini lucidum illuminas oculos. fol. xxv columna. ſecunda
Juſticiā tuā nō abſcondi in corde meo. veritatē tuam ⁊ ſalutare tuum dixi fo. liij. col. iij
Juſtificationes tuas cuſtodiam: non me derelin quas vſquequaq̄ f. clxiij. col. iiij.
Juuenes ⁊ virgines ſenes cū iunioribus laudent nomen domini: q: exaltatum eſt nomen eius ſo- lius. folio. cciiij. co. ij
Juuenes eoꝝ comedit ignis: ⁊ virgines eoꝝ non ſunt lamentate. fo. cviij. co. iij
Juxta eſt dominus his qui tribulato ſunt corde ⁊ humiles ſpiritu ſaluabit fo. xliij. co. iiij

Labores manuum tuarum quia mā ducabis. beatus es ⁊ bene tibi erit folio. clxxij. columna. j.
Laboraui clamans rauce facte ſunt fauces mee: defecerūt oculi mei dū ſpero in deum meum. fo. lxxxix. co. ij
Laboraui in gemitu meo: lauabo per ſingulas no ctes lectum meum lachrymis meis ſtratum me um rigabo. fo. ix. co. iiij
Lacū aperuit ⁊ effodit eū: ⁊ incidit in foueā quā fecit fo. xj. colū. iij
Lapidē quē reprobauerūt edificantes h̄ factus eſt in caput anguli fo. clxiij. col. ij.
Laqueꝰ ꝯtritꝰ eſt. ⁊ nos liberati ſumꝰ. f. clxxix. c. iiij
Laqueum parauerunt pedibus meis. ⁊ incuruauerunt animam meā. fo. lxxiiij. co. iiij
Lauabo inter innocentes manus meas: ⁊ circum dabo altare tuum domine fo. xxxiij. c. iij
Lauda hieruſalem dominū. lauda deum tuū ſyō folio. ccij. columna. iij
Lauda anima mea dominum: laudabo dominū in vita mea: pſallam deo meo q̄diu fuero. folio cc. columna ſecunda
Laudate dominum de celis. laudate eum in excel ſis. foli. cciij. col. ij.
Laudate dominum q̄m bonus eſt pſalmus. deo noſtro ſit iocunda decoraq̄ laudatio. f. cc. co. ij
Laudate dn̄m de terra: dracones ⁊ omnes abyſ- ſi. fo. cciiij. columna prima
Laudate dominum in ſanctis eius. laudate eū in firmamento virtutis eius fo. ccv. col. ij
Laudate dn̄m q: bonus dominꝰ: pſallite noī eius quoniam ſuaue eſt. fol. clxxxvj co. ij
Laudate dn̄m oēs gentes: laudate eum omnes populi. f. clxij. co. prima
Laudate nomen eius quoniam ſuauis eſt domi- nus in eternum mia eius: ⁊ vſq̄ in generatione ⁊ gn̄ationē veritas eius fo. cxxxv. co. iiij
Laudate nomen domini: laudate ſerui dominum folio. clxxxvj. columna tertia
Laudate pueri dominū. laudate nomen domini folio. ccv. columna. ij
Laudate eum in virtutibus eius. laudate eum ſe cundum multitudinem magnitudinis eius. fol. ccxxxij. columna prima
Laudate eum in ſono tube. laudate eum in pſal- terio ⁊ cythara. folio. ccv col. iij
Laudate eum celi celorum ⁊ aque omnes que ſu per celos ſunt laudent nomen domini. folio. cciij. columna. quarta
Laudate eum in cymbalis bene ſonantibus. lau date eum in cymbalis iubilationis. omnis ſpiri tus laudet dominū. fo. ccv. co. iiij
Laudate eū in tympano ⁊ choro: laudate eum in cordis ⁊ organo. fo. ccv. co. ij
Laudate eum ſol ⁊ luna: laudate eum oēs ſtelle ⁊ lumen. fo. cciij. col. iiij.
Laudate oēs angeli eius. laudate eum omnes vir tutes eius fo. cciij. colū. ij.
Laudabo nomen dei cum cantico. ⁊ magnifica- bo eum in laude. fo. xcj. col. ij.
Laudans inuocabo dominum. ⁊ ab inimicis me is ſaluus ero. fo. xxj. col. iiij
Laudationē domini loquetur os meum. ⁊ bene- dicat omnis caro nomini ſancto eius in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi. fo. cc. col. ij.
Laudent illum celi ⁊ terra: mare ⁊ omnia rep- tilia in eis. fo. xcij. col. prima
Laudent nomen eius in choro. in tympano ⁊ pſal terio pſallant ei. fo. cciiij. col. iiij
Legem pone mihi domine in via tua ⁊ dirige me in ſemita recta. propter inimicos meos. fol. xxxv columna prima.
Legem pone mihi domine viam iuſtificationum

tuarum: et exquiram eam ſemper. folio.xlvi. columna. tertia.
Letabor ego ſuper eloquia tua: ſicut qui inuenit ſpolia multa. fo.clxxv.co.iiij
Letabor et exultabo in te: pſallam nomini tuo altiſſime. fo.xiij.co.j.
Letabimur in ſalutari tuo: et in nomine dei noſtri magnificabimur. fo.xxvj.co.ij.
Letabitur iuſtus cum viderit vindictam: manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris. folio.lxxv. columna. quarta.
Letabitur iuſtus in domino ⁊ ſperabit in eo: ⁊ laudabuntur omnes recti corde. fo.lxxxij.c.iiij
Letatus ſum in his que dicta ſunt mihi: in domũ domini ibimus. fo.clxxviij.co.ij.
Letati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti annis quibus vidimus mala. fo.cxxv.co.iij.
Letata eſt egyptus i profectione eorũ quia incubuit timor eorum ſuper eos. folio.cxlvj. columna. prima.
Letamini iuſti in domino: et confitemini memorie ſanctificationis eius. folio. cxxxij columna. tertia.
Letamini in domino et exultate iuſti: et gloriamini omnes recti corde. fo.xlj.co.j.
Letetur cor querentium dominum: querite dominum ⁊ confirmamini: querite faciem eius ſemꝑ folio.cxliiij.col. ſecunda.
Letetur mons ſyon et exultẽt filie iude: propter iudicia tua domine. fo.lxiij.c.ij.
Letetur iſrael in eo qui fecit eum: et filie ſyon exultent in rege ſuo. fo.cciij.co.iiij.
Letentur celi et exultet terra et cõmoueatur mare et plenitudo eius: gaudebunt campi et omnia q̃ in eis ſunt. fo.cxxxij.co.ij.
Letentur et exultent gentes quoniã iudicas populos in equitate: et gentes in terra dirigis. folio.lxxxvj.col. prima.
Leua manus tuas in ſuperbias eorum in finem: quanta malignatus eſt inimicus in ſancto. folio xcix.columna. prima.
Leuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi. fo.clxxvij.c.iiij
Lex domini immaculata conuertens animas: teſtimoniũ domini fidele ſapientiã preſtans paruulis. fo.xxij.co.ij.
Lex dei eius in corde ipſius: et non ſupplantabuntur greſſus eius. fo.xlix.co.ij.
Libera me a perſequentibus me: quia confortati ſunt ſuper me. fo.cxcvj.co.ij.
Libera deus iſrael: ex omnibus tribulationibus ſuis. fo.xxxiij.co.j.
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutiſ mee et exultabit lingua mea iuſticiã tuã. folio.lxvij columna. ſecunda.
Libera me quia egenus et pauper ego ſum: et cor meum conturbatum eſt intra me. fo.cli.ij. columna. tertia.
Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribentis. folio.lix. columna .iiij
Liquefacta eſt terra ⁊ omnes qui habitant in ea ego confirmaui colũnas eius. fo.c.col.iiij.
Locutus ſum in lingua mea. notum fac mihi domine finem meum. fo.lj.col.iiij.
Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa: ⁊ ſermonibus odij circundederunt me: ⁊ expugnauerunt me gratis. fol.ciiij co.iij
Longe a peccatoribus ſalus: quia iuſtificationes tuas non exquiſierunt folio.clxxv . col.ij
Longe feciſti notos meos a me: poſuerunt me abhominationem ſibi fo.cxx.co.j
Longitudine dierũ replebo eum: ⁊ oſtendam illi ſalutare meum fo.cxxvij. col.j
Lucerna pedibus meis verbum tuum. ⁊ lumẽ ſemitis meis fo.clxxj.co.iiij
Lunam ⁊ ſtellas in poteſtatem noctis: quoniam folio.clxxxviij. columna. iij
Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis corde leticia. fo.cxxxiij columna tertia
MAgnus dominus ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei noſtri in mõte ſancto eius. fol.lxij.co .iiij
Magnus dominus ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis eius non eſt finis. folio.cxcix columna ſcd̃a
Magnus dñs noſter ⁊ magna virtus eius ⁊ ſapientie eius non eſt numerus. fo.ccj.col .iij
Magna eſt gloria eius in ſalutari tuo: gloriam ⁊ magnum decorem impones ſuper eum. fol.xxvj columna prima
Magna opera domini: exquiſita in oẽs voluntates eius fo.clvj.col.ij
Magnificauit dominus facere nobiſcum. facti ſumus letantes. fo.clxxx.col. iiij
Magnificate dñm mecum: ⁊ exaltemus nomen eius in idipſum. fo. xlij.col.iij.
Magnificans ſalutes regis eius ⁊ faciens miſericordiam chriſto ſuo dauid. ⁊ ſemini eius vſq; in ſeculum. fo.xxiiij.c.ij
Magnificentiam glorie ſanctitatis tue loquentur: ⁊ mirabilia tua narrabunt. folio. cxcix. columna. ſecunda
Maledicent illi ⁊ tu benedices: qui inſurgunt i me confundantur. ſeruus autem tuus letabitur. folio.clv. columna . j
Manda deus virtuti tue: confirma hoc deus qđ operatus es in nobis fo.lxxviij.col. iiij
Mandaſti iuſticiam teſtimonia tua. ⁊ veritatẽ tuã nimis. fo.clxxiij.c.j.
Manducauerunt ⁊ adorauerunt omnes pingues terre: in conſpectu eius cadent oẽs qui deſcendunt in terram. fo. xxix.co .iij
Manſueti aũt hereditabunt terrã. ⁊ delectabũtur in multitudine pacis. fo.xlvij.col. iiij
Mane ſicut herba trãſeat mane floreat ⁊ trãſeat veſpere decidat induret ⁊ areſcat. fo.cxxiiij.c.iiij
Mane aſtabo tibi ⁊ videbo: qm̃ non deus volẽs iniquitatẽ tu es fo.viij. co.iij

Manus enim mea auxiliabitur ⁊ bꝛachium meũ confirmabit eum. fo.cxxij.co.iij
Manus tue domine fecerunt me et plaſmauerũt me: da mihi intellectum vt diſcam mandata tua folio.clxix. columna.iij.
Manus habent et non palpabunt: pedes habẽt et non ambulabunt: non clamabunt in gutture ſuo. fo.clix.co.iiij.
Manus tua gentes diſperdidit et plantaſti eos affixiſti populos et expuliſti eos. folio.lviij. columna. pꝛima.
Mare vidit et fugit: ioꝛdanis cõuerſus eſt retroꝛſum. fo.clviij.co.iiij.
Me autem pꝛopter innocentiam ſuſcepiſti: et cõfirmaſti me in conſpectu tuo in eternum.folio.lv columna. tertia.
Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi: ſuper iudicia iuſtificationis tue. fo.clxviij.c.iij.
Me expectauerunt peccatoꝛes vt perderent me: teſtimonia tua intellexi. fo.clxxj.co.j.
Mei autem pene moti ſunt pedes pene effuſi ſũt greſſus mei. fo.xcvj.co.iiij.
Melius eſt modicum iuſto: ſuper diuitias peccatoꝛum multas. fo.xlviij.co.j.
Memento noſtri domine in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo. fo.cxlvij.c.ij.
Memento domine dauid: et omnis manſuetudinis eius. fo.clxxxiij.c.j.
Mementote mirabilium eius que fecit. pꝛodigia eius et iudicia oꝛis eius. fo.ccxliij.co.ij.
Memoꝛ eſto verbi tui ſeruo tuo: in quo mihi ſpẽ dediſti. fo.clxvij.co.iiij.
Memoꝛ fui iudicioꝛum tuoꝛum a ſeculo domine ⁊ conſolatus ſum. fo.clxviij.co.j.
Memoꝛ ſit omnis ſacrificij tui: et olocauſtũ tuũ pingue fiat. fo.xxvj.co.j.
Memoꝛ fuit in ſeculum teſtamenti ſui: verbũ qđ mandauit in mille generationes. folio.cxliij. columna. tertia.
Memoꝛ ero nominis tui domine. in omni generatione et generationem. fo.lxj.col.j.
Memoꝛ eſto huius inimicus impꝛoperauit domino: et populus inſipiens incitabit nomen tuũ folio.c. columna.j.
Memoꝛ eſto domine filioꝛum edon: in die hieruſalem. fo.cxc.co.ij.
Memoꝛ eſto domine oppꝛobꝛij ſeruoꝛum tuoꝛum quod continui in ſinu meo multarum gentium. fo.cxxiij. columna.j.
Memoꝛ fui nocte nominis tui domine: ⁊ cuſtodiui legem tuam. fo.clxviij.co.j.
Memoꝛ eſto congregationis tue: quam poſſediſti ab initio. fo.xcix.co.iiij.
Memoꝛ ero raab: et babylonis ſcientium me. folio.cxix. columna.j.
Memoꝛ fui dierum antiquoꝛum meditatꝰ ſum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarũ meditabar. fo.cxcvij.co.j.
Memoꝛ erit in ſeculum teſtamenti ſui: virtutem operum ſuoꝛum annunciabit populo ſuo folio clvj. columna.iij
Memoꝛ fui operum domini: quia memoꝛ ero ab initio mirabilium tuoꝛum. fo.ciij columna iij.
Memoꝛiam abundantie ſuauitatis tue eructabunt ⁊ iuſticiã tuam exultabunt. folio.clxxxix columna tertia.
Memoꝛiam fecit mirabilium ſuoꝛum miſericoꝛs et miſeratoꝛ dominus: eſcam dedit timentibꝰ ſe. folio clvj. columna iij.
Memoꝛare que mea ſubſtantia: nunquid enĩ vane conſtituiſti omnes filios hominum? folio. cxxiij columna iiij.
Meus eſt galaad et meus eſt manaſſes: ⁊ effrai foꝛtitudo capitis mei folio.lxxviij.columna j.
Meus eſt galaad: et meus eſt manaſſes ⁊ effrai: foꝛtitudo capitis mei. fo.cliij.colum.j
Mihi autẽ adherere deo bonum eſt: ponere ĩ domino deo ſpem meam folio.lxxxxviij colũ.iij.
Mihi autẽ nimis honoꝛificati ſunt amici tui deꝰ nimis confoꝛtatus eſt pꝛincipatus eoꝛum folio. clxxxxij columna.iiij.
Minoꝛaſti dies tempoꝛis eius: perfudiſti eũ confuſione. fo.cxxiij col iiij.
Minuiſti eũ paulominus ab angelis gloꝛia ⁊ honoꝛe coꝛonaſti eum: et conſtituiſti eum ſup opa manuum tuarum fol.xij colũna iiij.
Mirabilia teſtimõia tua: ideo ſcrutata eſt ea anima mea fol.clxxij columna.iij.
Mirabilis facta eſt ſciã tua ex me: confoꝛtata eſt ⁊ nõ potero ad eam fo. cxcij colũ.j.
Mirabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutẽ ⁊ foꝛtitudinem plebi ſue benedictus deus. fo.lxxxix.colũ.ij.
Mirabiles elationes maris: mirabilis in altꝭ dominus. fo.cxxviij.colũ.iiij.
Mirifica miſericoꝛdias tuas: qui ſaluos facis ſperantes in te. fo.xx.colum. iiij
Myꝛrha ⁊ gutta ⁊ caſſia a veſtimentis tuis a domibus eburneis: ex quibus delectauerunt te filie regum in honoꝛe tuo folio.lx. columna. ſecunda
Miſer factus ſum et curuatus ſum vſq͂ in finem: tota die contriſtatus ingrediebar. folio .l. columna. ſecũda
Mia autẽ dñi ab eterno et vſq͂ in eternum: ſuper timentes eum. folio cxl.columna.j.
Miſericoꝛdia mea et refugium meum: ſuſceptoꝛ meus et liberatoꝛ meus. folio clxxxviij .col j.
Miſericoꝛdia tua dñe plena eſt terra: iuſtificationes tuas doce me. fo.clxviij.columna. ij
Miſericoꝛdia ⁊ veritas p̃cedẽt faciẽ tuã: beatus populus q̃ ſcit iubilationẽ. fo. cxxij.co.j.
Miſericoꝛdia et veritas obuiauerunt ſibi: iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt. fo.cxvij.colum.ij.
Miſericoꝛdie tue multe domine: ſm iudicium tuum viuifica me folio clxxv.colum.ij.
Miſericoꝛdiam et iudicium: cantabo tibi domine. folio.cxxxvij columna quarta

Miſericoꝛdiam aūt meam non diſpergam ab eo
neq̄ nocebo in veritate mea. fo.cxxiij.c.ſ.
Mias dn̄i:in eternū cantabo. fo.cxxxv.c.ſ.
Miſerato: et miſericoꝛs dn̄s:longanimis et mul
tum miſericoꝛs. fo.cxxxix.c.iij
Miſerato: et miſericoꝛs dn̄s:patiens et multum
miſericoꝛs. fo.cxcix.co.iij.
Miſerere mei deus miſerere mei: qm̄ in te con
fidit anima mea. fo.lxxiiij.c.ſ
Miſerere mei dn̄e:vide humilitatē meam de ini
micis meis. fo.xiij.c.iiij
Miſerere mei et exaudi oꝛationem meam.fo.vij.
columna. tertia.
Miſerere mei deus ſm̄ magnam miſericoꝛdiam
tuam. fo.lxvij.co.ij.
Miſerere mei domine qm̄ ad te clamaui tota die
letifica animam ſerui tui:qm̄ ad te domine ani
mam meam leuaui. fo.cxvij.co.iiij.
Miſerere mei domine qm̄ tribuloꝛ: conturbatus
eſt in ira oculus meus anima mea et vēter meꝰ
folio.xxxviij.col. quarta.
Miſerere mei deus qm̄ conculcauit me homo:to
ta die impugnans tribulauit me. folio.lxxiij
columna. pꝛima.
Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum: ſa
na me me domine qm̄ conturbata ſunt oſſa mea.
folio.ix.col. tertia.
Miſerere noſtri domīe miſerere noſtri: quia mul
tum repleti ſumus deſpectione. fo.clxxix
columna. ſecunda.
Miſit deus miſericoꝛdiam ſuam et veritatē ſuā:⁊
eripuit animā meam de medio catuloꝛum leonū
doꝛmiui conturbatus. fo.lxxiiij.co.ij.
Miſit in eos cynomiam ⁊ comedit eos: ⁊ ranam
et diſperdidit eos. fo.cvij.co.ij.
Miſit in eos iram indignationis ſue: indignatio
nem et iram et tribulationē immiſſiones per an
gelos malos. fo.cvij.co.iij
Miſit ante eos virum:in ſeruum venūdatus eſt
ioſeph. fo.cxlv.co.ſ.
Miſit de celo et liberauit me:dedit in oppꝛobꝛiū
conculcantes me. fo.lxxvij.c.ij
Miſit de ſummo et accepit me: et aſſumpſit me
de aquis multis. fo.xxij.c.iij
Miſit verbum ſuū et ſanauit eos: et eripuit eos
de interitiōibꝰ eoꝛum. fo.cl.co.iiij.
Miſit moyſem ſeruum ſuum: aaron quem elegit
ipſum. fo.cclv.co.ij.
Miſit tenebꝛas et obſcurauit: et non exacerba
uit ſermones ſuos. fo.cxlv.co.iij
Mitigaſti omnem iram tuā: auertiſti ab ira indi
gnationis tue. fo.cxvſ.c.iiij.
Mittit criſtallum ſuum ſicut buccellas: ante faciē
frigoꝛis eius quis ſuſtinebit. fo.ccij.
columna. pꝛima.
Mittat tibi auxilium de ſancto:et de ſyon tuea
tur te. fo.xxvſ.co.ſ.
Moab et agareni geba et amon et amalech. alie
nigene cum habitantibus tyrum. folio.cxiiij.
columna. tertia
Moyſes et aaron in ſacerdotibus eius:⁊ ſamuel
inter eos qui inuocant nomen eius. fo.cxxxiiij
columna. quarta.
Molliti ſūt ſermones eius ſup oleū: et ipſi ſunt
iacula. fo.lxxij.c.iiij
Mons in quo beneplacitum eſt deo habitare in
eo: etenim dn̄s habitabit in finem. fo.lxxxvij
columna. tertia.
Mons coagulatus mons pinguis: vt quid ſuſpi
camini mōtes coagulatos? fo.lxxxvij.c.iij.
Montes exultauerunt vt arietes: et colles ſicut
agni ouium. fo.clix.co.ſ.
Montes in circuitu eius et dominus in circuitu
populi ſui:ex hoc nunc et vſq̄ in ſeculū.fo.clxxx.
columna. ſecunda
Montes ſicut cera fluxerunt a facie domini: a fa
cie domini omnis terra. fo.cxxxiij.c.ſ.
Montes et omnes colles: ligna fructifera et oēs
cedri. fo.cciij.co.ſ
Montes exultaſtis ſicut arietes: et colles ſicut
agni ouium. fo.clix.co.ſ.
Moꝛs peccatoꝛum peſſima:et qui oderunt iuſtū
delinquent. fo.xliij.co.ſ.
Multa flagella peccatoꝛis: ſperantem aūt i dn̄o
mia circundabit. fo.xl.c.iiij
Multa feciſti tu dn̄e deus meus mirabilia tua:
et cogitationibus tuis nō eſt qui ſimilis ſit tibi.
folio.liij.col. pꝛima.
Multe tribulationes iuſtoꝛū:et de omnibꝰ his
liberabit eos dn̄s. fo.xliij.c.iiij.
Multi qui perſequuntur me ⁊ tribulant me:a te
ſtimonijs tuis non declinaui. folio.clxxv.
columna. ſecunda.
Multi dicunt anime mee:non eſt ſalus ipſi in deo
eius. fo.vſ.co.iiij
Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperboꝛū:
ego autem in toto coꝛde meo ſcrutaboꝛ manda
ta tua. fo.clxix.col.ſ.
Multiplicate ſunt infirmitates eoꝛū:poſtea ac
celerauerunt. fo.xix.c.iij.
Multiplicate ſunt ſuper capillos capitis mei et
coꝛ meum dereliquit me. fo.liij. co.iiij.
Multiplicaſti magnificentiam tuam: et conuer
ſus conſolatus es me. fo.xciiij.co.iij.
Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: qꝛ
oderunt me gratis. fo.lxxxix.co.iiij.
Multitudo ſonitus aquarum: vocem dederunt
nubes. fo.ciij.co.iij.
Mutuabitur peccatoꝛ et non ſoluet: iuſtus autē
miſeretur ⁊ tribuet. fo.xlviij.c.iij
NAz et teſtimōia tua meditatio mea
eſt:et conſilium meum iuſtificatio
nes tue. fo.clxvſ.co.ſ.
Nam ⁊ ipſe deꝰ meꝰ ⁊ ſalutaris me
us: ſuſceptoꝛ meus nō mouebo: am
plius. fo.lxxx.co.ſ.
Nā ⁊ ſi ambulauero in medio vmbꝛe moꝛtis: non
timebo mala qm̄ tu mecū es. fo.xxx.co.ſ.

Nam et ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatem tuam deus: pſallam tibi in cythara ſanctus iſrael. fo.xciiij.c.iij

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio eccleſie laudabo te. fo.xxix.co.j

Narrabimus mirabilia tua: cũ accepero tp̃s ego iuſticias iudicabo. fo.c.co.iij.

Narrauerũt mihi iniqui fabulatiões: ſed non vt lex tua. fo.clxx.co.ij.

Narrauerunt vt abſconderent laqueos: dixerũt quis videbit eos. fo.lxxxij.c.ij

Narrantes laudes dñi et virtutes eius: et mirabilia eius que fecit. fo.c.iiij.co.iij

Ne auertas hominem in humilitate: et dixiſti cõuertimini filij hominũ. fo.cxxiij.co.iij

Ne auertat humilis factus confuſus: pauper et inops laudabũt nomẽ tuũ. fo.c.co.ij.

Nec fecit proximo ſuo malũ: et opprobriũ nõ accepit aduerſus proximos ſuos. fo.xix.co.j.

Nec eñ in gladio ſuo poſſiderũt terrã: et brachiũ eorum nõ ſaluabit eos. fo.lviij.co.j.

Nec auertit faciẽ ſuã a me: et cũ clamarẽ ad eũ exaudiuit me. fo.xxix.c.ij

Nec cõcluſiſti me in manib⁹ inimici: ſtatuiſti i loco ſpacioſo pedes meos. fo.xxxviij.c.iiij.

Ne aduertas faciem tuã a me: ne declines in ira a ſeruo tuo. fo.xxxiij.c.iij

Ne derelinquas me dñe deus meus: ne diſceſſeris a me. fo.lj.co.ij.

Ne fiant ſicut patres eorum: generatio praua et exaſperans. fo.ciij.co.iiij.

Ne forte dicãt in gentib⁹ vbi eſt deus eorũ: vt innoteſcat in nationibus coram oculis noſtris. folio.cx.col. prima.

Ne memineris iniquitatũ noſtrarũ antiquarũ: cito anticipẽt nos miſericordie tue: q: pauperes facti ſumus nimis. fo.cix.c.iij.

Ne obliuiſcaris voces inimicorum tuorũ: ſuperbia eorum qui te oderunt aſcendit ſemper. fo.c. columna. ſecunda.

Ne perdas cũ impijs animã meã: et cum viris ſanguinũ vitã meam. fo.xxxij.c.iij.

Ne proijcias me in tp̃e ſenectutis: cũ defecerit virtus mea ne derelinquas me. fo.xciij.c.iij

Ne proijcias me a facie tua: et ſpiritum ſanctum tuum ne auferas a me. fo.lxvij.co.ij

Neqʒ iniquitas mea neqʒ pctm̃ meum dñe: ſine iniquitate cucurri et direxi. fo.lxxvj.co.ij.

Neqʒ habitabit iuxta te malignus: neqʒ p̃manebũt iniuſti ante oculos tuos. fo.viij.c.iij

Neqʒ ambulaui in magnis: neqʒ in mirabilib⁹ ſuper me. fo.clxxxij.co.iiij.

Neqʒ prophanabo teſtamentũ meum: et que procedunt de labijs meis non faciã irrita. fo.cxxiij columna. ſecunda

Nec irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi q̃ ſuſtinent te non confundentur. folio.xxxj. columna. quarta.

Neqñ rapiat vt leo animã meã: dũ non eſt q̃ redimat neqʒ q̃ ſaluũ faciat. fo.x.co.ij.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generatione et generationem anni tui. fo.cxxxviij. columna. tertia.

Neſcierunt neqʒ intellexerunt: in tenebris ambulant: mouebuntur omnia fundamenta terre. folio.cxij.co. quarta.

Ne ſileas qñ aduena ego ſum apud te et peregrinus: ſicut omnes p̃res mei. fo.lij.co.ij.

Ne ſimul tradas me cũ peccatorib⁹: et cum operantibus iniquitatem ne perdas me. fo.xxxv columna ſecũda

Ne timueris cum diues factus fuerit homo: et cũ multiplicata fuerit gloria domus eius. fo.lxv. columna. tertia.

Ne tradas beſtijs aĩas confitentium tibi: et aĩas pauperum tuorum ne obliuiſcaris in finẽ. fo c. columna. prima.

Ne tradideris me in animas tribulantium me: qm̃ inſurrexerunt in me teſtes iniqui: et mentita eſt iniquitas ſibi. fo.xxxv.co.j.

Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non apponet nocere ei. fo.cxxij.co.iij

Niſi conuerſi fueritis gladium ſuum vibrauit arcum ſuum tetendit et parauit illum. fo.xj. columna. ſecũda.

Niſi dominus edificauerit domũ: in vanũ laborauerũt qui edificãt eã. fo.clxxxj.c.j

Niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ: fruſtra vigilat qui cuſtodit eam. fo.clxxxj.co.ij.

Niſi quia domin⁹ erat in nobis dicat nunc iſrael niſi quia dominus erat in nobis. fo.clxxix. columna. tertia.

Niſi q lex tua meditatio mea eſt: tunc forte periſſem in humilitate mea. fo.clxx.co.iiij.

Niſi quia dñs adiuuit me: paulomin⁹ habitaſſet in inferno aĩa mea. fo.cxxx.c.ij

Noli emulari in eo qui proſperat in via ſua: et in homine faciente iniuſticias. folio.xlvij. columna. tertia.

Noli emulari in malignãtibus: neqʒ zelaueris facientes iniquitatem. fo.xlvij.co.j.

Nolite tangere chriſtos meos: et in pphetis meis nolite malignari. fo.cxliij.co.iij

Nolite ſperare in iniquitate et rapinas nolite cõcupiſcere: diuitie ſi affluant nolite cor apponere folio.lxxx.co. tertia.

Nolite fieri ſicut equus et mulus quibus non eſt intellectus. fo.xl.co.iiij.

Nolite cõfidere in principibus: in filijs hominum in quibus non eſt ſalus. fo.cc.co.iiij.

Nolite extollere in altum cornu veſtrũ: nolite loqui aduerſus deum iniquitatem. fol.cj. columna. prima.

Non eſt deus in conſpectu eius: inquinate ſunt vie illius in omni tempore. fo.xliij.co.iiij

Non eſt occultatum os meum quod feciſti in occulto: et ſubſtantia mea in inferioribus terre. folio.cxcij.col. tertia.

Non eſt ruina macerie neq; tranſitus: neq; cla-
mor in plateis eorum. fo cxcviij.col. iiij
Non eſt ſilis tui in dijs domine: ⁊ non eſt ſm ope
ra tua fo .ccviij.col j
Non eſt ſanitas in carne mea a facie ire tue nõ eſt
pax oſſibus meis a facie peccatorum meorum.
folio l. colũ. ij
Non nobis domine non nobis: ſed nomini tuo da
gloriam. fo.clix.col.ij
Non moriar ſed viuam ⁊ narrabo opa dñi. f.clxij
columna ſecunda
Non abſcõdi miſericordiã tuã ⁊ veritatem tuam
a conſilio multo. fol liij. col.iij.
Non reliquit hominẽ nocere eis: et corripuit pro
eo reges. fo.cxliiij.colũ. iiij
Non priuabit in bonis eos q̃ ambulãt in innocen
tia dñe virtutũ: beatus homo qui ſperat in te.
fo.cxvj. colum.iij
Non ſic impij non ſic ſ; tãq̃ puluis quẽ proicit vẽ
tus a facie terre. fo.v.co.j
Nõ habitabit in medio domus mee q̃ facit ſuper
biã: qui loquitur iniqua nõ direxit in conſpectu
oculoꝝ meoꝝ. fo.cxxxvj. colũ.iij
Non ſunt occultata a filijs eorum: in generatiõe
altera fo.ciiij .col.j
Non in ſacrificijs tuis arguã te holocauſta autẽ
tua in conſpectu meo ſunt ſemper. fo.lxvj.
columna. prima.
Non enim in arcu meo ſperabo: et gladius meus
non ſaluabit me. fo. lviij.colũ.ij
Non congregabo conuenticula eoꝝ de ſanguini-
bus: nec memor ero nominũ eorum p labia mea.
fo.xix. colũ iij
Non accipiã de domo tua vitulos: neq; de gregi-
bus tuis hyrcos. fo.lxvj col ij
Nec auertas faciẽ tuã a me: ne declines in ira a ſer
uo tuo. fo.xxxiij. col.iij.
Non enim eſt illis commutatio et non timuerunt
deum: extendit manum ſuam in retribuendo.
fo.lxxij. colũ. iij
Non ſunt recordati manus eius die qua redemit
eos de manu tribulantis. fo cvij
columna prima
Non cuſtodierũt teſtamẽtum dei et in lege eiꝰ no
luerunt ambulare. fo.cv.col.j.
Non proponebam ante oculos meos rem iniuſtã
facientes preuaricationes odiui fo.cxxxvj.
columna prima
Non confundentur in tempore malo et in diebus
famis ſaturabuntur: quia peccatores peribunt.
fol xlviij. colũ .ij
Non adheſit mihi cor prauum: declinantem a me
malignum non cognoſcebam. fo. cxxxvj.
columna. prima.
Non ſedi cũ cõſilio vanitatis: et cũ iniqua geren-
tibus nõ introibo. fo.xxxij.col ij
Nõ timebo milia populi circũdãtiũ me: exurge do
mine ſaluũ me fac deꝰ meꝰ. fo.vij colũna.j.
Non ſunt loquele neq; ſermões: quorũ nõ audiã
tur voces eorum fol xxv col.j.
Non videbit interitum cum viderit ſapientes mo
rientes: ſimul inſipiens et ſtultus peribunt: fo-
lio.lxiij. colũna.iij
Non erubeſcant in me qui expectant te dñe: dñe
virtutum.fo.lxxix. colum iiij
Non confundantur ſuper me: qui oderunt te deꝰ
iſrael.folio.xc. colum.j
Non ſupergaudeant mihi qui aduerſantur mihi
inique: qui oderunt me gratis et annuũt oculis.
folio xlv. columna. iij
Nõ me demergat tẽpeſtas aq̃ neq; abſorbeat me
profundum: neq; vrgeat ſuper me puteus os ſuũ
folio.xc columna.iij
Non dicant in cordibus ſuis euge euge aĩe noſtre
nec dicant deuorabimus eum. fo.xlv. co.iiij
Non ſaluatur rex per multam virtutem et gygas
non ſaluabitur in multitudine virtutis ſue. fo
lio.xlj. colũna .j
Non veniat mihi pes ſuperbie: ⁊ manꝰ peccatoris
non moueat me. xlvj.colũ. iiij
Non fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia ſua non
manifeſtabit eis. fo.ccij.col. ij
Non accedet ad te malũ: et flagellũ non appro-
pinquabit tabernaculo tuo. fo.cxxvj col.ij
Non enim qui operant iniquitatẽ: in vijs eiꝰ am-
bulauerunt. fol clxiij.columna.iij.
Non in fortitudine equi voluntatem habebit nec
in tibijs viri beneplacitum erit ei folio.ccij.
columna. ſecunda
Non crediderunt verbo eius: et murmurauerunt
in tabernaculis ſuis: non exaudierunt vocem do
mini.folio.cxlviij colũna.ij
Non declines cor meum in verba malicie: ad excu-
ſandas excuſationes in peccatis. fo.cxciij.c iiij
Non mortui laudabunt te dñe: neq; omnes q̃ de
ſcendũt in infernũ folio. clx. co.ij
Non tradas me dñe a deſiderio meo peccatori: co
gitauerunt cõtra me ne derelinquas me ne forte
exaltentur. fo.cxciij.col.pria
Non ſit illi adiutor: nec ſit qui miſereaẽ pupillis
eius. fo.cliij. colum j
Non auertas faciẽ tuã a me: in q̃cũq; die tribu-
lor: inclina ad me aurẽ tuã. fol.cxxxvj. col.j.
Non auertas faciem tuã a me: ⁊ ſimilis ero deſcẽ
dentibus in lacum fo.cxcvij.co.ij
Non ſm peccata noſtra fecit nobis: neq; ſm ini-
quitates noſtras retribuet nobis folio.cxxxix.
columna tertia.
Non in perpetuum iraſcetur neq; in eternum cõ
minabitur. fo.cxxxix.colũ ij.
Non det in commotionem pedem tuum: neq; dor
mitet qui cuſtodit te. fo.clxxviij.co.j.
Nonne qui oderunt te domine oderam: et ſuper
inimicos tuos tabeſcebam. folio.cxcij.
columna. ſecũda
Nonne deus requiret iſta: ipſe enim nouit abſcõ-
dita cordis. fo lix.colũ.ij
Nonne tu deus qui repuliſti nos: et non egre-

dieris deus in virtutibus noſtris folio.cliij columna. pꝛima.
Nonne tu deus qui repuliſti nos et non egredie-ris deus in virtutibus noſtris. folio. lxxviij columna. ſecūda
Nonne deo ſubiecta erit anima mea: ab ipſo eñi ſalutare meum fol.lxxx. co.j.
Nonne cognoſcent omnes qui operantur iniqui-tatem: qui deuoꝛant plebem meam. ſicut eſcam panis. folio xviij colū.ij.
Nonne ſcient omnes qui operantur iniquitatem qui deuoꝛant plebem meam vt cibum panis. folio.lxx columna .j.
Nos aūt populus tuus ⁊ oues paſcue tue: confi-tebimur tibi in ſeculum fo. cx colū ij
Notus in iudea deus: in iſrael magnū nomen eiꝰ folio cj. colū. iij.
Notū fecit dñs ſalutare ſuū: in ꝯſpectu gentium reuelauit iuſticiā ſuā fo.cxxxiij.col.iiij.
Notam feciſti in populis virtutē tuam: redemiſti in bꝛachio tuo populum tuum: filios iacob et io ſeph fo.ciij col.iiij.
Notam fac mihi viam in qua ambulem: q: ad te leuaui aiam meā. fo.cxcvij.co.ij.
Notas fecit vias ſuas moyſi: filijs iſrael volunta-tes ſuas. fo.cxxxix.col iij
Notas mihi feciſti vias vite: adimplebis me leti-cia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua vſq̄ in finem. fol.xx.col j.
Nouit dñs dies immaculatoꝛum: et hereditas eo rum in eternū erit fo. xlviij.colū. ij.
Nubes ⁊ caligo i circuitu eiꝰ: iuſticia et iudicium coꝛrectio ſedis eius. fo.cxxxij col.iiij.
Nunc autem repuliſti ⁊ confudiſti nos: et nō egre dieris deus in virtutibus noſtris. folio.lviij. columna. tertia.
Nunquid confitebitur tibi puluis: aut annuncia bit veritatem tuam. fo.xxxvij.colū.iiij
Nunquid manducabo carnes thauroꝛum: aut ſanguinem hircoꝛum potabo? folio. lxvj.co.ij.
Nunquid adheret tibi ſedes iniquitatis: q̄ fingis laboꝛem in pꝛecepto? fol .cxxx. col.ij.
Nunquid moꝛtuis facies mirabilia aut medici ſu ſcitabunt ⁊ confitebuntur tibi? folio.cxxxiij. columna ſecunda.
Nunquid cognoſcētur in tenebꝛis mirabilia tua: et iuſticia tua in terra obliuionis? folio cxx. columna. tertia
Nunquid in eternum iraſceris nobis: aut exten-des iram tuam a generatione in generationem? folio.cxvij. colūna.j.
Nunquid ſyon dicet homo ⁊ homo natus eſt in ea et ipſe fundauit eam altiſſimus? folio.cxix. columna. ſecūda
Nunquid narrabit aliquis in ſepulchꝛo miſeri-coꝛdiam tuam: et veritatē tuā in perditionem? fo.cxx. colū.ij
Nunq̄d in eternū pꝛoijciet deꝰ aut nō apponet vt complacitioꝛ ſit adhuc? fol.ciij.columna. ij.
Nunquid ⁊ panē poterit dare: aut parare men-ſam populo ſuo? fo.cv.colū.iiij
Nutantes transferantur filij eius et mendicent: ⁊ eijciantur de habitationibus ſuis fol.cliij columna. quarta
Bliti ſunt deum qui ſaluauit eos: q̄ fecit magnalia in egypto mirabilia in terra cham: terribilia in mari ru-bꝛo. folio.cxlviij columna. pꝛima.
Obmutui et non aperui os meum quoniam tu fe-ciſti: amoue a me plagas tuas. folio lij. columna ſecunda.
Obmutui et humiliatus ſum et ſilui a bonis: ⁊ do-loꝛ meus renouatus eſt. folio.lj co-lumna. quarta
Obſcurentur oculi eoꝛum ne videant: ⁊ doꝛſum eo rum ſemper incurua. fo.xcj. col.ij.
Obſeruabit peccatoꝛ iuſtū: et ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis fol.xlvij.colū iiij.
Oculi eius in pauperē reſpiciunt: palpebꝛe eiꝰ in terrogant filios hominū. fo. xvj colū.ij
Oculi eius in pauperem reſpiciunt: inſidiatur in abſcondito quaſi leo in ſpelunca ſua. folio.xv. columna. pꝛima.
Oculi dñi ſuper iuſtos: et aures eius in pꝛeces eo rum. folio.xliij. columna.iij.
Oculi mei ſemper ad dñm: qm̄ ipſe euellet de la-queo pedes meos. fo.xxxij. co.iij
Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: ⁊ in eloquiū iuſticie tue fo.cxxxiij. columna.j
Oculi mei ad fideles terre vt ſedeāt mecū: ambu lans in via immaculata hic michi miniſtrabat folio cxxxvj. columna .ij.
Oculi omnium in te ſperant domine: et tu das eſcam illoꝛum in tempoꝛe opoꝛtuno. fol. cc.co j
Odiui eccleſiam malignantium: et cum impijs nō ſedebo folio. xxxiij.co.ij
Odiſti obſeruantes vanitates ſuperuacue. folio.xxxvij. colū. iij
Odiſti oēs qui operanṫ iniquitatē: pdes oēs qui loquuntur mendacium fo.viij.colū.iij
O domine libera animam meam miſericoꝛs domi nus et iuſtus: et deꝰ noſter miſereṫ. fo. clx. columna quarta
O domine q: ego ſeruus tuus: ego ſeruus tuus ⁊ filius ancille tue. fol clxj.col iij
O domine ſaluum me fac: o dñe bene pꝛoſperare: benedictus qui venit in nomīe domini fol.clxiij. columna. tertia
Olocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arietum: offeram tibi boues cū hircis. fo.lxxxv columna. ſecunda
Omnis terra adoꝛet te et pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo. folio.lxxxiij. columna ſecunda
Omnis gloꝛia eius filie regis ab intus in fimbꝛijs aureis: circūamicta varietatibus. folio lx. columna. quarta

Ois cōſummationis vidi finē: latū mandatū tuū nimis. folio.clxxi.colū.i.
Omnē eſcam abhominata eſt anima eorū: et appropinquauerūt vſq ad portas mortis.folio.cl. columna. quarta
Omnes videntes me deriſerūt me: locuti ſunt labijs et mouerūt caput. fo xxviij.colum.i.
Omnes gentes quaſcunq feciſti venient et adorabunt coram te dñe et glorificabunt nomen tuū folio cxviij. colūna. ij
Oēs principes eorū q dixerūt: hereditate poſſideamus ſanctuariū dei fo cxv columna.i
Omnes gētes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. fo.lxij.col. ij
Omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt: nō eſt qui faciat bonum non eſt vſq ad vnum.folio.lxix. colūna iiij
Omnes gētes circūdederūt me et in noie dñi quia vltus ſum in eos. fol.clxij.colūna.iiij.
Omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonū nō eſt vſq ad vnū fo xviij columna. prima.
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius: oues et boues vniuerſas: inſuper et pecora campi folio xij columna. tertia.
Omnia oſſa mea dicent: domie quis ſimilis tibi? folio xliij. colūna iij.
Omnia mādata tua veritas: iniq perſecuti ſunt me adiuua me. fo.clxxvi.col ij
Omnia quecūq voluit dñs fecit in celo et in terra: in mari et in omnibus abyſſis fo.clxxxvi. co iiij
Omnia excelſa tua et fluctus tui: ſuper me tranſierunt. fo.lvi. colū ij.
Operuit mōtes vmbra eius: et arbuſta eius cedros dei fo.cxi.col.ij
Opus quod operatus es in diebus eorū: et in diebus antiquis. fo.lviij. col prima
Ordinatione tua perſeuerant dies: qm omnia ſeruiunt tibi. fo clxx col.iiij
Orietur in diebus eius iuſticia et abundantia pacis donec auferatur luna. fo.xcv.co.iiij
Ortus eſt ſol et congregati ſunt: et in cubilibus ſuis collocabuntur fo.cxlij.col. iij.
Os habent et non loquentur: oculos habēt et non videbunt fo clxxxvij.co.iiij.
Os habent et non loquentur: oculos habēt et non videbunt. fol.clix.col.iij.
Os iuſti meditabitur ſapiētiā: et lingua eius loquetur iudiciū. fo.xlix.col i
Os meum loquetur ſapientiā: et meditatio cordis mei prudentiam. fo lxiij.col.ij.
Os meū aperui et attraxi ſpiritū: quia mādata tua deſiderabā fo clxxiij. col iiij
Os meū annunciabit iuſticiam tuam: tota die ſalutare tuū. fol.xciij.colū.i.
Os tuum abūdauit malicia: et lingua tua cōcinabat dolos. fo.lxvi. colū.iiij
Oſtende nobis dñe miam tuam: et ſalutare tuū da nobis. fol.cxvij.col.i
Oſtendiſti populo tuo dura: potaſti nos vino cōpunctionis. fo.lxxvij col. iiij.
Oues eorū fetoſe abundātes in egreſſibus ſuis: boues eorum craſſe. fo.cxcviij: co iiij
Panē angelorum manducauit homo: cibaria miſit eis in abundantia. folio cvi. columna .prima.
Paratū cor eius ſperare in dño: confirmatū eſt cor eius nō commouebitur donec deſpiciat inimicos ſuos. fol.clvij.colū.iiij.
Paratū cor meū deus paratū cor meū: cantabo et pſalmū dicam fo.lxxiiij.co.iiij
Paratū cor meū deus paratū cor meū: cantabo et pſallam in gloria mea. fo.clij.co.iiij
Parata ſedes tua extūc: a ſeculo tu es fo.cxxviij columna. quarta
Parauit in iudicio thronū ſuū: et ipſe iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populum in iuſticia. fol.xiiij. col.iij.
Paraſti in conſpectu meo menſam: aduerſus eos qui tribulant me fo.xxx col iij.
Paratus ſum et non ſum turbatus: vt cuſtodiam mandata tua. fo.clxviij.co.iiij
Parcet pauperi et inopi: et aias pauperū ſaluas faciet. fo xcvi.colūna.i.
Particeps ego ſum oīm timētiū te: et cuſtodientium mandata tua. fol.clxviij col.iiij
Paſcere iacob ſeruū ſuū: et iſrael hereditatem ſuam. fo.cix.colū.i.
Patres nři in egypto nō intellexerūt mirabilia tua non fuerūt memores multitudinis miſericordie tue. fo.cxlvij. co.ij
Paulominus cōſummauerūt me in terra: ego autē nō dereliqui mandata tua. fo.clxx. col.iij.
Pauper ſum ego et in laboribus a iuuētute mea exaltatus autem humiliatus ſum et conturbatus. folio.cxx columna.iiij
Pax multa diligentibus legem tuam: et nō eſt illis ſcandalum fo.clxxvi.columna.i
Peccator videbit et iraſcetur dentibus ſuis fremet et tabeſcet: deſideriū peccatorū peribit. f clviij co.i
Peccatori aūt dixit deus quare tu enarras iuſticias meas: et aſſumis teſtamentū meum per os tuum? folio lxvi.col.iij
Peccauimus cū patribus noſtris: iniuſte egimus iniquitatem fecimus. fo cxli. colum.ij.
Per diē ſol non vret te: neq luna per noctem folio.clxxviij. columna .i.
Per ſingulos dies benedicā tibi et laudabo nomen tuum in ſeculum: et in ſeculū ſeculi.fo.cxcix columna. ſecunda
Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus mee. fol.cxxxvi . colū.i.
Percuſſus ſum vt fenum et aruit cor meum: quia oblitus ſum comedere panē meum.folio cxxxvij columna. prima
Perfecto odio oderā illos: inimici facti ſunt mihi. fo . cxcij. columna.ij.
Perfeciſti eis qui ſperant in te: in conſpectu fi-

Tabula verſiculoꝛum.

- lioꝛum hominum. fo.xxxix.col.iij
Perfice greſſus meos in ſemitis tuis:vt non moueantur veſtigia mea. fo.xx. col.iij.
Perijt fuga a me: ⁊ nõ eſt qui requirat animam meam. fol.cxcvj.colũ.j.
Perijt memoꝛia eoꝝ cũ ſonitu:⁊ dñs in eternum permanet. fo xiij.col.ij.
Permanet in eternum in conſpectu dei: miſericoꝛdiam ⁊veritatez eius quis requiret. fo.lxxix. columna. quarta
Perſequar inimicos meos et compꝛehendam illos:⁊ nõ conuertar donec deficiant. fo.xxiij. columna. quarta.
Perſequatur inimicus animam meã et compꝛehendat ⁊ cõculcet in terra vitam meam:⁊ gloꝛiã meam in puluerem deducat fo.x.col.iij.
Pes meus ſtetit in directo:in eccleſijs benedicã te domine fo xxxiij. co. iiij
Petierunt ⁊ venit coturnix et pane celi ſaturauit eos fo.cxlvj.colum.ij
Pingueſcent ſpecioſa deſerti: et exultatione colles accingentur. fo.lxxxiij.col. iiij
Placebo domino in regione viuoꝛum. folio. clxj.columna. pꝛima
Plantati in domo dñi:i atrijs domus dei noſtri floꝛebunt fo.cxxviij.columna.ij
Pluet ſuper peccatoꝛes laqueos: ignis :ſulphur et ſpiritus pꝛocellarum pars calicis eoꝛũ.fo.xvj. columna. ſecũda
Pluuiam volũtariam ſegregabis deus hereditati tue et infirmata eſt:tu vo pfeciſti eã.fo.lxxxvij columna. pꝛima.
Ponam in ſalutari:fiducialiter agaz in eo.f xvij columna. pꝛima
Pone pꝛincipes eoꝛum ſicut oreb et zeb :⁊ zebee ⁊ ſalmana. fo.cxiij.co iiij
Pone dñe cuſtodiã oꝛi meo:⁊ oſtiũ circunſtantie labijs meis. fo.cxciij.co. iiij
Pones eos vt clibanũ ignis in tempoꝛe vultꝰ tui dñs in ira ſua conturbabit eos et deuoꝛabit eos ignis. fo.xxvij.col.ij
Ponite coꝛda veſtra in virtute eius et diſtribuite domos eius:vt enarretis in pgenie altera. folio.lxiij. colũna. iiij.
Populꝰ quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi:in auditu auris obediuit mihi. fo xxiij.co.ij
Populꝰ eius et oues paſcue eiꝰ :introite poꝛtas eius in confeſſione atria eius in hymnis confitemini illi. fo cxxxv.columna.iij
Populum tuũ dñe humiliauerũt: ⁊ hereditatez tuã vexauerunt. fo cxxix colum.iij
Poꝛtio mea domine:dixi cuſtodire legem tuam. fo clxvij. colũna.ij
Poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã: ⁊ poſſeſſionem tuã terminos terre folio.vj columna. pꝛima
Poſui oꝛi meo cuſtodiam:cum conſiſteret peccatoꝛ aduerſum me fo. lj.col.iij
Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo:ſeculum noſtrum in illuminatiõe vultus tui.fo.cxv columna. pꝛima
Poſuiſti tenebꝛas et facta eſt nox:in ipſa ptranſibunt omnes beſtie ſilue. fo cxlij.colũ.ij.
Poſuiſti nos in ſimilitudinẽ gẽtibus: ꝯmotionẽ capitis in populis. fo.lviij.col iiij
Poſuiſti nos oppꝛobꝛium vicinis noſtris :ſubſannationem et deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.fo.lviij. colũna .iiij
Poſuiſti nos in contradictionem vicinis noſtris: ⁊ inimici noſtri ſubſannauerunt nos. fol.cxj. columna pꝛima
Poſuit deſertum in ſtagna aq̃rũ ⁊ terrã ſine aq̃ in exitus aquarum. fo.clj.co iiij
Poſuit in eis verba ſignoꝛũ ſuoꝛũ:et pdigioꝛũ in terra cham fo cxlv.colum.iij
Poſuit flumina in deſertum:et exitus aquarum in ſitim fo.clj col.iiij
Poſuit pluuias eoꝝ grandinẽ:ignem comburentem in terra ipſoꝛum. fo cxlv. col.iiij
Poſuerunt me in lacu inferioꝛi:in tenebꝛoſis ⁊ in vmbꝛa moꝛtis fo.cxx.colum.j
Poſuerũt pctõꝛes laqueuz mihi:⁊ de mandatis tuis non erraui. fo. clxxij.co.j
Poſuerũt in celum os ſuũ:⁊ lingua eoꝛum tranſiuit in terra. fo.xcvij. colum ij.
Poſuerunt ſigna ſua ſigna:et non cognouerunt ſicut in exitu ſuper ſummũ fo.xcix colũna.j
Poſuerũt moꝛticina ſeruoꝛum tuoꝛũ eſcas volatilibus celi:carnes ſanctoꝛum tuoꝝ beſtijs terre. folio.cix colum.ij.
Potabunt oẽs beſtie agri:expectabunt onagri in ſiti ſua. fo cxlj.col.iij.
Potens in terra erit ſemen eius generatio rectorum benedicetur. fo.clvij.colũna.j
Potentiam tuam ⁊ iuſticiã tuam deꝰ vſq̃ i altiſſima que feciſti magnalia: deus quis ſimilis tibi fo.xciiij. columna.iij.
Pꝛecinite dño in confeſſiõe pſallite deo noſtro in cythara. fo.ccij.colum.pꝛĩa
Pꝛecipita domine diuide linguas eoꝛum: qm̃ vidi iniquitatem et contradictionem in ciuitate. fo.lxxj. columna. iiij.
Pꝛe fulgoꝛe in cõſpectu eius nubes tranſierunt grando ⁊ carbones ignis fo xxij. colũ.ij.
Pꝛeoccupemus faciem eius in confeſſione :et in pſalmus iubilemus ei. folio.cxxxj colum.j
Pꝛeparans montes in virtute tua accinctꝰ potẽtia:qui conturbas pꝛofundum maris ſonum fluctuum eius. folio.lxxxiij.colũ.ij.
Pꝛetẽde dñe miam tuã ſcientibꝰ te:et iuſticiam tuam his qui recto ſunt coꝛde fo xlvj.co.iiij.
Pꝛeuaricãtes reputaui omnes pctõꝛes terre: idõ dilexi teſtimonia tua. fo cxxij.co.iiij
Pꝛeueni in maturitate ⁊ clamaui:q: in verba tua ſupſperaui. fol.clxxiiij col.iiij
Pꝛeuenerũt me in die afflictionis mee : ⁊ factus eſt dominus ptectoꝛ meus fo.xxij.col iij.
Pꝛeuenerunt pꝛincipes coniuncti pſallentibus:

in medio iuuencularum tympaniſtrarum. folio. lxxxviij.col. tertia.
Peruenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditare eloquia tua. fo.clxxiiij.co.iiij.
Principes populorum congregati ſunt cum deo abraham: qm̄ dij fortes terre vehementer eleuati ſunt. fo.lxij.co.iiij.
Principes perſecuti ſunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meum. fo.clxxv.c.iiij.
Principes iuda duces eorum: principes zabulon principes neptalim. f.lxxxviij.c.iiij
Principiū verborū tuorū veritas: in eternū oia iudicia iuſticie tue. fo.clxxv.co.iiij.
Priuſq̄ intelligerent ſpine veſtre rhānum ſicut in ira abſorbet eos. fo.lxxv.co.iiij.
Priuſq̄ humiliarer ego deliqui: propterea eloq̄um tuū cuſtodiui. fo.clxix.co.j
Priuſq̄ montes fierent aut formaretur terra et orbis: a ſeculo et in ſeculum tu es deus fo.cxxiiij colnmna. ſecunda
Proba me dñe ꝛ tenta me: vre renes meos et cor meum. fo.xxxij.co.ij.
Proba me deus et ſcito cor meum: interroga me et cognoſce ſemitas meas. fo.cxcij. columna. ſecunda
Probaſti cor meū et viſitaſti nocte: igne me examinaſti et non eſt inuenta in me iniquitas. fo.xx columna. tertia.
Producens fenum iumentis: et in herbam ſerui tuti hominum. fo.cxlj.co.iiij
Producit ventos de theſauris ſuis q̄ percuſſit primogenita egypti ab hoīe vſq; ad pec⁹. f.clxxxvij.c.j
Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorū: tranſierunt in affectum cordis. fo.xcvij.co.ij.
Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autem orabam. fo.clviij.co.iij.
Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore oportuno. fo.xl.co.iij.
Prohibe linguā tuam a malo: et lab[ia] tua ne loquantur dolnm. fo.xliij.co.iij.
Proijcientes me nunc circūdederunt me: oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram. fo.xxj. columna. prima.
Promptuaria eorū plena: eructātia ex hoc in illud. fo.cccviij.c.iiij
Pro nihilo forſitā inimicos eorum humiliaſſem et ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meā. folio.cxiij.co. ſecunda
Pronunciabit lingua mea eloquium tuū: q: oia mandata tua equitas. fo.clxxvj.co.iij.
Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſuper omnem terram. fo.lxj. columna. prima.
Prope es tu dñe: et omnes vie tue veritas. folio clxxv.co. quarta.
Prope eſt dñs omnibus inuocātibus eū: oib⁹ inuocātibus eū in veritate. fo.cc.co.ij.
Propter miſeriā inopū ꝛ gemitum pauperū: nunc exurgā dicit dñs. fo.xvj.co.iiij.
Propter domū dñi dei noſtri: queſiui bona tibi folio.cxix.col. prima.
Propter fratres meos ꝛ proximos meos: loquebar pacem de te. fo.clxxviij.co.iij.
Propter hoc letatū eſt cor meū ꝛ exultauit lingua mea: inſup et caro mea requieſcet in ſpe. folio.xx.col. prima.
Propter nomē tuū dñe ꝓpiciaberis pctō meo: multū eſt enim. fo.xxxij.c.ij.
Propter dauid ſeruum tuum: non auertas faciē chriſti tui. fo.clxxxiiij.co.iiij
Propter quid irritauit impius deum? dixit eīn in corde ſuo non requiret. fo.xv.co.ij.
Propter veritatē ꝛ manſuetudinē et iuſticiam: et deducet te mirabiliter dextera tua. fo.lx. columna. prima
Propterea exaudiuit deus: et attendit voci deprecationis mee. fo.lxxxv.co.ij.
Propterea populi confitebuntur tibi in eternum: et in ſeculū ſeculi. fo.lxj.co.j.
Propterea confitebor tibi in nationibus dñe: et nomini tuo pſalmū dicā. fo.xxiiij. columua tertia.
Propterea ad omnia mādata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui. fo.clxxiij. columna. ſecunda.
Propterea deus deſtruet te in finem: euellet te ꝛ emigrabit te de tabernaculo tuo: et radicem tuam de terra viuentiū. fo.lxix columna. ſecunda.
Propterea non timebimus dum turbabitur terra: et transferentur montes in cor maris. folio.lxj.col. ſecunda
Protector me⁹ et in ipſo ſperaui: qui ſubdis populum meum ſub me. fo.cxcviij. columna. prima.
Protector noſter aſpice deus: et reſpice in faciē chriſti tui. fo.cxvj.co.ij.
Protector me⁹ et cornu ſalutis mee: et ſusceptor meus. fo.xxj.co.iiij
Proteges eos in tabernaculo tuo: a contradictione linguarum. fo.xxxix.co.iij.
Protexiſti me a conuentu malignātium: a multitudine operantium iniquitatem. fo.lxxxij columna. prima
Prouidebam dominum in conſpectu meo ſemꝑ quoniam a dextris eſt mihi ne cōmouear. fo.xx. columna. prima
Pſallam et intelligam in via immaculata: qñ venies ad me. fo.cxxxvj.co. prima
Pſallite deo qui aſcendit ſuper celū celi: ad orientem. fo lxxxix.c.j.
Pſallite deo noſtri pſallite: pſallite regi noſtro pſallite. fo.lxij.co.iij.
Pſallite dño ſanctis eius: et confitemini memorie ſanctitatis eius. fo.xxxvij.c.ij
Pſallite domino qui habitat in ſyon annunciate inter gentes ſtudia eius. fo.xiij. columna. tertia.

Digitized by Google

Tabula verſiculorum.

Pſallite domino in cythara in cythara et voce pſalmi: in tubis ductilibus et voce tube cornee. folio.cxxxiiij. co. prima.

Putruerunt et corrupte ſunt cacatrices mee: a facie inſipientie mee. fo.l.co.ij.

Quadraginta annis offenſus fui generationi illi: et dixi ſemper hi errant corde. fo.cxxxi.co.iij.

Quã bonus iſrael deus: his qui recto ſunt corde. fo.xcvi.co.iij.

Quã dilecta tabernacula mea dñe virtutum concupiſcit et deficit anima mea in atria domini. folio.cxv.col. tertia.

Quã magnificata ſunt opera tua dñe: nimis profunde facte ſunt cogitationes tue. fo.cxxvij.c.iij

Quã dulcia faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori meo. fo.clxxi.co.iiij.

Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe: quaz abſcondiſti timentibus te. fo.xxxix.c.ij

Quãdiu ponã concilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem. fo.xvij. co.iij.

Quã magnificata ſunt opera tua domine: omnia in ſapientia feciſti: impleta eſt terra poſſeſſione tua. fo.cxlij.co.iiij

Quãtũ diſtat ortus ab occidente: longe fecit a nobis iniquitates noſtras. fo.cxxxix.co.iiij.

Quãta mandauit patribus noſtris nota facere ea filijs ſuis: vt cognoſcat generatio altera. folio.ciiij.col. quarta.

Quanta audiuimus et cognouimus ea: et patres noſtri narrauerunt nobis. fo.ciij.co.iij.

Quãtas oſtẽdiſti mihi tribulationes multas et malas: et cõuerſus viuificaſti me: et de abyſſis terre iterũ reduxiſti me. fo.xciiij.co.iiij.

Quare fremuerunt gẽtes: et populi meditati ſũt inania. fo.v.c.ij.

Quare oblitus es mei et quare contriſtatus incedo: dũ affligit me inimicus. fo.lvi.co.iiij.

Quare faciẽ tuã auertis: obliuiſceris inopie noſtre et tribulationis nr̃e. fo.lix.co.iij.

Quare triſtis es anima mea: et quare conturbas me. folio.lvi.co. ſecunda

Quaſi proximum et quaſi fratrem noſtrum ſic cõplacebam: quaſi lugens et contriſtatus ſic humiliabar. fo.xlv.co.i.

Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus exciderunt ianuas eius in idipſum: in ſecuri et aſcia deiecerũt eam. fo.xcix.co.i

Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcendo in corruptionem. fo.xxxvij.co.iiij.

Que loquuntur aduerſus iuſtũ iniquitatẽ: in ſuperbia et in abuſione. fo.xxxix.co.ij.

Que nõ exaudiet vocẽ incãtantiũ: et venefici incantantis ſapienter. fo.lxxv.co.iij

Quemadmodũ deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te deus. fo.liiij columna. tertia.

Qui iurat proximo ſuo et non decipit: qui pecuniã ſuã nõ dedit ad vſuram: et munera ſuper innocẽtes non accepit. fo.xix.co.i.

Qui facit hec: nõ mouebitur i eternũ. fo.xix.co.ij

Qui das ſalutem regibus qui redemiſti dauid ſeruum tuum: de gladio maligno eripe me. folio cxcviij.col. tertia.

Qui tribulant me inimici mei: ipſi infirmati ſunt et ceciderunt. fo.xxxiij.c.ij

Qui loquitur veritatẽ in corde ſuo: qui non egit dolum in lingua ſua. fo.xix.co.i.

Qui firmauit terram ſuper aquas: quoniã. folio. clxxviij.co. ſecunda

Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo: mala aũt in cordibus eorum. fo.xxxv.co.iij.

Qui educit vinctos in fortitudine: ſimiliter eos q exaſperant qui habitãt in ſepulchris. fo.lxxxvi columna. quarta.

Qui poſuit animã meã ad vitã: et nõ dedit in cõmotionẽ pedes meos. fo.lxxxiiij.c.iiij

Qui cõuertit mare i aridã: in flumie ptrãſibũt pede: ibi letabitur in ipſo. fo.lxxxiiij.co.iiij

Qui dñabitur in virtute ſua in eternũ: oculi eius ſuper gentes reſpiciunt: qui exaſperant nõ exaltentur in ſemetipſis. fo.lxxxiij.c.iij.

Qui videbant me foras fugerunt a me: obliuioni datus ſum tanq̃ mortuus a corde. fo.xxxix columna. prima.

Qui timẽt dñm ſperauerũt in dño: adiutor eorũ: et protector eorum eſt. fo.clx.co.i.

Qui ſtatis in domo domini: in atrijs domus dei noſtri. fo.clxxxvi.co.ij.

Qui ſtatis in domo domini: in atrijs domus dei noſtri. f.clxxxvi.c.i.

Qui cuſtodit veritatẽ in ſeculum facit iudiciuz iniuriam patientibus: dat eſcam eſurientibus. folio.cci.co. prima.

Qui percuſſit gentes multas: et occidit reges fortes. folio.clxxxij.col. ſecunda.

Qui dicũt exinanite exinanite vſq; ad fundamẽtum in e[illegible]. fo.cxc.co.ij.

Qui prod[illegible]cit ventos de theſauris ſuis: qui percuſſit primogenita egypti ab homine vſq; ad pecus. fo.clxxxvij.col. prima.

Qui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis: q ſanat oẽs infirmitates tuas. fo.cxxxix.c.ij

Qui fecit celos i intellectu: quoniã. folio.clxxxviij columna. ſecunda.

Qui percuſſit reges magnos: quoniam. fo.clxxxix columna. prima.

Qui redimit de interitu vitã tuã: qui coronat te in mĩa et miſerationibus. fo.cxxxix.co.ij.

Qui cogitauerũt iniquitates in corde: tota die cõſtituebãt prelia. fo.cxciij.co.iij.

Qui cõfidũt in virtute ſua: et in multitudine diuitiaz ſuarum gloriantur. fo.lxiiij.co.iij.

Qui reſpicit terrã et facit eam tremere: q tangit montes et fumigant. fo.cxliij.co.iij.

Qui aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluum faceret a perſequentibus animam meam. fo.ccix. columna. prima.

Qui fecit luminaria magna.q̄m.fo.clxxxviij.c.iij
Qui emittit eloquiuꝫ ſuum terre:velociter currit ſermoeius. fo.ccij.co.iiij.
Qui deſcendunt mare in nauibus:facientes operationē in aquis multis. fo.cli.co.j.
Qui poſuit fines tuos pacem: et adipe frumenti ſatiat te. fo.ccij.c.iiij
Qui numerat multitudinē ſtellarū : ⁊ omibꝰ eis nomina vocat. fo.ccj.co.iiij.
Qui tribulant me exultabunt ſi motꝰ fuero:ego autem in miſericoꝛdia tua ſperaui. fo.xvij. columna. tertia
Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus meos:abſconderunt ſupbi laqueū mihi. fo.cxcij. columna. quarta.
Qui ſeminant in lachꝛimis:in exultatione metēt folio.clxxx.col. quarta.
Qui operit celum nubibus:et parat terre pluuiā folio.ccij.col. pꝛima.
Qui ſanat contritos coꝛde:et alligat contritiōes eoꝛum. fo.ccj.co.iij.
Qui timent te videbunt me ⁊ letabuntur:quia in verba tua ſup ſperaui. fo.clxix.co.iij.
Qui dat niueꝫ ſicut lanā:nebulā ſicut cinerē ſpargit. fo.cciij.c.j.
Qui timetis dominum laudate eum:vniuerſuꝫ ſemen iacob gloꝛificate eum. fo.xxix. columna. pꝛima.
Qui regis iſrael intende:qui deducis velut ouem ioſeph. fo.cx.co.iij
Qui confidunt in domino ſicut mons ſyon:nō cōmouebitur in eternū qui habitat in hieruſalem. folio.clxxx.col. pꝛima.
Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos : in domo dei ambulauimus cum conſenſu. fo.lxxij columna. pꝛima.
Qui exultas me de poꝛtis moꝛtis.vt annunciē omnes laudationes tuas in poꝛtis filie ſyon. fo.xiij columna. quarta.
Qui facis angelos tuos ſpiritus:et miniſtros tuos ignem vꝛentem. fo.xiiij. co.j.
Qui ſedes ſuper cherubin:manifeſtare coꝛam effrem beniamin et manaſſe. fo.cx. columna. quarta.
Qui habitat in adiutoꝛio altiſſimi : in pꝛotectiōe dei celi commoꝛabitur. folio.cxxv. columna. quarta.
Qui retribuūt mala pꝛo bonis detrahebant mihi q̄m ſequebatur bonitatē. fo.lj.ij.
Qui perfecit pedes meos tanq̄ ceruoꝛum et ſup excelſa ſtatuens me. fo xxiij.co.iij.
Qui finxit ſingulatim coꝛde eoꝛum: qui intelligit omnia opera eoꝝ. fo.xlj..co.j.
Qui diuiſit mare rubꝛum in diuiſiones: quoniam fo.clxxxviij.co. quarta
Qui traduxit populū ſuū per deſertū: quoniam. folio.clxxxix.col. pꝛima.
Qui dixerunt linguam noſtrā magnificabimꝰ labia nr̄a a nobis ſunt ; quis noſter dominus eſt. fol.xv. columna.iiij
Qui dat eſcam omni carni:quoniam. fol.clxxxix. columna. ſecunda
Qui conuertit petram in ſtagna aquarum :⁊ rupē in fontes aquarum. fo.clix.co ij
Qui emittis fontes in cōuallibus :inter medium montiū pertranſibūt aque fo cxlj co.iij
Qui ponis nubem aſcenſum tuum: qui ambulas ſuper pēnas ventoꝝ. fo.cxlj.col.j.
Qui fundaſti terrā ſuper ſtabilitatem ſuā:nō inclinabitur in ſeculum ſeculi. fo.cxlj. columna ſecunda
Qui facit mirabilia magna ſolus:quoniam . folio.clxxxviij. colūna.ij
Qui plantauit aurē nō audiet:aut qui finxit oculum nō cōſiderat. fo cxxix. col.iiij.
Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ:⁊ pullis coꝛuoꝛum inuocantibus eū fo.cij. col.ij.
Qui eduxit iſrael de medio eoꝛum: quoniam. folio.clxxxviij. columna. iiij.
Qui pꝛoducit in montibus fenū ⁊ herbā ſeruituti hominum. fo.ccij colū ij
Qui coꝛripit gētes nō arguet:qui docet hominē ſcientiam fo cxxix.colū .iiij
Qui habitare facit ſterilem in domo:matrē filioꝛum letantem. fo.clviij. colū .iij.
Qui annuncia t verbum ſuū iacob:iuſticias et iudicia ſua iſrael. fo cciij.columna.ij:
Qui diligitis dominū odite malum: cuſtodit dn̄s animas ſanctoꝝ ſuoꝝ de manu peccatoꝛis liberabit eos fo.cxxxiij col.iij.
Qui percuſſit egyptum cum pꝛimogenitis eoꝛuꝫ: quoniam. fo.clxxxviij. col.iiij
Quia dixerūt inimici mei mihi:⁊ qui cuſtodiebāt animam meam conſilium fecerūt invnū.fo.xcij. columna . tertia
Quia liberabit pauperem a potente:et pauperē cui nō erat adiutoꝛ. fo. xcv.colū.iiij.
Qui ingreditur ſine macula : ⁊ operaẗ iuſticiam. fo.xviij. columna.iiij.
Qui replet in bonis deſideriuꝫ tuū:renouabiẗ vt aquile iuuentus tua. fo.cxxxix.co.ij
Qui habitat in celis irridebit eos: ⁊ dn̄s ſubſannabit eos. fol.v colū.iiij.
Qui docet manus meas ad pꝛelium: et poſuiſti vt arcum ereum bꝛachia mea folio.xxiij . columna. tertia
Quiq; terrigene et filij hominum:ſimul in vnum diues et pauper. fo.lxiiij col.j
Quia zelaui ſuper iniquos:pacem peccatoꝛum videns. fo.xcvj.co.iiij
Quia ecce qui elongant ſe a te peribunt: perdidiſti omnes q̇ foꝛnicanẗ abs te. fo.xcviij colū.ij.
Quia non relinquet dn̄s virgam peccatoꝝ ſuper ſoꝛtem iuſtoꝛum:vt non extendant iuſti ad iniquitatem manus ſuas fo clxxx.co.ij
Quia dixi nequā ſupergaudeāt mihi inimici mei:ſuper me magna locuti ſunt fo lj.colūna j
Quia non eſt reſpectus moꝛti eoꝛum :firmamen-

tum in plaga eorum. fo.xcvij.co.j.
Qui eripuit animam meam de morte: oculos meos a lachrimis: pedes meos a lapſu. fo.clxj columna. prima.
Qui delectaſti me domine in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo. fo.cxxvij. columna tertia.
Quia rectum eſt verbum domini: et omnia opera eius in fide. fo.xlj.co.ij.
Quia dominus amat iudicium ⁊ non derelinquet ſanctos ſuos: in eternum conſeruabuntur. folio. xlix.col. prima.
Quia tenebre non obſcurabuntur a te et nox ſicut dies illuminabitur: ſicut tenebre eius ita et lumen eius. fo.cxcij.co.ij.
Quia non repellet dñs plebē ſuam: et hereditatē ſuam non derelinquet. fo.cxxx.co.j.
Quia magna eſt ſup celos: mīa tua et vſq3 ad nubes veritas tua. fo.clij.co.iiij
Quia tu poſſediſti renes meos: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. fo.cxcij.c.ij.
Quia benedicentes ei hereditabunt terram: maledicētes aūt ei diſperibunt. fo.xlviij.co.ij.
Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repuliſti et quare triſtis incedo dum affligit me inimicus? fo.lvij.co.ij.
Quia inflammatum eſt cor meum et renes mei cōmutati ſunt: et ego ad nihilū redactus ſum ⁊ neſciui. fo.xcviij.co.j.
Quia non crediderunt in deo: nec ſperauerunt in ſalutari eius. fo.cv.co.iiij.
Quia defecimus in ira tua: et in furore tuo turbati ſumus. fo.cxxiiij.c.iiij
Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri: quoniam. fo.clxxxix.co.j.
Quia illic ſederūt ſedes in iudicio: ſedes ſup domum dauid. fo.clxxvij.c.iiij.
Quia comederunt iacob: et locum eius deſolauerunt. fo.cix.co.iiij.
Quia aſtitit a dextris pauperis vt ſaluū faceret a pſequentibus aīam meam. fo.clv.co.j.
Quia beneplacitū eſt dño in populo ſuo: et exaltabit manſuetos in ſalutem. fo.cciiij.co.iiij.
Quia in manu eius ſunt omnes fines terre: et altitudines montium ipſius ſunt. fo.cxxxj. columna. prima.
Quia ſatiauit animā inanē: et aīam eſurientē ſatiauit bonis. fo.cl.co.ij.
Quia mīam et veritatem diligit deus: gratiam ⁊ gloriā dabit dñs. fo.cxvj.co.iij.
Quia ego cognoui q magnus eſt dñs: et deus noſter pre omnibus dijs. fo.clxxxvj.co iiij
Quia ipſe dixit et facta ſunt: ipſe mandauit et creata ſunt. fo cciij.co.iiij.
Quia neq3 ab oriente neq3 ab occidente neq3 a deſertis montibus: quoniā deus iudex eſt. fo. cj.columna. prima.
Qui illic interrogauerunt nos qui captiuos duxerūt nos: verba cantionū. fo.clxxxix.co.iij
Quia iudicabit dñs populum ſuū: ⁊ in ſeruis ſuis deprecabitur. fo.clxxxvij. col.iij
Quia preceptum in iſrael eſt: ⁊ iudicium deo Jacob. folio.cxij. columna.iij
Quia domini eſt aſſumptio noſtra: ⁊ ſancti iſrael regis noſtri. fo.cxxij.c.ij
Quia ecce ceperunt animā meā: irruerunt in me fortes. folio.lxxvj. columna ſcda
Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuper milia. fol.cxvj. colūna.ij.
Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: et eruiſti animam meam ex inferno inferiori. folio cxviij. colūna. tertia
Quia ipſe ſuper maria fundauit eum: ⁊ ſuper flumina preparauit eum. folio.xxx.col.iiij
Quia anima eius in vita ipſius benedicetur: confitebitur tibi cū benefeceris ei. folio.lxv. col.ij
Quia ipſe deus meus ⁊ ſaluator meus: adiutor meus non emigrabo. folio.lxxx.col.ij.
Quia factus es ſuſceptor meus: ⁊ refugiū meum in die tribulationis mee f.lxxvij.col.ij
Quia cuſtodiui vias dñi: nec impie geſſi a deo meo folio.xxij.colū.iiij
Quia repleta eſt malis aīa mea: ⁊ vita mea inferno appropinquauit. fol.cxix.col.iiij
Quia dixitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates ſuas. fol.cxcij.c.j
Quia apud dominū miſericordia: ⁊ copioſa apud eum redemptio. foli.clxxxij.c.iij
Quia perſecutus eſt inimicus aīam meā: humiliauit in terra vitā meam. foli.cxcvj.c.iiij
Quia exacuerunt vt gladium linguas ſuas: intēderunt arcū rem amarā vt ſagittent in occultis immaculatum. fol.lxxxij.col.j
Quia apud te ppiciatio eſt: ⁊ propter legem tuā ſuſtinui te domine fo.clxxxiij. colum.ij
Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo: dominus de celo in terrā aſpexit. fo.cxxxviij.c.ij
Quia inclinauit aurem ſuā mihi: ⁊ in diebus meis inuocabo. foli.clx.co.iij
Quia cinerem tanq panem manducabam ⁊ poculum meum cum fletu miſcebam. folio. cxxxvij columna tertia
Quia in eo letabitur cor noſtrum: ⁊ in noīe ſancto eius ſperauimus. fo.xlij.co.iij
Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: ⁊ oſſa mea ſicut cremium aruerunt. folio.cxxxvij.col.j
Quia exacerbauerunt eloquia dei: ⁊ conſilium altiſſimi irritauerunt. folio.cl.columna.ij
Quia edificauit dominus ſyon: ⁊ videbitur in gloria ſua. foli.cxxxviij.co.j
Quia contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit. folio cl.colum.iij
Quia factus ſum ſicut vter in pruina: iuſtificationes tuas non ſum oblitus. folio.clxx. columna ſecunda
Quia multum repleta eſt anima noſtra: opprobrium abundantibus ⁊ deſpectio ſuperbis. folio.clxix. columna.ij

Quid enim mihi eſt in celo. ⁊ a te quid volui ſup terram. folio.xxvij. co. ij
Quid glo:iaris in malicia. qui potens es in iniq̄tate. folio.lxiiij.colū.iiij
Quid eſt homo qḋ memo:es eius. aut filius hominis qm̄ viſitas eum. folio.xij. col.i
Quid retribuā dn̄o. p:o omnibꝰ que retribuit mihi. folio.clxi. columna tertia
Quid eſt tibi mare q̄ fugiſti. ⁊ tu io:danis q: conuerſus es retro:ſum folio.clix. colū.i
Quid detur tibi aut quid opponat̄ tibi. ad linguā doloſam. clxxvij. col. ij
Quis ſicut dominus deus noſter qui in altis habitat. ⁊ humilia reſpicit in celo ⁊ in terra. folio clviij. columna. ſecunda
Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec. ⁊ intelliget miſericordias domini. folio.clij.col.ij
Quis eſt homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos. folio.xlij.col.ij.
Quis eſt homo qui viuet ⁊ non videbit mortem: eruet aiam ſuam de manu inferi. fo.cxxiiij.c.iiij
Quis nouit poteſtatem ire tue. ⁊ p:e timo:e tuo iram tuam dinumerare fol.cxxv.co.ij
Quis eſt homo qui timet dominum. legem ſtatuit ei in via quā elegit. folio.xxxij.col.ij.
Quis deducet me in ciuitatem munitam quis deducet me vſq; in ydumeā. fol.cliij.colum.i.
Quis eſt iſte rex glo:ie: dominus virtutum ipſe ē rex glo:ie. folio.xxxi.col.ij
Quis loquetur potentias domini. auditas faciet omnes laudes eius. fol.cxli.colū.i
Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael. cū conuerterit dominus captiuitatem plebis ſue exultabit Jacob ⁊ letabitur iſrael fo.lxx. colū.i.
Quis aſcendet in montē domini. aut quis ſtabit in loco ſancto eius. fol.xxx.c. iiij
Quis deducet me in ciuitatem munitā. quis deducet me vſq; in idumeā. folio.lxxviij. co.ij
Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael cum auerterit dominus captiuitatem plebis ſue. exultabit Jacob ⁊ letabitur iſrael. folio.xvij.c.iij.
Quis eſt iſte rex glo:ie. dominus fo:tis ⁊ potens dominus potens in p̄lio. fol.xxxi.col.ij.
Quis conſurget mihi aduerſum malignātes. aut quis ſtabit mecum aduerſus operantes iniquitatem. folio.cxxx.columna.i.
Quoadvſq; iuſticia conuertatur in iudicium. et qui iuxta illam omnes qui recto ſunt co:de. folio.cxxx. columna p̄ma
Quo ibo a ſpiritu tuo. ⁊ quo a facie tua fugiam. folio.cxcij. columna p:ima
Quod diſpoſuit ad abraam. ⁊ iuramēti ſui ad iſaac. fol.cxliiij. columna.iiij
Quod deſcendit in o:am veſtimenti eius. ſicut ros hermon qui deſcendit in montem ſyon. folio clxxxv. columna.iiij
Quod exp:obauerunt inimici tui domine. quod exp:obauerunt cōmutationem chriſti tui. folio cxxiiij. columna p:ima
Quomodo cantabimus canticum domini. in terra aliena. folio.cxc.colū.i
Quomodo facti ſunt in deſolationē ſubito defecerunt. perierunt p:opter iniquitatem ſuam. folio.cxvij. columna.iiij
Quomodo miſeretur pater filio:um miſertus eſt dominus timentibꝰ ſe: quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum. fo.cxxxix.col. iiij
Quomodo dilexi legem tuā domine. tota die meditatio mea eſt fol.clxxi.c.ij
Quoniam dixiſti in eternum miſerico:dia edificabitur in celis. p:eparabitur veritas tua in eis. folio.cxxxi. colūna.i
Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſuo i die malo:um: p:otexit me in abſcondito tabernaculi ſui. folio.xxxiij. colū. iij
Quoniam nouit dominus viam iuſto:um. ⁊ iter impio:um peribit. fo.v. col.i.
Quoniam circundederunt me canes multi. conſilium malignantium obſedit me. folio.xxviij columna. quarta.
Qm̄ p̄pter te mo:tificamur tota die. eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. folio.lix. colū.ij
Qm̄ eripuiſti aiam meam de mo:te ⁊ pedes meos de lapſo. vt placeam co:am deo in lumine viuentium. fo.lxxiiij.colū.i
Qm̄ excelſus dn̄s ⁊ humilia reſpicit. ⁊ alta a longe congnoſcit. fo.cxci.col.ij
Qm̄ iuſtus dn̄s ⁊ iuſticias dilexit. equitatem vidit vultus eius. fo.xvi.col.iij.
Qm̄ laudatur pctō: in deſiderio aīe ſue. ⁊ iniquꝰ benedicetur. fo.xiiij.co.ij.
Quoniam tanquā fenum velociter areſcēt. ⁊ quēadmodum olera herbarum cito decident. folio xlvij.columna ſecunda
Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me ⁊ ſuper inimicos meos deſpexit oculus meus. folio lxx.columna quarta
Qm̄ pones eos do:ſum. in reliquijs tuis p:eparabis vultum co:um. fol.xxvij. col.ij
Qm̄ apud te eſt fons vite. ⁊ in lumine tuo videbimus lumen. folio.xlvi.co.iiij
Quoniam ſuperuenit māſuetudo. ⁊ co:ripiemur folio.cxxv. columna.ij
Qm̄ lumbi mei impleti ſunt illuſionibꝰ. ⁊ non eſt eſt ſanitas in carne mea. fo.l.col.ij.
Quoniā cogitauerūt vnanimiter ſimul aduerſus te teſtamētū diſpoſuerunt tabernacula idumeo:um ⁊ iſmaelite. fo.cxiij.col.iij
Quoniam gratis abſconderunt mihi in interitū laqueū ſui: ſuperuacue exp:ob:auerunt animā meam. fo xliij.col.iij.
Quoniam tu dominus altiſſimus ſuper omnem terram. nimis exaltatus es ſuper omnes deos. folio.cxxxij. colūna.ij.
Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi. ⁊ reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi. folio.cij. colūna ſcd̄a
Quoniā percuſſit petrā ⁊ fluxerūt aque. ⁊ to:rē

Tabula verſiculoꝛum.

tes inundauerunt fo.cv.columna.iiij.
Qm̄ cōfoꝛtauit ſeras poꝛtarū tuarū benedixit fi-
lijs tuis in te. fo.ccij.colū.iiij
Qm̄ deus ſaluū faciet ſyon:⁊ edificabuntur ciui-
tates iude fo.cxij.col. ꝑma
Qm̄ ꝓpter te ſuſtinui oppꝛobꝛiū.operuit confu-
ſio faciem meam folio.xc. colū.j
Qm̄ ſi inimicus meus maledixiſſet mihi:ſuſtinu-
iſſem vtiq; folio.lxx.colū.j
Quoniam non in finem obliuio erit pauperis:pa-
tientia pauperum non peribit in finem.fol.xiiij
columna. ſecunda
Quoniam foꝛtitudo mea ⁊ refugium meum es tu
⁊ ꝓpter nomen tuum deduces me ⁊ enutries
me.folio.xxxviij. columna.ij
Qm̄ declinauerunt in me iniquitates.⁊in ira mo
leſti erant mihi. folio.lxxj.col.ij
Qm̄ rex ſperat in dn̄o.⁊ in mia altiſſimi nō cōmo
uebitur. folio.xxvij.col.j
Qm̄ defecit in doloꝛe vita mea.⁊ anni mei in ge-
mitibus. fo.xxxix.co.iiij
Qm̄ ira in indignatione eius.⁊ vita in voluntate
eius folio.xxxvij.co.ij
Qm̄ omnia iudicia eius in cōſpectu meo. ⁊ iuſtici
as ei⁹ nō repuli a me. fo.xxij.col.iiij
Qm̄ oēs dies nr̄i defecerunt.⁊in ira tua defecim⁹
folio.cxxv. colūna.j.
Quoniam ꝑuenisti eū in benedictionibus dulce
dinis:poſuiſti in capite eius coꝛonam de lapide
ꝑcioſo folio.xxvj.colū. iiij
Qm̄ bꝛachia peccatoꝝ cōterent̄.confirmat autē
iuſtos dn̄s. fo.xlviij. col.ij
Quoniam declinauerūt in te mala : cogitauerūt
conſilia que non potuerunt ſtabilire.folio.xxvij
columna ſecunda
Qm̄ requirēs ſanguinē eoꝝ recoꝛdatus eſt . nō ē
oblitus clamoꝛē pauperum. fo.xiij.colū.iiij
Qm̄ videbo celos tuos oga digitoꝝ tuoꝝ : lunā
⁊ ſtellas que tu fundaſti. fo.xij.col.ij
Qm̄ tu dn̄e ſuauis ⁊ mitis. ⁊ multe mie oibus in
uocantibus te fo.cxvij.col.j.
Qm̄ nō eſt in moꝛte qui memoꝛ ſit tui. in inferno
autē quis cōfitebitur tibi fo.ix. c.iiij.
Quoniā in te eripiar a tentatione .⁊ in deo meo
tranſgrediar murum. fo.xxij .col.ij
Quoniam non eſt in oꝛe eoꝛum veritas : coꝛ eoꝛū
vanum eſt. fol.ix. colum.j.
Quoniā circūdederunt me mala quoꝝ non ē nu
merus:cōpꝛehenderunt me iniquitates mee.⁊
non potui vt viderem. fol.liij.col. iiij
Quoniā melioꝛ eſt mia tua ſup vitas labia mea
laudabunt te. folio.lxxxj. col.ij
Quoniam die ac nocte grauata eſt ſuper me ma-
nus tua:conuerſus ſum in erūna mea dū confi-
gitur ſpina. fol.xl. colū.ij.
Quoniam que pfeciſti deſtruxerunt. iuſtus au-
tem quid fecit. fo.xvj.colū.j.
Quoniam ecce peccatoꝛes intenderunt arcū.pa
rauerunt ſagittas ſuas in pharetra :vt ſagittēt
in obſcuro rectos coꝛde. fo.xvj.col.j.
Quoniam tu domine ſingulariter in ſpe conſtitui
ſti me. fol.viij. colum.j.
Quoniā reſpexiſti humilitatē meā:ſaluaſti de ne-
ceſſitatibus aīam meā. fol.xxxviij.c.iij.
Quoniā qui malignantur exterminabuntur.ſuſti
nentes autem dominum ipſi hereditabunt ter-
ram folio.xlvij.c.iiij
Quoniā quis deus ꝑter dn̄m aut qs deus pꝛeter
deum noſtrum. fo.xxiij.colū.iij
Quoniam tu es patientia mea domine: domine
ſpes mea a iuuentute mea. fol.xcij.col.iij.
Qm̄ ego in flagella paratus ſum.⁊ doloꝛ meus i
cōſpectu meo ſemper. folio.lj.columna.j
Qm̄ in te domine ſperaui.tu exaudies me domie
deus meus. fo.l.col .iiij
Quoniam eleuata eſt magnificentia tua ſuper ce
los. fo. xij.colū.j
Quoniam tu es dom̄ne ſpes mea .altiſſimū po-
ſuiſti refugium tuum. fo.cxxvj.c.ij.
Quoniā iniquitatē meā annūciabo ⁊ cogitabo ꝓ
peccato meo. fol.lj.colū.j.
Quoniam iniquitates mee ſupergreſſe ſunt ca-
put meum.⁊ ſicut onus graue grauate ſunt ſu-
per me folio.l.colum.ij
Quoniā ipſe liberabit me de laqueo venātiū . et
a verbo aſpero. f.cxxvj. col.j
Quoniā angelis ſuis mandauit de te:vt cuſtodi-
ant te in oibus vijs tuis. folio.cxxvj.col.iij
Qm̄ tu ꝑcuſſiſti oēs aduerſantes mihi ſine cā:dē-
tes pctoꝝum cōtriuiſti fol.vij. colū.j.
Quoniam tacui inueterauerūt oſſa mea:dū cla-
marem tota die fo.xl.colū.ij
Quoniā magn⁹ dn̄s ⁊ laudabilis nimis :terribi-
lis eſt ſuper oēs deos. fo.cxxxij .co.j.
Quoniā ſagitte tue infixe ſunt mihi.⁊ confirma-
ſti ſuper me manū tuam. f.l.columna.j.
Quoniā feciſti iudiciū ⁊cām meā:ſediſti ſup thꝛo
nū qui iudicas iuſticiā. f.xiij . col.j.
Qm̄ dn̄s in gn̄atione iuſta eſt ꝯſiliū inopis ꝯfudi-
ſtis qm̄ dn̄s ſpes eius eſt fo.xvij.c.iij.
Qm̄ mille anni ante oculos tuos.tanq̄ dies he-
ſterna que pꝛeterijt. folio.cxxiiij.col. iij
Qm̄ quē tu ꝑcuſſiſti perſecuti ſunt.⁊ ſuper dolo
rē vulnerū eoꝛū addiderūt. folio.xcj.co.iij
Quoniam nequitie in habitaculis eoꝝ.in medio
eoꝛum. fol.lxxij. colum.iij
Quoniam ipſe dixit ⁊ facta ſunt. ipſe mandauit
⁊ creata ſunt. folio.xlj.colum.iij.
Qm̄ in me ſperabit liberabo eū: ꝓtegā eum qm̄
cognouit nomē meū. folio.cxxvj.c.iiij
Quoniā ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſem vtiq; ho
locauſtis nō delectaberis. fol.lxviij.col.iij
Qm̄ iniquitatē meā ego cognoſco:⁊peccatū meū
cōtra me eſt ſemp. fo.lxvij. co.iij
Qm̄ zel⁹ domus tue cōmedit me. ⁊ oppꝛobꝛia ex
pꝛobrātiū tibi ceciderunt ſuper me.fo .xc. col.j.
Qm̄ nō cognoui lr̄aturā itroibo i potentias dn̄i
dn̄e meoꝛaboꝛ iuſticie tue ſolius.fo.xciij. colū.j

Quoniam firmamentum meũ.ꝛ refugium meum
es tu. fo.xciij.col.ij
Quoniam elegit dominus ſyon.elegit eam in ha
bitationẽ ſibi. folio.clxxxv.co.j
Quoniã deus magnus dñs.ꝛ rex magnus ſuper
omnes deos. fo.cxxxj.col.j.
Quoniã magnificata eſt vſqꝫ ad celos mĩa tua.ꝛ
vſqꝫ ad nubes veritas tua. fo.lxxv.colũ.j
Quoniã nõ derelinques aĩam meã in inferno nec
dabis ſctm̃ tuũ videre corruptionẽ. fo.xx.col.j.
Qm̃ mihi quidẽ pacifice loquebanť ꝛ in iracũdia
terre loquentes dolos cogitabãt. fo.xlv.col.iij
Qm̃ quis ĩ nubibꝰ equabitur dño:ſimilis erit deo
in filijs dei. folio.cxxj.col.iij
Qm̃ doloſe egit in ↄſpectu eius:vt inueniatur ini
quitas eius ad odium. fo.xlvj.col.ij
Qm̃ humiliata eſt in puluerẽ aĩa nr̃a: cõglutina
tus eſt in terra venter nr̃. fo.lix. col.iij
Qm̃ memor fuit verbi ſancti ſui:quod habuit ad
abraã puerũ ſuum fo.cxlvj.co.ij
Qm̃ dñs excelſus terribilis:rex magnus ſup om
nẽ terram folio.lxij.co.ij
Quoniã exaudiuit pauperes dñs.ꝛ vinctos ſuos
non deſpexit fo.xcj.col.iiij
Qm̃ cõfirmata eſt ſuper nos mĩa eius.ꝛ veritas
domini manet in eternũ fo.clxij.col.pma
Qm̃ illic mãdauit dñs bñdictionẽ.ꝛ vitã vſqꝫ in
ſeculum. folio.clxxxvj.col.j.
Quoniã oẽs dij gentiũ demonia dominꝰ autẽ ce
los fecit fo.cxxxij.c.j
Qm̃ ſpũs pertrãſibit in illo ꝛ nõ ſubſiſtet .ꝛ non
cognoſcet amplius locũ ſuũ fo.cxl.col.j
Qm̃ ſm altitudinẽ celi a terra:corroborauit mĩam
ſuã ſuper timẽtes ſe. fo.cxxxix.co.iiij.
Quoniam iacob elegit ſibi dñs.iſrael in poſſeſſio
nem ſibi. fo.clxxxvj.c.iiij
Qm̃ rex oĩs terre deꝰ:pſallite ſapiẽter.f.lxij.c.iij
Qm̃ tu populum humilem ſaluũ facies.ꝛ oculos
ſuperborum humiliabis. fo.xiiij.col.ij
Qm̃ placuerũt ſeruis tuis lapides eiu .ꝛ terre
eius miſerebuntur fo.cxxxviij.co.j
Qm̃ ipſius eſt mare ꝛ ipſe fecit illud .ꝛ siccã ma
nus eius formauerunt fo.cxxxj.co.j
Quoniã mee ſunt omnes fere ſiluarũ.iumenta in
montibus ꝛ boues. fo.lxvj.colũ.ij
Quoniã rectus dominus deus noſter:ꝛ nõ eſt ini
quitas in eo. fo.cxxviij.colũ.ij
Qm̃ cum interierit nõ ſumet oĩa neqꝫ deſcendet
cum eo gloria eius. fo.lxv.col.ij.
Qm̃ alieni inſurrexerunt aduerſum me ꝛ fortes
q̃ſierũt animã meã.ꝛ nõ pꝓpoſuerunt deum ante
conſpectum ſuum. fo.lxx.col.iij.
Qm̃ tu illuminas lucernam meã dñe deus meꝰ illu
mina tenebras meas. fo.xliij.c.iij.
Qm̃ pr̃ meus ꝛ mater mea dereliquerunt me.do
minus aũt aſſumpſit me. fo.xxxv.col.j.
Qm̃ deꝰ diſſipauit oſſa eoꝝ qui hoibꝰ placent cõ
fuſi ſunt qm̃ deꝰ ſpreuit eos. f.lxx.col.j.
Quoniam tribulatio proxima eſt:quoniã non ẽ
qui adiuuet. fo.xxviij.colũ.ij
Quoniam ecce reges terre cõgregati ſunt.cõue
nerunt in vnum fo.lxiij.col.ij
Qm̃ humiliaſti nos in loco afflictionis.ꝛ cooperu
it nos vmbra mortis. fol.lix.col.j.
Qm̃ hic eſt deꝰ deꝰ nr̃ in eternũ ꝛ in ſeculũ ſeculi.
ipſe reget nos in ſecula. fo.lxiij.col.iiij
Qm̃ pꝓbaſti nos deꝰ igne nos examinaſti ſicut exa
minatur argentum fo.lxxxiiij.co.iiij
Qm̃ ecce inimici tui ſonuerunt.ꝛ qui oderunt te
extulerunt caput. fo.cxiiij.col.ij.
Quoniam domini eſt regnũ ꝛ ipſe dominabitur
gentium. folio.xxix.col.iij
Qm̃ magnus es tu ꝛ faciens mirabilia.tu es deꝰ
ſolus. folio.cxviij.colũ.ij
Qm̃ gloria virtutis eoꝝ tu es.ꝛ ĩ beneplacito tuo
exaltabiť cornu noſtrũ. fo.cxxij.colum.ij
Qm̃ adhuc ꝛ orõ mea ĩ bñplacitis eoꝝ abſorpti ſũt
iuncti petre iudices eoꝝ fol.cxcv.col.j.
Qm̃ nõ itellexerũt opa dñi.ꝛ in opa manuũ eius
deſtrues illos ꝛ nõ edificabis eos fo.xxxv.c.iiij
Qm̃ mĩa tua ante oculos meos eſt.ꝛ complacui
in veritate tua fo.xxxiij.co.ij
Qm̃ dabis eũ in benedictionẽ in ſcl'm ſcl'i. letifi
cabis eũ in gaudio cũ vultu tuo. foli.xxvij.c.j.
Quoniam tu es qui me extraxiſti de ventre.ſpes
mea ab vberibꝰ matris mee:in te proiectus ſum
ex vtero. fo.xxviij.co.ij
Quoniam ad te orabo domine.mane exaudies vo
cem meã. fo.viij.c.iij
Quoniã ecce inimici tui dñe:qm̃ ecce inimici tui
peribunt.ꝛ diſpergentur oẽs qui operãtur ini
quitatem. fol.cxxvij.colũ..iiij.
Qm̃ tu deꝰ meꝰ exaudiſti orõnẽ meã.dediſti hr̃di
tatẽ timentibꝰ nomẽ tuũ. fo.lxxix.colũ.iij
Quoꝝ os locutũ eſt vanitatẽ.ꝛ dextera eorũ de
xtera iniquitatis fo.cxcviij.c.ij
Quorum os maledictione ꝛ amaritudine plenũ
eſt.veloces pedes eorum ad effundendum ſan
guinem folio.xviij.c.ij
Quorum filij ſicut nouelle plantationes in iuuen
tute ſua. folio.cxcviij.c.j.
Quot ſunt dies ſerui tui.qñ facies de perſequen
tibus me iudicium. folio.clxx.colum.ij.
Quotiẽs exacerbauerũt in deſerto:in ira conci
tauerunt eum in inaquoſo. fo.cvij.col.j
Quouſqꝫ irruitis in hoiem interficitis vniuerſi
vos.tanq̃ parieti inclinato et macerie depulſe.
folio.lxxx. columna prima
Recordatꝰ eſt mĩe ſue.ꝛ veritatis ſue
domui iſrael. f.cxxxiiij.c.j
Recordatus eſt qm̃ puluis ſumꝰ hõ
ſicut fenum dies eiꝰ tanq̃ flos agri
ſic efflorebit fo.cxl.colũ.j
Redde mihi leticiã ſalutaris tui.ꝛ ſpiritu princi
pali confirma me. fo.lxviij.col.ij.
Redime me a calũnijs hominum .vt cuſtodiã mã
data tua fol.clxxiij.co.iiij
Redemiſti virgam hereditatis tue.mons ſyon in

quo habitaſti in eo. folio.xcviij.c.iiij
Redemptionem miſit dñs populo ſuo.mandauit in eternũ teſtamẽtũ ſuũ. fo.clvj.colũ.iiij.
Redimet in pace animam meã ab his qui appro pinquant mihi.quoniam inter multos erant me cum.folio.lxxij. columna tertia
Redimet dominus aĩas ſeruorũ.ꝛ non delinquent oẽs qui ſperant in eo. folio.xxxiiij .co.j.
Reges terre ꝛ oẽs populi.principes ꝛ oẽs iudices terre fo.ciiij.colũna.ij
Reges eos in virga ferrea.ꝛ tanꝗ̃ vas figuli confringes eos. fol.vj.col.j
Reges tharſis ꝛ inſule munera offerent reges arabum ꝛ ſaba dona adducent. fo.xcv.co.iiij
Regnabit dominus in ſecula deus tuꝰ ſyon: in generatione ꝛ generationẽ f.ccj. colũna. ij
Regnabit deus ſuper gentes.deus ſedet ſuper ſedem ſanctã ſuam fol.lxij.col. iiij
Regnũ tuũ regnũ oĩm ſeculorum.ꝛ dñatio tua in omni gñatione ꝛ generationẽ.fol.cxcix.colũ.iiij
Regna terre cantate deo.pſallite domino. folio lxxix.columna prima
Reminiſcere miſerationum tuarũ dñe.ꝛ miſericordiarũ tuarũ que a ſeculo ſunt. fo.xxij.co.j.
Reminiſcẽtur ꝛ conuertantur ad dominũ.vniuerſe fines terre. fo.xxix.col.iiij
Remiſiſti iniquitatẽ plebis tue:operuiſti oĩa peccata eorum. fol.cxvj.col. iiij
Remitte mihi vt refrigerer.priuſꝗ̃ abeam ꝛ amplius non ero. folio.xxxij.c.iiij
Renuit conſolari anima mea:memor fui dei ꝛ delectatus ſum ꝛ exercitatus ſum.ꝛ defecit ſpũs meus. folio.ciij.colũ.j.
Repleti ſumꝰ mane mĩa tua.ꝛ exultauimꝰ ꝛ delectati ſumꝰ i oĩbꝰ diebꝰ noſtris. f.cxxv. co.ij.
Replebimur in bonis domꝰ tue ſãctũ eſt templũ tuũ mirabile in equitate fo.lxxxiij. c. ij.
Repleatur os meũ laude.vt cantẽ gloriã tuã tota die magnitudinẽ tuam. folio.xciij. colũ.ij.
Reſpexit in orationem humiliũ.ꝛ nõ ſpreuit precẽ eorum. folio.cxxxvij .c.j
Reſpice in ſeruos tuos ꝛ in opera tua.ꝛ dirige filios eorum. fo.cxxv. col.ij.
Reſpice in me ꝛ miſerere mei:da imperiũ tuũ puero tuo.ꝛ ſaluũ fac filiũ ancille tue.folio.cxviij.iiij
Reſpice in me ꝛ miſerere mei:q: vnicꝰ ꝛ pauper ſũ ego.folio.xxij colum.iij
Reſpice in teſtamentum tuũ q: repleti ſunt q̃ obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum.folio.c. columna. prima
Reſpice inimicos meos qm̃ multiplicati ſũt ꝛ odio iniquo oderunt me fo.xxij.col .iiij
Reſpondit ei in via virtutis ſue paucitatẽ dierum meorũ nuncia mihi f.cxxxviij.col. ij.
Retribue ſeruo tuo viuifica me.ꝛ cuſtodiã ſermones tuos. fol.clxv. col. iij
Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem anime mee foli.xliiij.c.iiij.
Reuela oculos meos.ꝛ cõſiderabo mirabilia de lege tua. folio .clxv. col.ij
Reuela domino viam tuã ꝛ ſpera in eo.ꝛ ipſe faciet.folio.xlvij. colũna.ij
Rex virtutũ dilecti dilecti.ꝛ ſpeciei domꝰ diuidere ſpolia. folio. lxxxvj. colũ.ij
Rex vero letabitur in deo laudabuntur omnes q iurant in eo:quia obſtructum eſt os loquentiũ iniqua. folio.lxxxj.c.iiij
Rigãs montes de ſuperioribus ſuis.de fructu operum tuorũ ſatiabitur terra. fo.cxlj.co.iiij.
Riuos eius inebrians multiplica genimina eiꝰ in ſtillicidijs eius letabitur germinãs.folio. lxxxiij columna quarta
Rogate que ad pacem ſunt hieruſalem. ꝛ abũdãtia diligentibus te. fo.clxxviij.c.iiij.
Sacerdotes eius induã ſalutari. et ſancti eius exultatione exultabũt. folio.clxxxv colũna.ij
Sacerdotes eorũ i gladio ceciderũt ꝛ vidue eorũ nõ plorabãtur.f.cviij.c.iiij
Sacerdotes tui induantur iuſticia.ꝛ ſancti tui exultent fo.clxxxiiij.c.iiij
Sacrificiũ deo ſpũs cõtribulatus:cor cõtritũ et humiliatũ deus nõ deſpiciet fol.lxviij.c.iij.
Sacrificiũ ꝛ oblationem noluiſti.aures autẽ perfeciſti mihi folio. iiij.col. ij
Sacrificiũ laudis honorificabit me ꝛ illic iter quo oſtendã illi ſalutare dei fol. lxvij. c.j.
Sacrificate ſacrificium iuſticie ꝛ ſperate in domino:multi dicunt quis oſtendit nobis bona.folio ſeptimo. columna quarta
Sagitte potentis acute cũ carbonibus deſolatorijs.folio.clxxvij. columna .ij.
Sagitte paruulorũ facte ſunt plage eorũ. ꝛ infirmate ſunt ꝯ eos lingue eorum. fo.viij.col.iiij.
Sagitte tue acute.ppli ſub te cadent in corda inimicorum regis folio.lx.colum.j.
Salus aũt iuſtorũ a dño. ꝛ protector eorum in tẽpore tribulationis fol.xlix.col.iiij
Saluũ fac populum tuũ domine ꝛ benedic hereditati tue.ꝛ rege eos ꝛ extolle illos vſq; i eternum.folio.xxxvj. columna prima
Saluũ fac dextera tua ꝛ exaudi me:deus locutꝰ ẽ in ſancto ſuo. fo.cliij.co.j.
Saluũ me fac dñe qm̃ defecit ſctũs:qm̃ diminute ſunt veritates a filijs hoim.fol.xvj.colũ.iiij.
Saluum me fac deus.qm̃ intrauerunt aque vſq; ad animã meã. fo.lxxxix .colũna.ij
Saluos fac nos dñe deꝰ nr̃.ꝛ cõgrega nos de nationibus fol.cxlix.co.ij
Salua me ex ore leonis.ꝛ a cornibus vnicornium humilitatem meam. fo.xxix.colũ.j.
Saluauit ſibi dexteram eius.ꝛ brachium ſanctũ eius. folio.cxxxix.colũ.iiij
Saluaſti enim nos de affligentibus nos ꝛ odientes nos confudiſti. fo.lviij.col.ij
Sanctũ ꝛ terribile nomen eius.initium ſapiẽtie timor domini. fol.clvj.col.iiij
Sanctis qui ſunt in terra eius .mirificauit om

nes voluntates meas in eis. fo.xix.c.iii.
Saturati ſunt filiis:et diuiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis. fo.xxi.co.ii.
Saturabuntur ligna campi et cedri libani quas plantauit:illic paſſeres nidificabunt. fo.cxiii columna. prima.
Scapulis ſuis obumbrabit tibi:et ſub pennis eius ſperabis. fo.cxxvi.c.i
Scitote qm̃ dñs ipſe eſt deus:ipſe fecit nos et non ipſi nos. fo.cxxxv.co.iii.
Scribant hec in gñatiõe altera et ppl's q creabitur laudabit dñm. fo.cxxxviii.co.i.
Scrutati ſunt iniquitates: defecerunt ſcrutãtes ſcrutinio. fo.lxxxii.co.ii.
Scrutetur fenerator oẽm ſubſtantiã eius:et diripiant alieni labores eius. fo.ciiii.c.iiii
Scuto circũdabit te veritas eius:nõ timebis a timore nocturno. fo.cxxvi.co.i.
Scdm multitudinẽ dolorũ meorũ in corde meo cõſolationes tue letificauerunt animam meam. folio.cxxx.co. ſecunda.
Scdm opa manuũ eorũ tribue illis:redde retributionẽ eorum ipſis. fo.xxxv.c.iiii
Scdm miam tuã memẽto mei tu propter bonitatem tuam dñe. fo.xxii.co.i.
Scdm miam tuã viuifica me:et cuſtodiã teſtimonia oris tui. fo.clxx.co.iii.
Scdz magnitudinẽ brachii tui:poſſide filios mortificatorũ. fo.cx.co.ii.
Scdm nomẽ tuũ deus ſic et laus tua in fines terre:iuſticia plena eſt dextera tua. fo.lviii.co.iii
Sed dextera tua et brachiũ tuũ et illuminatio vultus tui:qm̃ cõplacuiſti in eis. fo.lviii.co.i.
Sed in lege dñi voluntas eius:et in lege eius meditabitur die ac nocte. fo.iiii.co.iiii.
Sed ſperauit in multitudine diuitiarũ ſuarum et preualuit in vanitate ſua. fo.lxix.co.ii.
Sed et lingua mea tota die meditabit iuſticiam tuam:cũ confuſi et reueriti fuerint qui querunt mala mihi. fo.xciii.co.iiii.
Sed elegit tribũ iuda:montem ſyon quem dilexit folio.cviii.col. quarta.
Sed nos q viuimus bñdicimus dño: ex hoc nunc et vſqz in ſeculum. fo.clx.co.ii.
Sedes tua deus in ſeculũ ſeculi:virga directionis virga regni tui. fo.lx.co.ii.
Sedens aduerſus fratrẽ tuũ loqbaris:et aduerſus filiũ matris tue ponebas ſcandalum:hec feciſti et tacui. fo.lxvi.co.iii.
Sedẽtes in tenebris et vmbra mortis: vinctos in mendicitate et ferro. fo.cl.co.ii.
Sedet in inſidiis cũ diuitibus in occultis: vt interficiat innocentem. fo.xv.co.i.
Semel iuraui in ſancto meo ſi dauid mentiar: ſemen eius in eternũ manebit. fo.cxxiii.co.ii.
Semel locutus eſt dñs duo hec audiui quia ptãs dei eſt tibi dñe mia:quia tu reddes vnicuiqz iuxta opera ſua. fo.lxxx.co.iii.
Semen abrahã ſerui eius: filii iacob electi eius. folio.cxliiii. columna .ii
Seon regem amorreorum:qm̃ fo.clxxxix.c.i
Seon regẽ amorreorũ et og regẽ baſan:et omnia regna chanaan fo.clxxxvii.co.ii
Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea:dicat nunc iſrael. folio.clxxxii.col.iii
Sepe expugnauerunt me a iuuẽtute mea:etenim non potuerunt mihi. fo.clxxxii.col.ii.
Septies in die laudem dixi tibi.ſuper iudicia iuſticie tue. fol.clxxvi.colũna.i
Sepulchrum patens eſt guttur eorũ linguis ſuis doloſe agebãt:iudica illos deus fo.ix.colũ.i
Sepulchrum patens eſt guttur eorum: linguis ſuis doloſe agebant:venenum aſpidum ſub labiis eorum fo.xviii.c.ii
Seruus tuus ſum ego:da mihi intellectum vt ſciam teſtimonia tua. fo.clxxiii.co.ii
Seruaui mandata tua et teſtimonia tua : qr oẽs vie mee in conſpectu tuo fol.clxxvi.colũ.ii
Seruite domino in timore.et exultate ei cum tremore. folio.vi.colum.i
Si autẽ dereliquerint filii eius legẽ meã.et in iudiciis meis nõ ambulauerint.folio.cxxiiii.col.i.
Si aũt in potẽtatibus octoginta anni. et amplius eorũ labor et dolor. fo.cxxv.col.i.
Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me.et ſuper iram inimicorum meorum extendiſti manum tuã.et ſaluum me fecit dextera tua folio.cxci. columna .ii
Si aſcendero in celũ tu illic es. ſi deſcendero in infernum ades. folio.cxcii.col.i
Si conſiſtant aduerſum me caſtra: non timebit cor meum. folio.xxxiiii.colũ.ii
Si cuſtodierint filii tui teſtamentum meum.et teſtimonia mea hec que docebo eos.fol.clxxxv.c.i
Sic benedicã te in vita mea.et in nomie tuo leuabo manus meas. fo.lxxxi.colũ.ii
Sic pſalmũ dicã noi tuo in ſeculũ ſeculi.vt reddã vota mea de die in diẽ. fo.lxxix. col.iii
Sicut aqua effuſus ſum.et diſperſa ſunt omnia oſſa mea fol.xxviii.c.iii
Sicut ſuſtinuerunt aiam meã. pro nihilo ſaluos facies illos.in ira populos confringes.foli.lxxiii columna. tertia
Sicut oues in inferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos. folio.lxv. columna .i
Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate domini virtutum in ciuitate dei noſtri:deus fundauit eã in eternum. fol.lxiii.c.iii
Sicut letãtiũ oim.habitatio eſt in te.fo.cxix.col.iii
Sicut deficit fumus deficient. ſicut fluit cera a facie ignis.ſic pereant peccatores a facie dei. folio.lxxxvi. colũna.iiii
Sicut vnguentum in capite.quod deſcendit i barbam barbã aron. folio.clxxxv.c.iiii
Sicut iurauit domino votum vouit deo iacob.folio.clxxxiiii. colũna ſecũda
Sicut ſagitte in manu potentis.ita filii excuſſorum. folio.clxxxi.co.iii

Sicut cera que fluxit auferentur: ſupercecidit ignis et non viderunt ſolem. fo.lxxv.co.iiij.
Sicut in irritatione ſm diem tentationis in deſerto. fo.cxxxj.co.ij.
Sicut ignis qui cōburit ſiluam: ⁊ ſicut flammma comburens montes. fo.cxx.co.ij.
Sicut vulnerati dormiẽtes i ſepulchris q̄rū nō es memor: āpli⁹ ⁊ ipi d̄ manu tua repulſi ſūt. f.cxx.j
Sicut ⁊ in ꝓmiſſione tua: tūc conuertent inimici mei retrorſum. fo.lxxij.co.iiij.
Sicut adipe ⁊ pinguedine repleat aia mea: ⁊ labijs exultatiōis laudabit os meū. fo.lxxxj.co.ij.
Sicut ablactat⁹ eſt ſup matre ſua: ita retributio in anima mea. fo clxxxij.c.iiij.
Sicut oculi ancille i mãib⁹ dñe ſue: ita oculi nr̄i ad dñm deū nr̄m donec miſereat nr̄i. fo clxxix.c.ij.
Sicut vmbra cū declinat ablatus ſum: et excuſſus ſum ſicut locuſte. fo.cliiij.co.ij.
Sicut poſuit i egypto ſigna ſua: ⁊ prodigia ſua in campo thaneos. fo. cvij.co.ij
Si dicebam narrabo ſic: ecce natione filiorū tuorum reprobaui. fo. xcvij.co.ij
Si dormiatis inter medios cleros penne columbe deargẽtate: et poſteriora dorſi eius in pallore auri. folio.lxxxvij.co. ſecunda.
Si dedero ſomnū oculis meis et palpebris meis dormitationem. fo.clxxxiij.co.ij
Si dicebam motu eſt pes meus: mia tua dñe adiuuabit me. fo.cxxx.c.ij.
Si eſuriero non dicam tibi: meus eſt eni orbis terre et plenitudo eius. fo.lxvj.co.ij.
Si exurgat aduerſum me preliū: in hoc ego ſperabo. folio.xxxiiij.co. ſecunda.
Signa noſtra non vidimus iā non eſt propheta: ⁊ nos non cognoſcet amplius. fo.xcix.c.ij.
Signatū eſt ſup nos lumen vultus tui dñe: dediſti leticiam in corde meo. fo.viij.c iiij.
Si iniquitates obſeruaueris domine: domine qs ſuſtinebit? fo.clxxxij.co.j
Si introiero in tabernaculū domus mee: ſi aſcendero in lectū ſtrati mei. fo.clxxxiij.co.ij
Si iuſticias meas ꝓphanauerint: ⁊ mādata mea non cuſtodierint. fo.cxxiij.co.j.
Si memor fui tui ſup ſtratū meū i matutinis meditabor i te: q: fuiſti adiutor me⁹. fo.lxxj.co.ij.
Si mei nō fuerit dñati tūc imaculat⁹ ero: ⁊ emūdabor a delicto maximo. fo.xxv.co.iiij
Similis fact⁹ ſū pelicano ſolitudinis: fact⁹ ſū ſicut nicticorax i domicilio. fo.cxxxvij.co.ij.
Similes illis qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. fo.clxxxvj.c.iiij.
Similes illis fiāt qui faciunt ea: et omnes qui cōfidunt in eis. fo.clix.co.iiij.
Simulachra gentiū argenteū et aurū: opera manuū hominum. fo.clix.co.ij.
Simulachra gentiū argenteū et aurū opera manuum hominum. fo.clxxxvij.co.ij.
Si non humiliter ſentiebam: ſed exaltaui animā meam fo.clxxxij.co.iiij.
Si nō ꝓpoſuero tui hieruſalem: in principio leticie mee. fol cxc.col j.
Si oblit⁹ fuero tui hieruſalē: obliuioni detur dextera tua. fo.cxc.col.prima
Si obliti ſum⁹ nomē dei noſtri: ⁊ ſi expādim⁹ manus noſtras ad deū alienū. fo lix col.ij
Si occideris deus peccatores: viri ſanguinum declinate a me fo.cxciij.col.j.
Si popul⁹ meus audiſſet me: iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet. fol cxiij.col j.
Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis manis. fol x.col.iij.
Si ſumpſero pēnas meas diluculo: ⁊ habitauero in extremis maris fo cxcij. col j
Sit gloria domini in ſeculum: letabitur dominus in operibus ſuis. fo.cxliij col. iij.
Sit nomē eius benedictū in ſecula: ante ſolē permanet nomen eius fol.xcvj.col.ij.
Sit nomē dñi bñdictū: ex hoc nūc ⁊ vſq; in ſcl'm folio.clviij. colum. ij
Sitiuit in te anima mea: q̄ multipliciter tibi caro mea fo lxxxj.col.j
Sitiuit aia mea ad deū fontē viuū: qn̄ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei fo.lv. col.iij.
Si vere vtiq; iuſticiā loquimini: recte iudicate filij hominum fo.lxxxij colū ij
Si videbas furē currebas cū eo: et cū adulteris portionem tuā ponebas fo lxvj co.iiij.
Solem in poteſtatem diei: q̄m. fo.clxxxviij.col.iij
Sonuerūt ⁊ turbate ſunt aq̄ eorū: cōturbati ſunt montes in fortitudine eius fo. lxj. col iij
Specie tua et pulchritudine tua: itende ꝓſpere procede et regna. fo lx. col. pria
Speciosus forma pre filijs hoīū: diffuſa eſt gr̄a in labijs tuis: ꝓpterea benedixit te de⁹ i eternū: folio.xliiij. colūna.iij.
Spera in deo q̄m adhuc ꝯfitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ de⁹ meus fo.lvij.co.j
Spera in dño ⁊ fac bonitatē et inhabita terram ⁊ paſceris in delicijs eius fol xlvij col. ij
Spera in deo q̄m adhuc ꝯfitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. fol. lvij.col.iij
Spera in deo q̄m adhuc ꝯfitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus fo.lvj.col.ij
Sperate in eo oīs ꝯgregatio populi: effundite coram illo corda veſtra: deus adiutor noſter in eternum. fo.lxxx.columna iij
Sperauit in domino eripiat eū: ſaluū faciet eum q̄m vult eum. fo.xxviij co ij.
Speret iſrl' i dño: ex hoc nūc ⁊ vſq; i ſcl'm f.clxxxiij.j
Spiritus tuus bon⁹ deducet me in terram rectā ꝓpter nomen tuum domine viuificabis me in eqtate tua fo cxcvij.co ij
Spreuiſti oēs diſcedētes a iudicijs tuis: q: iniuſta cogitatio eorū fo.clxxij.colū.iij
Stātes erāt pedes noſtri: in atrijs tuis hieruſalē folio clxxvij colū ij.
Statuit ea in ſeculū ⁊ in ſcl'm ſcl'i: pceptū poſuit ⁊ non preteribit fo.cciij.col.prima

Statue ſeruo tuo ſm eloquium tuum: in timore tuo. fo.clxxvij.c.j
Suauis dñs vniuerſis: et miſerationes eius ſup omnia opera eius. fo.fo.cxcix.c.iij.
Sub vmbra alarum tuarum protege me: a facie impiorum q̄ me afflixerūt. fo.xx.co.iiij.
Subiecit populos nobis: et gentes ſub pedibus noſtris. fo.lxij.co.ij.
Subito ſagittabunt eum et nō timebūt: firmauerunt ſibi ſermonē nequā. fo.lxxxij.co.ij.
Sup flumina babylonis illic ſedim⁹ et fleuimus: dū recordaremur tui ſyon. fo.clxxxix.co.ij.
Sumite pſalmū et date tympanū: pſalteriū iocū dum cum cythara. fo.cxij.co.j
Super ſenes intellexi: quia mādata tua queſiui. fo.clxxj.col. tertia.
Sup oēs docētes me intellexi: q̄ teſtimonia tua meditatio mea eſt. fo.clxxj.co.iij.
Sup mīa tua et veritate tua: qm̄ magnificaſti ſup omne nomen ſanctū tuū. fo.cxcj.co.j
Sup inimicos meos prudentē me feciſti mādato tuo: q̄ in eternū mihi eſt. fo.clxxj.co.ij.
Sup aſpidē et baſiliscū ambulabis: et conculcabis leonem et draconē. fo.cxxvj.co.iij.
Sup oēs inimicos meos factus ſum opprobrium vicinis meis valde: et timor notis meis. f.xxxviij columna. quarta.
Sup mīa tua et veritate tua: neq̄n dicāt gētes vbi eſt deus eorum. fo.clix.co.ij
Sup aquā refectiōis educauit me: animā meā cōuertit. fo.xxx.co.j.
Sup me cōfirmatus eſt furor tu⁹: et oēs fluct⁹ tuos induxiſti ſup me. fo.cxx.co.j.
Sup ea volucres celi habitabūt: de medio petrarum dabunt voces. fo.cxlj.co.iiij.
Sup pplm̄ tuū malignauerūt cōſiliū: et cogitauerunt aduerſus ſctōs ſuos. fo.cxiiij.co.ij.
Supbo oculo et inſatiabili corde: cū hoc non edebam. fo.cxxxvj.c.ij
Supbi inique agebāt vſq̄quaq̄: a lege aūt tua non declinaui. fo.clxvij.co.iij
Supra dorſum meū fabricauerūt peccatores: prolōgauerunt iniquitatem ſuam. fo.clxxxij.co.iij
Surge dñe in requiē tuā: tu et archa ſanctificationis tue. fo.clxxxiiij. co.iij.
Surge deus iudica terrā: qm̄ tu hereditabis in omnibus gentibus. fo.cxiiij.co.j.
Surgentes teſtes iniqui: q̄ ignorabā interrogabant me. fo.xliiij.co.iiij.
Suſcepit eos de via iniquitatis eorū: ppter iniuſticias em̄ ſuas hūiliati ſunt. fo.c co.iiij
Suſcepimus deus miſericordiam tuam: in medio templi tui. fo.lxiij.co.iij.
Suſceperent me ſicut leo paratus ad predā: et ſicut catul⁹ leonis hitās in abditis. fo.xx.co.j.
Suſcipe me ſm eloquiū tuū et viuā: et nō cōfundas me ab expectatiōe mea. fo.clxxij.co.iij.
Suſcipe ſeruū tuū in bonū: nō calūnientur me ſuperbi. fo.clxxij.co.j.
Suſcipiant montes pacem populo: et colles iuſticiam. fo.xcv.c.j.
Suſcipiens manſuetos dñs: humilians aūt peccatores vſq̄ ad terram. fo.ccj co.iiij.
Suſcitans a terra inopem: et de ſtercore erigens pauperem. fo.clviij.co.iij
Suſtinuit anima mea in verbo eius ſperauit anima mea in domino. fo.clxxxiij.c.ij.
Tabernacula eorum in progenie et progenie: vocauerunt nomina ſua in terris ſuis. fo.lxiiij.co.iiij.
Tabeſcere me fecit zelus me⁹: quia obliti ſunt verba tua inimici mei. folio.clxxiij.col. prima.
Tecū principiū in die virtutis tue in ſplendoribus ſanctorum: ex vtero ante luciferum genui te. folio.clv.col. tertia.
Te decet hymnus deus in ſyon: et tibi reddetur votū i hieruſalem. fo.xcj.co.iiij.
Tempus faciendi domine: diſſipauerunt legē tuā folio.clxxiij.col. ſecūda
Tenuiſti manū dexterā meam et in volūtate tua deduxiſti me: et cum gloria ſuſcepiſti me. fo.xcviij columna. ſecunda.
Terminum poſuiſti quē non tranſgredient: neq̄ cōuertent operire terrā. fo.cxlj.co.iij.
Terra mota eſt eteni celi diſtillauerūt a facie dei ſynai: a facie dei iſrael fo.lxxxvij.co.j
Terram fructiferam in ſalſuginē: a malicia inhabitantium in ea. fo.clj.co.iiij.
Terribili et ei q̄ aufert ſpm̄ principum: terribili apud omnes reges terre. fo.cij.co.ij.
Teſtimoniū in ioſeph poſuit illud cū exiret de terra egypti: linguam quam non nouerat audiuit. folio.cxij.col. tertia.
Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis: domū tuam decet ſanctitudo dñe in longitudinem dierum. fo.cxxix.co.j.
Thabor et hermon in nomine tuo exultabunt: tuū brachiū cum potētia. fo.cxxj.c.iiij
Theſaurizat: et ignorat cui congregabit ea. folio lij.columna. prima.
Tibi dixit cor meū exq̄ſiuit te facies mea: faciem tuam dñe requiram. fo.xxxiiij.co.iiij
Tibi derelict⁹ eſt pauper: orphano tu eris adiutor fo.xv.col. tertia.
Tibi ſoli peccaui et malum coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis: et vincas cum iudicaris. f.lxvij.c.iij
Timor et tremor venerunt ſuper me: et contexerūt me tenebre. fo.lxxj.co.ij
Timor domini ſctūs pmāet i ſclm̄ ſcli: iudicia dñi vera iuſtificata in ſemetipa. fo.xxv.co.iij
Timeat oē ſemē iſrl: qm̄ nō ſpreuit neq̄ deſpexit deprecationem pauperis. fo.xxix.co.j.
Timeat dñm omnis terra: ab eo autē cōmoueant oēs inhabitantes orbē. fo.xlj.co.iiij.
Timete dominū oēs ſancti eius: qm̄ non eſt inopia timentibus eum. fo.xliij.co.ij.

Tollite hoſtias ⁊ introite in atria eiꝰ: adorate do
minum in atrio ſctō eius. fo.cxxxij.co.ij.
Torrentē ꝑtranſiuit aīa noſtra: forſitā ꝑtrāſiſſet
aīa nr̄a aquā itolerabilē. f.cxxxij.c.ij.⁊. clxxix.iiij
Tota die verba mea execrabant̄ aduerſū me: om
nes cogitatiōes eorū in malū. f.lxxiij.co.ij.
Tota die iniuſticiā cogitauit līgua tua ſicut noua
cula acuta feciſti dolū. fo.lxix.co.j.
Tota die exprobabāt mihi inimici mei: ⁊ q̇ lauda
bāt me aduerſū me iurabāt. fo.cxxxvij.co.ij.
Tota die miſeret̄ ⁊ cōmodat: et ſemē illius in be
nedictione erit. fo.xlviij.co.iiij.
Tota die verecūdia mea cōtra me eſt: ⁊ cōfuſio fa
ciei mee cooperuit me. fo.lviij.co.iij.
Traditus ſum ⁊ non egrediebar: oculi mei langue
runt pre inopia. fo.cxx.co.ij.
Tranſiuimus per ignem ⁊ aquā: ⁊ eduxiſti nos in
refrigerium. fo.lxxxv.co.j.
Traſtulit auſtrū de celo: et induxit in virtute ſua
africū. fo.cvj.co.j
Tribuat tibi ſm cor tuū: et omē conſilium tuum
confirmet. fo.xxvj.c.ij
Tribulatio et anguſtia inuenerūt me mādata tua
meditatio mea eſt. fo.clxxiij.co.ij.
Tribulationem ⁊ dolorem inueni: et nomen dn̄i in
uocaui. fo.clx.co.iiij.
Tribulationes cordis mei mľtiplicate ſunt: de ne
ceſſitatibus meis erue me. fo.xxxij.co.iiij.
Tu autē dn̄e ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad de
fenſionē meā conſpice. fo xxviij.co.iij.
Tu aūt in ſctō habitas laus iſrľ. fo.xxvij.co.iij
Tu aūt dn̄e ſuſceptor meus es: gloria mea ⁊ exal
tabo caput meū. fo.vj.col iiij.
Tu autē dn̄e in eternū ꝑmanes: et memoriale tuū
in generatiōe ⁊ gn̄atione. fo.cxxxvij.co.iiij.
Tu aūt dn̄e miſerere mei et reſuſcita me: et retri
buam eis. fo.lv.co.ij.
Tu aūt dn̄e ne lōge facias miſeratiōes tuas a me
mia tua et veritas tua ſemꝑ ſuſceperunt me fo.
Tu ꝯfirmaſti in v̄tute tua mare: con [lio.liij.c.iij
turbaſti capita draconū in aq̄s. fo.xcix.co.iij
Tu confregiſti capita draconis: dediſti eum eſcā
populis ethiopum. folio.ibidem.
Tu dirupiſti fontes ⁊ torrentes: tu ſiccaſti fluuios
Tu dn̄aris ꝑtāti maris: motū aūt [ethā.f.xcix.c.iiij
fluctuū eius tu mitigas. fo.cxxj.co.ij.
Tu dn̄e ſeruabis nos: et cuſtodies nos a genera
tione hac in eternum. fo.xvij.co.j.
Tu exurges dn̄e miſereberis ſyon: q: tp̄s miſeren
di eius q: venit tp̄s. fo.cxxxvij.co iiij
Tu es refugiū meū a tribulatiōe q̄ circūdedit me
exultatio mea erue me a circūdātibus me. folio.
Tu es ipſe rex meus et deus meus: q̇ mā [xl.c.iij
das ſalutes iacob. fo.lviij.co.j.
Tu feciſti omnes terminos terre: eſtatē ⁊ ver tu
plaſmaſti ea. fo.xcix.co.iij.
Tu hūiliaſti ſicut vulneratū ſupbū in brachio vir
tutis tue: diſꝑſiſti inimicos tuos. fo.cxxj.co.iiij.
Tu mādaſti mādata tua: cuſtodiri nimis. f.clxiij.
Tu paraſti directiones: iudicium et iuſti [co.iij.
ciam in iacob tu feciſti. fo.cxxxiiij.co.iiij
Tu terribilis es ⁊ quis reſiſtet tibi? ex tūc ira tua
Tu ſcis improperiū meū ⁊ ꝯfuſionē [fo.cij.co.j.
meam: et reuerentiam meam. fo.xcj.co.j.
Tu vero odiſti diſciplinā: et ꝓieciſti ſermōes me
os retrorſum. fo.lxvj.co.iij
Tu vero deus deduces eos in puteum interitus
folio.lxxij.co. quarta.
Tu vero repuliſti et deſpexiſti: diſtuliſti xp̄m tuū.
folio.cxxiij.col. ſecunda.
Tu vero homo vnanimis: dux meus et notus meꝰ
folio.lxxij.co. prima.
Tuus ſum ego ſaluum me fac: qm̄ iuſtificationes
tuas exquiſiui. fo.clxxj.co.j.
Tuus es dies et tua eſt nox: tu fabricatus es au
roram et ſolem. fo xcix.co.iiij.
Tui ſunt celi tua eſt terra: orbem terre et plenitu
dinem eius tu fundaſti: aquilonem et mare tu
creaſti. fo.cxxj co.iiij.
Tunc locutus es in viſione ſanctis tuis: et dixiſti
poſui adiutorium in potentem ⁊ exaltaui electū
de plebe mea. fo.cxxij.co.ij
Tunc non confundar: cum proſpexero in omnibꝰ
mandatis tuis. fo clxiij.c.iiij
Tunc exultabūt oīa ligna ſiluarū a facie dn̄i q: ve
nit qm̄ venit iudicare terrā. fo.cxxxij.c.iij.
Tūc dicēt inter gētes: magnificauit dn̄s facere cū
Tunc repletū eſt gaudio os [eis.fo.clxxx.co.iiij
nr̄m: ⁊ lingua noſtra exultatione. fo.clxxx.c iij
Tunc loquetur ad eos in ira ſua: et in furore ſuo
conturbabit eos. fo.v.c.iiij.
Tunc acceptabis ſacrificium iuſticie oblationes
et holocauſta tunc imponent ſuper altare tuū
vitulos. fo.lxviij.co.iij
Turbatus eſt a furore oculus meus: inueteraui in
ter omnes inimicos meos. fo.ix.co.iiij.
Turbati ſunt et moti ſunt ſicut ebrius: et omnis
ſapientia eorū deuorata eſt. fo.clj.co.ij.
Turbabuntur gentes et timebunt qui habitant
terminos a ſignis tuis: exitus matutini et veſpe
re delectabis. fo.lxxxiij.co.iij.
Vacate et videte qm̄ ego ſū deꝰ exal
tabo in gentibus et exaltabo in
terra. fo.lxij.co.j.
Vanum eſt vobis ante lucem ſurge
re: ſurgite poſtq̄ ſederitis q̇ mādu
catis panem doloris. fo.clxxxj.co.ij.
Vana locuti ſunt vnuſq̇ſq; ad ꝓximū ſuū: labia
doloſa in corde et corde locuti ſunt. fo.xvj.co.iiij
Vbi ſunt mīe tue antique dn̄e: ſicut iuraſti dauid
in veritate tua. fo.cxxiiij.co.j
Vbi tētauerūt me patres veſtri ꝓbauerūt ⁊ vide
Velocit̄ exaudi me dn̄e. [rūt oꝑa mea.f.cxxj.iij.
defecit ſpiritꝰ meus. fo.cxcvij.co.j.
Velut ſomniū ſurgētiū dn̄e: in ciuitate tua ima
ginem ipſorū ad nihilū rediges. fo.xcviij.co.j
Veni in altitudinē maris: tēpeſtas demerſit me.
folio.lxxix.col. tertia.

Venite exultemus domino: iubilemus deo ſaluta ri noſtro. fol. xliij. co ſecunda
Venite filij audite me: timorem domini docebo: vos. fol. xlvij. columna. tertia
Venite audite ⁊ narrabo oms qui timetis deū: quanta fecit aīe mee fo. lxxxiiij co. iij
Venite et videte opa dei: terribilis in coſilijs ſup filios hominum fo lxxxiiij. co. iij.
Venite adoremus ⁊ pcidamus: ⁊ ploremus ante deum qui fecit nos: quia ipſe eſt dominus deus noſter fo. cxxxj columna. ij
Venite ⁊ videte opa domini: que poſuit prodigia ſuper terram: auferēs bella vſq; ad finem terre folio. lxj. colūna. quarta.
Veniat mors ſuper illos: ⁊ deſcendat in infernū viuentes. fol. lxxij. colū. iij.
Veniat illi laqueus quē ignorāt ⁊ captio quā ab ſconderunt apprehendat eos: ⁊ in laqueū cadāt in ipſo fo. xliij colūna iij
Veniant mihi miſerationes tue ⁊ viuā: q: lex tua meditatio mea eſt. fo. clxix. co. iiij
Venientes autem venient cum exultatione: portantes manipulos ſuos. fo. clxxxj. co. j
Vēdidiſti ppl'm tuū ſine pcio: nō fuit multitudo in commutationibus eorum. fo. lviij. col. iij.
Verbū iniquū ↄſtituerūt aduerſū me: nūquid q dormit nō adijciet vt reſurgat? fo lv. col. ij
Verbo dñi celi firmati ſunt: ⁊ ſpū oris eius om̄s virtus eorum. fol. xlj. col. iij
Verba mea auribus percipe dñe. intellige clamorem meum fol. viij. columna. ij
Verba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit intelligere vt bene ageret. fo xlvj. col. ij
Verba iniquoꝝ pualuerūt ſuper nos ⁊ ipietatibꝰ noſtris tu propiciaberis. fo. lxxxiij. co. ij
Veritas de terra orta eſt ⁊ iuſticia de celo proſpexit. fo. cxvij. columna. iij
Verūtñ prope timētes eū ſalutare ipſius: vt inhabitet glīa in terra noſtra. fo. cxvij. col ij.
Verumtamē vniuerſa vanitas: om̄is homo viuēs. folio. lij. columna. j
Verūtñ pciū meū cogitauerūt repellere: cucurri in ſiti: ore ſuo bñdicebant ⁊ corde ſuo maledicebant. fol. lxxx. colūna j.
Verūtñ deus redimet aīam meā de manu inferi: cum acceperit me fo. lxv. colū. j.
Verū tñ deo ſubiecta eſto aīa mea: qm̄ ab ipo patientia mea. fol lxxx colū. ij
Verū tñ deꝰ ↄfriget capita inimicoꝝ ſuoꝝ: verticē capilli perābulātiū i delict' ſuis fo. lxxxviij. c ij.
Veruntamen vani filij hominum: mendaces filij hominum in ſtateris: vt decipiant ipſi de vanitate in idipſum. fo. lxxx. col. iij.
Veruntamen in diluuio aquarum multarum ad eum non approximabunt. fo. xl. col iij
Veruntamen oculis tuis conſiderabis: ⁊ retributionem peccatorum videbis. fol. cxxvj. colūna ij
Verumtamen in imagine p trāſibit homo: ſed et fruſtra conturbatur. fo. lij. colū j
Veruntamen propter dolos poſuiſti eis: deieciſti eos dum alleuarentur. fo. xcvij. colum iiij.
Veruntamē iuſti confitebunt nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo. fo. cxciij. co. j
Veſpere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo: ⁊ exaudiet vocem meam. fo. lxxij. colūna ij
Viā iuſtificationū tuarū inſtrue me: ⁊ exercebor in mirabilibꝰ tuis. fo. clxvj. colū. ij.
Viā fecit ſemite ire ſue: ⁊ nō pepercit a morte aīarum eorum: ⁊ iumenta eorum in morte concluſit folio. cvij columna iij
Viam iniquitatis amoue a me: ⁊ de lege tua miſerere mei. fo. clxvj. colūna. ij.
Viam veritatis elegi: iudicia tua non ſum oblitus. ibidem.
Viam mandatorū tuorū cucurri: cū dilataſti cor meum. folio. clxvj. columna. iij
Vias tuas dñe demonſtra mihi: et ſemitas tuas edoce me. fol xxxj. colūna. iiij
Vias meas enūciaui ⁊ exaudiſti me: doce me iuſtificationes tuas. fo. clxxvj co. j
Vide hūilitatē meā ⁊ laborē meū: ⁊ dimitte vniuerſa delicta mea. fo. xxxij. colū. iiij
Vide humilitatē meā ⁊ eripe me: q: legem tuam non ſum oblitus fo. clxxv. colū. j
Vide qm̄ mandata tua dilexi domine: in miſericordia tua viuifica me. fo. clxxv. co. iij.
Videant pauperes ⁊ letentur: querite deum ⁊ viuet anima veſtra fo. xcj. co. iiij
Vides quoniam tu laborem ⁊ dolorē conſideras vt tradas eos in manꝰ tuas fo. xv. columna. ij.
Viderunt te aque deus viderunt te aque ⁊ timuerunt: ⁊ turbati ſunt abyſſi. fo. cij. colū. iij.
Viderunt ingreſſus tuos deꝰ: igreſſus dei mei regis mei q' eſt in ſancto. fo. lxxxviij. co. ij.
Viderūt oēs termi terre: ſalutare dei nr̄i. f. cxxiiij
Videbunt recti ⁊ letabunt: ⁊ oīs iniqtas [col. j opilabit os ſuum. fo. clij. col. ij
Videbūt multi ⁊ timebūt: ⁊ ſperabunt in domino. fol. liij. columna. j
Videbūt iuſti ⁊ timebunt et ſuper eum ridebūt: ⁊ dicent ecce homo qui non poſuit deum adiutorem ſuum. fol lxix. col. ij
Vidi impiū ſuperexaltatum: ⁊ eleuatum ſicut cedros libani. fol. xlix colū. iij.
Vidi preuaricantes ⁊ tabeſcebam: quia eloquia tua non cuſtodierunt fo. clxxvj. col. iij
Vidiſti domine ne ſileas: domine ne diſcedas a me
Viduam ⁊ aduenā interfecerūt: ⁊ pu [f. xlv c. iij pillos occiderunt. fo. cxxix colū. iij
Viduam eius benedicēs benedicā: pauperes eiꝰ ſaturabo panibus. fo clxxxv. colū. ij.
Vigilaui et factus ſum ſicut paſſer: ſolitarius in tecto. fol. cxxxvij colū. ij
Vineam de egypto tranſtuliſti: eieciſti gentes et plantaſti eam. fo. cxj. colū. ij.
Vir linguoſus nō dirigef i terra: virū iniuſtū mala capient in interitu. fo cxciij. col. ij
Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intel-

tiget hec. fo.cxxvij.col. iij.
Uiri ſanguinũ ⁊ doloſi nõ dimidiabũt dies ſuos: ego aũt ſperabo in te dñe. fo lxxij colũ. iiij
Uiriliter agite ⁊ cõfoꝛtetur coꝛ veſtrũ: oẽs q̇ ſperatis in domino. fo.xxxix.co iiij
Uirũ ſanguinuꝫ ⁊ doloſum abhominabitur dñs: ego autem in multitudie mĩe tue. f. viij.co.iiij
Uirga tua ⁊ baculus tuus: ipſa me cõſolata ſunt folio.xxx. columna. ij.
Uirga ꝫ virtutis tue emittet dñs ex ſyon dñare in medio inimicoꝛum tuoꝛuꝫ. fo.clv.co.ij
Uiſitabo in virga iniq̇tates coꝝ: et in verberibus peccata eoꝛum. fo.cxxiij col.j.
Uiſitaſti terram ⁊ inebꝛiaſti eam: multiplicaſti locupletare eam fo.lxxxiij.colũ.iiij
Uitã petijt a te tribuiſti ei longitudinẽ dieruꝫ in ſeculũ: ⁊ in ſeculum ſeculi. fo.xxvij.colum j
Uiuit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exaltetur deus ſalutis mee. fo xxiiij.co.ij
Uiuet anima mea ⁊ laudabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabunt me. fo.clxxvj.col.iiij.
Ultio ſanguinis ſuoꝝ ſuoꝝ q̇ effuſus eſt: itroeat in cõſpectu tuo gemit⁹ ꝯpeditoꝝ fo.cix..col.j
Unã petij a dño hãc requirã: vt ihitẽ i domo domini omnib⁹ diebus vite me. folio xxxiiij.col ij.
Uniuerſe vie dñi mia ⁊ veritas: requirentibus teſtamentum eius ⁊ teſtimonia eius fo xxxij.co ij
Uoce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum depꝛecatus ſum folio.cxcv. columna.ij.
Uoce mea ad dominuꝫ clamaui: voce mea ad deũ et intendit mihi. fo.cij.colũ.iiij.
Uoce mea ad dominum clamaui: ⁊ exaudiuit me de monte ſancto ſuo. fo vj colũna. iiij
Uocem meã audi ſm miam tuã dñe ⁊ ſm iudiciũ tuum viuifica me fo.clxxiiij.colum .iiij
Uolucres celi ⁊ piſces maris: qui perambulãt ſemitas maris. fo. xij.co.ij.
Uolũtatẽ timẽtiũ ſe faciet: ⁊ depꝛecationẽ eoꝛum exaudiet: ⁊ ſaluos faciet eos. fo.cc.col.ij
Uoluntaria oꝛis mei beneplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. fol clxxij.col.j
Uolũtarie ſacrificabo tibi ⁊ confiteboꝛ noĩ tuo domine: qm̃ bonum eſt. fol.lxx.col.iiij.
Uos aũt ſicut homies moꝛiemini: et ſicut vnus de pꝛincipibus cadetis. fol.cxiij.col.iiij
Uota mea dño reddã corã oĩ pplo ei⁹ p̃cioſa in cõſpectu dñi moꝛs ſctõꝝ eius fo clxj.columna ij.
Uota mea dño reddam in conſpectu oĩs populi eius: in atrijs domus dñi in medio tui hierlm. folio.cxcj. colũna.iiij.
Uouete ⁊ reddite dño deo noſtro: oẽs q̇ in circuitu eius affertis munera. fo cij. co.ij
Uox dñi p̃parãtis ceruos et reuelabit condenſa: ⁊ in templo ei⁹ oẽs dicẽt gl'iam fo.xxxvj.col.iiij.
Uox exultationis ⁊ ſalutis: in tabernaculis iuſtorum. folio clxvj columna.j
Uox dñi intercidẽtis flammã ignis vox dñi concutientis deſertum: et commouebit dominus deſertum cades fo.xxxvj.co.iiij.
Uox domini in virtute: vox domini in magnificentia.fo.xxxvj columna.ij.
Uox dñi ꝯfringentis cedros: et ꝯfringet domin⁹ cedros libani fo.xxxvj.col ij.
Uox dñi ſuper aquas de⁹ maieſtatis intonuit: dominus ſuper aquas multas. fo.xxxvj.co.ij
Uſq̄ quo iudicatis iniquitatẽ: ⁊ facies peccatoꝝ ſumitis? fo.cxiij. colũ. ij.
Uſq̄ quo dñe obliuiſceris me i finẽ vſq̄ quo auertis faciẽ tuã a me fo.xviij.col.ij
Uſq̄ quo deus impꝛoperabit inimicus: irritat aduerſarius nomẽ tuũ in finẽ. fo.xcix. colũ.ij.
Uſq̄ quo exaltabiẽ inimic⁹ me⁹ ſuper me: reſpice ⁊ exaudi me dñe de⁹ meus fo.xvij.co.ij
Uſq̄ quo peccatoꝛes dñe vſq̄ quo peccatoꝛes gloriabuntur? fo.cxxix. colum.ij
Uſq̄ quo dñe iraſceris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus.fo.clx. colũna.ij
Uſq̄ quo dñe auertas in finem: exardeſcet ſicut ignis ira tua fo cxxij.colũ. iiij
Ut annũcient in ſyon nomẽ dñi: et laudem ei⁹ in hieruſalem.fo.cxxxviij columna ij.
Ut annunciem omnes pꝛedicatiões tuas: in poꝛtis filie ſyon. fo.xcviij col. ij.
Ut audiã vocem laudis: et enarrẽ vniuerſa mirabilia tua. fo xxxij colum. ij.
Ut auerteret irã ei⁹ ne diſperderet eos: ⁊ p̄ nihilo habuerũt terrã deſiderabilẽ. fo.cxlviij.col.ij.
Ut audiret gemit⁹ cõpeditoꝛũ: vt ſolueret filios interemptoꝛum: fo.cxxxviij.col.ij.
Ut cognoſcamus in terra viam tuam: in omnib⁹ gentibus ſalutare tuum. fo.lxxxv.col iiij.
Ut cognoſcant q: nomẽ tibi dominus tu ſolus altiſſimus in omni terra. fo cxv colũ.ij
Ut collocet eum cum pꝛincipibus: cũ pꝛincipibus populi ſui fo clviij.colũna. ij
Ut cantet tibi gl'ia mea et nõ compũgar dñe de⁹ me⁹: in eternũ ꝯfitebor tibi fo xxxvij.co.iiij
Ut cuſtodiant iuſtificationes eius: ⁊ legẽ eius requirant. folio.cxlvj.columna.ij.
Ut confiteamur nomini ſancto tuo: et gloꝛiemur in laude tua. fo.cxlix. co ij.
Ut decipiant pauperem et inopem: vt trucident rectos coꝛde. folio.xlviij .colũ.j
Ut det illis hereditatẽ gentiũ: opa manuum ei⁹ veritas et iudicium. fo.clvj. col.ij
Ut exilaret faciem in oleo: et panis coꝛ hominis confirmet. fo.cxlij.colũna.j.
Ut erudiret pꝛincipes eius ſicut ſemetipſum: ⁊ ſenes eius pꝛudẽtiã doceret. fo.cxlv.colũna. ij
Ut eruat a moꝛte aĩas coꝝ: ⁊ alat eos i fame. fo. xlij.columna. ſecunda.
Ut educas panẽ de terra: ⁊ vinũ letificet coꝛ hois
Ut faciãt i eis iudiciũ ꝯſcriptũ: gl'ia [f.cxlij.c.j] hec eſt oĩbus ſanctis ei⁹. fo.ccv columna ij
Utinã dirigant vie mee: ad cuſtodiẽdas iuſtificationes tuas. fo.clxiiij.columna.ij.
Ut intinguatur pes tu⁹ in ſanguine: lingua canum tuoꝝ ex inimicis ab ipſo. fo lxxxviij colũ.ij.

Tabula materiarum:

Ut intereant in ſecu'um ſeculi:tu autē altiſſim⁹ in eternum domine fo.cxxvij col.iiij.
Ut iumentum factus ſuȝ apud te:et egó ſemper tecum.fol.xcviij columna j
Ut liberentur dilecti tui: ſaluum fac dextera et ꝛ exaudi me. fo.lxxviij.colūna.j
Ut mitiges ei a diebus malis:donec fodeatꝰ peccatoꝛi fouea. fo cxxix.co iiij
Ut nō loquaꝰ os meū opa hoīm ꝑpter v̄ba labiorū tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras fo xxj. co.iij.
Ut notā faciāt filijs hominū potētiā tuaꝫ:ꝛ gloriā magnificentie regni tui. fo.cxcix.colū iiij
Ut ponāt in deo ſpē ſuā ꝛ nō obliuiſcaꝰ operum dei:ꝛ mādata ei⁹ exquirāt. fo.ciiij. co.iiij
Ut q̄d deſtruxiſti maceriā ei⁹:ꝛ vindemiāt eā omnes q̄ p̄tergrediuntꝰ eā. fo cxj. colum iij
Ut q̄d de⁹ r: puliſti in finē ; iratus eſt furoꝛ tuus ſuper oues paſcue tue. fo.cix.col.iiij
Ut quid dn̄e repellis oꝛationē meam:auertis faciem tuam a me. fo.cxx colūna.iiij.
Ut q̄d dn̄e receſſiſti longe:deſpicis in opoꝛtunitatibus in tribulatione fo.xiiij.col.ij
Ut quid auertis manū tuā ꝛ dexterā tuā:de medio ſinu tuo in finem fo xcix.co.iij.
Ut videāvolūtatē dn̄i:ꝛ viſitē tēplū ei⁹ f.xxxiiij.
Uult⁹ aūt dn̄i ſup̄ faciētes mala:vt p̄dat de terra memoꝛiā eoꝛū. [co.iij. fo.xliij col.iij
Uxoꝛ tua ſicut vitis abundās:in lateribus dom⁹ tue.fol.clxxxij. columna pꝛima

Deo gratias.

Tabula materiarum ex gloſulis excerptarum.

Abimelech q̄d iterp̄taꝰ.f.lxxviij.c.iiij
Abſalō quō interptaꝰ. fo.vj.colū iij.
Accedimus ad deū bonis ſtudijs ꝛc.
Accedere ad deū nō poſſumus niſi ad nos accedat f.xliij.c.j fo.xciij.col.ij
Accuſando ſe dn̄s miſereꝰ. fo.xxxviij.colū.j.
Achis quid interpꝛetatur. fo.xlij colū.iiij
Aduerſitas affligit fo.xxxix col.iiij
Afflictio grauis eſt q̄ a vicino ingeritꝰ fo lviij.c.iiij
Agar q̄d interpꝛetatur. fo.viij.colū.ij.
Agareni vn̄ dicti. fo. cxuij.co.iij
Aleph doctrina interp̄tatur. fol.clxiiij.co j
Alleluya q̄d interp̄tatur fo clviij.col.j
Alleluya quō interpꝛetatur fo.cxliiij.co.j
Amalechite q̄d iterpꝛetaꝰ fo cxiiij.colū.iij
Amatoꝝ mūdi nō ſꝫ cōtēptoꝝ redēptoꝛ ē chꝛiſt⁹. folio lxiiij. columna.j
Ambulare in coꝛde quid eſt. fo.cxxxvj/col j.
Anagoge vnde dicitur fo ij columna.iiij
Aīa trāq̄lla ꝛ hūilis ſedes ē dei. f.cxxviij.c.iiij
Aīa v̄tutib⁹ ſuſtētaꝰ ſicut caro oſſib⁹ f.lxx.co.j
Aīa deſiderat deū multis de cauſis f.lxxxj. colū.j
Anima iuſti ciuitas eſt dei. fo.cxxxvj .col.iij
Aīe fidelis caput eſt mens. fo vij .co.ij
Apoſtoli dicuntur nubes. fo.ciij.co.iiij
Apl'i ꝛ euangeliſte celi appellati ſunt.f xxiiij.c.iiij
Apoſtatare a deo peccando eſt maximū delictum folio.xxv. colūna.iiij.
Aranea nihil tabidius. fo.lij columna.iij
Arcus a lōge trahit ꝛ occulte ferit. fo.lviij c ij.
Arcus pꝛauus quis eſt. fo.cviij .colū.ij
Arcus occulte:gladi⁹ aperte ferit. fo lxxxij.co j
Aſaph quid interpꝛetatur fo.ij.colū ij
Aſcendere multoꝛū eſt. fo.xxx.co iiij
Aſſirij dirigētes interpꝛetantur fo.cj. co.iij.
Aſſirij quid interpꝛetantur. fo. cx col.iij.
Aſſur quid interpꝛetatur. fo.cxiiij.co.iiij
Atria que dicuntur. folio.cxcvj.co ij.
Attētio ī diuio officio adhibēda. fo.iij.co.iij
Audire auribus quid eſt. fo lvij.col.iiij
Aures dei que dicuntur. fo.viij. colū.j
Auxiliū eſt dulce qō in neceſſitate daꝰ.f.xiij.c.iij.
Ayn quid interpꝛetatur. fo .clxxiij.col.j.
Babylō q̄d iterp̄taꝰ. f.clxxxviij.c.iiij
Babylō ꝰ ciuitas maloꝝ. f cxc.co.iij.
Baſan ꝯfuſio iterp̄taꝰ f lxxxviij.ij
B̄tificat ſolū de⁹ eū q̄ ei obediuit folio xlj. columna .iiij
Benedicere deū q̄d eſt fol xxxiij.col.iiij
B̄nficia collata argumētū ſūt futuroꝝ.f.lxxix iij
Beth ꝯfuſio interpꝛetaꝰ fo.clxv co.j.
Bona extra eccleſiā facta nō ꝓſunt.f.xlvij.colū.ij
Bonoꝝ initiū ꝯfeſſio eſt petōꝝ. fo xcij.co.j
Bonoꝝ amoꝛ maloꝝ odio ꝓbaꝰ fo.clxxvj.c.j
Bonorum genera tria. folio.xxiij .colūna.j
Bonos faciunt duo. fo.xxxij.colū.j.
Bonitas dei ſūma nō oīb⁹ nota ē f.xcvj.colum.iiij
Breue eſt qō durare nō pōt. fo.xlvij.col iiij
Bꝛuchus quid eſt. fo cxlv.co iiij
Cades ſctū legꝫ iterp̄taꝰ.f.xxxvj.c.iiij
Cantus ad iocūditate ꝑtinet laudis
Cāt⁹ vocalis vtilitas. [f.xxxiiij.c.iiij
Cant⁹ ad laudē:p̄s ad bonā [f.iij c.ij operationem pertinet. fo.xxvij.co. iij
Canticum quare dicitur. fo.lj.col. iij
Canticum in nocte quid eſt fo.lvj. col.iiij
Canēdi atq̄ pſallendi modus. fo iij col:iij
Caph quid interpꝛetatur. fo.clxx. colū.j
Carnales q̄ui dicuntur fol.xij.col.iij
Caſſia fiſtula dicitur fo lx.colum.ij
Catharacte que dicuntur. fo.lvj.co.iij
Cedar quid interpꝛetatur. fo.clxxvij .col.iij
Cedri virtutes fo.cxxviij.co.j
Celeſtis hereditas que eſt. fo.lxij.col.iij
Cetus piſces capiens decipitur. fo. cxliij.col j
Cham quid interpꝛetatur fo.cvij.co.iiij
Chanaā humilis interpꝛetatur fo.cxliiij.co.iiij
Charitas in auro intelligitur. fo.lx.co.ij
Charitatis perfectio fo.xc colum iij
Charitatē nihil vicit ꝛ multa opaꝰ.f.lxiij co.iiij.
Charitatē dilatat de⁹ p̄ mala fo.xxij.co.iiij
Charitate nihil dulcius. fo.lxxxvij.co .ij

Cherubin quid interpꝛetatur. fo.cxxxiiij.co.iij
Cherubin interpꝛetatio. fo.xxij.co.j.
Choꝛe quid interpꝛetaꝛ. fo.ij.co.ij.
Chꝛiſtus ſolus rex noſter eſt. fo.xxix.co.iij
Chꝛiſtus ſalutare eſt dei. fo.lxvij.co.j.
Chꝛiſtꝰ eſt dei mia. fo.lxxiiij.co.iij
Chꝛiſtꝰ finis ē ꝛ ꝯpletio legis. fo.xxvj.co.j.
Chꝛiſti pceptis obtēperādū eſt. fo.lxv.co.iij.
Chꝛiſti oro fideliū eſt inſtructio. fo.xx.co.ij.
Chꝛiſti nomē i tota terra auditū eſt. f.lxiij.c.iij.
Chꝛiſti caro vna p pſalteriū ꝛ cytharam intelligiꝛ
Chꝛiſti hūilitatē ꝛ patien- tiam nobis pꝛe oculis ponit. fo.lxxiiij.co.iiij fo.xxviij.c.iiij
Chꝛiſtianꝰ qbꝰ gradibꝰ pcedere dꝫ. fo.liiij.c.iij
Chꝛiſtiani a chꝛiſto dicunꝛ. fo.xxvj.co.ij.
Chꝛiſtiani vnicoꝛnes dicunꝛ. fo.cix.co.j.
Xp̄iāi ficti magꝭ dcipiūt q̄ apti ydolatre. f.lxxij.ꝫ
Chuſi qd interpꝛetaꝛ. fo.x.co.ij.
Ciliciū q̄ pctōꝛes veſtiunꝛ ē moꝛtalis caro. f.xc.ij.
Cilicium vnde fit. fo.lvij.co.j.
Cythara ab inferioꝛi reddit ſonū. fo.lvij.co.iij
Clamoꝛ ad deum quid ſit. fa.lxxiiij.co.ij.
Clamoꝛ dicꝛ aliqñ oꝛatio. fo.vj.co.iiij
Clamoꝛ ad deū nō eſt voce ſꝫ coꝛde. fo.xxxix.c.iiij
Colles vnde dicti. fo.cix.co.j.
Columba felle caret fo.lxxj.co.iij.
Columba ſemper gemit: dilectionem tamen non amittit. fo.lxxj.co.iij
Cōpūctiōis quattuoꝛ genera. fo.clxxxj.c.j.
Concinnare quid eſt. fo.lxvj.co.iiij.
Cōfeſſio laudis eſt in bonis. fo.xlv.co ij.
Cōfeſſio pctōꝝ initiū ē bonoꝝ. fo.cxxxv.c.iiij.
Cōfitēs ꝛ pēitēs donū ſpūſſcti hꝫ. fo.lxviij.co.j.
Conſilium eccleſie quid. fo.xxvj.co.ij.
Cōſiliū nullū eſt ꝯtra dñm. fo.xlj.co.iiij
Cōſilio opꝰ eſt niſi i aduerſis. fo.xvij.co.iij
Cōſummatio rei dꝛ finis. fo.xvij.co.ij.
Coccinare quid eſt. fo.lxxv.co.ij.
Cōuerſio diuia cā ē nr̄e ꝯuerſiōis. fo.ix.c.iiij
Coph qd interpꝛetaꝛ. fo.clxxiiij.co.iij.
Coꝛ nr̄m eſt os iterioꝛis hois. fo.xlix.c.j.
Coꝛ nr̄m quotiēs nos derelinqt. fo.liij.c.iiij
Coꝛde curui qui dicunꝛ. fo.lxxxij.co.iiij.
Coꝛde recti perfecte intelliguntur. fo.xlviij.c.j
Coꝛpus ſtratum dicitur. fo.ix.co.iiij.
Culpa excitat culpam. fo.xcj.co.iij.
Dauid qd interpꝛetaꝛ. fo.clxxxiiij.j
Dei reſpectꝰ auxiliū ē nr̄m. li ij. j
Dei filiꝰ altare ē dei. fo lvij c.iij
Dei v̄ba ſagitte vocāꝛ. fo.lx.co.j.
Dei ira ignis dicꝛ. fo.cix. co.iiij
Dei amoꝛ quid facit. fo ciij.co.j.
Dei laus eſt vita anime. fo.cxxxv.co.iiij.
Dei amoꝛ carnalē cōſumit voluptatē. f.xcviij.c.j
Dei nomen dominus eſt. fo.xiij.co.iij
Dei aſpectus auxiliū eſt. fo.xiij.co.iiij
Deleth qd interpꝛetaꝛ. fo.clxvj.co.j.
Deo debetur latria. fo.lxxxviij.co.iij.
Depꝛecatio qd eſt. fo lxxix.co.ij.
Deſideriū nr̄m eſt clamoꝛ ad deū. fo.lxxix.co.ij.
Deꝰ quoꝛūdā eſt venꝛ ꝛ auaricia. fo.lix.co.ij.
Deus homines deificat. fo.lxv.co.iij.
Deus tribus modis dicitur. fo.ibidem.
Deus omnia fecit verbo. fo.xlj.c.iiij
Deus neminem vult perire. fo.lxxxix.c.j
Deꝰ coacta ſeruitia nō diligit. fo.lx.co.iij.
Deꝰ turbat impios: viduas dfendit ꝛ colligit. folio.lxxxvj.c.iiij
Deū qs tentat. fo.cviij.co.j.
Deum laudare neſciunt qui eum non vident nec intelligunt. fo.xxvij.co.iij.
Deum timere quid eſt. fo.xliij.co.ij.
Deum inuocare quid eſt. fo.cxxxvij.co.j.
Diaboli potētia triplex eſt. fo.xcvj.co.j.
Dilectio v̄a ſuip̄iꝰ odiū ē pcti. fo.xvj.co.ij.
Diligens dñm gloꝛiatur in dño. fo.ix.c.ij
Diplois quid eſt. fo.clv.c.j.
Diſciplinā dādo diligit nos deꝰ. fo.xxiij.c.iiij.
Diuina virtus qñ incipit adeſſe. fo.x.co.ij
Diuinitas in carne latuit: remiſſio peccatoruꝫ in baptiſmo. fo.xxij.co.ij.
Diuites non ſaturantur. fo.lxix.co.ij.
Diuitie i auro notanꝛ: potētia i lapide pꝛecioſo: voluptas in melle ꝛ fauo. fo.xxvj. c.iij
Dohet motus interpꝛetaꝛ. fo.lxviij.c.iiij.
Dñs nr̄ q̄ a nobis exigit. fo.lxxiij.co.iiij.
Dño ſeruire regnare eſt. fo.vj.co.pꝛima.
Doꝛmire iter medios cleros qd eſt. f.lxxxvij.c.iij.
Eccl'ia electoꝝ domꝰ dꝛ. f.lxxxiij.ij.
Eccl'ia eſt filia ſyon. fo.xliij.c.iiij
Eccl'ia mōs ſctūs dꝛ. fo.v.co.iiij.
Eccl'ia dꝛ ciuitas tripl'r. fo.lxj.c.iij
Eccl'ia ſctā colūba dꝛ. fo.lxxxvij.iij
Eccl'ia ſctā quare domꝰ dꝛ. fo.viij.co.iiij.
Eccleſie caput eſt xp̄s. fo.vij.co.ij.
Eccleſie decoꝛ i duobꝰ ꝯſiſtit. fo.lx.co.iij.
Eccl'ie pſecutio triplex eſt. fo.xv.co.j.
Ethan quid interpꝛetatur. fo.ij.co.ij.
Effraim qd interpꝛetaꝛ. fo.cx.co.iiij.
Effraim fructificatio interpꝛetaꝛ. fo.ciiij.c.ij.
Effrata quid dicꝛ. fo.clxxxiiij.co.iij.
Egenus quis dicꝛ. fo.xcj.co.iiij.
Egyptus qd interpꝛetaꝛ. fo.cv.co.ij.
Egritudo aliquando dicꝛ poſtulare medicinam. folio.xxvij.co. tertia.
Electi ſunt hereditas dei. fo.xlj.co.iiij
Eman quid interpꝛetatur. fo.ij.col.ij.
Empireum vnde dꝛ. fo.ciij.co.iiij.
Endoꝛ quid interpꝛetaꝛ. fo.cxv.co.j.
Epithalamium quid eſt. fo.lix.co.iiij.
Equus ſuperbos ſignificat. fo.xl.co.iiij.
Ereptio manifeſta que dꝛ. fo.xliij.c.j.
Erubeſcere pōt q̄ nō hꝫ reuerentiā. fo.xlv.co.iiij.
Eruere ab inferno quid eſt. fo.cxviij.co.iij.
Eſau qd interpꝛetaꝛ. fo.cxc.co.iij.
Ethan robuſtus interpꝛetaꝛ. fo.cxxj.co.j.
Eternitas eſt cumulus bonoꝝ. fo.clxxxij.co.ij.
Eternitas numerus eſt ſine numero: nec tranſit numerando. fo.lj.co.iiij.

Excelſus mentis quod dr. fo.xxxix.co.iiii
Exultare ſub lingua q̄d eſt fo.lxxxv co.ii
Exultare ad corpus: letari ad animam pertinet. folio.liiii.col. ſecunda.
Exultatio ad corpus ꝛ aiam ptinet fo.xlv.c.iiij
Exultatio quid eſt. fo.cxxx co.iiii.
Falſi fratres ꝑ iudā ſignificāt.lxxi.i
Fecit nos dominus dupliciter. folio xxix.col. quarta.
Felicitates terrene ſomnia ſunt. folio.clxxxiiii.col. ſecunda.
Fides corde tenenda eſt. fo.lxxxv.co.i.
Fides ſine dilectiōe nō valet. fo.xci.co.ii
Fides de hieruſalem eſt diriuata ad alias orbis partes. fo.lxiii.co.i.
Fidelis duo vota. fo.xlij.c.ii
Fidelis q̄libet ſeruo cōparat. fo.lvi.co.i
Fidelium conſuetudo. fo.xxxv.co.ii
Filius dei miſericordia dei dr. fo.lxii.co ii
Framea gladius eſt. fo.xxix.co.i.
Fratris cor q̄ñ cognoſcere potes. fo.lv.co.i
Fumus lachrimas ꝓuocat. fo.xxii.c.i
Fumus poſt exaltationem nullum veſtigium reli quit. fo.xliiii.co.iiii.
Funibus hereditatum diuiduntur portiones.folio.xix.co quarta.
Galaad q̄d interpretat̄.lxxviii.c.iiii
Gebal q̄d interp̄tat̄.fo.cxiiii.c iii.
Gentes q̄re mare dicāt̄. fo.xcix.c.iii
Genuflectio h; quo plus humiliet̄. folio.lix.co. tertia.
Geth.torcular interpretat̄. fo.lxxiii.ca.i
Gimel retributio interp̄tat̄. fo.clxv.co.iii.
Gladium euaginare q̄d eſt. fo.xlviij.co.i
Gloria quid eſt. fo ccv.co.i.
Gloria ſtultoꝝ quid eſt. ibidem.
Gliari i iniquitate pl? ē q̄ eā exercere. f.lxix.c.i.
Gradib? ſex aſcendit̄ ad cognitionem trinitatis. fo.xcvi.co.i.
He q̄d interpretat̄. fo.cxvi c.iii
Hereditas vñ dr. fo.vi.co.iii.
Hermō q̄d iterp̄tat̄.f.clxxxiiii. iiii
Hermonii in eſt mons.fo.lvi. co iii
Heth q̄d interp̄tat̄.fo. cviii.col.ii.
Hieruſalem viſio pacis iterpretat̄. fo.xlvii.co.i.
Hieruſalē viſio pacis interp̄tat̄. fo.lxxxiii.co.i
Hieruſalem quid ſignificat in quadruplici ſenſu. folio.iii.col. prima.
Hymnus tria habere debet. fo.i.co.iiii.
Hō q̄diu mal? ē bonū facere nō pōt. f.xviii.co.ii
Homo quo remedio ꝯuertit̄. fo.lxxii.c.iii.
Hō q̄cq̄d habet mutuo accepit. fo.liiii co.ii.
Homines terreni limus ſunt. fo.lxxxix.co.iii
Hominum nouiſſima que ſunt. fo.xcvii.c.iiii
Humanitas eſt domus xp̄i. fo.xxxvi co.i.
Humilitas xp̄i operimētū fuit. fo.xc.co.ii.
Humilitas ꝯdimētū ē oim v̄tutū. fo.lxxvii.c.iiii
Humiliatio ex aff ictione ꝓcedit. fo.l.co.iii.
Humilitatis iudiciū q̄d eſt. fo.liiii.co.iiii
Iacob ſupplātator dr.f.clxxxiij.c.i.
Iacula ꝑuiſa min? ledūt.f.lxxij.c.i
Idumei t̄reni iterp̄tat̄.f. cxiiij.c.3
Ignorātie q̄n̄q; dat̄ venia.f.xlvi.c.ij
Immaculati eſſe debemus intus foris vero innocui. fo.xxiij.col.i.
Impiorū contritio dicitur folio.xvij.c.ij
Impius aiam nō mortificat. fo.xlix.c.ij.
Impij inde irridēt vñ pij dolent. fo.l.col.i
Impij habent modica bona. fo.xlix.co.iiij.
Impiorū caſtigatio differtur. fo.xcvij.c.iij.
Impijs non eſt gaudere. fo.xli.co.i
Impietas cū euertit̄ ſtrepit? fit. fo.xiij.co.ij
Infelix eſt qui a deo nō corripitur. fo.cxiii. col.i
Infernus puteus dicitur. fo.lxxij.co.iiii
Iniquus pacem nunq̄ h; fo.lxxi.c.iiii
Iniquorum deteſtabilis cōſuetudo.fo.xliij.c.iiij
Iniquitas pl? ſonat q̄ peccatum fo.lxvii.co.iii
Iniquitas eſt pecunia diaboli fo.xcvi.co.i
Iniq̄tates nr̄e inq̄ntū cōprehēdūt.fo.liij.c.iiii.
Innocentia eſt declinatio a malis. fo.xi.co.i
Innocentiam quis cuſtodit fo.xlix. co.iij
Inopes quis eſt. fo.xvij. col.i
Inſanabilior nemo eſt eo qui ſibi ſanus videtur folio.lxxvij. columna.ii
Inuocat quiſq; q̄d vult h̄re fo. lxx.colum.i
Inuidia quid eſt fo.cxlv.col. ii
Ionadab ſpōtaneus interpretat̄. fo.xcij co.i
Iordanis q̄d iterp̄tat̄.ꝛ q̄d ſignificat.f lv.co ij.
Ioſeph.quid interpretatur fo.cx.co.iij
Ioſeph augmētū iterpretatur fo. cij.c.iii.
Ioth quid interpretatur. fo clxx.co.iii
Ira dei miſericordia eſt. fo.lxxviii.co.ii
Yſop? aufert inflatione pulmonis.f.lxvi.col.iiii.
Iubilus quid eſt fo.lxi.col.iii
Iubilatio vera que dicitur. fo cxxxv col.ii
Iudas ꝯfeſſio interꝑreꝑtat̄. fo.lxxviii.col.iiii
Iudas confeſſio eſt. fo.lxiii.co .iiii.
Iudea ꝯfeſſio interpretatur. fo.ci. col.iii
Iudicamur ſ̄m finem. fo.lxxiii.c.iii
Iudicatur cor ex verbis. fo.lxx. co.iii
Iudicium arcus dicit̄. fo.lxxviii.c.iii
Iuſti aia ſedes eſt ſapie. fo.lxii. col.iii.
Iuſti qui ſunt fo.xli.col.i
Iuſto cuiq; ſpes eſt neceſſaria. fo.lxxiiii.col.ii
Iuſtoꝝ ꝓpriū eſt tribulatio. fo.xliii.colūna.iiii
Iuſticia in duob? p̄ceptis ꝯſiſtit fo.xlvi.col.iii
Iuſticia hoīs que eſt fo.cxvi.colū.iii.
Iuſticia eſt virtus cōmunis. fo.clxviii.c.iii
Iuſtificatio opus eſt iuſticie. fo.clxxviii.co.iiij
Labia iniqua q̄ ſunt. fo.clxxvii.co.ii
Lachrime ad orationē ſunt ſicut pluuie ad ſemen. fo.lii.co. iii.
Lamech q̄d iterpretat̄.fo.clxx. co.iii
Lana accipiendo ꝛ reddendo aquam non rumpitur f.xcv.colūna .iii
Laus ſpecioſa nō ē in ore pctōis. fo lx.co.ii
Laudes nocturne quare ſīt iſtitute. fo.lxxxi.c.i
Laudat ex nocte q̄ ꝓpt̄ aliud laudat.fo.lxx.c.iiii

Laudare deū in cymbalis, q̄d eſt. fo. cv. colū. iiij
Laudatur deus in bonis. fol. xlv. col. ij
Laudatio dei vera ⁊ integra. fol. xxiiij. c. iij
Leticia in corde querenda eſt vbi habitat deus. folio octaua colūna. j
Legis plenitudo eſt charitas. fo. clxvj. col. ij
Lex euāgelica que cōtinet. fo. ciij. colum. ij
Lex vmbra eſt futurorum. fo. cxlvj. colum. iij
Libanus quid interpretatur. fo. cxxviij co. j
Libanus candidatio interpretatur. fo. xlix. co. iij
Libanus candor interpretat̄ fol. xxxvj. co. iij
Liber vite quid eſt. fol. xcj. col. iij
Lingua eſt malus indomabile membrum in toto corpore. fol. xliij. col. iij
Locuſta quid eſt. fol. cxlv. col. iiij.
Maceria quid eſt fo. cxcviij. c. iiij
Madyan declinans interpretatur folio. cxv. colū. j.
Malaad q̄d interp̄tat̄. lxxxviij. c. iij
Malad q̄d viuit. fo. lxxviij. col. iiij
Malus tria concipit. fol. xj. col. iij.
Mali eſſe non dicuntur. fo. lij. col. iij.
Mali occaſio ſunt directionis bonorum. fo. xj. co. j.
Malorum felicitas fouea eſt. fo. cxxx. colū. j
Malign⁹ quaſi malo igne plenus. fo. viij. colū. iij.
Malignantes vnde dicuntur. fo. xlvij. col. ij.
Manaſſes quid interpretatur. fo. lxxvij. col. iiij
Manſuetus dicitur qui deum laudat in proſperis ⁊ aduerſis. fol. xlij. colū. iiij
Manus opera ſignificant. fo. xxxij. co. iij
Martyr grece teſtis latine. fo. lxxviij. co. iiij
Martyrē pena nō tm̄ facit ſed cā. fo. xiv. col. iij
Medicine officia ſunt duo. fo. xj. colū. j.
Medicina ſalutaris quid eſt. folio. l. col. iiij
Melech quid interpretatur. fo. cxix. co. iij
Melech quid interpretatur. fo. lxix. col. iiij
Mem quid interpretatur. fo. clxxj. colū. ij
Mendacium labor dicitur. fo. cxciiij. col. j
Memoriale quid appellamus. cxxxvij. c. iiij
Merces laboris nr̄i viſio eſt dei. xxxij. co. iij
Mira ſūt ⁊ noua q̄ in carne xp̄s geſſit. f. xx. co. iiij
Miſerere eſt miſericorditer agere. fo. xxxiiij. c. iiij
Miſericordia pctā dimittunt̄ fo. cxj. col. iij
Moab quid interpretatur. fol. lxxviij. co. iiij
Mores ex conuictu formant̄. fo. xxiij. ⁊. xxxiij. c. j
Mortis proprietas. folio. lxxj. co. iij
Mortuus non hꝫ amicū. fo. xxxix. col. j.
Mons propheticus fo. xliij. co. ij
Mulus pigros ⁊ infecundos ſignificat. fol. xl. colū. iiij
Noſſe dicitur chriſtus quia noſce facit folio. v. colūna. j
Nū q̄d interp̄tat̄. fo. clxxj. co. iiij.
Odium de innocente contra naturā eſt. folio. lxxxix. colū. iiij
Odiū venenū ē diaboli. fo. lix. co. j.
Odiū ſſnū mors ē aie. fo. lxxj. c. iij.
Odire perfecte q̄d eſt. fo. cxciij. c. ij
Odiendo iniquitatē diligit̄ iuſticia. fo. lx. col. ij.
Offenſio poſt veniā grauior ē pcedēti. fo. lj. co. ij
Offerre nos deo q̄uo poſſimus. fo. xxxvj. co. ij
Oleū tria p̄bet. ſic iuſt⁹ tria dꝫ p̄bere. f. lxix. c. iij.
Opera bona vel mala dicunt̄ filij fo. xxj. c. ij
Oratio quid eſt. fo. lxxix. col. ij
Oratio eſt triplex. fo. iiij. c. ij
Orō nō ſolū i labijs ē ſed ⁊ in corde. f. xxxiiij. c. iiij
Oratio quid eſt fo. vij. col. ij
Orationis effectus. fo. lxxix co. iij
Orōnis ad obſequiū p̄paratio. fo. iij. co. iiij
Orationis inſtantia. fo. iiij. co. ij.
Orans pro alio pro ſe ipſo laborat. fol. xlv. col. ij
Parabola quid eſt. fo. lxiij. c. j.
Parabole que dicunt̄. f. ciij. co. iij
Parturire quid eſt. fo. xj. col. ij
Paſſer auis eſt inſtabilis. f. xvj. c. j
Paſſiōis xp̄i digna compenſatio. folio. clxj. colūna. iij
Patiens quibus purgatur fo. lxxvij. co. iiij
Patientie gradus. fo. x. col. iij.
Paumentū quaſi e terra factū. fo. clxvj. co. j
Pauper quis eſt fo. xvij. col. j
Pauper quis dicitur. fo. xcij. col. iiij
Paup ſuperb⁹ nō eſt paup dei. fo. xcv. co. ij
Pax non eſt in hoc ſeculo. fo. xxxvij. c. j
Peccatum mors eſt anime. fo. clxv. colū. iij.
Pctm̄ p̄mū per verbū factū eſt. fo. lxxxiij. j
Peccatum fit tribus modis. fo. xxxij. c. j.
Pctm̄ oē in ſuū reddit actorē. f. xxxv. colūna. j
Peccati medicina flagellū. fo. lij. col. ij
Pctā ſicut plūbū deprimunt. fol. l. co. ij.
Pctā pri⁹ nālr remittunt̄ q̄ gr̄a īfūdat̄. lviij. c. j
Pctā quo vitentur exemplū. fol. xx. colū. j.
Pctā ſunt additus mortis. fo. xxxj. co. j.
Pctōrum omne genus. folio. xciij. col. ij
Peccatoris fouea que eſt. fo. lxxiiij. c. iiij
Penas horret natura hūmana. fo. clxj. co. iij
Penitentiam fructuoſam poſt mortem ⁊ in inferno nullus agere poteſt. fo. xj. col. iiij
Perfectio eſt in pace. fo. cj. col. iij
Perfectio in duobus eſt. fo. lxxj. c. iiij
Periturus eſt qui male finierit nō qui male vixerit. folio. lxiij. col. iij
Perſecutio ſeuitia eſt. fo. liiij. col. ij
Perſecutorum tria genera. fo. liiij. col. j
Perſecutorum tria genera. fo. xcij. c. iij
Peruerſi vane loquacitati vacant. fol. xxxiij. c. ij
Peſſimos imitans eius ſocietate damnabitur. folio. lxv. columna ſecūda
Phe quid interpretatur. fo. lxxiij. co. iij
Philiſthijm quid iterpretantur. fo. cxiiij. c. iij
Pietas ad cultū dei pertinet fo. xxxiij. c. iij
Pranorum vſus. folio. lxvij. col. j
Preceptis dominicis nō ex neceſſitate ſed voluntate obedire debemus. fo. iiij. c. iiij
Predicans alta alte viuat fo. lxiij. co iiij.
Predicatores ſunt nubes dei. fo. xlvj. c. iij
Prelatorum officium. fol. lxij. col. ij.
Principes ſubſunt ſacerdotibus. folio. lxj. col. j.

Prodigia que dicuntur fo.lxj.c.iiij.
Proficienti cõuenit deductio de virtute in virtutem.folio.viij. colũna.iiij
Prophetarum mos. fol.ij.col.iiij.
Proſpa ſt a dextris.aduerſa a ſiniſtris.f.xl.c.iij
Proſperitas eſt occaſio ſupbiẽdi. fo.xcvij.c.j
Proſperitas diſſoluit fo.xxxix.c.iiij
Proximus eſt omnis homo fol.xvj.c.iiij
Pſalmus quid operatur fo.j.col.iij.
Pſalmus vnde dicitur. fo.ij. colum.j
Pſalmus ꝓprie melos dicitur. fo.ij.colũ.j.
Pſalmorum liber totius theologie eſt cõſũmatio. folio.iij.columna.pͣma
Pſalmorum per modulos quare nobis aptata ſunt carmina. fo.j.col.iij
Pſalmorum canticũ quid operatur. fo.j.co.iiij
Pſalmorum canticũ quid eſt ibidem
Pſalmoꝝ liber in quo conſiſtit. fo.ij.co.iij
Pſalmorum liber quid nos docet ibididem
Pſalmorũ libri diſtinctio. ibidem
Pſalmis omnia diſcuntur. fo.j.colũ.iij.
Pſalmodia quid eſt. fo.j.co.iiij
Pſalteriũ bonã opationẽ ſignificat. f.lxiiij.c.j
Pſallit bene qui bene viuit. fo.xlj.co.ij
Pſallere iuſtoꝝ ad gaudiũ pertinet.fo.xlj.co.ij
Pupilla oculi diligent cuſtodit. fo.xx.col.iiij.
Puſilanimitas quid eſt folio.lxxj.c.iiij.
Raab quid interpretat.fo.cxix.c.j.
Rectum cor quis hꝫ. fo.clxxx.col.ij
Recti corde qui ſunt fo.xlj.c.j
Recti qui ſunt. fo.xlj.col.j
Rectores p boues dſignãt.f.xij.c.3
Regis ſalus ſalus eſt populi. fo.xxvj.co.iij
Remiſſio pctõꝝ eſt prima ſalus aie.fo.xlix.co.iiij
Res quid interpretatur fol.clxxv.co.j.
Reuereri quid eſt. fo.xcij.colum.iij
Sabaoth interpretatur exercituum. folio.xxxj. colũna.ij
Sabbatum eſt triplex.fo.cxxvij.c.j
Sacra ſcriptura eſt cibus noſter folio.lxxxiij. columna.iiij
Sacrificium quid eſt. fo.xxvj.colũ.ij.
Sacrificiũ vetus dr vultus. fo.xlij.c.iij
Sacrificiũ ⁊ olocauſtũ dfnt. folio.liij.co.ij.
Sacrificium laudis ſacrificare quid eſt. fo.clj.c.j
Sacrificium gratum quod eſt. fo.lxviij.col.iij
Sacrificia euangelica. fol.lxvj.col.iij
Sacrificiorum veteꝝ tria gñã fo.lxvj.co.iij
Sade quid interpretatur. fo.clxliij.co.j
Saluari nemo poteſt ſine peccatorum remiſſione folio.xl. columna prima
Samech quid interpretatur fo.clxxij.co.ij
Sancti veſtimenta dei dicunt. fo.lx.colũ.ij
Scti viri ẽt alioꝝ querũt ſalutẽ fo.lxviij.c.ij
Sanctorum vite multe. fo.lxxx.colũ.ij
Sanctorum corda multis modis tribulãtur.folio xliij.columna quarta
Sapiens aſtutior erit flagellato peſtilente.folio lxix.columna. ſecũda
Sapienter nõ facit qð quis nõ itelligit.f.lxij.c.iij
Sara quid interpretatur. fo.viij.c.ij
Saul appetitio interpretatur fo.lxviij.c.iiij
Scutum vnde dicitur. fo.ix.colum.ij
Seculũ ſcdꝫ i eternũ ſignat tpꝰ fo.xiij.colũ.ij
Securius nihil ꝙ ſperare in deo fo.xxxix.c.j
Selmon vmbra interpretatur. fo.lxxxvij.co.iij
Septenarꝰ nũerꝰ ẽ numerꝰ pfectiõis.fo.xvij.c.j
Sermones dei quõ pficimꝰ fol.lxvj.co.iiij
Sermonũ dei ſuauitas aiam fouet.fo.lxxij.co.iiij
Simulachrum quid eſt. fol.clix.colum.iij
Syn quid interpretatur. fo.xcviij.co.iiij
Syna mons eſt fo.lxxxvij.colũ.iiij
Syon ſpeculatio interpretatur. fo.xxvj.co.j
Sobal quid interpretatur fo.lxxvij.co.iij.
Societas bonorum appetenda eſt malorum fugienda. folio.xxiij.col.j.
Soliloquioꝝ liber quare dr pſalteriũ.fo.j.c.iiij.
Solitudines tres. fo.lxxj.co.iij
Spes fixa i deo oẽm timorẽ expellit.fo.lxxiij.c.j.
Spes q̃ differt affligit aiam. fol.xvij.co.iij
Spes vtilis nõ eſt ſine bono opere.fo.xlviij.co.ij.
Spẽ vite eterne quattuor euacuant.fo.xxxv.c.ij
Sperare in dño qui ſe oſtendunt.fo.xxxix.col.iij
Spũſſanctus eſt quaſi ſcriba. fo.lix.co.iiij
Stultꝰ q̃ eſt i pñti:ſapiẽs erit in pena.f.xviij.c.iij
Subiectoꝝ officium. fo.lxij.co.iij
Superbus cito corrumpitur. fo.xlvj.col.iiij
Superbia qñqꝫ regnat in oibꝰ mẽbris.fo.xxj.c.j.
Supbia pfectionẽ impedit. fo.lxxvij.co.j
Superbia per naues ſignificatur.fo.lxiij.col.iij.
Superrbia in oculis ac ſuperciliijs deprehenditur. folio.cxxxvj.co.ij
Suſtinẽt oſſa carnẽ ꝟtutes ꝟo mẽtẽ. fo.l.c.ij
Tabernaculũ ꝓprie eſt militantium. folio.xx. colum.iiij
Tardum videt qð magno deſiderio queritur. fo.xciij.co.j.
Tela nõ puiſa grauꝰ feriũt.f.lxj.c.ij
Tempeſtas quid eſt. fo.lxxj.co.iiij.
Tempus oportunum. fol.xl.col.iij
Tempus perdimus tripliciter. fol.xl.co.iij
Temporalia vana ſunt fo.liij.col.j.
Terra orbicularis eſt fo.lxiiij.colũ.ij.
Terra quare dicta eſt vita eterna. fo.xxxv.co.ij
Terra eſt triplex. fo.xij.col.j
Terrenis adherens deũ nõ videt fo.viij.co.iij
Thabor quid interpretatur. fo.cxxj.col.iiij.
Thanis ciuitas eſt egypti fo.cv.col.ij.
Tharſis quid interpretatur. fo.xcv.colũ.iiij
Thau quid interpretatur .fo.clxxvj.col.ij.
Theth quid interpretatur. fo.lxviij.col.iiij
Timor dei eſt gaudiũ fo.vj.col.ij
Tior inordinatꝰ puſillanimitas vocat.f.lxxj.c.iiij
Timor clauis eſt aurium. fo.lxxxv.col.ij.
Timor ſine ſpe deſperatio eſt. fo.xlij.col.ij
Timor dei frenum eſt peccati fo.xlv.col.ij
Tyrus quid interpretatur. fol.cxliij.col.iiij
Tranſeuntia deſpicienda ſunt. xlix.col.j

Tribulatio dicitur vmbra mortis. fo.xxx.col.ij.
Tribulatio aliqñ nox dr aliqñ ignis. fo.xx.co.iij
Tribulationē nō patiens timeat fo.xl.col.iiij
Tribulationū magnitudo.magnitudo eſt premiorum. folio.cxxx. colū.j.

Vau qd iterpretat̄. fo.clxvj. col.ij.
Vbertas torrens volūptatis dicitur. fol.xlvj. col.iiij.
Verbū dei ſp̄ ē cū iuſto.xlviij.c.iij
Verbū dei pāis ē aie.f.cxxxvij.c.j
Verbum pprie quid eſt. fo.lxxiij.c.iiij
Verbū dei cibus eſt iuſti. fo.cxliij.co.j
Veritas dei vna eſt. fo.xvj.co.iiij
Veritas eſt in reddēdo pmiſſa. fo.xc.col.iij
Veritates hoīum ſunt multe. fo.cxvj.c.iiij
Via q̄ ad mortē ducit lata eſt fo.lvij. col.iij
Vias domini quis tenet. fo.xxxij.col.ij
Vindicta pia que eſt fo.xxiij.colum.iij
Vindicta glorioſa que eſt ibidem
Vindicta pena eſt peccati. fo.l.col.j.
Vltionē nō debem⁹ querere. fo.liiij. colū.j.
Virtutes ſunt adit⁹ vite etne. fo.xxxj. co.ij
Virtutis defectus ſenetus. fo.xciij.c.iiij
Virtutib⁹ decē ad atria dn̄i puenit̄.f.xviij. c.iiij
Vita eterna eſt hereditas noui teſtamenti. folio clxj.columna. tertia
Vite viā q̄uo cuſtodire poſſumus fo.lj.c.iij
Vitul⁹ qualis q̄rebat̄ i ſacrificio. f.xcj.c.iiij
Vltionem non debemus querere de inimicis. folio.liiij. columna tertia
Vnicus plus amatur. fo.xxxij.c.iij
Voluntas dei eſt veritas. folio.clvj.co.iiij
Volūtas bōa ſine operibus nō ſufficit cum habeat copiā bene operandi. folio.xxij.col.iiij
Voluntati diuine null⁹ reſiſtere pōt. fo.xlj.c.iiij
Voluptas carnalis in lūbis eſt fo.l.colū.iij
Voluptate/curioſitate/ et ſupbia concluduntur omnia vitia fol.xij.co.iij
Votū dr quaſi voluntarie factū. fo.xxix.co.ij
Vota cōmunia que ſunt. fo.cij. col.iij
Vota propria que ſunt. ibidem

X Xitum quid interpretat̄. fo.ij.co.ij
Y Ydumea quid interpretatur. folio lxxvij. colūna.iiij
Z Zabulon qd iterptat̄.f.lxxxviij.c.iiij
Zai qd interpretat̄. fo.clxvij.co.iiij
Ziphei qd iterpretat̄.fo.lxx.colū.ij

¶ Finis.

Jacob⁹ vvimpfeling⁹ Sletſtatēſis Vniuerſis optimarū litterarū cultoribus felicitatem.

Rudolfus Saxo ſacratiſſime religionis Carthuſieſiū apud nobilē Argētinā alūnus pſpicaciſſimo igenio exactiſſima diligentia: cumulatiſſima doctrīa ſuauiſſima nobiliſſima q̧ lucubratiōe Dauiticoꝝ carminū iterptatiōe enucleatiſſime ꝯplex⁹ ē: adeo vt haud facile ceteris (cū eoꝝ venia loquar) q̄ añ eū i eoſdē pſalmos expoſitiōes tradiderūt min⁹ vtilē eccl'ie fructū iudicād⁹ ſit attuliſſe. Nā is ſeſe pores dauitice lire diligētiſſimos iterptes Hieronymū Auguſtinū / Caſſiodoꝝ/Petrū lūbardū/ et q̄tq̄t huic labori iſudauerūt nō mō vidit et legit: ſʒ et ſnias eoꝝ tāq̄ amenīſſimos flores et q̄ vtiliſſima grana ſapient̄ ac ꝯpēdioſi⁹ itroſeruit. In pmis qd ſibi tituli velint qd argumētū et materia. qd itētio. qd ſnia gnal'r et ſpecatim p ſe ferāt. ita breuit̄ et apte determiat vt vix ſimileʒ legas. q̄ ſub pſalmoꝝ vmbra eternā tpaleq̧ xp̄i natiuitatē. vite ſāctimoniā. pſecutiones tormēta mortē. ac reſurrectionē. ceteraq̧ id gen⁹ myſteria tā luculent̄ diſſeruerit et explicarit Ipſos q̧ vſus q̄ nōnūq̄ vident̄ i cortice: nequaq̄ ſibiinuicē cohercre: ſubtiliſſimis cōnectētiū gloſaꝝ vinculis ſcitiſſime peritiſſimeq̧ iūgit et ꝯtinuat. Ad calcē deniq̧ pſalmi cuiuſlibet deuotā ꝯcinnā q̧ et ipſi pſalmo ꝯſonā oratiūculā obſeruate curioſeqʒ ſupaddit. Neq̧ nimiū lre q̄ occidit: edit⁹ ē: nec typicas ita ſenſib⁹ initit̄ vt lralē neglexiſſe videat̄: ſed quēcūq̧ ſenſum magis ad rē accomodatū vtilē ac neceſſariū pſen ſit: eū caute ſollicite et religioſe pſequit̄. nec tā accurata ſacratiſſimoꝝ myſterioꝝ elucidatiōe ꝯtēt⁹ fuit. niſi ēt itimo q̄dā marie deuotiōis ardore hūana ſurſū corda i aperte vehement̄ iflāmare conaret̄. Quippe q̄ nō ſoluʒ ſymbolice et lrarie (quā ſcolaſticā aut ſpeculatiuā vocāt) pdoct⁹: ſed et myſtice theologie q̄ expertiſſimus fuit. Qd ſi nr̄o teſtimonio cādide lector huius pſalmoꝝ interptatiōis excellētia tibi pſuaſa non fuerit periculū facito ex altero quodā libro dulciſſimo pſtātiſſimoq̧: cui⁹ idē nr̄ Rudolfus auctor ē quē vitā xp̄i titulo inſigniuit. Offendes nimirū ſingularē doctrinā deuotiſſimi patris. et re ipſe comprobabis Rudolfuʒ nulla priuata laudatiōe nūc idiguiſſe. Inde nr̄o tādē ſeculo (quo tot obſtruſa et abdita diu volumia in lucē pdeūt) miſerta plurimū diuia benignitas. nequaq̄ paſſa eſt hoc Rudolfi ſaluberrimū op⁹ cū magno religiōis iacture diſcrimine diuti⁹ latere: aut forſitā oblitterari. Ex ſpiris Kalē. Januarij. Anno vginei pt⁹. M. cccc.xcj

Deſcripta in prologo.

In ꝑlogo deſcribunt

- Laudes et ſalutares pſalmorum effectus.
- Utilitas intelligentie eorum.
- Utilitas deuote eos legentium et decantantiuꝫ.
- Pericula indeuote legẽtiũ aut dcãtãtiũ pſalmos
- Tituli ratio. Librum eſſe vnũ dũtaxat.
- Dauid auctorẽ fuiſſe: nõ Aſaph: yditũ ⁊ ceteros
- Numerus pſalmoꝝ: ⁊ myſtica eiꝰ numeri ſignificatio.
- Modus procedendi: et de quadruplici ſenſu.
- Cur pſalmi in eccleſia frequentantur.
- Utilitas ⁊ effectus cantus vocalis.
- Modus pſallendi
- Attẽtio inter pſallendũ quã vtilis ſit viris eccl'iaſticis
- Ad orationem qualiter homo ſe debeat preparare.
- Orationis inſtantia et ſedulitas.

In ipſa expoſitione Uerba pſalmorum ſigno Parentheſis includũtur vt ſecernantur ab alijs: nec tamen truncata vt facilius legas

Sicut olim mā
na habuit delectamentuꝫ ⁊ om
nem ſaporē ſuauitatis: ſic car-
men huius libri habꝫ omne ſpi
rituale documentum: ⁊ eſt con
uertibile ad omnem ſenſum cu
iuſlibet intentionis. Cum in choro canitur: tunc
ſunt verba eccleſie deum laudantis. Cuꝫ a iuſtis
canitur: tunc ſunt verba gratias agentis. Cum a
peccatore recitatur: tunc ſunt verba veniā depre-
cantis. Cum pro defunctis decantatur: tunc ſunt
verba anime de ſupplicio ad deum clamantis. Et
quocunqꝫ ſe intentio canentis vertit: mox ſe ſen-
ſus huius libri affectui canentis cōformabit. Cū
benedicente benedicit: cum maledicente maledi-
cit. benedicit membra chriſti: maledicit mēbra dia
boli. Utile aūt ⁊ ſalubre eſt intelligere quod nūq̄
ceſſamus decantare. Auget quippe deuotionem
intelligentia: et dum intelligitur qđ cātatur mēs
per intellectum obligata non euagatur. Intelle-
ctus quoqꝫ cantantium menti chriſtum in ſingu-
lis pſalmis facit preſentem quem dum intellectu
et ore decantant: proculdubio attentius amant.
Dum cogitas pſalmos/ chriſtus in mēte tua eſt.
Dum ore decantas/ chriſtus in ore tuo eſt. Dum
meditaris pſalmos: hunc ex meditatione capies
fructum/ vt in ipſis tibi vtrunqꝫ occurrat teſta-
Pſalmo mentum. Pſalmorūꝫ deuotio preſentiam chriſti
rū deuo- cōciliat, Angelorū congratulationē generat igni
tio quid tos mentis affectus ſuſcitat mala purgat: demo-
operat̄. nes ſuperat gladio ſpiritus quod eſt verbuꝫ dei:
quia deuotionē pſallātiuꝫ ſuſtinere non poſſunt.
Pſalmorum radices non in terra ſed in celo fixe
ſunt: q: ibi eſt chriſtus qui omnium pſalmorū ma
teria eſt ⁊ intentio. Ibi eſt conuerſatio eccleſie/
que chriſti corpus eſt: que etiam per maxime pſal
morum partē continet. Deuotionē pſallendi do-
cet apoſtolus cum dicat. Pſallam ſpiritu pſallaꝫ
i. Corin. mente. ⁊ deuotioni pſallentium ꝯgratulationem
xiiij. angelicam adeſſe docet pſalmiſta qui ait. In cō-
ps. cxxx- ſpectu angelorum pſallam tibi. Qđ pſallentibus
vij. admiſceri ſancti angeli ſoleant/ manifeſtat pſalmi
ſta vbi ait. Preuenerunt principes. i. angeli con-
ps. lxvij. iuncti pſallentibus. Unde cauendum eſt ne pro-
pter noſtram deſidiaꝫ angeli recedant. Si enim
boni ſpūs ſe a nobis elongauerint: impetum ma
lorum quis ſuſtinebit? Cauenduꝫ eſt ne etiā ma
ledictionē incurramus ꝓphete dicētis. Maledi
Hiere. ctus omnis q̄ opus dei facit negligenter. Dignū
xlviij. quippe eſt vt mens noſtra concordet cum voce qñ
ad diuinum opus aſſiſtimus: ⁊ cū diligentia a pre
ſentibus vniuerſis quiſqꝫ ſe retrahat/ ⁊ diuinis
inhereat vt celeſtia ei dona reuellētur. Nihil enī
eſt in hac mortali vita in quo poſſim⁹ familiarius
inherere deo q̄ in laude diuina. Pſalmorum de-
uotio ſpiritui ſancto mentē preparat: vt omnium
gratiarū dona meret̄. Unde Gregorius. Spūs
Grego. dei prophetarum mentibus non ſemꝑ preſto eſt
quatenus cuꝫ ſpiritum prophetie non habent/ ſe
hunc cognoſcant ex dono dei habere cuꝫ habent.
Unde propheta Heliſeus cum de futuris requi Heliſe⁹.
ſitus eſſet: ⁊ prophetie ſpūm ſibi deeſſe cognouiſ-
ſet: pſalteriuꝫ ſibi fecit applicari vt prophetie ſpi
ritus ad eum per laudem pſalmodie deſcenderet
atqꝫ eius animaꝫ de futuris repleret. Uox etenī
pſalmodie cum per intentionē cordis agitur: per
hanc omnipotenti deo ad cor iter paratur. vt in-
tente menti: vel prophetie myſteria: vel compun
ctionis gratiam infundat. Uñ ps. xlix. ſcriptū eſt
Sacrificium laudis honorificabit me: et illic iter
quo oſtendaꝫ illi ſalutare dei. In ſacrificio igitur
diuine laudis fit ad Jeſuꝫ iter oſtentionis: q: dū
per pſalmodiam compunctio infunditur/ via no-
bis in corde fit: per quā in fine ad Ieſum perueni-
tur. hec Grego. Nullus itaqꝫ mortalium poteſt
vel verbo explicare: vel animo cōprehendere pſal
morum virtutem: ſi non ſuperficie labiorum tātuꝫ
ſed intenta mēte ⁊ puro corde in diuina laude ca
nantur. In pſalmis enī inuenies (ſi intente non
celeriter perſcruteris) tam intimā orationē qua-
lem non poteris per teipſum vllatenus excogita-
re. In pſalmis inuenies intimam confeſſionē pec
catorum tuorum: ⁊ integram deprecationem diui
ne atqꝫ dominice miſericordie. In pſalmis in-
uenies preſidium contra aduerſitatem omnium
rerum que tibi acciderūt: ⁊ intimam gratiarū actio
nem de omnibus. In pſalmis confiteris infirmi-
tatem tuam atqꝫ miſeriam ⁊ per hoc prouocabis
dei miſericordiam. Omnes enim virtutes in pſal-
mis reperies: ſi a deo merueris vt tibi pſalmorum
virtuteꝫ reuelet. Et ideo non eſt tibi opus vt per
diuerſos libros animo diffundaris. In pſalterio
ſolo vſqꝫ ad obitum vite habes materiam legen
di/ ſcrutādi/ ⁊ docendi. In quo inuenies prophe
ticos/ euangelicos/ apoſtolicos ⁊ omnes diuinos
libros ſpiritualiter ac intelligibiliter ex parte ta-
ctos atqꝫ deſcriptos: et priorem atqꝫ ſecundum
aduentum domini ibi prophetatos. Incarnatio
nem quoqꝫ ac paſſionem reſurrectionemqꝫ atqꝫ
aſcenſionē domini: ⁊ omnem virtutem diuinorū
in pſalmis inuenies ſi intima mente perſcruteris
⁊ ad medulam intimi intellectus per dei gratiam
perueneris. Unde de laude pſalmorum ⁊ ſaluta-
ribus eorum effectibus ſic dicit Auguſtinus. Alia
ſunt q̄ ꝓphete tradūt: alia que hiſtorici. Lex quo Auguſti-
qꝫ alia ꝓuerbiorꝫ alia cōmonitio. Pſalmorꝫ vo nus.
liber q̄cunqꝫ vtilia ſunt ex oībus cōtinet/ futura
predicat: veterum geſta cōmemorat legem viuen
tibus tribuit: gerēdorum ſtatuit modū. Et vt bre
uiter dicā cōmunis quidaꝫ bone doctrine theſau-
rus eſt: apta ſingulis neceſſaria ſubminiſtrans.
Ueteribus nanqꝫ animarum vulneribus nouit
mederi. Sed ⁊ recentibus velociſſimum ſolet ad-
hibere remedium: atqꝫ in actis perſeuerantiam
ſcit ſalutis exhibere. Sed ⁊ vniuerſis pariter paſ
ſionibus ſubuenire: que dominationibus varijs
animas angunt. Et hoc fit modulatione quadaꝫ
⁊ delectabili canore humanum animum ad pudi-
ciciam prouocante. Quāquidem ſpiritusſanctus

videns obluctanteꝫ ac reſiſtentem ad virtutis viã
humani generis animum:⁊ ad delectationes vite
huius magis inclinari ꝙ̃ ad virtutis rectum iter
erigi/delectabilibus modis cantilene vim ſue do⸗
ctrine ꝑmiſcuit/vt dum ſuauitate carminis mul⸗
cetur auditus diuini ſermonis pariter vtilitas in
ſeratur: ſ̃m ſapientes qui ſi qñ vſus popoſcerit
auſterioꝛa medicamenta egris offerre moꝛtalibꝰ/
ne eger vtilitatem ꝓ auſteritate refugiat: oꝛa ac
ſummitates poculi quo remedium poꝛrigant mel
le circũliniunt. Pꝛopterea ergo pſalmoꝝ nobis
ꝑ modulos aptata ſunt carmina vt vel etate pue
ri:vel qui adoleſcentes ſunt moꝛibus quaſi canti
lena quadam pſallentes videantur delectari. Re
uera enĩ aĩas illũiant ac mentẽ. Pſalmus tranq̃l
litas aiarum eſt:ſignifer pacis/perturbationes
vel fluctus cogitationum cohibens/iracundia re
pꝛimens/luxum repellens/ſobꝛietatem ſug̃gerẽs
amicitiam congregans/adducens in concoꝛdiam
diſcrepantes:reconcilians inimicos. Quis enĩ vl⸗
tra inimicum ducat eum cum quo vnam ad deuꝫ
pſalmi emiſerit vocem? Ex quo intelligitur:quia
(qḋ omnium bonoꝝ maximum eſt) charitatẽ pſal
mus inſtaurat:coniunctionem quandam per con
ſonantiam vocis efficiens/⁊ diuerſum ppli in vnũ
choꝛi per concoꝛdiam conſona modulatione con⸗
ſocians. Pſalmus demones fugat/angelos ad
adiutoꝛium inuitat. Scutuꝫ enĩ in nocturnis ter
roꝛibꝰ:diurnoꝝq̃ꝫ requies eſt laboꝝ:tutela pue⸗
ris:iuuenibus oꝛnamentum/ſolamen ſenibꝰ:mu
lieribus aptiſſimus decoꝛ:deſertas habitare fa⸗
cit vꝛbes:ſobꝛietatem docet. Incipientibus pꝛi⸗
mum efficitur elementum:ꝓficientibus incremẽ
tum:perfectis ſtabile firmamentum:totius eccle
ſie vox vna. Pſalmus ſolẽnitates decoꝛat: pſal⸗
mus triſticiam q̃ pꝛopter deum eſt mollit:pſalmꝰ
etiam ex coꝛde lapideo lachꝛymas mouet. Pſal
mus angeloꝝ opus eſt exercitium celeſtium: ſpi⸗
ritale tymiama. O vere admirandi magiſtri ſa⸗
piens inſtitutum vt ſimul et cantare videamur:
⁊ qḋ ad vtilitatem aie pertinet doceamur. Quid
autem eſt quod non diſcatur ex pſalmis? Nõ ois
magnitudo virtutis? Non noꝛma iuſticie? Non
pudicitie decoꝛ? Non pꝛudentie cõſummatio?
Non penitentie modus? Non patientie regula
Non omne quicquid dici poteſt bonum pꝛocedit
ex ipſis:dei ſcientia perfecta:pꝛenunciatio chꝛiſti
in carne venturi ⁊ communis reſurrectionis ſpes
ſuppliciorꝝ metus:gloꝛie pollicitatio:myſterioꝛuꝫ
reuelatio. Omnia pꝛoꝛſus in his velut magno q̃⸗
dam ⁊ cõi theſauro recondita atq̃ꝫ ꝯferta ſunt
bona. Et iterum canticum pſalmoꝝ aias decoꝛat
expellit tenebꝛas/efficit ſanctitatem hoi peccato
ri:eſt refectio mentis:delet peccata:ſimile eſt ele
moſynis ſanctoꝝ. Auget fideꝫ ſicut ſol illuminat
ſicut aqua ſanctificat/ſicut ignis pctm̃ exurit/ſi⸗
cut oleum defluit. Oleum eſt miſericoꝛdie/ſol leti
cie/pars angeloꝛum electa/deum oſtendit/diabo
lum offendit. Voluntatẽ illicitaꝫ extinguit/aſpe
ritatem eijcit/oẽm feruoꝛem depꝛimit/iracũdiaꝫ
frangit/laus dei eſt aſſidua:ſimile eſt melli. Can
ticum pſalmoꝝ carmen eſt electum apud deũ: oẽ
peccatũ expellit/vinculũ charitatis emẽdat:oia
penetrat/oia ſuffert/oia iplet/oia docet/oia ſig̃t
aiaꝫ magnificat/turri excelſã edificat/os purifi⸗
cat/coꝛ letificat/hominẽ deificat/ſenſus aperit/
oẽ maluꝫ occidit/ꝑfectionem inſtruit/excelſa de
monſtrat/deſiderium regni celeſtis donat/pacẽ
inter coꝛpus ⁊ animam facit/ignem ſpũalẽ in coꝛ
de ſuccendit/cõtra oia vitia ſollicitudo/certamẽ
bonum eſt/quottidie radices oim maloꝝ expel⸗
lit. Sicut loꝛica induit/ſicut galea defendit/ſpes
eſt ſalutis/conſolatio doloꝝ/ ꝓtectio laboꝝ/ no
ticia veri luminis/fons ſanctitatis. Hoiem iuue
nem caſtigat/regnum celoꝝ ſup̃ terram dat/ te⸗
dium aie tollit/tuba eſt mirabilis. Qui diligit cã
ticum pſalmoꝝ aſſiduum/non põt amare pctm̃.
Qui hꝫ laudem dei in coꝛde ſuo in poſtremo apḋ
deum gaudebit:⁊ aiam ſuaꝫ in celo viuificabit in
ſecula ſeculoꝝ. Unde ⁊ Caſſiodoꝛus. Pſallendi
vtilitas triſtia coꝛda cõſolaꝛ/gratioꝛes mẽtes fa
cit/faſtidioſas oblectat/ inertes exſuſcitat/ ad
lamenta peccatoꝛes inuitat. Et iterum pſalmo⸗
dia eſt conſolatio flẽtiũ/cura dolentium/ſanitas
egrotantiũ/aie remedium/⁊ miſeriaꝝ oim ſuffra
gium. ¶ Eſt aũt libꝛi huius titulus talis. Inci⸗
pit liber hymnoꝝ vel ſoliloquioꝝ ꝓphete de xp̃o
Liber dicit non libꝛi/contra eos q̃ dicunt plures
eſſe libꝛos/ꝓpter quinq̃ꝫ diſtinctiones pſalmoꝝ
que fiunt ꝑ fiat fiat. Sed lꝫ ſint quinq̃ꝫ diſtinctio
nes/non tñ quinq̃ꝫ libꝛi dicendi ſunt ſed vnꝰ. Un
de in capite libꝛi ſcriptum eſt ⁊c. non dicit libꝛoꝛũ
⁊ in actibus. ſicut ſcriptum eſt in libro pſalmoꝛũ
non dicit libꝛis. Dicitur autem hymnoꝛum:q2 to
tum illud opus pertinet ad laudem dei. Hymni
enim ſunt cantus laudem dei continentes. Si ſit
laus ⁊ non ſit dei non eſt hymnus. Si ſit laus dei
⁊ non cantetur non eſt hymnus. opoꝛtet ergo vt
ſi ſit hymnus habeat hec tria ⁊ laudem/⁊ dei/et
canticum. Dicitur etiam ſoliloquioꝛum quaſi ſo⸗
lius ſpiritusſancti eloquium:quia in eo ſolus ſpi⸗
ritusſanctus ſine vllo humano ingenio vel auxi⸗
lio loquitur. Dauid enim pꝛophetarum eximius
dignioꝛi modo ꝙ̃ alij quaſi tuba ſpiritusſancti ꝓ⸗
phetauit. Alij namq̃ꝫ pꝛophete per quaſdam re
rum imagines ſcilicet per ſomnia ac viſiones pꝛe⸗
phetauerunt. Dauid autem ſolius ſpiritusſan⸗
cti inſtinctu ſine omni exterioꝛi amminiculo pꝛo⸗
phetauit. Uel dicuntur ſolile quia quaſi ſolo de
chꝛiſto eloquia. Non quia de chꝛiſto loquunꝛ ſo
li pſalmi/ſed quia dignius ⁊ manifeſtius loquun
tur de illo ꝙ̃ pꝛophete ceteri: ſequitur pꝛophete
per excellentiam ſcilicet dauid. Cum enim dicitꝛ
pꝛopheta ſine adiectione pꝛopꝛij nominis intelli
gitur dauid. Et cum dicitur apoſtolus intelligitꝛ
paulus. Et cum dicitur vꝛbs intelligitur Roma.
Hec autem dicit contrã eos qui dicunt plꝛes fuiſ
ſe pſalmoꝛum ſcriptoꝛes vel auctoꝛes.ſ. Aſaph.
yditum ⁊c. quia nomina eoꝛum ponuntur in titu
lis:ſed illi auctoꝛes pſalmoꝛum non fuerunt put

Pſalmoꝝ ꝑ modulos q̃re nobis aptata ſunt carmina.

Pſalmꝰ q̃d opaꝛ

Pſalmis oia diſcanꝛ.

Pſalmoꝝ cãticũ q̃d opaꝛ

Pſalmoꝝ cãticũ quid eſt.

Caſſiodoꝛus.

Pſalmodia q̃d ẽ.

Titulꝰ libꝛi.

pſ. xxxix.
Actuũ. j.

Hymnꝰ tria hꝫre dꝫ. Soliloqoꝝ liber quare dꝫ.

ſtatim patebit. Et ſubditur de chꝛiſto. Ecce de
quo agunt ſoliloquia: de chꝛiſto ſcʒ toto. ideſt ca
materia libꝛi eſt xp̄us. pite ⁊ coꝛpoꝛe: ſponſo ⁊ ſponſa. Communis ergo
materia totius huius operis eſt chꝛiſtus triplici-
ter acceptus. i. ſm̄ diuinitatem. ſm̄ humanitateʒ
⁊ ſm̄ coꝛpus eius quod eſt eccleſia. Intentio eſt
homines in adam defoꝛmatos: chꝛiſto nouo homi
ni confoꝛmare. Liber ergo iſte liber pſalmoꝛuʒ vel
pſalterium̄ appellatur: quod nomen accepit a quo
dam muſico inſtrumento quod hebꝛaice nablum
grece pſalterium. latine oꝛganum dicitur. q: ſan-
ctus dauid dulce myſterium huius pꝛophetie dul
ci ſono: dulci oꝛgano. i. pſalterio voluit declarare.
Unde ab illo inſtrumento ad litteram ideo liber
iſte nominatur: quia ad vocem illius inſtrumenti
dauid canebat pſalmos ante archam: volens enim
magnificare cultum templi ad honoꝛem dei / cum
archam de ſylo reduceret plura milia cantoꝛum
muſicis inſtrumentis deum laudantium: ⁊ ſimili
ter ianitoꝛes conſtituit. Et cātoꝛibus q̇deʒ quoſ
dam alios pꝛopoſuit: quibus omnibus Yditum
Aſaph. ochan. Eman perfectos adhibuit. Iani-
toꝛibus vero filios Choꝛe pꝛefecit quoꝛum nomi-
na Eſdras frequenter in titulis poſuit: tm̄ pꝛo ho
noꝛe myſterij: tm̄ pꝛopter nominum interpꝛetatio
nes. Ipſe quoqꝫ dauid cū pſalterio modulās ante
archaʒ in tabernaculo: ad diuinum cultū ceteros
inuitauit. Et quemadmodū ſingule modulatio-
nes illius inſtrumēti vocabātur pſalmi: ita ⁊ ſin-
gule particule huius libꝛi vel clauſule iuxta ſpiri-
tuale quoqꝫ intelligētiā in pſalterio et nō in alio
inſtrumēto modulabaꝛ: ⁊ ab illo inſtrumēto liber
nomen ſoꝛtitur: quia ſicut illud inſtrumentum de
cem coꝛdas habet: ⁊ ſonum a ſuperioꝛi reddit per
tactum manuum. Unde ⁊ dicitur a pſallin grece
Pſalmꝰ vn̄ dicꝛ. quod eſt tangere latine. ita liber ille docet obſer-
uantiam decem mandatoꝛum: ⁊ non pꝛo terrenis
ſed pꝛo celeſtibus que ſurſum ſunt bene operari.
Unde tota noſtra operatio tendere debet ad ſu
perioꝛa: et pꝛopter illa fieri vt ſemper dicamus.
oſanna in excelſis. ⁊ ſurſum coꝛda. et pꝛimum que
Pſalmꝰ pꝛopꝛie melos dicitur. rite regnum dei. Et quia pſalmus pꝛopꝛie dicitur
melos quod per motum et laboꝛem manuum ex
pſalterio pꝛocedit: ideo ſepe pꝛo bona operatio-
ne ponitur que ſine laboꝛe fieri non poteſt. Qḋ
autem pſalmus ex motu digitoꝛum ⁊ conſonantia
vocis fieri ſolebat (percutiebat enim coꝛdas ⁊ oꝛ-
ganum reſonabat: et cuʒ oꝛgano pariter ipſe ver
ba cantabat) hoc ſignificat ꝙ in nobis conſonare
debet bona operatio et laudatio. Igitur aſaph:
yditum / et ceteri hmōi / non fuerunt auctoꝛes
pſalmoꝛum ſed pꝛepoſiti artificibus qui pſalmos
perſonabant tribus modis. vel humana voce: vel
muſicis inſtrumentis: vel communiter vtroqꝫ modo
Et hoc dupliciter: vel poſt vocem inſtrumento:
vel poſt inſtrumentum voce. Pſalmus autem eſt
inſtrumenti ſonus. Canticum vero humane vocis
cantus in laudem dei. Pſalmus quoqꝫ canticuʒ
cum poſt inſtrumentum vox: ſed cantici pſalmus
cum poſt vocem inſtrumentū. Iſtos ergo. d. pſal

mos ſpiritu dei reuelante ſanctus dauid cōpoſuit
⁊ licet quidam pſalmi alioꝛum nominibus intitu-
lentur non ideo factuʒ eſt ꝙ ipſi pſalmos compo
ſuerunt: ſed pꝛopter officia vt honoꝛem de miniſte
rio ſumerent. Uel pꝛopter myſteria que ex inter-
pꝛetationibus nominum accipiuntur: atqꝫ ſermo
ſequens pertinere videtur. Unde ad maioꝛeʒ eui
dentiam interpꝛetationes nominum quoꝛundaʒ
videamus per quas ſubiectoꝛum pſalmoꝛum pan
duntur intellectus Yditum interpꝛetaꝛ traſiliēs Yditū q̇d interpꝛetatur.
eos. ideſt remanens in mundo: herenteſqꝫ terre-
nis de quo traſiliente agitur in pſalmo. xxxviij. q:
eſt de eterna beatitudine: ⁊ docet a dilectione ſe-
culi ad legem dei: et inde ad eternitatem mente
tranſilire. Unde dicitur canticum dauid pꝛo ydi
tum. ideſt tranſiliente. Trāſilire debemus et veri
tranſitoꝛes eſſe de malis ad bona: de bonis ad
melioꝛa: de inſtantibus ad nouiſſima: de tempo-
ralibus ad eterna. Pꝛimo conuerſione. Secūdo
conuerſatione. Tertio conſideratione. Quarto
imitatione. ſimiliter intellige de alijs pſalmis qui
de yditum intitulantur. ¶ Choꝛe interpꝛetatur Choꝛe q̇d interpꝛetatur
caluaria: qui fuit locus dominice paſſionis. Un-
de per caluariaʒ chꝛiſti paſſio intelligitur. Filij er
go choꝛe ſunt filij paſſiōis filij crucis q̇ tropheuʒ
xp̄i. ideſt ſignum crucis in fronte coꝛdis ⁊ coꝛpoꝛis
ſuſceperunt. et in cruce domini noſtri ieſu chꝛiſti
cum apoſtolo gloꝛiantur: et ſimiliter quos deus
hic affligi permittit caſtigans tanq̄ filios vt ſint
filij choꝛe. ideſt paſſionis: vt diſcant appetere ſpi
ritualia et eterna. Et his talibus attribuitur in-
tellectus pſalmi. xlj. et ſequuntur plures alij. Se
pe intitulantur pſalmi cum hac adiectione: filijs
choꝛe. ideſt chꝛiſti et paſſionis eius: vt inculcetur
nobis iugis mēoꝛia dominice paſſionis. ¶ Aſaph Aſaph q̇d interpꝛetatur
hebꝛaice: latine congregatio: grece ſynagoga in-
terpꝛetatur. Et licet congregatio ſit quoꝛumcun
que collectio: pꝛopꝛie tamen ſynagoga dicitur cō
gregatio populi filioꝛum iſrael. In cuius perſona
ſm̄ partem fidelem pꝛopter certius teſtimoniuʒ
loquitur pꝛopheta in pſalmus. xlix. per quam ma
gis confutantur increduli iudei: qui iam ſibi con-
tra hoc quod pꝛius agebat teſtatur vt credibi-
lius ſit. Et ſequūtur plures pſalmi alij de Aſaph
intitulati. ¶ Eman interpꝛetatur frater eius. Eman q̇d interpꝛetatur
Fratres autem chꝛiſti hi ſunt qui in cruce gloꝛiā-
tur. ſicut apoſtolus qui ait. Mihi autem abſit Gal. vj.
gloꝛiari niſi in cruce domini noſtri ieſu chꝛiſti. qui
ſunt veri iſraelite. ideſt deum videntes. ſicut ad
litteraʒ eman fuit iſraelita. De hoc agitur in pſal
mus. lxxxvij. qui dicitur intellectus eman iſraelite
ideſt illoꝛum qui ſunt fratres chꝛiſti in cruce glo-
riantes et deum videntes. Uel Eman eſraica di-
citur ideſt aduena. dicitur enim fuiſſe quidam de
partibus oꝛientalibus ſcilicet de eſra. Et ſic eſt
intellectus qui illoꝛum ſe aduenas et peregrinos Hebꝛe. xiij.
reputant in hoc mundo. quia non habemus hic
manentem ciuitatem ſed futuram inquirimus. Echan
¶ Ethan interpꝛetaꝛ robuſtꝰ qḋ nullꝰ eſt niſi in q̇d interpꝛetatur
ſpe pmiſſionis dei: per quā nemo digne ſupplicās

decipit̄ qđ verus iſraelita intelligit̄. De hoc agit̄
in pſ̄a.lxxviij.qui ð: intellectus ethan iſraelite.i.
Hierony robuſti qui vere deū videt. Ut dicit Hieronym⁹
mus. Nihil felicius xp̄iano cui regnū celoꝝ ꝓmittit̄:ni
hil piculoſius cui ſemꝑ de ſtatu periclitatur:nihil
foꝛtius cum ab eo dyabolus vincitur nihil infirmi⁹
cum a carne ſua vincitur. De his ergo p̄miſſis
plerūq; in titulis pſalmoꝝ fit mentio:tū ꝓ officij
reuerentia:tum ꝓ noīs interp̄tatione. De alijs
vero que in pſalmoꝝ ponuntur titulis/in ſuis ſpe
cialiter patebit locis. Omnes igit̄.cl.pſalmi me
rito ipſi dauid attribuuntur ꝓut ſupꝛa manifeſte
ex titulo libꝛi hui⁹ colligitur:⁊ ex gloſa oꝛdinaria
⁊ pluribus alijs locis autenticis habetur Ambꝛo
ſius etiam ⁊ Gꝛegoꝛius plures pſalmos noībus
alioꝝ p̄notatos vel nulli⁹ noīe intitulatos ſoli da
Auguſti. uid attribuunt. Et in hac opinione tanq̄ cōioꝛi ⁊
magis pꝛobabili plures conueniunt. Auguſtinus
quoq; manifeſte hoc idem ſentit qui in.xvij.li.de
ciuitate dei.c.xiiij.ſic dicit. Erat autem dauid vir
in canticis eruditus qui armoniam muſicam non
vulgari voluptate/ſed fideli voluntate dilexerat
ea ꝗ deo ſuo qui verus eſt deus myſtica rei ma
gne figuratione ſeruiens. Diuerſoꝝ eñ ſonoꝛum
rationabilis moderatuſq; ꝯcentus:concoꝛdi va
rietate compactam bene oꝛdinate ciuitatis inſi
nuat vnitatem. Deniq; oīs fere pꝛophetia ei⁹ in
pſalmis eſt:quos.cl.liber continet:quem pſalmo
rum vocamus:in quibus nonnulli volunt ſolos fa
ctos eſſe a dauid qui eius noīe inſcripti ſunt. Sūt
item qui putant non ab eo factos niſi qui p̄notā
tur ipſi⁹ dauid:qui vero habent in titulis ip̄i da
uid ab alijs factos pſone ipſius fuiſſe coaptatos
que opinio voce euangelica ſaluatoꝛis ipſius refu
tatur:vbi ait ꝙ ipſe dauid in ſp̄ū xp̄m dixerit eſſe
dñm ſuum: Qm̄ pſ̄ centeſimuſnonus ſic incipit.
Dixit dñs dño meo:ſede a dextris meis. Donec
po.ini.tu.ſca.pe.tuoꝝ. Et certe idem pſalm⁹ non
hȝ in titulo idſius dauid:ſed ipſi dauid ſicut plu
rimi. Mihi aūt credibilius videntur exiſtimare q
omnes illos.cl.pſalmos eius operi tribuunt.eūq;
aliquos p̄notaſſe etiam noībus alioꝝ aliquid qđ
ad rem pertineat figurātibus:ceteros aūt nulli⁹
hoīs nomen in titulis habere voluiſſe ſicut ei va
rietatis huius diſpoſitionem ꝗuis latebꝛoſaȝ nō
tñ inanem dñs inſpirauit. Nec mouere dȝ ad hoc
credēdum ꝙ nonnulloꝝ noīa ꝓphetarū qui lōge
poſt dauid regis tempoꝛa fuerunt:quibuſdā pſal
mis in eo libꝛo leguntur inſcripta:⁊ que ibi dicun
tur velut ab eis dici videntur. Neq; enim nō po
tuit ꝓpheticus ſpūs ꝓphetanti regi dauid:hec
etiam futuroꝝ pꝛophetaꝝ noīa reuelare vt aliud
quod eoꝛum perſone conueniret pꝛophetice can
taretur ſicut rex Joſias exoꝛturus ⁊ regnaturus
poſt annos amplius ꝗ̄ trecentos cuidam pꝛophe
te qui etiam facta eius futura p̄dixit cum ſuo
Pſalmo noīe reuelatus eſt. Hec Auguſtinus.
rū liber i ¶ Conſiſtit autem liber iſte in centum quinqua
quo cōſi ginta pſalmis:qui numerus celeberrimis adno
ſtit. tatur myſterijs. Conſtat enim ex octogenario et

ſeptuagenario qui idem ſignificat quod octona
rius ⁊ ſeptenarius. Et idem myſterium eſt in ſim
plicibus ⁊ in compoſitis. Quia ſicut quindenari⁹
ex.xv.conſurgit vnitatibus ſic.cl.ex.xv.denarijs.
Octonarius autem octauam ſignificat reſurre
ctionis:quia cum ſint ſex etates viuentiū ⁊ ſepti
ma moꝛientium/octaua erit reſurgentium. Se Pſalmo
ptenarius vero tempus ſignificat huius vite:q̄ riū liber
ſeptem dierum agitur reuolutione. Docet ergo qđ nos
nos liber iſte in huius vite ſeptenario ſic operari docet.
vt in octaua reſurrectiōis gloꝛificemur. Itē octo
narius ſignificat nouum teſtamentum cui⁹ p̄res
octonario deſeruiunt:obſeruant enim et colunt
octauam diem reſurrectionis chꝛiſti.i.dominicam
⁊ octauas ſanctoꝛum pꝛopter reſurrectionē octa
ua etate futuram:⁊ expectāt eandem reſurrectio
nem octauam. Septenarius vero ſignificat vet⁹
teſtamentum cuius patres ſeptenario ſeruiebāt
obſeruabant enim ⁊ colebant ſeptimum diem a
pꝛimo die creatiōis.i.ſabbatum:ſeptimam heb
domadam ſeptimum menſem.ſeptimum annum
ſeptime decadis.i.iubileum. Per hoc ergo innui
tur ꝙ liber iſte vtriuſq; teſtamēti continet doctri
nam. Diſtinguitur autem liber iſte per tres qn Pſalmo
quagenas qui tres ſtatus electoꝛum ſignificāt.ſ. riū libꝛi
penitentium:in iuſticia pꝛoficientium ⁊ peruenie diſtictio.
tium. Ideo pꝛima quinquagena finitur in peni
tentia.ſ.miſerere mei deus. Secunda in iuſticia
ſ.miſericoꝛdiam ⁊ iudicium cantabo tibi domine.
Tertia in laude eterna.ſ.omnis ſpiritus laudet
dominum. Hi ſunt tres ſtatus chꝛiſtiane religio
nis:ſic enim ad eternam tendimus vitam. Pꝛi⁹
per penitentiam peccata damnamus:vocāte deo
ad penitentiam quos apud ſe in occulto p̄deſti
nauit ad vitam. Inde ꝑ miam iuſtificati bene vi
uimus ne iudicium in futuro timeamus:deo voca
tos iuſtificante hic per miſericoꝛdiam ⁊ timoꝛem
iudicij. Tandem ad vitam gloꝛificati intram⁹ vbi
deum ſine fine laudamus. ¶ De modo tractādi Tractan
eſt ſciendum ꝙ pꝛopheta frequenter pſonas mu di mod⁹.
tat. Talis eſt enim vſus pꝛophetie ꝓut in multis
locis patȝ:modo conuertit ſe ad familiarem domi
ni locutioneȝ:modo ad audientes vt eos edificet
⁊ inſtruat per ſuum ſermonem:modo loquitur in
perſona ſua:modo in perſona xp̄i ⁊ capitis: mo
do in perſona membꝛoꝝ ſeu coꝛpoꝛis:modo in per
ſona vtriuſq;. De xp̄o capite agit tribus modis.
aliqñ ſm diuinitatem. aliqñ ſm humanitatem.
qñq; per tranſſumptionem vt qñ vtitur voce mē
bꝛorum. De coꝛpoꝛe ſeu membꝛis etiam agit tri
bus modis. Aliqñ ſm perfectos.aliquādo ſm im
perfectos. Interdum ſm malos. Aliquādo etiaȝ
quod futuꝝ eſt pꝛophetando p̄dicit:aliqñ pꝛo
pter pꝛophetie certitudinem ipſum futurum tanꝗ̄ pꝛophe
p̄teritum ponit. Mos enim eſt pꝛophetarū vti taꝝ mos.
nunc verbis p̄teriti tempoꝛis nunc futuri:q: quā
tum ad oſtenſionem ſepe que dicuntur ſunt p̄te
rita ⁊ quantum ad ipſam rem futura. Diuerſus
quoq; ī hoc libꝛo inuenitur ſenſus.ſ.litteralis ſeu
hyſtoꝛicus ⁊ myſticus ſeu ſpiritualis. Unde notā

dum ꝙ liber ſacre ſcripture hoc habet ſpeciale: ꝙ
ſub vna littera plures ſenſus contineet. Huius ve
ro ratio eſt: quia pꝛincipalis auctoꝛ ſacre ſcriptu-
re eſt ipſe deus: in cuius poteſtate eſt non ſolum
vti vocibus ad aliud ſignificandum quod etiā ho-
mines facere poſſunt ⁊ faciunt. Sed etiam rebus
ſignificatis per voces vtitur ad ſignificādū alias
res. Et ideo commune eſt omnib⁹ libꝛis: ꝙ voces
aliquid ſignificent. Sȝ ſpeciale eſt libꝛo ſacre ſcri
pture ꝙ res ſignificate per voces aliud ſignificēt
Secundum igitur pꝛimam ſignificationem q̄ eſt
per voces accipitur ſenſus litteralis ſeu hyſtoꝛi-
cus. Secundum vero aliam ſignificationem que
eſt per ipſas res accipitur ſenſus myſticus ſeu ſpi
ritualis. Et hic ſenſus ſecundus triplex eſt in ge-
nerali: quia ſi res ſignificate per voces referantur
ad ſignificandum ea que ſunt in noua lege tradi-
ta ſic accipitur ſenſus allegoꝛicus. Si autem refe
rantur ad ſignificandum ea que per nos ſunt agē
da: ſic eſt ſenſus moꝛalis vel tropologicus. Si
autem referantur ad ſignificandum ea que ſunt
ſperanda in beatitudine futura: ſic eſt ſenſus ana
gogicus. Et dicitur ab ana quod eſt ſurſum et
Anago- gogꝫ quod eſt ductio. Unde verſus. Littera geſta
ge vū ð:. docet: quid credis allegoꝛia. Moꝛalis quid agis:
Uerſus. quo tendas anagogia. Et iſtoꝛum quattuoꝛ ſen-
ſuum poteſt poni exemplum: in hac dictione hie-
ruſalem: que ſm̄ ſenſum litteralem ſignificat ciui
Hieruſa- tatem illam terreſtrem in iudea. ſm̄ vero ſenſum
leȝ qd ſi- moꝛalem ſignificat fidelem animam: ſm̄ vero ſen
gnificat i ſum allegoꝛicum ſignificat eccleſiam militantem
q̄drupli- ſm̄ vero ſenſum anagogicum ſignificat eccleſiaȝ
ci ſenſu. triumphantē. Et ſicut poſitum eſt exemplum in
vna dictione: ita poſſet poni in vna oꝛatione. ⁊ ſi-
cut in vna: ita ⁊ in alijs. ¶ Liber autem iſte plus
Pſal- ceteris in eccleſia frequētatur: q: eſt cōſummatio
moꝛum li totius theologie. Hic em̄ deſcribuntur p̄mia bo
ber toti⁹ noꝛum ⁊ ſupplicia maloꝛum. ſtatus incipientium.
theolo- pꝛoficientium. perfectoꝛum. ⁊ peruenientiuȝ. acti
gie eſt cō uoꝛum ⁊ contemplatiuoꝛum. Iteȝ frequentius le
ſūmatio. gitur pꝛopter ſpem venie: vt nullus quātuncūq̄
peccatoꝛ deſperet cum audit peccatoꝛem tm̄. ſcȝ
dauid/ tanta gratia ſublimatum: ſicut et ex ſauli
conuerſione ⁊ pꝛomotione de dei miſericoꝛdia ple
ne certificamur. Unde ⁊ epiſtole eius in eccleſia
frequentius leguntur. Item quia dauid apert⁹
⁊ perfectius loquitur de xp̄o q̄ alij pꝛophete/ ita
ꝙ magis videtur euāgelizare q̄ pꝛophetare. Itē
q: nulla ſcriptura alia hȝ tot oꝛationes imixtas ⁊
tot ſalutares effectus pꝛo quibus aſſequēdis ſiūt
oꝛationes. Pꝛopter rationes ergo pꝛedictas iu-
ſte in oꝛationibus pſalmi aſſumuntur ⁊ in frequē
tioꝛi vſu eccleſie habentur. Hinc eſt ꝙ om-
nes viri eccleſiaſtici/ ⁊ pꝛecipue religioſi ad hunc
libꝛum per diligens ſtudium merito debēt ſe trāſ
ferre: vt ea que quotidie tenentur oꝛare ⁊ pſalle-
re diſcant intelligere: ⁊ ſic intelligendo guſtēt gu-
ſtu interioꝛi dulcedinem iſtius ſapientie ſaluta-
ris. ſ. libꝛi diuine laudis. Naȝ pꝛeter vtilitates ſu
pꝛa poſitas etiaȝ ex hoc diſtractiones per varias
cogitationes plurium fantaſmatū: diaboli inſi
ctu ⁊ ſuggeſtione incidētes: ac ipſos oꝛātes ⁊ pſal-
lētes periculoſe ipedientes facilius euitant. teſtiū
oꝛandi ⁊ pſallendi melius tollitur. intereſſe diui-
no officio q̄libet eo amplius delectatur. fructu oꝛa
tionū ſuarū nō pꝛiuatur. meritum ſuuȝ augeť. to
ta celi curia letificatur ⁊ iocundať. Unde hoꝛum
gratia anteq̄ ad expoſitionem littere accedatur
aliqua eccleſiaſticis viris ⁊ maxime religioſis vti-
lia ſunt pꝛemittenda. ¶ Et quia pſalmus diciť
laus dei cum cantico. Pꝛimo videndū eſt de vti-
litate cantus vocalis. Secundo de modo cantan-
di atq̄ pſallendi. Tertio de attentione in officio
diuino ⁊ alijs oꝛationib⁹ adhibēda. Quarto qua
liter quis ad oꝛationem ſe debet pꝛeparare. Qui
to de oꝛationis inſtantia ⁊ eius exaudibilitate. Cāt⁹ vo
¶ Circa pꝛimū. ſ. de vtilitate cantus vocalis no- calis vti-
tandū eſt. ꝙ lȝ heretici vocales eccleſie cātus re- litas qui
pꝛehendant: eccleſia tn̄ nō ſine multa rōne eos in multos
ſtituit: hȝ em̄ hm̄oi cantus ſeu iubilus multos ef- habet ef
fectus vtiles. Unus eſt ꝙ coꝛ liquefacit in affectū fectus.
ſanctuȝ. Unde de Auguſtino ſcriptū eſt ꝙ fiebat
vberrime in hymnis ⁊ cāticis: ſuaue ſonātis eccle
ſie vocibus vehementer affectus. Et iterum ꝙ in
tentus modulationi hymnoꝛum ⁊ melodie pſal-
moꝛum reficiebatur delectabiliter: ⁊ fiebat hilari
ter. Item iubilus laudis mentem eleuat: oculos
coꝛdis attollit. vn̄ multi rapiuntur in extaſim in
huiuſmodi iubilatiōe. Et iō poſtq̄ dictū eſt in p̄s.
In eccl'is benedicite domino: ſeq̄tur ibi. beniamiȝ p̄s. lxvij.
in mentis exceſſu. Itē triſticiam malam depellit Ibidem
Un̄ glo. ſuper illud Iacobi. Triſtatur aliquis ve Iaco. v.
ſtrum oꝛet ⁊ pſallat ⁊c. Crebra pſalmodie dulce-
do nociuē triſticie peſtē repellit. Ideo dicit dauid p̄s. lxx.
Exultabunt labia mea. ſ. interioꝛa ⁊ exterioꝛa cū
cantauero tibi. Item pꝛeparat viam coꝛdis dn̄o
ad infuſionem multifoꝛmium gratiarum. Unde p̄s. lxv.
p̄s. Pſalmum dicite nomini eius ⁊ ſic iter facite. iiij. regū
Et in libꝛo regū dicitur: ꝙ cum caneret pſalmes iij.
facta eſt ſuper eū man⁹ dn̄i. Et iſti ſunt quattuoꝛ
effectus in anima. Item diabolum fugat. Unde ſ. reg. xix
in libꝛo regum dicitur ꝙ Dauid pſallent. recede
bat ſpūs malus a ſaul/ ⁊ melius habebat. Item
deum delectat. Unde in canticis ipſe dicit eccl'ie. Cātico-
Sonet vox tua in auribus meis: vox tua em̄ dul- rū. ij. d.
cis. Itē militantē eccl'iam vertit in ſimilitudineȝ
triumphantis q̄ ſemper iubilat ⁊ laudat. Unde
Bern̄. Nihil in terris ita ꝓpꝛie repꝛeſentat quēdā Bernar.
celeſtis habitationis ſtatum ſicut alacritas lau-
dantium deum. Item inimicos conturbat. vn̄ e ij. para.
in libꝛo palip. Cumq̄ cepiſſet laudes canere ver- xxix. f.
tit dominus inſidias ipſoꝛum ⁊ pcuſſi ſunt. Fe-
lices effectus iſti felicis iubilationis. que duritiā
coꝛdis reſoluit: que terrenā mentem eleuat. que
triſticiā ſeculi depellit. que ad ſuſceptionē diuine
benedictionis p̄parat. que diabolum fugat. deuȝ
delectat. militantem eccleſiam triumphanti aſſi-
milat: hoſteſq̄ ipſius confundit. O ergo q̄ vtile
⁊ q̄ ſalubꝛe eſt canere ac deuote frequenter pſal-
lere pſalmos pꝛopter iſtos et alios pꝛius tactos

Canēdi atq; psallēdi modus.

fructus et effectus salutares.
¶ Circa secundū s. de modo canendi atq; psal
lendi est diligenter aduertendū ꝙ in modo can
tandi qlibet persona ecclesiastica ⁊ maxime reli
giosa semper plus tenetur/⁊ debet placere deo ꝙ̄
hominibus. Quicunq; autem studet deo placere
in cantando: quanto purius ⁊ simplicius deo cā
tauerit/tanto magis deo placebit. Plus eñ at
Ver
tendit deus deuotionem ⁊ puritatē cordis ꝙ̄ mo
dulationem vocis. Unde quidam ait. Non vox s;
August.
votum: non musica cordula sed cor. Non clamor s;
amor: sonat in ore dei. Uñ ⁊ Augustinus. Cū mi
hi inquit accidit vt mihi amplius cantus ꝙ̄ res q̄
cantatur moueat: penaliter me peccare confiteor:
⁊ tunc mallē non audire cantantem. Cum autem
fratres in choro ad diuinū officium steterint: ca
ueat sibi quilibet ne sit piger ⁊ fastidiosus: sed co
gat corpus ⁊ spiritum stare reuerenter ⁊ psallere
ps. xxxi.
deo alacriter corā angelis qui ibi p̄sentes assistūt
dicens cū psalmista. In conspectu angelorū psal
lam tibi. Risus ⁊ verba inutilia frater penitus de
testetur: vbi corā dño maiestatis cū metu ⁊ reuerē
tia assistere debet. Uerba psalmodie distincte et
Bernar.
integre pronūciet non sincopando aut nimium ac
celerādo. Unde Bernardus fratres suos ammo
net dicens. Uos moneo dilectissimi strenue inter
esse laudibus diuinis: vt sicut reuerenter ita ⁊ ala
criter dño assistatis. Non pigri. non somnolenti.
non oscitantes. non parcentes vocibus. nō preci
dentes verba dimidia. non integra transilientes.
non fractis ⁊ remissis vocibus muliebre quoddā
de nare sonantes: sed virili (vt dignum est) sonitu
⁊ affectu voces sancti spiritus depromētes. Ubi
nota exemplum cōtra pigros ⁊ fastidiosos in diui
no officio aptissimum. Fertur enim ꝙ cū duo fra
tres quadam nocte sedendo in lectis suis sic qua
si cubando dicerent pariter matutinū: affuit dia
bolus cum fetore intolerabili dicens: ad tales ora
tionem tale debetur incensum.

Attentio in diuino officio adhibēda.

¶ Circa tertium s. de attentione in officio diui
no ⁊ aliis orationibus adhibēda. Et sciendū ꝙ
summo conatu debent oēs viri ecclesiastici ⁊ ma
xime religiosi dare operā vt versetur in corde qđ
profertur in ore. In oratione eñ petimus vt deus
nobis intēdat. Quō aūt pbabile est ꝙ hoc faciat
Bernar.
deus si nos nobis nō intendim⁹? Uñ Bernard⁹
Quō mihi intendit q̄ mihi nō intendo? Item qđ
magis efficax est i oratiōe est ex parte cordis. Uñ
August.
Augu. Potius ad vocem cordis ꝙ̄ corpis aures
Isidor⁹.
eius. Et Isidorus. Oratio cordis est nō labiorū:
neq; eñ deus deprecātis verba intendit: sed orā
tis cor aspicit. Qui ergo cor nō habet in oratione
subtrahit qđ meli⁹ est in oratiōe. Necessaria est
ergo cordis intentio/vt qđ ore precamur hoc etiā
mente meditemur. Ad hoc hortabatur Bernar
dus dicēs. Uos moneo pure interesse laudib⁹ di
uinis: vt nil aliud dū psallitis ꝙ̄ qđ psallitis cogi
tetis. spūs eñ sctūs illa hora grata nō recipit: qc
quid aliud ꝙ̄ debes neglecto eo qđ debes obtule
ris. Et iterū: Ad psalmodiā semp cor habeas ni
si ad aliud sublimius rapiaris. Omniū eñ que
ibi dicuntur vsq; ad vnā litterā te noueris ꝓ cer
to debitorem. vel dicendi in choro tuo/vel audien
di in alio. Inter omnia autē opera bona vt testa
tur abbas Agathon orare deum est difficillimum
⁊ plus habet laboris: q: semper demones festināt
interrumpere orationem: scientes ꝙ ex nulla re
impediuntur sicut per orationem fusam ad deum
Et inde est ꝙ in principio omnium horarum ca
nonicarum munientes nos signo crucis contra in
festationes diaboli dicimus. Deus in adiutoriū
meū intende. De cuius versiculi efficatia in colla
tione abbatis Isaac dicit̄ ꝙ recipit oēs affectus
quicunq; pñt humane nature inferri: ⁊ ad oēs in
cursus cōuenienter aptat̄. Habet eñ contra oia
discrimina imminētia ptectionē diuine inuocatio
nis habet cōsiderationē ppie fragilitatis. habz
fiduciam exauditionis. Omnibus infestationem
demonū patientibus inexpugnabilis murus est:
et clipeus munitissimus: defendens nos cōtra om
nium vitiorum impugnationes. In quacunq; eñ
tribulatione vel necessitate ↄstitutus habet dice
re: deus in adiutorium meum intende: dñe ad ad
iuuandū me festina. Sciendū autē ꝙ sicut dixit August.
Augustinus. Si quis parum intelligat psalmum
credat tamen aliquid boni esse in eo quod cātat
non oino sine fructu est. Idē credo si qs bene in
telligat et conet̄ intendere: sed ex fragilitate di
stractus non attendat actualiter ei qđ cantat.

Orōnis ad obsequiū preparatio.

¶ Circa quartum scilicet qualiter quis ad ora
tionem se debet preparare. Notandū est ꝙ sicut
in collatione abbatis Isaac dicitur. quales i ora
tionibus volumus inueniri. tales nos ante oratio
nis tempus preparare debemus. Ex precedenti
enim statu mens in supplicatione formatur: ⁊ id
circo qcqd volum⁹ vt nobis orātibus nō subrepat
ante orationē de nr̄o pectore debemus euellere.
Quicqd eñ añ horā oratiōis mens nr̄a ꝯcepit: ne
cesse est vt hoc nobis orātibus p recordationē oc
currat. Studeat ergo frater vt cogitationum tu
multus valeat euitare: ⁊ pusq; incipiat̄ officiū cor
ad deuotionē excitare. Idō eñ tā desides ⁊ tepi
di sum⁹ in diuino officio q: ante nō sum⁹ deuotio
ne excitati: ⁊ ita exim⁹ sicut intrauimus frigidi et
dissoluti. Cū vero officiū incipit̄ cogitatiōib⁹ va
gis iā reiectis: mētē sursum ad deū habeam⁹ in
tendētes his que psallunt̄. Alioquin si primo co
gitatiō h⁹ aditū pbuerim⁹ postea tumultu⁹ earū
vix euadere poterim⁹. Antiqu⁹ eñ hostis serpēs
lubric⁹ est: cuius si capiti nō resistit̄ tot⁹ in intima
cordis dū nō sentit̄ illabit̄: ⁊ vt fortis armat⁹ cona
tur custodire atriū suū. Et cōtra hoc multū valet
si mox frater vt a somno euigilat cogitatiōes abij
ciat: qbus eū diabol⁹ occupare vellet: ⁊ primitias
cogitationū suarū ⁊ actionū offerat dño in oratio
ne: vel aliqua bona meditatione cū corpis exerci
tatione: videlicet genuū flexiōe: manuū ptentio
ne. brachiorum in modū crucis expensione toti⁹
corporis prostratione ⁊ similibus vt docet̄ in. xxi.
patrum collatione. ex quibus affectus deuotio

nis excitatur ⁊ ſpiritus incaleſcit: ⁊ ex hoc frater
tota die deuotio: ⁊ expeditio: erit. Sciendū etiā
ꝙ ſicut collatione .ix. dicitur vt eo feruore ⁊ puri-
tate qua debet emitti poſſit oratio hec nobis ſūt
penitus obſeruanda. Primo enim ſolliciitudo
rerum temporalium eſt penitus abſcindēda. Se
cundo vt nullius negocij curam immo nec memo
riam admittamus. Tertio vt detractiones/vani
loquia/⁊ omnes ſcurrilitates ſimiliter ampute-
mus. Quarto ire ⁊ triſticie perturbatio eſt eruē-
da funditus. Quinto vt fomitem carnalis concu
piſcētie a corde noſtro radicitus euellamus ⁊ ita
quibuſ. ibetvit ijs penitus abſciſſis: iactāda ſunt
primum fundamenta humilitatis profunde: que
turrim illam precelſam celos penetrantem feruo
rem ſcȝ ⁊ deuotionem orationis valeat ſuſtenta-
re. Deinde supponenda eſt virtutum extructio
per quam mens ab omni euagatione lubrica poſ-
ſit cohiberi: ⁊ ad contemplationem diuinam ⁊ ex
ceſſus theoricos incipiat ſublimari: ac ſi ſemper
Orōnis inſtantia — ſibi dicatur ſurſum corda. ¶ Circa quintum ⁊ vl
timum ſcȝ de orationis inſtantia ⁊ eius exaudibi
litate eſt ſciēdum ꝙ oportet inſtanter orare. Un
de preceptor noſter non ſimpliciter ait orate: ſed
inquit orationibus inſtate. Non enim ꝓpter hoc
eſt deſiſtendum: ſi obſtrepentium cogitationum
tumultus mentem ab oratione abſtrahat: aut ſi
non ſtatim deus exaudiat: ſed eſt perſeueranter
inſtandum orando atqȝ pſallendo: quouſqȝ impor
tunas deſideriorum carnalium ſuggeſtiones que
noſtris obſtrepunt ſenſibus: fortiſſima intentiōe
ſuperemus: ac tam diu inſiſtendo quouſqȝ perſi-
Hugo. — ſtendo vincamus. Unde Hugo. Amat inqt deus
inſtātiam ⁊ importunitatem in prece. Si magna
ſunt premia non debent eſſe deſideria parua. Cuȝ
magnitudine enim pmioꝝ concordare dȝ magni-
tudo deſiderioꝝ. Qd ſi ad primas lachrymas do
minus non exaudit: nec ſic quidem a querendo ⁊
pulſando deſiſtendum eſt: ſed tanta potius per-
ſeuerandum inſtantia: tantoqȝ obſtinato clamo
re frequentandus ſaluator: donec impleat orātis

deſiderium. Eſt aūt ſciendum ꝙ triplex eſt ora- — Orō eſt triplex.
tio. ſ. vocalis de qua dicit pſalmiſta. Voce mea
ad dn̄m clamaui. Et mētalis de qua iterū dicit. — ps. iij.
Deſideriū pauperū exaudiuit dn̄s. Et actualis ſi — ps. ix.
ne opis q̄ fit bene operando: q: nō deſinit orare, q
non deſinit benefacere. Sciendū etiam ꝙ ⁊ ſi in-
ſtantia orationis multū valeat ad eius exaudibi
litatem non tn̄ ſemꝑ etiā viri ſancti in eo qđ pe-
tunt exaudiuntur: immo pleriqȝ mali in ſua pe-
titione a deo exaudiuntur: nō aūt boni: ſicut oſtē
dit Auguſt. in exemplis. Conſtat em̄ ꝙ Paulꝰ
apl's inſtanter orauit vt auferretur ab eo ſtimu-
lus: ⁊ tn̄ non fuit exauditus. Diabolus aūt i ſua
petitione exauditus fuit: cū petijt ſibi dari ptātē
in Job. ⁊ cū petijt ſe mitti in porcos. Sed vt ſub-
dit Auguſtinus apl's eſt magis exauditus. Apl's
enim exauditus eſt ad ſalutem ⁊ ſi non ad volun
tatem: ſed diabolus ad dānationē. Non ergo cō
triſtari dȝ bonus homo ſi in eo qđ petit nō exau-
ditur ad ſuam voluntatem: q: pleriqȝ ſibi nociuū
eſſet. Et ponit Auguſtinus exemplum de medi-
co: a quo ſi petat infirmus aquam frigidaȝ: ſi no
uit obeſſe non dat: ſi prodeſt ſtatim dat. Diſce
ergo (ait Auguſtinus) rogare deum ⁊ medico cō
mittas. quod ipſe nouit faciat. Tu morbum con
fitearis: ille medicamentum exhibeat: tu tantuȝ
charitatem tene. Nam ille ſecari vult: vrere vult
tu ſi clamas ⁊ non exaudieris in aduſtione ⁊ tri-
bulatione: nouit ille quouſqȝ putredo eſt. Tu iā
vis vt reuocet manus: ⁊ ille vulneris ſinuȝ atten
dit: ſcit quouſqȝ perueniat. Non exaudit ad vo-
luntatem/ſed exaudit ad ſalutem. Hec Auguſti
nus. ¶ His ergo premiſſis tanꝗ exhortatiuis
ad pſallendum et cantandum pſalmos ⁊ diuinū
officium inſtantius ⁊ libentius ad orandum attē
tius ⁊ feruentius. Nunc ad aliqualem expoſitio
nem pſalmorum procedamus: premittendo vt cō
muniter circa quemlibet pſalmum quis auctor
ipſius pſalmi. Quis titulus. Que materia. Que
intentio. Que ſententia in generali.

Pſalmus de chriſti ſiue de viri iuſti perfectione ⁊ felicitate. Impiorumq; vanitate et damnatione. Pſalmus.j.

Beatus vir qui nõ abijt in cõſilio impioꝝ ⁊ in via peccatoꝝ non ſtetit: ⁊ in cathedra peſtilentie nõ ſedit.

¶ Auctor huiꝰ pſalmi ꝓprie ignoratur: tñ magis cõit̃ credit̃ fuiſſe Eſdras ꝓpheta q̇ leg̃ reparauit ⁊ ſic etiã pſalmos in hoc libro recollegit: ⁊ ſue recollectioni hũc pſalmũ ꝑ modũ cuiuſdã ꝓlogi ꝑpoſuit. Ipſe eñ pſalteriũ ⁊ totã bibliothecam a babylonis cõbuſtã inſtinctu ſpũſſancti reformauit: ꝑter q̇nq; libros Moyſi quos apud ſamaritanos inuenit: ⁊ eod̃ ſpũ reuelante pſalmos ita diſpoſuit: eiſq; titulos appoſuit. Sic eñ eſt titulus in pſalmo: quõ clauis in domo q: ſicut ꝑ clauẽ reſeratur domus vt ſit ingreſſus in eã: ſic per titulũ apitur pſalmus vt ſit introitus in eiꝰ itelligentiã. Sed huic pſalmo ideo titulus nõ apponitur: ne titulus ꝑſcriptꝰ libri caput ⁊ initiũ videretur: q: pſalmus ille principiũ eſt ⁊ pfatio: ac q̃ſi prologusꝰ ⁊ titulus libri pñtis. Sicut eñ titulꝰ illuminat ⁊ totã ſequẽtẽ materiam ꝑlibat: ſic ille pſalmus totã materiã ſeq̃ntis opis tangit ⁊ oſtẽdit. Vñ in ſeq̃ntibus xp̃s eũ caput libri appellat dicẽs. In capite libri ſcriptũ eſt de me. ¶ Materia pſalmi eſt xp̃i bonitas ⁊ pfectio: impioꝝ vero miſera ⁊ eterna dãnatio. ¶ Intentio ad bonum hoies allicere ⁊ iuxta poſſe eos xp̃o cõformare. ⁊ a malo ꝑ exemplũ dãnationis impioꝝ retrahere ¶ Snia in gñali ꝓpheta in iſto pſalmo tãq̃ in ꝓlogo capite ⁊ pricipio libri agit de illo q̇ eſt caput ⁊ principiũ oim. ſ. de xp̃o deſcribens ⁊ pnuncians ipſius pfectionem ⁊ felicitatẽ: impioꝝ vero vanitatẽ ⁊ infelicitatẽ. Quia igit̃ oẽs ad beatitudinẽ tendũt: nec beati eſſe niſi ꝑ xp̃m poſſunt: proponit nobis xp̃m in exemplũ: ⁊ incipiẽs a beatitudine oñdit eũ ab omni malo liberũ ꝑ remotionem eoꝝ q̃ in primo hoie fuerunt. Vñ ad hoc vtit̃ cõparatione veteris ade: q̇ ideo infelix ⁊ miſer: q̇a abijt in cõſilio impioꝝ. ſ. ſerpenti: ⁊ eua ↄſenties in via peccatoꝝ ſtetit: ope peccãs in cathedra peſtilentie ſedit: alijs exẽplũ peccãdi dando docẽs: ⁊ ſic erat impius q: peccauit in deũ: peccator: q: in ſe. peſtilẽs q: in ꝓximũ. Sed nouus Adã qui peccata deleuit eſt felix ⁊ beatus: q: nullo predictoꝝ modoꝝ peccauit. ¶ Snia in ſpeciali: primus ergo homo infelix: ſed ſcd̃s [Beatus eſt vir] ſciliꝫ ipſe xp̃s q̇ ab inſtanti ſue conceptionis fuit beatꝰ beatitudine clare viſionis ⁊ pfecte fruitionis. Et vir contra proſpera ⁊ aduerſa firmus: ac in omnibus virtutibus ſanctus ⁊ pfectus [qui non abijt in conſilio impiorum] iniquis cõſilijs eoꝝ conſentiendo. [Et in via pctõꝝ nõ ſtetit] malũ operãdo [⁊ in cathedra peſtilẽtie] ⁊ cõtagij [nõ ſedit] doctrinã erroneã ⁊ infectiuã docẽdo. Hoc eſt nõ cogitauit malũ: non fecit malũ: non docuit malum ſiue ꝑ verbum ſiue ꝑ exemplum. Dicto ergo quõ xp̃s immunis fuit ab omni malo: oſtendit quomodo plenus omni bono dicens.

2 Sed in lege dñi volũtas eiꝰ: et in lege eiꝰ meditabit̃ die ac nocte.

¶ [Sed in lege domini] ſcilicet dei patris [voluntas eius] fuit quia a p̃ceptis patris nunq̃ filius diſcordauit. Ex quibus verbis colligimus q̃ preceptis dominicis non ex neceſſitate ſed voluntate: non timendo ſed amando obedire debemus. Et hec voluntas non fuit ocioſa vel ad horã. ſed [⁊ in lege eius meditabitur] non vt ſm eã diſputet: ſed vt ſm eam viuat [die hac nocte]. id eſt aſſidue et ſine ceſſatione. Vel in proſperis ⁊ aduerſis que ſignificari ſolent nomine diei et noctis. Poſtq̃ enim dixit xp̃m plenum omni bono in ſe: oſtendit eum vtilem nobis dicens.

3 Et erit tãq̃ lignũ qd̃ plãtatũ ẽ † ſecus decurſus aquaꝝ. qd̃ fructũ ſuum dabit in tempore ſuo.

¶ [Et erit tanq̃ lignum] tanq̃ ſic notat ſimilitudinem/ vt veritatis nõ excludat expreſſionem chriſtus enim eſt vere lignum vite: quia eſt cibus vite quo quiſquis reficitur: vita viuet ⁊ nõ morietur. [quod plantatum eſt] in incarnatione [ſecꝰ] id eſt iuxta [decurſus aquarum]. id eſt plenitudinem gratiarum: contra eſtum vitiorum: quia habet in ſe fluentia omnium virtutum ⁊ gratiarum cui non eſt ſpiritus datus ad menſuram. [quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo] q: duꝫ erat in mundo fructum bonorum operum dedit: ⁊ aditum paradiſi per paſſionem reſerauit: ⁊ nihilominus in preſenti dat fructuꝫ gratie: ⁊ in futuro dabit fructum glorie.

4 Et folium eius nõ † defluet: ⁊ oia quecunq; † faciet ꝓſperabuntur.

¶ [Et foliũ eius nõ defluet] .i. verbũ eiꝰ nõ erit inſtabile ⁊ irritũ: ſed immutabile ⁊ firmuꝫ: q̇cq̇d eñ xp̃s p̃dicit ad effectũ oino pducit. Et bene folia verba dicũtur: q: ſicut folia fructus tegũt/ ſic verba xp̃i ꝓmiſſiones eius cuſtodiunt: ⁊ quid ꝑ ſingula? [oia quecunq; faciet]. ſ. fructus ⁊ folia facta ⁊ dicta [ꝓſperabuntur] ſibi ⁊ ſuis. Omnia enim ad ſalutẽ noſtraꝫ facta ſunt: factis quidem ipſius tanq̃ fructibus ſpiritaliter paſcimur: dictis vero eius tanq̃ folijs a vitijs obumbramur: ⁊ hec ſibi ad fructum ſuum proficiunt et vitam eternam nobis obtinebunt. Sed.

Marginal notes: Ps. xxxix. — Precepτis dñicis nõ ex neceſſitate ſed voluntate obedire debemꝰ. — Al. † ſm — Al. † decidet. Al. † fecerit.

5 Non ſic ipij nõ ſic: ſed tanq̃ puluis quẽ ꝓijcit vẽtꝰ a facie terre.

[Non ſic impij] qui carent bonitate moꝝ [non ſic] fructificant ⁊ ꝓſperabuntur: q: a tanta ⁊ tali perfectione excluduntur/⁊ nihil hoꝝ aſſequũtur. In repetitione aũt immobilis firmitas oſtẽditur. [ſed] erunt [tanq̃ puluis] aridi ⁊ infecũdi non habentes humorem gratie dei: leues ⁊ inſtabiles: ⁊ prauis ſuggeſtionibus cedentes [quem proijcit ventus a facie terre] q: ventus ſuperbie et impulſus tentationis ꝓijcit eos nunc a ſtabilitate mentis ⁊ virtutis. ⁊ deinde a preſentia eterne ſtabilitatis: et a ſpecie ſeu viſione patrie celeſtis. Et.

6 Ideo nõ reſurgũt ipij in iudicio neq̃ pctõres in conſilio iuſtorũ.

Duplex expoſitio huiꝰ verſiculi. [Ideo] q: ꝓiecti a deo [non reſurgunt impij] obſtinati prima reſurrectione a morte peccati [in iudicio] diſcuſſionis vt ſe iudicent ⁊ diſcutiant ſe q̃ accuſent ⁊ peniteant [neq̃ peccatores] ijdem [in conſilio iuſtorum] quoꝝ conſilium eſt penitentiam agere/⁊ voluntatem dei ſuis voluntatibus ꝑferre. Uel in futuro [non reſurgunt impij] .i. penitus infideles [in iudicio] .i. vt iudicentur: q: iã iudicati ſunt [neq̃ peccatores] .i. falſi chriſtiani: [in conſilio] .i. congregatione [iuſtorum] vt cũ eis iudicent vel vt iudicati in collegio iuſtoꝝ q̇eſcant non enim habebit reſurrectionem ſcdam ad immortalitatem qui non habuit primam per ꝯfeſſionem ⁊ penitentiam.

Al. † et iter aũt. 7 Qm̃ nouit dñs viam iuſtorum. †et iter impiorum peribit.

[Qm̃ nouit dñs] .i. approbat ⁊ acceptat [viã iuſtoꝝ] .i. ꝓgreſſum vite eorum [⁊ iter] .i. progreſſus vite ⁊ opus [impioꝝ peribit] ꝑ reprobationẽ ſine fructu coram dño tanq̃ non approbatum ſed reprobatum ab eo. Ac ſi diceret: peribit: ꝗ nõ nouit dñs vt hoc ſit neſciri a dño qḋ eſt perire: ⁊ hoc ſit ſciri a dño qḋ eſt manere. Noſſe dr̃ dñs ꝑ ſcientiam. Ita nouit tam bona q̃ mala. Item per approbationem ⁊ ſic ſola bona vt hic. Item per experientiam: ⁊ ſic xp̃s nouit infirmitates noſtras: *Noſſe dr̃ xp̃s quia noſſe facit.* dicitur etiã noſſe q: facit noſſe vt ibi: nũc cognoui ꝙ timeas dominũ .i. feci te ⁊ alios cognoſcere. ¶ Moraliter etiam poteſt ille p̃s de vnoquoq̃ iuſto intelligi vt ſic dicamus. *Moralr̃* Omnis vir erit iuſtꝰ eritq̃ beatus qui non conſentit in malo alterius nec ipſe malũ facit aut docet: hoc eſt qui non peccat cogitando: operando: verbis vel exemplis docendo. Cuius voluntas et meditatio ſemper eſt in lege domini: q: vir ſanctus ſacrã ſcripturã ſemper dz ante oculos ponere: ⁊ ad eius regulã actꝰ ſuos dirigere. Hic tanq̃ lignum firmiter ſtabilitum ſecus decurſus aquaꝝ plantatur: cum ꝑ infuſionem ſancti ſpũs in charitate radicatur ⁊ firmatur. Et q: charitas nunq̃ ocioſa eſt: ideo fructũ bonoꝝ operum in tẽpore ſuo dabit: q: ꝓ varijs tẽporibus varia opera exercebit. Et folium eius .id eſt verba eius non defluent in terram: ſed potius de deo ⁊ de celeſtibus loquitur. Uel non defluẽt in mortale peccatum. licet quandoq̃ fluant: quia ſermo eius in veritate conſiſtit/et a ſuperfluitate verborum linguam compeſcit. Facta quoq̃ eius proſperantur. quia mala bonis non admiſcentur ⁊ bene cepta vſq̃ ad finem perducuntur. Non ſolum autem proſpera: ſed etiam aduerſa non ſolũ bona ſed etiam mala cooperantur ei in bonum. quia poſt culpam fortior reſurgit ⁊ cautior: ad iuſticiam redit: et miro modo fit ꝙ vnde peccauit inde iuſtior exiſtit. Ubi auguſtinus. *Auguſt.* Omnis ſcriptura ad imitationem mediatoris dei ⁊ hominũ hominis chriſti ieſu fideles inuitat: vt per imitationẽ ad ſimilitudinem eius peruenire mereãtur ſic ergo ⁊ hic primus pſalmus docet credentes vt largitorem ⁊ auctorẽ vere beatitudinis ſequantur declinando mala ⁊ faciendo bona vt ꝑueniãt ad ſimilitudinem eius. Ubi et hilarius. *Hilariꝰ* Speciosiſſimum autem hoc et digniſſimum incipiendorum pſalmorũ ſpiritus ſanctus ſumpſit exordiũ vt humanam infirmitatẽ per ſpem beatitudinis ad innocens religionis ſtudium adhortaretur: vt ſacramentũ dei corporati doceret. vt communionem glorie celeſtis polliceretur vt penam iudicij demonſtraret: vt differentiã reſurrectionis oſtẽderet: vt prouidentiam dei in retributione monſtraret perfecta ſcilicẽ conſummataq̃ reſurrectione tante ꝓuidentie ordinẽ inchoauit: vt hoim imbecillitatẽ ad fidei ſtudium beati viri ſpes illiceret: ſpei beatitudinẽ cõparata ligni ſilitudo ſponderet inſolẽtẽ impietatẽ intra metũ denũciata impijs ſeueritas coherceret. meriti differentiam in conſilijs ſanctorum conditionis ordo diſtingueret. dei magnificentiam in cognoſcendis iuſtorũ vijs equitas cõſtituta monſtraret.

Oratio.

Effice nos dñe tanq̃ fructuoſiſſimum lignum ante ꝯſpectũ tuũ vt tuis imbribꝰ irrigati/mereamur tibi ſuauiũ fructuum vbertate placere. Per dñm.

Pſalmus de conuentu infideliũ contra chriſtum in ſua paſſione Et de regni chriſti inſtitutione ⁊ dilatatione. p̃s. ij.

Quare fremuerunt †gentes: et populi meditati ſunt inania? *† vt q̇d.*

Pſalmus iſte ſecundus eſt in ordine ⁊ primus in titulo. Unde et in actibus apoſtolorum primus dicitur. ¶ Auctor huius pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus pſalmus dauid. hoc eſt pſalmus ille .i. tractatꝰ ille qui dicitur pſalmus quia monet ad bene operandum attribuitur dauid ideſt chriſto manu forti: qui agit hic de ſe rege vt ſubijciamur ei. ¶ Materia: regnum xp̃i et

conuentus infideliuȝ contra xp̄m. ¶ Intētio: ſub-
dere hoīes regno xp̄i: ⁊ eos ſpē bone vite nō in ſe
ipſis ſed in xp̄o conſtituere. ¶ Snīa in gn̄ali: pro
pheta in iſto pſ. loquitur in pſona ſua vel chriſti
de conuentu infidelium contra xp̄m in ſua paſſio
ne: cōſīdēq̄ꝫ infidelium deſtructione. Itē de re-
gni xp̄i inſtitutione: ⁊ de ipſius xp̄i inenarrabili
eterna generatione. Inſup de regni xp̄i inſtituti
dilatatione ⁊ dilatatiue generatione. ¶ Sententia
in ſpeciali. ¶ Increpans ergo perſequentes pro
pheta vel xp̄s dicit. Quia xp̄s talis ⁊ tantus eſt
qualem ⁊ quantum eum propheta ſupra deſcri-
bit. vel q: talis ⁊ tantus ſum qualē ⁊ quātū me
ꝓpha deſcribit. [Quare]. i. qua ſine vtilitate [fre
muerunt] vt fere: ſine ratione [gentes]. i. gētiles.
ſ. romani milites contra chriſtum vel contra me
talem ⁊ tantum [⁊ populi]. ſ. iſrael. i. iudei [medi
tati ſunt inania] cogitantes extinguere chriſti vel
meum nomen ⁊ regnum ne pderent gentem ⁊ lo-
cum. q. d. fruſtra. q: non ſunt cōſecuti intentū ſed
euenit contrarium: nam q: innocētem dn̄m occi-
derunt ideo nomē eius auxerūt: ideo ⁊ gentem ⁊
locū pdiderunt. Miroq̄ꝫ modo actuȝ eſt vt dum
ſuum conſilium implere ſe crederent conſiliū do-
mini nolentes ⁊ neſcientes implerent.

2 Aſtiterunt reges terre/ et prin-
cipes conuenerunt in vnum: ad-
uerſus dominū et aduerſus chri
ſtum eius.

¶ [Aſtiterunt] contra regem celi [reges terre]. ſ.
herodes prior qui pueros occidit: ⁊ poſterior qui
in morte chriſti cōſenſit: ⁊ pilatus vice regia fugē
tes. [⁊ principes] iudeorum ſcilicet annas et cai-
phas [conuenerunt ſimul in vnum] prauum ꝯſen
ſum ⁊ voluntatem [aduerſus dominum] patrem
qui eīn contradicit filio contradicit ⁊ patri [⁊ ad
uerſus chriſtum eius] ſcilicet filium vel me vnctū
pre participibus meis: ⁊ ſic non ſolum minores ſꝫ
etiam maiores ſurrexerunt contra eum. Qđ ad-
huc futurum preuidebat in re tanq̄ꝫ preteritum
ponit propter certitudinem prophetie: ⁊ q: iam
preterierat in oſtenſione. Hec ergo fecerunt di-
centes.

Al'.† abijciamus. 3 Dirumpamus vincula eoꝝ: ⁊ †
ꝓijciamus a nobis iuguȝ ipoꝝ.

¶ [Dirumpamus vincula eorum] ſcilicet domi-
ni patris et chriſti eius. vel chriſti ⁊ ſuorum. id eſt
obligationes quibus in eorum ſeruitute allega-
ri ⁊ detineri poſſimus [⁊ proijciamus a nobis] ne
dominetur ſuper nos [iugum ipſorum] ſcilicet le-
gem nouam in quaȝ volunt nos inducere: eamq̄ꝫ
ceruici noſtro imponendo nos ligare. q. d. deſtrua
mus vincula religionis chriſtiane: ne nos ſibi va-
leant aſtringere ⁊ ſubiugare: hoc apte ductis ⁊ re-
bellibus conuenit qui nolunt ſuaue iugum chri-
ſti ſibi imponi: et qui renuunt ſuperioribus ſub
iugari. Sed.

4 Qui habitat i celis irridebit eos
⁊ dominus ſubſannabit eos.

¶ [Qui habitat in celis] ſpiritualiter. ideſt i ſan
ctis animabus ⁊ angelis. vel in celis. ideſt celeſti
bus manſionib᷒. ſcꝫ de᷒ [irridebit eos] facto. i. ir-
riſibiles dabit cum non impleuerint ꝓpoſitum. ⁊
iactantiam eorum deriſione dignam faciet ⁊ oſtē
det fruſtrando eam conatu ſuo [⁊ dominus ſub-
ſannabit eos] ſimiliter facto ideſt ſubſannatione
dignos reddet cum in iudicio diſtricta vltione pu
niet quia machinationes ⁊ conſilia praua ⁊ ini-
qua malorū ñ ſortiuntur effectum bonum ſꝫ ſem
per veniunt eis in malum: vel in hoc ſeculo vel in
futuro. ⁊ quandoq̄ꝫ in hoc ⁊ in illo.

5 Tunc loquetur ad eos in ira ſua
⁊ in furore ſuo cōturbabit eos.

¶ [Tunc] ſcꝫ in preſenti tēpore [loquetur ad eos
per ſcripturas ⁊ per ſanctos [in ira ſua] ideſt i cō
minatione pene. Vel [tunc] ſcꝫ in die iudicij [loq̄-
tur ad eos in ira ſua] dura eos arguens increpa-
tione quibus ante tacuit in manſuetudine] ⁊ in
furore ſuo] ideſt implacabili vltione ſcꝫ pena eter
na. [conturbabit eos] in corpore ⁊ anima. tūc eni
diſtricta animaduerſione feriet quos longanimi
tate ſue patientie ante tollerauit. Et ponitur h̄
cauſa pro effectu. ſ. ira ⁊ furor pro vindicta quam
comminabitur ⁊ inferet quaſi eſſet iracundus et
furioſus. quia ira ⁊ furor non cadit in deo. dein-
de eſt vox chriſti.

6 Ego autem conſtitutus ſum rex
ab eo ſuper ſyon mōtem ſanctū
eius: predicans preceptū † eius. Al's.† ipſius.

¶ [Ego autem] cuius vincula dirumpere ⁊ iugū
abijcere illi meditabantur [conſtitutus ſum rex]
ſecundū humanitatem [ab eo] ſcꝫ a deo patre [ſu-
per ſyon montem ſanctum eius] ideſt ſuper eccle
ſiam de iudeis que radios fidei primo recepit ſi-
cut mons: quia ad eos principaliter chriſtus miſ
ſus fuit. Eccleſiam ſyon montem ſanctum ap pel
lat: q: deum ſeu dei gloriam ſpeculatur. ⁊ quia al
ta in virtutibus ⁊ firma [pdicans preceptum ei᷒]
ideſt doctrinā euangelij ego quidem per me in
iudea per apoſtolos vero in omni terra. Et q: nō
tm̄ eſt rex ſuper iudeos/ ſed ſuper gentes. ꝓbat
etiam de gentibus dicens.

Eccleſia mons ſanctus dei.

7 Dominus dixit ad me filius me
us es tu: ego hodie genui te.

¶ [Dn̄s] ſcꝫ pr̄ [dixit ad me] cui᷒ dicere q̄ſi q̄ꝫ ac-
cipit ꝓ gignere vel facere: pro diſponere vl ꝓmit
tere [fili᷒ me᷒] cōſubſtātialis [es tu] ꝑ naturā [ego
hodie]. i. eternaliter ⁊ in preſentia eternitatis [ge
nui te] verbum mihi coeternum. ex me ineffabili
genitura. Vel temporaliter per ſpm̄ſanctum ex
virgine maria. Quia vero hodie preſentiā ſignifi
cat ⁊ qđ eternū eſt ſemꝑ eſt: iō de eterna genera-

tione aptius accipitur ꝙuis etiã accipi poſſit de tempoꝛali. Dixit ergo ꝛ pmiſit ei de gentibus in hereditatem ſibi dandis. vnde ſubiungitur. Et quia filius meus es naturalis ideo.

8 **Poſtula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatem tuam: ꝛ poſſeſſionē tuam terminos terre.**

[Poſtula] id eſt poſtulabis cum homo factus fueris [a me] oꝛando pꝛo fidelium ſalute. Uel poſtula a me] id eſt obedi mihi moꝛiendo vt poſſis poſtulare. ipſe enim nunc interpellat pꝛo nobis. [ꝛ dabo tibi] potius ꝙ alijs [gentes] id eſt gentiles ꝛ nationes mundi [hereditatem tuam] id eſt vt eas ad fructificandum excolas: ꝛ quaſi iure hereditario poſſideas. [ꝛ poſſeſſionem tuam termīos terre] id eſt non ſolum partem gentium ſed omnes habitantes terram vſq ad fines eius vt omnes nomini chꝛiſtiano copulentur. et a te omnes ad eoꝛum ſalutem ꝛ tuum fructum poſſideant.

9 **Reges eos in virga ferrea: et tanquã vas figuli † confringes eos.**

Al. † cōteres.

[Reges eos] quaſi dicat non eris tirannus [in virga ferrea] id eſt iuſticia inflexibili a rectitudine. De qua alibi dicitur. virga directionis vel equitatis virga regni tui. que ideo dicitur virga quia recta. ideo ferrea quia dura. Recta bonis. dura malis. blãda iuſtis. aſpera peruerſis. [ꝛ tanquã vas figuli confringes eos] rebelles quidem ad interitum vt nunquã viuificentur: ſicut vas figuli fractum nunquã reintegratur. ſed obedientes ad vitam conterēs in eis terrenas cupiditates. ꝛ quicquid de peccatoꝛum limo cōtraxerunt. Deinde ē vox pphete exhoꝛtantis.

p̄.xliiij.

10 **Et nunc reges intelligite † erudimini qui iudicatis terrã.**

Al. † et

[Et nunc] id eſt per ea que dicta ſunt ꝛ quaſi iam innouati contrito in vobis luto: facti [reges] iam valentes vos regere ꝛ quicquid in vobis ſeruile ꝛ beſtiale eſt. [intelligite] que dicta ſũt ꝛ quãta filius facit ac intelligenter agite. ꝛ ſi per vos non ſufficitis [erudimini] ab alijs ꝛ ad perfectionē tendite [qui iudicatis terram] id eſt cognoſcitis vos eſſe vaſa lutea ꝛ damnatis in vobis terrena. Uel [ꝛ nunc] chꝛiſto rege conſtituto [reges] terreni [intelligite] chꝛiſti regiam maieſtatem ne temere dominemini. [ꝛ erudimini qui iudicatis terram] ſcientes vos habere iudicem ſuperioꝛem omnia clare intuentem. Non enim intellectus pꝛoficit / ſi vſq ad eruditionem vite non peruenit.

11 **Seruite domino in timoꝛe: ꝛ exultate ei cũ tremoꝛe.**

Dño ſeruire regnare eſt

[Seruite domino] omnium / cui ſeruire regnare eſt [in timoꝛe] animo caſto ꝛ filiali qui non ſinit peccare. ꝛ retrahit a peccato ſicut frenum retrahit equum a pꝛecipitio. vt qui ſtat videat ne cadat. ſed ne miſera ſeruitus videatur ꝛ ne timoꝛ frãgat addit [et exultate ei] id eſt voluntarie ꝛ ſolariter ſeruite per coꝛdis deuotionem ꝛ eleuationē in deum. quia timoꝛ dei non eſt miſerie ſed gaudij. ſed ne iterum in temeritatem eatur: ꝛ ne leticia extollat ſubdit [cum tremoꝛe] coꝛpoꝛis. nō diſſolute ne negligens ſit exultatio. Iſte ſunt due mole inter quas debet moli omnis chꝛiſtian⁹ ſcilicet timoꝛ ꝛ ſpes. vt ꝛ de ſpe exultet: ꝛ de timoꝛe tremat. Et

Timoꝛ dei ē gaudij.

12 **Apphēdite diſciplinã ne quãdo iraſcatur dominus: ꝛ pereatis de via iuſta.**

[Appꝛehendite diſciplinam] dei id eſt ſubijcite vos humiliter diſcipline chꝛiſti ꝛ coꝛrectioni: vt in pꝛoſperis timoꝛem / ꝛ in aduerſis patientiam ꝛ ſpem habeatis. ne quis ſe in illis per elationē extollat. aut in iſtis per puſillanimitatem ſe deijciat [ne quando iraſcatur] contra vos ſi nō feceritis [dominus] qui diu ſuſtinet [ꝛ pereatis] id eſt deficiatis deo vindicante in vos tranſgreſſionē huius doctrine [de via iuſta] id eſt iuſticie ꝛ veritatis ſcilicet ab operatione bona: a qua deficere magna pena eſt his qui dulcedinem iuſticie guſtauerunt. Et non ſolum ne pereatis / ſed etiam vt beati ſitis. quia.

13 **Cum exarſerit in bꝛeui ira eius beati omnes qui confidũt in eo.**

[Cum exarſerit] id eſt ardendo tranſierit et pꝛoruperit ad vindicandum [in bꝛeui ira eius] inferendo penam in pꝛeſenti que bꝛeuis eſt reſpectu future. [beati omnes qui confidunt in eo] id eſt qui tunc non franguntur in patientia ſeu deſperatione / ſed fiducialiter expectant remunerationem vite future. Uel poteſt hoc de vindicta futura intelligi que ventura eſt in bꝛeui quãuis longe putetur. ꝛ beati erunt tunc omnes qui confidunt in eo nunc. Tunc enim ad regnum peruenient. Quidam confidunt in meritis tantum / ſed non arbitrantes ſibi gratiam eſſe neceſſariã. Alij totam fiduciam ponunt in gratia: ſed beati qui confidunt id eſt in vtroq fidunt vt tamen pꝛincipalitatem gratie attribuant / ꝛ ſecundario de operibus ſuis fidant. Salubꝛe conſilium eſt confidere de miſericoꝛdia. ſed inde totum pendere ſtultum eſt refugium. ¶ Moꝛaliter tria hic notantur que nos infeſtant ſcilicet peccata. mundus diabolus. Per gentes enim notantur ſeptē peccata que per ſeptem gentes ſignificantur in Deutero que fremuerunt diũ per tentationē concutiunt. Per populos mũdani perſecutoꝛes qui nos meditantur extinguere ꝛ delere. Per reges terre ꝛ pꝛincipes demones / rectoꝛes / ꝛ pꝛincipes tenebꝛarum qui conſurgunt aduerſus dominum dum nobis auferre bona creationis nituntur. ꝛ aduerſus chꝛiſtum dum bona recreationis ſpoliant

Moꝛal'r

enim nos naturalibus ⁊ gratuitis. Sed econtra
ſancti dirumpunt vincula amoris male accenden
tis: ⁊ iugum timoris male humiliantis. Et domi
nus irridebit malos quando nolet miſereri. quia ſcd̄m
Gre. Gregorius. Ridere dei eſt afflictioni nolle miſereri. et
Matth. xxv. ſubſanabit quādo terribiliter eis dicet. Ite male
dicti in ignem eternum. Iuſtus vero cognoſcens
ſe conſtitutum a deo ſuper animam ſuam deū per
fidem ſpeculantem vt eam regat/ ⁊ ab eo genitū
in operibus bonis vt in virtutibus proficiat: po
ſtulat a deo orando vt ſibi per gratiam ſuam aſſi
ſtat. cui deus dat gentes ideſt ſubdit ei motꝰ car
nis/ ⁊ vitia in hereditatem ſuā vt eis dominetur
ne procedant. Unde ab hero dicitur hereditas quia
Hereditas vñ dr: in ea libere quis dominetur: cui ⁊ dat in poſſeſſionē
terminos terre qui ſunt natiuitas ⁊ mors: q: im
primunt eius memorie q̄ vilis fuit in origine. ⁊ q̄
contemptibilis erit in morte. Sed ſacerdotes da
gon non calcant ſuper limē. ſcʒ ſuperbi qui nolūt
attendere ingreſſuʒ ⁊ egreſſum ſuum. Cetera pa
tent ex premiſſis.

Oratio.

Dirumpe domine noſtrorum vincula pec
catorum. vt iugo tue ſeruitutis innexi va
leamus tibi cum timore ⁊ reuerentia fa
mulari. Per dominum.

Pſalmus de chriſti paſſiōe ⁊ eiꝰ glorioſa ſurrectione vel eccleſie: ⁊ vnuſquiſqʒ fidelis tribulatio ne et impugnatione.

1 Pſalmus iij.

Domine quid multiplica
ti ſunt qui tribulant me
Al. † ſup multi inſurgūt † aduer
ſum me.

Auctor huiꝰ pſalmi ꝓpheta dd̄. Titulus. Hic
eſt pſ dauid cum fugeret a facie abſolon filij ſui.
Ideſt pſ ille attribuitur dd̄. i. xp̄o manu forti q̄ lo
quitur. Pſalmus dico agens de eo qd̄ contigit. ſ.
de paſſione ⁊ reſurrectione que in hiſtoria ſignifi
cata ſunt cū fugeret. i. cum auferendo grām ſuā
recederet a facie abſolon filij ſui. i. a mente iude
quē cū alijs apl̄is gratia ſua elegit ad hoc vt filꝰ
ſuus eſſet. Et bene per abſolon qui pax patris di
citur iudas intelligitur: q: q̄uis ille cum xp̄o pacem
non habuerit tñ xp̄s ei pacē ⁊ ore dedit ⁊ corde te
nuit. ¶ Materia. chriſti paſſio ⁊ reſurrectio.
Abſolon quō interpretatur ¶ Intentio. non credentes xp̄i mortē paſſionem
⁊ reſurrectionem redarguere: ⁊ electos ad paſſio
nis conſtātiā exemplo chriſti hortari. ¶ Snia in
generali. ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona chriſti
hominis loquitur ad patrē de multitudine eū per
ſequētium cōfitetur dei patris aſſiſtentis p̄ſidiū
ſueqʒ a ſomno mortis reſurrectiōis preconiū ⁊ ad
uerſariorū exterminiū. ¶ Snia in ſpeciali prece
dens pſ oſtendit nō preualuiſſe xp̄o principū for
titudinē. hic oſtendit ⁊ nō p̄ualere multitudineʒ.
Chriſtus ergo ad patrē loquēs/ ⁊ de tot perſecu
torib9 quaſi ammirās dicit [Dn̄e] pater [qd mul
tiplicati ſunt q̄ tribulant me] in inſidiādo. q. d. fru
ſtra. Tā ſcʒ multiplicati ſunt vt cū pontificibus ⁊
ſacerdotibus: ſcribis ⁊ phariſeis ⁊ turbis: necnō
cū gentiliū regibꝰ eorūqʒ miniſtris. ⁊ numero per
ſequētiū ꝓprius acceſſerit diſcipulus vt de nume
ro diſcipulorū augeatur numerus pſecutorū [mul
ti inſurgūt aduerſum me]. ſ. vt me deprimāt me
manifeſte perſequendo ⁊ impugnando.

2 Multi dicunt anime mee: non eſt ſa Al. † illi.
lus † ipſi in deo eius.

[Multi] de meis inimicis ⁊ perſecutoribꝰ: mi
hi ⁊ mortē ꝓmittendo ⁊ inſultando [dicunt]. i.
dicendo cōminantur [anime]. i. vite [mee] in rei euiden
tia. ſ. oſtendentes hoc verbo ⁊ opere [nō eſt ſalus
ipſi in deo eiꝰ]. i. in eo quē ſibi deū facit hoc eſt de
us non ſaluabit nec liberabit eū de manu noſtra.
niſi enim reſurrecturū deſperarent nec iudas tra
deret: nec illi occiderent. Sed mentiuntur/ quia ni
hil ꝓficiunt: vnde ſequitur.

3 Tu autem domine ſuſceptor me
us es: gloria mea et exultans ca
put meum.

[Tu aūt dn̄e] pater [ſuſceptor meus es] me ab
hoſtibus liberando [gloria mea] in reſurrectione
me glorificando. ⁊ glorioſum faciendo [⁊ exaltās
caput meum] in aſcenſione. vel [caput]. ideſt mē
tem per hilaritatem ⁊ ſpem: que intenta paſſio
nis humilitate depoſita non fuit/ ⁊ fortitudinem
non amiſit. Et loquitur de deo a ſimili medici qui ſu
ſcipit egrum vt curet ⁊ ſaluet. hoc autem merito
mihi inde. q: ego. pſ. lxxvj. ⁊ cxl.

+ Voce mea ad dn̄m clamaui: ⁊ ex
audiuit me de monte ſancto ſuo

[Voce mea] ſcʒ voce cordis que deo ſonat [ad
dominū] ſcʒ deū patrē [clamaui] ipſum inuocādo
ad miſericordiam. ⁊ auxilium eius implorando. Clamor dr aliqñ oratio
Clamor dicitur oratio ꝓpter vim intentionis [⁊
exaudiuit me] ipſis inuitis me ſuſcitando ⁊ libe
rando [de monte ſancto ſuo] ideſt de altitudine
ſue iuſticie. Iuſtum enim erat vt innocentem ſu
ſcitaret qui non pro ſe ſed pro alijs nocentibus
mori voluit. Et ſubiungit in quo ſit exauditus:
dicens.

) Ego dormiui ⁊ † ſoporatus ſum Al. † ſomni cepi.
⁊ exſurrexi † q: dn̄s ſuſcepit me. † Al. qm̄

[Ego dormiui] in cruce ſomnū mortis ſponte
ſuſcipiendo [⁊ ſoporatus ſum] in corde terre/. ſcʒ
in ſepulchro mortuꝰ q̄eſcēdo [⁊ exſurrexi] a morte
de ſepulchro ꝓpria v̄tute ꝓcedēdo. [q: dn̄s] pater
in quē ſperabā [ſuſcepit me] in regno de peccato
ribus in celum aſſumendo. Surgens enim a mor

tuis ſuſceptus eſt in gloꝛia dei patris. Quicq; hic p̄
ſens vel pꝛeteritum pꝛo futuro ponit: q: in re futu
rum in viſione pꝛophetica pꝛeteritum vel pꝛeſens
fuit. Et ideo quia modo ſum liberatus ⁊ factus
6 impaſſibilis.

**Non timebo milia populi circū‑
dantis me: exurge domine ſaluū
me fac deus meus.**

[Non timebo] amplius [milia populi circūdā
tis me] .i. qui circūſtetit me pendentē in cruce: q:
non poſſunt mihi amplius nocere. ponit finitum
pꝛo infinito. vel q: millenarius numerus perfect⁹
eſt. per milia populi vniuerſa pꝛauoꝛum multitu‑
do deſignat: ⁊ vt non timeam [exurge dn̄e] effecti‑
ue. ideſt fac me ſurgere a moꝛte. q: mos eſt ſcriptu
re vt perſone dei tribuat quod in nobis facit. [ſal‑
uum me fac deus meus] animam meam ab inferis
reducendo. Et

7 **Quoniā tu percuſſiſti oēs aduer
ſantes mihi ſine cā: dentes pecca
toꝛum contriuiſti.**

[Quoniā tu percuſſiſti] .i. percuties alios ſti
one vindicte ad dānationē: alios doloꝛe pnie ad ſa
lutē [omnes aduerſantes mihi ſine cauſa] iuſta ⁊
vera. q: peccatum non fecit ideo ex hoc [dētes pec
catoꝛum] ideſt maledica verba ⁊ coꝛroſiones per‑
ſequentium me ⁊ dilacerantium [cōtriuiſti] .ideſt
in irritum perduxiſti. Deinde quaſi gr̄as pꝛo ſua
liberatione agens: deoq; ſalutem ſuā attribuens
conuertit verba ad hoīes dicens. Ergo quia ita ē
vt dixi: credite o homines quia.

8 **Domini eſt ſalus ⁊ ſuper populū
tuum benedictio tua.**

[Dn̄i] ⁊ non hoīm [eſt ſalus] vera .i. ad dominū
pertinet ſaluare a moꝛte peccati ⁊ ab omni malo:
nemo ergo de ſe pꝛeſumat. nos enim infirmi ⁊ im‑
becilles ſumus. deīde oꝛat pꝛo populo ⁊ imploꝛat
ei benedictionē cōuertens ad deū ſermonē ⁊ dicit
⁊ non tantū ſuper me ſed [⁊ ſuper] totum [populū
tuum] ſcʒ chꝛiſtianū qui de te ſperat ſalutem: ⁊ de
ſupernis hʒ quicquid bōi hʒ: o dn̄e ſit [benedictio
tua] ſcʒ gratie ⁊ gloꝛie bōa vie ⁊ patrie ei cōferēdo
Pōt ⁊ ille p̄s accipi in perſona eccleſie ⁊ vniuſcu
iuſq; fidel' dū tribulationib⁹ p̄mit: dū tētatiōib⁹
agit tunc enī habet dicere. Domine quid multi‑
plicati ſunt qui tribulant me: multi inſurgunt ad
uerſum me. Multi aduerſarij multa vitia: ⁊ eccle‑
ſiam ⁊ fidelem animā tribulant et impugnāt. Et
quoniā plerūq; coacernatione aduerſarioꝛum et
vitioꝛum ſubrepit deſperatio ſanitatꝭ veriſſime di
citur. [Multi dicunt anime mee] non verbis: ſʒ ef‑
fectu vt eam deſperare cogant [non eſt ſalus: ipſi
in deo eius] ideſt ꝙ amplius non cures: vel nō poſ
ſis ſaluare eam. tu qui es deus ideſt creatoꝛ eius:
ſed in omni tribulatiōe ⁊ oppugnatione ſemper di
cendum eſt quod ſequitur. [Tu autem domine ſu‑
ſceptoꝛ meus es] ideſt defendis ab impetitiōe ho
ſtium me confugientem ad tuum adiutoꝛium [glo
ria mea] non mihi tribuo ꝙ pꝛeualeo: non in meri'
in hoc ſeculo ſed in te deo meo gloꝛioꝛ. [⁊ exaltans
caput meum] caput eccleſie eſt chꝛiſtus pꝛimus in — Eccl'ie ca
celum exaltatus: caput fidelis anime eſt mens a — put ē xp̄s
qua ſenſus ſicut membꝛa a capite reguntur quaſ — Aīe fide‑
deus dono ſue gratie eleuat vt legi dei ſeruiat: ⁊ — lis caput
vt ad deum reſpiciens inſidias diaboli ⁊ tentatio — eſt mens
nes euadat. facile enim laqueos vitat in terris qui
oculos habet in celis. [Voce mea] non vicarij: in
oꝛando pꝛedicando. operando ⁊ omni bono [ad
dominum clamaui] intente depꝛecando ita vt ſo‑
nus vocis ab intentione coꝛdis non diſcreparet.
Vox aliena dicitur que eſt oꝛis mei ⁊ non coꝛdis:
alia eſt ⁊ oꝛis ⁊ coꝛdis: alia eſt coꝛdis tantum.
Quia oꝛatio eſt pius animi affectus in deum ten‑ — Oꝛatio
dens: qui ne pigritetur quandoq; pꝛoꝛumpit in — quid eſt.
vocem. Ille etiam non ſua voce clamat qui dicit
domine ⁊ que pꝛecipiuntur non facit. [⁊ exaudi‑
uit de monte ſancto ſuo] quia pꝛeces meas nō ex
meis meritis ſed ex ſua ſancta miſericoꝛdia ſuſce‑
pit. [Ego doꝛmiui] olim moꝛtaliter peccando. et
in vitioꝝ ignauia iacendo: ⁊ a bono opere toꝛpen
do. [⁊ ſopoꝛatus ſum] in ipſis peccatis ⁊ vitijs aſ‑
ſueſcendo. ⁊ delectabiliter perſeuerando [⁊ exſur
rexi] ab hoc ſomno moꝛtis penitendo non per me:
ſed [quia dominus ſuſcepit me] iuſtificando. quia
viuificāte gratia euigilare ⁊ exſurgere me fecit. ⁊
ad bona opera excitauit. Et ideo. [Non timebo
milia populi circundantis me] ideſt infinita hoſti
um genera. Is enim quem dominus ſuſcitat ⁊ ſal
uat tanto omnium maloꝛum multitudinem non
timet quanto vnum omnipotentem deum pꝛote‑
ctoꝛem habet. Sed quia pꝛedeſtinatio pꝛecibus
iuuatur [exſurge domine.] Fer opem. ⁊ [fac me ſal
uum.] Et non ſine ſpe ero. [Quoniam tu percuſ
ſiſti] ideſt percuties in futuro ſcʒ in fine ſeculi [om
nes aduerſantes mihi ſine cauſa] et iniuſte ſcʒ dia
bolum ⁊ ſuos perſequentes nunc bonos [dentes
peccatoꝛum contriuiſti] ideſt auctoꝛes vitioꝛum
qui me conantur pꝛecidere de chꝛiſti coꝛpoꝛe con‑
terens finaliter ipſos ⁊ eoꝛum verba ac facta ad
nihilum redigendo. Et quia cauenda eſt ſuper‑
bia ⁊ deo totum attribuendum. ſequitur. [Do‑
mini eſt ſalus] ⁊ hec eſt tota ſpes noſtra.

Oꝛatio.

Effunde domine benedictionem tuam ſu‑
per populum tuum: vt tua reſurrectio‑
ne muniti non timeamus ab aduerſanti‑
um vitioꝛum milibus circundari. Per dominum
noſtrum.

**Pſalmus de oꝛatiōe eccleſie vel
cuiuſlibet perfecti ad deum i tri
bulatiōe ac de fructuoſa et vtili
moꝛum infoꝛmatione.**

Pſalmus .iiij.

Cum inuocarem exaudiuit me de⁹ iuſticie mee in tribulatione dilataſti mihi.

¶ Auctor huius pſalmi propheta Dauid. ¶ Titulus talis eſt. in finē p̄s cantici dauid. Hoc ē pſalle qui dicitur p̄s: q: eſt de moribus ꝛ monet ad bene agendū p̄s. dico cantic: q: agit de mentis leticia faciens mentionē de iocunditate eterna: dirigens nos in finē. ideſt in xp̄m qui eſt finis conſumans ꝛ cōſummatio fidelium in preſenti ad iuſticiam in futuro ad coronā eſt dauid. i. eccleſie manu fortis. ¶ Unde ſciendū ꝙ vbi in titulo p̄s tm̄ ponitur: ibi ſimpliciter de moralitate tractatur: vbi autem canticū tm̄: oſtendit ꝙ de iocunditate agitur. Et vbi precedit p̄s ꝛ canticū ſequitur: ō moralitate tractatus habetur. ita tamen vt mentio fiat de remuneratione ad quā tendit moralitas. vbi ergo precedit canticum ꝛ ſuccedit p̄s. de iocūditate remunerationis fit ſermo. ſic tamē vt ō moralitate per quā habet aliqua fiant. ¶ Materia eccleſie tribulate ad deum oratio ꝛ moralis informatio. ¶ Intentio. perſuadere hominibus vt a vanis ꝛ malis ad vera ꝛ bona ſe conuertant: ꝛ terrena negligendo eterna appetant. ¶ Sententia in generali ꝓpheta in iſto p̄s orat in perſona eccleſie ꝛ cuiuſlibet viri perfecti in tribulatione exiſtentis vt eius oratio exaudiatur. increpans infideles ꝛ peccatores q: vanitatem ſequantur: monetq; omnes vt ſacrificium iuſticie deo immolent vnde ingentia eius beneficia obtinent ꝛ cōſequūtur. ¶ Snia in ſp̄ali poſt capitis reſurrectionem de qua iam ſupra dictum eſt infirma membra ad eternitatem exhortans dicit. [Cum inuocarem]. ideſt ex intimo cordis vocarem deum per deuotā orationem [exaudiuit me] in tribulatione poſitū [deus iuſticie mee] ſcʒ dator auctor ꝛ remunerator. Illos ergo exaudit qui inuocant. ideſt intus vocāt pro ſpiritualibus non extra pro temporalibus. deinde mutat perſonam tranſeundo ad tertiam in ſecundā dicens [in tribulatione] quā paſſus ſum [dilataſti mihi] ideſt amplum cor dediſti ad toleranda maiora: ꝛ ab anguſtijs triſticie in latitudinem gaudij me duxiſti. In hoc proſunt iuſtis aſpera tribulationis: quia dum tribulantur in corpore dilatantur in mente. ꝛ quo arctius mala temporalia premunt: eo latius bona celeſtia concupiſcunt.. ¶ Qui autem ſic beneficus mihi iam fuiſti adhuc.

2 Miſerere mei: ꝛ exaudi orationē meam.

¶ [Miſerere mei] ꝛ ſuccurre mihi indigenti. quaſi dicat. Qui miſert⁹ es de iuſticia ꝛ dilatatione adhuc miſerere contra miſerias huius vite que multe ſunt ꝛ diuerſe: ceptaq; in me miſericorditer perfice [ꝛ exaudi orationem meam] quā ad te fundo: ꝛ imple quod poſtulo. Quod ergo iterum rogat cum iam ſe exauditum indicauerit ideo fit vt vnde non eſt exauditus adhuc exaudiatur: aut in quo non eſt perfectus perficiat: aut ꝓpter alios inchoantes vt in illis qđ inchoauerunt perficiatur Et cum ita ſit de me.

Filij hominum vſq;quo † graui
3 corde: vt quid diligitis vanitatē
ꝛ queritis mendacium. *Al'. † graues.*

¶ [Filij hominū] qui vti rōne deberēt [vſquequo graui corde] eſtis. i. ꝙ diu cor pondere iniquitatis grauatis. ꝛ cor ſurſum ad cogitandum inuiſibilia non leuatis: differentes conuerti per malam conſuetudinē graues effecti [vt quid]. i. quo fructu: qua vtilitate [diligitis] ꝛ voto amplexamini [vanitatem] ideſt terrena ꝛ temporalia que vana ſunt quia ſicut vmbra trāſeunt ꝛ durare non poſſunt [ꝛ queritis] cum labore [mendaciū] q: amatores ſuos decipiunt ꝛ non faciunt qđ ꝓmittunt. ꝓmittunt enim ſecuritatē ꝛ ſoluunt timorē. ꝓmittūt libertatē ꝛ beatitudinē. ꝛ faciunt ꝛ ſeruū ꝛ miſerū. Hec tantū ſcitote que fugiatis. ſed.

4 Et ſcitote quoniam † mirificauit *Al'. † admirabilem fec'*
dominus ſanctū ſuum: dominus
exaudiet me cū clamauero ad eū

¶ [Et ſcitote] quid ſequamini [qm̄ mirificauit]. i. mirificū ꝛ mirabilē fecit ꝛ reddidit [dn̄s] pat' [ſanctū ſuum] qui eſt ſanctus ſanctorū: in ſe ſanctus ꝛ alios ſanctificans: quem mirificauit ꝛ clarificauit in cōceptiōe ꝛ natiuitate. in predicatione. in paſſione. in morte in aſcenſione. ad quē ab amore mundi ꝯuerti debetis ꝛ per eū [dn̄s exaudiet me] vt certitudinaliter ſpero [cum clamauero ad eum] orando. q. d. ita faciet ꝛ vobis ſi iſta vana atq; mendacia poſt poſueritis / ꝛ in ipſum ſolū ſpem veſtram poſueritis. vel [ſanctum ſuum] quēlibet qui iſta terrena poſtponit / ac ſolū deū deſiderat ꝛ q̄rit [mirificauit] q: virtutibus miris ꝛ ſanctitate coronat.

5 Iraſcimini ꝛ nolite peccare: que *Ephe. iiij.*
dicitis in cordibus veſtris: ꝛ in
cubilibus veſtris cōpungimini.

¶ [Iraſcimini] ergo per zelum: vitijs diabolo / vanitatibus / ꝛ mendacijs vel vobis ipſis valde penitendo de p̄teritis peccatis: ꝛ indignando ꝙ ad tam abiecta ꝛ vilia corruiſtis [ꝛ nolite peccare] vlterius. de his autem [que dicitis in cordibus veſtris] vel per vitium iraſcendo: vel male cogitando [ꝛ in cubilibus veſtris] ideſt in ipſis cordibus: que ſunt cogitationum cubilia [compungimini] dolore penitentie. ideſt talia reprimite non cōſentiendo ratione ꝛ de ipſis penitentiam agite. ꝛ in cordibus veſtris per penitentiam delete. ſacrificium contriti cordis deo offerentes. Et poſt penitentiam.

Sacrificate ſacrificium iuſticie

et ſperate in domino: multi dicũt quis oſtendit nobis bona?

¶ [Sacrificate ſacrificium iuſticie].i. ad placandum deũ cõpunctioni bona opa addite: ⁊ offerte ei iuſticiã in opibus veſtris tanꝙ ſacrificiũ: ⁊ [facite opa iuſta q̃ ſunt ſacrificia deo grata: ⁊ ſic oblato ſacrificio [ſperate].i. ſperare poteſtis [i dño] aliter enim eſſet p̃ſumptio: ſed [multi].ſ. vani ⁊ increduli/ ⁊ deſperati: dicunt [quis oſtendit nobis bona?] ſcꝫ iuſticie facienda: vel illa eterna inuiſibilia de quibus ipſi dubitant ⁊ deſperant: q: nullus redit ab inferis qui eis iſta renunciet. Ideo oſtendit ꝓpheta q̃ bona querenda ſunt reſpondens eoꝝ interrogationi ⁊ dicens.

Al'.† in nobis. Al'.† cor meum.

7 **Signatũ eſt † ſup nos lumẽ vult⁹ tui domĩe: dediſti leticiaꝫ in † corde meo.**

¶ [Signatum eſt ſuper nos lumẽ vultus tui domine] vt denarius imagine regis: vt cera ſigillo eius.i. deſuper eſt vobis infuſum ⁊ impreſſum lumen a vultu tuo luminoſo: lumẽ.ſ. naturale ad cognitionem agendoꝝ: lumen fidei ⁊ gratie ad cognitionem ſupnaturalium ⁊ ſperandoꝝ.ſ. eternorum. Unde iam non iſta vana ⁊ tranſitoria bona querimus/ ſed illa celeſtia et eterna: ⁊ per hec [dediſti leticiaꝫ] ſpiritualem magnam [in corde meo] de tanto beneficio. vnde non foris in vanis ſed intus in corde vbi habitat deus q̃renda eſt leticia: ibi enĩ ſunt vera bona: Sed hoĩes tp̃alia ſectantes iſta non vident de quibus ſubdit.

Leticia i corde q̃rẽda eſt vbi habitat deus.

Al'.† tẽpore.

8 **A† fructu frumenti vini et olei ſui multiplicati ſunt.**

¶ [A fructu frumẽti vini ⁊ olei ſui].i. cupiditate ⁊ vbertate tp̃aliũ. Hec tria magis humanis vſibus neceſſaria ponit ꝓ omnibus diuitijs in qb⁹ multiplicari ⁊ beatificari q̃runt qui nõ querũt verum bonũ: ⁊ q nõ vidẽt intra ſe regnũ celoꝝ [multiplicati].i. multipliciter diſtracti [ſunt] illi multi ſola tp̃alia amplectẽtes. Multiplicatio enim nõ ſemꝑ vbertatẽ ſignificat ſed ad multã diſtractionẽ: q: mẽs q̃ veꝝ bonũ amare neſcit/ in tot diuidit̃ qd̃ ꝯcupiſcit: vt erũnoſa cogitatione diſtracta ſimplex bonum videre non poſſit: de quo bonus exultat ⁊ dicit illi ita: ſed ego.

† ob dormiaꝫ. † ſomnũ capiam.

9 **In pace in idipſum † dormiaꝫ et † requieſcam.**

¶ [In pace] mentis [in idipſum].i. in deo q ſemper eſt in ſe manens ⁊ immutabilis [dormiam] hic in preſenti ſomno gratie cum omni ſuauitate qeſcendo ab omni ſtrepitu huius ſeculi ſecretus et a mortalibus rebus alienus: mũdiqꝫ oblitus. [⁊ requieſcam] in futuro in pace eternitatis qñ non erit qui exterreat. id eſt vere ⁊ plene tunc quieſcã fruendo vita beata ⁊ eterna. O ꝙ felix eſt q hoc meretur dicere et experiri. Et hoc vere erit quia iam eſt ſpes que non confundit. Et hoc eſt qđ ait

10 **Quoniam tu domine: ſingulariter in ſpe † cõſtituiſti me.**

† habitare feciſti.

¶ [Quonia tu domine ſingulariter in ſpe conſtituiſti me].i. ego ſingularis ſperaui ⁊ ſperata recipiam: illi autem non ſperauerunt ⁊ ideo digna factis recipient. vel [conſtituiſti me].i. ſtabiliſti [ſingulariter in ſpe].i. in vna ſingulari ſpe: qua ſingulariter vnum ⁊ verũ bonũ ſperatur: q: hanc vnaꝫ petij a domino. illi autem econtra in multiplicitate ſeculi ſperantes ab hac vnitate diuiduntur. Bonum ergo eſt ⁊ vtile vnum querere ⁊ illi adherere. non per multa diſtrahi ⁊ vagari. Oratio.

Exaudi nos domine. ⁊ in tribulationibus noſtris miſerere nobis. ⁊ qui ſol⁹ magnificaris in populis ſpiritualẽ leticiam tribue in ſpe futuro: ũ munerũ cõſtitutis. Per.

Pſalmus Dauid de oratiõe eccleſie denuncians iniuſtos a beatitudine excludendos: ⁊ econtra iuſtos eternaliter premiandos.

Pſalmus.v.

Verba mea † aurib⁹ ꝑcipe domine intellige clamorẽ meum.

Al'.† exaudi dñe

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Titulus hic eſt in finẽ pro ea que ſequitur hereditatẽ. Id ẽ xp̃s ille dirigẽs nos in fi.i. hereditatẽ eternã q ẽ cõſũmatio. eſt ꝓ ea.ſ. Sara libera.i. eccl'ia: q̃ ꝯſeq̃t hereditatẽ ꝓmiſſam.ſ. vitã eternã excluſa emula ſua.ſ. agar ancilla.i. ſynagoga. ¶ Materia: cõmẽdatio diuine iuſticie i reprobatione maloꝝ. ¶ Intentio: fideles exemplo orandi ⁊ bñ operandi inuitare ad beatitudinẽ: coſqꝫ inducerent exẽplo dei odio habeant iniquitatẽ ⁊ malos: appetãtqꝫ cũ bonis ⁊ iuſtis in futuro ſe fieri glorioſos. ¶ Sententia in gñali. propheta in iſto pſalmo in perſonã eccl'ie poſcens orationẽ ſuã a deo exaudiri predicat hr̃ticos/ ſciſmaticos/ peccatores malignos ⁊ quoſcunqꝫ ſuos inimicos a beatitudine excludẽdos. bonoſqꝫ ⁊ iuſtos eternaliter premiandos.

Sara q̃d interpretatur. Agar q̃d interpretatur.

¶ Snia in ſpeciali. Quia ſupra exhortatus eſt infirmos ad eternã hereditatẽ nunc docet orare vt perueniant ad eandẽ. Eccleſia ergo orat a malicia ſeculi ſeparari ⁊ ad deũ peruenire dicẽs. [Verba mea].i. oris pſalmodiam [aurib⁹ ꝑcipe dñe] aures dei ſunt potentia ⁊ mĩa quib⁹ nos audire dignat̃. per potẽtiã q̃dã põt per mĩam vult [intellige clamorem meũ].i. intenſum affectũ cordis ex quo ꝓcedit clamor oris. Clamor enĩ in ſcripturis non vocis ſed cordis eſt: qñ gemitus noſter ⁊ conſcia deprecatur. vnde per hoc ꝙ dicit intellige: notatur clamor eſſe ſpiritualis non vocalis. Et quia orẽ ⁊ corde clamo.

Aures dñi que dicũtur.

Al. † obſecrationis.

2 Intende voci † orationis mee rex
meus ⁊ deus meus.

¶ [Intende voci orationis mee] perducendo ad
effectum. ac ſi diceret. Sic audi verba: ſic intelli-
ge deſideria / vt probet rei effectus te intentum
eſſe meis orationibus [rex meus] per ſpecialē pro
uidentiam et protectionem: et quia me regendo
regnas in me ⁊ non regnat peccatū [⁊ deus meus]
per verum cultum ⁊ fidem. ⁊ quia non eſt venter
aut libido / vel aurū deus me⁹. Cām q̄ȝ exauditio
nis ſubiungit dicens: ⁊ merito exaudies.

3 Quoniam ad te orabo domine:
mane exaudies vocem meam.

¶ [Qm̄ ad te] ſolum promerendum [orabo dn̄e]
⁊ non ad alium. q.d. eccleſia. oraui / nec ſum exau-
dita: nec tn̄ deſiſtam: ⁊ q: ab illis a quoꝛuȝ oculis
nox peccatoꝛum nondum receſſit videri non pote
ris [mane] ſcȝ infuſione gratie. i. ſtatim vt nox ⁊ te
nebꝛe peccatoꝛum fugere ceperint / ⁊ ſol iuſticie in
coꝛ meum venerit: ſtatim in pꝛincipio boni operis
[exaudies vocem meā]. i. oſtendes: vel intelligam
meam vocem exauditam: eſt enim meū velle tuuȝ
perficere. vnde.

4 Mane aſtabo tibi et videbo: qm̄
nō deus volēs iniquitatē tu es.

¶ [Mane] ſcȝ peccatoꝛum nebulis diſcedentib⁹
⁊ gratia infuſa. i. in luce virtutum [aſtabo tibi] et
adherebo. quaſi. d. non ſedebo. non iacebo in ter-
renis quieſcens / ſed mente directus ero ad eter-
na et perſeuerans. Aſtare enim rectitudinem ſi-
gnificat ⁊ perſeuerantiam [⁊ videbo] te mūdo coꝛ
de: merebor q̄ȝ exauditionem tuam: non eīm videt
deum qui terrenis adheret / ſed qui in mane virtu
tum deo aſtat [qm̄ tu es deus non volens iniqui-
tatem] ⁊ ideo ab iniquis non videris ſed iniquita
te tranſeunte fit mane vt videaris.

Terrenis adherens deū nō videt.

† non

5 † Neq̄ȝ habitabit iuxta te mali-
gnus neq̄ȝ permanebunt iniuſti
ante oculos tuos.

¶ [Neq̄ȝ habitabit iuxta te] in pꝛeſenti p̄ grām
vel in futuro per gloꝛiam. i. nō ſic videbit te vt ad
hereat tibi. ⁊ ſi q̄ſi appꝛopinquauerit non perſe-
uerabit [malignus] quaſi malo igne plenus q̄ ma
lum vult ⁊ conatur facere ꝯtra deum vel pꝛoximū
q̄uis non poſſit. [neq̄ȝ permanebunt] q̄uis ad ho
ram placere videantur [iniuſti] qui malum faciūt
vel qui non faciunt qđ debent [ante oculos tuos]
i. in beneplacito tuo: vt a te oculis miſericoꝛdie vi
deantur. vel te pꝛeſentialiter vnq̄ȝ videant: ⁊ vere
non permanebunt. quia.

Malign⁹ quaſi malo igne plenus.

† dn̄e omnes.

† eos.

6 Odiſti † oēs q̄ opāt iniq̄tatē. p̄des
† oēs qui loquūtur mendaciuȝ.

¶ [Odiſti]. i. odio tuo dignos oſtendis et vide-
ris odiſſe / dum a te ſep̄as / ⁊ a tuo amoꝛe repulſos
in eternum punis [omnes qui operantur] perſeue
ranter ſcȝ impenitētes [iniquitatem]. i. quodcūq̄ȝ
moꝛtale peccatum. non dicit qui operati ſunt ne
excludat penitentiam: ſed qui operantur p̄uerſe
viuēdo ⁊ in peccato p̄ſeuerēdo [p̄des oēs] eternali
ter puniendo ſi non penituerint: non ſolum ope-
rantes ſed ⁊ eos [qui loquuntur mendacium] p̄ni
cioſum ⁊ malignum quod fit ad fallendum: quia
hoc eſt moꝛtale peccatum ⁊ occidit animam. De
inde mutat perſonam. dicens.

7 Virū ſanguinū ⁊ doloſū: abhomi
nabit dn̄s: ego autem in multitu
dine † miſericoꝛdie tue.

Al. † miſerationis

¶ [Virum ſanguinū]. i. homicidā ⁊ perſecutoꝛē
ſanctoꝛum ac oppꝛeſſoꝛem pauperum ⁊ innocen-
tum q̄ equiparatur homicide q: aufert ſubſtan-
tiam vite: nec non moꝛtificatoꝛes animarum / vel
male docendo / vel vim inferendo [et doloſum] qui
ſub ſpecie docendi ſeu conſulendi vl' alio modo de
cipit pꝛoximum [abhominabitur dn̄s] quia nūc ſa-
crificia ⁊ oꝛationes eoꝛum reſpuit: ⁊ poſt ab here
ditate electoꝛum eos ſeparabit. ⁊ iterum mutat
perſonā dicēs. [ego aūt] ſcȝ eccl'ia adhuc militās
his repulſis [in multitudine miſericoꝛdie tue] nō
in meis meritis aut viribus ꝯfidens vel in multa
ſpe concepta de tua miſericoꝛdia.

8 Introibo in domū tuā adoꝛabo
ad tēplū ſanctū tuū i timoꝛe tuo.

¶ [Introibo in domum tuam] celeſtē. ſ. in eccle-
ſiā triumphantem: ſiue celum quaſi lapis in cele-
ſte edificiū. i. ꝯſequar hereditatem celeſtem. ⁊ in
terīȝ [adoꝛabo ad templum ſanctuȝ tuum] celeſte
coꝛ ad ipſum erigendo: ⁊ oꝛationibus ei ꝓpinquā
do vt ſim in eius edificio [in timoꝛe tuo] caſto ⁊ ſan
cto. Sancta eccl'ia ideo domus dicitur q: ab om-
nipotente dn̄o inhabitatur: ideo templum q: ab
ipſo domino ꝯſecratur. vel q: in ea cōtinue celeſti
domino laudes referuntur. Et hoc mihi non tri-
buo quia hoc viribus meis non valeo. ſed o.

Eccleſia ſctā q̄re dom⁹ d̄r.

9 Dn̄e deduc me in iuſticia tua ꝓ-
pter inimicos meos: dirige in cō-
ſpectu tuo † viam meam.

† iter meum.

¶ [Dn̄e deduc me]. i. fac me ꝓficere. Deductio
eīm de virtute in virtutē ꝯuenit ꝓficiē. i. [in iuſti
cia tua]. i. legis tue vl' per temetipm data ne ſedu
ctus deuiē ad iniuſticiā tu dn̄e q̄ es creatoꝛ me⁹
eſto dux meus [pꝛopter inimicos meos] qui mihi
inſidiantur confundendos / vl' conuertendos / vel
vitandos / cuiuſcunq̄ȝ ſint generis [dirige in con-
ſpectu tuo viam meam] quia plerunq̄ȝ in conſpe-
ctu hominum via recta creditur: etiam que a ve-
ritatis itinere depꝛauatur vel [dirige] id eſt oſten
de [viam tuam]. i. legem in conſpectu meo / vt pꝛe
oculis ipſam habeam ac pꝛompte in ea ambulem
et que per ſe recta eſt ⁊ mihi recta videatur ſic ⁊ ac
Et neceſſe eſt:

Pꝛoficienti ꝯuenit deductio de virtute i virtuteȝ.

10 Quoniā non eſt in ore eorū veri-
tas: cor eorum vanum eſt.

¶ [Quoniam non eſt in ore eorum] .ſ. inimicorū [veritas] ſed diſcordant a via veritatis ⁊ iuſticie ideo parati ſunt ad calumniandum bonis ⁊ ſeducendum eos. nec mirum q: [cor eorum vanū eſt] vane ⁊ falſe cogitando ⁊ iudicādo. Et ſi vanitas eſt in corde quomodo erit veritas in ore? Ex abūdantia enim cordis os loquitur. vnde ſunt cauendi ⁊ eorum iudicio ac verbis non eſt credendum: ſed ad conſcientiam vbi deus videt fugiendum. Quaſi.

Mat. xij ⁊ luc. vj.

11 Sepulchrum patens eſt guttur eorum: linguis ſuis doloſe agebant: iudica illos deus.

ps. xiij. Rom. iij.

¶ [Sepulchrum patens] .i. apertum nō clauſū [eſt guttur eorum] verba fetida ad corrumpēdū alios proferendo [linguis ſuis] ſcilicet mendacibꝰ ⁊ malis [doloſe agebant] ſub ſpecie veri falſa inducendo ⁊ alios occulte decipiendo: ſalutem p̄mittentes ⁊ mortem ingerentes. Si enim aperte nō poſſunt decipere doloſe agunt ſub ſpecie veri mētientes [iudica illos deus] ad penam ⁊ interitum eos condemnando. Non dicit hoc voto optantis vt eueniat/ ſed ſpū preuidentis quod futurū eſt.

12 Decidant a cogitatiōibus ſuis/ ſm multitudinem impietatū eorum expelle eos: qm̄ † irritauerūt te domine.

† inamaricauerūt

¶ [Decidant] .i. cadant [a cogitationibus ſuis] id eſt fruſtrentur ſpe ⁊ opinionibus ſuis: q: quicquid elate cogitauerant cum intereunt ſine fructu amittunt: vel deorſum cadant merito peruerſarum cogitationum [ſm multitudinem impietatum eorum] .i. peccatorum commiſſorum q̄ multa commiſerunt [expelle eos] .i. longe pelle eos a facie tua et ab hereditate eterna: hoc eſt ſm quod a te longe receſſerunt recede ab eis [quoniam irritauerunt te domine] .i. ad iracundiam ⁊ vindictam prouocauerunt p peccatum a te recedendo quem placare debuerunt penitendo.

13 Et letentur omnes qui ſperant in te: in eternum exultabunt ⁊ habitabis in eis.

¶ [Et] a contrario [letentur] in preſenti [omnes qui ſperant in te] .i. qui ſic operantur vt a te ſperent mercedem: cuiuſmodi ſunt iuſti ⁊ boni: primum quidē iuſtorū gaudiū eſt in ſpe: poſtmodum vo erit in re. vñ adiungit oſtendens ꝙ merito letentur: q: [in eternum] non temporaliter [exultabunt] in futuro accepta hereditate laudantes p beneficijs [et] .i. q: [habitabis in eis] ſicut in tēplo tuo. Felices qui xp̄m merebūtur habere hoſpitem q: hoc eſt eterna exultatio: cum templū dei fiet iuſti ⁊ erit gaudium eorum ipſe incola eorum.

14 Et gloriabuntur in te omnes q diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iuſto.

¶ [Et] interim [gloriabuntur] in hac ſpe poſiti [in te] ſolo [qui diligunt nomen tuū] ꝙ dñs es vel honorem tuum ſeu nois tui ⁊ merito [qm̄ tu benedices iuſto] q: quicquid boni habet a te habet: vel tunc [gloriabuntur in te] videndo ⁊ fruendo [oēs qui diligunt nomen tuum] qđ dñs es tanꝙ poſſidentes hereditatem ſcʒ te ⁊ habentes ad fruendum qđ diligunt. q. d. quicunqʒ diligit dñm gloriabitur in dño [qm̄ tu benedices iuſto] hec eſt benedictio gloriari in deo ⁊ habitari ab eo. Stude ergo vt modo iuſtus ſis vt tunc bñdici merearis. Et q: vocatio non meritorū noſtrorū ſed miſericordie ⁊ beniuolentie dei eſt ſubiungit.

Diligēs dñs gl'iabit i dño

15 Domine vt ſcuto bone voluntatis tue: coronaſti nos.

¶ [Dñe vt ſcuto bone voluntatis tue] .i. non noſtra iuſticia ſed tua diuina bona voluntate qua nos vocaſti tanꝙ ſcuto [coronaſti nos] in preſenti circūuallando nos aduerſus ſeua iacula inimici: ⁊ protegendo nos a malis ex omni parte p circuitum ad modum corone: ⁊ dando victoriam de temptationibus: et coronabis in futuro de bonis eternis: quia corona conſueuit dari victoribus. Scutum enim dicitur a greco ſcutui quod iocundum ſignificat: ⁊ duo facit quia ſi ponitur ante corpus protegit: ſi ſuper caput coronat: ſic diuina bona voluntas nos protegit in preſenti ab omni malo q̄tum ſcit nobis expedire: ⁊ coronat in futuro corona glorie eterne: q: quos ptegens adiuuat remunerans coronat. Oratio.

Scutum vnde d:.

Pie dñe qui attriti cordis gemitū prius ꝙ proferatur intelligis: effice nos q̄ſumꝰ templum paracliti: vt mereamur ſcuto celeſtis beniuolentie coronari. Per dñm.

Oratio vere penitentis dei miſericordiam implorantis: ⁊ alios ſuo exemplo vt ſimiliter penitēat exhortantis. p̄s. vj.

Domine ne i † furore tuo arguas me: neqʒ in † ira tua corripias me.

† ira tua † furore tuo.

¶ Auctor pſalmi propheta Dauid. ¶ Titulus talis eſt in finem in carminibus p̄s dauid p octaua. Hoc eſt p̄s ille qui dicitur p̄s eo qđ monet ad bene operandum dirigens nos in finē .i. in xp̄m qui eſt meta ⁊ conſummatio totius agonis attribuitur dauid .i. penitentiam forti manu facto timenti pro octaua ſcʒ die iudicij que poſt hoc tempus qđ ſeptem diebus voluitur eſt futura in carminibus .i. in gemitibus penitentie qui-

bus deus tanq̄ carminibus delectatur. ¶ Materia: ha cognitio ⁊ deploratio peccatorum. ¶ Intentio: monere homines ad penitentiam ſalutarem cum ſpe remiſſionis omnium peccatorum. ¶ Sententia in generali: ꝓpheta in iſto pſ. in perſona vere penitentis clamat ad dñm veniam de cõmiſſis poſtulans: erũnaſq; ꝓprias quibus afflict⁹ ingemiſcit narrans. Poſtq̄ dictum eſt de eterna hereditate intendit nunc penitentes male agentes inuitare: vt ſuo exemplo ſtudeant eam ꝑ penitentiam recuperare. ¶ Sententia in ſpeciali. In perſona ergo penitentis metuentis in iudicio puniri orat dicens. [Dñe ne in furore tuo] i. in ira grauiori q̄ non parcit [arguas me] .i. q̄ſi in inferno damnandum conuincas [neq; in ira tua] minus graui que vindictam petit [corripias me] i. quaſi in purgatorio caſtigandum reprehẽdas: ſed hic ſeca: hic vre: hic ſana me ne ibi opus ſit: q: horrendum eſt incidere in manus dei. Furor vel ira in deum non cadit qui cum tranquillitate iudicat: ſed dicitur iudicium quo malis talis videbitur. q.d. ne punias me ſm rigorem iuſticie tue vt iudex iratus: ſed ſm dulcorem miſc̃die tue vt pater benignus. vnde ſequitur ſed potius.

ar. † turbata. 2 Miſerere mei dñe qm̃ infirmus ſum: ſana me dñe qm̃ † cõturbata ſunt oſſa mea.

¶ [Miſerere mei] miſeri o [dñe] in hac vita: ⁊ miſericorditer parce vt medic⁹: ⁊ quia miſericordia debetur miſeris: ſuam miſeriam inſinuat dicens: ⁊ opus eſt [qm̃ infirmus ſum] natura ⁊ vitio fragilis ⁊ pronus ad peccandum: ⁊ ideo iuſticiam ſuſtinere non valeo [ſana me domine] per miſericordiam qui medicus es: ac conforta ⁊ robora [qm̃] memoria peccatorum [conturbata ſunt oſſa mea] i. etiam robur ⁊ fortitudo anime mee. q.d. peruenit infirmitas vſq; ad interiores ſenſus ac intima ⁊ fortia anime que infirmata ſunt ⁊ deſtructa viribus ⁊ conſideratione proprii reatus ⁊ extremi examinis. Nam ne oſſa carnis intelligeres exponit cum ſubiungit.

ar. † ſed. 3 Et anima mea turbata eſt valde † et tu domine vſquequo.

¶ [Et anima mea] infirma ⁊ peccatrix contremiſcens [turbata eſt valde] ⁊ compuncta ad penitẽtiam vt emendetur. [⁊ tu domine vſq; quo?] differs ⁊ tardas eam conſolari ſanando ⁊ confortando. Nec in hoc tanq̄ crudelis deus eſtimandus eſt: ſed tanq̄ bonus perſuaſor anime quid mali ſibi ipſa peperit. Differt enim pius dominus exaudire multotiens ex ſua magna miſericordia: vt ex difficultate ſanationis ſit diligentior cuſtodia recepte ſanitatis. nam quod facile ſanatur non multum cauetur. Et quia differt ideo adiungit: ergo.

ar. † 4 Conuertere dñe ⁊ † eripe animã meam: ſaluum me fac ꝓpter miſericordiam tuam. erue.

¶ [Conuertere dñe] de rigore iuſticie ad dulcorem mie: ⁊ qui qui quaſi aduerſus videris ꝓpter peccatum a me conuertere ad me: ⁊ ſic ego conuertar ad te. Diuina eñ conuerſio eſt cã noſtre conuerſionis [⁊ eripe aiam meam] in conuerſione variis modis impeditam. ſ. ſeculi ꝑplexitatibus: ac carnis cõcupiſcenciis ⁊ iugo male cõſuetudinis quaſi q̇buſdã vinculis ligatã [ſaluũ me fac] .i. fac me incolumẽ ꝓficere in bono ne vlterius cadam [ꝓpter miam tuam] q: nihil de me p̄ſumo: nã iuſta debetur peccanti damnatio.

Cõuer. diuina eſt nře cõuerſio.

5 Qm̃ non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno † aũt quis confitebitur tibi? † ante non eſt.

¶ [Qm̃ non eſt in morte] .i. poſt mortẽ aliq̇s de malis [q̇ memor ſit tui] ad veniã ⁊ memoria fructuoſa: nunc eñ tp̄us eſt conuerſionis ⁊ poſt erit retributionis. vñ ſubditur [in inferno aũt q̇s confitebitur tibi?] vtilr̃ ⁊ fructuoſe. q.d. null⁹. ſicut diues confeſſus eſt mala ſua ſed fruſtra. Et ideo rogo hic ſanari q: nullus poſt mortẽ ⁊ in inferno põt agere pniam fructuoſam: vñ ſtultus eſt q̇ nõ tp̄us illud p̄uenit penitendo: q: tunc non reſtat niſi retributio. Et merito ſanabis: q: ego gemendo pro peccatis meis.

Pniam fructuoſam poſt mortẽ ⁊ in iferno null⁹ agere põt.

6 Laboraui in gemitu meo: lauabo per ſingulas noctes lectum meũ: † lachrymis † meis ſtratum meũ rigabo. † in † meis non eſt.

¶ [Laboraui] ſatiſfaciẽdo [in gemitu meo] .i. cordis ↄtritiõe dolẽs ꝓ pctĩs ⁊ timẽs ꝓ penis eis debitis [lauabo .i. mundabo eundo [ꝑ ſingulas noctes] .i. ꝑ ſingula pctã ⁊ circũſtãtias eorum [lectum meũ] .i. ↄſciam q̇ mũdis corde eſt requies ſed male cordatis tormẽtũ: ſicut lectus gratus eſt ſanis ⁊ grauis infirmis: ⁊ q: tũc ſit dignus pnie fructus qñ nõ ſolũ ↄſciã ⁊ aia: ſed ⁊ corpus affligit: ideo ⁊ [lachrymis meis rigabo] .i. ꝑfundam [ſtratum meum] .i. corpus qđ ſtratum d̃r: q: anime ſubſternitur: inde autem gemitus: quia.

Corpus ſtratũ d̃r.

7 Turbatus eſt † a furore oculus meus: inueteraui † inter omnes inimicos meos. † ab ira † in oib⁹ inimicis meis.

¶ [Turbatus eſt a furore] .i. ab ira tua. ſ. futura q̇ in iudicio erit quã timeo: ⁊ p̃nti quã in cecitate mentis iam ſentio: vel ab ira ꝓpria ⁊ imẽſo feruore animi quo penitendo mihi ip̄ſi iraſcor [oculus meus] interior .i. cordis. ſ. mens ⁊ rõ ⁊ merito: q: [inueteraui] .i. multo tempore iam in peccatis vixi membrũ factus veteris hoĩs [inter oẽs inimicos meos] .ſ. vitia demones ⁊ homines malos ad malum me prouocantes: quibus omnibus ↄſenſi ⁊ a

uullo corum immunis fui. Quia vero non eſt in anis tantus labor penitentie ſequitur.

8 Diſcedite a me omnes q opera- at.vij
mini iniquitatem: qm̄ exaudiuit
dominus vocem fletus mei. ac.xiij.

¶ [Diſcedite] nunc animo et in futuro etiaȝ loco [a me] conuerſo et amodo ne laboretis me conformare vobis per quos et cum quibus peccaui. ideſt diſcedetis a me vt ſit prophetia ſeu increpatio prophetica et ita erit [omnes qui operantur] pertinaciter [iniquitatem] me ad malum incitando. correctio eſt vt ſeparetur ab illis quorum collegio peccauit: et mandatis dei inſiſtat [quoniam exaudiuit dominus] .i. efficacem fecit [vocem fletus mei] ideſt conpunctionē ſeu orationem meā cū lachrimis pro peccatis commiſſis. vbi dat exemplum fideliter orantes exaudiri.

9 Exaudiuit dominus deprecatio
nem meam: dominus orationem
meam ſuſcepit.

¶ [Exaudiuit dominus] remittendo [deprecationem meam] prius luctuoſam que eſt pro deponendis peccatis et remouendis malis [domin⁹ orationem meam] iam ſecuram que eſt pro adipiſcendis virtutibus et adhibendis bonis [ſuſcepit] q̄ſi oblationem. Repetit idem crebro ad oſtendenduȝ gratitudinem diuine gratie: et exultationem ſalutis impetrate. Ter autem dn̄s dicit: q: ſctām trinitatem affuiſſe ſuis precibus oſtendit. Et q: de⁹ euȝ penitentem exaudiuit iam liber a peccatis optat et orat et pro inimicis vt conuertātur exemplo ſuo dicit. Ergo iam.

10 Erubeſcant et conturbentur † † nō eſt vehementer.
vehementer omnes inimici mei:
conuertātur, et † erubeſcant val † confundantur.
develociter.

¶ [Erubeſcant] exemplo meo de actibus ſuis malis et peccatis [et conturbentur] timore iudicij et compungantur vtiliter ad penitentiam et hoc [vehementer] nō remiſſe vel leuiter [omnes inimici mei] aduerſantes ſaluti mee: et me imittando fiāt amici [conuertantur] ad deuȝ a malis: [et erubeſcant] de eis de quibus ante ſunt gloriati: et non differāt vel procraſtinent: ſed [valde velociter] .i. cito et indilate. Bis dicit erubeſcant: q: non ſolum ante cōuerſionem eſt erubeſcendum. ſed etiaȝ poſt ex memoria et recordatione peccatoruȝ quod eſt quedā cuſtodia virtutum. Oratio.

Exauditor omniū deus exaudi nr̄orum fletuū ſupplicē voceȝ: et tribue infirmitatibus nr̄is perpetē ſoſpitatē: vt dū dignāter gemitū noſtri laboris ſuſcipis: tua nos ſemp miſericordia cōſolens. Per dominum.

Oratio viri iuſti poſiti in tribulatione corporali vel ſpirituali: a qua cum inſtantia petit diuinit⁹ liberari. p̄s.vij.

Domine de⁹ me⁹ in te ſperaui: ſaluum me fac ex oībus pſequē tib⁹ me et † libera me. † erue.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus hic eſt In finem p̄s dauid. i. p̄s ille dirigens nos in finem .i. in xp̄m: attribuitur dauid .i. fideli quem pſalmum ille fidelis cātauit domino .i. ad honorem deo gratias referendo pro verbis Chuſi .i. pro manifeſtatione ſilentij filij gemini .i. dextere. Chuſi enim interpretatur ſimi iter et gemini dextra. Quilibet ergo fidelis cantat hunc pſalmum pro reuelatione ſecreti ſcilicet myſterij incarnationis/paſſionis/et reſurrectionis: et quare deus iuſtos protegit et malos ordinat quod ſecretum deus dexter .ideſt fauens et propitius aperuit fideli quod apud infideles eſt ſilentium et ſecretum ſed apud fideles verba ſilentij. ideſt manifeſtatio. ¶ Materia: perſecutio corporalis vel ſpiritualis iniuſta et maligna. ¶ Intentio: inducere homines innocentes ad ſuſtinendum patienter quaſcunq̄ malorum perſecutiones: et quoſq̄ fideles exhortari vt ſpem ſuam in domino ponāt et ſic perfecte viuant: quatenus diem iudicij expectare ſecuri valeant. ¶ Sentētia in generali: propheta in iſto pſalmo in perſona cuiuſlibet fidelis poſitꝰ in afflictione corporali vl' ſpirituali petit diuinitus liberari allegando ſuaȝ innocentiam: diuinā iuſticiaȝ: aduerſariorum maliciam poſt penitentiam itaq̄ perfecta anima perfectioneȝ ſuam deo humiliter confitens oſtendit quid ei pro ſua iuſticia: quid malis et impenitentibus pro ſua debeat iniuſticia: intendens fideles informare vt cognito qualiter deus ꝓtegit iuſtos et ordinat malos qui ſcȝ non vt piger manus ſuas ſub aſcella ponat ſed diuinis laudib⁹ et bonis opibus donatus inſiſtat. ¶ Sn̄ia in ſpeciali fidelis ergo nō de ſe p̄ſumens orat a dn̄o liberari dicēs. [Dn̄e] omnium per potentiam [deus] omniū per creationē [me⁹] voluntate. Et dicitur ter in hoc pſalmo dn̄e deus meus ad denotandū trinitatem [in te ſperaui] nō de me preſumpſi: et q: in tua miſericordia et bonitate nō in mea iuſticia. et equitate ſpero ideo confidenter ſalutem et liberationem imploro. vn̄ [ſaluum me fac ex omnib⁹ pſequētib⁹ me] occultis et manifeſtis .i. ab oībus vitijs: demōib⁹ et malis hominibus [et libera me] corporaliter et ſpiritualiter. Non enim mihi ſufficit vt te defendente ſim ſaluus: niſi et te liberante ſim ſecurus.

Chuſi qd interpretatur

2 Nequando rapiat vt leo animaȝ
meam: dum non eſt qui redimat
neq̄ qui ſaluum faciat.

¶[Nequando].i.aliquando[rapiat vt leo]crudelis[animam meam] ſcilꝫ perſecutoꝛ coꝛpoꝛalis per moꝛtem coꝛpoꝛalem: vel ſpũalis ꝑ moꝛtē ſpiritualem.[dum nõ eſt].i. ſi non ſit[qui redimat]a moꝛte eruendo[neqꝫ qui ſaluum faciat]vitaꝫ dãdo pꝛeter te.q.d.niſi tu redimas ⁊ ſalues ille rapit ⁊ perdit. Magna eſt vtilitas ſeruo dei ꝓpꝛiã infirmitatem recognoſcere: atqꝫ in ſuis viribus vel meritis nullam fiduciam habere: tunc enim incipit adeſſe virtus diuina cũ deficere incipit pꝛeſumptio humana.

Diuina virt⁹ qñ incipit adeſſe.

3 Domine deus me⁹ ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas in manibus meis.

¶[Domine deus meus ſi feci iſtud]ſcilicet[ſi eſt iniquitas in manibus]⁊ operibus[meis].i. ſi feci pꝛoximo quod non debui.vel[ſi feci iſtud].i.ſi hoc malum quod a perſecutoꝛibus ſuſtineo mihi per culpam pꝛeteritam quaꝫ cõmiſerim contingit.vl'[ſi]modo[eſt iniquitas in manibus meis].ideſt in opib⁹ meis: quare hoc mihi ꝯtingat.ideſt ſi exhibui membꝛa mea arma iniquitatis ad peccanduꝫ ſi non fui innocens manibus. In his verbis non eſt ſuperbia elati: ſed humilis confeſſio non ingrati. Et quod perfectius eſt.

tergo

4 Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam† merito ab inimicis meis inanis.

¶[Si reddidi]ſcꝫ mala iuxta demerita libidine vindicte[retribuentibus mihi mala]ſcilicet ꝑ bonis quod dicitur equitas apud homines. Et nota trea gradus patientie. Pꝛimus quando aliquis patienter ſuſtinet mala que meruit. et illud eſt bonum. Secundus quando ſuſtinet mala que nõ meruit ⁊ illud ē meli⁹. Terti⁹ qñ patient' ſuſtinet mala pꝛo bonis q̃ fecit. ⁊ illud ē optimũ. Sic fecit iſte: ſm illud poete. Si vis vincere diſce pati. Si inquam hoc feci et illud[decidam]. ideſt cadã[merito]quia tale vel tale feci peccatũ ſuperatus[ab inimicis meis]me perſequentibus[inanis]et vacuus factus a fructu iuſticie et boni operis vt deuictus et imbecillis. Qui ſe vindicat occulte a diabolo ſuperatur, inanis factus vana ⁊ ſuperba iactantie leticia.

Patiente grad⁹.

5 Perſequatur inimicus animam meam ⁊ compꝛehendat ⁊ conculcet in terra vitam meam: ⁊ gloꝛiã meam in puluerem deducat.

¶[Perſequatur]etiam[inimicus]impugnando[animam meam]et vitam[et compꝛehendat]ad poſſidendum: et poſſidens[conculcet in terra vitam meam].ideſt me vilificet et quaſi terraꝫ pedibus conculcet[et gloꝛiam meam in puluereꝫ deducat].id eſt ad nihilum redigat. Diabolus perſequitur animam ſuggerendo. Decipiens compꝛehendit ad conſenſum peccati trahens. Conculcat in terra in actum peccati inducens. Gloꝛiam in puluerem deducit in conſuetudine detinens. vel perſequitur tentando: compꝛehendit ſuperando conculcat in terra: et conculcando terrã facit.id eſt celeſtia non ſapientem: et gloꝛiaꝫ que ſolida debet eſſe in conſcientia in puluerem deducit.ideſt vento vanitatis euaneſcere facit quando non coꝛam deo: ſed coꝛam hominibus gloꝛiam quis querit. Sꝫ quia pꝛedicta nõ merui.

6 Exurge dñe i ira tua: exaltare in finibus inimicoꝛum tuoꝛũ.

¶[Exurge domine]mihi in adiutoꝛium opem ferendo[in ira tua]id eſt in vindicta contra inimicos per effectum iuſticie te iratum ipſis oſtēdendo[et exaltare]ideſt altus et ſuperioꝛ apparevin dicando ſicut victoꝛ[in finibus]ideſt in poſſeſſione[inimicoꝛũ meoꝛũ] vt deſinant poſſidere quos poſſident. ⁊ poſſeſſionem amittant: ibiqꝫ exalteris.ideſt honoꝛeris ⁊ gloꝛificeris potius ꝙ inimici ab illis qui pꝛius erant poſſeſſio eoꝛum. Et dicitur hic metaphoꝛice in ſignibus exaltari ſicut exaltaẛ pꝛinceps quando fines inimicoꝛũ ſuorum valet occupare.

7 Exurge domine deus meus ĩ pꝛecepto quod mandaſti: et† ſynagoga populoꝛũ circundabit te.

† congregatio.

¶[Exurge domine deus meus]ideſt moꝛe exurgentis auxiliare mihi et cuſtodi me qui doꝛmire videris quando non ſuccurris[in pꝛecepto].ideſt ſm iudicium[quod mandaſti]faciendo iuſticiaꝫ de meis perſecutoꝛibus: ſicut tu mandaſti iudicibus facere iuſticiam de malis vel ex oppoſito ſuccurre ſeruantibus pꝛeceptum[quod mandaſti]vt diligamus inuicem. et ita[ſynagoga populoꝛuꝫ] ideſt congregatio de diuerſis populis[circundabit te]et adherebit tibi ad te ex omni parte tanꝙ ad certum refugiũ ⁊ defenſoꝛem ſuum currēdo et de facto iuſticie te laudando

8 Et pꝛopter hanc in altũ regredere: dñs iudicat populos.

¶[Et pꝛopter hanc] ſcilicet congregationeꝫ[in altum regredere]oſtendendo altitudinem tue potentie ⁊ iniquoꝛum punitione et impioꝛum pꝛotectione.id eſt fac eos ſcire et experiri tuam potentiam mittendo eis defenſionem contra hoſtes et ita erit. vnde ⁊ mutãs perſonam ſubiungit[dominus iudicat populos]iudicio diſcretionis et retributionis: nunc pios pꝛotegens et malos oꝛdines: ⁊ poſtea vnicuiqꝫ ſm opera ſua reddens: quia omnium eſt dominus et iudex generalis. Quod iudicium non timens ille perfectus audet oꝛare.

9 Judica me domine ſm iuſticiam meam: et ſm innocentiam meam ſuper me.

¶ [Judica me domine] quia iudex eſt [ſm iuſticiam meam] id eſt ſm meritū iuſticie mee que eſt in faciendis bonis [et ſm innocentiam meam] que eſt in declinando a malis: et non ſm deſiderium et voluntatem hoſtium meorum. felix anima et conſcientia que hec poteſt dicere que iuſticia et innocentia ſunt [ſuper me] quia a deo ſunt: et de ſupernis habeo non a me. Ergo ꝙ anima iuſta eſt et innocens non per ſe habet ſed a deo. quaſi diceret quia iudex iuſtus es iuſte iudica me: iuſtam ferendo pro me ſententiam. Sed iterum ante iudicium retributionis.

Innocētia eſt declinatio a malis.

10 **Conſumetur nequitia peccatorum et † diriges iuſtum: ſcrutans corda et renes deus.**

† dirige.

¶ [Conſumetur] .i. conſummabitur et perficietur [nequitia peccatorum] . id eſt perueniant ad ſummam nequitiā vt poſſit iuſtum iam venire in iudicium. et hoc non optat ſed predicat. Sed quia non ſolum dictum eſt ſordidus ſordeſcat adhuc. ſed et iuſtus iuſtior fiat annectit et dicit [et] ex hoc [diriges iuſtum] vt patientia eius conſumetur et plus iuſtificetur. Quia mali ſunt occaſio directionis bonorum quod enim lima ferro hoc eſt malus bono [ſcrutans] . id eſt videns et ſciens [corda] . id eſt cogitationes [et renes] . id eſt delectationes [deus] ſcilicet quid quiſꝗ cogitet: et quid quenꝗ delectet. et ideo videns eas bonas in iuſto dirigit eum: et non ſolū dirigit ſed et adiuuat. vnde ſubdit.

Apoca. xxij.c.

Mali occaſio ſūt directionis bonorum.

11 **Juſtum † adiutoriū meū a dn̄o qui ſaluos facit rectos corde.**

† auxilium.

¶ [Juſtum adiutorium meum] quo me iuſte adiuuat contra malos. [a domino] ſcilicet eſt [qui ſaluos facit rectos corde] qui in operibus ſuis rectā habet intentionem. Duo enim ſunt officia medicine. Unum quod infirmitatem ſanat. Alterum quod ſanitatem conſeruat. De primo dictum eſt ſupra ſaluum me fac propter miſericordiam tuā. De ſecundo hic dicitur iuſtum adiutorium meū a domino qui ſaluos facit rectos corde. Et illa enī et iſta ſaluos facit: ſed illa ex egritudine ad ſalutem transfert. hec in ipſa ſalute cōſeruat. Ibi ita que eſt miſericors auxilium: quia nullum habet peccator meritum qui adhuc iuſtificari precatur hic autem iuſtum auxilium eſt: quia iam iuſto tribuitur. Sed o iniqui quorum iniquitas conſumatur.

Medicine officia ſūt duo. S. pſ. vj.

12 **Deus iudex iuſtus fortis et † patiens † nunquid iraſcetur ꝑ ſingulos dies?**

† longanimis † nō irā adducēs

¶ [Deus iudex iuſtus] ſingulis ſecundum merita reddēs [fortis] cui nemo poteſt reſiſtere. Et ne ideo ſine aliqua ſpe formidetur: ſubdit [et patiens] quia modo in multa patientia malos tolerat: et propter conuerſionem diſſimulat: metu iudicij terret: et ſpem conuerſis promittit. Et vere patiens quia. [nūquid iraſcetur per ſingulos dies?] id eſt nunquid ſtatim infert penam cum aliquis committit offenſam? quaſi diceret. nō. quia quamuis quotidie eum offendamus / ipſe tamen quotidie non iraſcitur / ſed patiēter expectat ad penitentiam: que ſi non ſequatur durius damnat et augebit penā. Unde ne audita patientia ſecuri fierent pigri ſubiungit.

13 **Niſi † conuerſi fueritis gladiū ſuum vibrabit: arcū ſuum tetendit et parauit illum.**

† cōuertimini.

¶ [Niſi cōuerſi fueritis] o iniqui a via veſtra mala et penitentiam egeritis. dominus [gladium ſuum vibrabit] id eſt punitionem et vindictam manifeſtam exeret ſcilicet in futuro quando chriſtus choruſcabit ſuis lucens: impios terrens: et ne dicatis vobis non fuiſſe predictum. [arcum ſuum] id eſt ſcripturam comminantem [tetendit] minando malis ne putetur remiſſa eius patientia. [et parauit illum] per legiſlatores: per apoſtolos. per expoſitores promulgando: et intelligibilem faciendo.

14 **Et in † eo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardentibꝰ † effecit.**

† ipſo. † operatus eſt.

¶ [Et in eo] ſcilicet arcu ſcripture [parauit vaſa mortis] ſcilicet predicatores qui inobedientibus propinant de ea mortem. Unde apoſtolus. Alijs ſumus odor mortis in mortē: ſed alijs ſunt ſagitte et odor vite vnde ſequitur [ſagittas ſuas] ſcilicet eoſdem predicatores [ardentibus] deſiderio verbi et diuino amore flagrantibus [effecit] id eſt efficaces et fructuoſos fecit vt corda eorum pungendo vitam eis propinarent. Uel [ſagittas ſuas] id eſt ſcripture ſentētias cito penetrantes [ardentibus] predictis [effecit] id eſt efficaces boni operis per ipſos predicatores fecit. Deinde tāgit illorum malorum culpam. d.

ij. Cor. ij.

15 **Ecce † parturit iniuſticiam concepit † dolorem et peperit iniquitatem.**

† parturiuit † laborē

¶ [Ecce] autem iniquus, concepit ex ſuggeſtione diaboli per conſenſum in peccato cui debetur dolor. qui bene dolor dici poteſt ſcilicet malum et peccandi voluntatem in corde ponendo per deliberationem: quia mala volūtas ipſa ſe torquet ipſa ſui ſupplicium eſt [parturit] ſcilicet ipſum peccatum ad effectum producere conando: quia parturire eſt niti parere [iniuſticiam] a iuſticie regula diſcordando. [et peperit iniquitatē] per

Parturire qd̄ ē

operationem/ipſius iuſticie rectitudinem impu‑
gnando:ſcilicet peccatum extra opere perficien‑
Malus do per deliberationem. Inoꝛdinatio littere inoꝛ‑
tria con‑ dinationem peccati ſignat. Malus enim pꝛimo
cipit. concipit voluntatem peccandi. Secundo partu‑
rit per conatū adimplendi. Tertio parit in actu
peccandi. Et ſic.

† illū 16 **Lacum aperuit ⁊ effodit † eū: ⁊ in‑
cidit in foueam quam fecit.**

¶ [Lacum] inferni [aperuit] concipiendo [et ef‑
fodit eum] parturiendo [et incidit in foueam quā
fecit] pariendo. Vel [Lacum aperuit] malum pꝛo
pꝛimo machinando [et effodit eum] huic rei ſtudi‑
um adhibendo [et incidit] ideſt cadit [in foueam
quam fecit] alteri malū perpetrando quia pꝛi⁹
in ſe quam in aliū peccauit. Iniquitas enī pꝛi⁹
ledit coꝛ iniuſtum vnde pꝛocedit ꝙ hominem iu‑
ſtum in quem accedit. Pꝛius fraudatoꝛ leditur
damno innocentie quam alius pecunie. vnde ſe‑
quitur.

† la‑ bor. † iniqui‑ tas ei⁹ in verticem eius. 17 **Cōuertetur † doloꝛ eius in caput
eius. et † in verticē ipſius iniqui
tas eius deſcendet.**

¶ [Conuertetur doloꝛ eius] quem concepit [in ca
put eius] ideſt mentem [et in verticem ipſius] id‑
eſt rationem [iniquitas eius] quam peperit [deſcē
det] quaſi cum impetu ideſt peccatum et malum
ſuum in animam eius reuertetur et in ipſum re‑
toꝛquebitur. Recte erit iniquitas eius ſuperioꝛ ⁊
ipſe inferioꝛ: cū ipſe iniquitati ſue ſponte ſe ſubdi
derit: et in illum deſcendet: quia grauat eum et
onerat: et coꝛ ſurſum leuare et ad requiē ſancto‑
rum volare non ſinit. hoc fit cum in homine per‑
uerſo ſeruit ratio et dominatur libido. Et quia
hec perfectus iſte iam euaſerat laudat deum et
dicit.

18 **Confitebor domino ſm̄ iuſticiā
eius: et pſallam nomini domini
altiſſimi.**

¶ [Confiteboꝛ] ergo [domino] confeſſione laudis
ideſt laudabo dominum [ſm̄ iuſticiam eius] ideſt
pꝛo iuſticia vel pꝛopter iuſticiam eius: quia iuſt⁹
eſt et ſic bonos pꝛotegit et malos iuſte punit. [et
pſallam] recte operando. bene viuendo. ſpiritua
Pſalle‑ liter gaudendo. Pſallere enim iuſtoꝛum ad gau‑
re iuſtoꝝ dium pertinet ſicut penitentia peccatoꝛum ad tri‑
ad gau‑ ſticiam [nomini domini altiſſimi] ideſt ad honoꝛē
dium per nominis dei non gloꝛiam meam querendo. Hoc
tinet. etiam poſſet legi de confeſſione peccati quaſi di‑
ceret. ſicut deus pure eſt iuſtus et ſine omni labe
peccati et iniuſticie: ita ego pure ꝯfiteboꝛ pecca‑
ta mea ſine omni excuſatione et velamine. Po‑
teſt etiam hic pſalmus in perſona chꝛiſti intelligi
ſi ea que ibi humiliter dicta ſunt ad noſtram infir
mitatem quam ipſe xp̄s geſtauit ſcʒ ad humanā
eius naturam referantur. Oꝛatio.

Scrutatoꝛ coꝛdis deus libera nos a perſe‑
quētib⁹ nos: ⁊ da nobis in tui expectatiōe
iudicij firmā cuſtodiam mentis vt non re‑
tribuamus inimicis mala ꝓ bonis. Per dominū.

**Pſalmus de chꝛiſti magnificen‑
tia honoꝛe et gloꝛia cuius gratia
et virtute conſtituta et coꝛrobo‑
rata eſt vniuerſalis eccl'ia. Pſal
mus. viij.**

**Domine dominus no
ſter: ꝙ̄ admirabile
eſt nomen tuū i vni
uerſa terra.**

¶ Auctoꝛ pſalmi pꝛophꝫeta da
uid. ¶ Titulus talis eſt. In finē pſalm⁹ dauid ꝓ
toꝛcularibus. Hoc eſt pſalmus iſte eſt Dauid pꝛo
phete dirigens nos in finē ſcʒ chꝛiſtum qui eſt fi‑
nis noſter. Et agens pꝛo toꝛcularibus ideſt eccle
ſijs: quia hic agitur de conſtitutione et cauſa con
ſtitutionis eccleſie que hic bonos et malos ſimul
continet ſicut toꝛcularia vinum et acinū. Toꝛcu‑
laria ſunt martyria vbi coꝛpoꝛib⁹ calcatis anime
ad celū tranſeunt: ⁊ coꝛpoꝛa in terra putreſcūt
Et quia hec fiunt in eccleſijs ideo et ipſe eccleſie
toꝛcularia dicuntur. Poſſunt etiā per toꝛcula‑
ria quicꝫ fideles intelligi ſm̄ hoc ꝙ tollerant ad‑
uerſa huius mundi. Quia ergo ſupꝛa oſtendit qd
bonis pꝛo ſua iuſticia et quid malis pꝛo ſua iniuſti
debeatur conſequenter nunc agit de conſtitutio‑
ne eccleſie in q̄ hic boni et mali neceſſario ad‑
miſcentur qui ſimul incipiunt creſcunt et conſum
mantur: ſed boni in bonis et mali in malo. In fu
turo vero ſeparabuntur: non ſolum affectu vt hic
ſed et loco. vnde monentur boni patientiam ha‑
bere: et malos non ſolum patienter ſed ⁊ gauden
ter tolerare. ¶ Materia: chꝛiſti magnificentia
et exaltatio. ¶ Intentio chꝛiſtum magnificare
⁊ eius inimicos ſcilicet iudeos et alios confunde‑
re: omneſcꝫ ad fidem chꝛiſti inuitare. ¶ Senten‑
tia in generali pꝛopheta in iſto pſalmo in perſo‑
na eccleſie et omnium fidelium laudes domino no
ſtro ieſu chꝛiſto decantat: maieſtatem atcꝫ ma‑
gnificentiam nature diuine ac humiliationem et
exaltationem nature humane ſuper omnes crea‑
turas in ipſo breuiter cōfitendo. ¶ Sententia i
ſpeciali: a laude ergo incipiens pꝛopheta ait.
[Domine] omnium per potentiam et generalem
gubernationem qui es [dominus noſter] ſpecia
liter per cultum et venerationem [quam] ideſt ꝙ̄
tum [admirabile] ideſt valde admirabile et gran‑
de [eſt nomen tuum] ideſt gloꝛia et fama [in vni
uerſa terra] non tantum in iudea: quia A ſolis
oꝛtu vſcꝫ ad occaſum laudabile nomen domini. p̄s. cxij.
quaſi diceret. Tu domine notus eras in iudea

tantum et in iſrael magnum nomen tuum appa
ruiſti inter nos:moꝛtuus eſt pꝛopter nos: ſurre-
xiſti/aſcendiſti in celum / miſiſti apoſtolis ſpiri-
tumſanctum/ quibus pꝛedicantibus in omnem
p̄s. xviij. terram exiuit ſonus eoꝛum. Et nomen tuum glo
rioſum quod erat notum in gente vna / factū eſt
Terra ē admirabile in vniuerſa terra. Eſt terra viuoꝛum
triplex. ſcilicet celum:terra moꝛtuoꝛum ſcilicet infernus
terra viuentium ⁊ moꝛientium ſcilicet mundus:
⁊ in his omnibus eſt nomen domini admirabile
et gloꝛioſum.

2 Quoniam eleuata eſt magnificē-
tia tua:ſuper celos.

¶[Quoniā eleuata eſt]loco[magnificentia tua] id eſt dignitas tua ⁊ gloꝛia de terrena humilita-te[ſuper celos]ad litteram. Vel[ſuper celos]omnes.id eſt ſuper omnem eminentiam sanctoꝛum et ſuper omnes rationales creaturas etiam ce-leſtes et angelicas quas excedit. quaſi dicat. A moꝛtuis reſurgens in celum aſcendiſti: ⁊ qui hu-milis videbaris magnificus apparuiſti. Hinc enim apparet quis deſcēderis cum innotuit quo aſcenderis. Et ideo quia magnificatus in gloꝛia ſublimatus es ſuper omnes celos:⁊ ſuper omnes etiam celeſtes ierarchias:non eſt mirum ſi nomē tuum eſt per oꝛbem terrarum mirifice ſublimatū valde etiam es mirabilis pꝛopter opera tua mira bilia ⁊ magna. Nam

Mat. xxi. 3 Ex oꝛe infantium et lactentium
perfeciſti laudem pꝛopter inimi-
cos tuos:vt deſtruas inimicum
† defen-ſoꝛem. et† vltoꝛem.

¶[Ex oꝛe infantium et lactentium]id eſt ſugentium ſcilicet pueroꝛum hebꝛeoꝛum[perfeciſti laudem]quando in templo clamabant et te lauda-bant confitendo tuam diuinitatem. Vel[ex oꝛe infantium et lactentium].i. apoſtoloꝛum[perfe-ciſti laudem]quia ab hoꝛum pꝛedicatione creuit eccleſia:⁊ tam hi q̄ illi dicuntur infantes ⁊ lactē-tes:non pꝛo etate ſed pꝛo ſimplicitate. quaſi di-ceret.non ſolum a perfectis ſed etiam ab incipiē-tibus et imperfectis pꝛedicaris ⁊ laudaris:quod eſt laus perfecta. Si enim ſoli perfecti eſſent in eccleſia non ita conſuleretur humano generi: et hoc facis [pꝛopter inimicos tuos] ſcilicet genti-les mundi ſapientes confutandos: ne videatur hec ſapientia humana ſed diuinitus data: quia
j. Coꝛ. j. ſtulta mundi elegit deus vt confunderet ſapien-tes:et bene dicit inimicos quia ſapientia carnis
Roma. viij.b. inimica eſt deo.[vt deſtruas inimicum]id eſt er-roꝛem iudaicum chꝛiſti et chꝛiſtiani nominis per-ſecutoꝛem[et vltoꝛem]alia littera defenſoꝛem id eſt hereticum qui ſe dicit veritatis defenſoꝛem/cū tamen tanq̄ vltoꝛ impugnet eandem. Quos tu domine confudiſti et deſtruxiſti cum te aſpiran-te ad fidem tuam venerunt paruuli:et in ſuo er-roꝛe remanſerunt philoſophi ac legiſperiti et he-retici.vnde ⁊ ſuditur.

4 Quoniam videbo celos † tuos † non hos tuos.
opera digitoꝛum tuoꝛum:lunā
et ſtellas † que tu fundaſti. † quas

¶[Quoniam videbo]id eſt iam per ſpiritū ſan-ctum pꝛeuidebo[celos tuos]id eſt apoſtolos. De quibus alibi dicitur. Celi enarrant gloꝛiam dei. p̄s. xviij. qui ſunt[opera digitoꝛum tuoꝛum]quia operatione ſpiritusſancti qui digitus dei dicitur inſtructi ſunt et perfecti. Dicitur autem hic pluraliter digitoꝛum pꝛopter plura eius dona cum ſit vnus ſicut plures digiti ſunt in vna manu: video etiam [lunam]id eſt eccleſiam vniuerſalem [et ſtellas] id eſt eccleſias ſingulares per diuerſa loca diui-ſas:vel doctoꝛes alios qui vel quas ſcilicet lunā vel ſtellas[tu fundaſti]in fide et ſolidaſti:non illi quia apoſtoli miniſtri ſunt edificationis:tu vero authoꝛ ⁊ fundatoꝛ:a quo ſicut a ſole iuſticie eccle ſia accipit lumen ſuum. Unde Gregoꝛius. Dicen
Grego. do lunam et ſtellas et tacendo ſolem indicauit: quia illi ſoli locutus eſt qui non ſolum ſolem et lunam et ſtellas coꝛpoꝛaliter / ſed et lunam ec-cleſiam atq; ſtellas omnes ſanctos ſpecialiter fe-cit.per hos ergo deſtruitur inimicus ⁊ vltoꝛ acerrimus. Deinde eſt vox ꝓphete ad p̄rem de xp̄o.

5 Quid eſt homo † quod mēoꝛ es † quia.
eius:aut filius hominis quoniā
viſitas eum?

¶[Quid eſt homo]qui licet vilis et miſer ⁊ quale meritum eius[quod memoꝛ es eius]in bonum et ad conſolationem ſcilicet miſerendo / ⁊ a pec-cato et moꝛte liberando.quaſi diceret.nullū eſt hominis meritum dei beneficio dignū[aut quid eſt filius hominis] ſcilicet virginis. id eſt homo chꝛiſtus ſcilicet comparatione tui.[quoniam viſi tas eum] in vnitate diuini ſuppoſiti aſſumendo: ac in tanta dignitate et magnificentia conſti-tuendo. Hoc dicit quaſi in admiratione terreni hoīs ⁊ celeſtis quos oīpotens pater viſitat:vnū per miām mirabiliter reuelans:alteꝝ ꝑ diuinitatis gloꝛiam ineffabiliter exaltans.

6 Minuiſti eum paulominus ab Heb. ij.
angelis gloꝛia et honoꝛe coꝛona
ſti eum:et conſtituiſti eum ſuper
opera manuum tuarum.

¶[Minuiſti eū paulominus].i. parū minus[ab angelis].i. minoꝛē feciſti eū q̄ angelos quo ad paſſibilitatē ⁊ moꝛtalitatē:ſed maioꝛ eſt eis in oīb⁹ alijs:iō poſtea[gloꝛia]. i. incoꝛruptibili claritate coꝛpoꝛis[⁊ honoꝛe]vt oībus ſit venerabilis. Glīa enī eſt in ſe ad alios. Honoꝛ in ſe ab alijs[coꝛonaſti eum]q2 circulus mundi ad fidem eius venit. Vel feciſti eum caput eccleſie que eſt per te coꝛonata in operibus bonis[et conſtituiſti] id eſt firmiter ſtabiliſti[eum ſuper opera manuum

tuarum]dando ei poteſtatem ſuper ea vt omnia ſint ei ſubiecta: et ergo etiam ſuper angelos a quibus eum minuiſti. vnde alibi ipſe dicit. Data eſt mihi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra. Ideo ſequitur.

Matth. xxviij.

7 Omnia ſubieciſti ſub pedib⁹ ei⁹: oues et boues vniuerſas: inſup ⁊ pecora campi.

j. Cor. xv.

¶ [Omnia]ſcilicet ſuperiora ⁊ inferiora ⁊ media [ſubieciſti ſub pedibus eius]id eſt ſub dominio ⁊ poteſtate eius ſubiectione occulta vel manifeſta voluntaria vel neceſſaria: vt ei flectatur omne genu celeſtium/terreſtrium/et infernorum. Deinde magis in ſpeciali hoc exprimit dicens. [oues ⁊ boues vniuerſas. Per oues innocentes ⁊ ſimplices in eccleſia intelliguntur qui ſub regimine paſtorum humiliter viuunt. Per boues ipſi rectores deſignantur qui operando terrenos fructificare faciunt: ⁊ hec duo de angelis et hominibus dicuntur: ⁊ quia non tantum bonos ſed et malos ei ſubiecit recte quaſi diſtinguendo a predictis ſanctis ſubiungit [inſuper et pecora campi]id eſt carnales more pecorum in amplitudine campi voluptatum: et in latitudine vie que ducit ad mortem vagantes: non in montibus virtutum habitantes: et nihil arduum nihil laborioſum aſcendentes. 1

Rectores p boues deſignant

Carnales qui dicuntur.

8 Uolucres celi ⁊ piſces maris: qui perambulant ſemitas maris.

¶ [Uolucres celi].i. ſuperbos in celum os ſuum ponentes qui cogitatione et locutione tumidi ⁊ elati dum ceteros ſe inferiores penſant mente quaſi in altum volant. [et piſces maris.] ideſt curioſos [qui perambulant ſemitas maris]qui ſequuntur preterfluentia huius ſeculi ⁊ hec temporalia que tanquam ſemite in mari cito euaneſcunt/in profundo huius ſeculi pertinaci ſtudio inquirunt. In his autem tribus ſcilicet voluptate/curioſitate/⁊ ſuperbia/concluduntur oia vitia. ſ. concupiſcentia carnis/concupiſcentia oculorum/⁊ ſuperbia vite de his fuit primus homo ſuperatus ⁊ chriſtus temptatus. Et quia tam mirabilis ⁊ tantus eſt xpus ipſum qui eſt principium ⁊ finis laudemus in principio ⁊ in fine: ⁊ nunquam a laude eius ceſſemus. dicentes ergo.

Uoluptate: curioſitate et ſupbia concluduntur omnia vitia.

9 Domine dominus noſter: quam admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra.

¶ [Domine dominus noſter] ⁊ omnium [quam] ineffabiliter [admirabile] ⁊ magnum [eſt nomen tuum] i. bonor tuus ⁊ fama [in vniuerſa terra] et vbique per omnia. Ecce concluſio quo totum tendit. Decenter autem principium repetit: ⁊ ad caput redit oſtendens initium et finem boni ad deum referendum. Notatur et per hoc quod cum a deo originem traxerimus: quamuis ab eo per peccatum deuiemus ad ipſum tamen in fine reuerti debemus ⁊ in ipo vitam noſtram, ⁊ opera concludere: ⁊ tunc experta miſericordia merito dicere poterimus hoc verbum Domine dominus noſter quam admirabile eſt nomen tuum. Oratio.

Admirabile, nomen tuum omnipotens deus ſupplices exoramus: vt qui omnem creaturam ad vſus hominis ſubieciſti: nos ad tue ſeruitutis officium dignos efficere digneris. Per dominum.

Exhibitio laudis diuine propter duplex iuſtum iudiciuz chriſti in aduentu eius duplici: ⁊ propter deiectionem antixpi. ps. ix.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo oia mirabilia tua.

¶ Auctor pſalmi propheta Dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finem pro occultis filij pſalmus dauid id eſt pſalm⁹ ille. Dauid prophete qui hic loquitur in perſona eccleſie: dirigens nos in finem id eſt in chriſtum qui eſt finis omni credenti: eſt pro occultis id eſt agit de occultis filij ſcilicet dei id eſt de humili aduentu chriſti: occulto iudeis ſed vtili gentibus: et de iudicio preſenti ideſt pena qua nunc quiſque vel exercetur ad purgationem vel admonetur ad conuerſionem: vel ſi contemnit excecatur ad damnationem. Alia autem eius ſcilicet aduentus ſecundus et iudicium vltimum erunt manifeſta omnibus. Poſtquam ergo egit de cõſtitutione eccleſie in qua boni ⁊ mali admixti nunc ſeparantur animo ſed poſtea etiam loco: nunc agit de vtroque iudicio ſcilicet preſenti quo prima et futuro quo ſecunda fit ſeparatio. ¶ Materia. duplex chriſti iudicium. preſens ⁊ occultum ſcilicet diſcretionis: futurum ⁊ manifeſtum ſcilicet diſcuſſionis. ¶ Intentio vt hoies ad hoc credendum ⁊ deum ſuper hoc laudandum inducat. ¶ Sententia in generali. Propheta in iſto pſalmo in perſona eccleſie dicit ſe letuz domino ieſu chriſto toto corde pſalliturum: quia tempore iudicij diſcretionis iuſto iudicio ſibi tradito reprimit diabolum iniquum humani generis inimicum gentiles ad fidem conuertendo ac obſtinatos laqueis mortis inuoluendo et interficiendo: populumque catholicum afflictum et abiectum liberando. Et tempore iudicij diſcuſſionis ipſum antichriſtum quo ſe contra deum eleuans populum chriſtianum et fidelem duriſſime perſequetur debellando: ⁊ ipſum populum chriſtianuz quaſi orphanum ⁊ pupillum derelictum eripiendo. Occultũ et iudiciũ eſt pena qua qs vel exercetur ad purgationẽ: vel admonetur ad ꝯuerſionẽ vel ſi contempſerit excecatur ſeu exercetur ad dãnationẽ. Qui nõ corrigitur iſto occulto iudicio digne punietur illo futuro manifeſto. ¶ Snia i ſpe.

ciali: pphēta ergo letus pſallit ꝓ iuſto xp̄i iudicio in vtroq; aduentu ſuo dicens. [Confitebo: tibi dñe] confeſſione laudis ⁊ gratiarũ actionis [i toto corde] ⁊ affectu [meo] non diuiſo ⁊ non in parte ſicut qui quedam opera dei approbant: quedam blaſphemant: ſed ego in nullo de ꝓuidentia dei dubito/ſed oīa recte agi ſentio: ⁊ etiã [narrabo] alijs [oīa mirabilia tua] q̃ me ad narrandũ docuiſti. vel oīa cōprehendit non ſingula generũ ſed genera ſingulorũ ſcʒ tam viſibilia ꝗ̃ inuiſibilia: tã ſpiritualia ꝗ̃ corporalia. Ille etiam in toto corde deum laudat qui nullum angelum cordis in quo terrenum aliquid lateat ſibi reſeruat: ſed totum in laude dei expendit. Nec ſolum narrabo alijs: ſed etiam apud me.

Laudat q̃s deus.

2 **Letabor ⁊ exultabo in te: pſallã nomini tuo altiſſime.**

[Letabor] interius mente [⁊ exultabo] exteri⁹ corpore: intenſam leticiam exterioribus ſignis et geſtibus oſtendendo [in te] ⁊ in mirabilibus tuis qui es veritas non in ſeculo ⁊ eius concupiſcētijs quod eſt vanitas: q: non niſi in deo eſt vera leticia. [pſallam] .i. laudabo ope bono [nomini tuo] .i. ad honorem nois tui oīa tibi tribuens vt modo exemplo pſallant ⁊ alij tibi [o altiſſime] q̃ ſm ſubſtantiam hic nō plene cognoſceris. Sit ergo leticia ſpiritalis in mente: ſit ſancta hilaritas in corpore: cōcordet diuina laus cū recta opatiōe. Cauſam aũt laudandi ſupponit: quia

3 **In conuertendo inimicum meũ retrorſum: infirmabuntur ⁊ peribunt a facie tua.**

[In conuertendo] .i. dum conuerteres [inimicum meum] .ſ. diabolum [retrorſum] .i. q: ex eo q̃d diabolum q̃ ante aduentũ tuũ vt dux mortis pcedebat quē peccatores ſequebātur conuertiſti retro amiſſo iure vt nunc ſequatur: fugiētes enim iuſtos pſequitur: ſed inaniter q: habent modo te deum ducem ⁊ refugium [infirmabuntur] .ſ. ipſe diabolus ⁊ miniſtri ac membra ei⁹ ne nocere poſſint nunc bonis [⁊ peribunt] in die iudicij [a facie tua] .ſ. impugnationis ⁊ vindicte/vel gratie ⁊ glorie q̃ñ tollentur ne videant gloriam dei/⁊ mittentur in ignem eternum Inde etiam letabor.

4 **Quõ feciſti iudicium meum ⁊ cãʒ meam: ſediſti ſuper thronũ qui iudicas† iuſticiam.**

†eq̃tate

[Quõ feciſti iudiciũ meum ⁊ cauſam meam] iuſto iudicio: lʒ nob[..] occulto ſepaſti: ⁊ diſtinxiſti me ⁊ fideles credentes ab infidelibus obſtinatis: ⁊ bñ dicit meum ⁊ meã: q: ꝓ me ⁊ ad vtilitatem meã fuerunt [ſediſti ſuper thronum] iudiciarie poteſtatis tanꝗ̃ rex ⁊ iudex potentiſſimus ⁊ iuſtiſſimus faciendo iuſticiam predicte diſcretiōis [qui iudicas iuſticiam] .i. iuſte ad differentiam eorum qui iudicant iniquitatem. q. d. in hoc facto oſtendiſti te ſedere ſuper ſolium iuſticie. i. habere ptãtem iudicãdi ſicut iuſtus iudex. vel [Quõ feciſti iudicium] quo iudicatus es [meum] .i. mee inſeruire vtilitati ⁊ ad meũ valere liberationē [et cãm] qua pulſatus es ⁊ damnat⁹ [feciſti] [meam] .i. mihi vtilem [ſediſti] poſt reſurrectione [ſuper thronũ] ad dexteram patris [qui iudicas iuſticiã] ⁊ iuſte nũc in iudicio diſcretionis et in fine iuſte iudicabis in iuditio diſcuſſionis.

5 **Increpaſti gētes et perijt impi⁹ nomen eorum deleſti in† eternũ ⁊ in ſeculum ſeculi.** †ſeculũ.

[Increpaſti] et terruiſti per apoſtolos ⁊ predicatores [gentes] . ideſt gentiles de peccatis et infidelitate tua [et perijt ipius] q: iuſtificat⁹ factus eſt pi⁹. hinc ſcriptũ eſt. Uerte impios ⁊ non erũt. ⁊ etiã [perijt impius] diabolus amiſſa ptãte [nomen eorũ deleſti] deleuit dñs noīa impiorũ. quī enī pri⁹ idolatre ⁊ filij diaboli dicebāt ꝓuerſi nũc iuſte ⁊ filij dei vocant ⁊ etiã noīa deorũ perierunt de terra fideliũ [in eternũ] .i. omnino [⁊ in ſeculũ ſeculi] ſeculum eſt hoc pñs tēpus. ſeculũ ſeculi eſt eternũ q̃ð incommutabiliter cōſiſtit cuius hoc ſeculum imago eſt et vmbra.

puerbi. xij.a.

Seculũ ſcli eternum ſignat tps

6 **Inimici defecerunt framee in finem: ⁊ ciuitates deſtruxiſti.**

[Inimici] ſcilicet ipſius diaboli [defecerũt] per tuos predicatores [framee] . ſcilicet rebelliones et diuerſi errores quibus tanꝗ̃ gladijs animas occidit in finē [. ideſt per xp̄m . [quia ptãs et virtus eius eſt valde diminuta ⁊ ex parte defecit per chriſtum in aduentu primo ſed totaliter et plenarie deficiet in ſecundo . [et ciuitates] ideſt munitiones ſcilicet malos homines et eorum conſpirationes in quibus diabolus regnabat [deſtruxiſti] excluſo inde diabolo principe vt ſeruiant iuſticie: et non regnet peccatum in noſtro mortali corpore. Et ideo.

7 **Perijt memoria eorum cum† ſonitu: et dominus in eternum permanet.** †ſtrepitu. ps. ij.

[Perijt memoria eorum] . ſcilicet impiorum apud deum ne puniat ⁊ tamen [cum ſonitu] . ideſt cum multo ſtrepitu et repugnantia. nam cum impietas euertitur ſtrepitus fit. quia non venit ad ſummam pacem niſi qui magno ſtrepitu ⁊ tumultu cum vitijs pugnauerit: et ideo validus et fortis congreſſus cum vitijs eſt habendus [perijt] etiam [memoria] et ritus idolorum apud conuerſos ad fidem [cum ſonitu] predicationis ſanctorũ et [dominus in eternum permanet] in conuerſis vbi expulſo diabolo iam impietas locum non inuenerit. vel [in eternum permanet] q: regnum chriſti ſtabile eſt in eternum ergo impij fruſtra niſi ſunt contra eum.

Impietas cum euertit ſtrepit⁹ fit.

†ſedē ſuam. †terraꝝ †cum.

8 Parauit i iudicio † thronū ſuū et ipſe iudicabit orbem † terre in equitate: iudicabit populos † in iuſticia.

¶ [Parauit in iudicio] iuſto/ſed nobis occulto [thronum ſuum] .i. iudiciariam poteſtatem q̄ ad iudicium diſcretionis fideliū ab infidelibus: vl' [parauit in iudicio] .i. cum iudicatus eſt [thronū ſuum] .i. ſedem iudiciariam: q: per patientiam acquiſiuit iudicii poteſtatem [et ipſe] qui iudicauit in occulto etiam iudicatus eſt in humilitate: tandem [iudicabit] in aperto et in maieſtate [orbē terre] .i. oēs hoīes orbem inhabitantes [in equitate] nemini parcens/oībus equa retribuēs et meritis digna reddens. [iudicabit populos in iuſticia] teſtimonium perhibentis illis conſcientia et cogitationibus accuſantibus ſeu defendentibus.

9 Et factus eſt dominus refugiū pauperi: adiutor in oportunitatibus in tribulatione.

¶ [Et] interim ne inimicus retro conuerſus noceat [factus eſt dñs] qui iudex eſt [refugium] in malis vitandis [pauperi] ſpiritu .ſ. populo catholico non permittens eum tentari ſupra id qd̄ poteſt et etiam [adiutor] in bonis agendis [in oportunitatibus] .i. his in quibus opus eſt vel in tempore oportuno .ſ. [in tribulatione] dulce eſt auxilium: quod in neceſſitate datur. Tribulationes bene dicit oportunitates q: non conuertitur anima ad deū niſi cū ab hoc ſeculo auertit: nec oportunius a ſeculo auertitur niſi cum voluptatibus eius labores et dolores miſcentur.

Auxiliū eſt dulce qd̄ i neceſſitate dat.

†oēs †cognoſcunt.

10 Et ſperent in te † qui † nouerunt nomen tuum: quoniā nō dereliqſti querentes te domine.

¶ [Et] ideo o dñe [ſperent] per ſpem [in te] nō in ſe: non in ſeculo [qui nouerunt nomen tuum] per veram fideꝫ. Nomen dei dñs eſt qd̄ nomen bene nouit qui libenter ei vt dño ſeruit: et contempto amore terrenorum ſe dñio eius ſupponit: vel nomen dei eſt qui eſt qd̄ bene nouit: qui ſpem nō ponit in tranſitoriis ſed in illo qui hꝫ veꝝ eſſe. [qm̄ non dereliquiſti] ſubtrahendo gratiam: et ſi ad tēpus videris derelinquere exponendo p̄ſſuris ad ꝓbationem vel ad coronam vel ob aliam cauſam bonam [querentes] per charitatem [te] non aliud o [dñe] cum quo nemo poteſt querere tranſitoria. Et vt ſpes veſtra non ſit caſſa.

Dei nomē dñs ē

Pſallite domino qui habitat in

11 ſyon: annūciate inter gētes † ſtudia eius.

†mirabilia.

¶ [Pſallite dño] .i. mandata eius ſeruate et qd̄ predicatis implete gratias agendo voce laudis et conſonantia operis ſicut in pſalmus fit conſonantia vocis cum organo [qui habitat in ſyon] qd̄ eſt ſpeculatio. ideſt in ſpeculatoribus veri boni. vel in eccleſia que nunc contemplatur deum per ſpeculum. quelibet enim ſpeculatio errat niſi in ea dominus habitet: et ita [annunciate inter gētes] .i. predicate aliis [ſtudia eius] pia que habet erga ſuos ideſt diligentiam magnam quam habuit et habet erga noſtram ſalutem et vtilitatem vel [ſtudia] ſunt eius mandata in quibus ſtudendum eſt. Conſtanter autem predicate et non timeatis mortem.

12 Quoniam requirens ſanguineꝫ corū † recordatus eſt: non eſt oblitus clamorem pauperuꝫ.

†memoratus.

¶ [Quoniam non eſt oblitus] in eternuꝫ [clamorem pauperum] ſpiritu. ideſt humilium ſcꝫ martyrum et iniuſte oppreſſorum clamantium ad deuꝫ loquitur ſcd̄m affectum infirmorū qui oblitū putant deum quia non cito facit quod volunt: ſꝫ [requirens] vltione [ſanguinē eorum] de hoſtibus et inultuꝫ non relinquēs [recordatus] et miſertus [eſt] clamoris eorum conſolando eos et glorificando. recordatus eſt quidem non poſt obliuionem ſed poſt dilationem. Nunc autem ſanguinem requirit de manu tyrānorum aliqñ per penam temporalem: aliquādo per eternā: aliqñ vtroqꝫ modo. Et ſubdit quis ſit clamor iſte dicens in perſona pauperis cuiuſlibet et eccleſie.

13 Miſerere mei dñe: vide humilitatem meā † de inimicis meis.

†ab

¶ [Miſerere mei dñe] mihi compatiendo quia in miſeria ſum. vide intuitu miſericordie. ideſt attende et adiuua. Aſpectus enim dei auxilium eſt. [humilitatem meā] .i. afflictionem et dolorem [de inimicis meis] .i. a tyrannis mihi illatam. vel quāta ſit humilitas et afflictio mea perpende de inimicis meis. de ſuperbia eni inimici eſtimatur humilitas patientis: q: tantum humiliatur quantū ille extollitur. Tu dico vide.

Dei aſpectus auxilium ē.

14 Qui exaltas me de portis mortꝭ vt annunciem † omnes laudationes tuas in portis filie ſyon.

†vniuerſas laudes.

¶ [Qui exaltas] ideſt elongas et liberas me [de portis mortis] ideſt de prauis concupiſcentiis et actionibus que ſunt introitus quibus itur ad mortem anime. [vt annunciem omnes laudationes tuas] ideſt omnia laudabilia precepta tua et predicationis vnde lauderis/exiſtens [in portis filie ſyon] ideſt in bonis ſtudiis et actionibus quibus in eccleſia itur ad celeſtem hieruſalem. ibi enim bene annunciant laudes et iuſticie dei nō in portis mortis et pcti. Filia ſyon eſt eccleſia ſyon eni oēs eccleſias mundi generauit. quia ibi natum eſt vñ fides incepit. vel exiſtentibꝰ [in portis filie ſyon] .i. in ſacramentis et miſtiis fidei:

Eccl̄ia ē filia ſyon

15 ⁊ in doctrina apoſtolo⁊ ⁊ ꝓphetarum. Et ideo.
Exultabo † in ſalutari tuo: infixe
ſunt gentes in † interitu quem fe
cerunt.

† ſup ſalutare tuum † cor-ruptiõe quã.

❡ [Exultabo] ⁊ gaudebo. ſ. q: me exaltas [in ſalutari tuo] idest in ſalute qua ſic me ſaluas nõ in merito meo: per te enim ſaluamur qui corda noſtra de vana leticia huius ſeculi transfers vt i te veraciter gaudeamus. ego quidem exultabo ſ; gẽtes non [q: infixe] idest intus fixe ſunt clauis peccatorum gentes que volunt occidere ſanctos i interitu quem fecerunt ſanctis: occidendo eni; corpora iuſtorum interfecerunt animas ſuas. Iniquitas enim ſua eſt cuiq; malo homini pena idest cã pene vnde ſubdit.

16 † In laqueo iſto quem abſconde
runt: comprehenſus eſt pes eo-
rum.

† in muſcipula iſta quã occultauerunt.

❡ [In laqueo iſto quem abſconderunt] idest in fraude quã ad fallendum tegunt [comprehenſus eſt pes eorum] idest alligatus eſt eorum affectus quia laqueis inextricabilibus inuoluuntur: nunc reatus ⁊ culpe ⁊ in futuro damnationis ⁊ pene vnuſquiſq; enim prius cadit in laqueum quem alteri parat ad cadendum. ⁊ prius in ſe peccat quã in alterum. nam qui alium perſequitur eo interitu moritur quo ſe alium occidere arbitratur. vnde communiter dicitur. Sepe ſagittantẽm didicit referire ſagitta. Recte ergo ſubiunctum eſt. Tandem.

Verſus.

17 Cognoſcetur domin⁹ iudicia fa-
ciens: in operibus manuũ ſuarũ
cõprehenſus eſt pctõr.

❡ [Cognoſcetur dominus] in futuro iudicio ab omnibus [iudicia faciens] manifeſta qui nunc facit occulta. tunc enim ſecernet non ſolum merito ſed etiam loco malos a bonis quaſi dicat peccatores in iudicio per effectum iuſticie cognoſcent dominum lic; modo non velint cognoſcere eu;. quia [in operibus manuum ſuarum] ⁊ merito operum ſuorum [comprehenſus eſt peccator] ⁊ conſtringetur in eis ipſa enim ſua opera praua ⁊ peccata que ſecum portat accuſant/iudicant/conuincunt puniunt peccatorem. non enim querit deus alios teſtes niſi vitam ⁊ conſcientiam.

18 Conuertantur peccatores in in-
fernum: omnes gentes que obli-
ſcuntur deum.

Roma .j

❡ [Conuertantur] idest conuertentur. quia predictio eſt non optatio [peccatores in infernum] in locum penalem ne voluptatibus vltra gaudeant quaſi dicat poſtq̃ nolunt conuerti ad dominũ neceſſe eſt vt conuertantur ad infernu;: ne alibi mittendos ſe putent: ⁊ quos dicit peccatores expri-mit ſc; [omnes gentes que obliuiſcuntur deum] non credentes in eum vel in fine vite morientes ſine remedio pnie. Boni vero cõtra premiabunt nam vere (vt dictum eſt) non eſt oblitus clamorẽ pauperum vnde ⁊ ſubditur.

19 † Quoniã non in finem obliuio
erit pauperis patientia paupe-
rum non † peribit in finem

† quia † periet i eternũ.

❡ [Qm̃ nõ in finẽ] ⁊ finaliter [obliuio erit pauperis] apud deũ: ⁊ ſi h videtur cũ mali florent ⁊ ipſe affligitur. Modo enim quaſi obliuio pauperũ fit q̃diu eos a tribulatione de⁹ non defendit ſed tũc eorum gloria percipitur cum ſimul oia laborioſa terminant. [patiẽtia pauperũ] qua modo malos portant ⁊ iuſticiam dei patienter expectant [non peribit in finẽ] ⁊ in perpetuum. i. non erit irremunerata ſed aſſequetur retributionem iuſtã q: ꝓ patientia ibunt in vitam eternã. vt aũt patientia pauperum non pereat ex perſecutione antixp̃i

20 Exurge domine non † conforte-
tur homo: iudicentur gentes in
conſpectu tuo.

† preualeat.

❡ [Exurge dñe] in auxiliũ pauperum ⁊ ad iudicandũ [non confortetur] ⁊ preualeat hõ purus. ſ. antixp̃s qui in tantũ confortabitur q̃ ſe deu; finget/⁊ multos ad ſe cõuerti faciet. q. d. deſtrue illum: ſed prius [iudicẽtur gentes]. i. ꝓbentur per eũ. ⁊ hoc [in conſpectu tuo]. i. in occulto quod pauci intelligunt. vel [iudicent] ⁊ cõdẽnent [gentes] crediture in eum [in conſpectu] ⁊ iudicio [tuo] q: poteſtas iudiciaria data eſt ipſi xp̃o. Quia ante; te ⁊ tuã legem bonam noluerunt.

21 Conſtitue domine legiſlatorem
ſuper eos: ſciant gentes quoniã
homines ſunt.

❡ [Conſtitue] o [domine legis] praue ⁊ male doctrine [latorem] ſc; antichriſtum pro xp̃o quem cõtempſerunt [ſuper eos]. idest in ruinam eorum. Et ſic tandem [ſciant] idest experiantur cum ad iudicium venerint ⁊ condẽnati fuerint [gentes] idest gentiliter viuentes: ſcil; hi qui in eum crediderunt [quoniam homines ſunt] terrena tantu; ſapientes idest q̃ ſtulti fuerunt: quia ſpeciẽ i hominem ⁊ non in deu; qui ſaluare poteſt poſuerũt hoĩemq; ⁊ nõ deum adorauerunt. vel [ſciant] ſe hoĩes eſſe ⁊ non poſſe deo reſiſtere. Deinde ſubijcit vocem gementium dicens.

22 Ut quid domine † receſſiſti longe
deſpicis in oportunitatibus in †
tribulatione.

† diſceſſiſti † tribulationib⁹

❡ [Ut quid dñe receſſiſti] a tuis tpe antixp̃i [lõge]. ſ. in tanta tribulatiõe auxiliũ differẽdo. i. cur differs iudiciũ. ⁊ q̃re tm̃ ſeuire pmitt; antixp̃m. Longe eni vr̃ recedere cũ tardat ſubuenire. De

in.ſe que ſic queſiuit tanq̄ repēte intellexerit ſol
uendo ſubiecit.d.[deſpicis in opportunitatib⁹ in
tribulatione]ideſt opoꝛtune ⁊ vtiliter deſpicere
videris ⁊ ſinis tribulari tuos:q: ad vtilitatem eo
rum ſcꝫ ad animos purgandos ⁊ deſiderio tui
aduentus inflamandos quia.

23 Dum ſuperbit impius† incendi
† accendit † cogitationibus. tur pauper:comprehenduntur i
†concilijs quibus cogitant.

¶[Dum ſuperbit impius]ſcꝫ antichriſtus[incē
ditur]ad contemptum terrenorū ⁊ amorem eter
norum[pauper]ſpiritu ſcꝫ populus xp̄ianus ſibi
inobediens.vel[incenditur] ideſt purificatur tri
bulatione ſicut aurum in igne.⁊ ſic mira prouidē
tia dei operatur de malis vt eorum exercitatione
pficiant boni ſed[cōprehenduntur] capiētur ad
penam ipſi impij ſcꝫ antichriſtus ⁊ ſatellites eius
[in concilijs quib⁹ cogitant]ſcꝫ comprehendere ⁊
irretire ſanctos.cogitabunt enim cruciare xp̄ia
nos/⁊ ipſi a deo cruciabuntur.Ideo antēꝫ ſuper
bit impius vel comprehendetur.

Quoniam laudatur peccator in
24 † qui iniquagerit deſiderijs anime ſue:⁊ † iniquus
benedicitur.

¶[Qm̄ laudatur peccator]qđ eſt in ſe ſcꝫ anti
chriſtus a ſuis ſibi blandientibus ⁊ nō corrigitur
[in deſiderijs anime ſue].i.in impletione deſideri
orum ſenſualitatis ſue.[⁊ iniquus]q͛ eſt nocendo
alijs [benedicitur]⁊ exaltatur quaſi deus a ſibi
adulantibus.hoc eſt magna ira dei vt deſit corre
ptio ⁊ aſſit adulatio adulantium lingue alligant
animas in peccatis.delectant enim ea facere in q̇
bus non ſolūꝫ non metuitur reprehenſor: ſed etiā
laudatur ⁊ benedicitur operator. Ecce quantūꝫ
eſt malum adulationis quod parit occaſionem
peccatis hominum dum vitia palpantur eorum.
25 Et ideo.

† irritauit † exquiret. Exacerbauit dn̄m peccator:ſecun
dū multitudinē ire ſue nō† q̄ret.

¶[Exacerbauit] ideſt irritauit:ad iram prouo
cauit[dominum]uerum peccator antichriſtus vt
vt ab eo puniatur.vel vt flagella correctionis ab
eo ſuſpendantur ⁊ non inferantur.[ſecundū mul
titudinem ire ſue]ideſt ſecundum q͛ multum eſt
iratus deus qui ſolet alios querere ⁊ reuocare.
[non queret]eum ſcꝫ antichriſtum vt vlciſcatur
peccata eius hic ſed in futuro. Magna enim
eſt ira dei quando peccantem non corripit. ſed
August. vagam licentiam in peccatum ruendi pmittit.
Unde Auguſtinus. Intelligite fratres miſeri
cordiam dei quando caſtigat mundum. ſed mul
tum tunc iraſcitur quando non caſtigat. Si er
go ſeuit parcendo bonum eſt nobis vt ſubueniat
caſtigando. Tanta eſt autem ira dei vl̄ nequitia
antichriſti. quia

26 Non eſt deus in conſpectu eius † contaminantur
†inquinate ſunt vie †illius i om † eius.
ni tempore.

¶[Non eſt deus in conſpectu eius] ideſt in eo
rum conſideratione. nec habet deum vel timorēꝫ
eius pre oculis q: deſeritur luce veritatis.⁊ ideo
[inquinate] ⁊ in peccatorum pollutione [ſunt vie
illius]ideſt cogitationes:locutiones: ⁊ opera [in
omni tempore]vite ſue ⁊ ſine intermiſſione: vel
in comparatione omnium qui fuerunt in aliquo
tempore. Ex hoc habetur q͛ qui non plene de pec
catis penitet ſemper peccata peccatis continuat
Nequitie ergo ſue cauſa eſt quia non habet deū
pre oculis. Et hoc ideo:q: o deus.

27 Auferuntur iudicia tua a facie
eius:†omnium inimicorum ſuo † et.
rum dominabitur.

¶[Auferuntur iudicia tua] quibus retribuis
vnicuiq̄ ſecundum merita ſua[a facie eius]ideſt
mente ⁊ conſpectu eius quia non conſiderat iudi
cia dei:⁊ in nullo timebit diuina iudicia ſuper ſe
ventura.quia enim differtur iudicium non pu
tat ſe puniendum vel deum iudicaturum] omni
um inimicorum ſuorum]ſcꝫ chriſtianorum[domi
nabitur]dominabitur quidem corporum electo
rum qui eum ſequi contēnunt alios vero poten
tia vel ſeductione ſibi ſubijciet. Dicitur enīꝫ.om
nes reges ſuperaturus vt ſolus regnet:⁊ ad illud
culmen per malas artes veniet.

28 Dixit enim in corde ſuo nō mo
uebor a generatione in generati
tione ſine malo.

¶[Dixit enim in corde ſuo] apud ſe cogitando
[non mouebor] ideſt non inquietabor ſcꝫ per ex
pulſionem de regno [a generatione in generatio
nem]quia ex nimia elatione reputabit ſuum do
minium ſtabile ſeq̄ nunq̄ moueri poſſe[ſine ma
lo]ideſt ſine inquietatione ⁊ moleſtia ſcꝫ ſemper
ero ideſt durabo ⁊ permanebo abſq̄ eo q͛ infe
ſter ⁊ expugner bello:q: ex preſumpta ſecuritate
putabit ſe in eternum regnaturū ſine vlla aduer
ſitate ⁊ inquietatione ac malo cuiuſcunq̄ pene.
hec in corde:ſed quid in ore.

29 Cuius maledictione os plenum
eſt ⁊ amaritudine ⁊ dolo: ſub lin
gua eius labor ⁊ dolor.

¶[Cuius maledictione os plenum eſt] ideſt
blaſphemijs ⁊ contumelijs chriſtum blaſphe
mando [⁊ amaritudine] ideſt amaris verbis et
minis grauiter ſanctis cōminando [et dolo] id
eſt blandis verbis ⁊ inſidijs alios decipiēdo[ſub
lingua eius labor ⁊ dolor] quia non loquitur ni
ſi de procurando labore et dolore ſanctorum
que precipiet eis inferri. Uel [ſub lingua eius]

non in lingua eſſe dicuntur q: iſta non in lingua exerit ſed ſub lingua premit ⁊ tacite ea cogitaturus eſt hominibus aũt alia locuturus vt bonus ⁊ iuſtus ac dei filius videatur.

30 **Sed in iſidijs cũ diuitibus ĩ occultis: vt interficiat innocentem**

¶ [Sedet] cũ mora [in inſidijs] meditando ipo-nere inſidias ſanctis [cũ diuitib⁹] ⁊ elatis hui⁹ ſeculi quos munerib⁹ cumulabit: ⁊ eoꝝ falſam felicitatẽ ad decipiendũ alios oſtẽtabit. q̃ dũ tales eẽ cupiunt ⁊ bona eterna nõ q̃runt/ in illi⁹ laqueos ĩcidunt. q. d. inſideat in quib⁹ preſidet: inſidijs in quã poſitis [in occultis]. i. ambiguis vt nõ facile itelligat quid appetẽdũ q̃d ve fugiendũ ſit [vt interficiat innocentẽ] ſcʒ populum fidelem. vl' corporaliter ſi noluerit ei cõſentire vel ſpiritualiter ſi conſenſerit ex innocente faciendo nocenteʒ.

31 **Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt inſidiatur in † abſcondito quaſi in † ſpelunca ſua.** † oculto † cubili ſuo.

¶ [Oculi eius in pauperẽ] ſpũ ſcʒ in ppl'm chriſtianũ [reſpiciũt] vel quaſi miſericorditer ⁊ cõpaſſionis affectu: ſimulabit enim ſe miſereri vt decipiat: vel crudeliter ⁊ odioſe vt noceat ⁊ deſtruat. iuſtos enim ⁊ pauperes ſpiritu maxime perſequetur [inſidiatur] pauperi iuſto ad ꝑdendũ [in abſcondito] maliciã occultãdo vt neſciat qui decipitur [q̃ſi leo] ꝓpter vim ⁊ ſeuitiã occidẽdi [in ſpelũca ſua] ꝓpter dolum ⁊ fraudulẽtiam decipiendi in miraculis ⁊ modis alijs. Ad quid

32 **Inſidiatur vt rapiat † pauperẽ rapere pauperem dum attrahit eum.** † innocẽtem.

Eccl'ie ꝑſecutio triplex ẽ.

¶ [Inſidiatur] per dolũ ⁊ fraudulentiã [vt rapiat pauperem] per vim ⁊ violentiam [rapere] inquã [pauperẽ] ſeuiendo [dum attrahit eum] ad ſhete ſuum blandiendo. Triplex enim eſt perſecutio eccleſie. Una violenta ſcʒ cum martyres per tyrannos necabantur. Alia fraudulenta que nunc eſt. cum confeſſores per hereticos ⁊ falſos fratres decipiuntur. Tertia erit mixta ex fraude ⁊ vi ſub antichriſto: quia in eo vis ⁊ dolus operabuntur: ⁊ violentie addet fraudem. vnde ad hoc ſubdit de fraude ⁊ violentia.

33 **In † laqueo ſuo humiliabit eũ: ĩclinabit ſe ⁊ cadet † cum dominatus fuerit pauperum.** † muſcipula ſua † dũ dña bitur.

¶ [In laqueo ſuo] ideſt inſidijs ſcʒ fraude ⁊ dolo [humiliabit eum] ſcʒ pauperem ⁊ iuſtum opprimendo. vel [humiliabit eum] quia quanto mirabilioꝛa videbuntur hominibus ſigna ipſius tanto illi ſancti ⁊ pauperes qui tunc erunt contẽnẽtur: ⁊ quaſi pro nihilo habebuntur: quos ille mirificis factis ſuperare videbitur. ſed quia ſe exaltauit [inclinabit] diuina virtute non voluntarie [et cadet] ſubito a domino ſuo repentino interitu [cum dominatus fuerit pauperum] ſeruoꝛuʒ dei quibuſdam ſupplicia quelibet irrogando alios vi vel fraude ſubijciendo iamq̃ʒ nimia felicitate in ocium animum remiſerit. Et merito cadet.

34 **Dixit enim in corde ſuo oblit⁹ eſt deus: auertit faciem ſuam ne videat † in finem.** † vſq̃ʒ

¶ [Dixit enim in corde ſuo] ſic cogitando ⁊ putando [oblitus eſt deus. ſ.] pauperũ vt eos ſaluet vel mei vt me puniat [auertit faciem ſuam] quaſi non curando [ne videat] illos vel me [in finem]. ideſt in perpetuum. vel [ne videat in fineʒ]. ideſt ea que fiunt in terra que eſt finis ⁊ vltimum elementuʒ ſeu vltima pars vniuerſi. vel [auertit] peccatoꝛ antichriſtus [faciem ſuam] ideſt cogitationem [ne videat in finem] ideſt ne attendat iudicium finale. Laborans ergo tunc eccleſia quaſi nauis in tempeſtate deum tanquã doꝛmientem excitat. d.

35 **Exurge domine deus ⁊ exaltetur manus tua: ne obliuiſcaris pauperum †.** † in finẽ.

¶ [Exurge domine deus] ideſt cito veni ad ſuccurrendum ⁊ ferendum opem [et exaltetur manus tua] ideſt manifeſta fiat potentia tua contra antichriſtum ad deijciendum ipſum: ⁊ altus appare his qui te putant humilem. [ne obliuiſcaris pauperum] dimittendo eos in perſecutione antichriſti ⁊ ſuoꝛum qui putant te oblitum ⁊ impunitatem ſibi promittunt: precatur iudicium vt hec cito finiantur que tanta erunt vt nemo velit tempus illud dilatari. Iam itaq̃ʒ de iudicio illo intelligens ⁊ exultans/ dicit.

36 **Propter quid irritauit impius deum. dixit enim in corde ſuo nõ requiret.**

¶ [Propter quid irritauit] ideſt ſuis blaſphemijs ad iram prouocauit [impius] antonomaſice ſcʒ antichriſtus [deum] non credens eum punitorem. quaſi dicat quo fructu blaſphemauit ⁊ quid profuit ei tanta mala facere contra chriſtum [dixit enim in coꝛde ſuo] ſcʒ cogitando ⁊ per effectuʒ ſcilicet omnibus modis male agendo [non requiret] deus ad iudicandum vel puniendum ⁊ vindicandum ea que facio: quaſi neſciens vel impotẽs: ſed non eſt ita vt ipſe cogitat. Nam tu. † iram

75 **Uides quoniam tu laboꝛem et † doloꝛem conſideras: vt tradas eos in manus tuas.**

¶ [Uides] ideſt noſcis [vt] ideſt qualiter [tradas eos] ideſt antichriſtum ⁊ complices ſuos [in manus tuas] vltrices ſcʒ tue potentie ⁊ iuſticie. i.

in poteſtatem iudicij tui ⁊ in vindictas vt nõ eua dant. ⁊ hoc ideo[q̃m tu labor ẽ ⁊ dolor ẽ] quem in fert ſanctis tuis cõſideras].i.attendis.q.d.nõ te latet;illorum malicia ⁊ pauperũ miſeria. ⁊ iõ nec manus tua ceſſabit a vindicta. Et merito ſuccur res pauperi cum tuendo ⁊ liberando a potente. quia.

38 Tibi derelictus eſt pauper †:or phano tu eris adiutor.

†pupillo

[Tibi derelictus eſt pauper]ſpũ:tu ẽdus.ſ.po pulus xp̃ianus qui paup ẽ: q: ad obſeruãtiã leg] diuine non p̃miſſione diuitiarũ ſicut olim ppl'us iudaicus allicitur:ſed in abiectione tẽporaliũ ea; cõplere nititur.ideo enim pauper eſt cõtẽptis tẽ poralibus vt tu ſis ſpes ei⁹. Iſte paup illis ad tẽ pus cõceſſus eſt ad puniendũ:ſed tibi in fine dere lictus ad glorificandũ[orphano]cui mortu⁹ ẽ pat mũdus ⁊ mater cõcupiſcẽtia ei⁹.i.pplo xp̃iano q̃ tunc videbit̃ pr̃e p̃tegente ⁊]matre cõpatiente quaſi parẽtũ ſolatio deſtitut⁹.[tu eris adiutor:]⁊ cooperator cui ipius fuit pſecutor:. Ergo.

39 Contere brachium peccatoris ⁊ maligni † queretur peccatum illi us ⁊ non inuenietur.

† Requiretur deli ctũ eius nec

[Contere]⁊ ad nihilũ redige[brachiũ].i. potẽ tiam ⁊ dominationẽ peſſimi antichriſti[peccato ris]in ſe[⁊ maligni]in alios. ⁊ vere conteres intan tum vt nec peccator nec locus peccati de cetero i nueniat̃. vnde ſequit̃ [querer̃ peccatũ illius]vt iu dicetur de eo[⁊]iudicatus[non inuenietur] ipſe. quia peribit p̃pter peccatum ſuum. Uel querer̃ peccatũ illius]puta nequitia ſua an ſit amplius neceſſarium ad eccleſie purgationẽ[⁊ nõ inuenie tur]eſſe neceſſarium omnibus iuſtis ſufficienter tunc purgatis ſicut plano ferro nõ eſt opus linea Itaq; antechriſtus peribit qui ad tẽpus regna uit. Sed.

40 Dominus regnabit in eternum ⁊ in ſeculum ſeculi:peribitis gen tes de terra illius.

[Dominus regnabit]celeſti regno ⁊ imperio[i eternũ ⁊ in ſeculum]ſubſecutiuũ huius[ſeculi]. id eſt per oĩa tẽpora ⁊ ſecula:q: regni eius non erit finis.hoc regnum erit gratius pro precurrentib⁹ malis quod veniet deſtructo antichriſto. ſed [peri bitis]vos o[gentes].i.peccatores oẽs ⁊ impij cõ plices antichriſti qui eſtis ſine lege dei[de terra il lius]ſc; de terra viuentium expulſi a regno ipſi⁹. Unde ſcriptũ eſt. Tollatur impius ne videat glo riam dei.ſed pauperes habebunt. quia.

Eſaie xxvi.

41 Deſiderium pauperum exaudi uit dominus preparationem cor dis eorum † audiuit auris tua.

† exaudi uit.

[Deſideriũ pauperũ]quo eſtuabant cum i an guſtijs ⁊ malis huiusſeculi diẽ domini cõcupiſcẽt eſſe cum chriſto cupientes[exaudiuit dominus] vt eos liberaret ⁊ in regnum ſuu; aſſumeret. De inde cõuertẽs ſermonẽ ad deum. ait.[preparatio nem].ideſt diſpoſitionẽ[cordis eorum]qua tibi p patientiam ſeruire parati erant. ⁊ illum diem ar dentius petentes per patientia; expectabãt[au diuit auris tua].i.potentia vel miſericordia tua q̃ exaudis.vt quod concupierant in ſpe fruantur in re deſideriũ autẽ pauperum eſt hoc ſc; re.

42 Iudicare pupillo ⁊ humili: vt non apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram.

[Iudicare].i.vt iudices[pupillo]qui oĩa p̃pẽ deũ cõtẽnit nõ cõformi huic ſeculo[⁊ humili]q̃ ſe pulucrẽ ac cinerẽ eſſe cognoſcit:nõ ſuperbo.ſ.po pulo catholico ⁊ fideli de ſe nõ p̃ſumenti:hoc ẽ ad vtilitatẽ ⁊ cõmodũ ei⁹ferendo p̃ eo ſniam vt ſe paratis iuſtis ab impijs iã nõ vltra p̃ualeant mali nocere bonis. Unde ſequit̃ ita[vt nõ apponat]⁊ preſumat[vltra].i.poſt iudiciũ[magnificare ſe].i. magnum ſe oſtendere ⁊ magnum nomen ſibi fa cere[hõ]ille ſuperbus.ſ.antixp̃s ſuper terrã ſicut fecit. Moraliter autẽ hec ideo ſunt dicta vt non ſtudeat vel preſumat magnum ſe facere ⁊ oſten dere hõ in terra:q: oĩs qui ſe exaltat humiliabit̃ et qui ſe humiliat exaltabitur. Oratio.

Lu.xiiij. ⁊ .xviij

Confeſſioni noſtre aurem tuam deus de mens aperi:qui ſperantes in te nunq̃ cõ ſueuiſti relinquere:vt exaltati de portis mortis perpetue poſſimus ſalui tẽtatoris occul tas inſidias effugere. Per dominum.

Uox eccleſie vel fidelis in do mino ſolum mõ cõfidentis:⁊ per hoc ſe contra verſutias prauo; defendentis. Pſalm⁹.x.

In dño confido quõ dicitis anime mee: transmigra in † mõ tem ſicut paſſer.

† mõtes

[Auctor pſalmi p̃pheta dd ¶ Titul⁹ talis eſt. In fin̄ pſ dauid. Hoc eſt pſ ille dirigẽs nos in finẽ.i.in xp̃m vt in ipſũ ſpe; no ſtrã refundam⁹ q̃ eſt ſummũ bonũ/eſt dd p̃phe te docentis nos hereticis ⁊ prauis reſiſtere: qui in eccl'ia tanq̃ putrida mẽbra miniſtri antixp̃i de quo ſupra dictũ eſt mentiunt̃ ſe xp̃m hr̃e ⁊ alios nitunt̃ ad ſe ab eccl'ia retrahere. ¶ Materia:pra uitas hereticorũ ⁊ malorũ fideles p̃uertere nitẽtiũ ¶ Intẽtio:docere fideles qual'r reſiſtãt prauita ti illo; eis nõ p̃ſentiẽdo ⁊ totã ſuã fiduciã defen dẽdi ſe ꝯ tales in dño ponẽdo ¶ Sñia in gñali p̃ pheta in illo pſalmo loquit̃ in pſona eccl'ie vel cu iuſlibet fidelis in dño ſolũmodo cõfidẽtis quẽ he retici ⁊ pctõres inſidioſe ⁊ deceptorie nitunt̃ i ſuã

p:auitateȝ inducere:ꝛ ad erro:em fidei vel ad ſtatum altum videlȝ hono:is vani huius ſeculi allicere:ſubiungens qualiter dñs videt ꝛ p:obando examinat iuſtum ꝛ ipſum : ꝛ quid retributionis finaliter det vtriſqȝ.¶ Sñia in ſpāli:hereticis ergo ꝛ malis reſpōdens cum increpatione ait.[In dño].ſ.ieſu xpo qui eſt vnus ꝛ verus mons: vnde ꝛ apl'i montes dicuntur.[confido].i.totam fiduciam ꝛ ſpem meam pono.q.d.de numero populi dei ſum qui ſperant in dño[quō]ergo o heretici ꝛ p:aui[dicitis]verbis vel factis ac ſi diceretis inſidiantes[anime mee].i.mihi per ſynodochē[tranſmigra]a tuo[in montem]alium.ſ.in xp̄m q̇ apud nos eſt.i.veni ad nos qui habemus ch:iſtum.q.d.quomodo monetis me tranſire ad vos tanq̄ multi ſint ch:iſti.Vel[in montem]alium.ſ. ſuperbie ꝛ vanitatis id eſt in vos qui eſtis montes per ſuperbiam[ſicut paſſer]auis leuis ꝛ inſtabilis:q etiam in altuȝ nidificat.Et ↄuertens ſe ad alios ideo inquit in domino confido:ꝛ ideo o fideles in eo eſt fidēdum.]

Paſſer auis eſt inſtabilis.

2 Qm̄ ecce peccato:es† intēderūt arcuȝ/parauerūt ſagittas ſuas in pharetra:vt ſagittent in†obſcuro rectos co:de.

† tetēderunt. † obſcura luna.

¶[Qm̄ ecce pctō:es].ſ.heretici ꝛ p:auiholes[intenderunt arcum]doloſe perſuaſionis ꝛ maligni operis[parauerunt ſagittas ſuas in pharetra].i.parata habent in co:de verba venenoſa et ſimplicium aīas interficientia:vel dolos ſecretis machinationibus occultant[ſagittent]id eſt decipiant ꝛ voluerent[in obſcuro].i.in occulto ꝛ inſidioſe:q: coꝝ iacula ꝛ ſentiri per vulnus poſſunt et tñ venientia dep:ehendi non poſſunt[rectos co:de]intētione ꝛ fide.ſ.ſimplices et fideles. Deinde conuertit ſermonem ad dñm dicens.Ideo etiam neceſſarium eſt o dñe vt in te confidatur,ꝛ ad tuum auxilium recurratur.

3 Qm̄ que perfeciſti deſtruxerūt: iuſtus autem quid fecit?

¶[Qm̄ q̄ pfeciſti].i.ſcripturas quas pfecte feciſti ꝛ edidiſti[deſtruxerūt]ꝛ puerterūt vel fidem quā pfectam ꝛ integrā co:dibus fideliū inſpiraſti[deſtruxerunt]in ſe ꝛ in alijs q̄tum in eis fuit ſuis p:auis conſilijs ꝛ opibus ꝛ denegauerūt:talia facere machinant̄ pctō:es.Et iteꝝ conuertēs ſe ad alios ſubiūgit[iuſtus aūt].i.xp̄s qui dicitur iuſtus anthonomaſice:q̄ vtrāqȝ ptē iuſte agit nihil mali dimittendo impunitū:nihil boni irremuneratū[quid fecit?]vtriſqȝ.ſcȝ bonis ꝛ malis:deinde facta interrogatione reſpondet:oſtendens p:imo quid faciat ſuis et.d.

Aba· cuc. ij.

4 Dñs in templo ſancto ſuo: dñs in celo ſedes eius.

¶[Dñs]eſt[in tēplo ſancto ſuo].i.in ſuis ſcilicȝ iuſtis vt faciat eos ſibi templum.[domin⁹ in celo ſedes eius].id eſt quos facit ſibi templum facit ꝛ celū.i.archana ſcientes.Ipſi ſunt templum dei i quib⁹ habitat deus per fideȝ:illi vero qui poſt fidem pficiunt ad cōtēplationē nō ſolū templum ſunt ſed ēt celū:in illis eni reſidet dominus tanq̄ in celo ꝛ tanq̄ in th:ono eis p:eſidet.vel[in tēplo].i.in eccleſia ꝛ in celo.i.in anima iuſti que meditatur celeſtia.q.d.q̄uis illi ſcindant eccleſiam ꝛ iuſtos deſtruere conentur/tamē domin⁹ in eis ſedet ꝛ ſemper i eis erit eos cuſtodiens ꝛ non deſerens.vnde bene ſubditur.Et

5 Oculi eius in pauperem reſpiciunt: palpebꝛe eius interrogāt filios hominum

¶[Oculi eius in pauperē]ſpū[reſpiciunt]miſericorditer.i.aſpectus diuinitatis eius ad pauperē reſpicit ad adiuuandū:ꝛ reſpectus mie ſue ab eo non auertitur:ꝛ ideo nihil eſt timendum ↄfidēti in dño[palpeb:e ei⁹].i.ſubtilitas diuinitatis ei⁹ q̄ ſecreta cognoſcit:q: ſolus de cōſcientijs hoim iudicat[inter filios hoim]non ſolum exterius ſȝ ēt interius.i.pbat qualiſquiſqȝ fuerit.oīa eniȝ oculis eius ſunt aperta:ꝛ nihil euȝ latet.Et hoc manifeſtius adhuc dicit cū ſubiungit.

6 Dominus interrogat iuſtū ꝛ impium:qui aūt diligit iniquitateȝ odit animam ſuam.

¶[Dominus interrogat].ideſt p:obat ꝛ examinat per tribulationes ꝛ hereſes per p:oſpera et aduerſa[iuſtum ꝛ impium].i.bonum ꝛ malum :ꝛ de conſcientia vtriuſqȝ iudicat[qui autē diligit iniquitatem]ideſt qui in ea perſeuerat:ꝛ ex deſiderio ꝛ affectu peccat nolens ſe emendare:qui ſi ſemper viueret ſemper peccare vellet.[odit aīam ſuam]ꝛ ſeipſum ideſt nocet anime ſue:q: per hoc p:eparat eaȝ gehenne ſed non iuſto qui confidit in domino.Quo contra ille veraciter ſemetipſum diligit qui peccatum odit.deinde oſtendit quid faciat malis.d.

Dilectio v̄a ſuipſi⁹ odiuȝ peccati

7 Pluet ſuper pctō:es laqueos : ignis ſulphur ꝛ ſpiritus p:ocellarum pars calicis co:um .

¶[Pluet ſuper peccato:es]ideſt effundet in iudicio[laqueos]vt non poſſint euadere penas a quibus etiam ſemel detenti nunq̄ amplius poterūt expediri[ignis]ideſt ardo: inextinguibilis[ſulphur]ideſt feto: intolerabilis[ꝛ ſpiritus pcellarum]ideſt impetus plurimo:ū to:mento:ū[pars calicis]ideſt paſſionis ꝛ pene[eo:um]ſicut iuſti i partem ſuam recipiunt vitam eternam/ita impij p parte ſua dānationem recipient perpetuā : q̄ pena calix dicitur:q: nec ipā vindicta erit ſine menſura ſed ſm culpam miſerabiliter.Vel[pars calicis coꝝ].ſ.quem meruerūt.q:.ſ.citra meritū puniuntur.hec aūt reddet bonis ꝛ malis.

8 Quoniam iuſtus dominus et iu
† facies. ſticias dilexit: equitatem vidit †
vultus eius.

¶ [Qm̄ iuſtus] eſt [dn̄s] in ſe: et ideo diligit ſibi ſimiles. vnde dicit [et iuſticias dilexit] in alijs: iuſticias dicit q: multe ſunt iuſticie iuſtorum: cū vna ſit iuſticia dei. Qualis ipſe eſt tales nos oēs eſſe deſiderat. et [equitatem] ſm̄ vtrāq3 partem ſc3 bonorum et malorum [vidit] .i. approbando [vultus] .i. cognitio et preſentia [eius]. Eſt autē equitas vt factis digna rependat: vt iuſtis premia et peccatoribus penam retribuat. Juſtus eſt ergo dn̄s in ſe et in operatione: in dilectione iuſticie: in alijs: in cognitione iuſticie et executione. Oratio.

Dirige oculos pietatis tue ſuper humilem paupertatis noſtre perſonam omnipotens domine et circunda nos fidei armis: vt ab iniquitatum ſagittis exuti valeam⁹ equitatem et iuſticiam cuſtodire. Per dominum.

¶ Pſalmus de periculis ac malis et vanis huius ſeculi a qbus oibus eccleſia vel fidelis et perfectus petit ſaluari. ps.xj.

1 Saluum me fac dn̄e qm̄ defecit ſanctus: quoniam diminute ſunt veritates a filijs hominum.

¶ Auctor pſalmi pp̄heta Dauid. ¶ Titulus hic eſt. Jn finem ps dauid p̄ octaua. Jd eſt ps ille dirigens nos in finem .i. in xp̄m eſt Dauid pp̄hete qui hic loquitur in perſona alicuius iuſti habitus pro octaua .i. pro die iudicij quam deſiderat: vt iniquitas ſeculi deſtruatur ac veritas et beatitudo p̄miſſa veniat. Uel pro octaua .i. p̄ eterno ſeculo qd̄ poſt hoc tempus qd̄ ſeptem diebus voluitur dabitur ſanctis. Uidens ergo vir ſanctus mala (vt p̄mittitur) multiplicari quaſi timens p̄ magnitudine periculi petit ab eis ſaluari. ¶ Materia mala et periculi ſeculi a quibus petit liberari. ¶ Jntentio: reuocare homines a malis huius ſeculi quatenus ſic vt per temporalia tranſeāt vt ad eterna pertingant. ¶ Sententia in generali. Propheta in iſto ps in perſona eccleſie vl' cuiuſlibet fidelis attendens multiplicem vanitate3 et peruerſitatem hominum huius ſeculi: puta qualiter alium decipit atq3 ſuperbe ſceleratis oblocutionibus vilipendit recurrit ad dn̄m et petit ſe ſaluum fieri: et ab eorum damnatione eripi. Jnſinuanſq3 deum patrem propter conſolatione pauperu ſuum filium miſſu: ſub breuitate cōmendat eloquia xp̄i. ¶ Snia in ſpeciali. Uidens ergo ſanctus vir multiplicatam vanitatem ſeculi quaſi timens ſubito exclamat p̄ magnitudine periculi et ait. [Saluum me fac dn̄e] a ſeculi huius vanitate/ piculis et malis [qm̄ defecit ſanctus] .i. ſanctitas in hoib⁹. et vere defecit ſanctitas q: defecit veritas. vn̄ ſequitur. [qm̄ diminute ſunt veritates a filijs hoim] q: dona dei culpa eoꝝ depꝛauanť et minuunť. Ueritas dei vna eſt q̄ illuſtranť aie ſancte: ſed in hoib⁹ multe ſunt veritates de quibus hic agit: puta veritas vite doctrie et iuſticie q̄ heu defecerat in hoibus et regnat in eis prauitas vite doctrine/ et iudicij. Et vere diminuta eſt veritas quia creuit falſitas vnde ſequitur.

Ueritas dei vna ē Ueritates hoim multe.

2 Uana locuti ſunt vnuſquiſq3 ad proximū ſuū: labia doloſa in corde et corde locuti ſunt. †
† vana.

¶ [Uana] .i. falſa. et inutilia que vacua ſunt veritate et vtilitate. Ubi enim deficit veritas ibi neceſſe eſt abundet vanitas [locuti ſunt vnuſquiſq3 ad proximum ſuum] decipiendum. Proxim⁹ eſt eſt omnis homo: et ideo cum nullo male eſt agendum: quia ipſi exiſtentes [labia doloſa] .i. doloſi in verbis. conſuetudo enim eſt ſcripture hominē cenſeri nomie eius rei que in ipſo dominatur [in corde et corde] duplici corde [locuti ſunt] nā in ore p̄tēdunt fidelitatē ſ3 in aio gerūt deceptionē ſub ſpecie pſulētis occultātes venenū permētis. Sed.

Proximus eſt ois hō.

3 Diſperdat dominus vniuerſa labia doloſa † et linguam magniloquam.
† alias: ſ. nō h3 et.

¶ [Diſperdat dn̄s] vt poſſim pereant [vniuerſa labia doloſa] nō ipos hoies ſed doloſitatē labioꝝ ipſorū. vniuerſa aūt dicit ne quis doloſus putet ſe exemptum [et linguā magniloquā] .i. ſupbam magna et alta de ſe loquentē vt ſe magnificet. Et lingua magniloqua diaboli ponā ſedē meā ad aquilone3 et ſil'is ero altiſſimo. Et propheta: labia nr̄a a nobis ſunt. Et phariſei ieiuno bis in ſabbato. Et predicatores mali qui eſt multi ſermonis et pauce actionis. Et merito diſpdendi ſunt.
Eſa. xiv. d vt ſeq̄ t. j Luce. xviij. b.

4 Qui dixerūt liguā noſtrā magnificabimus: labia noſtra † a nobis ſunt. qs noſter dominus eſt?
† Apud nos.

¶ [Qui dixerūt] hec ſcil3 [lingā noſtram magnificabimus] nos de non habitis iactando et extollendo. vel eloquentiam famoſa3 faciemus [labia noſtra a nobis ſunt] .i. facundia noſtra a noſtro ingenio et ſtudio eſt non ab alio loquacitate ſe extollunt et ponūt in ſua poteſtate quod ſe a deo nō putant accepiſſe [quis noſter dn̄s eſt?] a quo ſcil3 vt a dn̄o predicta recognoſcamus et cuius nos legi et regule ſubijciamus. q.d. nullus. hec predicta dicunt et faciunt mali. Sed cōtra mala ſeculi dicit et facit deus pater quod ſequitur.

5 Propter miſeriam inopum et gemitum pauperum: nunc exurgam dixit dominus.

¶ [Propter miſeriã inopũ] .ſ. gẽtiliũ tollendã qui nec legẽ nec ꝓphas habuerũt [ꝛ gemitũ pauperũ] .i. iudeoꝝ conſolandũ q̃ ſpũaliter nõ intelligunt. Inops eſt q̃ nec a ſe nec ab alio hꝫ auxiliũ. Paup q̃ nõ hꝫ a ſe. quaſi diceret. ꝓpter miſeros ꝛ afflictos ꝑ inopia ꝛ paupertate ſpũalium bonoꝝ egentes tã in mũdo ꝙ in limbo exiſtentes [nũc] .ſ. in tpe gratie qḋ non in priori ppl'o fecit [exurgã] [ad liberandum genus humanum .i. apparebo in filio mittendo eum dicit dñs pater.

Inops q̃s eſt.
Paup q̃s eſt.

6 Ponam in ſalutari: fiducialiter agam in eo.

¶ [Ponam] .ſ. auxiliũ eoꝝ ꝛ oẽ qḋ ad miſeriam inopũ auferẽda ꝛ gemitũ paupeꝝ cõſolandũ ptinet [in ſalutari] .i. in xpo ieſu q̃ eſt ſalutare dei et ſaluatoꝛ mũdi: nõ ponã in ſeruis [fiducialiter] .i. potẽter ꝛ efficaciter [agã in eo] .i. ꝑ eum genꝰ humanũ redimendo ꝛ ipſe fiducialiter aget q: nihil ei reſiſtet. Erat enĩ docẽs eos ſicut ptãtẽ habẽs addens legi ꝛ mutans quedã ꝓ ſua volũtate: nõ ſicut ſcribe de cuius ꝑdicationis luce ꝛ cõmẽdatione ꝓpheta ſubiungit. d.

7 Eloquia dñi eloquia caſta: argẽtum igne examinatũ: ꝓbatũ terre purgatum ſeptuplum.

¶ [Eloquia dñi] .i. verba xpi ꝛ doctrina euangelica ſunt [eloquia caſta] .i. nullo mẽdacio adulterata ꝛ veriſſima ſine admixtione falſitatis: ſine corruptione cupiditatis ſimulationis ꝛ laudis: cõtra hoc qḋ ſupra dixit: vana locuti ſunt ꝛc. ꝛ ipſa ſunt ſicut [argentum igne examinatum] q: ꝑ tribulationis fornacem ꝓbata ſicut argentum dulciter menti ſonant ꝛ [ꝓbatum terre] .i. ſeparatũ a terra ꝛ terrenis ſordibus nihil terrenitatis habens vel ſapiens q: ſpirituale. Et ponitur genitiuus ꝓ ablatiuo more greco [et purgatum ſeptuplum] .i. perfecte ꝛ vniuerſaliter ab omni impuritate quia ſeptenarius eſt numerus perfectionis. Et contra hoc qḋ ſupra dixit de malis diſperdat dñs ꝛc. ſubdit hic de bonis conuertens ſe ad dominum. ꝛ. d. ergo.

Septenariꝰ eſt numerꝰ pfectionis.

8 Tu domine ſeruabis nos: et cuſtodies nos a generatione hac in eternum.

¶ [Tu dñe] cuius eloquia ſunt caſta non nos ipſi [ſeruabis nos] in bono conſeruando hic ꝛ in futuro. [ꝛ cuſtodies nos] a malo protegendo hic quaſi inopes ꝛ pauperes ꝛ in futuro quaſi opulentes ꝛ diuites ducendo [a generatione hac] ſeculi praua ꝛ peruerſa [in eternum] .i. ad eternam beatitudinem a gñatiõe mortali in immortalem. Seruabis et cuſtodies nos hic ne vita ꝛ moribus malorum corrumpamur: et a ſtabilitate fidei et virtutis deiciamur: et in futuro vt tecum in perpetuũ letemur. Deinde ſequitur concluſio de vtraqꝫ parte.

9 In circuitu impij ambulant: ẜm multitudinem tuam multiplicaſti filios hominum.

¶ [In circuitu] reꝝ temporaliũ [impij ambulãt] aĩe affectibus. q: in temporalium reꝝ cupiditate rotantur: q̃ ſeptem dieꝝ repetito circuitu tanq̃ rota voluuntur: ac in vanis ꝛ ſuperuacuis rebus ſe occupant: fruſtraqꝫ ꝛ inutiliter laborant: q: dñi interiora non appetunt in exteriorum labore fatigantur. Hoꝝ ergo multiplicatio eſt in tpalibus q̃ ab vnitate dei auertit: ſed [ẜm altitudinẽ tuã] .i. ſicut decet te altũ nõ ẜm meritũ noſtrũ [multiplicaſti filios hoĩm] iuſtos rõne vtẽtes nõ nũero diuitiarum ſed numero meritoꝝ multiplicaturus tandẽ numero pmioꝝ. Oratio.

Miſerere fragilitati noſtre ſanctiſſime pr ꝛ ꝑcede nobis eloquia tua pudico corde continere: vt poſſimus a multiloqua doloſitate inſanientium declinare. Per do.

¶ Pſal. de aduerſitate ꝛ tribulatione fideliũ multiplici a quibꝰ petit eccleſia ſeu fidelis q̃libet diuinitus liberari. ps. xij.

Uſqꝫquo domie obliuiſceris me in finẽ † vſquequo auertis faciem tuam a me. † vſqꝫ.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finem ps Dauid. Hoc eſt ps ille dirigens nos in finem .i. in chriſtum attribuitur Dauid: q̃ hic pſonã tenet eccleſie vel cuiuſqꝫ perfecte aĩe. ¶ Materia: multiplex tribulatio ꝛ miſeria fidelibus ab inimicis illata. ¶ Intentio: hortari fideles ne in iſtis tribulationibus ſuccumbant: ſed dei miſericordia ſperent ꝛ de liberatione confidant. ¶ Sententia in gñali. Propheta in iſto pſalmo in pſonã eccleſie vel cuiuſlibet fidelis cũ merore cordis miſeriam ſui ſtatus conquerentis vel huius exilij mala deplorantis ꝛ ad viſionem celeſtis glorie anhelantis / orat vt exaudiatur ꝛ illuminetur: ꝛ ne in mortalia peccata corruat: vel in eis decedat: vñ inimicos ſuos exultare cõtingat. Quia eñ ſupra a malis huius ſeculi liberari petebat adhuc ĩ eis ꝑiclitans miſerias ſuas deplorat ꝛ ipſas finiri deſiderat. ¶ Snĩa in ſpãli. Primo ergo exprimit deſiderium ꝛ ꝑſecutionem imminentem. d. [Uſqꝫquo dñe] .i. q̃diu [obliuiſceris me] quaſi non cures de me [in finem] ꝛ penitus: q: finis rei dr̃ conſummatio eiꝰ. q. d. quare pmittis me ſemp affligi q̃ſi oblitus ſis mei? Et bene dicit in finẽ: q: videt̃ afflicto ꝙ nunq̃ finiri debeat ſua afflictio [vſqꝫ quo auertis] quaſi me odias [faciem tuam] .i. grẽ tue.

Cõſummatio rei dr̃ finis.

[a me] a miſerijs ⁊ tribulationibus me nõ liberã
do. Quaſi nos obliuiſci videtur deus cum in tri-
bulatione diu laborare permittit: quaſi faciem
auertit cum a nobis manifeſtationem ſue miſeri
cordie abſcondit.

†cõſiliũ 2 **Quãdiu ponam† conſilia in ani
ma mea: dolorem in corde meo ꝑ
diem?**

[Quãdiu ponã] ⁊ voluã [cõſilia] diuerſa ſicut
facit homo cõſtitutus in anguſtia [in aĩa mea] an
xius q̃rendo remedia ac cogitãdo in me ipõ quõ
Spes q̃ differt͛ affugit animam. poſſim liberari ⁊ exire de pñti aduerſitate ⁊ miſe
ria: ⁊ q: ſpes q̃ differt͛ affugit aĩam ſubdit ⁊ q̃ diu
ponã [dolorẽ in corde meo ꝑ diẽ] abſolute. i. ꝑ ſin-
gulos dies ſeu oĩ die ⁊ quaſi continue. Continua
Conſilio opus eſt niſi in aduerſis. tionem eñ ſignat ac ſi dicat q̃diu oro in aduerſis
vt neceſſe ſit inuenire ꝯſilia: ꝯſilio eñ nõ eſt opꝰ
niſi in aduerſis. O pꝫ vt in hoc noſtro dolore plã-
gamus ꝑterita: ⁊ ꝯſilio caueamus futura. Et

3 **Uſq̃quo exaltabitur inimicus
meus ſuper me: reſpice et exaudi
me dñe deus meus.**

[Uſq̃quo exaltabitur inimicus meus]. ſ. dia-
bolus / vel mundus / ⁊ caro / ⁊ homo malignus ac
conſuetudo carnalis [ſuper me] ad me tentandũ
⁊ affligendum ⁊ captiuum tenendum. Totiens
quippe ſuper nos inimicus exaltatur quotiens
ab eo ſupamur [reſpice] oculo mĩe tue ꝯtra auer-
ſionem [⁊ exaudi me] liberando de tanta tribula
tione ꝯtra obliuionẽ [dñe]. i. ſaluator cuius ego
ſum ſeruus [deus]. i. creator cuius ego ſum crea-
4 tura [meus] ꝑ gratiam ſed oĩm deus ꝑ potentiã.

**Illumina oculos meos ne vñq̃
obdormiam in morte nequando
dicat inimicus meꝰ preualui ad-
uerſus eum.**

[Illumina oculos meos] interiores. ſ. cordis ⁊
mentis: ⁊ fac me vigilem ⁊ circũſpectũ vt videam
⁊ cognoſcam mala vitãda ⁊ bona faciẽda [ne vn-
q̃] ꝑ negligentiã [obdormiã in morte] peccati ſeu
mortalis culpe [neq̃ñ dicat] inſultando ⁊ glorian-
do de caſu meo [inimicus] anthonomaſice ſcilicet
diabolus ſi me ſibi potuerit per peccatum ſubij-
cere [preualui aduerſus eum] id eſt ſeduxi ⁊ valo-
re meo deuici eum. Ecce inſultatio diaboli q̃ val
de timenda eſt: nec ſolum inſultat ⁊ gloriatur: ſꝫ
5 etiam exultat ⁊ letatur: vnde ⁊ ſubiungit.

**Qui tribulant me exultabunt ſi
†tua miſericordia. motus fuero: ego autem in† mi-
ſericordia tua ſperaui.**

[Qui tribulant me]. ſ. diabolus ⁊ ſui: varijs
tentationibus impetendo [exultabunt] ⁊ gaude
bunt [ſi motus fuero] a ſtatu gratie in ſtatũ cul-
pe fractus in patientia ⁊ deſperatione: in tanta
tribulatione inimicus exultat ſi religioſus reliq̃t
ꝓpoſitum vel etiam ſimulat q: vt dicit Auguſti. Auguſt.
Malũ eſt cadere a ꝓpoſito: ſed peius eſt ſimula
re [ego aũt in mĩa tua ſperaui] ꝯfidẽs ꝑ te ab iſtis
tribulationibus liberari ⁊ nõ moueri ex mĩa tua
qui nequeo ꝑ me ex virtute mea. In hmõi ergo
ꝑiculis nec debemus deſperare: nec de noſtris vi
ribus ꝑſumere: ſed totã ſpẽ noſtrã in dei miſcõia
figere: q̇ potens eſt ⁊ nos liberare ne erremus: et
roborare vt fortiter ſtemus. Et q: ſpes in deo le-
ticiam cordis generat. ideo

6 **Exultabit cor meum in ſalutari ps. vij.
tuo: cantabo domino q̇ bona tri-
buit mihi: ⁊ pſallam nomini do-
mini altiſſimi.**

[Exultabit cor meũ in ſalutari tuo]. i. ieſu xp̃o
Uel in virtute tua ſaluante [cãtabo] corde. ſ. cor
dis leticia qõ ꝑtinet ad contemplationem [dño]
i. ad laudẽ dñi [qui bona] ſpũalia multa ⁊ magna
⁊ etiam temporalia neceſſaria [tribuit mihi] vl-
tra id qõ merui [⁊ pſallam] opere qõ pertinet ad
actiuam [nomini]. i. ad honorem nominis [dñi al-
tiſſimi] ⁊ propter hoc digniſſimi. quaſi diceret cũ
gaudio gratias agam / corde: voce ⁊ opere. Tria
hic nobis commendat: q: exultat corde. Cantat
voce ⁊ pſallit opere. Ex quibus etiam verbis no-
bis innuitur ꝑfectio diuine laudis. Si enim deũ
pure ⁊ perfecte laudare cupimus cuncta que in
nobis ſunt in eius laudem reſonare debent. ſ. vi-
ta: lingua: conſcientia. Oratio.

Ne auertas faciem tuã a nobis oĩpotẽs
deus ne inimici noſtri exaltent͛ aduerſũ
nos: ſed ita cor noſtrum ſalutaris tui ex
ultatione perfunde vt facias ſomnũ ſecũde mor
tis euadere. Per dominum.

Pſalmus de peccatoribus ⁊ prauis in malis ſuis obſtinatis: et ſpecialiter de gentibus et iudeis infidelibus. ps. xiij.

**Dixit† inſipiẽs i cor- †impius.
de ſuo: nõ eſt deus.** ps. lij.
Auctor pſalmi ꝓpha dauid
Titulus hic eſt. In finẽ ps
dauid. Id eſt pſalmus ille di-
rigens nos in finem. i. in xp̃m
qui eſt finis legis. eſt Dauid
prophete hic loquentis. Materia: contemptꝰ
dei a malis. Intentio: confutare huiuſmodi cõ
temptores dei et cauere. Sententia in genera
li. propheta in iſto pſalmo loquitur de quolibet
peccatore obſtinato in malis ſuis: qui licet ver-
bis confiteatur deum factis tamen negat: cuius
maliciam deus examinat ⁊ punit ⁊ innocentem
de manu eius eripit. Et ſpecialiter intelligit͛ de

gentibus et iudeis infidelibus qui xp̄m ieſuꝫ xp̄ꝫ
deuꝫ eſſe negauerūt: ⁊ iō ipſi per errorē ⁊ prauita
tem corrupti alios quoqꝫ ſecum corrumpere cona
ti ſunt. poſt mala ergo p̄miſſa adhuc mala obſti
natorū exaggerat ⁊ ſpecialiter iudeoꝝ infideliuꝫ
qui dn̄m ieſum xp̄m veniſſe ⁊ deum eſſe negant.
¶ Sn̄ia in ſpeciali: increpās ergo duriciaꝫ infide-
lium ⁊ malorū ait. [Dixit inſipiens] .i. peccator in
malis obſtinatus [in corde ſuo] nō tantū ore et iō
grauius. Uel [dixit] :ideſt facit ac ſi diceret [nō eſt
deus] ſcilicet qui mala videat vel puniat. quia ſi
hoc crederet ita obſtinate non peccaret naꝫ ita ſu
perbe ⁊ inuerecunde peccat ac ſi non eſſet deus q̄
eum videret vel punire poſſet. Quia etiam appa
ruit chriſtus a prioribus patribus expectatus [di-
xit inſipiens] ſcꝫ iudeus. hic homo [non eſt deus].
Omnes huiuſmodi irretiti ſunt vilibus ⁊ abomi
nabilibus peccatis. quia
ps.lij. 2 Corrupti ſunt ⁊ abomiabiles fa-
† affe- cti ſunt in † ſtudijs ſuis: nō eſt q̄
ctiōibus faciat bonū nō eſt vſqꝫ ad vnuꝫ.
¶ [Corrupti ſunt] in ſe vitijs et pctīs ac reprobi
morib⁹ [et abhominabiles] .i. odibiles [facti ſunt]
alijs. ſ. deo angelis: ⁊ ſanctis [i ſtudijs ſuis] .i. iom
nib⁹ vijs ſuis. ſ. cogitatiōib⁹: affectiōib⁹: verbis ⁊
factis prauis. Et bene vitia eorū et pctā vocat ſtu
dia: q: nō ex ignorantia vel infirmitate tm̄ ſed ex
ſtudio ⁊ voluntate ea ꝑpetrant ⁊ q: a deo recedūt
[non eſt] aliq̄s de illis vel d̄ numero illoꝝ [q̄ faciat
bonum] meritorium. [nō eſt] dico [vſqꝫ ad vnū] .i.
nec etiā vnus. vel [vſqꝫ ad vnuꝫ] .i. preter vnū ſcilꝫ
ps.lij. 3 chriſtum. ſꝫ ſunt inexcuſabiles. quia
Dn̄s de celo proſpexit ſuper fi-
lios hominū: vt videat ſi eſt intel
ligens aut requirens deum.
¶ [Dn̄s de celo] .i. per ſanctas aīas q̄ ſedes eius
ſunt: nā ꝑ ſe nihil eū latet [ꝓſpexit ſuꝑ filios hoīꝫ]
diligēter attendēdo ⁊ ammonēdo tāq̄ de eis ſpe-
cialē curā gerens [vt videat] .i. videre factos ſuos
faciat in q̄bus habitat ⁊ ꝑ quos reſpicit: nā apud
deum nihil habetur obiectum. [ſi eſt] aliquis [in-
telligens] corde per veram cognitionem [ac requi
rens] opere ꝑ bonā operationem [deum] manda-
ta eꝯ ſequēdo. Per iuſtos em̄ proſpicit deus pec
catores et redarguit: ⁊ per ſanctorum vitam facit
innoteſcere prauorum iniuſticiam. ſed proſpiciēs
ps.lij. 4 hoc inuenit ꝙ
Oēs declinauerūt ſimul inuti-
les facti ſunt: nō eſt qui faciat bo
num nō eſt vſqꝫ ad vnum.
¶ [Omnes declinauerūt] ab ipſo bono incōmu-
tabili ſcꝫ deo: ad bona cōmutabilia [ſimul] cū ipā
declinatiōe [inutiles facti ſunt] q: deo ingrati cui
placita non operātur ac pernicioſi ſibi ⁊ alijs [nō
eſt qui faciat bonū nō eſt vſqꝫ ad vnum] vt ſupra.

Non intelligitur de omnibus in humano genere Homo q̄
ſed de his q̄ ſunt imitatores carnalium quorū cor diu mal⁹
rupta eſt vita: ex quibus non eſt aliq̄s qui faciat eſt: bonū
bonum. q̄diu enim homo malus eſt bonum facere facere nō
nō pōt. Quantū āt a via veritatis declinauerūt poteſt.
⁊ nō ſolū ſibi ſed ⁊ alijs nocent / oſtendit dicēs.
5 Sepulchrū patens eſt guttur eo ps.v. et
ruꝫ: linguis ſuis doloſe agebāt ve Rom.iij.
nenū aſpidū ſub labijs eorum.
¶ [Sepulchrum patens eſt guttur eorum] quia
verba fetida et corruptiua proferūt quibus alios
occidunt: ⁊ quaſi deuorant eos quibus moruꝫ ſuo
rum peruerſitatem perſuadent [linguis ſuis do-
loſe agebant] ideſt mala ſub ſpecie boni ſuadēdo /
⁊ proximum verbis doloſis decipiendo [venenum
aſpidum] et odium inſanabile eſt: [ſub labijs eo-
rum] ideſt in corde quod peius eſt q̄ in ore. Recte
aſpidi comparantur: quia ſicut aſpis obturat au-
res ne audiat incantatores: ſic ipſi nolūt audire
precepta dei ⁊ predicatores ſed reddunt mala pro
bonis vnde ſubdit.
6 Quorum os maledictione ⁊ ama Rom.iij.
ritudine plenum eſt: veloces pe-
des eorū ad effundēdū ſanguinē
¶ [Quorum os maledictione] .ideſt opprobrijs ⁊
blaſphemijs contra deum [et amaritudine] .ideſt
minis et terroribus contra proximum [plenuꝫ eſt]
quia his abundat [veloces] quia omnia inconſul-
te faciunt: vel quia expediti ſunt et prompti pro
conſuetudine malefaciendi [pedes eorum] ſcilicet
affectiones anime ⁊ pedes corporis] ad effundē
dum ſanguinem] ideſt ad occidendum corporali-
ter et ſpiritualiter. Quando enī terrere non poſ-
ſunt minis / perſequuntur chriſtum et ſuos gla-
dijs. Ideo
7 Contritio et infelicitas in vijs
eorum: et viam pacis non cogno
uerūt: non eſt timor dei ante ocu-
los eorum.
¶ [Contritio ⁊ infelicitas in vijs] . ideſt cogita-
tionibus / locutionibus / et actionib⁹ [eoruꝫ] Oēs
enim vie malorum plene ſunt laboribus et miſe-
rijs. Uel via impiorum dicitur contritio quia te- Impio-
runt et teruntur dum ſibi nocent et alijs. et infe- rum via
licitas quia ducit ad infelicitatem dānationis: cōtritio
quia [et viam pacis] vere ad deum et proximum dicitur.
meritoriam vite eterne [non cognouerunt] .ideſt
cognoſcere per operationem noluerunt. ⁊ horum
omniū cauſa eſt quia [non eſt timor dei] quo retra
hantur a malo [ante oculos eorum] et ideo ad ma
lum currunt ſine freno. Sed.
8 Nonne cognoſcēt oēs qui operā † popu-
tur iniquitatē: qui deuorāt † ple- lum meū
bem meā ſicut † eſcam panis? † cibum.

¶ [Nonne cognoſcēt] deū eſſe ⁊ dei iuſticiā ſeu vltionē vēturā qui mō ſcire diſſimulāt [oēs qui operanē] pſeuerāter [iniquitatē] nūc ſine timoꝛe: qſi diceret ſic. nā cognoſcēt per pene experientiā id cuius mō noluīt habere notitiā: q: qui ſtultus eſt in culpa ſapiēs erit in pena ſciēs qđ ignoꝛauerat [qui deuoꝛāt plebē meā] populū xpianū ⁊ eccliſticā ſeductiōe icoꝛpoꝛādo vel occidēdo vt ſit eis ſacietas de deceptione vel occiſione. ⁊ hoc [ſicut eſcam panis] .i. quotidie ſicut panis eſt quotidian⁹ cibus. Jnde aūt eis tāta cecitas. quia

Stult⁹ q eſt in culpa: ſapiens erit i pena.

9 Dominum non inuocauerunt: illic trepidauerūt timoꝛe vbi nō erat timoꝛ.

¶ [Dūm nō inuocauerūt] .i. in ſe nō vocauerūt. Si eñ inuocaſſent ſalui vtiqꝫ fuiſſent. Non vere deū inuocāt q cū diſplicētia amāt. ⁊ iō [illic trepidauerūt timoꝛe] q̇s eñ ſecur⁹ ſine dño: [vbi non erat timoꝛ] .i. iuſta cā et rō timoꝛis. Plus eñ illi timēt dāna ⁊ mala tpalia incurrere ⁊ terrena perdere vbi nō timēdū ꝗ̄ eterna et celeſtia vbi eſſet timendū. Uel quia ꝓpter eoꝝ maliciā dñs immittit eis timoꝛē nemine perſequente in penam ipſoꝛum. Sicut autem eſt cautela opoꝛtune timere: ita ignauia eſt inepte trepidare.

†de⁹. 10 Quoniam † dominus in generatione iuſta eſt: conſilium inopis confudiſtis: quoniam dominus ſpes eius eſt.

¶ [Qm dñs in generatiōe iuſta] .i. iuſtoꝝ [eſt] per grām tanꝗ̄ defenſoꝛ ⁊ ꝓtectoꝛ eoꝝ: q: nō deeſt ſanctis ſuis ſ3 nō eſt in gñatiōe iniuſta q̄ ſeculū diligit ⁊ cōditoꝛē ſeculi relinqt. q: iniuſtū eſt ſeruire creature poti⁹ ꝗ̄ creatoꝛi: ⁊ ergo nō eſt in vobis o miſeri q cū ↄtēpſiſtis q: vos [ↄſiliū inopis] .ſ. xp̄i q pꝛo nobis paup factꝰ eſt. vl̄ cuiuſlibet imitatoꝛis ſui: qđ eſt vt in deo ſolo hoīes ſpē ponāt nō in ſeculo [ↄfudiſtis] .i. ↄfuſibile iudicaſtis: q: vobis magis placēt terrena ꝗ̄ celeſtia: ⁊ ↄtēpſiſtis eū [qm dominus ſpes eius eſt] .i. q: ſperat in deo nō in homine. Unde ergo magis reuerendus eſſet inde venit contemptus. Sed o ſtulti

11 Quis dabit ex ſyō ſalutare iſrael cum auerterit dominus captiuitatem plebis ſue: exultabit iacob et letabitur iſrael.

¶ [Quis] ali⁹ [dabit ex ſyon] .i. ex ciuitate celeſti vel ex iudeis ꝓcedēs [ſalutare] .i. ſalutē [iſrael] .i. populo fideli. i. q̇s ſaluabit fideles niſi ipē dñs: ⁊ amouerit cui⁹ ↄſiliū ſpꝛeuiſtis: quaſi diceret / nullus ali⁹ / ſ3 ipē i futuro eos ſaluabit cū ad iudiciū venerit. q: [cū3 auerterit dñs captiuitatē plebis ſue] .i. cū dānauerit diabolū q captiuat ppl'm ſuū ⁊ moꝛtale hoc īduerit imoꝛtalitatē. tūc [exultabit iacob] .i. luctatoꝛ ⁊ ſupplātās vitia p quē ſignificātur actiui [⁊ letabit iſrael] .i. vir vidēs deū ⁊ meditās celeſtia p quē ſignificanē ↄtēplatiui. Tūc eñ erit exultatio in coꝛpe his q̇ fuerit ſpiritalr̄ iacob. i. q̇ luctādo vitia ſupplātauerūt: ⁊ erit leticia in mēte his q̇ ſpiritalr̄ fuerit iſrael. i. q̇ i amoꝛe ⁊ ↄtēplatiōe diuinitatis exarſerit. Jbi actiua ⁊ ↄtēplatiua vita gaudio eternitatis remunerabiliter ibi pꝛoficientium ⁊ perfectoꝛum merces ſempiterna recompenſabiliter.

Oꝛatio.

Dignare dñe d celo ſctō tuo reſpicere ſup filios hoīm: ⁊ da nobis cognoſcere viā pacis vt auerſa vitioꝝ captiuitate celeſtis hieruſalem habitaculis perfruamur. Per domi.

Pſalmus de militia digne habitantium in pꝛeſenti eccleſia: et de virtutum exercitijs introducentibus poſt militiam ad celeſtia. p̄s. xiiij.

Domine quis † habitabit in tabernaculo tuo † aut quis requieſcet in monte ſancto tuo.

†peregrinabit ⁊ et.

¶ [Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta Dauid. ¶ Titul⁹ talis eſt. Pſalmus dauid. Jdeſt pſalmus iſte eſt Dauid pꝛophete qui hic loquitur de moꝛum inſtitutione ⁊ pꝛeſumptionis repꝛeſſione. ¶ Materia habitatio tam militantis eccleſie ꝗ̄ triūphantis ¶ Jntentio: oſtendere qui ad illas eccleſias pertinent: et qua via per chꝛiſtianam militiam tēdamus ad patriam. ¶ Sententia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo loquitur de digne habitātib⁹ in eccleſia militante: et quieſcentibus in triumphante. Multi enim videntur eſſe nunc de eccleſia et non ſunt: et tamen iactant ſe eſſe: quoꝝ pꝛeſumptionem pꝛopheta intendens retundere querit a domino rogans ſibi a domino reſponderi. Conſtatis ergo malis de quibus dictum eſt ſupꝛa querit a deo de bonis quos ſua dignos iudicet eccleſia. ¶ Sententia in ſpeciali. pꝛopheta ergo velut ſacerdos petens reſponſum ait. [Domine q̇s habitabit] ſcilicet digne et perſeueranter. [in tabernaculo tuo] .ideſt in pꝛeſenti militante eccleſia dimicans ſtrenue in ea: vbi militamus contra carnem. mundum diabolum. Tabernaculum eñ eſt pꝛopꝛie militantiū. [aut quis requieſcet] poſt militiam et laboꝛem [in monte ſancto tuo] ideſt in eterna beatitudine et in eccleſia triumphante / vbi eſt viſio pacis / ⁊ ſupereminentia charitatis. Pꝛopheta quaſi ſacerdos ſtans añ faciē dñi querit quos deus eccl'ia ſua dignos iudicet: ⁊ reſpondet dñs in exemplum decalogi decem virtutibus ad atria ſua perueniri. Pꝛima.

Tabernaculum ꝓpꝛie eſt militantium.

Uirtutibus decē ad atria dñi peruenitur.

2 Qui ingreditur ſine macula: et operatur iuſticiam.

¶ [Qui ingreditur] in hac vita [ſine macula] mortalis culpe et infamie.i.qui eſt innocẽs et militat cũ tẽperantia abſtinẽdo a malo. [Scd̃a] [Et operatur iuſticiã] .i.opera bona et iuſta: q2 nõ ſufficit abſtinere a malo ſz oportet etiã facere bonum. Juſticia magna virtus eſt: nõ nouit patrẽ vel matrẽ: veritatẽ nouit. perſonã nõ accipit. deũ imitatur Deinde partes et opa harũ virtutũ exequitur. Tertia.

3 Qui loquitur veritatẽ in corde ſuo qui non egit dolũ in lingua ſua.

¶ [Qui loquitur veritatez in corde ſuo] et nõ tantũ in labijs.i.q nulli fraudẽ machinatus eſt ſz ita habet in corde ſicut eſt in ore vt cor cõſonet cum ore. Quãdoq3 enĩ aliqs verũ dicit et putat fallere et habet veritatẽ in labijs non in corde: ergo parũ eſt verũ loqui niſi in corde ita ſit. Quarta [q nõ egit dolũ in lingua ſua] .i.qui nõ decipit proximũ doloſe mendacijs et verbis falſis ſz veritati quã ſcit et in corde hz etiã ore et lingua concordat. Quinta.

† proximũ ſuũ. 4 Nec fecit proximo ſuo malũ: et opprobriũ non accepit aduerſus † proximos ſuos.

¶ [Nec fecit proximo ſuo malũ] ideſt non nocuit eum vt dicit Auguſtinus. Unde ſcriptũ eſt qd̃ tibi nõ vis fieri alij ne feceris: vt nemini faciamus malũ qd̃ vtiq3 nobis ab alio fieri nolumus. proximus enĩ pro omni homine accipitur. Sexta [et opprobriũ] detractionis [non accepit] .i.acceptũ et gratũ non habuit prolatũ [aduerſus proximos ſuos] .i. timere vel libenter non credit criminatori: nec libenter audit detractorẽ ſed potius diſplicet et nec ipſe criminatur vel detrahit. Septima.

5 Ad nihilũ deductus eſt in cõſpectu eius malignus: timentes autem dominum glorificat.

¶ [Ad nihilum deductus eſt in conſpectu eius] ſcz viri iuſti vt nihil in eo valeat [malignus] .i. diabolus vel hõ male ſuggerẽs a quibus non potuit cogi nocere alij. Uel [malignus] hõ ſcz iniurie illator vel proximi crimiator: quẽ pro nihilo ducit et habet quãtumcũq3 ſit magnus: q2 nõ eſt aliquo honore dignus [timẽtes autẽ dñm] .i.vere virtuoſos lz pauperes [glorificat] .i. glorioſos reputat et honorat ſcit enĩ in his habitare deuz. Octaua.

6 Qui iurat proximo ſuo et nõ decipit qui pecuniam ſuam non dedit ad vſuram: et munera ſuper † innocentem non accepit. † innocẽtes.

¶ [Qui iurat proximo ſuo] .i. firmiter promittit. [et non decipit] q2 promiſſum reddit. hoc eſt ſi iurat implet qd̃ promiſit. Nona [qui pecuniã ſuã non dedit ad vſuram] .i. nõ expetit ſup abũdantiã temporalẽ q2 eſt vſura ſpiritualis que eſt exercenda vt predicatio. Sed vt dicit Hieronymus ex pecunia dñi.i. ex predicatione vbi dei lz victũ et veſtitũ accipere: et q plus requirere voluerit in vſurã reputabitur. Decia [et munera ſuper innocentem nõ accepit] ad deprimendum cauſam innocentis et ad ſuperandum euz in cauſa ſua ſequitur concluſio. Hieronymus.

7 Qui facit hec: non † mouebitur in eternum. † cõmouebitur.

¶ [Qui facit hec] predicta tam priora q̃ poſteriora et qui ſic militat in via [non mouebitur in eternum] quia in preſenti non mouebitur a ſtatu gratie et ſic perueniet in futuro ad ſtatum glorie et regnabit in patria. Jſte ergo habitabit nunc in dei tabernaculo et requieſcet poſtea in monte eius ſancto et nõ diuidetur ab ipſo. Et nota q dicit. facit hec. vt ad actum nos inuitet et operandum non ſolum ad dicẽdũ et cantandũ. Unde auguſtinus. Caue ne bene cãtes et male viues. Oratio Auguſt.

Concede nobis pijſſime deus ſine macula ingredi eccl'iam tuam: et auerte nos a dolis proximi et vſuris: et dum hec ſm tuũ ſeruamus preceptũ nõ cõmoueamur ab eternis ſupplicijs ineternum. Per dominum.

Pſalmus de chriſti ad patrem oratione in ſuſceptione perſone humane et gratiarum pro beneficijs actione. p̃s.xv.

Conſerua me domie qm̃ ſperaui in te: dixi domino deus meus es tu qm̃ bonorũ meorum nõ eges.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. Tituli inſcriptio ipſi dauid.i. regnũ xp̃i de quo hic agitur qd̃ in ſcriptione tituli ſignificatur: attribuitur dauid.i. xp̃o manu forti: q eſt verus rex iudeorum.i.oĩm vere cõfitentiũ. Hũc titulũ noluit mutare. Pilatus: q2 q̃uis neſcius ſignauit q regnum xp̃i per paſſionis victoriã acquiſitũ non deſtrueretur. Jn preſenti ergo p̃s. queſiuit quis habitabit in tabernaculo: et reſponſuz eſt quod ille qui habet virtutes: in iſto ſubiungit de illo per quez habentur virtutes.i.dẽ chriſto q hic orat ¶ Materia: Chriſti paſſio et reſurrectio et ad dexteram p̃ris aſſumptio. Jntentio: Huiuſmodi chriſti paſſionẽ reſurrectionem et aſſumptionem firmiter credere: et ne aliquis contradicat monere: noſq3 ad chriſti regnum quod nobis per hoc acquiſiuit inuitare. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo loquitur in perſona xp̃i qui orat et petit a deo patre ſe conſeruari: eiq3 gratias refert q ſua virtute iniquitatem ſeculi ſuperauit: et poſt reſurrectionis gloriam in delectationibus dextere ſue eum collocauit. ¶ Sententia in ſpeciali. Xp̃s ergo ſm hominem ad patrem orans ait. [Cõſerua] et cuſtodi inter pericula [me domine] pater et deus

mihi dediſti[qm̄ ſperaui in te]nō in me. Hoc di‑cit p infirmātibus membris ſuis q̄ trāſformat in ſe. Nos em̄ qui puri homines ſumus ꝯſeruari in digem⁹[dixi]tibi[dn̄o]meo patri[de⁹ meus es tu] ideſt mei hois:ꝛ in eo ꝙ ſum homo. Et vere deus [qm̄ bonorū meorū nō eges]. Nō em̄ tu indiges meo ſeruitio ſed ego poti⁹ tuo beneficio. Unde ſi quoniā nō eſt cāle ſ; adiūctiuū.q̄ſi diceret nō cau‑ſa ſed ſignum eſt ꝛ euidentia tue diuinitatis ꝙ tu non indiges bonis meis. Deinde conuertens ſe ad auditores narrat q̄ bona dn̄s pr̄ ſibi fecerit.d.

2 Sanctis qui ſunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in† eis. †illis.

[Sanctis]ſcilicet apoſtolis ꝛ aliis fidelibus[q̄ ſunt in terra eius]ſcilicet in eccleſia ſancta. vel q in terra viuentium ſpem ſuam fixerunt quorum conuerſatio eſt in celis[merificauit] dn̄s pater].i. miras fecit ꝛ mirabiliter impleuit[omnes volun‑tates meas]ꝛ deſideria. ꝛ hoc fecit nō extra eos ſ;[in eis].i.in ꝓfectū eorum. Uel[in eis].i.inter eos. Uolūtas em̄ xp̄i erat vt illi fieret d ipſis pḡ: ꝛ iuſti.de terrenis celeſtes et ſancti. de filiis dia‑boli filii dei.ſm illud apoſtoli. Hec eſt voluntas dei ſctificatio veſtra quā domin⁹ pater in eis mi‑rabiliter adimpleuit. Sed prius. I. Theſſ. iiii.a.

3 Multiplicate ſunt infirmitates eorū poſtea accelerauerunt.

[Multiplicate ſunt infirmitates eorum]ideſt multiplices intellexerunt ſuas eſſe infirmitates quia nihil perfectum habuit lex.et hoc nō ad per‑niciem ſed vt gratiam deſiderarent. vnde addit [poſtea accelerauerunt]currentes ad medicū;vt eos ſanaret.ad medicinam penitentie vt purga‑ret.ad poſtulanda; gratiam que confirmaret.ad impetrandū gloriā que conſummaret. Unde em̄ propriā cognoſcūt infirmitatē inde citi⁹ feſtinant ad ſanitatem. Et q: infirmos ꝛ peccatores humi‑liter ſe confitentur iō a celeſti medico ſanari pro‑merentur:ꝛ idcirco adiunctum eſt.

4 Non cōgregabo ꝯuenticula eorū de ſanguinib⁹:nec memor ero no‑minū eoru; per labia mea.

[Non congregabo conuenticula eorum de ſan‑guinibus].i.non erunt conuentus eorum carna‑les ſed ſpirituales.nec ſanguinibus pecorum pro‑pitiatus congregabo eos ꝛ conſtruam mea; eccle‑ſiam.ſpiritualis eſt enim religio noui teſtamenti [nec memor ero nominum eorum]que peccando ſibi acquiſierunt ſm culpe qualitate; ſi culpe pro quibus ſunt nomina corrigantur: quia ſpiritua‑li immutatione obliuiſcentur quid fuerunt[per labia mea]non vocando eos vltra peccatores vel inimicos vel homines ſed iuſtos fratres et dei fi‑lios. Quia ergo in hereditatem dn̄i transferunt recte ſubiungitur.

5 Dn̄s pars hereditatis mee ꝛ ca‑licis meis:tu es qreſtitues † he‑reditatem meam,† mihi. †mihi †non eſt

[Domin⁹]ſcilicet pater:eſt[pars]ideſt portio et premium[hereditatis mee]. ideſt ſanctorū qui ſunt hereditas mea. Uel[pars hereditatis mee] ideſt portio hereditaria mei et meorum.quaſi di‑cat habebunt et poſſidebunt mecum hereditatē ipſum dominum[et pars calicis mei]ideſt premiū et merces mee paſſiōis:ſed et ipſe calix. ideſt por‑tio mea delectabilis. Eligāt alii partes terrenas pars mei et ſanctorum eſt deus. Bibant alii volu‑ptates mortiferas:ego et mei bibemus deu;. De‑inde conuertens ſe ad dominum ait[tu es]o do‑mine pater[qui reſtitues hereditatem meam mi‑hi].i.fideles meos q̄ per pctm̄ pierāt Hoc eſt qḋ in euāgelio dicit. nēo venit ad me niſi pater me⁹ traxerit eum. Dicitur aūt xp̄s hereditas noſtra q: ipſe paſcit ꝛ veſcit nos ꝛ hic et in patria:et nos dicimur hereditas ꝛ regnū illius q: extollit nos et regnat in nobis. Sed nemo putet ſe heredit ate; niſi preclarus ſit. quia ſequitur. Jo.vi.e.

6 Funes ceciderūt†in p̄clarī:etem̄ hereditas mea preclara eſt mihi. †mihi

[Funes]quibus diuiduntur hereditatū portio‑nes[ceciderūt]mihi q̄ſi forte[in preclar].i. in ſan‑ctis ſiue inter ſctōs q̄ diuia electiōe xp̄o ceſſerūt Sicut em̄ nos diuidim⁹ hereditatē nr̄am funib⁹ ſic de⁹ fidē ſpe ꝛ charitate ſuis hereditatē diuiſit ſuper quos ceciderūt iſti funes ipſis q̄ in heredi‑tatē dei puenerūt. Nō aūt ceciderūt niſi in p̄cla‑ris quib⁹ magis placuit celeſtis claritas ꝙ terre‑na:ſpirituales virtutes ꝙ tpales. honores[eteni hereditas mea].i. eccleſia fidelium[preclara eſt mihi]per abundantiam gratie ꝛ ſanctitatis:licet non mundo vbi ſancti abiecti videntur peruerſis ſicut funis in diuiſiōe poſſeſſionu; aliq̄n cadit al‑teri in pulchro:alteri in turpi. ſic in diuiſione ho‑minum illi ſuper quos funes xp̄i ceciderunt orna‑mento virtutū ſunt pulchri.qui aūt diabolo cōtin‑gerunt vitiorum ſordibus ſunt deturpati.vnde. Funib⁹ heredita‑tum diui‑dunt por‑tiones.

7 Benedicā dn̄m qui tribuit mihi intellectū:iſup†et vſq; ad noctē† increpue runt me renes mei. †autem †emēda uerunt.

[Benedicam dominum].ſcilicet patrē gratias ei agendo[qui tribuit mihi intellectū].i. intelli‑gentes ad cognoſcendum creatorē. Uel[mihi].i. mēbris meis mihi cōiūctis[itellectū]quo deu; co‑gnouerunt:quo contēptis tpalibus ſpūalia intel‑lexerūt. Uñ.[Hec eſt aūt vita eterna vt cognoſcāt te verū deū et quē miſiſti ieſum xp̄m.[inſuper].i. de hoc benedicā dominū ꝙ[vſq; ad noctē].i. vſq; ad mortem[increpuerunt me]. ideſt increpaue‑runt ꝛ perſecuti ſunt blaſphemiis ꝛ iniuriis. Na; de increpo increpas reperitur increpaui et incre‑ Jo. x.ii.

puī: increpatum ⁊ increpituʒ [renes mei] .i. indei ex quibus ſm carnem exiui. Et ſic in ꝓſperis et aduerſis gratias agit ⁊ deum benedicit. Unde nos iſte verſus inſtruit vt laudemus deum in donis ſuis ⁊ ꝓſperis: ⁊ inſuꝑ in flagellis ⁊ aduerſis vnde ⁊ ſequitur.

Inſtructio bōa.

Act.ij. 8 **Prouidebam dn̄m in conſpectu meo ſemper: qm̄ a dextris eſt mihi ne cōmouear.**

[Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſempꝛ] .i. cōtinue nō abſtuli oculū meū ab eo q̄ ſempꝛ eſt ꝓuidēs ꝙ in eū poſt iſta tꝑalia pacta recurrem⁹ [qm̄ a dextris eſt mihi] .i. fauēs mihi ꝓpitius aſſiſtit ⁊ ꝓtegit [ne cōmouear] aliquo motu inoꝛdinato ex iniurijs vel cauſis alijs: ſed vt in eo ſtabilis ꝑmaneā. Hinc trahe exemplū quo pctā vitenꝰ: qui eñ deū ſempꝛ acie mētis intuetꝰ hic neqꝫ ꝓſperis extollitꝰ: neqꝫ aduerſis frangitꝰ nec peccatis inclinatꝰ. In cūctis ergo q̄ agim⁹: q̄ loq̄mur: q̄ cogitamus: ſi dn̄m vt oīm inſpectoꝛē auxiliatoꝛē iudiceʒ ⁊ remuneratoꝛē ſempꝛ in ꝯſpectu noſtro ꝓuidem⁹ vt neqꝫ amoꝛe neqꝫ timoꝛe alicu⁹ rei ab ei⁹ voluntate diſcoꝛdem⁹ erit vtiqꝫ a dextris nobis ne de bono ad malū cōmoueamur ⁊ offendamus.

Pctā quo vitentur exēplū

†locū datum. 9 **Propter hoc† letatū eſt coꝛ meū et exultauit lingua mea: inſuper et caro mea requieſcet in ſpe.**

[Propter hoc] .i. hmōi aſſiſtentiā ⁊ adiutoriū [letatū eſt coꝛ meū] gaudio interioꝛi [⁊ exultauit lingua mea] gaudio exterioꝛi qđ ꝓ̄ꝯpit i voce: ⁊ iđ qđ eſt in cogitationibus ⁊ in verbis eſt exultatio: hoc eſt plena leticia q̄ ⁊ coꝛde hilari ꝑcipitur ⁊ alacri ſermone ꝓfertꝰ [inſuꝑ] ꝓ̄ter ꝑ̄dicta [⁊ caro mea] nō deficiet in interitu: ſed [req̄eſcet] i ſepulchꝛo ſine putrefactōe ꝑ triduū ſepulture [i ſpe] reſurrectionis future. Qđ ſi nos ſpūalr̄ letamur: ⁊ caput nr̄m imitamur ſpē certaʒ hābemus qm̄ ſimul cū ipo reſurgem⁹: vt vbi caput ꝑ̄ceſſit ⁊ mēbꝛa ſequantur: ⁊ ſubiungit in qua ſpe.

10 **Qm̄ non derelinques aīam meā in inferno: †nec dabis ſctm̄ tuuʒ videre coꝛruptionem.**

†neqꝫ. Act.xiij.

[Qm̄ non derelinques] .i. nō patieris cōi moꝛe alioꝝ detineri [aīam meā] quā habeo vt verus hō [i inferno] .ſ. in limbo ſanctoꝝ patrū: imo ⁊ ipa aīa xp̄i beatas aīas ibi nō dereliquit [nec dabis ſanctū tuū] .i. nō ꝑmittes coꝛpus meū ipollutuʒ ⁊ a te ſanctificatū [videre coꝛruptioneʒ] .i. experiri putrefactionē vel incinerationē. Et ſic factum eſt q꞉ aīa q̄ ad infernū deſcēdit vt electos ſuos inde eijceret ⁊ diabolum ligaret non eſt ibi derelicta ſed redijt ad coꝛpus die tertia ⁊ coꝛpus beneficio diuinitatis ſibi ſemper vnite defendebatꝰ ab incineratione. Immo

11 **Notas mihi feciſti vias vite: adimplebis me leticia cū vultu tuo †delectationes in dextera tua vſqꝫ in finem.**

†delectatio.

[Notas mihi feciſti vias vite] accelerando tēpus reſurrectionis mee [adimplebis me leticia cū vultu tuo] .i. aſſumpt⁹ de tua manifeſta viſione ⁊ claritate diuina letabo: [delectationes] vite eterne erūt mihi [in dextera tua] poſito [vſqꝫ in finem] ꝯſumantē nō ꝯſumētē .i. eternaliter: q꞉ xp̄s aſſumptus ſedet ad dexterā patris: ⁊ hec dignitas ſeſſiōis inerit xp̄o hoi ſemper ⁊ ſine fine. Hoc quoqꝫ ⁊ de ſanctis intelligi ſic pōt. [Notas feciſti] ꝑ me [mihi] .i. meis in q̄bus ego ſum [vias vite] .i. vias humilitatis ⁊ opa qb⁹ ad vitā redeāt [adimplebis me] .i. meos in futuro [leticia cū vultu tuo] vt nl̄ vltra deſiderēt cū te facie ad faciē viderint ⁊ interi ſunt eis delectatiōes ⁊ via hu⁹ vite [i dextera tua] .i. in fauoꝛe ⁊ ꝓpiciatiōe tua [vſqꝫ in finē] .i. vſqꝫ ad ꝯſummationē beatitudis eterne. Uel [delectatiōes] .i. ſufficiētia oīm bonoꝝ delectabiliū erūt eis [in dextera tua] .i. in eterna btitudīe. [vſqꝫ in finem] .i. perfecte ⁊ ſemper.

Oꝛatio.

Conſerua dn̄e ſperātes in te: ⁊ effice voluntates tuas nobiſcū: vt clarificati leticia reſurrectionis tue mereamur a dextris tuis cū oibus ſanctis delectari. Per dominū.

Oꝛatio chꝛiſti tp̄e ſue paſſiōis inſtante: vel cuiuſlibet fidelis et iuſti poſiti in tribulatione. ps. xvj.

Exaudi domine iuſticiā meam: intende depꝛecationem meam.

Auctoꝛ pſalmi ꝓphēta Dauid. ¶ Titulus talis. Oꝛatio Dauid. Hoc eſt oꝛatio huius pſalmi conuenit ſignificato. Dauid .i. xp̄o adiuncta ſibi voce coꝛpoꝛis eius qđ eſt eccl̄ia. Qđ ergo ſupꝛa oꝛauit iteꝝ cū mēbꝛis hic oꝛat non pꝛo ſua vtilitate ſed ꝓ noſtra neceſſitate. Chꝛiſti eñ oꝛatio eſt fideliū inſtructio. ſicut eñ flēdo Lazaꝝ charitatē ꝓximi hꝛe nos docuit: ita oꝛauit vt foꝛmā oꝛādi nobis ꝓponeret. ¶ Materia: oꝛo xp̄i tēpoꝛe paſſionis ſue inſtāte vel fidelis ⁊ iuſti in tribulatiōe. ¶ Intentio: nos ad oꝛationē moneret vt exēplo ſui ſtudeamus in neceſſitatibus ſempꝛ oꝛare. ¶ Snīa in gn̄ali: ꝓphēta in iſto pſalmo in ꝑſona xp̄i vel viri fidelis ⁊ iuſti in magna tribulatiōe coꝛpoꝛis vel anime poſiti petit inde diuinitus liberari. ¶ Snīa in ſpeciali: xp̄s ergo ſm hoiem ad patreʒ oꝛans adiuncta ſibi voce coꝛpoꝛis ait. [Exaudi domine iuſticiam meam] non a me ſed a te mihi datam. Iuſticia enim vim vocis habet apđ deum et penetrat celum: felix qui talem ad oꝛādum ſe pꝛeparat vt in oꝛatione iuſticiam ſuam pꝛetendere valeat: et nihil niſi quod iuſte conferendum eſt oꝛare pꝛeſumat et pꝛo iuſticia [in

Chꝛiſti oꝛo fideliū eſt inſtructio.

tēde] .i. diligēter auſculta [depcationē meā] q̄ eſt de malis amouendis ⁊ cauendis. Et nō ſolū intē das depcationem meam. Sed ⁊

Auribus percipe orationē meā: non in labijs doloſis.

[Auribus pcipe] .i. perfecte cape nō trāſitorie [orationē meā] q̄ eſt de bonis ſibi ⁊ ſuis adhibendis ⁊ ꝯſeruādis. Orationē inquā [nō in labijs doloſis] platā. Sicut eſt orō illoꝝ qui dicunt domine dn̄e ⁊ non faciunt voluntatē patris. Vel illoꝝ qui aliud petunt ⁊ aliud in corde verſant. Labia em̄ doloſa eſſent ſi ab equitate vel intētione verba diſcordarent. Deinde ſubiungit quid petit. quaſi diceret. hoc peto. vt

†a / †mei. 3 †**De vultu tuo iudiciū meum ꝓdeat: oculi† tui videant eqtatem.**

[De vultu tuo] q̄ oīa videt nec alterius teſtimonio eget. .i. de manifeſta noticia tua [iudicium meū ꝓdeat] .i. exeat. vel eſſe appareat. .i. iudica me ſm̄ illa q̄ in me reſpicis ⁊ cognoſcis q̄ nullum habeo pctm̄ [oculi tui] .i. cōtuitio diuinitatis tue [videant equitatē] vt facias mihi ſm̄ eā non ſm̄ voluntatem hoim ⁊ mihi des remedium: aduerſarijs vero ſm̄ ſuum demeritū. Jam añt fac quod peto a te: q: tu qui omnia vides.

4 **Probaſti cor meum et viſitaſti nocte: igne me examinaſti: et non eſt inuenta in me iniquitas.**

[Probaſti cor meū] qd̄ ꝯſpectui tuo ſemꝑ pꝫ [⁊ viſitaſti nocte] .i. tribulatiōe. quaſi diceret. cor meū viſitatiōe tribulatiōis ꝓbatū eſt: q̄ tribulatio ⁊ nox d: q: pturbat ⁊ ignis q: exurit. Vn̄ ſubdit [igne] .ſ. tribulatiōis [me examinaſti] ſicut metallum [⁊ non eſt inuenta in me iniquitas] quam vſtio coqueret. .i. inuētus ſum immunis a peccato. Debēt ergo ſancti viri ſempꝫ examinare cor ſuum vt illud ante oculos dei ſine iniqtate habeāt probatum. Et adeo ſum iuſtus ⁊ ſine iniquitate.

Tribulatio aliqñ nox dicit aliquādo ignis.

5 **Ut non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuoruꝫ ego cuſtodiui vias duras.**

[Ut nō loquaꝫ os meū opa hoīꝫ] .i. vt nō aliud ꝓcedat de ore meo ꝙ̄ qd̄ ad gloriā ⁊ laudē tuā ptinet nō ad opa hoim q̄ pter voluntatē tuā faciūt. .i. vt nihil niſi tuū loquar ⁊ in lingua nō peccē qd̄ eſt pfectoꝝ. vt dicit Ambroſi⁹. Nō mediocre periculū eſt cū habeas tāta eloqa dei ⁊ opa q̄ fecit illis ꝑtermiſſis loquaris ⁊ laudias q̄ ſeculi ſunt. Et ꝙuis ita innocēs ſim tñ [ꝓpter v̄ba labioꝝ tuoꝝ] .ſ. mādata ⁊ cōſilia cōplenda [ego cuſtodiui vias] tribulationū vel virtutū ⁊ bonoꝝ opeꝝ [duras] .ſ. nolētibus ſed ſuaues volentibus. Et ergo.

Ambroſij pulcherrimū dictum.

Ad pſi 6 †**Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: vt non moueantur veſtigia mea.**

aedos.

[Perfice] vſqꝫ in finē. q: a deo eſt incipe et a deo eſt finire [greſſus meos] .i. opeꝝ meoꝝ actus [in ſemitis tuis] .i. in pfectoꝝ mandatoꝝ tuoꝝ arctis ⁊ anguſtis vijs [⁊ veſtigia mea] .i. imitatores mei q̄bus eſt impſſa forma iuſticie [nō moueanꝫ] a te vel a me. Bene ſiquidem ſequaꝫ pergit vbi ille qui exemplū pbet rectus inceſſerit. Vel [vt nō moueanꝫ veſtigia mea] recedendo a veritatis via neqꝫ enim ſufficit perfecta agere niſi cōtingat in ipſis firmiter permanere.

7 **Ego clamaui quoniam exaudiſti me deus: inclina aurem tuam mihi ⁊ exaudi verba mea.**

[Ego clamaui] nunc ⁊ valida intentione p̄ces direxi. [qm̄ exaudiſti me deus] alio tpe. q. d. exauditio prioris clamoris inuitat me ad iterādū clamorē. ⁊ ex hoc ꝙ audiſti me auſus ſuꝫ inuocare te habens ſpem iteꝝ de exauditione: ⁊ ideo ſicut cōſueuiſti [inclina aurem tuam] .ſ. mie ⁊ clementie [mihi] humili ſicut medicus egroto [⁊ exaudi] ad effectum perducendo [verba mea] quibus loquor ad te orando. hec ſcilicet.

8 **Mirifica miſericordias tuas: q ſaluos facis ſperantes in te.**

[Mirifica mias tuas] .i. innoua ⁊ fac eas nouas ac mirabiles circa me ꝙ hoies admirenꝫ eas Mira em̄ ſunt q̄ noua ſunt ⁊ ne vileſcāt mie tue ⁊ minus amentur. Tu dico [qui ſaluos facis ſperātes in te] non p̄ſumentes de ſe. Mira ſunt ⁊ noua q̄ in carne xp̄s geſſit q̄ iudei mirati ſunt ſꝫ credere noluerūt ⁊ quotidie mirificat dn̄s miſcōias ſuas ex iniuſto iuſtum faciendo.

Mira ſūt ⁊ noua q̄ i carne xp̄us geſſit.

9 **A reſiſtētibus dextere tue: cuſtodi me vt pupillam oculi.**

[A reſiſtētib⁹ dextere tue] .i. ab ipſis qui reſiſtūt ꝓtectōi tue ⁊ fauore quo mihi faues: ſeu quē mihi facis ⁊ oſidis [cuſtodi me] ab oī occaſiōe leſionis ne iniuſticia iuſticiā p̄mat: ne q̄ obuiās tētatio me frāgat vel ſeducat [vt pupillā oculi] .i. ita tenere ⁊ diligēter ſicut hō cuſtodit pupillā oculi ſui q̄ diligēter cuſtodiꝫ q: nil tā diligitur: ita ꝙ nō poſſint mihi nocere vel finaliter preualere.

Pupilla oculi diligēter cuſtodiꝫ

10 †**Sub vmbra alarum tuarū protege me: a facie impiorum q me afflixerunt.**

†in tegmine.

[Sub vmbra alarum tuarum] .i. ſub munimento charitatis ⁊ miſericordie tue [ꝓtege me] vt gallina pullos [a facie] id eſt ab inſtantia ⁊ infeſtatione [impiorum] ſcilicet demonum ⁊ malorum hominum [qui me afflixerunt] perſequendo. Miſericordia que gratiam impendit ⁊ charitas q̄ gratiam impenſam cuſtodit: ale dei ſp̄uales ſunt qui

bus nos protegit q: ab eſtu refrigerant vitiorum et ab afflictione temperant impiorum. Et ſubiungit quomodo afflixerunt. d.

11 Inimici mei animam meam circundederunt: adipem ſuum concluſerunt: os eorum locutũ eſt ſuperbiam.

[Inimici mei aiam meã].i. me ponẽdo partes p toto [circũdederũt] diuerſis tẽtationibus cõſilijs et machinatiõibus q̃rentes vitã meã tollere et me pdere [adipẽ ſuũ].i. viſcera mie [ɔcluſerũt].i. intus clauſerunt oĩno erga me: perſequendo me abſq3 vlla mia: et obſtinate [os eoꝝ locutũ eſt ſupbiam] ɔtra deum et proximum. Quidã cogitãt ſupbiam. quidam loquuntur: quidã faciunt: quidam alijs ſignis exprimunt: et nõ eſt aliqđ mẽbrum in hoie in quo nõ regnet q̃nq3 ſuperbia.

Supbia q̃nq3 regnat i oĩbus mẽbris.

12 Proijcientes me nunc circundederũt me: oculos ſuos ſtatuerũt declinare in terram.

[Proijciẽtes me].i. tẽtãtes me pijcere ab oĩ bono: et bono ſpũali [nunc circũdederũt me] tẽdentes inſidias circũquaq3 ne poſſim euadere: q: [oculos ſuos].ſ. cordis.i. cõſiderationẽ et intentionem [ſtatuerunt].i. deliberauerũt et firmauerunt: quaſi ex propoſito [declinare] et flectere [in terram].i. in iſta terrena non leuare ad deum et celeſtia non attẽdentes ſpũalẽ iacturam ſed vtilitatem terrenam: q: non habendo reſpectum ad deum ſed quaſi auertendo ſe ab eo plus timebãt perdere temporalia q̃ eterna.

13 Suſceperũt me ſicut leo parat⁹ ad predã: et ſicut catulus leonis habitans in abditis. (occultis)

[Suſceperũt me].i. ſuſcipe auide conati ſunt et parati ſunt [ſicut leo paratus ad pdam].i. aperte me pſeq̃ntes cũ magna crudelitate [et ſicut catulus leonis habitans in abditis].i. in abſcõditis et inſiſtẽs inſidijs q: cũ hoc etiã latẽter et inſidioſe me pſequũtur. Mos eſt eñ malis vota ſua tegere: vt latẽter poſſint ea pficere qm̃ q̃ male agit odit lucem. (Jo. iij. c) Sed tu qui diſſimulando videris dormire et iniquitatem hoim non curare.

14 Exurge dñe preueni eum: et ſupplanta eum: eripe aĩam meam ab impio: frameam tuam ab inimicis manus tue. (eos. ſubuerte eos. erue.)

[Exurge] o [dñe] p oſtẽſionẽ tue potentie [preueni eũ].i. eos.ſ. impium et ſuos a ſili currẽtis ne ad cõplementum voluntatis ſue pcedãt [et ſupplanta].i. decipe [eũ] a ſimili luctantis.i. ſubuerte eos et deijce inefficaces faciẽdo et a ſuo propoſito fruſtrando [eripe] et libera [aiam meã].i. me [ab ipio] ſcilicet diabolo vel homine malo [frameã tuã].i. gladium ſeu poteſtatem et potentiam quã dediſti eis. q: a te acceperunt qua abutuntur perſequendo bonos erue et aufer [ab inimicis manꝰ] et virtutis [tue] q: aduerſant tue potentie.

15 Domine a paucis de terra diuide eos in vita eoꝝ: et de abſcõditis tuis adimplet⁹ eſt vẽter eoꝝ. (pdens eos de terra: diſpartire eos i vita eoꝝ)

[Dñe a paucis].i. iuſtis et electis q̃ pauci ſunt cõparatiue. Multi eñ ſunt vocati pauci vero electi. (Mat. xx. et xxij. b.) [de terra viuentiũ].ſ. eccliã [diuide] et ſepa [eos] ſcz malos ſm mores et merita [in vita eoꝝ].i. q̃diu viuũt ne poſſint nocere bonis. et poſtea etiã diuide eos ſm loca. q: [de abſcõditis tuis].i. peccatis q̃ de⁹ nõ nouit p approbationẽ ſz phibz: et q̃ tãq̃ tenebre abſcũdunt a lumie vitatis tue [adipletus eſt vẽter eoꝝ].i. ſatiata eſt carnalitas et deſideriũ eoꝝ: vl' plena eſt memoria eoꝝ vt obliuiſcant dñi.

16 Saturati ſũt filij: et diuiſerũt reliquias ſuas paruulis ſuis. (porcia. reliquerunt.)

[Saturati ſunt filijs].i. opib⁹ malis q: ſatiſfecerũt ſibi i prauitatib⁹ ſuis. Opa eñ dicunt filij et ſicut bõa opa filij boni/ita mala mali: et ita ſaturati ſunt et [diuiſerũt] et dereliq̃rũt [reliquias ſuas] ſcz pctõꝝ et maledictiõis [paruulis ſuis].i. poſteris eoꝝ imitatorib⁹: q: traducũt ea ad poſteros. ita illi ſatiati ſũt imũdicia. Sz q: ad hoc nr̃a tẽdit orõ nr̃eq3 deuotiõis affect⁹ nr̃a opa: nr̃e patiẽtie exercitia vt gloria dñi ſatiari valeam⁹ ſubiungit.

Opa bona vl' mala dicunt filij.

17 Ego aũt in iuſticia apparebo conſpectui tuo: ſatiabor cum apparuerit gloria tua. (tuo. in conſpectu. manifeſtabitur.)

[Ego ãt] poti⁹ [i iuſticia] qđ ẽ mãdata tua adimplere [appebo ɔſpectui tuo].i. in pñtia tua nũc p grãm tuã iuſte viuẽdo. et [ſatiabor] i futuro celeſti refectiõe: et replebor oĩ gaudio vl' eo qđ nũc deſidero. Qui eñ nũc eſuriũt et ſitiũt iuſticiã tũc ſatiabunt ea cum [appuerit] et manifeſtabit ſctis [gloria tua] eterna q̃ ſatiat appetitũ hũanũ eo q; ibi ɔſequit bonũ infinitũ. Felices q̃ pñtiã delitiarũ et vanitatũ obliti merebimr ibi ſatiari. Oratio.

Conuerte dñe oculos cordis nr̃i ad cernẽdũ tui iudicij veritatẽ: vt dũ hic igne ſpirituali pbamur de tuis in eternũ conſpectibus cũ fructu iuſticie ſatiemur. Per dominũ.

Vox xpi et eccleſie gratias agentis pro ſua liberatione de omni inimicorum ſuorum multiplici liberatione. ps. xvij.

Diligã te domine fortitudo mea: dominus firmamentũ meũ et refugiũ meum et liberator me⁹. (virtus)

¶Auctor pſalmi ꝓpheta dauid.¶ Titulus hic eſt. In finem verba cātici huius ꝛc.i.verba cantici huius.ſ.de his vnde habendum eſt canticū.i. delectatio ꝛ leticia ſunt attribuenda. Dauid.i. manu forti chriſto ſm caput ꝛ ſm corpus eius.i. eccleſiam puero ꝓpter puritatē ꝛ obedientiam dñi.i.dei patris. Dauid dico fideles ſuos in finē dirigenti.i.in ſummum bonum q̄ verba locutus eſt in terna ſua locutione xp̄s totus.ſ.caput ꝛ corpus: domino.i.ad honorem domini patris in die id eſt pro die. Uel in die.i.in conſideratione illius diei.ſ.reſurrectionis xp̄i: qua die eripuit eum.id eſt chriſtum: ſm caput ꝛ corpus dominus pater de manu ſaul id eſt de poteſtate mortis chriſtum in re ꝛ membra in ſpe: ꝛ tandem eripiet in re: et de manu omnium inimicorum ſuoꝝ.i.de poteſtate iudeoꝝ ſm caput: ꝛ de poteſtate demonū ſm corpus ꝛ membra. Et bene ſaul perſecutor dauid mors ē: que ſola nos pſequitur: niſi enī mortales eſſemus nihil nobis facere poſſet inimicus. Et ꝓ hac ſpirituali liberatione totus xp̄s agens gratias deo dixit que ſequuntur in pſalmo. Qui ergo ſupra ꝓ liberatione obtinenda orauit nunc ꝓ ea obtenta gratias agit. ¶ Materia gratiarum actio de multiplici liberatione ab inimicis ꝛ periculis. ¶ Intētio: ad gratiaꝝ actionem monere ꝓ hmōi liberatione. ¶ Snīa in gñali. ꝓpheta i iſto pſalmo in pſona xp̄i ꝛ eccleſie grās agit pro ſua multiplici liberatione tam a tentationibus varijs q̄ a perſequentibus inimicis fortiſſimis. ¶ Pſalmus iſte multa continet ſacramenta ꝛ diuerſa eccleſie tempora. Ea aūt que primo hic ponunt̄ poſſunt indifferenter in voce xp̄i ſeu eccleſie accipi: ꝛ ad vtriuſq; pſonā referri. ¶ Snīa in ſpāli: de ſpirituali ergo liberatione xp̄s integer grās agens ait [diligam te dñe] qui dignus es omni dilectiōe quia es [fortitudo mea] effectiue.ſ.per quē ſum fortis ad reſiſtendum aduerſarijs: ad exercendū bona: ad tollerandum mala: et expugnandum temptamenta. Deinde mutans perſonam de eo hominibus loquitur.d.[dñs] eſt [firmamentum meum] ꝑ quem ſum tutus habens in eo firmū fundamētum ne ventis tentationum mouear [ꝛ refugium meum] ad quem refugio ab omni preſſura neq; in periculis peream [ꝛ liberator meus] a conformitate maloꝝ ꝛ poteſtate inimicorum.

Deus meus adiutor me⁹: et ſpe-
2 **rabo in eum.**

¶[Deus meus] quia me creauit ex nihilo [adiutor meus] et cooperator in bono [ꝛ] ideo [ſperabo] et totam ſpem ponam [in eum] per quem ſaluabor in futuro ꝛ non in alium. Hoc diſtat inter deum ꝛ dominum q̄ deus nomen eſt nature: ſed dominus nomen eſt officij. Illud pertinet ad maieſtatē ꝛ dignitatem que ipſe eſt: hoc pertinet ad poteſtatem ꝛ dominium quod in nobis exercet. Ibi oſtēditur nobis quid amemus: hic autem q̄d timeamus: in vtroq; quid credamus / quid ſperemus / quid amemus.

3 **Protector meus et cornu ſalutis mee: et †ſuſceptor me⁹** †redemptor.

¶[Protector me⁹] a cōuētu malignantiū tanq̄ ſcutū q: me ꝓtegit ꝯ inſidias ꝛ defendit a malis [ꝛ cornu ſalutis mee] .i. firma ꝓpugnatio ad ſalutē ꝛ celſitudo ſalutis ad repellēdos ꝛ diſſipādos inimicos meos fortes. Sic enim cornu eminet ita ipſe eſt eminēs noſtra ſal⁹. Loqtur ſm ſilitudinē ſumptā de aialib⁹ cornut[q̄ cornu ſalutē ſuā defēdūt. [ꝛ ſuſceptor me⁹] me tanq̄ medic⁹ infirmū ſuſcipiens ad ſanandum. ꝛ ideo non ingratus.

4 **Laudans inuocabo dominū: et ab inimicis meis ſaluus ero.**

¶[Laudās] nō me ſ; dñm ꝓ euaſiōe maloꝝ ꝛ ad optiōe bonoꝝ: ꝛ nō meā gloriā ſ; dñi q̄rēs [inuocabo dñm] ad ꝓſeuerādū [ꝛ] ſic [ab inimicis meis] oībus ſcꝫ viſibilib⁹ ꝛ inuiſibilib⁹ [ſalu⁹ ero] ꝑ ſuū adiutorium q: mihi nocere non poterunt. Ecce quāta eſt vtilitas laudare deum. Si eni ꝛ in ꝓſperis ꝛ in aduerſis deū toto corde laudaueris null⁹ poterit tibi nocere inimicus. Et merito ab inimicis ſaluari deſidero quia ps.cxiiij.

5 **Circundederūt me dolores mortis: et torrentes iniquitatis conturbauerunt me.**

¶[Circūdederūt me] vndiq; [dolores] nō ḋ reb⁹ mūdi ſed [mortis] .i. inſidie inimicoꝝ q̄ b⁹ ſatagūt me ad mortē trahere q̄ ꝛ ꝑ inuidiā dolent me viuere. [ꝛ torrētes iniquitatis] .i. trāſitorij ipet⁹ iniquoꝝ ꝛ perſecutiōes malitioſe cū ipetu veniētes ſicut inundatiōes torrentiū [cōturbauerunt me] torrendo: ꝛ egerūt vt me conturbarent nam fecerunt me pauere ac triſtari ꝛ meſtum eſſe.

6 **Dolores †inferi circūdederunt me †preoccupauerunt me laquei mortis.** †inferni †ꝑuenerunt.

¶[Dolores iferi] .i. dolores inuidie q̄ ducit ad ifernū ſic̄ inuidia diaboli ducta eſt mors i mūdū [circūdederūt me] q: erant icircūdātib⁹ me ex oī ꝑte [ꝑoccupauerunt me] ꝛ ꝑuenerūt ad nocēdum mihi [laquei mortis] .i. deceptiōes inimicoꝝ q̄s tēdebāt vt caperēt me ad mortē ſic̄ auis capit̄ laq̄o Sꝫ q: in anguſtijs ꝛ periculis eſt recurrendū ad auxiliū diuinū magis q̄ humanū ſubiungit.

7 **†In tribulatione inuocaui dñm et ad deum meū clamaui.** †ꝛ in pſſura mea

¶[In hac tanta] [tribulatione] ꝛ neceſſitate mea ꝛ preſſura [inuocaui] totis viribus [dominū] adiutorem quod eſt vnicum inter mala remediū [ꝛ ad deum meū] non alienū [clamaui] valide qd̄ plus eſt q̄ inuocare quia notat intentionem inuocationis. Si ergo te circundant dolores ꝛ laquei mortis ꝛ inferi. ſi perturbationes iniquitatis intus in corde. inuoca dominum ꝛ toto co

dis affectu clama ad deū tuum ⁊ eripiet te de om ni tribulatione .vnde ſubditur.

8 **Et exaudiuit de tēplo ſctō ſuo vo cē meā ⁊ clamor me⁹ in cōſpectu eius introiuit in aures eius.**

¶ [Et exaudiuit de templo ſanto ſuo vocē meā] idest de celo quod eſt tēplū glorie dei. vel de corde meo in quo deus habitat [⁊ clamor meus] .i. deuota oro que eſt [in cōſpectu eius] .i. quā non coram hoībus ſed corā deo intus in cōſcia habeo qui nō tam vocis eſt ꝙ cordis: q2 mentis nr̄e deſiderium clamor eſt in conſpectu dei [introiuit] a filijs fidelis nunc [in aures] potentie ⁊ clementie [eius] hoc autem modo audit quia tempore aduētus chriſti predicantibus apoſtolis.

9 **Cōmota ē ⁊ cōtremuit terra fūda mēta mōtiū cōturbata ſūt ⁊ com mota ſunt: quoniā iratus ē eis.**

¶ [Cōmota eſt] intus ad penitētiā [⁊] poſt ē [cō tremuit] extra pro pctis audito ꝙ futurū eſſet iudiciū [terra] .i. peccatores ſeu terrena carnaliū corda [fundamēta montiū] .i. diuitie quib⁹ innituntur ſuperbi ⁊ falſa ſpes mundi [cōturbata ſunt ⁊ commota ſunt] .i. ſublata vt iā ſpes mundi nō habeat firmamētū in cordibus hoīm: ſpes eni mūdi abijt quā de⁹ odit. [qm̄ irat⁹ ē eis] .i. q2 īmotuit eis ira dei ſuper ſe ventura ſi nō mutarentur ⁊ ita

10 **Aſcendit fum⁹ in ira eius: ⁊ ignis a facie ei⁹ † exarſit: carbones ſuc cenſi ſunt ab eo.**

¶ [Aſcendit fumus] .i. lachrimoſa cōpunctio ⁊ deprecatio penitentiū. Fumus enī lachrymas puocat ⁊ in altum aſcendit. [in ira eius] .i. in conſideratione ire eius cum nouiſſent quid mictur deus [⁊] poſt pniam [ignis] charitatis ⁊ amoris [a facie] .i. noticia eius [exarſit] ⁊ ardere cepit ⁊ ita [carbones] .i. peccatores tenebroſi ⁊ frigidi ac deſperatione extincti ⁊ mortui [ſucenſi ſunt ab eo] ſcz igne ad amorē dei ⁊ rurſus reuixerunt. Et quo ordine ⁊ quō hec facta ſunt demonſtratur cum dicitur.

11 **Inclinauit celos ⁊ deſcendit: ⁊ ca ligo ſub pedibus eius.**

¶ [Inclinauit celos] .i. exinaniuit ⁊ humiliauit ſe verbum vt propter hominum infirmitatē carnē ſumeret [⁊ deſcendit] ad nos venit ⁊ ita etiam humiliauit celeſtia ſubdens angelos humane nature [⁊ caligo] .idest diabolus qui hoīm mentes obnubilat eſt [ſub pedibus eius] ⁊ domini poteſtate calcatur: q2 vnde humilis in carne apparuit inde principem tenebrarū omnimoda ſubiectione proſtrauit: ⁊ eccleſie ſue pſternendum dedit.

12 **Et aſcēdit ſup cherubi ⁊ volauit volauit ſuper pēnas ventorum.**

¶ [Et] ipſe q̄ deſcēdit [aſcēdit ſup cherubi] qd̄ interptatur plenitudo ſcīe .i. oēm modū ſcīe excedit. q̄ caro paſſa ſic ē exaltata [⁊ volauit] q2 dilectorib⁹ ſuis ſe incōphēſibilē oſtēdit ne corpeis imaginibus cōphēdere q̄rāt [volauit] dico [ſup pēnas ventorū] .i. cōteplationē aīarū: q2 icōphēſibilitas ei⁹ ſuperat v̄tutes aīarū qb⁹ ſe ad eū cōtēplandū in altū attollunt: null⁹ enim itellect⁹ pōt ad eū attigere.

13 **Et poſuit tenebras latibulū ſuū in circuitu ei⁹ tabernaculū ei⁹: tenebroſa aqua in nubibus aeris.**

¶ [Et poſuit tenebras latibulū ſuū] .ſ. obſcuritatē ſacrorū qb⁹ ipē lateret nec ſuos dſcerneret. latuit ei diuitas i carne remiſſio pctōꝝ i baptiſmo ⁊ ps i altari ſub panis ⁊ vini ſacro. ⁊ ꝙuis lateat th̄ [in circuitu ei⁹ tabernaculū e⁹] .i. credētes i qb⁹ htpe habitat ⁊ militat ābigunt ⁊ adherēt ei nec th̄ vidēt eū apte p ſcripturas veteres q2 [tenebroſa aq̄ i nubib⁹ aeris] .i. obſcura ſcia ⁊ doctria ē i pphetis q a terrenis eleuati inferiorib⁹ cōpluūt ē bū dl. Sed lux vera has tenebras illuminauit. q2

Diuini tas i carne latuit remiſſio pctōꝝ in baptiſmo.

14 **Pre fulgore in cōſpectu eius nu bes † tranſierunt: grando ⁊ car bones ignis.**

† ipſius.

¶ [Pre fulgore] .i. a claritate [q̄ ē i cōſpectu] manifeſtatiōe [ei⁹] q̄ manifeſte cōſpicit [nubes] ſi vete ris ſz noui teſti. ſ. aplī vicini⁹ eū cōtēplātes: ⁊ diuio lumie ab eo illuſtrati. Vl̄ pꝰ fulgor] .i. pfulgide vt ſit vna dictio penultia ē pducta [nubes] i cōſpectu ei⁹ exiſtētes [trāſierūt] de iudeis ad gentes ⁊ ipſi facti ſunt [grādo] obiurgādo ⁊ dura corda feriēdo [⁊ carbones ignis] hūana corda fidei ⁊ charitatis ardore inflāmando ⁊ alios ſuo exemplo et verbo ad amorē dei accēdendo.

15 **Et intonuit de celo dominus: et altiſſimus dedit vocem ſuā: gran do ⁊ carbones ignis.**

¶ [Et itonuit] minis q̄ ſūt de penis eternis .i. ſonuit [de celo] .i. de pdicatorib⁹ [dn̄s] q̄ loq̄tur i eis [⁊ altiſſim⁹ dedit vocē ſuā] ſuauē .ſ. pmiſſiōis q̄ ē de pmijs eternis: tanq̄ [grādo ⁊ carbones ign̄] vt ſupra. Ipa ei aplōꝝ pdicatio nō tā aplīca erat ꝙ dn̄ica: q2 ipē i eis loq̄bat. Iuxta ḡ capacitatē audientiū mō minādo ⁊ terrēdo itonat dn̄s: mō pmittēdo ⁊ demulcēdo dat vocē: mō vt grando contundēs: modo vt ignis accendens.

16 **Et miſit ſagittas ſuas ⁊ † diſſipa uit eos † fulgura multiplicauit et cōturbauit eos.**

† diſperſit † coruſcationes.

¶ [Et] ad h̄ faciēdū [miſit ſagittas ſuas] .ſ. pdicatores pēnis virtutū recta itinera trāſuolantes ⁊ corda pungētes [⁊ diſſipauit] vel diſpſit [eos] ad quos miſſi ſūt vt alijs eoꝝ eſſent odor vite i vitā alijs odor mortis in mortē [fulgura mltiplicauit] .i. miracula coruſcātia i cordib⁹ auditoꝝ ⁊ ſtupidos reddētia [⁊ cōturbauit eos] bona cōturbatione ſcz ad pniam. vnde ſubdit.

17 **Et apparuerunt fontes aqua**

Margin notes: † exardeſcit. Fum⁹ lachrymas puocat. Cherubi interptatio

rum: et reuelata ſunt fundamen
ta orbis terrarum.

¶ [Et apparuerūt] audito:ib⁹ [fontes aquarū] ſalieñ in vitā eternā.i. pfūditates ſcripturarū/ſeu vet⁹ ⁊ nouū teſtm̄ q̄ nimirū ſpiritales fōtes ee ſos ex ſe ſcptūrarū riuulos emittūt [⁊ reuelata ſūt fūdamēta orbis trarū] .i. reuelati ⁊ itellecti ſūt ꝓphe q̄ ante nō intelligebanť: ſup quos edificať orbis terrarū credēs dño.i. ecclia vlis que de toto orbe colligitur cui⁹ fundamēta ſunt ꝓphe q: per ipos fundata eſt fides. Et hec oia facta ſunt

18 Ab increpatione tua dñe: ab inſpi
ratione ſpiritus ire tue.

¶ [Ab icrepatione tua dñe] intus te eos increpāte [ab inſpiratione ſpūs ire tue] .i. ſctō ſpū incutiente eis timorē ire tue. Uel increpationē ⁊ inſpirationē accipit xpi predicationē: q: per predicationem increpabat peccōres vt penitētiā agerent: ⁊ inſpirabat vt iram futurā timerēt. Et bñ poſtq̄ dixit increpationem adiunxit inſpirationē. tūc enim vtiliter foris increpamur qñ inſpiramur intus vt timeamus. Deinde loquitur eccleſia vbi
19 oſtenditur quo ordine iſta ſunt facta.

† Alia litera e. Miſit † de ſūmo ⁊ accepit me: ⁊ aſ
† multitudie aq̄rum. ſumpſit me de † aquis multis.

¶ [Miſit] de⁹ pr̄ filiū [de ſummo] .i. de celo vel de ſinu ſuo [⁊ accepit me] eccleſiā ſponſam [⁊ aſſūpſit me] in hereditatē vocādo: [de aq̄s multis] .i. d mltitudine populorū. q: ex multis populis me iſtituit. Uel [Miſit] ſpiritū ſanctū qui eſt donū de alto [⁊ accepit me] quaſi fugitiuam per gratiā iuſtificantem vel proficientem [⁊ aſſumpſit me] extrahendo [de aquis] ideſt vitijs [multis] in altitudinem virtutis ⁊ boni operis.

20 † Eripuit me d inimicis meis fo:
† eruit. tiſſimis: ⁊ ab his qui oderūt me:
qm̄ cōfortati ſunt ſuper me

¶ [Eripuit] ⁊ ſaluauit [me de inimicis meis fortiſſimis] .i. de vitijs que ſup oēs inimicos nocēt. [⁊ ab his qui oderunt me] .i. exterioꝛib⁹ inimicis ſ. demonib⁹ ⁊ malis hoīb⁹. ⁊ neceſſe erat [qm̄ cōfortati ſunt ſup me] robore ⁊ ptāte. Sunt inimici fortes. ſ. hoies ⁊ maxime ꝓpinqui: q: inimici hominis domeſtici eius. Fortiores ſcȝ demones q: nō ē poteſtas ſuper terrā que ei cōpareť. Fortiſſimi. ſ. vitia carnis q: nulla peſtis efficatioꝛ ad nocendum q̄ familiaris inimicus.

Mich. vij.

21 Preuenerunt me in die afflictio
† firmamentum meum. nis mee: ⁊ factus eſt domin⁹ † pro
tector meus.

¶ [Preuenerunt me] ſcȝ inſidijs [a ſeculi curſū tui prioꝛes mihi nocere volentes [in die afflictiōis mee] ideſt in tp̄e tribulationis ⁊ pſecutionis quo mē ſua perſecutione affligebāt [⁊ factus eſt dñs ꝓtector meus] ⁊ auxiliū ꝯ miſerias ⁊ voluptates ꝓtegens me ne ſuccūberē. ipſe enim cū ſuis eſt in tribulatione eos ꝓtegēdo ⁊ liberādo aliqñ in corpore/aliqñ in aīa: aliquando in vtroq; ꝓut videt neceſſitatibus ⁊ vtilitatibus hoīum expedire.

22 Et eduxit me i latitudinē † ſaluū † eruit.
me † fecit quoniam voluit me. † non eſt

¶ [Et] q: carnales patiebar anguſtias [eduxit me de anguſtia tribulationis carnis [in latitudinē] ſ. cōſolatiōis ſpūalis ſcȝ fidei ⁊ charitatis vt diligerē ēt inimicos. Per mala enim dilatat deus charitatē ⁊ ꝑ ſeuitiā malorū eccl'ia creſcit numero et merito. [ſaluū me fecit] vocādo ad fidē ⁊ dando ꝑſeuerantiā ꝯ [qm̄ voluit me] .i. q: placuit ei. hoc eſt gratis me elegit nullis precedentib⁹ meritis ſȝ ſola ſua beniuolentia ⁊ gratia.

Charitatem dilatat de⁹ ꝑ mala.

23 Et retribuet mihi dominus ſcȝ
iuſticiā meā: et ſcȝ puritatē manu
um meaꝝ retribuet mihi.

¶ [Et] poſt [retribuet mihi dñs] gratiā pro grā hic in pñti [ſm iuſticiam meā] .i. ſm meritū bone voluntatis ⁊ fidei quā immiſit per miaȝ vt velle bonū. [⁊ ſm puritatē manuū meaꝝ] .i. ſm innocentiā meorū operū bonoꝝ que fides promeruit [retribuet mihi] qui dedit vt facerem. Hoc addit ne quis putet ſufficere bonā voluntatē ſine operibus cū habeat copiā bene operādi. Primo ergo fidē ⁊ charitatē gratis deus preſtat. deinde ꝑ illis ⁊ operibus ex illis prouenientibus quaſi ꝑ meritis retribuet hic perſeuerantiam ⁊ alia bona vnde ſubdit.

Uolūtas bona ſine opib⁹ nō ſufficit cū habeat copiā bñ operādi.

24 Qꝛ cuſtodiui vias domini: nec
ipie geſſi a deo meo.

¶ [Q: cuſtodiui vias domini] .i. precepta eius et latitudinem bonorum operū perſeuerando ſeruaui [nec impie geſſi a deo meo] recedendo. ꝗ. poſtq̄ ad illum bene operando acceſſi ab illo praue viuēdo non receſſi. Sic vtiq; ad deum directa debēt eſſe nr̄a itinera. vt vltra nō ſint ad prauitatē operis diſtorta. Et hoc vtrūq; iō habeo q: ꝯſideraui iudicia dei q̄ ad cuſtodiēdā iuſticiā ⁊ euitādā ipietatē vtile eſt penſare. vnde ſubiungit.

25 Quoniam oia iudicia eius in cō
ſpectu meo †: et iuſticias eius nō † ſūt ſp.
repuli a me.

¶ [Qm̄ omnia iudicia eius] tā preſentia q̄ futura [i ꝯſpectu meo] ſemꝑ ſunt ⁊ mihi placent que ſemꝑ attendo: ac ꝑſeuerāti cōtēplatiōe ꝯſidero ⁊ approbo: quoꝝ q̄dā ſunt in pñti ſcȝ flagella corrigēdoꝝ ⁊ tētatiōes ꝓbādoꝝ: q̄dā in futuro ſcilȝ pmia iuſtoꝝ ⁊ pene impioꝝ. [⁊ iuſticias eius] .i. illa iudicia q̄ vidi ⁊ inueni iuſta [nō repuli a me] q̄ſi diſplicentia tanq̄ ſarcina grauatus: vel fragili

tate carnis ſuperatus illud quod ceperam dimittendo ⁊ ad vomitum redeundo

26 **Et ero imaculatus cū eo:⁊ obſeruabo me ab inquitate mea.**

Immaculati eē debem⁹ intus:foris ꝟo inocui

¶[Et]ſicut cepi ita poſtmodum[ero cū eo]ꝭ.i.ei adherens[imaculatus].i.pſeuerabo in innocētia mea[⁊ obſeruabo me ab iniquitate mea].i.nō cōuertar ad iniquitatē in qua pri⁹ fui. Uel[ero imaculatus]ſ₃ delectationē male cogitationis.[⁊ obſeruabo me ab iniq̄tate]operatiōis q̄ eēt[mea]ſi facerē eam. Tale debet eſſe noſtrū ſtudiū.noſtrū deſiderium:vt intus ſimus imaculati ⁊ foris innocui:q:vnum ſine altero non ſuffiat.

27 **Et retribuet mihi dominus ſecūdū iuſticiam meā:⁊ ſecūdū puritatem manuum mearū in conſpectu oculorum eius**

¶[Et retribuet mihi dn̄s]in futuro in retributione iuſtorꝫ[ſm iuſticiam meā]erga pximū[⁊ ſcdm puritatē manuū mearꝫ].i.ſm innocentiā operu₃ q̄tū ad me[in cōſpectu oculorū eius]q: ipſe aſpicit quicq̄d hō in mandatis dei operat᷑. Uel retribuet illud qđ eſt in cōſpectu eius ſc₃ eterna q̄ homines nō vidēt:ſed ſolus deus. Supra ergo dixit ſibi pſeuerātiā retribuendā in pñti p fide ⁊ charitate ⁊ bonis operibus. hic dicit etiā aliud in futuro pro eiſdē ⁊ p perſeuerante longanimitate ſibi retribuendū. Et q: dixerat de iuſtitia oſtendit qūo habeatur:ſalubriter nos informans ⁊ admonens q̄ ſocietas bonorum ſit appetenda:malorū vero fugienda.⁊.d.

Societas bonorū appetenda eſt malorum fugiēda.

28 **Cū ſancto ſanctus eris:⁊ cū viro innocente innocens eris.**

¶[Cū ſctō]ſc₃q̄ ſancte viuit[ſanct⁹ eris]q: propter ei⁹ ſanctā vitā ⁊ exempla ad ſancta opa exercēda puocaris[⁊ ſic ēt ſctūs eris]⁊ cū viro innocente]q̄ malū alijs nō facit ⁊ vitā ſuam vitijs non corrumpit[innocēs eris]nulli nocēdo ⁊ a vitijs abſtinendo. Tria notat hic genera bonorꝫ.ſ.perfectionis cum dicit .cū ſctō ſanctus eris. pficientis cū dicit.⁊ cū innocente innocens eris. Incipientꝫ cū ſubdit.⁊ cū electo elect⁹ eris.⁊ pmittit qđ digni⁹ ē de his trib⁹:q: i electiōe notat᷑ pparatio:i inocētia gr̄a in pñti:in ſanctitate gl'ia in futuro.

Bonorū gn̄a tria.

29 **Et cū electo electus eris:⁊ cū peruerſo † peruerteris**

puerb.v † peruerſus eris.

¶[Et cū electo]ad bona vite eterne[elect⁹ eris]cum imitando[⁊ cū peruerſo]in vita ⁊ morib⁹ q opera ⁊ facta dei reprehendit[peruerteris]malis eius exemplis .i.peruerſus eris. Et eſt hꝫ argumentū a conuictu:q: ex cōuictu mores formant᷑.⁊ qui tangit picē inquinabitur ab ea. Ecce due vie tibi oſtēſe ſunt:vna iuſtorꝫ ⁊ ſalutis.altera reprobor ⁊ dānationis.vna quā tenēt humiles ⁊ a dn̄o exaltantur:altera quā tenēt ſupbi ⁊ a domino humiliantur.vnde ⁊ ſubdit cōuertēs ꝟba ad deu₃. Qm̄ tu populū humilē ⁊c. Uel ſupra cōuertit ſermonē ad dn̄m:⁊ quaſi cū gr̄arꝫ actione dicit. o domine merito tecū erunt imaculati:q: tu[Cū ſancto ſanctus eris].ideſt adiuuas ſanctos in ſanctitate:q: es ſanctus natura alios ſanctificans gratia.[Et cū viro innocente inocens eris].i.innocētes adiuuas in innocētia:q: inocens es natura.[Et cum electo electus eris.i.ab eo quem eligis eligeris:q: anteq̄ ipſe te eligat tu eum eligis[⁊ cum peruerſo peruerteris].i.a peruertente vias tuas te auertis. Et hoc ideo.

Mores ex cōuictu formant᷑.

30 **Quoniā tu populum humilē ſaluum facies:⁊ oculos ſuperborū humiliabis.**

¶[Quoniam tu populum humilē]de ſe non preſumentem ⁊ pniam agentē[ſaluū facies]⁊ in celo exaltabis.⁊ econtrario[oculos ſuperborꝫ].i.ſupbos qui magni ſunt in oculis ſuis ⁊ pniam agere contēnunt. Illa enim pars in qua maxime manifeſtatur geſtus ſuperborꝫ ponitur pro toto ſc₃ oculi pro hoīe[humiliabis]⁊.in infernū deijcies. In preſenti etiam deus ſuperbis reſiſtit. humilibus autem dat gratiam. Deinde progrediēs eccleſia quod enunciauit orat dicens.

Iaco.iiij ⁊.ſ.Pe. v.b.

31 **Quoniam tu † illuminas lucernā meam domine:deus me⁹ illumina tenebras meas**

† illuminabis.

¶[Quoniā].i.ex quo[tu illuminas lucernā meā domine].ſ.apoſtolos ⁊ predicatores in quibus ē lux ⁊ cognitio veritatis qua illuminant᷑ alij[de⁹ meus illumina]etiam per eos[tenebras meas].ſ.animas tenebroſas peccatis:ſeu eos qui adhuc ſunt in tenebris:mihi per predeſtinationem pertinentes. Uel q:[illuminaſti lucernam meam]donando fidem.illumina etia₃ tenebras operū meorum:vt quod teneo credendo ſequar operando. Te rogo ⁊ merito.

32 **Quoniam † in te eripiar a tentatione:⁊ in deo meo tranſgrediar murum.**

† a te eruar.

¶[Quoniam in te].ideſt per te ⁊ non per me.in me enim infirmus ſum:ſed in te fortis[eripiar a tentatione]diaboli/mundi/⁊ carnis. deinde quaſi ex gaudio mutat perſonam dicēs[⁊ in deo meo]non in me .ſ.in virtute dei mei:non in mea[tranſgrediar murū].ideſt obſtaculum peccatorum qui me impediunt facere bonum ⁊ venire ad deum quē murum inter nos ⁊ celum extruimus peccatis peccata augendo:ſed tranſgredimur eum per dei gratiam vitiorū congeriem ſuperando: vt ait gregorius Murus eſt quicquid in itinere noſtro erigitur:ne ad deum tranſeamus.ſed hunc murū tranſgredimur qn̄ p amore eterne patrie quecū q₃ in hoc mūdo fuerint obiecta calcam⁹. Et vere p eu₃ eripiar ⁊ in eo trangrediar. quia

Gregor. ſolēne dictum.

† immaculata. 33 Deus me⁹ † ipolluta via ei⁹: elo-
quia dñi igne examinata, ꝓtector
eſt oium ſperantium in ſe

[Deus meus] nominatiuus ille abſolute ſtat vt locum habeat ſequēs relatio cum dicit [impolluta] eſt [via eius] ſine qua venit in nos ſcʒ fides. ſiue qua venit ad nos. ſcilicet beata virgo ſiue qua venimus ad ipſum. ſcilʒ charitas [eloquia domini igne examinata] .i. precepta etiaʒ eius ſunt adeo munda vt nullis tonſionibus adulterari poſſint. Vel [eloquia dñi] ſunt [igne examinata] idest in tribulatione ſunt probata ⁊ vera inuenta: q: nunquā deſerit ſperantes in ſe ⁊ hic talis [protector eſt omniū ſperantium in ſe] non preſumentium ꝺ ſe: quia tales ignis tribulationis non conſumit. Et dicit omniū q: nullus excipitur niſi qui ſperare nō vult. Et merito ſperandū eſt in illo

† et. 34 Quoniam quis deus preter do-
minum: † aut quis deus preter
deum noſtrum.

[Qm̄ quis] alius eſt vere [de⁹ preter dñm] dominoꝝ .i. niſi ille qui eſt oim dñs q nos regit. quē timemus: cui merito ex ꝺbito ſeruimus [aut quis deus eſt preter deuʒ noſtrū.] qui nos creauit. quē amamus. quem poſt bonaʒ noſtrā ſeruitutem in premium expectamus ⁊ quaſi hereditatē filij poſſidemus. q.d. nullus. ⁊ ideo non mirum ſi poteſt ſuos protegere ab his qui nec fortes nec potētes ſunt. hec dicit contra paganos qui multos ſibi fin-
35 gunt deos. Et ipſe eſt vere

De⁹ qui p̄cinxit me virtute: ⁊ po-
ſuit immaculatam viam meam

[Deus qui precinxit] .i. premuniuit [me virtute] ſcʒ fide/ſpe/⁊ charitate. Vel armauit me fortitudine ⁊ cōſtantia ad aggrediendū ardua/⁊ tolerādum difficilia. ⁊ ad reſiſtendum hoſtibus ⁊ eoꝝ tentationibus. [⁊ poſuit imaculatā viam meam] preſeruādo me ſua gratia ne in maculas peccatorum caderē: ⁊ dādo mihi grām vt inocenter viuā ⁊ incedā per huius vite viam qua ad illū ꝑueniaʒ ſicut immaculata eſt via qua ad me veniet.

† ceruí. † ſtatuet 36 Qui perfecit pedes meos tāquā
† ceruoꝛum: ⁊ ſuper excelſa † ſta-
tuens me.

[Qui] etiam [perfecit] .i. perfectos fecit [pedes meos] .i. amorē meum ⁊ animi affectus qb⁹ vado ad eū. ⁊ etiā pedes meos corporales ſcʒ opeꝝ meorū greſſus [tanꝙ ceruoꝝ] idest ad currendū poſt eum ⁊ tranſiliendum oia hui⁹ ſeculi impedimenta agiles: ⁊ in bonorum operū curſu nō deficiētes [⁊ ſuper excelſa] ſcʒ in celo [ſtatuens me] corde. i. figens cordis mei intētionē in ſupernis. ⁊ collocās ſpem meam in celeſtibus. Et ipſe eſt

37 Qui docet manus meas ad pre-
lium: ⁊ poſuiſti vt arcum ereum
brachia mea.

[Qui] ēt [docet] ab iminētib⁹ inſidijs cautū faciendo [man⁹ meas] .i. opa [ad ꝑliū] ꝯ vitia ⁊ demones. hoc ē dat mihi prudētiā: ⁊ docet me bene opari ad ſuperādos hoſtes q conantur claudere iter ad celū: ⁊ mutādo ꝑſonā ſubdit. [⁊ poſuit vt arcū ereū brachia mea] .i. dediſti mihi iflexibilē ⁊ ifatigabilē intētionē bonoꝝ operū: ⁊ ad feriēdū ⁊ fugandū inimicos. ſicut eni manus brachijs adherēt/ita ab intentione ꝓcedit operatio.

38 Et dediſti mihi protectionē ſalu-
tis tue: ⁊ dextera tua ſuſcepit me

[Et dediſti mihi protectionē ſalutis tue] .i. ꝓtectionē qua ſaluaſti me/⁊ protexiſti me ad ſalutem. ⁊ dicit [tue] .i. quā tu feciſti. q.d. ꝑdicta non ſufficerent ⁊ fortitudo mea parum poſſet niſi protectio tua adeſſet. [⁊ dextera tua] idest fauor grē tue [ſuſcepit me] quaſi ad curandum ⁊ refocillādū poſt bellum tanꝙ medicus egrotum. Et q: eoſdē quos protegit ⁊ curat aliquando vtiliter flagellat recte ſubiungitur.

39 Et diſciplina tua † correxit me in † me direxit.
finem: ⁊ diſciplina tua ipſa me
docebit.

[Et diſciplia tua] .i. tribulatio purgatoria ſeu tribulationū ⁊ tētationū experiētia [correxit me] a malo reuocando ⁊ dirigēdo [in finē] debitū: ſcʒ in eternā ſalutē nō ſinit me deuiare: vt qcqd ago in eū finē referam quo tibi coherea. [⁊] eadē [diſciplina tua] vel doctrina tua [ipſa] ad meliora ꝓmouendo [me docebit] ꝑuenire quo direxit: ⁊ qlr ad hūc finē ꝑueniā. In hoc ergo apparet ꝙ nos diligit de⁹ q: dat nobis diſciplinā: q: hic corrigit mores/⁊ docet ſāaʒ ⁊ per diſciplinā etiā.

Diſciplinā dādo diligit nos de⁹.

40 Dilataſti greſſ⁹ meos † ſubt⁹ me
⁊ non ſūt infirmata veſtigia mea † ſubter

[Dilataſti greſſus meos] .i. affectus vl' opa charitatis late extēdiſti [ſubtus me] .i. vt hilariē operer etiā de his que ſubtus me ſunt reb⁹. ſ. mortalib⁹ et mēbris: ⁊ vt non ꝑferā illa ſaluti aie ſʒ potius ſupponam [⁊ non ſunt infirmata] ꝑ mala mūdi [veſtia mea] .i. itinera vel ſigna que reliqui imitauerunt. Dilatatos etiam ſub ſe hʒ greſſus qſquis gloriaē in tribulationib⁹: ſi enim foris eſt anguſtia doloris/intus eſt latitudo charitatis. Et⁹ quoqꝫ non ſunt infirmata veſtigia qui confirmat cor ſuum ad toleranda ꝓpter deum mala. Deinde eſt vox chriſti ſeu eccleſie vt tamen cuilibet quod ſibi congruit reddatur.

41 Perſequar inimicos meos ⁊ cō-
prehendam illos: ⁊ non cōuertar
donec deficiant:

[Perſequar inimicos meos] . ideſt perſecuto

res ⁊ aduerſarios argue͂do/flagellā do/vel affe⸗
ctus carnales ⁊ ſpu͂s malignos or͂onib⁹/vigilijs/
ieiunijs ⁊ ſpu͂alibus ſtudijs a me repelle͂do[⁊ cõ
p:ehendā illos]in aſtutia ſua:vel eos mihi ſubij⸗
ciendo ne ab eis cõp:ehendar cõſentiendo[⁊ non
conuertar]ceſſando ab hac intentione et ſtudio
[donec] q̄ modo obſtrepunt[deficiant]a rebellio⸗
ne:inſiſtere dz homo penitentie ſue ⁊ bonis ope⸗
ribus ⁊ nõ corrumpere illa/vel ceſſare ab eis. Re
cte ergo ſubiungit.

42 **Confringam illos nec poterunt ſtare:cade͂t ſubtus pedes meos.**

¶[Confringā illos]⁊ humiliabo:ĩpetus eorum
frāge͂do:vel te͂tatiões repelle͂do:⁊ eos in me re⸗
gnare nõ p̄mitte͂do[nec poteru͂t ſtare].i.non du
rabit aduerſus veritatē ⁊ me ſic eis reſiſtentem
[cade͂t ſubt⁹ pedes meos]q: ſe humiliando mihi
obedie͂t:vel q: i corde meo eos abominādo deſpi
ciā:⁊ inſup affectus bonos ⁊ ſpiritales actiones
illis p̄ferā ⁊ opponā. Hec eni͂ duo faciu͂t perfecte
ſupare diabolum ⁊ vitium.ſ.amor dei ⁊ odiu͂ pec
cati.⁊ hoc totum eſt ex deo:quia

43 **Et p:ecinxiſti me virtute ad bellum:⁊ ſupplantaſti inſurgentes in me † ſubtus me.** †ſubter

¶[Et p̄cinxiſti me virtute].i.armaſti me fortitu
dine[ad belli͂]cõtra hoſtes ne in tali pugna defi
cere͂[⁊ ſupplantaſti].i.humiliaſti[inſurgentes in
me ſubtus me]vt ſupior eſſem ⁊ vt ſubter me fie⸗
rent ⁊ mihi ſubeſſent q̄ ſup me eſſe volebāt. Quo
ciu͂q3 vitiu͂ ꝯtra te inſurgere videris ⁊ ſubtus te
ſupplantare volueris poſtula a dño virtute͂ illi vi
tio contrariam vt ea te p:ecingat ad debellandu͂
illud ⁊ dabit tibi dominus.

44 **Et inimicos meos dediſti mihi dorſum:et † odientes me diſperdidiſti.** †odio habe͂tes

¶[Et inimicos meos].ſ.perſecutores ⁊ aduerſa
rios mihi reſiſte͂tes[dediſti mihi]quaſi [dorſum]
i.a dorſo:⁊ feciſti vt ego eis p̄ſidiā ⁊ ipſi me ſequā
tur:⁊ iam mihi q̄ſi a facie nõ reſiſtāt. Uel illicitos
appetitus ⁊ vitia retro conuertiſti vt penit⁹ obli
uioni trade͂s non videā ite͂ peccando:nec retro
reſpiciā delectando:ſed mentis oculos dirigā ad
celeſtia conte͂planda:⁊ ea q̄ ante nos ſunt appe
tenda:dz tn̄ hõ habere peccata ante oculos peni
tendo[⁊ odientes me].ſ.malos homies in odio p̄
ſeuerātes vel malignos ſpu͂s[diſperdidiſti] repel
lendo eos a me ne mihi noceant.

45 **Clamauerunt nec erat q ſaluos faceret ad dn̄3:nec exaudiuit eos**

¶[Clamauerunt]in p:eſſura nonnulli ex eis ad
homines vel ad alios deos petentes auxiliu͂ ab
eis [nec erat qui ſaluos faceret]eos.alius enim
non poterat:et poſtea clamauerunt [ad domi⸗
nu͂]deficie͂te alio:ū auxilio[nec exaudiuit eos]
in malicia p̄durātes:q: nõ erāt digni exauditiõe
⁊ diuino auxilio:ac ſi diceret ali⁹ ſaluare nõ põt
⁊ de⁹ nõ vult:q: a malicia ſua nõ recedu͂t:nec pu
re domini miſericordiā requirunt. †illos

46 **Et cõminuā † eos vt puluerem ante faciem venti:vt lutum platearum delebo eos.**

¶[Et]ideo tanq̄ deſtitutos ab oı̄ auxilio[cõmi
nuā eos]⁊ ad nihilu͂ deducā.vel ad minimu͂ ⁊ vi
le͂ ſtatum redigā[vt puluere͂].i.ita faciliter ſicut
dele͂ puluis[ā̄te facie͂ ve͂ti]q: aridi imbre͂ mie dei
nõ receperunt:q: leues ⁊ mobiles ante ve͂tu͂ te͂ta
tionis fuerunt [vt lutu͂ platearu͂]qđ pedib⁹ cõcul
catur[delebo eos]⁊ cõculcabo:q: in lata ⁊ ſpacio
ſa via in immundicijs ⁊ vitijs vixeru͂t. Deide orat
p ſubiectione gentium dicens. †erues

47 **† Eripies me de contradictionibus populi conſtitues me in caput gentium.**

¶[Eripies me de ꝯdictionib⁹ populi]ſc3 iudaici
ꝯdice͂tis mihi[cõſtitues me in caput ge͂tiu͂]vt ge
tes mihi ſubijcian͂ ⁊ obediāt:⁊ ſim caput eorum. vn̄
dn̄s vole͂s recedere a cecitate iudeorum ad fide͂ gen
tium dixit:ſurgite eam⁹ hinc.q.d.ita vincā iude
os ⁊ victis iudeis ero tanq̄ triu͂phato: ſuper gen
tes. Et vere ſic fiet:quia

48 **Pp̄ls que͂ ñ cognoui ſeruiuit mihi † i auditu auris obediuit mihi** †ob auditu

¶[Populus]gentiu͂[que͂ nõ cognoui].i.nõ viſi
tam corporali p̄ſentia vl̄ lege ⁊ p̄phetis[ſeruiuit mi
hi]p̄cepta mea humilit͂ cuſtodie͂do[in auditu au
ris obediuit mihi]euāgeliu͂ ſtatim vt p̄dicari au⸗
diuit prompte ſuſcipie͂do ⁊ adimple͂do:oculis xp̄m
nõ vidit noie eius audito per p̄dicatores obedi⸗
uit.hoc poteſt dicere xp̄s vel eccleſia de ſimplici⸗
bus ⁊ ideotis:quos nõ vide͂ cognoſcere erudien
do ſcientia:⁊ tn̄ p̄niores ſunt ad oı̄a eius māda
ta. Litterati vero quos ad plenu͂ erudiuit tardi
ſunt ⁊ negligunt ea. Sed

49 **Filij alieni mentiti ſunt mihi:filij alieni † inueterati ſunt ⁊ claudicauerunt a ſemitis ſuis.** † inueterauerũt.

¶[Filij]ſc3 prius a me nutriti[alieni]a me p pec
catum effecti ⁊ mõ filij diaboli ſc3 iudei.[mentiti
ſunt mihi]in veritate non permanentes. Et repe
tit vt exprobet[filij]quõdam [alieni]per peccatu͂
[inueterati ſunt]quia in peccatis ſuis antiquis ⁊
veteri homine remanſeru͂t ⁊ noui hominis adue͂
tum non receperunt.[⁊ claudicauerunt a ſemiti
ſuis].i.a p:eceptis ſibi datis. Deinde quaſi exul
tans ſummatim recapitulando munera dei lau⸗
dat vt ſic gratiaru͂ actionem concludat.q.d. Et
q: p:edicta deus facit patet q̄

50 Uiuit dñs ⁊ benedictus de⁹ me⁹: ⁊ exaltetur deus ſalutis mee.

¶ [Uiuit dñs] in eternū q̇ ꝑ tot bñficia oſdit ſe viuū ⁊ nō idolū mortuū: q: eſt ipſa vita vñ ēt viuit oīs creatura q̇ nos viuificat ⁊ viuere facit vita corporali gratie ⁊ glorie [⁊ benedict⁹] .i. laudat⁹ ſit [deus meus] ex bñficijs mihi collatis [⁊ exalteť] apud credentes .i. toto orbe terrarum extollať ⁊ glorificetur ꝑ laudē ⁊ cōfeſſionē ſemꝑ excelſus in ſe [deus] ⁊ auctor [ſalutis mee] q: ſua bonitate me ſaluet. Deinde conuerſo ſermone ad deum, ait

51 Deus qui das vindictas mihi ⁊ ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracundis.

¶ [Deus] tu es [q̇ das vindictā mihi] ⁊ victorias nō ſolū de iudeis depꝰſſis: ſed [⁊ ſubdis pplos] gentiū [ſub me] .ſ. ſub ptāte xp̄i ⁊ eccl'e ⁊ facis eos obedire fidei. Pia vindicta eſt dñ rebellis ſubdiť: ⁊ glorioſa vindicta cū xp̄iani triumphant: tu, dico exiſtens [liberator meus de inimicis meis] non q̇buſcūq3: ſed [iracundis] .i. impijs valde fermentibus in perſecutione mea. Maior gloria eſt a feruentibus malis liberari.

Uindicta pia
Uindicta glorioſa

52 Et ab inſurgētibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me.

¶ [Et ab inſurgētibus in me] iſto vel futuro antixp̄i tpe [exaltabis me] patientem eis altiorē me cōſtituēdo: ⁊ ne mihi reſiſtant vel noceāt eos humiliādo: q: q̄to altius ſurgūt in irā tāto ampli⁹ exaltať ille q̇ ꝑtulit iniuriā [a viro iniquo] iniuſte ⁊ inique me ꝑſequente .ſ. quolibet ſciſmatico ⁊ heretico vel ipſo antixp̄o ſeu etiam diabolo qui vir ⁊ virilis eſt ad nocendum [eripies me] liberando vel tuendo ab ipſo.

†gē-tibus. 53 Propterea confitebor tibi i†nationibus domine: ⁊ nomini tuo †pſalmū dicam.

†pſallā.

¶ [Propterea] .i. ꝓpter hāc victoriā ⁊ alia bñficia ſupradicta [cōfitebor tibi] ꝯfeſſione laudis .ſ. p̄dicādo laudē tuā [in nationib⁹] oīb⁹ ſeq̄ntib⁹ vel in gētib⁹ [dñe] oīm [⁊ noī tuo] .i. ad honorē nominis tui [pſalmū dicā] .i. bñ oꝑabo: vt latius innoteſcas bonis oꝑibus meis. Ille eñ deū vere ⁊ integre laudat cuius in laude ipſius lingua et vita concordat. Chriſtus ꝑ ſuos ⁊ eccleſia ꝑ ſe confitetur ⁊ pſalmum dicit. Et merito etiam [ex hoc deus eſt laudandus: quia eſt.

Laudatio dei ⁊ vā et itegra.

54 Magnificans ſalutes regis †ei⁹ et faciens miſericordiam chriſto ſuo dauid: et ſemini eius vſq3 in ſeculum.

†ipſius.

¶ [Magnificans] .i. magnas ⁊ mirabiles faciēs, oſtendens [ſalutes regis] .i. chriſti eius idest ſuimet ſcil3 patris: hoc eſt ſalutes chriſti qui eſt rex ſuper eccleſiā a patre conſtitutus ⁊ ſaluator oim quantū in ſe eſt: ſalutas inq̄ q̄s ipſe chriſtus dat credentibus: cōfert eñ eis ſalutē corporalē ſpūalem ⁊ celeſtē [et] prius [faciens miſericordiā xp̄o ſuo dauid] .i. xp̄o ieſu q̇ eſt filius dauid ſm carnē. Uel xp̄o victori et liberatori manu forti per dauid ſignificato eum equalem ſibi per diuinitatem faciendo/vel reſurrectionem ei donādo. [et] ſimiliter [ſemini eius] .ſ. ſpūali .i. pplo in eū credenti quē in euāgelio genuit. ⁊ hoc [vſq3 in ſeculum] .i. ſine fine ⁊ in eternum remiſſionē peccatorū ⁊ vitā eternam ei largiendo.

Oratio

Firmamentū ſpei ⁊ refugiū ꝓſſure pijſſime de⁹ ſalua nos ab inimicis ⁊ a laqueis mortis: vt aſſumpti de multitudine circunſtantium tribulationum deuoti ſancto nomini tuo cū innocētie puritate pſallamus. Per.

¶ Pſalmus de Chriſti incarnatione ac noui regis et eccleſie catholice predicatione ac commendatione. ps.xviij.

Celi enarrant gloriā dei: et opera manuum eius annunciat firmamentum.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finē ps. dauid. hoc eſt ps iſte attribuiť dauid ꝓphete reſpiciēti in finem idest in xp̄m qui eſt finis cōſumatiōis vl' in vltimū tps .ſ. plenitudinis quo acta ſunt q̄ hic dicunť. Ul' referēti in finē .i. xp̄m ea q̄ dictur⁹ eſt de laude eccleſie ⁊ p̄dicatorū ei⁹ et illi⁹ a quo predicationē habuerūt. Poſt grãrum ergo actionē pro liberatione xp̄i ⁊ eccl'ie orōnē q: ꝓ gentiū ſubiectiōe cōmendat ſtatū catholice religiōis ⁊ p̄dicatores eccl'ie ⁊ illiū a quo p̄dicationē habuerūt: intēdēs paſtores admonere vt eorum p̄dicatiōi obtēperēt. ¶ Materia xp̄i incarnatio: ⁊ noue legꝭ cōmēdatio. ¶ Intētio mōere vt in xp̄m credam⁹: ⁊ relicta veteri lege ad nouā accedam⁹. ¶ Snia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo p̄dicatores dñi collaudās ei⁹ incarnationē ſpecioſiſſime deſcribit: necnō p̄cepta noui ac veteris teſtamēti magnificās ab occultis delictis ⁊ ab alienis peccatꝭ purgari ſe a dño petit. ¶ Sñia i ſpeciali. Cōmendās ergo p̄dicatiōes noue legis q̄d p̄dicet et quō/in prima parte oſtēdit ita incipiens [Celi] .i. apoſtoli ⁊ euāgeliſte in quibus tāq̄ in celis habitat de⁹. Dicti ēt celi q: excellēter illuminati et ꝑ vite ſanctitatē eminenter eleuati [enarrāt] in ſua predicatiōe [gloriā dei] .ſ. domini noſtri ieſu chriſti .i. gloriā diuinitatis eius in qua eſt equalis patri: ⁊ ea que ſm diuinitatē fecit ſc3 reſurrectionē / aſcenſionem/ ſpiritusſanct-

Apl'i et euāgeliſte celi appellati ſunt.

miſſionẽ/pctõꝝ remiſſionẽ ⁊ hmõi[⁊ opa manuũ eius].ſ.opa humanitatis q̃ ſm hoiem egit.ſ. natiuitatẽ/paſſionẽ/moꝛtem/⁊ facta virtutũ eius ⁊ hmõi[annũciat firmamẽtum]ipſi idem apl'i firmati ſpũſancto:⁊ ſolidati in fide ⁊ charitate.Ex his duobus.ſ.diuinitate ⁊ humanitate conſiſtit vera ⁊ catholica fides.

2 Dies diei eructat verbum:⁊ nox

†annunciat. nocti†indicat ſcientiam.

[Dies diei].i.ſpiritales ſpiritalibus:clari da ris[eructat].i.quaſi de pleno pfert[verbũ].i.ſapientiã dei qđ eſt verbũ in principio apud deum: loquẽtes de xp̃i deitate ⁊ dãtes auditoꝛibus ſolidũ cibũ[⁊ nox].ipſi idẽ infirmitati carnis ꝯdeſcẽdentes ⁊ quaſi nox ⁊ carnales facti.[nocti]id eſt tenebroſis et carnalibus[indicat]vt ſimplicibus non verbum patris ſed ſcientiam que eſt de humanis.i.de humanitate xp̃i.hoc eſt illa hiſtoꝛialia de xp̃o ꝑ q̃ de ceteris acquirant ſcientiam dãtes auditoꝛibus lac ad potandũ.Ecce q̃ diſcrete pdicant:non eñ oibus oia dicunt:ſed iuxta capa

3 citatem auditoꝝ diſtribuunt.

Non ſunt loq̃le neq̃ ſermones: quoꝝ nõ audiãtur voces eoꝛum.

[Non ſunt loquele].i.lingue ex oibus linguis [neq̃ ſermones].i.modi locutionum ex diuerſis modis in eadẽ lingua[quoꝝ].i.ꝑ quos ſermones ⁊ linguas[non audianẽ].i.nõ ſunt audite[voces] ⁊ verba [eoꝝ]celoꝝ.ſ.apoſtoloꝝ:q: veniẽte ſuper eos ſpũſancto oẽs impleti ſunt illo ⁊ oĩb⁹ linguis primos doctoꝛes loqui fecit ſpũſſanctus:qui oẽs in vnum erat congregaturus.Non tñ antez ibi vbi impleti ſunt ſonuerunt/ſed etiam tam late ⁊ tam publice pꝛedicauerunt ꝙ

Roma. 4 r. In omnem terram exiuit ſonus eoꝛum:et in fines oꝛbis terre verba eoꝛum.

[In oẽs terrã].i.in omni parte ambitus terre [exiuit ſonus]pdicationis[eoꝝ].i.doctrina apl'oꝛum ⁊ euangeliſtaꝝ.Uel[ſonus eoꝝ].i.fama apoſtoloꝝ:⁊ ſi non etiã pñtia[⁊ in fines oꝛbis terre] i.etiam in terminos ⁊ fines mundi vel in inſulas ⁊ angulos terre exierunt ⁊ ſonuerũt[verba eoꝝ] i.q̃ dixerunt ⁊ ſcripſerunt:publicata eñ ſunt hec vbiq̃ ꝑ pdicationẽ euãgelij:⁊ ꝑ epl'as eoꝝ: idẽ et nos hoc loquimur:ſonus eñ ille ad nos vſq̃ ꝑue

5 nit.Eoꝝ inq̃ ita dicentium

In ſole poſuit tabernaculũ ſuũ: ⁊ ipſe tanq̃ ſpõſus pꝛocedẽs de thalamo ſuo.

[In ſole].i.in manifeſto nõ i occulto vt lateat [poſuit]dñs xp̃s[tabernaculũ ſuum].i.coꝛpus aſſumptũ in quo militauit patri.Uel [in ſole].i.in beata virgine q̃ illuminat eccleſiã ſicut ſol mũdũ [poſuit tabernaculum ſuum].ſ.coꝛpoꝛis humani quaſi militare habitaculum:q: de ea carnẽ aſſumpſit in qua venit militare ⁊ expugnare mundũ ⁊ diabolũ:vel in vtero ipſi⁹ ſicut in tabernaculo habitauit[⁊ ipẽ tanq̃ ſpõſus pcedẽs]ad deſpõſandam ſibi eccleſiam[de thalamo ſuo].i.de virginali vtero in quo humane nature vt ſponſus ſponſe eſt copulatus.Et pꝛocedens.

6 Exultauit†vt gigas ad currendum viam:a ſummo celo egreſſio eius. †ſicut.

[Exultauit]q: nõ inuitus laboꝛẽ ſuſcepit.[vt gigas].i.ſicut foꝛtiſſimus:oẽs hoies incõparabiliter magnitudine virtutis ⁊ foꝛtitudinis pcedẽs [ad currendũ]non habitandũ vel moꝛandũ[viaz] noſtre ſalutis.q.d.hilarem ⁊ foꝛtem ſe oſtẽdit ad pficiendũ curſum noſtre redẽptiõis[a ſummo celo].i.a pr̃e ⁊ equalitate pr̃is eſt[egreſſio ei⁹]non tpalis ſed eterna qua exiuit a patre:⁊ venit i mũdum factus homo.Itez autem relinquens mundum aſcẽdit ad patrem.vnde ſubditur.

7 Et occurſus eius vſq̃ ad ſummum eius:†nec eſt qui ſe abſcõdat a caloꝛe eius. †et non.

[Et occurſus eius]facti hoĩs[vſq̃ ad ſummũ eius].ſ.equalitatem patris qñ ſm hoiem aſcendens ad ſedẽ patris occurrit ⁊ venit vſq̃ ad eq̃litatem pr̃is ſm qđ deus[nec eſt].i.eſſe dz[qui ſe abſcõdat].i.abſcõdi debeat[a caloꝛe eius].i.a ſpũ ſancto q̃ in linguis igneis apparuit:ignẽ enim venit mittere in terrã/a cuius caloꝛe neminẽ vult eẽ excuſatũ.Uult eñ vt ardeat q: ardoꝛ ſiue charitatis q̃tum de ſe eſt ad oẽs ſe extendit.

8 Lex dñi immaculata cõuertens aĩas teſtimoniũ dñi fidele ſapiẽtiam pꝛeſtans paruulis.

[Lex dñi]noua ⁊ euãgelica eſt[imaculata]⁊ irrephenſibilis nihil imaculatũ aut illicitũ pcipiẽs vel ꝑmittẽs:ac ſanctos ⁊ immaculatos nos reddens[cõuertens]diuina gr̃a aſpirante ab iniquitate ad iuſticiã[aĩas].i.volũtates:nõ tñ man⁹ vt vetus q̃ ſolũ manus retinebat a culpa:⁊ timoꝛe non amoꝛe[teſtimoniũ dñi].i.pceptũ cũ atteſtatione pmij vel pene eſt[fidele]⁊ verax.q: qđ pꝛomittitur cõplebit[ſapientiã]de diuinis[pꝛeſtans paruulis].i.humilibus non ſuperbis.

9 Juſticie domini recte letificantes coꝛda:pꝛeceptum dñi lucidũ illuminans oculos.

[Juſticie dñi].ſ.eadẽ mãdata diuina q: iuſtificant.ſunt[recta]in ſe nõ declinãtes ad dexterã ſiue ad ſiniſtrã:⁊ in effectũ q: dirigũt nos ad rectitudinẽ[letificãtes]ſpiritali gaudio ⁊ ſpe pmij eterni ad qđ pducũt[coꝛda]obſeruãtiũ eas:nõ tñ pꝛemẽtes iugo ſeruili:nec terrẽtes timoꝛe pene vt ve

tus lex faciebat ⁊ [ꝓceptum dn̄i] xp̄i eſt [lucidū] et
apertū nō ſub velamie lr̄e tectū: ⁊ ſine velamēto car
naliū obſeruationū [illuminās] diuio munere [ocu
los] cordis .i. interioris hoīs aſpectum. Et.

†caſtꝰ 10 Timor dn̄i †ſanctus permanens
in ſeculum ſeculi: iudicia dn̄i vera
†idipm̄. iuſtificata in †ſemetipſa.

[Timor dn̄i] .ſ. caſtus ⁊ filialis gratis amans
nō puniri ſed ſepari a ſummo bono timēs eſt [ſan
ctus] q: ſine oī ꝑturbatiōe eſt: ⁊ ꝑ tꝑalibus mu
tari hoīes nō faciēs eos ſanctos reddit [ꝑmanēs
in ſeculū ſeculi] vel ꝙtū ad fructū vel ꝙtū adverſuz
eius .ſ. reuerentie: q: non foras mittit a charita
te ꝑfecta q̄ foras mittit initialem: q̄ in charitate
imꝑfecta eſt: partim timore pene: partim ex amo
re iuſticie ſeruiēs: ſeruilē aūt quo timore pene a
malo cohibemur: ⁊ mundanū quo bona mūdi ꝑ
dere timemus/ charitas etiā imꝑfecta euacuat.
[iudicia] ⁊ mādata [dn̄i] cōtēta in lege euāgelica
ſunt [vera] q: ſiue minatur ſiue pollicet neminem
fallit. ⁊ ſunt [iuſtificata in ſemetipā] q: nō egent
alterius auctoritate ꝙ ipſiꝰ dn̄i. Et q: talia ſunt
iudicia dei. ideo ſunt.

11 Deſiderabilia ſuper aur ⁊ lapi
dem precioſum multuz: ⁊ dulcio
ra ſuper mel ⁊ fauum.

[Deſiderabilia multū] .i. valde bone mētis [ſu
per aur ⁊ lapidē ꝑcioſum] .i. ſuꝑ oē ꝑcioſum ſecu
li qō ꝑtinet ad ambitionē [⁊ dulciora ſuꝑ mel ⁊ fa
uum] .i. ſuꝑ oē delectabile qō ꝑtinet ad ꝯcupiſcē
tiā carnis. Hoc eſt ſuꝑ oē qō appetit .ſ. ſuꝑ diui
tias q̄ notant in auro: ſuꝑ potentiā mundi q̄ no
tatur i lapide ꝑcioſo ſuꝑ voluptatē q̄ notatur in
melle ⁊ fauo. Pro his eīn ſepe iudicia dei nō de
ſiderantur ſed timentur vel contemnuntur: vel
non creduntur: ac ſi diceret nulla res eis cōpara
ri pōt in valore ⁊ dulcore propter qō obſeruanda
ſunt diligentiſſime. ideo ſuditur.

Diuitie i auro notātur: potētia i lapide ꝑcioſo voluptas in melle ⁊ fauo.

12 Etenī ſeruꝰ tuꝰ cuſtodit ea: i †cu
ſtodiēdis illis retributio multa.

† cuſtodiēdo illa

[Etenī ſeruꝰ tuꝰ] nō tm̄ dicit: ſed ⁊ oꝑe [cuſto
dit ea] ⁊ ita nō loquēdo ſed cuſtodiēdo ꝓbat ea
deſiderabilia ⁊ dulcia q: [in cuſtodiēdis illis] nō
tm̄ ꝓ cuſtodiēdis .i. in hoc ipō ꝙ cuſtodiunt i hac
vita eſt [retributio multa] q: ꝑ ſe ipā delectant ⁊
letificāt. q. d. nō tm̄ ꝓ eis in futuro reddet ꝑmiū
ſz ⁊ hic in eoꝝ cuſtodia magnū eſt gaudiū. Serui
re eīn deo regnare eſt. In via ſunt dulcia: vbi gu
ſtamus: in patria ſalubria vbi ſatiabimur. Q: vo
hanc ſuauitatem auferunt pctā: ⁊ obſeruatores
qn̄qȝ non aduertunt oīa. recte ſequitur.

13 Delicta quis intelligit ab occul
†dn̄e. tis meis mūda me: †⁊ ab alienis
parce ſeruo tuo.

[Delicta] .ſ. oīa [qs intelligit] .q. d. nullꝰ ꝑfe
cte: vel q: nō ſunt in memoria: vel q: non reputat
pctā eſſe q̄ ſunt: vel q: modica reputat q̄ ſunt ma
gna: vel q: non vult intelligere vt bn̄ agat: ⁊ ideo
orat ꝓ delictis ſubdēs [ab occultis] .i. a pctis in
me latētibus [meis] .ſ. q̄ ex me ꝓueniūt: ⁊ ꝓpria
volūtate oriunt [mūda me] illa remittēdo [et ab
alienis] q̄ ſuggeſtione diaboli vel hoīs fiunt: vel q̄
ꝓſit occaſionalr̄ in me rectori rōne negligentie
correctionis fraterne ꝙtū ad oēs: vel correctiōes
coacte ꝙtum ad ꝑlatos [parce] mihi [ſeruo tuo]
mihi non imputando: q:

14 Si mei non fuerint† dn̄ati tunc †dn̄ata.
immaculatus ero: ⁊ emundabor †magno
a delicto† maximo.

[Si mei] ſeu mihi [non fuerint dominati] ſcili
cet hoſtes mei occaſione aliquorum predictorum
peccatorum: vel interna et externa tentatione
[tunc immaculatus ero] a macula criminali: quia
non eſt tertia origo peccati preter occultum quo
cecidit diabolus et alienum quo homo ſeductus
eſt ⁊ conſentiendo fecit ſuum [et emundabor] .ſ.
mundus ero [a delicto maximo] id eſt a ſuperbia.
Non enim eſt maius delictum ꝙ peccando apo
ſtatare a deo quod eſt initiū ſuperbie: ſuperbia ve
ro eſt initium ⁊ cauſa omnium delictorum: quo de
licto qui caret vere immaculatus eſt: q: hoc eſt
primum recedentibus a deo et vltimum redeun
tibus ad deum.

Apoſtare a deo peccādo eſt maximū delictum

15 Et erunt vt complaceant eloqa
oris mei: et meditatio cordis mei
in conſpectu tuo ſemper.

[Et] ita [erunt] talia [eloquia oris mei] .i. ora
tiones mee vocales [⁊ meditatio cordis mei] id eſt
mentales [vt complaceant] id eſt placentes ⁊ ac
ceptabiles ſint [in conſpectu tuo ſemper] non ho
minum id eſt coram te domine qui intus vides et
inſpicis conſcientiaz non coram hominibus ad ia
ctantiam. Ex his verbis inſtruimur vt domīo no
ſtro placere ſtudeamus in noſtris ſermonibus
et cogitationibus delicta refrenando: ⁊ a ſuper
bia nos emundando. Sed quia hoc non eſt meo
rum virium. ideo O

16 Domine adiutor meus: ⁊ redem
ptor meus.

[Dn̄e] eſto [adiutor] ⁊ cooꝑator in bonis agē
dis [meus] id eſt mei tendentis ad te [⁊] prius [re
demptor] id eſt liberator [meus] a malis vt tēdaz
ad te [adiutor] vt habitem in charitate tua [redē
ptor] vt liberes me ab iniquitate mea. Caueat
ergo quiſqȝ ne ſibi conuerti ad te vel peruenire
tribuens repellatur vt ſuperbus: q: non eſt volē
tis neqȝ currentis ſed dei miſerentis/ qui oīa ope
ratur in nobis. Oratio.

Piiſſime deꝰ q̄ virginali thalamo egreſ
ſus ꝓcedens: ad patris dexteram ꝯſcē
diſti: immenſam miſcdiam tuam expoſci

mus vt lege tua conuerſi: pꝛeceptis illuminati: teſtimonijs eruditi] mereamur et ab alienis ⁊ ab occultis intus liberari. Per dominum.

¶ Optatio pro chꝛiſto vel eccleſia vt a ſuis tribulationibus releuetur: ⁊ in ſuis petitionibus ac votis exaudiatur. ps.xix.

Exaudiat te dñs i die tribulationis: pꝛotegat te nomen dei iacob.

¶ Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finem ps. dauid. id eſt pſalmus iſte attribuitur dauid pꝛophete conſiderationē ſuam dirigenti in finē. i. chꝛiſtum qui eſt finis ⁊ cōpletio legis quā venit adimplere. ¶ Materia: petitio liberationis a tribulatiōibus. ¶ Intentio: ad petitionē hmōi amoꝛē ⁊ deſideriū fidelium excitare. ¶ Sententia in generali: pꝛopheta in iſto pſalmo ex nimia charitate ſub figura optādi que ventura ſunt cauit ⁊ optat xpm vel eccleſiā in ſuis petitionibus pꝛo reuelatione ſuarum tribulationum exaudiri deſiderans illius conſilium a domino confirmari: dicenſq; fideles non poteſtate humana: ſed potentia diuina magnificandos. Poſt commendationem ergo chꝛiſti et eccl'ie pꝛopheta ex magna affectiōe optat pꝛoſpere eis euenire ea que pꝛeuidebat ventura eſſe. ¶ Sententia in ſpeciali: optans igitur xpi vocē tanq̄ ſacerdotis exaudiri ait. [Exaudiat te domin⁹ in die tribulationis]. ideſt paſſione vel tribulatione tibi ſuperueniente. ⁊ ſubiūgit in quib⁹ exaudiri optat dicens [pꝛotegat te] a malo et ne te ſuperet tribulatio [nomen]. ideſt inuocatio nominis [dei iacob] ideſt ille qui appellatus eſt deus iacob: cuius nominis gloꝛiam queris: quia ad te xpe pertinet populus poſterius natus: et ſicut illi iacob / ita tibi eccleſie gratiam det benedictionis. ⁊ ſicut illū maioꝛi fratri ſic et te p̄ponat iudeis.

Chꝛiſt⁹ finis eſt et cōpletio legis.

2 Mittat tibi auxilium de ſancto:
et de ſyon tueatur te.

¶ [Mittat tibi auxiliū] ad triūphādū de hoſtibus [de ſctō] videlicet de ſeipſo vel de celo tibi fideliter aſſiſtēdo [⁊ de ſyon] ſup celeſti [tueat te] xpe ne vincaris: q2 nō pꝛeſentē ſ3 futurā gloꝛiā attendis. Vel [de ſyon tueat te] eccleſiā. i. de alta ſpeculatione faciat te tutā. ſyon em̄ interpꝛetat ſpeculatio: ⁊ hi ptinēt ad ſyon q̄ contemptis terrenis ad ſuperna dirigunt oculū mentis.

Syō ſpeculatio interp̄tat.

3 Memoꝛ ſit omnis ſacrificij tui: ⁊
holocauſtum tuū pīngue fiat.

¶ [Memoꝛ ſit] ad remunerādū: ⁊ memoꝛes nos faciat [omnis ſacrificij tui] chꝛiſte ideſt omnium iniuriarū quas pꝛo nobis tuliſti [⁊ holocauſtū tuū] ideſt oblatio toti⁹ coꝛpoꝛis in cruce [pingue fiat] ideſt delectabile deo. Vel crucem qua totus oblatus eſt conuertat in leticiā reſurrectionis. [Memoꝛ] etiam [ſit omnis ſacrificij tui] eccleſia ſcilicet coꝛdis oꝛis / ⁊ operis / ac coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis chꝛiſti ⁊ alioꝛum ſacrificioꝛum pꝛo te et per te oblatorum [⁊ holocauſtum tuum]. i. intentio amoꝛe dei tota incenſa [pingue fiat]. i. deo gratum ⁊ iocundum. In ſacrificio pars pecudis offerebat. in holocauſto totū pecus. Sacrificiū ergo eſt cū quis aliqd deo vouet ⁊ aliqd ſibi retinet. Holocauſtū eſt qñ nihil ſibi retinet ſed ſe totum deo vouet.

Sacrificiū qd ē.

4 Tribuat tibi † ſm coꝛ tuū: ⁊ om-
ne conſilium tuū † confirmet.

† dñs. † compleat.

¶ [Tribuat tibi ſm coꝛ tuum]. ideſt ſm intentionē. o chꝛiſte qui ſcis quid vtilitatis habet tua paſſio / non ſm coꝛ te delere volentium [et omne conſilium tuum confirmet]. ideſt compleat: quia omnia alto conſilio chꝛiſtus facit. Tribuat etiam tibi eccleſia ſm deſiderium tuum dando tibi petitiones coꝛdis tui [et omne conſilium tuum cōfirmet]. i. voluntatem tuam in bono pficiat. Cōſiliū eccl'ie eſt vt vitet moꝛtalia ⁊ nō ipediat p tpalia curſumq; ſuū dirigat ad eterna. hoc ideo oꝛo: q2

Cōſiliū eccl'ie qd eſt.

5 † Letabimur in ſalutari tuo: et in
nomine dei nr̄i magnificabimur.

† exultabimus.

¶ [Letabimur in ſalutari tuo] o chꝛiſte. ideſt in ſalute a te collata nobis in vnitate fidei exiſtentib⁹ [et in nomine dei noſtri]. ſ. tui. [magnificabimur] quia a nomine tuo dicti chꝛiſtiani gloꝛificabimur in futuro. Vel letabimur in ſalutari tuo. o eccleſia ideſt in ſalute a deo tibi data l qua ſaluat nos de⁹ non in huius mundi vanitatibus [⁊ in nomine dei noſtri] ſcz chꝛiſti a quo dicimur chꝛiſtiāi / et in cu⁹ nomine ſumus in eccleſia congregati non in meritis noſtris vel nomine noſtro [magnificabimur] magnitudine gratie in pꝛeſenti ⁊ gloꝛie in futuro. Et quid per ſingula.

Chꝛiſtiani a xpo dicūtur.

6 Impleat dominus omnes peti-
tiones tuas: nūc cognoui qm̄ ſal
uum fecit dñs xpm ſuum.

¶ [Impleat dominus omnes petitiones tuas] o chꝛiſte tam pꝛo tua gloꝛificatione q̄ pꝛo membꝛoꝛum congloꝛificatione: et non ſolum quas in terra / ſed et eas quas in celo facis interpellans p nobis: nec inde dubito: quia iam [nunc] tanto ante [cognoui] ideſt per pꝛophetam mihi oſtenſum eſt [quoniam ſaluum fecit] ideſt faciet [dominus chꝛiſtum ſuum] ſcilicet teipſum a moꝛte ſuſcitando. Vel [Impleat dominus omnes petitiones tuas] o eccleſia quas facis pꝛo tuis: et tunc potero dicere [nunc cognoui] per experientiam pꝛeſtiti beneficij [quoniam ſaluum fecit dominus chꝛiſtū ſuū]. ideſt populū chꝛiſtianū. Et

7 Exaudiet illū de celo ſancto ſuo:
in potētatib⁹ ſalus dextere † tue.

† eius.

¶ [Exaudiet illũ].ſ. xp̄m nō ſolū de terra: ſed ēt
[de celo ſctō ſuo] vbi interpellat pro nobis. Uel
[exaudiet illū].ſ. ppl'm xp̄ianū [de celo ſctō ſuo]
q: [in potentatibꝰ] nr̄is eſt. [ſalus dextere eiꝰ].ſ.
xp̄i uel domini.i. potentatꝰ nr̄i ſunt ſalus fauoris
eius. hoc eſt nos potētes ſumus ex auxilio grē eiꝰ
cū etiā de tribulatione dat nobis auxiliū ʒ vt qn̄
infirmamur tunc potentes ſimus. Naʒ vana eſt
ſalus hominū ⁊ rerum tpaliū q̄ non dextere eſt ⁊
eterna. ſed ſiniſtre ⁊ tranſitoria: hac eñi in ſuper
bia extollunt̄ hoīes q̄cunq; peccantes tempora-
liter ſalui facti ſunt de quibus ſubdit.

8 Hi in curribꝰ et hi in equis: nos
†exultabimus. autem in nomine domini dei no-
ſtri† inuocabimus.

¶ [Hi in curribus] trahunt̄.i. in inolubili ſucceſ-
ſione bonoꝝ tēporaliū ſeu fortuna ⁊ diuitiis huiꝰ
ſeculi gaudēt q̄ in rotis deſignātur [⁊ hi in equis]
efferunt̄.i. in ſupbis honoribꝰ mundi/ et terrena
dignitate ſeu ſeculari potentia gloriant̄: ⁊ p hoc
deſpicit eos propheta q̄ de iſtis preſumūt et letā
tur. illi ita [nos aūt] nō in his ſupradictis: ſʒ i eter
nis ſpeʒ figentes [in noīe dn̄i dei nr̄i inuocabimꝰ]
deū non aliud a deo.ſ. querētes gloriā dei non no-
ſtram eternam: nō temporalem. Ideo.

Ipſi obligati ſunt et ceciderunt:
†vero. 9 nos† āt ſurreximꝰ ⁊ erecti ſumꝰ.

¶ [Ipſi] tales [obligati ſunt] laq̄is ⁊ terrenis de
ſideriis.ſ. cupiditate tpaliū rerū ⁊ honorū [et] ſic
inclinati ad caſuʒ [ceciderūt] a ſpe celeſti in pecca-
tū ⁊ mortē [non aūt ſurreximꝰ] a pctis ⁊ morte [et
erecti ſumꝰ] in ſpē venie ⁊ ad alta.ſ. diuina ⁊ cele-
ſtia cōtēplāda ⁊ hoc nō viribꝰ nr̄is: ſʒ grā diuina.
Et q: ſaluo rege ꝓmouet̄ nr̄a ſalus ⁊ meliꝰ ſalui
Regis ſalꝰ: ſalꝰ eſt ppli. erimꝰ: ſalꝰ eñi regis eſt ſalus populi: ergo D

Dn̄e ſaluū fac regē: ⁊ exaudi nos
10 in die qua inuocauerimus te.

¶ [Domine ſaluum fac regem] chriſtum vt exci-
tatus a mortuis et in celo conſtitutus offerat ſa-
crificia noſtra [et] eo iam pro nobis offerente [ex
audi nos] per euʒ mediatorem et aduocatum [in
die qua inuocauerimus te] credentes eum vere
ſurrexiſſe. Uel [domine ſaluum fac regem] ideſt
populi chriſtiani rectorem et gubernatoreʒ. Uel
[regem] qui ſe bene regit [et exaudi nos in die]
tribulationis ⁊ tempore oportuno [qua inuocaue
rimus te] in auxiliū noſtri: quia quicunq; inuoca
uerit nomē dn̄i ſaluus erit. Oratio.

Imple domine petitiões noſtras ⁊ tanq̄
pinguiſſimum holocauſtum nos aſſume:
vt inimicorum curribus obligatis ſaluta
ris tui opitulatione letemur. Per do.

¶ Pſalmꝰ de chriſti gloria ⁊ ma
gnificentia: ac inimicorum ſuo-
rum miſeria et pena preſenti ⁊ fu
tura.

Pſalmus.xx.

Domine in virtute tua le
tabitur rex: et ſuper ſa-
lutare tuum exultabit
vehementer.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulꝰ talis
eſt. In finē pſalmꝰ dauid. Hoc eſt pſalmꝰ ille at-
tribuit̄ dauid ꝓphete ꝓſpicienti in finē ſcʒ xp̄m
qui eſt finis legis: vel in finē tēporū qn̄ hec cōplē-
da erāt. ¶ Materia: xp̄i magnificētia ⁊ inimicorū
ſuorū miſeria. ¶ Intētio: vt xp̄ʒ deū ⁊ hominē cre
damꝰ ac ip̄m dn̄m deū nr̄m laudemꝰ ⁊ magnifice
mus. ¶ Sn̄ia in generali. ꝓpheta i iſto pſalmo lo
quit̄ de xp̄i virtutibꝰ ac gloria ⁊ magnificētia ⁊ ad
uerſariorū eiꝰ depreſſiōe ⁊ pēa. Propheta ergo
congaudēs de exaudita orōne dicit illū regē leta-
ri in dn̄o: ⁊ oſtēdit quot ⁊ quāta bona daturꝰ eſt
ei pr̄ ꝓpter cōſtantiā: ⁊ e cōtrario quāta mala da
turꝰ eſt aduerſariis ſuis ꝓpter eoꝝ maliciā. ¶ Sē
tentia in ſpeciali: qd̄ ergo in precedēti pſalmo ora
uit de xp̄o: hic enūciat ita incipiēs. o. [Dn̄e] pater
[in virtute tua] a te genita.ſ. verbi.i. in eo q̄ ver-
bum caro factuʒ eſt: qd̄ recte dicit̄ virtus tua: q:
tibi coomnipotēs [letabit̄] in aīo [rex].ſ. homo xp̄s
Jeſus qui eſt a te cōſtitutꝰ rex ſup eccl'iam tuaʒ
ad eā ſpiritaliter regēdā [et ſup ſalutare tuū].i. ex
eo q̄ per te eſt ſaluator generis hūani: vel ſuper
eā ſalutē quā per eū eidē eccleſie tribuiſti [exulta
bit] in corpore [vehemēter].i. valde ſm̄ q̄ res ma-
gna eſt. Intus letabitur de diuinitate humanita
ti coniuncta. foris exultare ſe oſtendet de eccleſia
ſua per diuinitatē et humanitatē redempta. vn-
de et ſubditur.

2 Deſiderium † cordis eius † tri-
buiſti ei: et volūtate labiorū eius †.anime dediſti.
non fraudaſti eum.

¶ [Deſideriū cordis eius tribuiſti ei] ſcilicet de
mundi redemptione: corporis ſui glorificatione:
credētium vocatione: ⁊ aliis que anima ſua et
cor deſiderauit [et voluntate labiorum eius].i. vo
luntate rationis expreſſa per labia oris [non frau
daſti eum] quin concederes ei quod voluit: quia
ſemper exauditus fuit. et quicquid dixit fugan-
do demōes: ⁊ ſanādo infirmos: vel aliter totuʒ fa
ctū ⁊ impletū eſt. predicatio qʒ eiꝰ recepta eſt. Eſt
et aliud vnde letabitur ⁊ exultabit.

3 Quoniam preueniſti eum in be-
nedictionibus dulcedinis poſui-
ſti in capite eius coronam de la-
pide precioſo.

¶ [Quoniā p̄ueniſti eū i bn̄dictiōibꝰ dulcedinis]
ideſt imunitate peccati vt nō eēt ſub maledictio-
ne ade: ac grā ⁊ donis ſpūſſancti quibꝰ repletus
eſt ab inſtanti cōceptiōis q̄ dicunt̄ dulcedinis: q:
totū ex gratia fuit: ⁊ ex dulcedine dilectiōis pro-

ceſſit.ꝛ[poſuiſti in capite eius].i.in mēteꝛſuperio
ri parte aie.que eſt rationalis [coronā de lapide
precioſo].i.perfectionē ꝛ ornatū omniū virtutū.
vel per hoc intelligitur totius mūdi circulus.i.ec
cleſia generalis que conſtat ex viuis ꝛ precioſis la
pidibus:ꝛ eū ex oī parte fide ambit ſicut corona
caput. Non dicit de lapidibus:ſed de lapide mul
ti enim vnum ſunt in vnitate fidei ꝛ omnes virtu
tes vnum ſunt in radice charitatis.

4 Uitam petijt a te: † tribuiſti ei lō
† dediſti gitudinem dierum in ſeculumꝛin
ſeculum ſeculi.

¶[Uitā].ſ.glorie in ſua reſurrectione [petijt a
te]dicēs:pater clarifica filiū tuū [ꝛ tribuiſti ei]vi
tam.ſ.reſurrectionē.nā vt homo mortuus eſt: vt
hō reſurrexit ꝛ reſurgens a morte iā non moritur
eccleſie vero ſue que eſt corp⁹ etiā petijt ꝛ tribui
ſti ei[longitudinē dierū in ſeculū]pñs.i.lōgam vi
tam et longa tēpora huius ſeculi: ꝛ poſt tribues
ei vitam eternamꝛeternitatem[in ſeculum ſeculi]
futurum ſine fine.Et preterea

5 Magna eſt gloria eius in† ſalu
† ſalute tua. tari tuo:gloriamꝛ magnum deco
rem impones ſuper eum.

¶[Magna eſt gloria eius].i.claritas nois eius
ꝛ fame:q2 dediſti ei nomē q̄ð eſt ſup omne nomen
ꝛ hoc[in ſalutari tuo].i.in ſalute qua eū reſuſcita
ſti:ꝛde mortali imortalē feciſti. Uel in effectu tuo
ſalutari quo per eū mundū ſaluaſti.ꝛ adhuc[glo
riā ꝛ magnum decorē impones ſuper eū].i.addes
ei:cū eum in celo exaltabis ꝛ ad dexterā tuā col
locabis.Et vere ita erit

† ei bñdi ctionē. 6 Qm̄ dabis † eū in benedictionez
in ſeculuz ſcl'i: letificabis eum in
gaudio cum vultu tuo.

¶[Qm̄ dabis eū in bñdictionē in ſclm ſeculi].i.
ipſe erit in bñdictione in eternuz ꝛ ſine fine ꝛ hec
erit illa bñdictio[q2 letificabis eū]ſm hoiem quē
leuauit ad te vt ſit[in gaudio]ad dexterā tuā[cuz
vultu tuo].i.cū preſentia viſionis tue. Uel[letifi
cabis eū in gaudio cū vultu tuo].i.ō hoc ꝙ ſui gau
debunt cū tua pñtia quādo eris oīa in oibus. Et
merito hec omnia ei ꝓpter ſuam humilitatem.

Quoniam rex ſperat in domino:
7 et in miſericordia altiſſimi nō cō
mouebitur.

¶[Qm̄ rex].ſ.hō xp̄s nō ſupbit ꝓpter regalem
dignitatez:ſꝫ vt humilis corde[ſperat]ꝛ ſpē ſuam
cōſtituit ſm humanitatē:nō i ſe:ſed[in]te[dño]ꝛ
patre ſuo[et i mīa altiſſimi nō cōmouebit]ab hac
ſpe:ſed cooperēte grā dei ſtabit in ea:ꝛ nihil tur
babit hūilitatē ei⁹ ꝛ obediētiā eius vſqꝫ ad mor
tem. Deinde pl⁹ laudes xp̄i agit ō penis maloꝝ
8 ꝛ ↄuertit ſe ad xp̄m.q.d.Et q2 talis es o rex xp̄e.
Inueniatur manus tua omnib⁹
inimicis tuis: dextera tua inue
niat omnes qui te oderunt.

¶[Inueniat].i.ſentiat ꝙtū ad penā cōem [ma
nus tua].i virt⁹ ꝛ ptās tua premēs pctā cū ad iu
diciū veneris[ab oib⁹ inimicis tuis] q̇ eā in humi
litate tua nō cognouerūtꝛ i te nō crediderūt:ſeu
credētes tibi nō obedierūt[dextera tua].i.poten
tia et maieſtas grauius puniēs [inueniat] in die
iudicij puniendos[omnes]impios[q̇ te oderūt]ꝛ
cōtempſerunt qð grauiſſimuꝫ eſt. Uel[inueniat]
ideſt credatur[manus tua]medicinalis[omnibus
inimicis tuis]taꝫ iudeis ꝙ̄ gentibus alioquin dex
tera tua]vindex[inueniat omnes qui te ode
runt]pertinaciter.Et ſic erit:quia

9 Pones eos vt clibanū ignis i tē
pore vult⁹ tui: dñs in ira ſua ↄtur
babit eos:ꝛ deuorabit eos ignis.

¶[Pone eos vt clibanū ignis].i. ardētes intus
in ↄſcia vt eos torqueat intus ignis doloris ꝛ ma
le ↄſcie:ſicut cliban⁹ ardet intrinſec⁹[in tpe vult⁹
tui].i.in tpe manifeſtationis tue in iudicio qñ vi
debūt vultū tuū iratū.Et ō:vultus:q2 cordis vel
le p ſigna demōſtrat. Deinde pſonā mutās oſten
dit illos etiā exteri⁹ cruciādos ſubdēs[dñs in ira
ſua]q2 iraſci mal' videbit[cōturbabit eos]cū dicet
ite maledicti in ignē eternū[et]mox[deuorabit]ꝛ
inuoluet eos exterius ignis infernalis nō cōſumē
do/ſed eternaliter puniendo.q.d/ intus cruciabit
eos ignis ꝛ vermis cōſcie:ꝛ exterius ignis gehen
ne.Et iterum perſonam mutans ſubdit.

10 Fructū eoruꝫ de terra perdes: et
ſemen eorum a filijs hominum.

¶[Fructum eorum]quia terrenus eſt[de terra]
viuentium[perdes].i.non erit eis fructus eterne
beatitudinis in terra viuentium: et ipſi tanq̄ ma
le arbores propter malum fructum perdentur[et
ſemen eorum]ideſt opera vel ſequaces ꝛ imitato
res malicie eorum quos ſeduxerunt perdes.ꝛ ſe
parabis[a filijs hoim].i.a cōſortio ꝛ ſocietate iuſto
rum rōne vtentiū.i.nō deputabis eos inter here
des regni. Hec aūt pena iō erit eis merito.

11 Quoniam declinauerūt in te ma † cōſiliū quod.
la:cogitauerunt† concilia que nō
potuerunt ſtabilire.

¶[Qm̄ declinauerūt].i.detorſerūt[in te]occidē
dum dicentes:expedit vt vn⁹ moriatur hōꝛ nō to
ta gens pereat[mala]q̄ ſibi iminere te regnāte ar
bitrabāt[cogitauerūt ↄſilia].ſ.nomē tuū delere de
terra ne totus mūdus poſt te iret:ꝛ ipſi gentē ꝛ lo
cum amitterent[q̄ non potuerūt ſtabilire]ꝛ per
ficere iuxta voluntatem ſuam:quia euenit contra
rium:nō eſt em̄ cōſiliū ↄtra dñm. Et qm̄ de pena
eoꝝ futura dixit:dicit et de preſenti que eſt cauſa
future.q.d.ideo hec eis erunt in futuro.

12 Qm̄ pones eos dorſuꝫ: in reliqis

tuis preparabis vultum eorum.

¶ [Quoniam] in po[ſ]teri[s] [pones eos dorſum] .i. inter eos a quibus aduerteris ⁊ vt reſpicientes retro terrena apetãt ⁊ nõ apti regno dei celeſtia amittãt: ſz non oẽs perdes. reliqui enim ſalue fiẽt: vñ et ſubdit [in reliquiis tuis] .i. in eis quos tibi ſaluandos relinquis [preparabis vultũ eorum] .i. congregationẽ ⁊ preſentiam tui que fuiſſet eorũ ſi ipſi credidiſſent. ⁊ vt omnia iſta complean tur.

13 **Exaltare domine in virtute tua: cantabimus et pſallemus virtutes tuas.**

¶ [Exaltare] o [dñe in virtute tua] .i. reſurge ⁊ aſcende in potẽtia ⁊ gloria quem prius infirmũ putauerunt ⁊ in humilitate poſitũ nõ cognouerunt ⁊ hec virtus et maieſtas maxime apparebit in iudicio finali: ⁊ nos [cãtabimus ⁊ pſallem⁹] .i. voce ⁊ opere celebrabimus ⁊ notas faciemus. Cantus enim ad laudẽ: pſalm⁹ pertinet ad bonã operationez [virtutes tuas] ⁊ mirabilia quibus induras quos vis ⁊ miſereris quibus vis.

Cantus ad laudẽ pſalmus ad bonaz operationẽ pertinet.

Oratio.

Benedic nos dñe bñdictiõe dulcedinis: ⁊ cõple tibi placitũ deſideriũ nr̃m dñi iugiter virtutes tuas ſuaui modulatiõe cõcinimus lõgitudinẽ vite ppetue cõſequamur. per do.

¶ Pſalmus de chriſti vehementiſſima et amariſſima paſſione: eiuſdemq; paſſionis fructu et vtilitate. ps.xxj.

Deus deus meus reſpice in me quare me dereliquiſti: lõge a ſalute mea verba delictorum meoruz.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finẽ ps. dauid p aſſumptiõe vel ſuſceptione ſeu p ceruã matutina. Ideſt pſalmus ille attribuẽdus eſt dauid manu forti xp̃o dirigẽti nos in finẽ .i. in ſue reſurrectionis glorificationem: xp̃o dico orãti p aſſumptiõe matutina .i. pro reſurrectione obtinẽda que mane eſt facta qñ humana natura in gloriã eſt aſſũpta. Vel pro ſerua matutina qd idẽ eſt. Ceruã enim eſt humana natura xp̃i que lutũ et ſpinas peccatorũ tranſiliit: ⁊ mane in reſurrectionis gloriã q̃ſi in altũ eſt aſſumpta. Q: ergo ſupra propheta xp̃o dixerat vt exaltaretur ⁊ reſurgeret in virtute ⁊ gloria: iã xp̃s orat pro ipſa exaltatione et reſurrectiõe obtinenda. Et q: per exaltationem ⁊ reſurrectionẽ notaẽ qd pcedit ſcz humiliatio ⁊ paſſio: idõ orãs pro reſurrectiõe premittit paſſionẽ. ¶ Materia: xp̃i paſſio. ¶ Intentio: hortari nos vt ei cõpatiamur vt ⁊ cõregnemus ⁊ imitare nos ſuo exẽplo ad paſſionẽ et patientiam ⁊ dei laudẽ. ¶ Snia in gñali: ppheta in iſto pſalmo i perſona xp̃i voce hois noſtri loquiẽ de ei⁹ derelictione in ſua vehemẽtiſſima paſſione: ⁊ ammonet fideles laudare deũ de ipſius paſſiõis fructu ⁊ vtilitate. ¶ Snia in ſpãli: chriſtus ergo ſz q homo clamat ad patrem. d. O tu pater [Deus] oim per potentiã ſpãliter aũt [deus me⁹] per gratiã [reſpice in me] poſitũ in afflictiõe [q̃re me dereliquiſti] in manibus iudeorũ ⁊ penis me expoſuiſti: ⁊ poſt queſtionẽ ponit ſolutionẽ: q: pctm̃ hois hoc exigebat. q. d. ecce quare: q: [v̄ba] .i. clamor et poſtulatio [delictorũ] q̃ ſunt [meo⁊] .ſ. hominũ ita vt trãſitio ſit inter delictorũ et ⁊ meorũ: hoc eſt delicta mẽbrorũ meorũ poſtulantia mortẽ meã ſine qua non eſt ſalus. [ſunt longe a ſalute mea]. ideſt ſunt cauſa quare patiar: quia ſic ſcz p paſſionẽ ſunt tollenda delicta meorum. Vñ Eſaias. Propter ſcelus populi mei percuſſi eũ. Sicut enim egritudo aliq̃ñ dicitur poſtulare medicinã q: per eaz põt ſanari: ſic delicta nr̃a poſtulabãt mortẽ xp̃i q: p eã a pctis ſumus ſanati. Et ita ſunt longe q o

Eſa.liij. Egritudo aliq̃ñ d: poſtulare medicinam.

2 **Deus meus clamabo † per diẽ †**
et non audies: et nocte ⁊ non ad
inſipientiam mihi.

† ad te. † nec.

¶ [Deus meus clamabo] ad te [per diem]. ſcilicz in cruce hora nona deus meus vt quid dereliquiſti me? [et non exaudies] me quin ſinas crucifigi. [et nocte] precedente. pater mi tranſeat a me calix iſte: et ſimiliter non exaudies. quaſi dicat. me aſſidue/die ac nocte pro liberatione orantem non exaudies. Non enim auditus eſt chriſtus ad ſalutem corporalem [⁊ nõ ad inſipientiam mihi] ſcilicz hoc facis ſed potius ad ſapientiam ſcilz vt ſapiam quid me clamare velis: quia expediebat pati chriſtum ⁊ redimere genus humanum. Dicit Hieronymus q conſtat totum pſalmum a chriſto in cruce decantatum. Dicunt et iam aliqui alij q inſuper etiam ceteros pſalmos vſq; ad illum verſum. In manus tuas domine commendo ſpiritũ meũ decantauit. Unde ſicut Mattheus et Marcus principium poſuerunt a quo chriſtus pſalmos incepit. ſic Lucas finem pſalmorum ponit cum dicit pater in manus tuas cõmendo ſpiritum meum.

Hieronymus.

3 **Tu autem in ſancto habitas:**
laus iſrael.

¶ [Tu autem] ⁊ ſi non audis tamen [in ſancto] ſcilicet i me ſancto ſanctorũ [habitas] ⁊ me non deſeris. Vel [in ſancto] ideſt in ſanctificatis a te non in corpore ſubdito peccatis [habitas] per gratiaz quos facis intelligere quare me non audis: et q interdum ſanctos non audis ad ſalutem temporalem malos vero quandoq; audis ad damnationem: et quod cuncta ſancte facis: et ordinate diſponis licet aliter videatur ab ignorantib⁹. o [laus iſrael] ideſt videntis te non eius qui ſe vult a conſpectu tuo abſcondere: illi deum laudare neſciũt qui cum non vident nec intelligunt: ſed ab his veraciter laudatur a quibus ſpiritualiter videtur. id eſt creditur/intelligitur/⁊ amatur.

Deũ laudare neſciũt qui eũ non vident nec itelligũt.

.4 In te ſperauerunt patres nr̃i: ſperauerunt:⁊† liberaſti eos.

†e. uiſti.

❡[In te ſperauerũt patres noſtri] antiqui nec fruſtra:ſed[ſperauerũt]ꝑſeueranter[⁊ liberaſti eos]ſm̃ ſpem ⁊ cõfidentiam eoꝝ de neceſſitatibus ⁊ tribulationibus ſuis.q.d. mirãtur infirmi me non ſtatim exauditũ cũ audiant antiquos patres q̇ minores fuerũt ꝙ ego in ſuis neceſſitatibꝰ exauditos:vñ ſciant oẽs ad xp̃m veniẽtes: qñqͫ ideo ſe nõ exaudiri:q: in tribulatione xp̃ianꝰ ꝓbatur ſi nõ relinq̇t deũ ſuum. Fornax:ẽm paleas in cinerem vertit:auro ſordes tollit:ita illi in q̇bꝰ habitat deꝰ meliores fiũt in tribulatiõe ꝓbati in ea tanꝙ auꝝ in igne.vñ bene ſequitur.

5 Ad te clamauerunt et ſalui facti ſunt:in te ſperauerunt et nõ ſunt confuſi.

❡[Ad te clamauerũt t]i tp̃e tribulationis[⁊ ſalui facti ſunt]ſtatim.⁊ repetit[in te ſperauerunt] nec in ſe ſpem poſuerunt:[⁊ideo nõ ſunt ꝯfuſi]de p̃mio:nec eos fefellit ſpes:ſed ſperata receperũt. Minus dr̃.ſ.non ſunt confuſi:⁊ plus intelligit q: multũ honorati. Antiq̇s carnalibus ad erudiẽdũ ſunt conceſſa tp̃alia:nouis aũt in xp̃o ſubtrahũtur vt xp̃s ſolus deſideretur. Illos ergo exaudiſti ⁊ liberaſti.

6 Ego autem ſum vermis ⁊ nõ homo:opprobrium hominũ ⁊ abiectio plebis.

❡[Ego aũt]q̇ ſum maior illis[ſum vermis].i.reputatus vilis ⁊ abominabilis ac totus cõtẽptibilis in cõſpectu iudeoꝝ[⁊ nõ hõ]vtẽs rõne ſm̃ eſtimationẽ eoꝝ.q.d.ita viliter ſũ ꝯculcatꝰ ac ſi eſſez vermis ⁊ non hõ. Vel[ego ſum vermis]q: feruore ſanctiſp̃ũs ſine cõcupiſcentia carnis de terra virgine ꝯceptus ⁊ natus ſicut vermis virtute ſolis ſine ſemine de terra naſcit̃[⁊ non homo]tm̃: ſꝫ vltra hoies etiã deus:⁊ cũ ſim tãtus factus ſuꝫ[opprob:iũ hoim].ſ.maioꝝ i ſputis:alapis:collaphis ⁊ ſpinis[⁊ abiectio plebis].ſ.ppl'i cõis/q: me ſpreto ⁊ abiecto Barrabã elegerũt:ideo vero de ſe abiecto hoc dicit vt vel ſic ſuperbia hominis humilitatem dei imitetur.

†q̇ cõ
ſpiciebãt
†ſubſannabant.

7 Omnes† vidẽtes me † deriſerũt me:locuti ſunt labijs/ et mouerunt caput.

❡[Oẽs].ſ.mali[vidẽtes me] in forma humana [deriſerũt me]in corde ſuo tãꝙ fatuũ deteſtando ⁊ cõtẽnendo/⁊ nõ tm̃ in corde deriſerũt: ſed etiã [locuti ſunt labijs]deriſoria v̇ba me vituperando ⁊ blaſphemãdo[⁊ mouerũt caput]in mei deteſtationẽ ⁊ ꝯtẽptũ me ſubſannãdo vel quaſi minando:⁊ tãꝙ falſum ꝓphetã notando.q.d.corde/voce/⁊ geſtu ſubſannauerũt dicẽtes hyronice.

8 Sperauit in† dño eripiat eũ:ſaluum faciet eũ qm̃ vult eum.

†dñm
cruat.

❡[Sperauit in dño]pr̃e vt ait ſuo:q: filiũ dei ſe noiauit[eripiat eũ]de manibus nr̃is mori non ꝑmittendo:vel ſi nõ eripit[ſaluũ faciet eũ]a morte reſuſcitãdo[qm̃ vult eũ].i.diligit euꝫ vt ipſe ait: hyronice de xp̃o dicebãt iudei:⁊ tm̃ veꝝ dicebant neſciẽtes. Iõ aũt hoc mihi dicunt ⁊ faciũt:q: hõ factus ſum tui opatione:nã in verbũ qd̃ eſt deus talia non dicerent.⁊ hoc eſt qd̃ ſequitur.

9 Quoniaꝫ tu es qui extraxiſti me de ventre ſpes mea ab vberibus matris mee:in te† proiectus ſum ex vtero.

†iactatꝰ
†confirmatus.

❡[Qm̃ tu es qui extraxiſti me de vẽtre].ſ. virginali:q: miraculoſe ⁊ ſupra naturã te operãte natus ſum de vtero matris ⁊ ſine violatiõe de ea extractus:⁊ nõ ſolũ matris ſed etiã ſynagoge ⁊ eiꝰ tenebris in q̇bus eſt nõdũ in luce xp̃i natus: ⁊ tu deus es[ſpes mea ab vberibꝰ matris mee].i. ſm̃ humanitatẽ ſm̃ quã ſuxi vbera matris:q: in te cõfiſus ſuꝫ ſm̃ qd̃ hõ:⁊ nõ ſolũ mr̃is:ſed ẽt ſynagoge a q̇bus alienaſti me ne carnalẽ cõſuetudinem ſuggerẽ.⁊[in te].i.in tuã tutelã ⁊ ꝓtectionẽ[ꝓiectus ſum ex vtero].i.a natiuitate mea ex quo ex vtero ꝓceſſi vt tu ſolꝰ eſſes mihi ſpes ⁊ auxiliũ q̇ iã hõ ⁊ infirmꝰ ſum:⁊ nõ ſolũ ex vtero matris ſed ẽt ſynagoge q̇ me nõ ꝑtulit ſed iactauit. Et non tm̃ ab vberibus es ſpes mea/ſed etiam.

10. De vẽtre matris mee deꝰ meus es tu:ne† diſceſſeris a me.

†diſcedas.

❡[De ventre matris mee]⁊ ab vberibus.i.ſm̃ id qd̃ de matre habeo:⁊ ſm̃ qd̃ ſum hõ[deus].i. creator[meꝰ es tu]ſed ſm̃ id qd̃ de te habeo:⁊ ſm̃ qd̃ ſum deꝰ es ante ſecula pr̃ meus.q.d. te tanꝙ deũ ⁊ creatorẽ meũ venero: ſm̃ meã humanitatẽ qui es pater meus ſm̃ diuinitatẽ. Et etiã nõ effecit venter matris mee ſynagoge vt tanꝙ ꝑuulus eſſem tui oblitus:ſed [tu es].i.fuiſti[deꝰ meus] de ventre eius:⁊ ideo[ne diſceſſeris a me].i. deſtituas me tuo auxilio. Terminat in oratione concluſionem:⁊ cauſaꝫ ſupponit.

11 Quoniã tribulatio† proxima eſt †qm̃ nõ eſt qui adiuuet.

†iuxta.
†quia

❡[Qm̃ tribulatio].i.acerbitas maxima paſſionis mee[pxima eſt]⁊ imminet corpori meo ⁊ iteꝫ ideo[qm̃ non eſt]alius neqͫ angelus neqͫ hõ[q̇ adiuuet]me eripiendo de manibus iudeoꝝ niſi tu pater ſolus. Quis eñ adiuuet ſi tu nõ adiuuas: Qui ⁊ ſi mori nõ ꝓhibeas ꝓ redẽptione humani gn̄is:tm̃ mortis vinculis me detineri nõ ꝑmittis. Deinde deſcribit paſſionem.

12 Circũdederunt me vituli multi: thauri pingues obſederunt me.

¶ [Circūdederūt] me ↄſiliis vel cū gladiis ⁊ fu ſtibus [vituli multi] .i. iudei inſolētes ⁊ laſciui ſi cut vituli q̄ erant ſine iugo dei. [Thauri] ꝑ ſuper bia [pingues] ꝑpter craſſitudinē malitie quoꝝ ini quitas ꝓdiit ex adipe. i. principes. ſ. Anna ⁊ Cay phas ceteriq̄ maiores q̄ erāt ſupbi ⁊ malicia ple ni [obſederūt me] tāq̄ iudices. i. vallauerūt me vn diq̄ ad ſilitudinem caſtri ne euaderem.

†in 13 Aperuerunt † ſup me os ſuum: ſi cut leo rapiens et rugiens.

¶ [Aperuerūt ſup me os ſuū] palā ⁊ alta voce me blaſphemātes ⁊ crucifigi poſtulātes ipſi dicētes [ſicut leo rapiēs] ⁊ vim faciētes in cōprehē ſione [⁊ rugiēs] in clamore. Sicut enī leo rapit p̄ dā ita ipſi ex malicia ⁊ crudelitate rapuerunt me ad paſſionē rugiētes ex crudelitatis magnitudi ne atq̄ irrōnabili fremitu et clamore ſonantes. Tolle tolle crucifige eum: reus eſt mortis.

14 Sicut aqua effuſus ſum: ⁊ diſp ſa ſunt omnia oſſa mea.

¶ [Sicut aqua effuſus ſum] .i. occiſus ſuꝫ ab eis ita viliter vt aq̄ effundit̄: q: ſicut aq̄ effuſio ꝓ ni hilo reputat̄/ita mors mea ꝓ nihilo eſt reputa ta. Uel ſicut aq̄ pfectius effundit̄ de vaſe q̄ liquo res alii de q̄b⁹ ſapor ⁊ odor remanet: ita iudei in tēdebāt eū delere vt de eo nulla memoria remane ret [⁊ diſpſa ſunt oia oſſa mea] .i. ſepata ⁊ a iun cturis diſſoluta. ſ. ꝑ diſtēſionē in cruce vel relicto me fugerunt apli fortiora. ſ. membra

†ſicut 15 Factū eſt cor meū † tāq̄ cera liq̄ ſcens: in medio ventris mei.

¶ [Factū eſt cor meū tāq̄ cera liq̄ſcēs] .i. mollifi catū eſt ⁊ reſolutuꝫ p̄ mortis triſticia ⁊ dolore: q: triſtis eſt aia mea vſq̄ ad mortē [in medio vētris mei] .i. in medio interioꝝ meoꝝ. Sicut ei cera reſol uit̄ ex calore ignis: ſic cor humanū horore ⁊ mole ſtia mortꝭ terribiliꝭ iminētꝭ. Uel itimi mei ſic cera admoto igne liq̄facti ſūt i ↄſpectu iſirmoꝝ meoꝝ q̄ ſunt vēter. i. molliores in corpore eccleſie.

†ex arūit ve lut. 16 † Aruit tanq̄ teſta virtus mea: et lingua mea adheſit faucibus meis: et in puluerem mortis de duxiſti me.

¶ [Aruit tāq̄ teſta] olle i igne poſita [virt⁹ mea] .i. fortitudo: q: ꝑpter totalē extractionē ſanguīs ⁊ oīs humoris corpus ſuū remāſit q̄ſi arefactū: ⁊ de ficiēte humore naturali deficit fortitudo [⁊ ligua mea adheſit facibus meis] p̄ ſiti ⁊ defectu humo ris [⁊ in puluerē mortis] .ſ. in locū ſepulture mor tuoꝝ [deduxiſti me] .i. deduci ꝑmiſiſti/vel virtus humanitatis ab igne paſſiōis ſicut teſta firmior facta eſt: q: ex hoc ad virtutē incorruptiōis creuit [⁊ lingua adheſit faucib⁹] q: nō rn̄dit eis ad vllū verbū [⁊ in puluerē mortis deduxiſti me] .ſ. in ha bitū eoꝝ quoꝝ corpora putreſcunt in ſepulchro. Nec mirum ſi hoc paſſus ſum.

17 Quoniam circūdederunt me ca nes multi: conſilium malignan tium † obſedit me. †circūde dit.

¶ [Qm̄ circūdederūt me] .ſ. vndiq̄ ⁊ circumq̄ [canes multi] .i. iudei habētes ſe ad me non ſicut hoies ſed ſicut rabidi canes. nō ꝓ vitate/ſed pro ↄſuetudine ↄtra veritatē latrātes ac mordentes ⁊ detrahētes [ↄſiliū malignātiū] .ſ. pōtificū ſcri baꝝ ⁊ phariſeoꝝ mala cogitantiū q̄ conſiliū fece rant in vnum vt me morti traderent [obſedit] et vallauit [me] in paſſione.

18 Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt omnia oſſa mea.

¶ [Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos] .i. clauis pforauerūt ⁊ cōfixerūt. ſ. milites gētiles. Nō ait traſfixerūt vel vulnerauerūt ſed foderūt: q: ſicut terra foſſa fructū facit: ſic xp̄s vulnerat⁹ fructum vite dedit [dinumerauerūt] .i. dinumerabilia fece runt ⁊ oſtēderūt [oia oſſa mea] extēdēdo me in cru ce: q: ex violēta corporis extēſione apparebāt oſ ſium iuncture ita q̄ poterant dinumerari.

19 Ipſi vero conſiderauerunt ⁊ † in ſpexerunt me: diuiſerunt ſibi ve ſtimenta mea: et ſuper veſtē meā miſerunt ſortem. †conſpe xerunt Matth. xxvij. Joh. xix.

¶ [Ipſi vero] .ſ. iudei a ſua neqnicia nō mutati [ↄſiderauerūt ⁊ inſpexerūt me] .i. ſtudioſe cū dili gētia ⁊ delectatiōe ac ſine cōpaſſiōe inſpexerunt me talia pferentē cū th̄ a re crudeli ſoleāt oculi auerti. Tāto aūt cuiq̄ pena ⁊ ignominia grauior eſt quāto a pluribus attēdit̄ nō cōpatiētib⁹ ſꝫ ex probātibus ⁊ illudētib⁹ [diuiſerūt ſibi] ipſi mili tes q̄ erant quattuor [veſtimenta mea] in q̄ttuor partes vt vnuſquiſq̄ partem ſuam haberet [⁊ ſu per veſtem meam] .ſ. tunicam inconſutilem [miſe runt ſortem] cuius eſſet. Ipſi ita ſeuiunt.

20 Tu autem dn̄e ne † elongaueris auxilium tuum a me † ad defen ſionem meam † conſpice. †longe feceris. †in †aſpice.

¶ [Tu aūt dn̄e ne elōgaueris auxiliū tuū] ſcꝫ a me] .i. ne differas reſurrectionē meā vltra triduū qd̄ ⁊ factū eſt ⁊ interim [ad defenſionē meā ↄſpi ce] ne noceāt mihi canes: ⁊ ne qd̄ reſurrectionem meā valeat impedire. Attende in his verbis hūili tatem ⁊ patientiam xp̄i: vt cū poſitus fueris i tri bulatiōibus vel tētationib⁹ ſuo exēplo humiliter ⁊ patienter ſuſtineas: ⁊ diuinū auxiliū poſtules ⁊ requiras. Ne inquā elōgaueris. ſed Chriſti humilita tē et pa tientiaꝫ.

21 Erue a framea † de⁹ aīam meā: ⁊ de manu canis vnicam meam. †non hꝫ

Framea gladi⁹ ē.

¶[Erue a framea].i.a moꝛte. Framea eñ gladius eſt ꝑ quē moꝛtem intelligit quam inferre cõſueuit.o[deus aīam meā]no n faciēdo ꝙ non moꝛiar:ſed ꝙ in moꝛte nõ detinear non ait coꝛp⁹ meū ſed aīam:q꞉ magis debemus oꝛare ꝓ vita aīe ꝙ̄ coꝛpoꝛis[⁊ de manu canis].i.de ꝑtāte populi latrantis ⁊ iraſcentis[vnicā meam].i.eccleſia.q.d. libera caput ⁊ coꝛpus. Uel[de manu canis].i.de poteſtate inferni qui auide deuoꝛat vt canis[vnicam meam].i.aīam meam:q̄ ſola vnice immunis eſt a peccato ne remaneat in inferno.

†ſal- uum me fac de
† vnicoꝛ- niozum.

22 †Salua me ex oꝛe leõis:et a coꝛnibus † vnicoꝛnium humilitatem meam.

¶[Salua me ex oꝛe leonis].i.diaboli q̄ tanq̄ leo rugiens circuit q̄rēs quē deuoꝛet. Uel[leonis].i. regni ſecularis ꝙ tūc dñabat̄ alijs hoib⁹ ſicut leo dñatur ceteris aīlibus[⁊ a coꝛnibus vnicoꝛnium] i.a ſublimitatibus iudeoꝝ ⁊ quoꝛūlibet ſupboꝛuꝫ ſingulariter ſe erigentium ⁊ conſoꝛtes non ferentium[humilitatem meaꝫ]qua humiliaui me vſqꝫ ad moꝛtem.i.me humilem. Et ne ꝑ audita paſſione fideles turbentur ⁊ deſperent oſtendit paſſionis ſue fructum.q.d. Salua me ⁊

† cātabo

23 Narrabo nomen tuū fratribus meis i medio eccl'ie† laudabo te.

¶[Narrabo nomē tuū fratribus meis].i.humilibus inuicē ſe diligētibus ⁊ regni tui coheredib⁹ ſ.apl'is alijſqꝫ diſcipulis q̄bus manifeſtauit ſuā reſurrectionē factā v̄tute dei pr̄is/⁊ alia q̄dā ad manifeſtationē ſui nois:⁊ ꝑ eos fratres [laudabo]⁊ gaudēs ꝑ̄dicabo[te]o pater nõ occulte ⁊ in ꝑte:ſed palaꝫ[⁊ in medio eccleſie]ꝑ qua paſſus ſum.i.ꝯgregationis fideliū. Narrat nomē vt cognoſcat̄:ꝑ̄dicat laudē vt timeat̄:quatenus ꝑ fidem ⁊ dilectionē deus colat̄. Deinde ad ipſius laudem oēs de quocūqꝫ ſtatu inuitat dicens.

† magnificate

24 Qui timetis dominum laudate eum:vniuerſuꝫ ſemen iacob† glo ficate eum.

¶[Qui timetis dñm]timoꝛe ſeruili[laudate eū] coꝛde/voce/⁊ moꝛibus eius beneficia ⁊ magnificentiā recolendo quē antea blaſphemaſtis praue viuendo:⁊ ꝑ hoc tāgit ſtatū inchoantiū;q̄ plus timoꝛe pene ꝙ amoꝛe iuſticie ad deū redeūt ⁊ ei ſeruiūt[vniuerſum ſemē iacob].ſ.veri imitatoꝛes fidei ⁊ opeꝝ eius[gloꝛificate eū]de vr̄is ꝑfectibus non in vobis/ſed in dño gloꝛiādo.⁊ ꝑ hoc tangit ſtatū ꝑficientiū q̄ iam ſtudēt ſe in ſpiritalib⁹ exercere ⁊ vitia virtutibus ſupplantare.

† pꝛeceꝫ.

25 Timeat eum omne ſemen iſrael: qm̄ non ſpꝛeuit neqꝫ deſpexit† deprecationem pauperis.

¶[Timeat eū]indeſinēter:non iā ſeruili timoꝛe ne puniat̄:ſed timoꝛe caſto ne deſerat̄[oē ſemen iſrael]:i.quicūqꝫ ſunt imitatoꝛes iſrael mēte deū videndo:⁊ per hoc tangit ſtatū perfectoꝛū q̄ cuncta terrena aīo trāſcēdūt:ſolis celeſtibus cõmoꝛātur/⁊ mentis oculis deū cõtēplātur. Quare aūt timēdus ⁊ gloꝛificādus ſit dñs oſtendit̄: cum ſubditur[qm̄]licet eſſet altus tū[non ſpꝛeuit].i. non ſpe pꝛiuauit vt repelleret [neqꝫ deſpexit] vt vilipenderet[depꝛecationem].idē humilem pꝛecem.[pauperis].i. humilis de ſe non pꝛeſumentis :nec de pompis ſeculi tumentis.

† neqꝫ

26 †Nec auertit faciem ſuā a me:et cuꝫ clamarē ad euꝫ exaudiuit me

¶[Nec auertit faciē ſuā a me]depꝛecāte.ſ. non exaudiēs meā oꝛonē: ⁊ in nullo mihi fuit aduerſus moꝛe humano loquit̄:ſolet eñ homines auertere faciē ſuam ab eis quoꝝ pꝛeces nolunt audire. Uñ hoc exponendo ſubiungit[⁊ cū clamarē ad eū exaudiuit me].ſ.ſuſcitando me a moꝛtuis. Huius cõtrariū dixit ſupeꝛ⁹. deus meus clamabo ꝑ diē ⁊ non exaudies. Et cauſa huius diuerſitatis poteſt eſſe vt per hec capiamus conſolationem ⁊ exemplūꝫ:ꝙ ſicut ipſe in quibus expediebat fuit exauditus non non in alijs:ſic ⁊ nos. Et ideo.

† cõfitebor tibi.
† coꝛā timētibus

27 Apud te laus mea in eccleſia magna † vota mea reddam † in conſpectu timentium eum.

¶[Apud te]o dñe pater erit[laus mea].i.laudabo te.i.laudari faciā nõ laudē meā querā.⁊ hoc[in eccl'ia magna].i.in vniuerſali eccl'ia toti⁹ oꝛbis terrarū i q̄ quotidie laudes dño referunt̄[vota mea] ideſt votiua ſacrificia redēptionis humane que a me volūtarie facta eſt.ſ.ſacrificiū coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis mei:qđ iđ votū vocat/q꞉ volūtarie factuꝫ eſt qđ ipm ſignificat[reddā].i. reddi ⁊ offerri faciā in manifeſto.ſ.[in cõſpectu timentiū eū].i.fideliū ⁊ credentium vt intelligant ꝑ illud ſe ſaluari. Et hec ſacrificia coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis.

Uotū dr̄ q̄ſi volūtarie factum.

28 Edēt pauperes ⁊ ſaturabunt̄: et laudabūt dñm q requirūt eū: viuent coꝛda eoꝝ in ſeculū ſeculi.

¶[Edēt]credēdo[pauperes]ſpū.i. vere humiles ⁊ contēptoꝛes ſeculi [⁊ ſaturabunt̄]imitādo:quia pꝛoficit eis ſpūaliter hoc ſacrificium vel ſacramētum vt etiā imitent̄ patiendo. Diuites nõ ſaturantur q꞉ nõ eſuriūt cenā.i.dñi paſſionē.[⁊ laudabunt dñm]de hoc beneficio. Laus eñ dei eſt cibi illius eructuatio.[q̄ requirūt eū]per fidē ⁊ opera vt eo coꝛda ipſoꝝ impleantur cognoſcētes ꝙ ipſe eſt diuitie pauperū:⁊ panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdit:⁊ iđ ⁊ ſi moꝛiunt̄ coꝛpa[viuent coꝛda].i.anime [eoꝝ]q꞉ cibus ille coꝛdis ⁊ aīe eſt:⁊ viuificat ſpūaliter et etiā eternaliter. vnde ſequitur.[in ſeculuꝫ ſeculi.i.ſine fine. Qui enim manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Qđ autē eccleſia magna ſit oſtendetur cum dicitur.

Diuites non ſaturantur.

†cō 29 †Reminiſcētur ꝛ cōuertātur ad
memorabuntur. dñm vniuerſe fines terre.

¶ [Reminiſcent] .i. recordabunt dñi cuiꝰ obliti erant: ꝛ q̄ eis a memoria exciderat [ꝛ ↄuertantur ad dñm] a quo auerſi erant cū terrena appeterēt eterna nō intelligerēt: q: eū cognouerāt qdā per viſibilia exteriora: qdā p ſcripturas: qdā p predicationē [vniuerſi fines terre] .i. eccleſia de oibꝰ finibus ꝛ de toto orbe. Uerbū eſt xp̄i vel dauid p̄uidētis ↄuerſionē oīm gentiū ad fidē ante mūdi finē: ꝛ eſt hic expꝛſſa ꝑphetia de conuerſione gentiū. Uel [reminiſcent] huius tanti ſacrificij [ꝛ cōuertant] tanto pignore ſubarrati [ad dñm] .i. ad amorē eius cū guſtauerint q̄ ſuauis eſt dñs [vniuerſe fines terre] non tantum iudea.

30 †patrie. Et adorabūt in cōſpectu eiꝰ. vniuerſe †familie gentium.

¶ [Et adorabūt] eū q̄ idola adorare cōſueuerāt [in cōſpectu eius] .i. in corde vbi deus videt: et in cōſcientijs ſuis vbi veri adoratores adorāt p̄rem non in cōſpectu hoīm. Uel [adorabūt in cōſpectu eius] .i. humiliabunt in ↄſpiciēdo eū [vniuerſe familie gentiū] .i. aliqui de oībus familijs de omni etate ꝛ ſexu. In hoc eñ q̄ ait vniuerſi fines terre ꝛ vniuerſe familie gentium: inſinuat in omni parte mūdi: in oī gente coli ꝛ adorari deū. Et merito

31 Qm̄ dñi eſt regnum: ꝛ ipſe dominabitur gentium.

†xp̄s ſolꝰ rex nr̄ eſt ¶ [Qm̄ dñi] non hoīz ſupbor [eſt regnū] .i. totiꝰ eccleſie vniuerſalis imperium: q: ſolus xp̄s rex noſter eſt [ꝛ ipſe dñabit gentiū] ad ſuā fidē ↄuerſaꝝ non tm̄ iudeoꝝ: q: oēs gētes ſeruiēt ei. Regnū q̄dem diaboli cecidit: ꝛ regnū xp̄i aduenit. Expulſus eſt diabolus: recuperauit hereditatem ſuā xp̄s. Regit ſpiritaliter populum ſuum poſſidet eum tanq̄ regnum ſuū: dominatur in gentibus dominatione perpetua ꝛ ineternum. Et q: ſupra egit de ſpirituali participatione ſacramenti nūc agit de ſacramentali: ꝛ vult ſacramentum altaris eſſe commune etiam malis. d.

32 †diuites †pcedēt vniuerſi. Manducauerunt ꝛ adorauerūt omnes †pingues terre in conſpectu eius †cadent omnes qui deſcendunt in terram.

¶ [Mānducauerūt] .ſ. cōicādo ſacrm̄ corporis et ſanguinis xp̄i non tm̄ paupes .ſ. humiles ꝛ boni/ ſed etiam [oēs pingues terre] .i. diuites terreni .ſ. ſupbi ꝛ mali .i. de oībus aliq̄ ꝛ tm̄ [adorauerūt] ſpecietenus aliter eñ nō daret eis niſi venerarēt nec ſicut paupes ſaturati ſunt vſq: ad imitationem q: non imitantur nec laudāt dñm. Sic ergo boni ꝛ mali ſacramento vite cōmunicant: ſed [oēs qui deſcendunt in terram] .i. in cupiditatem terrenorum ſcz reprobi qui celeſtia deſerentes ꝛ ſtatū mētis ad terrena ↄcupiſcēda iflectētes amāt inordinate terrena: ꝛ eligūt ubi fieri in terra cadēt prius in tētationē ꝛ laqueū / ꝛ poſt in dānationē ꝛ interitū: q: indigne ſumūt ſacrm̄ [in conſpectu eiꝰ] .ſ. dei qui ſolus videt qn̄o cadant. ꝛ diſcernit qui ſumant ad vitam. ꝛ qui ad mortem.

33 Et aīa mea † illi viuet: ꝛ ſemē meum ſeruiet † ipſi. †ipſi †illi

¶ [Et] econtra [aīa mea] q̄ in cōteptu huiꝰ ſeculi hoībꝰ q̄ſi moriuidet [illi] nō ſibi [viuet] .i. ad eiꝰ obſequiū ꝛ laudē vt poſtea cū eo viuat in eternū. iō ſancti viri abnegant ſemetipſos ꝛ q̄ſi pdunt in h̄ mundo aīas vt in vita eterna cuſtodiāt eas [ꝛ ſemē meū] .i. per me cōuerſi ꝛ credētes ac imitatores: vel et̄ bona opera mea [ſeruiet ipſi] laudādo deū ꝛ oīa referendo ad ipſum. quia

34 Annunciabitur domino generatio ventura: ꝛ annunciabunt celi iuſticiam eius populo qui naſcetur quem fecit dominus.

¶ [Annūciabit] .i. p ānūciationē ↄuertet [dño] .i. in laudē ꝛ honorē dñi [gn̄atio vētura] .i. gn̄atio xp̄iana ꝛ noui teſtī que ex aqua ꝛ ſpū ſctō gn̄abitur q̄ nos ſumꝰ [ꝛ annūciabūt celi] .i. apl̄i aliiq: diſcipuli ꝛ doctores [iuſticiā eiꝰ] dei ſcz iuſtū eius xp̄m vel mandata eius iuſta [pplo] ſcz xp̄iano [q̄ naſcetur] dño ſpiritaliter ex fide per v̄bū p̄dicationis [quē] ſcdō [fecit] .i. reformauit [dñs] ſpeciali ꝛ nouo gn̄e factionis .ſ. per regn̄ationē: q: creauit eū in bonis operibꝰ. Primo enī nos fecit vt eſſemus. Scdō fecit vt iuſti eſſemus. Prima factio fuit de nihilo. Scdā de ſanguine ꝓprio. ꝛ iō ē magis appcianda ꝛ amāda q̄ prīa. Nota pſalmos de paſſiōe in magna ſpe xp̄ianoꝝ terminari vt ſciat ex paſſiōe ſalus eſſe. fecit nos dñs [ſim]pliciter.

Oratio.

Caput miſericordie deꝰ q̄ ꝑpter nos deſcēdēs in vterū: addictꝰ ligno: perfoſſus clauo: veſtimentis inſuper ſorte diuiſis: ſurrexiſti libere ab inferis. precamur vt huius cōmercij nō immemor in te ſperantibus ſis liberator. Per dominum.

Pſalmus de gaudio ꝛ gratiarū actiōe eccleſie vel cuiuſlibet fidel' ꝓ dei donis ꝛ īpenſis ſibi celitus beneficijs. ps. xxij.

Dominꝰ †regit me ꝛ nihil mihi deerit i loco paſcue ibi me collocauit. †paſcit.

¶ Auctor pſalmi ꝓpha dd. ¶ Titulꝰ tal' ē. ps dd h̄ ē ps iſte attribuit dd .i. eccl'ie vl' cuiilibet fideli: i cuiꝰ pſona loqtur h̄ ꝓpheta. ¶ Materia: plena ↄfidētia de mīa dei p quā hō ad deū reuertitur. ¶ Intētio: monere ꝛ hortari hoīes vt hēant hmōi ↄfidētiā ꝛ oēs ſperēt in dei mīa. ꝛ ſi q̄d boni ī eis completū eſt vel complēdū diuine gr̄e non ſuis

meritis ſtudeant ſputare. ¶ Sn̄ia in generali: pro
pheta in iſto pſalmo loquit̄ i perſona eccleſie poſt
baptiſmū ꝛ fidelis populi tranſeuntis de babilo-
ne huius ſeculi per xp̄m ad domū dei vel etiam in
perſona hois deuoti tranſeuntis de ſeculo ad de-
ſertū ꝛ paupertatem religionis: ac plene cōfiden
tis ꝙ ibi diuinitus corporaliter ꝛ ſpiritualiter ſu-
ſtentabitur: ꝛ ab hoſtib⁹ mentis ꝛ corporis defen
detur. Agens ergo de mia dei diuidit eam in de-
cem gratias per quas in hac vita homo quaſi per
quaſdā dietas de babylone reducitur ad domum
dei que eſt eterna beatitudo de quib⁹ gratijs et
donis ſhis per ordinē gratias agit xp̄o. Eccleſia ḡ
de qua ſupra multa dixit: ꝛ quilibet fidelis gau-
dens ꝛ gratias agens pro impenſis ſibi celitus be
neficijs per totū hunc pſalmū gr̄as deo refert: ꝛ
diuinam gratiam cōmendat. ¶ Sentētia in ſpeci
ali: quia per xp̄m fit ſpiritualis reuerſio. ideo ec
cleſia loquit̄ de ipſo ſic incipiens. [Dominus] ſcʒ
xp̄s [regit] vel paſcit [me] ad ſe vocatū per baptiſ
mū vel religionis ingreſſum. i. xp̄s dominus ē dux
vel paſtor meus qui regit me ꝛ paſcit corporaliter
doctrinaliter / ſacramentaliter / ꝛ eternaliter ſub
quo ſum tutus ꝛ ſufficiens. vnde ꝛ ſubdit [ꝛ nihil
mihi] ſibi militanti [deerit] i futuro de neceſſarijs
ad ſalutē vel ad vitam: q: ſpiritualem ꝛ corporalē
ſubſtantiam credo mihi a deo cōferendā. Iam eni
in preſenti [in loco paſcue] idest in ſtatu fidei ꝛ in
vnitate eccl'ie vel i vberrimis paſcuis ꝛ itelligētia
ſacre ſcripture vbi ē dulcis animaꝝ refectio [ibi me
collocauit] nutriendū ꝛ roborandum. Ecce prima
gratia locus paſcue. Secūda eſt educatio d' qua
ſubditur.

2 Super aquā refectionis educa-
uit me: a iam meam cōuertit.

¶ [Super] ꝛ poſt [aquā refectionis] i. baptiſmi
vel ſapiētie ſalutaris qua reficiunt̄ qui vires ami
ſerant: ꝛ aia ariditate pctōꝝ ſterilis fecūdat̄ [edu
cauit me] paulatim vt puerū. q. d. primo inſtruxit
me ad fidē: ꝛ poſt enutriuit ad perfectionē. Se-
quitur tertia gr̄a [animā meā] auerſam [cōuertit]
vt de ſcta ſit ſine ruga: ꝛ de peccatrice iuſta ꝛ ſctā
per augmētū virtutis ꝛ bone opatiōis. Deinde
de tangitur quarta gratia cū dicitur.

3 Deduxit me † ſuper ſemitas iuſti-
cie: propter nomen ſuum. † in ſemitis.

¶ [Deduxit me] ambulare fecit [ſuper ſemitas
iuſtie] i. arctiora precepta ꝛ perfectionis conſilia
hominem iuſtificantia. que ſunt quedam ſemite
arcte reſpectu cōmunis mādatorum via ꝛ hoc de
gratia ſua. vnde ſequitur [ppter nomen ſuū] glo
rificandum ꝛ vulgandū. idest ppter gratiam ſuā
non propter meritum meum. iſta clauſula repe-
tenda eſt cum omnibus ſupradictis gratijs. De-
inde mutans perſonam ponit quintam gratiā. q.
d. Et vere deduxit me.

4 Nam ꝛ ſi † ambulauero i medio
vmbre mortis: non timebo mala † ambulem.
quoniam tu mecum es.

¶ [Nā ꝛ ſi ambulauero] ſub tanto duce [in me-
dio vmbre mortis] idest grauium tentationum:
vel huius mundi periculis ꝛ aduerſis. Preſens
quoqꝫ tribulatio pōt dici vmbra mortis q: ſicut vm
bra protegimur a calore ſolis ſic per preſentes tri
bulatiōes liberamur a futuris. Aut i medio natio
nis praue ꝛ peruerſe que eſt quedam vmbra mor
tis [non timebo mala] occulta vel manifeſta: act⁹
vel conſenſus [quoniaʒ tu mecum es] in corde per
fidem tanꝗ defenſor fortis contra oēm aduerſi-
tatē ꝛ tentationē. Et ſequitur ſexta gratia que ē
correptio. non inquā timebo q:

Tribulatio dicit̄ vmbra mortis.

5 Uirga tua et baculus tuus: ipſa
me conſolata ſunt

¶ [Virga tua] i. leuis correctio [ꝛ baculus tu⁹]
idest grauior [ipſa me conſolata ſunt] i. non ſunt
mihi timori ſed conſolationi. Vel [virga tua] idest
diſciplina q: virga percutimur [ꝛ baculus tuus]
idest ſuſtentamentum q: baculo ſuſtentamur [ip
ſa me conſolata ſunt] idest erudierunt me conſo
lando: quia in hiſce eſſe memorem mei intelligo.
Utroqꝫ modo cōſolatur nos deus: flagellis vide
licet: q: queʒ diligit corripit: ꝛ donis ne deficiam⁹
in aduerſis. Deinde ſubiungitur ſeptima gratia
que eſt menſa domini. nam

6 Paraſti in cōſpectu meo mēſaʒ
aduerſus eos qui tribulant me.

¶ [Paraſti in conſpectu meo menſam] ſ. cōio-
nem corporis ꝛ ſanguinis xp̄i. vt intelligaʒ me de
bere imitari veſtigia paſſiōis eius. vel menſam ſa
cre ſcripture que in conſpectu noſtro parata eſt ꝛ
expoſita: que preſentat nobis diuerſaꝝ ſententia
rum fercula vt eis reficiamur ꝛ conſolemur tanꝗ
cibis ſpiritualib⁹: ne inter mundi huius deficia-
mus aduerſa [aduerſus eos qui tribulant me] ſcʒ
demones ꝛ malos homines qui impugnant fideʒ
meam. vel alio modo perſequuntur: quia ſancta
eucharistia ꝛ ſacra ſcriptura contra omnes tribu
latiōes nos iuuāt ꝛ ꝯſolant̄. Sequit̄ octaua gr̄a

7 Impinguaſti in oleo caput meū
et † calix meus inebrians † ꝙ pre
clarus eſt

† poculum meū † ꝙ p̄clarum.

¶ [Impinguaſti in oleo caput meum] idest leti
ficaſti ſpirituali iocunditate mentem meā. ꝛ infu
ſione ſancti ſpirit⁹ inunxiſti ꝛ ſubditur nona gra-
tia [ꝛ calix] benedictionis. i. xp̄i ſanguinis vel ipſa
ſcriptura ſacra [meus] q: accipio ſed tuus quia
das [inebrians] feruore diuine dulcedinis ꝛ dans
obliuionem vanarum delectationum ꝛ cogitatio
num ſopienſqꝫ ab appetitu temporalium. ſic eni
inebriat vt ſobrios reddat [ꝙ preclarus eſt] eſſe-
ctiue. i. valde ꝛ multū: quia ducit ad claritateʒ pa
trie ꝛ dat claritatem vite eterne. Deinde ſub in-
fertur decima gratia

8 Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vite mee.

¶ [Et] poſt hec oia [mia tua] q̃ p̃ceſſit ad gratiã conferendam [ſubſequetur me]. i. nõ deerit mihi ad cuſtodiam. hoc tangit̃ de gratia ſubſequente que videt̃ eſſe neceſſaria ad ↄſeruandũ ſicut pre-
☞ ueniens ad inchoãdũ. Miſericordia enĩ dñi nolẽtem p̃uenit vt bene velit volentẽ adiuuat vt perficiat. operantem ſubſequitur vt pſeueret. et hoc [oib⁹ dieb⁹ vite mee] id eſt q̃diu vixero i hac vita mortali ⁊ vſq; ad ↄſummationem ſeculi. Nõ autem hic tm̃ ſubſequet̃ ad conſeruanda precedentia ſed etiam in futurum. vnde ſequitur.

9 † Et vt inhabitem in domo domi-
†alia lra nõ hȝ et. ni: in longitudine dierum.

¶ [Et] etiã [vt inhabitem] in futuro [in domo domini] nõ manu facta ſȝ eterna in celis, vbi ſanctorũ eſt habitatio. vbi nulla eſt dierũ varietas ſȝ vn⁹ dies et vna eternitas. Sed q: nos lõga tp̃a dierũ ſpacijs ſolemus mẽſurare ſcriptura ſacra nr̃o vſu loquẽs eternã vitã dierũ lõgitudie voluit deſignare vñ ſubdit̃ [in lõgitudie dier̃]. i. i dieb⁹ nõ finiendis hoc eſt eternal'r ⁊ ſine fine. Verſus iſte de oibus ſuperioribus pendet ⁊ eis iũgẽdus eſt. ad hoc enim ſupradicta conceſſa ſunt vt inhabitem in domo domini celeſti, in eternum. Oratio.

Rege nos dñe ſuauibus tue preceptiõis habenis. vt eterni tabernaculi habitatione percepta plenitudine perhennis poculi repleamur. Per dominum.

¶ Pſalmus de generali Chriſti dominio ⁊ poteſtate ſuorumq; membrorum ſtatu laudabili ⁊ cõditione. Pſalmus.xxiij.

j. Co:i. x. Domini eſt terra ⁊ plenitu do eius: orbis terrarũ et
†ea. vniuerſi q habitãt i † eo.

¶ Auctor pſalmi pp̃heta dauid. ¶ Titulus hic eſt p̃s. Dauid in pria ſabbati. Id eſt pſalmus ille, eſt dauid q̃ hic loquit̃ in pſona ſua vel eccleſie. pſalm⁹ dico agens de clarificatione dñi ⁊ hois reparatione q̃ facta eſt in reſurrectione in pria die ſabbati. i. ſeptimane: vel pria poſt ſabbatũ q̃ dominica dicitur ppter cãtũ deo factũ et miraculũ. Eademq; dies fuit pria in primordiali rerũ ↄditione q: in ea mundus eſt cõditus: et ſilr in ea homo p reſurrectionem xp̃i eſt reſtaurat⁹. pp̃heta ergo ⁊ quilibet fidelis ↄgratulãs chriſto reſurgẽti quaſi victori de bello redeũti teſtatur eccleſiã de qua ſupradictũ eſt ipi xp̃o eſſe ſubiectã: ſimul oſtẽdẽs conditiones fideliũ in eccleſia manentiũ. ¶ Materia: chriſti generalis dñatio: ſuorũq; mẽbrorum conditio. ¶ Intentio. monere fideles vt mũdent ſe ab omni inquinamẽto/ ⁊ pficiãt in bono quatenus accipere mereant̃ benedictionem ⁊ miſericordiã a dño: ⁊ ſuſcipe regẽ glorie cũ honore et triũpho. ¶ Sententia in generali propheta teſtat̃ chriſti dñationi orbem vniuerſum eſſe ſubiectum: definiens quib⁹ virtutibus prediti eſſe debent fideles in eius eccleſia cõſtituti: alloquiturq; ſupſtitioſos. i. demones vt portas mortis et dãnationis auferãt. deſideratq; vt porte eterne vite aperiantur ⁊ ſic xp̃s ingrediatur. ¶ Sentẽtia in ſpeciali. pp̃heta poſt reſurrectiõem letus ſicut preco poſt triũphum reſurrectiõis: xp̃i gloriam attẽdens clamat totã terrã eſſe xp̃i victoris. dicens. [Domini]. i. xp̃i qui eſt dñs dominantiũ [eſt terra ⁊ plenitudo eius ⁊c.] Quia ipſe terram ſtabiliuit ⁊ diſpoſuit ne obruat̃ eis. Ad litterã: omnia ſunt dñi et oia p ipm̃ ſunt facta: fundata et diſpoſita. et ſic ex reb⁹ viſibilib⁹ intra nos penſare debem⁹ quãta ſit dignus veneratione tantus ac talis dñs: vt ſicut nullus ab ei⁹ iperio ita nec a fide eius ſit alienus. Vel [dñi] xp̃i [eſt terra]. i. eccl'ia fructifera cui⁹ fructus eſt a dño [⁊ plenitudo ei⁹] i. omnia q̇bus plena eſt eccleſia. ſ. oẽs ſancti ⁊ cariſmata gratiarũ ac opa et virtutes oim que cuncta ſunt dñi. ideſt a domino facta: data ⁊ diſpoſita. et hec terra. i. eccleſia non eſt parua ſed eſt de toto orbe ⁊ de oibus q̃ in eo ſunt. vnde ſubdit [orbis terre ⁊ vniuerſi q̇ habitant in eo] Clarificato enim xp̃o in toto orbe totus orbis ſeu de toto orbe ſit eccleſia eius. Et merito eccl'ia eſt domini. †eam

2 Qr ipſe ſup maria fundauit † eũ: † eam.
⁊ ſuper flumina preparauit † eũ.

¶ i [Quia ipſe] ſcȝ chriſtus [ſup maria fundauit eum]. i. ſtabiliuit eccleſiam ſuper oẽs fluct⁹ ſeculi vt eos ſuperet nec ſibi noceant: quia non ei vitia ſed ipa vitijs dñatur. Vel ſuper ppl'm amaricantẽ vt nec tribulatiões vel malos hoies timeat. [et ſup fluuia. i. ſup cupidos ſeculi q̇ labunt̃ in ſeculũ ſic̃ flumina fluunt in mare [preparauit eũ] orbẽ p̃s. xliij. i. eccleſiã: q: hos ſuperat eccleſia que victis per dei gratiã cupiditatibus paratur ⁊ tẽdit ad eterna. Vel ſuper principes ⁊ potentes qui tendunt in populũ ſicut fluuia i mare: q: ⁊ eis dñatur eccleſia. Ecce in alto ⁊ ſublimi poſita eſt eccl'ia. Et

3 Quis aſcendet in montem domi-
ni: aut quis ſtabit in loco ſan-
cto eius.

¶ [Quis aſcendet]. i. dignus eſt aſcendere [in mõtem domini]. ideſt in altam iuſticiã domini ſeu in ipſam eccleſiam que ſicut mons eſt firma et al- p̃s. xiiij.
ta in virtutibus. [aut quis] poſt aſcenſum [ſtabit]. Aſcẽdere multorũ eſt.
id eſt ſtabilis permanebit [in loco ſancto eius.] id eſt in tam eminenti ſanctitate perſeuerando in eo quo aſcendit vt non cadat: et in tempore tentationis non recedat. ¶ Aſcendere multorum eſt: ſtare autem et perſeuerare tantum perfectorum. multi enim aſcendunt qui non perſeuerant quia multi vocati pauci vero electi. Et reſpõdet propheta premiſſe interrogationi. d. Mat. xx ⁊. xxij. b.

† ꝛ non.
4 Innocẽs manib⁹ ꝛ mũdo corde:
qui nõ accepit in vano aiaȝ ſuã:†
nec iurauit in dolo proximo ſuo.

¶ [Innocens manibus].i.purus in operib⁹ [et mundo corde].i.mundus in cogitationib⁹.hoc eſt qui nõ operaꝛ nec cogitat maliũ [qui]ẽt [nõ accepit in vano aiaȝ ſuã] vt.ſ.relicto deſiderio eterno rũ vana ꝛ trãſitoria optaret:vt aie vita neglecta ei curã carnis anteponeret:ꝛ ſola preſentia cogitans q̃ ſequũtur in ppetuũ nõ attẽderet.In vano ẽt aiam accepit q̃ſq̃s ocio vacãs infructuoſe vi uit.ꝛ in vinea dñi nõ laborat.Uel q̃ hoc qḋ opaꝛ ad aie vtilitatẽ nõ refert[nec iurauit in dolo proximo ſuo] quicq̃:vnde eũ deciperet aſſerẽdo vel promittendo eũ periuriũ ſit nequiꝛ decipere credentẽ.Qui ergo in ope in cogitatione ꝛ in verbo innocuus eſt ꝛ innoces ſibi ꝛ proximo.

5 Hic accipiet benedictionẽ a dño
ꝛ miaȝ a deo ſalutari ſuo.

¶ [Hic] tante innocẽtie [accipiet bñdictionem a dño].i.grẽ infuſionẽ ꝛ bonoꝝ ſpiritualiũ multiplicationẽ ac promotionẽ de virtute in virtutem vſq̃ ad aſcenſum montis.ꝛ hec benedictio nõ datur p meritis ſed per miam per quã prius peccata dimittit deus.ꝛ hoc eſt qḋ ſubdit [ꝛ] prius [miam] ideſt remiſſionem pctoꝝ factã per miam [a deo ſalutari ſuo] ideſt a dño ieſu xp̃o qui eſt ſalutaris nr̃. Ecce quomodo premiũ reſtat inocẽti ſibi ꝛ proximo Ideo dicit cyprianus.Qualẽ vis inuenire dominũ talem te exhibe erga proximum tuũ vnde q̃ſq̃ bene videat qualiter interi⁹ ꝛ exterius circa proximũ ſuũ ſe habeat.

Cyprianus.

† dñm 6 Hec eſt gñatio querentiũ † eum:
querentium faciem dei iacob.

¶ [Hec eſt] ꝛ talis eſſe dȝ [gñatio] oim [querẽtiũ eum] ideſt deum ꝛ aſcendentiũ in montẽ. Ex talibus enim conſtituiꝛ eccleſia.[querentiũ] dico nõ pro fauore ſeculari vel pro terrenis operib⁹ ſȝ [faciem dei iacob].i.qui querunt deũ vt iacob queſiuit.ſ.dei preſentiã ꝛ cognitionẽ ſeu manifeſtaȝ viſionẽ:ꝛ tales inueniunt eũ in preſenti per gratiã ꝛ in futuro p gloriã.Declarata ergo xp̃iana religione ĩpedimẽta ↄ̃ria auferri iubet vt patefactis cordib⁹ xp̃s intret.quaſi diceret.Et q: null⁹ aſcẽdit vel ſtat niſi innocens ꝛ purus ergo

† tollite.
7 † Attollite portas principes veſtras ꝛ eleuamini porte eternales
ꝛ introibit rex glorie.

¶ [Attollite].i.amouete [portas principes vr̃as] ideſt o vos demones qui principari hoibus queritis auferte portas veſtras ſcȝ cupiditatis ꝛ timoris ſeu vitia ꝛ peccata que ſunt aditus mortis q̃bus ingredimini in animas.ꝛ ↄ̃ illas portas mortis [eleuamini].i.exaltamini in cordibus hominũ o vos [porte eternales] ſcȝ renunciationis a ſeculo ꝛ conuerſionis ad deũ ſeu virtutes ꝛ gratie que ſunt aditus eterne vite:[ꝛ] ſic ornata domo [introibit] per vos ad corda ꝛ aias [rex] dator [glorie] eterne ſcȝ xp̃s.Et quia excellẽtia glorie ꝛ honoris ei⁹ eſt omni creature ammirabilis ideo quaſi admirans querit.

Peccatã ſt aditus mortis.

Uirtutes ſꝛ aditus vite eterne.

8 Quis ẽ iſte rex glorie.dñs fortis
ꝛ potẽs dominus potẽs in † p̃lio

† Bello.

¶ [Quis eſt iſte rex glorie] qui intraturus eſt ad corda.Interrogat hic ppheta nõ ppꝛ ſuã ignorantiam ſed vt amplius xp̃m cõmendando alios ad eius inuitet amorem.Uel princeps huius ſeculi qui ante primatum habebat in hoie miratur ꝛ querit.Et reſpondens ppheta deſcribẽs euȝ per virtutes quaſi pprio noie ꝛ dicẽs ipſe eſt [dominus] abſolute oim oĩa gubernãdo [fortis] in ſe ꝛ in adiuuãdo.[ꝛ potẽs] ad reſiſtendũ aduerſarijs ꝛ protegendũ ſibi ſubiectos [dñs potens in p̃lio] ↄ̃ mortẽ quã moriendo deſtruxit ꝛ cõtra diabolũ cui poteſtatem abſtulit.

† tollite.
9 † Attollite portas principes veſtras et eleuamini porte eternales:ꝛ introibit rex glorie.

¶ [Attollite portas.ꝛc.] predicta repetit ꝛ congeminat vt amplius determinet quis ſit rex glorie qui dignus eſt vt ei paretur hoſpicium.ꝛ nõ per ſingula vt prius fecerat dicendo fortis ꝛ potens ꝛc.ſed breuiter totum reſpondet dicẽs dominus virtutum celeſtium ideſt angeloꝝ. Unde in hebreo habetur ſabaoth quod interpretatur exercituum vel militiarum vel virtutũ ideſt gratiarum: q: omnibus omnia dat dona ipſe eſt rex glorie ſuper omnia glorioſus ꝛ benedictus cui ſeruire regnare eſt.Uel dicit hoc dauid propheta in perſona angelorum precedentium chriſtum deſcendentem ad inferos ꝛ aſcendentem ad celos annunciantiumq̃ ꝛ reſpondẽtium:necnon in perſona poteſtatum tartarearum ꝛ virtutum celeſtium ammirantium ꝛ querentium. Primo ergo angeli chriſtum ad infernum precuntes dicunt [principes] inferni [attollite portas veſtras] ideſt auferte poteſtatem qua vſq̃ nunc iuſtos in inferno detinuiſtis [ꝛ eleuamini] ideſt aperiamini [porte eternales] tenebrarũ que ſuper iuſtos clauſe eratis [ꝛ introibit rex glorie] vt ſuos inde liberet.Mirãtur autem demones ꝛ querunt.

Sabaoth interpretatur exercituum.

10 Quis eſt iſte rex glorie:dominus
virtutum ipſe eſt rex glorie.

¶ [Quis eſt iſte rex glorie.] quaſi dicerent nos regem noſtrum habemus ſcilȝ diabolum: ille rex glorie quis eſt.Et reſpondent angeli ipſe eſt [dominus fortis ꝛ potens] qui mortem vicit ꝛ diabolum principem veſtrum ligauit:ꝛ nunc venit euertere domum eius ꝛ vaſa diripere ideſt confringere clauſtra infernalia.ꝛ captiuam captiuitatem educere.Deinde angeli precedentes chriſtum in

aſcenſione clamant. O principes celi./ Attollite portas veſtras / ideſt reſerate celeſtes aditus domino venienti⁹ /Et eleuamini ideſt aperiamini o vos: porte eternales .ideſt aditus celi et eternalis ingreſſus pateat: aperiantur etheree ianue ⁊ eternalium edium value. Et introibit rex glorie /ſcʒ chriſtus/ vt ad dexteram patris ſedeat ⁊ pro nobis interpellet. Ipſe autem virtutes angelice nouo myſterio carne induti ſtupefacte querunt cum ammiratione. [Quis eſt iſte rex glorie] quaſi dicerent. Nos patrem ⁊ filium ſemper ſimul eē videmus .ille rex glorie quis eſt. Et reſpõdent angeli comites [dominus virtutū] ideſt angelorum [ipſe eſt rex glorie] ſcʒ chriſtus qui ex virtute dei viuit in gloria. Non eſt hic intelligendū ꝙ celum vel infernus portas materiales habeat ſed angelorum vel bonorum vel malorū cuſtodias metaphorice portas vocat. Oratio.

Stabilitor terre deus cui cuncta plenitudo mundi deſeruit: reſtituet nos in innocentiam vite vt poſſimus te preuio i mõtem ſanctificationis aſcendere. Per dominum.

Oratio eccleſie vel perſone deuote flagellis ⁊ tribulationibus grauiter afflicte: ⁊ imploratio diuini auxilij pro liberatione.

Pſalmus. xxiiij.

Ad te domīe leuaui animam meã: deus meus ī te confido nõ erubeſcã.

Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Titulus talis eſt. In finē ps dd. Hoc ē ps iſte dirigēs nos in finē attribuit dauid ideſt eccleſie que hic loquitur in perſona penitētis per flagella correcti. Eccleſia ergo xp̄o ſubiecta ⁊ fidelis quilibʒ ad deum cõuerſus: q: tribulationes ⁊ tentatiões pati habet: diuinum auxilium implorat quatenus ī bono perſeuerare valeat: ſuo exemplo nos inſtruens vt in bono perſeueremus ⁊ orationi inſiſtam⁹ ¶ Materia: eccleſie vel anime flagellis grauiter afflicte oratio: ⁊ diuini auxilij imploratio. ¶ Intētio: vt doceat nos in aduerſis non murmurare ſʒ deuota oratione ad deum recurrere. ⁊ in bono ꝓpoſito perſeuerare. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo in perſona eccleſie ⁊ cuiuſlibet fidelis exiſtentis in perſecutione inimicorum viſibilium ſiue inuiſibilium petita preſſuris liberationem in deuio huius vite directionem. culpe ꝓ qua tribulatur remiſſionē ac diuine cõſolationis deguſtationem. ¶ Snia in ſpeciali. Eccleſia itaqʒ vt ſecure valeat petere que ſequuntur premittit de ſuo deſiderio et dilectione quã habet erga deum ſic ad ipſum loquens. [Ad te dn̄e] cõtemplandum ⁊ ꝓmerēdū: guſtãdū ⁊ amplexandum [leuaui] ſpūali deſiderio ⁊ deuotiõe de terra [animam meã] que terrenis ⁊ carnalib⁹ deſiderijs inherebat abſtrahēdo eã ab iſtoꝝ inferiorū ſollicitudine ⁊ amore. Facile quidē terrena deſpicit q̇ ad diuina conſpicienda ſe erigit [deus meus in te] ſolo non ſu me vel in alio a te creato [confido] ⁊ ſpē meam pono. ⁊ ideo rogo [non erubeſcam] vlteri⁹ a peccato quod de me procedat corruptus: nec ēt aliorum ſuggeſtione peccem. vnde ſequitur.

2 Neqʒ irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi qui † ſuſtinent te non confundentur. † te expectant

[Neqʒ irrideãt me inimici mei] ſiue viſibiles ſiue inuiſibiles mala mihi ſuggerentes ⁊ nocere q̄rentes: qui vtiqʒ me irridebunt ſi preualuerint. q: ipſos irriſores patimur quos ad maluʒ perſuaſores habemus ⁊ certus ſum de eo quod peto [et enim vniuerſi qui ſuſtinēt te] tribulationes preſentes longanimiter ⁊ patienter ferendo. nulliſqʒ tentationibus a te recedendo /ſed in bono ꝓpoſito perſeuerãdo [nõ cõfundentur] neqʒ per ſe neqʒ per inimicos. ideſt per peccatum a ſe vel ab inimicis exiens: ⁊ neqʒ hic neqʒ in futuro: q: patientie ſue premium accipient tempore oportuno. Sed econtrario

3 Confundantur oēs † iniqua agētes ſuperuacue. † inique faciētes vana.

[Confundant] hic ꝓ peccatis ſalubriter. vel ſi hic nolunt tandē in pena eterna. ⁊ ſupponit q̇ ⁊ quare ſcʒ [omnes iniqua agentes] propter acq̇renda que tranſeunt: temporalia eternis preferētes. ⁊ aīam ſuã de terra ad te non leuãtes. Ideo inique quia [ſuperuacue] fruſtra ⁊ vane agunt. ⁊ in ſuperuacuis laborant inutiliter ⁊ infructuoſe: nihil ſecum de fructu ſui laboris deferentes. quia oīa ſunt vana ⁊ infructuoſa que a deo ſunt aliena Ergo vt non erubeſcam vel confundar.

4 Vias tuas domine † demonſtra mihi: ⁊ ſemitas tuas edoce me. † notas fac.

[Vias tuas] apertas ſcʒ mãdatoꝝ que vir cõueniunt omnibus etiã ſimplicibus de quibus dicitur. Si vis ad vitaʒ ingredi ſerua mandata [dn̄e demonſtra mihi] quaſi manifeſta que viſui ſubſūt vt melius innoteſcant ſicut ſolet manu demõſtrari oculis ſubiectū vt magis appareat [⁊ ſemitas tuas] anguſtas ſcʒ conſilioꝝ [edoce me] quaſi ea que occulta ſunt q: paucis ſunt note. de quibus dicitur. Si vis eē perfectus vade ⁊ vende oīa que habes ⁊c. Et o dn̄e ne errem. Matth. xix. Ibidem

5 Dirige me in veritate tua ⁊ doce me: q: tu es deus † ſaluator meus: ⁊ te ſuſtinui tota die. † ſalutaris.

[Dirige me in veritate tua] vt⁹ recte iuſte et pie viuã ſicut veritas tua exigit [⁊ doce me] ipſam veritatem vt recte omnia mihi neceſſaria ſciam ⁊ intelligã duo petit in quibus eſt perfectio ſcʒ dirigi ad bonam vitam: doceri ad veram ſcientiam Perfectio in duobus eſt.

τ ideo fac qđ peto[q: tu es deus]meus q̇ me crea
ſti[ſaluato: meus]qui me redemiſti[τ] etiā ideo
quia[te ſuſtinui tota die].i.miſericoꝛdiam τ retri
butionem tuam toto tempoꝛe vite τ aſſidue pa-
tiēter expectaui:τ nec pſperis nec aduerſis aſpe
rando in te moueri potui. Iſta duo bonos faciūt
vt deum saluatoꝛem credamus : τ patienter re-
tributionem eius expectemus. Et

Bonos faciunt duo.

6 Reminiſcere miſerationum tua
rum domine:τ† miſericoꝛdiarū
tuarum que a ſeculo ſunt.

† q: mie tue.

¶[Reminiſcere]q̇ oblitus crederis dum tardas
[miſerationū tuaꝝ dn̄e].i.opeꝝ mie tue[τ miaruʒ
tuaꝝ]naturaliter tibi inſitaꝝ[q̄ a ſeculo ſunt].i.
ab initio ſeculi.nūq̄ ei fine nūa fuiſti q̄ natural'r
in te eſt:nec peccāti hoī miſeratio tua defuit que
eſt in bonoꝝ exhibitione. Vn̄ cū in ſe eſt miſeri-
coꝛs inde eſt miſeratoꝛ in nobis.q.d.fac nūc ſicut
cōſueuiſti ne in me fallat qđ ab initio ſeculi ince-
ptum eſt. Et per miſericoꝛdiam tuam.

7 Delicta iuuētutis mee:τ †igno-
rantias meas ne memineris.

†ignorantie mee

¶[Delicta]q̇bus ſciēter viā eq̇tatis dereliq̇[iu
uētutis mee].i.q̄ eſt incōſulto caloꝛe ac cōfidēti τ
p̄cipiti audacia vel ex infirmitate cōmiſi:q̄ etiam
q̄ſiq̄ʒ ſunt in ſenib⁹[τ ignoꝛātias meas].i.pctā q̄
ex ignoꝛātia feci:vel q̄ pctā eſſe neſciui[ne memi-
neris].i.ne ad vindictā reſerues. Tribus em̄ mo-
dis fit oē pctm̄:aut ſtudio: aut infirmitate: aut
ignoꝛantia. Pctā ſtudij τ infirmitatis cōcludit
cū ait.[Delicta iuuentutis mee]. Iuuētus eniʒ
pna eſt τ infirma ad delinquēdum. Pctā igno-
rantie deſignat cū ſubiungit[τ ignoꝛātias meas
ne]inquā[memineris]ſed potius

Pctm̄ fit trib⁹ modis

8 Scđm miam tuaʒ†memēto mei
tu:ppter bonitatem tuam dn̄e.

†memoꝛ eſto mei de⁹.

¶[Scđm miam tuam]que eſt reſpectu miſeroꝛū
vbi nulla ſūt merita:τ que te eſt digna nō ſm irā
quam merui τ qua ego ſum dignus[memēto mei
tu]vt videns q̄ fragilis ſim mecum miſericoꝛditer
agas peccata dimittendo et gratiam infunden-
do.q.d.vt ampla eſt miſericoꝛdia tua: ita τ am-
ple miſerere mei:τ non ppter meum merituʒ qđ
nullum eſt:ſed[ppter bonitatem tuā dn̄e] natu-
raliter tibi inſitam τ amplam qua de nihilo oīa
feciſti τ oībus bene facis. Deinde ꝯuertit ſermo
nem ad hoīes.q.d.hac fiducia peto.q:

9 Dulcis τ rectus dominus: pro-
pter hoc legem † dabit delinquē
tibus in via.

†ſtatuit

¶[Dulcis].i.pius τ miſericoꝛs in miſerēdo eſt
[dn̄s]q: penitētibus oīa pꝛioꝛa pctā dimittit vbi
eſt gr̄a ſine meritis[τ rect⁹].i.equus τ iuſtus: q:
coꝛrigit τ pctā purgat:vel q: poſt miſericoꝛdiam
veniē digna meritoꝛum in futuro retribuet. Ama
q̄ dulcis eſt:time q̄ rectus eſt:vt amoꝛe τ timoꝛe
dei excitat⁹ legē ei⁹ cuſtodias.τ[ppter hoc legē]
coꝛrectionis[dabit delinquētib⁹]vt ſm eam coꝛri
gantur:que lex eſt vt ſi vere peniteāt miam conſe
quantur:ſin aūt eternaliter puniant.τ hoc[i via]
huius pꝛeſentis vite:q: poſt moꝛtem non eſt loc⁹
penitentie. Et dominus

10 Diriget†manſuetos in iudicio:
docebit † mites vias ſuas.

†mites. †māſuetos.

¶[Diriget]ad melioꝛa vt ex patiētia pficiāt τ
de virtute in ꝟtutē pcedāt[manſuetos]q̇ i aduer
ſitatib⁹ patiētes ſunt τ nō murmurāt[i iudicio]
pñti quo iudicat dn̄s flagellat τ coꝛripit. Vel diri
get māſuetos i iudicio futuro.i.ſi pturbabit eos i
iudicio,q̇ ſequūt voluntatē ei⁹ nec ei reſiſtūt[doce
bit]ſ[mites]q̇ ſe nō erigūt ꝯ eū nec recalcitrant
cū eis leue iugū dn̄i iponit[vias ſuas]quibus ad
ipſum pueniāt. Tales eni q: nō pꝛeſumunt rege-
re τ docere ſemetipſos ideo diriguntur τ docentur
a dn̄o. Deinde oſtendit que ſint vie eius.d.

11 Uniuerſe vie domini mia τ veri-
tas: requirentibus teſtamentuʒ
eius τ teſtimonia eius.

¶[Uniuerſe vie dn̄i]ſunt[mia]q̄ eſt placabilis[τ
veritas]qua eſt incoꝛrupt⁹ quoꝛū vnū exhibet cō
donādo pctā:alterū iudicādo merita. Hec duo i
oī ope dn̄i ſunt q: q̇cq̇d facit aut miſericoꝛdit fac
aut iuſte. τ hoc apparet[req̇rentib⁹]τ ſcrutanti
bus[teſtm̄]eius nouū qđ teſtm̄ dicit q: ibi eſt cla
ra pmiſſio hereditatis τ moꝛte ꝯfirmatum eſt te
ſtatoꝛis[τ teſtimonia ei⁹]ſcʒ vet⁹ teſtm̄ q: teſti-
moniū nouo phibet:τ ibi fuerūt pphete teſtes p
miſſionū. Tenet āt ille vias domini qui expertus
miſericoꝛdiam :deponit ſuperbiam . nullis meri-
tis liberatum ſe videns τ deinceps ſeueritatem
iudicis cauens . Ergo

Uias domini q̇s tenet.

12 Propter nomē tuū dn̄e ppicia-
beris pctō meo:multū eſt enim .

¶[Pꝛopter nomē tuū]o[dn̄e]nō ppter meritū
meū.i.ppter gloꝛiā noīs tui τ declarationē boni
tatis tue vt lauderis ab hoīe[ppiciaberis].i.mi-
ſereberis:oblato tibi ſacrificio ſpūs cōtribulati τ
coꝛdis cōtriti[pctō meo]ipſum ex mia remitten-
do.τ neceſſe eſt[multū eſt enim] excedēs faculta
tē ꝟtutis mee ad ſatiſfaciendū.τ niſi p te nō dele
bitur. Quādiu enim hic moꝛtaliter viuimus ſine
multo pctō eſſe non poſſumus.nam in multis of
fendimus omnes. Et cum ita ſit

13 Quis ē hō qui†timet dominū:le
gem ſtatuit ei in via quā elegit.

† timeat

¶[Quis eſt homo]ſcilʒ rationalis[qui timet do
minum]timoꝛe filiali quaſi dicat quiſquis ille eſt
magnus eſt .beatus eſt . [legem] euangelicam
ſeu fidei τ moꝛum [ſtatuit] id eſt obſeruandaʒ de
dit[ei]domin⁹ vt pſeueret τ ſpiritaliter i deo vi-

nat:⁊ ne impune peccet[in via]dei[quam elegit] i.libere apprehendit ⁊ in regula quam pꝛofeſſus eſt.ſ.timens deum.Ligat enim deus talē in lege ſua. Uel[quam]ipſe dñs[elegit]nobis incedēdū. Et poſtea ſubdit de pꝛemio.d.

14 **Anima eiꝰ in bonis demoꝛabit: ⁊ ſemē eiꝰ† hereditabit terram.**

[† hereditate poſſidebit.]

[Anima eius].ſ.legem dei obſeruantis[in bonis[gratie quaſi in delitijs:⁊ ſi non re tamen ſpe etiam in bonis gloꝛie futuris[demoꝛabitur] in pꝛeſenti. Delectatur eñ legi dei ſm interioꝛē hoīem cū celeſtibus deſiderijs inardeſcit ſpiritalibꝰ ſtudijs inheret:in bonis operibus ſe exercet[⁊ ſemē eius].i.bonum opus qđ quaſi ſeminat cum agit ⁊ vnde fructus colligitur[hereditabit terram].i. faciet eū terram viuentium hereditate poſſidere. Et inde illis tanta conſtantia. q: interim.

15 **Firmamentum eſt dñs timentibus eum:et teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis.**

[Firmamētū eſt dñs timētibꝰ eū]ne cedāt tētationibus:videt eñ timoꝛ eſſe infirmoꝝ:⁊ hō eſt mutabilis in ſe ⁊ fragilis:ſed firmat dñs timētē: q: timoꝛ dei dat firmitatem:humanus diffidētiā [⁊ teſtm̄ ipſius]eſt hoc[vt manifeſtet illis].i.manifeſtabit ſeipſum illis ſicut pꝛomiſit.q.d.pꝛomiſſio eius eſt etiā eis firmamentum.ſ.hoc vt videāt eū facie ad faciem. Merces laboꝛis noſtri eſt viſio dei:quē cū videbimus nihil vltra erit qđ queramus. Et ideo quicquid alij faciant.

[Merces laboꝛis nr̄i eſt viſio dei.]

16 **Oculi mei ſemꝑ ad dñz:†qm̄ ipſe euellet de laqueo pedes meos.**

[†q:]

[Oculi mei].ſ.coꝛdis.i.interioꝛis hoīs ſenſus ⁊ intētiones mee ſunt[ſemꝑ ad dñm]ſurſum ſpectantes:⁊ ideo nō timeo ꝑicula terrena[qm̄ ipſe] quē intueoꝛ:[euellet]extrahet[de laq̄o]timoꝛis ⁊ cupiditatis ac omniū vitioꝝ ⁊ tētationū[pedes meos].i.animi affectus ab hoc diuerſaꝝ tētationum laqueo. Nemo euellit niſi cuius intentio et deſideriū ad alta ſubleuat. Semper ergo homo intendat in oībus q̄ dei ſunt:⁊ deus eum de tentationibus ⁊ tribulationibus finaliter liberabit. Et q: ego reſpicio ad te o dñe ⁊ tu

17 **Reſpice in me⁊ miſerere mei:†q: vnicus et pauper ſum ego.**

[†qm̄ ps. lxxxv]

[Reſpice in me]⁊ in deſideriū meū pietatis affectu[⁊ miſerere mei]q: miſer ſum ⁊ locus eſt miſerie[q: vnicus]non per multa diſtractus vel vnicam ſpem in te habens[⁊ pauper]a mundi rebus vel[pauper]ſpiritu ⁊ humilis[ſum ego]. Uel[vnicus ⁊ pauper].ſ.ſolus ⁊ impotens reſpectu multitudinis demonum ⁊ ſatellitum ſuoꝝ. Ideo ſe vnicum ⁊ pauperem dicit vt dei miſericoꝛdiā ſibi conciliet. Unicus enim plus amatur:pauper plꝰ doletur. Et item ideo quia.

[Unicus ꝰamat]

18 **Tribulationes coꝛdis mei multiplicate ſunt: de neceſſitatibus meis † erue me.**

[† educ.]

[Tribulatiōes coꝛdis mei multiplicate ſūt].i. multis modis affligoꝛ.modo ꝑ tētationes demonū ⁊ vitioꝝ:mō ꝑ perſecutiōes hoīm maloꝝ.⁊ tot ſunt calamitates mūdi q̄ earū anxietas vſq; ad coꝛ ꝑuenit.⁊ o dñe[de neceſſitatibꝰ meis].i. tribulationibꝰ ꝑ quas neceſſe habeo trāſire[erue me] liberando. Aduerſa cōgrue vocat neceſſitates:q: neceſſaria ſunt oībus pie viuere volētibus. ⁊ hec neceſſe eſt eos tolerare vſq; in finē vt ſalui ſiāt. Et

19 **Uide humilitatem meam et laborem meum: et † dimitte vniuerſa delicta mea.**

[† remitte oīa peccata mea.]

[Uide humilitatē meā ⁊ laboꝛē meū] q: ꝑ aduerſa humiliatus in magno laboꝛe ⁊ tribulatione ſum.⁊ his purgatiōis mee flagellis placatus [dimitte vniuerſa delicta mea]tā moꝛtalia q̄ venialia. Uel[vide].i.gratā habe[hūilitatē meā].ſ.contriti coꝛdis:⁊ quā tribulationē (q̄ pena pcti eſt) humiliter ⁊ patienter tolero [et laboꝛem meum] in ſuſtinendo malos[et dimitte vniuerſa delicta mea vt ex tollerantia tribulationum et laboꝛum merear veniam delictoꝛum.

20 **Reſpice inimicos meos quoniaʒ multiplicati ſunt: et odio iniquo oderunt me.**

[Reſpice]etiā[inimicos meos] eos cōuertēdo vel repꝛimēdo.vel q: neſcimꝰ q̄d oꝛemꝰ ſicut opoꝛtet:fac de eis ſicut tu ſcis [qm̄ multiplicati ſunt] nō ſolū foꝛis infideles ſʒ etiā intus i eccl'ia falſi fratres:⁊ tot hoīm ꝑditio nō pōt eſſe ſine doloꝛe.q.d. attēdēdo eos me ꝓtege ⁊ mihi auxiliare[⁊ odio iniquo oderūt me]q: oderūt me diligentē ſe:⁊ q: nō vitia in me ſed ipſam naturā oderūt. Equum eñ odiū eſt cū oditur culpa ⁊ diligit natura. Iō

21 **Cuſtodi anima meā et erue me: non†erubeſcā: qm̄ ſperaui in te.**

[† cōfundar.]

[Cuſtodi animam meam] ab eoꝛum inſidijs et imitatione ne pereat[⁊ erue me]ab eoꝛum conſoꝛtijs ⁊ communione vt euadam[non erubeſcam]id eſt non confundar a pꝛopoſito cadendo ⁊ erubeſcenda committendo ſi foꝛte inſurgunt aduerſuʒ me ⁊ debes me exaudire[qm̄ ſperaui in te] nō pꝛeſumpſi de me:⁊ non eſt confuſio ſperantibꝰ in te. Cum aūt perfecti ſic ſe ſpei foꝛtitudine roboꝛant ceteros ad ſe per exēplū trahunt. vnde ſubditur.

22 **Innocētes⁊ recti adheſerūt mihi: † quia ſuſtinui te.†**

[†qm̄ †dñe]

[Innocentes]moꝛibus ⁊ ſibi ⁊ pꝛoximo[et recti]fide ⁊ coꝛde quos non frangit aduerſitas vel pꝛoſperitas[adheſerunt mihi]non ſolum pꝛeſentia coꝛpoꝛis ſed etiam conſenſiōe coꝛdis.et cel[illegible]

ren do ſunt mihi conformati: et hoc ideo[quia] non defeci a bono ſequēs malos ſed[ſuſtinui te] expectās diſcuſſionē vltimi iudicij ⁊ retributionē Qui innocēter viuunt:qui i celeſtē patriā appetunt:ſicut diſiungi a malis ita adherere cupiunt bonis vt ſeſe inuicē verbis ⁊ moribus edificent et bona ſua p charitatem ſibi cōicent quatenus i bono alter creſcat ex altero. Et tu

†redime †eius

†Libera deus iſrael: ex omnibus tribulationibus † ſuis.

[Libera o[deus iſrael].i.poplum quē ad tuas viſionem ⁊ ad te contemplandum pparaſti[ex oibus tribulationibus ſuis].ſ.ſpiritualib⁹ ⁊ corporalibus.i.nō ſolū ex his q̄ tollerat exterius:ſ; ēt ex his que patitur interius:vt magis quiete et deuote tibi poſſit ſeruire. Vel[ex oibus tribulationibus]pñtibus:ne in eis ſuccūbat:⁊ futuris ne eas incurrat. Oratio.

Libera nos ab oib⁹ anguſtijs noſtris mitiſſime deus q: ad te animas noſtras erigimus:obliuiſcere q̄s delicta iuuentutis ⁊ ignorantie prioris:⁊ ſi quid negligenter deliquimus clementer ignoſce. Per dñm.

Pſalmus de eccleſie/ſeu viri iuſti innocentia/et ſanctitate: eiuſque ne a propoſito moueat oratione. Pſalmus.xxv.

†ambulaui.

Iudica me dñe: qm̄ ego in innocentia mea † ingreſſus ſū: et in domino ſperās nō ifirmabor

Auctor pſalmi pphta Dauid. ¶ Titul⁹ hic eſt. Pſalmus dauid. Quaſi diceret ps ille attribuitur dauid.i.perfecto viro ⁊ excellentiori eccleſie mēbro ſupius deū oranti ⁊ hic oſtēdēti ſe eē ex auditū ⁊ diuina mia adeptū innocentiā ⁊ pfectionem:ac deuoti orāti ne a pposito ſuo dimoueaē: ⁊ hoc facit vt a quibus moraliter ſegregaē ab his etiam eternaliter ſeparetur. ¶ Materia:viri iuſti innocens ⁊ ſancta cōuerſatio:⁊ a conſortio malorū ſeparatio. ¶ Intentio:vt exemplo ſui doceat nos innocēter conuerſari:⁊ a cōſortio malorū ſeparari:iuſtiſq; iungi:q: ex conuictu mores formātur ¶ Snia in generali: pphēta in iſto pſalmo in perſona eccleſie vel cuiuſlibet perfecti:⁊ viri iuſti allegat ſuā innocētiā:⁊ deteſtaē iniquorū maliciam. atteſtaē inſup ſe in cultu dei ſedulū:⁊ petit cū impijs non dānari in ppetuū. ¶ Snia in ſpāli:videns ergo ille vir ſanctus bonos cū malis:grana cū paleis:orat in futuro localiter diuidi.d.[Iudica me dñe].ſ.iudicio diſcretionis.i.diſcerne me in futuro a malis loco a quibus in pñti l; ſimul]mecū ſint ſeiunctus ſum merito. Hoc aūt dicit nō ex pſūptiōe iuſticie ſue ſed ex certitudine mie dei ⁊ ſubdit meritū:]qm̄ ego in innocentia mea ingreſſus

Mores ex cōuictu formanē

ſum]vias vite inter peccatores innocēter vitā ducēdo:⁊ hoc dicit non ſe iactādo ſed grās agendo [⁊ in dño] nō in me ſperās]ne inter malos titubē [nō infirmabo:]deficiendo ab innocētia ⁊ cadēdo in pctm̄:ſed ſicut incepi ita diuino auxilio pſeuerabo:q: ipē dñs eſt mea fortitudo. Sed ne qd delictorū occultorū me lateat ⁊ in me remaneat.

Ps. xxxviij.

2 Proba me domine et tenta me: vre renes meos et cor meum.

[Proba me dñe].i.ſi q̄d in me eſt purgādum prius vires meas reſpice[⁊]tunc put ferre valeo [tenta me].i.tētari me pmitte notū me faciens: non tibi q: oia noſti:ſed mihi ⁊ alijs ne qd delicti in me remaneat ⁊ hic me corrigēs flagello filiorū vt ſpūs ſaluus fiat. ⁊ deinde[vre]igne ſcti ſpūs[renes meos].i.delectatōes.ſ.malas abſumēdo ⁊ bonas inflāmādo[⁊ cor meū].i.cogitationes.ſ. malas cōſumēdo ⁊ bonas illuſtrādo. Ac ſi dicat interioribus ⁊ exteriorib⁹ vitijs ſpiritale adhibe medicamētū hic ergo pfectus pcaē.tribulationes ⁊ tētationes ne q̄s de eis murmuret. Nec timeo cōſumi tribulatione vel tentatione.

3 Quoniam miſericordia tua āte oculos meos eſt:et complacui in veritate tua

[Qm̄ mia tua]q̄ nō ſinit tētari ſupra vires vel cōſumi[āte oculos meos].i.nō merita mea ſ; miam tuā tanq̄ fiduciā meā toto corde intueor:⁊ attendo:ita q nec ego mie nec mia mei obliuiſciē. quaſi diceret.diſciplinā tuā patienter fero:ſed vt miſerearis indeſinenter expecto[⁊]ideo iam[cōplacui]tibi.i.beneplacitū habui[in veritate tua] ſcȝ vindicte quā merui qui prius diſplicui in mēdacio culpe qua deliq̄. Et q̄ lapſus merui irā a te correptus inueni miam. Vel [cōplacui in vitate tua] pbādo que pbas ⁊ reprobando q̄ reprobas. Ex hoc autem apparet qm̄ in innocentia mea ingreſſus ſum.quia

4 Non ſedi cum conſilio vanitatis et cuȝ iniqua gerentibus nō introibo.

[Non ſedi cū conſilio vanitatis].i.tractū illorū vitaui ⁊ eis nō cōſenſi q̄ de terrenis ſemper cogitāt ⁊ loquunē:puidentes beati fieri in tēporalibus ⁊ tranſitorijs q̄ vana ſunt ⁊ iſtabilia ⁊ cā omnis iniq̄tatis[⁊ cū iniq̄ gerētib⁹ nō introibo] iniq̄s opibus cū ipſis me ingerēdo. Peruerſi eīm aut vane loquacitati vacant:aut iniq̄ opatiōi deſudant. Quo contra ſancti viri vt ⁊ verbo ⁊ facto habeantur innoxij:⁊ a vanitate reſtringunt linguas:⁊ ab iniquo opere conſeruant vitam. Et q: non ſatis eſt vitaſſe addit. Immo

Peruerſi vane loquacitati vacāt.

5 †Odiui eccleſiam malignantiū: et cum impijs non ſedebo.

†odio habui cōgregationē malignorū

[Odiui eccleſiam].i.congregationem ⁊ cōuen [illegible]

tiũ[malignãtiũ].i.maliciã ſuã ſtudioſe exaggerẽ-
tiũ:qb⁹.ſ.non ſufficit ꝙ ipi mali ſint niſi ẽt alios
trahãt:odiui[q̃dẽ in eis nõ naturã ſed culpã][ꝛ cũ
impijs][deũ nõ colẽtibus.Pietas em̃ ꝓpꝛie ꝑti
Pietas ad cultũ dei ꝑtiet. net ad cultũ dei [nõ ſedebo].i.placitũ non habe
bo:cozde eis conſentiẽdo vt placeat mihi qḋ eis.
Ab his em̃ oibus ꝗuis nõ cozpoꝛe tñ vita ꝛ mozi-
bus ſepatur eccleſia.Sed q̃ ab iniq̃s ſe ſepat:cuꝫ
quibus adiungitur audiamus Sed

6 Lauabo inter inocentes manus
ps.lxxij. meas: et circundabo altare tuuꝫ
domine.

¶[Lauabo].i.mundabo[inter innocẽtes]q̃ nec
ſibi nec alteri nocẽt[manus meas].i.opa.quaſi di
ceret.nõ ꝯſentiã ipĳs ſed poti⁹ cũ innocẽtibus ꝛ
inter eos mẽte ſemp ꝛ cozpe ſepe habitãs ꝛ ꝯuer
Manus opa ſignificãt. ſans penitẽdo mũda faciã opa mea.Manus em̃
opa ſignificãt[ꝛ circũdabo].i.virtutib⁹ et bonis
opibus oꝛnabo[altare tuũ dñe].i.mẽtẽ meã vel ſi
dem vbi deo vota offerunť:vbi pces ſundunť:q2
nõ eſt locus vi ſacrificij extra fidẽ catholicã q̃ eſt
in cozde:ideo aũt inter innocẽtes cõuerſabor.

†tue. 7 Ut audiam vocẽ laudis:† et enar
rem vniuerſa mirabilia tua.

¶[Ut audiã vocẽ laudis].i.diſcã ꝛ intelligã ab
eis ꝛ intus a magiſtra vitate qua voce ſis laudan
dus.ſ.quõ te laudã nõ me.vt.ſ.bonũ tibi nõ mihi
tribuã:ꝛ ex ipſo bono nõ de me ſed de te q̃ dediſti
pſumã.Ille ergo intelligit qualr̃ eſt laudandus
de⁹:q̃ q̃cquid boni agit a deo eẽ reputat:q̃cq̃d
vero mali facit a ſe eſſe nõ dubitat[ꝛ iam didice
ro][enarrẽ].i.exponã ceteris[vniuerſa].i.pcipua ꝛ
perfecta[mirabilia tua]coꝛpoꝛalia ꝛ ſpiritualia vi
ſibilia ꝛ inuiſibilia hominibus exhibita/docẽs ꝛ
eos te laudare.quia o

8 Dñe dilexi decoꝛem domus tue:
ꝛ locum habitationis gloꝛie tue.

¶[Dñe dilexi decoꝛẽ domus tue].i.bonos act⁹
q̃b⁹ decoꝛať dom⁹ tua.ſ.eccleſia:vel vtutes aiam
oꝛnãtes[ꝛ locũ hitatiõis gloꝛie tue].ſ.illos in q̃b⁹
habitans gloꝛificeris.i.locũ in quo gloꝛioſe habi-
tes vt nõ ſibi ſed tibi gloꝛia deť:q̃ a nõ ſuam ſed
Greg. tuã gloꝛiã q̃rũt vel aiam virtutibus oꝛnatã.Vñ
Grego.Domus quippe dei non ſolũ ſancti ange
li ſed etiã nos ſumus quoꝝ mẽtes inhabitare di-
gnatur.Et q2 electus quiſq; ꝗtũcũq; pficiat ad
huc repꝛobari foꝛmidat miſericoꝛdem deũ humili
ter exoꝛat.d.

9 Ne perdas cum impijs animaꝫ
meam:ꝛ cum viris ſanguinuꝫ vi
tam meam.

¶[Ne pdas].i.ne pdi pmittas in futuro[cũ im-
pijs][o][deus].i.cũ male ſe hñtib⁹ erga deũ ꝛ cum
odiẽtibus[aiaꝫ meã].ſ.dilexit decoꝛẽ dom⁹ tue[ꝛ
cũ viris ſanguinũ vitã meã]in pñti.i.cũ hoib⁹ ma
le ſe hñtibus erga ꝓximũ ꝛ eũ odiẽtib⁹.De qui
bus dr̃:Qui odit fratrẽ ſuũ homicida eſt.Et ita
impij ꝛ viri ſanguinũ illi accipiunť q̃ contra duo ſ.Joh.iij
mãdata charitatis agũt:ꝛ ſic domũ dei q̃ duob⁹
pceptis dilectiõis.ſ.dei ꝛ ꝓximi decoꝛať ꝗtũ3 in
ſe eſt dehoneſtant ꝛ maculant.

10 In quoꝝ manib⁹ iniq̃tates ſunt:
dextera eoꝝ repleta ẽ munerib⁹.

¶[In quoꝝ manib⁹].i.opibus[iniq̃tates ſũt]
q2 eoꝝ opa ſunt iniqua ꝛ ip̃ pati ſunt iniq̃ agere
[dextera eoꝝ repleta eſt munerib⁹]q2 ſi q̃d boni
agũt ꝓ munerib⁹ faciũt/pecunie vel laudis hũa
ne vel timoꝛ[quo timẽt diuitẽ vel potẽtẽ offende
re.Hi ſunt q̃ ſapiam ſuã vendũt:ꝓ iuſticia pciũ3
accipiũt:ipſis ẽt ſpiritalib⁹ ſtudijs q̃nq; deſudãt
vt terrenũ aliq̃d congrãt.in acq̃rẽdis lucris inſi-
ſtũt ardẽti ſtudio:circũq̃q; exq̃rũt vt dextera eo
rũ repleať munerib⁹.Ita illi mũerib⁹ ſũt ditati.

11 Ego autẽ in inocẽtia mea † igreſ † ambulaui.
ſus ſũ:redime me ꝛ miſerere mei.

¶[Ego aũt]ſine flagitio ꝛ facinoꝛe[in innocẽtia
mea ingreſſus ſum]inter pctõꝛes.i.diuitijs inno-
cẽtie ꝛ ſpũalib⁹ theſauris ditat⁹ ſum ꝛ iõ[redime
me].i.tãꝗ redẽptũ libera me a malis[ꝛ miſerere
mei].i.nõ deſerat me mia tua in huius vite picu-
lis quã vix aliq̃s tranſit ſine culpa:ſed in oib⁹ me
comitetur faciẽdo mecũ:nõ ſm merita mea ſ3 ſm
miam tuam.Et debes quia.

12 Pes meus ſtetit in † directo:in † rectitudine.
eccleſijs benedicam te domine.

¶[Pes me⁹]ſpũalis.ſ.affect⁹ q̃ facile labi ſolet
ꝛ ẽt cozpoꝛalia[ſtetit i directo].i nõ receſſit a iuſti
ſticia tua ꝛ pmãſit ꝯtra oia ſcandala imobilis:q2
tã affectiõe ꝛ dilectiõe ꝗ greſſu ꝛ ope nõ receſſi a
rectitudie:ꝛ ſi ſcãdalis ꝯcuſſus eſſem vndiq;.In
hoc ergo oñdit ſe diligere deũ:deinde ſubiicit ẽt
de dilectione ꝓximi:dicẽs[in eccleſijs]ꝛ ſanct[cõ
gregationibus ꝛ in oi ꝯuẽtu fideliũ[bñdicam te
dñe]de tuis bñficijs mihi a te collatis:nõ ſolum
lingua et vocibus ſed etiam vita et moꝛibus et
laudando vt alij mea doctrina et exemplo ſimili
ter infoꝛmentur ad benedicendum.Hoc eſt eniꝫ
in eccleſijs benedicere deum:ſic viuere vt per mo Bñdicere deum quid eſt.
res cuiuſq; benedicatur dominus.Qui enim be
dicit domino lingua/ꝛ non factis non vere,bene-
dicit. Oꝛatio.

Largire domine miſericoꝛdiam tuam fa-
mulis ſupplicibus:et fac nos in tua veri
tate deuotos:vt factis per innocentiam
reſtitutis liberari mereamur ab impijs. Per
dominum.

Pſalm⁹ de foꝛtitudine ꝛ ꝯſtãtia
in aduerſis:ꝛ tentatiõibus vite p
ſentis:ac de ꝓfectu ꝛ pſeuerãtia
in virtutib⁹ ꝛ bonis. ps.xxvi.

DOmin⁹ illuminatio mea et ſalus mea: quem ti‑mebo.

¶ Aucto: pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finē pſ dauid pꝰꝗ̄ liniretur ſcdo. Hoc eſt pſ iſte dirigēs nos in finē future cōſumatiōis attribuit̄ dauid.i.cuilibet fideli manu forti.pſalm⁹ in.ꝗ̄ agēs ꝺ hoc qꝺ eſt illi fideli priuſꝗ̄ liniret̄ ſcdo.i.ante ꝑfectā vnctionē. Sicut em̄ dauid poſt ṗmā in domo pr̄is vnctionē in ſignum regni factā hoſtes habuit anteꝗ̄ in hebzon in regem vngeret̄ ſcdo: nec cōfirmatus eſt in regno donec ſaule deuicto: ſic fidelis qꝫſ poſt ṗmā vnctionē baptiſmi qn̄ accipit pignus ſpirit⁹ hꝫ hoſtes an̄.ꝗ̄ ſcdo vngat̄ ſcꝫ poſt hāc vitā qn̄ immoztalitatem ꝛ impaſſibilitatem cōſequit̄: ꝛnunꝗ̄ cōfirmabitur in regno donec diabolo penit⁹ ſupato. Fidelis ergo pzima vnctione vnct⁹ tanꝗ̄ xp̄i tyro hic loquitur optās vt ſcdam vnctionē ꝯſequat̄. Qꝺ ergo ſupza oſtendit ſe exauditū ꝛ perfectionē ꝯſecutum ozauitꝗ̄ne a pzopoſito ſuo dimoueret̄ hic ſe ip̄m ꝛ ſuo exēplo vnūquēꝗ̄ q̇ pignus ſp̄ūs accepit cōfoztat.vt ſi btūs eſſe deſiderat in tētationibus vite p̄ſentis viriliter agat: ac pōd⁹ diei ꝛ eſtus longanimiter ſuſtineat. ¶ Materia in aduerſis ꝛ tentationib⁹ vite pzeſentis foztitudo ꝛ cōſtātia: ac in virtutibus ꝛ bonis ꝑfect⁹ ꝛ perſeuerantia. ¶ Intentio: ſuo exēplo vnumquēꝗ̄ exhoztari ad iſta: ꝛ a deo ipetrare ꝛ obtinere ozatione deuota. ¶ Sn̄ia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona eccl'ie vel cuiuſlibꝫ viri fidelis ꝛ iuſti confitet̄ ſe deū metuere ꝛ nullū aliū fozmidare: ac cōſtanciā cōtra inſult⁹ aduerſariozū ſe habere. Itē pzofitetur ſe habere deſideriū ꝛ conatū pzoficiendi ꝛ perſeuerandi in bonis vt pertingat ad pzemiū regni celeſtis. ¶ Sn̄ia in ſpeciali: fidelis ergo pzima vnctiōe inunctus tanꝗ̄ tyro xp̄i ait. [Dn̄s] habitās in me qui illuminat oēm hoiēꝫ venientē in hūc mundū eſt [illuminatio mea] ꝯtra ignozantiā. Illuminat em̄ me cōferendo mihi lumē naturale ad cognitionē agendoꝝ ſupaddēs lumen gratie ad cognitionē ſperandoꝝ [ꝛ ſal⁹ mea] cōtra infirmitatē vt iā poſſim reſiſtere peccatis: q: eius eſt ſaluare in omnib⁹ tētationib⁹ ꝛ tribulationib⁹ ꝛ in futuro ipſe eſt vera noſtra ſalus ꝛ beatitudo perhennis [quem] ergo aliū [timebo] ſub tanto domino. quaſi diceret nullum. q: nullus poteſt contra eum. Quē em̄ aīa timeat in qua deus habitat.

2 **Dominus pzotectoz vite mee: a quo trepidabo.**

¶ [Dn̄s] eſt pzotectoz vite mee].ſ.gratie que dicitur vita fideliū: ſicut vita nature dicit̄ brutoꝝ culpe demonū. gloꝛie angeloꝝ. quia vitā virtutum quam mihi dedit etiā protegit dn̄ oēs impet⁹ ꝛ inſidias repellit: ſine cuius ꝓtectione omnia dona eius perduntur [a quo] igit̄ alio [trepidabo] quaſi diceret a nullo ad potentiſſimum em̄ omniuꝫ pertineo. Si ergo deus illuminat hominem vt recta videat/ ſi ſanat vt recte quiꝺ viderit opere cōpleat. Deinde ſi pzotegit ne tentat⁹ cadat: quid reſtat quod fozmidare debeat? Unde ꝛ ſubditur.

3 **Dum † appzopiant ſuper me nocentes: vt edant carnes meas.** † appzopinquāt.

¶ [Duꝫ appzopiant ſuper me]. ideſt appzopinquant et accedunt contra me [nocentes] voti ſuo et ſi non effectu. ideſt dum me inuadunt et obſident inimici volentes nocere mihi [vt edant carnes meas] vel me in carne affligendo et occidendo: vel in carnalibus deſiderijs nimis delectando et ſe paſcendo: vel bona mea deuozando. Crudelitas inimicozum hic notatur qui carnes lacerant: animas ledere non valentes: et ideo non ſunt timendi: quia eo ipſo infirmantur ꝛ cadunt quo ad interioza animi irrumpere non poſſunt. Unde ſubditur.

4 **Qui tribulant me inimici mei ipſi infirmati ſunt ꝛ ceciderunt.**

¶ [Qui tribulant me] perſequendo vel tentando [inimici mei] cozpozales vel ſpirituales [ipſi infirmati ſunt] a pzopzijs viribus ꝛ debilitati in ſemetipſis et inefficaces erunt in hoc quod intendunt [et] victi [ceciderunt] a potentia et poteſtate nocendi ne tantum nocere poſſint quantum velint: poteſtate diuina me pzotegente et eos deficiente. Nihil ergo niſi dominū timeamus: et quicquid alius fremat vel ſuperbiat contra nos non curemus. Si enim deus pzo nobis quis contra nos? Ideoꝗ̄ accepta tanta fiducia. Roma. viij.f.

5 **Si cōſiſtant aduerſuꝫ me caſtra: non timebit coꝛ meum.**

¶ [Si] deinceps [conſiſtant]. ideſt circumueniāt [aduerſum me caſtra]. ideſt conſpirans contradicentium et aduerſantium multitudo ꝛ foztitudo [non timebit coz meum] in deo pzotectoze confirmatum licet cozpus occidant. quaſi.d. Si impiorum exercitus: ſi vitiozū impetus: ſi demonioꝝ cetus collectis viribus omnibus atꝗ̄ acie ozdinata cōſurgat: nihil coz dubitat qꝺ oīpotens deus illuminando/ ſanando/ pzotegendo cōfirmat. Dn̄s enim bellatoz foztis ipſe pzo me pugnabit.

6 **Si † exurgat aduerſuꝫ me pzeliū: in hoc ego ſperabo.** † inſurgat in me bellum.

¶ [Si] etiam [exurgat] ſubito vel in immenſum creſcat [aduerſum me pzelium] ſcilicet inſultus ꝛ conflictus vel perſecutio inimicozum pzedictozuꝫ vt me debellare velint et contere: non ſolum nō timebo ſed etiam [in hoc] pzelio [ego] cui deus pzotectoz eſt [ſperabo]. ideſt ex hac occaſione certiozem et firmiozem confidentiam capiam de diuini auxilij experimento. Uel [in hoc] ſcilicet in domino [ego ſperabo]. ideſt ſpem victozie et remunerationis eterne habebo in domino. Et merito quia.

7 Unam petij a domino hãc requi-
ram: vt inhabitem in domo dñi†
omnibus diebus vite mee.

†omnes dies.

¶[Unã].ſ.rẽ.i.vnũ ſcʒ ipʒ deũ vbi more hebraico vtitur adiectiuo feminino p ſubſtantiuo neutro [petij a dño] pre ceteris. Mali quidẽ multiplicia querũt ego tantũ vnã z[hanc requiraʒ]ſupplicã-do inſtanter et perſeueranter pro obtentu ipſius ſcʒ[vt] qui nunc ad tempus habito in tabernacu-lo tandẽ [inhabiteʒ].ideſt perſeueranter habiteʒ [in domo domini] nõ manufacta ſed eterna in ce-lis [oibus diebus vite mee].i.eternaliter vbi non ſũt dies mortẽ O vna dulcis quã me de te ſatiabis

8 Ut†videam voluntatem domini
et viſitem templum eius.

†cõtempler delectationẽ dñi et ptegar a tẽplo ei⁹

¶[Ut]ibi[videã voluntatẽ dñi] ſicut eſt q̇ maxi-me apparet in facie.i.vt cõtẽpler ſpeciẽ eius deſi-derabilẽ z videã eũ facie ad faciẽ vbi voluñtas dei et q̇d velit plene cognoſceẽ. Hic eñ voluntas ali-qua hominis a voluntate dei diſſentit: ſed ibi in nullo diſſentiet. Unde dicitur. Fiat voluñtas tua ſicut in celo z in terra[z viſitem].i.cũ deſiderio et frequẽtia videã. z interiori mẽte frequẽtẽ[tẽpluʒ eius].i.eccl'iam electorũ z celeſtis curie cõuentuʒ fidenter autem peto z ſpero illud peruenire.

Matth. vi.b.

9 Quoniam abſcondit me in taber
naculo ſuo in die malorum†: pro
texit me in abſcõdito tabernacu
li ſui.

†meorũ

¶[Qm̃ abſcõdit me]militãtẽ ſibi ne me tẽtatio-nuʒ ꝓcelle obruerẽt[in tabernaculo ſuo].i.in pſen ti eccl'ia in qua militamus[in die maloz].ſ. hoim ideſt in die z vita pñti vbi mali florẽt: vel in tpe tẽ tationũ quib⁹ mortalis vita ſubiacet[protexit me] ad ſalutẽ ne lederer in aia licet corpus affligereẽ [in abſcondito tabernaculi ſui].i.in chriſto per fi-dem quo eſt ſctũs ſctõz z abſcõditum ecclesie ſpi-ritualis: ſicut ſancta ſanctorum ſunt abſconditũ eccleſie materialis in quo vita noſtra abſcondita eſt. quem mox vocat petram.

In petra exaltauit me: et nunc†
exaltauit caput meum ſuper ini-
micos meos.

†ecce io.

¶[In petra].i.in xp̃o nõ tm̃ protexit ſed z[exal-tauit] a terrenis cupiditatibus ſublimando: z de virtute in virtutẽ ꝓgredi faciendo[me]fundatum ſupra petrã. Pri⁹ ergo in xp̃o protexit eũ a malis deinde exaltauit in bonis[z nũc]dñi dies malorum eſt[exaltauit caput meũ.i.mentẽ meã][ſup inimi-cos meos].i.ſuper vitioſos appetit⁹ q̇ me ſepe hu miliabãt ne celeſtia contẽplarer vt nullis iã vitijs vel aduerſitatibus ſuccumbam ſed ſuperem non deficiendo. Et quia ſic exaltauit ideo.

11 Circuiui et immolaui in taber
naculo eius hoſtiam † vociſera-
tionis: cantabo et † pſalmum di-
cam domino.

†iubilationis. †pſallã.

¶[Circuiui].i.oia beneficia recogitaui z mecũ pertractaui[et non ingratus. immo laui]offeren-do pro gratiaz actiõe [in tabernaculo eius] .i.in eccleſia toto orbe diffuſa[hoſtiã vociferatiõis]vel iubilatiõis.i.laudis: in effabilis cũ magna deuotio ne z contritiõe cordis. z de reliquo[cãtabo].ſ.iocũ ditate ꝯtẽplatiõis[z pſalmũ dicã].i.operabor[do mino].i.ad honorẽ dñi. Cant⁹ eñ pertinet ad io-cũditatẽ laudis: pſalm⁹ ad exercitiũ bone opatio nis.q.d. voce corde z ope laudes deo annũciabo: ſic eñ laus nr̃a accepta eſt deo noſtro. Ideo

Cãt⁹ ad iocũditatem ptinet laudis.

12 Exaudi domine vocem meam qua
clamaui ad te: miſerere mei et
exaudi me.

¶[Exaudi dñe vocẽ meã].i. orationẽ tã mentalẽ q̃ vocalẽ[qua clamaui]forti intẽtiõe[ad te]pro me rendũ z pro illa vna[miſerere mei].i. miſericordi-ter mecũ age[z exaudi me]precẽ meã ꝯcedẽdo.q. d.ex miſericordia tua exaudi me: vt merear in illa vna eſſe. Preces inculcat q2 q̃diu in dieb⁹ malo rum ſumus oratio noſtra ceſſare nõ debet. trãſiet oratio ſuccedet laudatio. tranſiet fletus ſuccedet gaudium. Et merito me exaudies quia

Miſerere.i. miſericorditer agere

13 Tibi dixit cor meum: † exquiſi-
uit te facies mea: † faciem tuam do
mine requiram.

†q̃ſiui vultum tuum. † vultuʒ tuum.

¶[Tibi]qui ſol⁹ occulta intelligis[dixit cor meũ] ideſt deſideriũ cordis mei: hoc eſt oratio mea non in ſolis labijs eſt ſʒ in corde prolata. z [exquiſiuit te]non aliunde extra te[facies mea].i.intentio mea mens mea .in qua me cognoſcis: z q̄ vultu quan doq3 deſignaẽ[faciẽ tuã].i.pſentiã [dñe]pſeuerã ter[requirã]non mũdi gloriã: nõ diuitias: nõ deli tias: facies tua viſio tua q̄ ẽ vna mihi eſt i deſide-rio: q2 inter oia nihil ita p̃cioſum inuenio. Ut aũt inueniã qđ q̃ro: tu dñe

Orõ nõ ſolum in labijs eſt ſed et in corde.

14 Ne auertas † faciem tuam a me:
ne declines in ira a ſeruo tuo.

† vultuʒ tuum.

¶[Ne auertas]et abſcõdas nunc[faciẽ tuã]ſcʒ gratie tue[a me]tãq̃ nolens mihi fauorẽ et gra tiã impendere ſed ꝓpiciata facie me reſpice: et ſi a pctis meis faciẽ vindicte auertas vt ea nõ puni as[ne declines in ira a ſeruo tuo] ſcilʒ tanq̃ ex de ſpectu recedendo abeo: et loquiẽ de ſe tanq̃ de a-lio. Rogat vt eum hic corripiat non vt ab illo cũ ira ſine correctione et venia diſcedat: et vt illa ge-rat a quibus non declinet ſed vultu propicio re-ſpiciat. Sed

15 Adiutor me⁹ eſto ne derelinquas
me: neq3 deſpicias me deus ſalu-
taris meus.

¶[Adiuto:] ⁊ cooperato: [meus eſto] vt pficiat ⁊ perſeuerare valeā in bono: q: ego mihi nō ſuffi cio. ⁊ ideo p:eco: [ne derelinquas] [me] ne cadam ⁊ incidam in peccatum quia ſine te deficio. q. d. incе ptum ne intermittas: in viam me poſuiſti ſed ab errabo ſi me relinquis [neq; deſpicias me] ate abij ciendo ne pereā: q: tu [deus] meus es qui me crea ſti. ⁊ [ſalutaris meus] qui me redemiſti. q. d. fru ſtra creaſti ⁊ recreaſti ſi me deſpicis. ⁊ hoc neceſſa rium eſt mihi nō habēti adiutoriū extra te.

16 Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem aſſumpſit me.

¶[Quoniam pr̄ meus] .ſ. mundus vel diabol⁹ [et ma ter mea] .ſ. ſocietas malo:ū vel carnalis cōcupiſcē tia que me genuerūt ⁊ quo:ꝝ eram imitato: [dere liquerunt me] querentē te ⁊ cōtēnētes ſe. q. d. iſta dereliqui ſeparat⁹ ſum ab eis cū id qđ quero da re non poſſent. [dñs aūt] qui pōt mihi dare et mo do neceſſaria [aſſumpſit me] vt pater q: condidit quia vocat: quia iubet: quia regit: et vt mater: q: lactat: quia nutrit: quia fouet: quia continet. Et quia tendo ad te ideo

†cō ſtitue. 17 Legē† pone mihi dñe in via tua: et dirige me in ſemita recta propter inimicos meos.

¶[Legē] ⁊ regulā viuendi [pone] et da [mihi] ten denti ad te o [domine in via tua] ſcilicet mandato rum tuo:um que me dirigat ⁊ non ſinat aberrare a mandatis tuis. et vlterius [dirige me in ſemita recta] .ſ. ꝯſilio:ꝝ ⁊ in rectitudine anguſtiarū vt re cte icedā ⁊ nō declinē ad dexterā vl' ad ſiniſtrā. ⁊ hoc rogo [p:opter inimicos meos] viſibiles ⁊ inuiſibi les cauendos qui inſidiari non ceſſant vt me ad iniquitatem ſiue erro:em trahant. Et

18 Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam inſurrexerunt† in me teſtes iniqui: ⁊ mentita eſt iniquitas ſibi.

†mihi

¶[Ne tradideris me] .i. animā meā: vt ſi co:p⁹ occidūt vel animam non occidant [in animas] .i. in voluntates. nō dico in man⁹ [tribulātium me] ⁊ mihi aduerſantium. i. ne ſinas animos eo:ū la tiari de malis meis vt conſentiā eis [qm̄ inſurrexe runt in me] .i. cōtra me [teſtes iniqui] .ſ. detracto res ⁊ adulato:es mihi ⁊ de me falſa dicētes vt mo neant ⁊ reuocent me a te [et mētita eſt iniquitas] emphatice ideſt iniquus teſtis [ſibi] .ideſt ad dā num ſuum non meum: q: mendacium malo:ū ſibi vertitur in penā: ſanctis vero in glo:iā. Omne eīm peccatum in ſuum redit aucto:em: ſed inter om nia pericula deo dirigente. ego

Peccatū omne in ſuū redit aucto:ē.

19 Credo videre bona domini: i terra viuentium.

¶[Credo] .i. indubitanter ꝯfido [videre] .ſ. p ex perientiam [bona dñi] q̄ ſunt vera ⁊ eterna nō trā ſito:ia [in terra viuētiū] vbi null⁹ mo:it: null⁹ loc⁹ falſitatis eſt. ſ. in vita beata q̄ eſt eterna: q: pign⁹ nr̄m ibi habemus qđ eſt xp̄s. Terra dicta eſt p ſi militudinem. p:opter ſui ſoliditatem: ſtabilitatē et permanentiam: vbi nullus perit ſed ſemp pma net et beate viuit. Et in hac ſpe confo:tans ſeipſū loquitur ad ſe tanq̄ ad alium. q. d. Certus ſū de illa vna ⁊ ſi tardum eſt hoc amanti.

Terra q̄ re dicta ē vita eter na.

20 † Expecta dominū viriliter age et confo:tetur co: tuum: et ſuſtine dominum. †ſuſtine

¶[Expecta dñm] ſecure q̄ nō fallit bona ab eo ſperādo ⁊ p:eſtolādo: ⁊ vt ꝯſequaris nō remiſſe ſed [viriliter] ⁊ fo:tit [age] ⁊ opare de bono in melius p:oficiendo [et] ne laſſeris [confo:tet co: tuū] non deſperatione deficiendo: ⁊ co:de cōfirmatus ſi ma la eueniāt [ſuſtine dñm] tribulationes patiēter et perſeuerāter p:o eo vſq; in finē ſufferēdo vt bene viuēdo ſis iuſtus ⁊ patiēdo pfectus. Ubi nota q quattuo: ſunt q̄ nr̄am ſpē euacuāt. ſ. diuturnitas tēpo:is: cōtra qđ dr̄. expecta dñm. i. illud qđ cre dis ⁊ ſperas de domino. Difficultas bone actiōis cōtra qđ dr̄. viriliter age. Puſillanimitas mētis cōtra qđ dr̄ ꝯfo:tet co: tuū. Acerbitas tribulatio nis ꝯtra qđ dicit. ⁊ ſuſtine dñm. ideſt illud qđ pa teris p:o domino ⁊ a domino. O:atio.

Spem vite eter ne eua cuāt q̄t tuo:.

Defenſa nos a caſtris ⁊ p:elijs inimici ad iuto: oīm deus: vt in domus tue perpe tuitate durātes mereamur vultū tuum ſpūali contēplatione ſuſpicere. Per dominum.

¶Petitio xp̄i vel eccl'ie p:o liberatione ab iniquo:ū tribulatione: ⁊ gratiarū actio deuota p ſua exauditione. Pſalmus.xxvij.

Ad te domine† clamabo deus meus ne † ſileas a me: nequando taceas a me: et † aſſimilabo: deſcendentibus in lacum.

†clama ui. †taceas †ero ſi milis.

¶Aucto: pſalmi dauid pppheta. ¶Titul⁹ ē eſt. Pſalm⁹ ipi dauid. Attribuit eīm dauid ſignifica to. i. xp̄o i ꝯflictu paſſiōis poſito: vl' iuſto in affli ctiōe ꝯſtituto ſuadēti id qđ ſup:a. ſ. vt qſq; fide lis ſui exēplo aduerſa toleret et nō in ſe ſ; in deo cōfidat ſi cū eo regnare voluerit. ¶Materia pe titio liberatiōis xp̄i vl' iuſti ab iniquo:ꝝ liberatiō bus. ¶Intētio. monere fideles aduerſa patiēter tolerare: ⁊ co: ſuū in dño ponere ſi volūt cū xp̄o re gnare. ¶Sn̄ia in generali: pppheta in iſto pſalmo in pſona xp̄i vel cuiuſlibet iuſti poſiti in afflictiōe mētis vel co:po:is petit deuote diuinit⁹ liberari et ſentiens ſe a dño exauditū ſtudet ei deuote re gratiari. ¶Sn̄ia in ſpeciali. Chriſt⁹ itaq; ſm q

homo proponens ſe exēplū iuſtis humiliter ad pa
trē ait. [ad te] o [dñe clamabo] .i. ex toto ⁊ magno
deſiderio ⁊ affectu ī afflictiōe mea orabo. ⁊ tu [de⁹
meus ne ſileas a me] xp̄o in reſurrectiōe: ſed rñde
mihi annuendo ⁊ reſuſcitando. et [neqñ] .i. nec ad
horam [taceas a me] in paſſione ſed clarifica prote
gēdo [et] ſi ſilueris aſſimilabo:] .i. ſimilis ero alijs
hominibus [deſcendentibus in lacū] idest in miſe
riam huius vite vel infernum. Vel [ne ſileas a me]
chriſtiano quantum ad exteriorem eruditionem
[neqñ taceas a me] quātum ad interiorē inſpira
tionem [et] ſi ſilueris vel tacueris remotus a me
tunc [aſſimilabo: deſcendentibus in lacum] gehē
ne ⁊ profunde miſerie: idest peribo: q: deū ſilere et
tacere noſtrum perire eſt. Sed

†ora tionis. 2 Exaudi domine vocem †depreca
tionis mee dum oro ad te: dū ex
tollo manus meas ad templū ſan
ctum tuum.

[Exaudi dñe vocē depcationis mee] cordis de
uote precantis. [dñi] .i. q: [oro ad te] .i. ne differas
me exaudire. ⁊ [dñi] .i. q: ego xp̄us [extollo manus
meas] in cruce [ad] conſtruendū [tēplū ſanctum
tuū] .i. eccl'iam. q̄ſi diceret. hoc facio ad edificādū
eccleſiam vt ſit templum ſanctum tuum: ⁊ ad ſa
lutem illorum qui ſiunt templum tuum. Vel [dñi]
ego chriſtianus [extollo manus meas ad templū
ſanctum tuum] ſcilicet ad celū quia eſt conſuetu
Fideliū cōſuetu do. do fidelium eleuatis ad celum manibus depreca
ri dominum. Inde enim ſperamus auxilium vbi
nota ad eterna debere opera noſtra deferre non
ad terrena deprimere. Et

†alia lrā nō habet me. †cōperdas. 3 Ne ſimul tradas †me cū peccato
ribus: ⁊ cum operantibus iniqui
tatem: ne† perdas me.

[Ne tradas me] in mortem ſimul [cum pecca
toribus] .i. ea intentione ⁊ eo voto quibus illi [⁊ cū
operantibus iniquitatem] ſcilꝫ mortem meā [ne
perdas me] dānando velut reū ſupplicij. idest ne
hoc modo moriar quo moriuntur operarij iniqui
tatis. Ora et tu fidelis ne ſimul tradaris cum pec
catoribus: ne eorum cum quibus habitas prauis
moribus corrumparis: ⁊ cū operantibus iniquita
tem ne ꝑdaris ne videlicet cū iniqꝫ pereas quorū
perſecutionē tēporaliter toleras. Et nō ſolū ſunt
iniqui actu ſed etiam lingua. vnde ſubditur.

†cum bis. †loquūt †ſuis. 4 †Qui loquuntur pacē cum pro
ximo ſuo mala autem †in cordi
bus †eorum.

[Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo] per
carnem et per immenſam miſericordiā ſcilicet me
cū dicentes. Scimus quia a deo veniſti magiſter
[mala autem] ſcilicet odij proditionis ⁊ homicidij
ſunt in cordibus eorum] cogitabant enim vt ieſū
dolo tenerent ⁊ occiderent quaſi diceret / bona et
pacem ſimulant labijs ſed mala ⁊ fraudes habēt
in cordibus. ꝙ multi tales inueniuntur in eccleſia
dei qui perſequuntur corpus chriſti. hi ſunt qui ve
niunt in veſtimentis ouium intrinſecus autē ſunt
lupi rapaces Et q: ipſi tales ſunt

5 Da illis ſm opera †eorū: ⁊ ſꝫ †ne
quiciam adinuentionum ipſorū. †ipſorū. †malignitatē affectionum.

[Da illis] ſcilicet malis mercedem condignā
[ſm opera eorum] idest ſm meritum operum ſuo
rum [et ſm nequitiam adinuentionum ipſorum]
idest ſm ꝙ intenderunt non ſm qđ inde ꝓuenit.
Ac ſi diceret nō ſm vtilitatē q̄ ex eorū operib⁹ pro
ceſſit recipiāt: ſed ſm nequitiā quā ſe ad vtilitatē
ſuam ſtudioſe inueniſſe putabāt. Nō optat q̄ di
cit ſꝫ qđ eis immineat p̄dicit. vel optat iuſticiā de
in hoc ſeruari q: hoc iuſtum eſt vt ſm modum cul
pe ſit retributio pene. Sequitur ergo.

6 Secundum opera manuū †eo
rū tribue illis: redde retributio
nem eorum ipſis. †illorum da eis.

[Secundum opera manuum eorum] idest ſm
voluntatem ⁊ meritum operum ipſorum [tribue il
lis] licet quod fecerat profit ad ſalutem alijs. per
opera manuum vult deſignari excellentē iniquita
tem quā fecerāt in mortē dñi [redde retributionē
eorū ipſis] .i. q: mala pro bonis retribuebāt mihi
redde eis vt ſicut fallaciam ꝓ veritate mihi red
debāt ita fallatia eorū ipſos fallat. Bñ dicit retri
butionē q: cū xp̄us eis bona feciſſet ipſi ſibi mala
retribuebāt. Ideo autem ſic retribue eis.

7 Qm̄ nō intellexerūt opera domi
ni: et in opera manuū ei⁹ deſtru
es illos ⁊ non edificabis eos.

[Quoniā nō intellexerunt] idest intelligere no
luerunt [opera domini] ſcilicet magis occulta q̄
operatus eſt per filium ſicut eſt ꝙ eum incarnari
fecit de virgine. ꝙ cum miſit pro noſtra redēptio
ne [et in opera manuū eius] ſcilicet manifeſta mi
racula que per filium pater faciebat. mali etiam
chriſtiani opera intelligere nolunt per chriſtū fa
cta: q: ſalutem ſibi oblatam reſpuunt ⁊ contēnūt
Ideo [deſtrues illos] idest depones a potentia vt
nihil mihi noceant amplius. Deinde de ſua exau
ditione gratias agit. d.

8 Benedictus dñs: quoniā exaudi
uit vocem deprecationis mee.

[Benedictus] ſit [dñs] ⁊ gratias illi: ⁊ cauſam
gratiarū ſubdit dicēs [quoniā exaudiuit vocē de
precatiōis mee] annuendo mihi qđ deprecatus ſū
tā pro mea glorificatiōe ꝙ eorū depoſitiōe. Quo
tiens exaudimur a domino debem⁹ illū benedice
re. non enīꝫ habet homo qđ retribuat dño pro tā Nota.
tis beneficijs niſi benedictionē ⁊ laudē nemo au
tem in donis dei ſit beatus ſi donāti extiterit ingra
tus. Quomodo autē exauditus ſit oſtendit per
hoc quod ſubdit.

9 **Dominus adiutoꝛ meus et pro-
tectoꝛ meꝰ:et in ipſo ſperauit coꝛ
meum et adiutus ſum.**

¶[Dñs] eſt[adiutoꝛ meus]in reſurrectiōe ⁊ ad bene opandū[⁊ ꝓtectoꝛ meus]in paſſione: et ne ledar a telis ꝑſequētiū[⁊ i ipō ſperauit coꝛ meū] i.mēs ⁊ rō mea[⁊]iā[adiutus ſum]eo qd vere ⁊ ſine heſitatione ſperaui. Ad hoc oipotēs deus nos adiuuat in bono ⁊ ꝓtegit a malo vt ſpē noſtram conſtituamus in ipſo. Quanto aūt fidētiꝰ in ipſo ſperamus tanto ab ipſo adiuuamur vberius. vñ fit vt ꝑ dei adiutoꝛiū ſpes in nobis gñetur:⁊ deinde per ſpei meritum adiutoꝛiū augeatur. Et oſtēdit in quo adiutus ſit.d.

10 **Et refloꝛuit caro mea:⁊ ex volun-
tate mea confitebor† ei.** †illi.

¶[Et refloꝛuit caro mea]in reſurrectiōe q̄ defloruit in paſſione. Caro xp̄i pꝛius floꝛuit in ꝯceptione imunitate pctī:q: imunis ab oi pctō fuit:deinde defloꝛuit in paſſiōe qñ moꝛti ſuccubuit:poſtea refloꝛuit in reſurrectiōe qñ imoꝛtalitatē ſuſcepit[⁊]iō iā metu moꝛtis ꝯſumpto[ex volūtate mea] libera/nō timoꝛis neceſſitate[ꝯfitebor ei]⁊ ꝯfitebunt me. in q̇bus ego ſum:ꝯfeſſione laudis. Sic dicat pctōꝛ ꝯfitebor pctā ex volūtate:nō expectabo infirmitatē q̄ cōpellat confiteri/vel finem vite ⁊ merito confitebuntur ei q:

11 **Dominus foꝛtitudo plebis ſue:
et protectoꝛ † ſaluationum chri-
ſti ſui eſt.** †ſalutarium.

¶[Dñs]eſt[foꝛtitudo]in pugna ꝯtra diabolū[plebis ſue]ſibi deuote q̄ in eo ꝯfidit:q: nō ſua ſꝫ diuina virtute ſaluant quos dñs de diaboli iugo eripit ⁊ ſuos facit[⁊]ipe[ꝓtectoꝛ ſaluationū xp̄i ſui eſt].i.ſaluatoꝝ a xp̄o:q: illos q̄ ꝑ xp̄m ſaluati ſunt ꝓtegit hic in lucta nō ꝑmittendo eos tētari ſupꝛa vires ne ledant a diabolo:⁊ poſt pugnā im moꝛtalitate ꝓteget in futuro. Et q: dñs eſt foꝛtitudo plebis ſue/ergo faciendo qd tuum eſt.

12 **Saluum fac populum tuum do-
mine:⁊ benedic† hereditati tue:⁊
rege eos et extolle illos vſq; in
† eternum.** †heredi tatē tuā. †ſeculū.

¶[Saluū fac ppl'm tuū].ſ.ppl'm xp̄ianū o dñe a malis ſeculi vt ꝑſeueret in accepta grā[⁊ bñdic] ipō facto[hereditati tue]dādo incremētū virtutū ⁊ augēdo in merito ⁊ numero[⁊ rege eos]ſm moꝛes ⁊ virtutes ne exoꝛbitēt ⁊ declinēt ad praua [⁊ extolle illos]a terrenis ad appetēda celeſtia ⁊ de virtute in virtutē[vſq; in eternū].i.donec ꝑueniant vſq; ad eternitatem. Oꝛatio.

Foꝛtitudo oim foꝛtiſſime deꝰ/ſalua ppl'ꝫ a deſcendentibus in lacum:⁊ ita nos i tēplo ſancto tuo vnanimiter necte vt pacem quam ꝓximis oꝛe ꝓferimus coꝛde teneamꝰ. Per dominum noſtrum.

**Hoꝛtatio populi fidelis ⁊ mini-
ſtroꝛum eccleſie vt de beneficijs
a deo ſibi collatis ſtudeant grati
eſſe. pſalmus.xxviij.**

**Afferte domino filij dei:
afferte domino filios
arietum.**

¶Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶Titulus talis eſt. Pſalmus dauid ꝓphete q̇ hic loquitur:habitus in conſummatiōe tabernaculi.i.in conſideratione cōſummationis eccleſie: agit eñ de ꝑfectiōe eccleſie de cuius ſupꝛa adhuc agebatur edificatione q̄ recte hic tabernaculū dr̄ q: in ea ꝯtra diabolū tꝑaliter militatur:ſed in futuro erit domus in qua habitatur. Dauid nāq; fecit tabernaculū de tentorijs in quo arcā deo repoſuit:quo conſumato multos ad immolandū ibi hoſtias inuitauit:in quo cōſummationeꝫ eccleſie futurā ꝓphetauit:cui xp̄s dona gratie cōtulit q: ſeptē donis ſpūſſcti eā replet ⁊ poſt remunerabit ¶Materia:multa bñficia i eccl'ia fidelibꝰ a deo collata. ¶Intētio:hoꝛtari fideles q̇ filij dei facti ſunt ꝑ adoptionē vt grati beneficijs pure ⁊ deuote ſeipſos ⁊ ſacrificia ſua in eccleſia offerant deo cōſumatoꝛi. ¶Sententia in generali ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona ſua vl' fidelis anime credētes generaliter omnes ⁊ ſpecialiter eccleſie miniſtros ammonet ⁊ inducit vt domino ſacrificia deuota mente perſoluant in eccleſia:⁊ hoc pꝛopter multa beneficia fidelibus collata. ¶ Sententia in ſpeciali. Monens ergo pꝛopheta fideles afferre ſpirituales hoſtias deo ait. ¶[Afferte domino]non appareatis in conſpectu dei vacui o[filij dei].i.vos fideles populi ⁊ eccleſie miniſtri: filij dei ꝑ gratiam adoptionis effecti. Et ſubdit qd debeant afferre.d.[afferte dño filios arietum].i. vos ipſos mūdos ⁊ puros tāq; agnos quos ꝑ euāgelium genuerunt apl'i duces gregis dñici. Deo nos offerimus ſi deuote coꝛ noſtrū deo ꝓbemus: ſed neceſſe eſt vt oblatio coꝛdis etiam in completione ſe demonſtret actionis. vnde ⁊ ſubdit quales ſe debeant afferre.dicens. Offerre nos deo quō poſſumus.

2 **Afferte domino gloꝛiam ⁊ bono-
rem:afferte domino gloꝛiam no-
mini eius:adoꝛate dominum in†
atrio ſancto eius.** ps.xcv. †aula ſancta.

¶[Afferte domino gloꝛiam ⁊ honoꝛem].i.tales vos exhibite vt ꝑ opa verba ⁊ exempla veſtra bona gloꝛificet ⁊ honoꝛetur deus vbiq; apud ceteros[afferte dño gloꝛiam noī eius].i.aſcribite gloriam nomini eius non veſtro:querentes gloꝛiam ſuam non veſtrā[adoꝛate dominum in atrio ſan-

cto eius].i.in dilatato ꝛ ſanctificato corde: q: ex charitate eſt oīs ſanctitas. Jure quippe gloria ꝛ hono: a nobis ſibi exhibetur ꝑ tot ꝛ tātis benefi cijs q̄ in edificationē eccleſie ſubſcribūtur: p̄mū eſt collatio baptiſmi in quo fideles fiūt membra xp̄i quod notatur cum dicitur

3 Vox domini ſup aquas: de⁹ maieſtatis intonuit: dominus ſuper aquas multas.

¶[Vox dn̄i].ſ.dei patris facta eſt [ſup aquas] Io:danis in baptiſmo xp̄i q:[deus maieſtatis] ex celſe virtutis tunc[intonuit] dicens. hic eſt filius meus dilectus[dn̄s ſup aquas multas] q: oībus aq̄s tūc data eſt virtus regn̄atiua in inuocatione ſancte trinitatis. Jn noīe em̄ patris ꝛ filij ꝛ ſp̄ūſ ſancti baptizanť credētes ꝛ ipe eſt q̄ vbiq; bapti zat: q: vnus dn̄s. vna fides. vnū baptiſma. Dein de ponit ſcd̄m beneficiū qd̄ eſt catholice fidei di uulgatio ꝑ xp̄i ꝛ diſcipulorum predicationem qd̄ notatur cum dicitur.

4 Vox dn̄i i virtute: vox domini in magnificentia.

¶[Vox dn̄i].i.p̄dicatio xp̄i ꝛ diſcipuloꝝ facta ē [in virtute] magna q: multi fuerūt ꝯuerſi ad fidē ꝑ eoꝝ efficacē p̄dicationē[vox dn̄i] facta eſt[in ma gnificētia] miraculoꝝ ꝛ opeꝝ. nā mortuos ſuſcita bant: cecos illuminabāt: lep:oſos mūdabant: et alia miracula faciebāt q̄ ſermonē cōfirmabāt ꝛ ēt multos ad fidē ꝯuertebāt. Deinde ponit tertiū bn̄ficiū qd̄ eſt humiliatio ꝛ ſubiectio principū ſub iugo fidei xp̄iane qd̄ notatur cū d̄r.

5 Vox domini †confringentis cedros: et †cōfringet dominus cedros libani. — †ꝯte rens. †ꝯteret.

¶[Vox dn̄i cōfringētis cedros].i.humilians ꝑ pn̄iam ꝛ ꝯtritionē cordis ſupbos ꝛ altos[ꝛ confringet dn̄s]ꝑ pn̄iam[cedros libani].i.magis ela tos ꝛ glo:iātes de ſuo cādo:e.i.de carnis nobilita te ꝛ ſeculi felicitate. Libanus em̄ interp̄tať can do:. Per cedrū q̄ppe ſupbia deſignatur quia ce drus altiſſima arbo: eſt: ſed in libano ſunt cedri magis ꝓcere ꝑ quos ſignificať magnitudo prin cipū terrenoꝝ q̄ cōfracta eoꝝ ſupbia humil̄r col la ſua iugo fidei ſubmiſerūt. — Liban⁹ cādo: in terp̄tať.

6 Et comminuet eos tanq̄ vitulū libani: ꝛ dilectus †quemadmodū filius †vnico:nium. — †ſicut †vnico:nio:um.

¶[Et cōminuet eos tāq̄ vitulū libani] vbi vitu li ad ſacrificia nutriebāť.i. humiliabit eos adeo vt tanq̄ vitulus pati ſint ꝑ eo mo:i[ꝛ] hoc faciet [dilectus] patri.ſ.xp̄s q̄ eſt[q̄mādmodū fili⁹ vni co:niū].i.iudeoꝝ ſc̄m carnē: q dicunť vnico:nes q: in vna lege ſupbiunt: ꝛ de ſingulari iuſticia ſe eri gunt. Vel nō miꝝ ſi illi cōminuenť[ꝛ dilect⁹]enīs vnicus p̄ris cōminuet.i. humiliabit vſq; ad mor tē. ꝛ hoc[quēadmodū] ꝛ ꝑ ea pte qua eſt[fili⁹ vni co:niū].i.iudeoꝝ.i.ſc̄m qd̄ eſt hō. Deinde ponit quartū bn̄ficiū qd̄ eſt ꝯdeſcēſio diuina in pſecu tione ſanctoꝝ qd̄ notatur cum d̄:

7 Vox domini †interdicentis flammam ignis: vox dn̄i †concutiētis deſertum: et commouebit dominus deſertum cades. — †pcidēt[†commo uentis ſo litudinē.

¶[Vox dn̄i intercidētis] ꝛ interrūpentis[flam mā ignis].i.pcidētis furētē iracūdiam pſecutoꝝ ꝛ cōprimentis in ſanum tumultū eoꝝ ꝛ ſic ſanctis ſuis p̄bētis auxiliū[vox dn̄i concutiētis deſertū] i.cōmouentis ad fidem gētiles: qui ſicut deſertū culti non erant doctrina legis ꝛ ꝓphetarꝝ[ꝛ] ſimi liter[cōmouebit] ꝛ conuertet dn̄s ad fidem[deſer tum cades].i.iudeos q̄ deſeruerant ſanctū legis mandatū ꝓpter traditiones ſuas. Jnterp:eta tur enim cades ſanctum legis. Deinde ponit q̄n tum beneficium qd̄ fuit illuminatio doctoꝝ eccle ſie qd̄ notatur cum d̄: — Cades ſctm̄ leg[iter p̄tať

8 Vox dn̄i †p:eparantis ceruos et reuelabit †condenſa: ꝛ in templo eius †oēs dicent glo:iam. — †pficiēt[†ſiluas. †vnuſqſ q̄ dicet.

¶[Vox dn̄i p̄parantis ceruos].i.apoſtolos ꝛ do cto:es eccleſie qui oīa mundana tranſilientes et contēnentes ad nunciandum euangelium erant agiles quiq; venenoſas linguas hereticoꝝ nō ti mebant ꝛ eos vtriuſq; teſtamenti ſcripturis tāq̄ duobus co:nibus rep:imebant[ꝛ reuelabit] eis [condenſa].i.ſacre ſcripture obſcura ꝛ myſterio rum vmb:acula.[et] quia ita xp̄s perfecit eccle ſiam ideo[omnes] exiſtentes[in templo eius] ſic conſummato.id eſt in eccleſia[dicent glo:iam].i. laudem domini p:o donis que ab eo perceperunt Deinde ponit ſextum beneficium quod eſt rep̄ſſio multitudinis peccato:um: ꝛ quantum ad hoc dicitur.

9 Dn̄s diluuiū †inhabitare facit. ꝛ ſedebit dn̄s rex in eternum. — †inhitat

¶[Dn̄s diluuium].i.hoīes in q̄bus eſt diluuiū peccatoꝝ ꝛ inundātis vanitatis[inhabitare fa cit] hoc tēplum.ſ.eccleſiam ꝑ grē infuſionem ꝛ col lationem: q: etiam tales ad ſancte eccleſie cōuer tit vnitatem. Vel [dn̄s facit] hoc templū.ſ.ſctōs ꝛ electos in eccleſia tāq̄ in archa cōſtitutos[iha bitare] ſecuros[diluuiū] huius ſeculi ſine leſione non ſinēs eos ſubmergi fluctibus tētationū[ꝛ] de inde in eo templo.ſ.in ſanctis[ſedebit dn̄s rex in eternum] regnans in eis ꝛ regens eos ſpiritaliter in perpetuum. Et vere reget/q:

10 Dominus virtutem populo ſuo dabit: domin⁹ benedicet †populo ſuo in pace. — †populū ſuum.

¶ [Dñs virtutem] ꝛ fortitudinem [ppl'o ſuo] cōtra procellas huius ſeculi ꝛ turbines tentationum dimicanti [dabit] vt tantam poſſint habere cōſtātiam: ꝛ ne ab inimicis ꝛ vitijs ſuperentur: q: nō ē pax in hoc ſeculo. [ꝛ dñs benedicet populo ſuo in pace] nunc temporis ꝓmouendo eos de virtute in virtutem ꝛ tandem eternitatis faciendo eos poſt tempeſtates ſeculi huius ſecum requieſcere feliciter in celis. Unde ipſe ait. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Oratio.

Pax nō eſt in hoc ſeculo.

Jo. xiiij.

Dona dñe virtutem populo tuo: ꝛ effice nos templū ſpiritusſancti vt tibi de corde puro holocauſtum acceptabile ꝑparemus. Per dominum.

¶ Gratiarum actio Chriſti pro ſua liberatione ꝛ reformatiōe in reſurrectione vel eccleſie ſeu cuiuſlibet fidelis intentione ꝛ tribulatione. pſalmus.xxix

†iocūdaſti.

Exaltabo te domine quoniam ſuſcepiſti me: nec† delectaſti iīmicos meos ſuper me.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta Dauid. ¶ Titulus talis eſt. ps cātici in dedicatione domus dauid. Nō legitur dauid feciſſe vel dedicaſſe aliquam domū de ſpirituali ergo domo hoc accipiendū eſt. Pſalmus cantici. i. leticie ꝛ exultationis habite in dedicatione domus dauid. i. in conſideratione dedicationis domus xp̄i ꝛ mēboꝝ eius: q: eſt propter dedicationem q̄ facta eſt in capite qn̄ ſurrexit: et futura eſt in membris qn̄ capiti ſuo ſociabuntur. Domus xp̄i eſt humanitas. vnde domus Dauid edificatur qn̄ humanitas aſſumitur/ſed dedicatur qn̄ a mortuis reſuſcitatur. Sicut enim dom⁹ celebris fit in dedicatione: ſic xp̄s celebrior factus eſt in reſurrectione aſſumpta immortalitate ꝛ impaſſibilitate. In ſuperiori ergo pſalmo tabernaculum vbi tpe belli habitamus confirmatum eſt: in iſto dedicatur domus que manebit in eterna pace. ¶ Materia: gratiarum actio pro liberatione ꝛ renouatione xp̄i in reſurrectione vel fidelis in tribulatione ꝛ tentatione. ¶ Intentio: inducere fideles ad dei preconium ꝛ laudem ꝓpter eius bonitatem in his relucentem. ¶ Sniā in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona xp̄i gratias agit de liberatione ꝛ reformatione ſua in reſurrectione. vel in perſona eccleſie ſeu cuiuſlibet fidelis p liberatione a malis ꝛ ꝓmotione in bonis. ¶ Sniā in ſpeciali xp̄s ergo ſm qd̄ homo gratias agens deo patri p ſua dedicatione ait. [Exaltabo te dñe] pater. i. altitudinem ꝛ magnitudinem tuā ꝑdicando laudabo [qm̄ ſuſcepiſti me] ad immortalitem in reſurrectione facta in me ꝛ faciēda in eccleſia [nec delectaſti] . i. delectari vel iocūdari permiſiſti [inimicos meos] pſecutores. ſ. ꝛ demones [ſup me] vt me ſuperarent retinendo in ſepulchro. Uel ī pſona fidelis. [Exaltabo te dñe] altitudinē tuā corde ꝛ ore laudabo [qm̄ ſuſcepiſti me] per participium gratie me protegendo ꝛ ſaluando [nec delectaſti] . i. delectari pmiſiſti: [inimicos meos] viſibiles vel inuiſibiles [ſuper me] vt me opprimerent vel deciperent.

Humanitas ē domus xp̄i.

2 Domine deus meus clamaui ad te: et ſanaſti me.

¶ [Dñe deus meus clamaui ad te] in paſſione ſicut ad medicum . d. pater clarifica filiū tuum [et ſanaſti me] in reſurrectione corpus meū mortale ꝛ egrū faciendo immortale ꝛ glorioſum. Uel dicit fidelis [dñe deus meus clamaui ad te] tāq̄ ad medicum anime mee [ꝛ ſanaſti me] a peccati vulnere. Et o

Jo. xvij.

3 Dñe † eduxiſti ab inferno animam meā: † ſaluaſti me a deſcendentibus in lacum.

† eduxiſti ab inferis.
† ſaluum feciſti me

¶ [Dñe eduxiſti ab inferno aīam meā] ꝛ reſtituiſti eā corpori [ſaluaſti me a deſcēdentib⁹ ī lacū] i. ex manibus iudeoꝝ me liberaſti q̄ ſua ſpōte deſcēdit in lacū inferni. Uel dicit fidelis. [Dñe eduxiſti ab inferno aīam meā] liberādo eā vel ꝑſeruādo a pctō cui debet dānatio [ſaluaſti me a deſcēdētibus in lacū] ſeparando me a cōſortio ꝛ conformitate maloꝝ n: ſicut illi ꝑceps caderem in mortis ꝛ damnationis abiſſum. Et ergo.

4 Pſallite dño ſancti eius: ꝛ cōfitemini memorie ſanctitatis eius.

¶ [Pſallite dño] . i. bñdicite operādo [ſcti ei⁹] i. ſaluati ꝛ facti ſancti p eius liberationē: ꝛ certi de reſurrectione q̄ ꝑceſſit in capite. [ꝛ cōfitemini] cōfeſſione laudis ore ꝛ corde [memorie ſanctitatis ei⁹] . i. laudate eū q: ipſe cum vos eratis obliti memor fuit veſtri vt ſanctificaret ꝛ iuſticaret vos p fidē ꝛ grām vocando vos p ſuā bonitatem ad ſui nois agnitionē. Jō ēt pſallite ꝛ confitemini.

5 Qm̄ ira in indignatione eius: et vita in voluntate eius.

¶ [Qm̄ ira] . i. iuſta vindicta qua genus humanū p primo pctō punitur qd̄ morte ſolutis ſunt ꝛ venit p ipm ſup vos [indignatione eius] . i. ex zelo iuſticie quo fuit quaſi indignat⁹ [ꝛ vita] . ſ. grē ac ēt glorie ad quam p vos nō rediretis reſtituta eſt p ipm [in voluntate eius] . i. ex eius beneplacito et gratia nō p vires veſtras vel merita. Ubi habes in deo qd̄ timeas. ſ. iuſticiam: habes etiam qd̄ ſperes. ſ. gratiam. Et pro hac ira.

6 † Ad veſperū demorabitur flet⁹: et † ad matutinum † leticia:

† veſpere
† in
† exultatio.

¶ [Ad veſperum] . i. in veſpere huius mundi. ſ. in tota vita preſenti vſq; ad finē ſeculi ꝛ durabit. ſ.

⁊[demoꝛabitur].i.diu moꝛabitur[fletus]⁊gemit⁹
pnie:qꝛ pꝛopter pcc̄m ade oēs cauſam ⁊occaſionē
flendi in pꝛeſenti habent qn̄ recoꝛdent bona que
in adā pdiderunt ⁊ mala q̄ incurrerunt[⁊]ſic[ad
matutinum]future reſurrectionis q̄ in matutina
xp̄i reſurrectione pꝛefloꝛuit erit ipſis nunc flenti-
bus[leticia]ꝑhennis ⁊ eterna.Hec pꝛedicta i tri
bus verſibus pōt dicere xp̄s vel fidelis.

7 **Ego aūt dixi in habūdātia mea:
non mouebor in eternum.**

[Ego autem]ſcilicet chꝛiſtus contrarius ade
qui in paradiſo habūdans omnibus bonis mot⁹
eſt a deo ad perſuaſionem ſerpentis.[dixi].i.deli
beraui[in habūdantia mea].ſ.virtutū ⁊ confidē-
tia deitatis[non mouebor in eternum]a deo:ſed
ero obediens patri vſq; ad moꝛtem.quaſi diceret
In aliȷs qui moti ſunt a deo demoꝛabitur fletus
ſed in me non demoꝛabitur qui non ſum motus.
Nec hoc ſuis viribus tribuit:ſed diuine grē aſcri
bit:vnde ſubdit.

8 **Dn̄e in voluntate tua pꝛeſtitiſti
decoꝛi meo virtutem.**

[Domine in voluntate tua pꝛeſtitiſti decoꝛi
meo virtutem].q.d.ꝙ immunis ſum a peccato de
coꝛus in iuſticia:foꝛtis in patientia:⁊ potēs in fa
ciendo mirabilia ⁊ huiuſmodi non habeo ex meri
to humane nature:vel ex mea poteſtate/ſ; ex tuo
beneplacito et voluntate.Non eſt ergo vnde de-
beat homo pꝛeſumere cum audiat chꝛiſtum de ſe
talia dicere ſcilicet virtutem ⁊ decoꝛem a domi-
no ſibi dari.Quod autem virtus carnis fuerit a
te pꝛobatur ex eo ꝙ

9 **Auertiſti faciem tuam a me:⁊ fa-
ctus ſum conturbatus.**

[Auertiſti faciem tuā a me]exponēdo me paſ-
ſioni.Viſus eſt eni᷑ auertiſſe faciē ſuā ab eo qn̄ eū
in paſſione dereliq̄t[⁊ factus ſum cōturbat⁹]te
eni᷑ auerſo ad penā non ad pcc̄m turbatur carnis
mee infirmitas.Unde cepit pauere ⁊ tedere et
Matth. xxvi. ipſe ait.Triſtis eſt aīa mea vſq; ad moꝛtē.Hinc
ꝑpende q̄ntum homo de turbatione ⁊ caſu timere
debeat ſi deus faciem ſuam ab eo auertat ⁊ eum
deſerat.Vel fidelis recognoſcens ꝓpꝛiam fragi-
litatem dicit.Ego autē; dixi in habūdantia mea
et pꝛoſperitate ſpirituali ſcilicet virtutum:elat⁹
ex ea:non mouebor in eternū a rectitudine iuſti-
cie ⁊ mea ſtabilitate.Sed o dn̄e in volūtate tua:
⁊ ꝓ libitu tuo nō ex mea iuſticia vel merito:pꝛ̄ſti-
tiſti decoꝛi meo virtutem:qua mala ſuperarē qđ
ad decus mihi cōtingit.Quod inde conſtat quia
[Auertiſti faciem tuam a me]pꝛopter electionem
meā ex donis gratie tue[et]a ſtabilitate mea mo
tus[factus ſum conturbatus]pꝛopter grauita-
tem ſequentis caſus.Et ideo.

10 **Ad te dn̄e clamabo:⁊ad deū meū
depꝛecabor.**

[Ad te domine]pater qui regis me[clamabo]id
eſt intenſe oꝛabo de obtinendis bonis ſc; pꝛo ad
hibenda gloꝛia immoꝛtalitatis[⁊ ad]te[deum me
um]qui creaſti me[depꝛecabor]humiliter de re-
mouendis malis ſc; de tollenda moꝛtalitate car-
nis dicens.

11 **Que vtilitas in ſanguie meo:dū
deſcendo in coꝛruptionē.**

[Que vtilitas]erit[in ſanguine meo]ideſt i ef
fuſione ſanguinis mei:⁊ quid pꝛoficiet mihi vel
aliȷs ſanguis meus effuſus[dum deſcendo in coꝛ
ruptionem].i.ſi coꝛpus meum putreſcit in ſepul
chꝛo:ſi tertia die non reſurgam.q.d.nullo qꝛ ne-
mini te annunciabo:nullum lucrabor.⁊ ita peri-
bit ⁊ confeſſio tui/⁊ annunciatio.

12 **Nūquid cōfitebitur tibi puluis:
aut annunciabit veritatem tuā.**

[Nunqd]eni[cōfitebit᷑ tibi].i.erit cā cōfeſſio-
nis ⁊ laudis tue[puluis].i.caro redacta in pulue
rē[aut annunciabit veritatē tuā]ad ſalutē cete-
roꝝ.i.erit cā quare virtus tua annūciet᷑ quā re-
paratiōi humani gn̄is ꝓmiſiſti:⁊ ꝑ me facere de
creuiſti.Oſtendit per neceſſitatē ꝙ nō ſinat eum
deſcēdere in coꝛruptionē.Vel fidelis oꝛās ꝓ re-
miſſione peccatoꝝ.d.[Ad te dn̄e clamabo ⁊ ad deū
meū depꝛecabor]vt dimittas mihi pctā.Appꝛopi
qua tribulato qui deſeruiſti ſupbiētē.[Que]eni
[vtilitas]ꝓuenit tibi[in ſanguine meo].i.in pctō
meo.[dū deſcēdo in coꝛruptionē].i.ꝓpter ipſum
incurrā coꝛpoꝛis ⁊ aīe moꝛtē.q.d.nulla.qꝛ nec ali
quid per hoc laudi dei a parte mei accreſcit.[Nū
quid]eni[cōfitebit᷑ tibi]laudes vel pctā[puluis]
ſc; coꝛpoꝛis incinerati[aut annunciabit veritatē
tuā]aliȷs.q.d.non ⁊ ideo melius eſt vt remittas
mihi culpam meam ad tuā laudem ⁊ gloꝛiam de-
inde exauditum ſe inſinuat.d.

13 **Audiuit dn̄s ⁊miſert⁹ ē† mei:do
minus factus eſt adiutoꝛ meus.** † mihi

[Audiuit dn̄s]pr̄ me depcātē[⁊miſert⁹ eſt mei]
ne viderem coꝛruptionem[domin⁹ fact⁹ eſt adiu-
toꝛ meus]vt etiā gloꝛia imoꝛtalitatis induerer et
reſurgerem.vnde ſubiungit oſtendēdo in quo ſit
adiutus conuertens ſe ad patrē.⁊ dicens

14 **Cōuertiſti planctū meū in gau-
diū mihi:cōſcidiſti ſaccum meū** †pꝛecin-
⁊† circundediſti me leticia. xiſti.

[Conuertiſti planctū meū].i.meoꝝ[i gaudiū]
ideſt planctū paſſionis mutaſti in gaudiū reſur-
rectionis[mihi]ideſt ad vtilitatem mei ⁊ meoꝝ
hoc eſt de moꝛte mea dolētes de reſurrectiōe gau
dere feciſti.qꝛ[cōſcidiſti ſaccū meū].i.moꝛtalitatē
carnis qua indutus eram in reſurrectione deſtru
xiſti[⁊ circūdediſti me leticia]qꝛ ſtola imoꝛtalita
tis me induiſti.hoc autem feciſti.

15 **Ut cantet tibi gloꝛia mea ⁊ non,**

compungar: domine deus meus
in eternũ confitebor tibi.

¶ [Et cantet tibi] et laudet te [gloria mea] ſcʒ re
ſurrectionis. i. vt reſurrectio mea ſit cã quare lau
deris a me et a meis [et] hoc ideo q: ſemel paſſus [nõ
compungar] ideſt non moriar vlterius ergo o [do-
mine deus meus in eternum confitebor tibi]. id-
eſt in ſecula et ſine fine laudabo te. Vel fidelis cõ
fitens diuinam clementiã dicit. [Audiuit domin⁹ — *Accuſando ſe dominus miſeretur.*
et miſertus eſt mei] quia dum ſe accuſat dominus
miſeretur [dominus factus eſt adiutor meus] vt
reſurgereʒ a peccato. [Conuertiſti planctũ meũ]
habitũ de peccati cõmiſſione [in gaudium mihi]
de eius remiſſione et ſpe venie [conſcidiſti ſaccum
meum] .ideſt carnem ſcindi feciſti per maceratio-
nem [et circũdediſti me leticia] .ideſt gaudio inte-
riori vt gaudens agam penitentiam. [Vt cantet
tibi gloria mea] .ideſt conſcientia exultet ad ho-
norem tuum et laudet te. Gloria enĩ noſtra eſt te-
ſtimonium conſcientie noſtre [et non compungar]
remorſu et conſcientia peccati. vel nullis penis in
futuro pungar. et ſic [domine deus meus in eternũ
confitebor tibi] et laudabo te quoniã nihil mihi ẽ
ex me/ſed omnia ex te. Oratio.

Suſceptor omnium clementiſſime de⁹ ne
permittas delectari inimicos noſtros ſu
per nos: ſed ita nos ĩ virtute tua corrobo
ra: vt cõuerſo planctu noſtro in gaudiũ ſanctita-
tis tue memoriã iugiter excolamus. Per.

Pſalmus de liberatione et multi tudine et magnitudine tribulatio nũ xp̄i vel fideliũ: ac cõſolatione et exaltatione eorũ. p̄s.xxx.

In te domine ſperaui — *† erue me et exime me.*
nõ cõfundar ĩ eternuʒ
ĩ iuſticia tua † libera me

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid
¶ Titulus hic eſt. In finẽ pro ex
taſi p̄s dd. Iſte enim p̄s. dirigẽs nos in finẽ. i. chri
ſtũ. eſt dd qui hic loquif in ꝑſona xp̄i vel eccleſie
et cuiuſlibet fidelis: habit⁹ ꝓ extaſi. i. agens de ex
ceſſu mẽtis qui ſit vel pauore terrenorũ: vel mẽte
rapta ad ſuꝑna et inferiorũ oblita. Hic aũt exta-
ſis maxime accipif pauor ppl̃i dei de ꝑſecutione
omniũ gentium: et de defectu fidei per orbẽ ꝑtur-
bati. Hic enim humiliatio xp̄i et ſanctorũ marty-
rum deſcribitur: que exaltationẽ et dedicationem
domus dei (qua ſupra dictũ eſt) meretur: q: chri-
ſtus mẽtis exceſſu altitudinẽ diuini cõſilij ſuper
ſalutẽ generis humani ceteris altius intelligens
volebat prius humiliari poſtmodũ exaltari vt ad
modũ eius ceteri pri⁹ humilietur poſtmodũ exal-
tandi. ¶ Materia: multitudo et magnitudo tri-
bulationũ xp̄i et fideliũ ac diuine pietatis auxiliũ
¶ Intentio: inducere fideles vt in tribulatione
de mĩa dei cõfidãt et nõ de ſe preſumant. ¶ Sn̄ia
in generali ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona xp̄i vl'
cuiuſlibet fidelis tribulati in tẽtationib⁹ demõis
vel maligni hoīs cõſtituti poſtulat liberari. ¶ Sẽ
tẽtia in ſpāli: incipit ǧ in ꝑſona xp̄i ad pr̄em .d.
[In te dn̄e] pr̄ [ſperaui] ſm ꝙ hõ [nõ cõfundar in
eternũ] .i. nunꝙ̄ cõfundar dũ mihi hñti ſimilitu-
dinẽ carnis pcti inſultaf vt hoī cete. is ſili [in iu-
ſticia tua] mihi a te collata [libera me] innocentẽ
de morte ne in ea remaneam. Et

2 Inclina ad me aurem tuã: accele
ra vt † eruas me. — *† eximas*

¶ [Inclina ad me aurẽ tuã] .ſ. mĩe .i. ſublimitas
tua humilitati mee cõdeſcendat: et [accelera] .i. fe
ſtina [vt eruas me] a morte .i. fac me cito reſurge-
re. non differas vſqʒ in cõem reſurrectionem ne
decidat ſpes credentium: quod vt ſit.

3 Eſto mihi in deũ ꝓtectorẽ et ĩ do-
mũ refugij: vt ſaluũ me facias.

¶ [Eſto mihi in deũ ꝓtectorẽ] ꝯ iacula et impe-
dimenta inimici .i. eſto tantus ꝓtector et defenſor
quãtum decet eſſe deũ [et in domũ refugij] vt in te
ſim tutus [vt ſaluũ me facias] reſuſcitando .i. eſto
mihi quaſi domus ad quã refugiens ſaluus fiam
non alium quero.

4 † Qm̃ fortitudo mea et refugium — *† quia*
meũ es tu: et propter nomẽ tuũ † — *† dux mihi eris*
deduces me et enutries me.

¶ [Qm̃ fortitudo mea] ad tolerãdas ꝑſecutiões
[et refugiũ meũ] ad eas total'r euadẽdas [es tu] ſi
ali⁹ [et] iõ [ꝓpf nomẽ tuũ] innoteſcẽdũ et glorificã-
dũ [deducas me] ad oẽs gẽtes [et enutries me] .id
eſt aggregãdo mihi ſanctos et membra adimple-
bis corpus meum nondum perfectum.

5 Educes me de † laqueo hoc queʒ — *† muſcipula iſta quã occultauerunt.*
abſconderũt mihi: quoniaʒ tu es
protector meus.

¶ [Educes me de laq̃o h̃ quẽ abſcõderũt mihi]
i. liberabis me d̃ morte quã mihi latẽf q̃ſi neſciẽti
paraſſe ſe putauerũt vt fruſtrata ſint eoꝝ ꝯſilia
[qm̃ tu es ꝓtector me⁹] quo ꝓtegẽte null⁹ p̃t laq̃
us vl' aduerſitas ꝑualere vñ iã ĩ paſſione clamo.

6 In man⁹ tuas cõmẽdo ſpm̃ meũ — *Luce. xxiij.*
redemiſti me dñe deus veritatis.

¶ [In man⁹ tuas cõmẽdo ſpm̃ meũ] .i. inf ma-
nus potentie et mie tue vt potẽtia ꝓtegat: mia
eruat et redimat [redemiſti me] a morte .i. libera-
ſti me tanꝙ̄ me redemiſſes [dñe de⁹ veritatis] im
plens qđ ꝓmittis. redẽpta eſt aĩa xp̄i et alioꝝ per
ſuã perfectã obediẽtiã. Poñt etiã p̄dicta accipi ĩ
perſona eccl'ie/vel cuiuſlibet fidelis ita dicentis.
[In te] ſolo nõ ĩ me o [dñe ſperaui] et fiduciã poſui
et ideo [nõ cõfundar ĩ eternũ] et finaliter licʒ forte
ad tp̄s. Iđ dicf ĩ eternũ: q: eſt cõfuſio tꝑalis q̃ ẽ ſa

lubꝛ:ſvt confundi de pctō ad pniam: hanc non foꝛmidet xpianus: q: ſi in hanc nō habuerit habebit eternam.[in iuſticia tua] ⁊ non mea que nulla eſt [libera me] ab eterna confuſione: quia ad iuſticiam tuam pertinet ſperantes in te liberare. [Inclina ad me aurem tuā] oꝛationē meā attendendo/⁊ me humilē exaudiendo [accelera vt eruas me] a malis ne deficiam in tētationib⁹ ⁊ tribulationibus. [Eſto mihi in deū ꝓtectoꝛē] defendendo me ab inimicis ne me ledant [⁊ in domum refugij] ſuſcipiendo me fugientem ad te a perſequentibus ne me rapiant: ita [vt ſaluum me facias] et liberum ⁊ h ⁊ in eternū. [Quoniā foꝛtitudo mea] qua inimicis reſiſtā [⁊ refugium meū] in quo ſecurus permaneam ⁊ quieſcā [es tu] nō alius [⁊ ꝓpt nomē tuū] gloꝛificandum nō ꝓpter meritū meū [deduces me] per viam mandatoꝛū tuoꝛū ne aberrē a te [⁊ enutries me] pabulo vbi tui ⁊ eucharistie ſacramento ne in via deficiā. [Educes me de laqueo hoc quem abſconderunt mihi] .ideſt de inſidijs quas occulte tendunt mihi diabol⁹ ⁊ ſui [qm̄ tu es pꝛotectoꝛ meus] ⁊ nō pōt illaqueari qui talem habet ꝓtectoꝛē. Et ideo. [In manus tuas] ſcꝫ potētie ⁊ mīe [cōmendo ſpm̄ meū] vt eo egrediente de coꝛpoꝛe cito ſuſcipias ipſum: hoc exemplū accepit eccleſia a xpō. hoc ⁊ ſancti oꝛant quando exeunt de coꝛpoꝛe hanc vocem dꝫ quilibet fidelis emittere [redemiſti me dn̄e] moꝛte ⁊ ſanguine tuo ſicut pꝛomiſiſti. [deus veritatis] non fallens in ꝓmiſſis. Et q: es deus veritatis

7 **Odiſti obſeruantes † vanitates ſuperuacue.** †vanitatem.

[Odiſti] ⁊ repꝛobaſti [obſeruantes] ⁊ amātes [vanitates] mundi ⁊ ſperantes in falſa beatitudine huius ſeculi ſcꝫ in diuitijs: vel delitijs. vl' in honoꝛe: vel in ſublimitate: vel in amicis carnalib⁹ que omnia vana ſunt: quia aut deſerunt aut deſeruntur ⁊ ſic terrenis inherentes vt celeſtiū obliuiſcantur. ⁊ hoc [ſuperuacue]. ideſt inaniter ⁊ fructuoſe. Non tantū vacue ſed ſuperuacue hec obſeruantur: q: nō tm̄ ipſa deſtruuntur ſed etiā vita hois ꝓpter quā petuntur.

8 **Ego autem in domino ſperaui: exultabo ⁊ † letaboꝛ in miſericoꝛdia tua.** †iocūdaboꝛ.

[Ego autem in dn̄o] qui nō eſt vanitas: ſed veritas ⁊ vita [ſperaui] ⁊ confidentiā poſui: non ī me vel in vanitate: ⁊ ideo [exultabo] foꝛis coꝛpoꝛe [⁊ letaboꝛ] intus ſpiritu non in mea iuſticia: ſed [in mīa tua] me liberante ab anguſtia que mihi vt in te ſperarem donauit ⁊ me non fallit. Et merito exultabo ⁊ letaboꝛ

9 **† Quoniam reſpexiſti humilitatem meam † ſaluaſti de neceſſitatibus animam meam.** †q: †ſaluā feciſti

[Quoniā reſpexiſti] oculo miſericoꝛdie [humilitatem meam] ideſt miſertus es mee fragilitati ⁊ afflictionis ſcꝫ pꝛouidendo mihi de remedio ne a perſequentibus ſepararer. reſpiciendo autem humilitatem meam [ſalua de neceſſitatib⁹ animā meam] .i. de malis cōſuetudinib⁹ ⁊ coꝛpoꝛalib⁹ miſerijs quas in hac vita patitur anima ex infirmitate carnis vt me non oppꝛimerent.

10 **Nec concluſiſti me in † manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpacioſo pedes meos.** †manus

[Nec concluſiſti me] .i. concludi permiſiſti [i manibus inimici] viſibilis vel inuiſibilis vt mihi finaliter dominaretur ⁊ non reſpirarē in libertatem [ſtatuiſti] .ideſt firmiter collocaſti [in loco ſpacioſo] ſcꝫ charitatis [pedes meos] ideſt affectiones meas: me de anguſtijs timoꝛis in libertatem ⁊ viam latam charitatis deducendo. pꝛedicta poſſūt dici ex perſona chꝛiſti ⁊ membꝛoꝛum. Sed quia caro eſt infirma ⁊ vꝛgent mala ſubdit ex ipſoꝛum membꝛoꝛum perſona.

11 **Miſerere mei dn̄e qm̄ tribuloꝛ: cōturbatus eſt in ira oculus me⁹ anima mea ⁊ venter meus.**

[Miſerere mei dn̄e] ⁊ neceſſe eſt [quoniam tribuloꝛ] pondere maloꝝ pſītiū ⁊ timoꝛe futuroꝛum iminentiū: adeo ꝙ [cōturbatus eſt in ira] .i. ꝓpt iram ⁊ furoꝛē perſequētiū .ſ. demonis vel maligni hois cōtra me excitata [oculus meus] interioꝛ .ſ. rōnis [aia mea] .i. affectus ſenſualitatis [⁊ venter meus] .i. naturalis appetitus carnis. Et hinc eſt tribulatio ⁊ metus.

12 **Quoniā defecit i doloꝛe vita mea ⁊ anni mei in gemitibus.**

[Qm̄ defecit] .i. ad defectionē appꝛopiquauit [in doloꝛe] .i. ex doloꝛibus ⁊ anguſtijs [vita mea] tempoꝛalis [⁊ anni mei] .i. tēpoꝛa q̄ h diutius ago ſunt [in gemitibus] non in claris vocibus ꝓpt tribulationis pondus. Totum enim ſpacium pſītis vite ſctis doloꝛ eſt ⁊ gemit⁹: ⁊ multas cās doloꝛis ⁊ gemitus habet vita iſta moꝛtalis. Et

13 **† Infirmata ē i paupertate virt⁹ mea: ⁊ oſſa mea cōturbata ſunt.** † infirmatus eſt in egeſtate vigoꝛ meus.

[Infirmata] ideſt debilitata [eſt in paupertate] .ideſt in conſideratione mee paupertatis ⁊ defectus bonoꝛum [virtus mea] ſcꝫ animi ideſt vigoꝛ ⁊ confidentia [⁊ oſſa mea conturbata ſunt] id eſt firmitas ⁊ foꝛtitudo coꝛpoꝛis mei debilitata ē per hoc oſtendit ꝙ nec in anima nec in coꝛpoꝛe vlla poteſt eſſe hominis pꝛ̄ſumptio: q: humana fragilitas nihil boni hꝫ ex ſe. Deinde poteſt eſſe vox chꝛiſti ⁊ fidelis.

14 **Super oēs inimicos meos fact⁹ ſum oppꝛobꝛiū vicinis meis † valde: ⁊ timoꝛ notis meis.** †nimiū.

¶ [Sup oēs inimicos meos].i.pluſq̄ inimici mei qui ſunt oēs iniqui [factus ſum opprobrium vicinis meis valde] qui iam fidei mee ꝓximi ⁊ credere volentes deterriti ſunt.i.maiori opprobrio habitus ſum q̄ illi qui pro ſceleribus ſuis erāt digni opprobrio ⁊ tormento.eorumq̓ȝ opprobrium ſupero [⁊ timor notis meis] ⁊ familiaribus quib⁹ timorem incuſſi exemplo horribilis tribulationis mee ne malum eueniret eis ꝑpter me.

15 Qui videbant me foras † fugerūt
a me † obliuioni datus ſum tan-
quam mortuus a corde.

† fugiebant. † oblit⁹ ſum.

¶ [Qui videbāt me foras] patiētē nō itelligētes interiorē ſpeȝ meā [fugerūt a me] ⁊ me reliqrūt ne ex mea ſocietate pati hr̄ent obliuiōi dat⁹ ſū] ab illis [tanq̄ mortuus] ſim [a corde] ipſorum.q.d. excidi a corde ⁊ mente ſeu recordatione eoꝝ: ſicut mortuus excidit a corde per obliuionē: cuius memoria cum corpore ſepelit̄. vnde ꝓuerbialiter dicit̄ q̄ mortuus non habet amicum. Et

Mortu⁹ nō habet amicum.

16 Factus ſum tanquam vas perdi
tū qm̄ audiui vituperationē mul
torum † cōmorantiū in circuitu.

† accolentium.

¶ [Fact⁹ ſū].i.reputat⁹ a malis [tanq̄ vas ꝑditū] ⁊ ꝯfractū vel ꝯſtructū qd̄ nulli vtilitati vl viui eſt aptū.i.viſus ſum periſſe ⁊ putabar abijciēd⁹ tanq̄ inutilis nullū dn̄o faciēs lucrū vel fructū.hoc aūt iō dico [qm̄ audiui] ⁊ tn̄ tacui [vituperationeȝ multoꝝ cōmorātiū in circuitu] ⁊ circūquaq̓ȝ q̄ mihi miſeriā meā obijciūt in opprobriū ⁊ me vituperant ſicut canes mordent canē percuſſum.

† In eo dum cōuenirent ſimul ad
17 uerſum me: accipere animaȝ meā
conſiliati ſunt.

† dū congregarēt̄ ipſi.

¶ [In eo].ſ.cōuētu [dū cōuenirent ſimul aduerſum me] oēs nō pauci vt me expugnarēt [accipere aiam meā].i.facere vt eis ꝯſentiret [cōſiliati ſūt] ⁊ cogitarunt.q.d. in illo conuentu nihil aliud cōſiliati niſi vt aiam meā ꝑderēt: hoc verba nos docent cōtēptū mundi ⁊ mortis humilitatē ⁊ patiētiā: ⁊ vt in deo habeam⁹ ſpem noſtrā.vn̄ ⁊ ſubdit̄

18 Ego autem in te ſperaui domine
dixi: deus meus es tu: in manib⁹
tuis ſortes mee.

¶ [Ego aūt] inter hec opprobria [i te ſperaui domine] nō de me preſumpſi vel quocunq̓ȝ hoie. Nihil ſalubri⁹ nihil ſecuri⁹ q̄ ſperare in deo/ q: i hoc nemo fallitur: ſpes autē in alijs ſepe fruſtrat̄: et [dixi domino] verbo oris ⁊ cordis [deus meus].ideſt ſaluator meus/ q: ſaluum me facies [es tu] nō alius [in manibus tuis].ideſt in poteſtate ⁊ diſpoſitiōe tua ſunt [ſortes mee] ideſt gratuita mea electio vel tēpora mea ideſt decurſus vite mee. Et iō

Securi⁹ nihil q̄ ſperare i deo.

19 † Eripe me de manu inimicorum
meoꝝ: ⁊ a perſequentibus me.

† erue

¶ [Eripe me de manu].i.de poteſtate [inimicoꝝ meorum] viſibilium ⁊ inuiſibiliū qui me oderūt [⁊ a ꝑſequentibus me] viſibiliter ⁊ inuiſibiliter qui mihi mala inferunt ne mihi preualeant ⁊ de meo interitu gaudeāt: q: totū me in te cōieci. Maxime illi perſecutiōes ⁊ opprobrium chriſto ⁊ eccleſie iſerunt: qui cum chriſtiani ſint bene viuere nolunt. Inter quos quaſi gemens ait.

Nota

20 Illuſtra faciem tuam ſuper ſer
uum tuum: ſaluum me fac in miſe
ricordia tua: domine non confun
dar quoniam inuocaui te

¶ [Illuſtra faciē tuā ſuper ſeruū tuū].i.manifeſtam fac beniuolētiā tuā ſuper me tua gr̄a me cōſolando ⁊ ſaluando vt notū fiat mihi ⁊ alijs q̄ facies tua ſup me intendat: ⁊ q̄ mihi ſis placat⁹ [ſaluum me fac in mia tua] non in meis meritis vel iuſticia [domine non cōfundar] ⁊ erubeſcā vnq̄ fruſtrata ſpe mea [qm̄ inuocaui te] non alium.i. itra me vocaui deuote orando recte viuendo. Sed ex oppoſito potius.

21 Erubeſcant impij et deducātur
in infernum: muta † fiant labia
doloſa.

† efficiātur.

¶ [Erubeſcant] ⁊ cōfundant̄ [ipſi] ſcȝ infideles ⁊ falſi chriſtiani qui idola inuocant/ ⁊ vanitates obſeruant: quod tunc erit qn̄ a dn̄o audient neſcio vos: ⁊ ite maledicti in ignē eternum [⁊ deducant̄ in infernū] tanq̄ ad locuȝ ſibi deputatum. ⁊ tūc [muta fiant] a laude dei ab excuſatione ſui: ab accuſatione aliorum [labia doloſa] ſcȝ maligna ⁊ falſum fingentia que hic garrula ſunt dum iudiciuȝ non timent.

22 Que loquuntur aduerſus iuſtū
iniquitatem: in ſuperbia et † in
abuſione.

† cōtemptu.

¶ [Que].ſ.labia [loquūtur] nunc [iniquitatē ad aduerſus iuſtū].ſ.contra xp̄m ⁊ ſuos ⁊ hoc [in ſuperbia].ſ.cordis [⁊ in abuſione].ſ.operis.i.peruerſo vſu beneficioꝝ dei non exiſtentes de eis grati.preter vſum enim quo ſolent hoies eē grati de beneficijs ipſi fecerunt. Quotidie modo clamant ⁊ garriunt mali ꝯ chriſtū ⁊ ſuos: ſed tunc efficiēt̄ muti quādo ſanctoꝝ apparebit gloria ⁊ eis imminebunt tormēta. Quo ꝯ de ſanctoꝝ felicitate admirans ꝓpħa vel quilibet fidelis exclamat.d.

23 Quam magna multitudo dulce
dinis tue domine: quam abſcon
diſti timentibus te.

¶ [Quā magna].i.valde magna eſt [multitudo dulcedinis tue dn̄e] qui tantā beatitudinem ⁊ gloriam ſctis tuis ꝑparaſti q̄ nec dici poteſt nec cogi

tari[quã abſcondiſti].i.occultaſti nunc ad tp̃s[ti
mentibꝰ te]vt ardentiꝰ deſiderent:⁊nc accepta ſe
curitate a via iuſticie excedant vel[abſcondiſti]
i.fuaſti i futura btitudine[timẽtibꝰ te]vt ſolis il
lis reddas tẽpoꝛe opoꝛtuno .hãc aũt dulcedinez
incipit deꝰ dare fidelibus in hac vita in ſpe: ſed
perficit in alia exhibendo in ſpecie.vnde ſubditur

24 Perfeciſti †eis qui ſperant in te
in conſpectu filioꝝ hominum.

† ſperantibus i te

[Perfeciſti].i.perfectã feciſti.⁊ perficies non
ſubtrahẽs hãc beatitudinẽ q: cõſummata ſpe re-
tribues ſperata in ſpecie[eis qui]i hoc ſeculo nõ
tantũ timent/ſed ⁊[ſperãt in te]⁊ vſq; in finẽ ex
pectant[in conſpectu filioꝝ hoim].i. q ita ſperãt
vt in cõſpectu filioꝝ hoim de ſua ſpe ⁊ fide nõ eru
beſcant:ſed coꝛã hoibus cõfitenẽ. oppꝛobꝛiaq; ⁊
afflictiones cõſtanter ſuſtinẽtes:⁊ nec oꝛe nec fa-
ctis xp̃m negãtes oſtendũt ſe ſperare in dño

Sperare in dño qui ſe oñdunt.

25 Abſcondes eos in abſcõdito †fa
ciei tue:a cõturbatione hoium.

† vultus tui.

[Abſcondes eos]ne videanẽ ab impijs [in ab-
ſcondito faciei tue].i.in ſecreto noticie tue:⁊ cõ-
templationis diuine ſeu facialis viſionis tue im-
pijs abſcondite.ſ.vt te videant per ſpẽm qui mõ
lates [a cõturbatiõe hoim]dũ mali turbabunẽ dã
nati:vel vt nulla humana malicia eos iñvaleat cõ
turbare.In p̃ſenti etiã tribulati ⁊ oppꝛobꝛijs ho
minũ vexati mente intrãtes ad vultũ dei:⁊ i amo
re eius quieſcẽtes a cõturbatiõe recreanẽ. In fu-
tura ꝟ abſcõdes ⁊ hic interim dũ peregrinanẽ.

26 Proteges eos in tabernaculo
tuo:a cõtradictiõe linguarum.

[Proteges eos]ne noceanẽ [in tabernaculo
tuo]ſcʒ in pꝛeſenti eccl'ia in qua tibi militãt[a cõ-
tradictione]⁊ ſtrepitu[linguaꝝ]malarum ſcʒ ſciſ-
matum ⁊ hereſium que cõtradicũt doctrine chꝛi-
ſtiane ne tales lingue cõdicentes veritati valeant
eos ſibi incoꝛpoꝛare.Ideo ad tabernaculũ dei tu
curre:eccleſiam catholicã tene:a regula veritatiſ
noli diſcedere. Deinde plenitudinez beneficioꝛuʒ
in laudem concludit ⁊ pꝛo tantis beneficijs deum
laudat.d.

27 Benedictus dominus qm̃ miri-
ficauit miam ſuam †mihi in ciui
tate †munita.

† nõ eſt.
† circunſtantie.

[Benedictus]ſit[dominꝰ].i.laudatus[qm̃ mi
rificauit].i.mirificam ⁊ mirabilem fecit ⁊ oſtẽdit
[miſericoꝛdiã ſuã mihi]inter aduerſitates ⁊ per-
ſecutiões acerrimas me ꝓtegẽdo[in ciuitate mu
nita]ſcʒ in eccleſia munimento fidei ſolidata:⁊ cõ
tra omnem impugnationem aduerſarioꝛum vndi
q; per fidem munita:que dicitur ciuitas q: multi ſub vna lege diuina coniunguntur:⁊ munita ꝓ
pter virtutes multas ⁊ diuerſa dona ſancti ſpiri-
tus quibus muniuntur.

28 Ego autem dixi in †exceſſu men
tis mee:pꝛoiectus ſuʒ a facie ocu
loꝛum tuoꝛum.

† extaſi mea

[Ego aũt]nihilominꝰ tribulationes ⁊ miſeri-
as hũs[dixi in exceſſu]vel extaſi[mentis mee].i.i
pauoꝛe meo qui pauoꝛ dꝛ exceſſus:q: a rõne exceſ
ſit timẽdo.Exceſſus eñi mentis dꝛ ſiue qñ hõ ad
cõtemplationem ⁊ reuelationẽ diuinoꝝ rapitur:
ſiue quando aliquis pꝛe triſtitia ⁊ pauoꝛe ſeipſuʒ
excedit nec apud ſe remanet.[ꝓiectus ſum a fa-
cie oculoꝝ]tuoꝝ.i.derelictus ſum a te.Si eñ me
reſpiceres nõ ita pati ſinere s:ſi in facie tua eſſeʒ
non ita timerem.Et q: trepidans clamaui.

Exceſſꝰ mẽtis qd dicit.

29 Ideo exaudiſti vocem oꝛatiõis
mee:dum clamarem ad te.

[Ideo exaudiſti vocẽ oꝛonis mee]tribulatio-
nẽ mitigando:⁊ cõſolationẽ maximã pꝛo tribula
tione modica reddẽdo:⁊ hoc feciſti idulate ſcʒ[dũ
clamarẽ ad te]toto coꝛdis affectu te inuocando.
Clamoꝛ ad deum nõ eſt voce ſed coꝛde.multi ſilẽ
tes labijs coꝛde clamauerunt:multi oꝛe ſtrepen
tes coꝛde auerſo nihil impetrare potuerunt. Si
ergo clamas clama intus vbi audit deus:pꝛo his
ergo pꝛedictis.

Clamoꝛ ad deum nõ eſt voce ſʒ coꝛde.

30 Diligite dominũ oẽs ſancti eius
qm̃ veritatem requiret dominus
⁊ retribuet †abundãter facienti
bus ſuperbiam.

† his qui abundãtur faciũt ſupbiam.

[Diligite dñm]auctoꝛem tanti bñficij o vos
[oẽs ſancti eius]quoꝛum eſt diligere deum nõ mũ
dum:neq; ea que in mundo ſunt.q.d.in tãta ſpe
poſiti ſeruite dño in dilectione ita q non recedatiſ
ab eius amoꝛe poſiti in tribulatione[qm̃ verita-
tem requiret]in futuro[dominꝰ]verax: diligẽtes
ſe pꝛo penis ⁊ laboꝛibus remunerando[⁊ retribu
et].ſ.debitã penã[abundãter]nõ modice[faciẽti-
bus ſuperbiã].ſ.eũ contẽnentes ⁊ cõ iuſſa eius fa
cientes debite puniendo.Interim ergo

31 Viriliter agite ⁊ confoꝛtetur coꝛ
veſtrũ:oẽs qui ſperatis in dño.

p̃s.xxvi.

[Viriliter agite]in bonis inceptis pficiendo ⁊
⁊ perſeuerãdo ne ſit ocioſa dilectio ſed indeſinẽ-
ter ⁊ ſine defectu bonũ opereẽ[⁊]ſi grauia occur-
rant[confoꝛtetur coꝛ veſtrũ]ſcʒ tribulationes ſuſ
ferendo aduerſarijs malis reſiſtendo/⁊ moꝛtẽ nõ
timendo.q.d.ſi in coꝛpoꝛe eſt infirmitas vel laſſi-
tudo:ſit in coꝛde ad tolerãda mala mundi patiẽ-
tie foꝛtitudo.Vel.[Viriliter agite]i ꝓſperitate
q diſſoluit.[⁊ cõfoꝛteẽ coꝛ veſtrũ]in aduerſitate q
affligit[oẽs q ſperatis in dño]bꝛauiũ eterne remu-
nerationis expectantes ab eo.   Oꝛo,

Pꝛoſperitas diſſoluit. Aduerſitas affligit.

Immenſam multitudinẽ dulcedinis tue
pijſſime dñe ſuppliciter exoꝛamus:vt dũ
veritatem tuam requirimus/timoꝛem execrabi-
lem ſuperbie conteramus.Per do.

¶ Pſalmus penitētialis vbi ꝓpheta oſtendit hominez non meritis ꝓprijs / ſed gratia dei poſſe ſaluari ſi admiſſa non neglexerit confiteri. ps.xxxj.

Ro.iiij.

BEati quoꝝ remiſſe ſunt iniquitates: ⁊ quorū tecta ſunt peccata.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. Intellectus dauid. i. penitētis q: hic d: quid intelligere debeas ſi vere penites. ſ. vt te peccatorem eſſe intelligas: ⁊ non poſſe ſaluari aliquem niſi per peccatorum remiſſionē quam precedere oportet humilem confeſſionem ⁊ ſi ceperis facere bonum non tibi ſed gratie dei deputandum. ¶ Materia. peccatoꝝ recognitio ⁊ accuſatio. ¶ Intentio: monere hoies ad cōfeſſionem ⁊ penitentiam. ¶ Snia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in pſona vere penitentis pmo gratias agit deo de peccati dimiſſione: cōſequenter agit de peccati recognitiōe ac cōfeſſione / ac pnia ſeu ſatiſfactione. Quia em̄ ſupra narrauit de infelicitate ⁊ miſeria impioꝝ ac de felicitate ⁊ gloria iuſtoꝝ: q: vtrcꝙ retribuet dñs ſm opa coꝝ: ideo nunc monet vt peccatores nos agnoſcamus ⁊ penitentiam agamus quatenus felices ⁊ beati eſſe poſſimus. ¶ Sententia in ſpeciali. Gratiā itaqꝫ propheta commendans initium boni per indulgentiam dei oſtendit eſſe. d. [Beati] ſcilicet ſunt illi in ſpe et gratia / ſed beatificandi in re ⁊ gloria [quorum remiſſe ſunt iniquitates] per lauacrum regenerationis ſcilicet per baptiſmum [⁊ quoꝝ tecta] ⁊ cooperta [ſunt] per pniam ⁊ emendationē [peccata] que poſt baptiſmuz commiſerunt ne in iudicio reuelentur. Vel [Beati quorum remiſſe ſunt iniquitates] quantum ad culpam [⁊ quoꝝ tecta] et abſcondita [ſunt peccata] ſcilicet ipi deo quantum ad penam eternam: vt non videat ea deus ad puniendum vlterius. Videre em̄ dei peccata: eſt punire ea.

Saluari nemo pt ſine pctōrū remiſſione.

2 Beatus vir cui non imputauit dominus peccatum: nec eſt in † ſpiritu eius dolus.

†ore.

¶ [Beatus vir] ſtrēnuus ⁊ iō vnus q: rarus [cui nō imputauit dñs pctm̄] .i. quem reuz peccati nō iudicat: q: animi virtute fultus ſe ab oi peccato criminali cuſtodiuit [nec eſt in ſpū eius dolus] dū in hoc ſe nō iuſtificat ſed pctōrem confitetur ⁊ ſeipſuz accuſat. Vel [Beatus vir cui nō imputauit dñs peccatū] ſiue ad culpā ſiue ad penā: q: [nec ē in ſpiritu eius dolus] vere enim penitet mente et ſe accuſatore: et corde tenet quod ore fatetur. Vel [Beati quorum remiſſe ſūt iniquitates] per cordis contritionem [⁊ quoꝝ tecta ſunt peccata] per oris confeſſionem. [Beatus vir cui non iputauit domin⁹ peccatū] per operis ſatiſfactionē [nec eſt in ſpiritu eius dolus] .i. nihil doloſe aut fraudulenter agit vel i conterendo / vel incōfitendo / vel in ſatiſfaciendo Sed.

3 Qm̄ tacui inueterauerūt oſſa mea †dum clamarem tota die

† acclamando me.

¶ [Qm̄] olim [tacui] cōfeſſionē peti: ſcelus meū abſcondendo [inueterauerunt oſſa mea] ideſt cōſumpte ſunt virtutes aie mee. qm̄ qui malū quod geſſit nō apperit eas etiā quas hʒ v̄tutes perdit. vnde tota virtus mea ⁊ interior fortitudo defecit ⁊ mole vitioꝝ grauata in vetuſtate ſua remāſit: q: confitendo nō amaui nouitatē. [dū clamarem tota die] .i. ꝯtinue pctm̄ defendēdo: aut de iuſticia ⁊ meritis me iactando vel ex anxietate ⁊ timore diuine vindicte ⁊ punitionis ad dñm orando Et q: tacuit vindicantē dñi manū ſenſit. d.

4 Qm̄ die ac nocte grauata eſt ſuper me man⁹ tua: cōuerſus ſū i erumna mea dū †cōfigitur ſpina.

† cōfigeretur.

¶ [Qm̄ die ac nocte] .i. aſſidue [grauata eſt ſuper me manus tua] .i. ptās vindicte: vltrix ſuperbie tribulationes mihi immittendo ad humiliandum me ſuperbum. Quia confeſſione peccati noluit humiliari: humiliatus eſt pondere man⁹ dei. Et ideo ſubdit [conuerſus ſum in erumna mea]. ideſt in conſideratione mee miſerie: quia in aſſidua tribulatione flagellorum tuorum cognoui me miſerum [dum configitur ſpina] mihi: ſcz aculeus et ſtimulus conſcientie peccatricis. ideſt dum cōpūcta eſt conſcientia. Stultus in culpa redditur ſapiens in pena. Unde protinus ait.

5 Delictū meū †cognitū tibi feci: ⁊ iniuſticiā meam non †abſcondi

† cognoui † operui

¶ [Delictum meum] ſcilicet quod facienda omiſi [cognitum tibi feci] per veram confeſſionem [⁊ iniuſticiam meam] ſcilicet quod non facienda feci [non abſondi] a te. ideſt non operui / ſed aperui vt tu operires: detexi vt tu tegeres. Peccatum quidem abſconditur omnino tacendo: in parte excuſando. verbis falſatis tegendo. Ut autem dicit Iſidorus. Sermo dei tanta debet eſſe peccati recordatio vt ea que geſſit ſemper lachrymans confiteatur. Pia itaqꝫ domini diſpenſatione factum eſt. Ut quod pena peccati extitit hoc ipſum virtutis occaſio fuerit. Unde ⁊ ſubiungit.

Iſidori dictum.

6 Dixi †cōfitebor aduerſū me † iniuſticiā meā dño: ⁊ tu remiſiſti impietatem †peccati mei.

† pnunciabo. † iniuſticias meas. †cordis.

¶ [Dixi] enim prius in corde vbi deus videt. ideſt deliberaui apud me ⁊ firmiter propoſui hoc ſcilicet ꝙ ego [confitebor] ſimul corde ⁊ ore [aduerſum me]. ideſt non deo: non diabolo: non nature:

nõ fato:nõ fortune:ſed mihi aſcribẽdo ⁊ in me re‍ferẽdo:meq̃ ipm̃ ⁊ nõ aliũ accuſando. [iniuſticiã meã dño].i.ad honorẽ dñi corã eius vicario [et tu remiſiſti[abſq̃ mora per gratiã tuã[impietatẽ peccati mei]q̃tũ ad culpã. Cũ agim⁹ malũ pctm̃ quidez eſt:cũ aũt id ipm̃ deo abſcõdere volum⁹ iã nõ ſolũ pctm̃ eſt:ſz etiã impietas pcti.vñ nõ ſolũ ei de⁹ qđ male geſſit:ſz etiã qđ impie abſcõderat dimiſit.Et vide q̃ velox ſit dei mĩa erga peccatorẽ:nõ dũ confiteť vt audeat homo:ſed cõfiteri promittit qđ audit de⁹ ⁊ votũ pro cõfeſſione reputãs dimittit.Magna pietas vt ad ſolã promiſſionẽ dimiſerit.votũ eñ p opatiõe iudicať. Poſtea tñ ſi fieri poteſt faciẽda eſt miniſtris eccl'ie cõfeſſio:alioquin nõ prodeſſet cõtritio:q: niſi cõfiteretur ex ſua inobedientia damnaretur.

7 Pro hac orabit ad te omnis ſanctus: in tempore opportuno.

[P]ro hac].ſ.remiſſiõe faciẽda.vel[p hac] impietate remittenda[orabit ad te]o deus[oĩs ſanctus]q: nullus eſt ſine pctõ etiã ſctũs[in tpe opportuno].i.in hac vita in qua licet cõuerti.Tps opportunũ eſt tp̃s merẽdi:ſcz tp̃s grẽ qđ eſt totũ tẽpus pñs q̃ ẽo ſemp eſt orandũ.Inter tpa merendi eſt optimũ ⁊ precipuũ tp̃s ſanitatis.Sed tp̃s perdimus tripliciter:vl' violẽtis ⁊ importunis negocijs vel volutuoſis operibus:vel deſidioſis negligentijs.per iſta eripiuntur nobis tẽpora.Et licet ſit modo tempus oportunum/

Tẽpus oportunum.
Tẽpus pdim⁹ tripl'r.

8 Uerumtamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non † approximabunt.

† approxi‍pinquabunť.

[Uerũtamen]o illi q̃ ſunt[in diluuio aquarũ multarũ].i.in cõcupiſcentijs carnalib⁹[ad eũ] ſcz deũ[nõ approximabũt]ſaluãdi ſcz ſed elõgabũť. Uel[Uerũtamen]ſi ſic fecerit orãdo [in diluuio] et inundatione[aquarum multarũ]et tẽtationũ vehemẽtium ſuperuenientiũ.i.licet abũdauerint tentationes tanq̃ inundationes aquarũ multarũ ipſe tamen tentationes[ad eũ].ſ.ſanctũ ſic orantem[non approximabũt]vt eũ ſuperẽt ⁊ in peccatum reddiuare faciant:quia cõuertet ſe ad dñm ⁊ orabit dicens.Q[ui]a peccata remiſiſti in hoc diluuio quod vndiq̃ perſtrepit.

9 Tu † es refugium meum a † tribulatione que circumdedit me: exultatio mea † erue me a circũdantibus me.

† mihi † preſſura † redẽ.

[Tu]ſol⁹[es refugiũ meũ]nõ mea vis vel alius dñs[a tribulatiõe]huius ſcl'i/vel tẽtatiõe vitiorũ ⁊ diaboli[q̃ circũdedit me]⁊ impugnat i iſto diluuio ex omni pte volẽs me ſubuertere:q: a dextris ſunt pſpera:a ſiniſtris aduerſa.ante vana gl'ia retro delectabilis pctõꝝ memoria:ſupra diabolus:infra carnis tyrannus:extra mundus:intra cogitationũ tumultus.et tu es[exultatio mea]q: de te ⁊ in te gaudeo:⁊ ſi gemo adhuc i re gaudeo tñ in ſpe:⁊ iõ[erue me]q: adhuc ſum in malis[a circũdantib⁹ me].ſ.inimicis ⁊ vitijs mihi inſidiantib⁹. Et reſpondet dominus penitenti.

Proſpa ſũt a dextris:aduerſa a ſiniſtris.

10 Intellectum tibi dabo et † inſtruam te in via hac qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.

† ſtatuã.

[Intellectũ tibi dabo]vt ſemp te cognoſcas ⁊ ſemp ad deũ in ſpe gaudeas[⁊ inſtruã te] armis iuſticie:ſciã:bonis moribus:⁊ virtutibus ad pſequendũ bonũ/⁊ fugiẽduz malũ:ne aberres [i via hac].ſ.virtutũ[q̃ gradieris]⁊ ambulabis [firmabo ſuper te oculos meos] pfectũ tuũ per viã virtutũ miſericorditer attẽdendo:⁊ te in eodẽ itinere ne quis tibi noceat ⁊ vſq̃ in finẽ pſeueres diligenter cuſtodiẽdo.Accepto ergo intellectu cõuertit ſe penitens ad alios dicens:q: dñs mihi ita fecit:ergo o vos cõſortes mei quos inuito.

11 Nolite † fieri ſicut equus et mulus quibus non eſt intellectus.

† eſſe.

[Nolite fieri ſicut equus ⁊ mul⁹]ſequẽtes ſenſitiuũ ⁊ beſtialẽ appetitũ[quib⁹ nõ eſt intellect⁹] et rõ ad hm̃oi appetitũ refrenandũ:equus ſuperbos ſignificat:⁊ lubricos carnis voluptatib⁹ ſeruientes.Mulus pigros ⁊ infecundos nullum aie fructũ facientes:qui dũ ſolis terrenis inherẽt intellectũ de celeſtib⁹ nõ hñt:vel q: ſine diſcretiõe equus ſeſſorez ⁊ mulus onus accipit:⁊ ita neutri eſt intellect⁹:vel illi ſeſſoris vel huic oneris phibz homĩes a diabolo inſideri ⁊ vitijs onerari.Deinde cõuertit ſe penitens ad deũ dicẽs q̃ ſi nolunt acquieſcere:o deus facies qđ feciſti mihi:ſcz

Equ⁹ ſupbos ſignificat. Mulus pigros ⁊ infecundos ſignificat.

12 In † chamo et freno maxillas eorum conſtringe qui non † approximant ad te.

† freno ⁊ chamo.
† ppinquant.

[In chamo ⁊ freno].i.in maiori ⁊ minori tribulatione[maxillas eoꝝ].i.ora iactãtia ⁊ ſupba eoꝝ q̃ ſe de ſuis viribus ⁊ meritis iactant ⁊ pctã tacẽt [cõſtringe].i.coarta ⁊ reprime[q̃ nõ approximant ad te]humiliãdo ſe:ſed p ſuperbiã elongant a te.i.eos q̃ erecta ceruice ſunt:ſicut equus ⁊ mulus indomit⁹:⁊ nolũt tibi obedire penis ⁊ laborib⁹ affli‍ge:ita q̃ pena ⁊ vexatiõe dãte eis intellectũ obediãt tibi ad nutũ:ſicut aĩalia donec viaz teneant frena patiuntur ⁊ flagella.nec mirum ſi adhibito talibus freno flagella etiam adhibenť:q:

13 Multa flagella peccatoris: ſperantem autem in domino miſericordia circumdabit.

[Multa]ẽt cũ freno ſunt[flagella pctõris]quibus a deo flagellantur:ſiue in pñti/ſiue in futuro iõq̃ ceſſa a pctõ.Poſt frenũ addunť flagella ad domãdũ h̃:cũ idomito ⁊ h̃ q̃nq̃ vaga dať licẽtia.

⁊ in futuro multa flagella[ſperātes aūt in dño] ſpe certa ⁊ debita:⁊ agentem de peccatis pniām [mia circūdabit]vndiq̄ eū ꝓtegēdo ne ſit locus hoſti. Quē pmo circūdat tribulatio poſtea circū-dat mia.qm̄ miam dabit q̄ ꝓpter pctā noſtra iu ſte tribulari nos voluit. Jdeo admonendo ſubiū git:ergo

14 **Letamini in dño ⁊ exultate iuſti: ⁊ gloriamini omnes recti corde:**

¶[Letamini]interius corde[in dño]nō in vobis nō in mūdo[⁊ exultate]exterius in corpore:nō mū di amatores nō pctōres:ſed[iuſti]nō meritis vrīs ſed grā dei iuſtificati[⁊ gloriamini]ēt in tribula-tionibus:⁊ gloria ſeu teſtimonio bone ꝯſcīe[oms recti corde]habētes volūtatē ꝯformē ⁊ ſubditaꝫ volūtati diuine. Recti corde ſunt q̄bus oia iudicia dei placēt:⁊ ſe de pctīs ſuis accuſant: deū ſiue in ꝓſperis ſiue in aduerſis ſemp laudāt:deo non re ſiſtunt:⁊ cor ſuū ſm volūtatē dei dirigūt quā ſue preponunt:vt ⁊ xp̄s docuit dicens. Non qđ ego volo:ſed quod tu.

Recti corde q̄ ſūt.

Oratio.

Sancte dñe q̄ remiſſis delictis beatitudi-nem te cōfeſſis attribuis:exaudi vota p̄-ſentis familie:⁊ ꝯfracto pcti aculeo:ſpiri tuali nos exultatione ꝑfunde. Per dñm.

Exhortatio et inuitatio iuſtorum ad dei laudem propter ipſi⁹ ſummam fidelitatem/potentiam: ſapientiā ⁊ bonitatem. p̄s.xxxij.

Exultate iuſti in dño: rectos decet † collaudatio

†laudatio.

¶Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶Titulus hic eſt. Jn finem pſalm⁹ dauid. Jſte eñ p̄s dirigēs nos in finē.ſ.in xp̄ꝫ cō uenit dauid ꝓphete vel ꝑfecte aīe exhortāti ad laudē dei fideles ad ſemē dauid ꝑtinēs. ¶Mate ria:diuine potētie/ſapie ⁊ bonitatis cōmēdatio. ¶Jntētio:fideles ad laudem dei noſtri inuitare. ¶Snia in gñali. ꝓpheta vel ꝑfecta anima in iſto pſalmo potētiā ⁊ miam dei cōmēdat:agēs de opi bus creationis ⁊ recreatiōis vt timeaṫ potentia qua creat ⁊ ameṫ mīa qua recreat. Jnuitatq̄ fi deles ad dei laudē ⁊ p̄conīū:⁊ btificat digne lau-dātes ⁊ colētes euꝫ. Qnia eñ in p̄cedēti pſalmo breuiter pſalmiſta cōcluſerat. Letamini in dño ⁊ exultate iuſti: vult nūc de hoc negocio principal'r agere.ſ.ad dei laudes inuitare. Quibus aūt mo-dis ⁊ q̄bus de cauſis laudādus ſit ꝑ totū corpus pſalmi exponit. ¶Snia in ſpāli:oñdēs ergo pro-pheta q̄ laudare debeāt:iuſtos ad laudē monet dicēs.[Exultate]ēt in aduerſis o[iuſti]ipſis enīꝫ non eſt gaudere dicit dñs[in dño]nō in vobis: nō in ſeculo:⁊ q̄ exultare in dño niſi laudādo nō poſ ſum⁹[rectos]inq̄t[decet laudatio].ſ.laudare deū Juſti ſunt q̄ ꝑ fidē ⁊ bonā opationē dño ſeruiūt. Recti ſunt q̄ cor ſuū ſm volūtatē dei dirigūt:⁊ in oibus ac ſemper deo gratias referunt:⁊ ſi eos ꝑ-turbat humana fragilitas diuina conſolaṫ equi-tas. Qui tales ſunt ad exultandum in domino et laudandum cum idonei ſunt. Et ſubiungit quo-modo ſit laudandus.

Jmpijs non eſt gaudere. Juſti qui ſunt. Recti qui ſunt.

2 **Confitemini domino in cythara in pſalterio † decem chordarum pſallite † illi.**

†decachordo. †ei

¶[Confitemini dño]ꝯfeſſiōe laudis[in cytha-ra]ſeruiendo ei in opibus mie. Cythara eñ deor-ſum aperturam hꝫ/⁊ ex inferiori pte ſonat:⁊ ſm Hieronymū hꝫ ſex chordas:ſed ſm Jſidorū ſe-ptem per quam poſſunt intelligi ſex opera mie q̄ in euangelio ponūtur:vel ſepteꝫ addito eo quod in Thobia de ſepultura mortuoꝝ dr̄ q̄ maxime de inferioribus ⁊ terrenis fiunt [in pſalterio decem chordarum pſallite illi]ſeruiendo ei in deceꝫ p̄ce-ptis. Pſalterium eñ deſurſum hꝫ aperturam ⁊ a ſuperiori parte ſonat:⁊ hꝫ decem chordas ꝑ qđ ſignatur doctrina celeſtis q̄ deſurſum eſt ⁊ in de-cem preceptis breuiter oſtenſa eſt.

3 **Cantate ei canticū nouuꝫ: bene † pſallite ei in † vociferatione.**

†cātate. †iubilatione.

¶[Cantate ei]non tantum lingua:ſed vita[can ticum nouum].ſ.canticum gratie/⁊ fidei ac cha-ritatis.i.exuite vos vetuſtatem ⁊ induite nouita tem:q̄ non niſi ad nouos ꝑ gratiam renouatos ꝑ tinet hoc canticum ⁊ nouum teſtamentum[bene pſallite ei]bonis operibus[in vociferatione]vt in auribus dei ſonet. Bene pſallit qui bene viuit: ſꝫ hic ipſa bona vita noſtra quandā in auribus dei dꝫ habere ſpiritalē vociferationē:vt q̄cq̄d bene vi uendo agimus toto affectu ⁊ deuotione ad laudē dei faciamus. Vel in iubilatione.i.in leticia inef-fabili vt non poſſit verbis dici.

Pſallit bñ q̄ bñ viuit.

4 **† Quia rectum eſt verbum dñi: ⁊ omnia opera eius in fide.**

†qm̄.

¶[Quia rectum eſt verbum domini]q̄ recte do-cet:recta iubet:recta predicat:recta ꝓmittit: ad dexteram non declinat:neq̄ ad ſiniſtram : recto itinere ad ſupernaꝫ patriam nos perducit:nec in verbo tantum rectus deus eſt:ſed ⁊ in operibus ſuis fidelis exiſtit exhibens homini qđ promiſit: vnde ſequitur[⁊ oia opera eius in fide].i.in fide-litate ſunt ⁊ fidelia ⁊ nihil verbo promittit qđ in opere non reddit. Vel.[Quia rectum eſt verbum domini].i.ꝓmiſſio eius vera eſt in omnibus[⁊ oia opera eius in fide].i.quecunq̄ iubet fieri omnia fundamentum habent fidem. Jdeo etiam eſt lau dandus:quia

5 **Diligit miam et iudicium. miſe-ricordia dñi plena eſt terra.**

¶[Diligit miſericordiam]quam nunc perogat in via vocando:peccata donando/iuſtificando/⁊ promittendo[⁊ iudicium]quo in futuro exiget p̄-

rogata ⁊ retribuet vnicuiqꝫ ſm̄ merita ſua. Diliges ⁊ tu miam.ſ.miſerēdo vt miam conſequaris. Ama iudicium vias tuas ſubtiliter diſcutiendo: ⁊ peccata fletibus ac penitentia puniēdo:vt quē times iudicem inuenias miſericordem. Et ꝟe miſericordiam diligit:q:[miſericordia domini plena eſt terra]vbiqꝫ enim euangelium predicatur:remiſſio peccatoꝝ ꝑſtatur:ſalus annunciatur. Et dicit terra:q: ibi abundat hominis miſeria:⁊ ſuperabundat dei miſericordia.

6 Verbo domini celi firmati ſunt: et ſpiritu oris eius omnis virtus eorum.

¶[Verbo] eīm [dñi].i.ſapientia dei patris[celi] i.apoſtoli[firmati ſunt].i.plene inſtructi ſunt cuꝫ eo conuerſando ⁊ firmati ac ſolidati in fide/ꝟbo/exemplo ⁊ dono[⁊]poſt[ſpiritu oris eius].i.filij q̄ eſt os patris[omnis virtus eorum]in doctrina et miraculis cōſiſtens roborata eſt:q:⁊ doctrina eorum ⁊ miracula a ſpirituſancto data ſunt ⁊ firmata qui hic filij eſſe dicūtur:ne tm̄ a patre ꝓcedere crederetur:⁊ hos apl'os ꝑ oēm terram miſit et miam ſuam.ſ.remiſſionem peccatoꝝ ꝑdicari ꝑcepit. Et ipſe miſericorditer.

†vtre 7 Congregās ſicut in †vtre aquas maris: ponens in theſauris abyſſos.

¶[Congregans ſicut in vtre] vaſe de corio[aq̄s maris].i.ſeculi tribulationes: q: ſicut hō in vtre aquas ſtringit ⁊ qñ vult ſpargit:ſic dñs tribulationes eccleſie. Seuiebat tunc mare.i.ſeculū fluctibus ꝑſequentiū qđ modo intra ſuos terminos manet incluſum. Sed qui tunc ſeuiebant aperte nūc ſeuiunt occulte:penſemus igiť mō nō deeſſe deo vñ ꝓferat quo nos emendet. Ideo ſeqͥť[ponens in theſauris].i.recōdēs in abſcōditis:⁊ in ſecreto ſuo[abyſſos].i.reprobos ⁊ valde malos vt tpe ſuo ꝓferet vnde bonos erudiat. Ideo

†ipō enim. 8 Timeat dominum omnis terra: ab †eo autem commoueanť† oēs inhabitantes orbem.
† vniuerſa

¶[Timeat]⁊ ſi de mia gaudeat[dñm]:nō alium [oīs terra].i oīs hō vt deſinat peccare:et ſi non amore vel timore:hoc ideo dicit ne quis audiens aquas clauſas vana leticia ſupbiat ⁊ cōfirmans nos in timore dei ſubiūgit[ab eo aūt]⁊ manu mie eius[cōmoueanť]ad hunc timorēꝫ:⁊ moueantur ad eius imperiū[oēs inhabitantes orbē].i.vniuerſam eccleſiā ab eo inquā nō terroribꝰ diaboli vel hoīm ſeu cuiuſqꝫ creature:ſi hec ſeuiūt : deū time nō iſta:tota eīm creatura ſub illo eſt quē iuberis timere ſolum non alteꝝ ꝑter illum.vñ ⁊ ſubdit

Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt:ipſe mādauit et creata ſunt.

¶[Qm̄ ipſe dixit].i.voluit[⁊ facta ſūt]oīa.i.formata de informi materia[ipſe mādauit].i. verbo ſuo ꝑcepit[⁊ creata ſunt]informia de nihilo:⁊ ita pōt in nihilū redigere ⁊ ꝑmittit formationē creationi:q: dignior eſt formatio. Oīa fecit ꝟbo: oīa creauit mādato:oīa ſequunť eius imperiū:cū iubet mouenť cū iubet quieſcunt:⁊ malicia hoīm cupiditatē nocendi habere vꝫ:ptātem ſi ille non dat non hꝫ. Non eſt eīm ptās niſi a deo.vnde ipſe ſolus eſt timendus. Ideo adiungit. Deꝰ oīa fecit ꝟbo

10 Dñs diſſipat conſilia gētium:reprobat aūt cogitationes ppl'oꝝ: et reprobat conſilia principum.

¶[Dñs diſſipat]ne effectū habeāt[conſilia]cōtra ſe ⁊ ſuos facta[gentiū]eoꝝ deſtruendo idolatriam q̄ putabant deſtruere eccleſiā[reprobat autem cogitationes ppl'oꝝ].i.iudeoꝝ q̄ nō eius ſed ſuū q̄rūt regnū:⁊ ſi eīm multa machinarentur vt tollerēt nomē xp̄ianū de terra tm̄ creuit eccleſia[⁊ reprobat ꝯſilia principū].i.demonioꝝ vel tyrānorum huius ſeculi q̄ talibus ppl'is querunt dñari. Non eſt eīm ſapiā:nō eſt prudētia:nō eſt ꝯſilium contra dñm. Ideo nō ſunt timendi ꝑſecutores ſꝫ deus qui poteſtatem hꝫ ſuper eos. Cōſiliuꝫ nō eſt cōtra dñm.

11 Conſilium †autē domini in eternum manet:cogitationes cordis eius in †gñatione et gñationem. †vero † ſecula ſeculorū.

¶[Conſiliū aūt dñi]de noſtra vocatione/iuſtificatiōe/⁊ glorificatione[in eternū manet]q: nullo diſſoluiť tpe ⁊[cogitationes cordis]⁊ ſapie[eius] ſunt[in gñatione ⁊ gñationē]q: nō ſunt mobiles ⁊ mutabiles:ſꝫ eterne ⁊ manētes.q.d.diſpōnes eiꝰ q̄ ideo dicūtur cordis:q: rōnabilr̄ ordinantur in oēm gñationē extēdūtur:q: nō ē q̄ voluntati eius poſſit reſiſtere vel ordinationi eius ꝯtrarie. Vnde ⁊ ſubditur de eius conſilio. Voluntati diuine nullꝰ reſiſtere pōt

12 Beata gens cuius eſt dñs deus †eius:populus queꝫ elegit †in hereditatem ſibi. †eoꝝ. †dñs.

¶[Beata]eſt[gens cuius dñs eſt deus eius]per veram fidem ⁊ debituꝫ cultum.i.que ſibi dñm nō elegit niſi deum ſuum de quo viuit quē colit: hoc eſt conſilium dei vt beata ſit gens cuius eſt dominus volun tate qui deus eſt poteſtate:illū eīm ſolum beatificat qui ei obediuit:nec hoc eſt a ſe ſed a deo:vnde ſequiť:⁊[populus].ſ.beatus eſt[quē elegit]dñs electione ꝑdeſtinationis ⁊ preparauit [in hereditatem ſibi]vt eam poſſidendo regat et colat ⁊ non ſinat eſſe incultam ⁊ miſeram.ſ.in poſſeſſionem ꝑpetuaꝫ tanq̄ hereditariam electi eīm ſunt hereditas dei:⁊ deus hereditas ipſorūꝫ. Et oſtendit quđ elegit.d. Btificat ſolū deꝰ eū qui ei obediuit. Electi ſunt hereditas dei

13 De celo reſpexit dominus: vidit omnes filios hominum.

¶ [De celo] tanq̄ de excelſo habitaculo ſiue de
alto diuinitatis ſue : ſiue de celſitudine miſericoꝛ
die ſue [reſpexit dominus] miſericoꝛditer: et inde
vidit in imo poſitos et valde a ſe remotos [omnes
filios hominum] pertinentes ad filium hominis
vt omnibus miſereatur: q: nunq̄ reſpectus eius
ſine miſericoꝛdia fuit : vidit inq̄ et miſericoꝛditer
attendit. vidit quia eoꝛum miſeratus eſt . Et be-
ne dicit omnes q: diſcretoꝛ perſonarum non fuit.

14 **De pꝛeparato habitaculo ſuo: reſpexit ſuper omnes qui † habitant terram.**

† inhabitant.

¶ [De pꝛeparato habitaculo ſuo]. ideſt de diui
nitatis ſue ſecreto . Uel de habitaculo quod ſibi
pꝛeparauit. ideſt de angelis. de apoſtolis . de pꝛe-
dicatoꝛibus veritatis ad pꝛedicandum nobis miſ
ſis doctrina ⁊ gratia ſpiritusſancti pꝛeparatis ad
vocationem alioꝛum qua miſertus eſt omnium [re
ſpexit] qui pꝛius ſe ab eis auerterat [ſuper om-
nes qui habitant terram] tanq̄ peregrini in pere
grino loco vt pꝛeſit illis ad regendum eos. Et oſtē
dit quid de illis fecit q: ipſe eſt

15 **Qui finxit ſingulatim coꝛda eoꝝ: qui intelligit omnia opera eoꝝ.**

¶ [Qui finxit]. ideſt manu gratie foꝛmauit [ſin-
gulatim]. ideſt ſingulariter [coꝛda] ⁊ animas [eoꝝ]
ſingulis ſingula quedam dona dans: quia coꝛdib9
ſinguloꝛum pꝛopꝛia dona tribuit ⁊ confoꝛmauit ⁊
ſingulos donis gratuitis oꝛnauit: ⁊ ſcit quo modo
quiſq; eis vtatur vnde ſequitur. [qui intelligit om
nia opera eoꝛum] ideſt ſecretius et interius videt
Non enim ſolum videt opera que fiunt ſed etiam
intelligit et ſubtiliter attendit qualiter . qua vo-
luntate qua intentione et quo fine fiant. Nec ſo-
lum ſpiritualia dona ſunt a deo/ſed etiā coꝛpoꝛa-
lia ab eo eſſe declarat ne q̄s ea ſibi aſcribat. quia

16 **Non † ſaluatᷣ rex † per multā virtutem: et gigas non ſaluabitur in multitudine virtutis ſue.**

† ſalu9 fit. † in multitudine virtutis: nec gigas ſalu9 erit

¶ [Non ſaluatur] coꝛpoꝛali ſalute [rex] licet mul-
titudine exercitus potentiſſimus [per multam vir
tutem] ideſt potentiam ſuam: vt potuit in pharao
ne [⁊ gigas] licet coꝛpoꝛe foꝛtiſſimus [non ſaluabi
tur in multitudine [virtutis]. id eſt foꝛtitudinis
[ſue] vt patuit in goꝛia: niſi cum hoc habeant dei
auxilium et pꝛotectionem. Quis rege potentioꝛ:
quis gigante foꝛtioꝛ? Cum ergo iſti in ſe ſuaq; po
tentia et foꝛtitudine confidentes non ſaluentur:
nemo niſi dei miſericoꝛdiam querat ad ſalutem.
Et non tantum in potentia vel viribus non eſt ſa
lus/ſed etiam

17 **† Fallax equus ad ſalutem: in abū dantia autem virtutis ſue non † ſaluabitur.**

† mēdax † erit ſaluus.

¶ [Fallax] eſt [equus ad ſalutem] ſeſſoꝛem ſuum
velocitate ſaluare non valens [in abundantia au
tem virtutis] et foꝛtitudinis [ſue] ſcilicet equi [nō
ſaluabitur] ſcilicet aſcenſoꝛ in eo confidens ſic hu
mana: et mundana felicitas que ſubleuat homi-
nem ſicut equus ſuum ſeſſoꝛem: fallax eſt ad ſalu
tem quam videtur quidem pꝛomittere ſed nō po
teſt donare. Et q̄tumcunq̄ ſit magna felicitas eti
am tamen fallax eſt : quia in abundanti virtute
bonoꝛum ⁊ diuitiarum non ſaluatur poſſeſſoꝛ ei9
quaſi dicat non ſperes in potentia tempoꝛali : nō
in foꝛtitudine coꝛpoꝛali: non in diuitijs ⁊ felicitate
ſeculi que notatur per regem: gigantem: et equū
Myſtice etiam [rex] qui carnem ſuam regit [non
ſaluatur per multam virtutem ſuam] ſi in ea con
fidit imputans ſibi non deo [et gigas] qui eſt re-
ge foꝛtioꝛ: qui contra diabolum ⁊ ſuam concupiſ-
centiam militat [non ſaluabitᷣ in multitudine vir-
tutis ſue] ſi ſuperbus contra deum ſe extollat [et
equus]. i. ſuperba opinio quam aſcendit exiſti-
mans ſe ſua virtute ſaluandū [fallax eſt ad ſalu-
tem] Nam huius opinionis inſeſſoꝛ [non ſaluabi
tur in abundantia virtutis ſue. i. quātūcunq; per
fectus ſit. vnde ergo eſt ſalus?

18 **Ecce oculi domini ſuper metuentes eum: † et in eis qui ſpirant ſuper miſericoꝛdia eius.**

† ſperantes ſup.

¶ [Ecce] ideſt in manifeſto habetur ſaluatio. q:
[oculi domini]. ideſt miſericoꝛdie ipſius reſpect9
ſunt [ſuper metuentes eū] timoꝛe ſancto qui eius
amoꝛe timent peccare non ſuper pꝛeſumentes de
ſe [⁊ in eis qui ſperant] non in viribus ſuis vel me
ritis ſed [ſuper miſericoꝛdia eius] expectantes eā
per ſpem firmam non in eis qui deſperant . Time-
re dominum et ſperare ſemper ſunt cōiuncta. Ti-
moꝛ enim ſine ſpe: deſperatio eſt. Spes ſine timo
re: pꝛeſumptio. Non ergo deus perſonam homi-
nis accipit ſed tm̄ metuentes ſe: ⁊ ſperantes in ſe
miſericoꝛditer reſpicit. Ad hoc

Timoꝛ ſine ſpe deſperatio eſt.

19 **Ut eruat a moꝛte animas eoꝛum et alat eos in fame.**

¶ [Ut] tādē [eruat a moꝛte] ⁊ dānatione ꝑpetua
[aīas eoꝝ] dās eis vitā eternā [⁊] hic interim [alat]
ideſt nutriat [eos in fame] iuſticie exiſtētes . Hec
ſunt duo vota fidelis vt in iudicio eripiatᷣ a moꝛte
eterna: ⁊ hic ſpiritualib9 alatᷣ vbi eſt bonoꝝ in-
digentia. Tempus famis modo eſt: tēpus ſaturi-
tatis poſt erit. Alit nos interim pius dn̄s in hoc
eremo ſacramētis ſuis: doctrina ſua : gratia ſua:
ne deficiam9 in via. Jdō vt poſt perfecte ſaginetᷣ.

Fidelels duo vota

20 **Anima noſtra † ſuſtinet dn̄m: qm̄ adiutoꝛ ⁊ pꝛotectoꝛ noſter eſt.**

† patiēs erit dn̄o.

¶ [Animas noſtras] modo interim q̄diu fames
et peregrinatio eſt [ſuſtinet dominum] ideſt pa-
tiens eſt in domino quicquid acceſſerit ei ſuſtinē-
do pꝛopter eum : et patienter expectando eius be
neplacitum vt alatur eſcis incoꝛruptibilib9: ⁊ po-

derit ſuſtinere dñm[qm̄]ipſe[adiuto:]impugna/⁊ ad debellādū hoſtes[⁊ ꝓtecto: noſter eſt]ab eſtu ⁊ ad defendendū ab hoſtibus. Uel[adiuto:] ad faciendū bona: ⁊ dū ad deū conamur[⁊ ꝓtecto:] ad cauendū mala/⁊ dū hoſti reſiſtimus. Ideo au tem ⁊ hac ſpe eſt ſuſtinendum.

†ipo 21 **Quia in † eo letabitur coꝛ noſtrum: et in nomine ſancto eius ſperabimus.**

¶[Q: in eo] non in nobis vbi magna ſine illo eſt inopia.[letabif] tūc plene[coꝛ nr̄m] ⁊ aīa cū ꝓ operibus ⁊ meritis p̄mia recipiem⁹[et]interim[in nomine ſancto ei⁹].i. i re nois qđ eſt ſaluatoꝛ: qđ nobis abſentib⁹ per fidē miſit nō in meritis noſtris [ſperabimus]nos venturos ad eum in futuro: et vt omnia hec bona impleantur: ſpera hic vt ibi leteris: eſuri ⁊ ſiti hic vt ibi epuleris: ⁊ conuertens ſermonem ad deum ſubdit oꝛationem breuem et ſalubꝛem dicens. Et ideo.

22 **Fiat miſericoꝛdia tua dñe ſuper nos: † quemadmodum ſperauimus in te.**

†ſicut.

¶[Fiat mia tua dñe ſuper nos].i.ꝑ miſericoꝛdiā tuā ipleaf in nobis.ſ.vt in futuro in te letemur: [quē admodū]⁊ ſicut hic[ſperauim⁹ in te].i.ſ₃ meritū ſpei quā in te habuim⁹. Spes eñ nō cōfundit.q.d. Ita fiat ⁊ per hoc fiat q: ſperauim⁹ non in alio ſed in te. Sicut ergo in te ſperauim⁹: ſic ſupꝛa nos tuā miā₃ ſentiam⁹: ⁊ ſm ꝙ oꝛauim⁹ non ſm ꝓ meruim⁹. Iſtū v̄ſum cogita teꝫ vnuſqſq₃ ante.ꝙ legaf vt fidel'r dicat quēadmodū ſperauimus in te: ne alibi vagef: ⁊ vacet mente. Oꝛatio.

Paſce dñe plebē tuā₃ in fame verbi tui: et eripe animas nr̄as de moꝛte peccati: vt repleti miſericoꝛdia tua aggregari iuſtorū gaudijs te impartiēte mereamur. Per do.

¶ **Pſalmus ad dei laudem et timoꝛem ac plura bona alia nos infoꝛmans et alliciens: a malis quoq₃ pluribus nos retrahens et deterrens. ps.xxxiij.**

Benedicā dominū in omni tempoꝛe: ſemper laus eius in oꝛe meo.

¶Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. Pſalm⁹.ſ.iſte attribuif dauid.i.xp̄o q̄ hic loquif: ⁊ in eo xp̄ian⁹ ps.in ꝙ agēs de hoc qđ fecit cū mutauit vultū ſuū.i.vet⁹ ſacrificiū qđ đ: vultus q: indicat volūtatē dei in ſigno in nouū qđ manifeſte eā oſtendit: quā mutationē fecit i cena: ⁊ hoc coꝛā Abimelech q̄ iterpꝛetaf patris mei regnū.i.coꝛā iudeis q̄ regnū pr̄is ſui dauid erāt ⁊ dauid dimiſit eum ſc₃ abimelech.i. xp̄s iudeos: ⁊ abijt ad gentes. Ita etiā coꝛā achis mutanit.i.coꝛā ignaris diſcipulis qui dixerūt: durus eſt hic ſermo. Achis eñ: quomō eſt interpꝛetatur quod vbi dicitur ignoꝛantia deſignaf. ⁊ achis dimiſit eū dauid ⁊ abijt: ideſt illi diſcipuli dimiſerūt xp̄m ⁊ abierūt retro. In hiſtoꝛia ponif achis: ſed eſdras ꝓpter ſacramentū querendū nomē mutauit ne putetur ſola hyſtoꝛia narrari. ¶ Materia: laudationis dei ⁊ timoꝛis filialis affectatio ⁊ fideliū ad hoc inuitatio. Sicut ſupꝛa ita ⁊ hic iterū ad dei laudē iuitat/alijs tñ ex cauſis. ¶ Intētio monere fideles vt deū laudē: ⁊ timeāt bonoꝝ ⁊ maloꝝ finē: ⁊ retributionē attendāt. ¶ Snīa in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo loquif in ꝑſona xp̄i vl' xp̄iani ſeu etiā viri religioſi ammonētis alios vt in dei laude ⁊ timoꝛe ꝑſeuerēt: ⁊ vt a delictis abſtineāt iuſtoſq₃ dicit ſaluandos impios vo peritucos. ¶ Snīa in ſpeciali: a laude itaq₃ incipiēs ait xp̄s ⁊ in eo chꝛiſtianus.[Benedicā].i. laudabo[dominū]coꝛde/oꝛe/⁊ opere. ⁊ hoc in oi tp̄e[tā ꝓſperitatis ꝙ aduerſitatis. Pꝛo vtraq₃ eñ foꝛtuna deu₃ laudare debem⁹: ſicut Iob q̄ dicebat. Dñs dedit: dñs abſtulit: ſit nomē dñi benedictū.⁊[ſemper].i. aſſidue[laus ei⁹]erit[in oꝛe meo]vt alios inſtruā ad laudandū meo exēploꝛ: ⁊ ſil'r in coꝛde vt in tēta mēte deū laudē. Oia eñ que dicit q̄ cogitat ſine culpa ſunt ⁊ ad laudē dei. ⁊ ita laus dei ſemꝑ eſt in oꝛe: nō ꝙ cōtinue laudet: ſed ꝙ in eo nō eſt niſi laus.i.non pꝛorūpit in vituperium.

Achis qđ interpꝛetatur

Iob.ſ.d

2 **In domino laudabitur anima mea: audiāt manſueti et letētur.**

¶[In domino]a quo virtutem ⁊ potentiam ſum pſit nō in me[laudabif aīa mea]de bono ſuo.i. ſi in me ſit alıqđ laudabile ad ip₃ refero a q̄ habeo nō mihi attribuo ⁊ ꝓpꝛiā laudē non q̄ro[audiant māſueti].i. mites ⁊ benigni laudē dñi. Qui eñ in dño nolūt laudari: vel qui laudāt in ꝓſperis ⁊ blaſphemant in aduerſis nō ſunt māſueti: ſ₃ ſupbi[et letenf]q: res iocunda eſt ſic manſuete ⁊ humili. Et ideo ad eos conuertendo ſermone₃ hoꝛtaf ad dei laudem dicens. Et o vos manſueti

Māſuetus đ: q̄ deu₃ laudat in ꝓſperis et aduerſis

3 **Magnificate dñm mecū: ⁊ exaltemus nomen eius in idipſum.**

¶[Magnificate dñm].i.pꝛedicate eū magnū mirabilē/⁊ ineffabilē qđ eſt magnū coꝛdis mei deſideriū[mecū].q. d. quō ego facio/ ſic ⁊ vos facite [et exaltate nomē ei⁹].i. ꝑ oēs gentes q̄buſcūq₃ poſſumus altū ⁊ eternū propalemus[in idipſu₃] ideſt pariter omnes in vnum in vnitate in concoꝛdia: vt ſit nobis coꝛ vnu₃ ⁊ anima vna. Quilibet fidelis debet ad deum laudandum ⁊ amandum ſecum alios trahere et inuitare. Ut autē inuitatos ad hoc trahat dicit que bona ſibi inde euenerunt ſubdens.

4 † **Exquiſiui dominu₃ et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.**

†inq̄ſiui

¶[Exquiſiui].ideſt ex toto coꝛde: ex totis virib⁹

et intus munda ↄſcīa queſiui:non aurū.nō aliud: ſed[dn̄m]o:ationibus ſedulus ipm̄ implo:ando[et exandiuit me]bona que ab eo poſtulaui:⁊ vt eum inuenirē mihi concedēdo[⁊ ex oībus tribulationibus]⁊anguſtijs[meis]tā co:po:alibus q̄ſpūalibꝰ[eripuit me]manifeſte vł occulte miſerico:diter liberando. Eſt em̄ ereptio manifeſta:ſicut danielis ⁊ triū puero:ū:occulta ſicut martyrū in to:mētis triūphātiū. Deinde ho:tat alios qđ ipſe probauit dicens. Vos ergo exemplo mei.

Ereptio manifeſta q̄ d:.

5 Accedit ad eū ⁊ illuminamini:et
†facies veſtre nō confundentur.

† vultus vr̄i nō erubeſcent.

[Accedite]p:opius co:de et opere de teneb:is erro:is p:iſtini⁊ conuerſationis mūdane[ad eū]ſcʒ deum lumen aie verū[⁊ illuminamini]ſpūaliter lumine grē:⁊ poſt lumē[facies veſtre].i. mentes[nō confundentur].i.non fruſtrabūtur nunc in p:ecū exanditiōe:vel in futuro in mercede. Ad deum accedimus bonis ſtudijs et ſpiritualibus exercitijs legendo/meditādo/o:ādo/ amādo. Illuminamur autem per intellectum:per grām:ꝑ doctrinā: per vitam. Illuminati aūt nō cōfundunt.i. non erubeſcūt de pctīs ſicut mali. vel de opp:ob:ijs ⁊ contumelijs ſibi illatis:ſicut ſuperbi. ⁊ ad hoc adducit exemplū de ſe in tertia perſona dicens:quia

Accedimus ad deum bonis ſtudijs ⁊c.

6 Iſte † pauper clamauit et domi
nus exaudiuit eum: et de omni
bus tribulationibus eius † ſal
uauit eum.

† inops

† ſaluū ſecit.

[Iſte pauper].i.ſpiritualis⁊ voluntarius pauper p:opter deū ſcʒ ego[clamauit]ad dn̄m[⁊ dn̄s exaudiuit eum]humiliter clamantem: ſed quō exaudiuit ſubiungit dicens [⁊ de omnibus tribulationibus]⁊ anguſtijs]eius ſaluauit eum].q.d.ſic faciet ⁊ vobis ſi ad eūʒ accedatis. Hic oſtenditur quomodo exaudiaris.ſ.ſi fueris pauper ſpiritu vt de nullo quod habes p:eſumas:⁊ te indigentē intelliges:⁊ ad deum accedas. Sed quomodo ſaluos facit ab omnibus tribulationibus: Ecce

7 Immittet angelus dn̄i in circui
tu timētiū eū:⁊ † eripiet eos.

† eruet.

[Immittet]ſe[angelꝰ domini] ſcilicet xp̄s qui eſt angelus magni conſilij:vel alius angelus de celo. Vł[immittet].i.immiſſiōes faciet[in circuitu] et giro:pure[timētiū eū].ſ.dn̄m vt circūtegat timētes ſe vndiq̄ꝫ.⁊ ex oī ꝑte cuſtodiēs ⁊ defendēs eos vt in nulla ꝑte irrūpere valeat inimicus; aut ei pateat via ad nocēdū eis[⁊ eripiet eos]de oī anguſtia ⁊ a tētatiōibꝰ ac tribulatiōibꝰ oībꝰ liberādo ⁊ nō ſolū mihi credite accedēdo ad eū: ſʒ ēt vos ipſi

8 Guſtate et videte q̄m̄ ſuauis eſt
dn̄s:beatꝰ vir qui ſperat in † eo.

† eum.

[Guſtate].i.experimento ꝓbate vł ꝑ ſpiritualem guſtuʒ aie:vł ꝑ ſumptione ſcē euchariſtie[⁊] ſic[videte].i.intelligite[q̄m̄ ſuauis eſt dn̄s].ſ.dulciſſimus oībus palato co:dis ⁊ iō[btūs]eſt[vir] iā in ſpe:⁊ tandē erit in re[qui]tali guſtu ↄfo:tatus ſperat in eo]tm̄:q: eū iā hʒ in ſpe q eſt oē bonum. Quo ↄtra:miſer eſt qui ſperat in ſe vel in alijs hominibus ſeu quibuſcunq̄ꝫ rebꝰ trāſito:ijs . Et ne poſt guſtationē ſecuri eſſent:p:otinus addit.

9 Timete dominum omnes ſancti
eius:† quoniam non eſt inopia ti
mentibus eum.

† quia nihil deeſt.

[Timete dn̄m oēs ſancti eius]ſemꝑ caſum metuēdo nō ſecuritatē p:eſumendo. Deū timere eſt co:am eo ſe humiliare:⁊ metuēdo cauere ne in his que agimꝰ;ſiue in cogitatiōe:ſiue in verbo:ſiue in opere illū offendamꝰ. Qui hoc faciūt ſcti ſunt: q vero nō faciūt iā nō ſcti ſʒ ſupbi ⁊ vani ſunt[q̄m̄ nō eſt inopia]tꝑaliū neceſſarioꝝ ſeu ſpūaliū bono:ū[timentibus eū]. Qui em̄ paſcebat ↄtēnentes ſe nō deſeret timētes ſe:⁊ hoc ꝓbat cū ſubiūgit.

Deū timere qđ eſt.

10 Diuites eguerunt ⁊ eſurierūt:in
quirentes autem dominum non
minuentur omni bono.

[Diuites]ſeculi exterio:ibꝰ dediti[eguerūt].i. indiguerūt his que hn̄t male ⁊ miſerabiliter vtendo[et eſurierūt]ea que nō hn̄t cōcupiſcendo. Vel [eguerūt]diuitijs grē ⁊ virtutū carētes[⁊ eſurierunt]defectū panis/verbi/⁊ mētis inopiā ſuſtinētes[inquirētes autē].i.toto co:de ⁊ ſtudio q̄rentes dn̄m in quo oia reperiunt nō aliud extra ipm̄ [non minuent].i.ſine diminutione replebunt [oī bono]q: abūdāt bonis ſpiritualibus : tꝑalia vo q̄tuncūq̄ꝫ modica ſufficiūt eis:imo ↄputāt ꝓ diuitijs. Et ideo p:otinus nos admonet dicens.

11 Venite filij audite me: timo:ē do
mini docebo vos.

[Venite]per deſideriū diſcipline ad me app:opinquādo.o[filij].ſ.dicētes:mos em̄ ꝓpheticꝰ eſt diſcipulos vocare filios[audite me]auribꝰ co:dis ideſt diligenter attendēdo:diſcite a me: et vt filij obedite[timo:ē dn̄i]qui eſt initiū celeſtis ſapiētie ⁊ p:imꝰ gradus ſpūalis doctrine[docebo vos]q: nihil eo vtilꝰ doceri pōt in mundo. Quiſquis accedit ad dei ſeruitiū hoc dʒ eſſe p̄mū illꝰ ſtudiū vt diſcat qualiter debeat timere deū. Et debetis diſcere timo:em.q: in hoc eſt vita. Vn̄ ſubdit.

Mos ꝓpheticus

12 Quis eſt homo qui vult vitam †
diligit dies videre bonos:

† et

[Quis eſt homo qui vult]in effectu non tātuʒ verbo[vitam]ſcʒ veram ⁊ eternā non tempo:alem que cito tranſit ⁊ homines deſerit:⁊ qui[diligit videre dies bonos]in celeſti beatitudine vbi cuʒ ſanctis iocundetur:quia nunq̄ in hoc ſeculo inueniūtur. Et pluraliter dicit hic dies ꝓpter intermīnabilitatem eo:um: quandoq̄ꝫ tamen dicit ſingulariter:p:opter identitatem gaudij:vt ibi. Melio: eſt dies vna in atrijs tuis ſuper milia:talis ſcʒ au

diat et faciat quod ſequitur. Omnes quippe vel‐
lent vitam ⁊ dies bonos: ſed non ſic querunt vt de
berent. Sed quicunq̃ hoc vult ſic querat.

13 †Pꝛohibe linguã tuã a malo: ⁊ (†cõtine.)
labia tua ne loquãtur dolum.

¶[Pꝛohibe linguam tuam a malo] om̃i. ne in
aperto loquatur malum. ſ. blaſphemie/contentio
nis/detractionis/murmurationis/et ſimiliũ[et]
pꝛohibe[labia tua ne loquantur dolum] .i. ne bo‐
na doloſe loquaris vt bona verba oꝛe pꝛoferas et
malum mendacij/ſimulationis/adulationis / de‐
ceptionis/⁊ huiuſmodi in coꝛde abſcondas: quia
lingua eſt maius indomabile mẽbꝛum in toto coꝛ‐
poꝛe: et in ea frequẽtius labimur. Merito linguã
pꝛiuſq̃ cetera mẽbꝛa cohibere ⁊ a pctõ repꝛimere
pꝛecepit quam magis in coꝛpoꝛe pꝛeualere ad pec
catum vidit. Deinde vniuerſaliter ſubiungit.

(Lingua eſt maiꝰ indomabile mẽbꝛũ in toto coꝛpe.)

14 †Diuerte a malo ⁊ fac bonũ: †in‐ (†declina)
quire pacẽ et †perſequere eã. (†quere. †ſeq̃re.)

¶[Diuerte] .ideſt declina[a malo]vitia relinquẽ
do vbi culpa vitatur. Et quia hoc non ſufficit ad‐
dit[et fac bonum]virtutibus inſiſtendo vbi coꝛo‐
nam meretur. et ſic[inquire pacem]internam/fra
ternam et ſupernam[⁊ perſequere eam] .i. perſe‐
ueranter ſequere et perſeuera in q̃rendo. Malũ
relinquere inchoantiũ eſt: bonũ facere ꝓficientiũ
in his duobus p̃ceptis ↄſiſtit iuſticia. Finis autẽ
perfecte iuſticie eſt ita intra ſe eſſe pacificum vt
caro concoꝛdet cũ animo: ⁊ animus cũ deo ⁊ pꝛo‐
ximo vt iam nulla poſſit aduerſitate moueri ab
hac quiete. Nec ex infirmitate diffidas: quia

(Iuſticia in duobꝰ p̃ceptis ↄſiſtit.)

15 Oculi domini ſuper iuſtos: ⁊ au‐
res eius †in preces eoꝛum. (†ad)

¶[Oculi domini] .ideſt reſpectus pietatis dei ⁊
intuitus diuine miſericoꝛdie ſunt[ſuper iuſtos] .i.
ſuper eos qui iuſte viuunt[et]ſi ipſi petãt aliquid
[aures eius] . i. clementia ⁊ potentia ſunt para‐
te [in pꝛeces eoꝛum]exaudiendas: videt operan‐
tes ⁊ laboꝛantes: audit gementes ⁊ oꝛantes. Sic
ergo viue vt oculis dñi valeas dignus apparere:
ſic oꝛa vt pꝛeces tue ad aures eius pertingant. Et
ne dicat malus ſecure faciã mala: quia deus non
attendit. Ideo ſubdit.

16 Uultus autem domini ſuper fa‐
cientes mala: vt perdat de terra
memoꝛiam eoꝛum.

¶[Uultus autem domini]ſcʒ ire ⁊ indignatiõis
ac terroꝛũ ſeueritatis/vel cognitio dei eſt[ſuper
facientes mala] ad puniendum. Bonis quidem
blandus eſt et pꝛopitius: malis vero terribilis et
diſtrictus[vt perdat de terra]ſcʒ viuentiũ in qua
non habebunt locum[memoꝛiam eoꝛum] .ſ. vt nec
mentio nec interceſſio fiat ꝓ eis inter bonos. Et
ſicut in memoꝛia eterna erunt iuſti: ita de memo‐
ria eterna tollentur mali . Et vere oculi dñi ſunt
ſuper iuſtos: et aures eius in preces eoꝛum : quia

17 Clamauerũt iuſti ⁊ dñs exaudi‐
uit eos: ⁊ ex oĩbus tribulationi‐
bus eoꝛum †liberauit eos. (†eruit.)

¶[Clamauerunt iuſti]pꝛo liberatiõe ſua ad do
minum deuote oꝛando[⁊ dominus exaudiuit eos]
vel coꝛpoꝛaliter vel ſpiritualiter liberando : ⁊ hoc
eſt quod ſubdit[et ex omnibus tribulationibus
eoꝛũ liberauit eos] ꝓtegẽdo a malis ſpũalibus/
⁊ aliquãdo etiã coꝛpalibꝰ: ꝑfecte tñ eos liberat qñ
de malis vite pñtis trãſferendo ad requiẽ ꝑducit
Confirmati ergo tot ſanctoꝝ exẽplis clamemus
humiliter ⁊ deuote ad dñm vt pariter exaudiamur
et a tribulatiõibꝰ oĩbꝰ liberemur. Sequiť enim

18 Iuxta eſt dominus †his qui †tri (†eis. †obtiue‐runt coꝛ.)
bulato ſunt coꝛde: et humiles ſpi
ritu †ſaluabit. (†ſaluos faciet.)

¶[Iuxta eſt dñs his qui tribulato] .ideſt ↄtrito
[ſunt coꝛde]eos adiuuando. non oĩbus tribulatis
coꝛpoꝛe[⁊ humiles ſpiritu] .i. coꝛde ⁊ veraciter nõ
verbo vel habitu ⁊ ficte[ſaluabit]finaliter gloꝛifi
cando. Pluribus modis tribulantur coꝛda ſan‐
ctoꝛum in hoc ſeculo: ſcʒ aut doloꝛe pnie pꝛo pctis
pꝛopꝛijs ⁊ alienis: aut anxietate pꝛo incolatu pꝛe
ſentis vite: aut ↄſiderio celeſtis patrie: aut timo‐
re future pene. Unde autem coꝛ conteritur inde
humilitas generatur: ⁊ ex humilitate ſaluationẽ
conſequimur. Pꝛopꝛium vero iuſtoꝛum eſt vt in
hoc ſeculo tribulentur. vnde ⁊ ſubditur.

(Sctõꝝ coꝛda multis modis tribulãť Iuſtoꝝ ꝓpꝛiũ eſt tribulatio.)

19 Multe tribulationes iuſtoꝛum:
et de his omnibꝰ †liberabit eos (†eruet.)
dominus.

¶[Multe tribulationes] ſunt non omnium ſed
[iuſtoꝛum]quia a diabolo ⁊ a malis hominibus ⁊
a ſeipſis. Per multas enim tribulationes opoꝛ‐
tet tranſire ad regnum: ecõtra pauce ſunt iniquo
rum. Qui ergo tribulationẽ non patiť timere hʒ
non ſic iuſtus. Sed in his ſequitur conſolatio cuʒ
pꝛotinus addit[⁊ de omnibus his liberabit eũ do
minus]potens liberatoꝛ: nunc vt non ſuccumbant
vel in futuro plene liberabit: quia poſt multas tri
bulationes venient ad pacem perpetuam: iniuſti
autem poſt paucas aut nullas ad tribulationem
ſempiternam. Sed interim

(Tribulationẽ nõ patiẽs timeat.)

20 Cuſtodit dominꝰ omnia oſſa eo‐
rum: vnum ex his non cõteret.

¶[Cuſtodit dominus omnia oſſa eoꝛum] . ideſt
virtutes anime in quibus robur mentis: ⁊ q̃ ſunt
oſſa ⁊ firmamenta fidelium : quia ſicut caro oſſi‐
bus/ſic anima ſuſtentatur virtutibus quas domi
nus cuſtodit illeſas in electis: ita q [vnum ex his
non contereretur]quia ſic ſanctoꝛum ſuas virtutes
ſeruat vt nulla earum in tentatione omnino defi‐
ciat: quia nec patientia in tribulationibus vinciť
nec cetere virtutes a vitijs cõtrarijs ſuperãtur: ⁊
ſi aliq̃n frangiť in tẽtatiõe nõ tñ ↄteriť .i. ex toto

non deperit q: integra manet in intẽtione. Subiungit autem de rep:obis.

21 Mors peccatoꝝ peſſima: ⁊ q ode runt iuſtum delinquent.

[Mors peccatoꝝ] ſm aiam eſt [peſſima] q: p:iuat in ꝑpetuum viſione beatifica: ⁊ rapit ad gehẽnam ⁊ to:menta innumerabilia: ⁊ q: multa ſunt gñā peccatoꝝ: ⁊ nõ eſſe peccato:ẽ difficile eſt i hac vita: ſubdit quoꝝ peccatoꝝ mo:s ſit peſſima. d. [⁊ qui oderunt iuſtum] .ſ. ieſum xp̄um qui iuſtificat impium: qui eſt etiam p:opiciatio p:o peccatis noſtris [delinquent] ⁊ peccabunt ſingulari delicto q ergo hunc oderunt ſibi non obediendo hñt mo:tẽ peſſimam: q: in peccatis ſuis mo:iuntur qui ꝑ eũ deo non reconciliantur. Sed

22 Redimet dominus animas ſeruorum ſuorum: et non delinquẽt omnes qui ſperant in †eo.

†eum

[Redimet dñs] p̄cio mo:tis ſue [aias ſeruo:uꝫ ſuoꝝ] .i. ſibi obedientium: oẽs eñ ſerui erant peti fuſus eſt ſanguis xp̄i ⁊ tanto p:ecio a peccato et diabolo ſunt redempti ⁊ ſaluati: ac ſerui dei facti ꝓpter qð merito ſeruire debent ei. Redimit etiã quotidie dum eos liberat a vitijs ⁊ tribulationibus aie ⁊ co:po:is [⁊ non delinquent] .i. non peccabunt ad mo:tem finaliter [oẽs qui ſperant in eo] ſpe fo:mata charitate q̄ ꝓuenit ex gratia ⁊ meritis. i. per hoc mo:tale cauent delictum; q: ſperãt in eo q ⁊ in quo eſt remiſſio oim petõꝝ. Oratio

Angeloꝝ ⁊ toti⁹ creature diſpoſito: de⁹ emitte angelũ tuũ in circuitu nr̃o: cuius ambitione muniti mereamur a mo:te peccatoꝝ peſſima liberari. Per do.

Pſalmus de chriſti ⁊ ſuorum membrorum perſecutione ⁊ diuini auxilij imploratione: eorumq̃ liberatione ⁊ perſecutorum ſuoꝝ deiectione. p̄s. xxxiiij.

Iudica domine nocẽtes me: expugna impugnantes me.

Aucto: pſalmi p:opheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finẽ p̄s. ipſi dauid. hoc ẽ p̄s iſte dirigẽs nos in finẽ. i. in eternitatẽ attribuit ipſi dauid vero. i. xp̄o manu fo:ti q̇ vicit mundum mo:tem ⁊ diabolũ: q̇ hic loquitur nunc in ꝑſona ſua: nũc in ꝑſona mẽbroꝝ. ¶ Materia: xp̄i ⁊ ſuoꝝ paſſio ⁊ liberatio: q: eñ ſupra dixit ꝙ redimet dominus ſuos p̄cio mo:tis ⁊ ſanguinis ſui: ideo nũc latius agit de paſſiõe xp̄i. ¶ Intẽtio: monere ad tollerantiã aduerſarioꝝ exẽplo paſſionis xp̄i ⁊ fidelium xp̄ianoꝝ. ¶ Snia in gñali: ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona xp̄i ⁊ ſuoꝝ mẽbroꝝ. ſ. fideliũ xp̄ianoꝝ petit in ꝑſecutione impugnantiũ diuinũ auxilium: ꝓdicat deiectionem hoſtiũ: exp:imit ſue liberationis gaudiũ: ⁊ narrat ꝑſecutionis ꝑiculũ. ¶ Snia in ſpāli: incipiẽs itaq̃ ab oõne in ꝑſona ſua ⁊ mẽbroꝝ ait. [Judica dñe nocẽtes me] voto. i. diſcerne eos ab alijs. vel [iudica] .i. fac vindictã ꝓ me puniendo eos ſm o:dinẽ iuſticie tue: ⁊ reddendo eis ſm merita ſua: ⁊ [expugna] .i. vince [impugnantes me] actu ne ſemper in ſua fo:titudine glo:ient. Nocẽtes ⁊ impugnãtes ſunt noſtri viſibiles ⁊ inuiſibiles inimici quos petit diſcerni ⁊ deſtrui: ecce ꝓ nobis pugnat de⁹: q̄s ergo ꝯtra nos dico expugna. ſed quõ hoc ages

2 Apprehende arma ⁊ ſcutũ: et exurge in adiutorium mihi.

[Apphẽde] ꝓ me [arma] ad expugnãdũ [⁊ ſcutũ] ad ꝓtegẽdũ. i. ita adiuua ⁊ muni nos vt inimicos ꝑcutiam⁹: ⁊ ab eoꝝ iaculis ꝓtegamur. Armis eñ hoſtes ꝑcutit: ſcuto nos ꝓtegit. In armis ergo celeſtia adiuto:ia: in ſcuto diuinã ꝓtectionẽ deſignat [⁊ exurge in adiuto:iũ mihi] .i. innoteſce. appare: ſentire eſſe adiuto: meus ꝯtra aduerſarios meos me ſublimãdo ⁊ illos deijciendo.

3 Effunde frameã et conclude aduerſus eos qui perſequũtur me: dic aie mee ſalus tua ego ſum.

[Effunde frameã] .i. multiplica vindictã [⁊ ꝯclude] .i. fac ꝯcl'onẽ [aduerſus eos q̇ ꝑſequũt me] .ſ. viſibiles ⁊ inuiſibiles hoſtes vt eſt uſus ire tue gladi⁹ ſuꝑ eos cadat: aditũq̃ illis ꝯcludat ne ad nocẽdũ mihi valeãt euagari [dic aie mee] ꝑ reuelationẽ interio:ẽ i ſpũ vel in ope: ⁊ re ipa ꝑ experientiã ita vt ego intelligã ⁊ oẽs ſciãt [ſalus tua ego ſum] ꝑ ꝑfectã ſaluationẽ. ſ. in pñti: ⁊ in futuro i tꝑalib⁹ et eternis vt p̄ter te aliam ſalutẽ non requiram.

4 Confundantur ⁊ reuereant: † q̄rentes animam meam.

†requirentes.

[Cõfundãt] erubeſcẽtia peti ſalubriter ad penitentiã: ⁊ erubeſcãt de facto ſuo: hec eſt bona cõfuſio q: adducit gl'iam in futuro [⁊ reuereant] .i. timeãt ⁊ reuerẽtiã deo exhibeãt timo:e penaꝝ et ſupplicij [q̄rẽtes aiam meã] .i. vitã meã ad ꝑdẽdũ ad hoc eñ illã q̄runt vt ꝑdãt nõ vt imitent. Multi ſalubriter ꝯfuſi ſunt: multi reueriti ac de malo in bonum deuota pietate mutati.

5 Auertantur retrorſum: ⁊ cõfundantur †cogitantes mihi mala.

†q̇ cogitant.

[Auertant retro:ſum] .ſ. me ſeq̄ndo nõ p:ecedendo: imitãdo nõ ꝑſequẽdo [⁊ ꝯfundant] ſalub:iter de petis/ ⁊ erubeſcant penitẽdo [cogitãtes mihi mala] inferre iniuſte: ⁊ ea machinãtes ꝯtra me. Hec p̄dicta dicit o:ãdo ꝓ ꝯuertẽdis deinde nõ optãdo ſed ꝓphetizãdo ſubiũgit de rep:obis Seq̄ntes ergo iã nõ cogitabũt mihi mala: ſed deſiderabũt bona. ꝑtinaces aũt ⁊ rep:obi

†tribulans.

6 Fiāt tanq̄ puluis āte faciē vēti:
et angelus dñi †coartans eos.

¶ [Fiant tā.q̄ puluis ante faciē venti]. i. tētationis. Hoc eſt facile cedāt oī tētationi ꝛ ſuggeſtioni ēt minime: vt ſicut nec puluis vēto ita nec ipſi tētationi poſſint reſiſtere [ꝛ angelus dñi]. ſ. ſpirit⁹ malus ſit [coartans]. i. affligēs [eos] cū ipā ſuggeſtione ad caſuꝫ ipellēdo: vel tales coartat qñ eos ſub ptāte ſua redigit: de qbus adhuc ſubdit.

†fiāt vie eorū.

7 †Fiat via illoꝝ tenebꝛe et lubꝛicā: ꝛ āgelus dñi perſequens eos.

¶ [Fiat via illoꝝ tenebꝛe]. i. obſcura ꝛ tenebroſa p ignorātiā ꝛ cecitatē cordis vt nō videāt quo ire debeant ꝛ nociua vitare non valeāt [ꝛ lubꝛicaꝫ]. i. incōſtās ꝛ ruinoſa p fragilitatē ꝛ p̄cipitationem operis vt ſtare non poſſint qn de pctō in peccatū ruant: nec iā pñt retrorſum conuerti. vñ ſequitur [ꝛ angelus dñi]. ſ. malus ſit [pſequens eos] q̇ impellat eos ad lapſum vt de malo ad peius cadāt. Et hec ideo fiant eis.

†muſcipulam corruptōnis ſue vano.

8 Qm̄ gratis abſcōderūt mihi †interitū laquei ſui: ſuperuacue exprobꝛauerūt animam meam.

¶ [Qm̄ gratis]. i. ſine cā ꝛ culpa mea: q2 nihil mali feci nec eis nocui [abſcōderūt mihi interitū laquei ſui]. i. occultos la q̄os ad interitū meū parauerunt: ꝛ eſt hypaloge [interitū laq̄i ſui]. i. laqueum interitus. ꝛ hoc [ſui] q2 ille laqueus nō tā me⁹ q̄ eoꝝ erat interitus [ꝛ ſupuacue]. i. inutiliter: ꝛ nullo meo merito [exprobꝛauerunt]. i. accuſauerunt [aiam meam]. ſ. falſa mihi imponentes ꝛ nihil pbantes. Et ideo in penam.

†illis muſcipula quam ignorant †occultauerūt cōprehēdat illos et in muſcipula incidāt in ipſa ☞

9 Ueniat †illi laque⁹ quē ignorat: ꝛ captio quā †abſcōdit apprehēdat eum: ꝛ in laqueo cadat i ipſo.

¶ [Ueniat illi] populo reproboꝝ [laqueus quem ignorat]. i. ipſe ſuus laqueus teneat illos vt inde decipiant̃ ignorantes vñ decipe conati ſunt: vñ ſequitur [ꝛ captio quā abſcōdit] ad apprehendēdū alteꝝ [apphendat eū] vt in eo quo alteꝝ cape voluit ipſe capiatur [ꝛ in laqueū cadat] nō aliuꝫ: ſed [in ipſum] quē mihi tetēdit ad capiēdū. Ois eñ qui nocere alteri appetit prius ſibi q̄ alteri nocet ꝛ fieri pōt vt malicia ſua nō noceat alteri: fieri āt nō pōt vt nō noceat ſibi. Ita ergo erit impijs.

†nō ē †ſalutare eius.

10 Anima aūt mea exultabit i dño †
ꝛ delectabitur ſup †ſalutari ſuo

¶ [Aia aūt mea exultabit i dño] tāq̄ in eo a quo audiuit ſalus tua ego ſum: non q̄rens extrinſec⁹ alias diuitias vel delitias ſeu aliud qō delectet ſꝫ ipm ſolū ſibi pponēs in quo delectet̃ quo nil ſuauius nil melius eſt. Ipſum ergo ꝛ tu pete ꝛ i ipſo hēbis oia [ꝛ delectabit̃ ſup ſalutari ſuo]. i. de ſaluatione ſua quā fecit ei dñs nō delectabit̃ i voluptatib⁹ boniſq̄ terrenis ꝛ trāſitorijs. Et inſup.

11 Omnia oſſa mea dicent: domine quis ſimilis tibi.

¶ [Oia oſſa mea]. ſ. oēs iuſti firmi corde: fortes nullis pſecutionibus ꝛ tētationib⁹ cedētes ad cōſentiendū malo q̇ oſſa dñr in corpore dñi ſeu eccleſie. Uel [oia oſſa mea]. i. oēs vires aie mee: et ois fortitudo mētis mee [dicēt] te magnū laudādo et tremēdo [dñe q̇s ſil'is tibi] eſt. ſ. in ptāte ꝛ mia. q. d. nullus: q2 ipſe ſolus oipotēs ꝛ ineſtimabilis liberat hoiem in eo ſperantem de omni tribulatione. vnde ſubdit quia tu es.

†eruēs †fortior

12 †Eripiēs iopē de māu †fortiorū eius egenum et pauperem a diripientibus eum.

¶ [Eripiēs inopē] ſine virib⁹ ꝛ ope humana [de manu] ꝛ ptāte [fortioꝝ eius]. i. eo: ꝛ grecus gtīuꝫ p ablto. i. de manu diaboli ꝛ ſatellitū eius violēter eū detinētiū: fortior eñ erat diabolus ad tenēdū eū q2 ipſe eum vicit cui conſenſit [egenū] auxilio ꝛ adiutorio egentem [ꝛ pauperem] ſpū: nihil de ſe p̄ſumentem [a diripientibus eum]. ſ. crudeliter lacerantib⁹. ſ. a diabolo ꝛ membꝛis eius. Si de tuis viribus pſumis cades: ille ergo vnus querēdus eſt qui ꝛ redemit ꝛ liberat. Sed

†Inſurgentes.

13 †Surgētes teſtes iniqui: q̄ ignorabāt interrogabant me.

¶ [Surgentes] ſubito ꝛ immoderate [teſtes iniqui] q2 cōtra eq̇tatem teſtabant̃ ea mala [q̄ ignorabaꝫ]. ſ. actu ꝛ cōmittēdo [interrogabāt me] falſa ꝛ q̄ nō cogitaui mihi imponēdo: ꝛ in malis que non feci accuſando ſed nō ꝯuincebāt. q. d. de iniq̇tatibus interrogabāt ꝛ ꝯuincere volebāt ſꝫ non poterant q2 ignorabam ope ꝛ aliena erant a mea conſcientia: ꝛ per conſequens etiam a ſciētia. Et cum feciſſem eis bona ipſi.

†et

14 Retribuebāt mihi mala p bōis †ſterilitatem anime me.

Iniquorum deteſtabil' cōſuetudo.

¶ [Retribuebant mihi mala p bonis] tanq̄ ingratiſſimi qō eſt iniquoꝝ deteſtabilis cōſuetudo reddere vero bona p malis eſt xpiana pfectio: retribuebant inq̄ [ſterilitatem aie mee]. ſ. ꝯtumelias: vulnera ꝛ mortem in q̇bus oibus vtiq̄ ſterilitas erat cum ego attuliſſeꝫ fecunditatem. ſ. honores medicinam ꝛ vitā. Uel retribuebant [ſterilitateꝫ aie mee] defectū oim bonoꝝ mihi imponentes et obijcientes quaſi eſſem ſterilis ſine fructu operū bonorum. Illi ita.

†induebam me.

15 Ego autē cū mihi moleſti eſſent. †induebar cilitio.

¶ [Ego autem cum mihi moleſti eſſent] verbis ꝛ factis. i. cū ſeuirent in me [induebar cilitio]. i. abſcondebar ꝛ latebam ſm diuinitatem ſub carne mortali que dicitur cilitium ppter ſimilitudinem carnis peccati: ꝛ q2 poteſtatem non exercui ꝛ me non demonſtraui ideo incognitus eis fui: vel non

me vindicabam: non defendebã: ſed dedi locũ ire: ⁊ per hoc apparebam hoibus tanꝙ eſſem peccator ⁊ reus. Cilitium enim fit de pilis caprarũ q̄ in lege offerebantur ꝓ peccatis: ⁊ etiam

Cilitiuꝫ vnde fit.

† ſinũ meum.

16 Humiliabam in ieiunio animam
meã: et oratio mea in † ſinu meo
cõuertetur.

¶ [Humiliabã] .i. affligebam [in ieiunio animaꝫ meam] ⁊ vitam. Ieiunabat xp̄s q2 in crucifigentibus bona opera non inueniebat: apl'i ẽt fugerant ſed vnũ ſolũ latronẽ in cruce comedit ⁊ ſibi incorporauit: ⁊ ẽt orabam ꝓ illis [⁊ oratio mea in ſinu meo] ⁊ ſecreto cordis a quo exierat [ↄuertet] ⁊ redibit .i. ⁊ ſi eis nõ ꝓfuit mihi tñ ꝓderit: ego enim nõ fruſtrabor mea mercede. Qui eñ ꝓ alio orat ꝓ ſeipſo laborat. Nulluꝫ maius aut meli⁹ negociũ eſt in tribulatione ꝙ recedere ab eo ſtrepitu q̄ foris eſt: ⁊ in interiora ſecreta mentis ire: ibiq3 orare dñm ne i tẽtatiõe vicamur: ⁊ vt illi q̄ nos pſequunt̃ ad ſanitatẽ iuſticie ↄuertant̃. Quãtũ aũt eos diligebat ꝓ qb⁹ orabat oñdit cuꝫ ſubiungit.

Orãs ꝓ alio ꝓ ſeipſo laborat.

† ſicut † ita. † tanꝙ † ita.

17 † Quaſi proximũ et quaſi fratrẽ
noſtrũ † ſic cõplacebã: † quaſi lu-
gẽs ⁊ cõtriſtat⁹ † ſic humiliabar.

¶ [Quaſi primũ ⁊ quaſi fratrẽ noſtrũ] ꝑ affectũ pietatis iuuãdo ⁊ diligendo ꝓſequẽtes. Hic ponit̃ actũs ꝓ abltõ .i. quaſi in: vel de ꝓximo ⁊ de fratre [lugẽs] in corpore [⁊ ↄtriſtatus] in aĩa de morte filij [ſic humiliabar] ſic cõplacebam mihi in eis ⁊ de eoꝝ ꝓſperitate gaudebam. Ecce gratis pro odio: beneficium pro leſione: ⁊ cum nollent acqeſcere ⁊ conuerti quaſi pater ſic affligebar: ⁊ de corum malicia ⁊ aduerſitate dolebam. Exemplo ergo iſto admonemur vt non ſolum quos toleram⁹ amemus ſed et praua eorum opera contriſtati defleamus.

† in † ignorauerunt.

18 Et aduerſũ me letati ſũt et cõue
nerũt cõgregata ſunt † ſuper me
flagella et † ignoraui.

¶ [Et] econtra illi [aduerſuꝫ me: q2 aduerſando mihi [letati ſunt] in deiectione ⁊ aduerſitate mea cum ego pie contriſto: ipſi impie letantur [⁊ conuenerunt] in vnum conſilium ⁊ eandem volũtatẽ contra me [congregata] .i. multiplicata ⁊ coadunata [ſunt ſuper me flagella .i. parabant tormẽta [⁊ ignorabã] ſm eoꝝ opinionẽ. Uel [ignorabã] cãꝫ vnde meruiſſem et cur facerent: neſciebam enim in me culpam quare ſuſtinere debuiſſem: ecce retributio mali ꝓ bono.

† et † ſtriderunt in

19 Diſſipati ſũt nec cõpũcti: tenta
uẽrũt me † ſubſanauerũt me ſub
ſannatione † frenduerunt ſuper
me dentibus ſuis.

¶ [Diſſipati ſunt] et tabeſcentia reſoluti viſis miraculis ac ſm interiorem hominem ſunt deſtructi: et a charitatis vinculo diuiſi. [nec compuncti] ſunt de ſua iniquitate ad penitentiam [tentauerunt me] multotiens ⁊ multis modis [ſubſannauerunt me ſubſannatione] verbis ⁊ factis multipliciter me deridendo. Replicatio verbi inſinuat ꝙ illa ſubſannatio ex ſtudio ⁊ cum deliberatione vel copioſe facta fuit. [frenduerunt] beſtiali ferocitate concutientes dentes [ſuper me dentibus] .id eſt corroſionibus [ſuis] quaſi fere ſeuiendo. Ideo cõtra talia conuertit ſe ad dñm deprecando. o.

20 Domine quando reſpicies: reſti
tue animam meã † a malignitate
eorum: a leonibus vnicam meaꝫ.

† ab aſtutijs.

¶ [Domine quando reſpicies] hoc ſcꝫ malorũ iniquitatem ⁊ meam innocentiam [reſtitue animam meam] vt a morte reſurgam: vel vitã meam in pacem priſtinam [a malignitate eorum] ne mihi fiat ſm maliẽorũ volũtatẽ .i. pone me in ſecuritate ab eorum perſecutione. [a leonibus] .i. a perſecutoribus ad modum leonum fortibus ⁊ crudelibus [vnicam meam] .i. animam meam vnice a peccato immunem: vel vitam meaꝫ quam tanꝙ vnicus ⁊ ab impijs ſeparatus duco. Et ſi hoc feceris.

21 Cõfitebor tibi † in eccl'ia magna:
in populo graui laudabo te.

† dñe

¶ [Confitebor tibi in eccleſia magna] toto orbe diffuſa [in populo graui] .ideſt maturo ⁊ modeſto moribus et vita quam ventus tentationis a te nõ diuelli t [laudabo te] non in his qui leues ſunt ad peccanduꝫ. In omni quidem multitudine granorum ⁊ palearuꝫ eſt confeſſio: quia in bonis eſt cõfeſſio laudis: in malis confeſſio peccatorum vl' confeſſio exterior: ſcilicet oris communiter eſt tam in bonis ꝙ in malis: confeſſio interior. ſcilicet cordis eſt tantum in bonis: ſed laus tantum in bonis in quibus deus laudatur nõ in malis in quibus ſemper blaſphematur. Et quia laudabo te

Cõfeſſio laudis ẽ in bonis.

Laudat̃ deus i bonis.

22 Nõ † ſupergaudeãt mihi q̄ aduer
ſantur mihi inique: qui oderunt
me gratis ⁊ † annuunt oculis.

† inſultẽt

† annuẽtes.

¶ [Non ſupergaudeant mihi] nec letentur ſuper me: me ſuperato. [qui aduerſantur mihi] me crudeliter perſequendo. [inique] . ſcilicet non ex amore ſed ex odio. non ſtudio corrigendi: ſed voluntate nocendi. [qui] etiam [oderunt me gratis] .ideſt ſine culpa mea ⁊ merito: cum ego eis nihil nocuerim: ſed ex ſola malicia ſua et inuidia. [et] tamen [annuunt] mihi [oculis] et motu capitis ſicut hypocrite et ſimulati nutibus ſimulantes me diligere: ⁊ ſimulato vultu pronunciantes quod non habent in corde. Uel [annuunt oculis] .ideſt tacitis nutibus ſe admonent ad decipiendum. de quibus mox ſubditur.

23 Cum mihi quidem pacifice loque-
bantur: et † in iracūdia terre loq̄n-
tes dolos cogitabant.

† in ſup irā doloſe.

[Cum mihi q̄dē pacifice loq̄bātur] p̄tēdētes mihi amicitiā: et ipſi loq̄ntes ſic pacifice [dolos cogitabāt] ɔtra me decipe volēdo. Et hoc [in iracūdia terre] amittēde et p̄ terra: q: irati et iracūdo aīo loq̄bant̄: plus ne terrena et tp̄alia pderent q̄ ne ſp̄ūalia et eterna amitterēt. Multos iſti relinquunt heredes: q: multi eoꝝ repiunt̄ imitatores. vel [in iracūdia terre] .i. ſpiālr̄ ad modū terrenoꝝ q̄ aliud habēt in ore et aliud in corde.

24 Et dilatauerunt † ſup me os ſuū:
dixerunt euge euge viderunt ocu-
li noſtri.

† in

[Et] ipſi q̄ prius erāt annuētes et dolos cogitātes poſt apte [dilatauerūt os ſuū ſup me] libera et apta voce mortē inclamātes: vel in deriſionē cachinantes: et ſupbe ſup me loq̄ntes et palam blaſphemātes [dixerūt] mihi inſultādo et me deridēdo [euge euge] .i. bn̄ bn̄ actū eſt nobis: gaudentes de mea afflictiōe [viderūt oculi nr̄i] de te malū q̄d volebamus q̄d deſiderabamus. Ita illi. ſed tu

25 Vidiſti domine ne ſileas: dn̄e ne
diſcedas a me.

[Vidiſti] o [dn̄e] et cognouiſti meā innocētiam et illoꝝ nequitiam: et ideo [ne ſileas] a flagello correctionis ſed dānationis: ne taceas diſſimulando et abſq̄ debita punitione tranſeundo q̄ nō ſiles a p̄cepto ne ſileas a iudicio nec differas quē q̄ iudicare p̄ merito [dn̄e ne diſcedas a me] .i. ab adiutorio meo tuam defenſionem et auxilium mihi ſubtrahendo. ſed potius.

26 Exurge † et itēde iudicio meo: de⁹
meus et dn̄s meus in cām meam.

† dn̄e

[Exurge] in adiutoriū .i. in auxiliū mihi: adiuuādo me q̄ dū diſſimulas videris dormire et iacere [et intēde iudicio] .i. diſcerne me et illos: vel ɔſidera quale ſit iudiciū de me factū in quo iudicatus ſum et tribulat⁹ [deus meus] q̄ me creaſti. Sed q: et iſti multa mala patiūtur ne putaret̄ iudicium attēdi debere ſ̄m penā addit [et dn̄s me⁹] qui me redemiſti intēde [in cām meā] p̄ qua afflict⁹ ſū et paſſus pena eñ ſil'r ē bonis et malis. Itaq̄ martyrem nō facit pena tm̄: ſed cā: neutrū tm̄ p̄ ſe martyrem facit. et ideo ſubdit.

Martyres pena nō tm̄ facit. ſed cā

27 Judica me ſ̄m iuſticiā tuā dn̄e de⁹
meus: et nō † ſupgaudeant mihi.

† inſultēt in me inimici mei.

[Judica me] quem illi iudicant iniuſte [ſ̄m iuſticiam tuam] dando iudicij ſententiam nō ſ̄m penam ſed ſ̄m cauſam. Vel [ſ̄m iuſticiam tuam] .i. ſ̄m quod pro iuſticia patientes remuneras [domine deus meus] qui iuſtus es: et ideo fac quod iuſtum eſt protegendo innocentes et puniēdo malignantes. [et non ſupergaudeant mihi] inſultādo perſecutores mei habentes ſuum intentum malignum me ſuperato: ſed magis defleant q̄ gaudeant impleſſe mala ſua.

28 Non dicant i † cordibus ſuis eu-
ge euge anime noſtre: nec dicant
† deuorauimus eum.

† corde ſuo † abſorbuim⁹

[Non dicant incordibus ſuis] exultantes et ſi i ore [euge euge aīe noſtre] .i. bene eſt nobis et ſatis factum eſt voluntati noſtre q: fecimus q̄d voluimus .q.d. oſtēde eis q: nihil fecerūt vt nō gaudeāt [nec dicant] iactantes [deuorauimus eum] ideſt deſtruximus et oīno deleuimus crudeli morte me pdendo. Vel [deuorauimus eum] mihi quod ſiūt perſuadendo et me ſeductionibus vt vnum corp⁹ efficeremur ſibi incorporando. de talibus etiam vt conuertantur poſtulat cum ſubditur.

29 Erubeſcant et reuereantur ſimul
qui gratulantur malis meis.

[Erubeſcant] de pctīs actus ſuos propria eſtimatione dānantes. ſed q: pōt erubeſcere qui nō h̄z reuerentiā ideo addit [et reuereant̄ ſimul oēs] ideſt timeāt penas et extimore cogant̄ ad reuerētiam. q: reuerentia eſt timor domini cum amore q.d. omnes peniteant et deum honorent [qui gratulantur] .i. gaudent et gratulando cōſentiūt [malis meis] .i. qui letantur de afflictione et tribulatione mea. Hoc eſt non non ſolum qui faciunt ſ̄z etiam qui conſentiunt facientibus.

Erubeſcere pōt q̄ non h̄z reuerentiam.

30 Induātur cōfuſione et † reuerētia
qui maligna loquūtur † ſuper me.

† vereādia † aduerſum.

[Induant̄] plene [ɔfuſiōe] .i. pudore [et reuerētia] timore. q.d. talib⁹ circūdent̄ vndiq̄ ſic veſtimētū circūdat hoīem ex oī pte vt p̄ pniam p̄terita mala tegant̄ [q̄ maligna loquūt̄ ſup me] dicētes de me falſa ex animi malitia. q.d. et illi ſil'r peniteāt et deo reuerētiā exhibeāt: q ſi nō fcō vel vbo peccauerūt ſup me: pudorē habeāt ɔ audaciā quā habuerūt furentes reuerentiā ɔ impudētiā falſitatis vt his illa curent. Quo contra.

31 Exultent et letentur qui volunt
iuſticiam meam: et dicant ſemper
magnificetur dominus qui vo-
lunt pacem ſerui eius.

[Exultēt et letentur] .i. exterius et interi⁹ gaudio repleant̄. q: exultatio ad corp⁹ ſil'r et ad aīaz ptinet. leticia tantū ad aīum. [q̄ volunt] et diligūt ordinando a malo et faciendo bonū [iuſticiā meā] a te mihi datam. quia amor iuſticie gñat gaudium ſpiritale [et] ne inde in ſe glorient̄ [dicant ſemp magnificetur] et laudet̄ [dn̄s] a quo ē iuſticia noſtra: qui operatur in nobis et velle et operari pro bona voluntate [qui volunt] et diligunt [pacem ſerui eius] ad deū et p̄ximus. neq̄ eñ ſufficit ſeruis de.

Exultatio ad corpus et animā pertinet.

velle iuſticiã niſi ſtudeant ⁊ velle pacem.

32 **Et lingua mea meditabitur iuſticiã tuã: tota die laudẽ tuã**

¶ [Et lingua mea meditabitur iuſticiã tuã]. id eſt meditatã iuſticiã exprimet: q: ſancti viri die ac nocte meditantur in lege dñi: ⁊ que meditanť loquuntur: ĩo lingua eoꝝ dei iuſticiã meditari dicť: q: corde ⁊ ore eam cõfitenť. Hinc ſcriptum eſt. os ſapientiũ in corde ipſorum [tota die]. i. aſſidue. ſ. meditabitur [laudem tuã]. ideſt meditatã laudeꝫ exprimet. Uel poteſt intelligi de lingua cordis. Opera etiam bona vita bona linguam ſuam habent apud deum. Tota die deũ laudat qui bene omnia agit. qui tota die beneviuit. nec deſinit laudare qui non deſinit bene agere. qui non deſinit iuſtus eſſe. Oratio.

Eccl'i. xxi. d.

Protector ſaluſq; anime noſtre operi nos galea ſpei ſcuto inexpugnabilis munimenti. vt a te in cauſis noſtre neceſſitatis aduiti mereamur cum te diligentibus leticia ⁊ exultatione perfundi. Per dominum.

Pſalmus de malitia ac peruerſitate ⁊ accuſatiõe iniquoꝝ: necnõ de benignitate ⁊ laude ac gloria ⁊ premiis iuſtorum. ps. xxxv.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: non eſt timor dei ante oculos eius.

¶ Auctor pſalmi ppheta dd. ¶ Titulus talis ẽ. In finẽ ſeruo dñi pſ dd. Hocẽ ps ille tẽdẽs i finẽ ſcꝫ vt ſuperbiã cõtẽnet ⁊ humilitatẽ cõmendet: attribuiť dauid. i. fidei q̃ hic loquiť ſeruo dñi. i. humiliter obedienti ⁊ de deo recte ſentienti: q: omnia bona deo: mala ſibi tribuit. Uel ps ille tẽdẽs in finẽ attribuiť dd. i. xpo ſeruo dñi. i. deo pr̃i obedienti. ¶ Materia: malitia ⁊ accuſatio impioꝝ: benignitas dei ⁊ gloria iuſtoꝝ. Supra enĩ orauit p malis cõuertendis. hic vero agit de malis obſtinatis: deſcribens impiũ cũ ſua accuſatione ⁊ iuſtum nõ cũ ſua ſed dei laude. ¶ Intentio nos a malo retrahere ⁊ admonere vt vitia noſtra a nobis eẽ: bona aũt a deo cognoſcam⁹. Dei benignitatẽ amare: ⁊ gloriã beatoꝝ ardenter appetere. ¶ Sententia in generali ppheta in iſto pſalmo in perſona cuiuſlibet perfecti loquitur de malitia ⁊ peruerſitate iniquorum. de mia ⁊ benignitate dei ac gloria: ⁊ premiis iuſtoꝝ: oſtendens deũ neminem niſi iuſte dãnare. neminẽ niſi per miſericordiaꝫ a morte aie liberare. ¶ Sentẽtia in ſpeciali: de obſtinatis ꝗ primo ait dicens. [Dixit iniuſtus in ſemetipſo]. i. i ſeipſo ⁊ apud ſe ꝓpoſuit: deliberauit ⁊ ſtatuit: nihil eũ impulit [vt]. i. ꝙ [delinquat] libere ⁊ peccet. q: [non eſt timor dei ante oculos eius] ſcꝫ interiores: qui ſi eſſet peccare non deliberaſſet. Timor enim dei frenũ eſt peccati. Ubi aũt non ẽ timor: ibi eſt diſſolutio animi. agit ergo hic contra peccantes ex deliberatione ⁊ ꝓpria voluntate ac nequitia ſpũali ⁊ interiori. ⁊ nõ ex infirmitate aut ipulſu aliquo exteriori vel interiori ſicut ad titillationẽ carnis vel ad exceſſum in cibo ⁊ potu qñq; quis mouetur. Et vere non timet deum.

Timor: dei frenuꝫ ẽ peti.

2 **Quoniam doloſe egit in conſpectu eius: vt † inueniatur iniqtas eius ad odium.** † inueniret iniq̃tatẽ ſuaꝫ ⁊ odiſſet

¶ [Qm̃ doloſe egit in cõſpectu] ideſt oculis ⁊ preſentia [eius] ſcꝫ dei: dum vult ei abſcondere peccatum ſuum. ⁊ dum eſtimans eum nõ curare vel latere ⁊ nõ ſcire ſecurus agit iniquitatẽ [vt] ita q: doloſe egit [inueniať iniquitas eius ad odiũ] ideſt odioſa apud deum ⁊ omnes bonos. Uel [doloſe egit] ne intelligeret [vt inueniať]. ideſt cognoſcatur ab ipſo [iniquitas eius ad odium] ei ſi intelligeret. q. d. noluit ſtudere legi dei vt per eam inueniret iniquitatẽ ſuã ⁊ odiret. quaſi per ignorantiam excuſari poſſet. Multi quippe ſi ſcripturis maxime vbi de peccatis agiť intenderent multa peccata inuenirent que modo eis etiã cõſciẽtias ſcrutantib⁹ nõ apparent. Deinde oſtendit iniqtatẽ per ptes ⁊ primo in locutione. dicens.

3 **Uerba oris ei⁹ iniquitas ⁊ dolus noluit intelligere vt bene ageret.**

¶ [Uerba oris eius] ſunt [iniquitas ⁊ dolus] id eſt iniqua ⁊ doloſa ad nocendum ⁊ fallendum ſcꝫ vel aperte mala vel ſi bona cum dolo. [noluit itelligere vt bene ageret] licet poſſet ſi bona volũtas accederet. ⁊ hec eſt ſumma iniquitas vnde perniſioſus contra ſe ipſum agens non eſt excuſabilis ⁊ veniam non habet. quia qd poteſt itelligere nõ non vult. Imprudentie enim ⁊ ignorantie aliquã do datur venia: ſed voluntati male ſemper pena. Cogitatio quoq; eius cum poſſet eſſe de bonis ẽ de iniquis. vnde ſubiungit.

Ignorãtie qñq; datť venia

4 **Iniquitatẽ meditat⁹ eſt in cubili ſuo: aſtitit omni vie nõ bone maliciam autem non † odiuit.** † odio habuit.

¶ [Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo]. i. in corde frequenter ⁊ cum deliberatione: mala cogitando vbi compungi debuit. ⁊ in quo ſi mũduꝫ eſſet velut in cubili quieſceret. ſi ergo extra eſt tumultus ſaltẽ in cubili ⁊ conſcientia ſit quies. ꝙ ſi ibi non eſt nec vſq; eſt. opera etiam eius ſunt mala. vnde ſequitur [aſtitit] quaſi cum ſtudio ⁊ mora [omni vie non bone] ideſt ad omne malum pronus fuit ⁊ perſeueranter peccando in malo ſe firmauit [maliciam autem nõ odiuit] ſed dilexit: ĩ malis gaudendo ⁊ delectando. Ecce ſumma mali ex amore iniqtatis delinquere. Qui enĩ nõ põt penitus carere malicia debet ſaltem odiſſe qd deus odit: vt mente legi dei ſeruiat. Deinde conuertit ſermonem ad dominũ. dicens. o.

5 Dñe in celo miſericordia tua: et veritas tua vſqȝ ad nubes.

[Dñe in celo] ē [mia tua] ac ſi diceret. mala ſūt ex hoīe ſed bona ſunt ex deo: vnde in ſupradictis iniq̇s ſunt mala. ſed [in celo] idest in bonis ⁊ ſctis qui a terrenis ad celeſtia ſubleuant̄ eſt [mia tua] .i. bona que ſunt ex tua mīa. ſed qñō hec annūcia-ta ſit oſtendit. d. [et veritas tua] .i. cognitio veri-tatis tue venit [vſqȝ ad nubes] idest predicatores qui nubes dei ſunt q: tonant minis: choruſcāt mi-raculis: pluunt veritatis doctrinis. ⁊ per has nu-bes venit ad alios hoīes. Qui autem ſunt nubes ſunt etiam montes vnde ſubdit.

Predi-catores ſunt nu-bes dei.

6 Iuſticia tua ſicut montes dei: iu-dicia tua † abyſſus multa.

† ſicut

[Iuſticia tua] .ſ. facit hoīes [ſicut montes dei] nō ſeculi. Oēs enim iuſtificati ⁊ iuſticiā dei imitā-tes quaſi montes efficiunt̄. q: virtutibus ⁊ bonis operibꝰ exaltant̄ ⁊ cōfirmātur quos ſol iuſticie ꝓ-us illuſtrat ⁊ inde lux eius ad alios deſcendit. Et ne aliquis q̄reret q̄re potꝰ hos elegit ⁊ hos repro-bauit addit [iuſticia tua] ꝙ horū miſeris ⁊ hos ex-cecas ſunt [abyſſus multa] .i. ꝓfunda inſcrutabi-lia ⁊ hoībus abſcondita. Et ſi mīa faciat hoīes ce-los: ac veritas nubes. ⁊ iuſticia montes. tamen

7 Hoīes ⁊ iumēta † ſaluabis dñe: † quēadmodum multiplicaſti mi-ſericordiam tuam deus.

ſaluos fa-cies. † ſic mul-tiplicata ē mīa tua

[Hoīes] .ſ. rōne vtentes ſpūales ⁊ ſapientes hoc eſt ꝓficiētes ⁊ nō ſolū hos ſed [⁊ iumenta] .ſ. brutos carnales ⁊ ſimplices hoc eſt incipiētes [ſal-uabis dñe] q: nō eſt acceptio ꝑſonaꝝ apud te [quē-admodū multiplicaſti mīam tuā deus]. Ab initio enim ꝓlua fuit mīa tua ſed hoc tpe gr̄e tm̄ eam multiplicaſti ꝙ nō ſolū perfectas ſed ⁊ iperfectas ſaluaſti. Unde iperfectū meū .i. imperfectionem meoꝝ dicit xp̄s viderūt oculi tui o pater. ⁊ in libro tuo oēs ſcribentur perfecti ⁊ iꝑfecti. Itē benedi-xit omnibus puſillis cum maioribus. vbi enīz abū-dauit pctm̄ ſuperabūdauit ⁊ gr̄a. Iō ſequitur.

ꝓs. cxxx-viij

8 Filij aūt hoīum † in tegmine ala-rum tuarum ſperabunt.

† ſub

[Filij autē hoīum] .i. generaliter hoīes ⁊ tota eccleſia vſqȝ ad finē ſeculi [in tegmine alarum tua-rum] .i. in ꝓtectione duoꝝ preceptorum charita-tis dei videlicet ⁊ proximi [ſperabunt] ꝓtegi ⁊ ꝓ-tecti bona eterna adipiſci. Sub iſtis alis quiſqȝ nō ꝓtegit̄ vitioꝝ eſtibꝰ exurit̄. Iſte etiā ale ſunt gn̄aliter oēs virtutes quibꝰ filij hoīum contra in-ſidias demonū erigūtur fouent̄ ⁊ defenduntur. Uel [in tegmine alarum tuarū ſperabunt] idest ī ꝓtectione noui ⁊ veteris teſtamenti ſperabūt fu-tura bona. Uel ſperabunt in ꝓtectione gratie in preſenti ⁊ glorie in futuro.

9 Inebriabuntur ab vbertate do-mus tue: ⁊ torrēte voluptatis tue potabis eos.

[Inebriabunt̄ ab vbertate] .i. a pinguedine ſpūs ſancti ⁊ gr̄a dei [domus tue] ꝓ̄ſentis ſcȝ ſctē eccleſie. Hac vbertate inebriabunt̄ qui ita ſpūſā-cto ⁊ amore dei repleti ſunt vt ꝓpter deū oīm alio-rum imemores fiant [⁊ torrēte voluptatis tue po-tabis eos]. Ipſa vbertas etiā torrens voluptat̄ dicitur q: cū impetu venit ⁊ cū delectatione pota-tur ⁊ aīam ſpiritalibus inebriat fluētis. Uel [In-ebriabuntur ab vbertate domus tue] future vbi totus ſatiatur appetitus ⁊ perit quodammodo mens humana ⁊ fit diuina. [⁊ torrente voluptat̄ tue] .i. abundantia delectationis tue ⁊ delitiarūȝ potabis ⁊ viſione beatifica. Et poteris

Ubertas torrēs vo-luptatis dicitur.

10 Qm̄ apud te eſt fons vite: ⁊ in lu-mine tuo videbimus lumen.

[Qm̄ apud te eſt] ⁊ tu ipſe es [fons vite] q: vi-ta per eſſentiā ⁊ initiū oīm bonorum per que vitā largiaris eternā [⁊ in lumine tuo] ſcȝ xp̄o illumina-ti ab eo qui eſt lumen de lumine ⁊ illuminat oēm hoīem venientē in hunc mundū [videbimꝰ lumē] totius trinitatis ⁊ noticiā eius habebimꝰ nūc ꝑ fidem ⁊ in futuro per ſpeciem. Et q: ad hec non poſſumus pertingere niſi per diuinam gratiaȝ iō ſubditur deprecando. q. d. Et vt hoc fiat faco do-mine quod ſequitur.

Iohā. .i.

11 Pretende domine miſericordiā tuā ſciētibus te: ⁊ iuſticiā tuā his qui recto ſunt corde.

[Pretēde] .i. demonſtra ⁊ ꝓroga [mīam tuā] .i. effectū mīe tue. ſ. prꝰ donādo remiſſionē pctōꝝ [ſcientibꝰ] ⁊ cognoſcētibꝰ [te] ꝑ fidē .i. recte credē-tibꝰ in te. ſ. ꝙ bona ſunt a te mala a ſe. ⁊ deinde cū iā correctū habere receperint vt ea que deus vult [⁊] ipſi velint [iuſticiā tuā] ſcȝ vite rectitudinē vt de peccatoribus iuſti efficiant̄: ⁊ bona operantur [his qui recto ſunt corde] qui dirigunt ſe ad volū-tatem dei ⁊ nō eā curuant ad ſe. vt in oībus ſcȝ ꝓ-ſperis ⁊ aduerſis laudēt deū ſed iā caueant ne ſu-perbiāt. vnde orandū eſt ⁊ dicendū. Et cuȝ hic bo-na mihi dederis.

12 Nō veniat mihi pes ſupbie ⁊ ma-nus † pctōris nō moueat me.

† pctōꝝ

[Nō veniat mihi pes ſupbie] .i. affectꝰ ſuper-bus qui eſt pes quo a deo recedit̄ ⁊ q̇ recte fact̄ vt pereāt inſidiat̄. [⁊ manꝰ pctōris] .i. ſuggeſtio ⁊ īpulſus diaboli vel opatio hoīs male ſuadētis [nō moueat me] de bono in malū faciēdo me recede-re a te ⁊ a bono ꝓpoſito. Factꝰ enim ſuperbꝰ cito corrūpitur. ⁊ male ſuaſus vel impulſus cito in pec-catū labitur. Serua igit̄ quod intus eſt ſcȝ affe-ctū tuū ⁊ non timebis foris vt te moueat manꝰ peccatoris. q: ſi ſuperbus es cito moueberis. hoc autē dicitur cōtra ſuperbiam. quia

Supbus cito cor-rumpit̄.

13 Ibi ceciderunt oēs qui operan-
tur iniquitatem: expulſi ſunt nec
potuerunt ſtare.

[Ibi] ſcʒ in pede ſuperbie [ceciderūt omnes] quaſi de alto in peccatū [qui operanꝫ] adhuc [iniquitatē] ſcʒ diabolus ⁊ homo qui modo iniqui ſūt prius in ſuperbia ceciderunt [expulſi ſunt] alt' de paradiſo celeſti: alter de terreſtri. [nec potuerūt ſtare] in ſuo loco: vel ſe erigere per ſe ad bene operandū. Vel expulſi ab interiori ſuo paradiſo ſtare non potuerūt in exteriori adam ſcʒ in terreſtri: diabolus vero in celeſti. Sūmopere ergo cauendū eſt ne affectus noſter moueatur a ſummo bono ne labatur per ſuperbiam. Inquantum quiſq minus amat deum intantum labitur pes eius ad peccandum. Et inquantum plus deum amat intantum robuſtius ſtat ⁊ minus peccare eū delectat.

Oratio.

Clarifica nos celeſti miſericordia omnipotens deus fons ⁊ origo luminis ſempiterni: vt vbertate domus tue repletionē iniquitatem ⁊ dolum cum procacitate ferocis ſuperbie remiamus. Per dominum.

Pſalmus de morū correctione ⁊ infirmorum conſolatiōe: ac de diſpari bonorum ⁊ malorum ſtatu ⁊ conditione in preſenti et in futuro. Pſalm⁹. xxxvj

Noli emulari i malignātibus: neqʒ † zelaueris facientes iniquitatem

† emuleris.

Auctor pſalmi propheta Dauid. ¶ Titulus hic eſt pſalmus Dauid: quia attribuitur dauid prophete vel cuilibet iuſto qui hic loquitur monēs operarios dominice vinee vt ſtudeant pondus diei ⁊ eſtus ſine murmuratiōe portare ſi volunt denariū diurnū hora nouiſſima recipere. ¶ Materia: ſtatus ⁊ ꝯditio maloꝝ ⁊ bonoꝝ in pſenti ⁊ in futuro. ¶ Intentio: hortari et monere ne quis ꝓpter ipioꝝ nequitiā vel iniuriā moueatur: ſed cōtēpta mundana pſperitate et malorum ſocietate: adhereat deo ⁊ ſanctos imitetur. ¶ Snia in generali: ꝓpheta vel quilibet iuſtus qui hic loquitur videns impios pſperari: et iuſtos ab impijs conculcari: ⁊ ꝙ quidā ſimplices iuſti inuident potentie eorum ⁊ vellent vlciſci iniurias illatas ab illis vel aliqñ conformes fieri eis ponit in hoc pſalmo cōtra hec ſaluberimā doctrinam. Cum ergo ſupra de malis ⁊ bonis tractauit nunc ſimplices de flore malorum ⁊ labore bonorū murmurantes cōſolans ꝫ eorum infirmitatē ſalubre antidotum apponit. ¶ Snia in ſpeciali. Dehortans ergo eccl'ia ab emulatione malignantiuʒ ait. [Noli] .o tu infirme qui hoc ſoles [emulari] .i. inuidere ⁊ indignari [in malignantibus] ideſt i cōſideratione malignantium q: florent. Malignātes dicti ſunt quaſi malum ignem alētes idest cō cupiſcentiam. ſcʒ qui peccatum diligunt ⁊ in malo delectantur [neqʒ zelaueris] .i. nō amesnec imiteris [facientes iniquitatem] idest inique congregantes diuitias ⁊ prementes bonos. quaſi dicat nulla te accendat ira vel cupiditas vt male florētibus in ſeculo inuideas vel eos imiteris: ſed eſto equo animo nam breuis eſt eorum ⁊ felicitas ⁊ iniquitas. vnde ſequitur.)

malignātes vnde dicunꝫ.

2 Quoniā tanquā fenū† velociter
areſcent† quemadmodū olera †
herbarum cito †decident.

† cito † ficiit † prati † cadent

[Quoniam tanquā fenum] quod hodie floret ⁊ cras macreſcet [velociter areſcent] quia ad tempus florent ⁊ letantur ſed cito deſicantur ⁊ in puluerem rediguntur. [⁊ quemadmodum olera] idest viriditas [herbarum] vel prati [cito decidēt] idest deficient/ac florem ⁊ viriditatem mundane felicitatis amittent. Vel [quemadmodum olera herbarum] que hyeme virent eſtate a vermibus corroduntur. [cito decident] idest cadent. quia mali qui huius ſeculi hyeme virent in futuri iudicij eſtate ab immortalibus vermibus conſumentur. Illi ergo non ſperant in domino q: ſpes illorum mortalis eſt ⁊ inanis. Tu vero.

3 Spera in †domino ⁊ fac bonita-
tē: et inhabita terram ⁊ paſceris
in diuitijs eius.

† dn̄m.

[Spera in domino] non in vanis puta in diuitijs: in delitijs: in mundi honore ⁊ flore: more illorum malignorum [⁊ fac bonum] idest opus bonum. Neqʒ enim vtilis eſt ſpes ſine bono opere: ſed nec bonum opus eſt aliquid ſine charitate. Vnde mox ſubditur [⁊ inhabita terram] domini idest eccleſiam quā colit ⁊ rigat in vnitate eccleſie catholice permanendo ⁊ concorditer viuendo. Quia non proſunt bona extra eccleſiam facta [⁊ paſceris] vſqʒ ad ſatietatem ⁊ ſuauitatem [in diuitijs eius] terre idest eccleſie que diuitie ſunt ipſe deus. vel ſacre ſcripture. ergo ſpreta mundi iocunditate.

Spes vtilis nō eſt ſine bono opere. Bona extra eccleſiam fctā nō pſunt

4 Delectare in domino: et dabit ti-
bi† petitiones cordis tui.

† petitionem.

[Delectare] in diuitijs tuis ſcʒ [in domino] ſincere ⁊ delectabiliter eum contemplando amando ⁊ memorando [⁊ dabit tibi petitiones cordis tui] .idest rationis non carnis. Cor enim delectātis in domino non petit quod caro vult/ſed quod vult ſpiritus. non petit niſi ipſum deum /ipſam lucem ⁊ eternitatem hanc promittit deus delectantibus in ſe. quia quod oculus non vidit. nec auris audiuit nec in cor hominis aſcendit. hec preparauit deus diligentibus ſe. Et ſi propter peccatorum multitudinem dubitas ſperare vel delectari in domino audi ſalubre conſilium.

j. cor. ij.

5 Reuela † domino viam tuam et
ſpera in † eo:⁊ ipſe faciet.

† ad dñz
† eum

[Reuela dño viã tuã] pctã tua cõfitendo:teipſum accuſando ⁊ corrigendo:⁊in oratione deuota corã eo tuũ deſideriũ explicãdo:ac directionẽ petendo[⁊ ſpera in eo] nõ in alio[⁊ ipſe] q̇ põt [faciet] quod petis vel deſideras. Spẽ enim ꝓmittit pctõrib⁹.⁊ indulgentiã facit pniam agentibus. O q̃ ſalubria mandata nõ inuidere malis:non diligere iniquitatez:in dño ſperare :in domino delectari:vias ⁊ opera noſtra domino cõfiteri. Si hec facis ⁊ ipſe faciet te exaudiendo.⁊ ſubiungit qd amplius faciet.d.

6 Et educet † quaſi lumen iuſticiã
tuã⁊ iudiciũ tuũ † tãquã meridiẽ
ſubditus eſto domino⁊ † ora eũ.

† ſicut
† ſicut
† obſecra.

[Et educet] de tenebris hui⁹ ſeculi [iuſticiam tuã] .i.fidẽ tuã qua iuſte operaris ⁊ex qua viuis q̃ modo abſcondita eſt ⁊ quaſi ſub modio latet : q: nõdũ vides qd credis [quaſi lumẽ] .i.ad lucẽ cum ceperis videre qd credidiſti. Tũc eni opa tua ĩ claritate erunt[⁊ iudiciũ tuũ] quo iudicas ſeq̇ chriſtũ ⁊ eligis qd nõ vides:quod iudicium modo in abſcondito eſt/⁊ a malis irridetur educet [tanq̃ meridiẽ] .i.clarũ lumẽ ⁊ in pleno ſplẽdore:q: cum xp̃s apparuerit tũc ⁊ tu apparebis cũ ipſo in gloria:⁊ interim[ſubdit⁹ eſto dño] p̃ceptis ei⁹ obediẽdo[⁊ ora eum] nõ ceſſando:perſeueret bonũ opus ⁊ oratio donec det quod promiſit.

7 † Noli emulari i eo qui proſpera
tur in via ſua:⁊ in homine facien
te † in iuſticias.

† i ne ſub
emuleris
† iniquitatem

[Noli emulari] .i.inuidia moueri ſine indignari ⁊ cõmoueri[in eo] ideſt in conſideratione [ei⁹ q ꝓſperatur]⁊ floret[in via ſua] mala[et] in factis ſuis nõ i via dei in qua tu es puta[in hoie faciẽte iniuſticias] ideſt in conſideratione hois male agentis.quaſi diceret.ſi videris proſperari ⁊ florere impium non te moueat vanitas eius ad indignandũ Et ſic exponit hic.vnde ſolet naſci emulatio.de q̃ etiam ſupra dixit. Dico ne emuleris .⁊ ſi aliquo modo motus es:ſiue in animo ſiue in corpore corrige illud.⁊ hoc eſt qd ſubdit.

8 Deſine ab ira ⁊ derelinque furo
rẽ:† noli emulari vt maligneris

† ne ſub
emuleris
vt maligne facias.

[Deſine ab ira] animi [⁊ derelinque furorem] corporis. Uel [deſine ab ira] ne ſubito iraſcaris viſa ꝓſperitate malorum[⁊ derelinque furorem] ne diu perſeueres:q: inde iraſci ⁊indignari eſt ꝯ deũ murmurare ⁊ prope blaſphemare. Ac ſi diceret : nec ꝓſperitas prauorum:nec iniquitas illoꝝ moueat te ad iracundiã vel inuidiam preſertim [noli emulari] ideſt indignari intantuz[vt maligneris] ideſt vt maliciã eius imiteris.⁊ codẽ modo voluntarie efficiaris malignus quaſi imitando euz qui maligne faciens floret ad tempus.

9 Quoniam qui † malignantur ex
terminabuntur:ſuſtinentes au
tem dominum ipſi † hereditabunt terram.

† mali gne agũt
† hereditate poſſidebũt.

[Qm̃ qui malignãtur] .i.qui mali ſunt ⁊ ſi mõ florent [exterminabunt] in futuro.i.extra terminos terre viuentiũ ⁊ ſuperne hieruſalẽ eiiciẽtur ſicut ſcriptũ eſt. Tollatur impi⁹ ne videat gloriaz dei.[ſuſtinentes autẽ dominũ] aduerſa patienter ferendo:ꝓſpera deſpiciendo.⁊ beneplacitũ dñi q̇ non fallit ⁊ oia põt expectãdo[ipſi hereditabũt] ideſt hereditario iure poſſidebunt[terram] viuẽtium.ſcz patriam celeſtem vbi nullus moritur. Et ne infirmo longum videatur ſuſtinere ꝓtinus adiungit quaſi diceret. Iam diu ſuſtinuiſti.

Eſaie. xxvi.b.

10 Et adhuc puſillum ⁊non erit pec
cator:⁊ queres locum eius ⁊ non
inuenies.

[Et adhuc] reſtat[puſillũ] tẽporis.i. parũ. ne ergo tedeat te qui ſuſtines :ſed modice expectat [⁊ nõ erit pctõr] ꝓ quo gemis.i. non apparebit ſubtractus de medio:nec erit dominiũ eius : cito tranſeunt tempora.breue eſt qd durare non põt [⁊ queres locum eius ⁊ non inuenies] .i.ſi quereres non inuenires:q: nõ habebit tunc vſum quez modo habet quando vtitur eo deus ad ꝓbandũ iuſtum . Cum enim tranſierit tempus ꝓbationis noſtre:quando non erunt qui probentur nõ erũt etiam per quos probẽtur.

Breue ẽ qd durare nõ põt

11 Manſueti autem † hereditabũt
terram :⁊ delectabuntur in mul
titudine pacis.

† hereditate poſſidebunt.

[Manſueti autẽ] ⁊mites qui dño nõ reſiſtunt qui iugum eius patientur portant.qui malos et aduerſa mundi equanimiter tolerant [hereditabunt terrã] viuentium ſcz illam ſanctam hieruſalem[⁊ delectabuntur] ideſt delectabiliter viuent ⁊ letabuntur[in multitudine pacis] ex amotione oium malorũ inquietantium.fruentur enim eterno deo qui eſt oium bonoꝝ fons ⁊ plenitudo.inde illa ſuperna ciuitas hieruſalem noiatur que viſio pacis interpretat. Et q: q̃diu hic viuitur iuſti in iuſtorum inſidias patiuntur ſubiunctũ eſt.

Hieruſalem viſio pacis interpretatur

12 Obſeruabit peccator iuſtũ:⁊ ſtri
debit ſuper eum dentibus ſuis.

[Obſeruabit pctõr iuſtũ] vt inuento loco eũ capiat ⁊ perdat. Non enim ceſſant praui bonoꝝ vitã inquirere attendentes ſi qua ex parte valeãt eis nocere[⁊ ſtridebit ſup eum dentib⁹ ſuis] ſcz detractionis:q: quod opere exercere non valet fera ⁊ beſtiali corroſione verboꝝ exercet.[Uel obſeruabit] occultis inſidiis vt eũ alliciat ſibi ⁊ decipiat.⁊ ſi hoc non poteſt[ſtridebit ſuper eum denti-

bus ſuis].ſ.crudelitatis quibus eum quem nō po teſt ſubuertere: quaſi furens belua ſeuiendo ⁊ dē tes collidendo conatur occidere.

13 Dñs aūt irridebit eum: qm̄ pro
ſpicit ꝙ veniet dies eius.

¶ [Dominus autem irridebit eum].i. irriſione dignum iudicabit ⁊ irriſibilem oſtendet quando penis eternis cruciandus tradetur: hic etiam irri debit ineſſicaces eius inſidias faciendo: ⁊ malicie eius gladium in ſeipſum conuertendo [quoniam proſpicit].i. procul aſpicit quod ipſe peccator non videt.ſ. [ꝙ veniet dies eius] quo retribuatur ei.i. dies debite punitionis ꝓ ſuis malis. Semꝑ enim vindicatur in impium aut hic ſi ſe conuertit: aut in futuro ſi ſe non cōuertit: ſed ſi neq̧ blandicijs neq̧ minis aget: pena aggreditur: vnde ſeq̄tur.

† edu 14 Gladiū † euaginauerūt pctōres:
xerunt intenderunt arcum ſuum.

¶ [Gladium euaginauerunt peccatores] id eſt apertam et manifeſtam impugnationem et perſecutionem. Gladium enim euaginare eſt maliciam prius in corde occultam etiam opere exercere. Si vero non ſic proficit inſidiatur dolis vñ ſubditur [intenderunt arcum ſuum].i. occultas inſidias et doloſam deceptionem. Arcum enim intē dit qui dolum parat: vnde incautum feriat. His duobus generibus perſecutionis impugnant mali bonos. Deinde reddit ſingulis ſingula. Intenderunt enim arcum ſuum.

Gladiū euaginare, q̄d eſt.

15 Ut decipiant pauperem ⁊ inopē:
† ⁊ trucidant. † vt trucident rectos corde.

¶ [Ut decipiant pauperē] q̄ ſibi non ſufficit [et inopē] qui nec opē ab alio h̄z. vl' [pauperē] de aſtu tia ſua non confidentem [⁊ inopē] de virib⁹ ſuis non p̄ſumentē. gladiū vero euaginauerunt [vt trucidēt].i. occidāt ⁊ interimāt [rectos corde] vt martyres fortes i fide. Noie pauperis ⁊ inopis deſignantur ſimplices ſcientiam ⁊ virtutem non habentes: ꝑ rectos corde intelligim⁹ ꝑfectos. Simplices ergo molliuntur arcu occulte decipere: ꝑfectos vero ſtudent aperte perſecutionis gladio trucidare. Sed

Corde recti ꝑfecti intelligūtur.

† fra 16 † Gladi⁹ eoꝝ intret in corda ipo-
mea. rū: ⁊ arcus eoꝝ † confringatur.
† ꝯterat

¶ [Gladius eoꝝ intret in corda ipoꝝ] vñ venerat vt noceant ſibi prius in mēte ꝙ alijs in corpe. In corpore occidere voluerunt in aīa moriunt. Quicūq̧ eñ aliū ledere molitur primū ſeipm̄ ꝓprio iaculo ꝑcutit [⁊ arcus eoꝝ confringunt].i. inſidie eoꝝ fruſtrentur ne iuſto noceāt: doluſq̧ ⁊ mala voluntas ad effectū non ꝑueniat ne poſſint implere q̄d ceperant. Et lʒ poſſint iuſtoꝝ bona diripere ⁊ iuſtus ſpolietur per eos tamen.

17 Melius eſt modicuʒ iuſto: ſuper
diuitias peccatoꝝ multas.

¶ [Melius] ⁊ magis ſufficiēs [eſt iuſto modicū] quod habet [ſuper diuitias peccatorum multas] ideſt ꝙ multe diuitie pctōrib⁹ melior eſt iuſti paupertas ꝙ peccatoris diuitie. Iſte enim paucis cōtentus eſt ⁊ abundat. ille aūt plenus ſitit ⁊ eget. Iſte in paupertate animaʒ ſaluat: ille in diuitijs ⁊ corpus ⁊ animam perdit. Alter ergo egit de malicia peccatorum ⁊ ſuſtinentia bonorum. hic vero de diuitijs illorum ⁊ paupertate iſtorum. Et vere melius.

18 Quoniam brachia peccatorum
contererentur: confirmat auteʒ iu
ſtos dominus.

¶ [Qm̄ brachia pctōꝝ cōterent].i. potētia diuitie: fortitudo ⁊ robur in quib⁹ cōfidunt deſtruentur ⁊ ad nihilū redigent ne ampli⁹ innocētib⁹ noceant [cōfirmat aūt iuſtos dñs] eis fortitudinē ⁊ robur preſtando ne ab iniuſticia vincant. vt ⁊ neq̧ in ꝓſperis neq̧ in aduerſis a bono virtuti mouantur ⁊ nec morte nec vita a charitate dei ſeparentur. ⁊ hoc per ſpem futuroꝝ per exempla martyrum ⁊ maxime per exemplū ſue crucis paſſiōis ⁊ mortis. Sic autem confirmat q:

19 Nouit dominus † dies immacu † viam.
latorum: et hereditas eorum in
eternum erit.

¶ [Nouit] ⁊ approbat dñs in vita p̄nti [dies immaculatoꝝ].i. ꝯuerſationē ⁊ vitā iuſtoꝝ in qua immaculate viuūt ⁊ mala patiunt. nouit eni q̄n vixerint ⁊ in quib⁹ vitā finierit. Et ſi miſeri vident ignaris ſat de⁹ quid poſt finē dierū ſeruet eis: q: ⁊ [hereditas eoꝝ] q̄ ꝓ vita imaculata ⁊ ꝓ maloꝝ tolerātia dabit [in eternū].i. in vita eterna [erit] ⁊ ſemꝑ durabit. Eſto ergo purus ⁊ mundus oībus diebus vite tue. vt placeas deo in tua conuerſatione: ⁊ in vita eterna hereditabis.

20 Non cōfundentur in tēpore ma- † qm̄
lo: ⁊ in diebus famis ſaturabun
tur: † q: peccatores peribunt.

¶ [Non cōfundent in tpe malo] ſcʒ tribulatiōis p̄ntis in quo iuſti laborāt ⁊ mala tolerāt: ⁊ ſi derident: ſi contumelijs ⁊ penis dehoneſtant nō ſoluʒ nō erubeſcūt/ſed potius gloriant ⁊ gaudent q: nō ſuā ſed dei gloriā querūt. Ecōtra eſt de malis ⁊ elatis [⁊ in die famis] qui modo ſunt q̄ſi bōi eſuriunt deū: ⁊ iuſticiā [ſaturabunt] per ſcripturas ⁊ celeſtia ſacramenta. per ſpē ac dñi ꝓmiſſiones ⁊ exēpla ne deficiant in via donec viſione ipſius ſatientur in patria. Uel [nō cōfundent].i. nō priuabunt ſpe ſua [in tēpore malo] ſcʒ iudicij quo puniēntur mali [⁊ in die famis] quando mali fame peribunt [ſaturabuntur] interna ſatietate [quia] econtrario [peccatores] tm̄ carentes iſta ſatietate [peribunt] ſine omni conſolatione. Et oſtēdit quomodo peribunt.d.

†aūt 21 Inimici† vero domini † mox vt
†ſtati vt honorificati fuerit et exaltati: de
gliabunt ficientes† quemadmoduz fum⁹
⁊ exalta- deficient.
buntur.
†ſicut

⁋[Inimici vero dñi].i.ipſi pctōres[mox vt ho-
norificati fuerint]gloria ⁊ reuerentia[⁊ exaltati]
dignitatibus ⁊ potētia in vita pñti q̄ non eſt mo
mētū reſpectu future[deficiētes]quotidie de ma
lo in peius[quemadmodū fumus] cuius nullum
poſt exaltationē inuenit veſtigiū[deficient] peni
tus. Fumus enī i altū extollitur ⁊ ipſa exaltatio
ne extēditur ⁊ euaneſcit: ſic iniqui in altū erigun
tur ⁊ in ambituz extēdunt: ⁊ deinde deficientes
euaneſcunt: ꝙtoq; gradus altior fuit tāto hic ca
ſus grauior: ⁊ in futuro pena maior erit. Ideo au
tem hoc malis quia

Fumus poſt exaltationez nullū veſtigiū relinquit.

†fe 22 †Mutuabitur peccator ⁊ nō ſol
neratur. uet: iuſtus autem miſeretur et †
†cōmo- retribuet.
dat.

⁋[Mutuabit].i.mutuo accipiet[pctōr]corpus
⁊ aīam ac bona naturalia ⁊ gratuita atq; tpalia
a deo accipiēdo. Nihil enī hō hz qd̄ mutuo non
nō accepit[⁊ nō ſoluet]de bonis acceptis ſeruien
do ⁊ gratias agendo. vel[mutuabit].i.audit ver
bum dei[⁊ nō ſoluet].i. non reddit opibus qd̄ au
ditu ꝑcepit. q.d. nō refert lucrū[iuſtus aūt]de bo
nis a deo acceptis[miſeretur] affectu cōpatiēdo
[⁊ retribuet]ꝑ effectū ſubueniendo. Cuius enim
pectus plenū eſt charitate ⁊ bona volūtate ſemꝑ
hz vnde det vel facultatem ſeu beniuolentiam vel
auxiliū ſeu conſilium: aut ſaltem votū vel oratio-
nem. Ideo aūt miſeretur ⁊ dat: ſcit enim

Nō quicquid hz mutuo accepit.

†qm̄ 23 †Quia benedicentes†ei heredi-
†eū here tabunt terram: maledicentes au
ditate tem†ei diſperibunt.
poſſide-
bunt.
†eū diſ-
perirēt.

⁋[Quia bñdicētes ei].ſ.dño. bñ viuēdo: ⁊ bona
q̄ pñt alijs impēdēdo ac de bñficijs accept[gra-
tias referendo[hereditabūt terrā].ſ.viuētiū eaz
ꝑpetuo poſſidēdo[maledicētes aūt ei]maleviuē-
do ⁊ ſibi cōmiſſa iniuſte retinēdo ac ingrati eius
bñficijs ea q̄ mutuo acceperūt nō ꝑſoluendo[diſ
peribunt].i.dupl'r.ſ.in aīa ⁊ corpore ꝑibunt: q: in
vtroq; eterna ꝑditione morient: ⁊ ſic duplici con
tritione cōterent. Et vt ſciat q̄ſq; quo tēdere de-
beat ne ſimul pereat ſequitur ⁊ dicit

†a 24 †Apud dñz greſſus hoīs dirige
deo tur: et viam eius volet.

⁋[Apud dñm].i.a dño[greſſus hoīs]rōne vten-
tis.i.affectus ⁊ opa q̄bus ad eū trāſire conat[di
rigetur]in via pñti. vt non declinet a rectitudine
iuſticie: q: ex dei volūtate eſt via iuſti: ⁊ totuz qd̄
hz ex gratia eſt. Non enī eſt hoīs dirigere viam
ſuam[⁊]ꝑ hoc[viam eius].ſ.dñi ⁊ ſi ſit dura q: arcta
trita eſt,[volet]homo mādata ei⁹ deſiderādo. Si
ergo errare nolumus apud dominum greſſus di-
rigamus: ⁊ per illam viam qua iuit ambulemus
fortaſſis videtur dura ſed ſecura. Alia forte deli-
tias habet ſed latronibus plena eſt. In q̄ via dei.

25 Cum ceciderit† nō†collidet: † qr †iuſtus.
dñs†ſupponit manum†ſuam. †contur
babitur.
†qm̄.
†firmat
†eius.

⁋[Cuz ceciderit]iuſtus per peccatū propter car
nis īfirmitatē: quia ſepties cadit iuſtus in die et
ſepties reſurgit: ⁊ non eſt homo qui nō peccet[nō
collidetur].ideſt non frangetur irrecuperabiliter
gratiam dei ⁊ virtutes admittendo ⁊ finaliter in
peccato illo permanendo.[quia dominus ſuppo-
nit manum ſuam] auxiliatricem ne criminaliter
delinquat: cum auxilio ſue gratie et miſericordie
ſubleuando et ſuſtentando: ⁊ per penitentiaz ad
gratiam reducendo. Magnarum virium homo
ſe crederet ſi ſemper in virtute fixus permaneret.
Hic ergo dominus aliquando gratiam ſuam ſub
trahit et preſumenti qualiter infirmetur oſtēdit.
Et vere ſic eſt de iuſto quia

26 †Junior fui†etenīz ſenui: et non †iuuēis
vidi iuſtū derelictū: nec ſemen ei⁹ †et
querens panem.

⁋[Junior] et puer fui dicit corpus chriſti tanq̄
vnus homo qui iunior fuit in primis etatibus ſe-
nior autem in nouiſſimis temporibus: et in tanto
ſpacio[non vidi iuſtuz derelictum] a deo finaliter
ita vt periret:[nec ſemen eius querens panem] id
eſt bona opera eius irremunerata. Uel[nec ſemē
eius].ideſt aliquem fidelem imitatorem ipſius in
operibus iuſticie.[querens panem]ſpiritualē pu
ta verbum dei quaſi ei non adeſſet et indigeret
pane verbi: quia uerbum dei ſemper eſt cum iuſto
reficiens ipſum. Lex enim dei in corde ipſius: ⁊
in ipſa meditabitur die ac nocte. Tali pane nutri
tur iuſtus vt in via non deficiat ſed in deo viuat.
et bona que poteſt proximis impendat. Unde et
ſubditur.

Uerbuz dei ſemper eſt cū iuſto.

27 Tota die miſeretur et † commo-
dat: et ſemen † illius in benedi- †fenera
ctione erit. tur.
†eius.

⁋[Tota die]ideſt indeſinenter et aſſidue vel to
to tempore vite ſue: quia ſemper iuſtus habet q̄d
det[miſeretur]affectu ſibi et alijs[⁊ cōmodat]ef-
fectu. et dicitur hic de elemoſina actuali vel ſpiri-
tuali. Sed lz donet tamen magis commodare di-
citur: quia quod diſpenſat non a paupere ſz a do
mino ſibi reddi expectat: et dominus cum fenore
multiplicatum reddit [et ſemen illius]quod ſemi
nat vt metat ideſt opera bona vel imitatores[in
benedictione erit].i.multiplicatione: q: cū exulta
tione veniet portans manipulos ſuos. Et ideo tu
quicunq; eſt noli eſſe piger: ſed

28 Declina a malo ⁊ fac bonum. ⁊ in ps. xxxiij
habita in ſeculum † ſeculi. †ſcl'oꝝ.

¶ [Declina a malo ⁊ fac bonū] .i. ne cui noceas ſed ei bene fac. Uel [Declina a malo] .i. diuerte a pctō qđ fit p dei timorē ⁊ inchoat hoiem [⁊ fac bonum] opus exercendo te in virtutibus: qđ dз fieri p amorem ⁊ pficit hoiem. Neqз eñ bona deo accepta ſunt que maloꝝ admixtione maculantur ⁊ pſeuerando in bono [⁊ inhabita in ſeculū ſeculi] in eccleſia: in vnitate: in veritate: in deo: vt qui hic inchoaris in eternū pficiaris. Uel [inhabita] terram viuentiū [in ſeculum ſeculi] .i. per hoc habitabis in eterna beatitudine ⁊ habebis vitam eternam. Ecce merces

†qm̄ 29 †Quia dominus amat iudiciū: ⁊ non derelinquet ſanctos ſuos: in eternum conſeruabuntur.

¶ [Quia dñs amat iudiciū] .i. diſcretionē qua ſeparaᷓ bonū a malo: falſum a vo tpale ab eterno. Uel [amat iudiciū] vnicuiqз pro meritis reddere diſponēdo [⁊ nō derelinqt] ſua gratia ⁊ ptectiōe deſtituendo [ſanctos ſuos] q̄ recedūt a malo ⁊ faciunt bonū: ⁊ ſi ad tps flagellat iuſte tñ iudicat: q: [in eternū] .ſ. in horreo eterno ⁊ in vita beata [conſeruabūtur] in corpore ⁊ in aīa: ⁊ ſi hic moriātur in hac vita ⁊ merito eterna poſſidebunt quia eterna concupierunt. Et econtra

†aūt 30 Iniuſti †punientur: ⁊ ſemen impiorum peribit.

¶ [Iniuſti punienᷓ] in inferno pena eterna propter mala eoꝝ opa [⁊ ſemē impioꝝ pibit] .i. opera eoꝝ q: iniqua ſunt nullū fructū beatitudinis habebūt. Uel [ſemē ipioꝝ pibit] .i. imitatores eorū pibūt cū ipſis ſicut econtra ſemen iuſti in benedictione erit. hec ſcriptura modo nos erudit verbis modo informat exemplis. Hinc proponit nobis reproboꝝ penam: illinc iuſtorum gloriam: quatenus illa nos terreat atqз ab amore hu⁹ ſeculi cōpeſcat: ⁊ iſta nos excitet atqз ad amorem patrie celeſtis inuitet. vnde ⁊ ſubditur.

†nō 31 Iuſti †aūt †hereditabūt terrā: ⁊ inhabitabunt in ſeculum ſeculi ſuper eam.

¶ [Iuſti aūt hereditabunt terrā] .ſ. viuentium vbi nullus moritur: q: terrā mortuoꝝ cū ſuis delitijs ſpreuerūt: ⁊ hoc nō ad tps ſed in eternū: vñ ſequiᷓ [⁊ inhabitabūt in ſeculū ſeculi] .i. eternaliter [ſup eā] tāq̄ eius dñi ⁊ poſſeſſores: q: ibi portionē ſuā elegerunt. Noli ergo iſtam tranſitoriā hereditatem diligere in qua diu non potes habitare. deſpiciēda ſunt cuncta que tranſeunt: illa ſola appetenda ſunt que tranſire nō poſſunt. Et merito hec erunt iuſto. quia

†nō habet. †heredi tate poſ ſidebūt. Trāſeun tia deſpi ciēda ſūt

†iu 32 Os iuſti meditabitur †ſapiētiā: ⁊ lingua eius loquetur iudiciū.

†iuſticiam. Cornꝰm ē oſiterio ris hois.

¶ [Os iuſti] interius .ſ. cordis. os enī interioris hois eſt cor noſtrū: q: ſicut ore corporis loquimur hoibus / ita corde loqmur deo [meditabiᷓ] et ruminat [ſapiam] q̄ eſt de deo ⁊ eternis vt poſtmodum eructare poſſit verbū bonū. vñ ⁊ ſubdit [⁊ lingua eius loquetur] inſtructioni alioꝝ [iudicium] .ſ. quod deus precipit fugere vel tenere. Uel [lingua eius loquetur iudicium] .i. pfert ſermonem diſcretum dicens tantum q̄ eſt dicendum: et tacens qđ eſt tacendum. Et.

33 Lex dei eius in corde ipſi⁹: ⁊ non ſupplantabuntur greſſus eius.

¶ [Lex dei eius] .i. obſeruatio legis ⁊ pcepta dei [in corde ipſius] ſunt p iugem meditationē vt cor conſonet lingue: nobis aūt eſt tantū in ore: de q̄bus dici poteſt. popul⁹ hic labijs me honorat: cor autem eoꝝ longe eſt a me. Hec autem lex ⁊ peccare vetat ⁊ bona facere docet [⁊] ideo [non ſupplantabuntur] .i. laqueos non incurrēt a diabolo ſeu homine iniquo vel peccato [greſſus eius] quibus ad deum nititur peruenire: q: verbum dei in corde liberat a laqueis ⁊ ab omni tentatione vt non moueatur a via iuſticie. Tecum eſt cuius verbum a te non recedit. Et tamen Mar.vij

34 Conſiderat peccator iuſtum: ⁊ q̄rit mortificare eum.

¶ [Cōſiderat peccator] ⁊ impius [iuſtū] ⁊ notat vias eius ſibi callide inſidiādo vt eum decipiat et ſupplantet: eiuſqз greſſus detorqueat ⁊ q̄rit q̄ntum pōt [mortificare eū] vel vt ei conſentiat ⁊ ſic eum faciendo iniuſtum occidat in aīa: vel ſi nō cōſenſerit q̄rit vt eum pſequendo occidat in corpore Dicit eñ ꝓpter inuidiam qđ in libro ſapientie p̄dictum eſt. Grauis eſt nobis etiā ad videndum: qm̄ diſſimilis eſt alijs vita ipſius. Sed ſi iuſtus vigilanter reſiſtat eueniet quod ſequitur. Sap. ij.c

35 Dñs autem non derelinquet eū in manibus eius: nec dānabit eū cum iudicabitur illi.

¶ [Dñs aūt nō derelinqt eū] .ſ. iniuſtū [in manibus eius] .i. in ptāte impij .ſ. totaliter ⁊ ſm aiam vt eum ad conſentiendum ſibi cōpellendo iuſticiā eius auferat: quia impius animā non mortificat: ſed potius purgat ⁊ ſaluat [nec dānabit eum] .ſ. iuſtum: ⁊ ſi ab hoīe hic dānetur [cum iudicabitur] .i. cum iudicium fiet ante xp̄i tribunal [illi] .ſ. ipio ad eius malum ⁊ nocumentum: vel [illi] .ſ. iuſto ad eius vtilitatem ⁊ commodum. Et quia ita facit iuſto. ergo nunc Impius aīam non mortificat.

36 Expecta dñm et cuſtodi †viā ei⁹ et exaltabit te: vt hereditate †capias terram: cum †perierint peccatores videbis. †vias †poſſideas. †pereūt

¶ [Expecta] patienter ⁊ ſi diu pateris [dñm] qui te vindicabit ⁊ remunerabit [⁊] in expectando [cuſtodi] indeficienter [viam eius] .i. ſerua mandata

[τ exaltabit te] de virtute in virtutem τ de terre=nis ad celeſtia ita[vt hereditate].i. firmiter iure hereditario[capias terram] viuentium: τ ſi modo neſcis qđ ꝑmittit in experientia diſces: q: [cū ꝑie rint peccatores] τ impij [videbis] in re qđ nō cre=dis de pmijs bonoꝝ τ penis maloꝝ. Ubi ſciendū ꝙ deus nunꝙ eos creaſſet quos in eternum ꝑitu ros pſciſſet niſi aliquos ex eis vſus bonos ꝓuidiſ ſet. Quoꝝ quidē iniquitas ſicut modo ꝓdeſt bo=nis ad augmentū ſanctitatis: ſic ipſoꝝ pena eiſdē iuſtis ꝓderit ad incrementum beatitudinis. Nā ex reproboꝝ dānatione cognoſcent electi quid ꝑ iuſticiam meruerint: τ ex ſua ſaluatione ſentient quid ꝑ gratiam receperint. Tantoqꝫ amore ardē tiori adherebunt diuine bonitati quanto eiꝰ gra=tuito dono τ ꝑmeritam non ſentiunt penā τ im meritam percipient gloriam. Deinde ꝙ nulla ſit impiorum felicitas oſtendit. d.

†ſup 37 Uidi impium †ſuperaltatum: τ †eleuatum ſicut cedros libani.

exaltari. †eleuari ſupra.

[Uidi impium ſuperaltatū].i. ſupra modum exaltatū in gloria mundi τ dignitate deo hoc per mittente[τ eleuatū] in elatione[ſicut cedros liba ni] montis in quo ſunt altiores cedri q̄ a vēto deij ciuntur: hoc eſt in magna dignitate tꝑali τ in cā=dore ſeculi q̄ cito denigreſcit. Libanus eīm candi=datio interpretatur: etiam ſuper ſublimes eminē tem ita vt altis ce ſſo: videretur. Talis videt im=pius qñ corde tumēs τ virtute τ gloria ceteros ēt altos ſeculi pcellens cernitur elatus.

Libanus candidatio interpretatur

38 Et trāſiui τ ecce nō erat: q̄ſiui eū τ non eſt inuentus locus eius.

[Et trāſiui] mēte τ ꝯſideratione ad nouiſſima eius: non pñtia ſed futura attendēdo. Uel[trāſi=ui] ꝑ aliqđ tꝑs modicum expectando[τ ecce non erat] potēs. Tranſierat eīm gloria eius: vl' nō erat oino q: ꝑ mortem ſublatus erat de mūdo[τ q̄ſiui eum] ꝯſiderando τ rememorando[τ nō eſt inuen tus locus eius] regnandi. vel oino in hoc ſeculo ſꝫ abſconditus τ ſepultus eſt in inferni ꝓfundo. Et ne tibi ſimiliter contingat.

†di 39 Cuſtodi innocentiā et vide† eq tatem: quoniam ſunt reliquie ho mini pacifico.

rectione.

[Cuſtodi innocētiā] quo ad deū τ teipſū ſancte viuēdo[τ vide eq̄tatē] quo ad ꝓximū iuſte cum ipſo agendo. Un̄ apl's. Sobrie τ iuſte τ pie viua=mus. Innocētia ſpectat ad ſobrietatē τ pietatē. Equitas ad iuſticiā. Uel innocētiā cuſtodit q̄ nec ſibi nec alteri nocet: atqꝫ a vitijs τ petis ſe imacu latū ſeruat. Equitatē videt q̄ ſollicite pēſat et q̄ a dño acceperit τ que ei ꝛſoluere debeat[qm̄ hoi pacifico] qui hec agit[ſunt reliq̄e].ſ. vita eterna τ bona q̄ poſt hanc vitam relinquuntur aꝗ ſuper ſunt τ remanent ſanctis.

Titū.ij. Innocētiam q̄s cuſtodit.

†di 40 Iniuſti aūt† diſperibunt ſimul: reliquie impioꝝ interibunt.

†peribūt in idipſum.

[Iniuſti aūt] econtra[diſperibunt] et duplici contritione ꝯterentur: q: in corpore τ in aīa de=ſtruentur τ eterna dānatione delebūtur[ſimul] etiam cum eis[reliquie impioꝝ interibunt] q̄bus nihil reſtat niſi interitus eternus: q: nō ſupſunt nec reſeruant eis reliq̄e vt viuāt ſed vt ī pena ge henne ignis intereāt. Hec oia pdicta bona iuſtis totū eſt tn̄ a dño oim bonoꝝ fonte τ largitore. Et colligendo ſummatim ſubiungit.

41 Salus autem iuſtorum a domi=no: et protector eorum† in tempo re tribulationis.

†eſt.

[Salus aūt iuſtoꝝ] mētis τ corporis in pñti τ in futuro[a dño eſt] nō aliunde. Prima ſalꝰ q̄ ad aiam ꝑtinet eſt remiſſio peccatoꝝ: ſed q: adhuc ꝑiclitamur in tribulationibus recte ſubiūgit[et ꝓtector eoꝝ] eſt ſi q̄d ipugnat[in tꝑe tribulatio=nis] τ tētationis ne ſupent. Nā niſi fideles ſuos diuina virtus ꝓtegeret q̄s tot iacula tētationū aut tantos eſtus vitioꝝ ferre potuiſſet? Et ſpe=cialiter eſt ꝓtector eoꝝ in hora mortis q: tunc ꝓ tegit eos a poteſtate demonis.

Remiſſio prima eſt ſalus aie.

42 Et adiuuabit eos dominus τ † liberabit eos: et† eruet eos a pec=catoribus: et ſaluabit eos q: ſpe=rauerunt in eo.

†eruet †eximet

[Et adiuuabit eos dñs].i. cooperabitur eis in preſenti ad pugnandum τ ad bene operandū τ perſeuerandum[τ liberabit eos] a tribulationibꝰ τ anguſtijs[et eruet eos a peccatoribus] ab eoꝝ inſidijs et contra ꝑietate ſeculi illeſos ſeruando: vel de hac vita eos ducendo[τ ſaluabit eos] ſalute et ſaluatione perpetua ad vitam eternam perdu cendo propter hoc[quia] hic[ſperauerunt in eo] non in homine aliquo vel in ſeculo. Attende o mi=les chriſti quanta faciat pro te tuus imperator. Ipſe eſt tua ſalus: tua protectio: tua arma: tua liberatio vt te hic regat/cuſtodiat/et deinde ad vitam eternam producat. Collige etiam ex pre=dictis quod iuſti et pij habent bona maxima ſci=licet ſpiritualia puta gratias et virtutes in pre=ſenti in omnibus vijs a deo directi: in omnibus actibus protecti: et ab angelis cuſtoditi: intus le=ti in futuro eternaliter beati. Sed iniuſti τ impij gaudentes et florētes proſperitate temporali ha bent bona modica ſcilicet carnalia in pñti ſunt a deo derelicti: angelorum cuſtodia deſtituti: ama ritudine pleni: in futuro perpetue damnati.

Impij hñt modica bōa

Oratio.

Beatitudo omnium non incerta iuſtorū deus qui ſanctos tuos non derelinquis in fame: nec in ſtadio tribulationum ſu=perari ꝑmittis: precamur vt ea nos munias dex=tera quam illis ne corruant velociter porrigis pre paratam. Per dominum.

¶ Pſalmus de oratione vere pe
nitentis ſuaſ miſerias pro pecca
tia lamentabiliter conquerentis
docens nos in memoria habere
peccatum ad cauendū τ dolēdū.

Pſalmus.xxxvij.

†indignatio tua. †emendes. ij

Domine ne in† furore tuo
arguas me neqꝫ in ira
tua† corripias me.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid.
¶ Titulus talis eſt. Pſalmus dauid in rememo
ratiōe ſabbati. Hoc eſt pſalm⁹ iſte ꝯuenit dauid
propheteuel alij penitēti docēs nos pctī memoriā
habere ad cauendū τ dolēduꝫ habit⁹ in rememo
ratiōe ſabbati.i. recordatione eterne requiei quā
habere optat τ perdere formidat. Cum eñ (vt ſu
pra dictū eſt) mali foreant τ boni laborēt ille peni
tens q̄cunqꝫ mala pro pctis patiēter tolerare pa
ratus eſt τ flagella timēs peiora.ſ. ſupplicia eter
na τ recordās ſabbati eterni quo timet ꝓuari pec
cati conſcius et deſiderat frui grauiter afflictus.
¶ Materia: multiplex afflictio τ miſeria peccato
ris dolentis pro peccatis ſuis. ¶ Intentio inuita
re peccatores ad penitentiā τ monere vt patien
ter ſuſtineāt q̄cunqꝫ mala, ad purgationē pecca
torū euenerint. ¶ Snia in generali: propheta in
iſto pſalmo in ꝑſona vere pēitētis implorat dei mi
ſericordiā: enumerat τ deſcribit ſuā miſeriā: pro
mittit emendā τ petit cōſeruationē diuinā. ¶ Sē
tentia in ſpeciali. Ab oratione ergo τ lachrimis in
cipiens ait. O [Domine ne in furore tuo] ideſt ve
hementi indignatione tua [arguas me] cuꝫ repro
bis me damnando [neqꝫ in ira tua]. ideſt indigna
tiōe leuiori [corripias me] pena purgatorij me cru
ciādo: cui tñ p̄ſe nulla pena mūdana cōparabilis
eſt ſed hic emenda: τ ſic me purga ꝙ ignis purga
tori⁹ nō ſit mihi opus: quaſi diceret ne punias me
ſecūduꝫ rigoreꝫ iuſticie tue ſꝫ magis ſm dulcorem
tue mie. Et pretendit multas miſerias quib⁹ iam
in hoc ſeculo affligit̄. vt q: multa ſunt que patitur
ſufficiant ne peiora patiatur. Unde ſubdit.

2 Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt mihi:
et cōfirmaſti ſup me manū tuam.

¶ [Qm̄ ſagitte tue]. ideſt [vindicte ſcilicet dolo
res corporis et anime. [infixe ſunt mihi] et vulne
rant me ꝓpter peccatū τ nō ad horam ſed [τ con
firmaſti] diu ſcilicet vt ſint vſqꝫ ad fineꝫ ſeculi [ſu
per me manū tuā]. i. vindictā. q: pena peccati qua
primū hominē percuſſiſti adhuc in humano gene
re perdurat vt dedecus culpe non remaneat ſine
decore iuſticie: hoc autem feciſti vt tanꝙ bonus
magiſter verberibus caſtigationis afflictum red
deres emendatum. Eo vſqꝫ autem confirmaſti et
ſic tetigit me manus tua ꝙ

Uindicta pena eſt pcti.

3 Nō eſt ſanitas in carne mea† fa
cie ire tue: nō eſt pax oſſib⁹ meiſ a
facie peccatorum meorum.

†vultu.

¶ [Nō eſt ſanitas in carne mea] Portamus eñ
corp⁹ mortale plenū tētationib⁹ τ miſerijs dolo
ribus τ indigentijs [a facie ire tue] ideſt ab inſtan
tia vindicte ꝓpter peccatū. τ poſt oſtenſam infir
mitateꝫ carnis oſtendit etiā afflictionē anime. di
cens [nō eſt pax oſſibus meis]. i. virtutib⁹ q̄ ſunt
anime fortia. q: ſicut oſſa carnē ſic virtutes ſuſti
nent mentē. [a facie peccatorū meorū]. i. ab inſtā
tia ſuggeſtionū malarū ex pctō ꝓuenientiū: q: ca
ro impugnat ſpiritū τ innumeris modis turban
tur virtutes a vitijs τ peccatis. Nec hoc miruꝫ

Suſtinēt oſſa carnem: virtutes ꝟo mētē.

4 Qm̄ iniquitates mee† ſuper greſ
ſe ſunt caput meū: τ ſicut† onus
graue grauate ſunt ſuper me.

†ſuſtulerunt. †falſas grauis.

¶ [Qm̄ iniquitates mee ſup greſſe ſunt caput
meū]. i. ꝓualuerūt τ dominātur menti mee: q̄ eſt
interioris hominis caput: τ aīa mea peccatis in
ualeſcētib⁹ ſuccūbit per cōſenſuꝫ [τ ſicut on⁹ gra
ue grauate ſunt ſup me] ꝓpter multitudinē τ ma
gnitudinē: q: pctā ſicut plūbū deprimūt: τ nulluꝫ
onus tā graue pōt eſſe ꝙ iniquitas: cui⁹ grauita
tem illi ſoli ſentiūt q̄ eā deponere cupiūt τ mentē
ad celeſtia ſubleuare appetūt. Nō eñ grauis illi
videt̄ q̄ adhuc i illa delectatur. vñ adhuc ſubdit̄.

Pctā ſicut plumbū deprimunt.

5 †Putruerūt τ corrupte ſūt cica
trices mee: a facie inſipiētie mee.

†computruerunt τ putruerūt liuores mei.

¶ [Putruerūt] peccato iteruꝫ conſentiendo et
ipſum in voluntate renouando [et corrupte ſunt]
ad actū perducendo τ in opere exercendo [cicatri
ces mee] ideſt plage peccatorum ſanate: τ ſanita
tes per remiſſionē pctōꝝ precedentiū inducte. τ
hoc [a facie inſipientie mee]. i. ꝓpter ſtulticiā meā
quia non ſunt vſus viribus in babtiſmo receptis
q.d. mihi τ mee inſipientie non deo imputo. Mul
tum enim inſipiens eſt qui ſemel ſanatus iterum
recidiuat. Ideo adhuc ſubditur.

6 †Miſer factus ſum et curuatus
ſum vſqꝫ in finem: tota die cōtri
ſtatus† ingrediebar.

†miſerijs afflict⁹ †ambulabam.

¶ [Miſer fact⁹ ſum]. i. miſerijs afflict⁹ ſum por
tans multas miſerias τ in anima τ in corpore [et
curuatus ſum] ab elatione q: omnis qui ſe exal
tat humiliabit̄ [vſqꝫ in finē]. i. totaliter vl' vſqꝫ ad
mortē [tota die]. i. tota vita mea iugiter aſſidue τ
ſine intermiſſione [cōtriſtatus] amiſſa leticia ſpūa
li propter mea peccata: propter murmurationeꝫ
ſynderesis contra malum [ingrediebar]. i. perambulabam viam huius vite. Et hoc ideo.

Lu.xiiij.

7 Qm̄† lūbi mei īpleti ſunt illuſiōi
bus: τ nō eſt ſanitas ī carne mea.

†anima mea completa eſt

¶ [Quoniā lumbi mei impleti ſunt illuſiōibus] id
eſt libidinū incētiuis ⁊ carnalibꝰ delectatiōibus
que mihi illudūt attētātes diuerſis fantaſiis [et]
per hoc [nō eſt ſanitas in carne mea]. Nā in totuʒ
corpꝰ redūdant hmōi incētiua. Uel illuſiōes ſunt
Uolu- vane imaginatiōes ⁊ cogitationes ex quibus aīa
ptas car- fatigat ⁊ aliq̄n vix orare pmittitur. Ideo aūt lum
nalis in bos poſuit q: in lūbis eſt carnalis voluptas vnde
lūbis eſt. illuſiones procreantur. [et non eſt ſanitas in car-
ne mea] .i. in corpore ſcʒ in hac vita.

†infir- 8 †Afflictꝰ ſuʒ ⁊ humiliatꝰ ſum † ni
matus. mis: rugiebā a gemitu cordis mei
†vſq̄. ¶ [Afflictꝰ ſum] corpe [⁊ humiliatꝰ ſuʒ] corde vt
nihil in me ſit liberū a pena: vñ ſeqꝛ [nimis] q:
vndiq̄ eſt calamitas [rugiebā] amare flēdo [a ge
mitu] ⁊ amaritudine [cordis mei] cōſiderās tātas
Humilia- meas miſerias interiores ⁊ exteriores. Ex afflictio
tio ex af- ne hūiliatio: ⁊ ex hūiliatiōe pcedit gemitus. Ad
flictione hoc penis ⁊ flagellis pctōr affligit vt a ſua ſupbia
pcedit. hūilietur: quatenꝰ q̄ letꝰ ⁊ elatus ppetrauit pctm̄:
afflictus ⁊ humiliatus redeat ad lamentum.

†et 9 †Domine ante te † omne deſideri
†eſt um meum: et gemitus meus a te
non eſt abſconditus.

¶ [Dñe] qui vides cor [ante te] eſt [omne deſide-
riū meū] ⁊ affectus: nō contra te q: nihil deſidero
niſi qđ tibi placet. q. d. ad cōſequēduʒ deſiderium
meū nō habeo hominēʒ ad quē cōfugiā ⁊ iō ad te
qui oē deſideriū meū noſti recurro [⁊ gemitꝰ meꝰ]
nō p terrenis ſʒ p celeſtibꝰ [a te nō eſt abſcōditꝰ]
⁊ ſi abſcōdit ab hominibus quaſi diceret: appo-
nas mihi remediū qui noſti ſecreta cordiuʒ.

†de- 10 Cor meū ꝯturbatū eſt: † dereliq̄t
ſeruit. me † virtꝰ mea: ⁊ lumen oculoruʒ
†fortitu- meorū † et ipſum non eſt mecum.
do. ¶ [Cor meū cōturbatū eſt] paſſiōibꝰ ſuccūben-
†non hʒ do ac pacē ⁊ tranquillitatē ꝯſciētie amittēdo: q:
et ipſum [dereliquit me virtꝰ mea] quā aū peccatuʒ habui
[et lumen oculorū meorū] ſpūaliū ⁊ mētaliū .i. ra-
tio imperturbata ſcʒ dereliquit me ⁊ defecit propter
turbulentiā paſſionū ⁊ p ingētibꝰ moleſtiis [et]
ideo [ipſʒ nō eſt mecū] q: mēs mea cecata eſt a pec
cato ⁊ ſic poſtpoſito veritatis lumine ſecutus ſuʒ
errorē: ⁊ in tenebras decidi peccatorum.

11 Amici mei ⁊ pximi mei: aduerſuʒ
me appropinquauerūt ⁊ ſteterūt
¶ [Amici mei] ſcʒ nature ⁊ fortune non gratie: [⁊
proximi mei] beneficii collatione his duobus ſola
tiis gaudet humanitas ſed huic ſunt cumulus
paſſionū vnde ſeqꝛ [aduerſuʒ me appropinqua
uerunt] ꝯſiliis ⁊ dolis: vel exprobrādo ⁊ in bonis re
ſiſtēdo [⁊ ſteterūt] in malicia ſua perſeuerātes et
cōtra me cauſātes. Nō ait inimici aut extranei ſʒ
☞ amici ⁊ primi. Grauiora quidē ſūt mala q̄ ab ami
cis patimur: quia non ſolum pena, ſed etiaʒ amiſ
ſa charitas nos cruciat.

12 Et † qui iuxta me erāt de lōge ſte † pximi
terunt: ⁊ viʒ faciebant qui quere
bant animan meam.

¶ [Et qui iuxta me erant] ⁊ me in bono dirigere
et confortare debebant [de longe ſteterunt] ideſt
da ſalute mea parū curauerūt [⁊ vim faciebāt qui
querebāt animā meā] pdere ſcʒ demones cū mini
ſtris ſuis tētatiōes horridas immittētes [Uł qui
iuxta me erāt] ſcʒ vicini mei [de lōge ſteterūt] tāq̄
abominātes me ppter multitudineʒ miſerie mee
[et vim faciebāt] veniētes cū impetu [q̄ querebāt
animam meam] .i. vitā meam vt auferrent eaʒ.

13 † Et qui inquirebāt mala † mihi †qui q̄-
locuti ſunt † vāitates: ⁊ † dolos to rebant.
ta die meditabantur. †mea.
†vanita-
¶ [Et qui inquirebāt mala mihi] inueſtigantes tem.
quomodo mihi nocerent vel mortem inferrent ſcʒ †dolum.
homines maligni qui ſunt membra diaboli: q: nō
inueniebāt crimina [locuti ſunt vanitates] .i. finxe
rūt falſa ⁊ mēdacia [⁊ dolos] .i. fallacias [tota die]
ideſt aſſidue ⁊ ſine ceſſatiōe [meditabant] corde
quibus me decipere poſſent vel accuſare. Deinde
ſubiungit q̄ patiens in omnibus his fuit.

14 Ego autem † tanq̄ʒ ſurdus non †velut.
audiebam et ſicut mutus nō ape
riens os ſuum.

¶ [Ego autē tanq̄ ſurdꝰ nō audiebam] ideſt me
audire diſſimulabā: ⁊ quaſi non audirē nō reſpon
debā. vnde ſeqꝛ [⁊ ſicut mutꝰ nō apperiens os
ſuuʒ] quia ſic tacebā quaſi reſpondere nō poſſem
Mutus aperiens os ſuuʒ ⁊ ſi nō clare loquit vel
balbutiendo remurmurat. Is aūt nihil aſpera di
xit vł rn̄dit. q: os ſuū ad ꝯdicēdū vł reſpōdenduʒ
eis nō apuit: ſʒ tā patiēter oia ſuſtiebat ac ſi nihil
audire vel loqui poſſet. Et q̄ſi exponēdo ſubdit.

15 Et factus ſum ſicut homo nō au
diēs: ⁊ non habens in ore ſuo † re
dargutiones. †argu-
¶ [Et factꝰ ſuʒ] .i. ſiłatꝰ ſuʒ [ſicut homo nō audi tiones.
ens] .i. nō potēs audire diſſimulādo obiecta ꝯui-
tia. [⁊ ſicut hō nō habēs in ore ſuo redargutiōes]
cōtra aduerſarios i. ꝯfuſa hērēʒ vñ eos redargue-
re poſſeʒ tñ fuit q̄ſi nō habēs: q: mala patiēter ſu-
ſtinuit ſic tacui q̄ſi nō eēt vñ illos arguerē. Ecce
magna vtꝰ audire noxia ⁊ nō reddere ꝯtra. Et

16 Quoniā in te dñe ſperaui: tu exau
dies domine deus meus.

¶ [Quoniam] inter tot mala [in te] ſolo [domine
qui mutas triſtia in leta [ſperaui] propter te pre-
dicta ſuſtinendo: ⁊ remedium a te expectādo. Sa
lutaris medicina eſt in malis ſperare et non defi- Medici-
cere iō merito ſpei [tu exaudies] petitiones meas na ſaluta-
[dñe deus meus] me de malis omnibus liberādo. ris.

Facile aduerſa ſupas ſi ſpes tua fixa ſit in deo. Et ſi tribularis ad tpſ in tẽpoꝛe opoꝛtuno exaudiet te dñs deus tuus. Inde autẽ exaudies

†ex ultent in me. †in

17 **Quia dixi nequando† ſupergaudeant mihi inimici mei: ⁊ dum cõmouent pedes mei: †ſup me magna locuti ſunt.**

¶ [Quia dixi] in oꝛatione te depꝛecãdo [neqñ ſupergaudeãt mihi] me ſupato ⁊ inſultãdo ꝯuitientur. i. pꝛeualeant ad gaudendũ de me ſuperato et mihi cõuitiato inſultãdo [inimici mei]. i. demones vel maligni hoies de lapſu hominũ gaudẽtes [et dũ cõmouent] et qſi labunt aliqñ humana infirmitate [pedes mei]. i. affect⁹ vel act⁹ mei. Hoc eſt ſi viderẽt me a pꝛopoſito meo moueri ⁊ a rectitudine iuſticie dcl'nare. [ſup me magna locuti ſunt] ideſt loquerent expꝛobrãdo ⁊ illudendo vbi eſſet miſerendũ. Inde eñ irridẽt impij vnde dolẽt pij. Poteſt etiã penitẽs iam pꝛedicta dicere in perſona capitis exponens ei⁹ paſſionẽ nõ diuidẽs a capite vocẽ ſuam. vt eñ caput dicit peccata noſtra ſua in pſalmo. Deus deus meus reſpice in me: ſic nos paſſiones eius q̃ hic ponunt dicam⁹ noſtras ſic loquendo. Amici mei ficti ⁊ pꝛoximi mei ſm carnem ſcʒ iudei. Et qui iuxta me erãt. ſ. diſcipuli de lõge ſteterũt fugiendo. ⁊ vim faciebãt: trahentes ad iudiciũ ⁊ moꝛtẽ ⁊c. vt pʒ ex p̃dictis. Deide penitens de ſe loquit. d. Et ideo etiã exaudies

Impij ideo irridẽt vnde pij dolẽt

18 **Quoniam ego in flagella parat⁹ ſum: ⁊ doloꝛ meus† in conſpectu meo ſemp.**

†aſi meẽ

¶ [Qm̃ ego] ſciẽs me deliquiſſe [in flagella] ſuſtinenda [paratus ſum]. i. ſuſtinere patienter quicquid inflixeris: q: ad hoc natus ſum vt flagella feram. Flagellat eñ deus omnẽ filiũ quẽ recipit ad hereditatẽ. [et doloꝛ me⁹] de peccatis commiſſis. Vel [doloꝛ]. i. peccatũ vnde eſt doloꝛ: ⁊ qḋ eſt cauſa doloꝛis mei antecedens pꝛo cõſequenti eſt [in cõſpectu meo] ⁊ cõſideratione [ſemper]. i. aſſidue per coꝛdis contritionem. Inde dolet quia deliq̇t Impius enim ſe defendit iuſtus contra ſe iraſcit vnde ſe accuſando ſubiungit.

†pꝛonũciabo et curam gero.

19 **Qm̃ iniquitatẽ meaʒ † annunciabo: ⁊ cogitabo pꝛo peccato meo.**

¶ [Qm̃ iniquitatem meam annunciabo] in vera cõfeſſione. i. ꝯfiteboꝛ niſi eniʒ doleret non ſic ſe accuſaret. ⁊ q: nõ ſufficit ſolum ꝯfiteri: addit [et cogitabo]. i. ſollicitus ero et ſedule curã agã [ꝓ peccato meo] ſanãdo ac ꝓ ei⁹ ſatiſfactiõe ⁊ emẽdatiõe per fletus/ elemoſynas/ ieiunia/ ⁊ hmõi. Sic eñ eſt de eo q̇ poſt ꝯfeſſionẽ de pctõ nõ cogitat qñ de vulnerato qui vuln⁹ ſuũ medico detegit: ⁊ poſt vilipendit emplaſtrũ apponere vel negligit.

Simile quoddã.

20 **Inimici autẽ mei † viuunt ⁊ confirmati ſunt ſup me: ⁊ multiplicati ſunt qui oderũt me inique.**

† viuent

¶ [Inimici autem mei viuunt] ideſt pꝛoſperantur et floꝛent felicitate ſeculi: fruunturq̄ mundo ac bene eſt eis et gaudent in eo vbi ego laboꝛo et rugio [et confirmati] ac coꝛroboꝛati [ſunt] in foꝛtitudine ⁊ poteſtate nocendi [ſuper me] ad oppꝛimendum me [⁊ multiplicati ſunt] numero ac quotidie plures fiunt et apparent. Quoniam nec in proſperis agnoſcitur amicus nec in aduerſis abſconditur inimicus. [qui oderunt me inique] ideſt contra equitatem q: amicum et ſine culpa: et pꝛo bonis reddentes mihi mala. Ideo ſequitur.

21 **† Qui retribuũt mala pꝛo bonis detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatẽ.**

† detrahebant mihi qui retribuunt mala ꝓ bonis qm̃ perſecut⁹ ſum iuſticiam

¶ [Qui retribuũt mala pꝛo bonis] ex ingratitudine hoc peſſimoꝛum eſt: ſicut reddere bona pꝛo malis eſt perfectoꝛum. Cetera vero duo ſunt mediocrium [detrahebant mihi] ex inuidia pꝛo bono malum reddiderunt: nec ſolum nocebant facto ſʒ inſuper detrahebant verbo. ⁊ cauſam omniũ iſtorum ſubdit: quia non alia de cauſa niſi [qm̃ ſequebar bonitatem] ⁊ ideo dixit mala pꝛo bonis. Ecce ꝙ mala et peruerſa intentio. Si etiam coꝛripiat te aliquis bonum tibi volens ⁊ illum oderis reddis mala pꝛo bonis. Sed q: hec mala ſunt homini intolerabilia niſi ex dei gratia. Ideo

22 **Ne derelinquas me domĩe deus meus: ne diſceſſeris a me.**

¶ [Ne derelinquas me] ſubtrahendo tuum auxilium [domine deus meus] auctoꝛ ſalutis mee. i. ne dimittas me fragilitati mee quia dimiſſus nõ potero ſubſiſtere. vel ſi ad hoꝛã relinquis [ne diſceſſeris] penitus [a me] ſubtrahendo gratiam tuã tanꝙ elongatus a me. i. ne per abſentiam gratie tue dimiſeris me perire. Vel [ne derelinquas me] per mittendo me cadere in tentationẽ vt peccẽ: quia grauioꝛ eſt offenſio poſt veniam. [ne diſceſſeris a me] ita ꝙ a bono deſiſtam. Sed potius

Offenſio poſt veniam grauioꝛ eſt.

23 **Intende in adiutoꝛium meũ: domine deus ſalutis mee.**

¶ [Intende in adiutoꝛium meum]. ideſt da te intentum vt me adiuues ad pugnanduʒ contra hoſtem ⁊ contra peccati recidiuum: ⁊ celerrime pꝛeſta mihi auxilium [domine deus ſalutis mee] rectoꝛ meus: creatoꝛ meus ⁊ mee ſalutis eterne auctoꝛ ⁊ datoꝛ. Vel [intende in adiutoꝛium meum] ad bene operandum ita vt bona faciaʒ ⁊ in eis perſeuerem [dñe deus ſalutis mee] vt habeam eterne beatitudinis retributionem. Oꝛatio.

Mitte dñe ſalutare tuum infirmitatib⁹ noſtris vulnerum cicatricumq̄ moꝛtaliũ potentiſſime mediatoꝛ: vt omnem gemitum doloꝛẽq̄ noſtrum coꝛaʒ te deploꝛantes valeamus euincere inſultationes aduerſantium vitioꝛũ Per dominum noſtrum ieſum.

¶ Pſalm⁹ de cuſtodia lingue ac de vãitate ⁊ miſeria vite humane multis aduerſitatibus ⁊ vanitatibus ſubiecte. Pſalmus.xxxviij.

Dixi cuſtodiã vias meas
vt nõ delinquam in lin-
gua mea.

¶ Aucto: pſalmi p:opheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. in finẽ canticum dauid p:o ydi-
Canticũ quare d: tum. Et eſt ſenſus. Canticum iſtud qđ ideo dicit
canticum q: ſpũales cõtinet iocũditatẽ: docet eñ nos mente de terrenis ad celeſtia tranſilire: dirigens nos in finẽ. i. in cõſummationẽ: eſt dauid p:ophete ⁊ eſt ꝑ yditũ. i. p:o tranſiliente eos qui vana ſectant̃: cõuenit eñ ꝑfecto de vitijs ad virtutes: de dilectiõe ſeculi ad amo:ẽ dei ⁊ inde ad eternitatem mente tranſilienti: qui omnibus mundanis poſtpoſitis ſolis celeſtib⁹ inhiat. ⁊ adeo perfectus eſt vt etiam linguam a peccato omnino cohibeat. Fidelis ergo q̇ in p:ecedenti pſalmo ꝑ penitentiã vitã ſuã co:rexit hic perfectionẽ vite ſue alijs fo:mam bene viuendi p:oponit: referens eis tranſitũ ſuum vt et ipſi ſatagant confo:mes eius fieri: ⁊ in tranſeundo ipm imitari. ¶ Materia: miſeria humana q: b:euis vita fragilis natura ⁊ ſubſtantia multis aduerſitatibus ⁊ vanitatibus ſubiecta. ¶ Intentio: monere nos miſerias p:eſentis vite attendere: tẽpo:alia ⁊ mundana contẽnere: ⁊ eis poſtpoſitis ad eterna ⁊ celeſtia deſiderio trãſire. ¶ Sententia in generali: ꝑpheta in iſto pſalmo in perſona tranſilientis loquens docet inter p:auos ⁊ calumnioſos linguam continere oſtendit mundana eſſe vana et celeſtia appetenda. petit a malis liberari ⁊ culpam ſibi remitti vt ſecure poſſit ab hac vita migrare ⁊ celeſtia obtinere ¶ Sententia in ſpeciali. Tranſilito: ergo ille de bõa opinione ſemper trahens inuidiam iniquo:ũ ⁊ calumniam deliberat inter malos tacere ne quid dicat male ita incipiens [Dixi] ideſt in co:de decreui et firmiter p:opoſui [cuſtodiam vias meas]. i. locutiones et actiones que ſunt vie noſtre ad deum. Bene eniʒ loquẽdo ⁊ recte agendo ad eterna p:oficiſſimur. Cuſtodiam inquam [vt] etiam non delinquam] ideſt non peccem [in lingua mea] loquẽdo fatua vel ocioſa verba: nam qui in verbo nõ offendit ille perfectus eſt vir. ⁊ qui cuſtodit linguaʒ ſuam cuſtodit animam ſuam. Nõ enim aliter ſcio vite mee cuſtodire vias niſi cuſtodita lingua. Nã qui inconſideratus eſt ad loquendum ſentiet mala. Dixi inquam ⁊ feci. Nam

Aliter vi eʒ qñ cuſtodire poſſumus.

2 Poſui o:i meo cuſtodiã: cũ †con
ſiſteret peccato: aduerſum me.

† cõſiſtit aduerſ⁹ me peccato:.

¶ [Poſui o:i meo cuſtodiã] ⁊ ſilentiũ obſeruãs os a loquendo [cum] et q̃diu [conſiſteret] et eſſet [peccato:] et impi⁹ ⁊ litigioſus ⁊ calumnioſus [aduerſum me] mihi inſidiando ⁊ laqueos p:oponendo ad capiendum me in verbis ⁊ ad querenduʒ calũniam ex eis. Talibus quidẽ magis ſilendũ eſt q̃ aliquid dicendum: q: decipiunt̃ ꝑ ſilẽtiũ nõ valentes eũ verbis tenere quẽ q̃rũt decipe. Vñ in Eccleſiaſtico. Vbi audit⁹ nõ es nõ effundas ſermonem. Poſui ergo cuſtodiam vſq3 eo q̃ — Eccli. xxxij.a.

3 †Obmutui ⁊ humiliat⁹ ſuʒ ⁊ ſilui — † obſurdui.
a bonis: ⁊ dolo: me⁹ renouat⁹ eſt.

¶ [Obmutui] penitus tacendo [et] exinde [humiliatus ſum] ⁊ vilis factus apud aduerſarios imp:operia ab eis ſuſtinendo [et ſilui] nõ ſolum a malis ſed etiam [a bonis] annunciandis vt nõ delinquerem in malis: et vt vitarem contentionem cũ impijs. [et] ex hoc dũ ſic tacui [dolo: meus] quo ante ſilentium de malis peccato:ꝝ dolui [renouat⁹ eſt] et excitat⁹ ꝑ remo:ſum conſcientie dũ vidi iniquitates hominum creſcere me tacente. Et quia videns mala tacui dicenda. Ideo

4 †Cõcaluit co: meũ intra me: ⁊ in — †renouatus ẽ dolo: me⁹.
meditatiõe mea exardeſcet ignis

¶ [Concaluit co: meũ intra me]. i. ex omni parte igne inflammatũ eſt ex dei ⁊ ꝓximi amo:e ⁊ cepit inquietũ eſſe vidẽs hinc mihi pericula imminere [et in meditatione mea] de his habita. ſ. dũ ſic meditarer [exardeſcet]. i. ardẽter inflãmatur [ignis] ideſt feruo: dilectionis et ire per zelum vt arguerem inſenſatos quia zelus domus tue cõmedit me taceteʒ: ⁊ q̃diu ſilebo tanto amplius ignis exardeſcet: quia amo: p:oximo:ũ ꝑ quib⁹ tacui angit me ⁊ ſtimulat. Et in hac fluctuatione dicendi ⁊ tacendi dum in vtroq3 video pericula tandem

5 Locut⁹ ſum in lingua mea: notuʒ
fac mihi domine finem meum.

¶ [Locutus ſum in lingua mea] nõ hominibus ſ3 deo ipm deuote exo:ãdo: ei cui nota eſt cogitatio ſua: ideo in lingua loquitur vt eius locutiõe auditorũ vita inſtruatur: ⁊ ſubiungit quid ſit locutus dicens [notum fac mihi dñe finẽ meum] ante oculos meos ponendo quo tẽdere debeã: ne ſi curraʒ in incertũ aberrare valeã. q.d. iſte tranſiliens que ſiui melio:ẽ locũ vbi hec nõ patiar ſuſpirãs in finẽ quendam vbi nõ ſunt ſcãdala. ſ. vitam eternam

6 Et numerũ dierum meo:uʒ quis
eſt: vt ſciam quid deſit mihi.

¶ [Et] inſuꝑ etiam fac mihi notũ [numeruʒ dierum meo:um] ſcilʒ eternitatis [qui] numerus dierum vere eſt ac veruʒ eſſe habet quia p:eterire nõ valet: ⁊ eſt numerus ſine numero nec trãſit numerando. [vt] illis intentus [ſciam quid] ⁊ quantum [mihi] hic degenti [deſit] ad beatitudinẽ tendenti vnde humilio: homo ſit q̇ hec nouit. Ex cõſideratione eñ eo:ũ que nobis aſſunt ſolet naſci ſuperbia: ex illo:um que deſunt humilitas. Idcirco autem rep:obi quid eis deſit dep:ehendere non pñt quia terrenis ex amo:e ſuccumbunt: ⁊ co:da ad ſuperna non erigunt. Noto autem fine et diebus

Eternitas nũerus eſt ſine numero: nec trãſit numerãdo.

qui ſunt: attendit ad hec tempoꝛalia ⁊ comparat
inuicem. d.

†ve-tores. †nihil.

7 Ecce †mēſurabiles poſuiſti dies
meos: et ſubſtātia mea tanquā†
nihilū ante te.

❡ [Ecce menſurabiles] id eſt breues ⁊ tranſito-
rios: quiſq; enim ſub certa menſura viuit: poſui-
ſti dies meos] qui dederas immenſurabiles ſi ho-
mo perſtitiſſet [et ſubſtantia mea] ſcilicet nature
id eſt tempoꝛalis hec vita mea [tanq̄ nihilum] re-
putandum eſt [ante te] id eſt comparata eternita
titue: et in comparatione ad te qui eternus es: q:
id quod eſt modicum tanq̄ nihil reputatur. Uel
[ſubſtantia mea tanq̄ nihilum eſt ante te] id eſt
contuitu illius que ante te erit. Iſte vir ſanctus
dies ſuos tranſitoꝛios conſpicit: et ſe nihil niſi
8 puluerem cognoſcit: vnde etiā ſecutus adiungit.
Uerūtamen vniuerſa vanitas:
omnis homo viuēs.

❡ [Ueruntamen] adhuc etiam [vniuerſa] .i. oia
que ſunt apud nos ſunt [vanitas] pꝛo mutabilita
te quia ſunt mutabilia ⁊ tranſitoꝛia ac vana ⁊ nō
tantum terrena et bꝛuta: ſed etiam [omnis homo
viuens] hic in hoc mundo de quo minus videt̄ eſt
vanitas etiam ſupꝛa bꝛuta: quia illa non ſubia-
cent culpe ſed tantum pene. Uel [omnis homo vi-
uens eſt vniuerſa vanitas] quia vana cogitans va
na loquens: vana faciens: vel omni vanitate ple-
nus q̄tum eſt ex ſe ſcilꝫ nature culpe ⁊ miſerie: et
vniuerſa que in hoīe ſunt tam interius q̄ exteri⁹
diminutionem habent ⁊ mutabilitatem.

†q̄ q̄ ambulet. †tū vane.

9 †Uerūtamē i imagīe †ptrāſit ho
mo: ſed †⁊ fruſtra cōturbatur.

❡ [Uerūtamen] pꝛeter hec etiam [in imagine] .i.
ad ſimilitudinem imaginis in ſomnis vel in ſpecu
lo apparentis que ſubito diſparet: ⁊ in obliuionē
venit [pertranſit homo] omnis id eſt cito tranſit:
⁊ tranſeundo deficit ⁊ euaneſcit: ⁊ non ſolum hoc
[ſed] et q̄uis ſic tranſeat nihilominus tamē [fru-
ſtra conturbatur] .i. inutiliter et uana ſollicitudi
ne circa tempoꝛalia grauatur ⁊ iraſcitur de vanis
ad votum non ſuccedentibus: q: omnia tranſeūt
et deficiunt. Et vere eſt vana et inutilis contur-
batio. quia.

†non lo cognoſcit

Theſauriꝫat: et †ignorat cui con
gregabit ea.

Nota.

❡ [Theſauriꝫat] ⁊ congregat diuitias cū magna
ſollicitudine p ſe ⁊ ſua ſucceſſione [⁊] tū [igноꝛat
cui cōgregabit ea] q: neſcit vtrū ipſe fruetur eis vel̄
non: ⁊ vtrum filij hereditabunt ea s poſt moꝛtem
vel non: foꝛſitan eñ cito moꝛiet̄: ⁊ deſidia filioꝝ
euertet: aut fiſcus occupabit: aut fures rapient:
aut aduerſarij vel ignoti poſſidebūt. Beat⁹ āt ille
eſt q̄ ibi theſauriꝫat vbi dānū timere nō habeat.

†ergo 11 †Et nūc que eſt expectatio mea:

nōne dominus: ⁊ ſubſtātia mea
†apud te eſt.

†ante te ſemper.

❡ [Et nūc] inter tot vanitates vite p̄ntis cū alij
alia expectāt [q̄ eſt expectatio mea] nō vana .i. fi-
nis meꝰ quē q̄ro: ſpero ⁊ expecto [nōne dñs] ⁊ q̄ eſt
ſup oia. q. d. ex quo tota vita humana vanitas eſt
relictis oībus nihil niſi dñm ⁊ ab eo ſolo bona ex-
pecto. Et ꝯuertēs ſe ad illū quē expectās diligit
ei dicit [⁊ ſubſtātia mea] .ſ. meritoꝝ ⁊ p̄mioꝝ [apō
te eſt]. Poſſeſſiōes eñ ⁊ diuitie iuſtoꝝ nihil pꝛe-
ter deū cōcupiſcentium: reſeruantur apud deum
Sed q: nemo ſine peccato eſt. ideo

12 Ab omnib⁹ iniquitatibus meis
erue me: oppꝛobꝛium inſipienti
dediſti me.

❡ [Ab oīb⁹ iiq̄tatib⁹ meis erue me] tā cogitatōis
q̄ locutiōis et opis: tā ab occultis q̄ ab alienis: tā
a venialib⁹ q̄ a crīalib⁹ remittē do mihi culpas et
penas p eis meritas: ⁊ q: terrena ꝯtēno: ⁊ iōla in
uiſibilia ꝯcupiſco [opp: obꝛiū inſipiēti] .i. maligno
de eternitate nō ſatagenti / ⁊ me pſeq̄nti [dediſti
me] q: mali illudūt bonis factis hoīm: ⁊ ſtult⁹ irri
det bonos moꝛes alioꝝ. vñ apl's. Spectaculū fa-
cti ſumus mundo ⁊ angelis ⁊ hominibus. Sꝫ ha-
bitus oppꝛobꝛio.

†obſtur-dui †es qui. †me †flagel-la tua.

13 †Obmutui ⁊ nō aperui os meū
qm̄ tu †feciſti: †amoue a me †
plagas tuas.

❡ [Obmutui] .i. tacui. nō egi ꝯtētioſe ꝯ aduerſa
rios oēm exhibēs patiētiā [⁊ nō apui os meū] .i.
nō egi murmure ꝯ te: ſꝫ cū ſilētio ⁊ patiētia oia p
tuli: ⁊ [qm̄ tu feciſti] ⁊ hec ita ꝯſtituiſti [amoue a
me plagas tuas] .i. grauedinē penaꝝ ⁊ flagelloꝝ:
qb⁹ me affligi p̄mittis: vt nō ſuccūbā vel tēter iu-
pꝛa id qd̄ poſſū. Sicut eñ tuus ē ferire pctō: ē ex
iuſticia: ſic tuū eſt pcere ex mia: nec eñ tm̄ iuſt⁹ es
ſed ēt miſericoꝛs. Et neceſſe eſt vt amoueas. q:

†arguti-onibus †p iniq tate eru-diſti ho-minem.

14 A foꝛtitudine man⁹ tue ego defe-
ci †increpatiōibus: †pꝑter ini-
quitatem coꝛripuiſti hominem.

❡ [A foꝛtitudine man⁹ tue] vindicis .i. a foꝛti vin
dicta ptātis tue facta [in icrepatiōib⁹] .i. tuis du
ris punitiōib⁹ [ego defeci] quaſi nō potēs ſuſtine
re. Per hoc qd̄ dicit in increpatiōib⁹ notat deus
vidictā ſuā ad hoc facere vt retrahat hoīes a pctō
nā flagellū medicina eſt cōtra pctm̄. In eo ergo
q̄ flagellat increpat nos q: peccauim⁹: vñ adiun-
git [pꝑter iniquitatem coꝛripuiſti hoīem] vt coꝛ-
ripiendo erudires: aliter eñ iniq̄tas incurata in
peius tenderet. quia

Peccati medicina flagellū

†cōtabe ſcere. †meam. †viuens

15 Et †tabeſcere feciſti ſicut aranea
aīam †eius: verūtamē vane ꝯtur
batur omnis homo †.

¶ [Et tabeſcere] .i. infirmari ꝛ humiliari [feciſti aiam ei⁹] ad erudiēdā eā [ſicut araneā] q̄ nihil eſt tabidius q̄ leuiter tacta cadit .i. feciſti vt aia ei⁹ infirma fieret: ꝛ humiliata ſupbiā deponeret Supbia eñ ꝛ foꝛtitudīe quadā hō diſplicuit: erudītur humilitate ꝛ infirmitate vt nō de ſe p̄ſumat [verū tamē] lʒ tante ſit fragilitatis ꝛ miſerie nihilominus [vane] .i. p vanis appetendis ꝛ acquirēdis inutiliter [ↄturbatur] ꝛ inq̄etatur [omnis homo] .i. tota multitudo hominum carnaliter viuentium. Et ne p vanis conturber.

Aranea. nihil tabidius.

16 Exaudi oꝛationē meā domine ꝛ depꝛecationē meā: auribus ꝑcipe lachꝛymas meas.

¶ [Exaudi oꝛonē meā dñe] p bonis adipiſcēdis [ꝛ depcationē meā] p malis amouēdis: ꝛ ne putes tm̄ verbis oꝛare addit [auribus ꝑcipe lachꝛymas meas] miſericoꝛditer ſuſcipiendo eas. Et bn̄ dicit [auribus ꝑcipe] q: lachꝛyme pōdera ꝛ etiāʒ voces hn̄t: lachꝛyme ad oꝛonē ſūt ſicut pluuie ad ſemē: ꝛ faciūt in ꝑcib⁹ violētiā ad mouēdā miam. Quāto q̄ſq̄ ſanctioꝛ ē tāto vberioꝛes lachꝛymas in oꝛatione hʒ: vbi lachꝛyme ſunt ibi diuin⁹ ignis accenditur. Et q: oꝛo ꝛ depꝛecoꝛ.

Lachꝛyme ad oꝛones ſunt ſicut pluuie ad ſemen.

17 Ne ſileas † qm̄ † aduena ego ſum apud te et peregrinus: ſicut omnes patres mei.

† ame ne obſurdeſcaʒ in eternum † inq̄lin⁹

¶ [Ne ſileas] .i. ne diſſimules te audire nō rñdēdo petitioni mee: ſʒ fac vt audiā te dicētē mihi in coꝛde: nō ſalus tua ego ſum: vel remiſſa ſunt tibi pctā tua: qm̄ [aduena ego ſum apud te] trāſlatus de ciuitate babyloniē manēs apud te ꝛ ſeruiēs tibi q̄tidie: nec tn̄ adhuc in ciuitate tua ſum: ꝓpterea ſubdit [ꝛ ꝑegrinus] nō eligēs vel hn̄s hic ſedē: ſed ſemꝑ patriā q̄rens. Nō eñ habem⁹ hic manētē ciuitatē: ſed futurā in celo req̄rimus: ꝛ q̄ diu ſumus in coꝛpoꝛe ꝑegrinamur a dñō [ſicut oēs patres mei] fuerūt: q: hic migrauerūt. Et q: etiā ſine dubio migraturus ſum.

18 † Remitte mihi vt refrigerer ꝑuſquā † abeā: ꝛ āplius † nō ero.

† di mitte. † eam. iam.

¶ [Remitte mihi] debita mea .ſ. culpā ꝛ penā meritā [vt refrigerer] in cōſciā mea ꝑ tuā ↄſolationē vt exonerata ſit eſtu ſollicitudinis peccatoꝝ meorū [pꝛiuſq̄] ab hac vita [abeā] nec cū pctis eā [ꝛ amplius nō ero] in illo vero eſſe qđ eſt cū deo ſi nō remiſſis pctis hinc abiero. Mali eñ nō eſſe dicunt q: nō hn̄t veꝝ eſſe. Vel [amplius nō ero] in ſtatu merēdi: ꝛ ꝓpter hoc nūc ē tp̄s remittēdi: q: poſt moꝛtē nō eſt peccati remiſſio nec vʒ cōfeſſio: vnde ante terminū vite ſubueniēdū eſt infirmo: ante lationē ſñie ꝓuidendum eſt reo: ante clauſionem ianue feſtinandum eſt peregrino. Oꝛatio.

Mali eē non dñr.

Cuſtodi dñe viā noſtrā ne delinquam⁹ in lingua: vt in meditationibus noſtris ſpirituali igniculo ardeſcente ea theſaurizemus in ſeculo que retribuente te capiamus in perpetuum. Per dominum.

Pſalmus de aduētu xp̄i i carne et veteris ſacrificij imutatione. de euāgelice legis pꝛomulgatiōe et pꝛo fidelium bono ſtatu ſupplicatione. Pſalmus.xxxix.

Expectās expectaui dñʒ et † intendit mihi.

† ſuſtinēs ſuſtinui. † attēdit

¶ Aucto: pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finē pſ dauid hoc eſt pſ ille dirigēs nos i finē .i. in nouū teſtm̄ ↄſummās: agit eñ de mutatione veteris teſtamēti in nouū: attribuit dauid .i. xp̄o .ſ. capiti ꝛ mēbꝛis. Quia ergo ſupꝛa egit de trāſiliēte ꝛ alios ad ſui imitationē inuitante: nūc exēplo eccleſie deū ꝑſeuerāter expectātis admonet laboꝛantes in vinea vt nō ante finē laboꝛis q̄rāt denariū: ſed bene opando ei ꝓximis ſalutʒ neceſſaria ꝑdicādo: ꝛ ſine intermiſſiōe oꝛādo: deū expectēt remuneratoꝛē. ¶ Materia: expectatus aduētus xp̄i in carne ꝛ veteris ſacrificij imutatio: euāgelice legis ꝓmulgatio: ꝛ p fideliū bono ſtatu ſupplicatio. ¶ Intētio: ꝑſuadere ad fidē xp̄i accedere: ꝛ fideles de tāto bn̄ficio gratos eē. ¶ Snia in gn̄ali: ꝓpheta in iſto pſalmo pꝛimū inducens eccleſiā expectaſſe deū ꝛ accepiſſe eū: ꝛ ab eo nouū teſtamētū: in ꝑſona fideliū circa myſteriū icarnationis agit gr̄aꝝ actione Deinde in ꝑſona xp̄i ponit huius myſterij rōnē: ꝛ tandē p bono ſtatu coꝛpoꝛis ſui myſtici depcationē. ¶ Snia in ſpāli: ꝛ q: difficile erat iudeos a ↄſuetis ceremonijs ꝛ gentes ab idolatria reuocare ad nouū teſtm̄ vtit auctoꝛitate antiquoꝝ patrū dicēs. [Expectās expectaui] nō hoīem q̄ fallere ꝛ falli pōt ꝛ q̄ meā idiget: nec aliud ſed [dñm] q̄ ſaluare pōt .i. cū magno deſiderio ꝛ aſſidue expectaui xp̄i aduētū in pꝛomiſſione ꝓphetaꝝ .q.d. ita expectaui dñm vt q̄tidie eſſem expectās eū. Talis geminatio ad exp̄mēdū intēſum affectū freq̄ns eſt in ideomate hebꝛeo [ꝛ] q: ꝑſeueraui [intēdit mihi] .i. ad vtilitatē meā .ſ. ꝑſtādo gr̄am ſuā. Quō aūt dñs ei intēdit exponit cum ſubiūgit.

2 Et exaudiuit † pces meas. ꝛ eduxit me de lacu miſerie et de luto † fecis.

depcationem meā † limi

¶ [Et exaudiuit] veniendo in mundum [pꝛeces meas] a quibus expectans non ceſſaui [ꝛ eduxit me] per ſuam ꝛ apoſtoloꝛum pꝛedicationem [de lacu miſerie] id eſt de ceca et tenebꝛoſa pꝛofunditate erroꝛis que homines cecos facit [ꝛ de luto fec⁹] id eſt de concupiſcentijs carnis ꝛ deſiderijs terrenis: que animas reddunt lutulentas coꝛam dño ꝛ in imo iacentes.

3 †Et ſtatuit ſupra petram pedes meos: et direxit greſſus meos. †poſuit.

¶[Et ſtatuit] .i. firmauit per fidē[ſupra petrā] ſ. ſeipſum[pedes meos] .i. ſenſus et affect⁹ meos qui prius cum diabolo erant. q.d. totum ſenſum et affectum in ſe poſuit cōtemptis tēporalib⁹ ne ab huius ſeculi nutarem impulſibus[et direxit] i via moꝝ ne ad eū veniēdo poſt tergū et retro aſpicerē [greſſus meos] .i. opeꝝ et actuū meoꝝ. Prius de lacu prauitatis educit: deinde in petra ſolidat: et poſt boni opis greſſus dirigunt: et ſic ad pdicandum alijs dignus efficitur. vnde ſequitur.

4 Et immiſit in os meū cāticū nouum: †carmē deo noſtro. †hymnū

¶[Et] ſic[immiſit in os meū cāticū nouū] .ſ. pdicationē noui teſtamēti qd ipſe nouus hō attulit et de nouo cātatur .ſ. de eius incarnatiōe/ paſſione/ reſurrectione/ aſceſſione/ et hmōi: et a nouo populo q: nemo niſi innouatus cātare pſumit: qdq innouat et nouū hoiem facit ac nouitatē vite docet: cāticū dico[carmē] .i. laudē vel hymnū .ſ. gratiarum actionis p beneficio diuine miſerationis[deo noſtro] qd ad magnā dei ptinet laudē. Et q: hoc cantico et carmine audito multos ad fidē ꝯuerſuros vir ſanctus vidit: ideo adiunxit.

5 Uidebūt †multi et timebūt: et ſperabunt in †domino. †iuſti. †dñm

¶[Uidebunt] p fidē[multi] q ceci erāt: et de deo nihil intelligebāt: q: attendentes et imitantes cātici noui cantores illuminati ſunt[et timebunt] q: ſe peccōres intelligēt et pniam agēt[et ſperabūt in dño] remiſſionē peccatoꝝ cōſequi ab eo. Uidebūt ergo credentes: timebūt penitentes: ſperabunt celeſtia appetentes. Ecce fides/ ſpes/ et charitas quibus colitur deus et efficitur homo beat⁹. Unde et ſubditur.

6 Beatus vir cuius eſt nomen dñi ſpes eius: et nō reſpexit i vanitates et īſanias †falſas. †mendaces.

¶[Beatus vir cu⁹ eſt nomē dñi] .ſ. ieſu xpi qd eſt ſaluator[ſpes eius] .i. qui non t alia ſperat ab eo ſed illud qd eius nomen indicat .ſ. ſalutē[et nō reſpexit in vanitates] huius mundi. ſcz appetendo tempoꝛalia terrena que vana ſunt et tranſitoria [et inſanias falſas] que ſunt in voluptatib⁹ hui⁹ ſeculi que fallunt et decipiunt. Uel[inſanias falſas] erroꝛum vt idola adoraret: que fallunt et falſos faciunt. Unde conuertens ſe ad dominum vt coꝛda talium ſimiliter ad ipſum conuertat ait. †t alia vana ſūt.

7 Multa feciſti tu dñe deus mirabilia tua: et cogitationibus tuis nō eſt qui ſiſis ſit tibi.

¶[Multa feciſti tu domine de⁹ meus mirabilia tua] in coꝛpoꝛalib⁹ et ſpiritualibus. Feceſti enī ce lum et terram et omnia que in eis ſunt[et in cogitationibus tuis] quibus illa mirabilia feciſti et quibus omnia diſponis .i. in ſapientia tua et conſilio [non eſt qui ſimilis ſit tibi]. Quis enim cognouit ſenſum domini/ aut quis conſiliarius eius fuit? Quaſi diceret: hec tua mirabilia opera: tam viſibilia ꝗ inuiſibilia et tua incomprehenſibilis ſapiētia predicant te ſolum eſſe colendū: amandū et appetendum non iſtas vanitates et inſanias falſas. Deinde loquitur chriſtus ad patrē partim in perſona ſua/ partim in membris .d.

8 Annunciaui et locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerum.

¶[Annunciaui] mirabilia tua prius per patres [et nouiſſime[locutus ſum] per memetipſum/ et per apoſtolos et[multiplicati ſunt] credentes[ſuper numerum] ſaluandoꝛum qui certus eſt. Multi enim audita predicatione venerunt ad ſocietatem credentium qui non ſunt in numero electoꝛū teſte veritate que ait. Multi ſunt vocati: pauci vero electi: granis admiſcentur et pallee: ſed grana ſunt pauca/ pallee multe. Fuit autem neceſſitas loquendi cum non ſufficerent legalia: quia Mat.xx et.xxij.

9 Sacrificiū et oblationē noluiſti: †aures autē perfeciſti mihi. †coꝛp⁹.

¶[Sacrificiū et oblationem] veteris legis[noluiſti] vlterius poſtꝗ veritas eſt exhibita[aures autem perfeciſti] .i. perfectas feciſti[mihi] ad intelligendum quid velles: et ad obediendum: quia fuit obediens deo patri vſq ad moꝛtem. q.d. feciſti me tibi bene obedientem: vel pꝛōptam exegiſti a me obedientiā. Perfecit autē nobis aures de⁹ vt que de lege audimus ſpiritualiter intelligam⁹ vel quando ad obediendum ei per omnia perfecti ſimus. Deinde huncverſum magis exponit.

10 †Holocauſtū et pro peccato non poſtulaſti: tunc dixi ecce venio. †holocauſta et p dlicto non petiſti.

¶[Holocauſtum] quod ma⁹ eſt[et] .i. etiam[pro peccato non poſtulaſti] ſicut ante petebas. Hoc diſtat inter ſacrificium et holocauſtum ꝗ hoſtie pars aliqua deo oblata ſacrificium dicebatur: holocauſtum autem totum incenſum erat: ſcz quando tota hoſtia in ſacrificio incendebatur. Sz domīnus nec munera nec maioꝛa veteris legis ſacrificia requirit cui nō iam vmbra/ ſz veritatis grata extitit. Et q: hoc noluiſti[tūc dixi] ego xpus[ecce] ſtatim[venio] in carne ad offerendū ſacrificiuz acceptiſſimum. q.d. tempus eſt vt veniant pꝛomiſſa: quia auferuntur pꝛomittentia. Nam Sacrificiū et holocauſtum differūt.

11 In capite libri ſcriptuz eſt de me vt facerem voluntatem tuā: deus meus volui: et legem tuam in medio coꝛdis mei.

¶[In capite]⁊ principio[libri]huius.ſ.pſalmorū[ſcriptū eſt de me]in primo pſalmo vs ibi. Sꝫ
p̄s.j. in lege dñi volūtas eius[vt facerē volūtatē tuā]
i.vt impleā obedientiam a te mihi iniunctam offerendo me ad mortem ꝓ vita hoim:⁊ ſicut ſcriptum eſt ita o[deus meus volui] vt facerem tibi placitum[⁊ legem tuam].ſ.euangelicam volui vel habui[in medio cordis mei].i.plene ꝑ iugem meditationem. vnde ⁊ in eodem pſalmo dicitur:⁊ in lege eius meditabitur die ac nocte. Nec ſolū habeo in corde:ſed inſuper

†Nū 12 †Annūciaui iuſticiā tuā in eccle
nunciaui ſia magna:ecce labia mea nō ꝓhi
†cognouiſti. bebo dñe tu† ſciſti.

¶[Annūciaui]alijs ꝑ me⁊ ꝑ apl'os[iuſticiā tuā]
i.ex te eſſe non ex lege. Vel[Annunciaui iuſticiā
L ex euāgelica q̄ cōtinet. tuam].ſ.legē euāgelicā q̄ iuſticiā ꝯtinet ꝑfectam [in eccleſia magna].ſ.vniuerſali ꝑ totū orbē diffuſa:non parua vt fuit prius[ecce labia mea nō ꝓhibebo]loqui vt timore taceam.q.d.ſi aliqui voluerint ꝓhibere ego tn̄ nō tacebo. Vel[labia]dicit apoſtolos per quos loquit:quos nō ꝓhibuit: ſed oībus p̄dicare p̄cepit[dñe]qui es cognitor cordis ⁊ teſtis conſcientie[tu ſciſti]⁊ noſti: q: ita eſt Teſtem ad hoc deum inuocat vt nulla in iudicio excuſatio fieri valeat.

13 Iuſticiam tuam non abſcondi in corde meo: veritatem tuam ⁊ ſalutare tuum dixi.

¶[Iuſticiā tuā].i.fidē.iuſtus eīm ex fide viuit.
Ro.iiij. vnde credidit Abraam deo ⁊ reputatum eſt ei ad iuſticiam[non abſcondit in corde meo].i.nō tenui in ſecreto:ſed potius alijs diuulgaui:[veritatem tuam]qua impleſti ꝓmiſſum de me patribus factum ſeu ꝓmiſſionum exhibitionem [⁊ ſalutare tuū].i.ſaluationē ⁊ ſalutē quā ꝓ me feciſti. Vel [veritatē tuā ⁊ ſalutare tuū].i.xp̄m q̄ eſt veritas ⁊ ſalutaris.ſ.meipſum a te miſſum ꝓ ſalute hoim [dixi].i.p̄dicaui ⁊ veniſſe alijs nunciaui.

†ce 14 Nō†abſcōdi miam tuam ⁊ verilaui. tatem tuam:a†conſilio multo.
† congregatione multa.

¶[Non abſcondi]⁊ celaui[miam tuam]qua peccata donas ⁊ remittis[⁊ veritatē tuam] qua premia que promittis:⁊ penas quas minaris adimples ⁊ reddis[a conſilio multo].i.a congregatiōe multa timens propter conſilium ⁊ multitudinem mihi ⁊ meis aduerſantiuꝫ qui in eā publice diuulgarem:⁊ in tota plebe per me ⁊ meos annunciareꝫ. Deinde orat xp̄s pro bono ſtatu corporis ſui myſtici dicens. Ego quidem non celaui miaꝫ tuā ⁊ veritatem tuam a multis.

†elō 15 Tu aūt dñe ne†longe facias migiquaueris mias. ſerationes tuas a me:mia tua et veritas tua ſemꝑ ſuſceperūt me.

¶[Tu aūt dñe].i.tu deus pater[ne longe facias] ideſt noli remouere ne ſint ſine effectu [miſerationes]⁊miſericordias[tuas a me].ideſt a corꝑe meo Nota
myſtico:⁊ a ſaucijs membris meis ne permaneāt in peccatis. Quiſquis ſe ſentit elongari a domio per prauā vitam per malā voluntatem:dicat deuote:dicat lachrymabiliter. Tu aūt domie ne longe facias miſerationes tuas a me. Ego miſer:tu miſericors:multe ſunt mee iniquitates ſed ſuperant tue miſerationes[miſericordia tua] qua bonus es ⁊ te amo [⁊ veritas tua]qua iuſtus es et te timeo [ſemper ſuſceperunt me]ducendum ad te. Attendi q: miſericors es:attendo q: verax es. Amo miſericordem ⁊ timeo veracem:⁊ ſic amo: ⁊ timo: que ſemper aſpicio ducunt me a te. Et neceſſe eſt vt non elongeris.

16 Quoniam circūdederūt me mala quorū non eſt numerus:cōprehenderunt me iniquitates mee ⁊ non potui vt viderem.

¶[Quoniā circūdederūt me].i.meos[mala quorum nō eſt numerus]. Apud homines innumera ſunt peccata:innumerabiles ſunt negligētie ⁊ tētationes que vndiqꝫ circundant:vndiqꝫ impediunt chriſti fideles[cōprehenderunt]⁊ illaqueauerunt[me] ipſo actu[iniquitates mee]quibus preſſus oculus mentis videre nō pōt vnde ſequit [⁊ non potui vt viderem].i.non potuerunt mei aliquo conatu efficere vt viderent ea mentis oculis ⁊ intelligerent in quanta cecitate eſſent. In tantum comprehendunt nos iniquitates noſtre vt ēt ſi velimus euadere ſine adiutorio non valeamus. In tantam etiam cecitatem venimus vt noſmet ipſos ignoremus:nec patrata mala deprehendimus. Ex amiſſione autem luminis creuit multitudo iniquitatis.ideo adiungit.

Iniquitates noſtre iquātū cōprehēdunt.

17 Multiplicate ſūt ſuꝑ capillos capitis mei:⁊ cor meū dereliqt me

¶[Multiplicate ſūt].ſ.iniquitates mee[ſuper capillos capitis mei].i.innumerabiliter ⁊ pluſq̄ ſcirem numerare. Caue ergo ſi vitaſti grauia ne obruaris minorū peccatorū arena. Minima quidem videntur ſed multa ſunt[⁊ cor meum] ideſt ratio mea[dereliquit me]hoc eſt virtꝰ cordis mei defecit ⁊ non eſt idoneum ad cognoſcendum ſe. Quotiens mente vagamur / foris delectamur : terrenis propria noſtra ſtudia relinquimus atqꝫ inania vel agimus/vel loquimur / vel cogitamus:totiens cor noſtrum derelinquit nos. Quotiens non cogitamus deum:vel ea que ad vtilitatem pertinent animaruꝫ:totiens amittimus cor noſtrum. Congrue ergo ſequitur hec orō .q̄ d:

Cor noſtrū quotiēs nos derelinquit.

18 †cōplaceat tibi dñe†vt eruas me †placeat
dñe†ad adiuuandū†me reſpice. †erue †in †mihi.

¶[Complaceat tibi dñe].q.d.in voluntate tua ē quia ſi vis potes[vt eruas me].i. corpus meum

myſticum a tot ⁊ tantis malis ⁊ malorum perple-
xitatis. Unde ait. cōplaceat. non enim ex meritis
ſed ſolo beneplacito ſuo: ſola grā: ſola bōitate ſua
iuſtificat deus hoiem. Miſeret nobis piꝰ dñs q:
ei ſic placet nō q: nos meruimus [dñe ad adiuuan
dū me reſpice]. ideſt vt miſericorditer reſpiciēdo
adiuues in bonis vt nō tm̄ deſiſtant a malo/ ſed
etiā faciant bonū: reſpectꝰ enim dei auxiliū nr̄m
eſt. Me inquā reſpice. Contra autem.

Dei reſpectꝰ auxiliū ē noſtrum.

19 Confundātur ⁊ reuereantur ſi-
mul: qui querunt animam meā
vt auferant eam.

¶ [Confundant] ꝯfuſione bona vt erubeſcāt de
malis ⁊ pniam agant ⁊ timentes [⁊ reuereant]. i.
ex timore revereri ⁊ reuerentiā habere cogant [ſi
mul] mente ⁊ corpore [qui querāt animā meā] id-
eſt vitam meā ⁊ meorū fideliū inſidiando [vt aufe
rant eam] interficiendo. non vt imitentur ſed vt
perimant: quod non poſſunt facere niſi te permit
tent. Multi queſierunt animam chriſti qui gaui-
ſi ſunt cū animā poſuit: ſed cōfuſi cū eam recepit
Multi adhuc querunt corpus chriſti ⁊ aias ꝑde-
re: qui aut modo penitendo cōfundētur: aut eter
nam confuſionem poſtmodum patientur.

20 † Auertātur retrorſum ⁊ reuere-
antur: qui volunt mihi mala.

† cōuertantur.

¶ [Auertantur retrorſum] ⁊ ſequātur per humi
litatē: ⁊ obediendo q̇ preibant per ſuperbiā: ⁊ tra
hendo [⁊ reuereantur]. i. timeāt ⁊ honorent deum
⁊ ſic conuertantur a mala voluntate [qui voluīt mi
hi] ⁊ meis [mala] me ⁊ meos perſequendo: vel qui
cum bene dicunt tamen mala volunt non ſolum q̇
faciunt. Et qui bona dicit malo animo: ⁊ qui ma
la doloſe laudando: vterq̧ malus eſt ⁊ cauendus
vnde adhuc ſubditur.

21 Ferāt confeſtim cōfuſionē ſuam
qui dicunt mihi euge euge.

¶ [Ferāt] vt magnū pōdus [cōfeſtim ne diutius
ingrauetur malū eoꝝ [confuſionē ſuā] vt cito rede
ant ad penitentiā [qui dicunt mihi euge euge] . i.
bene bn̄: gaudentes de mea deiectione ⁊ inſulta-
tantes irriſorie vel applaudētes mihi quaſi bono
aio adulatorie ⁊ doloſe. In his tribꝰ verſibus no
tant tria genera perſecutoꝝ. Primo illi qui aꝑta
perſecutiōe ſeruos dei conant occidere. Tales fu
erunt illi qui cōprehenderūt ieſum/ ⁊ qui in cruce
poſuerunt eū. Scdō qui nōdū perſequūtur aper
te ſed odium ⁊ inimicitias geſtāt in corde: ⁊ quan
doq̧ ſimulationibus conantur decipere: qn̄q̧ ef-
frenant in verba malicie. Tales fuerunt iudei ad
uerſus dominū. Tertio illi qui deridere ſolent re-
ligionem ⁊ ſimplicitatem iuſtorum. Tales etiā fu
erunt in paſſionem chriſti. Iſti oēs in ipſius cor-
pore adhuc perſeuerant. Sicut autem non ſe vin
dicauit de illis dominus ſed pro eis orauit: ſic nos
non debemus de inimicis querere vltionē: ſed hu

Perſecutorum tria gn̄a.

Ultionē non debemus q̄rere de inimicis.

milē proferre orōnē quēadmodum ⁊ ipſe nobis
precepit. ita illi. Et ecōtra.

22 Exultent et † letentur ſuꝑ te om
nes † querentes te: ⁊ dicant ſem-
per magnificetur dominus qui
diligunt ſalutare tuum.

† iocūdētur.
† q̇ te q̄rūt dñe.

¶ [Exultent] exterius in corpore [⁊ letentur] in
terius in ſpiritu ſeu mente non in ſe nec in vanis
rebus huius ſeculi: ſed [ſuper te] ⁊ in te: vt qui glo
riatur in domino glorietur. [omnes querentes] ꝑ
fidē ⁊ dilectionē [te] principaliter non tua niſi pro
pter te. Gemina merces nobis ꝓmiſſa eſt a dño
ſcʒ immortalitas corporis atq̧ anime beatitudo ꝓ
pterea gemina exultatione precipimur gaudere
cum dicitur exultent ⁊ letentur. Exultare enim
ad corpus pertinet: letari vero ad animam [⁊ di-
cant] ore cordis ⁊ corporis [ſemper] tam in aduer
ſitate ꝙ in ꝓſperitate [magnificetur dominus]
ideſt in laude magnus predicet de bonis eius [q
diligunt ſalutare tuum] ſcʒ me chriſtum filiū tuū
quē miſiſti ꝓ ſalute hoim: qui per merita ſua ſal
uari ſe non cōfidunt. hoc illi de te dicant.

Exultare ad corpus: letari ad animā pertinet.

23 Ego autē † mēdicꝰ ſum ⁊ pauper
dominus † ſollicitus eſt mei.

† egenꝰ.
† curam habebit.

¶ [Ego aūt] in membris meis [mēdicus ſum et
pauper]. i. nō eſt qḋ in me laudet ex me. Mendi
ci dñi ſumus ad ianuā eius ſic ſedemus: mendica
mus ſalutē noſtrā ⁊ clamamꝰ. Adueniat regnum
tuū: ⁊ da nobis panē noſtrū: ⁊ libera nos a malo.
Pauperes enim ſumus nihil a nobis habentes/
⁊ nobis inſufficientes. Et ſequit cōſolatio: ſʒ [do
minus ſollicitus eſt mei]. i. curā mei hʒ miſtrans
mihi ⁊ ſaluti mee neceſſaria. Ecce magna ſpes. ſi
enim dñs eſt ſollicitus nos ſecuri ſumus. Et con-
uertens ſermonem ad dominū dicit.

24 Adiutor meꝰ ⁊ protector meꝰ tu
es: deus meus ne tardaueris.

¶ [Adiutor meus] ⁊ cooperator in bonis ⁊ ad ea
me promouendo. [⁊ protector meus] ⁊ liberator a
malis ⁊ ab eis me preſeruando [tu es] ſolus nō ali
us [deus meus ne tardaueris] mihi auxiliari ⁊ aſ
ſiſtere in predictis. ⁊ fac ne diu ſim in malis ſed ci
to ſubueniens preſta auxilium ne deficiam in eis.
Quādiu te non video: non poſſideo mendicus ⁊
pauper ſum: nihil extra me mihi ſufficit. tu expe-
ctatio mea noli morari vna hora deſiderāti ⁊ eſtu
anti: lōga mora eſt deus meꝰ ne tardaueris. Orō

Expectatio tuorū vnica famulorum deꝰ
quē venturū in mundum caput libri ꝓn
cipalis edocuit: inſere ꝓcamur legē tuā
in medio cordis noſtri: vt tuas iuſticias annūcian
tes ab imminentibꝰ periculis eruamur. Per.

¶ Pſalmus de Chriſto deo ſi-
mul ⁊ homine credendo ſm hūa
nitatē iniuriatoꝝ paſſo ac ꝑ diui

nitatem reſuſcitato ꝛ glorificato

Pſalmus.xl.

Beatus qui intelligit ſuper egenum ꝛ pauperē: in die mala liberabit eū dominus.

Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finē intellectus filijs Chore. Hoc ē itellectus pſalmi hui⁹ tendens in finē: ideſt in chriſtū attribuitur filijs chore. i. filijs crucis qui xp̄m ꝛ ſi pauperem ꝛ mortuū crediderūt: tamen nō tantū hominē: ſed etiā verū deū. Supra ergo oſtēdit eccleſiam expectaſſe ꝛ accepiſſe Chriſtū. hic monet omnes vt non tantū eū hominē credāt: ſed etiā deū. ¶ Materia xp̄us deus ꝛ homo ꝛ vtilitas ꝓmiſſa credentibus ipſum ſm̄ humanitatē iniuriatum ꝛ paſſum. ꝛ per deitatem reſuſcitatum et glorificatum. ¶ Intentio admonere nos credere xp̄m mediatorem dei ꝛ hominū: hominē ſimul extitiſſe et deū. ¶ Sententia in generali. Propheta in iſto pſalmo agit de beatitudine credentiū ꝛ confitentium chriſtū verū deum eſſe: ac de eius paſſione ꝛ reſurrectione. Et prius ꝓpheta in ſua perſona loquitur ꝛ poſt inducit chriſtum loquentē ꝛ in mēbris ꝛ in ſe. ¶ Snīa in ſpeciali. Ait ergo propheta [Beatus qui intelligit ſuper egenū ꝛ pauperem] ſcʒ chriſtū. ideſt qui ſic videt eum in habitu egeni ꝛ pauperis: ꝛ ſic credit eum hoīem vt etiam intelligat eundē eſſe deū. Poteſt etiā hoc referri ad membra chriſti ſuper que intendēdū eſt vt eis ſubueniatur: quod ꝛ ad chriſtū pertinet qui dicit eſuriui ꝛ ſitiui / ꝛ nudus / ꝛ peregrinus / ꝛ infirmus: ꝛ in carcere fui. His gradibus ꝓcedat chriſtian⁹. Primo intelligat chriſtum ſcd̄m hoīem egenum ꝛ pauperem: ꝛ ꝙ paupertas ꝛ infirmitas eius exemplum nobis tribuit humilitatis / patiētie / obedientie / manſuetudinis / charitatis: ꝛ ſe ei in his conformet quantum poteſt. Deinde intelligat in chriſto ſuper humanitatem ꝛ infirmitatē eius aliquid altius ſcʒ diuinitatem illius. ꝛ hoc per fidem per dilectionem: ꝛ per honoris exhibitionem. Secundo intelligat ſe egenum ꝛ pauperem per humilitatem. Tertio proximum per beneficij collationem. Et exponit beatitudinem ſubiungens huius intellectus fructum [in die malorum] ſcʒ in die ire ꝛ iudicij [liberabit eum dominus] ab omni malo / ꝛ a poteſtate diaboli / ꝛ transfert eum in libertatem glorie filiorum dei. Interim autem largiendo ꝛ alia beneficia.

Chriſtianus quibus gradib⁹ ꝓcedere debet.

2 Dominus cōſeruet eum ꝛ viuificet eum: ꝛ beatum faciet eum in terra: et non tradat eum in † animam inimicorum eius.

† manus inimici.

[Domin⁹ conſeruet eum] ſcʒ huiuſmodi intelligentem inter pericula ꝛ tentationes huius laborioſe vite: ꝛ non ſinet eum perire: nec permittit tentari ſupra ꝙ poteſt ferre. [ꝛ viuificet eum] ſuo ſpiritu ꝛ gratia in interiori homine vt quotidie iuſtius ꝛ purius viuat in deo [ꝛ beatum faciet eum in terra] ac ſpirituales virtutes largiendo: ꝛ ēt in terra viuentium vbi eſt vera beatitudo [ꝛ non tradat eum in animam] ideſt in voluntatem. ꝛ ſi in manus [inimicorum eius] corporalium ꝛ ſpiritualium vt ſcʒ poſſint eum facere ſuis iniquis voluntatibus obedire / vel aliquatenus conſentire. hec optatio ꝛ oro ꝓmiſſio eſt ꝛ ſimiliter ꝙ ſeqr̄.

3 Dñs opem ferat illi ſup lectū doloris eius: † vniuerſū ſtratū ei⁹ † verſaſti in infirmitate eius.

† totum † vertiſti

[Dominus opem] ſue gratie diuine [ferat] et det [ill.] ſcʒ intelligenti [ſuper lectuʒ doloris eius] ideſt ſuper infirmitatem carnis que animam piam grauat ꝛ dolorem ei miniſtrat. In ea eniʒ animus pius gemit tanꝙ paraliticus in lecto: impius vero gaudet ꝛ requieſcit. Ferat inquā opem eum ne labatur ſubleuando: ꝛ vt quaſi ſanatus paraliticus portet lectum: imperando carni non ſeruiendo. Sed vnde dolor exponit conuertens ſermonem ad deum ꝛ dicit. quia [vniuerſum ſtratum] ꝛ lectum [eius] ſcilicet hominis ideſt omnem ſenſualitatem que in paradiſo erat ſubſtrata rationi ac lectus leticie ꝛ quietis [verſaſti]. Ideſt verſari permiſiſti per contraria vt modo repugnet et dolores inferat ꝛ hoc [in infirmitate ei⁹] ſcilicet hominis ideſt propter infirmitatem ꝛ peccatum quando infirmatus eſt preuaricando. Sciens ergo homo ſe pati hic propter peccatum conuertat ſe ꝛ dicat.

4 Ego dixi dñe miſerere mei: ſana aīam meā qꝛ peccaui tibi.

[Ego dixi] ſcilicet confitendo peccata mea: non abſcondi ea. non tacui confeſſionem. o [domine miſerere mei] ita ſcilicet [ſana animam meam] ſcilicet auferendo ab ea peccati ſui reatum: quia nullo modo excuſo peccatum. ſed accuſo dicens [quia peccaui tibi] ideſt coram te vel contra te ꝛ rationem tibi redditurus de peccato. Vere humilitatis iudicium eſt culpam ſuam recognoſcere atqꝫ eandem voce confeſſionis aperire. Ideo precipit dominus vt peccata noſtra ſacerdotibus confiteamur vt videlicet confitendo humiliemur. ꝛ vt per humilitatis meritum percipiamus remiſſionem peccatorum. O beata cōfeſſio quanti per te mundantur: ſanantur. iuſtificantur. Deinde loquitur in perſona chriſti quaſi dicat. Talia dicunt amici. Sed

Humilitatis iudicium.

5 Inimici mei dixerūt mala mihi: qñ morietur ꝛ peribit nomē eius

[Inimici mei] ſcilicet iudei me hominem tantum non deum eſſe credentes [dixerunt mala] et falſa [mihi]. i. de me ſcilʒ hec [quando morietur

iſte qui pꝛedicatione ⁊ miraculoꝛum, operatione
totum mundū trahit poſt ſe[⁊ peribit nomē ei⁹]
de terra vt nullus eū cōfiteat̄ ⁊ deleatur eius me
moꝛia:nec ſit de eo fama. Hec dixerunt qꝛ tedio⸗
ſus ⁊ grauis erat eis ad videndū. Hec ſpecialiter
de xpo dicta ſunt:ſed et de membꝛis dici poſſunt:
nam ⁊ hodie fit tribulatio vt nomen chꝛiſti extin⸗
guatur:ſed poſt moꝛtem ſuam ⁊ ſuoꝛuꝫ magis cre
uit eccleſia ⁊ admirabile factuꝫ eſt nomen ei⁹. Et
non ſolum aperti inimici/ſed etiaꝫ qui ſimulabāt
6 ſe amicos eſſe dixerunt mala. Unde ſequitur

† ingre⸗ diebātur † viderēt † locutū ē † coꝛ ū. † cōgre⸗ gauerūt.

Et † ſi ingrediebatur vt † videret
vana † loquebatur:coꝛ † eius † cō
gregauit iniquitatem ſibi.

[Et ſi ingrediebatur]aliquis fraudulentus ⁊
inſidiatoꝛ ſcꝫ iudas[vt videret].i.exploꝛaret quid
poſſet repꝛehendere ⁊ accuſare non quid poſſet
imitari[vana loquebat̄ coꝛ eius]cogitando ⁊ tra
ctādo de mea moꝛte⁊ ſic[ꝯgregauit]⁊ cumulauit[
iniquitatē]parās calūniaꝫ quā ibi debebat depo
nere:⁊ hoc[ſibi].ideſt in malum ⁊ dānum ſuum :
qui ſibi nocet non mihi. Melius enim ei erat ſi na
tus non fuiſſet. Uel[vana].i. ficta [loquebatur]
oꝛe.⁊[coꝛ eius congregauit iniquitatem ſibi]cogi
tans inſidias. Et quia intrauit vt exploꝛaret et
7 mala in coꝛde ꝯcepit.

† egre diebant̄ † loque⸗ bantur.

† Egrediebatur foꝛas ⁊ † loque⸗
batur in idipſum.

[Egrediebat̄ foꝛas]ad iudeos ⁊ cōtrarios vt
fieret apertus inimicus[⁊ loquebatur in idipſuꝫ]
ſcꝫ vanitatis ⁊ iniquitatis.ideſt falſa ⁊ vana que
geſtabat in coꝛde. Uel[in idipſum].i.vno conſilio
⁊ vna conſpiratione cum contrarijs tractādo de
mea venditione ⁊ moꝛte. Quod paſſum eſt caput
patiuntur ⁊ membꝛa. Tales enim multi inueniū⸗
tur intra ſocietatem fratruꝫ qui appetunt explo
rare defectus alioꝛum ac cogitantes ⁊ loquentes
pꝛaua congregant iniquitatem ſibi.⁊ ad detrimē
tum ſuum ſi id quod inutile ⁊ vanum eſt coꝛ no⸗
ſtrum delectabiliter meditatur id ipſum ⁊ lingua
noſtra libēter loquitur. Si vis ſcire de fratre qua
le coꝛ habet attende vnde libentius ⁊ frequenti⁹
loquatur. Ex abundantia enim coꝛdis os loqui⸗
tur. Egreſſus iudas locutus eſt ad iudeos.
Sed quid illi.

Fratris coꝛ q̄uo cognoſce re potes

8 Aduerſum me ſuſurrabant oēs
inimici mei:aduerſum me cogita
bant mala mihi.

[Aduerſum me ſuſurrabant]inuicem in auri⸗
bus de me murmurādo non audentes cōſilia dete
gere qui ſocij ſunt i ſcelere.quaſi diceret que ad⸗
uerſa ⁊ nociua mihi erant ſecretis conſilijs ⁊ co⸗
gitationibus exquirebant[oēs inimici mei]ſcꝫ ſcri
be ⁊ phariſei ⁊ alij[aduerſum me cogitabāt mala
mihi]ideſt deliberauerunt in cogitatione qđ ma
la mihi inferre poſſent ⁊ ſi quis amplius alio inue
niret:mala dico ſm qđ intendunt cum potius ſi
bi mala eſſent. Et tandem

† diſpo⸗ ſuerunt aduerſ⁹.

9 Uerbum iniquū † cōſtituerūt ad
uerſum me:nunquid qui doꝛmit
non adijciet vt reſurgat.

[Uerbū iniquū conſtituerunt]⁊ confirmaue⸗
runt [aduerſum me]qꝛ oꝛdinauerunt me occidi. ⁊
moꝛtuum in ſepulchꝛo cuſtodiri. Ipſi ita:ſed[nū
qd qui doꝛmit]⁊ moꝛitur ſponte ⁊ voluntate[non
adijciet].ideſt apponet vel addet moꝛti ſue[vt re
ſurgat [pꝛopꝛia virtute ⁊ poteſtate.q.d.qui habet
poteſtatem ponendi aīam:nōne habet ⁊ reſumē
di eam. Non enim moꝛtuus eſt neceſſitate,vel in
uitus:ſed ſponte doꝛmit cito euigilaturus nec mi
rū ſi iudei inimici talia faciebant contra me.

10 † Eteni hō pacis mee in † quo ſpe
raui q edebat panes meos † ma⸗
gnificauit ſup me † ſupplātatōeꝫ

† ecce ei quem † amplia uit. † calca⸗ neum.

[Etenim]etiā[hō pacis mee]ſcꝫ iudas cū quo
pacem habebā:⁊ qui ſe pacificum ſimulabat [in
quo ſperaui]ſm eſtimationē hoīm vel de quo oſtē
di ꝙ in eo cōſiderem cōmittēs ei cuſtodiā loculoꝝ
[q edebat panes meos]mecū i mēſa cū alijs diſci
pulis[magnificauit]ideſt magnificā fecit [ſuper
me ſupplantationem]⁊ deceptionem.quaſi maio
rem ſe faciens me:contempſit ⁊ vilificauit me tā⸗
quā conculcandum ab eo:⁊ calcare me voluit tra⸗
dendo me iudeis vt eſſem totaliter deiectus ⁊ cō
culcatus per moꝛtem. Sed quicquid cogitauerūt
pꝛoditoꝛ ⁊ perſecutoꝛes.

11 Tu aūt dñe miſerere mei ⁊ reſu
ſcita me:⁊ † retribuam eis.

† reddā illis.

[Tu aūt dñe]deus pater vel tota trinitas[mi⸗
ſerere mei].i.fac mecum ſm miām tuā .in hoc ſcꝫ
[⁊ reſuſcita me]a moꝛte aīam coꝛpoꝛi reuniendo
⁊ nō dimittēdo aīam meā in inferno. nec coꝛp⁹ in
ſepulchꝛo. Xp̄s vt hō petit,qui vt deus facit qđ
petit[⁊ retribuā eis]penas debitas pꝛo cōmiſſis
in pꝛeſenti vt locum ⁊ gentem amittentes diſper
gantur.⁊ in futuro vt ſm merita recipientes dā⸗
nentur. Qui vere facies:quia

12 In hoc cognoui quoniam volui
ſti me quoniam non gaudebit ini
micus meus ſuper me.

[In hoc]ſcꝫ[quoniā voluiſti me]ideſt ꝙ ſemper
acceptus voluntati tue placui tibi[cognoui]⁊ fi⸗
duciam habui[qm̄ nō gaudebit inimicus me⁹].i.
popul⁹ iudaicus[ſuper me]quaſi me ſuperato.i.
ꝙ me reſuſcitabis vnde non gaudebunt.ſed poti
us dolebūt. Gauiſi enim ſunt de moꝛte.⁊ triſtati
de reſurrectione. Uel[In hoc cognoui] experi⸗
mento[qm̄ voluiſti me]ideſt diligis me[qm̄ non
gaudebit inimicus meus ſuper me]non reſuſcita⸗

to ideſt quoniã reſuſcitabis me. In hoc enĩ ꝙ re ſuſcitat apparet patris dilectio. Deide affirmat quod orauit dicens.

13 Me autem ꝑpter innocentiam ſuſcepiſti: τ confirmaſti me in cõ ſpectu tuo in eternum.

¶ [Me autẽ] flagellatũ ſine merito: occiſum ſine debito [ꝑpter innocentiã]. ideſt ꝑpter meritum innocentis vite τ imunitatẽ a pctõ [ſuſcepiſti] ſanandũ ſicut medicus egrotum [τ confirmaſti me] dando imortalitatem τ impaſſibilitatẽ [in conſpectu tuo] .i. in maieſtate τ diuinitate tua: vel i preſentia tua [in eternũ] vt vltra nõ moriar qui in cõſpectu hominũ. τ ad tẽpus infirmaſti me prius. Vel [ſuſcepiſti] in reſurrectiõe de morte ad vitaʒ [τ confirmaſti me] gloria immortalitatis [in conſpectu tuo] manſurum tecum. Et inde laus tibi τ gratiarum actio. vnde ſequitur

14 Benedictus dñs deꝰ iſrael a ſeculo τ in ſeculum † fiat fiat.

† τ dicet ois pp̃s.

¶ [Benedictus] τ laudatus ſit [dominꝰ deus] .i. tanꝙ dominator: τ creator: [iſrael] ideſt videntiuʒ eum per fidem τ credentiũ videre illum per ſpẽm qui intelligunt filium eius deum eſſe τ hominẽ [a ſeculo] .i. ex quo oĩa inceperunt [τ in ſeculũ] .i. vſqʒ i ſeculum futurũ: vbi iam oĩa eterna ſunt [fiat fiat] hec ſcʒ laudatiua benedictio ab omnibus: q: hec repetitio τ geminatio confirmatio eſt. τ oſtendit hoc ab omnibus eſſe faciendum. In hebreo autẽ habetur amen amen. quod importat veritateʒ ac fidelitatem τ confirmationem. Oratio.

Noſtrorum peccaminum mitis indultor: te ne deus: qui indignanter infirmias effugere diem malum ſi miſericordia ſubſequatur egenum: fer opem queſumus doloribꝰ noſtris. vt dum carnalia delicta clementer arguis. medicinã anime placabiliter largiaris. Per dñm

Pſalmus de ardenti τ feruenti deſiderio diuine viſiõis: ac tedio τ triſtitia dilationis propter moram preſentis peregrinationis.

Pſalmus.xlj.

Quemadmodũ deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te deꝰ.

¶ [Auctor pſalmi] ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In fine intellectus filijs Chore. Hoc eſt intellectus huꝰ pſalmi attribuitur filijs chore. i. crucis τ xp̃i: directis in finẽ. i. ad ſummã beatitudinẽ peruenire deſiderantibus. Hic enim pſalmus cõuenit oĩbus chriſtianis flamma diuine charitatis accenſis: τ deum ardenter deſiderantibꝰ. Iaʒ ergo fidelis non ſoluʒ credens chriſtum eſſe deũ (vt ſupra monebatur) ſed etiaʒ intelligens ꝙ nõ ſint condigne paſſiones huius tẽporis ad futurã gloriam que reuelabitur in nobis hoc intellectu ſe cõſolatur: quatenus ſic ſperet in deo in ſua peregrinatione vt eum videre mereaẜ in peruentione patriam deſiderãs τ miſerias huꝰ ſeculi deplorans.

¶ Materia ardens τ feruẽs deſideriũ ſummi boni τ diuine viſionis: ac tedium τ triſticia dilatiõis

¶ Intentio: monere nos preſens ſeculũ relinquere τ aduerſitates huius vite non timere: ac feruẽti animo deũ deſiderare: τ celeſtia ſola appetere.

¶ Snia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo loquitur in perſona perfecti τ deuoti conſiderantis miſeriã preſentis vite: ac totis precordijs ſuſpirãtis de preſenti ſeculo nequã eripi: τ ad celeſtem p̃riã peruenire habentis cũ paulo deſideriũ diſſolui τ eſſe cum xp̃o. ¶ Snia in ſpeciali: oſtendẽs ergo deſideriũ ſuum ait. [Quẽadmodũ] .i. ꝙ ardenter [deſiderat] τ feſtinat [ceruus] ſerpente perempto τ cõſumpto venire [ad fõtes aquaꝝ] propter ſitis refrigerium [ita] conſumptis vitijs [deſiderat] ardenti deſiderio amplius ꝙ ante [anima mea] venire [ad te deus] qui es fons aquarũ irriguus vñ omnia bona fluũt te ſitientibꝰ. vt te videre merea tur. ac per claram viſioneʒ τ plenã fruitionem tui ſatietur. Deinde cõuertit ſe ad auditores vt admoneantur τ edificentur dicens.

2 Sitiuit aĩa mea ad deũ † fontẽ viuum: quando veniã et † apparebo ante faciem dei.

† fortem
† al'. parebo.

¶ [Sitiuit] .i. ſũme deſiderauit [anima mea] venire [ad deũ fõtẽ vl' fortẽ viuũ]. Deꝰ ẽ fons viuꝰ fons indeficiens. vel fortis τ viuus ideſt incorruptibilis τ immortalis [quando] ergo [veniam] qñ finietur peregrinatio mea. quaſi diceret. cupio diſſolui. Hoc ait ex magnitudine deſiderij. q: quod citius eſt deo tardum eſt hominis deſiderio [τ apparebo] quia tunc τ nos apparebimus qui modo latemus [ante faciem dei] q: tunc videbimꝰ eũ ſicuti eſt. Interim autem.

3 Fuerũt mihi lachryme mee pães die ac nocte † dũ dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus.

† cum

¶ [Fuerunt mihi lachryme mee] non amaritudo que peccantem abſorbet. ſed [panes] ideſt refectio τ conſolatio ſpiritualis: quia afflictionibus eruditur chriſtianus. τ ſicut corpus cibatur τ ſatiatur pane, ita anima eius lachrymis [die ac nocte] ideſt ſemper τ continue. ſiue in proſperis et aduerſis: quaſi diceret pro dilatione viſiõis ſemper viri in luctu τ lachrymis nullam aliam recipiens conſolationem: [dum] ideſt quia [dicitur mihi quotidie] improperando ab inimicis deum viſibilem colentibus [vbi eſt deus tuus] vt ſubueniat tibi. Poſſunt τ predicta conuenire cathecu

Fidelis quilibet cervo cõparatur. mino vel penitēti ſicut pfecto ⁊ iuſto. Cervo eniȝ cõparatur quilibet fidelis: q: cervus ſenio aggravatus excreſcētibus pilis ⁊ cornibus ſerpentem haurit naribus: quo abſorpto veneno eſtuat: vñ ad fontem bibendum ardentiſſime anhelat: quo hauſto cornua ⁊ pilos deponit. Ita cathecuminus vel penitens veneno vitioꝝ a terra ↄtractoꝝ ſe eſtuare cognoſcens fontem baptiſmi vel penitentie deſiderat vt ibi vitiorũ pilos ⁊ ſupbie cornua deponat: ⁊ ſic reiuueneſcit factus homo novus. Sicut etiam cervus ſerpentē tractum interimit: quo interempto fontem cū bibendi querit: ita perfectus ⁊ iuſtus conſumptis in ſe vitijs et peccatis fontem cõtemplationis vbi reficiať concupiſcit. Omnes tñ ad eundem tendunt fontem i. ad xpm qui eſt fons aquaꝝ viventiuȝ. Unde dicit cathecuminus vel penitens. [Quemadmodũ cervus] tracto ſerpente [deſiderat] venire [ad fontes aquaꝝ] vt reiuueneſcat [ita deſiderat anima mea] tractis vitijs pervenire [ad te deus] vt per te deponam omnem vetuſtatem peccati: ⁊ in novitate reformer ſpirituali. Ideo [Sitiuit anima mea ad deum fonteȝ] vel fortem [vivum] quia erit mihi indeficiens refrigerium vel relevatio multarum miſeriarum [quando veniam et apparebo ante faciem dei] ſcilicet ante faciem gratie: ſicut pfectus et iuſtus ante faciem glorie. [Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte] quia ſemper eſt mihi dolor: vt in hac vita que nocte ac die variatur: ſed ille dolor me reficit propter ſpem venie que conſolatur: quia exinde ſpero remiſſionem peccatorum [dum dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus?] cur non ſubuenit tibi in preſſura tua?

†me ditatus. †ſuper †ingrediar.

4 Hec † recordatus ſum ⁊ effudi † in me aīam meam: qm̃ † tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domum dei.

[Hec recordatus] vel meditatus [ſum] ſ. has irriſiones et vbi ſit deus meꝰ [et effudi in me animam meam] i. relictis exterioribus dilataui eam ad intelligendum ⁊ attingendum deum [quoniā tranſibo] vel ingrediar per conluſtrationem ⁊ cõtemplationem fidelium ⁊ ſanctorum [in locum tabernaculi] ſ. eccleſie militantis [admirabilis] in pfunditate fidei: in altitudie ſpei: in latitudine charitatis. i. in preſentem eccleſiam / extra quaȝ ſi qs querat deum errat: que eſt quedam imago ⁊ ſpecies future hieruſalem: que dum videtur ampliꝰ illa deſideratur: ⁊ ſic perveniam mente [vſq; ad domum dei] eternam in celis vbi invenitur deus. Sed quomodo perveniam.

†ſoni feſtiuitatem celebrantis.

5 In voce exultationis ⁊ confeſſionis: † ſonus epulantis.

[In voce exultationis] i. id eſt ineffabilis gaudij [et confeſſionis] id eſt laudis eterne que deo decantatur ab angelis que vox eſt [ſonus epulantis] id eſt ſonantiũ epulantium. i. de eterna refectione gaudentium: quaſi diceret captus ſuauitate laudis angelice que iam ſuſcipitur mente / ⁊ ductus ſũma mentis dulcedine illuc perveniam. De illa enim eterna ⁊ iocunda feſtiuitate ſonat neſcio quid canorum ⁊ dulce auribꝰ cordis: ⁊ mulcet aures ſonus feſtiuitatis illius. ⁊ rapitur cervus ad fontes aquarũ. ſi tamen nõ perſtrepat mũdus ambulāti in hoc tabernaculo. ⁊ mirabilia dei infidelibus conſideranti.

6 Quare triſtis es aīa mea: ⁊ quare conturbas me.

[Quare] ergo [triſtis es] o [aīa mea] ſcȝ pars inferior: [⁊ quare conturbas me] rationem ⁊ intellectum tu ſenſualitas dolorē mihi ingerendo ⁊ gaudium meũ interrumpendo. Increpat enim ſuperior pars anime partē inferiorē. q. d. o aīa mea cũ iocunda videas: cũ de deo nõ dubites quē pſentis: nihil eſt in mundo quare hoc facere debeas. Ecce iā quadā interiori dulcedine letati ſumus ecce acie mētis aliquid incõmutabile perſpicere potuimus quare adhuc triſtis es tantā expectās beatitudinē. Et quaſi reſponderet illi aīa eius in ſilentio. ideo te conturbo: q: nondum ibi ſum ⁊ adhuc cõcutior ſcandalis ⁊ tentationibus. Dat inter hec mala ratio conſilium. d.

7 Spera in † deo quoniaȝ † adhuc cõfitebor illi: ſalutare vultꝰ mei ⁊ deus meus. †dñm †non eſt

[Spera] interim [in deo] ⁊ habitans in ſpe per patientiā ſuſtine. ⁊ conſolationē recipe [qm̃ adhuc] ⁊ ſi non modo plene ſed ſolum in ſpe tñ in futuro [confitebor illi] in recontinue cũ beatis cõfeſſione laudis diuine qñ videbo eũ ſicuti eſt dicens ſic [ſalutare] id eſt vera ſalus aīe mee a quo ſcȝ nõ a me eſt ſalus mihi. [vultus mei] i. ex forma mea quā aſſumpſiſti q: homo vt ego [⁊ etiā deus meꝰ] id eſt creator meus tu es / ⁊ nõ alius. Ipſe enim ſaluator noſter homo eſt ⁊ deꝰ. Ut ſperare potes quoniam confitebor in preſenti id eſt de peccatis penitentiam agam vt tibi non obſiſtam. Hec autem conturbatio eſt ex nobis ſeu noſtro vitio ⁊ defectu. vnde ſequitur

8 Ad meipſum anima mea † cõturbata eſt: ppterea † memor ero tui † de terra iordanis ⁊ hermonijm a monte † modico. †turbata † memoratus ſuȝ † dñe †paruo.

[Ad meipſuȝ] vel a meipſo [aīa mea turbata ē] que niſi carnis vitia eſſent tranquilla permaneret: vnde ad meipſum referendum. i. meo vitio eſt retoquedũ. Uel [ad meipſum aīa mea] relata [cõturbata eſt] q̄ ad deũ relata reficitur nõ eſt mihi firmitas in me idō nunq̄ pſumā de me ſed ſperabo i deo. ⁊ q: hāc ↄturbationē fecit ſupbia [ppterea] vt conſoletur [memor ero tui] domine feſtinando

ad te qui excludis oĩa mala:⁊ ꝑ quib⁹ ſit memoꝛ
dei ſubdit.ſ.[de terra ioꝛdanis].i.q: in baptiſmo
peccata remiſiſti:⁊ me humiliando terram fructi
feram feciſti. Joꝛdanis enim qui interꝓꝛetatur
deſcenſio ſiue humiliatio: ſignificat baptiſmuʒ in
quo humiliati lauantur ⁊ fiunt terra fructifera
[⁊] memoꝛ ero tui[de hermonhim].ſ.a monte modico].i.q: feciſti me mihi diſplicere ⁊ diabolo abrenunciare ac montem ⁊ in virtutibus altuʒ:⁊ ta
men modicum ⁊ humilem. Hermonhim enim par
uus mons eſt iuxta ioꝛdanem.ſ.q̇daʒ tumoꝛ:⁊ col
lis montis hermon:⁊ interpꝛetatur anathemati
ʒatio: hoꝛum memoꝛ malis non turbatur. Deſcē
de ergo vt eleueris: noli extolli ne elidaris. Anathematiʒa teipm̃ diſplicendo tibi vt placeas deo
ac diabolum ⁊ vitia abrenunciando eis. Et nota
congruam coniunctionem ioꝛdanis ⁊ hermonhim
⁊ montis modici. Nemo enim currit ad remiſſionem peccatoꝝ quaſi ad ioꝛdanem niſi q̇ ſibi diſpli
cet:⁊ qui ſe fatetur peccatoꝛem q̇ ſonat hermonhim ⁊ nemo confitetur ſe peccatoꝛem niſi qui ſe
humiliat: q̇ notatur in monte modico: de terra
ergo ioꝛdanis ⁊ hermonhim dei reminiſcitur:q: in
eo quod ab elatione deſcendit:⁊ ſemetipſum deſpicit diabolũq; ⁊ vitia excludit ad conditoꝛis
ſui memoꝛiaʒ reuocatur. Et debeo ſic eſſe memoꝛ
tui. nam ad hoc.

Joꝛdanis q̇d interpꝛetaẜ et q̇d ſignificat.
Hermonhim eſt mons.

9 Abyſſus abyſſum inuocat:in voce catharactarum tuarum.

[Abyſſus abyſſuʒ inuocat].i.euãgeliũ ⁊ lex in
hoc concoꝛdant:q: duo teſtamẽta q̃ ꝓpter ꝓfun
ditatem intelligentie dicuntur abyſſus: quoddaʒ
ſibi mutuo adiumentum conferunt. Uetus enim
eſt ꝓphetia noui q̇ annunciat:⁊ nouum veteris
eſt expoſitio q̇ in teſtimonium vocat:⁊ hec inuo
catio fit ⁊ pꝛobatur[in voce]⁊ teſtimonio[catharactarum tuarum].i.per doctrinam ⁊ pꝛedicatio
nem pꝛophetarum ⁊ apoſtoloꝝ tuoꝝ hoc hoĩbus
denunciantium. Catharacte enim ꝓpꝛie dicunẜ
feneſtre terre ſeu aqueductus vnde ebullit aqua
vel feneſtre ſeu nubes vnde pꝛocedit pluuia. Un
de dicit Hugo q̇ catharacte ſunt vie ſubterranee
per quas fluunt aque:⁊ dicuntur tranſlatiue i ce
lo meatus pluuiaruʒ catharacte. Tales ſunt ſan
cti pꝛophete ⁊ apoſtoli a quibus manant dei fluē
ta ⁊ pꝛofluit nobis vera doctrina. Audita auteʒ
doctrina ⁊ pꝛedicatione.

Catharacte q̃ dicunẜ

† Omnia excelſa tua ⁊ fluctus tui
ſuper me † tranſierunt.

† oẽs ſoſuſpẽſiones tue.
† ingreſſi ſunt.

[Oĩa excelſa tua].i.oĩa iudicia tua alta inueſtigabilia[⁊ fluctus tui].i.cõminationes tue terrentes ⁊ tundẽtes que ibi continentur[ſuper me
tranſierunt] i.ſuperauerunt me:ac in imo diuerſerunt ⁊ humiliauerunt ſed tñ tranſierunt. Uel
ideo etiam merito memoꝛ ero tui q:[Oĩa excelſa
⁊ fluctus tui] qui erant[ſuper me].i.maioꝛ et minoꝛ pena que me ſuperabant[tranſierunt]⁊ quie
uerunt: receſſit ira,/,venit miſericoꝛdia/ tranſierunt fluctus: venit tranquillitas: vbi abundauit
peccatum ſuperabũdauit gratia:q: in ira ſua nõ cõ
tinuit miſericoꝛdias ſuas deus. vñ ⁊ ſubditur.

11 In die mandauit dñs miſericoꝛ
diam ſuã:⁊ nocte cãticum eius. †

† declarauit.

[In die].i. in tpe pſperitatis ⁊ grẽ. Unde ſcri
ptum eſt. Ecce nũc tps acceptabile: ecce nũc dies
ſalutis.[mãdauit dominus miſericoꝛdiã ſuam].i.
fecit nobiſcũ miſericoꝛditer. Sʒ quia ⁊ dies habʒ
noctem ⁊ gratia tribulationẽ: oẽs eñ qui volunt
pie viuere in xp̃o perſecutionẽ patiunẜ. ideo[⁊ in
nocte] tribulationis mandauit[canticum] laudis
[eius]. Canticũ eñ in nocte eſt laus dei ⁊ gloꝛiatio in tribulatione. Uel ideo etiã memoꝛ ero tui.
quia[In die].i.in pꝛoſperis[mandauit dñs]⁊ docet[miam ſuam]⁊ vult ſe pꝛedicari miſericoꝛdem:
q: liberat de tribulatione[⁊ nocte] .i. in aduerſis
mãdauit[canticũ ei⁹].ſ.pꝛecepit exultare in ipſo.
Sʒ q: dũ tribulamur periclitamur nõ ſolũ lauda
re deũ nos opoꝛtet ſed etiã oꝛare: ideo ſubdit.

ij.Coꝛ.v.
Canticũ in nocte quid eſt.

12 Apud me oꝛatio deo vite mee: di
cam † deo ſuſceptoꝛ meus es.

† domio.

[Apud me].i.in me ⁊ mecũ[eſt oꝛatio]in tribu
bulatiõe imolãda[deo vite mee].i. q̃ ſit deo q̇ pꝛe
ſtat mihi vitã ⁊ pꝛeſentẽ ⁊ eternã.q.d.int⁹ me ha
beo q̇ offerã:⁊ vnde deũ placẽ nõ extra queraʒ:
nec de longinquo afferam. Hoc poteſt veraciter
dicere qui intimo archano coꝛdis ſui deũ oꝛat non
qui mente extra vagatur:⁊ quod dicit non intelli
git. Et in ipſa oratione[dicam deo]quaſi gratias
agendo[ſuſceptoꝛ meus es].i. me infirmum ſuſce
piſti ad curandũ. Uel[ſuſceptoꝛ meus es]ad pꝛo
tegendum ne in tribulatione ſuccumbam. Iterũ
autem infirma anima videns ſe inter tentationes
tribulari gemendo conqueritur.d.

13 Quare oblitus es mei et † quare
contriſtatus incedo: dum affligit
me inimicus.

† vt q̇d.

[Quare]ergo[oblit⁹ es mei]in miſerijs me relinquendo. Sic enim laboꝛo quaſi tu oblitus ſis
mei. videẜ obliuiſci dñs ſeruos ſuos qñ eos ꝑmit
tit affligi/tentationib⁹ cõcuti: nec eos cito exau
dit: nõ viſibiliter adiuuat[et quare cõtriſtatus]
ẜm ſenſum carnis que hoꝛret has difficultates[in
cedo]ad te per viã huius vite[dum].i. q:[affligit
me]tentando et tribulando interius et exterius
[inimicus]viſibilis et inuiſibilis ſcilicet diabolus:
hereticus: tyrannus: falſus frater: mund⁹ et coꝛpus.q.d.vtinam liberes me ne ſic affligar. Ideo
autem dicit quare: quia neſcit aliquis vtrum hoc
patiatur ad pꝛobationem ſiue ad damnationem.
Affligit inq̃ et

14 Dum † confringuntur oſſa mea
expꝛobauerunt mihi qui tribulãt
me † inimici mei.

† cõfringit.
† al'. non habet.

[Dum cõfringunť oſſa mea].i.virtutes in q̇bus conſiſtit robur mentis que aliq̃n turbantur ex afflictionibus:nã quaſi oſſa frangunť oñ virtus patientie vel q̄libet alia affligitur ⁊ torpeſcit tunc inꝗ vltra afflictionem etiam[exprobrauerũt mihi qui tribulant me inimici mei].ſ. demones ⁊ hoies mali qui ſunt eoꝝ miniſtri exultantes ⁊ me

ps.xl. irridentes. Unde in alio pſalmo ḋr. qui tribulãt me exultabunt ſi motus fuero. Et ſubiungit quo modo exprobrauerunt.

15 Dum dicunt mihi per ſingulos dies vbi eſt deus tuus:quare triſtis es anima mea et quare conturbas me.

[Dũ dicũt].i.dicẽtes[mihi p ſingulos dies].ſ. aſſidue[vbi eſt deus tuus]tẽtãtes me in deſperationẽ inducere de tua viſiõe:hoc maxime in tẽtationib⁹ eccleſie ḋr fidelibus. Quaſi dicerent nullus eſt deus tuus:⁊ nõ apparet ꝙ habeas deũ cũ te nullus defendat vel te liberare nõ curat vel nõ põt. Et q: ꝓpter hoc aia turbata eſt:⁊ talis tẽtatio eſt ſimplr repellẽda:ideo ſubditur[quare triſtis es aia mea]p dolorẽ[⁊ quare ↄturbas me] p deſperationẽ ꝓpter tales tẽtatiões. Et ne dicas iõ ↄturbo: q: hic mala patior.ſed potius.

†dño 16 Spera in †deo qm̃ adhuc confitebor illi:†ſalutare vultus mei ⁊

†ſalus. deus meus.

[Spera]interim[in deo]expectãdo liberatiõnẽ[qm̃ adhuc]poſt iſtas tribulationes[ↄfitebor illi]in futuro ↄfeſſiõe laudis ↄtinue cũ ad ſui cõſpectũ adduxerit vultũ meũ dicẽs ei[ſalutare vultus mei ⁊ deus me⁹]tu es ⁊ nõ ali⁹. De hoc vide ſupra. Repetit hic ipam cõfeſſionẽ ⁊ ſpei ↄfirmationem q: repetitio confortatio eſt contra tribulationes ⁊ tẽtationes frequentes. Oratio

Vltus noſtri mirificũ ſalutare:quez aie fideliũ ardẽter ſitiunt ſeruuloꝝ tribue: vt oñ teviſibili lachrymaꝝ imbre paſci requirimus:inuiſibiliter te intra pectoris noſtri tabernaculum collocemus. Per dñm.

Pſalmus contra preſſuras ſeculi:ne deficiamus i eis:neqꝫ retrahant nos a deo:ac de ſeparatione iuſtorum a prauis et hic et in futuro. Pſalmus.xlij.

Udica me deus ⁊ diſcerne cauſam meam de gẽte nõ ſancta:ab hoie iniquo et doloſo erue me:

Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. Titulus hic eſt. In finẽ p̃s dauid. Hoc eſt pſalmus iſte dirigẽs nos in finẽ.i.in xp̃m ↄuenit dauid.i. iuſto ex ſocietate prauoꝝ ⁊ miſerijs huius vite afflicto: q̇ hic loquiť ⁊ gemẽs inter malos petit ab eis ſeparari. Qui ergo ſupra ſe ↄſolať p ſpẽ quã hꝫ i deo hic ↄquerens de pmixtõe maloꝝ p̄catur ab eis ſeparari nunc aio ⁊ in futuro ⁊ loco. Materia:ſeparatio iuſtoꝝ a malis hic in cãꝫ:futuro aũt ſeparatio ⁊ loco ⁊ pſona. Intẽtio:monere vt iudiciũ ⁊ ſeparationẽ maloꝝ appetamus:⁊ ne i p̄ſſuris deficiamus:ſed in dño ſperemus. Seipſum em̃ ↄfortando intẽdit ↄfortare ⁊ debiles quoſqꝫ ſuo exẽplo. Ex his ptꝫ ſnia in gñali. Nã ꝓphe ta in iſto pſalmo in pſona iuſti p̄catur nõ peccata ſua diſcuti qḋ piculoſum eſt:ſed cãm ſuã ab ipſis ſeparari vt poſſit cũ electis ſociari. Qui em̃ a malis hic in cã diſcerniť ſecurus eſſe põt:q: in extremo iudicio totus ⁊ corpore ⁊ aia ſepabiť. Snia in ſpãli:vidẽs ergo nũc malos cũ bonis corpore volẽs ab eis ſepari nunc aio ⁊ poſtea loco exclamat. [Iudica me de⁹]q̇ iuſtus es ⁊ miſericors ⁊ determinať qualr accipiť nomẽ iudicij cũ ḋr[⁊ diſcerne]hic ſi nõ locũ ſaltẽ[cãm meã]⁊ merita q̇ ſũt cã vite[de gẽte nõ ſctã]qḋ quaſi exponẽs ſubdit[ab hoie iniq̇].ſ.a pſecutore manifeſto ⁊ q̇ apte malũ facit[⁊ doloſo].ſ.inſidiatore occulto ⁊ qui latẽter decipe querit:⁊ hec eſt gens non ſancta[erue me] hic in p̄ſenti ne ab eis corrũpar. Uel de futuro totũ accipiẽdo petit cãm ſue retributionis ſeparari ab impijs:vt hedis ad ſiniſtraꝫ poſitis ipe ſit ad dexteram cum electis:⁊ debes hoc facere.

2 Quia tu es de⁹ †fortitudo mea: †meus.
†quare me repuliſti et †quare tri †vt quid
ſtis incedo dum affligit me ini †v: quid
micus.

[Q: tu es]o[des fortitudo]⁊ virt⁹[mea]q̃ op⁹ eſt vt inter hec ſcãdala.i.a te eſt ⁊ dependet mea fortitudo q̇ p me infirmus ⁊ fragilis ſum ⁊ nõ ſufficio:nõ de virib⁹ meis p̄ſumo:nec aliũde hřé aliquã fortitudinẽ niſi a te ſolo ⁊ totã ſpẽ meã in te pono[quare]ergo[me repuliſti]dimittẽdo me in afflictiõe cũ ſis fortitudo mea. Nunq̇d inualida eſt manus tua[⁊]etiã[quare triſtis incedo]⁊ ambulo p hãc miſeriã:q: pclito:⁊ nõdũ vici cã[dũ affligit me inimicus]diuerſis tentationib⁹. Ac ſi optando diceret vtinam vlterius affligi nõ pmittas. Ut aũt excludatur inimicus.

3 Emitte lucem tuam et veritatez tuam:ipſa me deduxerunt ⁊ †adduxerunt in montem ſanctũ tuũ †perduxerunt
et in tabernucula tua.

[Emitte lucẽ tuã ⁊ veritatẽ tuã].i.aufer tenebras ⁊ da lucẽ:aufer errorẽ ⁊ doce v̇itatẽ. Niſi eĩ nos illumines in tenebris ſum⁹:niſi nos v̇itatem doceas errabim⁹:⁊ quaſi iã ipetraſſet qḋ orauit ſubdit[ipa].ſ.lux ⁊ v̇itas tua[me deduxerũt] ab errore ⁊ iniq̇tate ne aberrarẽ de lata ⁊ ſpacioſa

Via que ad moꝛtē ducit lata eſt. via q̄ ducit ad moꝛtē ne perirē[⁊ adduxerunt]ꝑ fi
dē charitate foꝛmatā[in mōtē ſanctū tuū].i. in ꝑ
fectionē ⁊ eminētiam virtutū[⁊ in tabernacula
tua].i.in vnitatē ⁊ ſocietatē ſanctoꝝ.ſ.in p̄ntem
eccleſiā. Tabernacula em̄ ſunt ꝑegrināttū ⁊ mili
tantiū:⁊ nos hic ꝑegrinamur a dn̄o ⁊ militamus
aduerſus diabolū. Non ait tabernaculum ſꝫ ta
bernacula:q: multe ſunt cōgregationes iuſtoꝝ:⁊
in multis locis ſeruit dn̄o militia xp̄iana.

4 Et itroibo ad altare dei: ad deū
qui letificat iuuentutem meam.

[Et][ibi poſitus][introibo ad altare dei].ſ.[ad
deū]videndū[q̄ letificat iuuentutē meā][nūc per
ſpūs renouationē me veterē hoīem exuēdo ⁊ no
uū induēdo/⁊ in futuro me iuuenē factū ⁊ inno
uatū:depoſita oī vetuſtate letificabit dādo imoꝛ
talitatē ⁊ impaſſibilitatē. Altare em̄ dei eſt ipē fi
Dei filiꝰ altare eſt dei. lius. Ad hoc aūt altare introimus mō ꝑ fidē poſt
modū introibimus ꝑ ſpēm. Et in hoc altari mo
do offerimus deo patri vota ⁊ ſacrificia coꝛ ꝯtri
tū ⁊ humiliatū oꝛones ⁊ p̄ces poſtmodū repulſa
oī triſticia in eodē altari in ipſa diuinitate ſacrifi
cium tantummodo offerimꝰ laudis ⁊ nō oꝛonis.
Sed ad illā laudē quiſq̇s ꝑuenire appetit pꝛius
opꝫ vt hoc inchoet. Ideo ſubdit.

5 Confitebor tibi in cythara deus
†vt quid deus meꝰ:† quare triſtis es aīa
†vt quid mea:⁊†quare conturbas me.

[Cōfitebor tibi].i. laudabo te ⁊ gr̄as agā tibi
[in cythara].i.in tribulatione o[deus]oīum per
creationē[deus meus]ꝑ ſpālē vocationē. Cytha
ra ab inferioꝛi reddit ſonū ſicut pſalteriū a ſupio
Cythara ab inferiori reddit ſonum ri. Qui ergo p̄cepta dei facit ⁊ nō patiť in pſalte
rio ꝯfiteť:q̇ vero facit ⁊ patiť q̄ꝺ q̇dē ex inferio
ri natura eſt in cythara ꝯfiteť. Dicit ergo ꝯfite
boꝛ tibi in cythara: ꝓpter illud qꝺ dixerat. Qua
re triſtis icedo dū affligit me inimicus. Patieba
tur em̄ ex inferioꝛi afflictione ⁊ in eo ipſo volebat
placere deo:⁊ geſtiebat gratias agere foꝛtis i tri
bulationibus[quare]ergo[triſtis es aīa mea] in
tanta ſpe poſita[⁊ quare conturbas me] obnubi
lans ſerenitatem interni gaudij mei.q.d. ne hoc
facias.ſed potius

†dn̄o 6 Spera in†deo quoniam†adhuc
†non hꝫ confitebor illi:ſalutare vultꝰ mei
†non hꝫ †et deus meus.

[Spa in deo]nō in te:expecta patiēter dn̄ꝫ re
muneratoꝛē ⁊ ꝯſolare[qm̄]iā ꝯfeſſus in tribula
tionibꝰ[adhuc]poſt has miſerias[cōfitebor illi]
laude ꝯtinua cū electis:mō ꝯfiteoꝛ afflictꝰ:futuꝝ
eſt vt adhuc ꝯfitear renouatꝰ ⁊ letificatꝰ. Et hec
eſt ⁊ erit mea ꝯfeſſio.ſ.[ſalutare vultꝰ mei]q: me
ſaluaſti[⁊ deus meꝰ]q: me creaſti. Et hec eſt ma
gna cā ſperādi:q: ſaluatoꝛ meꝰ eſt vultꝰ mei id eſt
hn̄s vultū meū:foꝛmā meā:⁊ ꝓ me eſt hō factus
⁊ ipſe eſt deus meus. Oꝛatio.

Te fontē perpetui luminis oīpotēs deꝰ
inuocamus:⁊ queſumus vt emiſſa veri
tate tua coꝛdibus noſtris noue nos lucis
claritate perfundas. Per dn̄m.

Pſalmus de ꝓſperitate tpāli pa
truꝫ veteris teſtamenti:⁊ de gra
uitate temporalis afflictionis fi
delium teſtamenti noui.p̄s.xliij.

Deus auribꝰ noſtris audi
uimus:patres noſtri an
nunciauerunt nobis.

Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta Dauid.
¶ Titulus talis eſt. In fineꝫ p̄s filijs. Choꝛe ad
intellectū. Et eſt ſenſus:p̄s ille dirigēs nos i finē
i.in xp̄m:vel in eternitatē:attribuiť ſeu ꝓponiť
filijs Choꝛe.i.paſſionis ⁊ ſanctis martyꝛibus ad
intelligendū.i.vt intelligāt cur deus videtur fide
les noui teſtamēti derelinq̄re tp̄alia ſubtrahen
do ⁊ affligi ꝑmittēdo cū patres antiquos iuuerit
in manu valida:⁊ eis appoſuerit tp̄alia:qꝺ iꝺ fa
cit deus vt contēnāt tempoꝛalia ⁊ deſiderēt eter
na:⁊ vt ſciant per tempoꝛalia bona data antiquo
populo ſignificata eſſe ſpiritualia bona que iam
dantur chꝛiſtiano populo ⁊ plenius dabuntur in
futuro. Et eſt ille pſalmus confoꝛtatio et confir
matio infirmoꝛum. Fideles enim qui ſupꝛa ge
munt inter malos nunc vt conſolentur ⁊ patien
tiam habeant mouentur vt intelligant nos hic
vocari ad agonem non ad ſecuritatem:in futuro
vero ad coꝛonam:non hic pꝛoſperandum ſed tri
bulandum:in futuro vero gaudendum. ¶ Mate
ria:pꝛoſperitas tempoꝛalis patrum veteris teſta
menti et tribulatio fideliū teſtamēti noui. ¶ In
tentio:nos inuitare ad patientiam ⁊ conſolatio
nem in tempoꝛalibus tribulationibus habendaꝫ
ac monere ad contemptum terrenoꝛum ⁊ appe
titum celeſtium. ¶ Sententia in generali. ꝓphe
ta in iſto pſalmo in perſona cuiuſlibet fidelis ⁊ iu
ſti in afflictione mentis ⁊ coꝛpoꝛis poſiti ⁊ ſpecia
liter in perſona martyꝛum imitatoꝛum xp̄i reco
lit beneficia ⁊ bona populo antiquo exhibita:et
explicat mala que nunc fideles ſuſtinent in hac
vita:petitq̄ꝫ a malis ipſis liberari miſericoꝛdia ⁊
virtute diuina. ¶ Sententia in ſpeciali:pꝛophe
ta ergo in perſona fidelium ⁊ martyrum recolit
pꝛeterita dicens.[Deus auribus noſtris]. ſcilicꝫ
audiendi ⁊ coꝛdis[audiuimus]id eſt. cognouimꝰ Audire auribus quid eſt.
et intelleximus. Audire enim auribus eſt ad ple
num audire vt et coꝛ intelligat. Unde ⁊ dominꝰ
in euangelio. Qui habet aures audiendi audiat.
Multi enim habent aures carnis non coꝛdis:q̄a Luce. viij.a.
exterius audiunt intus non recipiunt. Nam [pa
tres noſtri]qui noluerunt nos decipere.ſ.patriar
che ⁊ prophete non quilibet homines[annuncia
uerunt nobis]ꝑ ſcripturas ſuas ⁊ in libꝛis autē
ticis. Et quid annunciauerunt?

2 Opus quod operatus es in die/
bus eorum: ⁊ in dieb⁹ antiquis.

[Opus] ſcʒ miraculoſum [qd̄ operat⁹ es in diebus eorū] vt eſt eductio de egypto: p mare traductio. cuſtodia i deſerto ⁊ i terrā pmiſſiōis iductio ⁊ cetera talia [⁊ in dieb⁹ antiq̄s]. ſ. op⁹ qd̄ feciſti in exordio de creatiōe celi ⁊ terre de his q̄ cōtigerūt añ diluuiū que oia ſpūaliter implentur in nobis. Et hoc eſt op⁹ qd̄ feciſti in diebus eorum: quia

Manus tua gentes diſperdidit
⁊ plantaſti eos: †afflixiſti pplos ⁊ — †infirmaſti.
expuliſti eos.

[Manus tua]. ideſt virtus ⁊ potentia [gentes] terre promiſſionis [diſperdidit] morte ⁊ aliis modis [et plantaſti eos] ſcilicet patres noſtros in eadem terra firmando habitationem eorum in illa ſicut in terra firmatur planta que ad hoc plantatur vt radicetur ⁊ fructificet. Nota ex hoc ordine ꝙ prius naturaliter remittuntur peccata ꝙ̄ infundatur gratia. iuxta illud. Egreſſus vitiorum virtutis operatur ingreſſum. Diſperſio enim gentium ſignificat extirpationem vitiorum plantatio patrum infuſionem ⁊ conſeruationem virtutum. Et hoc factum eſt non facile immo prius [afflixiſti] per multa bella [populos] qui ibi erant [et] ſic [expuliſti eos] de terra ſua. Cum multa difficultate ſunt eiecti: ⁊ te oportet cum multa difficultate inſolitam maliciam vincere. vix enim dediſcitur vitiū cui aliq̄s aſſueuit. Hec itaq; tu feciſti nō pr̄es nr̄i

Pctā ꝑus naturaliter remittunt ꝙ̄ gr̄a infundat.

4 Nec enim in gladio ſuo †poſſede — †non
runt terram: ⁊ brachium †eorum — †hereditate.
non †ſaluauit eos. — †ipſorum †ſalnos fecit.

[Nec enim in gladio ſuo]. i. in virtute armorum ſuorum patres noſtri [poſſederunt terram] il' a' [et brachiū eoꝝ]. i. fortitudo naturalis ⁊ robur [nō ſaluauit eos] de manib⁹ inimicoꝝ. q. d. Nec p ſe habuerūt terram: nec ꝑ ſe ſunt ſaluati. Si em̄ ſeipos nō potuerūt ſaluare ab illis gētib⁹: mul'to min⁹ cōſtat vt propria virtute terram illorum potuiſſent poſſidere. Brachium inꝗ̄ non ſaluauit eos

Sed dextera tua ⁊ brachiū tuū/
5 et illuminatio vultus tui: quoniā
complacuiſti in eis.

[Sed dextera tua]. i. propitiatio et fauor gratie tue [⁊ brachium tuum] ideſt potentia tua ⁊ fortitudo quam eis dediſti [⁊ illuminatio vultus tui] ideſt claritatis ⁊ manifeſtatio preſentie tue certis ſignis oſtēſe: ſcʒ miracula que erant eis demōſtratio patientie tue. Talibus enim ſignis eis affuiſti vt effectu ſignorū tuā preſentiā inſinuares: ⁊ hoc feciſti non meritis ſuis: ſed [qm̄ cōplacuiſti] tibi: ⁊ placitū tuū collocaſti [in eis]. i. ex beniuolētia tua quia placuit tibi vt illis hoc faceres: ⁊ quia ita bene feciſti illis patribus corporaliter: ſpero ꝙ ſimiliter mihi faciat ſpiritualiter. Nam

6 Tu es ipſe rex meus ⁊ deus me⁹
qui mandas †ſalutes iacob. — †ſalutes

[Tu es ipſe] non mutatus qui hoc illis feciſti/ es [rex meus] ⁊ rector: regens me ſpiritualiter ſm̄ bonos mores ⁊ virtutes [⁊ deus me⁹] creator: ⁊ cōditor: quē adoro ⁊ colo: tu me ſoles ducere vt rex: tu mihi ſoles ſubuenire vt deus. [qui mandas] fieri [ſalutes] corporales [iacob]. i. illi populo antiquo deſcendenti de iacob. Et p ſalutaria mādata tua ſpiritualiter ſaluas eos qui luctant ⁊ vitia ſupplātant. q. d. tu es vnus ⁊ idem modernorum ⁊ antiquorum fidelium: ⁊ ideo que illis tunc temporaliter feciſti hec nobis ⁊ cuilibet fideli luctatori ⁊ ſupplantatori vitiorum ſpiritualiter facies. ⁊ ſicut illos iuuiſti ita ⁊ nos. vnde ſequitur

7 In te inimicos noſtros ventila/
bimus †cornu: ⁊ in nomine ſper/ — †al' non habet.
nemus inſurgentes in †nobis. — †nos.

[In te] propugnatore noſtro et per te omnes [inimicos noſtros] ſcʒ carnem/ eius voluptates fugiendo: mundum/ eius vanitates contemnendo. diabolum/ ei⁹ tentationibus reſiſtendo [ventilabimus] ideſt proiiciemus ⁊ diſpergemus ſicut paleam a granis ſeparantes [cornu] ideſt tua virtute ſeu fortitudine ⁊ defenſione nō noſtra [⁊ in nomine tuo] chriſtiano a te nobis dato: vel in nominis tui inuocatione [ſpernemus]. i. ſuppeditabimus ⁊ pro nihilo reputabimus aduerſarios [inſurgētes in nobis]. id eſt contra nos: ⁊ nos impugnantes. Et bene dico in te et in nomine tuo

8 Non enim in arcu meo ſperabo:
et gladius meus non †ſaluabit. — †ſaluum faciet.

[Non enim in arcu meo ſperabo]. ideſt in prudentia ⁊ prudentia mea humana vel in calliditate ⁊ occulta defenſione. Arcus enim a longe trahit et occulte ferit. Et quaſi in arcu ſuo ſperat q̇ prudentie ſue innititur et in ſenſu ſuo confidit [et gladius meus] ideſt fortitudo mea ⁊ violenta defenſio [non ſaluabit me] ſed tu. Sicut ⁊ patres noſtri non ſperauerūt nec ſaluati ſunt in ſuo arcu vl' gladio. Singulariter loquitur propter humilitatem ꝙuis in perſona plurium vel eccleſie loquatur. Hec ſunt duo in quibus valde confidunt homines ſeculi/ ſcilicet in calliditate propria ⁊ virtute. Sed ille totam ſaluationem ſuam in deo conſtituit vnde ſubiungit.

Arcus a lōge trahit et occulte ferit.

9 †Saluaſti eīn †nos †de affligētibus nos: ⁊ †odiētes nos ꝯfudiſti — †ſaluos †feciſti. †ex †eos qui oderunt.

[Saluaſti enim nos] ideſt ſaluabis. vbi preteritum pro futuro ponit: quia tam certum eſt quaſi iam factum ſit. [de affligentibus nos] modo propter te ſcilicet ab inimicis viſibilibus et inuiſibilibus qui nos hic affligunt. [et odientes nos] id eſt in odio noſtro perſeuerantes [confudiſti]. id eſt confundes: et erubeſcere facies quando damnabunt oſtendēdo eis mala q̄ fecerunt: dāna bo

noꝛum que amiſerunt: penas eternas quibus pu-
niendi ſunt. Confuſis autem inimicis

10 **In deo laudabimur tota die: ⁊ in**
nomie tuo cõfitebimur in† ſclm. †ſecula.

¶ [In] te [deo laudabimur] nõ arrogãtes de glo-
ria/q: tu es laus ⁊ gloꝛia noſtra [tota die]. i. in per
petuitate q̄ non eſt interpollata noctibꝰ / ſed to-
ta eſt dies. Tunc enĩ erit vnꝰ dies cui nũc ſuccedit
nox: vna eternitas tunc erit laus vniuſcuiuſq; a deo
[et in nomine tuo]. i. ad honoꝛẽ nominis tui. [con
fitebimur] tibi ꝯfeſſione laudis [in ſclm]. i. ſemꝑ ⁊
ſine fine. hoc eſt laudabimus te qui es gloꝛia nr̃a:
laudabimus ergo ⁊ laudabimur nos in te: ⁊ tu in
nobis. Ita ergo feciſti antiquis in pꝛeterito: ⁊ ita
facies nobis in futuro.

11 **Nunc autem repuliſti et confudi**
ſti nos: et non egredieris deus in
virtutibus noſtris.

¶ [Nũc autẽ] in hoc tp̄e meo [repuliſti nos]. i. vi
deris repuliſſe ꝑ hoc ꝙ ꝑmittis nos affligi [⁊ cõfu
diſti nos] in facie iniquoꝛũ q̇bus hic habemur op
pꝛobꝛio tãq̄ fruſtra in te ſperauerimus [⁊ nõ egre
dieris] vlterius o [deꝰ] euidẽter. i. nõ videris egre
di manifeſtꝰ: ⁊ apparere [in virtutibus nr̃is] oſtẽ
dendo tuã pꝛeſentiã in virtute ⁊ foꝛtitudie nr̃a cõ
tra hoſtes ſicut olĩ patribꝰ faciebas: in hoc tp̄e ad
exercitationẽ repellimur/ ⁊ ꝯfundimur vt ĩ eternũ
gloꝛificemur: nũc nõ egredieris in virtitibꝰ nr̃is vt
nos in poſterũ perpetua virtute coꝛroboꝛes:

12 **Auertiſti† nos retroꝛſum † poſt**
inimicos noſtros: et qui oderũt
nos diripiebant ſibi.
†auũt †pꝛe inimicis noſtris.

¶ [Auertiſti]. i. auerti permiſiſti [nos retroꝛſum
poſt inimicos nr̃os] vt nos victos poſt ſe trahant:
vt illi ſint ante: nos retro. vt illi victoꝛes: nos victi
deputemur. [⁊ q̇ oderũt nos diripiebant] nos tan
q̄ in pꝛedam [ſibi] alios trahentes: alios flagellã-
tes: alios in carcerem mittẽtes: alios occidentes
alios diuerſis toꝛmentis vexantes. Hoc contra il
los qui de clauſtro reuertuntur ad ſeculum: quos
demones faciunt ſibi pꝛedam.

13 **Dediſti nos tanq̄ʒ oues eſcaruʒ:**
et in† gentibꝰ diſperſiſti nos.
†nationibus

¶ [Dediſti nos] pſecutoꝛibꝰ ad interficiendũ vel
feris ad voꝛandũ hoc eſt viliter occidi ꝑmiſiſti [tã-
q̄ oues eſcarũ] q̄ interficiũtur vt ab hominibꝰ vel
lupis deuoꝛent̃. [⁊ ĩ gẽtibꝰ diſꝑſiſti nos]. i. diſꝑgi
permiſiſti ꝑ captiuitatẽ ⁊ vẽditionẽ vt nos in ſer
uitutẽ redigerẽt: ⁊ ad tp̄s domiarent̃ nr̃i. In gẽ-
tibꝰ etiã diſperſi ſunt qñ Petrus rome crucifigi-
tur: ⁊ Thomas in india moꝛit̃: ⁊ innumeri marty-
res per innumera loca occiduntur.

14 **Vendidiſti populum tuũ ſine pꝛe**
cio: ⁊ non fuit multitudo in† com
mutationibus eoꝛum.
†ſubſtationibus.

¶ [Vẽdidiſti]. i. vẽdi: ⁊ in moꝛtẽ tradi permiſiſti
[pplm tuũ ſine pꝛecio]. i. ſine cõpẽſatione ⁊ lucro.
Quaſi ſine pꝛecio ppls ſctoꝛũ martyrũ vẽdebat̃
qñ tam pꝛecioſus ſanguis fundebat̃: ⁊ exemplo
eoꝛũ nullus ad redẽptionẽ ⁊ ſalutẽ cõuertebat̃ qñ
occidebantur ⁊ neminem lucrabantur: ⁊ ſi aliqui
erant qui conuerterentur ad cõparationẽ marty
rum pauci erãt: ⁊ hoc eſt quod ſubdit [⁊ non fuit
multitudo in cõmutationibus eoꝛũ] ſcʒ martyruʒ
ideſt pauci ꝓ eis acquirebant̃: q: martyres occi-
debantur: ⁊ pauci de occidentibꝰ ꝯuertebant̃. In
ſuper pꝛeter dura etiam turpia patimur: nam

15 **Poſuiſti nos † oppꝛobꝛiũ vicinis**
noſtris: ſubſannationẽ ⁊ deriſum
his qui ſunt in circuitu noſtro.
†in

¶ [Poſuiſti nos oppꝛobꝛium vicinis nr̃is] circa
nos exiſtentibus. Grauis eſt afflictio que a vici-
nis ingerit̃: q: nõ trãſitoꝛie dicit̃ nec cito finit̃. Vl'
[vicinis nr̃is]. i. ad fidẽ appꝛopinquãtibus: ⁊ veni-
re volẽtibꝰ qui vidẽtes moꝛtẽ noſtrã ita pꝛobꝛoſaʒ
retrahebãt ſe a fide ⁊ poſuiſti nos [ſubſannationẽ]
naſo [⁊ deriſum] oꝛe [his q̇ in circuitu noſtro ſunt
⁊ nobiſcũ nõ ſunt: ⁊ tñ ſubſannãt ⁊ deridẽt nos vł
qui nos circumdant vt capiant ⁊ occidant.
Afflictio grauis ẽ que a vicino igeritur.

16 **Poſuiſti nos in ſimilitudineʒ †**
gentibus: commotionem capitis
in populis.
†in nationibus

¶ [Poſuiſti nos in ſimilitudinẽ] ⁊ exemplũ [gen
tibus] vt cũ alicui maledictum inferre vel malum
contingere velint: de nobis foꝛmã maledictionis
ſumant: ⁊ nos in exemplum pꝛoponãt nr̃am miſe-
riam ſibi impꝛecãdo dicẽtes ſic pereas vt Lauren
tius ⁊ hmõi: ⁊ expoſuiſti nos [cõmotioneʒ capitis
in populis] ad inſultanduʒ nobis vt videntes nos
continue cum deriſione ⁊ indignatione mouendo
capita inſultent nobis ſicut et chꝛiſto inſultaue-
runt mouentes capita ſua.

17 **Tota die verecundia mea cõtra**
me eſt: et confuſio † faciei mee † co
operuit me.
†vultus mei. †operuit.

¶ [Tota die]. i. aſſidue [verecundia mea] ſeu pu-
doꝛ ⁊ erubeſcentia tantoꝝ oppꝛobꝛioꝛũ [cõtra me
eſt]. i. coꝛã me ⁊ ante ꝯſpectũ meũ [⁊ ꝯfuſio] ſeu ru
boꝛ ⁊ ignominia [faciei mee] q: in facie maxie appꝫ
verecũdia ⁊ ꝯfuſio [cooperuit me]. i. ex omni ꝑte
mihi occurrit: tãq̄ eſſeʒ ea optꝰ. Per hoc ei ꝙ di-
cit me: nõ faciẽ/ nõ ſolũ faciei ſʒ ẽt totiꝰ coꝛpis in-
dicauit hoꝛroꝛẽ. Et hec ꝯfuſio ꝓcedit ⁊ venit mihi

18 **A voce expꝛobꝛãtis ⁊ obloquẽtis**
a facie inimici et perſequentis.

¶ [A voce expꝛobꝛantis]. ideſt inſultantis et in
faciem maledicentis aperte. [et obloquentis. id-
eſt doloſe moꝛdentis ⁊ in abſentia detrahentis oc-

culte[a facie].i.a pꝛeſentia ⁊ inſtantia [inimici]in
voluntate ⁊ odio habentis coꝛde.[⁊ perſequētis]
in actu ⁊ opere.q.d.aduerſarij mei perſequuntur
me oꝛe coꝛde ⁊ opere.

†et oblitī nō 19 **Hec omnia venerūt ſuper nos †
nec obliti ſumus te: ⁊ inique non
egimus in teſtamento tuo.**

[Hec]pꝛedicta[oia]valde grauia ſimul [vene-
runt ſuper nos]⁊ amoꝛe tui ea toleramꝰ[nec obliti
ſumus te]dimittēdo cultū tuū tāφ obliti eſſemꝰ
tui[et iniq̄ nō egimꝰ in teſtamēto tuo].i.ī lege:mā
data eius tranſgrediēdo.vel fidem tuā quā in ba-
ptiſmo pacti ſumꝰ abnegando.q.d.inter tot ad-
uerſa ſm pꝛecepta tua nos habuimꝰ nec fide nec
operatione a te receſſimꝰ.Magna hic martyꝛum
cōſtantia ⁊ perfectio cōmendatur.Sꝫ nos ſi vel le-
ue verbū iniurie audimꝰ moꝝ ad iracūdiā inarde-
ſcimus:vindictā ſi poſſumus exquirimus:ſi non
Odiū venenū eſt diaboli. poſſumus odiū in coꝛde qđ eſt venenū diaboli poꝛ
tamus.Obliuiſſimur deū:obliuiſcimur charita-
tem ⁊ patientiā inique agimus in teſtamento dei
mādatoꝛā eiꝰ pūaricatoꝛes facti.Ad hoc igitur ſcri
pta legimus vt quanta p amoꝛe dei martyres ſan
cti ꝑtulerūt vigilāter attendamꝰ:attēdentes no-
ſtrā fragilitatē ⁊ impatientiā deploꝛemꝰ.⁊ coꝛri-
gamus.Sed adhuc quid dicant audiamus.

†de 20 **Et nō receſſit retro coꝛ nr̄ꝫ: et de
clinaſti ſemitas nr̄as † a via tua.**

[Et non receſſit retro coꝛ nr̄m] bona deſerēdo
et ad mala declinando.vel de bonitate tua deſpe
rando ſed ſemꝑ ad ea que ante ſunt nos extendi-
mus ad pꝛomiſſuꝫ brauiuꝫ feſtinātes[et]dū ſic tri
bulamur[declinaſti]ideſt declinare feciſti:qꝛ deri-
uaſti ⁊ tuliſti[ſemitas noſtras].ſ.carnaliū cogita
tionū:deſiderioꝛū voluptatū ⁊ ꝓſperitatū[a via
tua]arcta ⁊ anguſta.⁊ oſtēdiſti nobis viā tuam ſe
quēdā q̄ ducit ad vitā.Cōmendatio diuine gratie
eſt.Quiſq̄s viā dn̄i ingreditur ne tāφ de iuſticia ſua
gloꝛietur:pꝛeteritas vias ſuas ad memoꝛiā debet re
ducere ⁊ pēſare de quātis ꝯcupiſcētijs ⁊ deſiderijs
malis:de quantis voluptatibus et negligentijs:
per gratiam ſuam liberauerit eū miſericoꝛs deus.
In hoc autem et ideo declinaſti

†de 21 **Quoniam humiliaſti nos † in lo-
†infirmitatis. co † afflictiōis:et † cooperuit nos
†oꝑuit. vmbꝛa moꝛtis.**

[Quoniā humiliaſti nos in loco afflictionis].i.
in hoc mundo vbi affligimur ꝑpter te:qui eſt lo-
cus afflictionis ac vallis ploꝛationis ⁊ miſerie non
leticie:ſed mali vtūtur mūdo pꝛo paradiſo:⁊ pere
grinatione terre pꝛo habitatiōe patrie.Quia hu
miliauit nos deus affligendo ideo declinauit nos
a ſupbia nr̄a quatenꝰ humiliati ſemitas noſtras
relinqueremꝰ ⁊ ſequeremur vias dn̄i.etiam ex illa
humiliatione[cooperuit nos].i.vndiq̄ tanφ ope-
rimento circūdedit[vmbꝛa moꝛtis] nō vera moꝛs
ſed vmbꝛa.Nō moꝛs anime:ſꝫ moꝛs carnis.Vm-
bꝛa moꝛtis:carnalis moꝛtalitas.vera moꝛs dāna-
tio:cū diabolo.Vel[vmbꝛa].i.timoꝛ[moꝛtis]quia
cauſatur a moꝛte ſicut vmbꝛa a coꝛpoꝛe.Sed pꝛo-
pter hec omnia mala non ſumus obliti te.quia

22 **Si obliti ſumus nomen dei no-
ſtri:et ſi expandimus manus no
ſtras ad deum alienum.**

[Si obliti ſumꝰ nomē].i.honoꝛificētiā[dei nr̄i]
vt ab eiꝰ fide ⁊ cultu tāφ eiꝰ obliti recederemus
[et ſi expādimꝰ manꝰ noſtras].ſ.ꝑ modū oꝛātiuꝫ
vel offerētiū[ad deū alienū]venerādū ⁊ colēdū.q̄
neq̄ nos creauit neq̄ bonū nobis fecit:⁊ ſi ſumꝰ
ydolatre.Et nō ſolū idola ſꝫ ēt vitia ꝑ hec pn̄t in Deus quorūdaꝫ eſt
telligi quorūdā eñ deꝰ vēter eſt ⁊ auaricia:q̄ eſt ydo venter et
loꝛū ſeruitꝰ.⁊ cetera hmōi.Expādit etiā manꝰ ad auaricia
deū alienū:qui operatur ob fauoꝛē humanum.

23 **Nōne deus requirit iſta:ipſe eñ
nouit † abſcondita coꝛdis.** †occulta

[Nōne deus requiret]⁊ exiget[iſta].ſ.ita ma-
nifeſta in diſtricto examine ⁊ iuſto iudicio ad pu-
niendū ea.q.d.vtiq̄ ſic.nā ⁊ occulta requiret.vn-
de ſequitur[ipſe enim nouit abſcōdita].i.occulta et
cogitatiōes[coꝛdis]quo ſcꝫ coꝛde magis religio ge
ritur φ deuotione coꝛpoꝛis.⁊ ideo ſolus poteſt iu
dicare non ſolum de manifeſtis ſed etiam de occul
tis pꝛopter quod non requiret a nobis.ipſe enim
teſtis eſt conſcientie noſtre:et nouit quia nō obli
ti ſumus eum:quod ex hoc apparet

24 **Quoniam pꝛopter te moꝛtifica- †depu-
mur tota die: † eſtimati ſumus † tati.
ſicut oues occiſionis.** †velut.

[Quū pꝛopter te]o deꝰ ⁊ tuā dilectionem[moꝛ
tificamur].i.diuerſis tribulationibꝰ oppꝛimimur
[tota die].i.inceſſanter ⁊ aſſidue[eſtimati]⁊ repu
tati[ſumus]ab hominibus[ſicut oues occiſionis]
ſcꝫ non fetoſe ad occidendū deputate:qꝛ nō repu
tamur ydonei niſi ad occiſionē:⁊ occidimur ſine ali
qua reluctatione.Scī viri moꝛtificātur ſanguinē
ſuum pꝛo xp̄o fundendo.pꝛoximis cōpatiēdo.car
nem macerando vitia reſecando.culpas lachꝛimis
lauando.⁊ hoc tota die/quia tota vita ſanctoꝛum
martyriuꝫ eſt.Igitur qꝛ pꝛopter te iſta patimur.

25 **Exurge quare obdoꝛmis domīe:
exurge et ne repellas † in finem.** †vſq̄

[Exurge]gerēdo curā tuoꝝ ⁊ ferēdo opē[quare
obdoꝛmis dn̄e].i.videris negligere.Quaſi doꝛmit
dn̄s q̄ſi diſſimulādo nō liberat.excitatur depꝛecatio
nibꝰ ⁊ laboꝛātes adiuuat.Querit aūt q̄re obdoꝛ-
mit qꝛ incertū ē vtrū hoc ſit ex ira an ex mia:vtrū
eū velit ad tp̄s ꝓbare ⁊ coꝛrigere an ex toto relinq̄
re.⁊ id oꝛat.d.[exurge]tāφ vigilās[et]ſi hic ad tē
pus repellis[ne repellas]nos[in finē]⁊ cōſumptio
nē.i.omnino ⁊ ex toto.Si vis vt tribulemur ⁊ tē-
temur:ne ſinas vt frangamur ⁊ pereamus.

26 **Quare faciē tuā auertis: obliuiſce ris † inopie nr̄e τ tribulatiōis nr̄e.**

† inopiā nr̄am et tribulatiōnē noſtram.

¶ [Quare faciē tuā] τ grē tue pſentiā [auertis] et abſcōdis ac bñiuolētiā quā erga nos habes non oſtēdis. quaſi irat⁹: quaſi nō adſis: quaſi oblitus ſis noſtri [obliuiſceris inopie nr̄e] q̄ ꝓpter te re linquim⁹ terrena τ modo ſumus q̄ſi ſine ope, ſine ſolatio [τ tribulatiōis noſtre] q̄ ꝓ amore tuo tribu lamur τ non eripimur. Et ſi nos neſcimus tu ſcis quare: q2 nō niſi iuſte. vñ hoc dicere nō eſt q̄rela ſ3 ſupplicatio puri cordis pia. Et nō debes obliuiſci

27 **Quī humiliata eſt in puluere ani ma noſtra: † conglutinatus eſt in terra venter noſter.**

† adheſit.

¶ [Quī humiliata eſt in puluere] ſupra nos in ſi gnū pnie ſparſo [aīa nr̄a] recordatiōe pctō₄. i. hoc eſt ad pniam cōpūcti ſum⁹: aīam peccato₄ memo ria cruciādo: ſm̄ morē penitētiū τ ad modū tribu lato₄ cineres ſup capita ſua ponētiū [cōglutinat⁹ eſt in terra] .i. adheſit terre [vēter noſter] in eadē pnia tota corpis effuſiōe extēſus vt ſit ꝓſtrat⁹ to to corpe tēſis: hoc aūt dicēdo ſummā hūilitatem oſtēdit. Qui eīm genua terre affigit h3 quo plus hūilieť: qui vero terre proſterniť nō h3 vltra quo humilieť. q.d. nimiū humiliati ſum⁹: vltra q̄ hūi liemur nō habem⁹: iā ꝑuenit vſq3 ad ſummū hūi liatio: veniat: τ aſſit tua miſeratio. Jō cōcludit.

Genuflexio h3 q̄ plus humilietur

28 **Exurge dñe adiuua nos: et redi me nos propter nomen tuum.**

¶ [Exurge dñe] τ ne diſſimules ſicut dormiēs [ad iuua nos] laborātes [τ redime] .i. libera [nos] tātis malis oppſſos adiuua in bonis libera a malis: et hoc nō ꝓpter meritū nr̄m ſ3 gratis ꝓpter nomen tuū dilatādū τ glorificādū: vt cognoſcaris τ laude ris ab oīb⁹ qui es de⁹ in ſecula bñdictus. Oro

Exurge domine in auxiliū nr̄m τ erue nos ab opprobrijs vitiorum τ q̄ coram patri bus noſtris inimicarū gentium regna vi ciſti/a perſequentibus inimicis vultus tui illumi natione nos eripe. Per dominum.

¶ Pſalm⁹ de nuptijs xp̄i τ eccle ſie ac de ipſi⁹ Chriſti ſpōſi τ eccle ſie ſue ſpōſe multiplici laude τ cō mendatione. Pſalmus. xliiij.

ERuctauit cor meū ver bum bonū: dico ego ope ra mea regi.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finē pro hiſq̄ cōmutabunť filijs Chore ad intellectū cātícū pro dilecto. Hoc eſt cātícū iſtud q2 hec eſt exultatio ꝓ eternis: ten dens in finē. i. in cōſūmatiōem: habitū ꝓ his q̄ cō mutabunť. i. ꝓ cōmuttādis in melius τ ꝓ dilecto patris. i. xp̄o cōmutante ſc3 ꝓ ſponſa τ ſponſo: q2 eſt pro laude vtriuſq3: ſcribiť filijs chore. i. xp̄i et imitatorib⁹ paſſionū crucifixi. ad intellectū. i. vt intelligant τ venerenť myſteriū tāti decoris τ gra tie ſc3 cōiūctiōis xp̄i τ eccl̄ie. Hec ergo eccl̄ia que in pcedēti pſalmo tāta pati deſcribiť in hoc pſal mo laudib⁹ extolliť τ pro ipſa xp̄s cōmendať vt in tellecta eminētia xp̄i oēm maculā τ rugā deponat τ per ornatū virtutū dignā ſe tāti ſpōſi amplexib⁹ exhibeat: vñ pmittiť ꝓ his qui cōmutabunť: τ ſe quitur pro dilecto. ¶ Materia: nuptie xp̄i τ eccle ſie, ſponſi: τ ſpōſe: regis τ plebis. ¶ Intētio mone re ad laudem ſpōſi τ ſponſe τ fideles exhortari vt taliter viuere ſtudeāt quatenus ſe vni viro ſc3 xp̄o virginē caſtā exhibeāt vt in nuptijs a dextris ſpō ſi ſui ſedeāt. ¶ Sn̄ia in generali: ꝓpheta ſpū ſan cto replet⁹ τ celeſtib⁹ epulis ſaginat⁹ in iſto pſal mo pconia dei ſe eructaturū ꝓmittit: τ xp̄m ſpō ſum τ eccleſiam ſuā ſpōſa3 a multis laudat τ ma gnificat. ¶ Sn̄ia in ſpāli: ꝓpheta ergo quaſi ad has nuptias itromitti deſiderās vt ſibi aperiatur ſe velle ſpōſo cātare dicit. [Eructauit] q̄ſi de pleno τ plenitudine diuine grē ſpūalis [cor meū] qđ con cipit verba. i. mēs mea int⁹ plena grā. [verbū bo num] hymnū deo ſc3 carmē qđ dictur⁹ ſum. τ exp mens ad cui⁹ honorē eructat verbu3 ſubdit [dico ego] .i. dicere τ cātare geſtio [opa mea] .i. dicta3 mia τ carmia mea. ſ. hūc pſalmū de laudib⁹ cōpoſitu3 [regi] regu3 ieſu chriſto q2 ex eo habeo. i. ad chriſti τ ſimiliter eccleſie ſue ſpōſe laudē τ cōmendatio nem dicā hoc epitalamiū. i. laudem thalami τ car men nuptiale. Tunc pdicator opera ſua regi dicit quando fructū predicatiōis deo attribuit. Et ne eum aliquid a ſe putares dicere ſubiungit.

Epithalamium quid eſt.

2 **Lingua mea calamus ſcribe: velo citer ſcribentis.**

¶ [Lingua mea] in faciēdo τ ꝓnūciādo hoc car men: fuit [calam⁹] τ penna ſeu ſtil⁹ τ graphiū [ſcri be] .i. ſcriptoris [velociť ſcribētis] .i. ſpūs ſancti q̄ in docēdo nō indiget iteruallo: q2 dixit τ facta ſunt velociť ēt ſe dicit ſcribere q2 q̄ dicit τ ſcribit/cito vētura nouit. Spūs ſctūs eſt q̄ſi ſcriba a quo lin gua q̄ſi calam⁹ regiť dñe ei⁹ miniſterio ſpūs loquiť Calamo linguā ſuā ꝯparat: vt ꝑ hoc itelligať ſcri pſiſſe q̄ dicit. Deide ſicut ꝓmiſerat laudes regis ſponſi decantat τ conuertens ſe ad chriſtum pri mo laudat eum a. forma τ eloquentia. d.

Spirit⁹ ſanctus eſt quaſi ſcriba.

3 **Specioſ⁹ forma pre filijs hoī3 dif fuſa eſt gratia i labijs tuis: ꝓpter ea benedixit te deus in eternum.**

¶ [Specioſ⁹ es] [forma p̄ filijs hoī3] fuit eīm ſpe cioſiſſim⁹ vtpote virtute ſpūs ſancti q̄ deficere in ope ſuo nō potuit de vgine nat⁹. Uł' ſo ſpecioſus q2 ſol⁹ imunis a pctō qđ ſūma τ vera eſt pulchritu do. τ q2 nō ſolū hō ſ3 cū hōie etiā fili⁹ dei [diffuſa eſt gratia] .ſ. eloquentie fructuoſe [in labijs tuis] q2 mirabantur oēs de verbis gratie q̄ pcedebant

de ore eius. Uel quia eſt verbũ grẽ ⁊ recõciliationis mũdus accepit: nã pniam in remiſſionẽ peccatoꝝ pdicauit [ppterea] ⁊ ppter hãc grãm p te mũdo datã [bñdixit te] hoiem [deus] pater [in eternum] nõ ad tps dãdo tibi nomẽ qd eſt ſup oẽ nomen ⁊ regnũ cuius nõ erit finis. Uel q: hic⁊ in futuro ſp benedicetur xps. Deinde laudat eum a poteſtate ⁊ foꝛtitudine.d. Et tu talis rex.

†gladiũ tuũ circa. 4 Accingere † gladio tuo ſuper femur tuum potentiſſime.

Ephe.vi ¶ [Accingere] ad pugnãdũ [gladio tuo] ſpũali.ſ. verbo dei.i. euãgelio. De quo apl's ait: ⁊ gladiũ ſpũs qd eſt verbũ dei [ſup femur tuũ].i. ſup carnẽ ſiue coꝛpus. Accinxit enĩ gladiũ ſup femur ſuum q: in carne aſſumpta pdicauit euãgeliũ quo pcidit vitia ⁊ erroꝛes circa fidẽ ⁊ moꝛes male coherẽtia ſepauit ⁊ inimicos pſtrauit: ac mũdũ debellauit: ⁊ hoc [potẽtiſſime].i. foꝛtiter ⁊ viril'r vtere verbo pdicationis tue: nõ ſegniter neqꝫ leuiter: pdicauit enĩ quaſi poteſtatẽ hñs: ⁊ veritatem pdicationis confirmauit miraculis.

†et 5 Specie tua ⁊ pulchꝛitudine tua: † intẽde pſpere pcede et regna.

¶ [Specie tua] qtũ ad moꝛtalitatẽ [⁊ pulchꝛitudine tua] qtũ ad diuinitatẽ decoꝛẽ: et accinge ⁊ accinctus [intẽde] ⁊ intẽtus ſis ne remiſſe agas ſed potius [pſpere].i. ad pſperitatẽ eccl'ie liberans hoies gentes [pcede] p viã hui⁹ vite regnũ dei pdicãdo ⁊ ꝯ diabolũ pugnãdo [⁊] ſic toti⁹ mũdi impio pcioſo ſanguine tuo redẽpto ac diabolo ſupato [regna] nũc in eccleſia militãte ⁊ eternal'r in triũphante. Regna in fide hoim tuã potẽtiam oñdẽdo: ⁊ eos regendo qui ſemp regnaſti ab eterno. Regna inqꝫ ⁊ hoc

6 Propter veritatem ⁊ manſuetudinem et iuſticiam: ⁊ deducet te mirabiliter dextera tua.

¶ [Propter veritatẽ ⁊ mãſuetudinẽ ⁊ iuſticiã] i. qꝛ es verus p te ⁊ p tuos veritatẽ docẽdo: ⁊ mãſuetus malos ferẽdo: ⁊ iuſtus vite iuſticiã oñdendo q̃ oĩa decẽt regẽ. Ueritatẽ qppe exequẽs mãſuetudinẽ cũ iuſticia ꝯſeruauit: vt nec iuſticiã in mãſuetudine nec mãſuetudinẽ in iuſticia amitteret [⁊ deducet te] inoffenſe p curſus toti⁹ vite [mirabiliter] q: oẽs mirabunt. vl' q: mirabilia facies [dextera tua].i. foꝛtitudo virtus ⁊ potentia tua ſ. deitas/cuius oꝛganum fuit humanitas: et ideo in oĩbus mouebatur ſm motum deitatis. Et

†po tentiſſime †coꝛde 7 Sagitte tue acute: † ppli ſub te cadẽt in † coꝛda inimicoꝝ regis.

¶ [Sagitte tue].i. verba pdicationis tue ex oꝛe tuo ⁊ aploꝝ emiſſa ſunt [acute] q: coꝛdis interioꝛa penetrãt: ⁊ ſic verba dei vocant ſagitte q: occulte hoies alliciũt: ⁊ gladi⁹ q: manifeſta ratione hoies deo adherere faciũt ⁊ p eas ſagittas vulnerati [ppli inimicoꝝ] q ſũt de numero inimicoꝝ [regis].i. tui q es rex magnus. hoc eſt multi de inimicis tuis [ſub te cadẽt].i. ſupponẽt ſe tibi et obedient. ⁊ hoc [in coꝛde].i. ex rõne ⁊ volũtate vbi ſe erigebant contra xpm ibi humiliabuntur aſi eũ vt de inimicis ſint amici. Deinde laudat eũ a dignitate regali ⁊ iudicio.d.

Dei verba ſagitte vocãt

8 Sedes tua deus in † ſeculũ ſeculi virga directiõis virga regni tui. †ſecula ſeculoꝛũ.

¶ [Sedes tua].i. regni tui hoc eſt regalis ⁊ iudiciaria tua ptãs in qua regnas ⁊ iudicas o [de⁹].i. xpe q es dei fili⁹ eſt [in ſeculũ ſeculi].i. eterna: ⁊ qcquid ꝯſtituis nõ mutat [⁊ vga regni tui].i. ſceptꝛ ac gubernatio ⁊ coꝛrectio tua eſt [vga directiõis] ⁊ rl'a diuine eqtatis q̃ ẽe recta eſt ⁊ nũqꝫ curuat. hec iuſtos regit: iniquos pcutit: ⁊ diſtoꝛtos dirigit. Nemo ergo ſibi multũ de mia xpi blãdiat q: vga directiõis.i. iuſticia eſt ei. Si alios regit alios ꝯterit. Sic dilige miſericoꝛdẽ vt vel'is ẽe veracẽ. Et bene dico virgam tuam eſſe directionis. q:

9 Dilexiſti iuſticiam ⁊ odiſti iniquitatem: propterea vnxit te de⁹ de⁹ tuus oleo † leticie pre † conſoꝛtibus tuis. †exultationis. †participibus.

¶ [Dilexiſti iuſticiã] ⁊ in te ⁊ in alijs ⁊ in tm̃ qd [⁊ odiſti iniqtatẽ] nõ hoies: aliter pfecte nõ diligitur iuſticia niſi odiat iniqtas: ⁊ vt talis poſſes ẽe [ppterea vnxit te] ſpirital'r ſm hoiez in regẽ ⁊ ſacerdotẽ o [deus] fili [deus tuus].i. tibi ꝯſubſtãtialis.ſ. pater [oleo leticie].i. ſpũ ſancto q leticiã preſtat aie [pꝛ ꝯſoꝛtibus tuis].i. pluſqꝫ ceteros hoies quoꝝ moꝛtalitatis factus es pticeps vt eos tue imoꝛtalitatis ⁊ regni faceres tecum eſſe cõſoꝛtes: q: ceteris datus eſt ſpũſſanctus p partes: in ipſo vero fuit oĩs plenitudo diuinitatis coꝛpoꝛaliter. Deinde laudat eum ab oꝛnatu.d. Odiẽdo iniqtatẽ diligit iuſticia.

10 Myrra et gutta et caſſia a veſtimentis tuis a domib⁹ eburneis: ex quibus delectauerũt te filie regum in honoꝛe tuo.

¶ [Myrra ⁊ gutta ⁊ caſſia] p has ſpẽs aromaticas ſignificãtur virtutes fideliũ ſpirantes bonũ odoꝛẽ alijs p bonã famã ⁊ exemplũ. Uñ myrra q̃ amara eſt ⁊ arcet vermes a c ſeruat a putredine. ſ. moꝛtificatio carnis q̃ amara eſt ⁊ pellit vermes maloꝝ deſiderioꝝ ac ſeruat a putredine vitioꝝ: ⁊ gut ta q̃ ⁊ armoniaca d: ⁊ pellit inflaturas et tumoꝛes.ſ. humilitas q̃ pellit inflationem ⁊ omnem tumoꝛem ſuperbie. Et caſſia que ⁊ fiſtula d: ⁊ naſcitur in aquoſis locis ⁊ creſcit in immenſum.ſ. fides que in baptiſmo naſcitur et creſcit in iuſtis multum. He ergo virtutes fluunt ⁊ pꝛocedunt [a veſtimentis tuis] ſcilicet [a domibus eburneis].i. a ſanctis tuis qui dicuntur veſtimenta tua q: oꝛnant te vita et doctrina. Domus (q: in eis habi- Caſſia fiſtula d:. Sci veſtimenta dei dicuntur

tas)eburnee ꝓpter ꝯſtantiã ꝛ infirmitatẽ ac vir
tutum luciditatẽ ꝛ vite puritatẽ[ex qbus]virtu
tibus[filie regũ].i.eccleſie ſingule quas ꝑ orbem
apli ꝛ ſancti ſe ꝛ alios in virtutibus regẽtes fon
te baptiſmatis genuerũt ꝛ rexerũt[delectauerũt
te].i.delectabiles ꝛ amabiles tibi ſunt facte eo ꝙ
ipſis virtutibus fragrãt nitẽt ꝛ placẽt:ꝛ hoc[i ho
nore]nõ ſuo ſed[tuo].i.ad tui honorẽ ꝛ gloriaꝫ: qꝛ
nõ qſierũt honorẽ ſuũ ſed tuũ.Ex his oib⁹ facta ẽ
vna ſponſa regi:vna regina a qua euꝫ commẽdat
ꝛ poſt ſponſi deſcriptionem ipſam ſponſam deſcri
bit.dicens

11 Aſtitit regina a dextris tuis in
†circum amicta. veſtitu deaurato:†circũdata va
rietate.

¶[Aſtitit]parata ſeruire[regina].ſ.catholica ec
cleſia xpi regis ſpõſa q̃ ſub xp̃o rege bene regit fi
lios ſuos[a dextris tuis]et non a ſiniſtris : qꝛ ſꝑ ei
placita ꝛ nũꝙ̃ ꝯtraria opaꝛ.iõ ſeqtur[in veſtitu]
opeꝝ bonoꝝ[deaurato]nõ aureo ne ſola ſit chari
Charitas in auro intelligitur tas ſꝫ aſſint cetera q̃ charitas ornat.In auro eñ
intelligiꝛ charitas qđ vero aureũ eſt totũ de au
roeſt:qđ aũt deauratũ eſt auꝝ hꝫ ꝛ aliud eſt[cir
cũdata varietate]populoꝝ:perſonaꝝ:ſtatuũ;offi
cioꝝ:graduũ:linguaꝝ:meritoꝝ ꝛ donoꝝ.Hãc rep̃
ſentat eccleſia in veſtimentis nunc ſic nunc aliter
coloratis ꝛ in cãtibus ꝛ cantuũ vocibus diuerſis.
Deinde alloquitur ꝓpheta reginã tanꝙ̃ vn⁹ de
patribus eius.i.de aplis.d.Ergo vt ad hui⁹ ſpon
ſi thalamum valeas peruenire.

12 Audi filia et vide et inclina aurẽ
tuam:ꝛ obliuiſcere populum tuũ
ꝛ domũ patris tui.

¶[Audi]intus.ſ.credẽdo o regina[filia] mea.i.
mea p̃dicatione genita:xp̃m in euãgelio loq̃ntẽ ꝛ
docentem[ꝛ vide]eius doctrinã intelligẽdo ꝛ vitã
ꝯſiderãdo[ꝛ inclina aurẽ tuã]ad obediẽdũ humi
liter:ꝛ imitandũ.ſ.in ope ea q̃ docet replendo[et
obliuiſcere pplm tuũ]vñ veniſti.ſ. vitia ꝑpetrata
ꝑ q̃ regi babylonie ſeruiſti[ꝛ domũ patris tui] id
eſt cõſortiũ diaboli ꝛ ꝯuerſationeꝫ ſeu vanitates
huius mundi in quo quaſi in propria domo vſqꝫ
modo diabolus regnauit:cuius filia pro maloruꝫ
operum imitatione fuiſti.Deinde laudat eam et
primo a forma.d.

†qm̃ 13 †Et concupiſcet rex †decorẽ tuũ
ꝯcupiuit †ſpecieꝫ tuam. †quoniam ipſe eſt dñs deus tu⁹
†qꝛ ꝛ adorabunt eum.

¶[Et]tũc[cõcupiſcet rex]celeſtis.ſ.filius[deco
rem tuũ].i.te decorẽ ꝓpter pulchritudinẽ ſpũalẽ
quã ipſe fecit in te ꝛ dedit ꝑ grãm reparans in te
Eccleſie decor in duob⁹ cõſiſtit. imaginẽ ſuã.Multiplex eſt decor eccleſie q̃ in duo
bus conſiſtit.ſ.in forma vite ꝛ doctrine.Ergo de
bes libẽter audire q̃ p̃cepta ſunt tibi[qm̃]ille qui
cõcupiſcit te nõ ſolũ eſt rex ꝛ ſpõſus tu⁹ ſed[ipſe
eſt dñs deus tuus].i.creator ꝛ donator tui. Quic
quid habes vñ illi places ab illo habes[ꝛ adora
bunt]oẽs ppli de quibus facta es[eũ].ſ.regẽ tuũ
adoratione latrie:qꝛ ei oẽ genu flectetur.

14 †Et filie tyri in muneribus: vul †nõ hꝫ ꝛ
tum tuum deprecabuntur †oĩs †non hꝫ omnes
diuites plebis.

¶[Et]nõ tm̃ iudei ſed ẽt[filie tyri].i.gẽtiũ hoc
eſt gẽtes a ꝑte totũ ſignificãs.Per tyꝝ eñ vici
nã iudee vbi ꝓphetia erat gẽtes in xp̃m creditu
ras ſignificabat quã p̃cipue noiat:qꝛ ciuitas no
bilis ꝛ famoſa erat:veniẽt ad regẽ tuũ[in muneri
bus]ſe ꝛ ſua xp̃o deuote offerẽdo ip̃mqꝫ adoran
do ꝛ elemoſynas faciẽdo[vultũ tuũ tuũ]ꝛ p̃ſtiaꝫ
o regina[deprecabuntur]ꝛ ꝑtẽt a deo.i.deuote
p̃cabũtur deum vt det eis poſſe ꝑuenire ad tuuꝫ
vultũ.i.p̃ntiã ꝛ ꝯformitatẽ tuã ne extra nidũ ec
cleſie poſiti faciãt opa ſua ſed in vultu ꝛ cõſpectu
ſpõſe.i.in vnitate eccleſie:aliter eñ nõ ꝓdeſſent
[oẽs diuites plebis].i.oĩmodi diuites ſiue ſint lo
cupletes ſiue nobiles ſiue ſapiẽtes ſiue potentes
ꝛ hmõi.Deinde laudat eum a gloria dicens.

15 Omnis gloria ei⁹ filie regis †ab
intus in fimbrijs aureis: circun
amicta †varietatibus. †itriſec⁹ †varieta te.

¶[Ois gloria eius].ſ.]filie regis]q̃ iã dicebaꝛ re
gina.i.eccleſie:eſt[ab intus].i.ꝯſiſtit in ornatu in
teriori.ſ.in puritate ꝯſcie ꝛ nõ in oſtẽſione iactã
tie.nec in magno apparatu exteriori in quo ſyna
goga gloriabaꝛ.Vñ Paul⁹ ait.Glia nr̃a hec ẽ
teſtimoniũ ꝯſcie nr̃e.Gloria aie fidelis eſt de in ij.Coꝝ.i
terioribus bonis:glia aũt maloꝝ eſt de his q̃ fo
ris ſunt vt de pulchritudine:fortitudine :grãe: di
gnitatibus:diuitijs ꝛ hmõi.Et lꝫ eius glia ſit in
tus in ꝯſcia tñ eſt ẽt[in fimbrijs aureis].i.in hone
ſtate ꝯuerſatiõis ꝛ in opibus bonis:q̃ bñ ꝑ fim
brias intelligunꝛ qꝛ patẽt ſicut fimbrie ꝛ puriſſi
me ſicut auꝝ opꝫ eſſe[circũamicta].i.ornata[va
rietatibus]ꝟtutũ:qꝛ ſingule ꝟtutes vndiqꝫ eã cir
cũdãt.Deinde laudat ambos a ſocietate.d.

16 †Adducenꝛ regi virgĩes poſt eã: †afferẽꝛ
proxime eius afferentur tibi.

¶[Adducẽtur]p̃dicatiõe ꝛ grã adiuuãte qꝛ ꝑ ſe
nequeũt venire,regi]xp̃o ad ſeruiẽdũ[virgines]ꝛ
pudice.ſ.integre ꝛ aia ꝛ corpore q̃ ſunt in primo
gradu ꝑ q̃s robuſti ꝛ fortes accipiũtur[poſt eã]
ſ.reginã.i.apoſtolicã ꝛ primitiuã eccleſiã catholi
cã gnãlẽ matrẽ fideliũ q̃ domũ patris oblita pri
ma venit ad regẽ.Et ꝯuertẽs ꝟba ad regẽ ait. ꝛ
[proxime eius]regine ꝛ ad eã ꝑtinẽtes.i.viduе ꝛ in
matrimonio ab aliena ꝯiũctiõe ꝯtinẽtes q̃ ſũt in
ſcđo gradu ꝑ quas infirmi ꝛ imbecilles deſignanꝛ.
[afferenꝛ]ꝛ portabunꝛ[tibi]o rex ꝛ ad honorem
tuum in tuũ cõſortiũ:ꝛ vere ꝓxime qꝛ prioribus
conſimiles ꝛ eas in continentia imitantes.Hec er
go omnes ꝛ virgines ꝛ proxime.

17 Afferētur in leticia ⁊ exultatiōe: adducentur in templum regis.

¶ [Afferent in leticia] virtutū [⁊ exultatiōe] grā rū ſeu in gaudio interiori ⁊ exteriori nō in triſticia peccati q: in pñti q₃ eccleſia valde letant ſancti de puritate ſue ↄſcīe ⁊ pectoris ſui pace ⁊ de hac deinde [adducent] miniſterio angelo℞ tanq̄ viui lapides [in tēplū regis] .i. in ſupnā hierlm facti p xpm regnū ⁊ ſacerdotes dei. Duce ergo grā adducent in tēplū regis: in vnitatē pfecte charitatis vbi poſſint in eternū laudare deū. Deinde laudat eos a ple oſtendens quanto incremēto eccleſia ſponſa profecerit ⁊ alloquitur eam.d.

18 Pro prīb⁹ tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſup omnem terram.

¶ [Pro patribus tuis] .i. loco aplo℞ qui te genuerūt [nati ſunt tibi filij] imitatores eo℞.ſ. epi ⁊ alij quos genuiſti: nō te ergo putes deſertā q: nō vides eos p quos nata es: nati ſunt filij ad opus tuū ⁊ de ple tua creuit tibi paternitas. Sunt eñ ⁊ hi pres tui: q: ab ipſis regeris. Vñ ſeqtur [conſtitues eos] i ſede patrū [principes] in ſpūalibus .i. plato☞ magiſtros ⁊ doctores ad regēdū populū dei [ſup oēm terrā] .i. ſup vniuerſalem eccleſiam: p omnes partes terre diffuſa₃ non in vno loco tā tū₃. Et nota q̄ ex hoc q̄d principes ſeculi ſubeſſe debent ſacerdotibus non pceſſe. Et q: ita eſt ordinata eccleſia confirmata: ideo ipſa tanq̄ grata alloquitur dominum.d.

Principes ſubſūt ſacerdotibus.

19 †Memor ero nois tui: †in omni generatione ⁊ generationem.

† me mores erunt. † dñe.

¶ [Memor ero nois tui] .i. famie ⁊ glorie tue memoriam agā ⁊ ſemp te p̄dicabo [in oi gñatione] diffuſa in oi terra [⁊] deinde [in oi gñatione] ſuccedēte.q.d. eccleſia: ſemp nomē tuū āñūciabo: gñationibus ſibi ſuccedētibus vſq₃ ad finē mundi. Vel ipſi filij nati ⁊ principes conſtituti memores erūt ſemp [nois tui dñe] q: ſuccedēdo ſemp omnes generationes perſeuerabunt.

20 Propterea ppl'i cōfitebuntur tibi in eternum: ⁊ in ſeculu₃ ſeculi.

¶ [Propterea] ē t [ppl'i] q̇ futuri ſunt videntes tantā gloriā eccleſie tue [ↄfitebunt tibi] .i. laudabūt te tāq̄ auctorē ⁊ gubernatorē [in eternū] pñtis ſeculi.i. p totā hāc vitā [⁊ in ſeculū] ſubſecutiuum huius [ſeculi] .i. in futuro vbi eſt laus eterna q̄ nūq̄ finietur. O felix apoſtolo℞ predicatio que eternam laudem dño acquiſiuit. O felices et nimium beati qui dominum laudare merebunt in ſeculum ſeculi. Oratio.

O Chriſte dñe verbū patris p quē cuncta creata ſunt ⁊ creant: cuſtodi q̄ſumus eccleſiā tuā varietate gētiū congregatam vt dum te ex ipſa credulitatis iuſticia corde puro diligimus: principatum eterni ſeculi cum patrib⁹ mereamur. Per dominum.

¶ Pſalmus de aduentu Chriſti ac conuerſione ⁊ ſaluatione gentium: necnon de liberatione ⁊ cōſolatione fidelium in perſecutione malorum. Pſalmus.xlv.

DEus noſter refugium ⁊ virtus: adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis.

¶ Auctor pſalmi propheta Dauid. ¶ Titul⁹ talis eſt. In finem filijs Chore pro archanis, pſalmus Dauid. Hoc eſt pſalmus ille Dauid pphete tendens in finem ideſt in chriſtum ſeu in perfectionē. attribuit filijs chore.i. imitatoribus crucifixi q̇ hic loquunt. habitus pro archanis.i. occultis manifeſtandis: q: agit de aduentu Chriſti q̇ multum erat occultus: ⁊ quibuſdā aduentum huiuſmodi circumſtantibus ⁊ cōſequentibus. ¶ Materia: aduentus Chriſti ac liberatio ⁊ cōſolatio fidelium in perſecutiōe malorū. ¶ Intentio omnes monere ad fidē ⁊ vt ad deū in omni tribulatione refugium meū habeāt: ⁊ de liberatione plene confidant. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo in pſona primitiue eccleſie tribulate pro beneficia que de⁹ impedit fidelibus tpe tribulationis recitat: deinde mirabilia dei opera que iter fideles operatur narrat: ⁊ ac diligenter attendēdum ⁊ per ↄſequēs ad credendum ⁊ imitandū inuitat: q: vt in precedēti pſalmo dicitur primitiuā eccleſie alie ſubſequuntur. proponunt ſe primitiui poſteris exemplum patientie vt nō deficiant ſub tribulationum pondere cum eos audiunt qui ſalutem hominum querebant tot et tanta patienter pertuliſſe. ¶ Sententia in ſpeciali: propheta ergo in Chriſti aduentu videns multas tribulationes exurgere: contra eas premittens conſolationem in perſona filiorū Chore ait. [Deus] omnium poteſtate [noſter] gratia ⁊ voluntate ſeu per fidem ⁊ confeſſionem: eſt nobis [refugiu₃] ideſt ſecuritas cōtra picula: cōtra tormenta: cōtra peccata [⁊ virtus] .i. fortitudo: quia cum ad eū fugerimus firmi erimus: vnde nihil eſt nobis timendu₃ et [adiutor] eſt [in tribulationibus] vincendis [que inuenerunt nos nimis] q: tribularemur ſupra q̄ ferre poſſet fragilitas carnis niſi iuuaremur auxilio diuinitatis. Tribulationes inuenimus qñ iam premeditatas ſuſtinemus: ipſe vero nos inueniūt quando inopinatos intercipiunt. Grauius autē feriunt tela que preuiſa non ſunt.

Tela non preuiſa grauius feriunt.

2 Preterea nō timebimus dum † turbabitur terra: et transferētur montes in cor maris.

† conturbabitur.

¶ [Propterea] quia talis eſt nobis deus: freti tanto adiutore [non timebimus] qui in ipſo credulitatem habemus [dum turbabitur terra] .i. peccator terrenus vel iudeus. Genere eorum qui terrena ſapiūt iraſcitur ⁊ indignatur ac inſurgit fremendo aduerſus nos [⁊ transferentur montes in cor maris] .i. ducētur apli ⁊ fideles ante iudices huius mundi ⁊ tyrannos. Uel dñi [transferentur] apli a iudea in medium ſeu fidem gentium: tunc nos qui cōpuncti ſumus ⁊ montibus cōſentimus non timebimus ne de numero reproborum iudeorū fuerimus. Turbatis oibus dei ſeruus manet itrepidus in qua tranſlatione.

†ſo nauerūt. †eius

5 †Sonuerunt et turbate ſunt aq̄ †eorū: conturbati ſunt montes in fortitudine eius.

¶ [Sonuerunt] xpi montes .i. apoſtoli ⁊ ſancti fidem predicando ⁊ ꝯfitendo [et turbate ſunt aq̄] id eſt irati ſunt populi tyrannorum ſeu gentium [conturbati ſunt] ſimul cum plebe [montes] id eſt potentes ſeculi terrena altitudine timentes [in fortitudine eius] ſcilicet dei oſtēſa per apoſtolos et ſanctos dum annunciaretur per eos. Alij ſunt montes dei quibꝰ caput eſt chriſtus. alij ſunt mōtes ſeculi quibus caput eſt diabolus. Sic ergo ꝑ iſtos montes turbati ſunt illi montes. Sed non eſt timendum quia

4 Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: ſanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus.

¶ [Fluminis impetus] .i. inundatio ⁊ irrigatio ſancti ſpūs [letificat] ſuis gratijs ⁊ donis [ciuitatē dei] .i. ſanctā eccleſiam virtutibus munitā [⁊ ſanctificauit] ꝓ illum fluuium [tabernaculū] [ſuum] .i. congregationem fidelium in qua habitat ꝑ fidē [altiſſimꝰ] .ſ. ipſe chriſtus. Ideo ſpirituſſanctus dicitur flumen quia cōcupiſcentias ⁊ ardores carnis extinguit: impetuoſus autem quia nemo ei reſiſtit. Eccleſia vero dicitur ciuitas vel propter cōcordiam habitantium: vel quia legem habet ⁊ regem: hanc intantum letificat ſpirituſſanctus vt glorietur etiam in tribulationibus. Dicitur ⁊ tabernaculum quia in ea domino militatur. Et hoc tabernaculum ſignificatur per ſpmſanctum ſine quo nullus eſt ſanctus. Nec ſolum letificat ⁊ ſanctificat deus eccleſiam ſuam. ſed etiam

Eccleſia dr ciuitas tripl'r.

5 Deus in medio eius nō commouebitur: adiuuabit eam deꝰ †mane diluculo.

†vultu ſuo.

¶ [Deus in medio eius] .ſ. ciuitatis ⁊ eccleſie fideliū eſt ⁊ manet ad ꝓtegendū a malo ⁊ roborādū in bono. In medio eſt .i. in cōi: q: oibus equaliter ꝓpoſitus eſt: equaliter omībus conſulit: nec perſonas accipit. Uel ideo quia eſt columna q̄ ſuſtentat omnes partes domus ne corruat: et ideo illa ciuitas [nō cōmouebitur] a veritate fidei ⁊ operatione virtutum ſeu de bono ad malū. Et non ſolum ſuſtentat ne corruat: ſed etiam [adiuuabit eā deus] in labore huius ſeculi ad bene operandū et ꝓficiendum. [mane] .i. in principio conuerſionis vel boni operis. ⁊ hoc [diluculo] .i. illuminatiōe ſpirituſſancti: q: ſicut poſt mane ſequitur diluculū ſic per initium cōuerſionis venitur ad lumen virtutis. Uel ſcōm aliā litterā [adiuuabit eā deꝰ vultu ſuo] .i. preſentia ⁊ demonſtratione auxilij ſui idest cum eam adiuuando ſe indicat. Et ſic

6 Conturbate ſunt gentes ⁊ inclinata ſunt regna dedit vocē ſuam †mota eſt terra.

†altiſſimus ⁊

¶ [Conturbate ſunt gētes] ſalubriter ⁊ bona cōturbatione idest ammirate ac cōpūcte ⁊ mote ad penitentiam viſis miraculis ⁊ multiplicatione fidelium [⁊ inclinata ſunt] etiā [regna] .i. principes vel regiones humiliati per fidem predicationem humiliter ſuſcipiendo vt adorent qui per ſuperbiam erant erecti vt ſeuirent. q: [dedit vocem] id eſt predicationem [ſuā] deus per ora predicatorū: ⁊ [mota eſt terra] idest terreni ad conuerſionē ſcilicet ab infidelitate ad fidem: a vitijs ad virtutes a diabolo ad deum. Quis eſt qui dedit vocem ſuam dicat eccleſiam.

7 Dominus virtutum nobiſcum ſuſceptor noſter deus iacob.

¶ [Dominus virtutū] celeſtiū ſcꝫ angelorū. Uel [Dominus virtutum] a quo dona virtutū fluūt ipſe eſt [nobiſcum] emanuel in carne aſſumpta: ⁊ per hoc eſt ſuſceptor noſter [j. Suſceptus eſt a nobis ⁊ ſuſcepit nos. Accepit noſtrā humanitatem ſuſcepit nos in ſuā diuinitatē. factꝰ eſt particeps noſtre mortalitatis vt nos faceret participes ſue imortalitatis [deus iacob] .idest ſignificatorum per Iacob ſcilicet luctantium ⁊ ſupplantantium quibus ipſe dat virtutes. Nulla ergo nos terreat infirmitas noſtra. Et quia admirabilis ⁊ ſalubris eſt iſta gratia ergo.

8 Uenite ⁊ videte opera dñi q̄ poſuit prodigia ſuper terrā: auferens bella vſqꝫ ad †finem terre.

†fines

¶ [Uenite] o gentes fide ⁊ credite [⁊ videte] .i. intelligite [opera domini] que tempore incarnationis fecit. [que poſuit prodigia] idest in ſignum. Prodigia enim dicuntur in quibus aliud ſignificatur ꝙ videtur [ſuper terram] idest ſuper terrenos. ⁊ ſubiungit que ſunt illa ſcilicet [auferens bella] ſcilicet ſpiritualia. Fecit enim pacem inter deum ⁊ hominem ⁊ vtraqꝫ ſcilꝫ iudeos ⁊ gentes fecit vnum. ⁊ hoc [vſqꝫ ad finem terre] non tantū localiter in omni terra mundi. ſed etiam temporaliter vſqꝫ ad finem ſeculi. Aufert etiam a nobis dñs bella qñ extinguit repugnantia vitia ⁊ hoc ſignificabat illa pax temporalis que per totum

Prodigia grece dicunt.

mundum tempore natiuitatis Chriſti fuit. Et vere eſt auferens bella quia
9 Arcum conteret ⁊ confringet arma: ⁊ ſcuta comburet igni.

¶ [Arcum conteret] idest occulta malorum contra fideles inſidias deſtruet [⁊ confringet arma] idest publicas ⁊ apertas impugnationes [⁊ ſcuta] idest vanas errorum ⁊ vitiorum protectiones ⁊ defenſiones [comburet igni] idest annihilabit ſpiritusſancti igne ⁊ calore. Feruente iſto igne nulla in nobis arma remanent impietatis vt armemur armis euangelicis que deſcribit apoſtolus. Et quia prius inuitati ſumus ad videndum opera domini iam ipſe dominus nos inuitat ad videndum ſe dicens.

10 Uacate ⁊ videte quoniã ego ſum deus: exaltabor in gentibus ⁊ exaltabor in terra.

¶ [Uacate ⁊ videte quoniam ego ſum deus] q.d. vidiſtis opera mea iam preparate vos ad videndum artificem ipſum. Et vt ad hoc idonei ſitis [vacate] ceſſate ab operibꝰ malis ⁊ vitijs. a tumultibus ⁊ terrenis. nullus tumultus in mẽte ſit ⁊ nulla macula. oĩa ſint pacata: oĩa mundata. [⁊ videte] idest intelligite deũ auctorẽ oĩum ⁊ numerum ſuorꝫ [qm̃ ego] ſolus [ſum deꝰ] qui feci ⁊ reficio vos ⁊ non eſt alius preter me: nõ ergo de operibus veſtris extollamini ego quidẽ [exaltabor] ⁊ magnificabor [in gentibus] q: conuerſe ad fidẽ me deprecabuntur [et] deinde [exaltabor in terra] idest in iudea ſeu in iudeis vt cum plenitudo gentium intrauerit oĩs iſrael ſaluus fiat. Q: iudei in diuerſis erroribus ſicut gentes non fluctuabant ideo iſti per terram que ſolida eſt: ille per mare accipiuntur. Exaltabitur itaqꝫ in gentibus ⁊ iudeis vt iã omnes dicant quod ſequitur.

11 Dominus virtutum nobiſcum ſuſceptor noſter deus iacob.

¶ [Dñs virtutũ] eſt [nobiſcũ: ⁊ ſuſceptor noſter] eſt [deus iacob] qui facit vincere pplm̃ xpianũ per Jacob figuratũ licet poſteriorẽ. Semꝑ enim cum credentibus dignanter inhabitat ſicut ipſe polliceri dignatus eſt: dicens. Ecce ego vobiſcum ſum oĩbus diebus vſqꝫ ad cõſummationẽ ſeculi. aliter aũt nobiſcum nõ eſſet niſi vacaremus a vitijs et exaltaretur in nobis.

Oratio.

Perſpicuum in imminenti tribulatiõe refugium miſericors deus ſanctifica impetu eterni fluminis habitaculũ noſtri cordis: vt te deo virtutum nobiſcũ cooperante terrena prelia confutemus. Per dominum.

Inuitatio ad Chriſti laudẽ propter eius excellentiã ⁊ dignitatẽ ac bñficiorꝫ exhibitionẽ: ⁊ ſuã glorioſam in celũ aſcẽſionẽ. ps. xlvj.

Omnes gẽtes plaudite manibꝰ: iubilate deo in voce exultatiõis.

¶ [Auctor pſalmi propheta dd. ¶ Titulus hic eſt. In finẽ ps dd pro filijs Chore Et eſt ſenſus p̃s ille eſt dauid ꝓphete qui hic loquitur habitus pro filijs chore. i. paſſiõis. ſ. pro cõuerſis gentibꝰ dirigendis in finẽ. i. ad xpi laudẽ. Gẽtes enim quas in p̃cedẽti pſalmo vocauit ad fidẽ iam cõuerſas hic inuitat ad laudeꝫ. ¶ Materia. Chriſtus aſcendẽs ad patrẽ ⁊ filij xpi ſcꝫ gentes cõuerſe ad fidẽ. ¶ Intentio: deũ laudare ⁊ ad eiꝰ laudẽ inuitare. ¶ Snia in gñali. Propheta i iſto pſalmo in perſona apoſtolorꝫ ſeu eccleſie inuitat oẽs fideles ad dei laudẽ ⁊ hoc ꝓpter eius excellẽtiã ⁊ dignitatẽ beneficiorꝫ exhibitionẽ ⁊ ſuã glorioſam in celum aſcenſionẽ. ¶ Snia i ſpeciali. In voce ergo apoſtolorum ſeu eccleſie gẽtes ad laudem monens ait. O vos. [Oẽs gentes] que ad fidem vocate eſtis ⁊ iam cõuerſe in xp̃m creditis nõ tãtũ iudei [plaudite manibꝰ] .i. gaudete bonis operibꝰ vel inceſſanter bona opera cõiungit operibꝰ bonis [iubilate deo] .i. tantã dei laudẽ mente concipite que non poſſet exprimi voce. ⁊ ita ꝙ iubilatio illa ſit [in voce exultationis] .i. non ſolum deuꝫ laudate corde ſed etiam exaltanti voce alijs annunciate: quaſi diceret gaudete ad vos perueniſſe gratiam dei: ⁊ ſi gaudetis concordent manus ⁊ lingua: ille operentur hec confiteatur ⁊ ſubiungit cauſas qualiter laudandus ſit.

2 Qm̃ dominꝰ excelſus terribilis rex magnus ſuper omnem terrã

¶ [Quoniam dominus] quia dominatur omni creature ſcꝫ ieſus chriſtus qui prius apparuit humilis eſt [excelſus] in potentia: q: potẽs ⁊ efficax ſue voluntatis. poteſt quod vult: ⁊ qui prius apparuit irriſibilis/eſt [terribilis] quia iudicaturus in poteſtate puniet malos [⁊ rex] quia ſuos ſpiritaliter regit [magnus] quia rex regum ⁊ dominꝰ dominantium [ſuper omnem terram] non tantuꝫ iudeorum ſed etiam gentium. quod oſtenſum eſt in titulo cruci ſuperpoſito tribus linguis inſcripto: q: nulla pars eſt terre vbi ipſe non dominetur. Ideo etiam ẽ laudandus q:

3 Subiecit † populos nobis: ⁊ gentes ſub pedibus noſtris. † plebes

¶ [Subiecit populos] iudeorum [nobis] ideſt vniuerſali eccleſie [et gentes] . ideſt gentiles credentes [ſub pedibus noſtris] . ideſt ſub predicatione noſtra cui obediunt. Ideo autem dicit ſub pedibus vt omnimodam humilitatem ſubditorum intelligamus. Sic enim dominus ordinauit eccleſiam vt alios vellet eſſe prelatos: alios ſubiectos. Prelatorum officium eſt predicare monere: corrigere: ⁊ in hoc Chriſti vices in ce- Prelatorũ offm̃.

deſijs tenere. Subiecto:ū officiū eſt audire:obe-
(Subiecto:ū officium.) dire:τ oēm ſubiectionē p:elatis ſuis tanq̄ ipſi do
mino xp̄o exhibere. Illa vtiq̄ q̄ ꝓpter deum fit
ſubiectio/non tā hoibus exhibetur q̄ deo. Et

4 (†quā) **Elegit nobis hereditatē ſuā:ſpe ciem iacob †quem dilexit.**

[Elegit]nō noſtris meritis ſꝫ ſua gr̄a:dare[no
bis hereditatē ſuā]celeſtem hoc eſt vitā eternā.ſ.
[ſpēm].i.pulchritudinē[iacob].i.ſignatoꝝ per ia
(Celeſtis heredi-tas q̄ eſt) cob.ſ.poſteriorisppl'i. Celeſtis enī hereditas pul
chritudo eſt ppl'i xp̄iani in q̄ ſpecioſus erit fulgēs
ſicut ſol qui nunc eſt abiect⁹[quē]iacob τ fil'os ia
cob vel ſignificatos a iacob.ſ.qui terrena dāt p:o
celeſtib⁹ vt iacob fecit.vl' qui luctenť cū carne τ vi
tia ſupplant:dn̄s[dilexit]τ celeſtem hereditatē
eis dare elegit. Deinde oſtendit quo o:dine gen-
tes electe ſunt cum ſubiungit.

5 (†iubilatione.) **Aſcendit deus in†iubilo:τ domi nus in voce tube.**

[Aſcēdit de⁹].ſ.xp̄s deus τ homo[in iubilo].ſ.
angelo:ū iubilātiū de xp̄i victo:ia τ claritatis glo
ria:de eius aſcenſione τ ſui o:dinis repatione τ ſi
militer in iubilo diſcipuloꝝ q: gaudiū ammirātiū
diſcipuloꝝ nō poterat exponi aut verbis explica-
(Iubil⁹ quid eſt.) ri. Eſt enim iubil⁹ ineffabile gaudiū qđ nec taceri
pōt nec exp:imi valet.[τ dn̄s in voce tube].i.in ma
nifeſta voce angelo:ū clamantiū viri galilei. τc.
Quod ideo factū eſt vt mūdus firmi⁹ crederet qđ
tales precones.ſ.angeli τ apl'i confirmarent. Et
tunc poſt aſcenſionē miſſus eſt ſpiritusſanctus in
apoſtolos τ predicatum eſt euangeliū gentib⁹ et
ſic electe ſunt. Et q: eccleſia militās cōfo:mari dꝫ
triumphanti.ideo ſequitur.

6 (†alia tra nō hꝫ reſiduū.) **Pſallite deo nr̄o pſallite:† pſal- lite regi noſtro pſallite.**

[Pſallite]bene operādo[deo nr̄o].i. xp̄o ſm
diuinitatem.hoc eſt ad hono:ē dei noſtri.q.d. opi
bus laudate eum[pſallite]mente τ volūtate id fa
ciendo. Et non ſolum pſallēdū eſt ei in eo q̄ deus
eſt:ſed etiaꝫ in eo q̄ hō.nec qualiſcunq̄ hō ſꝫ rex
τ ideo ſubiungit[pſallite regi noſtro].i. xp̄o ſm
humanitatē τ hoc o:e[pſallite]etiā co:de. Pſal-
lendum eſt deo:q: nos creauit.pſallendū eſt regi
q: nos redemit.pſallendum eſt aſſidue co:de o:e
τ opere. Ideo etiam ei pſallendū eſt.

7 (†intelligēter.) **Quoniam rex omnis terre deus pſallite† ſapienter.**

[Qm̄]ipſe eſt[deus]qui creat.τ[rex]qui crea-
ta gubernat.rex dico iam[ois terre]nō tm̄ vni⁹ q:
iam ab omni terra agnoſcitur qui p:ius tm̄.in iu-
(Sapienter n̄ fac̄ qđ q̄s nō intelligit) dea erat notus.ideo[pſallite ſapienter].i.bn̄ ope
ramini:non ꝓ terrenis vel inani glo:ia ſicut fatue
virgines:ſed vt ſoli domino placeatis ſicut p:udu
dentes. Vel[pſallite]τ canite ad laudem eius[ſa
pienter]vt quod dicitis intelligatis. Nemo enim
ſapienter facit quod nō intelligit. Vl' quinquies
pſallite.ad quinq̄ ſenſus co:po:is referre poſſi-
mus vt videlicet eos in bonū vſum vertam⁹. De
inde oſtēdit qm̄ ſit rex ois terre cum ſubditur.

8. **Regnabit†de⁹ ſuper † gētes:de⁹ ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam** (†dn̄s †omnes)

[Regnabit deus ſuper gentes].ſ.oēs qui olim
ſuper vnaꝫ gentē iudeoꝝ regnabat[deus ſedet ſu
per ſedem ſanctam ſuam].ideſt ſuper celos ad de
xterā p̄ris regnans in ſc'is.vel ſuper angelos τ iu (Iuſtiani ma ſedeſ eſt ſapiētie.)
ſtas aias.q: aia iuſti ſedes eſt ſapie.i.ita regnat
in gentib⁹ vt tm̄ maneat in ſolis ſctīs.vbi ergo re
gnabat diabolus modo regnat xp̄s.ille regnabat
per vitia:iſte regnat per virtutes. Si has agim⁹
regnū τ ſedes dei erimus. Et exponit qm̄ factuꝫ
ſit vt regnet ſuper gentes cū ſubiungit.

9 **Pꝛīcipes ppl'oꝝ † cōgregati ſūt cū deo abꝛaā :qm̄ dij foꝛtes terre †vehementer eleuati ſunt.** (†cōuenerunt. †valde.)

[Pꝛincipes populoꝝ]oim nō vni⁹ ppl'i tm̄ .i.
p:imitiui oim gentiū:vel reges τ alie ptātes q̄ p̄-
us deo aduerſabantur[cōgregati ſūt]per fidē.i.
cōuenerunt credendo[cū deo ab:aam].i.in xp̄o q̄
eſt deus ab:ahe:vel cum deo cui credidit ab:aam
Similiter τ populi cum eis. Ideo antē acceſſerūt
ad fidem[quoniam dij fo:tes terre].i.apoſtoli et
p̄dicato:es ſancti dij terre per gratiaꝫ fo:tes per
fidē:quos neq̄ vita neq̄ mo:s ſeparat a charita
te xp̄i[vehemēter eleuati ſunt]τ clarificati in do-
ctrina in virtutib⁹ τ ſignis ſeu miraculis. τ ita fa
ctum eſt vt multi generarentur ad fidē. Oro.

2 Rex oim ſeculoꝝ deus cuius regnum ſuper
oēs populos dilatatur:ſubijce q̄s gentes
vitio:um ſub pedibus noſtris:vt dum tibi
deo noſtro pſallimus ſapienter:tuo caſauxilio ſu
peremus. Per dominum.

Pſalm⁹ de ciuitatis Hieruſaleꝫ cōmēdatōe:ac de eccleſie fūdatio ne τ magna ac multimoda ei⁹ τ fū datoꝛis ſui dignitate τ laude.

Agnus dn̄s τ p̄s.xlvij.

Magnus dn̄s τ laudabilis† nimis:in ci uitate dei noſtri in mon te ſancto eius. (†valde.)

Aucto: pſalmi ꝓpheta dd. Titulus talis ē.
Pſalmus iſte vel laus eſt cantici q: de re agit vn̄
nobis exultandū eſt maxime.ſ. de eccleſie digni-
tate:τ eſt filioꝝ:vel attribuiť filijs cho:e.i. filijs τ
imitato:ibus xp̄i.ſ.apoſtolis τ quibuſcūq̄ perfe
ctis. Pſalmus in quā habit⁹ ſcd̄a ſabbati qua fa
ctū eſt firmamentū.i.celum.i.agens de eccleſia q̄
poſt reſurrectionē xp̄i eſt firmata. Pꝛima enim
die diſcreta eſt lux a tenebꝛis:in qua ſignificať re
ſurrectio xp̄i vbi lux immo:talitatis a tenebꝛis mo:
talitatis diſcreta eſt. In ſcd̄a die factum eſt fir-

mamentũ: in quo ſignificatur tp̃s poſt reſurrectio
nem quo fundata eſt eccleſia ⁊ firmata ſupra fir-
mã petrã: a qua neqʒ morte ſeparari pōt neqʒ vi
ta. Q: ergo ſuperius plura dixit de eccleſie digni
tate: nunc agens de eius fundatione cõmẽdat ip
ſam ⁊ fundatorem eius multimode intendẽs per
hoc oẽs ad eiuſdẽ eccleſie virtutes ⁊ imitatione imi
tare. ¶ Materia: cõmendatio ciuitatis hieruſalẽ
ſeu eccleſie quã vocat ciuitatẽ. ⁊ xp̃i huius ciui-
tatis domini ⁊ fundatoris. ¶ Intentio monere ⁊
hortari ut oẽs iſtam ciuitatẽ ⁊ xp̃m magnificent
⁊ cõmendent. ¶ Sn̄ia in generali ꝓpheta in iſto
pſalmo in perſona apoſtoꝝ ſeu perfectorum lo-
quitur de honore ⁊ magnificentia huius ciuitatis
⁊ xp̃i fundatoris eius ⁊ cõmẽdat ambos a multis
¶ Sn̄ia in ſpeciali: ꝓpheta ergo primo cõmẽdãs
ciuitatẽ a dignitate cõditoris ait. [Magnus]. id
eſt magni imperij ⁊ magne potentie eſt [dñs] ſcʒ
ieſus xp̃s qui eſt dñs oĩum creaturarũ [⁊] [inde] [lau
dabilis]. i. dignus laude [nimis] ſine termino ⁊ fi-
ne ⁊ ſuper ꝙ lingua poſſit explicare ⁊ vltra ꝙ hu-
manus intellectus poſſit cõcipere vel attingere [i
ciuitate dei noſtri]. i. hierl'm que fuit electa ad cul
tum dei: ſita [in monte ſctõ eius] ſcʒ ſyon: hoc eſt in
pede eius ad aquilonem. Uel. [in ciuitate dei no
ſtri]. i. in eccleſia que eſt munita virtutibꝰ: ampla
charitate: collecta per fidem ad iuſte viuendum
ciuitate dico poſita [in monte ſancto eius] ſcilicet
ciuitatis. i. in xp̃o ſuper quem eſt fundata: ſiue in
monte virtutum vel cõſtantie. Hec ergo ciuitas a
tali domino eſt poſſeſſa. ⁊ ſubdit de quibꝰ eſt con
ſtructa cõmendans eam ab amplitudine.

† dila- tãs exul- tationes † mõtes.

2 † Fundatur exultatione vniuer-
ſe terre † mons ſyon: latera aqui
lonis ciuitas regis magni

¶ [Fundatur] hec ciuitas hieruſalẽ in fide catho
lica per xp̃m ⁊ apoſtolos ibidẽ predicantes ⁊ mi-
racula facientes [exultatione]. i. ad exultationem
[vniuerſe terre] ⁊ oĩm credentiũ. q: fides eſt deri-
uata de hierl'm ad alias partes orbis qđ eſt eis cã
exultationis [mons ſyon] qui eſt in parte auſtrali
ciuitatis. ⁊ [latera aquilonis] que ſunt de cõtra
ex alia parte ciuitatis: ſunt [ciuitas regis magni]
q: ex iſtis tanꝙ ex quibuſdã extremitatibus con-
ſtat ciuitas hieruſalẽ. Uel [Fũdatur] hec ciuitas
ideſt eccl'ia [exultatiõe vniuerſe terre]. i. firmiter
edificata eſt de habitatoribus vniuerſe terre exul
tãtibus de peccatorũ remiſſione: ⁊ hoc exequitur
per partes dicens [mons ſyon] in quo caput regis
iudeorum erat. i. iudei [latera aquilonis]. i. gẽtes
que torpentes frigore infidelitatis adherebãt tã
quã latera diabolo. qui per aquilonem ventũ fri-
gidum ſignificat: ſunt [ciuitas regis magni]. i. dei
qui fecit vtraqʒ vnũ ⁊ hos populos in eccleſia ſua
per fidẽ collocauit. Sequitur alia cõmendatio.

Fides ō hierl'm ẽ deriuata ad alias orbis partes.

3 Deus in domibus eiꝰ cognoſcet-
ur cum ſuſcipiet eam.

¶ [Deus in domibus eius] ſcʒ ciuitatis hieruſa
lem [cognoſcetur] q: xp̃s deus ⁊ homo in templo
fuit cognitus a ſymeone ⁊ anna ⁊ alijs fidelibus.
cum per ſuam incarnationem ⁊ gratiam [ſuſcipi
et eã] tuẽdam ſcʒ ꝓmouendo ad talem gloriam.
Uel. [Deus in domibus eius] ciuitatis ſcʒ eccle-
ſie. i. in ſingulis fidelibus qui dicantur domus q:
in eis habitat dominꝰ [cognoſcetur] q: ipſi cogni-
tionem habebunt de deo cum per gratiam [ſuſci-
piet eam tuendam ⁊ ꝓtegendam ab inimicis. Ul'
in domibus dictum eſt pluraliter ꝓpter duos pa
rietes iudeoꝝ ⁊ gentiũ. vel ꝓpter diuerſos ordi-
nes eccleſiaꝝ vna tñ eccl'ia. ⁊ vere ſuſcipiet. † al'. non habet.

4 Quĩ ecce reges † terre † cõgrega
ti ſunt † conuenerunt in vnum. † collecti † et

¶ [Quoniã ecce reges] ſcʒ tres magi. vel princi-
pes iudeoꝝ cũ herode [congregati ſunt] ſimul [cõ
uenerunt in vnum] ſcʒ magi in vnitatem fidei ad
adorandum chriſtũ natum: ⁊ principes iudeorum
concordantes in dominice natiuitatis locũ. Uel
[Qm̃ ecce reges] ⁊ poteſtates ſeculi [congregati
ſunt] de multis locis: de multis populis cum ce-
teris fidelibus in vnitate fidei ⁊ morum. ⁊ [conue
nerunt in vnũ] ſcʒ lapidem angularem qui de mul
tis facit vnum. vnde non eſt locus hereticis per
partes confictis ⁊ dicentibus ecce hic eſt. ecce il-
lic. Et ſic

5 Ipſi videntes † ſic admirati ſũt: † ita.
cõturbati ſunt cõmoti ſunt tre-
mor apprehendit eos.

¶ [Ipſi] ſcʒ magi [videntes ſic] ſcʒ ſtellam ducẽtẽ
cem ⁊ puerum ieſum ⁊ eius matrẽ [admirati ſũt]
de viſis. vel [ipſi] principes iudeorum [videtes ſic]
que in ꝓphetia legerant [admirati ſunt] de adim
pletione [cõturbati ſunt] pro pctis ⁊ [cõmoti ſunt]
ad fidem ſcilʒ magi: ſed principes ⁊ herodes ad
iram ⁊ vindictam [tremor apprehendit eos] ſcilʒ
magos pro tante rei reuerentia. ſed principes iu-
deorum ⁊ herodem ꝓ timore amittendi tempora
lia. Uel [Ipſi] reges ⁊ poteſtates ſeculi [videtes
ſic] ideſt intelligentes ciuitatem dei ſcʒ eccleſiam
ſic fundatam: ſic conſtructã: ſic decorã: ſic firmã
[admirati ſunt] gloriam ⁊ potẽtiã redẽptoris. ac
virtutes eius ⁊ apoſtolorũ. ⁊ poſt admirationem
glorie ⁊ miraculoꝝ eccleſie xp̃i [cõturbati ſunt] de
peccatis ſuis [cõmoti ſunt] ad penitentiam ⁊ ad
bona mutati [tremor apprehendit eos] ꝓ conſci
entia delictorum: ⁊ timore future ire.

6 Ibi dolores vt parturientis: in † violẽto
ſpiritu † vehementi conteres na
ues tharſis.

¶ [Ibi dolores vt parturiẽtis]. ſcʒ matrum qua-
rum filios herodes fecit occidi propter xp̃m [in
ſpiritu vehementi]. i. in ira magna ſcʒ herodis [cõ
teres naues tharſis] q: naues i tharſo ciuitie que
magos per aliam viam reuertentes tranſpoſu-

iſſe in patriam ſuā credebantur cōfracte ſunt ab herode. Vel [Ibi] idest in illa cōturbatione ⁊ tremore fuerunt [dolores] pnie [vt parturientis]. idest graues ſed fructuoſi ⁊ vtiles. Vetus enim hō perit nouū. ⁊ hoc nō ex ſuis fuit meritis ſ3 ex tua gr̄a deus. ⁊ ideo ſubdit [in ſpiritu vehementi]. i. in virtute ſpūſſancti: vel in forti timore iudicij [cōteres naues tharſis]. i. euertes ⁊ humiliabis ſuperbiā gentium. Per tharſis enim gentes accipiuntur a parte totū. Per naues vero ſupbia ſignat᷑ que in icertis diuitiaꝝ velut in flatib⁹ ventorū cōfidit ⁊ preſumit. Et q: ita eſt ergo.

Supbia p naues ſignatur

Sicut audiuimus † ſic vidimus i
Ita ⁊ 7 ciuitate domini virtutum: in ciuitate dei noſtri: deus fundauit eam in eternum.

[Sicut audiuimus] in pmiſſiōe ⁊ in pphetia [ſic vidimus] in exhibitiōe ⁊ in euangelio: oia enī3 que modo cōplent᷑ ante pphetata ſunt [in ciuitate] hieruſalem [dn̄i virtutū]. i. angelorū pp̄ter reuerentiā diuini cultus in ea frequēter habitātiū Vel [in ciuitate]. i. in eccleſia [dn̄i virtutū] q: ibi cuſtodes angelos deputat: ⁊ ipſe cunctis celorū agminibus dominat᷑. Et tant⁹ dn̄s qui regnat in angelis nō dedignatur regnare in nobis iō addit᷑ [in ciuitate dei nr̄i]. Ipſe q̄ dn̄s eſt virtutū ipſe eſt de⁹ noſter: idē dn̄s ⁊ de⁹ angeloꝝ ⁊ hoīum oēs vna ciuitas: oīum vnus dn̄s ⁊ deus. [deus fundauit] in fide catholica [eam] ſc3 eccleſiā per hieruſalem intellectam. i. incōmutabiliter ſtabiliuit [in eternum] manſuram nō ad tempus ſicut ſynagogam. Fundauit autem mittendo filium ſuum vt credentes in ipſo habeant vitam eternam. De quo eccleſia gratulando ⁊ laudando dicit.

† ppli 8 Suſcepimus deus miam tuam: in medio † templi tui.

[Suſcepimus] o deus pr̄ actualiter [miam tuā] i. filium tuū miſericordē [in medio tēpli tui] vbi fuit cū noſtre carnis ſubſtātia p̄ſentatus. Vel [Suſcepim⁹] fide [miaꝫ tuā]. i. filiū tuū [in medio tēpli] i. in cōi tui populi. Bene mia dei dicit᷑ filius q: per eum miſertus eſt nobis de⁹. Si tm̄ peccata dimitteret miſericors chriſtus dici potuiſſet: ſed q: ⁊ culpas dimiſit ⁊ inſuper eternā vitam immeritis dedit non ſolū miſericordem ſed ipſam miam digne appellat. Qui recte in medio dicitur poſit⁹ quia equaliter ſe habet ad oēs tam ad nobiles quā ad ignobiles. tam ideotas q̄ ad ſapientes. Bene ergo ſubiunctum eſt.

Fili⁹ dei mia dei dicitur.

Secūdū nomē tuum deus † ſic ⁊
† ita 9 laus tua i fines terre: iuſticia plena eſt dextera tua.

Matth. xxv.

[Secūdum nomen tuū] o de⁹ [ſic] eſt [⁊ laus tua in fines terre] dilatata. i. ſicut nomē tuū vbiq3 terrarum diffuſum eſt ſic ⁊ laus tua dilatata eſt vſq3 in fines terre vniuerſe. i. in eccleſia que toto orbe terraꝝ eſt diffuſa. Nulla eſt enim terra i qua xp̄i nomen nō ſit auditū: nec deſunt qui eū laudent per oēs terras. Et vere multi erunt qui te laudabūt q: [dextera tua]. i. tua ppiciatio ſeu potētia [plena eſt iuſticia]. i. iuſtis. q: per tuā oipotētiā ⁊ gratiam multos iā ꝯuertiſti ⁊ iuſtificaſti ſeu iuſtos feciſti. qui oēs te laudant. ⁊ multi ſunt iuſti qui ſtabunt ad dexterā tuā ⁊ te laudabunt. Et ideo

xp̄i nomē i tota terra auditū eſt.

10 Letet᷑ mons ſyon ⁊ exultēt filie iu
de: propter iudicia tua domine.

ps. xcvi.

[Letetur mons ſyon]. i. iudea que primo radios fidei ſuſcepit ⁊ in ſpeculatione populi ꝯſtituta fuit. [⁊ exultent filie iude]. i. confeſſionis. ſ. gentes ab apoſtolis per fidei ꝯfeſſionē genite. iudas enim cōfeſſio eſt. ⁊ hoc [pp̄ter iudicia tua dn̄e] quibus nō falleris in diuidendo grana a paleis nunc vita / poſt loco. Et ſi modo electi tui patiunt᷑ multas moleſtias adhuc inter malos poſiti tunc pfectio erit plenum gaudium ⁊ perfecta exultatio et nihilominus ia3 exultent pro futuro. Et vos vterq3 populus. ſ. iudea ⁊ gentilitas.

Iudas ꝯfeſſio ē.

11 Circūdate ſyon ⁊ cōplectimini eā
narrate in turribus eius.

[Circūdate ſyon]. idest defendite ⁊ munite p fidem; per operationē. per bonos mores eccleſia3 que eſt in ſpeculatiōe [⁊ cōplectimini eā] brachijs ⁊ amplexib⁹ charitatis [narrate]. i. p̄dicate alijs laudem ⁊ gloriam ⁊ eccleſie [in turribus eius]. idest in altitudine munitionum ⁊ virtutū eccleſie cōſtituti. Non enim verbū dei predicare debet q̄ adhuc praue viuendo in imis iacet. Iuſtum eſt vt alte viuat qui alta predicat vt cum doctrina concordet vita. Apte itaq3 ſubiunctum eſt.

Predicās alta alte viuat.

12 Ponite corda veſtra in virtute
eius: ⁊ diſtribuite domos ei⁹: vt
enarretis in progenie altera.

[Ponite corda veſtra]. i. intentionē ⁊ affectū veſtrū nō tm̄ ora [in virtute eius] ciuitatis ſc3 in charitate que eſt virt⁹ eccl'ie per quā ſuſtinet᷑. Nihil eſt fort⁹ hac virtute q: nihil eā vicit vbi regnat charitas nō regnat cupiditas. nō ſuperbia non ira: nō inuidia: nō luxuria: nō cetera vitia. Charitas vitia extinguit: virtutes nutrit. ⁊ eſt virt⁹ virtutū. relique virtutes ſine charitate figurā habere poſſunt veritatē habere non poſſunt. Et ſic habita charitate [diſtribuite] idest diſtinguite ⁊ diuidite inter vos [domos eius] ⁊ loca ⁊ ſinguli eant i loca ſibi deſtinata vt ſic [enarretis] predicando magnalia dei [in progenie altera]. idest in omni generatione ⁊ generationem vſq3 ad poſtremos Enarretis inquā hoc ſc3

Charitatē nihil vicit ⁊ multa opat᷑.

13 Qm̄ hic eſt deus de⁹ noſter i eter
nū ⁊ in ſeculum ſeculi: ipſe reget
nos in ſecula.

[Qm̄ hic]. ſ. xp̄s in terris viſus q̄ tā magn⁹ ē ⁊

tam laudabilis[eſt deus]omnium poteſtate[deꝰ noſter]voluntate]non ad tempus vt falſi dij: ſed [in eternum:ꝛ] pro id eſt[in ſeculum ſeculi:regnaturus ꝛ in hoc ſeculo ꝛ in futuro:vel[in eternum] in preſenti tempore[ꝛ in ſeculum ſeculi]in futuro [ipſe]ꝛ non alius[reget nos]quia rex eſt ꝛ hoc[in ſecula]ꝛ ſine fine. Eſt enim deus ꝛ rex noſter deꝰ quia per ipſum facti ſumus. Rex q: ab ipſo regimur. Quia deus eſt proteget nos ne moriamur ꝛ pereamus. Quia rex eſt reget nos ne aberremus ꝛ cadamus. Ab illo ergo optemus regi ꝛ liberari hic ꝛ in eternum in ſecula ſeculorum. Oratio.

Laudabilis atq; terribilis deus qui in celeſti hieruſalem princeps magnificꝰ es: dilata mentem noſtram ſpirituali intelligentia: vt miſericordia tua noſtri pectoris templo ſuſcepta digni narratione tui nominis habeamur. Per dominum.

Pſalmus de amatoribꝰ mundi ꝛ de vanitatibꝰ qbꝰ ſunt intẽti: q cũ oibus vanis in qbus confidũt ſũt eternal'r pituri. ps̃.xlviij.

Audite hec oẽs gẽtes: auribꝰ pcipite oẽs q habitatis orbem.

Auctor pſalmi propheta David. Titulus hic eſt. In finem filijs Chore pſalmꝰ David. Hoc eſt pſalmus ille eſt david prophete: tendens in finem ſcilicet Chriſtum: propoſitus ꝛ aſcribendus filijs Chore id eſt predicatoribus et chriſti imitatoribus qui nos admonent vt preſentia contemnamus: et in finem id eſt ad eternitatem noſtram intentionem dirigamus. Quia enim ſupra inuitauit ad eccleſie virtutes ꝛ imitationẽ: ideo ad hoc perficiendum admonet nunc vt caduca ꝛ temporalia ſpernamus ac ſemper menſura ꝛ eterna appetamus: quia non amatorum ſed contemptorum mundi redemptor eſt chriſtꝰ. Materia: contemptus mundi: cum ſua gloria ꝛ amatoribus perituri. Intentio: omnes fideles cuiuſcunq; conditionis ſint dehortari ab appetitu terrenorum ad amorem celeſtium: et ſic non eis erit in die iudicij timendum. Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo in perſona filiorum Chore: loquitur contra eos qui deum colũt vt hic illis bene ſit: ꝛ dum non colentes vident florere ſe autem laborare contra deum murmurant narratq; de iudicio ac de miſeria impioꝝ ꝛ felicitate iuſtorum vt terreat malos per penam ꝛ alliciat bonos per gloriam. Sententia in ſpeciali: primo ergo reddens attentos ait. [Audite hec] q̃ ſequuntur[omnes gentes] indifferenter nõ vna gens tantum: q: vtilia ſunt pro cõi bono oim[auribus]ſcilicet mentis et corporis[percipite]hoc eſt nolite tranſeunter audire: ſed intelligite ꝛ memorie commendate[omnes qui habitatis orbe3] ſcilicet terram vniuerſam que orbicularis eſt. Nullũ excipio nulli ſermonẽ ſubtraho q: nõ accipit deus perſonas omnibus preſto eſt permixte: modo audiunt oẽs ſed cũ ventũ fuerit ad reddẽdã rõnem ſeparabuntur qui ſine cauſa audierunt ab illis q̃ auribus perceperunt. Deinde quod dixerat exponit per partes. d.

Amatoꝝ mũdi nõ ſed cõtẽptoꝝ redẽptor ẽ xp̃s

Terra orbicularis eſt.

2 Quiq; terrigene ꝛ filij hoĩum ſimul in vnum diues ꝛ pauper.

[Quiq; terrigene]ideſt quicũq; iniqui terre dediti ꝛ vitia terre ſequẽtes quaſi geniti a terra [ꝛ filij hoim]ideſt iuſti rõne tanq̃ hoies vtentes ꝛ eã ſequẽtes[ſimul in vnũ]ꝛ pariter[diues].i. ſuperbus[ꝛ pauper]ideſt humilis: vel amator mundi ꝛ contemptor. Habeat multas facultates pecuniarũ ſi in eis non extollitur pauper eſt. Nõ hẽat aliquid ꝛ cupiat ꝛ inflectur: inter divites reprobos deputat eum deus. q. d. quarũcunq; nationu3 ꝛ ſtatuum ſeu cõditionum homines. Non parua ſe dicturum inſinuat cum tantam omnium aduocationem faciat. Et ponit cauſam quare debeat audiri cum ſubdit. quia

3 Os meũ loquetur † ſapiẽtiã: ꝛ meditatio cordis mei † prudentiam

† prudentiam.
† intelligentiam

[Os meũ loquetur ſapientiã] que eſt noticia de diuinis ſeu cognitio diuinoꝝ. ꝛ ne putes eũ ſolo ore ꝛ non corde loqui addit[ꝛ meditatio cordis mei]ideſt ex premeditato corde loquetur os meũ [prudentiam]que eſt de inſtitutione ſeu inſtructione morum. Sapientiam loquitur vbi chriſtu3 filium dei omniũ redemptorẽ iuſtorum ꝛ cetera ad fidem ꝛ diuinas res pertinentia annunciat. Mores informat cũ hec terrena non appetenda ac diuitias: delicias. ꝛ mũdi vanitates negligendas eẽ docet. In his duobus ois ſermo diuinus indicaẽ Nec hec a me loquar ſed

4 Inclinabo in parabolam aurem meam aperiam in pſalterio propoſitionem meam.

[Inclinabo in parabolã aurem meam]ſc3 cordis. ideſt audiam humiliter ſpiritu3 in me loquẽtem ꝛ in parabolis ſeu prouerbijs docentem vnde eum intelligam. nam parabola nobis eſt quicquid audimus dum in enigmate videmus. ꝛ cu3 intellexero[aperiam] ideſt apertis verbis ediſſeram[in pſalterio]ideſt in huius pſalterij pſalmo [propoſitiões meas]ideſt locutionem obſcuram mihi propoſitam ꝛ a ſpirituſancto reuelatã. Vel [aperiam in pſalterio propoſitiones meas]id. ſ. opere oſtendam quod verbis proponam. Pſalterium enim quod manibus tangiẽ bonam operationem ſignificat. Quod ergo audiuit in hoc pſalterio pſalmus manifeſtat. d.

Parabola q̃d ẽ

Pſalterĩi bonã opationẽ ſignificat

5 † Cur timebo in die mala: iniquitas calcanei mei circũdabit te.

† vt q̃d timebo.

¶ [Cur timebo in die mala] .i. in die iudicij q̄ d: mala quantum ad iniuſtos qui tunc dānabuntur ⁊ reſpondet q: [iniquitas calcanei mei] .i. finalis iniquitas q̄ mihi erit in fine vite [circūdabit me] i. ex omni parte opprimet me ⁊ faciet me timere: oſtendens me dānabilem: non ergo tā iniquitas q̄ finis iniquitatis timenda eſt. Non em̄ qui male vixerit ſed qui mala vita finierit periturus eſt. Si ergo vitet iniq̄tatē calcanei ſui ⁊ ambulet in vijs dei non timebit in die nouiſſima ſ; gaudebit. Deinde oſtendit quibus timendum ſit. d.

Periturus eſt q̄ male finierit nō qui male vixerit

†abū dantia

6 Qui confidunt in virtute ſua: ⁊ in †multitudine diuitiarum ſuaꝝ gloriantur.

¶ [Qui ꝯfidunt in virtute ſua] .i. in ſua iuſticia nō in xp̄o. Vel [q̄ cōfidunt in virtute ſua] .i. fiduciā ⁊ finē ponūt in quacūq; corporis vel aīe ſeu ingenij dote: aut dignitatis ſeu excellētie ptāte / et alijs hmōi [⁊ in multitudine diuitiaꝝ ſuaꝝ gl'iantur] ⁊ ſupbiunt felicitatē in eis tāq̄ in ſummo bono q̄rentes tales inq̄ hn̄t timere in iudicio futuro. Sed q: ſunt qui confidunt et preſumunt i amicis ſubiungit ⁊ de ipſis.

†de propiciatione ſua

7 Frater nō redimit redimet hō: nō dabit deo † placationem ſuā.

¶ [Frater] .i. xp̄s qui eſt primogenitus in multis fratribus ⁊ tantus frater [non redimit] tales ab ira ventura [redimet] aliquis [homo] ꝯ purꝰ in quo confidunt. quaſi diceret. non: q: nullꝰ ibi poterit redimi prece vel precio amicoꝝ vel alioꝝ. Frater noſter voluit eſſe dn̄s noſter aſſumendo nr̄am naturam. Ergo ſi chriſtus non redimit qui deus eſt et homo: redimet alius qui purus ſit homo: nec ipſe peccator met poterit ſe redimere ideo ſequitur [non dabit deo placationem ſuam] .i. penitentiam non aget nec ſacrificium offeret. vn̄ placetur ſibi deus.

†nec †al'. non hȝ adhuc

8 †Et preciuȝ redēptionis aīe ſue: et laborabit in eternum ⁊ viuet † adhuc in finem.

¶ [Et p̄ciuȝ redēptionis aīe ſue] .i. elemoſynas per quas peccata redimuntur ⁊ delentur ſimiliter dare non poterit vt eis aīam ſuam redimat [⁊] ideo hic talis [laborabit in eternum] .i. affligetur in perpetuis tormentis qui ad tempus delectatꝰ eſt in diuitijs ⁊ delitijs [⁊ viuet adhuc in finem] et ſemp reparabitur vt ſemp ſentiat penā deſiderabit mori ſed non pōt: ad hoc tm̄ viuet vt ſemp laboret. Ecce vita laborioſa ſine terminatione. Ve tibi mala cupiditas q̄ malē tuos decipis amatores. Ideo autem laborabit. quia

†qm̄ non †ipn̄ıdēt ⁊ iſipiēs.

9 †Non videbit interitū cū viderit ſapientes morientes: ſimul † inſipiens et ſtultus peribunt.

¶ [Non videbit] oculo mētis ⁊ meditationis: nec intelliget [interitū] verū ⁊ eternum [cū viderit ſapientes morientes] ⁊ paliter ſicut et ſtultos ideſt quia videt eque mori bonos ⁊ malos attendit tēporalē mortem quam communem videt / ſ; quid interſit non attendit: ⁊ futurū dānationis interitum qui peccatori imminet non prouidet. quia cū ſapiens qui pie deum colit tranſit a morte ad vitam [ſimul] cuȝ morte temporali [inſipiens] qui penas etiam non credit vel attendit [⁊ ſtultus] qui licet credat vel attendat nō tamē cauet [peribūt] interitu mortis eterne vel ſimul in corpe ⁊ anima

10 Et relinquent alienis diuitias ſuas: et ſepulchra eorum domus † illorum in eternum.

† eorum

¶ [Et relinquēt] tales iniqui [alienis diuitias ſuas] propter quas acquirendas multipliciter peccauerunt. ⁊ bene dicit alienis: q: ⁊ ſi filij vel parētes aut cognati ſint quibus relinquunt / tamē in hoc alieni ſunt quia nihil eis proſunt ⁊ illis de diuitijs ſuis ſubuenire non poſſunt: [⁊ ſepulchra eorum] ſunt [domus illorum] qui pallicia edificauerunt [in eternū] huius ſeculi. q. d. i ſepulchris vſq; in finem mundi manebunt non in pallatijs que extruxerunt. Ve ergo vobis diuites qui tanto tempore terrenas domos extruitis ⁊ perpetuo in ſepulchris habitare debetis. Et

11 Tabernacula eorum in † progenie ⁊ progenie: † vocauerunt nomina ſua in terris ſuis.

†generatiōe ⁊ generationem.
† inuocabūt noīa eoꝝ i terris ipoꝝ

¶ [Tabernacula eoꝝ] .i. alta pallacia ⁊ domꝰ lapidee quas de diuitijs ꝯſtruxerunt in quibus ad horam habitauerūt manentia [in progenie] filiorum [⁊ progenie] nepotū [vocauerūt nomina ſua] ideſt fuerunt cauſa quare nomia eoꝝ haberētur in memoria [in terris ſuis] .i. in vicinio non vbiq;. Faciūt em̄ aliq̄ magna ⁊ fortia edificia p plures generationes duratura vt in illis remaneat eoꝝ memoria ⁊ fama. Contra hos eſt quod dicit Chriſoſtomus. O inſipiens homo q̄d prodeſt tibi poſt mortem iſta memoria ſi vbi es torqueris: ⁊ vbi nō es lauderis: Hoc autem ideo faciunt. quia

Chriſoſtomi pulcherrimuȝ dictum.

12 Et homo cum in honore eſſet nō intellexit: comparatus eſt iumentis † inſipientibus: ⁊ ſimilis factus eſt illis.

†inſenſatis.

¶ [Et] tam hic in hoc q̄ in ceteris [homo cum in honore eſſet] cōſtitutus habens rationem ⁊ intellectum deiq; ſimilitudinem [non intellexit] illum honorem ⁊ ſuam dignitatem: ⁊ non intelligenter ſed inſipienter egit extruendo magna edificia et querendo memorias per talia cum potius deberet querere eterna. vnde amiſſa ratione [comparatus eſt iumentis inſipientibus] non hȝ aliud niſi ſm̄ inſipientiam [et] in actu [ſimilis factꝰ eſt illis]

cum totam felicitatem querit in preſenti vita et
more iumentoꝝ ſequitur ſenſum ⁊ ſenſibilia: q: ſi
cut iumenta terre ⁊ ventri tantum intendũt/ita
amatores mundi terrenis rebus tm̃ dediti ſunt.

†eoꝝ 13 Hec via †illoꝝ ſcandalũ ipſis: et
†benedi poſtea in ore ſuo† complacebũt.
cent. ¶ [Hec via illoꝝ] non dei.i.talis vita ſm̃ qd̃ ipſi
terrena tm̃ appetũt: q̃ d: via q: ducit ad mortez
eſt [ſcãdalum].i.offenſio [ipſis] malis q: facit eos
ruere de peccato in pctm̃ donec veniant ad interi
tum [⁊ poſtea] cũ facti fuerint tales vt non q̃rant
niſi tpalia ⁊ ditati fuerint [in ore ſuo cõplacebũt]
ſibi: laudãtes ſe inuicẽ ⁊ iactãtes de tali vita qd̃
ſibi ꝯgregẽt: ꝙ ſibi edificẽt: ꝙ ſe ſplẽdide ꝑcurẽt:
tãꝙ felicitatẽ hoi poſſibilẽ aſſecuti eſſent. Sz q:
nõ videt penã ſibi paratã poſt mortez. id̃ ſubdit.

†pa 14 Sicut oues in inferno poſiti ſũt
ſtoꝛ ẽ eis mors †depaſcet eos.
¶ [Sicut oues] .ſ. ducte ad occiſionẽ hoc ignorã
tes ſic iſti [in inferno poſiti ſunt] .i. ponentur poſt
mortẽ. Vl' ſicut i ouib⁹ tõſa lana alia ſuccreſcit vt
iterꝝ tondeatur ſed ipſe manet: ſic in iſtis ſine cõ
ſumptione ſubſtantie ſemꝑ pena inuenit qd̃ cru
ciet. vñ ſequitur [mors] gehenne ⁊ diabolus [depa
ſcet eos] deuorando vt ſemꝑ renaſcant ad penaz
a ſilĩtudine iumentoꝝ que non radicatus herbas
vellunt ſed ſummitates carpunt: vnde iteruz her
be renaſcuntur ad paſtum ſic illi morte depaſti re
niuiſcunt. q: non deficiunt.

†ob 15 Et †dñabuntur eoꝝ iuſti in ma
tinebunt tutino: ⁊ auxiliuz eoꝝ veteraſcet
eos recti in inferno †a gloria eorum.
mane. ¶ [Et dñabunt eoꝝ iuſti] .i. ꝓeminebũt eis ⁊ iu
†et dicabũt eos: q: iudicabũt ſancti nationes ⁊ dña
bũtur ppl'is [in matutino] .i. in reſurrectiõe ⁊ iu
dicio qñ poſt noctẽ q̃ nũc eſt oĩa apta erũt: q: cor
da ⁊ merita ſinguloꝝ patebũt [⁊ auxiliũ eorũ] qd̃
hẽbãt in hoc mũdo de potẽtia: de diuitijs: d amí
cis ⁊ hmõi [veteraſcet in inferno] a ſil'i veteris pã
ni.i. deficiet ⁊ pibit [a gl'ia eoꝝ] .i. ꝓpt hoc ꝙ glo
riati ſunt in eis. Vel [a gl'ia eoꝝ] .i. ad cõparatio
nẽ ⁊ q̃titatẽ prioris gl'ie eoꝝ. Quãta em̃ hic vide
bat eoꝝ gloria tãta erit ibi corruptio ⁊ pena. De
inde loquens in ꝑſona iuſti ſubiugit.

16 Uerumtamen deus redimet ani
mam meam de manu inferi: cum
acceperit me.
¶ [Uerũtamẽ] lz nõ redimat aiaz taliũ [de⁹ redi
met aiam meã] .ſ. vere penitẽtis ⁊ iuſti [de manu
inferi] .i. de ptãte diaboli [cũ acceperit me] de vita
pñti. Nõ em̃ iuſtis eſt labor tribulatio ⁊ preſſu
ra: in futuro erit verum gaudium ⁊ felicitas eter
na. Non eſt ergo vt iniqui ⁊ ſtulti putant qd̃ ſan
cti videlicet ⁊ ſapientes ad eorum ſimilitudinem
omnino pereant. Et q: ſic periſſiunt mali: ⁊ deus
redimet ſuos ergo quicunq; fidelis.

17 Ne timueris cum diues factus
fuerit homo: ⁊ cum multiplicata
fuerit gloria domus eius.
¶ [Ne timueris] eſſe bon⁹ ⁊ ne turberis [cum di
ues factus fuerit hõ] iniqu⁹ ⁊ tu iuſt⁹ es pauꝑ.i.
cũ videris malos in pñti ꝓſperari ⁊ florere: teq;
pauperẽ miſerꝝ ⁊ abiectũ: q: i futuro totũ erit op
poſitũ [⁊ cũ multiplicata fuerit] in honorib⁹ ſecu
li [gloria] nõ tm̃ eius ſed ⁊ [domus eius] q: nõ ſolũ
ipſe ſed ⁊ oẽs q̇ ad eum ꝑtinent honorant. Non
deſperes nec putes eũ a deo diligi q: abũdat di
uitijs: ⁊ te q: pauper es a deo derelictum.

18 Quoniam cum †interierit nõ †ſu †morieť
met omnia: neq; †deſcendet cum †acci
eo gloria †eius. piet hec.
¶ [Quõ cũ interierit] ꝑ mortẽ cito ⁊ repẽte [nõ ſu †ſimul.
met] ⁊ auferet ſecũ [oĩa] hic poſſeſſa immo nihil niſi †domus
pctã: q: nihil eoꝝ q̃ poſſidebat ſuũ erit ſz hoc tm̃
ſuũ eſt qd̃ apud iferos ſentit [neq; deſcẽdet cum
eo] ad abyſſũ ⁊ inferos [gl'ia ei⁹] .ſ. felicitas vite ꝑ
ſentis. Jdeo aũt ipſe illuc deſcẽdet ⁊ nõ deſcẽdet
cũ eo gloria eius q: in vita ſua q̃ſiuit tpalẽ gloriã
mundi huius: ⁊ hoc eſt quod ſubiungit. †qm̃.

19 †Quia anima eius in vita ipſius
benedicetur: confitebitur tibi cũ
benefeceris ei.
¶ [Q: aia ei⁹] ſenſualis nõ rõnis [i vita ipſi⁹] pñ
ti tm̃ [bñdicet] .i. laudabit ab adulatorib⁹ ſecum
epulãtib⁹ nõ de bono actu ſz de delitijs q̇ eũ bñ ꝑs.cxliij.
facere dicunt ⁊ bñ ei optãt q: btm̃ dixerũt ppl'm
cui hec ſunt: ſed in morte torq̃bit ⁊ ſentiet penaz
q̇ hic tranſitoriã ſecut⁹ eſt gloriã [ꝯfitebit tibi] .i.
laudabit te ⁊ gr̃as tibi aget tũc tm̃ o de⁹ [cũ bñfe
ceris ei] dãdo ꝓſpera. Perfectoꝝ eſt deũ lauda
re in aduerſis. reprobi aũt tm̃ laudant in ꝓſperiſ
ſed blaſphemant in aduerſis. Et ideo. †vſq;

20 Introibit †in progenies patruz
ſuorum: et vſq; in eternum non
videbit lumen.
¶ [Introibit] vſq; [in ꝓgenies patrũ ſuoꝝ] deſcẽ
dẽs in infernũ vſq; ad reprobos ſicut in ſcelerib⁹ Peſſi
eos fuit imitatus. Qui em̃ pr̃es peſſimos imitãt mos imi
eoꝝ ſocietate dãnabunt. Pr̃es eius ſunt diabo tãs ei⁹ ſo
lus ⁊ angeli ei⁹: ꝓgenies vo diaboli ſunt om̃s re cietate
probi. Ergo in ꝓgenies patrũ introibit q: ſil' cũ dãnabit.
reprobis eterno igne ꝑibit [⁊ vſq; in eternũ nõ vi
debit lumẽ] glorie. Mittet em̃ in tenebras exte
riores. nam qui hic in tenebris interiorib⁹ eſt poſt
ea exteriores patietur. Et merito q:

21 Hõ cũ in honore eẽt non intelle †inſenſa
xit: cõparatus eſt iumentis† inſi tis.

pientibus:et ſilis factus eſt illis.

¶[Ho͞o cū in bono:e]diuine imaginis ⁊ ſilitudis [eſſet]ↄſtitut⁹[nō intellexit]bono:ē ſuū ⁊ qđ facere debuit.ſ.vt ſm rōnē ⁊ intellectū vineret:⁊ iō [cōparat⁹ eſt iumētis inſipiētib⁹:⁊ ſilis fact⁹ eſt illis]ſeq̄ndo ſenſuū delectatiōes ⁊ ſoli⁹ corporis voluptates. Magna vereciīdia eſt a ſilitudie dei ⁊ angeloꝝ trāſire ad ſilitudinē iumētoꝝ.Et ideo deformitatem hois repetit ⁊ iterat vt mal⁹ a malo quieſcat:⁊ vt intelligatur ꝙ eſt verbū memorie dignum ⁊ vitetur tm̄ opprobrium:defende ergo o hō honorem tuū:vtere rōne:vtere intellectu q̄ tibi deus dedit ad hoc vt contēnas ⁊ deſpicias terrena ⁊ temporalia:diligaſq; ⁊ ꝑcipias celeſtia ⁊ eterna. Oratio.

Reple dñe os noſtrū ſapia tua:vt mēores te hoiez factū noſq; redemiſſe d̄ tartaro mereamur vult⁹ tui luie decorari. Per.

¶Pſalmus de duplici aduentu Chriſti:de ſacrificijs veteris ac noui teſtamenti: et redargutione ac repulſione indebiti miniſtri. Pſalmus.xlix.

†alia lr̄a nō hʒ ⁊.

Deus deorum dominus locutus eſt:† et vocauit terram.

¶Auctor pſalmi propheta dauid. ¶Titul⁹ talis eſt. Pſalmus Aſaph. Hoc eſt pſ iſte attribuit aſaph.i.ſynagoge ⁊ ↄgregatiōi fideli ꝑ quā magis ↄſutant increduli iudei i cui⁹ pſona loquit hic ꝓpheta dauid. ¶Materia:duplex xp̄i aduētus ⁊ mutatio ſacrificij veteris i ſacrificiū laudis:recitatioq; maloꝝ q̄ ſunt i multis eccleſie miniſtris. ¶Intētio:ſuadere auditorib⁹ vt a carnalib⁹ obſeruātijs deſiſtāt:⁊ ab vmbra ⁊ ſignis ad ṽitatē ⁊ ſignificata ſe trāſferāt:nec ita voce p̄dicēt ⁊ bñdicāt vt oꝑe nō ipleant ⁊ morib⁹ ↄtradicāt. Obtēperandū eſt em̄ p̄ceptis xp̄i talia in hoc pſalmo ſuadētis ſi eccleſie ſue(de q̄ ſupra dictū eſt)mēbris ṽe ſociari volūt ⁊ miniſtris. ¶Snia in gñali:ꝓpheta in iſto pſalmo loq̇tur de duplici aduētu xp̄i. Primo in mūdū quo ad euāgelij p̄dicationē. Scđo ad gñale iudiciū quo ad diſtrictā examinationē vt inuitet ꝑ primum ⁊ terreat ꝑ ſcđm. Tāgit inſuꝑ xp̄i auctoris euāgelij magnificētiā ⁊ ſublimationē:ſacrificioꝝ veter[is] legis euacuationē:⁊ ſacrificioꝝ noue legis inſtitutionē:ac miniſtri indebiti redargutionē ⁊ repulſionē. ¶Snia in ſpāli:Ne q̇s aūt mediocriter de incarnatiōe eſtimet potētia incarnati p̄dicit vt incredulitas oīs tollat cū ait[De⁹ deoꝝ].ſ.hoim deificatoꝝ oꝑatoꝝ ⁊ factor.q: hoies deificat q̇ dñr dij:q: p̄ alijs ſunt ꝑticipes deitatis.ſ.[dñs]nr̄ ieſus xp̄s q̇ eſt dñs dñantiū.iſte tāt us ⁊ talis[locutus eſt]primo aduētu ꝑ ſemetipm̄:ꝑ ap̄los ⁊ fideles ſuos q̇ olim multiphariè locut⁹ eſt i ꝓphis[⁊] loq̄ndo[vocauit terrā].i.hoies habitātes i terra ad fidē ⁊ legē euāgelicā. Trib⁹ q̇dē modis de⁹ đr ſ.ſubſtātialr̄ vel naturalr̄.ſ.pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus:adoptiue vt ſancti q̇ ꝑ grām adoptiōis dij ſunt:nūcupatiue vt idola ⁊ demones. Vocauit aūt nō in vna terra. Unde ſed in omni.ſ.

Chriſti p̄ceptis obtēperandum eſt.

De⁹ homines deificat.

De⁹ tribus modis đr.

2 **A ſolis ortu vſq; ad occaſum: ex ſyon ſpecies decoris eius.**

¶[A ſolis ortu vſq; ad occaſum]miſſis teſtibus vſq; ad vltimū terre. Nihil reliq̇t qđ nō ſua vocatiōe dignū faceret. Et q: p̄dicatio cepit ab hierlʒ recte ſubiūgitur[ex ſyon].i.a hierl'm cepit annūciari[ſpēs decoris eius].i.pulchritudo diuinitat[is] ⁊ virtutū xp̄i. Hic em̄ ibi ab hoib⁹ ꝓpter ei⁹ p̄dicationē ⁊ miraculoꝝ oꝑationem primo agnoſci cepit ⁊ inde ad alias mundi partes noticia ei⁹ ꝑ ap̄los ⁊ alios p̄dicatores ꝑuenit. Ūn̄ ali⁹ ꝓpha dicit. De ſyō exibit lex ⁊ verbum dñi de hierl'm. Qui ⁊ ſi prius occultus fuit ⁊ eſt adhuc tm̄.

Eſaie.ij.

3 **Deus †manifeſte veniet:† deus noſter ⁊ non ſilebit.**

†manifeſtus. †veniet manifeſtus.

¶[Deus manifeſte veniet]ad gñale iudicium vt iudicet qui prius occulte venit vt iudicaret. Occulte venit q: infirm⁹ in carne apparuit:erat glorie ſpēs in diuinitate:ſed hec latebat in humanitate[deus]inq̄[noſter].ſ.xp̄ianoꝝ q̇ verus de⁹ eſt ipſe veniet.non em̄ eſt deus q̇ nō eſt noſter deus [⁊ non ſilebit]in iudicio a vindicta. Siluit in primo aduentu q: os ſuū nō aperuit nec ſe vidicauit Silet modo a iudicio occultus in celo nō exercēs irā ſed expectās pniam:tm̄ non tacet mādato nec ceſſat monere flagello:in ſcđo profert verba alijs blanda alijs aſpera.

4 **Ignis †in conſpectu eius exardeſcet: †et in circuitu eius tempeſtas valida.**

†aū enim preibit

¶[Ignis]malis replens ſpacium hui⁹ aeris [in cōſpectu eius exardeſcet]q: ſeculū ꝑ ignem iudicabit q̇ faciem iudicaturi p̄cedet:hic ignis illuminat ⁊ exurit. Gaudeāt iuſti q: illuminant ex eo: timeant pctōres q: exurendi ſunt ab eo. Bonos non ledet:imꝑfectis ſi q̇d erit cremabile cremabit:malos vero incinerabit ⁊ ſtatim ad damnationem reſurgent[⁊ in circuitu eius] circūquaq; ſe extēdēs erit[tēpeſtas valida]nō vētis ſed potētia dei q̄ ſubito ⁊ improuiſe veniet:ac bonos ⁊ malos ſeparabit. Veniēs aūt ad iudicium.

5 **Aduocauit celū †deſurſum:⁊ terram diſcernere ppl'm ſuum.**

†ſurſum

¶[Aduocauit].i.aduocabit[celum].i.omnes ꝑfectos quorum conuerſatio eſt in celis:⁊ qui deſpectis terrenis que ſurſum ſunt ſapiunt [deſurſum].ſ.ſuper duodecim ſedes ſeſſuros ⁊ ſecum iudicaturos[⁊ terram].i.alios inferiores.ſ.iudicans

dos tam bonos ꝙ malos ſimiliter aduocabit[diſcernere.i. ad diſcernendum ⁊ diuidendum[populum ſuum]a non ſuo.i.ſaluandos a damnandis q: bonos ad ſe recipiet:malos in tenebras precipitabit. Videns autem propheta futura quaſi preſentia hortatur angelos dicens. et q: ita erit ergo o

6 vos angeli meſſores

†iuſtos. †diſponunt.

Congregate illi †ſanctos ei⁹: qui †ordinant teſtamentum eius ſuper ſacrificia.

❡[Congregate illi].ſ.xp̄o de diuerſis partib⁹ orbis[ſanctos eius].i. electos ſicut.capiti mēbra vt corporibus aīab⁹ ꝯiunctis dn̄o occurrāt[q].ſ.ſancti[ordinant]et preponunt predicant ⁊ implent[teſtamentum eius]nouum.ſ.euangelica precepta ⁊ charitatis opera[ſuper ſacrificia]teſtamenti veteris ⁊ ſuper obſeruantias legales hoc eſt ꝙ pluris precij habent hec ꝙ illa:⁊ hec illis preferunt. Illa enim ſacrificia teſtamenti veteris vmbra fuerunt et prophetia veritatis. Tranſierunt vetera: et ecce noua facta ſunt omnia. Ad cuius nouitatis ordinem pertinet quod ſubditur

7 **Et annunciabūt celi iuſticiā ei⁹: quoniam deus iudex eſt.**

❡[Et annunciabunt].i.predicabunt[celi].i.apoſtoli ac predicatores ſancti et ſpiritales viri toti mundo[iuſticiā eius].i.fidem ⁊ mandata dn̄i noſtri ieſu chriſti ⁊ bona opera. Que profecto iuſticia ideo nobis predicatur quatenus illam exequētes iram iudicis euitare mereamur[qm̄ deus]trinitas[iudex eſt]qui iudicabit viuos ⁊ mortuos:et ſm̄ opera vniuſcuiuſqꝫ retribuet merita:hoc inceſſanter attendentes ſancti viri qm̄ deus iudex eſt vitā ſuam inquirere:pctā ſua deflere:⁊ ſemꝑ proficere non ceſſant ⁊ vt ante tam diſtrictum iudicē inuiudicabiles appareāt. Deinde eſt vox chriſti monentis vt relictis pecudum ſacrificijs fiat ſacrificium laudis vbi dicitur quid deus deorum ſit locutus. q.d.hec dominus locutus eſt

†tibi 8 **Audi populus meus ⁊ loquar † iſrael ⁊ teſtificabor tibi: de⁹ deus tuus ego ſum.**

❡[Audi]ore cordis[populus meus]electus ⁊ peculiaris.q.d.ſi me⁹ es debes audire[⁊ loquar]tibi Chriſtus enim in propria perſona predicauit populo iſrael:⁊ repetit hoc idem ſub alio verbo.d.[iſrael].i.vir vidēs deū iā fide audi[⁊ teſtificabor tibi].i.teſtimonijs ſcripturarū approbabo: ſcꝫ ꝙ ego[deus]omnium per potētiā[ſum deus tuus]ſpecialiter ⁊ proprie per gratiā quē familiarius habeo tanꝙ in mancipio ⁊ ex peculio meo. Quicūqꝫ enim prophetarum ⁊ apoſtolorum ſcripturas intelligit:dominum ieſum in prophetis promiſſum eſſe dominum noſtrum agnoſcit. Et ego ipſe

†ſup ſacrificia tua. 9 **Non †in ſacrificijs tuis arguam te:holocauſta autem tua in cōſpectu meo ſunt ſemper.**

❡[Nō arguam te]vlteri⁹ tanꝙ reprehenſibilē[in ſacrificijs tuis]carnalibus ſcꝫ teſtamenti veteris obmiſſis ⁊ nō exhibitis: q: animalia in ſacrificiū nō quero nec ea volo[holocauſta aūt tua]tota igne aſſumpta ſcilꝫ ſacrificia noui teſtamēti vel tui iuris ⁊ de te facta vt caro ſpūi ſubiecta:voluntas de pctō ꝯtrita: aīa humiliata ⁊ igne charitatis tota inceſa[in ꝯſpectu meo ſūt ſp]tanꝙ grata ⁊ accepta.i.mihi placēt ⁊ hec volo. Vn̄ ne putes hec holocauſta eſſe de animalibus ſubdit.

10 **Non accipiam de domo tua vitulos neqꝫ de gregib⁹ tuis hircos.**

❡[Nō accipiam].i. non acceptabo vltra[de domo tua vitulos]ad ſacrificiū vl' holocauſtū.[neqꝫ de gregibus tuis]exiſtentibus in paſcuis. accipiā[hircos]ad hoſtiā ꝓ pctō.q.d.nō arguā ſi nō feceris:⁊ ſi feceris nō accipiā.ſ.illos de domo tua vl' de gregib⁹ tuis qui ſunt figurales ⁊ carnales:ſed bene accipiā ſignificatos ⁊ ſpūales.i. ſacrificiū laudis ſcilicet hymnos ⁊ laudes diuinas. vnde alibi dicitur reddemus vitulos labiorum nr̄orū. Ideo aūt illa a te non accipiam Oſee. xiiij.

11 **Qm̄ mee ſūt oēs † fere ſiluarū:† iumenta in mōtibus ⁊ boues.** †beſtie ſilue. †pecora

❡[Quoniam mee ſunt omnes fere ſiluarum] id eſt mea ſunt animalia que non poſſides ſcꝫ indomita:⁊ etiā[iumenta]que paſcis[in mōtib⁹:⁊ boues]id eſt mea ſunt etiā domita ꝙ tu nutris ⁊ poſſides.q.d.non ſolum indomita ⁊ ſilueſtria ꝙ non poſſides ſed etiam domita ⁊ domeſtica que poſſides de quib⁹ minus videtur mea ſint:ſi enim ſeruus meus es tu totum pecudum tuarum meū eſt Cur ergo queras a te que mea ſunt qui creauit omnia. Et non ſolum iſta ſed etiam volatilia que difficilius capiuntur ſunt mea.quia

12 **Cognoui omnia volatilia celi: et †pulchritudo agri mecum eſt.** †ſpēs.

❡[Cognoui] ab eterno[omnia volatilia celi]que et quot ſunt.ſ.tanꝙ mea ⁊ quibus vſib⁹ ſint ſubiecta quod nullus hoīm ſcit cum tamen ſcire deberet ſi ſua eſſent.q.d.⁊ volatilia mea ſunt. Hoc dicit quia ⁊ de auibus fiebāt ſacrificia.[et pulchritudo agri].idēſt vbertas omniū que terra gignit de quibus etiā ſacrificia fiebant[mecū eſt].i.tanꝙ mea creatura mihi ſeruit:⁊ voluntati mee obedit. Vel[mecum eſt]cognitione etiā anteꝙ fieret Cum illo eſt ager: cum illo ſpecies celi ⁊ terre: cū illo omnis creatura quia ille vbiqꝫ eſt. Et ideo

13 **Si eſuriero nō dicā tibi: me⁹ eſt eni orbis terre ⁊ plenitudo eius.**

❡[Si eſuriero]quod nunꝙ fit ſed dicitur ad cōuincendum paruulum ſenſum.[non dicam tibi]vt paſcas me tanꝙ tuis indigens. quaſi dicat ſi hec das forſitan eſurire me putas qḋ eſt magna inſa

nia.[meus eſt enim oꝛbis terre]quo ad continens [et plenitudo eius]quo ad contentū.i.omnes cre ature. Noli ergo laboꝛare ad querendū quod mi hi deeſ:q: ſine laboꝛe habeo quod volo:⁊ ſine te ſa tis accipere poſſuȝ de meo. Omnia ante me ſunt: ⁊ ad nutum meum parata mihi ſeruiunt. Sed

14 Nunqd mãducabo carnes thau roꝛum:aut ſanguinem hircoꝛuȝ potabo?

¶[Nūquid mãducabo carnes thauroꝛū:aut ſan guinē hircoꝛū potabo?].q.d.non. q: de⁹ nō eſurit nec ſitit:⁊ iō nō indiget cibo ⁊ potu coꝛꝑali. vn̄ nō in ſacrificijs ſȝ in pauperibus vult hec ſibi offerri. Vetera ergo ſabrificia euacuãda hic d̄clarat:quo ruȝ tria genera erãt. Vnū in quo pars offerebat ⁊ pars retinebat qđ dicebat ſacrificiū. Aliud qđ totū incẽdebat ⁊ offerebat qđ dicebat holocau ſtuȝ. Tertiū qđ fiebat de nō aiatis vt de thure: ſi mila ⁊ hmōi qđ dicebat oblatio. Iſta ceſſerūt i ſa crificia euangelica quoꝛū quoddã eſt iuſtificãdoꝝ ſcȝ cōtricio coꝛdis:⁊ ſpūs ꝯtribulatus. quoddam iuſtificatoꝛum.ſ.ſacrificiū laudis. quoddam iuſti ficationis ſcȝ ſacrificiū coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis domi ni. Erit ⁊ quartum ſacrificiū in tempoꝛe gloꝛie et eternitatis. Impꝛobato ergo veteri ritu d̄ ſe qua ſi de alio loquẽs qđ exigat idicit.q.d.hoc nolo Sȝ

Sacri ficioꝛū veterū tria ge nera. Sacri ficia euãge lica.

15 Immola deo ſacrificiū laudis:et redde altiſſimo † vota tua.

† pꝛeces tuas.

¶[Immola deo].ſ.mihi.i.offer ad placãdū deuȝ [ſacrificiū laudis]qđ i te eſt.ſ. vt ei gratias agas de omnib⁹:a quo habes quicqd boni habes:⁊ cu ius miſericoꝛdia tibi dimittit qcqd ex te mali ha bes.[⁊ redde]tãq̄ d̄bita[altiſſimo]deo[vota tua] ideſt votiuas oꝛatiões ⁊ laudes ſeu deſideria tua que expꝛimūtur ꝑ oꝛatiões ⁊ p̄ces:vl' vota q̄ ꝓmi ſiſti i baptiſmo:i ſuſceptiōe oꝛdinū:in ꝓfeſſiōe re ligiōis. hoc ē ſacrificiū acceptabile: hoc ē holocau ſtū pingue vt laudet de⁹ ab hoīe quē creauit / quē redemit:cui ⁊ celeſte regnum pꝛomittit:

16 Et inuoca me i die tribulatiōis † eruã te:⁊ honoꝛificabis me.

† tunc ⁊ eximan te ⁊ glifi cabis me

¶[Et]cū ſic feceris tūc[inuoca me].ſ.in auxiliū nō de te vl' de virib⁹ tuis p̄ſumas[in die tribulatiōis] ideſt aduerſitatis ⁊ tētatiōis q̄ iō tibi dat vt inuo ces[⁊ eruã te]tūc de tribulatiōe vl' tollẽdo eã vl' dã do foꝛtitudinē ne deficias.[⁊]cū fueris erut⁹[ho noꝛificabis me]ꝑ tua liberatiōe vt mihi gr̄as refe ras:⁊ iaȝ a me nō diſcedas:vl' apđ alios cã honoꝛis mihi eris. Tãto aūt magis eū honoꝛam⁹ q̄ libera tionē nr̄aȝ nō a nobis/ ſȝ ab ipō ꝓcedere ſcim⁹. ſȝ vide ne bn̄ bn̄ cãtas.i. p̄dicas male viuas. quia

17 Peccatoꝛi † aūt dixit de⁹ † quare tu enarras iuſticias meas:⁊ aſſu mis teſtamentū meū ꝑ os tuum.

† eni † vt qd.

¶[Peccatoꝛi aūt].i.malo p̄dicatoꝛi q̄ qđ oꝛe p̄ dicat ope nō iplet[dixit de⁹]exteri⁹ ſcribẽdo: in terius inſpirãdo[q̄re].i.qua p̄ſumptiōe ⁊ audacia [tu enarras iuſticias meas].i.p̄cepta mea iuſtifi cantia pꝛedicas:cū opere nō impleas[⁊ quare aſ ſumis teſtamentum meū]ſanctū[ꝑ os tuū]pollu tuȝ.i.euangeliū meū tã pollutis labijs pꝛedicare pꝛeſumis.q.d.indigne hoc fero aſſumis q̄dē per os tuū ad p̄dicãdū:nō ꝑ coꝛ ad diligẽdū: nō ꝑ ma nus ad operãdū:nō tn̄ interdicit laus dei conuer ſis ad pn̄iam ſȝ oblitis deum vt ait inferius.

18 Tu vero odiſti † diſciplinã:⁊ ꝓie ciſti ſermones meos † retroꝛſum.

† erudi tionem. † poſt te

¶[Tu vero odiſti diſciplinã] v̄berū ⁊ verboꝛuȝ.i. coꝛrectionē ꝯtra eã murmurãdo:q: laudas quãdo parco: murmuras qn̄ caſtigo[⁊ ꝓieciſti].i. poſtpo ſuiſti[ſermones meos retroꝛſuȝ]q: verba mea ne gligẽs nō cuſtodiſti:ſȝ ꝯtempſiſti ſicut homo ꝯtē nit ⁊ deſpicit qđ poſt terguȝ abijcit: oꝛe benedicis ſȝ factis negas.q.d.q̄ dicis poſtponis ne videas in odiẽdo diſciplinã:redarguit volūtas mala i ꝓijci endo ſmōes dei retroꝛſuȝ:repꝛhendit negligens ⁊ pꝛaua vita:nã ſermones dei ꝓijcere eſt illis cōtem ptis ꝑuerſa agere. Et hoc euidēter apparet.q:

Sermo nes dei qn̄o ꝓij cimus.

19 Si videbas furem † currebas cuȝ eo:et cum adulteris poꝛtionem tuam ponebas.

† concur rebas ei

¶[Si videbas furē currebas cū eo]mēte ⁊ ſi nō coꝛpoꝛe.ſ.cōſentiendo/laudando/ vel etiã in fur to eius participãdo.[⁊ cū adulteris poꝛtionē tuaȝ ponebas]facto vel cōſenſu aliquo vl' adulãdo. Si eñi placuit tibi qđ fecit ipſo placito cucurriſti: et poꝛtionē tuã cū illo qui fecit laudãdo poſuiſti. Et ſi nō facis malū:ſi tu nō laudas malū:ſi cū ex to to voto cōſentis curris cum malo ⁊ poꝛtionē ma li recipis. Et pꝛeter hec pꝛedicta

20 Os tuū abundauit † malicia:⁊ lin gua tua † concinnabat dolos.

† neqtia † amplexa eſt do loſitateȝ

¶[Os tuū abūdauit malicia]q: nō ſolum nō re pꝛehendit vel tacet:ſed etiã adulãdo laudat ma lū vel illud faciẽtes:malū eſt ſcire illud ⁊ nō repꝛe hendere:ſȝ pei⁹ eſt laudare. Vel os malicia abū dat qn̄ maledictis ⁊ ꝯuitijs alios exaſperat.[⁊ lin gua tua cōcinnabat].i.cōponebat vel verbis oꝛ nabat[dolos].i.falſa ⁊ mẽdacia aliud dicendo et aliud cogitando ad ꝓximi deceptionē. Cōcinna re eñi eſt diuerſa inſimul ꝯmiſcere et componere. Vn̄ bene dicit cōcinnabat : q: mos eſt decipiẽtis ſic falſa cōponere et oꝛnare vt blandiat in lepoꝛe verboꝛum:⁊ hoc fecit iſte circa pꝛoximum.

Cōcinna re qd eſt

21 Sedens aduerſus fratreȝ tuū † loquebaris:et aduerſus filiū ma tris tue ponebas ſcandaluȝ: hec feciſti et tacui.

† detra hebas.

¶[Sedens]q̄ſi cum moꝛa ⁊ ſtudio [aduerſus fra trem tuum].i.pꝛoximū.ſ. omnē hoīem [loqueba

ris]nocitura p̄primo detrahēdo. [⁊ aduerſus filiū matris tue].i.ſctē eccl'ie q̄ nos fonte baptiſmatis generauit:puta quēlibet chriſtianū.[ponebas]in ſidioſe[ſcādalū]quo innocēs capef.i. faciebas vt infirmus ſcādalizaref. Uel per fratres accipiun‑tur fortiores ⁊ perfecti : per filios ſimpliciores et

Prauorum vſus — imperfecti. Prauorū ergo vſus eſt perfectis de‑rogare⁊ ex hoc imperfectis ſcandaluz ponere : et ſemper diſcordias ſeminare.[hec feciſti]inique agē do ⁊ loquendo[et tacui]vindictam diſſimulando ⁊ ad penitentiam expectando.Et ideo

† ſu‑ 22 ſpicatus es iniq‑tatez qd ero tibi ſimilis. † conſti‑tuā te añ

22 †Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſi‑milis:arguam te et† ſtatuam cō‑tra faciem tuam.

[Exiſtimaſti]o[iniq̄ ꝙ ero tui ſimilis]cōſentiē do malis.i.ꝙ talia mihi placeāt ſicut tibi eo ꝙ ea nō puniui:ſed ego [arguā te]et arguet te malicia tua in futuro iudicio[et]arguēdo[ſtatuā]te[ↄtra faciē tuā].i.oſtēdā te tibi vt turpitudinē tuā quā modo videre nō vis tūc videas ⁊ ↄfundaris. Mo do ergo tu fac quiſq̄s talis eſt ꝙ tibi miſereatur de⁹ↄſtitue te añ te:aſcēde tribunal mētis tue:po ne nūc añ faciē pctā tua:eſto tibi iudex : torqueat te timor:erūpat ↄfeſſio:⁊ dic dño tuo. qm̄ iniq̄ta

ps.l. — tē meaz ego cognoſco:⁊ peccatū meū cōtra me eſt ſemꝑ.Si eñ noſmetip̄os iudicarem⁹ nō vtiq; iu dicaremur:propterea admonēdo ſubdit

†añt 23 †dñm †ſiē leo †eruat

23 Intelligite † hec q obliuiſcimini †deum:ne quando rapiat†⁊ non ſit qui†eripiat.

[Intelligite]⁊ex rōne ꝓpēdite[hec]q̄ dicta ſūt vt voſmetip̄os corrigatis[q obliuiſcimini deū] duz mala agitis ⁊ q̄ ſic agitis/ac ſi in memoria ⁊ cōſi‑deratione vr̄a deū nō habeatis. Attende hic vi‑ſcera diuine miſericordie:q: etiā obliuiſcentes ſe‑nō obliuiſcit nec repellit:imo reuocat ad intelle‑ctum vt reſipiſcāt ⁊ nō pereāt[ne qñ].i.ne aliqñ [rapiat] vos deus.ideſt ego:ad mortez vel ad diē iudicij ſeu ad gehennaz ſi vos intelligere nō vul‑tis[et non ſit qui eripiat]et liberet:q: nō eſt q̄ de manu ⁊ poteſtate mea poſſit eruere : Quo cōtra de intelligentibus ⁊ laudantibus deum ſubiūgit

†glorifi‑cabit. †ibi via eſt i qua.

24 Sacrificium laudis† honorifica bit me:et † illic iter quo oſtendaz illi ſalutare dei.

[Sacrificiū laudis]nō aliū[honorificabit me] ⁊ placabit:nec illud qd̄ ſcelerati canūt. Nō eī lau dat q̄ benedicit ſi male viuit:nec q̄ bene viuit:ſi ſi bi dat vl' ſuꝑ aliū ſe extollit[⁊ illic].ideſt in tali ſa crificio laudis eſt[iter] q: hoc ſacrificiū eſt via ad deū [quo]itinere[oſtendā illi].ſ.laudāti [ſalutare dei].i.ſaluatorē dñm ſcz meip̄m. Salutare dei eſt

xp̄us ſa‑lutare eſt dei. — xp̄s qui cū gr̄a venit:quē nō nouit qui ali ꝙ gra‑tie aliq̄d tribuit.Ecce via ad deū:ecce ſcala iacob in qua angeli aſcēdūt ⁊ deſcēdunt.i.fideles aſcen‑dunt ad laudem diuinitatis/⁊ deſcendunt ad lau dem humanitatis in chriſto.

Oratio

Deorum dñe te rogamus vti nos ſuſcipias in ſacrificium laudis : quo ſine onere pec‑cati tuas iuſticias enarrantes iter illud quo ſalutare tuū oñdit gradiamur. Per dñm.

Pſalmus de oratiōe vere pe‑nitentis : dei miſericordiam ma‑gnam pro venia et gratia obtinē da hūiliter et deuote implorātis Pſalmus.l.

Miſerere mei de⁹ ſm ma‑gnā miſericordiā tuaz.

Auctor pſalmi propheta Dauid ¶ Intitulatur aūt. Pſalm⁹ dauid ſcz ꝓphete reſpiciētis in finē .i. in xp̄m a quo per peccatū receſſerat q̄ eſt finis.i.omniū bonoꝝ ope rū cōſummatio ⁊ perfectio. agēs de pnia ei⁹ ⁊ hu militate quā habuit cū venit ad eū Nathā ꝓphe ta miſſus a deo ad arguendū eū qñ vl' qm̄ intra‑nit ad Berſabee vxorez vrie/ vbi ſpecialiter hūili‑tas oſtendif q̄ a deo penitētib⁹ valēs in exēplum propōif.Arguēte eñ nathā:rex pctm̄ ſuū publice cōfiteri nō erubuit:non ſe vt hō ſolet excuſauit:a ſe penas exigit ⁊ in cōſpectu oīm ſe reum abiicit. ¶ Materia:vera pctōꝝ recognitio/ſalutifera con tritio/⁊ ↄfeſſio/ac diuie mie imploratio. ¶ Intē tio mōere pctōres ad pniam ſalutarē exēplo.Da‑uid:⁊ ne q̄ſq̄ in ꝓſperis rebus ſe extollat vl' in vir tute ſua pſumat.¶ Snia in generali : ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona ſua ⁊ cuiuſlibz vere pñitētis recognoſcit pctā ſua: iplorat diuinā miſericordiā ⁊ ſic petit culpe remiſſionē ac gr̄e reſtitutionē. et ad iſta obtinēda allegat multiplicē rōnē. Q: ergo ſupra ꝑ ſcōm aduētū ad gñale iudiciū terruit : et oblitos dñi vt ſe corrigāt monuit: recte nūc ſubiū‑gif de pnia ꝑ quā mia ⁊ gr̄a obtief diuia.¶ Snia in ſpāli.dauid ergo nō excuſans pctm̄ : ſz publice cōfitēs ait.[Miſerere mei] o [de⁹].i.creator me⁹ quē magna ⁊ multa iniquitas mea nō latet[ſ̄ʒ ma gnā miam tuā]naturalr tibi incitā:cui⁹ mia natu ra eſt diuia:⁊ iō ſemꝑ apud te eſt mia ad quā cōfu gio timēdo iuſticiā q̄ punis pctā.i.ad moduz mie tue q̄ magna eſt dimitte magnū pctm̄ meū. Ma‑gna eñ eſt mea miſeria:⁊ iō magnā exigit medici‑nā. De graui eñ pctō deſperādū eēt niſi magna mia dei eēt:q̄ quāta ſit diffiniri nō p̄t.hec dicēs lo cū aufert iudicio.i.diſcuſſiōi:q: factū concedit.

2 Et ſm multitudinē miſerationū tuarum:dele iniquitatem meam.

[Et ſm multitudinē miſerationū tuarū]in ef‑fectu quas ab initio ſeculi in pctōꝝ remiſſionib⁹ multipliciter oſtendiſti[dele iniquitatem meā] .i. culpaz ⁊ offenſam multiplicē: hoc eſt ad modū mi ſerationum tuarum que multe ſunt et ſuperant

multitudinē q̄nālibet peccatoꝝ[dele iniq̄tatē] q̄
multiplex eſt: ſcʒ homicidiū/fraudē/ ꝛ adulteriuʒ
hic oſtēdit peccatū ſuū ꝛ magnū eſſe ꝛ multiplex
Qui enim magnā miſericoꝛdiā ꝛ multiplicē miſe-
rationem depꝛecatur magnā ꝛ multiplicē miſeriā
confitetur. Opponitur ergo magna miſericoꝛdia
magno peccato ꝛ multitudo miſerationum multi
tudini peccati. Pꝛopterea adhuc ſubiungit.

†magis magiſq̄. †iniuſticia. †dilecto

3 †Amplius laua me ab † iniq̄tate
mea: ꝛ a †peccato meo mūda me.

[Amplius] .i. plus q̄ ego te rogare ſufficiā [la-
ua me] fonte ꝛ aqua miſericoꝛdie ꝛ gratie tue [ab
iniquitate mea] vt dimittas q̄ conſcientia metuit
ꝛ adĳcias qđ animo nō pſumit [ꝛ a pctō meo mū
da me] .i. ita laua vt plene mūdes vt nullū rema-
neat peccati veſtigiū .i. obligatio ad ſupplicium.
Plus iniq̄tas q̄ peccatū ſonat: cū ergo penitens
iſte oꝛat vt ab iniq̄tate lauetur ꝛ a pctō mūdetur
tā a grauioꝛi q̄ a leuioꝛi culpa curationē poſtula-
re videtur. Sed nec ꝑ miſericoꝛdiā peribit iuſticia
vt pctm̄ ſit impunitū: ꝛ ideo ſubdit allegē do cau
ſam quare ſibi dimitti poſtulat dicens:

Iniquitas plus ſonat q̄ pctm̄.

†agnoſco. †delictū †coꝛam.

4 Quoniam iniquitatem meaʒ ego
†cognoſco: et † peccatum meum
†contra me eſt ſemper.

[Qm̄ iniq̄tatē meā] deteſtādā [ego cognoſco]
ꝑm pniam ꝛ ſatiſfactionē: ac tanq̄ vere penitens
non diſſimulo: ꝛ ideo peto vt tu ignoſcas : q: ego
pūio: tu ne pūias [ꝛ pctm̄ meū cōtra me eſt ſemꝑ]
ideſt diſplicet mihi ꝛ deteſto: illud, tanq̄ mihi con
trariū vel cōtra me .i. coꝛā me eſt ſemꝑ ꝛ ante ocu
los coꝛdis mei per recoꝛdationē ꝛ cōtritionē ama
ram. Ego illud video ad dolendum: tu id ne con-
ſideres ad puniendum. Attende quid facit deus.
Si memoꝛ ſis peccati tui ille non erit memoꝛ. Si
tu eius oblitus fueris : deus eius memoꝛabitur.
Agnoſce ergo ꝛ emēda ac cōfitere deo ꝛ dic.

†maligmum.

5 Tibi ſoli peccaui ꝛ †malū coꝛam
te feci: vt iuſtificeris in ſermōib⁹
tuis: ꝛ vincas cum iudicaris:

[Tibi ſoli peccaui] .i. qđ peccaui tibi ſoli attri-
buitur ad iudicāduʒ ꝛ puniendū: ꝛ etiā ad ſimpli
citer relaxandū: cui ſoli redenda eſt ratio de pec-
cato: q: ſolus es ſine peccato : ꝛ ſolus potes cura
re a pctō [et malū coꝛaʒ te feci] .i. in tua pꝛeſentia
facere non erubui q̄ vbiq̄ es: ꝛ quē nullū latet ſe-
cretū: qui etiā ſolus cognoſcis quale ꝛ quātū ſit
cuiuſq̄ malum. Et ideo etiam peto mihi miſereri
[vt iuſtificeris] .i. iuſtus ꝛ verax inueníaris [in ſer
monib⁹] ꝛ verbis [tuis] quibus pmiſiſti veniā pe
nitēti [ꝛ vincas cū iudicaris] .i. cū quidā pꝛaue in-
telligentes iudicent te non miſereri criminaliter
lapſis: conuince illos ꝛ ſententiam eoꝝ deſtruere
parcendo mihi criminaliter lapſo : vel [cū iudica-
ris] a diabolo nō debere mihi pctā dimitti: q: mul
ta grauia, ſed tua miſericoꝛdia vincat iniquum iu
dicium eius vt mei miſereraris.

†mater mea me ī vtero aluit.

6 Ecce enī ī iniquitatibus conce-
ptus ſum: et in peccatis † conce-
pit me mater mea.

[Ecce enī ī iniquitatib⁹ ꝯcept⁹ ſū] .ſ. in pctō oꝛi
ginali [et in peccatis cōcepit me mater mea] ſcʒ in
cōcupiſcētia libidinis. q.d. mater mea me cōcepit
cū delectatione peccati: ego cōceptus cōtraxi me
cum iniquitatē oꝛiginalis delicti ex quo patioꝛ dif
ficultateʒ ad bonū ꝛ pnitatē ad malū pꝛopter q̄
pctm̄ hominis eſt magis remiſſibile. ꝛ merito de-
bes me miſericoꝛdiaʒ tuā petentē exaudire. Ecce
nuda et humilis confeſſio: de vno arguit ꝛ omnia
non tm̄ actualia ſed etiam oꝛiginalia confitetur:
vt omnium peccatoꝝ veniā mereatur: ꝛ ideo mi
ſericoꝛdiā ꝑh cōmōet iudicis ne ꝯdēnet. Vt enī
dicit Leo. Non remanet in iudicio condēnandū. Leo papa.
quod fuerit cōfeſſione purgatū. Ideo aūt cogno
ſco ꝛ cōfiteoꝛ: ac peniteo peccatum meum.

7 Ecce enim veritatem dilexiſti: in
certa et occulta ſapientie tue ma
nifeſtaſti mihi.

[Ecce enī] in manifeſto eſt q̄ [veritatem] con-
feſſionis ſeu verā cōfeſſioneʒ vt reus ſe accuſet [di
lexiſti] ſuꝑ ſacrificia. vel [veritatē dilexiſti] qua pec
cata pūias: licet pecca indulgeas .i. īpunita pecca
ta etiā illoꝝ quib⁹ ignoſcis nō reliquiſti. Sic pꝛe
rogaſti miſericoꝛdiā vt ſeruares et veritatē. Igno
ſcis confitenti: ſed ſeipſum punienti. Miſericoꝛ-
dia ergo eſt q̄ hō liberatur: veritas q̄ peccatū pu
nitur. Et confido q̄ mihi parcas: quia iaʒ [incerta
et occulta] myſteria [ſapientie tue] ideſt filĳ tui
[manifeſtaſti] .ideſt pꝛophetico ſpiritu reuelaſti
[mihi] videlicet incarnationem/paſſionem/ reſur
rectionem/ aſcenſionem/ ꝛ alia plurima. Incerta
dicit ꝓpter iudeos q̄ hec legebant et dubitabant
Occulta pꝛopter gētes que hec omnino neſciebāt
Et ideo certus ſum q̄

8 Aſꝑges me yſopo ꝛ mūdaboꝛ la-
uabis me ꝛ ſuꝑ niuē dealbaboꝛ.

[Aſperges me yſopo] .i. ſanguine Chꝛiſti : hoc
eſt ſicut in paſſiōe fideles aſperges: ac virtute cha
ritatis ꝛ hūilitatis [et] ſic [mundaboꝛ] a pctis Yſo
pus enim herba humilis heret petre radicibus: Yſopus aufert inflationeʒ pulmōis
aufert inflationem pulmonis. Hic in myſterio aſ
pergitur qui radice charitatis fixus ī humili xp̄o
ſuperbie tumoꝛem humilitate depellit: humi-
litatemq̄ paſſionis chꝛiſti imitat/ ꝛ ita mundat.
Sed q: parum eſt mundari a ſoꝛdibus peccatoꝝ
niſi contingat decoꝛari candoꝛe virtutum : iō ſub
iungit [lauabis me] aqua baptiſmi .i. ſicut in ba-
ptiſmo lauabis fideles tempoꝛe grē et infuſione
gratie tue [ꝛ ſuper niuem dealbaboꝛ] .i. incompa-
rabiliter: q: dealbatio ſpūalis maioꝛ eſt et melioꝛ
q̄ coꝛpoꝛalis: ꝛ candoꝛ iuſtificate anime omnē can
doꝛem ſuperat viſibilis creature. Et ſic

†exultationẽ. †alia lr̃a nõ hz τ

9 Auditui meo dabis† gaudium τ
leticiam:†τ exultabunt oſſa hu-
miliata.

[Auditui meo] interioꝛi [dabis gaudiũ] de remiſſione pctõꝝ reuelãdo mihi ea eẽ dimiſſa [τ leticiam] de pmiſſione ſalutis eterne. Vñ gaudiũ referri põt ad pñtem grãm: leticia ad futuram gloriam [τ] audita interius remiſſione τ pmiſſione [exultabũt oſſa humiliata] .i. ſpũales vires q̃ intus latẽt: τ coꝛpus ſuſtentant pꝛius turbate in cõtritione/τ p pniam humiliate. Vel virtutes τ dotes aie q̃ p pctm̃ fuerãt depſſe: τ p remiſſionẽ peccati reſuſcitate [exultabũt] .i. exultationis cã mihi erunt. Et vt hec fiant.

10 Auerte faciem tuam a peccatis
meis:τ omnes iniquitates meas
dele.

[Auerte] τ amoue [faciẽ tuã] nõ a me ſed [a peccatis meis] obliuioni ea dãdo .i. ne videas: nec recoꝛderis illa amplius ad puniendũ: q: ego ea ante faciẽ meã habeo ad penitẽdũ. Si eñ hõ pctm̃ aduertit: τ inde faciẽ ſuã non auertit de⁹ auertit faciẽ ne puniat: hoc aũt facit de⁹ qñ ppter pniaꝫ pctã hoim diſſimulat: qñ nõ reminiſcit: qñ nõ requirit: qñ nõ punit: τ auertẽdo [oẽs iniquitates meas] oꝛiginales τ actuales/pteritas/pꝛeſentes τ futuras [dele] de tua noticia τ memoꝛia ne punias. Quas cum deleueris.

11 Coꝛ mundum crea in me deus: τ
ſpiritum rectum innoua in viſce
ribus meis.

[Coꝛ mundũ] qd diligat mũdiciã quo te videã [crea in me] o [deus] τ vt deus quaſi nouũ aliqd .i. p grãm q̃ infundit p creationẽ mũda coꝛ meũ qd p me maculatũ eſt [τ] aufer inde malas cogitationes [ſpm̃ rectũ] ad videndũ τ diſcernẽ dũ ſicut antea rectus fuit in me [innoua in viſceribus] τ interioꝛibus [meis] .i. in interioꝛi hoie meo vñ peccatũ exiuit: quẽ inueterauerat pctm̃ rogo vt innouet grã. Per factũ meũ curuata erat rectitudo ſpũs mei ad maluꝫ: p gratiam tuam dirigatur vt ſicut pꝛius recte τ in veritate incedam.

12 Ne pijcias me a facie tua: τ ſpm̃
ſanctum tuũ ne auferas a me.

[Ne pijcias] .i. de cetero pijci nõ ſinas [me] tanq̃ a te repꝛobatũ [a facie tua] .i. a pñtia vl' beniuolẽtia tua: ne ſicut chaym exul a te efficiar pꝛo pijciantur a te peccata mea non ego [τ ſpm̃ ſanctũ tuum] reſtitutum mihi p pniam .i. ſpũſſancti donum τ gratiam [ne auferas a me]. Vltra non dicit da: ſed ne auferas q: q̃ ↄfitetur τ penitet iam donũ ſpũſſancti hꝫ a quo ſolo confeſſio τ punitio peccati eſt. Cũ eñ ſibi q̄ſq; iraſcit τ diſplicet ſine dono ſpũſſancti nõ eſt. Vel [ſpiritum ſanctum]

Confitens et τ penitẽs donũ ſpũſ ſcti hꝫ.

i. ſpiritum pꝛophetie qui ſibi pꝛecioſus erat valdẽ. Et per ipſum ſpiritum.

13 Redde mihi† leticiam ſalutaris †exultationem.
tui:τ ſpũ pꝛincipali ↄfirma me.

[Redde mihi] .i. reſtitue q: peccãdo amiſi [leticiã ſalutaris tui] .i. de ſpe ſalutis τ ſaluatiõis tue vel [leticiã ſalutaris tui] .i. illã exultationẽ xp̃i tui quã in eo pꝛiuſq̃ peccareꝫ habui [τ ſpũ pꝛincipali] τ potente .i. ſpũ ſancto: τ p gratiaꝫ eius qua mihi ignouiſti τ me innouaſti [confirma me] in hac leticia τ gratia vt ipſe ſpũs in me nõ vitia pꝛincipẽtur: τ me a reſiduo pſeruet. Non enim ſufficit ſanare niſi firma ſit cura que adhibetur. Unde Joſue non mouit caſtra circunciſoꝛum donec penit⁹ ſanarentur. Et ita gratia confirmatus nõ ero ingratus. ſed

14 †Docebo iiquos vias tuas:τ im †doceas
pij ad te conuertentur.

[Docebo iniquos vias tuas] id eſt mandata tua vel miſericoꝛdiam τ veritatem vt alij exẽplo meo de miſericoꝛdia ſperent: τ veritatem iudicij timeant: τ ita veram agant pniam: τ in bono hñant pſeuerantiã. Sancti eñ viri ſicut ſuaꝫ ita τ alioꝛum querunt ſalutem. vnde τ ſubdit [τ impij] me imitantes [ad te conuertentur] per veraꝫ penitentiaꝫ. Magna eſt in hoc verbo diuine miſericoꝛdie cõmendatio τ peccãtiũ cõſolatio. Ita eñ plenus eſt deus adipe mie vt nõ ſolũ ↄuerſis ſed etiam impijs pmittatur ſalus. Et vt poſſim alios docere oꝛdinate τ liberius: pꝛius

Scti viri ẽt alioꝛũ querunt ſalutem.

15 †Libera me de ſanguinib⁹ deus †terne,
deus ſalutis mee:τ exultabit lin-
gua mea iuſticiam tuam.

[Libera me de ſanguinibus] .i. coꝛruptionib⁹ carnis vel de peccatis multis: q: minus latine dicendo pluralr ſanguinib⁹ multa pctã intelligi voluit que veniunt τ trahũtur ex oꝛigine carnis peccati .i. ex carne per oꝛiginale peccatum coꝛrupta. o [deus] creatoꝛ [deus] refoꝛmatoꝛ ſalutis mee/datoꝛ τ conſeruatoꝛ [τ] tunc [exultabit] .i. exultando ſeu cum exultatione laudabit τ annunciabit [lingua mea iuſticiam tuam] qua iuſtificas impium: ſuſcipis confitentem: parcis penitenti: τ dimittis peccatum penitenti: eo qd pmiſiſti. Nec hoc poſſum ſine te. ſed tu

16 Dñe labia mea apies:τ os meuꝫ
annunciabit laudem tuam.

[Dñe] q̇ oia potes [labia mea] q̃ ppter peccata pꝛius ad bonũ clauſa erant: τ ppter peccatoꝝ conſcientiã loqui nõ pſumebant [aperies] .i. idonea facies ad laudandũ τ pdicandũ culpã remittendo: τ gratiã infundẽdo: τ tunc [os meum] etiã coꝛdis archanũ [annũciabit laudẽ tuã] digne: q: nõ eſt ſpecioſa laus in oꝛe peccatoꝛis. Hanc inq̃ laudem ſcꝫ q me peccantem non reliquiſti: q con

Laus ſpecioſa nõ ẽ i oꝛe peccatoꝛis

fiteri monuiſti: qđ mundaſti: hec obtendo: ⁊ ideo laudem dico q: magis eſt tibi acceptabile ꝙ̃ lega lia ſacrificia offerre.

17 **Quoniam ſi voluiſſes ſacrificiuꝫ dediſſem vtiq3: holocauſtis non delectaberis.**

¶ [Quĩ ſi voluiſſes ſacrificium] legale ſiue figurale qđ ꝓ expiatione peccati ſolebat offerri [dediſſem vtiq3] ⁊ vere offerrem tibi: ſed ſacrificijs ⁊ etiam [holocauſtis] veteribus q̃ ſunt digniora [nõ delectaberis] nec eis placaris. Videbat propheta tp̃s gratie quo hec figuratiua debebant ceſſare: nam oĩa in aduentu xp̃i reſpuuntur: nec modo prius deo offeruntur. Quid ergo eſt offerendum ad placandũ deũ? Non pecudes: nõ hirci: non q̃cũq3 aĩalia: q: non vult ꝓ peccato holocauſta in quibus crematur caro aliena. Sed

18 **Sacrificiũ deo ſpũs ꝯtribulatꝰ: coꝛ contritum ⁊ humiliatũ deus**

† ſperuit **non † deſpicies.**

¶ [Sacrificium] peccatorum [deo] placens ⁊ gratum eſt [ſpiritus contribulatus]. id eſt ſimul cum corpore tribulatus: ⁊ pro peccatis plurimum anxiatus vt ſpiritus teratur dolore ⁊ corpꝰ afflictione: vel de ſuis ⁊ alioꝝ peccatis turbatus: in quo datur ſpes venie conuertendis ſi penitere velint. Hoc enĩ ſacrificio pctã ſoluũtur: q: [cor contritũ] prius ꝑ cõpunctionem [⁊] deinde [humiliatum] ꝑ confeſſionem non elatum ꝑ peccati excuſationeꝫ: o [deus non deſpicies] immo gratanter reſpicies ⁊ accipies. Minus enim dicitur: ⁊ plus intelligitur. Ergo contribulatio in ſatiſfactione operis. contritio in dolore cordis: humiliatio in confeſſione oris: faciunt gratum deo ſacrificium. Quod ſacrificium vt tibi fiat.

Sacrificiũ gratũ deo qđ ẽ.

19 **Benigne fac dñe in bona volũtate tua ſyon: † vt edificentur muri hieruſalem.**

† al'. ⁊

¶ [Benigne fac]. i. largam benedictionẽ ⁊ mĩam impende peccata dimittẽdo: ⁊ grãm ꝯferendo. o [dñe] cui tale placet ſacrificiuꝫ [in bona volũtate tua]. i. ex gratuita gratia tua nõ ex meritis ſuis [ſyon]. i. eccleſie tue militãti q̃ eſt in ſpeculatiõe ſupnoꝝ ⁊ aliq̃d ſpeculaꝛ qđ ſperat: ⁊ ex viuis lapidibus vꝫ fidelibus aĩabus [edificenꝛ muri hieruſalem]. i. vterq3 paries eccleſie. ſ. iudaicꝰ ⁊ gentilis in fide/ſpe/⁊ charitate cõſtruaꝛ ad edificandam eccleſiam ⁊ muniendã. Syõ interp̃taꝛ ſpeculatio ⁊ hierl'm viſio pacis. Agnoſcitis ergo vos in ſyon ⁊ hierl'm ſi certam ſpem futuram expectatis: ⁊ ſi pacem cum deo habetis.

Syõ ſpeculatio interp̃taꝛ.

20 **Tũc acceptabis ſacrificiũ iuſticie oblatiões ⁊ † holocauſta: tunc imponẽt ſup altare tuũ vitulos.**

† holocauſtomata.

¶ [Tunc]. ſ. cum eccleſiam conſtruxeris [acceptabis] a fidelibus ⁊ gratum habebis [ſacrificiũ iuſticie]. i. iuſte laudis tibi debite: vel bonoꝝ opeꝝ tibi placentium: acceptabis etiam [oblationes] de rebus exterioribus. i. ſacrificium elemoſynaꝝ [⁊ holocauſta] igne conſumenda in ſacrificium mortificationis: ⁊ [tunc imponent]. i. offerent [ſuper altare tuum] quod eſt fides vbi ſacrificia offeruntꝛ: q: quicquid offertur per fidem offerri debet. [vitulos]. i. ſacrificium mortis ſeipſos martyrio exponentes: ⁊ ſicut vitulos ad mortem duci permittentes. Vel [vitulos]. i. ſeipſos innocẽtes nouos a iugo legis ⁊ peccati liberos hoſtiam viuam ſanctaꝫ tibi placentem.

Oratio.

Profiue miſerationis ineffabile nomen deus trinitas: q̃ humani pectoris antrũ emũdãs vitijs: ſup candorẽ efficias niuis innoua q̃ſumus in viſceribꝰ noſtris ſpm̃ ſctm̃ tuũ quo laudẽ tuã annũciare poſſimus: vt recto principaliq3 ſpũ confirmati mereamur eternis ſedibus in hierl'm celeſte cõponi. Per dñm.

Pſalmus de culpa ⁊ pena hominis peccatoris ⁊ iniqui: ⁊ econtra de merito ac premio innocentis et iuſti. Pſalmus.lj.

Quid † gloriaris in malicia: qui potens † es in iniquitate?

† gloriaꝛ † eſt

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finẽ intellectus dauid ⁊c. Hec ꝑſecutio ⁊ dohet accuſatio ipleta eſt: ⁊ quotidie impleꝛ in eccleſia. Igitur intellectus huius pſalmi in finẽ tempoꝝ eſt referẽdus quo ipſi dãnabũtur ⁊ boni remunerabunꝛ: ⁊ attribuendus eſt dauid. i. cuilibet fideli habitus de eo negocio qđ ſignificatum eſt cũ venit dohet idumeꝰ. i. terrenus aliquis malicia motus: q: Dohet interp̃tatur motus: ⁊ idumeꝰ terrenus ⁊ nunciauit. Saul q̃ interp̃tatur appetitio ꝑ quẽ ſignificaꝛ mors: q: ſicut hunc peccator ppl's a deo petijt regẽ: ita nos ꝑ illicitũ appetitum acquiſiuimus mortem: ⁊ appetitus malus ait mors eſt: ⁊ dixit ei inſtigãdo eũ ad ꝑſecutionẽ venit dauid. i. q̃libet fidelis in domum Abimelech: q̃ regnũ patris mei interpretatur. i. in conſortiũ eccleſie in qua regnat deꝰ pater. Saul enĩ ⁊ Dohet ꝑſeq̃ntes dauid ⁊ abimelech ſignificant regnũ terrenũ ⁊ tranſitorium: non ad vitam/ſed ad mortem ꝑtinens qđ ꝑſequitur bonos ad regnũ celeſte ꝑtinẽtes. ¶ Materia pctõris iniq̃ culpa ⁊ pena: iuſti vero meritũ ⁊ premium. ¶ Intẽtio: retrahere fideles a malo ⁊ allicere ad bonũ. ¶ Snia in gñali: ꝓpheta i iſto pſalmo in ꝑſona ſua ſeu fidelis ait loquiꝛ de quolibet iniquo q̃ gloriãdo de malicia ſua inique potenter agit iniq̃tatem ⁊ detractionem diligit: cui etiã penam finalem. ſ. eternã dãnationẽ ꝓdicit: ⁊ ſimili-

Dohet motꝰ interp̃taꝛ. Saul appetitio interp̃taꝛ. Abimelech q̃d interp̃taꝛ.

ter loquit̃ de iuſti merito ⁊ p̃mio. Poſtq̃ ergo ſu pra egit de pnia: agit nūc de duobus gn̄ib⁹ hoim: quoꝝ vnū eſt terrenū: aliud celeſte: vnū pſequit̃: aliud patit̃: vnū glo:iatur in malicia: aliud i deo intendens ꝑuerſum genus de quo p:imo agit a ꝑ uerſitate ad pniam reuocare/⁊ vitaꝫ veritatis ei oſ̄dere. ¶ Sententia in ſpeciali: contra ꝑuerſos ergo ꝓpheta inuectionem faciens dicit. [Quid] i. quare p:o quo fructu: ꝓ qua vtilitate [glo:iaris in malicia] cū in bono tm̄ ſit glo:iandum. q. d. hec tua glo:iatio eſt peſſima: q: ꝓp:ia eſt: peccanduꝫ ex certa malicia. Plus ꝑfecto eſt glo:iari in iniq tate q̃ iniq̃tatē ope exercere [q̇ potēs es in iniqui tate] .i. tu pſecuto: ⁊ amato: mundi cui licentia ⁊ potentia iniquitatem operandi eſt conceſſa et q̇ potenter exerces iniquitateꝫ que potentia de im becillitate ꝓcedit: q: eſt quedam p:onitas ad pec candum ⁊ conſuetudo rep:ehenditur in iſto ⁊ vo luntas mala ⁊ actio peruerſa. Maliciā aūt exeq̇ tur per partes cum ſubiungit.

Gl'iari i iniq̃tate pl⁹ eſt q̃ eam exer cere.

2 Tota die iniuſticiaꝫ cogitauit li
gua tua: ſicut nouacula acuta fe-
ciſti dolum.

¶ [Tota die] .i. aſſidue [iniuſticiam cogitauit lin gua tua] .ſ. co:dis. Quale enim officium fo:is hꝫ lingua in loquendo: tale officiū ligua co:dis int⁹ habet in cogitando. Hinc eſt q̄ ſine verbo:ū ſtre pitu ſepe nobiſipſis loquimur in co:de. Nec ſo lum cogitaſti malum/ſed etiam feciſti. Unde ſub dit [ſicut nouacula acuta] que ſi aſſimilet agere vultus nito:em ⁊ genas vulnere ſauciet dolum fa cit: ſic ⁊ tu [feciſti dolum] quia cum diligere ſimu las fraudulenter vulneras. In hoc verſu cogita tio ⁊ actus malicie continentur: in ſequenti vero affectus deſignatur cum dicitur.

3 Dilexiſti maliciam ſuper beni-
gnitatem: iniquitateꝫ magiſq̃ȝ lo
qui equitatem.

¶ [Dilexiſti maliciā ſuꝑ benignitatē] .q. d. nō ſo lum cogitaſti ⁊ feciſti: ſed etiā dilexiſti malū qđ ē ſumma malicia: nec hoc tm̄ dilexiſti ad faciendū: ſed etiā ad loquendū: ⁊ ideo ſubdit [iniq̄tatē ma gis q̃ loqui eq̄tatē] .ſ. dilexiſti. q. d. aut facis ma lum: aut dum non potes facere dicis malum: aut quando nec hoc potes vis ⁊ cogitas malum: hoc ſemꝑ ꝯuenit rep:obis vt magis diligāt malū cogi tare/agere/loqui/q̃ bonuꝫ. Et in hoc eſt duplex iniq̄tas ⁊ dānatio: q: qđ rep:obandū erat eligūt ⁊ qđ eligendum fuerat contemnunt.

†ſub 4 Dilexiſti omnia verba † p:ecipi-
merſiōis tationis † lingua doloſa.
†linguaꝫ doloſam.

¶ [Dilexiſti oia verba p̄cipitatiōis] .i. ad p̄cipi tādū ⁊ deijciēdū innocētes: o [lingua doloſa] ⁊ fal lax miniſtra malicie. i. tu q̇ es lingua doloſa: hoc ē doloſus i ligua vel linguoſus ⁊ doloſus: aliud in co:de geſtans: aliud o:e p:omens. Iam enim non curat q̇d dicat q̇d mentiatur: q̄liter fallat: ſed ad oēm falſitatem/doloſitateꝫ/ vanitatem ſe p̄cipi tem derelinquit. Unde nominat eum linguaꝫ do loſam: q: homo q̄ūq̄ cenſetur nomine mēb:i qđ magis in eo vituperatur vel cōmendatur. Et ſub iungit de celeri fine iniqui.

5 Propterea deus deſtruet te i finē
euellet te ⁊ emigrabit te de taber
naculo tuo: et radicem tuā de ter
ra viuentium.

¶ [P:opterea deus deſtruet te in finē] .i. finali ter quantūcunq̄ differat: ⁊ ſi modo videris ſtare ⁊ flo:ere tā q̃ fenū in agro. Deſtruet aūt hoc mō q: p:ius [euellet te] .i. dignitatē tuaꝫ auferet ⁊ te deijciet ⁊ poſt [emigrabit te] .i. emigrare ⁊ tranſi re te faciet [de tabernaculo tuo] .i. de p̄nti mundo quem diligis: ⁊ quaſi tabernaculū tuū facis. vl' de co:po:e ſiue de eccl'ia in q̄ ſtare debuiſti [⁊ radiceꝫ tuā] .i. animā tuā q̄ viuificat co:pus: ſicut radix ar bo:ē euellet [de terra viuentiuꝫ] .i. de beatitudine ſancto:um. Deinde mutās perſonā ſubiungit

6 † Uidebūt iuſti ⁊ timebūt: ⁊ ſuper †et
eū ridebūt ⁊ dicēt: ecce homo qui
nō poſuit deū adiuto:ē ſuum.

¶ [Uidebūt] mō [iuſti] .i. intelligent: q: legūt q̇d ſeruet̃ in finē malis [⁊ timebūt] ſibi plus q̃ aſi ne et ipſi pereāt: q: peſtilente flagellato ſapiēs aſtu tio: erit: ⁊ i futuro [ſuꝑ eū ridebūt] .i. ſuꝑio:es exi ſtētes irriſione dignū iudicabūt: q: letabit̃ iuſtus cū viderit vindictā: ⁊ gaudebit ſe eſſe diſſimilē/⁊ iam tunc nō erit loc⁹ cōpatiendi ⁊ co:rectiōis: ſed tātuꝫ dānatiōis [et dicent] interio:i locutione ſua [ecce homo] q̄liter punit⁹ eſt [q̇ nō poſuit deū ad iuto:ē ſuū] .i. nō habuit fiduciaꝫ ⁊ ſpē in domino.

Sapiēs aſtutio: erit fla gellato peſtilēte.

7 Sꝫ ſperauit i multitudie diuitia
rū ſuaꝝ: ⁊ p̄ualuit i vanitate ſua.

¶ [Sꝫ ſperauit in multitudine diuitiaꝝ ſuarū] .i. in copia auri ⁊ argēti potētie ⁊ glo:ie/et aliaꝝ re rū ponēdo ibi finē ſuū. Nō q: habuit diuitias: ſed q: in ipis ſperauit ideo dānat̃: q: habet aliq̄s qui nō amat: ⁊ ardet auaricia q̇ nō hꝫ [⁊ p̄ualuit] cete ris ad tp̄s modicū [in vanitate ſua] ſcꝫ in ꝓſperi tate ⁊ affluentia tp̄aliū q̄ tm̄ trāſiuit velut vmb:a Nihil enim vanius eo qui putat plus valere nū mum q̃ deum. Deinde poſt vituperationē iniqui et malo:um ſequitur laus partis contrarie ſcilicꝫ bono:um. q. d. mali ſperant in diuitijs.

8 Ego aūt ſicut oliua fructifera in †dñi
domo † dei: ſperaui in mia dei in
eternum et in ſeculum ſeculi.

¶ [Ego autem] dicit populus dei manens conti nue [in domo dei] idest in eccleſia [ſicut oliua fru ctifera] in radice fidei: in pinguedine charitatis: et fructificatione bono:um operum. Sicut oliua

nec in hyeme nec in eſtate ſuã amittit viriditatẽ:
ſic ſctũs vir nec in ꝓſperis nec in aduerſis amit-
tit virtutũ decorẽ: ſicut etiã oleũ tria ꝓbet. ſ. pa-
bulũ/medicinã ⁊ lumẽ: ſic vir iuſtus dꝫ ꝓbere pa
bulũ eſurientibus: lumẽ ignorantibꝰ: medicinam
egrotis[ſperauit]non in diuitijs ſiue in honoribꝰ
ſed[in miſericordia dei]duratura a[in eternum. et]
pro id eſt[in ſeculum]ſubſecutiuum[ſeculi] iſtius
i. non ad terrena adipiſcenda: ſed ad ea que ſunt
in eternum ſeu eterna. Et

Oleum tria ꝓbet ſic ⁊ iuſtꝰ tria dꝫ ꝓbere.

9 Confitebor tibi † in ſeculum † qꝛ
feciſti: et expectabo nomen tuum
quoniam † bonum in conſpectu
ſanctorum tuorum.

† dñe † qm̃ tu. † iocundum eſt.

¶[Confitebor tibi]ↄfeſſiõe laudis. i. laudabo te
[in ſeculũ]. i. in eternũ ꝓ collatis bñficijs[q: feci-
ſti]hec ꝑdicta. ſ. ꝙ ſum oliua: ꝙ ſperaui in mia in
eternũ: nã ego nihil feci niſi malũ: deus eſt aũt q̃
opaꝫ in nobis ⁊ velle ⁊ opari ꝓ bona volũtate[⁊]
iõ cũ patiẽtia[expectabo nomẽ tuũ]. i. rẽ nois tui
qđ eſt ieſus puta ſalutẽ in futura retributiõe iu-
ſtoꝝ: ⁊ ꝙ tũc ſaluabor: [qm̃ bonũ]eſt nomẽ tuũ. i.
delectabile ⁊ iocũduꝫ: ſed nõ niſi corde guſtanti.
Vñ ſubdit[in conſpectu ſanctoꝝ tuoꝝ]tm̃ qui ſo-
li guſtãtes ſentiũt ꝙ̃ ſuauis eſt dñs. Si nihil dul
ce eſſet martyribꝰ nequaꝙ̃ tãtas tribulationum
amaritudines equo aĩo tolerarẽt. Et quãto qſqꝫ
ſanctior eſt tanto dulcius ⁊ ſuauius ſapit nomen
dñi in corde eius. Tanto etiã patiẽtius ⁊ deſide-
rabilius expectat vt tandem videre mereatur qđ
amat. Oratio.

Ꝺ tꝰ mũdane vanitatis deſtructor: opꝰs
deus fac nos in domo tua ſicut oliuã flo
rere fructiferã: vt in mia tua ſperãtes ab
iniquitatis maledicto ſaluemur. Per dñm.

Pſalmus de peccatoribꝰ ⁊ pra-
uis in malicia ſua ꝑtinaciter ob-
ſtinatis: et negantibus deum fa-
ctis ſuis. Pſalmus.lij.

Dixit † inſipiens in corde
ſuo: non eſt deus.

† im ij. prudens.

¶ Titulus hic eſt in finẽ intellectus
dauid ꝓ melech: hoc eſt iſte intellectꝰ
attribuendus eſt dauid ꝓphete inuitanti nos in
finẽ. i. in conformitatem xp̄i q̃ eſt finis legis habi
tus ꝓ melech qđ interꝑ̃tatur dolẽs vel pariens:
⁊ ſignificat eccleſiam ꝓ qua increpanꝰ hic hoĩes
inter quos gemit parturiẽs. ¶ Materia: contẽ-
ptus dei a malis inſipientibus: deũ nõ cognoſcen
tibus. ¶ Intentio: cõfutare hmõi contemptores
dei ⁊ bonos conſolari: ⁊ maxime intẽdit confuta-
re iudeos xp̄m dñm eſſe negantes. ¶ Sentẽtia in
generali: ꝓpheta in iſto pſalmo loquitur de quo
libet peccatore in malis ſuis obſtinato: qui[licet
deum confiteatur verbis: factis tñ negat: ⁊ icre-

Melech q̇d interpretatur

pans malos oſtendit ipſos ĩ eternũ puniẽdos bo
nos vero ſalutẽ cõſecuturos. Qꝛ enim ſupra conatꝰ
eſt ad pniam reuocare peruerſos: nunc de obſtinat[
⁊ cõtẽptoribus ſubdit oſtẽdens eos in futuro pu
niendos. ¶ Snia in ſpeciali. ꝑmo ergo increpans
malos ⁊ improperãs ait. [Dixit inſipiẽs]. i. oĩs qui
male viuit[in corde ſuo]apud ſe: ⁊ ſi nõ audet ore
apud alios: ĩ corde inꝗ̃ vbi deꝰ audit ⁊ ſi nõ hõ[nõ
eſt deus]ſic enim operatur quaſi cogitet deũ nõ eẽ.
Nam qui putat deo placere mala: vel qui dicit eũ
oibus parcere. nõ eũ putat eſſe deũ. Idẽ namqꝫ
deo eſt eſſe deũ ⁊ eſſe iuſtum: qꝛ iuſticia in deo de
us eſt. Quo ergo negat eũ eſſe iuſtuꝫ: negat eſſe
deum. Eum vero negat eſſe iuſtum qui ei putat
placere mala vel non punire. Inſipiens etiam iu
deus dixit in corde ſuo de xp̄o. hic homo nõ ẽ deꝰ
Idem hodie dicunt infideles.

2 Corrupti ſunt ⁊ abhoĩabiles fa-
cti ſunt in iniquitatibus † : nõ eſt
qui faciat bonum †.

† ſuis † non eſt vſqꝫ ad vnum.

¶[Corrupti ſunt]hoĩes tales corruptione ⁊ volu-
ptatibus peccatorũ: in ſe corrumpitur aĩa in vi cõ
cupiſcibili per auaritiã que tollit ei amorẽ dei: ĩ vi
rationabili ꝑ ſuperbiã que aufert ei cognitionem
dei ⁊ ſui: ⁊ in vi iraſcibili per inuidiã q̃ extinguit iu
ſtiã. Corrũpitur etiã corpus diuerſis vitijs in di-
uerſis mẽbris ſuis: ⁊ ſic corrupti[abhominabiles
]. i. odibiles[facti ſunt]deo: angelis ſanctis ⁊ bo-
nis hoĩbus[in iniquitatibꝰ]ſuis. i. deſt merito ini
quitatũ ſuaꝝ. ⁊ hoc a deo ꝙ[nõ eſt]de illis ſeu nu
mero taliũ[qui faciat bonũ]meritorũ. Sed

3 † Deus de celo proſpexit ſuper fi
lios hoĩum vt † videat ſi eſt itelli-
gens aut requirens deum.

† dñs † videret

¶[Deus de celo]ideſt per ſanctas animas in q̇
bus habitat[ꝓſpexit ſuꝑ filios hoĩm]. i. admonu
it eos qui deberẽt eſſe filij hoĩm rõne vtentiũ por
tando imaginẽ noui hoĩs. vel[ſuper filios hoĩum]
nõ dei. hoĩes enim ex ſe mali ſunt ex deo boni. ⁊ iõ
filij hoĩm ſunt qñ male faciunt: qñ aũt bene filij
dei[vt videat]ideſt videri facit ſi eſt aliqs intelli
gens vel intelligere ſatagens per verã cognitio-
nem[aut requirens deum]per bonã operationẽ.
Multi requirunt ⁊ non intelligunt vt ſimplices.
Multi intelligunt ⁊ non requirunt vt litterati.
Quales autem inuenti fuerint ſubditur.

4 Omnes declinauerũt ſimul inuti
les facti ſunt: nõ eſt qui faciat bo
nũ non eſt vſqꝫ ad vnũ.

ꝑs. xiij. Rom. iij.

¶[Omnes declinauerunt]a rectitudine iuſticie
⁊ a via veritatis: ⁊[ſimul]cum ipſa declinatione
⁊ concordi prauitate[inutiles]⁊ pernicioſi[fa-
cti ſunt]ſibi ⁊ alijs ⁊ inepti ad conſecutionem
vite eterne. Vnde[non eſt qui faciat bonũ]ex ſe
ſeꝫ ductus ratiõe ⁊ quaſi ex dolore repetit[nõ eſt

vſq; ad vnū].i.non eſt vnicus nec vnus talis.ꝺ eis
reperitur. Si ſaltē vnū exciperet diceret pter vnū
Congruus ordo: prius declinant: tunc inutiles fi
unt: deinde non eſt qui faciat bonū. Et ſequitur
5 cōminatio malorum per finem. Sed

[† ppl'm meū in cibo.] Nōne ſcient oẽs qui operantur
iniquitatē: qui deuorant † plebē
meam vt cibum panis.

[Nonne ſcient] in futuro dei iuſticiā [oẽs qui]
nunc [operant̄] pertinaciter [iniquitatē].q.d.imo
ſcient tunc per pene experiētiā qui modo ſcire no
lunt per cordis intelligentiā. ⁊ [qui deuorant ple
bem meā] volentes eam conſumere [vt cibum pa
nis].i.ſemper ⁊ aſſidue. de ceteris enim mandu
mus, modo hoc: modo illa: ſemper autē panē: vel
ita delectantur in ſpoliatione ⁊ occiſione innocen
tium ac ſi comederent ſapidum ⁊ bonum cibum.
6 Et merito hoc eis. Quia

[† ibi timuerunt] Deū nō inuocauerūt † illic trepi
dauerūt timore vbi nō fuit timor

[Deū non inuocauerunt] per pniam. hoc quiſq;
inuocat qꝺ habere vult. hoc dicendo ꝯſolat̄ fide
les gemētes ne imitent̄ ꝓſperantes: q: tales deū
non inuocauerunt vt in eis habitaret. Unde cito
perituri ſunt: ⁊ iꝺ [illic trepidauerunt timore vbi
non fuit timor] habendus: quia de terrenis timue
runt de quib' nō eēt timēdū: ſed nō ꝺ eternis vbi
eſſet timēdū formidātes tm̄ mala pn̄tis vite tpa
lia nō offenſam diuinā ⁊ mala eterna. Sꝫ q̄re hoc

[Inuocat quiſq; qꝺ vult hr̄e.]

[† diſſipat] 7 Qm̄ deus † diſſipauit oſſa † eorū
[† hoībus placētiū] qui hoīb' placent: cōfuſi ſunt qm̄
deus ſpreuit eos.

[Qm̄ deus diſſipauit].i.diſſipari ꝑmiſit [oſſa]
ideſt vires ⁊ potentias aie ſeu interiora bona [eoꝝ
qui hominibus placent] ideſt placere in malo que
runt. Et in tendunt. q.d. q: hoībus placere appe
tentes noluerūt eſſe ſerui xp̃i: ꝓpterea de' virtu
tes aie ⁊ interiores ſenſus. ſ. rōnē / intellectū / me
[Aia virtutib' fulcītur ſicut caro oſſibus.] moriā / ⁊ alia hmōi in eis deſtruxit: que ideo oſſa
dicunt̄: q: ſicut oſſibus caro / ita virtutibus aia ſu
ſtentatur bonū eſt placere homini ꝓpter deū in
quo magis quis intelligit̄ deo placere q̄ homini
[confuſi ſunt]. ideſt confundentur eterna confuſi
one: q: a regno dei ſeparabuntur [quoniam deus
ſpreuit eos] ideſt ſpernet eijciens eos a conſortio
ſanctorum. ⁊ iuſte: quia ipſi prius ſpreuerunt de
um. ⁊ ponit preteritum ꝓ futuro rōne certitudi
[† in auertendo dn̄s.] 8 nis. Sed iſrael ſaluabitur vnde ſequitur

Quis dabit ex ſyon ſalutare iſra
el † cū cōuerterit de' captiuitatē
[† populi ſui.] † plebis ſue: exultabit iacob ⁊ le
[Gen̄. xxv] tabitur iſrael.

[Quis dabit ex ſyon].i.e celo vbi eſt clara dei
viſio ⁊ ſpeculatio [ſalutare iſrl'].i.ſalutē vel gr̄am
ſalutarē ppl'o videnti deū: nōne ipſe dn̄s ſolus, de
quo dixerunt ſtulti: nō eſt de' q: [cū ꝯuerterit de'
captiuitatē plebis ſue] transferendo eos ꝺ pn̄ti
babylōia ad ſupernā hieruſalē [exultabit iacob]
qui hic luctatus ē [⁊ letabit̄ iſrl'] qui hic deū i eni
gmate cōtemplatus eſt. Qui nunc eſt verus iacob
ideſt vir iuſtus luctās ꝯ̄ vitia ⁊ ſupplantans ea:
erit tūc ver' iſrael videns deū ⁊ cognoſcens perfe
cte. Iſte pſalmus etiā ſuperius expoſitus eſt pre
ter verſum penultimum qui ibi non eſt. Oratio

Reſpiciens de celo ſancto tuo deus, pijſſi
me pone terminū inſipientie noſtre: vt a
terroribus vanis eruti tibi ſoli de purita
te cordis integra placeamus. Per dominum.

Oratio xp̄i vel eccleſie ſeu iuſti po
ſiti in tribulatione pro liberatio
ne a malorū aduerſantiū infeſta
tione ⁊ perſecutione. ps. liij.

Deus in noīe tuo ſaluū
me fac: ⁊ in virtute tua [† libera.]
† iudica me.

Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus ta
lis eſt. In finem in carminibus ⁊c. q.d. hic eſt in
tellectus dauid ideſt xp̄i vel corporis eius admo
nentis etiam in aduerſis perſeuerandū eſſe i car
minibus vel hymnis. i. in dei laudibus vſq; in fi
nem conſummātē. intellectus dico conceptus vel
habitus cum veniſſent ziphei. ideſt florentes ſe
culi. Ziphei enim interpretantur florentes ad
ſaul. ideſt ad regnū temporale ⁊ mortis que per [Ziphei qd interpretātur]
ſaul ſignificatur. ⁊ dixiſſent prodendo: nōne da
uid abſconditus eſt apud nos. ideſt xp̄s latet in
carne: vel eccleſia in ſpe occulta. florentes eni glo
ria temporali perſecuti ſunt xp̄m in hoīe latentē:
vel eccleſiā cuius bonū intus eſt ⁊ merces occulta.
Beati eni mortui mūdo quoꝝ vita abſcondita cū
xp̄o in deo latet inter florentes huius ſeculi inter
quos ſunt viles ⁊ abiecti. Quāuis ergo peruerſi
⁊ obſtinati (de quibus ſupra dictū eſt) in malicia
ꝑſeuerent ⁊ nos perſequant̄: nos tn̄ patient i bo
nis ⁊ dei laudib' ꝑſeuerare debem' ad qꝺ hortā
mur in hoc pſalmo ⁊ trib' ſequentib'. Unū ⁊ ptē
rō ordinis in eiſdē. ¶ Materia. ꝑſecutio malorū
bonos iniq̄ opprimentiū. ¶ Intētio. monere nos
in aduerſis ad patientiā orationē ⁊ dei laudē: ⁊ vt
illata incōmoda leto aīo perferamus: eaq; nobis
ad futurā ſalutē ꝓdeſſe poſtulemus. ¶ Sn̄ia in
gn̄ali ꝓpheta in iſto pſalmo agit de clamore inno
center patientis ad deū ⁊ liberatiōe ipſi' ab op
preſſione malorū: ⁊ poſſunt eſſe v̄ba xp̄i in tribu
latiōe orātis ⁊ ſe orādi ⁊ ꝑſeuerādi nobis exēplar
ꝓponentis / vel eccleſie ſeu illi' orātis ⁊ inter ma
los latētis cui' bonū intus eſt ⁊ merces occulta.
Ubi in hoc pſalmo ⁊ ſequēti duplex ſenſus i v̄ſu
fuerit: refert̄ prim' ad xp̄m / ⁊ ſecūd' ad eccl'iaꝫ ⁊
iuſtū vbi aūt ſimplex ibi loquit̄ in eadē voce xp̄s
⁊ eccleſia ſeu iuſtus: ſimile huius in plurib' alijs

reperitur locis. ¶ Sn̄ia in sp̄ali. Orat ergo xp̄s vl' ecclesia seu iustus inter malos dicēs. O [De⁹] p̄r [in noīe tuo] glorificando [saluum me fac] resuscitando [τ in virtute tua iudica me] .i. s̄m tue virtutis excellentiam crescat iudiciū meū vt oēs discernant τ cognoscāt: q: tu me misisti. Vel [deus i nomine tuo] .i. ad τ per inuocationē scti nois tui qd̄ est Jesus siue saluator: [saluū me fac] hic a pctis τ a malo iniuste persecutionis .i. imple in me rē nominis tui qd̄ est saluatio [τ in virtute tua] .i. in potentia tua [iudica me] idest discerne me a malis in p̄senti mente τ merito: τ in futuro loco τ premio. Hec virtus maxime apparet cū parcis miseris. Unde oratio deus qui omnipotentiā tuā parcendo maxime τ miserando manifestas.

2 Deus exaudi oratioē meā: auribus percipe verba oris mei.

¶ [De⁹ exaudi] orōnē meā. eā ad effectū perducēdo: hanc videlicet quā premisi de salute τ iudicio hec est oratio mentalis corde concepta [auribus] pietatis [percipe verba oris mei] .i. ipsam orationem habitam corde τ platam ore: q: ex verbis cor indicatur. deus non habet alias aures nisi miam τ grām suā. τ cū dicitur aurib⁹ pcipe nō intelligitur aliud nisi attende/ τ memoriter ac misericorditer audi. Si enim aure percipiat τ misericorditer audiat securi sumus q̄ orationem nostram exaudiet. Ideo autem oro.

Judicat cor ex verbis.

3 Qm̄ alieni insurrexerūt aduersū me: τ† fortes q̄sierunt animā meam: †τ non proposuerunt deū ante conspectum suum

† potentes

† alia lra nō hʒ et.

¶ [Qm̄ alieni] s. nō genere τ natura moribus tn̄ τ vita .s. iudei [insurrexerunt aduersum me] vt aduersarent mihi: τ nō tm̄ minor ppl's sed τ fortes s̄m superbiam τ potentiā seculi [quesierunt aiam meā] .i. vitam meā ad perdendū eā [τ nō pposuerunt deum ante conspectū suū] vt intelligerēt me esse deum in hoie latentem: si enim cognouissent nunq̄ dn̄m glorie crucifixissent. fuit ergo eā tanti pcti cecitas cordis τ infidelitas: cecitatis vo causa fuit superbia. Vn̄ valde est cauenda. Vel [qm̄ alieni] a veritate τ virtute .s. mali [insurrexerūt aduersum me] persequendo [τ fortes] sc3 demones τ aduersarij mei potentes [quesierunt aiam meā] ad perdendum [τ non pposuerunt deū ante conspectum suū] q: putant deum nescire quid agit. τ dei timore postposito me perdere querunt. ve homini illi qui non ponit deum ante conspectum suum quia tenebratur: τ sic incidit in omnē errorem τ iniquitatem. nam dominus est illuminatio nr̄a. Sed pter hoc non timeo vel despero.

j.cor. ij.b

4 Ecce eni deus adiuuat me: τ dn̄s susceptor est anime mee.

¶ [Ecce eni] in euidēti est τ manifeste o hoies q̄ [deus] pater [adiuuat me] in passione ne deficiam [τ dominus susceptor est aie mee] q: post passiōē 3 in qua me adiuuit aiam meam in gloria suscepit. Conuertit ad nos vocem suā vt patientie ipsius discamus exemplum. Ex his enim verbis instruimur. q: cum ab inimicis mala nobis irrogant nō debemus irasci: aut maledicere: aut vindictā exquirere sed orare: τ dei adiutorium expectare. Vel [ecce enim deus adiuuat me] laborantem ferre que ingerunt [τ dominus susceptor est anime mee] sustinens illam nunc ne labatur in facinus τ postea ad gaudia perducens: licet etiam corpus deserat τ miserijs exponat. Deinde loquens ad deum non tam orando τ optando quā prophetizando τ predicando subiungit.

5 †Auerte mala inimicis meis: †τ in† veritate tua disperde illos.

† auertet.

† nō ē et

† virtute

¶ [Auerte] .i. auertes a me [mala] inferenda vel illaturus ea [inimicis meis] .i. a me vertes in illos mala qui mali irrogant bonis: auertit a bonis deus τ retorquet in malos [τ in veritate tua] .i. iusto iudicio tuo [disperde] idest disperdes [illos] q: iudei in diuersis partibus dispersi sunt per regiones propter malum quod fecerunt in Iesum: vel pro conuertendis precatur [auerte mala] ab [inimicis meis: τ in veritate tua] a priori intentione [disperde illos] vt ad veritatem tuam veniāt. Disperdet etiam dominus in veritate sua malos quando in extremo iudicio diuersis penis τ tormentis tradet cruciandos vt in eternum pereant veris penis qui ad tempus florent falsis bonis. Et p his beneficijs premissis ne ingratus inueniar.

6 Voluntarie sacrificabo tibi: τ cōfitebor noī tuo dn̄e qm̄ bonū est.

¶ [Voluntarie sacrificabo tibi] quia voluntarie τ ex charitate seipsum obtulit patri filius in sacrificium pro nobis. vel [voluntarie] non coacte vt timore mortis vel pene sed gratis pro dilectione nō propter aliud sacrificabo tibi sacrificium laudis/ τ bonorum operum. Omne enim opus bonum deo oblatum dici potest sacrificium. Et bene premisit voluntarie. voluntatem enī3 τ affectum pensat deus in omni sacrificio. τ quanta est deuotio τ voluntas offerentis tantum est apud deum sacrificium eius. non enim coacta dona/ coacta seruitia diligit deus [τ confitebor nomini tuo domine] idest laudabo nomen tuum. τ cuncta que ago ad laudem τ gloriam nominis tuis faciam [quoniam bonum est] idest non propter aliud sed q: nil melius illo nomine inuenio. Causa confessionis τ laudis debet esse ipsa bonitas nominis idest rei nomis τ sola bonitas dei: τ hoc est volūtarie τ gratis confiteri: q: propter se non propter aliud qd̄ ab eo velim. Qui propter aliud laudat ex necessitate laudat: quia si illud haberet non laudaret; mihi aūt τ que dedit pter dātē placēt. Et vere bonū est nomen tuum qd̄ ex hoc intellexi.

De⁹ coacta seruitia nō diligit.

Laudat ex necessitate q̄ pter aliū laudat.

7 Quoniam ex omni tribulatione

† eruisti † respexit. †eripuisti me: ⁊ sup inimicos me os †despexit oculus meus.

¶ [Quoniam ex oī tribulatione eripuisti me]vt nulla tribulatio mihi preualeret[⁊ super inimicos meos]superatos [despexit oculus me⁹]me resurgente. Vel[qm ex omni tribulatione eripuisti me].q.d. in hoc pbaui nomē tuū eſſe bonū qm liberaſti me a tribulatione que data eſt ad ammonitionē. Si eni ante tribulationē poſſem cognoſcere ⁊ aliter ſcire bonū eſſe nomē: tribulatio forte mihi neceſſaria nō fuiſſet. Sed adhibita ē tribulatio ad ammonitionē: ammonitio facta ad tuam laudationē. Nō enim intelligerē vbi eſſem niſi de infirmitate mea admonitus eſſem. Vn̄ li qm nō eſt cauſatiuū: q: eſſet pdictis 3riū ſi ideo dicerer laudandus q: liberat a tribulat. ⁊c. Ergo ꝙ liberat pbatio eſt ⁊ argumentū bonitatis dei occaſio laudis nō cā[⁊ super inimicos meos]f. orientes [deſpexit].i. deorſum ⁊ inferi⁹ aſpexit [oculus meus]ſurſum tendens ⁊ altitudine cordis ad te perueniens. Mente raptus ad deū videt ꝙ ois flos eſt vt fenum. ⁊ confidens in dei bonitate nihil reputat inimicorum. inſidias. Juxta illud beati vincentij. Ecce nunc in ſublimi ago: ⁊ omnia munda- Scti vincentij dictum. na deſpicio. Oratio.

Saluifica dn̄e eccleſiam tuā in tui nois protectione cōfidentē: vt deſpectis inimicis voluntaria te pfeſſione magnificet. Per dn̄m.

¶ Oratio xpi vel eccleſie ſeu iuſti innocenter patientis: ⁊ ad deū pro ſua liberatione humiliter recurrentis. Pſalmus. liiij.

Exaudi deus †orationē meā ⁊ ne deſpexeris † deprecationē meā: intende mihi ⁊ exaudi me. († deprecationē. † precē.)

¶ Auctor ps ppheta dd. ¶ Titulus hic eſt i finē in carminib⁹ itellect⁹ dd hoc eſt. Intellectus huius pſalmi attribuēdus eſt dd. i. xpo vel eccl'ie monenti ⁊ inſtruenti nos ſuo exēplo pſeuerare vſq3 i finē ⁊ cōſummationē in carminibus. i. in dei laudibus. ſemp eni laudādus eſt de⁹: ſiue erudiat aduerſis ſiue 3ſoletur letis. Vn̄ hic ps bn̄ poſt pcedētē ſequit̄ q: ad idē hortat̄. ¶ Materia: xpi ⁊ bonoꝝ a notis ⁊ ingratis iniqua pſecutio. ¶ Intētio monere iuſtos vt pſentia mala patient̄ tolerent ⁊ in deū ſperēt. Deficit eni hō in pſentib⁹ anguſtijs niſi in xpm figat oculos mētis. ¶ Snia in gn̄ali ppheta in iſto pſalmo loquit̄ de xpo ⁊ eccl'ia vel de quolibet iuſto in tribulatione poſito quib⁹ ingrati aduerſantur ⁊ fabricāt machinatiōes in dolo: pter qd ab iſtis liberari optat ⁊ orat ne in tribulatione deficiat. ¶ Snia in ſpāli: xps ergo vel eccl'ia ſeu iuſtus laborās iter fluct⁹ ſeculi orat dicēs. [Exaudi]o de⁹ pater [oronē meā]clarificādo me ⁊ reſuſcitādo[⁊ ne deſpexeris deprecationē meā]ppt humilitatē ſeruilis forme[intende mihi ⁊ exaudi me]. Dando fortitudinē infirmitati carnis. Vel exaudi deus oronē meā]p bonis aſſequēdis.[⁊ ne deſpexeris deprecationē meā]p malis euitandis. ⁊ q: pleruq3 oronē ⁊ deprecationē de⁹ ⁊ exaudit ⁊ deſpicit qn̄ quod male petunt iratus tribuit: cōſequenter ſubiungit[intende mihi ⁊ exaudi me]tunc enim mihi dn̄s intendit/⁊ nō ſolū oratio nē meā: ſed ⁊ me exaudit qn̄ id qd ego poſtulo ad vtilitatem anime mee tribuit. Et neceſſe eſt vt me exaudias. Quia

2 Cōtriſtatus ſū in exercitatione mea: ⁊ cōturbatus ſum a voce inimici: ⁊ a tribulatione pctōris.

¶ [Contriſtatus ſum in exercitatiōe mea].ſ. paſſionis mee. Vn̄ ait. Triſtis ē aīa mea vſq3 ad mortem[⁊ 3turbatus ſum a voce inimici ⁊ a tribulatione pctōris]q: iudei maledicēdo ⁊ tribulando me tribulauerūt. Vel[cōtriſtat⁹ ſum].i. ſimul aīa cū corpore triſtat⁹ [i exercitatiōe mea].i. i penis ⁊ tribulationib⁹ in quib⁹ mali me exercēt. ois nēpe malus viuit vel vt corrigat̄: vel vt per eū bon⁹ exerceat̄[⁊ cōturbatus ſum a voce inimici] vituperia loquētis[⁊ a tribulatiōe pctōris]flagella inferentis. Adhuc eni eccl'ie inimici nō ceſſāt mēbris xpi aut mala facere ſi pn̄t aut ſi nō pn̄t vel detrahere ⁊ derogare. Deinde reddit ſingl'a ſingul'. d. (Matth. xxvi. Marci xiiij. Mal⁹ ad qd viuit.)

3 Qm̄ declinauerūt i me iniqtates ⁊ in ira †moleſti erant mihi. († adumbrabant me.)

¶ [Qm̄]ipſi inſultantes[mihi declinauerunt in me]quaſi de vaſe in vas [iniquitates] que eorum erant: q: mala ſua mihi iponebāt accuſando ⁊ criminādo. ⁊ qd de eis iuſte dici poterat in me retorſum: ecce quomodo cōturbatus eſt a voce inimici ⁊ ſequitur qn̄o a tribulatione pctōris[⁊ in ira]id eſt pter iram ſuā non ob iuſtā cām in furore ſuo nō in merito meo [moleſti erāt mihi]moleſti as mihi de facto ſine rōne inferēdo. Moleſti qppe mihi ſed ruinoſi ſibi. Et per hoc

4 Cor meū †3turbatū ē i me: ⁊ † formido mortis cecidit ſuper me. († contriſtatum. † metus)

¶ [Cor meū cōturbatū eſt in me]ſm hoiem[⁊ formido mortis cecidit ſuper me]ſil'r ſm hoiem: cepit enim tedere ⁊ triſtis eſſe: ⁊ angelus domini cōfortabat eū. Vel [cor meū 3turbatū eſt in me]rōne maloꝝ pdictoꝝ[⁊ formido].i. met⁹ [mortis] ſc3 corporalis vel ſpūalis puta odij fraterni quod eſt mors aie: ſicut vita eſt dilectio[cecidit]vt pondus [ſuper me]q: timebā fraternū odiū incurrere eos corripiendo. Ecce ꝙ abominabile eſt fraternum odium quod hic dicitur mors. Et inde. (Marci xiiij. Odium fraternū mors eſt anime.)

5 Timor ⁊ tremor venerūt ſup me et contexerunt me tenebre.

¶ [Timor] animi intus[⁊ tremor]corporis foris

Moꝛtis ꝓprietaſ ꝓueniens ex timoꝛe coꝛdis[venerunt ſuper me]⁊
me opprimunt: ꝓprietas enim moꝛtis eſt vt eam
pꝛius timeam⁹ inde cõtremiſcam⁹[⁊ ↄtexerũt].i.
circũdederũt ⁊ cooperuerũt[me tenebꝛe].i. iudei
tenebꝛoſi ⁊ ceci. Vel[ↄtexerũt me tenebꝛe].i. ma
li hoies qui ꝑſequũtur eccl'iam ⁊ contegũt ipſam
i. Joh.ij odioꝛq꞉. Qui odit fratrẽ ſuũ.in tenebꝛis eſt. Sed
in hac exercitatione ⁊ infirmitate poſitus:q̇d ait
quid fecit oſtendit cum ſubiungit.

6 Et dixi quis dabit mihi pẽnas ſi
cut colũbe:et volabo ⁊ requieſcã

[Et dixi].i.ita patrẽ meum oꝛaui:reſuſcita me
pr̃ apud temetipſum.nã[q̇s]alius p̃ter te[dabit
mihi]exiſtenti[pennas].i.agilitatẽ ⁊ poſſibilitatẽ
[ſicut colũbe].i.innocẽti⁊ ſine felle amaritudinis
[⁊ volabo].i.trãſibo de hoc mũdo ad patrẽ: de iu
daico populo ad gẽtilẽ[et]ibi[requieſcã]⁊ caput
reclinẽ. Vel[⁊ dixi].i.in coꝛde meditãdo ⁊ in oro
ne optãdo[quis dabit mihi pẽnas]virtutũ ⁊ mo-
tũ deſiderioꝝ bonoꝛũ[ſicut colũbe]q̃ ſimplex eſt ⁊
Colũba felle caret. felle caret[et]eis habitis ac mẽte relict] terrenis
[volabo]per celeſtium cõtẽplationẽ a tribulatio-
nibus ⁊ ſtrepitu mundi in ſolitudinẽ[⁊ibi requie
ſcã]in cõtẽplatiõe in ſinu ⁊ amoꝛe dei mei. Videns
iſte vndiq꞉ mala eſſe ⁊ ſe malis nõ ꝓficere:malos
vero ſibi officere vult ad tp̃s ſeparari a tot ſcanda
lis ne peccata infirm⁹ augeat manẽs cũ eis.ſignã
Colũba ſemꝑ gemit diſce ctiões tñ nõ amittit. ter autem dicit colũbe:columba enĩ a moleſtijs q̃
rit auolare:ſed dilectionẽ non amittit ⁊ ſemꝑ ge-
mit:ſic ⁊ bonus vult ſe ſeparare coꝛpoꝛe ab his q̇-
bus non poteſt pꝛodeſſe:ſed non amoꝛe amãs eo-
rum coꝛrectionem ⁊ dolens pꝛeuaricationis ruinã
Et non fruſtrabitur oꝛatio mea. Nam

†De ſerto. 7 Ecce elongaui fugiens: ⁊ manſi
in †ſolitudine.

[Ecce elongaui]me[fugiens]a iudeis vel a mũ
do[⁊ manſi in ſolitudine].i.in gentilitate ſiue i ce
lo. Jllud etiã ad litterã xp̃s tangit ꝙ vitabat ꝑſe
quentes vt occaſionẽ ire demeret ⁊ manebat in
deſertis oꝛans:in quo docebat nos in deſerto con
ſcientie q̇eſcere:cũ a malis pꝛemimur. Vel[ecce]
habitis pennis[elongaui]me diſtãtia coꝛpoꝛali vl'
ſaltẽ diſſimilitudine[fugiens]a malis vel a terre-
noꝛum deſiderioꝛũ ac carnaliũ cogitationũ tumul
tibus ⁊ turbis[et]ſic elongat⁹[manſi in ſolitudi-
ne]coꝛpoꝛis vel ſaltem mentis: in quiete mentis
Solitudies tres delectabitur requieſcẽſ. Eſt ſolitudo loci⁊ coꝛpis
que q̃nq꞉ eſt vtilis ſed par pꝛodeſt ſine ſolitudie
mentis. Eſt ẽt ſolitudo mẽtis ab amoꝛe mũdi ⁊in
quietatione vitioꝝ q̃ ſemꝑ etiã ſine pꝛecedente ẽ
vtilis. Eſt ⁊ ſolitudo eternitatis in quã dñs poſt
reſurrectionem auolauit quando in celum aſcen-
dit ⁊ vt hoc mihi contingeret.

8 Expectabam eum qui †ſaluũ me
†me ſaluũ faceꝛet fecit a †pufillanimitate ſpiritus
†puſillo animo et tempeſtate.

[Expectabam]patienter[eũ]ſcꝫ dominũ idẽ
non cõfidebã in viribus meis:ſed ſpem meã pone
bam in domino[qui ſaluum me fecit]⁊ ſaluabit[a Timoꝛ in
puſillanimitate]⁊ timiditate[ſpiritus]ideſt ab i oꝛdinat⁹
oꝛdinato timoꝛe qui puſillanimitas vocatur ne ce puſillani
derem malis ⁊ ſuccumberẽ in pꝛeſſuris[⁊ tempe mitas vo
ſtate].i.ab omni animi cõmotione ne iraſcerer im catur.pu
petuoſe. puſillanimitas ẽ remiſſio animi q̃ timẽt ſillanimi
aliqui offẽdere pꝛoximũ ⁊ offendunt deum. Tẽ- tas q̇d ẽ.
peſtas vero eſt rigoꝛ ⁊ impetus iuſticie circa pri- Tẽpeſtaſ
mũ ⁊ ab vtroq꞉ gaudebat iſte ſe ſaluatũ. De re- q̇d eſt.
pꝛobis autem ⁊ oꝛãdo ⁊ ꝓphetizãdo ſubiũgit.q.
d.me ſaluaſti:illos aũt qui ſe male extulerunt.

9 †Pꝛecipita dñe †diuide linguas †ſubmerge
coꝛum:quoniã vidi iniquitatẽ et †⁊
contradictionem in ciuitate.

[Pꝛecipita]o[domine]a turre ſuperbie ⁊ de-
iice a ſtatu dignitatis ⁊ honoꝛis:⁊ diuide linguas
coꝝ]qui male ↄſpirauerunt vt penitẽtes recedãt
a ſuperba vnitate ſua:nec veniant in vnitatem ⁊
concoꝛdiam contra me:⁊ malicia coꝝ:non habeat
effectum in me[quoniam vidi iniquitatẽ]in actu
[⁊ cõtradictionẽ]in verbis[in ciuitate].i. in ſocie
tate ⁊ conuentu pꝛauoꝛũ vel in vnitate maloꝛum:
nomini chꝛiſtiano ⁊ veritati cõtradicentiũ. Ex ini
quitate qua dicitur hoc meum illud tuũ ꝓceſſe-
runt contradictio ⁊ litigiũ:ex charitate vero om
nia cõmunia coꝛ vnum ⁊ anima vna. Et hec iniqui
tas non eſt ad hoꝛum.ſed.

10 Die ac nocte circundabit eã ſu
per muros eius iniq̃tas:et laboꝛ
in medio eius et iniuſticia.

[Die ac nocte] ideſt aſſidue[circũdabit eam]
ſcꝫ congregationẽ maloꝛum[iniquitas]exiſtẽs[ſu
per muros].i.maioꝛes[eius]ſcilicet pꝛincipes ⁊ p̃
latos qui deberent alios munire ↄtra inimicos ve Dan.
ritatis. Unde alibi. A ſenioꝛib⁹ egreſſa eſt iniqui xiij.a.
tas. Quicunq꞉ enim alium fouet ⁊ defendit i pec
cato murus eſt ciuitatis inique[⁊ laboꝛ]in oppꝛeſ
ſionibus eſt[in medio eius]ideſt in cõmuni plebe Iniqu⁹
⁊ iniuſticia]in iudicijs faciendis. Jdeo etiã laboꝛ pacem
ibi:q꞉ iniquitas ibi:q꞉ iniuſticia ibi. Ubicunq꞉ vi nunꝙ h꞉
deris iniquitatem ibi intellige laboꝛem. Qui ini-
quus eſt nunꝙ pacem habebit. toꝛquet enim con
ſcientia ſua ⁊ ipſe eſt hoſtis ſuus.

11 †Et non defecit de plateis eius: †alia lit
vſura ⁊ dolus. tera non h꞉ ⁊.

[Et non defecit]ſed ſemper durauit[de platea
eius]quia non abſconduntur ſaltem q꞉ mala ſunt
ſed publice fiunt[vſura]quia plus exigunt in in-
iuria ⁊ in qualibet re alia quã acceperint vel dede
rint. Eſt ⁊ alia peioꝛ vſura quando non dimittis
quod tibi debetur:vt tibi dimittatur[⁊ dolus]q꞉
alios decipiunt. Jn maioꝛibus ergo ⁊ in minoꝛi-
bus eſt iniquitas/⁊ in aperto hoc faciunt ⁊ nõ ab
ſcondũt. Deinde poſtꝙ de apertis egit iniuicis

conſequenter agit de occultis:q: in ipſa cecitate ſunt non tantum aperti inimici:ſed etiam occulti qui magis nocent.

†ex probraſſet

12 **Qm̄ ſi inimicus meus † maledixiſſet mihi:ſuſtinuiſſem vtiqꝫ.**

¶[Qm̄ ſi inimicus meus].i.gentilis pplˀs[maledixiſſet mihi]ſicut iudaicus maledixit. Uel [Qm̄ ſi inimicus meus]aliquis aptus ⁊ manifeſtus[maledixiſſet mihi]iurgijs opprobria ⁊ blaſphemias inferendo[ſuſtinuiſſem vtiqꝫ].i.patientius tolerarem. Tolerabilius em̄ ⁊ mitius iudicaſſem:quia nō inopinatū malū eſſet:⁊ iacula p̄uiſa minus ledere ſolent:⁊ q: grauiora ſunt mala que ab amicis q̄ que ab inimicis manifeſtis inferuntur.

Iacula p̄uiſa min⁹ ledunt

†abſconderem †vtiqꝫ †illo.

13 **Et ſi is qui oderat me ſuper me magna locutus fuiſſet:†abſcōdiſſem me†forſitan ab†eo.**

¶[Et ſi is q̄ oderat me] q̄ſi idola adorabat vel aliter manifeſte ⁊ apte ⁊[ſup me].i.aduerſuꝫ me [magna locutus fuiſſet].i.ſupbe mihi inſultaſſet ſeqꝫ ſup me magnificaret ⁊ minaret̄ q̄cq̄d poſſet [abſcōdiſſem].i.ſubtraxiſſem[me forſitan ab eo] dās locū verbis inſanis vt nō erūpere in v̄ba ꝯtētionis. Magna patiētia ita locū dare verbis: vt ſe abſcōderet ne aduerſariū videret. Hec aūt de iuda traditore ſpecialius intelligi pñt:q: a iudeis abſcōdit ſe Jeſus:a iuda aūt minime ſe abſcōdit. Et dicit ambigue forſitan ſm̄ vſum humane locutionis:ſic enim ſolemus loqui:forſitan illuc ibo forſitan hoc faciam.

14 **Tu vero homo vnanimis: dux meus ⁊ notus meus.**

¶[Tu homo iuda[hō] ꝑ carnalitatē [vnanimis] ꝑ ſimulationē[dux meus]ꝑ p̄dicationē: q: feci te ducem cum alijs ſup populum meū ⁊ p̄mittebam ad locū quo iturus eram[⁊ notus meus]ꝑ fidem vel q: domeſticus ⁊ de eadem gente mecum. Uel [Tu vero homo vnanimis]olim ⁊ vnius mecum voluntatis[dux meus]qui aliq̄n bene monuiſti ⁊ bonum conſilium dediſti[⁊ notus meus] qui in eadē eccleſia mecum fuiſti.

15 **Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos:in domo dei ambulauimus cum conſenſu.**

¶[Qui ſimul]cū alijs[mecum] cōuerſans [dulces capiebas cibos]tā corporales q̄ ſpirituales[in domo dei].i.in eccleſie[ambulauimus cū cōſenſu] corporalis cōuerſationis:q: in eius collegio erat. Tu in q̄ talis q̄ perſecutus es me eſt mihi intolerabile/⁊ ad ſuſtinendum difficile. Per iudam et eius populum ſignificantur falſi fratres itra ſanctam eccleſiā de q̄bus etiam p̄dicta intelligi pñt q̄ cū ſimulate viuunt tanto grauius quanto interius ſunt electos premunt. Nulla em̄ peſtis efficatio: ad nocendum q̄ familiaris inimicus: quos

Falſi fratres ꝑ iudā ſignāt.

tamen exemplo ſuo dominus ſuſtinere docet:ſed ipſi penam eternam non euadent. vnde mutans perſonam de talibus ſubiungit. †alia lr̄a nō hꝫ ⁊.

16 **Ueniat mors ſuper illos † ⁊ deſcēdant in infernum viuentes**

¶[Ueniat mors ſuper illos] qui tales ſunt:id eſt digni ſunt q̄ moriantur morte eterna:[⁊ deſcendant in infernum viuentes].id eſt ſcienter peccātes ⁊ ſcientes quia pereunt. Malum enim eſſe intelligunt quod faciunt:nec tamē ab ipſo deſiſtūt. Talibus multo grauior dānatio q̄ ceteris incumbit:quia ſeruus qui ſcit voluntatem domini ſui ⁊ non facit plagis vapulabit multis. Timeant ergo falſi fratres ſimulatores/detractores religioneꝫ habitu oſtentātes:religioſe tñ nō viuentes. ad illos eni ptinet hec ſnīa q̄ d͛:. Ueiat mors ſup illos ⁊ deſcēdāt in infernū viuētes. Et merito hoc eis

Luc.xij.

17 **Qm̄ †nequitie i † habitaculis eorum:in medio eorum.** †nequitia †hoſpitijs.

¶[Quoniam nequitie] multe ſunt[in habitaculis eorum].i.in corporib⁹ eoꝝ in quib⁹ tpaliter peregrinant̄.⁊ militant.⁊[in medio eoꝝ].i.in corde:nihil eni tā eoꝝ q̄ cor: vnde neq̄tia ꝓcedit .q.d.nequitias quas faciūt ex toto corde faciūt ⁊ tā opere q̄ cogitatione nequitia pleni ſunt. Uel prius ſunt[nequitie in habitaculis].i.i hoſpitijs et cōuenticulis ſeu in angulis ⁊ in occulto ⁊ poſtea[in medio eoꝝ].i.cōiter ſeu in cōi ⁊ in aperto. Ita illi qui tales ſunt pereunt.

18 **Ego †aūt ad deū†clamaui:⁊ dominus†ſaluabit me.**

†alia litera non hꝫ autē. †exclamaui. †exaudiuit.

¶[Ego autem ad deum patrem[clamaui] dicat xp̄s[⁊ dominus]pater ſaluabit me].id eſt ſaluabit a morte reſuſcitando. Uel.[Ego autem] dicit iuſtus[ad deum]tanq̄ ad ſaluatorem meum [clamaui]in conturbatione exercitationis mee[⁊ dominus ſaluabit me]ſuo diuino auxilio quod conſequens erat. Si te affligerit inimicus clama ad deum ⁊ ſaluabit te. Hinc in alio pſalmo ait. Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruam te. Et quia ſaluabit .iam ego vt non ingratus.

ps.xlix.

19 **Ueſpere ⁊ mane et meridie narrabo ⁊ annūciabo:⁊ exaudiet vocem meam.**

¶[Ueſpere] id eſt de preteritis[narrabo ⁊ mane] id eſt de futuris[annunciabo.⁊ meridie] que lux excelſior eſt in ſempiternis[⁊ exaudiet vocem meam].Uel[veſpere narrabo]patientiaꝫ xp̄i morientis in veſpere[⁊ mane annūciabo]reſurrectionem eius factam in mane. [⁊ meridie exaudiet vocem meam] id eſt ſedens ad dexteram patris vbi aſcendit in meridie ⁊ interpellet pro nobis. ¶Moraliter[mane]hoc eſt prima ⁊ tertia .ſ. in pueritia[⁊ meridie]hoc eſt ſexta.ſcꝫ in iuuentute [veſpere]hoc eſt nona ⁊ vndecima ſcꝫ in ſenectu-

Digitized by Google

te ⁊ ſenio[narrabo].i.confitebor peccata[⁊] dein de[annunciabo].i.predicabo[⁊ exaudiet vocem meam]qua clamabo ad eum:quia quacunq; hora peccator ingemuerit. Et vere exaudiet vocem meam. quia

20 Redimet ī pace aīam meā ab his qui appropinquant mihi:qm̄ inter multos erant mecum.

[Redimet].i.liberabit[aīam meā]collocādam in pace eterna[ab his q̄ appropinquant mihi]ad inferēdā mortē[qm̄ inter multos]credētes[erāt mecū]inſidiātes vite mee. Vel[Redimet in pace] q: amaui pacē[aīam meā]de vitijs ad virtutes ſiue de hoc mūdo ad patriā trāſferēdo. Ipſe ē eñ pax vera[ab his q̄ appropinquāt mihi]corpore nō mēte:noīe nō vita:numero nō merito.ſ.a xp̄ianis fictis q̄ magis decipiūt ꝙ apti idolatre q̄ mecū habitāt in domo:⁊ ſub imagine religiōis laqueū mihi parāt deceptiōis[qm̄ inter multos erāt mecū]multa eſt palea ⁊ pauca grana:multi ſunt vocati/pauci vo electi.iſti aūt nō erāt de granis et paucis electis:ſed de paleis ⁊ multis vocatis.

Chriſtiani ficti mag[decipiunt ꝙ apti idolatre.

†me 21 Exaudiet †deus et humiliabit illos:qui eſt ante ſecula.

[Exaudiet deus]me ⁊ humiles exaltādo ī eternitate:⁊ nō ſolū exaudiet me ꝓ me orātē:ſ; etiā ꝓ humiliandis inimicis.vñ ſequit[⁊ humiliabit] de ſupbia deijciēdo in dānatione[illos]ſupbos ſe exaltātes q̄ erecti ſunt in diſſentione ille[qui eſt ante ſecula].i.eternus ⁊ potens oia qd ipi nō credant. Q: ⁊ ſi ex tēpore xp̄s deus noſter ex Maria virgine tamen in principio erat verbum:⁊ verbum erat apud deum:⁊ deus erat verbu;. Et merito humiliabit.

Joh.i.

22 Non eñ eſt illis cōmutatio:⁊ nō timuerunt deū:extendit manum ſuam in retribuendo.

[Non eñ eſt illis cōmutatio]de malo in bonū nec mutant in melius:ſed deſcēdunt in pe⁹[⁊ nō timuerūt deū]⁊ ideo nō declinauerūt de malo in bonū. Hoc eñ remedio ꝯuertit hō.ſ.q: timet deū Sicut timor dñi initiū ſapientie eſt:ita nō timere deum mortis initium eſt:⁊ ꝓ his ſequitur pena: ideo eñ[extendit manū ſuā]a ſimili ferire volentis:⁊ hoc[in retribuēdo]vindictā ſm eoꝝ meritū: hoc eſt vt retribuat eis penā debitā ꝓ pctō quod erit in iudicio. Et non ſatis fuit eis nō timere nec commutari.ſed etiam

Hō quo remedio cōuertit

†polluerunt. †pre †appropinquſt.

23 †Contaminauerunt teſtm̄ eius: diuiſi ſunt†ab ira vultus eius: ⁊ †appropinquabit cor illius.

[Contaminauerunt teſtamentum eius]quantum ad ſe dum contraria agunt:⁊ ſcripturas peruertūt.i.legē eius deſpexerunt:⁊ ꝓphanauerūt male viuēdo:⁊ ſcripturas eius peruerſe interpretando:ideo[diuiſi]per mundum ⁊ hereſes ſeu errores[ab ira vultus]⁊ ſeueritatis[eius].i.ab ipſo irato qui dimiſit eos ⁊ diuidentur in futuro vt palee a granis[et]per hoc[appropinquabit cor illius]ſuis ad intelligendum.ideſt voluntas dei ſecreta que in ſcripturis continetur: declarata eſt per expoſitiones ſanctorum qui prius tanꝙ in pace dormiebant:ſed per hereticos ſunt excitati eos pungentes. Et ita

24 Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum:et ipſi ſunt iacula.

[Molliti ſunt].i.intelligibiles facti[ſermones eius].ſ.dei prius obſcuri:⁊ iō duri ad intelligendu; [ſuper oleū]q: ſicut oleū fouet carnē ſic ſuauitas ſermonum dei fouet animam. Quedam enim in ſcripturis dura videbantur cū obſcura eſſent expoſita emollita ſunt[et]tamen[ipſi ſunt iacula]q: tanꝙ ſagitte corda hominum tranſfigunt ⁊ feriūt ⁊ ad dei timorem ⁊ amorem inducunt dum in pectora audientiu; diriguntur ab inſtantibus opportune importune:ſed ſi tibi puero qui lacte nutriris adhuc duri ſunt.

Sermonum dei ſuauitas animam fouet.

25 Iacta†ſuper dñm†curā tuam/⁊ ipſe te enutriet: non dabit in eternum fluctuationem iuſto.

†in dño. †cogitatu; tuum

[Iacta ſuper dñ;]nō in aliū[curā tuā].i.oia ab ipſo expecta:⁊ a te vel ab alio nihil. Ipſum cogita:in ipſum tanꝙ in portum omnem ſpem pone et ſoli gratie dei innitere[et ipſe te enutriet]in fide ⁊ moribus in doctrina ⁊ virtutibus:q:[non dabit in eternū]lic; ad horā[fluctuationē]⁊ concuſſionem[iuſto]qua homines ſeculares in auariciam et alia vitia perferunt:q: ⁊ ſi ad tps fluctuat ⁊ temptatur et affligitur iam tamen anchoram ſuam in celo habet fixam: et poſt tentationem fluctuum portū quietis in eternū dñs illi pparabit:⁊ i eterna q̄te eū refouebit. Et ſubiūgit qd ipſis erit.

26 Tu vero deus:deduces eos in puteum†interitus.

†corruptionis.

[Tu vero deus]qui ſanctos enutris[deduces eos]ſc; impios qui nec te timent: nec in te confidunt[in puteum interitus].i.in tenebras ſubmerſionis ⁊ puteum gehenne. vt qui noluerunt bibere de fonte aque viue in puteū interitus ⁊ oim tribulationū fluctib⁹ ſubmergant ⁊ inde potentur. Puteum dicit infernum propter profunditatem irremeabilē ⁊ obſcuritatem. Iſte locus iniquis preparat⁹ eſt vt in eo tanꝙ in profundo puteo cadant ⁊ intereant. In quē deducet eos deus: non ꝙ ipſe ſit auctor culpe eorum: ſed ꝙ ipſe ſit iudex iniquitatis eorum. Et vere deduces q:

Infern⁹ pute⁹ dr̄.

27 Viri ſanguinū ⁊ †doloſi nō dimidiabunt dies ſuos:ego autē† ſperabo in te domine.

†doloſitatis. †ſperaui.

¶ [Viri ſanguinum].i.pſecutores ⁊ ſanguinis effuſores [⁊ doloſi] q̇ per ſimulationem ⁊ fraudē incautas decipiunt aīas [non dimidiabunt dies ſuos].ſ.voluntarios non a deo conſtitutos.i.non viuent q̄diu putant nec medium ſpacium vite ha bebunt quod in malis ſe completuros p̄ſumebāt ſed infra tp̄s peribunt qđ ſperant. Vel [non di midiabunt dies ſuos] vt ſi quos egerunt in malo reliquos curent agere in bono: reuertētes ad pe nitentiam ⁊ redimentes tempus: ſed continua bunt omnes in malicia vſq; in finem. Et hoc nō de omnibus intelligendum eſt: q: multi poſt effu ſionem ſanguinis ⁊ doloſitatem conuerſi ſunt ad penitentiam ⁊ ſalutem: ſed de illis tantum q̇ nō timuerunt deum. illi ita [ego autē ſperabo in te

2 domine].i.non in mundo: non in homine vt illi ſʒ in te ſpem meam conſtituam: ⁊ ideo ad eternum diem perueniam.

Oratio.

IEſu dn̄e q̇ ante ſecula manēs conditionē q; humanam ſuſcipiens ab vnanimo diſcipulo ꝓditus mortem ſubiſti ꝓ ꝑditis exaudi orōnē ſupplicū ⁊ p̄ſta vt te veſpere et ma ne ⁊ meridie laudantes mereamur ab huius ſecu li tempeſtatibus defenſari. Per dn̄m.

Oratio eccleſie vel cuiuſlibet fidelis in tribulatiōe ꝓ ſua liberatione ſupplicantis: ⁊ ꝓ ſua exauditione gratias agentis. p̄s.lv.

Miſerere mei † deus quoniā conculcauit me homo: tota die † īpugnans tribulauit me.

† dn̄e.
† bellās.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus ta lis eſt. In finem ꝓ populo ⁊c.i.pſalmus iſte ten dens in finē.id eſt in chriſtum: attribuitur ipi da uid.i.eccleſie. Pſalmus dico habitus ꝓ pplo.ſ. vt ipſe liberetur a pplo qui a ſanctis lōge factus eſt in tituli inſcriptione: q: cum ſancti confitean tur Chriſtum regem iudeoꝝ ſicut titulꝰ dicit: po pulus ille contradicit: ſiue dictis vt iudei ⁊ paga ni ſiue factis vt mali chriſtiani cum tenuerint eū allophili id eſt alienigene ſcilicet populi longe a ſanctis facti in Geth quod interpretatur torcu lar id eſt preſſura huius vite. Adhuc tenenē mē bra Chriſti in preſſuris que vtiles ſunt vt vinum iuſticie exeat ponendum in apotheca dn̄i: hic er go pſalmus bene ordinatur poſt precedentem: q: et hic ⁊ ille monent ad idem. ¶ Materia. Oratio eccleſie vel cuiuſlibet fidelis pro ſua liberatione. ¶ Intentio: nos inter aduerſa confirmare et ad monere vt cum patientia ſuſtineamus mala huiꝰ vite: attendentes etiam illos qui nobis mala in ferunt ad nos conuerti. ¶ Sententia in generali propheta in iſto pſalmo in perſona eccleſie vel cu iuſlibet fidelis poſiti in tribulatione orat deum deuote pro ſua liberatione: ⁊ adeo exauditꝰ agit gratias deo tanq̄ gratus. ¶ Sententia in ſpecia li. Eccleſia ergo vel fidelis tanq̄ vua preſſa in tor culari clamat.d. [Miſerere mei deus] dando pa tientiam ⁊ auxilium de maloꝝ perſecutione ne de ficiam in tribulatione: ⁊ indigeo [qm̄ conculcauit me] pedibus ſuperbie ſicut vuam in torculari [ho mo] inimicus ſcʒ proximus ⁊ etiam diabolus: de quo dicitur in euangelio: inimicus homo hoc fecit [tota die].i.toto tempore aſſidue [impugnauit] ꝓximus viſibiliter ⁊ diabolus inuiſibiliter [tribu lauit me] ſuis impugnationibus tanq̄ granū tri turatur in area. Nullusꝰ enim pie viuit in xp̄o ſi ne tribulatione: dicitur aūt diablus homo a de uicto hoīe ſicut ſcipio affricanus a ſubiugata af frica. Et repetit apertius

Geth torcular interpretatur.

Matth. xiij.

Nota

2 Conculcauerunt me inimici mei tota die: † qm̄ multi bellantes aduerſum me.

† alia lr̄a nō hʒ pꝰ

¶ [Conculcauerūt me] quaſi pedibus vuaʒ [ini mici mei] mundus ꝑ tribulationes: diabolus ꝑ tē tatiōes: caro ꝑ miſerias ⁊ infirmitates [tota die].i.toto tp̄e vite mee ⁊ ꝯtinue: ⁊ neceſſe eſt vt miſe rearis [qm̄ multi bellantes] ſteterunt [aduerſum me].ſ.demones ⁊ mali hoīes ⁊ caro aduerſus ſpm̄ ꝯcupiſcens qui ꝯtinue contra nos pugnant vt ſal tem tedio vincant. Et lʒ multi pugnēt cōtra me: non tn̄ timebo eos q: potentia eoꝝ ad horam eſt ⁊ parum durat. vnde ſequitur.

3 Ab altitudīe diei † timebo: † ego vero in te † ſperabo.

† non hʒ.
† qm̄ multi q̇ debellāt me timebūt
† ſperaui dn̄e.

¶ [Ab altitudine diei] ⁊ parui tp̄is.i.a ſuperbia tp̄ali ⁊ a potētia eis ad horaʒ data [timebo].q.d. non: ſed potius ſpem meā in te ꝯſtituā. vn̄ ſubdi tur [ego vero in te ſpirabo] qđ eſt cā non timendi vel ſine interrogatione lʒ pugnēt ꝯtra me: nō tn̄ timebo eos: ſed [ab altitudine diei] ⁊ luminis tui excelſi hoc eſt altitudinem diuinitatis ſolū [time bo] q: hic timor arrogantiā abijcit: ⁊ q̇ non timet p̄ſumptuoſe agit. nec timens deſperabo imo [ego vero in te].i.tua mīa ⁊ non in mea iuſticia [ſpera bo] nulli vero in te ſperanti timendum eſt ſeruili ter: ſpes enim ſeruilem timorem abijcit.

4 In deo laudabo ſermōes meos: in deo ſperaui/nō timebo qd faciat mihi caro.

¶ [In deo laudabo ſermones meos] ei q̄ bene lo quor attribuēs: ⁊ in his q̇ dico nō me ſed ipm̄ cō mendās q: ab ip̄o habeo. Sermones ⁊ dei ſunt q: dat: ⁊ mei q: accipio [in deo] ⁊ eius ꝓtectiōe [ſpe raui] ⁊ ſpeʒ meā poſui. iđ [nō timebo q̄d faciat mi hi caro].i.homo carnalis ⁊ fragilis. Qui eīn habʒ fortē tutorē nō hʒ timere debilē pſecutorē. Spes fixa in deo omnem timorem expellit ⁊ tranſitoria tormenta contēnit: generat enim charitatē ⁊ pa tientiam quibus calcatur mundus ⁊ ſuperatꝰ dia bolus. Quid enim caro facit.

Spes fixa in deo oēʒ timorē expellit.

†abhominabantur. † omnia conſilia.

5 Tota die verba mea † execraban
tur: aduerſum me † oēs cogitatio
nes eorum in malum.

¶ [Tota die] .i. oi tpe ⁊ ꝯtinue [verba mea] bona ⁊ ad bonū informātia [execrabant] .i. abominabā tur tanq̄ mala ⁊ [aduerſuз] .i. ꝯtra [me] ſunt [oēs cogitatiões eoꝝ] exeūtes [in malū] meū .ſ. culpe ⁊ pene. Cū eñ reſpuuntur verba: pſona dicētis nō eſt immunis ab iniuria. Si panē ipm abominant quō parcent vaſculo in quo adminiſtrat? Reprobi eñ aduerſus iuſtos non cogitant niſi malum quō eos ⁊ ſermonem eoꝝ poſſint deſtruere ⁊ an nihilare: nec ſolū extranei pſequuntur ſed etiam domeſtici. ideo ſubiungit.

†inhabitabunt. † colent.

6 † Inhabitabunt ⁊ abſcōdēt: ipſi
calcaneū meū obſeruabunt.

¶ [Inhabitūt] ēt qdā mecū in vna domo: in vna eccleſia [⁊ abſcōdēt] dolos ⁊ laq̄os malicie ſue: fin gētes ſe amicos ⁊ ſi nō ſtatim pñt malū facere qd cogitāt [ipſi calcaneū meū] .i. finē actiōis vel vite [obſeruabūt] vt vel in fine cogitata valeant adim plere. Diabolus ēt obſeruat initia noſtraꝝ actio nū: ⁊ ſi ſic nō pficit obſeruat pgreſſum ⁊ tandeз finē ⁊ cōſummationē: q2 ſm finē iudicamur. Sem per ergo ſeruus dei dз eſſe vigilās vt nec in prin cipio nec in fine reprehenſibilis inueniatur. Do cet tñ ⁊ p talibus orare: dicens.

Iudicamur ſm finem.

†ſuſtinuit aia mea. † eos. † deduces.

7 Sicut † ſuſtinuerunt aiam meaз
p nihilo ſaluos facies † illos: in
ira populos † confringes.

¶ [Sicut] illi [ſuſtinuerūt] expectātes ⁊ cū expe ctatiōe q̄rētes [aiam meā] .i. vitā meā vt auferrēt ⁊ pderēt eā nullo meo merito pcedente ⁊ ſine cā: ita ⁊ tu [p nihilo] .i. p nullis eoꝝ meritis ſed gra tis p pietatē [ſaluos facies illos] .ſ. hoc mō [in ira] paterna ⁊ diſciplina [pplos] ſupbos [confringes ⁊] humiliabis deprimēdo eos a ſupbia. q.d. terrebis ⁊ implebis eos tribulationibus ⁊ flagellis: et ſic tritos ⁊ humiliatos ad te duces. Vel [Cōfringes populos in ira] .i. in conſideratione ireuēture dñi eam preuident ⁊ cauent. Et ego ad eorum inſti tutionem ⁊ correctionem o

†enūciaui.

8 Deus vitam meam † annuncia
ui tibi: poſuiſti lachrymas meas
in conſpectu tuo.

¶ [Deꝰ vitā meā] q̄ mala fuit [annūciaui tibi] [in ꝯfeſſiōe nō te docēs ſed me dānās .i. annunciabo me feciſſe multa mala ⁊ illa mihi p ꝯfeſſionē eſſe cōdonata vt ipſi audiētes nō deſperēt de peccatꝭ ſuis ſed me ſequant: ⁊ exēplo meo p ꝯfeſſionem medicinā ſalutis ꝯſequant ⁊ tu [poſuiſti meas la chrymas] amaras quas ego fudi pctā mea annun ciando [in conſpectu tuo] ⁊ ante oculos tuos eas tanq̄ tibi placitas accipiendo .i. acceptabiles ha buiſti ⁊ me exaudiſti.

9 Sicut et in † promiſſione tua: †
tunc † conuertentur inimici mei
retrorſum.

† repromiſſione. † non hз. † ꝯuertātur.

¶ [Sicut ⁊ in pmiſſione tua] erat .i. ſicut pmiſi ſti exaudire orantē cū lachrymis ⁊ ꝑdonare pctā ꝯfitētibꝰ ſic egiſti. Inueni te miſericordē in pmit tēdo: veracē in reddēdo: ⁊ [tūc] .ſ. p tuā ꝯfractio nē ⁊ meā annūciationē [ꝯuertent inimici] ⁊ aduer ſarij [mei] a ſuo errore ⁊ a ſua vita mala ita vt ſint [retrorſum] .i. vt ſequant q̄ nūc pcedere volūt ⁊ iō corrigi nolūt: pcedit hō p ſupbiā ⁊ volēs facere vo luntatem ſuam retrorſum conuertitur p humili tatem ⁊ paratus ad obedientiam. Et

10 In quacūq3 die inuocauero te: ec
ce † cognoui qm̄ deus meus es. †

† ſciui † tu

¶ [In quacūq3 die] ſiue in pueritia ſiue i media etate: ſiue in fine vite: vel ſiue in pſperis ſiue in aduerſis [inuocauero te] nil aliud q̄rēs niſi te [ec ce cognoui] p experientiā ⁊ māifeſte itellexi [qm̄ deꝰ meꝰ es] .i. oñdis te eē deū meū me audiēdo ⁊ mihi in aduerſis aſſiſtēdo. Nō ait qm̄ deꝰ es ſз qm̄ deꝰ meꝰ es: q2 ⁊ ſi oim deꝰ ē meꝰ tñ ppē ē cū mihi ſub uenit: cū eū colo: cū amo: ⁊ ab eo alienꝰ nō ſū. Ec ce magne diuitie fideliū. Mira aūt dei demētia ⁊ velox mia oñdit q̄ qōlibet tpe nre ꝯuerſionis ex pectat: ⁊ qñcūq3 rogat ſe indulget. Et ideo

11 In deo laudabo verbum: in dño
laudabo ſermonē: in deo ſperaui
nō timebo qd faciat mihi homo.

¶ [In deo laudabo vbū] .i. doctrinā ad eū refe rā [in dño laudabo ſermonē] .i. qcqd loquar ei at tribuā. Verbū pprie eſt pdicatio de fide quō trinū ⁊ vnum deū debeamus credere. Sermo ē de moribꝰ qualr debeamꝰ viuere q̄ caſte: q̄ ſobrie: q̄ iuſte: q̄ pie. Et hec oia debemꝰ ad deū referre q̄ tenus in eo q bñ credimꝰ: aut iuſte viuimꝰ: aut re cte loqmur: ⁊ nos in deo ⁊ deus in nobis laudet ⁊ honoret. Et ſi qd vrget [in deo] q̄ eſt potētiſſimꝰ ⁊ liberaliſſimus [ſperaui] mūdana contēnendo: et ideo [non timebo quid faciat mihi hō] terrena ſa piens: q2 exteriora tñ non interiora pōt auferre: ⁊ ideo ſi aufert temporalia habeo tñ que deo offe ram ſpiritalia. quia

Verbuз proprie quid eſt.

12 In me ſunt deus vota tua: q̄ red
dam † laudatiōes tibi.

† laudes

¶ [In me ſunt] o [deus vota tua] a te data ⁊ tibi reddenda: quia tu ea dediſti mihi ⁊ ego pro bene ficiis mihi impenſis debeo ipſa tibi (id eſt intus in archa cordis habeo) quod offeram non extra queram [que] vota [reddam laudationes tibi] id eſt ad laudeз nominis tui: quia hec vota ſunt lau dationes ⁊ gratiarum actiones deo reddende/ et hic et in eterna beatitudine. Hec ſunt vera dona ⁊ grata ſacrificia que a nobis exigit dominus ſcз

Dñs nr̄ q̄ a nobis exigit.

pia vota:ſancta deſideria: ⁊ voluntas bona fides recta:ſpes certa:⁊ charitas perfecta . Quiſquis talia dona perſoluit laudes omnipotenti domino reddit. Ideo a ſit laudabo hic

Qm̃ †eripuiſti aīaȝ meã de morte:⁊ pedes meos †ď lapſu:vt placeã corã deo in lumie viuẽtium. †eruiſti. †a

¶ [Qm̃ eripuiſti animã meã de morte] a ſuperſtige henne: q: p ſe ,mortua erat ⁊ per te viuit [⁊ pedes] idest affectus [meos de lapſu] .i.a ,pnitate cadẽdi in peccatũ [vt placeã] hic [coram dño] .i. in conſpectu dñi [in lumine viuentiũ] .i. in lumine fidei ⁊ gratie qua viuit. Uel ideo laudabo in futura. [Qm̃ eripuiſti] .i. eripies [animã meã de morte] eterna [et pedes meos de lapſu] .i. a cadendi periculo. q: ibi nullo mõ mouebit ad malum mea affectio. [vt placeã] perfecte [corã dño] ⁊ in pñtia ei⁹ [in lumine viuentiũ] eternaliter / ſcȝ in lumine ſpeciei ⁊ glie: quod eſt lumne ſanctorum. Et hoc erit qñ immortales ⁊ ſine peccato illic apparebimus vbi eſt lumen verum ⁊ vita eterna. Oratio.

2 Bellorum inuiſibilium optime ,ppugnator: eterne de⁹ qui in te ɔfidentes ab inimicis obrui nõ ɔmittis: exterge p̃camur ab oculis noſtris pcti lachrimas: vt dũ nos carnali bello cõprimimur: placere tibi in lumine viuẽtium mereamur. Per dominum.

¶ Pſalmus de xp̃i incarnatiõe paſſione:reſurrectione: aſenſiõe et oratione eius vel eccleſie ⁊ cuiuſlibet fidelis pro liberatione a malorum perſecutione. p̃s.lvj.

Miſerere mei deus miſerere mei: quoniam in te confidat anima mea.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finem ne diſperdas ⁊c. Hoc eſt pſalm⁹ iſte dirigẽs nos in finẽ .i. in xp̃m admonet te quicũq; es me diſpdas dauid .i. ne dehonores xp̃m in tituli inſcriptione ſcȝ negando xp̃m regem eſſe qď tituli inſcriptio affirmabat. Nõ ideo diſperdas nec hoc te moneat cum fugeret .i. quia fugit dauid .i. xp̃s a facie ſaul .i. a cognitiõe iudeorum in ſpelũcã carnis vel ſepulchri: ⁊ quia ſolam humanitatẽ xp̃i cognouerũt et in ſepulchro mortuum viderunt quidã tituli inſcriptionẽ mutauerunt negantes chriſtũ eſſe regẽ iudeorũ: hic pſalmus recte poſt precedentẽ locũ habet: q: ad ideȝ ad qď ille inuitat. ¶ Materia: xp̃i vel eccleſie ⁊ cuiuſlibet fidelis perſecutio et liberatio. ¶ Intẽtio monere fideles vt aduerſa patienter ſuſtineant: ⁊ in domino fiduciam ponant . ¶ Snia in generali: propheta in iſto pſalmo in pſona xp̃i vel ecclie et cuiuſlibet fidelis in afflictione poſiti pmittit humilẽ orationẽ: ſubiungit oronis piã exauditioneȝ et annectit pro exauditione deuotã grarũ actionẽ ¶ Sententia in ſpeciali. xp̃s ergo ſm q̃ homo ad pr̃em orans dicit [Miſerere mei deus] dando conſtantiã in paſſione [miſerere mei] faciendo me reſurgere: vel [miſerere mei] in merito ⁊ in preſenti in fundendo gratiã [miſerere mei] in p̃mio ⁊ in futuro ɔferendo gloriaȝ. Geminãdo quoq; orone magnum oſtendit periculũ ⁊ magnã inſinuat neceſſitateȝ. magnãq; notat affectus intẽtionẽ. Et miſerere [qm̃ in te] et in tua mia nõ in ſe ſuiſq; virib⁹ vel in alio [confidit anima mea] ⁊ propriũ eſt tibi preſtare gratiam et miſericordiam illis qui habent in te fiduciam.

2 Et in vmbra alarum tuaruȝ ſperabo: donec tranſeat iniquitas.

¶ [Et in vmbra alarũ tuarũ] .i. in munimine tue mie ⁊ potẽtie [ſperabo] ſcȝ protegi a te ſicut pull⁹ ſub alis matris ſue: q: hi's alis qñ quodã materno affectu ,ptegis ⁊ ab eſtu pſecutionũ vitiorum defendis ſperãtes in te [donec trãſeat iniquitas] ⁊ inſultatio iniquorũ qď iã ɔpletũ eſt in capite: ſȝ in fine penitus cõplebitur in mẽbris . Modo ergo in hoc ſeculo q̃diu durat iniquitas vnicuiq; iuſto ſpes eſt neceſſaria: vt ſperãdo bona eterna patienter mala ſuſtineat temporalia. Et interim in tribulatione conſtitutus. Iuſto cuiq; ſpes eſt neceſſaria.

3 Clamabo ad deum altiſſimũ: deũ qui benefecit mihi.

¶ [Clamabo] corde ⁊ ore .i. intenſe orabo [ad deũ altiſſimũ] magnificẽtia ⁊ per conſequens potentiſſimũ ad me ſaluandũ . Clamor ad deũ eſt deſideriũ nr̃m: quãto plus quiſq; deſiderat tãto amplius clamat [deũ] dico [q bñfecit mihi] de preterito ⁊ ſpero qď faciet ĩ futuro. q. d experi⁹ ſum q̃ ante mihi bñfecit ⁊ experientia p̃ſtat fiduciã q̃ ⁊ clamantẽ audiet. Audi quãta beneficia vt amplius deum diligas ⁊ deuotius clames Clamor ad deum quid ſit.

4 Miſit de celo ⁊ †liberauit me: dedit in opprobriũ cõculcãteȝ me. † ſaluũ fecit.

¶ [Miſit mihi de celo] auxiliũ ⁊ p hoc [liberauit me] ſuſcitãdo ⁊ exaltãdo [dedit cõculcãtes me] qui mihi mortuo inſultauerũt [in opprobriũ] ſcȝ diſperſos vbiq; nuſq̃ habẽtes ſtabilitatem ⁊ certam ſedem ⁊ maxime cũ vident eius reſurrectionẽ adorari quem putabant ſe extinxiſſe. Uel [miſit] pater [de celo] .i. de excelſo de ſecreto ſuo et per hoc liberauit me [de periculis [dedit in opprobrium cõculcantes me] ſalicet malignos ſpiritus et homines vt me conculcantes a deo propter me concularent.

5 Miſit † de⁹ miam ſuam et veritatem ſuam: ⁊ †eripuit animã meam de medio catulorũ leonuȝ dormiui conturbatus. †de celo †eruit.

¶ [Miſit de⁹] ꝓ me [miam ſuā] gentib⁹ [et verita
tē ſuā] iuxta ꝓmiſſa iudeis [⁊ eripuit aiam meaꝫ
de medio catuloꝛū leonū] .i. ꝑpl'i ſenictis q̇ imita
toꝛ erat ꝑncipiū: eripuit me a ꝑ̄o moꝛte qꝛ [doꝛmiui]
facile excitādus ſicut doꝛmiēs [ꝯturbat⁹] opiniōe
eoꝛū vel ſm carnē pꝛi⁹ in paſſione. Vel [miſit de⁹]
pater [miam ſuā ⁊ veritatē ſuā] ideſt xp̄m filiū ſuū
in quo miſericoꝛditer egit ⁊ pꝛomiſſiōes impleuit
Chriſt⁹ ē dei mia. Xp̄s eſt dei mia nobis cōpatiēs qꝛ peccata dimit
tit: ⁊ ipſe eſt veritas nobis retribuens / qꝛ implet
quod pꝛomiſit [⁊ eripuit animam meaꝫ de medio
catuloꝛum leonū] .i. inimicoꝛum ferociū: qꝛ de pec‑
cato: de poteſtate diaboli: ⁊ de inferno [doꝛmiui cō
turbatus] qꝛ in eis non ſine turbatione detineri ⁊
quaſi doꝛmire videbar. Et oſtendens qui ſunt illi
conturbantes ſubiungit

6 Filij hoim dentes eoꝛū arma ⁊ ſa
gitte: ⁊ lingua eoꝛū gladi⁹ acutus.
¶ [Filij hoim] .i. hoſtes mei q̄ ſunt filij hoīnū .q.
d. leones ⁊ catuli ꝑ̄dicti nō ſunt bruta aialia ꝑ na
turā ſꝫ filij hominuꝫ: ⁊ ſtat ille nominatiuus filij
abſolute vt locū habeat ſequēs relatio cū dicitur
[dentes eoꝛū] .i. coꝛroſiones ⁊ moꝛdētes locutio‑
nes ip̄oꝛ ſunt [arma ⁊ ſagitte] qꝛ eis tanq̄ armis
⁊ ſagittis mō de pꝛope: mō de lōge: mō manifeſte:
modo occulte vulnerare moliti ſunt [et lingua] eſt
[gladi⁹ eoꝛ acut⁹] q̄ velocit̄ ⁊ cito necat. Dein‑
de ꝓpheta vidēs in ſpiritu dñm vſqꝫ ad moꝛtem
humiliatū ⁊ poſt tantā humiliationem eum reſur
recturū exultās ⁊ gaudens exclamat dicens

†ſup 7 Exaltare ſuper celos deus: ⁊ † in
omnem terram gloꝛia tua.
¶ [Exaltare] vt q̇ pendēs in cruce tm̄ hō videris
in maieſtate cū patre regnare cognoſcaris [ſup ce
los de⁹] ad litterā qm̄ ſedet ad dexterā pr̄is ⁊ ſup
celos etiā ſpirituales qꝛ angelos hꝫ ſubiectos [et]
ſic [in oēm terrā] dilatet̄ [gloꝛia tua] ⁊ vbiqꝫ extē‑
dat̄, qđ mō ꝯpletū eſt: dño em̄ reſidēte in celis vbi
qꝫ terrarū ꝑ̄dicata eſt gloꝛia reſurrectiōis eius ⁊
diuinitatis. Vł laus tua exaltet̄ ⁊ tranſcēdat ce
los ⁊ ſpūs celeſtes ⁊ vbiqꝫ manifeſtet̄ gloꝛia tua
pꝛedictos malos humiliando vt omnes habitato
res terre te gloꝛificent adoꝛando. Deinde ad ver
ba paſſionis redit ⁊ in perſona domini .d.

†mu‑ 8 † Laqueū parauerūt pedib⁹ meis
ſcipulaꝫ. et incuruauerunt animam meaꝫ.
¶ [Laqueū] quaſi latenter [parauerunt] filij ho
minū [pedib⁹ meis] .i. deceptionē actib⁹ meis pꝛe
tenderūt ponēdo inſidias ad me ſupplantāduꝫ ⁊
capiendū [⁊ incuruauerūt aiam meā] .i. incuruare
⁊ flectere conati ſunt a rectitudine veritatis ⁊ iu
ſticie. Laqueū etiā pedib⁹ noſtris maligni ſpūs ⁊
eoꝛū miniſtri parant: qꝛ occł'a tētamēta bonis no
ſtris actibus pꝛetendūt vt impediāt. Alia vero cur
uat̄: cū de bono ad malū reflectit̄: cū deſiderio ſu
pernoꝛū relicto terrenis deſiderijs implicat̄. pu‑
deat ergo terrena cōcupiſce‑ e ⁊ doꝛſa mētiū mali
gnis ſpiritibus aſcēdere ⁊ trāſire volētib⁹ curuā‑
do pꝛebere. hoc fecerunt ſꝫ nō me ignoꝛante. Nā.

9 Foderūt ante faciē meam foueā: †ipſi
et † inciderunt in eam.
¶ [Foderūt ante faciē meā] ⁊ me ſciente [foueā]
querentes me decipere ⁊ perdere: ⁊ hoc agendo
non mihi ſꝫ ſibi nocuerūt. Unde ſequit̄ [et ipſi in
ciderūt in eā] qꝛ volētes me decipere decepti ſunt
⁊ parātes mihi moꝛtē ſeip̄os interius occiderunt.
Nemo pꝛius peccat in alterū q̄ in ſeip̄m. Fouea Pecctoꝛis
peccatoꝛis eſt mala conſcientia ibi neceſſe eſt oēs fouea q̄
malos cadere. Et bene ait ante faciē meā: qꝛ non eſt.
enī latui: ſciens eſt tradit⁹ / volens occiſus. Ex qui
bus verbis vera nobis inſinuat̄ dñi nr̄i patientia
Unde ⁊ ſubditur. Ita illi parauerunt foueam et
moꝛtem ad oppꝛimendum. Sed

10 Paratū coꝛ meū de⁹ paratū coꝛ †pſallaꝫ
meū: cantabo ⁊ pſalmū † dicam †. †dño.
¶ [Paratū] eſt [coꝛ meū] o [de⁹] amoꝛe tui ad om
nia libēti aīo ſubſtinēda. Itē [paratū] eſt [coꝛ me‑
um] ad te laudādū ⁊ tibi gr̄as agendū: vel repetit
ad cōfirmationē vt ꝑſeuerātiā notet in patientia
poſſet enim ad hoꝛā ſuſtinere ⁊ poſtea deficere. Il
li inciderūt in eā: ego aūt [cantabo ⁊ pſalmū dicā]
ideſt verbis gr̄as agā ⁊ operib⁹: ⁊ gloꝛiaboꝛ in tri
bulatiōib⁹. Ad dei laudē cātus cuꝫ pſalmo debet
cōcoꝛdare ⁊ qđ oꝛe ꝓfert̄ cōmendet̄ ⁊ ope. Et hec
duo ꝑ̄dicte geminatiōi reddidit qꝛ ad vtrūqꝫ pa
ratus fuit. deinde expleta paſſiōe carnē ſuam de‑
nunciat ſuſcitandam cum ſubiungit.

11 Exurge glīa mea: exurge pſalte‑
riū ⁊ cithara: exurgā diluculo.
¶ [Exurge] potēter o [gloꝛia mea] ideſt caro mea
gloꝛificata ⁊ que eſt cauſa gloꝛie mee. Et repeten
do aliud addens ſubdit [exurge pſalterium] ideſt
caro diuina operans [et cithara] ideſt caro huma
na patiens: pſalteriū em̄ a ſuperioꝛi reddit ſonuꝫ/
cithara ab inferioꝛi: per pſalterium ergo ad citha Xp̄i ca‑
ram vna caro xp̄i intelligitur ⁊ duo factoꝛum ge‑ ro vna ꝑ
nera ſcꝫ miracula que deſuper fuerunt: ⁊ ſignant̄ pſalteriū
per pſalterium. Ac paſſiones ⁊ neceſſitates que ⁊ citharā
ab inferioꝛi fuerunt ⁊ ſignantur per citharam. itelligit̄.
Et hec duo genera factoꝛum ſurrexerunt: ⁊ euan
gelium impleuerunt: vtraqꝫ in gentibus pꝛedicā
tur ⁊ domino confitentur: et declarat etiam ſue
reſurrectionis hoꝛam cum addit [exurgam dilucu
lo] ideſt mane: mane enim pꝛima ſabbati reſurre‑
xit dominus Ieſus: vel in perſona eccleſie ⁊ fi‑
delis. Vel [exurge gloꝛia mea] .i. in me laus di‑
uina excitetur pꝛopter beneficia mihi diuinit⁹ ex
hibita [exurge pſalteriū et cithara] .i. laus de ſu‑
perioꝛibus dei factis et inferioꝛibus [exurgā dilu‑
culo] .i. pꝛompte ⁊ volenti animo. Et ſic

12 Cōfiteboꝛ tibi in pp̄lis domine:
et † pſalmū dicā tibi in gentib⁹. †pſallaꝫ
¶ [Confiteboꝛ] cōfeſſione laudis [tibi] o [domine]

ideſt ad honorem tuum hoc eſt laudabo te[in po-
pulis].i.in iudeis[et pſalmū dicā tibi].i.laudem et
bonam operationem pdicabo:nō ſolū in iudeis ſz
etiā [in gentib⁹].i.inter gētes vt et ipſi ad hoc pro
uocent et celeſtē actū tota tibi pſoluat eccl'ia. Ec
ce fruct⁹ paſſiōis et reſurrectionis. Et attende q
ipſe filius dei ex tanta iuſticie actiōe nō q̄rit glo-
riam ſuā ſed eius q miſit eū vt nō glorief in ſe om
nis caro ſed qui gloriatur in domio glorietur. Et
1. Co:.1. merito confitebor tibi et pſallam.

†q: 13 †Quoniam magnificata eſt vſq ad celos miſericordia tua:et vſq ad nubes veritas tua.

¶[Quoniā magnificata eſt vſq ad celos miſeri
cordia tua].i.vſq ad angelos et celeſtes alias vir
tutes. Omnipotens eū deus per miſericordiam
ſuam peccatores hoies leuauit vſq ad angelos:
quibus miſeri homines p miſericordiā in reſurre-
ctione fiēt pares:et ideo miſericordia dei nobis ex
hibita vſq ad celos.i.vſq ad angelos aſcēdit [et
vſq ad nubes].i.hoies pdicatores veritat ō qui
bus deus tonat preceptis:chorufcat miraculis/
pluit doctrinis[veritas tua]venit:q: cognitio ve-
ritatis que prepollet in angelis deſcendit etiā ad
homines. Gloria deo noſtro: q: nec deſeruit nos
facere beatos:nec fraudauit vitate ſz ſanauit ocu
lum cordis noſtri:vt eū nūc fide et poſtea facie ad
faciē videre valeam⁹.p tāto ergo gaudio et vtilita
te repetit pſalmiſta verſum quem dicit.

14 Exaltare ſuper celos deus:et ſuper omnem terram gloria tua.

¶[Exaltare ſuper celos deus:et ſuper omnē ter-
ram gloria tua]. Iterat qd ante dictū erat vt fidē
noſtram confirmet:et q: circa hunc verſum maxie
intentio et vtilitas pſalmi verſaf:hoc eū dicit pro
pheta ante tot annos hoc modo videm⁹ nos. Agē
tes ergo gratias dicamus et nos cū ppheta[.Exal
tare ſuper celos deus]quod factū eſt in aſcēſione
chriſti[et ſuper omnem terraz gloria tua]quod fa
ctum eſt cum in omnē carnē effudit donū ſpirit⁹
ſancti. Exaltatur de⁹ in paſſione:in cruce:plus in
reſurrectione:plus in aſcenſione:plus in ſpirit⁹
ſancti miſſione:plurimū cum venerit ad iudicium
Exaltatur etiam in nobis per incomprehenſibili-
tatem et quando laudibus extollitur ſm noſtram
poſſibilitatem. Oratio.

Transfer dñe iniquitatem familie humi-
lis ſub tuarū alaruz vmbra ſperantis:vt
miſſa de celo miſericordia tua ſempiter-
na a neq̄ſſimis inſidiatorū foueis et laqueis erua
mur. Per dominum.

¶Pſalmus de malicia et miſeria iniquorum iuſtos perſequentium:et de leticia et affectu iuſtorum in vltione et punitione peccatorum. ps.lvij.

Si† vero vtiq iuſticiaz loquimini†recte iudicate filij hominum. †vere †recta

¶Auctor pſalmi ppheta dauid. ¶Titulus talis
eſt. In finē ne diſpdas vel corrūpas dauid in titu-
li inſcriptiōe.ideſt pſalm⁹ ille dirigēs nos in finez
ideſt in xp̄z:hoc agit ne tu diſperdas vel corrūpas
dauid.i.de honores xp̄m in tituli inſcriptiōe hoc
eſt ne minuas regnuz xp̄i teipſum regno eius ſub
trahendo vel ipſum regem negando quē titulus
regem dicit et affirmat. Quia ergo ſupra monuit
vt boni patienter aduerſa ſuſtineant et in bonis
perſeuerent:monet nūc vt mali a malicia deſiſtāt
ne dānationē incurrāt. ¶Materia: miſeria malo
rum bonos perſequētiū et leticia iuſtorū in vltiōe
peccatorum. ¶Intentio:monere vt mali et iniqui
a malicia ſua deſiſtant ne eternam dānationez ex
diuina iuſticia incurrant. ¶Sententia in genera
lis propheta in iſto pſalmo in perſona chriſti ad iu
deos et in perſona eccleſie ad omnes loquens ma-
liciam iniquorum deteſtaf et exprobrat:penā debi
tam pro culpa ipſoruz cōminatur:narrat vt viſa et
malorū dānatione terreamur ab eorū imitatione
ſubiungitq de letitia iuſtorū ac correctione et pro
fectu ipſorū cum vltionē viderint peccatorū vt vi-
ſa letitia bonorum alliciamur ad imitationez ipo
rum. Et ſpecialiter intelligitur de iudeis xp̄z mul
tipliciter pſequētibus. ¶Sententia in ſpeciali.
xp̄us ergo loquens contra iudeos vel eccleſia con
tra omnes ait.[Si vere]et non falſe[vtiq]et cer-
te[iuſticiam loquimini]ideſt ſi eſt in corde quod
eſt in ore:et ſi non aliud in labijs aliud in corde ge
ritis vt ſit iuſticia non labiorum ſed factorum er-
go[recte iudicate]ideſt viuite[filij hominū]diſcer
nentes bonum a malo ſm iuſticiam quam loqui-
mini vt labia cognoſcantur in factis: nam bona
loqui et mala agere indiciuz eſt damnationis.qua
ſi diceret ſi veritatem iuſticie habetis in corde et
loquimini in ore exequimini etiam in opere cuius
contrariū facitis:quia vobis eſt iniquitas in cor-
de in manu et in ore.

2 Etenim in corde iniquitates operamini in terra:†iniuſticias manus veſtre† concinnant. †iniquitates. †connectunt.

¶[Et eū in corde]et in intētiōe cordis veſtri[ini
quitates operamini]malā gerēdo volūtatez:et bene
dicit operamini q: volūtas prauua apud deū pro fa-
cto reputabif[in terra].i.terrenis inherentes:nā
eū i terra cor figif idei iniqtas i corde generaf[i iu-
ſticias man⁹ veſtre cōcinnāt].i.iniuſtas actiones
iniuſtis volūtatib⁹ apponūt et aggregāt et aliud
peccatum alij ſuperaddunt. Eſt enim concinna-
re ex multis partibus iniquitatem adunare. Ecce Concinnare.
iniqui ſunt et corde et manu. Deinde oſtendit vn-
de hoc eis conuertens ſe ad auditores vt eos quo
tos faciat. Quia

†a vētre 3 **Alienati ſunt peccatores a vul-**
ua: errauerunt † ab vtero: locu-
ti ſunt falſa.

¶ [Alienati ſunt peccatores] a veritate et iuſticia a deo et bono et hoc ſtatim [a vulua] .i. ab ipſa egreſſione et natiuitate ex vtero [errauerunt] ſtatim [ab vtero] .i. ab ipſa conceptione et natiuitate in vtero: non quia ex tunc peccauerunt/ſed quia deus antequam naſcantur precognoſcit qui peccaturi ſunt atque in errore et falſitate permanſuri [locuti ſunt falſa] et mendacium ſpernendo et relinquendo veritatem: non ab vtero ſed a principio quo ſciuerunt diſcernere inter bonum et malum. Ecce etiam iniquitas in ore: et hoc ſunt inexcuſabiles quia noluerunt veritati credere.

†in-dignatio †eis. 4 **† Furor † illis ſecundum ſimilitudinem**
ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde: et
obturantis aures ſuas.

¶ [Furor] .i. furioſus error eſt [illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis] qui iratus venenum effundit: ſic illi contra chriſtum et ſuos faciunt: ecce virus et venenum inuidie in illorum furore. Qui etiam ex pertinacia penitentiam negligunt. Unde ſequitur [ſicut aſpidis ſurde] que obturando ſurda efficitur ideo addit [et obturantis aures ſuas] terra et cauda: dicitur enim alteram aurem terre affigere alteram cauda obſtruere ne carmen incantatoris audiat per quod ſe cogi ſentit ad exeundum de caverna in qua ſe abſcondit vnde ſubditur.

†medicamenti me-ditati a ſapiente. 5 **Que non exaudiet vocem incantantium**
et † venefici incantantis ſapienter.

¶ [Que] ſcilicet aſpis que obturat aures [non exaudiet vocem incantantis] vt ad lucem exeat [et venefici] .i. incantatoris [incantantis ſapienter] quantum ad artem ſuam. Sic et illi obturant aures ſuas terra .i. peccatis preſentibus: et cauda ideſt peccatis preteritis quibus homo delectatur: alteram enim aurem cordis terre/ideſt preſenti delectationi apponunt: alteram vero cauda ideſt memoria preteritarum delectationum obturant nolentes audire vocem chriſti et fidelis predicatoris ſeu ammonitoris vt de vitiorum tenebris educantur ad lucem veritatis. Ecce obſtinatio in malis. Ita illi contemnunt. Sed

†contri-uit. †confre-git. 6 **Deus † conteret dentes eorum in**
ore ipſorum: malos leonum † con-
fringet dominus.

¶ [Deus conteret dentes eorum] .i. verba eorum detractoria et doloſa quibus tanquam dentibus mordent faciet inutilia [in ore ipſorum] quia verbis ſuis capiet eos vt ipſi videant verba ſua eſſe falſa et ab ipſis retractanda [moles leonum] .i. verba ſuperba hominum iniquorum ad modum leonum ferocium: quibus tanquam dentibus maioribus nituntur innocentes conterere [confringet dominus] ne ad effectum veniant. Ecce que eis fit retributio. quod apertius exponit ſubdens.

†ſpernent 7 **† Ad nihilum deuenient tanquam aqua**
decurrens: intendit arcum ſuum tur.
donec infirmentur.

¶ [Ad nihilum deuenient] ipſi peccatores et ſubito deficient [tanquam aqua decurrens] que defluit et cito tranſit: et ſi modo videantur torrentes ad ſaxa ſuperbie ſue ſonantes quia [intendit] ſcilicet dominus [arcum ſuum] ideſt vindictam preparat ad eos inter ſe puniendos [donec infirmentur] .i. penitus a ſuis viribus debilitentur vt vlterius non valeant nocere bonis: tamen enim permittit deus malos in bonis deſeuire quantum hoc bonis nouit prodeſſe vel ad correctionem morum vel ad augmentum virtutum.

8 **Sicut cera † que fluit auferentur** †liquefacta.
ſuper cecidit ignis et non vide-
runt ſolem.

¶ [Sicut cera que fluit] et diſſoluitur a facie et ardore ignis [auferentur] ab omni virtutum conſtantia vel de preſenti vita morte repentina [ſuper cecidit] ſuper eos [ignis] concupiſcentiarum et vitiorum: vel [ignis] infernalis et eternus [et non viderunt ſolem] iuſticie veri luminis viſione priuati et hic et ibi. De quo illi dicturi ſunt in futuro et ſol non ortus eſt nobis: tranſierunt omnia illa tanquam vmbra: errauimus in via: veritatis et iuſticie lumen non luxit nobis. Et conuertens ſe ad ipſos peccatores vt attentiores faciat ſubiungit.

9 **Priuſquam † intelligerent ſpine ve-** †producat ſpinas vſtras rhamnus: tanquam viuentes tanquam i ira combibit eos Rhamnus quid eſt.
ſtre rhamnum: ſicut viuentes ſic
in ira abſorbet eos.

¶ [Priuſquam ſpine veſtre] o miſeri peccatores .i. punctiones male conſcientie [intelligerent] et perciperent [rhamnum] .i. peccatum rhamno eſſe ſimile. Rhamnus enim eſt herba prius mollis deinde cum matureſcit acutiſſimos aculeos habet. ſic peccata nunc mollia et delectabilia ſunt ſed poſt grauiſſime pungunt: dum ergo delectant ſi quis non intelligit et cogitat futuram punctionem non intelligit rhamnum. Spine vero rhamnum intelligent cum impij docebuntur penarum experimento quod eos nunc preſens impedit ſcire delectatio. Et iterum conuertens ſe ad auditores ſubdit [ſicut viuentes] ideſt ſubito quaſi viuos qui ſcilicet non vere viuunt ſed viuere videntur [ſic in ira] ideſt ad ſimilitudinem irati in quo tamen ira non cadit [abſorbet] dominus [eos] ſcilicet peccatores miſeros auferendo de preſenti vita dum adhuc ſperant de ea: hoc autem non eſt ſine fructu bonorum ſed ideo ſubditur.

10 **Letabitur iuſtus cum viderit vindi-** †ipſorum
ctam: † manus ſuas lauabit i ſan-
guine peccatoris.

¶ [Letabitur iuſtus] et ſi moleſtijs preſſus [cum viderit vindictam] et punitionem peccatorum preſentem et intellexerit etiam futuram: motus non zelo vindicte ſed diuine iuſticie: nec gaudet pro malorum pena: ſed quia non eſt in ea [et manus ſuas] ideſt opera et actiones [lauabit] ab immundicia et purgabit a peccatis ſi indigent: vel munda

tanq̄ lota eſſent ſeruabit ⁊ magis iuſtificabit[in ſanguine peccatoꝛis[id eſt ex conſideratione vindicte ⁊ pene repꝛoboꝛum. Ex hoc enī pꝛofiat ipſe monitus moꝛte peccatoꝛis ⁊ moꝛs alterius valet ad vitam eius. Unde ſalomon ſtulto pereūte ſapiens aſtutioꝛ erit.

Salomō puer. xv tergo ii tergo

Et dicet homo ſi †vtiqꝫ eſt fruct⁹ iuſto:†vtiqꝫ eſt deus iudicās eos in terra.

¶[Et]viſa vindicta petōꝛis[dicet]apud ſe[hō]q̄ ſua rōne vtitur[ſi].i.q:[vtiqꝫ eſt fructus] iuſticie ſue ēt in hac vita ipſi[iuſto]lꝫ hic pꝛeſſoꝛ:q: eſt ſibi fructus in fide/in tentatione:⁊ tribulatione:in patientia ⁊ charitate ⁊ ſilibus ideo[vtiqꝫ eſt de⁹ iudicās eos].ſ.malos.i.iuſte retribuēs eis ſꝫ merita nōdū in extremo iudicio ſed ēt hic[in terra] vbi floꝛere videnꝑ:ꝓbat ab oppoſito ac ſi dicat. Sicut dñs iuſte dat ꝓ ſuis meritis ⁊ bonis opib⁹ vt fructificet ac ꝓficiat ⁊ amplius iuſtificeꝑ/ſicqꝫ conſequatur vitam eternā:ita iuſto iudicio pmittit malo vt deficiat ⁊ a peccatis abſoꝛbeaꝑ ac ſoꝛdibus magis ſoꝛdeſcat:ſicqꝫ de iniquitate ⁊ iniuſticia repoꝛtet penam eternam. Oꝛatio.

Iuſtiſſime dñe ꝯcede pplo tuo ſequi iuſticiā ⁊ legē diligere rectā:ne aſpitate tua auditum ſuū auertens venefici ſerpētis moꝛſibus ſancietur. Per dñm.

Pſalmus de oꝛatione xp̄i vel eccleſie ⁊ cuiuſlibet fidelis in tribulatiōe ꝓ ſua liberatiōe:ac de gentiū ⁊ iudeoꝝ ꝯuerſione⁊ grārūꝫ ꝓ his omnibus actione.pſ. lviij

terue ſuper. redime

Eripe me de inimicis meis deus meus: et ab inſurgentibus† in me† libera me.

¶[Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶Titulus hic eſt. In finem ne diſperdas dauid ⁊c. hoc eſt pſalmus ille tendens in finem id eſt in chꝛiſtū monet ne tu q̄cūqꝫ es diſperdas dauid.i.xp̄m in tituli inſcriptōe ꝯtradicēdo ei:⁊ nō ideo diſperdas qſi.i. q: miſit ſaul.i.regnū iudeoꝝ ⁊ cuſtodiuit domum eius.i.ſepulchꝛū xp̄i vt interficeret eū.i.nomen ⁊ famā eius tolleret:ne crederetur in eū:q: fruſtra tētauerunt. Qd vero iſti tres pſalmi ꝯtinui in titulo hn̄t ne diſpdas:nō vacat a miſterio:regalem enī illū titulū ꝯſtat tribus linguis fuiſſe notatū ſignificāte hoc ſpūſctō ꝑ xp̄i paſſionem totū mundū fidei xp̄iane eſſe ſubijciendū. ¶Materia: oꝛatio xp̄i vel eccleſie ⁊ cuiuſlibet fidelis poſiti in afflictione ꝓ ſua liberatione ⁊ infideliū ꝯuerſione. ¶Intētio:monere fideles vt pſecutiones ⁊ quecūqꝫ aduerſa patiēter ſuſtineāt:⁊ de diuino adiutoꝛio ſemꝑ ꝯfidāt. ¶Snia in gn̄ali:ꝓpheta i iſto pſalmo loquiꝑ in pſona xp̄i vel eccleſie ſeu alicui⁹ fidelis in anguſtia ⁊ pſecutione exiſtis:⁊ ꝓ ſua liberatione ac gentiū ⁊ iudeoꝝ ꝯuerſione oꝛantis. Supꝛa enī egit de xp̄i ⁊ ſuoꝝ pſecutoꝛib⁹:⁊ ideo nūc petit liberari ab eis:oꝛatqꝫ ꝓ infidelibus cōuertēdis. ¶Snia in ſpāli. Totus itaqꝫ xp̄s quaſi ab inimicis obſeſſus clamat dicēs. Eripe me ⁊c. Et nota ꝙ hic in duobus verſib⁹ ſeqūtibus ꝑ oꝛdinē diſtinguunꝑ quattuoꝛ gn̄a pſecutoꝝ ſeu aduerſarioꝝ xp̄i qui quotidie adhuc xp̄i coꝛpus non ceſſant pſeq:quos tn̄ exēplo xp̄i ⁊ patienter opꝫ tolerare ⁊ dei auxiliū ꝯtinue implorare. Unī dicit [Eripe de inimicis meis]q̄ me odiūt ⁊ odiū in coꝛde tegētes nocēdi votū hn̄t [deus me⁹]quaſi diceret ab his nō poſſuꝫ eripi ſine tuo adiutoꝛio[⁊ ab inſurgētibus in me].i.ꝯtra me[libera me]qui iaꝫ cōmoti in verba erūpunt atqꝫ aperta voce veritati reſiſtunt ⁊ verbis nocent.

2 †Eripe me de opantib⁹ iniqtatē: ⁊†de viris ſanguinuꝫ†ſalua me. terue ſa. ſaluum me fac

¶[Eripe me de operantibus iniquitatem] qui iam durata mente:malicioſe pꝛoſequendo ⁊ manus inijciendo ſcelus opere complent[⁊ de viris ſanguinum ſalua me]qui magis ſeuiendo etiam occidunt et ſanguinem innocentem fundunt: facta ſunt hec in chꝛiſto et quibuſdā eius mēbꝛis et quotidie fit in alijs. Et neceſſe eſt vt eripias.

3 Quia ecce†ceperunt aiam meaꝫ: irruerunt†in me foꝛtes. † venati ſunt. †ſuper.

¶[Quia ecce ceperunt animam meam].ſ.vitam coꝛpoꝛalem:⁊ ponit partem pꝛo toto:neqꝫ enī animam ſine coꝛpoꝛe tenere potuerunt[q: irruerunt] cū impetu[in me]humilē[foꝛtes]in malicia vl' ſua preſumptione ⁊ ſuperbia vt me moꝛti traderent. Et merito debeo liberari quia in me culpam non inuenerunt. Unde ſubdit.

4 Neqꝫ iniquitas mea neqꝫ peccatum meum domine:ſine iniquitate cucurri et†direxi. † dirigebar

¶[Neqꝫ iniquitas mea] q̄tum ad pꝛimum et quaꝫ in eos fecerim[neqꝫ petm̄ meum] quātum ad me ⁊ quod in me habeam o[dñe]cā eſt vel fuit quare me pſequerentur ſed[ſine iniquitate cucurri]viam huius mūdi vel[cucurri].i.bene opatus ſum ſine admixtione mali:aliter enī deo bonū nō placeret[⁊ direxi]alios quantuꝫ in me fuit ad bene operandum verbo et exemplo. Non ait ambulaui ſed cucurri:quia non ſolum bene operandum eſt ſed et ipſo greſſu boni operis feſtinandū Et ideo

5 Exurge in occurſum†meum ⁊ vide:et tu domine deus virtutum deus iſrael. †mihi

¶[Exurge] qui videris doꝛmire [in occurſum meum]ad me iuuandum id eſt mihi currenti ad

te occurrere ꝑ ſubſidij et cõſolatiõis acceleratio nem[et vide].i.fac alios videre et cognoſcere meã exaltationẽ:vt qui me viderunt depreſſum videãt exaltatũ. Deinde ſequitur oratio pro gentibꝰ cõuertẽdis cũ ait[et tu dñe deus virtutum]celeſtiũ [deus]populi iſrael]qui videris tantũ deus vnius gentis que te colit.

†viſi tandum. †oim. 6 Intende ad† viſitandas omnes gentes:nõ miſeraris†oibꝰ q ope rantur iniquitatem.

[Intende ad viſitandas oẽs gentes] vt eas q̃ infirme ſunt et pctis onerate viſitare digneris dã do gratiã ſanitatis: ⁊ mittẽdo tuos p̄dicatores: vt ſicut tu eſt deus angelorum ⁊ deꝰ iſraelitarum ita eſſe digneris et deꝰ gentium quatenꝰ eas con fortes facias et angelorum et iſraeliticorum fide liũ.⁊[nõ miſeraris].i. nõ miſereberis: vt ſit pre dictio nõ imprecatio[oĩbus q̃ operanť]pertinaci ter[iniquitatem]ſalʒ q̃ in iniquitate pſeuerant. Ergo ſi dei miam querimus neceſſe eſt vt peccata noſtra penitẽdo puniamus. Et vere intendes q: te aſpirante.

†ve ſperum. 7 Conuertentur ad† veſperaʒ ⁊ fa men patientur vt canes:vt circui bunt ciuitatem.

[Conuertenť]ipſe gẽtes ab idolatria ad cul tũ dei[ad veſperã].i.in hac vltima etate ſeculi[et famẽ]ↄuertendi alios[patienť]oẽs ſibi incorpo rari ⁊ vniri ꝑ fidem deſiderãtes [vt canes].ſ. la trando ↄtra hoſtes[⁊ circuibũt ciuitatẽ].i.mun dum vbiq̃ euãgeliʒantes:hoc põt exponi de illis q̃ ſero cõuertunť ⁊ tñ feruẽtiores ſunt illis q̃ pri mo venerunt.[Conuertenť ad veſperã] ſenectu etutis dicẽtes mane nobiſcũ dñe qm̃ aduesperaſcit:⁊ ſic ↄuerſi[famẽ patienť]orandi/ieiunandi/ bene agẽdi[vt canes]q̃ immoderatũ ⁊ ardentem habent appetitum:nã ſubitus calor longum vin cit teporem. Et qui tarde exijt quandoq̃ celeri tatem moram compenſat.

†ipſi 8 Ecce†loquentur in ore ſuo ⁊ gla dius in labijs eorum:quoniaʒ qs audiuit.

[Ecce loquenť]⁊ manifeſte p̄dicabunt[in ore ſuo].i.libere ⁊ audacter cũ auctoritate ad infor mationem fideliũ ⁊ depſſionem hereticoꝝ[⁊ gla dius]ſancti ſpũs qđ eſt verbũ dei[in labijs eorũ] erit. Ideo aũt frequens predicatio erit in labijs eorũ:⁊ indignabũtur dolentes ſi non poterunt alios conuertere qm̃ erunt multi qui non audiẽt aure audiendi:⁊ hoc eſt quod ſubditur[quoniam quis audiuit:][q.d.pauci audiẽt eos.hinc eſt q ꝓ pheta ait. Quis credidit auditui noſtro.

†p nihilo ha bebis. 9 Et tu dñe deridebis eos :† ad ni hilum deduces omnes gentes.

[Et tu dñe deridebis eos]q̃ in iniquitate per ſeuerantes non audient.i.dignos deriſione oſten dens illos.ſ.in iudicio cum dices eis ite in ignem eternum:quoniam[ad nihilum deduces]tũc[oẽs gentes]tales ⁊ in pertinacia perſeuerantes eorũ ſuperbiam deſtruendo ⁊ ad nihilum redigendo q̃ veritati non conſentiunt ⁊ te venerari nolũt. Illi ſunt fortes de ſe preſumentes ⁊ ideo ceciderũt q: ad te fortitudinem ſuam non cuſtodierunt. Ego autem fortis in te.

10 Fortitudinem meam ad te cuſto diã:q: deꝰ ſuſceptor meus es:deꝰ meꝰ mia eius preueniet me.

[Fortitudinem meam].i.omnes virtutes ⁊ vi res meas non ad me ſed[ad te cuſtodiam]q: ſem per in ipſis tibi non meis viribus laudes referam non recedã a te pſumens de me.q: ſi recedo cado: ſi accedo fortior ſio. Et merito[q: deus ſuſceptor meus].ſ.es ſuſceptor nature in incarnatione pnie in iuſtificatione aie:in glorificatione ⁊ etiam ad alia beneficia participanda:deinde mutans per ſonam ſubdit[deus meus]eſt ſpiritualiter: quia [mia eius preueniet me]in donis ⁊ beneficijs qui nihil attuli cur miſeretur: nullus enim dona dei meretur. Ecce quare non debeo de me preſume re q: nõ preceſſerunt merita mea ſed preuenit me diuina miſericordia. Et hoc

11 †Deꝰ oñdit mihi ſuper inimicos meos ne†occidas eos: neqñ obli uiſcantur†populi mei.

† deus meꝰ de monſtra uit mihi in inimicꝭ meis. †occide ris. †legis tue

[Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos]ſi ue de inimicis meis.i.quantam circa me miſeri cordiam habuit demonſtrauit in illis circa quos non habuit. Deus eñ ad oſtendendũ maioreʒ in ſuis miam. Exercet qñq̃ in alijs iuſticiam in ra mis ſuperbie preciſis inſerto miſericordiam ſuam oſtendit oleaſtro. Et tu noli ſuperbire ne precidi merearis ⁊ ideo O [deus ne occidas eos]delendo omnino[nequando obliuiſcantur populi mei].ſ. fideʒ gratiam et miſericordiam dei ſi non ſint te ſtes legis et mortis chriſti:viuunt ergo ante ocu los eorum vt per illos dei miſericordiam recogno ſcant:et quantas gratias deo pro ſe agere debe ant. Sed.

†eos. †deduc.

12 Diſperge†illos in virtute tua: ⁊ †depone eos ꝓtector meꝰ domie.

[Diſperge illos]in toto mundo ꝑ oẽs gentes [in virtute tua]⁊ tue potentie qua potes vt ſal tem ſic emendati ſuperbire deſiſtant ⁊ ſcelus ſuũ penitẽdo deplorẽt.vel vt eccleſia ab inimicis teſti monio veteris legis habeat:q: codices nobis por tant[⁊ depone eos]ab elatione ⁊ tumore ſupbie vt humilienť ⁊ ſint opprobriũ oĩbus[ꝓtector meꝰ dñe]qui me protegis ⁊ defendis vt habeam teſti monium miſericordie tue tue. Deinde oñdit q̃d in eis deponi velit dicens

†de- licta. †ſermo- nes. †eo;um.

13 †Delictum oris eo;um †ſermões labio;um †ipſo;um: et comp;ehē dantur in ſuperbia ſua.

¶[Delictũ o;is eo;]depone.i.dimitte ⁊[ſermonē labio; ipſo;]imp;operia de xpo dictiũ depone ⁊ deſtrue ac de o;e ⁊ labijs eo; tolle. Sic fecit reſuſcitādo xpm quē pdere voluerunt: q; hunc viuere expauerūt: ⁊ in celo ado;ari ab oibus gētib⁹ mirati ſunt[⁊ cōp;ehēdant in ſupbia ſua].i.conuincātur ⁊ cōuertanť cognoſcentes ⁊ dolentes ſe ſupbe ⁊ male egiſſe ꝯfitētes pctā ſua vt ille igno ſceret qui venerat pctā ſoluere. Et factuʒ eſt hoc iam in quibuſdam ⁊ poſtmodum fiet in pluribus Ideo ſubiunctum eſt.

†ex maledcō †cōſum matiões.

14 Et †de execratiõe ⁊ mendacio an nunciabũtur †in cõſummatiõe: i ira cõſummationis ⁊ non erunt.

¶[Et]ſic[de execratione ⁊ mēdacio].i.de eo qđ dñm execrabanť ⁊ deo mētiti ſunt p pniam ⁊ con feſſionē inde educti[annũciabunť]a pdicato;ib⁹ [in conſummatione]⁊ pfectione.i.p;edicabuntur eſſe pfecti ⁊ alijs in exemplũ vite. De ipſa enim magnitudine peccati plus humiliabunť: ⁊ ea humilitate plus erigi merebũtur: ⁊ eo magis pfecti erũt: q; tam execrabile pctm̃ ſe cõmiſiſſe dolebũt vt vbi abundauit delictũ ſupabũdet ⁊ gratia. Et ptinuit ad medicinā humilitatis infirmitas hominis: nihil em̃ ſic impedit pfectionē vt ſupbia: ⁊ hoc fiet[in ira cõſummationis].i.in tali ira ⁊ vindicta dei que co;ripiendo ⁊ emendando cõſumet eos et perficiat: non in ira conſumptionis que vindicat vt conſumet et damnet: et ita conuerſi[non erunt]tales quales ante extiterant. Unde alibi dicitur. Uerte impios ⁊ non erunt.

Supbia pfectionē impedit.

15 Et ſcient quia deus dominabit iacob: et finium terre.

¶[Et]tunc ſciēt[q; deus dñabitur iacob].i.iudeo; de iacob deſcendentium ⁊ nõ tm̃ eo; ſed[⁊ finium terre].i.gentium que in finibus terre erāt reſpectu iudeo; q̃ erant in medio quas iudei vt canes contēpſerunt. Tunc agnoſcēt eundē deum ⁊ iudeo; ⁊ gentium eſſe: ⁊ ꝙ non debeant gentes contēnere: oēs em̃ peccauerunt ⁊ gratia dei egēt deponent ſuperbiam ⁊ ſaluti gentium nõ inuidebunt: q; parē ſuā ⁊ illo; infirmitatem cognoſcent ⁊ in angulari lapide copulati ſimul deum ado;abunt: dicitur ergo nunc de iudeis quod ſup;a dictum eſt de gentibus.

16 Conuertentur ad veſperam: ⁊ fa men patientur vt canes: et circui bunt ciuitatem.

¶[Conuertentur]ſcilicet iudei plenarie[ad veſperam]in vltima ſeculi etate et fine mundi: [et]eſuriendo ac ſitiendo iuſticiam[famem]verbi dei[patientur vt canes]ideſt ſicut peccato;es cognoſcentes ſe infirmos vt poſſint fieri ſani. Nemo em̃ inſanabilio; eſt eo qui ſibi ſan⁹ vr[⁊ circuibunt ciuitatē]dei: ⁊ eccleſiā ſancto;ũ vitā ⁊ mo;es inueſtigando ex quibus ciuitas dei conſtructa eſt Uel[ciuitatem].i.mundum circuibunt euangeliʒando. Unde apte ſubiungitur

Inſanabilio: nemo eſt eo q̃ ſibi ſanꝰ videť.

17 †Ipſi diſpergent †ad mãducan dum: ſi †vero non fuerint ſatura ti et murmurabunt.

†alia lra non habʒ ipi †vt edāt †aũt nõ ſaturabũtur.

¶[Ipſi conuerſi iam digni[diſpergentur]vbiqʒ de loco ad locũ[ad mãducandũ].i.ad alios lucrandum ⁊ inco;po;andũ ſibi in fide[ſi vero non fuerit ſaturati]fide populo;ũ.i.ſi non fuerit impletũ deſiderium eo;um ⁊ p;edicatio ad votum eo;um nõ fructificauerit[et]ipſi ſicut ⁊ gētes[murmurabũt] i.dolebũt quomodo ſuperius dictuʒ eſt quoniam quis audiuit. Iſte verſus tangit p;elatos qui diſperguntur per dioceſes ſuas nõ ad p;edicanduʒ ſed ad manducandũ[ſi vero non fuerint ſaturiti] ideſt ad libitum ſuum bene ꝓcurati murmurant p;e impatientia: ⁊ fo;te huius occaſione exto;quētur pecuniaʒ. Sic ⁊ clauſtrales qui diſperguntur per cameras ad manducandum ibi dimiſſo refecto;io[ſi non fuerint ſaturati]ideſt ad delectatio p;ocurati[murmurabunt]⁊ contra p;ouiſo;ē ſuuʒ Sed tota iā eccleſia de vtroqʒ pariete iũcta gaudens ⁊ gratias agens ſubiungit.

Nota cõtra p;elatos.

18 Ego aũt cãtabo †fo;titudinē tuã ⁊ exultabo mane miam tuam.

†potentiā.

¶[Ego autē]iam tota eccleſia[cãtabo]⁊ cũ cantico laudabo vel cũ voce laudis p;edicabo fo;titudinem tuā]qua diabolũ viciſti: qua infernum ſpoliaſti[⁊ exultabo]co;de.i.cũ exultatione magnificabo vel laudabo ne laus ſit tm̃ in o;e[mane].i.ſine dilatione ac p;ompte ⁊ ſtudioſe[miam tuam] qua humanũ genus redimiſti ⁊ peccata dimiſiſti: vel mane.i.in reſurrectione qñ trãſactis huius ſeculi tenebris ⁊ tentationibus apparebit ſol iuſticie[exultabo].i.exultando ſuſcipiam[miam tuaʒ] que erit in remuneratione

19 Q; factus es ſuſcepto; me⁹: et re fugiũ meũ i die tribulatiõis mee.

¶[Quia]in pñti vita in qua tribulať oīs q̃ iuſte viuit[fact⁹ es]ab ipſa tribulatiõe[ſuſcepto; meus et]ab inſtantib⁹ pꝉculis[refugiũ meũ]tutũ[in die tribulatiõis mee]qñ ſcʒ gratũ eſt: niſi em̃ tu ſuſcepiſſes ⁊ ſaluaſſes nõ eēt q̃ inť tot ⁊ tãta mala ſubſiſtere potuiſſet. Et iõ adhuc ãplius deũ p;o hñficijs ſuis laudare deſiderans ſubiungit.

20 Adiuto; meus tibi pſallã: q; †deus ſuſcepto; meus es deus meus miſerico;dia mea:

†tu

¶[Adiuto; meus].ideſt cooperato; in bonis[tibi pſallam].i.bona opa q̃ te aſpirante ⁊ auxiliãte

geſſi tibi aſcribã τ merito[q:]tu[deus ſuſcepto: meus es]nunc ad gratiam τ tandẽ ad glo:iã: qui etiam ſuſceptum deificas τ hoc nõ imputo meri- tis meis ſed miſerico:die tue:q: tu ipſe[de⁹ me⁹] qui me creaſti[es mĩa mea]qui me ſaluaſti. quaſi diceret vt ꝓ multis vno verbo ſingula bñficia tua τ te plenius explicem:tu es miſerico:dia mea: q: totum gratis das cui p:op:ium eſt miſereri ſemꝑ et parcere. Cum multa dixit non tñ omnia ſed in hoc vno omnia comp:ehendit. Attendens eñ oĩa bona quecũq; habere poſſumus ſiue in natura ſi ue in conuerſione in fide:in ſpe:in charitate:in iu ſticia:in timo:e dñi:in bonis mo:ibus:totũ nõ eẽ niſi ex illius donis τ miſerico:dia:ita cõcluſit[de⁹ meus miſerico:dia mea]non inuenit impletus bo nis dei quid appellaret deum niſi mĩam ſuam. O dulce nomen ſub quo nemini deſperandũ eſt:oẽs conſolans:omnes ad conuerſionem inuitans. Si peccata noſtra nobis tñ dimiſiſſet vtiq; miſeri- co:s recte dici potuiſſet. Nunc q: τ peccata dimi ſit τ inſuper bona addidit:τ qð incredibile erat etiam celeſtem glo:iam immeritis peccato:ib⁹ do nauit/non ſolum iam miſerico:s dicitur ſed ipſa miſerico:dia digne appellatur. Dicat ergo voce τ co:de eccleſia:dicat vnaqueq; fidelis anima deus meus miſerico:dia mea. O:atio.

Omnipotens dñe cuius virtutem τ mĩaȝ matutino laudamus in tp̃e: fo:titudinẽ noſtram oramus vt cuſtodias τ ab omĩ obſcuritate teneb:arum eruti matutino lumine deco:emur. Per dominum.

Pſalmus de oratione prophete pro regni iſrael reformatione et eccleſie pro celeri iudeorum τ gẽ- tium de peccato ad iuſticiam cõ- mutatione. Pſalmus. lix.

Deus repuliſti nos et de- ſtruxiſti nos:irat⁹ † es et miſertus es † nobis.

† fuiſti
† noſtri.

¶ Aucto: pſalmi p:opheta Dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finẽ ꝓ his qui cõmutabũ tur τc. Et eſt ſenſus pſalmus ille dirigens nos in finem.i.in xp̃m agit p:o his.i.de his qui commu- tabuntur de veteri vita in nouam in tituli inſcri- ptione ſuſcepta per fideȝ ſcilicet quia crediũt chri ſtum regem iudeorum τ tranſeunt in regnũ chri- ſti a regno diaboli:commutabuntur dico non ſibi ſed ipſi dauid id eſt chriſto vt iam ei viuant τ ſer- uiant:τ hoc eundo τ tranſeundo in doctrinam.id eſt in p̃cepta eius bene viuendo et bene docẽdo ſm ea:commutabuntur autem per hec cum.ideſt quia ipſe dauid id eſt ch:iſtus ſuccendit igne dei τ charitatis meſopotamiam ſy:ie.id eſt mundum vocatione ad fidem eleuatũ τ ſublimẽ in virtuti- bus factũ. Meſopotamia eñ alta vocatio ſy:ia ve ro ſublimis interp:etatur :et tũ p:ius in eo ſuc- cendit τ humiliauit ſy:iam ſobal.i.ſublimitatẽ va ne venuſtatis. Sobal nãq; vana vetuſtas iterp:e- tatur. Qui enim p:ius erat ſublimis altitudie va na τ vetuſta incenſa humiliatᷣ vt melius exalteᷣ τ innoueᷣ. Et ita conuertit ab erro:e. Joab ideſt inimicũ ſcȝ iudaicum populũ.τ percuſſit ideſt cõ mouit de infidelitate ad fidem edom ideſt terre- num ſcilicet gentilem populum terrenis deditũȝ τ hoc in valle ſallinarum. ideſt in humilitate que eſt condimentum omnium virtutum ſicut ſal ci- bo:um .percuſſit dico duodecim milia .ideſt om- nes de quatuo: mundi partibus ad fidem ſan- cte trinitatis congregatos. per mille perfectio in telligitur . τ per duodecim milia totus mundus percuſſus deſignatur. ¶ Materia:commutatio conuerſo:um de peccato ad iuſticiam τ eo:undem p:opter culpam repulſo:um receptio ad gratiaȝ. ¶ Intentio monere vt nemo contẽnet iſtas per- cuſſiones ſed patienter aduerſa huius mũdi fe- rat:quia per hoc habebit cõmutationẽ de pecca cato ad iuſticiã τ etiã de mo:talitate ad imo:tali tatẽ. ¶ Sñia in generali. ꝓpheta in iſto pſalmo i perſona ſua lamẽtatur de multiplici deſolatione terre τ populi iſrael ꝓpter peccata ſua:dep:ecãs deũ deuote p:o reformatione τ liberatione a miſe ria. Uel in perſona conuerſo:ũ ad deũ p:ecatᷣ ꝓ culpe remiſſione:τ grãs agit p:o vocatione:refe- rens deuote poſt tantã ſue dãnationis miſeriam quãtã ſint cõſecuti miſerico:diã. Poſtꝙ ergo ſu p:a o:auit p:o gẽtiũ τ iudeoꝝ cõuerſione:nũc tam de iudeis ꝙ gentibus vocati gratias referũt τ po ſteris exemplũ deo gratias referendi ſe ꝓponunt ¶ Sñia in ſpeciali. ꝓpheta ergo in voce ꝑculſoꝝ in melius mutatoꝝ ait. O [Deus repuliſti nos] τ p:oieciſti extra p:otectionẽ tuã i manus hoſtiũ [τ deſtruxiſti nos]ideſt deſtrui ꝑmiſiſti ꝓpẽ pec- cata nr̃a[iratus es].ſ.ↄtra nos vindictã exercẽdo [τ miſertus es nobis]in parte cõſeruando.

2 Cõmouiſti terrã τ cõturbaſti[eã ſana contritiões eius † quia com mota eſt.

† qm̃ mo ta.

¶ [Cõmouiſti terram]ſcȝ iſrael .ideſt habitan- tes in ea terro:e aduerſantium[τ cõturbaſti eã] permittendo hoſtes occupare loca eius ſed nunc oro[ſana contritiones eius]ideſt miſerias τ affli ctiones[quia cõmota eſt]τ conturbata fugienti- bus habitato:ibus p:e timo:e.

3 Oſtendiſti † populo tuo dura:po taſti nos vino † cõpunctionis.

† plebi tue
† ſtimu- lationis.

¶ [Oſtẽdiſti populo tuo dura]afflictiones .ſ. τ flagella quibus dure caſtigaſti eũ ꝓpter peccata ſua[potaſti]τ repuliſti[nos vino compunctionis] ideſt mero:is ſcȝ tribulatione τ dolo:e quib⁹ pur gatur patiens vt vulnus vino.

Patiẽs qb⁹ pur- gatur.

4 Dediſti metuẽtibus te ſignifica tionem vt fugiant a facie arcus:

Sobal qd inter p:etatur.

Humili- tas cõdi mẽtũ eſt oĩum vir- tutum

¶ [Dediſti metuentibus te ſignificationem] ideſt aliqualem noticiam per hasperaſſiões[vt] hi exercitati[fugiant a facie arcus]ideſt a preſentia iuſticie tue que extenta eſt ad percutiendum peccantes vt metuant te qui taʒ grauiter punis delinquentes.Et

† me 5 Ut liberentur dilecti tui ſaluũ † fac dextera tua ⁊ exaudi me.

¶ [Ut liberentur]ab oppreſſione et deiectione ſua [dilecti tui]ſcʒ populo iſrael qui dicitur deo dilectus.Unde oro[ſaluum fac]ipſum populum iſrael[dextera tua]ideſt per dexteram tuamſcʒ per fauorem tuum vel potentiam[⁊ exaudi me]ꝑ me ⁊ populo meo deprecantem.Deinde conuertit ſe ad auditores ſuos vt confirmet eos dicens.

† diui 6 dam. † dimeti ar. Deꝰlocutꝰ ẽ i ſctõ ſuo:letabor ⁊ † partibor ſichimã:⁊ cõuallem tabernaculorum† metibor.

¶ [Deꝰlocutꝰeſt in ſanctoſuo].i.de oraculo vel in ꝓpheta nathan ꝓmittendo mihi ꝙ ego dauid [letabor]ꝓſperitate in regno:q:[⁊ partibor ſichimam]ideſt terrã ſichen ſcʒ reſtituendo eam antiquis habitatoribus qui expulſi ſunt per alienigenas[⁊ cõuallem tabernaculorum]ſcʒ ſochot que nunc occupata eſt a philiſteis[metibor] ideſt ſm menſuras debitas reſtitutã iſraelitis.Et hoc bene poſſuʒ facere q: fortiſſimos populos habeo mihi fauẽtes ⁊ obedientes.Nam

† alia 7 ira nõ hʒ meꝰ eſt. † effrem Meꝰẽ galaad ⁊† meꝰẽ manaſſes ⁊† affraim fortitudo capitis mei

¶ [Meꝰ] ⁊ in adiutoriũ mihi[eſt galaad]ideſt ille populꝰſic dictꝰhabẽs poſſeſſionẽ terre galaad tranſiordanẽ qui famoſus erat robore ꝓpter iepte galaaditẽ iudicẽ iſrael[⁊ meꝰeſt manaſſes] q̃ etiã erat populus famoſus robore ꝓpter gedeonẽ ⁊ abimelech iudices iſrael qui de hoc populo erãt[⁊ effraim fortitudo capitis mei].i.fortitudo mea capitanea ⁊ principalis eſt effraim que inter ceteras tribus robuſtior ⁊ populoſior erat.

8 Juda rex meꝰmoab olla ſpeimee

¶ [Juda rex meus]eſt ⁊ legifer cui competit inter alias tribus vt habeat ducatum ⁊ regnũ ꝓpẽ reges qui ſunt ex ea.nec tñ ꝓpli iſraelite mihi adherẽt ſed etiã extranei populi mihi ſeruiũt ⁊ cõfederati ſunt.Unde ſubdit[moab olla ſpei mei] .i. ſpero i deo ꝙ terra moab erit mihi ſubdita ad ſeruiendum ſicut olla ad ſuum miniſterium.

† allo 9 phili. Jn idumeã extendã calciamẽtuʒ meũ mihi† alienigene ſubditi ſũt

¶ [Jn idumeam extendam calciamentum meũ] ideſt calcabo eam incedẽdo pede calciato ac ſubijciam ⁊ ſuppeditabo eam per plenam victoriam [mihi alienigene]ſcʒ paleſtini ⁊ cetere nationes in circuitu regni mei[ſubditi ſunt]⁊ ſubiecti.Jta dixi ibo in idumeam ⁊ ſubijciam mea. Sed

10 Quis deducet me in ciuitatem† munitam:quis deducet me vſqʒ in idumeam. † circũ ſtantie.

¶ [Quis deducet me]in aliquam [ciuitateʒ munitam]ſcʒ idumee vt ſubijciam eam immo [quis deducet me vſqʒ in idumeam.]vt audeam aggredi ad eam ſubijciendam vbi multi fortes et bellicoſi erant.

11 Nõne tu deꝰq repuliſti nos.⁊ nõ egrederis deꝰi virtutibꝰnoſtris

¶ [Nonne tu deus]deduces: q̃ſi diceret nullus alius nec etiam aliquis de fortibus populiſquos nominaui poteſt hoc facere.ſʒ tu ſolus deus [qui repuliſti]i.proieciſti[nos]a protectione ⁊ defenſione tua ſinendo tribulari[⁊ non egredieris deus]nobiſcum[in virtutibus noſtris] ſed in virtute tua vt protegas nos.in ſua enim virtute non in noſtra deus operatur:ſecundum hyſtoriam futurum ponitur pro preterito.ideſt non egreſſus fuiſti immo ſic proieciſti nos vt non egredereris [in virtutibus noſtris]⁊ exercitibus noſtris. ideſt ne protegeres nos ab hoſtibus ſicut ſolet dux egrediens.Et ideo

12 Da nobis auxiliũ de tribulatione:⁊ vana ſalus hominis.

¶ [Da nobis auxilium]quo liberemur[de tribulatione]qua ab hoſtibus vexamur[et] ideſt quia ſine auxilio tuo [vana eſt ſalus hominis] ideſt q̃ ſperatur ab homine.⁊ ideo maledictus homo qui ponit hominem brachium ſuum.Et conuertens ſermonem ad homines loquitur de deo in tertia perſona dicens.

13 Jn deo faciemꝰ v̄tutẽ:⁊ipſe ad nihilũ deducet† tribulantes nos. † inimicos nr̃os

¶ [Jn deo] ideſt auxilio ⁊ fauore dei non in viribus noſtris[faciemus virtutem] ideſt virtuoſa facta contra hoſtes [⁊ ipſe ad nihilum deducet] conculcado ⁊ ſubijciendo in ſeruitutem[tribulãtes nos] ⁊ aduerſantes nobis vt pro nihilo eos habeamus.Myſtice autem legitur ſic

Deus repuliſti nos ⁊ deſtruxiſti nos. iratus es ⁊ miſertus es nobis.

Myſtica lectio de eodem pſalmo

¶ [Deus repuliſti ⁊ deſtruxiſti nos]nobis auxiliũ ſubtrahendo ac tentari ⁊ peccare permittẽdo [iratus es]propter peccata noſtra iuſtam vindictam in nos exercendo[⁊ miſertus es nobis]propter bonitatem tuam cum ad te reuertemur petẽdo ad hoc iraſceris vt miſerearis. Jpſa ira tua miſericordia eſt.⁊ exponit quomodo ſit miſertus dicens. Jra dei mia eſt.

Commouiſti terram ⁊ conturbaſti eam.ſana cõtritiones eius quia cõmota eſt.

¶ [Commouiſti terram] ideſt terrenos vomere predicationis [. Et contubaſti eam] ſalubriter ad penitentiam: prius commouetur a timore domini:deinde cõturbatur ex dolore peccati[ſa

na contritiões eius]id eſt remoue ab ea miſerias
quas ſuſtinet vel peccata pro quibus cor contritū
habet τ dignum eſt vt ſanes[q: cõmota eſt]τ gra
tie tue cõmouenti per liberum arbitrium conſen
ſit. Sic autem mutato in melius homine iam du
ra τ aſpera ſubſequūtur vnde τ ſubditur.
Oſtendiſti populo tuo dura: potaſti nos vino cõ
punctionis.
¶[Oſtendiſti populo tuo]ſic in melius mutato
[dura]τ aſpera vt te attentius quereret. Unde
ij. thi.iij. ſcriptum eſt. Omnes qui volunt pie viuere in chri
ſto perſecutionem patiuntur[potaſti nos vino cõ
punctionis]id eſt delectari nos feciſti poculo paſ
ſionis τ tribulationis ſicut vinum delectat potā
tem: quia tribulationes per charitatem ſunt dele
ctabiles τ ſi per infirmitatem carnis graues. Uel
[potaſti nos vino compunctionis]id eſt ſuauita
te lachrymarum penitentie τ confeſſionis. iſte au
tem paſſionis potus non perdens eſt ſed medici
na vrens vnde ſubiungitur.
Dediſti metuentibus te, ſignificationem: vt fugi
ant a facie arcus.
¶[Dediſti metuentibꝰ te ſignificationē vt fugi
ant a facie arcus]id eſt per tribulationes tempo
rales ſignificaſti tuis fugere a preſentia futuri mi
Judiciū arcus dr. nantis iudicij τ ab ira ignis eterni. Juſtū arcum
fugit qui a peccatis cauet. Bene autē iudiciū ar
cus dicitur q: arcus quāto plus retro tēditur tan
to impetuoſius ferit: ita τ iudiciū quanto magis dif
fertur tanto grauiꝰ nõ cõuerſis erit. Cuius nobis
ſit ſignificatio per pniam: q: ſi hic tam aſpere deꝰ
nos punit quid in futuro faciet. Et
Ut liberentur dilecti tui: ſaluum fac dextera tua
τ exaudi me.
¶[Ut liberent dilecti tui]in die ire. Ad hoc q̄p
pe ſignificationes preſentium malorū dantur vt
ab eternis malis domini dilectores liberentur. et
vt hoc fiat exorat dicens[ſaluū]me[fac]dicit gene
ralis iuſtus collocādo in [dextera tua]id eſt in po
tioribus bonis tuis: in beatitudine ꝑpetua vbi ē
ſalus vera: quaſi diceret: qui ſic in preſenti nos ad
ſalutem erudis perfice ponendo ad dexterā tuā
ſalubriter percuſſos [τ exaudi me]q: non tempo
ralia ſed eterna peto que tu precipis petere. Ex
hoc autem ſcio ꝙ ſaluabit dextera ſua quoniam
Deus locutus eſt in ſancto ſuo: letabor τ partibor
ſichimam: τ conuallem tabernaculorū metibor.
¶[Deus]pater[locutus eſt in ſancto]id eſt in fi
lio[ſuo]in quo promiſit hāc ſaluationē nouiſſime
diebus iſtis in qua locutione ego fidelis populus
ſeu eccleſia[letabor]de his quos aſſumam in par
tem mei: q:[τ partibor ſichimā]id eſt diuidā gen
tes ſeu gentiles que per ſichimā deſignantur vbi
habitant gentes. nõ enim oīm eſt fides ſꝫ alij cre
dunt alij non credunt: τ eorum qui credunt alij vi
uunt bene: alij male. diuiduntur ergo nunc fide τ
moribus: diuidentur in iudicio oues ad dexterā
hedi ad ſiniſtram[τ conuallem tabernaculorum]
que fecit ibi iacob id eſt gentem iudeorum ab Ja
cob deſcendentium que per illam vallem intelli
gitur etiam [metibor]τ diuidam. q: alij credide
runt alij non: nam tranſierunt inde qui credide
runt: foris reliquie remanſerunt. Hec iam diuiſio
demonſtratur cum ſubinfertur.
Meus eſt galaad τ meus eſt manaſſes. τ effra
im fortitudo capitis mei.
¶[Meus eſt galaad]id eſt mee ſocietatis ē nu Galaad qd interpretatur
merus martyrum. Galaad enim interpretatur
aceruus teſtimonij: τ per aceruū teſtimonij mul
titudo martyrum deſignatur. q: martyres grece Martyr grece teſtis latine
teſtes dicti ſunt latine[τ meus eſt manaſſes]qui
oblitus prioris vite. τ ſtatus in anteriora cum
apoſtolo ſe extendit. Manaſſes etenim interpre Manaſſes qd interpretatur
tatur apud nos obliuio ſeu oblitus [et effraim]
id eſt hij qui bonos fructus τ in ſe τ alijs faciūt
ſcꝫ doctores eccleſie. effraim enim interpretatur Effraim qd interpretatur
fructificatio. ſunt[fortitudo capitis mei]id eſt chri
ſti dicit eccleſia quia chriſti membra infirmiora
ſuſtentant.
Juda rex meus: moab olla ſpei mee.
¶[Juda rex meus]id eſt confeſſores rectores
erunt mei ſcꝫ eccleſie: iudas enim interpretatur Judas cõfeſſio interpretatur.
confeſſio: vel chriſtus qui eſt de tribu iuda naſci
turus erit rex meus [moab]qui interpretatur
abutens lege ſcꝫ gentium populus eſt olla buli Moab qd interpretatur
ens quia infert tribulationem que eſt [ſpei mee]
quia facit me plenius ſperare non deficere: tribu
lationes enim maxime non oriuntur aduerſus ec
cleſiam niſi a male vtentibus lege. Sicut autē in
olla cibi ſic in tribulatiõe excocti ſunt ſancti. Ap
te vero dicitur olla ſpei in eo q: ſpes ſanctorum ve
nit a tribulatione. Jn hac olla tribulationū ꝯſti
tuta quā tā ſpem habeat eccl'ia audiamꝰ
Jn ydumeam extendam calciamentum meum:
mihi alienigene ſubditi ſunt.
¶[Jn ydumeam]que interpretatur terrena ſi ydumea qd interpretatur
ue ſanguinea[extendā calciamentum meū]id eſt
euangelium quo munitur vita gradientium i mū
do. q.d. buliat olla quantum poteſt ſeuiat mun
dus quantū valet: ego vſq; ad terrenos τ ſangui
neos extendā predicationem meam: τ ſic mihi ēt
[alienigene ſubditi ſunt]illi qui non pertinent ad
genus meum ad hereditatē meā. Multi enim ve
niunt ad fidem qui non pertingunt ad heredita
tem: multi adorant chriſtum qui non ſunt regna
turi cum chriſto. Quia multi ſunt vocati pauci Mat.xx τ.xxij.
vero electi. Et ne hoc videretur viribus ſuis at
tribuere commendat gratiam dei deducentem
cum ſubiungit.
Quis deducet me in ciuitatem munitā: quis de
ducet me vſq; in ydumeam.
¶[Quis deducet me in ciuitatem munitā]id eſt
in iudeā: que munita recte dicitur videlicet patri
archis τ ꝓphetis: legibus quoq; τ varijs inſtitu
tionibus. ad hanc primū predicatū eſt euangeliū
[quis deducet me vſq; in ydumeam]id eſt in vni
uerſam gentilitatem vt multi ex gentibus mihi i
corporentur τ ſocietate mēbrorū ciuitas amplificē.
Negat hoc ab homine fieri poſſe. hoc enim a ſo
la fieri poterat deitate. Unde ſubdit.

Nonne tu deus qui repuliſti nos. ⁊ non egredieris deus in virtutibus noſtris.

¶ [Nonne tu deus] facies hoc [qui repuliſti nos] exponens nos periculis ⁊ ſinens tribulari. Tu ipſe qui repuliſti deduces. tu ipſe qui iratus es miſereberis: non enim continebis in ira tua miſericordias tuas. Deduces ergo ⁊ tamen ſenie te mũdo non [egredieris] o [deus in virtutibus noſtris] quando fortiter facturi ſumus ꝓ defenſione fidei idest non oſtendes potentiam tuã qualem oſtendiſti olim patribus quando eorum fortitudini ceſſerunt gentes. Tamen diuerſis tormentis nos extra cruciantibus nõ deſeres ſed tunc nobis intus operaberis ⁊ ſic magis ⁊ melius deduces q: ſic. vt demur nõ pro temporali vita pugnare ſed ꝓ eterna. Tu ergo deus qui non egredieris in virtutibꝰ noſtris: q: nõ dabis temporale auxilium da ſempiternum ⁊ hoc eſt quod ſubdit.

Da nobis auxilium de tribulatiõe. ⁊ vana ſalus hominis.

¶ [Da nobis auxilium] ſempiternum in futuro [de tribulatione] idest propter tribulationes quã hic ſuſtinemus: non petimus vt amoueas tribulationem ſed vt ipſa tribulatio ſit nobis fructuoſa ⁊ in auxilium vt inde ſubuenias. vnde deſerere videris. Et ideo non petimus hanc ſalutem humanam [et] idest q: [vana] ⁊ fallax eſt [ſalus hominis] tranſitoria ⁊ temporalis. Audiant hec q̃ ſpẽ ſuam in potentatibus hoĩum: vel in terrenarũ diuitiarum ſplendoribus ponunt q: [vana] eſt [ſalus hominis] ⁊ deus ſolus opportunum tribulationibꝰ nr̃is preſtat auxilium. Merito ergo ſubdit eccl'ia

In deo faciemus virtutẽ: ⁊ ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.

¶ [In deo faciemus virtutem] vincendo inimicos non in gladio: non in equis: non in potentatu exercitus: q: deus erit exercitus ⁊ victoria noſtra. Unde ſubdit [⁊ ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos] ⁊ impugnantes: ⁊ a ſpe eternitat[is] reuocare conantes tam vitia q̃ inimicos viſibiles ⁊ inuiſibiles reprimendo ⁊ eorũ ſeuiciam annihilando faciemus ⁊ nos virtutem in dño vt ab oi tribulatiõe ⁊ tẽtatiõe liberi eẽ mereamur. In ipſo ſit fortitudo noſtra. i ipſo ſit omnis noſtra gl'ia et nulla preualebunt aduerſa. Nam ſi deus pro nobis quis contra nos.   Oratio.

Omnipotens mitiſſime deus humani generis reſtaurator ⁊ rector: qui fideles tuos ſic deponis. vt erigas. ſic humilias vt ad celorum regnum perducas: in te credentiũ corda pia miſeratione cuſtodi: vt ad confeſſionis tue remedia fugientes ſanatis contritionibus eterna felicitate te largiente perfrui mereantur. Per dominum.

Pſalmus de oratione eccleſie vndiq; preſſe: ⁊ de gratiarũ actione pro multiplici beneficio iam recepto ⁊ in futurum recipiendo.

Exaudi deus deprecationez meã: intende orationi mee.   ps. lx.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid.

¶ Titulus talis eſt. In finẽ in hymnis pſalmꝰ dauid. hoc eſt pſalmꝰ iſte dirigens nos in finem. i. in chriſtuz eſt i hymnis idest in laudibus exhibẽdis dauid idest xp̃o. ¶ Materia: oratio laus ⁊ gratiarum actio eccleſie pro mltiplici beneficio recepto ⁊ in futurũ recipiendo. ¶ Intentio: monere fideles ad faciendum iſta ſemper. ⁊ ad perſeuerãduz in eis vſq; in finem. ¶ Sẽtẽtia in generali ꝓpheta in iſto pſalmo in pſona eccleſie humiliter exaudiri petit: beneficia recolit: ⁊ pro beneficijs laudes ꝓmittit poſt ſupradictã ergo gratiarũ actionem vocatorum ad fidem admonet nunc ſuo exẽplo eccleſia auditores vt pro dei beneficijs in gratiarum actione permaneant q̃ tũ preſenti peccatorum veniam ⁊ virtutum gratiam ſunt conſecuti/ ⁊ in futuro premium beatitudinis habituri.

¶ Sententia in ſpeciali. Eccleſia ergo de toto orbe quaſi vnus hic clamat. [Exaudi deꝰ deprecationẽ meã] mala a me amouendo ⁊ auertendo [intẽde orationi mee] bona mihi cõferẽdo ⁊ in me conſeruando. Deprecatio eſt q̃ aſſidua eſt. ⁊ hoibus ẽt offertur. Oratio eſt que tñ deo offertur: poſtq̃ dixit exaudi protinus addidit intende vt videlicet gratãter ⁊ vtiliter dignetur exaudire. Nam orationi noſtre intendit deus cũ gratanter ſuſcipit qđ oramus. Nonnullos enim aliquãdo exaudit iratus: nõ tam ad ſalutẽ q̃ ad dãnationẽ. Et q: eccl'ia toto orbe terrarum diffuſa eſt vndiq; ſe clamare inſinuat cum ſubiungit.

Deprecatio qđ ẽ. Oratio quid eſt.

2 A finibus terre ad te clamaui dũ †anxiaretur cor meum: in petra exaltaſti me.   †angeretur.

¶ [A finibus terre] .i. vndiq; ex oĩbus partibus mundi [ad te] nõ ad aliũ [clamaui] te deuote inuocando [dũ anxiaretur cor meum]. idest in anxietate ⁊ moleſtijs per quas tñ ſit noſter ꝓfectꝰ. Clamor noſter ad deũ eſt noſtrum deſiderium. Quãto quiſq; plus deſiderat tanto plus clamat. De inde ſequit clamoris exauditio. q. d. anxiat cor: ſʒ non ideo vincor q: [in petra] .i. in xp̃o ⁊ in fidei ſoliditate [exaltaſti me] ⁊ fundaſti: q: ſuper hãc petrã edificata eſt eccl'ia. Et bñ ait exaltaſti: q: iuſtus q̃ ex fide viuit cũcta tẽporalia tranſcendit ⁊ in celis cõuerſationẽ hʒ. Exaltatum quoq;.

Deſideriũ nr̃m eſt clamor ad deum.

3 Deduxiſti me q: factꝰ es ſpes mea turris fortitudis a facie inimici.

¶ [Deduxiſti me] de virtute in virtutem ⁊ de bono in melius [quia factus es ſpes mea] de vita et gloria eterna habenda. ⁊ [turris fortitudinis] idest fortis defenſio tuorum [a facie] idest a preſentia ⁊ impugnatione [inimici] viſibilis ⁊ inuiſibilis Talis munitio eſt nobis deus in qua ⁊ ab inimico

ſecuri eſſe ⁊ ipſum inimicū etiā iacularí poſſim? Non ſic eſto in iſta turri vt vaces ibi.⁊ ſufficiat tibi q: hoſtis tela non perueniāt ad te. Age ibi aliquid nō ceſſant manus: verba dei fides tua: ſpes tua:⁊ opera tua bona tela ſunt ⁊ gladij interficientes inimicum. Tali ergo munitione confortatus perſeuerare ſe promittit dicens. Et ego hac turre munitus.

†inq 4 lin⁹ero. †vſq †coopeʼriar. †Inhabitabo i tabernaculo tuo †in ſecula:† protegar in velamēto alarum tuarum.

⁅Inhabitabo in tabernaculo tuo⁆ideſt in concordia permanebo: in vnitate fidei pugnabo ⁊ tibi militabo⁅in ſecula⁆.i.vſq dū peragunt̄ ſecula ſcȝ vſq in finē ſeculi: q: eccl'ia vſq i finē ſeculi eſt duratura ⁊ deo militatura. Nō enim qui ceperit ſed qui perſeuerauerit vſq in finē hic ſaluus erit. Et

Mat .x. ſi impugnatio tētationū occurrat ergo ⁅ꝓtegar⁆ ideſt tua ꝓtectione muniar ⁊ defendar ab eſtu tētationū⁅in velamento⁆⁊ in vmbra⁅alarum tuarū⁆ ideſt i munimine tue miſericordie ⁊ potētie q̄ oēs auertunt leſionē. Vel ale iſte ſunt paterna ſeueritas ⁊ materna pietas: illa ad caſtigandū/hec ad cōſolandū: ergo per vnā iuſte punit ꝯ pſumptionē: per alterā miſericorditer parcit cōtra deſperationē. Et ideo certus ſum de protectione.

†alia littera ſi hȝ meus 5 Qm̄ tu deus †me⁹ exaudiſti orationem meā: dediſti hereditatē timentibus nomen tuum.

⁅Quoniā tu deus me⁹ exaudiſti orationē meā⁆ de percipiendis bonis qua a finib⁹ terre ad te clamaui.q:⁅dediſti hereditatē⁆eternam/ſcȝ regnum beatitudinis quibuſcunq⁅timētibus nomē tuū⁆ nō enim eſt diſtinctio ſed in oi gēte qui timet deū

Bñficia collata argumentū ſūt futurorum acceptus eſt illi. Et dicit dediſti in preterito q: iā dedit in ſpe: vel q: iā in quibuſdā eſt inceptum in re. Beneficia autē collata argumentū ſunt futurorū. Vel ponit preteritū ꝓ futuro ꝓpter nimiā certitudinē. Admonemur ꝧ non ceſſare orādo q̄diu tempus eſt tentationū. Oratio frequens dia

Orōnis effectus. boli iacula ſubmouet ⁊ hec pma eſt virtus aduerſus tentationū incurſus. Nihil vtilius poteſt facere ſeruus dei in hoc ſeculo q̄ orare deū. Oratio ſerenat cor. Abſtrahit a terrenis: mundat a vitijs ſubleuat ad celeſtia: reddit capacius ⁊ digni⁹ ad accipienda bona ſpiritalia: perſeueremus ergo in oratione ⁊ timore nominis dei quatenus celeſtem ꝓmereri poſſimus hereditatē. Deinde exponit quā hereditatē daturus eſt deus dicens.

6 Dies ſuper dies regis adijcies: annos eius vſqȝ in diem generationis ⁊ generationis.

⁅Dies⁆ſcȝ eternitatis ſeu eternos⁅adijcies⁆ i.appones⁅ſuper dies⁆tēporales⁅regis⁆noſtri xp̄i quibus ſi xp̄s in preſenti regnat in eccleſia ⁊ ipſi viunt in xp̄o: vt poſt hos dies tranſeuntes etiā regnet in ſanctis ⁊ ipſi cum eo in dieb⁹ illis qui non habent finē. Deinde alijs verbis idem repetit dicens: ⁊ adijcies⁅annos⁆ſcȝ eternitatis ſuper⁅annos eius⁆tēporales quibus in preſenti nobiſcum eſt: adijcies inquā⁅vſq in diem generationis⁆ꝓſentis ⁊ tēporalis⁅⁊ generationis⁆future ⁊ eterne.q: hi dies ⁊ anni ſunt vnus dies qui continet ⁊ tranſcendit ſecula preſentis.⁊ future generationis. Et hec dies eſt eternitas. quaſi dicat eandē hereditatem dabis eis in qua eſt chriſtus rex noſter vt regnet cum eo in eternum. Ipſe enim rex cum generatione ſua.

7 †Permanet in eternum in cōſpectu dei: miſericordiam ⁊ veritatē eius quis requiret†. †permanebit †ei

⁅Permanet⁆poſt annos preſentes⁅in eternū in conſpectu dei⁆ideſt in manifeſta dei viſione vbi preſto eſt admiſerendum omnibus: ſic ⁊ illi ibidē permanebunt: hoc eſt autem ſanctorum merces ſcȝ gloria viſionis dei. Et quia tanta eſt dei remuneratio ⁊ tanta eſt beatitudo ergo⁅miſericordiā⁆ eius qua in preſenti peccata dimittit:⁅⁊ veritatē eius⁆qua in futuro promiſſa reddit⁅quis requiret⁆ideſt iterum ⁊ iterum queret ſcȝ ad hoc vt imitetur eum.quaſi dicat pauci. Miſericordia dicit̄ quia non noſtra merita attendit deus ſed bonitatem ſuam vt peccata noſtra nobis dimitteret ⁊ vitam eternam ꝓmitteret: veritas autem q: nō fallit reddere quod promiſit. agnoſcamus ⁊ nos hic eam et faciamus hic miſericordiam circa infirmos circa egentes: circa etiam inimicos noſtros. veritatem vero non peccando nec abijciendo peccatū ſuper peccatum. Ideo autem ſub interogatione quaſi dubitando dicat quis requiret: quia quāuis hoc ineffabile bonum ſit pauci ſunt tamen qui requirant aut requirentes perſeuerent. Tanta eſt humana miſeria in tantū abundat iniquitas vt in requirenda vanitate ⁊ mendacio ſint multi: in requirēda miſericordia ⁊ veritate ſint pauci. nos autē de paucis his eſſe ſtudeamus vt cum electis dicere poſſimus quod ſubditur.

8 Sic †pſalmū dico nomini tuo †in ſeculum ſeculi: vt reddam vota mea de die in diem. †pſallā †deus.

⁅Sic pſalmum dico ⁊c.⁆quaſi dicat ſub hac ſpe poſitus quia ſpero te daturum mihi hereditatē in futuro ⁊ me manſurum in eternum in conſpectu tuo⁅ſic pſalmum dico nomini tuo⁆ideſt ſic bene operabo: ad honorē nominis tui. Vel⁅ſic pſalmum dico⁆ predicando ⁊ opere complendo ſeu hymniȝando ⁊ bene operando⁅in ſeculum ſeculi⁆ ideſt q̄diu durabit hoc ſeculum quia non ad tempus hoc eſt agendum⁅vt reddam vota mea⁆bonorum operum que voueo vel meipſum quem deuoui in baptiſmo⁅de die in diem⁆ideſt aſſidue ꝑ ſin-

los dicés vt tādē pueniam ad illum diē vbi in eter
num tibi pſallam. Si vis ineternum pſallere red-
de vota tua in iſto die donec peruenias in illū diē
vbi pſallas ſine fine. Oratio.

Afflictatum noſtrarū miſericordiſſime
conſolator deus: protege familiam tuā a
facie inimici vt a te turre fortitudinis p̄
munita inhabitare tabernacula mereamur eter-
na. Per dominum.

Pſalmus de obedientia deo de-
bita et in tribulatione patientia
ac de confidentia in deo bona ſꝫ
in hominibus ⁊ terrenis omnibus
vana. Pſalmus. lxj.

†ſubijcietur.

Nonne deo †ſubiecta erit
aīa mea: ab ipſo enī ſa-
lutare meum.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid.
¶ Titu. hic eſt. In finem p yditū pſ dauid.i.pſ
iſte eſt dauid pphete q̄ hic loq̄tur habit⁹ p ydi
tum.i.agens de tranſiliente: tranſiliente dico i fi
nem.i. in xp̄m ⁊ inuitante nos ad ſummum bonū.
Quia enim vocati ad fidem auditores ad perma
nendum in gratiarū actione ſua monuerunt iam
tanq̄ trāſiliētes ⁊ ſuperiores effecti ſuos inferiores
ad exēplum ſue humilitatis ⁊ patiētie ac ↄtēpt⁹
diuitiarum ⁊ tpaliū hortantur. ¶ Materia: obediē
tia deo debita ⁊ in tribulatiōe patiētia in deo cō
fidentia bona ſed in hoībus ⁊ terrenis oīb⁹ vana.
¶ Intentio: nos admonere vt ſpnendo ⁊ trāſiliē-
do iſta temporalia vana ⁊ caduca per obediētiaꝫ
⁊ patientiam ſperemus eterna: ⁊ nulla tribulatio
ne vel pſuaſione impediamur quin terrenis dimiſ
ſis ad ſola celeſtia tendamus. ¶ Snia in gnāli: p
pheta in iſto pſalmo loquit̄ in pſona trāſilientis ⁊
cuiuſlibet iuſti q̄ ex obediētia ad deū pſecutiōes
iniuſtas patienter tolerat: hortans vniuerſos fi-
deles vt in domino confidant: arguitq̄ errantes
et perſecutores de vanitate q in caduca hui⁹ mū
di felicitate ſperant: ſubiungitq̄ fixam ⁊ immu-
tabilem de punitione malorum ⁊ premiatione bo
norum ſententiam. ¶ Sententia in ſpāli. Tranſi
liens ille videns tot impedimenta ſeculi deo ſe
ſubdit ⁊ inferioribus ſe inuidis tanſiluiſſe cū do-
lentibus et ruinam ei imminentibus quaſi de al-
to increpando reſpondet dicens. [Nonne deo] q̄
eſt ſuper omnia [ſubiecta erit anima mea:] id eſt
obediens ⁊ mandata eius obſeruans: eiq̄ fideli-
ter ſeruiens ⁊ nihil preter eum cupiens. q. d. erit
omnino: ⁊ ſi agitis vt mouear: ⁊ ſi multa trāſilio
hoc dicit ne tranſiliēdo ſupbiat: non elatus ex his
que infra ſunt: ſed humilis ex deo [qui ſupra eſt:
ſciens quoniam qui ſe exaltat humiliabitur: ⁊ iu-
ſtum eſt vt ei ſubijciar [ab ipſo enim eſt ſalutare
meum] i. ſalus et ſaluatio mea in corpore ⁊ in ani
ma. Et hoc probat dicens.

2 †Nam ⁊ ipſe †de⁹ meus ⁊ ſaluta
ris meus: †ſuſceptor meus non
mouebor amplius.

†etenim eſt †adiutor.

¶ [Nā ipſe] eſt [deus meus] qui me creauit [⁊ ſa
lutaris meus] qui me ſaluauit [ſuſceptor meus] q̄
me de morte ad vitā de pena ad gloriaꝫ ſuſcepit:
ideoq̄ [nō mouebor ampli⁹] i. decetero ab ipſo ꝫ
eius voluntatē faciēdo: licet enī aliqñ motus fue
rim nunc ſuſceptus ⁊ ſanat⁹ ab auctore ⁊ redēpto
re meo iā vlterius nō mouebor. Et q2 tātū habeo
ſaluatorem / ⁊ ab eo amplius non mouebor: ergo
o ſtulti ⁊ miſeri peccatores.

3 Quouſqꝫ †irruitis in hoiem; †in
terficitis vniuerſi vos tanq̄ parie
ti inclinato ⁊ macerie †depulſe.

†apponitis ſuper †interficiatis oēs †ipulſe.

¶ [Quouſq̄ irruitis] idest q̄diu irrationabili-
ter impetum facitis [in hominem] exteriorē qui vſ-
q̄ ad aiam pertingere non poteſtis: ſed vos in eo
quod agitis veſtrum cogitate interitū: q2 in hoc
[interficitis vniuerſi vos] ipſos ī anima. Quicūq̄
bonos a ſuo pposito nitimini remouere ſiue diſ-
ſuadendo ſiue perſequendo vos ipſos in hoc in-
tus occiditis: aias veſtras dānatis. Irruitis in-
quā incumbentes ei [tanq̄ parieti iclinato] ad rui
nā [⁊ macerie] que eſt ↄſtructio ſaxorū ſine cemen
te ligamine: vt fit circa hortos ⁊ vineas [depulſe]
ſcꝫ a ſtatu ſuo ⁊ caſum minanti: quia ſic nos puta
tis faciles ad cadendum: ⁊ pronos ad ruinaꝫ tan
quā omni deſtituamur auxilio: ſed non eſt ita. Et
q̄nis ita admoniti.

4 Verumtamen †precium meuꝫ co
gitauerunt repellere: cucurri in
ſiti ore ſuo benedicebant ⁊ corde
ſuo maledicebant.

honorem

¶ [Verumtamen] non ideo ceſſant mali. ſed [co
gitauerunt] abſcondentes venenum in corde. ⁊ ſi
non audent proferre [precium meum repellere] a
me idest deum meum ⁊ gloriam quā ſpero futurā
meritumq̄ laboris mihi auferre: ideo [cucurri] in
via preſentis vite ad precium meum obtinēdū nō
vt piger ⁊ faſtidioſus ſed [in ſiti] ſancta hoc eſt in
ardore ⁊ deſiderio magno tanq̄ ſitiens iuſticiam
⁊ eorum ſalutem: ſed ipſi quaſi ſyrene diaboli ni-
tentes curſum meum impedire [ore ſuo benedice
bant] vt adulationis me verbis deciperent [⁊ cor
de ſuo maledicebant] iniquitatem ⁊ mortem ma
chinantes. Iniqui enim qñ aperte bonos nō au-
dent perſequi ore loquuntur bonum: ſed intus ī
corde latet venenum. Ideo animam ſuam inter
tot pericula exhortans ſubdit.

5 Verumtū deo †ſubiecta eſto aīa
mea: qm̄ ab ipſo †patientia mea.

†ſubijcietur. †ē.

¶ [Verumtamen] quicquid illi faciant me im-
pugnando [deo ſubiecta] i. obediēs [eſto anima

mea]ſicut cepiſti:recognoſce te ab eo accepiſſe bona q̄ habeo:humilia te illi inq̄tū potes:⁊ merito debes ſubiici[qm̄]iter tot ſcādala[ab ipo]eſt[patiētia mea[tāq̄ a cā exēplari ⁊ ēt efficiēte:ipe em̄ eſt exēplar toti⁹ patiētie:⁊ ēt ipſe patiēter facit in tribulatione. Nemo em̄ ꝑ ſe tāta vel apta bella vel occultas inſidias tolerare poſſet niſi oīpotens deus vires patiendi tribueret. Ideo ēt aīa mea debet eſſe deo ſubiecta.

†qm̄ 6 †Quia ipſe†deus meus ⁊†ſalua
†eſt. tor meus:†et adiutor meus non
†ſalutaris. emigrabo.

†ſuſceptor. ¶[Quia ipe]eſt[de⁹ me⁹]q̇ vocauit me ad fidē ⁊ cultū diuinitatis ſue[⁊ ſaluator me⁹]q̇ me redemit ⁊ iuſtificat:⁊ ꝑ viā ſalutis ducit[adiutor me⁹] ad bene operandū:⁊ me ꝑ opa meritoria ad patriā ꝑducendo ac glorificādo:⁊ idō[nō emigrabo] i.non recedam a dei ſubiectione:nec ab eo ſeparabor vita vel morte. Utile eſt conſilium in oī tribulatione deum noſtrū ſaluatorem atq̄ adiutorem reminiſci:quatenus ab eo nullis tētationibus valeamus emigrare. Unde adhuc ſubditur.

Cōſiliū vtile.

7 In deo ſalutare meum et gloria
†alia lr̄a nō h̄z eſt mea:deus auxilij mei ⁊ ſpes mea
in deo †eſt.

¶[In deo]eſt hic[ſalutare meū].i.ꝑ deū habeo ſaluationē ⁊ ſaluus ero.i.iuſtus ex ipſo[⁊ gloria mea]eſt in deo.i.in nulla re glorior niſi in deo:vt q̇ gl'iat̄ in dño gl'iet̄. Uel[in deo]erit in futuro[ſalutare meū].i.ſalus ⁊ ſaluatio:q: tūc liberabimur ab oī miſeria ⁊ malo[⁊ gl'ia].i.gl'iatio[mea]q: per ipm̄ gloria eterne vite tribuit̄.q.d.ſalu⁹ ⁊ glorioſus ero in eo. Interim nūc inter tētatiōes ipe eſt [de⁹ auxilij mei]in certamine. Dat em̄ auxiliū certātib⁹:hoc dicit ne q̇d ſibi hō d̄putet[⁊ ſpes mea in deo eſt]donec venerit res. Igit̄ exemplo meo.

†oē 8 Sꝑate in eo†oīs ꝯgregatio ppl'i
ꝯſiliū plebis effundite corā illo corda veſtra:
†non h̄z. deus adiutor noſter†in eternū.

¶[Sperate in eo]tranſiliētes eos qui in vanitate ſperant[oīs cōgregatio ppl'i].ſ.fidelis.i.oēs q̇ congregati eſtis in vnitate fidei:⁊ vt digne in illo poſſitis ſperare[effundite corā illo corda veſtra] i.occulta cordium ei reſerate:⁊ corda ab omni ſorde vitiorum euacuate plangendo/confitendo/deꝑcando:nam q̇ non h̄z cor vacuum a malo ſi ſperat non eſt ſpes ſed p̄ſumptio:q:[de⁹]eſt[adiutor noſter in eternum]non ſolum tpaliter ſicut homies adiuuant:ſed etiam ad eternitatem ꝓmerendā ⁊ preſtandā:⁊ q̄uis deus debeat eſſe ſpes noſtra ⁊ ſic operetur nobis.

9 Uerūtamē vani filij hoīm:mēdaces filij hoīm in ſtateris vt decipiant ipſi de vanitate in†idipm̄.

† vnum.

¶[Uerūtamen filij hominū].i.imitatores carnaliter viuētiū q̇ nō attēdūt ſ ſunt[vani].i.dediti vanitatib⁹ ſperādo in reb⁹ tranſitorijs ⁊ caducis:ſunt etiā[mendaces filij hominū in ſtateris] ideſt i libra iuſticie: i boni maliq̄ deliberatiōe malū bono p̄pōderātes:vl' iuſti videri volētes cū ſint fallaces:vl' ad litterā iniq̇s pōderib⁹ vtentes[vt decipiāt ipi d̄ vanitate].i.de reb⁹ vanis[in idipm̄] ideſt inter ſe ſeu inuicē.ſ.vnuſq̇ſq̄ aliū. Uel[vt decipiāt]alios[ipi]exiſtenes ⁊ cōueniētes[id ipſū] ideſt in vnū[de vanitate]: q: ⁊ ſi varij et diuerſi in ſtudijs ꝑuerſi ſunt in malicia:tn̄ ⁊ vanitate in vnū ſunt ⁊ cōueniūt. Sciēs ergo cōuertit ſe ad eos .d.

10 Nolite ſperare † in iniquitate: et
rapinas nolite concupiſcere: di-
uitie ſi affluant nolite cor appo-
nere.

†ſup iniqtatem et rapinā ne cōcupiſcatis: diuitie ſi fluant ne apponatis cor.

¶[Nolite ſperare in iniquitate]deceptionis ſed in deo meam ſperate[⁊ rapinas nolite cōcupiſcere]auferendo per violētiā aliena.q.d.nec ſpreretis nec cupiatis q̇ rapiant̄ alijs:etiā ſi nō habetis et quaſi ex neceſſitate rapturi ſitis:⁊[diuitie ſi affluant]aliūde q̄ ꝑ fraudē ⁊ rapinas.i.ſi abūdēt ⁊ exundent tanq̄ de fonte currāt[nolite cor apponere]ardēter eas amādo ⁊ tenaciter cuſtodiēdo in eis ꝯfitēdo ⁊ ſperādo ide p̄ſumēdo ⁊ ſupbiendo. Nō dānat diuitias:ſ cor vetat apponi ⁊ in eis figi. Et vt magis eos a vanitate diſſuadeat ꝓponit duo q̄rū alterū deterret/alterū demulcet.d.

11 Semel locutus eſt deus duo hec
audiui:†quia poteſtas dei eſt ⁊ ti
bi domine miſericordia:q: tu red
dis vnicuiq̄†iuxta opera ſua.

†qm̄
†ſm

¶[Semel].i.firmiter ⁊ imutabil'r[locut⁹ eſt de⁹] quaſi vnica locutiōe vt retractatiōe nō indigeat: q: q̇d loquit̄ de⁹ eſt vnū ⁊ inuariabile. Unū li ſemel nō ad numerū referēdū eſt: ſ ad ſnie firmitatem [duo hec]valde neceſſaria q̄ vobis dictur⁹ ſū ſibi [audiui]auditu interiori i alto quo trāſiliui.i.ſpiritu inſpirante ⁊ reuellante intellexi non ex me loquor. Audiuit forte alia multa/ſed nō eſt op⁹ dici nobis. Illa duo ſunt ptās ⁊ mīa de quib⁹ ſunt omnes ſcripture:q: docēt q̄ potēs eſt vt penam infligat:⁊ miſericors vt remuneret. Unū ſequit̄[q: poteſtas]iudicādi ⁊ puniēdi[dei eſt]oīa em̄ pōt:⁊ omnis ptās a deo eſt:⁊ mutās pſonā adiūgit aliud.d. [⁊ tibi dñe]eſt[mīa]remunerādi:ptās ergo timeatur:miſericordia amet̄:nec ꝓ mīa ptās contēnat̄ nec pro poteſtate de mīa deſperetur[q: tu reddis vnicuiq̄ iuxta opera ſua] bonis quidem ex miſericordia premium: malis vero ex iuſta poteſtate ſupplicium.

Oratio.

Subde tibi dñe animas nr̄as qm̄ tu es patientia noſtra:vt renuentes incerta diuitiarū delectamēta te ſolū ꝯtempta omni mundi vanitate ſequi mereamur. Per do.

¶ Pſalmus de diuina ꝯſolatione eccleſie in ariditate huius ſeculi:velut in deſerto vel veri anachorite in loco ſolitario.ps̄.lxij

Deus deus meꝰ ad te de luce vigilo.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta Dauid.
Titulus talis eſt.ps iſte ꝯuenit ꝛ attribuit dauid.i.eccleſie q̄ hic loquit̄ habitus de his,q̄ ſuſtinuit ipa eccleſia cū eſſet in deſerto ydumee.i.in ariditate huius ſeculi ꝛ vite vbi ſitit:et miam expetit donec eterna capiat.Eccleſia eñ fideliū de qua ſupra d̄:inſtruit nos hic ſuo exēplo in erūnis ꝛ tētationibꝰ huius ſeculi q̄to ſuperne patrie deſiderio debeamꝰ eſtuare ꝛ ad deū feſtinare:q̄tāq; vigilātiā in eiꝰ volūtate adimplēda hr̄e vt in futuro dei laudē mereamur acq̄rere.¶ Materia:diuina ꝯſolatio eccleſie in ariditate huiꝰ ſeculi velut in deſerto ſitiētis ꝛ miam a deo expetētis.¶ Intētio:monere fideles vt ſolū deū ſibi eligant:ꝛ ad eū oī deſiderio feſtinēt:ac recte ꝛ bene ꝯuerſari in medio huiꝰ ꝑuerſe ꝛ praue nationis ſtudeāt.¶ Snia in gnāli:ꝓpheta in iſto pſalmo loquit̄ in ꝑſona eccleſie quō in deſerto huiꝰ ſeculi ꝛ vite ſe habeat:q: deū videre deſiderat quem et laudat:ꝛ id amplius agere optat:vel ēt mea ē diuina conſolatio veri anachorite in loco ſolitario.¶ Intētio:monere fideles fugere mūdū prauum ꝛ ꝑuerſum/ꝛ ꝓpter ꝯſolationes diuinas petere deſertū.¶ Snia in gnāli:ꝓpheta loq̄tur in ꝑſona cuiuſlibet veri anachorite q̄.ſ.mūdū fugiēs petit deſerta vt diuina ꝑcipiat bñficia ꝛ hoſtiū euadat machinamēta.¶ Snia in ſpāli.Eccleſia ergo neceſſitatibꝰ huius vite eſtuās clamat.O [Deꝰ] cōis oim ꝑ potētiā ꝛ creationē q̄ es [deus meus] ſpāliter ꝑ redēptionē ꝛ vocationē:ꝛ ſignanter ꝑ cultū ꝛ ſingularē dilectionē [ad te de luce vigilo] ad lram.i.ſummo mane ad tuas laudes cōſurgo ſ.diluculo ꝛ matutinali hora qñ xp̄s reſurrexit/ꝛ nos ad ſurgendū ꝛ laudandū exēplo ſue reſurrectionis aiauit:vnde inſtitute ſunt laudes nocturne vt ſemꝑ ſimus parati memores iudicij ſm̄ q̄ſdā hora qua xp̄s reſurrexit affuturi,ꝓ qua reſurrectiōe laudes d̄ cātant̄ matutine. Uel moralr̄ [vigilo].i.diligēter ſtudeo ꝛ curioſus ſum vt bene oꝑari incipiā [ad te] ꝓmerēdū/ꝛ ad tuas volūtates exequēdas/ꝛ hoc [de luce] grē.i.ex quo ſuborta eſt mihi lux gratie q̄ nos excitat ꝛ ad deū vigilare facit. Uel [de luce].i.ꝑ puritatē bone ꝯſcientie.De qua vigilatione dictum eſt in euangelio Beatus ille ſeruus quem cum venerit dñs inuenerit vigilantem:huius autem vigilie cām oſtendit cum ſubiungit.

Laudes q̄ nocturne quare ſūt inſtitute

Matth. xxiiij.

†tibi | †et

2 Sitiuit †in te aīa mea:q̄z multipliciter tibi †caro mea.

¶ [Sitiuit in te aīa mea].i.in te ſoluz conſolari ꝛ ad te venire tibiq; inherere beatifice ardenter deſiderat:deſideriū eñ ſitis aie eſt. Aia quidem deſiderat deū multis de cauſis:ſed ad deſideratū finē ꝑuenitur laboribus carnis q̄ deuz deſiderat cauſis pluribus. Uñ ſubditur [q̄ multiplr̄] id eſt multo amplioribꝰ cauſis q̄ aia:ſubijciā enim amplioribus miſerijs [tibi caro mea] Sitiuit vt videlicet in ea reſurrectione atq; immortalitate quā promiſiſti tibi appareat:q: ꝛ ei promittit̄ reſurrectio quomodo ꝛ anime beatitudo: caro itaq; multiplices defectꝰ patitur/ꝛ q̄ multipliciter fatigatur tam multipliciter ſitit a deo infatigabilē incorruptionem:ꝛ ideo multis modis deo deſeruit vt ad deſideratum finem ꝛ ipſa ꝛ anima ꝑuenire poſſit. Deinde ſubdit vbi ſitiat

Aia deſiderat deū multis d̄ cauſis

3 In terra deſerta et †inuia et inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi: vt viderem †virtutem tuaz ꝛ gloriam tuam.

†ſine via ꝛ ſine aq̄ †potētiā

¶ [In terra deſerta ꝛ inuia ꝛ inaquoſa] ex ſe.i. in hoc p̄nti ſeculo qd̄ eſt terra deſerta q̄tuz in ſe eſt ab oī bono ꝛ [inuia].i.ſine via nō hñs viā veritatꝫ [ꝛ inaquoſa].i.ſine aqua nō hñs refrigeriū ṽe ſalutis [ſic in ſancto].ſ.deſiderio vt habitū eſt.i.per ſanctū deſideriū [apparui tibi].i.vidiſti me [vt] et ego [viderem virtutem tuā ꝛ gloriā tuā].i.te:nemo eñ videt deū niſi prius deo appareat.i.a deo videatur.Ergo in ſancto deſiderio appareamus deo vt ꝛ ipſe appareat nobis.Ad hoc etiā anachorite loca deſerta ꝛ inuia q̄runt vt deo perfectius inhereant/ꝛ conſolationes diuinas melius percipiant.Ideo hec omnia ſic ago.

4 Qm̄ melior eſt mia tua ſuper vitas:labia mea laudabunt te.

¶ [Qm̄ melior eſt mia tua] diuina [ſuꝑ vitas] humanas.Multe ſunt ſanctoruz vite in hoc ſeculo. alius deo ſeruit in ꝯiugio. alius ꝑ ꝯtinētiā. aliꝰ ꝑ cōem vitam:alius ꝑ ſolitariā:alius ꝑ actiuā: aliꝰ ꝑ ꝯtēplatiuā:diuerſi diuerſo mō ſꝫ mēſurā grē q̄ vnicuiq; data eſt a deo. Quantūcuq; q̄ſq; perfecte viuat:q̄ ſancte ꝛ pure deo deſeruiat:tñ ad celeſte regnū nō ꝑducit̄/niſi diuina mia cum bonis operibus adiungat̄:ideo [labia mea laudabūt te] i.laudabilē te alijs p̄dicabo.De tanta eñ pij dñi miſericordia:ne ingrati ſimus laudes et gratias quas poſſumus referre debemus.Et ſicut labijs laudo.

Sctōꝝ vite multe.

5 Sic benedicā te in vita mea:ꝛ in noie tuo leuabo manus meas.

¶ [Sic] etiam [benedicam te in vita mea].ſ. tota.ſ.bñ viuēdo.Sic eñ digne quiſq; laudat qñ cū labijs vita concordat [ꝛ in noie tuo].i.ad honorē ꝛ gloriā nominis tui [leuabo manus meas] ad te in precibus et orationibus.Ad litteram. Uel [manus meas].i.opera bona [leuabo] ab appetitu fauoris reſpectu ſuperne patrie bona opera exercē

do ꝛ non meam ſed dei gloꝛiam in eis q̄rendo. Et vt labijs digne laudare ꝛ recte viuendo ac bñ operando deum benedicere valeat impinguari dono ſue gratie poſtulat cum ſubiungit. Et vt hoc poſſim vtinam.

†tāq̄. †labia †lauda-bunt nomē tuū.

6 †Sicut adipe et pinguedie repleatur aia mea: et †labijs exultationis †laudabit os meum.

¶ [Sicut adipe ꝛ pinguedine repleaṫ] ꝛ reficiatur [aia mea] tua gr̄a hic vbi ſitis eſt. Adeps pꝛopꝛie vocatur pinguedo illa que eſt circa vitalia ꝛ inteſtina: ſed pinguedo dꝛ q̄ eſt in carne ꝛ mēbꝛis exterioꝛibus. Sicut adipe ergo ꝛ pinguedine aia repleṫ qñ ꝛ charitas eſt in mēte ꝛ foꝛis alacritas ſpiritalis apparet in actiōe: hylarē em̄ datoꝛē diligit de⁹. Vñ ꝛ ſubdit [ꝛ labia exultationis laudabit os meū] .ſ. te ꝛ nomē ſctm̄ tuū: q: in dñi ſeruitute ꝛ ipſius laude nō triſticia: ſed gaudiū hr̄i dꝫ nec ſolum laus dei dꝫ eſſe in oꝛe: ſed etiā in meditatione ꝛ opere. Unde ꝛ ſubdit.

Hylare. ij. Coꝛin. ix. b.

†memoꝛatus ſum. †diluculo. †meditabar †fact⁹ es

7 Si† memoꝛ fui tui ſuper ſtratū meū: in †matutinis †meditaboꝛ in te: quia †fuiſti adiutoꝛ meus.

¶ [Si] .i. q: [memoꝛ fui tui ſup ſtratū meuꝫ] .i. in quiete ne ipſa diſſolueret ꝛ faceret obliuiſci deuꝫ [meditaboꝛ] etiam [in te in matutinis] .i. in opib⁹ lucis ꝛ actib⁹ bonis. Digna em̄ ꝛ bona debemus opari tanq̄ in luce: ꝛ filij lucis ſepe qñ q̄eti ſunt hoies p q̄etē diſſoluunṫ ꝛ obliuiſcūtur deum: hec ſancta aia in q̄ete ſua deū reminiſciṫ. vñ conſtat: q: ꝛ in actiōib⁹ ſuis in deo meditabiṫ [q: fuiſti adiutoꝛ me⁹] niſi em̄ adiuuet hic deus bona implere nō poſſumus. Uel p ſtratū in quo q̄eſcimus accipe pſpera in quibus ille eſt memoꝛ dei qd̄ vix hō facit ꝛ p matutinas noctem ꝛ aduerſa.

†pēnarū. †agglutinata ē.

8 Et in velamēto †alarū tuarū exultabo: †adheſit aia mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.

¶ [Et] ſi qd̄ occurrit [in velamēto alaꝝ tuaꝝ] .i. in ptectione potētie ac viſceroſe charitatis ꝛ clemētie tue [exultabo] .i. hilareſco in bonis opibus nihil timēdo: nec ſolū exultabo ſed iā feruenti deſiderio ꝛ charitate: [adheſit aia mea poſt te] vt ſit poſt te. i. vt te ſequaṫ quot diet obediat tibi: ꝛ q: ſic adheſit [me ſuſcepit] alis ptegendū a piculis ꝛ ad regēdū [dextera tua] .i. ppiciatio tua diuina. Uel [me ſuſcepit dextera tua] .i. virtus et gr̄a tua in magnā dignitatem a deiectione in qua pꝛopter peccatum eram me ſuſtulit.

9 Ipſi vero in vanū queſierūt aiaꝫ meā: introibunt in inferioꝛa terre tradētur in manus gladij: partes vulpium erunt.

¶ [Ipſi voꝛ] .ſ. pſecutoꝛes ꝛ inimici [in vanū] ꝛ fruſtra [q̄ſierūt aiam] ꝛ vitā [meā] pdere q: ardenter tibi adherēdo euaſi ꝛ nō potuerūt iplere quod voluerunt: nec intētū habuerūt id̄ [introibūt in inferioꝛa terre] .i. in infernū vbi dānabunṫ [tradētur in manus gladij] .i. in ptātē ꝛ ppetuitatē toꝛmentoꝝ q̄bus ſunt detrūcati [ptes vulpiū] .i. doloſoꝝ [erūt] hoc eſt ꝑticipes erūt pene doloſoꝝ in inferno ſepultoꝝ: q: mō ſe doloſis p̄aua volūtate ꝯiūgūt. Uel [ptes vulpiū] .i. demonū [erūt] ſoꝛtē eoꝝ ſuſcepturi: q: ſicut boni annumeranṫ iuxta merita diuerſis oꝛdinibus angeloꝝ: ita mali oꝛdinib⁹ demonum transfoꝛmati in illos.

10 Rex vero letabit i deo: †laudabūtur oēs qui iurāt i eo: †q: obſtructum eſt os loquentium iniqua.

†laudabiṫ ois q̄ iurat in ipſo †qm̄ oppilatū eſt

¶ [Rex vo] .ſ. q̄libet iuſt⁹ ꝛ bon⁹ bñ regēs aie ſue regnū: motus carnales terrenoſ: ꝛ q̄cqd vitioſuꝫ eſt repꝛimendo [letabiṫ in deo] malis (vt dcm̄ eſt) ſepultis in inferno: ꝛ [laudabunṫ] .i. in fine laudabiles apparebūt [oēs q̄ iurant in eo] .i. q̄ fideꝫ dei pmittunt ꝛ ſeruāt: q̄ ſacra eius inuiolabiliter cuſtodiunt: qui aias ſuas ꝛ bonā vitam illi vouent ꝛ reddunt: ꝛ vere laudabunṫ qui mō ab iniqs vituperanṫ [q: obſtructū eſt] .i. obſtruetur in iudicio vbi ois iniquitas victa obmuteſcet [os loquentium iniqua] .i. contra bonos: q: iam quid dicere valeat non habebit. Unde nullo omnino contradicente boni laudabuntur. Oꝛatio

AD te de luce vigilātib⁹ lumē largire perpetuū auctoꝛ lucis eterne de⁹: vt te laudent labia nr̄a: vita bñdicat te: meditatio noſtra in matutino gloꝛificet. Per dominū.

Pſalmus de oꝛatione xp̄i in ſua paſſione ne cedat inimicis: ꝛ vt cōſtantiaꝫ habeat libereturqꝫ finaliter ab eis. Pſalmus. lxiij.

†tribuloꝛ. †erue.

Exaudi deus oꝛationem meam cum †depꝛecoꝛ: a timoꝛe iīmici †eripe animam meam.

¶ [Auctoꝛ pſalmi] pphéta dauid. ¶ Titulus hic eſt. In finem pſalmus dauid: hoc eſt pſalmus ille conuenit vero dauid. i. xp̄o qui hic loquitur adiūcta ſibi voce coꝛpoꝛis dirigēs nos in finem. i. in ſui confoꝛmitatem. Docet em̄ nos ſuo exēplo qualr̄ in deſerto huius ſeculi (de quo ſupꝛa dictū eſt) inter pſecutoꝛes nos debeamus habere: ꝛ qualiter oꝛantes debemus in tribulationibus perſeuerare: hoc attendentes: q: quanto fuerit aſperioꝛ et iniquioꝛ tribulatio noſtra: tanto in futuro maioꝛē habebimus pꝛofectum: illi vero maioꝛem defectum. ¶ Materia: tribulatio a iudeis chꝛiſto nequiter illata: et ab ipſo dulciter tolerata.

¶ Intentio: monere nos ad imitandum chriſtum in conſtantia ⁊ tolerātia paſſionū: ⁊ in paſſionib⁹ orandū/ ⁊ in dn̄o ſperandū. ¶ Sententia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo ī perſona chriſti orat ad deum patrem petendo ab aduerſarijs liberationē: deſcribendo eorū malignitatē: et fruſtratā intentionē ⁊ ſequentē ex his fructum ⁊ vtilitatē. Orat autē in paſſione ad inſtructionē fideliū vt ſi ipſe qui preſcius erat futuri orare voluit multomagis q̄ incerti ſunt ſedule dent operā orationi ⁊ maxime in tribulatione. Sicut em̄ caput noſtrū: ſic ⁊ nos in tribulationibus hic rogamus. ¶ Sn̄ia in ſpāli. Orat ergo xp̄us in paſſione dicēs. [Exaudi deus orationē meā cū] depcor: [.i. de corde] ⁊ totis viribus precor. Nunc te pater deprecor nunc exaudi orationē meā: que autē ſit iſta oratio declarat cū ſubditur [a timore inimici] .i. inimicorū. ſ. iudeorū [eripe animā meā] nō quidē vt non moriar: ſed vt eos nō timeā q̄ tantum corpus poſſunt occidere: ſed te qui animam ⁊ corpus poteſt perdere. Non igitur orat vt non occidat/ ſed vt occidentē nō timeat ne forte timendo ſuccūbat: nec hoc iō poſtulat vt timore aliquo frāgi valeat/ ſed vt exēplo ſuo infirmātibus mēbris orādi formā atq; in paſſione ⁊ tribulatione ꝯſtātiā tribuat. Et ꝙ de exauditione ſecurus ſit oſtendit dicens.

2 Proteriſti me a conuentu mali-
gnantium: a multitudine operan-
tium iniquitatem.

¶ [Proteriſti me a cōuentu malignātiū] volūtate ⁊ conſilio. i. a collectiōe mala de me cogitantiū ⁊ malū in corde machinantiū: ⁊ nō ſolū a conuētu malū volētiū: ſed etiā [a multitudine operantiū] in actu in me [iniquitatē] illā ſingularē ſcʒ crucifixionē. Iniq̄tas fuit occidere eū qui tot bona eis fecerat: ſed quomō ꝓtect⁹ ſit eſt aduertēdū. Ipſi enim intendebant inferre xp̄o mortē ꝑpetuā: ſed tertia die reſurrexit delere famam ſed diuulgata fuit: auferre fidem a ſuis/ ſed dilatata inualuit. Exaudi inquit ⁊ neceſſe eſt vt exaudias

3 Quia exacuerunt † vt gladiuʒ lin-
guas ſuas ſ intenderunt arcū rem
amaram: vt † ſagittent in † occul-
tis immaculatum.

† tāq̄ † ſagittarent. † abſcondito.

¶ [Quia exacuerūt] .i. valde acuerunt [vt gladiū linguas ſuas] .i. ſicut gladius acuitur vt magis incidat ita ipſi acutiſſime excogitabāt q̄d in me peius dicere potuiſſent: ⁊ verba acuta aperte mortē inclamando ad me occidendū ꝓtulerunt: ⁊ ita ſi non manibus linguis tn̄ occiderunt [intenderunt arcum] .i. dolos ⁊ occultas inſidias parauerunt. Arcus em̄ occulte gladius aperte ferit [rem amaram] ſcʒ vt diſcipulus ⁊ cōniua proditor fieret [vt ſagittent immaculatum] .i. quaſi ignorantē occidant innocentē: ⁊ hoc [in occultis] .i. latenter ꝙ̄tum ad ſuam opinionē. Ad hoc queſierunt quomodo a diſcipulo traderetur: a iudice romano dānaretur: ab ipſis romanis crucifigeretur: hoc fuit acumen lingue: hoc arcus: hoc ſagitte: ſic per alios chriſtum ſagittauerunt: ſic gladio proprie lingue occiderunt. Unde ⁊ ſubditur

Arc⁹ occulte gladi⁹ aperte ferit.

4 † Subito ſagittabunt eum et nō
timebunt: † firmauerunt ſibi ſer-
monem † neq̄ʒ.

† repēte † obfirmauerūt † malignum.

¶ [Subito] .i. inſidioſe quaſi inopinate ⁊ improuiſe [ſagittabunt eum] .i. occident quaſi neſcientem vt eis videt: ⁊ ſcelus implebūt ⁊ inde [nō timebūt] deū vel iudiciū ei⁹: q: [firmauerūt] obſtinatione nō veritate nullo mō volētes obmittere [ſibi] .i. ad malū ſuū dicēdo ſanguis eius ſup nos ⁊ ſuper filios nr̄os: nō dn̄o cui nō nocuerūt [ſermonē nequā] vel malignū. ſcʒ quo ꝓlocuti ſunt vt eū interficerēt: ⁊ poſtea obſtinate mortē ei⁹ petierunt dicentes: expedit vt vnus homo moriat ꝓ populo et re⁹ eſt mortis: ⁊ crucifixe crucifige ⁊ hmōi

5 Narrauerūt vt abſcōderēt † laq̄-
os: dixerūt quis videbit † eos.

Iohā. xviij. † muſcipulas. † eas.

¶ [Narrauerunt] ⁊ apud ſe diſpoſuerunt [vt abſconderent laqueos] ⁊ pararent occultas fraudes inter ſe tractātes quomodo doloſe ⁊ abſconſe chriſtum caperent ⁊ occiderent: tradendo eum per diſcipulum: iudicando per principem romanum: interficiendo per milites eius. Talis fuit abſconſio laqueorum de quibus etiam dixerunt quis videbit eos] ſcʒ laqueos iſtos et fraudes. ideſt quis poterit percipere vel cauere. q. d. nullus. Neq; enim hoc ab aliquo deprehendi poſſe putauerunt: nam ita effronite mortem chriſti querebant ac ſi deum lateret ⁊ ipſe non videret vt putabant/ ſed nō profuit illis. Nam ſequitur.

6 † Scrutati ſunt † iniq̄tates: defe-
cerūt ſcrutantes † ſcrutinia.

† perſcrutati. † iniquitateʒ. † ſcrutationes.

¶ [Scrutati ſunt] .i. inquiſierūt [iniquitates] . ſ. quomodo per falſos teſtes iuſtum accuſarent: et quomodo doloſe eū perderent/ ſed [defecerunt] ab intento: ipſi [ſcrutantes ſcrutinia] .i. acerba ⁊ acuta conſilia: hoc eſt in ea ſubtili ⁊ frequenti inquiſitione nihil potuerunt ꝑficere: querebant enim extinguere chriſti nomē quod magis clarificatuʒ fuit ꝑ ſuā paſſionē. Quāto acuti⁹ ⁊ ſubtili⁹ dolos cogitauerūt tanto plus ⁊ graui⁹ a veritate et equitate defecerant: ⁊ in tenebras mergebant. Quia em̄ non videbāt deū putabant ſe nō videri a deo: ſcrutati igitur ſunt ſed fruſtra. quia

7 Accedet homo ad cor altū: ⁊ exal-
tabitur deus.

¶ ¶ [Accedet] ſponte ad paſſionem [homo] ſcilʒ chriſtus qui nō pateretur niſi homo eſſet [ad cor altum] ideſt profundum ⁊ ſecretum: in hoc habebit vl' ei erat quia hoc faciebat ſm altum et profundum dei conſilium. Vel [accedet homo] ſcilicet chriſtus in paſſione [ad cor altum] ideſt ꝓfundum

et ſecretum dei conſilium: nã volūtarie accedens ad paſſionem perfecit pꝛofundū ſecretūq̃ diuinū myſteriū quo diſpoſuerat de⁹ filiū ſuū pati pꝛo redemptione mūdi[⁊ exaltabitur deus] in reſurrectione.q.d.occidit vt homo in paſſiōe: et ipſe idē exaltatur vt deus in reſurrectione: ⁊ acquiret nomen quod eſt ſuper om̄e nomē. Audi quomō exaltatus ſit deus: ⁊ hi qui perſequebantur humiliati

†in- fantium. 8 Sagitte † paruulozum facte ſunt plage eozum: et infirmate ſunt cō tra eos lingue eozum.

[Sagitte] humiles[paruulozum] ⁊ ſimpliciū ſcʒ apoſtolozū[facte ſunt plage eozum] q̄ ſagittabāt ⁊ nō timebāt: q: iā verbis eozuʒ feriunt ⁊ ꝓſternūtur. Infirma eñ mundi elegit deus vt confun-

J.coꝛ. j.d dat foꝛtia[⁊ infirmate ſunt lingue eoꝛū]. in ſermones eozum facti ſunt caſſi virtute reſurrectionis ſue in omnibus q̄ contra eū dixerunt: ⁊ hoc[contra eos].i.in malum ⁊ verecundiā eozuʒ qui firmauerunt ſibi ſermonem neq̃. Ceſſauerunt enim mine et blaſphemie cognouerunt ſua ſcrutinia non valere atq̃ a tanto ſtrepitu verbozum ſiluerunt. Talis eſt mutatio dextre excelſi: deo igit̄ ſic exaltato: ⁊ viſis miraculis

9 Cōturbati ſunt oēs qui videbāt eos: et timuit omnis homo.

[Conturbati ſunt] ad penitentiā ⁊ compuncti cozde[oēs].i.ex omni genere homines [qui videbant] ⁊ intelligebant[eos] ſcʒ iudeos defeciſſe ⁊ cōfuſos: ⁊ inefficaceʒ eozū eſſe fallaciā. O cor duruʒ alij de illis turbant̄: ⁊ tñ ipſi nō penitēt[⁊ timuit omnis hō] ratiōalis deū ⁊ ſibi iudiciū imminere diuinū: ideſt oīs vtens ratione ad intelligenda q̄ facta erāt timoꝛi domini ſe ſubdidit. Qui ergo non timuit nō fuit homo ideſt vſus ratione. Sed ſi timet homo deū nō eum terret hō quin annunciet ſicut apoſtoli pꝛohibiti p̄dicare de chꝛiſto: nō ideo deſtituerunt: ⁊ ideo iſti ſic eruti a timoꝛe inimici: ſed deum timentes vna cum apoſtolis.

†et 10 † Annunciauerunt opera dei: et facta eius intellexerunt.

[Annūciauerūt] alijs pꝛedicādo[opera dei] ſcʒ neceſſitatē/paſſionē/reſurrectionē/aſcenſioneʒ/miſſionē ſpiritus ſancti/humanitatē ⁊ diuinitatē virtuteſq̃ ⁊ miracula[⁊ facta eius] in celis eſſe diuina non puri hominis: ⁊ cur eſſent facta: quia factam noſtram eſſe per deū redemptionē ⁊ ſalutē cognouerunt qui pꝛius vtilitatē operū eius nō intellexerunt. Intelligam⁹ ⁊ nos eū per facta nos redemiſſe: ⁊ ſtudeamus nō ſolum verbi/ſed etiam operibus ipſum benedicere ⁊ laudare: ⁊ inde ſcilʒ pꝛo huiuſmodi operibus

11 Letabitur iuſtus in domino ⁊ ſpe-

†eum rabit in † eo: ⁊ laudabuntur om-

†qui

†ſunt nes † recti † cozde.

[Letabit̄ iuſtus] per xp̄m redemptus: ⁊ per fidem operum domini iuſtificatus[in domino] non in ſeipſo/nō in mūdo[⁊ ſperabit in eo] vitam eternam in futuro: ⁊ tunc qñ dānabunt̄ peruerſi[laudabunt̄].i. laudabiles apparebūt adepta gloꝛia[om̄es] ⁊ quicūq̃ ſine perſonarū acceptiōe[recti cozde] qui recte credunt ⁊ bene viuunt. Illi ſunt recti cozde qui pꝛopꝛia voluntate relicta voluntati penitus ſe ſubijciunt diuine: qui rectam ⁊ iuſtā intentionē habentes per amozem recte tēdūt in deū: ⁊ quib⁹ per oīa placet de⁹. Sed curui cozde ſunt quibus non placet quicquid deo placet. Recti coꝛde q̄ ſūt. Coꝛde curui q̄ dicunt̄.

Oꝛatio.

Tutela oīm credētiū de⁹ cuſtodi eccleſiaʒ tuam a conuentu malignantium: q̄ eam occultis iaculis impugnare nitunt̄. vt te ſalubꝛi rectoq̃ retinens intellectu iuſtozum meritis perpetualiter letetur. Per dominum.

Pſalmus d̄ laude dei ac potē tia eius ⁊ virtutib⁹: necnō de multiplicibus dei beneficijs in pꝛeſen ti collatis: et in futuro ꝯferendis

Pſalmus. lxiiij.

Te decet hymnus de⁹ in ſyon: ⁊ tibi reddetur votum in hieruſalem.

Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. Titulus talis eſt. In finem pſalmus dauid ⁊c. Hoc eſt pſalm⁹ iſte dirigēs nos in finē.i.in xp̄m ⁊ conſummationē eſt dauid: ⁊ eſt cāticū.i. exultatio hieremie ⁊ aggei: quia exponit nobis illud vñ exultauerūt illi reditū populi iſrael de babylonia in hierl'm ꝓphetātes canticū inquā habitū de verbo peregrinatiōis.i.de reuelatiōe q̄ facta eſt eis a deo pꝛo captiuozū pegrinatione cū inciperēt pꝛoficiſci.i. reuerti de babylōia in hierl'm. Hozuʒ enim exultatio pꝛefigurauit noſtrā peregrinationē quā habem⁹ cū ſpiritualiter ꝓficiſci de hac peregrinatiōe incipim⁹: ⁊ huic babylonie non intendentes deum amare intendimus. Eſt eñ cōceptio amoꝛ inītiū pꝛoficiſcēdi: ⁊ incipit exire q̄ incipit amare. Exeuntiū pedes ſunt cozdis affectus: charitas facit ciues hierl'm cupiditas babylonis/⁊ ſi cozpoꝛe adhuc ſunt permixti: deſiderio tñ ſunt ſeparati. Materia: laus dei/multiplexq̃ eius bñficium et acceptum ⁊ accipiendum. Intentio: excitare ad dei laudem pꝛo multimodis beneficijs ſue bonitatis nobis in redeūdo ad celeſtem patriaʒ collatis ⁊ in peruentione pꝛomiſſis. Quia enim (vt ſupꝛa dictum eſt) letetur nunc iuſtus in domino: ⁊ deinde laudabilis comparebit in futuro. Intēdit hic pꝛopheta cunctos in eccleſia futuros admonere vt attendentes quid eis diuina miſericozdia in redeundo ad celeſtem patriam conferat: quid in peruentione pꝛomittat non ingrati exiſtant/ſed diuinis laudibus ⁊ gratiarū actiōib⁹ decēter inſi-

ſtant. ¶ Snia in generali. ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona eccleſie vel cuiuſlibet fidelis ſuā orationem exaudiri poſtulat: potentiā ⁊ virtutes ac bonaꝫ multiplicia beneficia dei enūciat ⁊ cōmendat. ¶ Snia in ſpeciali: in voce ergo reuertentiū ꝓpheta letus cātat dicens. [Te] o [deus] non deos gentiū [decet hymnus] .i. laus dei cum cātico quē cantat qui vere deum amat: ⁊ hoc [in ſyon] .i. in eccl'ia preſenti. nā ſyon interpretaf ſpeculatio: ⁊ in eccleſia gl'iam dei a lōge ſpeculamur: q̄ſi diceret decꝫ et iuſtum eſt vt eccleſia ſancta te laudet propter multa beneficia ſibi collata [⁊ tibi] de bonis operibus [reddef] perfecte [votum] .i. laus pro gratiarum actione [in hierl'm] .i. in viſione pacis. ſcilicet. in patria celeſti. Naꝫ hieruſalem viſio pacis interpretatur que ibi perfecte habebitur hic ergo in preſenti vouemus bene operando ⁊ cogitando: ibi reddemus pro vtroqꝫ deū laudando. Tunc noſtrum deſideriū adimplebif: tunc reddef ⁊ perficief votuꝫ quod hic agere incipimus: ſed ex toto adimplere non poſſumus. Ad hoc ſuſpirat eccleſia vſi ⁊ ſupplicĭter exorat dicens. Et iam nunc hic.

Syō ſpeculatio interp̄taf.

Hieruſalem viſio pacis interp̄taf.

2 **Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.**

¶ [Exaudi orationem meam] parcendo mihi de omnibus offenſis meis: vt mundus ⁊ ſine macula ſecurus ad te veniam: et in illa celeſti hieruſalem votum meum perſoluam q: [ad te omnis caro] id eſt omnis homo bonus ⁊ malus: ⁊ de omni genere ſtatu: et cōditiōe hoīm [veniet] in iudicio finali vt referat vnuſquiſqꝫ qđ geſſit: q: non es perſonarū acceptor. Ubi aperte propheta reſurrectionē generalē annūciat. Et neceſſe eſt vt exaudias. Q:

3 **† Uerba iniquorū preualuerunt ſuper nos: ⁊ † impietatibus noſtris tu propiciaberis.**

† ſermones. † impietates noſtras.

¶ [Uerba iniquorum] ſcilicet diaboli ⁊ primorū parentum iniqua ſuadentium [preualuerunt] vt mare mergens [ſuper nos] id eſt proiecerunt nos in hoc exilium et in peccatum dimerſerunt [et] cū [impietatibus noſtris tu propiciaberis] ignoſcendo et condonando eas: ac veniam dando nobis. Primum peccatum per verbum factum eſt: ⁊ per verbum multa mala quotidie fiunt. Cauendum eſt igitur malum lingue ne loquamur quod noceat: nec a verbis impiorum depravemur. Cuiuſlibet enim fere vitij conciliatrix eſt lingua. Unde Hieronymus. nullum membrum ita ab ineunte etate perhorruit que modicum membrum eſt et inquietum. Et

Peccatū p̄mū per ħbū factū eſt.

Hieronymus

4 **Beatus quem elegiſti et aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis.**

¶ [Beatus] eſt omnis ille [queꝫ elegiſti] id eſt per gratiam de maſſa peccatorum ſegregaſti predeſtinando: et ad fidem vocando. vnde dicit. Non vos me elegiſtis: ſꝫ ego elegi vos [⁊ aſſumpſiſti] in adoptionem filij ⁊ in ſortem tuam iuſtificando [quis inhabitebit] nō amplius mouēdus [in atrijs tuis] id eſt in celeſti hieruſalem: quam dicit atria propter amplitudinem ⁊ pluraliter: quia ibi ſunt diuerſe manſiones: et quilibet manſionem pro ſuo accepturus eſt merito: ⁊ tunc ibi

Jo. xv.

5 **Replebimur in bonis dom⁹ tue: ſanctum eſt templum tuum mirabile in † equitate.**

† iuſticia

¶ [Replebimur] vſqꝫ ad ſummum [in bonis] eternis [domus tue] celeſtis ſcꝫ hieruſaleꝫ que ſunt mira ⁊ ineffabilia: quia nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit/nec in cor hominis aſcēdit. Oportet igitur ea nūc eſurire ⁊ ſitire: vt tantis poſt modū bonis mereamur repleri. Et ſubiungit q̄ ſit hec domus dicens [ſanctū eſt ⁊ēplū tuuꝫ] celeſte ⁊ celeſtis glorie: q: ſanctificatur per deū a quo inhabitaf [mirabile] nō in exterioribus vt dom⁹ terre q̄ colūnis ⁊ marmoribus/ac ceteris vanitatibus nitens: ſed [in eqˀtate] ⁊ iuſticia. nā ibi apparēt iudicia dei iuſtiſſima: que modo videnf diſtorta: quā iuſticiā modo debemus eſurire: vt tunc ea ſatiemur. Sancta electorū eccleſia domus dī: q: a deo inhabitaf templum: q: p deū ſctificaf hoc tēpluꝫ ſanctū eſt in ſe ⁊ mirabile in eq̄tate quo ad alios. Nam hec equitas i his duob⁹ p̄ceptis eſt: qđ tibi nō vis fieri alij ne feceris: ⁊ q̄ vultis ne faciāt vobis hoīes ⁊ vos facite illis. Et vt illis bōis repleamur

Eſaie. lxv.b.

Eccleſia electoruꝫ dom⁹ dī.

6 **Exaudi nos deus † ſalutaris nr̄: ſpes oīm finiū terre ⁊ i mari lōge**

† ſaluator.

¶ [Exaudi nos] o [deus] qui es [ſalutaris noſter] ſcꝫ ieſus xp̄s per cuius incarnationē ſaluati ſum⁹ ⁊ ſine cuius auxilio nihil boni poſſum⁹: vt ab iſta terrena domo ad illā celeſtem tranſeamus tu qui es [ſpes] non tm̄ iudeorum ſed omniū finiū terre] et etiam eorum qui ſunt [in mari longe] .i. oīm fideliū qui vbiqꝫ habitant in terra ⁊ in mari. In illo enim ſperant etiā illi qui in vltimis terre partib⁹ habitant: ⁊ illi qui longe in remotiſſimis inſulis maris conſiſtunt. Quomodo autem tam longe ſit factus ſpes oſtenditur cum ſubiungitur.

7 **Preparans montes in † virtute tua † accinctus potentia: qui cōturbas † profundū maris ſonuꝫ fluctuum eius †.**

† fortitudine ſua. † circūcinctus in potentatu. † fundus † qs ſuſferet?

¶ [Preparans] .i. diſponens ad agendum ⁊ ad viſus competentes [montes] id eſt apoſtolos ⁊ predicatores altitudine vite terrena oia trāſcēdētes [in virtute tua] nō ipſoꝝ ſcꝫ vocando iuſtificando gr̄a/doctrina/⁊ moribus informādo: ⁊ per eos miracula faciēdo. ⁊ ħū potes eos preparare: q: tu es [accinctus] ⁊ munitus [potentia] magna ſcꝫ deitatis vt quod homo ex ſe non habuit deitas daret [qui] ſic accinctus [conturbas] ad pn̄iam per illos montes [profunduꝫ maris] .i. corda impioꝝ pſun

dius merſa in peccatis: τ tunc ex conturbatione: quod in imo eſt ad ſummum reducitur: qm̄ maluʒ quod in corde iacebat: oris confeſſione aperitur: τ [ſonum fluctuum eius].i. ſonantes cōtradictione et fluctuantes perſecutione: quia

8 **Turbabuntur gentes τ timebūt †qui †habitāt terminos a ſignis tuis: exitus † matutini et veſpere delectabis.**

†oēs †inhabitāt fines terre. †mane.

[Turbabunt] primo [gētes] ꝑpe exiſtentes ad penitentiā τ pro peccatis voce apoſtolica τ predicatorū audita: ac viſis miraculis [et] deinde [timebunt deū]: vt credentes ſalui fiant etiā [qui habitant terminos] τ in extremis terre. ſ. longe poſiti [a ſignis tuis].i. a miraculis que facta audient: et ſi non videant τ poſtea [exitus matutini τ veſpere] ideſt illius qui tempore iuuētutis τ tēpore ſenectutis exit per pniam a peccatis [delectabis].i. delectabiles facies tibi τ angelis: vel etiā ipſi qui exit a peccatis. Vel [exitus matutini et veſpere] ideſt proſperitatis τ aduerſitatis huius ſeculi [delectabis].i. delectabiles facies homini: dans ei exire inde ne capiatur τ extollatur proſperis cui diuitie ſunt deus: ne etiā terreatur τ frangat̄ aduerſis pro quo paſſus eſt xp̄s: ſʒ cūcta forti mēte pertranſeat ac letus τ alacer ad finē tendat: delectare in dn̄o et erit tibi mundus faſtidio. Qualiter autem hoc ſit factum ſubdit: quia

9 **Viſitaſti terrā et inebriaſti eam: multiplicaſti †locupletare eam.**

†ditare.

[Viſitaſti terrā].i. hominē peccatorē τ terrenum eā per tuā gratiā aſpirando τ a peccatis reuocādo [τ inebriaſti eā] gratiā infundendo: τ tāto amore tui replendo: vt vita τ moribus ad meliora immutetur: ſolet enim per ebrietatē bibentiū ſenſus mutari. Quedā enim quaſi ebrietas videt̄ cōtemptis diuitijs paupertatē amare ſeipſuʒ contemptui habere: tribulatiōibus gaudere: morteʒ magis q̄ vitā diligere: ad ea que nō apparēt totis deſiderijs anhelare: hoc mō inebriata terra nō poteſt eſſe ſterilis. Vn̄ ſequit̄ [multiplicaſti locupletare] τ ditare [eam].i. multipliciter τ multimodis donis τ bonis ſpūalibus ditaſti et honoraſti: hoc aūt vnde factū ſit declarat cum ſubiungit

10 **† Flumē dei repletū eſt aquis: paraſti cibum illorū: † quoniam ita eſt preparatio † eius.**

†Fluui᷒ dei replētus ē aq̄. †quia †tua.

[Flumen dei].i. popul᷒ dei prior: ſcʒ fideles primitiue eccl'ie ꝓfundi ad recipiendū egredientes a xp̄o tanq̄ flumen a fonte [repletū eſt aquis].i. ſpūs ſancti donis τ gratijs: vnde alij potent̄ τ irrigentur. Deinde poſt potū ſubdit de cibo dicēs tu [paraſti cibū illorū] ſcʒ fideliū in cōmunione corporis τ ſanguinis tui [qm̄ ita] ideſt per te [eſt preparatio eiuʒ] cibi τ ſicut a te diſponitur ſine quo nihil fit. Eſt etiam ſcriptura ſacra cibus noſter ac panis vite τ intellectus: quo quotidie reficimur ne deficiamus in huius peregrinationis deſerto. Vnde ſcriptum eſt. Non in ſolo pane viuit hō: ſed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Sed q2 hec fragilis homo ſuſcipere non valet nec meret̄: niſi de᷒ per miſericordiam dei: ideo exorat

Sacra ſcriptura eſt cibus noſter. Matth. iiij. Luc. iiij.

11 **†Riuos eius inebria: multiplica †genimia eius in ſtillicidijs † ei᷒ letabitur † germinans.**

†ſulcos. †generationes. †ſuis. †cum exorietur.

[Riuos eius] fluminis ſcʒ doctores qui de eius plenitudine biberūt: τ per quos ſpūs ſanctus ad audientiū corda decurrit [inebriās] donis ſpiritus ſcʒ ſapiētie τ gratie: vt ſibi τ alijs ſufficiat. Sed vnde p̄dicatores deus inebriat: inde fideles multiplicat. vnde ſequit̄ [multiplica genimina eius].i. ſucceſſionē inde pullulantē. ſ. filios ad fidē cōuerſos: ideſt da imitatores prouectos ex riuis in fide generatos: vt ex credentibus alij credant/ et per ſucceſſiōes predicatio nō deficiat et [in ſtillicidijs ei᷒] fluminis.i. in guttis doctrine parue τ tenuis ſcʒ in verbis interpolate τ modeſte cadentibus a maioribus illi᷒ fluminis [letabit̄] ſpiritualiter: q2 inde proficit [germinans]. ſ. incipiens τ rudis in fide nouiter exort᷒ q̄ magna adhuc capere nō pōt: ſʒ minora q̄ audit libēter ſuſcipit: atq̄ʒ eos q̄s pūalʒ fruct᷒ bonorū operū τ virtutū proferre ſtudet.

12 **Benedices † corone anni benignitatis tue: et campi tui replebuntur vbertate.**

†coronā

[Benedices] gratiā infundēdo [corone anni benignitatis tue] ideſt collectiōi τ multitudini fideliū de mūdi circulo acquiſite ipſe gratie in quo benignus mundo apparuiſti. τ dicitur corona: q2 gloria victorie eſt vincenti diabolum. et dicitur benignitatis dei: ne quis glorietur de meritis ſuis. Deinde hanc benedictionem corone exequitur ꝑ partes dicens [et campi tui] ideſt homines equitate τ iuſticia plani: ſcʒ iuſti [replebuntur vbertate] bonorum operum vel imitatorum.

13 **Pingueſcent † ſpecioſa deſerti: τ exultatione colles accingentur.**

† fines.

[Pingueſcēt] etiā dulcedine gr̄e [ſpecioſa deſerti].i. pctōres dei gr̄a dſerti τ ſteriles: vt vbi abūdauit peccatū ſupabūdet gratia: qui a ſordib᷒ exeunt vitiorū ac ſpecioſi fiunt fide morū honeſtate τ decore virtutum [τ colles] a terra ſe eleuātes: vel quos deus erigit propter humilitatem [accingentur].i. prebarabuntur ad ſpirituale preliū vel confortabuntur ad predicandum alijs: τ hoc in [exultatione] quia veniunt ad regnum.

14 **Induti ſunt arietes ouiū: τ † valles abundabūt frumento: clamabunt etenim hymnum dicent.**

† conualles.

¶ [Induti ſunt] etiā exultatiōe gaudētes de fructib⁹ ſuis. Vel [induti ſunt] veſte nuptiali] .i. charitate erga deū ⁊ ſubditos [arietes ouiū] .i. duces gregū ⁊ plati alioꝝ [⁊ valles] .i. humiles ppli doctrina de mōtib⁹ fluēte irrigati [abūdabūt frumēto] .i. cibo ſpūali a fruge boni opis ꝓpter iſta bñficia eis collata [clamabūt] ꝑ deuotione deū laudātes [etenī hymnū dicēt] in gratiaꝝ actione: dei beneficijs nō ingrati. Vel accipiēdo de futuro. [Benedices coronę anni benignitatis tue] .i. ſanctos tuos remunerabis q̄ vt corona palme ⁊ victorie circa te ſtabunt ⁊ victorie ſignū erunt: ⁊ exequit̄ ꝑ partes dicēs [⁊ cāpi tui] .i. eccleſie iudeoꝝ quos ſpūalr̄ extollebas ſicut cāpos [replebunt̄ vbertate] .i. eterna refectione. [Pingueſcēt] interna ſacietate [ſpecioſa deſerti] .i. eccleſie gētiū: q: oia ꝑfecte habebūt: ⁊ [colles .i. martyres q̄ cāpis .i. iuſtis virtute ꝑminēt paſſiōis [exultatione accingētur] .i. ex oi parte tā in aia q̄ in corpore ea circumdabunt̄. [Induti ſunt] .i. induētur ſtola iocūditatis ⁊ exultatiōe [arietes ouiū] .i. duces aiaꝝ: q: ſimul cū grege ſua gaudebūt in eterna pace [⁊ valles abūdabūt frumēto] quia obediētes ⁊ hūiles aie celeſti reficiētur alimēto. Ipē dñs erit frumētum coꝝ. ipſe eſt eñ vere cibus aiaꝝ. Et ibi oms non tam voce ⁊ verboꝝ ſtrepitu q̄ mēte ⁊ cordis affectu in leticia ineffabili [clamabūt] ⁊ eoꝝ clamor: nō niſi laus dei erit: iō ſubdit [eteni hymnū dicēt] .i. laudes perpetuas pro diuerſoꝝ munerū donis. Unde alibi dicit̄. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe: in ſeculū ſeculi laudabūt te. Ergo incipiamus hic hymnū dicere deo nr̄o quaten⁹ ꝑfecte illū laudare mereamur in futuro. Qui eñ modo nō incipit nec poſtmodū laudabit.

ps. lxxx|iiij.

Oratio.

Aribue rex celeſtis vt nos erepti ab ariditate pcti flumine miſericordie tue copioſi⁹ irrigati pingueſcere mereamur vel hymnū cū ſanctis tuis decātare poſſim⁹. Per d̄.

Pſalmus de laude ⁊ gratiarum actione propter opera dei mirabilia: ac pro glorioſa martyrum ⁊ tribulatorum victoria ac conſolatione diuina. Pſalmus.lxv

Iubilate deo omnis terra: †pſalmuȝ dicite† nomini eius: date gloriam laudi eius.

i
†pſallite
†autem

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta David. ¶ Titul⁹ hic eſt. In finē canticū pſalmi reſurrectionis. Canticum: q: eſt exultatio de reſurrectione capitis q̄ preceſſit: ⁊ corporis que futura eſt. Pſalmus: q: pro reſurrectione monet bene operari dirigēs in finē .i. in xp̄m: vel in conſummationē future reſurrectiōis ſeu beatitudinis. ¶ Materia: laus dei operaq; ipſius mirabilia ac glorioſa martyrū victoria. ¶ Intētio: monere fideles ad dei laudē et gratiaꝝ actionem pro ſupradictis: ⁊ vt corde voce ⁊ opere deū laudēt / ꝑdicent / ⁊ glorificēt pro ſuis beneficijs. ¶ Sentētia in generali: propheta in iſto pſalmo in ꝑſona eccleſie ſeu cuiuſlibet perfecti: inuitat vniuerſos fideles ad agendū gratias et ad laudandū deū ꝓpter opera ipſius mirabilia: ⁊ pro glorioſa martyrum victoria. loquit̄q; de eoꝝ munerū oblatione: ac poſt martyrij triūphū diuina eoꝝ conſolatione. Igit̄ ſicut ſupra / ita et hic monet ad inſiſtendū diuinis laudibus ⁊ gratiaꝝ actionib⁹: alijs ⁊ alijs tñ rationib⁹: proponens ſeipm̄ in exēplum ⁊ ꝑdicās q̄ bona [illegible] fecit dñs: ⁊ q: ad illū ore ⁊ corde ſine iniq̄tate clamauit ꝓpterea deus exaudiuit. In quo nos hortat̄ vt ſimiliter faciamus: quaten⁹ ab ipſo exaudiri atq; eius miſericordiam conſequi mereamur. ¶ Sententia in ſpeciali. Eccleſia ergo ſpe reſurrectiōis leta vniuerſos ad canticum ⁊ pſalmum inuitans ait. [Iubilate deo] ineffabili affectu ⁊ mentis exultatione [omnis terra] id eſt non ſolum iudea: ſȝ de omni terra populi ad deum conuerſi. q. d. i vocem erumpite gaudiorum ſi non poteſtis verborū non enim verbis iubilatur / ſed ſolus gaudentiuȝ ſonitus redditur quaſi parturiētis ⁊ pariētis cordis. Eſt enim iubilus gaudium ineffabile. quod nec taceri nec exprimi poteſt. Et ſi iubilat] quod deus audiat [pſalmum dicite] .i. pſallite ⁊ operamini, ꝙ hoīes opa vr̄a bona ꝑcipiāt: ⁊ hoc [noi ei⁹] vt in bono opere laudem dñi non veſtram reqratis [date gloriam laudi eius] non induſtrie veſtre: vt ſicut ei iubilatis ⁊ operamini / ita pro oſþis in eo nō in vobis gloriamini. Et

Iubilus quid eſt.

2 Dicite deo q̄ȝ †terribilia ſūt opera tua †domine: in multitudine †virtutis tue mentiētur tibi inimici tui.

†timēda
†non hȝ
†potētie

¶ [Dicite deo] laudando eum [q̄ terribilia ſunt opera tua domine] deus ſcilicet myſteria incarnationis .i. q̄ deus eſt homo factus: qđ paſſus: quod mortuus: ⁊ hmōi que feciſti / ⁊ alia q̄ adhuc facere non ceſſas que poſſunt dici amabilia: ſed terribilia dicit vt non ſuperbiant homines: ſed terreātur ⁊ timeant / ſeq; in vita emendent. Unde ſm̄ conſilium Hieronymi: q̄libet colligat ſibi in faſciculū a principio mūdi opa dñi ſuauia in ſaluatione ⁊ retributione bonoꝝ: ac terribilia in punitione ⁊ dānatiōe maloꝝ. Sed lȝ magnus ⁊ terribilis ſis [in] tanta tamen [multitudie virtutis tue] id eſt in multis virtutibus ⁊ miraculis tuis [mentientur] ⁊ mentiri non pertimeſcunt [tibi inimici tui] qui nec promiſſa ſoluunt / nec mādata ſeruāt Illis ergo relictis.

Hieronymi ↄſiliū

5 Omnis terra adoret te ⁊ pſallat tibi: †pſalmum dicat noi tuo.†

†pſallat
†altiſſime.

¶ [Omnis terra] .i. omnis generis homo habitans in terra [adorat] .i. adorādo fidē colat [te] q̄

veri⁹ es deus. Sed q: fides ſine opibus mortua
eſt: recte ſubditur [τ pſallat tibi] .i. bene opeꝛ ad
honorē tuũ [pſalmũ dicat] .i. bonã opationē alijs
τ ad alioꝝ inſtructionē p̄dicet: τ hoc non ſibi ſed
[noi tuo] hoc eſt ad laudē τ gloriã nois tui: vt q̄c
quid boni fecerit ad hoc referat. Tunc quippe veri
liter deum adoramus qñ culture fidei bonũ opus
in quo deus honoretur adiungimus: atq; alios
nobiſcum quos poſſumus ad ſeruitutem dei ver-
bo τ exemplo trahimus. Quod videtur hic face
re cum protinus adiungit.

† dñi 4 Uenite τ videte opa † dei: terribi
lis in conſilijs ſuper filios hoim.

[Uenite] oēs ppl'i .i. accedite paſſibus mētis
affectibus amoris [τ videte] .i. intelligite diligen
ter ꝯſiderando [opa dei] q̄ fecit. ſ. opa creationis
recreationis/retributiōis/τ alia hmōi vt habea
tis materiã laudis q̄ eſt [terribilis in ꝯſilijs] ha-
bitis [ſup filios hoim] vt cũ mala bonis et bonis
mala ꝯcedit: vnũ ex pura mia ſaluat: aliũ ex iuſti
cia dãnat: iſti iraſcit: illi parcit: vnũ p grauiſſimi
martyrij penã: aliũ magis leuiter ad regnũ celoꝝ
pducit: vnus ex virtutibus in finē ad vitia tēdēs
ad infernũ p elationē corruit: alius ex vitijs i vir-
tutibus finem concludens ad celũ p humilitatē
leuatur. Sed quid fecit terrore conſilij ſui decla-
rat ſpecialiter cum ſubiungit.

5 Qui conuertit mare in aridã: in
† iocũdabimur flumine ptranſibunt pede: ibi
† letabimur in ipſo.

[Qui ꝯuertit mare] .i. mũdũ amarũ [in aridã]
ps. cxlij. vt aquã dulcē ſitiat q̄ ſalſa plen⁹ erat. Unũ τ dicit
alibi aĩa mea ſicut terra ſine aqua tibi/τ illi ipi q̄
in aridã ſunt ꝯuerſi cũ eſſent antea amari [in flu-
mine] .i. in hui⁹ ſeculi fluxibilitate vbi alij veniunt
alij ſuccedunt [ptranſibũt] delectationes τ preter
fluentia reꝝ pitarũ [pede] ſicco .i. facile τ tute xp̄o
duce: τ cũ ptranſierimus [ibi] iã flumine trãſacto
finita mortalitate τ recepta incorruptiõe [letabi-
mur] vere τ pfecte [in ipſo] .i. in deo noſtro quo du
ce trãſiuim⁹ qñ videbim⁹ eũ ſicuti eſt: τ ipſe erit
oĩa in oĩbus .i. ſufficientia omnium.

6 Qui dñaꝛ i virtute ſua ineternũ
† amaricant oculi ei⁹ ſup gētes reſpiciũt: qui †
exaſperēt nō exaltēt i ſemetipſis.

[Qui dñatur] oĩbus. τ hoc [in virtute ſua] .i. p
pria: ita q̄ nihil pōt ei reſiſtere [in eternũ] nō tpa-
liter: q: ptãs eius eſt eterna q̄ non auferꝛ [oculi
eius ſup gētes] ſaluãdas [reſpiciũt] miſericordi-
ter .i. illuminat gētes: qđ eñ gētilitas credidit di-
uine mie reſpectus egit/q̄ cũ eligiꝛ iudea repro-
batur. Unũ τ ſubdiꝛ [q̄ exaſperãt] deũ. vel pnocãt
in irã. ſ. iudei [nō exaltenꝛ] τ deſinãt gl'iari [in ſe-
metipſis] in gñe τ in carnalib⁹ obſeruãtijs: ſed hu
milientur in ſe vt exaltentur in xp̄o. Exaſperitas
iudeoꝝ fuit ipa infidelitas: fuit ſupbia τ inuidia: fue

runt praui mores τ verba aduerſus chriſtum τ ec
cleſiam: qui qñ in ſe elati fuerunt non exaltari ſꝫ
deijci a dño meruerunt. Cognitis iſtis operibus
atq; acceptis tantis beneficijs admonet ad deũ
benedicendum dicens.

7 Bñdicite gētes deũ nr̃m: τ † au-
ditã facite vocē laudis eius. † audite.

[Bñdicite gētes deũ noſtrũ] ipm laudãdo τ ei
gratias repēdēdo p multis τ magnis ſuis benefi
cijs: τ nō ſolũ apud voſipos eũ laudate/ſꝫ τ alijs
[auditã facite] palã .i. p̄dicãdo annũciate τ facite
vt alij audiãt [vocē laudis eius] .q. ſ. laudaꝛ a vo-
bis vt τ ipſi ad laudē ſimulē inuitenꝛ: vt q̄ diligit
deũ diligat τ pximũ annũciãdo ei qđ vtile eſt: p-
tinet ergo ad religionē noſtrã τ fidei culturã to-
to corde toto affectu deũ noſtrum bñdicere/lau-
dare/p̄dicare. Et enumerat cauſas quare p̄dica
ri debeat. Ipſe eſt enim

8 Qui poſuit aĩam meam † ad vitã: † inuitã
τ non dedit in † commotionē pe- † motum
des meos.

[Qui poſuit aĩam meã] in ſe pctis mortuã [ad
vitã] eã ſua morte viuificãdo: τ p grãm iuſtificãdo
ne eã ppetua mors ꝯſumeret: τ vt in ipſo viuat:
τ q: opus eſt pſeuerãtia: iđ vt pſeuerē vſq; i finē
[nō dedit] .i. nō pmittit dari [in cõmotionē] vt mo
uerenꝛ in malũ [pedes meos] τ affect⁹. Maꝰ di-
cit nō dedit [in cõmotionē pedes meos] τ plus ſi-
gnificat .i. dedit vt nō cõmoueãꝛ pedes mei. Qui
poſuit aĩam meã de vita nature ad vitã grẽ in vi-
tam gl'ie ipe regit pedes meos ne nutēt: ne a bo-
no cepto boni moueanꝛ affectus: τ neceſſe erat vt
pedes noſtros regeret: multa enim paſſi ſumus.

9 Quoniam pbaſti nos de⁹ † igne † ignisti.
nos examinaſti: ſicut † examina- † ignitur
tur argentum.

[Qm̃ pbaſti nos deus] aduerſis .i. nobiſipſis
τ alijs pbatos oñdiſti nō in p̄cops dediſti [igne]
tribulationis [nos examinaſti] .i. purgaſti: τ ſor-
des abſtuliſti [ſicut examinaꝛ argētũ] nō in cine-
rem v̄tiſti: ſicut ſeruũ pbat dñs ſctõs ſuos: τ tribu
lationũ igne examinat: nō ut ꝯſumat/ſed vt ſor-
des purget: τ electos ab oĩ terrena ſorde τ carnis
delectatione mundet: carnis eñ oblectamina mul
tum in aduerſis deficiunt. Et exponit per partes
ipſas examinationes cum ſubiungit.

10 Induxiſti nos in † laqueum: po- † muſci-
ſuiſti tribulationes in dorſo no- pulam
ſtro: impoſuiſti homines ſup ca
pita noſtra.

[Induxiſti] .i. induci pmiſiſti [nos i laqueũ] nō
q̄ decipit ſed q̄ pbat .i. in vincula τ carceres ſiue
quaſlibet tētationes [poſuiſti tribulatiões] .i. fla
gella τ pſecutiões tyrannoꝝ ſicut graue pōd⁹ [in

do:ſo noſtro]vt ꝑ ſuꝑbiã male erecti ad humilita-tem curuemur[impoſuiſti]tua volũtate ꝑmittẽs [hoĩes ſuꝑ capita noſtra]vt capitales poſſent da re ſniãs. Imponunt̃ ⁊ mõ hoĩes ſuꝑ capita nr̃a: toleramus quos volum⁹: patimur aliq̃ñ ſuꝑio:es quos nouimus peio:es. Et bonũ eſt vt ↄſideremꝰ nos eſſe pctõ:es: ⁊ ſic toleremus ĩpoſitos ſuꝑ ca-pita noſtra vt ⁊ nos ↄfiteamur deo: q: digne pati mur. Quid enim indigne pateris qđ fecit q̇ iuſt⁹ eſt? Qñ male viuis ſi parcit plus iraſcitur. Imo iſte tribulationes flagella ſunt co:rigentis ne ſit ſñia punientis. Unde ſubdit.

11 Tranſiuim⁹ ꝑ ignẽ ⁊ aquã: ⁊ edu xiſti nos in refrigerium.

℄ [Tranſiuim⁹ ꝑ ignẽ ⁊ aquã].i.ꝑ aduerſa ⁊ ſua-uia: ꝑ ignẽ eñ aduerſitas vrẽs ꝑ aquã ꝓſperitas co:rũpẽs accipit̃[⁊ eduxiſti nos]mõ ſpe. vel[edu xiſti].i.educes ponẽdũ p̃teritũ ꝓ futuro ꝓpter certitudinẽ[in refrigeriũ]paradiſi: ⁊ in requiem eternã poſt eſtũ tribulationũ. Si ergo ⁊ nos a ſiti alicuius: nec eſtu nec pluuia a via ceſſantes: nec ꝓ ſperis nec aduerſis retardamur: igneq̃ʒ aduerſi-tatis nõ crepamus: ⁊ aqua ꝓſperitatis nõ diſſol uimur: ita vt nec nos aduerſa deijciãt: nec ꝓſpera extollãt: in refrigeriũ ⁊ requiem eternã trãſimus. Unde ſubdit ⁊ tranſactis tribulationibus.

12 Introibo in domuʒ tuã in holo cauſtis: reddam tibi vota mea q̃ diſtinxeruut labia mea.

℄ [Introibo]tandẽ re[in domũ tuã]nõ manufa ctã.ſ.futurã ⁊ celeſtem: ecce refrigeriũ[in holocau ſtis]bono:ꝝ operum p:ius in pñti exhibitis ꝓ qui bus mihi p̃miũ in domo tua dabis. ⁊ tunc.ſ.cũ in-troibo[reddam tibi]cum angelis[vota mea].i. vota laudum que hic voueo ⁊ ꝓmitto[que]vota diſtinxerũt labia mea]interio:a.i.q̃ rõ mea oĩbus p̃tulit. Uota ſua labijs interio:ibus ſancta eccle-ſia diſtinguit: q: bona que deo offert mẽte ⁊ rõne diſcernit ab oĩ laude humana: ⁊ terreno commo-do ⁊ ab alijs ea diſtinguendo: ⁊ nil p:eter deum in ipſis requirendo. Nec ſolum vota voui in p:oſpe-ris. Sed etiam confeſſionẽ tenui in aduerſis. Un de ⁊ ſubdit.

13 Et locutum eſt os meuʒ: in tribu latione mea.

℄ [Et]que[locutũ eſt os meũ]tibi ꝓmittẽdo.q.d. ⁊ q̃ non tm̃ co:de: ſed etiã voce ꝓfeſſus ſuʒ me redditurꝰ[in tribulatiõe mea]nõ victus ea. Sancti eñ marty:es xp̃m ↄfitebãt̃ in to:mẽtis: q: ſpe erat eis tribulatio dulcis: xp̃i inquiũt ſerui ſum⁹: xp̃i fidem tenemus: ꝓ xp̃o mo:i deſideram⁹. Co:de ergo tenenda eſt fides: o:e p:opalanda eſt ve-ritas. Co:de enim creditur ad iuſticiam: o:e autẽ confeſſio ad ſalutem. Deinde oſtendit quomodo in domo dei introeat in holocauſtis: ⁊ ipſa holo-cauſta exponit dicens.

Fides corde tenẽda eſt.

14 Holocauſta medullata offerã ti-bi cum incenſo †arietum: offeraʒ tibi boues cum hircis.

†et arietibus.

℄ [Holocauſta medullata].i.pinguia ſuauia ple na intus charitate ⁊ dulcedine[offerã tibi]nõ alia ideſt meip̃m tibi offerã pigue ſacrificiũ cũ medul la ⁊ pinguedine charitatis ⁊ intimi amo:is. Intꝰ enim et ad tibi placendũ charitas mihi eſt non in ſuperficie ad placendũ hominibꝰ[cũ incenſu arie tũ].i.cũ mactatione ⁊ deſtructione motuũ ſuper bie incenſa ⁊ conſumpta omni eius altitudine ⁊ ri go:e[offeram tibi]ſcʒ mactando ⁊ occidendo[bo ues]quibus terra aratur ideſt motus auaricie[cũ hircis].i.cũ fetidis motibus luxurie hic in me vi-tia mactãdo. Et ita offerã tibi humilẽ obedientiã cõtra ſuperbiã paupertatẽ volũtariã cõtra aua-riciã: caſtitatẽ integram/cõtra luxuriã: rurſus ad alia beneficia intelligenda gentes inuitat

15 Uenite audite et narrabo omnes qui timetis deum: quanta fecit anime mee.

℄ [Uenite]affectibus ⁊ paſſibus amo:is[audite] aurib⁹ co:dis[et narrabo]aperte vobis o vos[om nes qui timetis deum]non eſt enim quibus narre tur vbi timo: dei non eſt: quia timo: clauis eſt que aures aperit ſcʒ quanta beneficia p:eter illa que dicta ſunt[fecit anime mee]ideſt mihi vt ſciatis a ſimili q̈ eadem faciet ⁊ vobis ſi vultis: ⁊ per vos non ſteterit: vix poſſent explicari beneficia que fe cit: maxime tamen apparent in tribus ſcʒ in remiſ ſione peccato:ũ: in collatione meritorum: in retri-butiõe p̃mio:ũ. In p:io recole q̈ indigno remi-ſit. In ſecundo q̃ gratuita cõtulit ⁊ quanta. In tertio q̈ incomparabilia: p:eterea quid p:o te per tulit qui ſacramenta tibi contulit. Deinde expo-nit ſpecialiter quanta ſibi fecit cum ſubdit

Timor clauis eſt aurium.

16 Ad ipſum o:e meo clamaui: et † exultaui ſub lingua mea.

†exaltaui.

℄ [Ad ip̃m o:e meo clamaui]quaſi diceret inſpi-rauit ⁊ dedit vt ad eũ clamarẽ o:e meo qui p:ius ad ſimulacra ſurda: ⁊ muta clamaui o:e alieno.ſ. diabolico[⁊ exultaui ſub lĩgua mea].i. dedit vt cla mando o:e exultarem ĩ co:de: ſub lingua eñ exul-tare eſt ex clamo:e vocis gaudiuʒ in co:de cõcipe. Ipſe eſt verus clamo: ad deũ ſcilicet affectus co:-dis: ipſum publice p:edicaui: ipſum in ſecreto cõ feſſus ſum: quod in o:e hoc ⁊ in co:de habui. Ille clamat exultanter ſub lingua quem non remo:-det conſcientia. Cuius autem conſcientia pec-catrix eſt eius quoq̃ʒ o:atio inutilis eſt. Quod de claratur cum ſubditur

Exultare ſub lingua qd ẽ

17 Iniquitatẽ ſi aſpexi in co:de meo non exaudiet dominus.

℄ [Iniquitatem ſi aſpexi in co:de meo].ideſt ſi dilexi: quaſi quadã ſimilitudine intendentẽ intẽ-

deus. Ea eñ q̄ diligim⁹ libēter aſpicere ſolemus.
Aſpicere ergo hic intelligit oculos interiores ad
iniq̄tatē reflectere p̄ ↄſenſum ꝛ delectationem.
Quaſi eñ aſpicit in corde iniq̄tas qñ ea mentis
oculis plꝫ qñ delectat: qñ iam ipſa nō approbat ꝛ
amat [non exaudiet dñs] me vel p̄cē meā: orō enī
que pura non eſt nō audit. Ergo nō exaudiet de⁹
precem cuius ex iniq̄tate corruptā ↄſpicit mētē.
Ecce ꝓponit iſte meritum vt diſcant alii laborare
prius ꝙ querant p̄miū. Inde de premio ſubdit.

† me † intēdit † orōnis

18 **Propterea exaudiuit † de⁹: ꝛ † at
tendit voci † deꝓcationis mee.**

¶ [Propterea] q: ad illum ore ꝛ corde ſine iniq
tate clamaui ꝛ iniq̄tatē in corde meo nō aſpexi [ex
audiuit deus] p̄ces meas. hinc ap̄ls ait. Si cor no
ſtrū nō rep̄henderit nos fiduciā habemus: q: q̄c
quid poſtulauerimus accipiemus [ꝛ attēdit voci
deꝓcationis mee] ecce viciſſitudo: q: intendentē
intēdit deus: in quo nos hortatur vt ſimiliter fa
ciamus: quatenus a deo exaudiri. atq̄ʒ eius miſe
ricordiam conſequi mereamur: hinc in q̄ bona fe
cit anime mee: ꝛ quia hoc procedit ex dei gratia ꝛ
beneficio non noſtro merito: ideo grās illi agen
do ſubiungit.

I. Io. iij.

† me⁹ † deꝓcatione.

19 **Bñdictus deus † q̄ nō amouit †
orationē meā: ꝛ miſericordiam
ſuam a me**

¶ [Benedictus] ſit [deus] p̄ ſuis beneficiis [qui
non amouit orōnem meā ꝛ miam ſuā a me] .i. q̄ p̄
ſeueranter me facit orare vt nō ab orōne tepeſcā
ꝛ pſeueranter miſeretur: vt in tribulatione nō de
ficiam: hec duo connexa ſunt. Si eñ a te non eſt
amota oratio tua: ſecurus eſto ꝙ nec ipſius miſe
ricordia. Si non ſuſpenditur oratio non protela
tur miſericordia. Ergo non deficiamus in orando
ſecuri de promiſſione: quia et ſi differt quod dan
dum eſt: non tamen aufert propterea p̄cepit do
minus: quia oportet ſemper orare ꝛ nunq̄ defice
re. Oratio.

Inſinua dñe mentibus noſtris gloriā lau
dis tue: vt dum huius ſeculi incendia vita
mus: in eterna refrigeria te preſule tranſ
feramur. Per dominum.

Pſalmus de chriſti incarnatio
ne: ac eius inter hoies conuerſa
tione: ꝛ mūdi illumiatione: ac de
pctōꝝ ꝛ laudis ↄfeſſiōe. ps. lxvj.

† nos. † alia lrā non hꝫ re ſiduum.

**Deus miſereatur noſtri
et benedicat † nobis: illu
minet vultū ſuuꝫ ſuper
nos † ꝛ miſereatur nr̄i.**

¶ [Auctor] pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus ta
lis eſt. In finem in hymnis pſalmus cātici dauid:
hoc eſt pſalm⁹ iſte cōuenit dō ꝓphete ſiue cuilibꝫ
fideli: qui ideo dr̄ ps: q: monet ad cōfitendū ꝛ bñ
operandū. ꝛ cantici: q: eſt exultatio de illuminatio
ne vtriuſq̄ʒ populi ꝛ de benedictione. ps i quā diri
gens nos in finē .i. in xp̄m habitus in hymnis .i. in
laudib⁹ deo exhibendis. Q: ergo i pſalmo p̄cedē
ti dictū eſt de electione gentiū ꝛ repulſiōe iudeoꝝ
cōſequēter hic agit̄ de coequatione vtroꝝq̄ʒ po
pulo: ꝝ. Intellexit eni ꝓpheta illuminationē quā
deus daturus erat toti mundo: de qua oēs debe
mus eū laudare ſummo ſtudio. ¶ Materia laus
dei p̄ beneficio incarnationis xp̄i ꝛ eius conuer
ſatione inter hoies ꝛ illuminatione mūdi. ¶ In
tentio: monere fideles ad laudādū deū occaſione
p̄dictoꝝ. ¶ Snia in generali ꝓpheta in iſto pſal
mo in pſona ſua ſeu cuiuſlibet fidelis ſupplicat vt
cū fidelib⁹ mereat̄ benedici ꝛ illuminari: loquit̄
q̄ʒ de xp̄i incarnatiōe ꝛ cōuerſatiōe inter hoies: ꝛ
hortat̄ ad ↄfeſſionē pctī ꝛ laudis. ¶ Snia in ſpe
ciali ꝓpheta ergo. q: i p̄cedēti pſalmo monuerat
nos benedicere deū: q̄d nō poſſum⁹ niſi ipſe prior
nos benedicat: ideo hic p̄catur benedīa. Et q: vi
dit eſſe omnia bona ex mia dei: ante omnia miā
precatur dicens. [Deus] ſcꝫ pater [miſereat̄ nr̄i]
prius culpā tollendo ꝛ peccata dimittēdo [ꝛ] poſt
ea [benedicat nobis] grāꝫ cōferendo ꝛ bona augē
do. pri⁹ enim miſeret̄ deus errāti reducendo eum
ad viā: poſtea bñdicit multiplicando virtute ꝛ me
rito [illuminet vultū ſuū ſup nos] .i. manifeſtet fi
liū ſuū nobis eū in carne mittēdo ꝛ cognoſcere fa
ciendoq̄ dr̄ vultus ꝛ imago pr̄is. p̄ filiū eni rep̄e
ſentat̄ pr̄ ſic̄ ipſe ait. Qui videt me videt ꝛ patrē Io. xiiij.
[miſereat̄ nr̄i] dona ſua in nobis ↄſeruādo. Qđ
premiſerat repetit vtrūq̄ʒ ē eni nobis neceſſariū
vt mia eius nos p̄ueniat ꝛ incipiat / ꝛ mia ei⁹ ſub
ſequatur ꝛ conſeruet. Et conuertit ſe ad deuꝫ di
cens. Iſta peto ad hoc.

2 **Ut cognoſcam⁹ i terra viā tuā: in
oībus gentibus ſalutare tuum.**

¶ [Ut cognoſcamus] o de⁹ [in terra] .i. in hac vi
ta [viam tuā] .i. per quā ad te valeamus pertinge
re. ideſt xp̄m qui tanq̄ via ducit ad te ad patriā.
Quod exponit plenius dicēs [in oibus gentibus]
vbiq̄ʒ terrarū cōſtitutis: ecce in qua terra [ſaluta
re tuum] ſcꝫ filium tuum quo ſaluemur. ꝛ qui eſt
ſalus omniū. Ecce quā viā: ideſt vt cognoſcamus
eandem viam non vniuſcuiuſlibet. ſed oium gen
tium eſſe ſalutem: quia non eſt iudeorum tm̄ ſal
uator: ſed etiam gentium. Et quia iam cognoue
runt: ideo pro directione.

3 **Cōfiteantur tibi populi de⁹ cōfi
teantur tibi populi omnes**

¶ [Confiteātur tibi populi] o de⁹ [peccata ſua
hoc eſt ſe accuſent ꝛ i ſe refundāt pctā ſua ad ho
norem tuū [cōfiteātur tibi] ꝛ laudē tuā. hꝰ ē te lau
dent ꝛ tibi merita ſua aſcribāt: ꝛ nō tm̄ populus
vnus vel populi terre vnius: ſed [populi omnes]

q: ad gr̃as inuitant̃ oẽs: ne dicat̃ eccleſia nõ vbi cꝫ diffuſa p̃ſ⁹ ſe accuſent ꝛ cõtẽnẽt vt ſic poſtmo dũ digne te laudẽt. Quid times ↄfiteri o hõ q̃ ñ confitendo eſſe non potes occultus. Dãnaberis tacitus qui poſſes liberari confeſſus. Ad hoc exi git deus confeſſionem vt liberet deus humilem. Et quia iſta confeſſio non ad ſupplicium ducit ſꝫ ad gaudium: ſequitur ꝛ dicit.

4 **Letentur ꝛ exultent gentes qm̃ iu dicas populos in equitate: ꝛ gen tes in terra †dirigis.** †dirigés

¶ [Letentur] aĩa intus gaudendo [ꝛ exultẽt] cor pore extra hilareſſe oſtendẽdo: q: ſaluant̃ in vtro cꝫ [gentes] in eo qui cõfeſſos liberat ꝛ ſuperbos dãnat. qui enim iam cõfeſſi ſunt nõ timent futura iudicia tanq̃ ſbdãnandi: q: eis chriſtus eſt aduo catus indulto: non vindex vitoꝝ. Unde Leo papa Non remanet in iudicio cõdẽnãdũ qđ hic fuerit confeſſione purgatum. Et ſubdit quare [qm̃ iudi cas] idest iudicabis in futuro [populos in equita te] reddẽdo ſingulis ſm merita ſua. Et q: ꝓpter hoc non multum laudaret̃: niſi enim miſericordi᷑ in hac vita etiam hoĩes viſitaret omnes dãnaren tur: ideo adiecit [ꝛ gentes in terra] idest nunc in p̃ ſenti vita [dirigis] vt recte viuendo ambulent et ad eternã ſalutẽ pertingant. ꝛ hoc exemplo vite: verbo doctrine. ꝛ auxilio gratie. Leo papa.

5 **Confiteãtur tibi populi deus cõ fiteantur tibi populi oẽs: terra dedit fructum ſuum.**

¶ [Confiteant̃ tibi populi deus: cõfiteantur ti bi populi oẽs] ꝛ bñficiũ ſue ſalutis a te recogno ſcant. repetit eundẽ verſum in exhortatione: ſed aliã cãm ſubdit dicens: q: [terra] idest maria virgo beata [dedit fructum ſuũ] .i. genuit ꝛ protulit filiũ ſcꝫ xp̃m qui eſt ſemen in quo eſt benedictio oĩum gentium. Et in hoc fructu ꝛ ſemine. Bñdicat nos ꝛc. vel [terra] que prius ſterilis ſpinas ꝛ tribulos germinabat: ſcꝫ homo vel eccleſia vocatione diui ne maieſtatis ꝛ miſericordie modo in aduentu fi lij [dedit] confitendo [fructum ſuum]. idest bona opera: ſcꝫ fructum triceſimum / ſexageſimum / et centeſimum: ſed non niſi per benedicentem deũ. Ideo vt fructum demus.

6 **Benedicat nos de⁹ de⁹ noſter: be nedicat nos deus: ꝛ metuant eũ omnes fines terre.**

¶ [Benedicat] ꝛ [nos] conferẽdo gratiã in p̃ſẽ ti ꝛ gloriam i futuro [deus] pater [deus noſter] ſcꝫ filius vbi adijcit noſter: q: vocatur emanuel .i. no biſcum deus [benedicat nos deus] ſpũſſanct⁹: at cꝫ etiã multiplicet i benedicẽdo. Benedictio enĩꝫ in multiplicatione ſolet maxime ꝛ ꝓprie intelligi Per hoc ꝙ ter dicit deus notatur trinitas perſo narum. per hoc ꝙ ſingulariter dicit eum ꝛ nõ eos notatur vnitas ſubſtantie. vnde ſequit̃ [ꝛ metu ant eum] ſcꝫ deũ timore filiali [oẽs fines terre] .i. habitantes in omnib⁹ finibus terre: q: veniet iu dex qui prius venit humilis: agnoſcam⁹ humilẽ vt non expaueſcamus excelſum. q.d. ſic abundanter in noĩe chriſti benedicat nos deus. vt filijs ſuis ad optis in regnũ ſuũ coheredibus vnigeniti filij ſui impleat vniuerſam faciẽ terre. Bene autẽ ait: et metuant eum: q: nulla eſt in hoc mundo vera ſe curitas. Ecce metus dei iter alia beneficia poſtu latur: vt credita caute cuſtodiantur: timor dei in cipit ꝛ cõſummat. Qui timere nouit: amare non deſinit. Beatus homo qui ſemper eſt pauidus ne ſcit homo diem neqꝫ horã qñ trãſeat: neſcit vtrũ amore an odio dign⁹ ſit. Timeamus ergo deum: ti meamus iudicium eius vt poſtea ſecuri eſſe valea mus. Eccl'a ſtes. ix.

Oratio.

Illumina domine vultũ tuũ ſuper nos. be nedictionemqꝫ perpetuã nobis largire: vt confitentes tibi in timore ſancto fructum iuſti cie coram facie maieſtatis tue reportare merea mur. Per dominum.

¶ Pſalmus de chriſti incarna tione: paſſione: reſurrectiõe: aſcẽ ſiõe: ſpiritusſancti miſſiõe: ꝛ alijs beneficijs ſuis multis: ac de gra tiarũ actione pro ipſis. p̃s. lxvij.

Exurgat deus ꝛ diſſipen tur inimici eius: ꝛ fugi ant qui oderunt eum a facie eius.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dđ. ¶ Titulus hic eſt. In finẽ pſalm⁹ cantici dauid .i. pſalle q̃ eſt canti ci .i. exultationis: q: ꝓponit nobis myſteriũ nr̃e reparationis attribuit̃ dđ ꝓphete q̃ hic loquitur tendenti in finẽ idest xp̃m per quẽ cõplenda no uerat que in pſalmo canuntur. Igit̃ q: ſupra bre uiter tetigit de xp̃i incarnatiõe h iam lati⁹ ꝓſeq̃ tur myſteriũ noſtre reparationis. Eſt nãqꝫ pſ il le refert⁹ euangelicis ſacramẽtis. Inuitat auteꝫ ꝓpheta oẽs futuros filios eccl'ie vt attendentes bñficia collata eis p xp̃i paſſionẽ ꝛ reſurrectionẽ ꝛ cetera / tantam gratiam non inuacuum recipi ant nec ingrati ſint: ſed hanc gratiam voce ꝛ ope re celebrent. ꝛ in eadem gratia in domino exultẽt ¶ Materia: xp̃i icarnatio: paſſio: reſurrectio: ini micoꝝ cõfuſio: xp̃i aſcẽſio: ſpiritusſãcti miſſio euã gelij predicatio: eccleſie per oẽs gẽtes dilatatio: beneficiaqꝫ ſequẽtia ad hec predicta. ¶ Intẽtio monere ad letitiã ꝛ canticũ ex his deo debitũ vt xp̃o cantemus: et eum exultemus. ¶ Snia in ge nerali. ꝓpheta in iſto pſalmo loquit̃ de xp̃i incar natiõe paſſiõe: reſurrectiõe: inimicoꝝ ſuoꝝ cõfuſi one ꝛ annihilatiõe: de xp̃i aſcenſione: ſpiritusſan cti miſſione apoſtolorum predicatione: peccatoꝝ

cõuerſione ecclesie pfectu ꝛ laudatiõe: aduerſa‑rioꝛum depreſſione ꝛ increpatione: ac pro benefi‑cijs exhibitis gratiarū actione. ¶ Sũia in ſpāli: ꝓpheta ergo precās xp̄m per reſurrectionē exal‑tari ait.[Exurgat].i. reſurgat[de⁹].ſ. xp̄s a mor‑te[ꝛ diſſipentur]hic in reſurrectiõe xp̄i: ꝛ poſt i fu‑turo iudicio[inimici eius]ſcȝ iudei quoꝝ aliqui fu‑erunt interfecti: ꝛ alij per totū mūdū diſperſi ꝛ[q oderunt eum]ſcȝ pertinaces in malo[fugiant]mo‑do terrore concuſſi[a facie eius].i.a preſentia ſua non loco ꝛ corpore: q2 deus preſens eſt vbiq3: ſȝ me‑tu animi ꝛ voluntate. ſ. nõ latendo ſed timendo. Et eſt graue maledictum ꝛ horrenda increpatio vt velint ꝛ conentur quod nullatenus fieri poteſt Vel[fugiant]in futuro[a facie ei⁹]tanq̄ aſpectu eius indigni ſicut ſcriptum eſt. Tollatur impius. ne videat gloriam dei. Hec debet eſſe vox chriſtia‑ni contra omnem tentationem ꝛ tribulationeȝ ini‑mici ſcȝ exurgat deus ꝛc.

Eſaie.xxvj.b.

2 Sicut deficit fum⁹ deficiāt: ſicut fluit cera a facie ignis ſic pereant peccatores a facie dei.

¶[Sicut deficit fumus]ex flamma conſurgens q̄ quāto altius aſcendit tanto ampli⁹ euaneſcat. ſic [deficiant]modo iudei a poteſtate ꝛ gloria qui ſi‑cut fumus ex igne odorum procedēs ꝯ xp̄m ſe ex‑tulerunt: ꝛ inde mox euanuerunt. ꝛ[ſicut fluit ce‑ra a facie ignis]quo diſſoluit̄ ꝛ cõſumit̄[ſic pere‑ant peccatores a facie dei]in futuro. In iudicio enim tollent̄ mali a facie dei qui erit ignis ad pe‑nam impiorū ꝛ lumen iuſtoꝝ. Poſtq̄ oſtendit de chriſti exaltatione q̄d cõtingat malis cõſequent̄ oſtendit q̄d de eadē ꝓueniat bonis dicens

† iocū‑dentur.

3 Et iuſti † repulētur et exultēt i cõ‑ſpectu dei: ꝛ delectētur in leticia.

¶[Et]econtra[iuſti epulent̄].ſ. reficiantur ipſo ſcȝ deo: ꝛ iocundentur cõtemplatione eius hic ꝛ in futuro quaſi in epulis poſiti: vt qui in vinea la‑borauerunt reficiantur in delicijs guſtando dul‑cedinē diuine bonitatis[ꝛ exultent]non coraȝ ho‑minibus per vanitatem iactantie ſed in conſpe‑ctu dei modo per ſerenitatem cõſcientie quā dñs inſpicit ſine errore: ꝛ i futuro ꝓ ſpecie exultabūt q2 ipſum facie ad faciem videbunt[ꝛ delectentur] hic[in leticia]de beatitudine promiſſa: ꝛ in futuro de beatitudine iam adepta. Deinde ſe ad ipſos conuertit quibus tantam ſpem dedit et hortatur eos dicens. Ergo

† pſal‑lite
† enim
† eſt ei

4 Cantate deo † pſalmū dicite noī eius: iter facite ei qui aſcendit ſu‑per occaſum: dñs † nomen † illi.

¶[Cantate deo]per mentis deuotionē ei bene vi‑uendo[pſalmū dicite nomini eius].i. bonū affectū bonis operib⁹ approbate in gloriā eius recte ope‑rando: ꝛ etiā[iter facite ei]ad intrandū in vobis ꝛ in alijs corda auditorum p̄dicatione ei aperien‑do ꝛ peruia faciendo/ac vi̇a ei purificādo ꝛ parā‑do[qui aſcendit ſuper occaſum]q2 reſurgendo ca‑ſum corporis ꝛ mortē vicit: ꝛ ſup hoc q̄ occidiſſe putatur oibus excellentior fact⁹: vbi etiā occaſus vitioꝝ ꝛ peccatoꝝ fuerit ibi ipſe ſol iuſticie orit̄ ꝛ aſcendit. Et debetis iter ei facere: q2[dñs]eſt[no‑men illi]eſſentiale hoc nomē ſingularit̄ illi cõgru‑it: q2 ipſe ſolus in celo ꝛ in terra per ſe dñatur. Et nemo põt dominari niſi per ipſum. Et ſi faciēdo iter occurrunt triſtia

5 † Exultate in cõſpectu eius: tur‑babūtur a facie ei⁹ patris orpha‑norum: et iudicis viduarum.

† et

Mat. v.

¶[Exultate]nõ tantū nõ deficiatis[in cõſpectu eius]non hoium.i. i cõſcia vbi de⁹ videt: ꝛ in con‑ſideratiõe p̄mij futuri que erumnas mitigat: ſpe gaudentes: in tribulatione patientes: q2 mali q̄ vos modo conturbant in conſpectu hominū[tur‑babuntur]in iudicio[a facie ei⁹]ſcȝ[patris orpha‑norum ꝛ iudicis viduarū]cū eis dicet: ite in ignem eternū. q. d. nõ eſtis deſtituti vt putatur. Ipſe ei vt iuſtus iudex turbat impios. vt pius pater de‑fendit ꝛ colligit viduas ꝛ orphanos quibus mor‑tuus eſt maritus mundus/ꝛ pater diabol⁹ ac ma‑ter concupiſcētia. De his orphanis ꝛ viduis.i. ſpe‑i ſecularis ſocietate deſtitutis dñs ſibi templuȝ fa‑bricat de quib⁹ conſequenter dicit.

De⁹ tur‑bat impios viduas d̄‑fendit ꝛ colligit.

6 † De⁹ i loco ſctõ ſuo: de⁹ q i habi‑tare facit † vni⁹ moris in domo.

† dñs
† vniuſ‑modi.

¶[De⁹]eſt[in loco ſctõ ſuo].ſ. in iuſtis ꝛ ſanctis quē locū euidēt⁹ oſtēdit cū ſubdit[de⁹ q̄ inhabi‑tare facit]ꝛ ſimul colligit plures hoies[vni⁹ mo‑ris]i. deſt vnanimes vnū ſentiētes ꝛ vni⁹ volūtat̄ ſm fidem ꝛ charitatē[in domo].i. in vna eccleſia. In talib⁹ eſt deus tanq̄ in loco ſancto ſuo. Nam ſicut in magna hois domo nõ in qualicunq̄ loco eius requieſcit dñs eius: ſed in aliquo ſecretiore ꝛ honoratiore loco: ſic de⁹ nõ in oibus habitat qui i domo in qua ꝛ vaſa cõtumelie ſunt: ſed in his tm̄ qui vnanimiter ꝛ cõcorditer viuunt. Nec hoc ſu‑is viribus ꝛ meritis aſcribere dȝ/q2 deus ſola ſua gr̄a hūc locū edificat. Unde ſubdit

7 Qui educit † victos in fortitudie: ſimiliter † eos qui exaſperāt qui habitant in ſepulchris.

† cõpedi‑tos.
† amari‑cantes

¶[Qui educit]ꝓ cõfeſſionē de fouea culpe ad ſta‑tū gr̄e[vinctos]ꝛ ligatos a diabolo in pctis qui volunt ambulare nec poſſunt: ſed dñs taliū ſoluit vincula peccatoꝝ. ꝛ hoc[in fortitudine]ſua p quā fortes ſunt qui ante nõ erāt.[ſimiliter]educit de peccatis[eos qui exaſperāt].i. ad irā ꝓuocant.ſ. deum ſuperbe ſe extollendo ꝛ publice gloriando. eos etiam educit[qui habitant]ꝛ morantur[in ſepulchris]idest in feda conſuetudine peccandi tanquā ſepulti ꝛ in peccatis obſtinati tanq̄ lapi‑de male conſuetudinis preſſi. Iſti ſunt tres mor‑

tui quos dominus ſuſcitauit. Et hoc quod modo ſpiritaliter adimpletur τ figuraliter oſtendebatur: vere ergo domine educes. nam et prefiguratum eſt quia. O.

† egredieris. † corã ci ppl'o tuo † tranſieris.

8 Deus cum † egredereris † in conſpectu populi tui: cũ † pertranſieris in deſerto.

¶ [Deus cum egredereris in conſpectu populi tui] exeuntis de egypto precedendo. ſ. per diẽ i colũna nubis: τ per noctẽ in colũna ignis [cũ ptranſieris in deſerto] ducendo populũ tuum per deſertum vſq ad montem ſynai.

† mõs ſyna.

9 Terra mota eſt: etenim celi diſtillauerunt a facie dei † ſynai: a facie dei iſrael.

¶ [Terra mota ẽ] moueri eni τ tremere videbat mons ſyna deo deſcẽdẽte in eũ [eteni celi diſtillauerũt] pluuiã vel mãna qđ i modũ ſtillicidij de celo deſcendit [a facie] .i. pñtia [dei ſynai] .i. dei habitantis in illo monte [a facie dei iſrael] .i. dei cui' erat pplus iſrael. Tu qui tãta miracula tunc feciſti facies quoq qđ ſubiunctũ eſt: q: pluuiã voluntariã τc. Cũ ergo o. [Deus egredereris in cõſpectu populi tui] .i. cũ appareres hoib' per opera incarnationis: τ in operib' tuis innoteſceres his q nouerunt opera tua intueri: τ gratiã tuã intelligere qui ſunt ppl'us tuus. τ cũ [pertranſieris] τ venires [in deſerto] gentiũ .i. cũ pdicareris in gentibus que deũ ignorabãt: τ quaſi deſertus ſine deo erant. [Terra mota eſt] .i. terreni hoies ad fidem excitati ſunt [etenim celi] .i. apoſtoli τ predicatores [diſtillauerũt] pluuiã verbi dei τ grãm nõ a ſe ipſis: ſed [a facie dei ſynai] .i. a preſentia dei eos inhabitãtis qui legẽ dedit i ſynai [a facie dei iſrael] .i. ppl'i videntis deũ qui etiã auctor eſt noui teſtamenti. Et ſicut celi diſtillauerũt mãna/ ſic tu

† ſegregãs.

10 Pluuiam voluntariam † ſegregabit deus hereditati tue: τ infirmata eſt: tu vero perfeciſti eam.

¶ [Pluuiã volũtariã] .i. gratiã gratuitã [ſegregabis] .i. ſegregatim τ ſingulariter dabis o [deus hereditati tue] .i. eccleſie tue. ſ. fidelib'. Pluuia voluntaria merito grã dei intelligit: q: nullis precedentib' meritis ſola dei volũtate gratis datur. q. d. multomagis nunc eccleſiã que ẽ hereditas tua tuo ſanguine redẽpta rigabis voluntarie pluuia gratie tue: τ hac pluuia percepta [infirmata ẽ ipſa hereditas] .i. agnouit infirmitatẽ ſuã τ ſe nihil eſſe per ſeipſam τ non virib' ſuis ſed gratie dei tribuendum eſſe quod eſt [tu vero perfeciſti eam] q:
† habitabũt. 11 virtus in infirmitate perficitur infirmata eſt in te vt perficiatur in te.

† tua ſua uitate e gentl.

Aialia tua † habitabũt i ea paraſti i † dulcedie tua pauperi deus.

¶ [Aialia tua] .i. tibi ſubdita. ſ. mites τ manſueti quibus iugũ dei ſuaue eſt τ onus leue qui in eccleſia nutriunt corporali cibo ſacre ſcripture τ bo τ eucharistie ſacramẽto [habitabũt in ea] .i. ſ. hereditate τ eccleſia. q: intra ſanctã eccl'iã humiliter viuendo pſeuerãt. Et hanc pluuiã [paraſti in dulcedine tua pauperi] ſpũali de ſe non pſumenti o [de'] qui pauperes ſpiritu diligis .i. gratiam tuã humilib' qui ſe infirmos reputant contuliſti. non ex ſuis meritis ſed ex ſola dulcedine tue charitatis. Et apte ait in dulcedine quia nil dulcius eſt charitate. Deinde oſtendit parationes quas pauperi ſuo deus fecit dicens.

Charitate nil dulcius.

12 Dominus dabit verbum euãgeliʒantibus virtute multa.

¶ [Dominus dabit] τ miniſtrabit [verbũ] doctrine. hec ſunt cibaria que ſuis animalibus in ſua hereditate largit deus vt paſcantur eis. hec dulcedo pluuie in pauperes dei defluxit que ab ore euãgeliʒantium iubente deo proceſſit [euangeliʒantibus] .i. predicãtibus [in virtute multa] hoc eſt in magna conſtantia fidei: occidi enim poſſunt ſʒ flecti nequeunt. Vel [euangeliʒantibus in virtute multa] .i. predicatoribus virtuoſis τ multa virtute fulgentibus. Et ſubiũgit quis dominus dabit verbum ſcilicet.

13 Rex virtutũ dilecti dilecti: τ ſpeciei domus diuidere ſpolia.

¶ [Rex virtutũ] mentis τ miraculoꝝ [dilecti dilecti] ſcʒ vnici filij .i. pater qui eſt rex virtutum que virtutes etiam ſunt filij. Et bene rex virtutũ dicitur: q: ab eo regitur eiq militat virt' a quo datur. τ repetitio dilecti dilecti pertinet ad cõmendationẽ filij ſuper oia ſemperq dilecti. Dilecti i quã nõ ſolum ad alia τ vtrũq ſed τ [diuidere] .i. ad diuidẽdũ [ſpolia] .i. ereptos a diabolo quoſ diuiſit alios apoſtolos. alios pphetas. alios paſtores τ doctores faciendo. τ hoc ipſi [ſpeciei] .i. ad ſpeciem [domus] ſcʒ militantis eccleſie ſpecioſam quippe domum .i. eccleſiam xp̃s fecit diſpenſando diuerſos eccleſie gradus τ diſtribuendo grãs ſpecioſitati eius aptas ſicut corpus eſt ſpecioſius diſtributione membrorum. Et o vos de quib' fit ſpecies domus.

† inter ſcapulas ei' i viriditate auri.

14 Si dormiatis inter medios cleros † pẽne colũbe deargẽtate: τ † poſteriora dorſi eius in pallore auri.

Cleros grece ſors latine δ:.

¶ [Si dormiatis inter medios cleros τc] Ubi ſciendũ q cleros grece eſt ſors latine τ ſortes ex dei pmiſſione partes hereditatis vocant que pplo ſunt diſtribute. Unde per cleros hic ipſas hereditates intelligim' quaꝝ vna in veteri teſtamẽto τ altera in nouo pmittitur: terrenã. ſ. τ celeſteʒ. Dicit ergo [ſi dormiatis] .i. ſi a ſtrepitu ſeculari remoti qeſcatis [inter medios cleros] .i. inter mediũ cleroꝝ hoc eſt inter duas hereditates terre-

nam.ſcꝫ ⁊ celeſtem. Terrenā non ardenter appetē
do ⁊ celeſtem patienter expetādo. Uel ſi uſqꝫ ad
moꝛtem perſeueretis in contemptu terrenoꝝ ⁊ ap
petitu celeſtium. hoc enim eſt doꝛmire inter medi
os cleros ideſt inter medias hereditates nondū
ture ſed i ſpe celeſtis hereditatis habitare. ⁊ a ter
rene felicitatis iam cupiditate conquieſcere. Cū
autem venerit qđ ſperamus nō iam inter duas he
reditates requieſcimus ſed in noua ⁊ vera cuiꝰ ve
tus erat vmbꝛa regnabimus: tunc vos eritis [pen
ne colūbe deargentate] .i. oꝛnamentū et exalta
tio eccleſie: qꝛ ſicut colūba per pennas ſublimat᷑/
ita eccleſia per veſtra exempla ad celeſtia volitat
⁊ laudibꝰ exaltatur. Sancta eccleſia merito đ: co
lumba: qꝛ fel amaritudinis non habet: ⁊ qꝛ virtu
te ſimplicitatis pollet. Eſt autē deargentata qꝛ
diuinis eloquijs erudita que alibi dicunt᷑ argen
tum igne examinatum [⁊ poſterioꝛa doꝛſi eius] id
eſt doꝛſum colūbe quod eſt pars poſterioꝛ vbi poꝛ
tatur ſarcina: erunt [in pallοꝛe auri] ideſt in nito
re ſapientie per quem nitoꝛem intelligimus chari
tatem: coloꝛ enim ⁊ decoꝛ ſapientie diuine eſt cha
ritas que oia ſuffert ⁊ inuicem onera poꝛtare fa
cit. Quia quicquid poꝛtat eccleſia. quicquid tole
rat: totum in amoꝛe: totum in ſapientia: totum in
hilaritate facit: coꝛde ē ſimplex: verbo lucida: ope
re pꝛeclara. Si ergo doꝛmiatis eritis penne quod
15 non eſt niſi per chꝛiſtum.quia

Doꝛmire inter medios cleros quid eſt.

Eccleſia ſctā colūba đ.

† ſup celeſtis. † montē vberem

Dum diſcernit † celeſtis reges ſu per eam niue dealbabuntur i ſel mon † mons dei † mons piguis.

[Dum diſcernit] ideſt oꝛdinat ⁊ conſtituit [ce
leſtis] antonomaſice. ideſt chꝛiſtus dei filius qui
aſcendit ſuper omnes celos [reges] ideſt doctoꝛes
vel rectoꝛes ⁊ pꝛelatos qui bene regant ⁊ ſe ⁊ alios
[ſuper eam] ſcꝫ colūbā .i. eccleſiā ipſi rectoꝛes vt di
ſcernātur ⁊ etiam alij hoies [dealbabunt᷑] per re
miſſionē peccatoꝝ [niue] .i. ſuper niuē ⁊ incompa
rabiliter: qꝛ maioꝛ eſt dealbatio mentis ꝙ coꝛpo
ris: ⁊ hoc nō meritis ſuis ſed [in ſelmon] qđ iterpꝛe
tatur vmbꝛa .i. in vmbꝛa grē refrigerante ab eſtu
vitioꝛum: qꝛ per gratiā que in xp̄o eſt mundantur
a maculis peccatoꝝ. Et cōmendās eccleſiā ſubdit
[mons dei] ſcꝫ eccleſia eſt [mons pinguis] .i. vber ⁊
fertilis ꝑpter abundantiā gratie diuine: ⁊ vñ aq̄
irrigue ⁊ ſuaues fluunt quotidie. Nec ſolum in ſe
piguis eſt/ſed ⁊ đ ſe alios impinguat vñ ⁊ ſubdit᷑.

Selmon interptat᷑ vmbꝛa.

16 † Mons coagulatus † mons pin guis † vt quid ſuſpicamini mon tes † coagulatos.

† mōtem incaſeatum. † montē pinguē. † et † in caſeatos.

[Mons coagulatus] vel incaſeatus ꝑpt᷑ par
uulos quos tenerioꝛi doctrina ⁊ gratia tanꝙ la
cte nutriuit [⁊ mons pinguis] ꝑpt᷑ maturos quos
ſolidioꝛi doctrina ⁊ donoꝝ excellentia tanꝙ pane
cibat. Et quia talis eſt mons iſte [vt qđ] ergo vos
gentiles idolis ſeruientes. [ſuſpicamini] .i. falſo
creditis alios [mōtes coagulatos] .i. loca ſalutis
extra eccleſiā eſſe ſcꝫ tēpla veſtra ⁊ idola. Et cer
te non debetis nā iſte ſolus eſt.

17 † Mons in quo † beneplacitū eſt deo habitare in eo: etenim domi nus † habitabit † in finem.

† montē † placuit † inhabitabit. † vſqꝫ

[Mons in quo beneplacitū eſt] ⁊ placuit [deo
habitare in eo] ſcꝫ militans eccl'ia: nec habitat i eo
deus ad tempus [etenim dñs habitabit in finē] ⁊
ſemꝑ cū ea. Unde ipſe ait: ecce ego vobiſcū ſū oi
bus diebus vſqꝫ ad cōſūmationem ſeculi. Uel cō
mendans montem ſelmon ſubdit. Iſte ſelmon ē
[mons dei] xp̄s enim pꝛerogatiue dicit᷑ mons dei
patris per eminētiā diuinitatis [mons pinguis]
in tantū vt in eo coꝛpoꝛaliter habitaret ois pleni
tudo diuinitatis. Nec ſolū ⁊c. vt ſupꝛa. Iſte mōs
eſt qui oēs paſcit: quem ne quis audeat ceteris cō
parare ſubdit [vt quid ſuſpicamini montes] alios
[coagulatos] .ideſt pꝛedicto monti comparabiles
q.d. nolite hoc qꝛ xp̄s eſt ille. [Mons in quo bene
placitū eſt deo] patri [habitare in eo] quia i eo ha
bitauit omnis plenitudo diuinitatis coꝛpoꝛaliter
⁊ vere placuit [etenim dominus] ideſt verbū [ha
bitabit] eum hoiem xp̄m [in finē] ⁊ ſemꝑ qꝛ perſo
naliter ei eſt vnitus. Et qꝛ dñs inhabitat eccl'iam
vel mons xp̄s alios montes ipſa eccleſia ſeu fide
les funt ⁊ ſiunt quodammodo.

Matth. xxviij. d.

18 Currus dei decem † milibus mul tiplex milia letantium: dñs i † eis † ſynai in ſancto.

† milium † illis † ſyna

[Currus] ⁊ rectoꝛes [dei] poꝛtando deum quia
vnanimes ⁊ copulati charitate per quos vehi
tur deus in vniuerſum mundum: ⁊ quos admi
niſterium ſue volūtatis moderatur quouſqꝫ ma
nendo in eis ⁊ regendo ſicut bonus auriga per
ducit in ſe finem ⁊ currum ad deſtinatum locum ⁊
ille currus eſt [multiplex decē milibus] ponit fini
tum pꝛo infinito. ideſt ex innumeris populis ſan
ctoꝝ ⁊ fidelium qui ſancti ſunt [milia letantiū]
ideſt multi ſpe gaudentes donec perducantur in
finem. nec mirum ꝙ letentur quia iā [dominus]
eſt [in eis] adiutoꝛ in tentationibus qui erit ⁊ fi
nis conſummationis. ⁊ hoc [in ſynai in ſancto] id
eſt in implendo mandato quod ſanctum eſt adiu
uans eos vt faciant mandatum. Quid eni pꝛodeſ
ſet mandatum niſi dominus ibi eſſet qui dat vel
le ⁊ operari ad perficiendum. Uel [in ſynai in ſan
cto] ideſt impleto ſancto mandato. Syna enim
mons eſt in quo data eſt lex: ⁊ interpꝛetatur mā
datum in quo completo requieſcit dominꝰ: quia
in ſanctis mandatis impletis dei pꝛeſentia ſolet
contueri. Deinde conuertit ſe ad dominum qui
hec fecit ⁊ quomodo ſit factū oſtendit dicens.

Syna mons eſt

19 Aſcendiſti in altum † cepiſti ca ptiuitatem: accepiſti dona in ho minibus.

† captiuaſti.

[Aſcendiſti in altum] .q.d. dominus eſt in eis

ꝑ gratiã:hãc ãt vt dares[aſcẽdiſti]o xp̃e[in altũ]
loco ⁊ dignitate.ſ.ſup oẽs celos ad dexterã prĩs:⁊
[cepiſti]priuſq̃ aſcenderes[captiuitatẽ].i.illos q̇
in limbo captiui tenebãtur eos tecum ad celeſtia
deducendo. Vel[cepiſti captiuitatem].i. genus
humanum qđ diabolus ꝑ pctm̃ captiuauerat re
demiſti ⁊ ſub te feliciter captiuaſti:⁊[accepiſti] a
deo patre ⁊ a tota trinitate[dona] ⁊ charismata
ſpiritalium gratiaꝝ[in hoibus]ꝑ fidem ad te ac-
cedentibus poſtmodum refundenda ⁊ eis donan
da:accepit vt homo:dat vt deus:⁊ qđ accepit ho
minibus accepit vt det. Ipſe enim plenus eſt et
nihil indiget. Et vere cepiſti captiuitatem ⁊ ac-
cepiſti dona in hominibus.

†q̇ nõcredũt 20 **Etenim† non credentes: inhabi**
tare dominum deum.

[Etenim]accepiſti[non credentes inhabitare
dñm deum].i.vt homines prius non credentes in
vnum deū habitentur ꝑ eum. Non credẽtes ipi
ſunt captiuitas:non credendo eñ poſſidebant̃ a
diabolo. Fides eos inde liberauit:⁊ ꝑ dona ſpũs
ſancti factum eſt vt iam credentes inhabitentur
a deo facti domus dei:⁊ currus dei milium letan-
tium. Iſti ſunt quos feliciter captiuauit ⁊ currũ
ſuum fecit. Ergo q: xp̃s aſcendit in altū ⁊ quo p̃
ceſſit faciet non ſequi ꝓpheta qua hec p̃dicta ca-
[..]bat in ſpũ ea preuidens impletus ⁊ ipſe leticia
eructauit hymnum dicens.

†de⁹ de die in diem. 21 **Benedictus dominus† die quo**
tidie:proſperū iter faciet nobis
†ſanitatũ nr̃arũ **deus† ſalutarium noſtrorum.**

[Benedictus]ſit[dñs]creator a creatura [die
quotidie].i.per ſinglos dies aſſidue ⁊ iugiter lau
detur a fidelibus vſq: in finem:q: quotidie capti
uos captiuat vt ipſe eos poſſideat:⁊ q: currũ illũ
duci vidit in finem.ſ.in eternum addit[proſperū
iter]eundi ad ſe[faciet nobis]qui currus eius ſu-
mus[deus ſalutarium noſtrorum].i.auctor ſalua
tionum noſtrarum:q: ipſe iter noſtrum dirigit ad
ſalutem ⁊ ab ipſo ſaluamur. Et bene dixit plura-
liter ſalutariũ:q: de q̃tis pctis ⁊ periculis nos li-
berat tot ſalutes nobis donat:⁊ q: duplex eſt ſal⁹
ſ.gratie ⁊ glorie.q.d.faciet nobis curſum vite pro
ſperum cum ſit dux ſalutaris.

Deus noſter de⁹ ſaluos faciẽdi:
22 **⁊ dñi dñi exitus mortis.**

[Deus]inq̃[noſter]non cuiuſcunq: p̃ter quẽ
alium neſcimus eſt[deus ſaluos faciendi].i.ipſi⁹
ſolius nos eſt ſaluos facere:quia nullus fit ſalu⁹
niſi per eum:ex eo enim eſt ſalus hoim:ꝑditio aũt
ex malicia eoꝝ[⁊]ipſius[dñi dñi]eſt facere[exitus
mortis].i.facere exire ⁊ declinare a morte culpe ⁊
gehenne:vel ne occurreret cogitationi cur ergo
morimur ſi per eius gratiam ſaluamur continuo
ſubiecit[et domini domini exit⁹ mortis] quaſi di
ceret nõ mireris nec indigneris ſi tu morieris ſed
patient̃ fer mortẽ:q:⁊ dñi dñi q̇ fuit ſine pctõ fuit
exitus mortis ⁊ per mortẽ ab hac vita. hec aũt re
petitio dñi dñi ſignificat vtrãq: eius naturã. Et li
cet humilis morti⁹ ſit vel licet ſaluos faciat.

25 **Verũtñ deus† cõfringet capita** †cõquaſſabit.
inimicorũ ſuorũ:verticẽ capilli ꝑ
ambulantiũ in delictis ſuis.

[Verũtamẽ]ne mala ſuperboꝝ ⁊ pertinatiū
credas impunita idẽ[de⁹ cõfringet]⁊ cõquaſſabit
vel hic vt humiliẽt̃ vel in futuro vt dãnent̃[capi
ta].i.ſuperbiã[inimicoꝝ ſuoꝝ]ſcꝫ malorũ hominũ
cõfringet ẽt[verticem capilli].i.elationẽ ⁊ ſupbiã
cogitationis.ſicut enim capilli adherẽt capiti ſic
cogitationes menti[perambulantium].i.perſeue
ranter ambulantium ⁊ perſeuerantiũ[in delictis
ſuis]⁊ ruentium de vitio in vitium:ſeq: extollen-
tium in peccatis in quibus deberẽt humiliari dicen
tes. De⁹ ꝓpicius eſto mihi pctõri. Quoſdã ḡ cõ
fringet quoſdam etiã ad ſe cõuertit.ita ꝙ alios fa
ciat martyres.alios vo p̃dicatores. Et ad hoc cõ
firmandũ introducit dñm loquentem ſic.

†conuertar.
24 **Dixit dñs ex baſan† cõuertã:cõ**
uertam in profundum maris.

[Dixit dñs].i.firmiter diſpoſuit ego[cõuertã]
per grãm hoies[ex baſan]qđ interpretat̃ cõfuſio
vel ſiccitas.hi ſunt qui de pctis cõfidunt̃ ⁊ ꝓ eis
orant:vel tanq̃ ſicci ⁊ inopes iuſticie ymbrẽ gra- Baſan cõfuſio i
tie deſiderãt:q: tales ad ſe dñs cõuertit.⁊[cõuer terpretatur.
tã][ſubmerſos][in pfundũ maris].i.maloꝝ.vel i ꝓ
fundum malum[maris]. ideſt ſeculi iſtius.ſ. eos
qui in profundis vitijs ⁊ peccatis poſiti ac põde-
re peccatorũ preſſi ſunt deſperatiſſimi. Que con
uerſio ꝙ perfecta ſit inſinuat propheta cum ad
deum verba conuertendo ſubiungit. Ita inquit
conuertes eos. O deus †et

25 **†Vt intingatur pes tuus i ſangui**
ne:lingua canum tuorum ex ini-
micis ab ipſo.

[Vt intingat̃ pes tuus in ſanguine].i. vt qui
prius erant inimici intantũ ꝓficiant vt inter mẽ
bra tua fiãt pes tuus portãdo ⁊ p̃dicãdo te ⁊ euã
geliũ tuũ per mũdũ ita conſtanter ⁊ audacter ꝙ
amore tuo ſuũ ſanguinẽ fundere nõ metuãt[⁊ lin
gua canum tuorum].ſ.eorum ipſoꝝ q̇ vſq: ad ſan
guinem ſunt certaturi fiet ⁊ erit[ex inimicis]q: ꝑ
cõuerſionẽ ex inimicis fient amici ⁊ canes fideles
ꝓ domo domini latrantes cõtra inimicos. ⁊ hoc
tantum bonũ erit[ab ipſo].ſ.deo.i.ab eius grã et
mia non a ſeipſis vbi ſecundã ꝑſonã mutat in ter
tiã. Intingetur autẽ pes tuus non ſine exemplo
q: te vident preceſſiſſe. Nam

26 **†Viderunt ingreſſus tuos deus** †viſi ſũt greſſ⁹ tui
†ingreſſus dei mei regis mei qui †greſſus
eſt in ſancto.

¶[Viderunt ingreſſus tuos] o [deus] qualiter in greſſus es in hunc mundum qualiter incarnatꝰ: qualiter occiſus: qualiter exaltatus: ⁊ glorificatꝰ hec gratia in veteri teſtō latebat mō ptꝫ: viderūt ergo ⁊ crediderunt atqꝫ eoſdē greſſus prout potuerunt imitando ſecuti ſunt [ingreſſus] mꝺꝭ [dei mei] creatione [⁊ regis mei] gubernatione [q eſt] ⁊ habitat trinꝰ [in ſancto] tēplo ſuo.i.in ſanctis ſm illud apoſtoli. Templum dei ſanctum eſt quod eſtis vos: non enim habitat deus i corpore ſubdito peccatis ſed in eo cuius conſcientia ſancta eſt ⁊ pura Ad hos ergo ingreſſus inſinuandos: et vt iſti greſſus viderentur.

1. Co:iii. iij.d.

27 ℣ Preuenerunt principes cōiūcti pſallentibus: in medio † iuuenculaꝝ timpaniſtriarum.

† adoleſcētulaꝝ.

¶[Preuenerūt principes] .ſ. primitiui aplī qbꝰ ſup eccleſiā datus eſt principatus q ſicut principes ⁊ magiſtri puenerūt alios ↄuertēdos. ⁊ meritis ⁊ dignitate in tpe primo naſcētis eccleſie annūciantes nouū teſtm̄ vt ppli ſeqrent: nec ſoli venerunt ſed [ↄiūcti] ⁊ aſſociati [pſallētibus] .ſ. ſubditis minoribus q laudes dei ſonāt bene opando ad gloriam dei de quoꝝ bonis opibus tanq̄ viſibilibꝰ organis glorificat deus: q nunq̄ ſecuti fuiſſent niſi illi verbo ⁊ exēplo pceſſiſſent. Qui principes tāq̄ miniſtri ⁊ ꝑpoſiti ſunt [in medio iuuenculārū] .i. eccleſiarum q adhuc erant nouelle ſicut primitiue eccleſie: ipſaꝝ dico [timpaniſtriarum] .i. deū laudātium carne mortificata et domita corio ſiccato ab humore peccati ⁊ extēſo a rugis duplicitatis. tympanum enim fit de corio ſiccato ⁊ extenſo: ꝑpter hec omnia o fideles.

† dn̄s 28 ℣ In eccleſijs bn̄dicite † deo: † dn̄o de fontibus iſrael.

† deo.

¶[In eccleſijs] vbi eſt locus benedicendi nō alibi nec nec alijs ↄuenticulis: q: qui extra eccleſiaꝫ ſunt deū digne laudare nō pn̄t hi ſunt iuuencule tympaniſtrie [benedicite deo] qui nos creauit cui debet latria: deo dico [dn̄o] q nos regit cui exhibēda eſt dulia: benedicite dn̄o vos .ſ. potatī vl' haurientes [de fontibus iſrl'] .i. de aplīs ⁊ doctrina eorum quos xp̄s de iſrael prius elegit vt fontes faceret: benedicite inq̄ vt etiam ad eorum imitationem predicetis: ⁊ hec inceptio eccleſie dilatetur ⁊ heretici deſtruantur.

Deo debetur latria

† ado 29 ℣ Ibi beniamin † adoleſcētulus: in † mentis exceſſu.

leſcētio:. † extaſi.

¶[Ibi] .i. inter fontes vel in eccleſijs eſt [beniamin] .i. aplꝰs paulus de tribu beniamin [adoleſcētulus] iuuentute gratie q: nouiſſime aſſumptus oim apoſtoloꝝ nouiſſimus ⁊ ad litteram in ↄuerſione ſua iuuenis fuit: qui factus eſt [in mētis exceſſu] mente .ſ. alienata a ſenſibꝰ corporis cū vſqꝫ ad tertium celum raperetur ⁊ videret archana et audiret verba ineffabilia. Ibi etiam ſunt.

30 ℣ Principes iuda duces eoꝝ: principes zabulū † ⁊ principes neptalim.

† alia lra nō hꝫ et.

¶[Principes iuda] ideſt confeſſionis [duces eorum] qui in eccleſijs ſunt ⁊ benedicant deū [principes zabulō] ideſt fortitudinis [⁊ principes neptalim] .i. dilatationis. Iuda eni interpretatur confeſſio. zabulūꝫ habitaculū fortitudinis: neptalim dilatatio mea. Que diuina veriſſimos nobis inſinuant principes eccl'iarū dignos ducatu ac imitatione ⁊ honoribus: q: martyribus ↄueniunt qui in eccleſijs locū ſummūꝫ tenent: atqꝫ apice ſancte dignitatis excellunt. In martyrio nanqꝫ prima eſt confeſſio ⁊ pro illa quicquid acciderit ſequens tolerandi aſſumitur fortitudo. Deinde poſt omnia tolerata finitis anguſtijs latitudo ↄſequitur in premijs. Per qs noim interpretatiōes ſignificātur etiā tres ṽtutes: q: cōfeſſio eſt in fide: fortitudo in ſpe: latitudo in dei ⁊ pximi charitate: vt dicantur etiā principes fidei ſpei ⁊ charitatis: q: in confeſſione fidei firmi ſpe robuſti: ⁊ charitate dilatati. Deinde tanq̄ accepta gratia loquēs in perſona primitiue eccleſie ſubiungit.

zabulon qd interpretatur

31 ℣ Māda deus † virtuti tue: ↄfirma hoc deꝰ qd operatꝰ es in nobis.

† virtutē tuam.

¶[Manda] o [deus] opus tuum [virtuti tue] .ſ. ſpiritusſancti docendo per predicatores [confirma] o [deus] iuuando per gratiam [hoc] .ſ. ſcilꝫ opus fidei [quod operatus es in nobis] incipiendo ⁊ fidei fundamenta ponendo gratiam quam dediſti eccleſie tue auge ⁊ perfice manda dicendo. confirma perficiendo. Iube quod vis: fac quod iubes: quod ſi feceris fiet quod ſequitur.

32 ℣ A tēplo † tuo † in hieruſalēꝫ: tibi offerent reges munera.

† ſancto. † qd eſt.

¶[A templo tuo] qd eſt [in hierl'm] terreſtri incipiēdo vbi xp̄s frequēter docuit ⁊ fides originē habuit: indeqꝫ ad alios ↄuenit vel [a tēplo tuo] nō aliunde qd eſt [in hierl'm] celeſti q eſt ⁊ tēplū a quo deſcēdit omē datū optimū ⁊ pro quo fit omē opus bonum [tibi offerent reges] terreni vel ſpirituales ſibimetipſis regnantes [mūera] .ſ. ſeipſos ſiue laudis ſacrificia ⁊ virtutum opera. Sed quia bonis obſtrepunt heretici ſubdit.

33 ℣ Increpa feras † arūdinis cōgregatū tauroꝛuꝫ † in vaccis populorum: vt † excludant eos qui probati ſunt argento.

† calami † inter vaccas. † excludant hi.

¶[Increpa feras arūdinis] .i. hereticos q dicantur fere: q: dilaniāt aīas ſimplices ſicut fere oues: et arūdinis ſeu calami q: ſcripturas ↄuertūt q calamo fiūt. Vl' q: leues ſunt ac mobil' ⁊ inſtabilis ſermōis. Vl' q: ſūt iter eos q ſicut arūdinetū oi vēto doctrine mouentur. [q: cōgregatio taurorū] .i. ſup borum indomite ceruicis. ſ. hereticorum eſt [in vaccis pplorū] .i. inter eos quos inueniūt quaſi vac-

cas.ſ.ſimplices ⁊ laſciuas aias q̄ facile audiendo ſeducant̄ ⁊ ſequunt̄[vt excludāt eos] a vaccis[q̄ ꝓbati ſunt argēto].i.erudit[i] diuino eloq̄o.ſ.bonos doctoꝛes:hec eſt eñ hereticoꝝ intētio de quibus hereticis:ne ꝑualeant poſtulat.

†dir pergere. 34 †Diſſipa gētes q̄ bella volūt:ueniēt legati ex egypto:ethyopia ꝑueniet manus eius deo.

¶[Diſſipa gētes].i.hereticos ⁊ eis ꝯſentiētes ac quoſcūq; xp̄iane fidei inimicos:quos vocat gētes ꝓpter ſectaꝝ nō familiaꝝ gn̄atiōes vbi ſeries ſucceſſiōis ꝯfirmat erroꝛē[q̄ bella volūt]q: nō coꝛrectioni ſed ꝯtētioni ſtudēt ⁊ regnū xp̄i diſſipare affectāt.vide oꝛdinē:pꝛi⁹ eñ ſunt increpādi poſt ea incoꝛrigibiles diſſipādi:ne colloq̄ndo inualeſcāt ⁊ ēt incarcerandi vt vel ſic reſipiſcāt.Et hoc fiet q:[venient]ad xp̄m tāq̄ dona ferētes fidē credentiū[legati].i.p̄cones ⁊ p̄dicatoꝛes ;recōciliatiōis tua legatiōe fugētes[ex egypto].i.ex ſynagoga q̄ erit in tenebꝛis ⁊[ethyopia].i.gētilitas magna in pctis[deo]credēs ⁊ fide herēs[ꝑueniet]⁊ antecedet ꝑ ꝯuerſionē ⁊ ꝯfeſſionē[man⁹ eius].i.dei vindictam ne in peccatis remanēs puniat̄:⁊ita ex iudeis ⁊ ex gētib⁹ futuros p̄cones veritatis ꝓphetat ꝑ quos deus hereticos diſſipabit.Et q: ita eſt vt diximus ergo

35 Regna terre cantate deo:pſallite domino.

¶[Regna terre].i.habitātes in oib⁹ regnis terre ⁊ hoies de oi gn̄e terre[cātate deo]voce ⁊ coꝛde ip̄m deuote laudādo q̄ vos creauit[pſallite dn̄o] bona opatione q̄ in oēs vos ptātē h3.Non vnū regnū:non vnam gentē tm̄ inuitat ad laudē dei. Neminē eñ vult miſericoꝛs deus ꝑire:ſed oẽs ad cognitionem ſui nois venire.Et vt magis ad laudandum deum excitet ⁊ quantus ſit ille q̄ laudandus eſt cōmendet replicat dicens.

De⁹ neminē vult perire.

†ce lorum. 36 Pſallite deo qui aſcēdit ſuꝑ celū †celi:ad oꝛientem.

¶[Pſallite]inq̄[deo].i.xp̄o deo dico [q̄ aſcendit]ſm̄ qd̄ hō non ſm̄ qd̄ deus patri eſt equalis [ſuꝑ celū celi].ſ.celū empireū cuiuſlibet celi ꝯtentiuum.i.ſuꝑ oēs celos ⁊ excelſioꝛes creaturas ad dexterā patris.ſ.vt nihil ſupꝛa ſe habeat niſi illū qui creauit illū[ad oꝛientē].i.de mōte oliueti qui eſt ad oꝛientē reſpectu hierl'm:⁊ ſic etiā ip̄m locū expꝛeſſit vnde aſcendit.Uel[ad oꝛientem].i.vſq; ad equalitatem patris a quo genitus eſt.Et q̄a ad iudicium iudex venturus eſt ſubdit.⁊

†vocem ſuā3. 37 Ecce dabit †voci ſue vocē virtutis/date gl'ia3 deo ſuꝑ iſrl' magnificētia ei⁹:⁊ virtus ei⁹ in nubib⁹.

¶[Ecce]q̄ aſcēdit[dabit]in iudicio[voci ſue]ſc3 voci tube[vocem virtutis].i.efficiam reſuſcitandi oēs moꝛtuos qui pꝛius vt agnus ſine voce coꝛam tondēte ſe ſiluit.voce eñ dn̄i tube vox virtutis dabitur/cū illud qd̄ p̄cipitur efficit̄:⁊ ideo[date gloriam deo ſuꝑ iſrael].i.voce ⁊ coꝛde oſtendite deu3 eſſe gloꝛioſum ſuper eos qui ſunt ſpūaliter ⁊ vere iſrael:q: iam non erit cōmixtio maloꝝ cum bonis ⁊ tunc erit[magnificentia eius ⁊ virtus ei⁹ in nubibus]qn̄ videbunt filium hominis venientem in nubibus cum poteſtate magna ⁊ maieſtate ⁊ virtutes celoꝛum mouebuntur.Et tunc

38 Mirabilis de⁹ in ſctis ſuis:deus iſrael ipſe dabit virtutē ⁊ foꝛtitudinem plebi ſue:bn̄dictus deus.

¶[Mirabilis deus in ſanctis ſuis]erit qn̄ ꝑ ſanctos ſuos cu3 quibus veniet mundū iudicabit qn̄ iuſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris eoꝝ:quādo ipſe deus erit oīa in oībus.bene aūt ſubditur [deus iſrael]q: tunc nomē ip̄m qd̄ interp̄tatur videns deū veriſſime implebit̄:⁊ tūc vere ois bon⁹ erit iſrael:q: videbimus deū ſicuti eſt[ipſe dabit virtutē]reſurrectionis[⁊ foꝛtitudinē]immoꝛtalitatis.Uel[ipſe dabit virtutē]q̄tum ad aiam faciēs eā diuinā ⁊ beatā:⁊ foꝛtitudinē q̄tum ad coꝛpus faciēs illud incoꝛruptum ⁊ eternū[plebi ſue] i.ſibi vſq; in finem famulanti:nunc fragili ⁊ infirme ergo[benedictus]ſit[deus]ꝑ tantis bn̄ficijs ſuis et donis.

Oꝛatio.

Dominatoꝛ dn̄e qui iuſtis ſpūale epulum tribuis ⁊ facis eos in leticia delectari:cōcede gregi tuo moꝛtem tuam intelligere teq; triumphatoꝛem moꝛtis ſedentem ad dexteram patris confiteri.Per dn̄m.

¶Pſalm⁹ de oꝛone xp̄i ad prē3 ꝓ auxilio ⁊ liberatiōe in ſua vehemētiſſima paſſiōe:ac de aduerſarioꝝ deiectōe ⁊ punitōe.p̄s.lxviij

Saluum me fac deus q̄m̄ †intrauerunt aque vſq; ad animam meam. †introierunt.

¶Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid.¶Titulus talis eſt.In finem ꝓ his qui cōmutabuntur ip̄i dauid.hoc eſt p̄s ille conuenit ipſi ſignificato dauid i.xp̄o qui hic loquitur ⁊ dirigit nos in finem.i.in ſeip̄m.ps in quā habitus ꝓ his exhoꝛtandis qui cōmutabuntur:vel ꝓ his.i.de his.i.de cā cōmutationis eoꝝ.ſ.de paſſione xp̄i qui cōmutabūtur de infidelitate ad fidem:de vetuſtate ad nouitatem de coꝛruptione ad incoꝛruptionē.Poſtq̄ ergo ſupꝛa diuerſa bn̄ficia ꝑ myſteriu3 nr̄e reparationis nobis collata memoꝛauit ſpāliter:hic exequit̄ paſſionē ꝑ multas ptes pſalmi vſq; ad cōſummationem.¶Materia:dep̄catio xp̄i ad patrem ſm̄ fragilitatē humane nature in ſua vehemētiſſima paſſione.¶Intētio:nos ad ſuā inuitare patientia3: ⁊ monere vt attēdendo illā acerbiſſimam paſſionem ei ex intimis coꝛdis ⁊ aie cōpatiamur vt poſt

modū fructū₃ ⁊ gloꝛiā ſue glorioſe reſurrectionis cōſequemur:ſicq₃ ei ꝯfoꝛmemur i hoc ſeculo vt coheredes eſſe mereamur in regno.¶ Snia in gñāli: ꝓpheta in iſto pſalmo loquit̃ in pſona xp̄i ⁊ petit a deo p̄re de magnis ⁊ multis tribulationibꝰ ac penis p celerẽ reſurrectionẽ liberari: allegans ſuaꝝ penaꝝ ⁊ aduerſantiū multitudinẽ:ac diuine mie benignitatẽ:pdicitq₃ iudeoꝝ punitionem et ſubiūgit gratiarū actionẽ inuitās oēs creaturas ad dei laudationẽ.¶ Snia in ſpāli: xp̄s ergo ſm qđ hō in paſſiōe clamat ad p̄rem o [Saluum me fac]o[deus]p̄r: neceſſe eſt[qm̄ intrauerunt aq̄] vehemētiſſimaꝝ paſſionū ⁊ tribulationū[vſq₃ ad aiam meā]tollendā.i.a coꝛpoꝛe ſeparandā vl' vſq₃ ad ſenſualitatem turbādā:q: ſic non ſolū in coꝛpore ſed ⁊ in aīa patiebatur. Sic aūt clamando dat foꝛmā mebꝛis ſuis vt clamēt:ne in pl'uris cedant ⁊ iniquitati ꝯſentiāt:ſicq₃ in paſſiōe oꝛando nos quibus viam demonſtrauit: ⁊ quibus pꝛeſertim neceſſarium eſt:docet in tribulationibus ſuo exēplo oꝛare.

2 Infixus ſum in limo pfundi: et
non eſt ſubſtantia.

¶[Infixus ſum].i.detētus coꝛpoꝛe[in limo pꝛofundi].i.iudaice iniq̄tatis:hō eñ limus eſt ⁊ de limo factꝰ ⁊ nō de pfundo.i.de coꝛrupto:ſ₃ cadēdo a iuſticia p oꝛiginalia ⁊ actu alia pctā factꝰ eſt limus pfundi.i.iniq̄tatis. Uel terreni hoīes dum ima appetūt limꝰ ſunt:inter quos ſunt nonnulli ſceleratiſſimi q̄ nō ſolū limꝰ ſunt ſed ēt pfundi et tales erant iudei[⁊ non eſt mihi ſubſtantia]ideſt virtus carnis euadendi paſſionem vel ſtatus et ſtabilitas vite:quia

Homines terreni li mus ſūt.

3 Ueni in altitudinē maris:⁊ tēpe
ſtas dimerſit me.

¶[Ueni]ſpōte[in altitudinē maris].i.in pfundū ſeli huiꝰ ⁊ inſani ppl'i:vel i pfundū tribulationis ⁊ amaritudinis:ſpōte eñ meipm̄ obtuli[⁊ tēpeſtas].i.ipetuoſus furoꝛ ⁊ ſeditioſa cōmotio iudeoꝝ[dimerſit me]in moꝛtē ⁊ extinxit. Cōpletum eſt in me ſignum ione:q: ſicut ionas a ceto abſoꝛptus.i.moꝛti ⁊ ſepture datus. Et in hoc eos inexcuſabiles oſtendit cum ſubdit.

4 Laboꝛaui clamās:rauce facte ſūt
fauces mee:defecerunt oculi mei
†dum ſpero in deum meum.

†ab ſperando

¶[Laboꝛaui clamans]ſepe eos admonendo: et hoc maxime fecit in ſeptimana ſibi penali ⁊ nob' pnali:ppterea laboꝛabat:q: paꝝ in eis fructificabat:clamās eñ laboꝛat q̄ nō auditur:nō laboꝛat cuius votū implet̃[rauce facte ſunt fauces mee] q̄tum ad illos:q: noluerūt intelligere ⁊ credere [defecerūt oculi mei]q: ipi ēt apl'i q̄ tāq̄ lucerne ēminebāt in coꝛpoꝛe dubitauerunt/dum in paſſione pſeuerās[ſpero in deū meū]vt a moꝛtuis reſurgam. Ad l'am etiā ſic exponit̃.[Laboꝛaui clamans]in cruce ad patrem vociferando[rauce facte ſunt fauces mee]ppter magnitudinem penarum ⁊ deſiccationẽ humoꝝ[defecerunt]⁊ extincti ſunt[oculi mei]coꝛpoꝛales in moꝛte.i.moꝛtuꝰ ſum [dum ſpero in deum meum].i.q: pꝛeſtolo: m'a₃ ⁊ non exero potentiam.

5 Multiplicati ſūt ſup capillos capitis mei:q oderūt me gratis.

¶[Multiplicati ſunt]vt ⁊ diſcipulus cū eis eēt [ſup capillos capitis mei].i.ſine numero creuerūt ac innumerabiles ⁊ infiniti facti[ſunt aduerſarij mei[qui oderunt me gratis].i.ſine cā cum econtrario deberent me diligere pꝛopter multa bona eis facta. Odium de inimico videtur quaſi naturale:qđ tñ ex coꝛruptione ꝯtingit nature. Odiū vero de innocente ꝯtra naturā eſt:pꝛimū facit infirmitas:aliud ſola inſtigat malicia. Et non ſolū ſunt numeroſi ſed etiam noxij.vnde ſubdit

Odiū de inocēte ꝯ naturā ē

6 Confoꝛtati ſunt † q pſecuti ſunt
me inimici mei iiuſte:q̄ nō rapui
tunc exſoluebam.

†alia l'ra inimici mei q̄ pſequūt̃ me

¶[Confoꝛtati ſunt]ēt ⁊ aiati ad nocēdum ⁊ ad hoc vt odiū ꝯceptū in coꝛde ēt pſequēdo ad iplētionē in ope[inimici mei]q̄ etiā[pſecuti ſūt me iniuſte]hoc eſt qđ dixerat gratis:q: cām in me non inuenerūt[q̄ non rapui tūc exſoluebā]q: minime peccaui:⁊ tñ pcti debitū.i.moꝛtē exſolui. Adā rapere voluit diuinitatē₃ ⁊ amiſit felicitatẽ: vterq₃ exſoluit moꝛtem q̄ eſt debitū peccati adā ⁊ xp̄s:ſ₃ moꝛs adē fuit pena peccati:moꝛs chꝛiſti facta eſt hoſtia p peccato. Sed hunc fructū moꝛtis chꝛiſti mundus non intellexit:ideo hanc pꝛo ſtulticia reputauit:ſed quod nō nouit mundus agnouit deꝰ vnde ſubdit.

7 Deus tu ſcis † inſipiētiā meā: et
delicta mea a te nō ſūt abſcōdita

†imp̄rudētiam.

¶[Deus tu ſcis]⁊ pbas[inſipientiā meā].i.qđ de me inſipiētia a q̄buſdā reputat̃ q̄ ſibi ſapientes vident̃. Ex his v̄bis inſtruimur vt in cūctis q̄ agimus ſemp plus dei volūtatē q̄ hoīm attēdamꝰ ⁊ ea ſit noſtra actio quā deus appꝛobat:ēt ſi non appꝛobet hō. Hinc eſt qđ paulꝰ nos admonet qđ ſtulti ſimus ante hoīes vt ante deū mereamur eē ſapiētes[⁊ delicta mea].i.meoꝝ q̄ ad delendū₃ ſuſcepi non que commiſi que reputo mea : q: in me punienda[a te non ſunt abſcondita]⁊ ſcis qualis ſit pꝛo eis emenda facienda. Et quia pꝛo alijs ſolui ⁊ tanta tuli.ideo

8 Nō erubeſcāt in me q expecāt te †deus
dn̄e:†domine virtutum.

¶[Non erubeſcant in me].i.non fruſtrentur in me moꝛiente.ſ.ſua expectatione[qui expectant] in limbo cum deſiderio[te domine]liberatoꝛem ſuum per me ⁊ remuneratoꝛem p fide quam habent in me.ſ.pꝛophete etiam antiqui iuſti cupientes

videre quod oculis non viderunt.[dñe virtutũ] ce leſtium ideſt angelorum cui nihil eſt impoſſibile. Deinde precatur pro modernis dicens.

9 **Non confundãtur ſuper me: qui querunt te deus iſrael.**

¶[Nõ confundanť] inſultationib⁹ improborum [ſup me] moriente in cruce qđ fieret niſi cito reſu gerem [qui querũt te] fide ſpe ⁊ charitate ac be ne viuẽdo ⁊ amãdo q̃rere nõ ceſſant ſcȝ moderni fideles o[deus iſrael].i. p fidẽ ⁊ charitatẽ ſpirita liter deũ videntiũ. Supra dixit dñe virtutũ ⁊ hic di cit deus iſrael: q: idẽ dñs ⁊ de⁹ eſt angelorũ ⁊ hoim Vel[Nõ erubeſcãt in me] hoie humili ⁊ crucifixo ⁊ ignominiã crucis audientes a fide quã hñe cepe runt recedãt.[qui expectãt te dñe] vt venias[dñe virtutũ] q: q̇ deſpect⁹ apparuiſti in carne virtuo ſus ⁊ glorioſus apparebis in diuinitate. Et[Non cõfundanť ſuper me] depreſſo [qui querunt te de⁹ iſrael].i. videntiũ deuȝ: vt qui deitatẽ non pñt in tueri nõ ſeducantur in infirmitate carnali: q: eñi fu turũ erat vt tanq̃ pro ſtultitia improperareť chri ſtianis q̃ in hominem crederent mortuum ⁊ cru cifixum: ideo ſic pro eis rogat. Et merito non eru beſcent nec confundentur.

10 **Qm̃ propter te ſuſtinui† oppro brĩũ: operuit† cõfuſio faciẽ meaȝ.** (†exprobrationẽ †irreuerentia)

¶[Qm̃ ego][propter te] ⁊ tuã obedientiã nõ pro mea culpa vel re alia [ſuſtinui] ab aduerſarijs[op probrium] multiplex in cõuitijs [operuit cõfuſio fa ciem meã] vt videbať: ſignũ habuit verecũdie im mota tñ mẽte: q: eñi in paſſione ſua multa oppro bria audiebat ⁊ tacẽs ppter deũ oĩa tolerabat: quaſi verecundus in facie apparebat: ⁊ ſic illi vir tutẽ mãſuetudinis pro ſigno habebãt cõfuſionis. Et bñ dicit propter te q: nõ eſt magnũ q̃ ait ſuſti nui niſi adiũgeret ppter te. Si eñi ſuſtines quia peccaſti propter te ſuſtines non propter deum. fe lix miſeria cuius deus eſt cauſa.

11 **†Extrane⁹ fact⁹ ſuȝ fratrib⁹ meis et† peregrinus filijs matris mee.** (†alienatus †hoſpes)

¶[Extrane⁹ factus ſum] q: nõ credũt mihi [fra trib⁹ meis] cognatiõe carnis. ſ. iudeis ſicut ioſeph ſuis. vel[fratrib⁹ meis]. ſ. aplĩs ab eo fugientibus et qñ iã nõ credebať ab ipſis[⁊ peregrin⁹] vel ho ſpes qui ad tps in domũ recipiť nõ vt frater cha riſſimus[filijs matris mee] ſcȝ ſinagoge de quib⁹ ſm carnem erat: nã quaſi extraneum ⁊ peregrinũ abiecerunt eum dicentes vilipendendo hunc neſci mus vnde ſit. hec autem ideo mihi contigerunt

12 **Qm̃ zelus domus tue commedit me: ⁊ opprobria exprobrantiũ ti bi ceciderunt ſuper me.**

¶[Qm̃ zelus].i. feruẽs amor ⁊ dilectio[dom⁹ tue] ſcȝ eccľie ſcẽ[cõmedit me] ⁊ accendit. q.d. interi⁹ vrebar zelo dei cũ pſequens iniquitates eorũ fla gellaui male verſantes in tẽplo ⁊ inde eieci. Vel [cõmedit me].i. fuit cã paſſiõis mee. ⁊ ppter hũc zelum[opprobria exprobrantiũ tibi] me negando: maiora enim opprobria deo inferre nõ poterãt q̃ q̃ xp̃m filiuȝ eius denegabãt: vel[opprobria expro brantium tibi] in me: q: quicunq̃ exprobrat xpo ⁊ patri[ceciderũt ſup me] q: in me effectum habue runt quando hi qui exprobrabant etiam me occi derunt: ſed inter hec pius dñs manſuetudinem ſuam commendat cum ſubiungit.

13 **Et† opperui in ieiunio aĩaȝ meã: et factũ eſt† in opprobriũ mihi.** (†cooperui. †mihi.)

¶[Et operui] ideſt celaui [in ieiunio] ſalutis eo rum[animam meam] me humiliando. fidem quip pe eccleſie ⁊ ſalutem humani generis xp̃us eſurie bat: ⁊ ideo ieiunium eius ſpiritale erat quando defecerunt oẽs qui in euȝ crediderant. in hoc ieiu nio operuit hũiliate quaſi quodã pallio aĩam ſuã ideſt virtutem ⁊ deitatem ſibi vnitam nõ exercen do potentiam et vindicãdo ſeip̃m: ⁊ ſic humilitas erat xp̃i operimentum. nã q: hũiliabať nõ agno ſcebatur[et] hoc ip̃m[factũ eſt mihi in opprobriũ] detractionis/irriſionis/⁊ cõuitij: qđ patuit in ſpu tis colaphis ⁊ hmõi. Quãto eñi humilior erat tã to apud reprobos deſpectio: apparebat

(Humilitas chriſti operimentum fuit.)

14 **Et poſui veſtimentũ meũ† cilitiũ et factus ſum illis in parabolam.** (†ſaccum)

¶[Et poſui veſtimentum meũ cilitiũ].i. occultaȝ diuinitatẽ meã ſacco carnis: ⁊ oppoſui illis morta lem carnẽ meã in qua ſeuirẽt. Cilitiũ eñi quo pec catores penitẽtes veſtiunť eſt mortalis caro quã xp̃us induit vt de peccato damnaret peccatũ: nõ q̃ caro xp̃i peccatrix fuerit/ſed quia ſimilitudineȝ carnis peccati habuit[et] ex hoc etiam[factus ſuȝ illis in parabolam]. ideſt in ſimilitudinem maledi cti et irriſoriam vt cuilibet maledicendo dicerent ſic tibi contingat vt chriſto crucifixo. Parabola enim hic dicitur ſimilitudo que datur de aliquo quando illi maledicitur. ſic ille(verbi gratia) per eat quomodo ille

(Cilitiuȝ quo pctõres veſtiuntur eſt mortalis caro.)

15 **†Aduerſuȝ me† loquebanť qui ſe debant in porta: ⁊ in me pſallebãt qui bibebant vinum.** (†aduerſus †inſultabant.)

¶[Aduerſum me loquebanť qui ſedebant in por ta] hoc eſt in publico ⁊ publicis conuentibus pu blice de me loquebãtur: publice aduerſabanť: co ram omnib⁹ diffamabãt. Dicit ergo paſſionẽ ſuã cõmunẽ iudeorũ eſſe fabulã vt null⁹ exciperetur qui huius locutiõis expers eſſet[et in me] ideſt de me[pſallebant] deriſorie.i. in me conuertebant cã tilenas ſuas ⁊ cantica meq̃ deridebant[qui bibe bant vinum].i. inebriabantur voluptate ⁊ iocun ditate temporali. Inter tot. ſcandala ⁊ opprobria inter tantas perſecutiones ⁊ tribulationes quid tu agebas mitiſſime Ieſu?

16 **Ego† vero orationẽ meã ad te do mine: tp̃s beneplaciti deus.** (†autem oro mea.)

¶ [Ego vero] dum impij ita ſentirent ↄtra me dirigebam [orationē meam ad te dñe] etiā p̄o eis. illi deridebant. iſte orabat. illi infeſtabant. iſte amabat. Hec eſt eniꝫ perfectio charitatis diligere inimicos ⁊ orare p̄o illis qui maledicerit et qd agas nō habes: nihil tibi reſtat niſi vt ores. hec iuſtorū arma ſunt vt orādo vincāt ⁊ nō rixas ſꝫ orōes iurgijs opponāt. Ideo añt oraui ad te q: nūc eſt tēpus [beneplaciti] [de⁹] .i. gratie et recōciliatiōis per mortē: nūc tēs eſt orādi ⁊ placādi deū nūc tēpus eſt acceptabile: nunc dies ſalutis: ⁊ q: oraui et tempus eſt complendi beneplacitum tuum ſcilicꝫ per me redimi hominem. Ideo

Charitatis perfectio.

17 In multitudine miſericordie tue
exaudi me: in veritate ſalutis tue

¶ [In multitudine miſericordie tue] que eſt contra multitudinē iniquitatis nr̄e nō in meritis hominū: naꝫ ſi nō eſſet multitudo mie tue quid nos faceremus de multitudine iniquitatis nr̄e? [exaudi me in veritate ſalutis tue] .i. a te ꝓmiſſe vt verax appareas implēdo ſalutē quā promiſiſti. veritas eñ eſt in reddendo ꝓmiſſa. Et nota ꝙ cū p̄emiſit de mia ſubiungit de veritate: q: vniuerſe vie dñi mia qua dimittit pctā ⁊ vitas qua reddit p̄omiſſa. ⁊ ſubiungit in quo velit exaudiri dicens

Veritas eſt in reddendo ꝓmiſſa.

18 † Eripe me d̄ luto vt nō † īfigar: †
libera me ab his qui oderūt me: ⁊
de † profundis aquarum.

† ſaluū me fac. † hereā. † eruar ex. † ꝓfūdo

¶ [Eripe me de luto] ⁊ puluere mortalitatis [vt non infigar] ⁊ inhereā in eo per incineratiōnē .i. vt non in luto ⁊ puluere ſicut omne humanū genus diſſoluar remanēdo in morte. q.d. corpus meū nō diu remaneat in terra quaſi infixum in ea vt inde extrahi nō valeat ſ3 cito reſurgat. Si eñ in cinere ſuo dormiuiſſet null⁹ in euꝫ credidiſſet [libera me] per reſurrectionem [ab his qui oderunt me] ſcilicꝫ iudeis qui nunquam eū dilexerūt a quorum poteſtate fuit totaliter liberatus in reſurrectione [⁊ de profundis aquarum] .i. perſecutionum ⁊ tribulationum: vel de profunda malicia populorū. vel in perſona mēbrorum [eripe me de luto vt non infigar] .i. de lutoſis deſiderijs ne mente conſentiam [libera me ab his] .i. ideſt a malis ne eis conſentiendo adhereā. vnde ſubdit.

19 Nō me demergat tēpeſtas aque:
neqꝫ abſorbeat me ꝓfundū: neqꝫ
† vrgeat ſuper me pute⁹ os ſuūꝫ.

† coartet

¶ [Nō me demergat] irrecuperabiliter in mortē [tempeſtas aque] .i. impetus ⁊ ſeditio cōmoti populi .i. iudeorum. hoc eſt nō diu in morte me teneat [neqꝫ abſorbeat] ⁊ deuoret [me ꝓfundū] .i. abyſſus infernalis [neqꝫ vrgeat] .i. claudat [ſuper me puteus] ideſt limbus ⁊ aditus inferni [os ſuum] ad retinēdū me cū deſcēdero ad ſpoliandū eū. Uel in perſona membrorum. [Non me demergat tempeſtas aque] .i. peccati conſuetudo [neqꝫ abſorbeat me profundū] .i. peccati deſperatio [neqꝫ vrgeat] ideſt claudat [ſuper me puteus os ſuum] .i. in peccato obſtinatio. non claudet ſuper te puteus os ſuum ſi non claudis tu ad confitendum os tuum ⁊ ideo confitere ⁊ dic de profundis clamaui ad te domine et exaudis. Deinde ponit cauſam quare debeat exaudiri dicens.

20 Exaudi me dñe qm̄ † benigna eſt
mia tua: ſm̄ multitudinem miſerationum
tuarum reſpice in me.

† ſuauis

¶ [Exaudi me dñe] potius: ⁊ hec eſt cā exaudiendi [qm̄ benigna] ⁊ ſuauis [eſt miſericordia tua] tribulato vt panis eſurienti. q.d. ea que tibi naturaliter ineſt in ia beniuolentie ⁊ gratie et plena ⁊ idō es pronus ad exaudiendum [et ſm̄ multitudineꝫ miſerationum tuarum quam exhibuiſti multis] [reſpice in me] oculo miſericordie tue. Ac ſi diceret/ propter miſericordiam tuam ⁊ miſerationes tuas exaudi me ⁊ reſpice in me: quarum vna eſt naturaliter in te/alia in beneficiorū exhibitione. Uel in perſona membrorum. [Exaudi me] non q: merui ſed [qm̄ benigna eſt miſericordia tua] peccatori [ſm̄ multitudinem miſerationum tuarum] quibus peccata licet iniurioſa cedunt [reſpice in me] non in peccata reſpice inq̄.

21 † Et ne auertas faciem tuam a
puero tuo: quoniam tribulor ve-
lociter exaudi me.

† alia lr̄a nō hꝫ et.

¶ [Et ne auertas] tanꝙ iratus et nolens me audire [faciem tuam a puero tuo] ſcilicet a me xp̄o filio tuo qui formam ſerui accepi: ⁊ vſq; ad morteꝫ obediui. dominus noſter etiam dictus eſt puer a puritate: a ſimplicitate: ab innocentia. deinde ponit ⁊ aliam cauſam dicens [qm̄ tribulor] in anima et corpore/ideo [velociter exaudi me] ſcꝫ vt cito liberer non eſt quo differas. Moueat te miſericordia tua: moueat miſeria mea. Adeſt mea afflictio ⁊ tribulatio: propter hoc opus eſt vt velox veniat tua miſericordia ⁊ conſolatio. Uel in perſona membrorum. [Et ne auertas faciem tuam a puero tuo] paruo ⁊ humili non ſuperbo/ſed [velociter exaudi me qm̄ tribulor] cuius tribulationis diſciplina tollit a me ſuperbiam. Ne vnꝙ auertas faciem tuam ſed potius

22 Intende anime mee ⁊ † libera eaꝫ
ꝓpter inimicos meos † eripe me.

† redime † erue.

¶ [Intende anime mee et libera eā] quia triſtis eſt vſq; ad morteꝫ: ⁊ non propter me tantū ſꝫ etiā [propter inimicos meos] liberatione ⁊ glorificatione mea conuertendos ſi volunt corrigi: vel confundendos ſi manſerint obſtinati [eripe me] ⁊ cito reſurgā ⁊ aſcendēs ſpm̄ ſctm̄ mittaꝫ. Dicēdo libera orauit ꝓ occl'ta liberatiōe in aia quā ſemp habēt ſcti lꝫ occidant. Subiūgendo eripe me: orat ꝓ manifeſta ſm̄ corpus: vnde inimici quidā ſunt cōuerſi et quidam confuſi. et debes eripere quia

23 Tu † ſcis improperiū meū ⁊ confu
ſionem meā: ⁊ † reuerentiā meā.

† enim agnoſcis opprobrium. † verecundiam.

¶ [Tu ſcis improperium meū] qđ fit in verbis .ſ. ꝙ turpia ⁊ iniurioſa verba mihi intulerūt [⁊ cōfuſionē meā] que ex improperio mihi eſt ſm illorum opinionē ⁊ quā mihi imputauerūt [⁊ reuerētiam meā] .i. ignominiā .ſ. ꝙ ignominioſe me tractauerunt. q.d. quāta pro tuo amore ſuſtinui ⁊ q̄re ſint mihi iſta tu noſti. hec eñ oīa nō ꝓ ſuo reatu: ſ; pro nobis ſuſtinuit vt in talibꝰ nos inſtrueret ⁊ ſuo exēplo cōfortaret. Et etiā ideo eripe me quia

24 In cōſpectu tuo ſunt oēs † q tri-
bulāt me: † improperiū expecta-
uit cor meum et miſeriam.

† tribulātes. † opprobrium.

¶ [In cōſpectu tuo ſūt oēs q tribulāt me] .i. inimici mei. q.d. ſic ſcis meā inocētiā ita noſti eorum maliciā ⁊ potes eis iuxta merita ſua retribuere q: tantum ſcelus cōmittūt te preſente ⁊ vidente. Timeant ergo oēs qui alios tribulāt qm̄ i cōſpectu dei ſunt cuius vindictā euadere nō poſſunt. Et ne videret tribulari tanꝙ ingratus ⁊ nolens continuo adiecit [improperiū] eorū in dictis [expectauit] q: hec futura preuidit et predixit et ad hec venit [cor meum] ⁊ voluntas: q: voluntarie ſuſtinuit [⁊ miſeriam] eorum in factis non ſuā. In illis eñ erat miſeria in ipſo autem miſericordia qui eorum miſeriam miſeratus dixit pater ignoſce illis. ⁊c.

25 Et ſuſtinui qui ſimul contriſtare
tur et non fuit: et † qui conſolare
tur et non inueni.

† cōſolātes.

¶ [Et ſuſtinui] .i. expectaui attēdēdo [qui ſimul] idest ſimiliter ſicut ego [cōtriſtaretur] de tāta multitudine ⁊ cōpateret mecū de cecitate non credētiū [⁊ nō fuit] aliquis [et] expectaui [qui cōſolaret me] credendo ⁊ proficiendo: nā qui ꝓficit ꝯſolat medicum [et nō inueni] aliquē. Multi eñ ſcꝫ diſcipuli ⁊ mulieres cōtriſtati ſunt carnaliter ⁊ de morte carnis eius: ſolus vero dñs cōtriſtatꝰ eſt ſpiritaliter ⁊ d morte aīe: ex hoc vꝫ ꝙ oēs ꝑmanebāt in infidelitate. Vñ nō ait qui contriſtaret ſed qui ſimul .i. ſimiliter ſcꝫ ſpiritaliter cōtriſtaretur. Magna quoqꝫ illi cōſolatio eſſet: ſi quos in ſe credentes inueniret: qđ quia nō inuenit quaſi conquerēdo ingemiſcit. vnde adhuc ſubiungit.

26 Et dederunt in eſcam meā fel: et
in ſiti mea potauerunt me aceto.

¶ [Et dederunt in eſcā meā fel] quaſi illud tanꝙ eſcam cōmedere deberē [⁊ in ſiti mea.] qua fidē et ſalutē eorū deſideraui [potauerunt me aceto] eiꝫ felle mixto: hoc facto mores ſuos amariſſimos indicantes fel ⁊ acetum adhuc in eſcam ⁊ potū corporis chriſti ponunt ⁊ xp̄o offerunt qui veritati reſiſtunt et euangelio contradicunt: et qui male viuendo ſcandalum eccleſie inferunt. Grauius eniꝫ peccant qui contemnunt in celo reſidenteꝫ ꝙ qui crucifixerunt in terra ambulanteꝫ: et maius peccatum eſt chriſtuꝫ tradere peccatoribus membris ꝙ crucifixoribus iudeis. Et quia malam eſcam et malum potum domino dederunt merito in his puniti ſunt. Unde ⁊ ſequitur.

27 Fiat menſa eorum coram ipſis in
† laqueum et in † retributiones ⁊
in ſcandalum.

† muſcipulam. † retributiones

¶ [Fiat menſa eorū] .ſ. ſcriptura ſacra quam ad aīarū refectionē parauerat eis deus [corā ipſis in laqueū] q: ex ipſa ſua lege capiūtur a xp̄ianis ⁊ cōuincuntur errare. [⁊ in retributiones] vt mala recipiant pro malis: ⁊ qui per legeꝫ peccauerūt per legem puniant. [et in ſcādalū] ruine vt non intelligant inibi dñm nūciatuꝫ et ſic ruant de peccato in peccatū ⁊ tādeꝫ i infernū. dicit aūt hoc nō optādo ſed ꝓphetizando: nō vt fiat ſed q: fiet. Cū ergo audimus dici per ſpm̄ dei talia euentura malis adhuc in illis hoc intelligamus vt nos talia deuitemus. Ad lrām etiā Menſa iudeorū facta eſt corā ipſis in laqueū: q: eis paſchale cōuiuiū in hier lm̄ celebrātibus fuerūt a romanis circumcluſi ⁊ ſicut aues illaqueati [⁊ in retributioneꝫ] ſcꝫ penarum propter mortē xp̄i debitarū [⁊ in ſcādalū] q: deſerentes pacis auctorem rixas ſibi concitant.

28 Obſcurētur oculi eorū ne videāt
et dorſum eorū ſemper incurua.

¶ [Obſcurent oculi eorum] interiores [ne videāt] et agnoſcāt veritatē ⁊ verū ſolē ſcꝫ diuinitatē ſub fragilitate latentē. Q: eñ ſuperbierūt ceci facti ſūt. [et dorſuꝫ eorum ſemꝑ incurua] .i. ſtatū mētis ad terrena curuari ⁊ in inferioribꝰ flecti permitte. hoc eñ ſemꝑ ſubſequēs eſt vt ſi oculꝰ mētis ſuperno lumine priuet ⁊ ſuꝑna nō videat ſtati animꝰ ad ea que retro ſunt appetēda incline ⁊ de inferioribꝰ cogitet. Reuera obſcurati ſunt oculi eorum q: ſunt in ſua infidelitate excecati ⁊ dorſuꝫ eorum eſt incuruatū vt gentibus ſeruiant ⁊ onera legis et peccatoruꝫ portent. Sequitur alia pena.

29 Effunde ſuper eos irā tuā: ⁊ † fu-
ror ire tue cōprehendat eos.

† indignatio.

¶ [Effunde] copioſe in morem fluminis [ſuꝑ eos irā tuā] vt eos obruat. i. exerce multipliciter ſuper eos vindictā. [⁊ furor ire tue] .i. diſtricta aiaduerſio future vindicte [cōprehendat eos] tanꝙ fugitiuos vt nō liceat eis fugere. Ira ad preſentē perſecutionē ꝑtinet: furor ad futurā dānationeꝫ. Ideo furor quia nullum ibi remedium / nulla ibi miſericordia: hic ꝑſequit; ibi vo cōprehēdit vbi nō lꝫ fugere. Iā eñ nō erit euadēdi locꝰ qñ eos eternꝰ abſorbuerit cruciatꝰ hoc ⁊ ad litterā factū eſt in deſtructione ⁊ captione eorum per romanos.

30 Fiat habitatio eorum deſerta: et
in tabernaculis eoruꝫ non ſit qui
inhabitet.

¶[Fiat habitatio eorum].ſ.dom⁹ priuate quas
inhabitant[deſerta]ab eis[et,in tabernaculis eo-
rum]habitationib⁹ ſcʒ ioncundis vt in tēplo:ſyna-
goga:ꝛ palatio regio[nō ſit q̇ inhabitet]de nume
ro eoꝝ:hoc in aperto eſt.ꝑdiderūt eñ locū ꝛ gētē
in quibus ſuperbierunt cōtra deū:loca illa ꝛ homi
nibus ſunt plena ꝛ iudeis inania. Ul' habitationē
dicit ipſam ciuitatē hierl'm in qua cōmuniter ha-
bitabant: tabernaculo vero ſingulas cuiuſqꝫ do-
†ipſi 31 mos deſignat.hoc autem' ideo,eis.

Quoniam quē tu percuſſiſti † ꝑſe
cuti ſunt:ꝛ ſuper dolorē vulnerū
meorum addiderunt.

¶[Qm̄ quē tu percuſſiſti].i. ꝑcuti voluiſti pena
ꝛ paſſione nō pro ſua culpa ſed pro mundi ſalute
ſcʒ me[perſecuti ſunt]crudeliter eum occidendo
q.d.qđ de⁹ fecit ad bonū hoc illi crudeli voto exer
cent ad malū[et ſuper dolorē vulnerū meorū]que
ſuſtinui in toto corꝑe[addiderunt] mortē ꝛ vuln⁹
in latere. Ul' ſuper mortē addiderūt blaſphemiā
et militū cuſtodiam ꝛ alia mala hmōi: vel ſuꝑ pe-
nam que mihi erat ꝑ peccatis meoꝝ membrorum
addiderūt perſequēdo fideles ꝛ eccleſiā.vel[ſuper
dolorē]qui mihi erat pro perditione illorū[addi-
derunt]inferre mortem. Et quia appoſuerunt do
lorem ſuper dolorem ideo ſicut iuſtum eſt.

32 Appone iniquitatem ſuper ini-
†ipſorū quitatem † eorum:et non intrent
† tua iu- in † iuſticiam tuam.
ſticia.

¶[Appōe].i.appones.ſ.ꝑmittēdo vel grām ſub
trahendo:tūc eñ addet miſeria ſuꝑ miſeriā[iniq
tatē ſuꝑ iniq̇tatē eoꝝ].i.vitiū vitio.vt ſicut alibi
Apocal'. xxij. dicit qui nocet noceat adhuc:ꝛ q̇ in ſordibus eſt
ſordeſcat adhuc: q: ſuꝑ peccatorū cōmiſſionē ap-
poſuerūt obſtinationē[et]ſic: q: nimis gl'iabātur
de iuſticia ſua[nō intrēt]per pniaʒ[i iuſticiā tuā]
i.in viā vite ꝛ iuſticie rectā ad te veniēdo:ꝛ iuſticiā
ſuam que ex lege eſt relinquendo. Culpa enim ex
Culpa excitat culpam. citat culpam:et cum vna non corrigitur exinde al
tera generatur: et q̄to plus refrigeſcit charitas
tanto amplius abundat iniquitas

33 Deleantur de libro viuentium:ꝛ
cum iuſtis non ſcribantur.

¶[Deleantur de libro viuentiū].i.ex mēoria tua
Liber vi-te qđ eſt in qua ſoli iuſti ſemꝑ viuētes ꝯtinent. Liber vite
eſt noticia dei qua predeſtinauit electos ad vitaʒ.
Non ergo ſic accipiendum eſt tanq̄ in hoc libro
aliquem ſcribat deus quem poſtea deleat:ſed de-
leantur.ſm ſpem ꝛ opinionem illorum dictum eſt
q: ibi tāq̄ merito iuſticie ſue ſcriptos ſe putāt.q.
d.cōſtet etiā ipſis:ꝛ cognoſcāt in damnatione ſua
non ibi ſe eſſe ſcriptos:ꝛ nūq̄ ſcriptos fuiſſe oſten
datur:ꝛ appareat qđ ſubſeqnēter exponit dicens
[et cū iuſtis nō ſcribātur].i.iuſtorū ordini ſm eq-
tatē tuā non apponant:q: nec digni ſunt. Audi-
uim⁹ quid nobis cauendū ſit in malis nūc audia-
mus qđ imitandum ſit in xp̄o. Illi tales fuerūt:ꝛ
ſic perierunt. Tu benigne dn̄e quid dicis đ teipo:

34 † Ego ſum pauper ꝛ dolens: ſa- †pauꝑ ꝛ dolens ego ſuʒ ꝛ
lus † tua deus ſuſcepit me. † vultus tui.

¶[Ego ſum pauper].i.humilis[ꝛ dolens]in paſ-
ſione pro oibus[ſalus tua deus ſuſcepit me] de oi
angustia in reſurrectione.hoc idē dicit corp⁹. Be Mat.v.
ati enim pauperes ſpiritu:qm̄ ipſorū eſt regnū ce
lorum.et Beati qui lugent:qm̄ ipſi conſolabunt.
Exemplo ergo dn̄i diſcam⁹ pauperes eſſe et do-
lentes. Nec enim diſerti ſunt tales : ſed ſalus dei
ſuſcipit eos vt iam non ſint pauperes et dolētes
ſed potius beati et letantes. Ad litteram etiam
chriſtus pauper fuit : quia in paupertate natus/
conuerſatus/mortuus/et in alieno ſepulchro po-
ſitus. Et quia ſic ſum ſaluatus ideo

35 Laudabo nomē dei cuʒ cantico: †. †alia lr̄a nō hʒ et.
et magnificabo eum in laude.

¶[Laudabo]in me ꝛ in membris[nomē dei cū cā
tico].i.cū iocunditate ꝛ delectatione:cū mentis le
ticia/ꝛ vocis exultatiōe:q: ꝛ ſi oia deſint deus tñ
mecum eſt[et]exultans in meipō[magnificabo eū
in laude].i magnifice laudabo:ꝛ magnum predi-
cabo ad alios vt per exemplum ꝓficiant:ac deum
ſimiliter laudent ꝛ magnificent : hec ſunt diuitie
mee ſcʒ vt cum gaudio ꝛ hilaritate non ceſſeʒ deū
meum laudare et magnificare.

36 Et placebit deo ſuꝑ vitulū nouel
lū:cornua ꝓducentē ꝛ vngulas.

¶[Et]laus illa[placebit deo]ſuꝑ oē legale ſacri-
ficium:ꝛ hoc oſtendit per partē cuʒ ſubiungit[ſuꝑ
vitulū nouellū:cornua ꝓducentē et vngulas]. Ta
lis eñ q̄rebat vitulus in ſacrificio qui et nouel- Uitulus q̄lis q̄re-bat in ſa crificio.
lus eſſet:ꝛ taʒ magnus vt cornua mitteret atqꝫ
vngulas fortes haberet.q.d.ſacrificiū laudis diui
ne magis eſt deo gratū ꝛ placitū q̄ ſacrificiū qđ-
cūqꝫ qđ offerebat in lege.laus eñ puri cordis pl⁹
placet q̄ mactatio pecudis.hoc ergo

37 Uideāt † pauperes ꝛ letent:que- †inops
rite † deū ꝛ viuet anima veſtra. †dn̄m

¶[Uideant]oculo interne conſiderationis ꝛ in
telligant ac credant[pauperes]imitatores mei .ſ.
qđ oblatio non iā in facultatibus ꝛ reb⁹ exterio-
ribus poſita eſt:ſed in mente vbi pauꝑ diuiti equa
tur[et]inde[letētur]ꝛ ſpe gaudeāt ac magis pau
peres ſint vt ditari mereant. Et conuertit ſe ad
eos admonēdos dicens. O vos pauperes[querite
deum]fide:deuotiōe:ꝛ bona operatione: ideſt eſu
rite ꝛ ſitite deum tñ nihil aliud:ꝛ ſic[viuet anima
veſtra]ne moriatur peccatis: q: deus eſt vita aie ꝛ
cibus mentis. Queritis panem vt viuat caro ve-
ſtra:deum querite/et viuet anima veſtra.hic vita
gratie ꝛ tandem vita glorie. Querite inquam

38 Quoniā exaudiuit pauperes dn̄s †compe ditos.
et † vinctos ſuos nō † deſpexit. †ſpreuit

¶[Quoniã dñs exaudiuit].i.exaudire ſemꝑ ꝯſueuit [pauperes] aliter nõ audiret:ita ⁊ vos audiet:ſi ergo vis exaudiri pauꝑ eſto:noli de te ꝓſumere:nec aliud ꝓter deũ tuũ q̄rere. Si pctõꝛes nõ ideo deſperes q: [⁊ vinctos] vinculis peccatoꝝ ꝑ q̄ viderẽtur repudiari a deo [ſuos].i.a ſe ſoluẽdos [non deſpexit] q: diruptis diaboli nexibus eos regno ſuo aſciuit. Illos vinctos nõ deſpicit deꝰ qui ſui ſunt i.qui per pñiaʒ ⁊ ſatiſfactionẽ eũ requirunt. Uel [vinctos ſuos].i.vinculis moꝛtalitatis ⁊ penalitatis ſeu ꝓceptionis ⁊ ꝯſilij artioꝛis ac ſuis legibus aſtrictos [non deſpexit] minus dicit ⁊ plus intelligit q: plene liberauit. Quapꝛopter.

Laudent illum celi et terra:mare
39 ⁊ oĩa †reptilia in eis. †repẽtia

¶[Laudẽt illũ celi ⁊ terra:mare ⁊ oĩa reptilia in eis].i.celeſtia/terreſtria ⁊ oĩa vertantur homini in materiã laudis:⁊ de oĩbus laudet deũ hõ rationalis creatura laudet deũ:⁊ ꝑ hoĩem oĩs creatura q̃m ipſe ſpẽs ⁊ materie rex ſunt homini cã: vt ipſe laudet auctoꝛẽ ⁊ ſaluatoꝛẽ ſuũ. Omnis ergo creatura ad laudeʒ dei inuitatur:q: ſunt homini materia diuine laudis qui deũ laudat ex ſuis creaturis. Et ſic hec laudant deum dum ex eis laudatur creatoꝛ eoꝛum. Iſte ſunt vere diuitie pauꝑis ſ.videre creata ⁊ inde laudare creatoꝛem. Ideo etiam laudent.

40 Quoniã deus ſaluam faciet ſyõ:⁊ edi
ficabuntur ciuitates iude.

¶[Quoniã deus ſaluã faciet] nunc a culpa purgando ⁊ poſt in eternum gloꝛificando [ſyon].i. eccleſiam deũ ſpeculantẽ modo ꝑ fidẽ deinde ꝯtẽplãteʒ ꝑ ſpeciẽ [⁊] nunc [edificabunt ciuitatẽs iude] i.aĩe ſua peccata confitentes in quibus deus habitat q̄ nunc ꝑ confeſſionem humilitatis diſponũtur:⁊ aptantur ad habitanduʒ in ſyon vt foꝛis remaneant qui confiteri erubeſcunt. Initium eniʒ bonoꝝ eſt confeſſio peccatoꝝ:⁊ iuſtus in pꝛĩcipio accuſatoꝛ eſt ſui:pꝛimum ergo debent hoĩes mala ſua confiteri atq̧ moꝛibus in melius commutari:⁊ ſic in ciuitatem dei edificabuntur:q: anime ſanctoꝛum per confeſſionem in templum ſctm̃ tanq̃ viui lapides deferentur.

Bonoꝛuʒ initiũ cõfeſſio eſt pctõꝛum

41 Et inhabitabunt ibi:et heredita
te acquirent eam.

¶[Et inhabitabunt] nunc conſtãti mẽte [ibi].i. in ea ſyon.ſ.in eccleſia ſpeculante deum ꝑ fidẽ [et hereditate acquirent eam] ⁊ perſeuerabunt ĩ ea: q: decedentibus pꝛimis alij quaſi hereditarie ſuccedent eis:et etiam in futuro [inhabitabunt ibi] i.in illa excelſa ſyon ſcilicet in eccleſia cõtẽplante deum per ſpeciem quando ad illam beatam ciuitatem celeſtem hieruſalem peruenient: et non ad tempus ſed [hereditate acquirẽt eam] vt poſſideant illam in eternum. Et non vna ſola generatio iuſtoꝛũ:ſed per omnes ſucceſſiones. Et hoc eſt quod ſubdit.

42 Et ſemen ſeruoꝛuʒ eius †poſſide- †obtinebit.
bit eam:et qui diligunt nomẽ eiꝰ † inhabitabunt.
†habitabunt in ea.

¶[Et ſemen ſeruoꝝ eius].i.imitatoꝛes fidei ⁊ boni operis [poſſidebit eam] ſcilicet ſyon quaſi iure hereditario hic ⁊ in futuro. Et quia fides vel opꝰ ſine dilectione non valet continuo adiecit quaſi exponendo quod dixit [et] omnes [qui diligũt nomen eius] ſcilicet qui ſunt in charitate:⁊ qui non ex timoꝛe ſed ex amoꝛe deo ſeruiunt:hi enim ſunt ſemen ſeruoꝛum non qui carne filij ſunt [habitabunt in ea] hic et in futuro tanq̃ in hereditate ſua nullus in ea hereditabit niſi per dilectionem: quia ſola dilectio diuidit inter filios regni ⁊ perditionis. Qui ergo nõ diligunt nec hic merito nec ibi premio in ea habitabunt:deus eſt dilectio:et qui manet in dilectione in deo manet ⁊ deꝰ in eo. Hic eſt finis:hec eſt hereditas. Oꝛatio.

Fides ſine dilectiõe nõ valet.

Benigniſſime dñe exaudi nos in veritate ſalutis tue:et eruti a ſqualoꝛe peccati mereamur in libꝛo vite regni celeſtis conſcribi. Per dominum.

¶Oꝛatio viri iuſti in tribulatione poſiti:vt liberet a ꝑiculis ⁊ ſpecialiter a ꝑſecutione iniquoꝝ ipſʒ malicioſe ꝑſequentium. ps. lxix.

Deus in adiutoꝛiũ meuʒ
intẽde:†dñe ad adiuuã †alia lra nõ hʒ reſiduũ verſiculi
dum me feſtina.

¶Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶Titulus hic eſt in finem id eſt in chꝛiſtuʒ nos dirigens:pſalmus iſte attribuitur dauid id eſt cuilibet iuſto habitus in rememoꝛatione id eſt agẽs de memoꝛia huius rei eo quod ſaluum fecit eũ dominus ſpe ⁊ certitudine. Memoꝛ enim ſaluationis ⁊ beneficioꝛuʒ que deus mundo contulit ſicut in pꝛecedenti pſalmo monſtratum eſt ſecurus petit liberari:licet multis malis vꝛgeatur.q.d. et ſi commutati ſint in melius vnde in titulo pꝛecedentis pſalmi agitur non tamen in ſe/ſed in domino qui ſaluat gloꝛientur. ¶Materia:petitio viri iuſti vt liberetur a periculis ⁊ miſerijs huius mundi. ¶Intentio:monere vt vꝛgentibus malis non diffidamus:ſed dei adiutoꝛium inuocemus: et non in nobis ſed in diuino auxilio confidamus:et in dño gloꝛiemur. ¶Sñia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo loquitur in perſona cuiuſlibet iuſti:et fidelis depꝛecantis vt liberetur ab huius mundi periculis ⁊ miſerijs:ſpecialiter a perſecutione iniuſti ⁊ iniqui ipſum malicioſe ꝑſequẽtis. Quãuis eñi ille pſalmus attribuatur xp̃o ſiue cuilibet iuſto in tribulatiõe poſito:communiter tñ de iuſto exponitur in cuius perſona hic loquitur totus:et hic pſalmus effectualiter continetur ſupꝛa ĩ pſalmo expectans expectaui dñm ab illo loco ſeʒ con-

placeat tibi dñe vſqꝫ ad finẽ qui ibidẽ partim de
xp̃o ⁊ partim de mẽbꝛis eius exponiẗ.¶ Snia in
ſpeciali.in pſona ergo oĩum iuſtoꝝ ait/o[Deus]
creatoꝛ meꝰ qui ſoles iuuare[in adiutoꝛiũ meũ]
miſericoꝛditer[intẽde] ⁊ reſpice pꝛeſtãdo mihi au
xiliũ grẽ tue:q: nec mala declinare nec bona age-
re valeo ſine te:⁊ quia periculũ eſt in moꝛa[dñe]
gubernatoꝛ meus qui oĩa potes[ad adiuuandũ
me feſtina]id eſt cito ⁊ feſtinanter adiuua:pꝛimũ
inſpice inſtantẽ neceſſitatẽ. Deinde accelera au
xilij cõſolationẽ:q: ſi tardat miſericoꝛdia creſcũt
pericula.Hic verſiculus in pꝛincipio hoꝛaꝝ pꝛe-
mittiẗ:vt per adiutoꝛiũ diuinũ pualeamus con-
tra diabolũ qui magis inſurgit qñ ad opus bonũ
accedimus ⁊ maxime cũ oꝛare debemꝰ:ſed in hoc
cõfundimur oꝛãtes:q: deũ nobis intẽdere volu-
mus cũ oꝛamus:⁊ nos nec deo nec nobis intẽdi-
mus.Hic verſiculus depꝛecatio vtilis eſt contra
oẽm aduerſitatẽ ⁊ tentationẽ ac maloꝝ impugna
tionẽ ⁊ nihilominus ad oẽm virtuoſam operatio
nem ⁊ bonoꝝ impetrationẽ:nam ⁊ cum tribula-
mur ⁊ cũ operamur diuino adiutoꝛio ſemꝑ opus
habemus:deinde oꝛat etiam pꝛo perſecutoꝛibus
cum ſubiungit.

2 Confundantur ⁊ reuereantur:q
querunt animam meam.

¶[Confundantur]in ſeipſis de peccatis cogni-
tione ſue turpitudinis:qui pꝛius peccata ſua de-
fendentes quaſi gloꝛiabantur de eis[reuereanẗ]
i.timeant te iudicem ne ꝓ culpa cõmiſſa punian
Reuereri tur:reuereri enĩ eſt timere ne pꝛo leſa iuſticia pe
quid eſt. na ſequatur[qui querunt animam meam].i. vitã
ad oppꝛimendum ⁊ ꝑdendum non ad imitandũ.
Hec vox pꝛopꝛie ad martyꝛes pertinet q̇ ad hoc
querebantur vt occiderentur.Et cum oꝛant pꝛo
ſuis inimicis perfectionem nobis inſinuant chari
tatis.Ideo adhuc ſubditur.

3 †cogitãt Auertantur retroꝛſum ⁊ erube-
ſcant:qui †volunt mihi mala.

¶[Auertantur retroꝛſum].ſ.ab intẽtione ſua:nõ
p̃cedant ſed ſequantur:non ſuo conſilio viuãt ſed
ſanctoꝝ[erubeſcant].ſ.ꝑ ſe q̇ qđ intendebant et
etiam de cõmiſſis pctis[q̇ volunt].i.cogitant[mi-
hi mala]⁊ ſi non poſſunt:pctoꝛ enĩ ⁊ penitẽs quo
plus defert verecundie de recoꝛdatione delicti eo
liberioꝛem a dño ꝓmeretur gratiam.Nã hoc p̃-
tulit publicanus qui nec audebat oculos ad celũ
leuare ideo iuſtificatur magis dñi iudicio ꝙ pha-
riſeus quem defoꝛmauit p̃ſumptio ſimiliter.

4 Auertantur ſtatim erubeſcẽtes:
qui dicunt mihi euge euge.

¶[Auertantur]a ſua iniq̇tate[ſtatim]in diſlatevt
eoꝛum conuerſio non moꝛetur:facile enim emẽda-
tur culpa que cito coꝛrigitur[erubeſcentes]de ma
lis ſuis[qui dicunt mihi euge euge]adulatoꝛie vł
irriſoꝛie:lingua enĩ adulantium ⁊ vituperantium
nos perſequitur:⁊ ſicut auꝝ igne ſic homo ex vtraqꝫ
lingua ꝓbatur.Duo quippe ſunt bona eugevnũ
adhoꝛtatoꝛium alterum aggratulatoꝛiũ:duo et
ſunt mala· vnum detractoꝛium alterum adula-
toꝛium:de quibus vltimis hic eſt dictum.Tribus
verſibus pꝛedictis tria genera perſecutoꝝ no- Perſe-
tantur id eſt malefactoꝛes:maliuoli:adulatoꝛes. cutoꝛum
Quoꝛum pꝛimum fit opere:alterum cogitatione tria gña.
tertium locutione.Repꝛobi enim mala que poſ-
ſunt bonis inferre non deſiſtunt:et cum non poſ-
ſunt malum quod volunt agere non ceſſant illud
cogitando tractare:⁊ cum nocere non valent aut
non audent in aperto faciũt quod poſſunt detra
hendo vel ſimulando ⁊ adulando ac falſis laudi-
bus ſeducendo. Et quandoqꝫ plus nocet lingua
adulatoꝛis ꝙ manus perſecutoꝛis:⁊ ideo valde eſt
cauenda ⁊ ſubito repellenda.Unde Gregoꝛius Grego.
adulatio ſi vel ad tempus patienter ſuſcipiẗ au-
getur et pauliſper demulcet animum vt a rigoꝛe
ſue rectitudinis molleſcat in delectationem ſer-
monis:ſed ne creſcere debeat ſtatim eſt ſine mo-
ra ferienda:ꝓ his tñ perſecutoꝛibus oꝛat eccleſia
vt conuertantur ⁊ fiat qđ ſubiungitur.

5 Exultent et †letentur in te oĩes † iocun-
qui querunt te:⁊ dicant ſemꝑ ma dentur.
gnificetur dominus qui diligũt
ſalutare tuum.

¶[Exultẽt]ſꝫ coꝛpus hilares ſe oñdẽdo[⁊ letẽ
tur]ſm aiam intus gaudẽdo[in te]⁊ in tua boni-
tate nõ in ſe nec in alio quocũqꝫ.nõ de ſe gloꝛian
tes ſed in te a quo habent letari ⁊ exultare[oẽs
q̇]ꝑ lachꝛymas pnie ac ꝑ cognitionẽ ⁊ amoꝛẽ dili-
gẽter[q̃runt]non hoĩes ſed[te]q̇ miſericoꝛs es ⁊
pꝛioꝛ eos q̃ſiſti[⁊ dicãt ſemꝑ]laudãdo te:q: nũꝙ
debẽt ceſſare a tua laude[magnificeẗ dñs].i.lau
dibus extollaẗ ⁊ maximus p̃diceẗ:q: pctoꝛem vo
cat ꝯfitẽti ignoſcit:inde iuſte viuere facit ⁊ tãdẽ
gloꝛificat:hoc inꝙ dicãt[q̇ diligũt ſalutare tuũ]in
telligẽtes ſe inde ſanatos quaſi ipſi de ſe nõ ſal-
uent:q: dñi eſt ſalus ⁊ ab illo eſt ſalus eis nõ a ſe
dicant magnificus eſt dñs q̇ nos tã potẽter ſalua
uit.De ſe aũt dicat vnuſq̇ſqꝫ qđ ſubditur.

6 Ego vero egenus ⁊ pauper ſum:
deus adiuua me.

¶[Ego vero egenus]vel mẽdicus.i.petẽs.ſ.mẽdi-
cãs meã ſalutẽ vel alioꝝ[⁊ pauꝑ ſum].i.nihil hñs
ex me:⁊ inſufficiẽs ꝑ me ad eã inq̇rendã.Egenus
enĩ dꝛ q̇ aliq̇d hꝫ ⁊ aliud indiget.Pauꝑ q̇ nihil Egenus quis dꝛ.
hꝫ.de me q̇dẽ nihil p̃ſumo nec tñ iđ diffido:nã deꝰ Pauper
adiuuat me vt poſſim quã deſidero ſalutẽ poſſi- quis dꝛ.
dere:vñ ad ipm ſe ꝯuertẽs ait[deus adiuua me]
ita affectũ.Sic vtiqꝫ deũ laudare nos decet vt
cũ illũ ꝓut poſſumus magnificamus noſmetipõs
infirmos ⁊ inutiles iudicemus.Ille enĩ abũdãs:
nos egeni:ille diues:nos pauperes.Qñ hec reco-
gnoſcimus ⁊ de nobis diffidentes in ipſo ſolo con
fidimus tunc nos tanꝙ pauperes ⁊ egenos adiu
uat deus.Adiuua inꝙ quia

7 Adiutor† meus ⁊ liberator meus es tu: † dñe ne† moreris.

†et eructor. †alia lr̃a nõ hʒ meꝰ ⁊ libera- tor meus †tarda- ueris.

❡[Adiutor meꝰ] in bonis ⁊ vt vincã[⁊ liberator meus] a malis ⁊ ne cedã[es tu] ⁊ non alius: q: non alia ſpes mihi eſt: ⁊ ideo hoc tm̃ mihi reſtat pete- re[dñe ne moreris] ⁊ differas mihi ſuccurrere: ſed fac qđ facturus es me adiuuando ac liberãdo nec- non in gloriã tuã ducẽdo. Tardũ eñ videt̃ qđ ma- gno deſiderio q̃ritur: imploremꝰ ⁊ nos dñi dei no ſtri adiutoriũ ⁊ liberationẽ ⁊ gloriã: atq3 ex toto corde dicamus illi dñe ne moreris. Oratio

Tardũ vr̃ qđ ma- gno deſi- derio q̃ri tur

Illeſa uſti adiutorij deus eterne ad adiu nandum famiľie tue ſupplicij feſtinꝰ oc- curre: vt euictis malorũ opprobrijs tuis ſemꝑ auxilijs muniamur. Per dominum.

Oratio eccleſie et cuiuſlibet fide- lis in magna tribulatione exiſtẽ- tis quatenus liberetur de multi- tudine tribulationum vt poſſit laudare deum. Pſalmus.lxx.

In te† domine ſperaui non confundar in eter- num: in† iuſticia tua † li bera me et† eripe me.

†deꝰ ij †ſperaui dñe †tua iu- ſticia. †erue. †eripe.

❡Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt ps dauid filioꝝ ionadab ⁊ primoꝝ captiuorũ. Jonadab interp̃tat̃ ſpontaneꝰ: ⁊ ſignificat xp̃m patri obedientẽ. Pſalmus ergo iſte eſt dauid ꝓ phete ad vtilitatẽ filioꝝ ionadab.i.obediẽtie ſeu imitatoꝝ xp̃i ⁊ primoꝝ captiuoꝝ q̃ nũc filij xp̃i et liberi prius filij adã a diabolo captiui ſunt ducti: iſtis eñ vt ꝑſeuerent hic ps cantatur: ĩ quo gra- tuita dei gratia qua nos non ꝓpter nos: ſed pro pter ſe liberat cõmẽdatur. ¶ Materia: excitatio filioꝝ eccleſie ad ſpem ⁊ cõmendationẽ gr̃e diui- ne: ⁊ deſcriptio multoꝝ dei beneficioꝝ circa ſperã tem in eum. ¶ Intentio: monere ne falſo de no- bis p̃ſumamus: ſed in deo ſolo ꝯfidamus. ¶ Sñia in gñali ꝓpheta ĩ iſto pſalmo q̃ attribuitur xp̄o et cuilibet iuſto ſperanti in deo loquitur partim de xp̄o ⁊ partim de membris eius: maxime tamen loquitur in perſona cuiuſlibet iuſti ⁊ fidelis ĩ ma gna tribulatione exiſtens qui totam ſpem in deo ponens. Conſequenter in hoc pſalmo ſicut et in precedenti petit a periculis imminentibus veloci ter liberari vt poſſit deum deuote laudare: ⁊ ei fi- deliter regratiari. ¶ Sententia in ſpeciali. Gene ralis itaq3 iuſtus clamat ad dominum.d.[In te dñe] ſolo tanq̃ in adiutore potẽti nõ in me vľ alio quocunq3 [ſperaui] ⁊ totam ſpem meam poſui et ideo[nõ ꝯfundar in eternũ].i.finaľr ⁊ in futuro: ⁊ ſi ad tp̄s de peccatis confundar: ⁊ in preſenti ne cõfundi valeam[in iuſticia tua] q̃ mihi eſt a te nõ mea quã nõ ſtatuo: q: nulla vľ ꝺm qđ iuſticia tua

ionadab ſpõtaneꝰ iterptat̃.

exigit: q: ſicut iuſtũ eſt nõ parcere impenitẽti ita iuſtũ eſt parcere pẽitẽti/ ⁊ orãti/ ⁊ retribuere per manenti[libera me] a peccatis[⁊ eripe me] a penis duo eñ ſunt q̃ in ſeruitutẽ nos redigunt: peccatũ ſcilicet et pena peccati: et ab vtroq3 petit liberari et eripi. Et ſi ſum ego indignus

2 Inclina ad me aurẽ tuam: ⁊† ſaluum me fac.

†ſalua me.

❡[Inclina] tu excelſus[ad me] humilem ⁊ iacen tem[aurem tuam].i.condeſcende mihi ꝑ tuam de mentiam: q: merita mea digna non ſunt vt ad tuã altitudinẽ ꝑueniãt. nõ eñ poſſumus accedere ad deum niſi ipſe velit accedere ad nos: ⁊ hec eſt con feſſio humilitatis. Qui eñ dicit inclina ad me con fitetur: q: iacet velut eger ꝓſtratus modico ſtan ti[et ſalua me] ab omni malo intus et extra totali ter et perfecte. Et ſubiungit quomodo.

Accede- re ad de- um non poſſumꝰ niſi ad nos acce dat.

3 †Eſto mihi in deum protectorẽ et in locum munitum: vt ſaluum me facias.

†mihi eſto.

❡[Eſto mihi in deum protectorẽ] vt me ꝓtegas contra iacula inimicorũ ne ad me ꝑueniãt: vel ſal tem ne me ledant. ego enim protegere me nequeo [et in locum munitum] ſc3 refugij ad quẽ qui refu git tutus eſt vnde ſubdit [vt ſaluum me facias] in alio enim ſaluus eſſe non potero. na3 abſq3 te nec protectio nec refugiũ nec munitio nec ſalus a quo ꝙ preſtari poteſt: vbi tẽtationẽ eſſe ꝯſpiciens q̃ſi uit locum quo fugeret: ſed ſine deo munitũ inue nire non potuit: ex qua re ⁊ ipſum ſibi locum fieri petijt propter quem locum queſiuit. Vel[in locũ munitum] in futuro vbi plene ſecuri ⁊ ſalui erimꝰ quia nos aggredi nullus valebit inimicus.

4 Quoniam firmamentum meũ: et refugium meum es tu.

❡[Quoniam firmamentũ meũ] ⁊ fortitudo mea impugna vt per te ſim fortis cõtra oẽs tẽtatiões et ſi multe ſunt ⁊ turbant me[refugiũ meũ] in fu ga[es tu] ſaluãs me ſicut locꝰ refugij ſaluat fugiẽ tes ad ſe. Ex te eñ et per te ſum firmus: et ſicubi fuero infirmatus in me refugiã ad te. Quãtũlib3 enim ex gratia dei ſi quis firmꝰ tñ adhuc formidã dum eſt ex corruptione carnis: deinde magis de- terminat a quibus eripi deſiderat dicens.

5 Deus meus † eripe me de manu peccatoris† et de manu † contra legem† agentis et iniqui.

†erue †non hʒ †non hʒ †prete- reuntis.

❡[Deus meꝰ eripe me de manu peccatoris].i.de poteſtate diaboli ne me viľ inſidijs ducat ad pec catũ vľ ſuppliciũ q̃ ſpecialiter dicitur peccator: q: ipſe eſt omnis peccati perſuaſor. Et non ſolum de manu inuiſibilis inimici ſed [⁊ de manu].ideſt de poteſtate[contra legem agentis].ideſt tranſgreſ- ſoris[et iniqui].ideſt ſimpliciter ſine lege peccan tis. Hic notatur omne genus peccatorum. ſcilic3

Petõr ũ omne ge- nus.

aut legis tranſgreſſor: ſi accepit legem vt iudeus
et falſus chriſtianus: aut tantūmodo iniquus ſine
lege ſi legem non accepit vt paganus: inter vtrū
q₃ gemit corpꝰ chriſti: ⁊ ab vtroq₃ affligitur nec
ſe vindicat: ſed patiēter tolerat ⁊ orat. Ideo au-
tem me debes eripere.

6 **Qm̄ tu es patiētia mea dn̄e: dn̄e**
ſpes mea a iuuentute mea.

¶ [Quoniā tu es patiētia mea dn̄e] .i. cā ⁊ fru-
ctus patiētie mee: ꝓpter te em̄ grauiter affligor:
ꝓpter te equanimiter patior: nec solū patientia
mea: ſed es o dn̄e ⁊ [ſpes] .i. certitudo [mea a iuuē-
tute mea] .i. a tēpore virtutis ⁊ fortitudinis mee:
nō em̄ dicit iuuentutē quātum ad etatē: ſed quā-
tum ad animi virtutē. ⁊ iuuentute inquit ex quo
me aduerſus diabolū armaſti cepi in te ſperare:
vt munitus fide/ſpe/⁊ charitate: ceteriſq₃ ſpiri-
talibus armis contra aduerſarios tam inuiſibi-
les q̄ viſibiles dimicarē: nec ſo͂ ū a iuuentute: ſed
etiā ab infantia mihi profuiſti. quia

7 **In te ꝯfirmatꝰ ſū ex vtero: de ven**
tre matris mee tu es ꝓtector meꝰ

¶ [In te cōfirmatus ſum ex vtero] .ſ. eccleſie dū
rudimēto fidei cōceptus ſum. vterū eccl'ie para-
tionē illā dicit qua inſtruit̄ hō cū credere incipit
et ante in eo vtero ſpiritaliter format̄ vt deinde
in lucē vere cognitionis pariat̄. In vtero em̄ ec-
cleſie rudimento fidei cōcipimur: poſt ex aqua et
ſpū ſancto regeneramur vnde ſubdit ⁊ vt natus
exiui [de vētre matris mee] eccleſie. i. ex quo fui re-
natus de baptiſmate [tu] etiā [es protector meꝰ]
a malis imminētibus qui me ſaluū duxiſti ad tē-
pus in quo in te diſcerē ſperare. Et propter hec
gratie tue beneficia.

8 **In te † cantatio mea ſemꝑ tāq₃ ꝓ-** † decan-
digium factus ſum multis: † ⁊ tu tatio.
adiutor fortis. † ſed

¶ [In te] ⁊ de te eſt [cātatio mea] .i. laus oris ⁊
exultatio cordis: ⁊ hoc ſemper et aſſidue. i. omni
tempore ⁊ in proſperis ⁊ in aduerſis laudabo te.
quia iugiter habeo in te materiā laudis propter
beneficia tua cōtinua: et propter hoc tanq̄ [pro-
digium] ⁊ portentū [factus ſum multis] miranti-
bus de me ſicut ſolent homines mirari de prodi-
gio vel portento. Multi em̄ amatores ſeculi pu-
tant me inſanū ⁊ prodigioſum cū vident me inui-
ſibilia que ipſi contēnūt laudare ⁊ appetere: viſi-
bilia vero que ipſi appetūt me contēnendo vita-
re: ⁊ tu contra omnia opprobria factus es mihi
[adiutor fortis] tu enim miniſtras ſpiritalem for-
titudinem ad contēnendam hominum inſultatio-
nem. Et ideo.

9 **Repleatur os meum laude vt † cā-** † hymno dicam
tem gloriam tuam: tota die † ma- † magni-
gnitudinem tuam. ficentiā.

¶ [Repleatur os meū laude] ⁊ tanq̄ ipletū non
ceſſet a laude tua ꝓpter tua beneficia: q: cū non
eſſem feciſti: cum eſſem ſalutē dediſti: cum peccaſ-
ſem ignouiſti: cū conuerſus eſſe₃ adiuuiſti: cū ꝑſe-
ueraſſem coronaſti [vt cantē gloriā tuā] .i. vt exul-
tando annunciē q̄ glorioſus ſis [⁊ tota die] .i. ſine
intermiſſione ⁊ indeſinenter tam in ꝓſperis qui-
bus conſolaris/q̄ in aduerſis quibꝰ corrigis can-
tem [magnitudinē tuam] .i. q̄ magnus ſis in ope-
ribus ⁊ beneficijs tuis: ſicut qñ os repletum ali-
q̇d extra redundat ita petit vt ſua laudatio ad ꝓ-
ximum deriuetur vt exemplo ſuo proximus lau-
det. Et ſicut in iuuentute non deſeris me ſperan-
tem in te ſic.

10 **Ne proijcias me in tēpore ſene-**
nectutis: cum deficiet virtꝰ mea
ne derelinquas me.

¶ [Ne proijcias me] extra tuam protectionē [in
tempore ſenectutis] quando feruor virtutis de-
creſcit ⁊ feſſa virtus iuuari plus indiget. Unde
quid per ſenectutem accipiat determinat. d. [cu₃
deficiet virtus mea ne derelinquas me] ſubtrahē-
do mihi auxilium: quia tunc minus potens ſum
ad reſiſtendum. defectum ergo virtutis nominat
ſenectutem ſicut ſuperius iuuentutis nomine de-
ſignauit virtutem. Ac ſi dicat ne ꝓijcias me a te
non permittas me peccare ex īfirmitate: q̄ ſi per
fragilitatem peccare contigerit ne derelinquas
me ex toto vt deficiens viribus perſeuerem ī pec-
cato. Et opus eſt vt non derelinquas.

Virtuti defectus ſenectus

11 **Qr dixerunt inimici mei mihi: et**
qui cuſtodiebant aīam meam cō-
ſilium fecerunt in vnum.

¶ [Quia dixerūt inimici mei mihi] mala ⁊ expro-
brantes mihi in faciem diſconfortauerunt me [et
qui cuſtodiebant animam meam] ideſt obſerua-
bant vitam meā inſidioſe ⁊ ſtudio decipiendi nō
vt imitarentur ſed vt perderēt eā. i. q̇ inſidiabāt̄
vite mee [ꝯſiliū] .i. ꝯſpirationē [fecerūt i vnū] .i. i
eādē voluntatē nocēdi ⁊ cōcordit̄ ꝯ me ⁊ de me ꝑ-
dendo. Grauior eſt faſcis qui non diuiditur

12 **Dicentes deꝰ dereliquit eū perſe-**
quimini ⁊ comprehēdite eū quia
nō eſt qui † eripiat †. † ſeruet † eum

¶ [Dicentes] cōmuni ꝯſilio vel apud ſe in corde
ſuo [deus] .i. quē ſibi deū facit [dereliquit eū ſub-
trahendo ab eo ſuum auxiliū: quē vident calami-
tatibus fatigatum putant a deo deſertum ⁊ ideo
audacter [perſequimini eum] vt tardum [⁊ com-
prehendite eū] vt inualidum ⁊ ſecure poteſtis fa-
cere [q: nō eſt, qui eripiat] de manu noſtra cōpre-
henſum. Quo ꝯ poſtulat. d. Ipſi ita: ſed O

13 **† Deꝰ † ne † elōgeris a me: deꝰ me-** † Dn̄e, † meus. † elōges
us in † auxiliū meū reſpice. † adiutorium.

¶ [Deus ne elongeris a me] ſubtrahēdo auxiliū
defenſionis tue ſed ꝓpe eſto [deꝰ meꝰ in auxilium
meū reſpice] cohibēdo hoſtes a nimia crudelitate
ne grauiorib⁹ exponar: q: ſcio me affligendū. Ita
ſit nō elongat ab eis imo ꝓpe eſt q̇ tribulato ſūt
corde: ꝓpe eſt vt audiat: ꝓpe eſt vt miſericorditer
reſpiciat: ꝓpe eſt vt auxiliet. poſſunt ēt hec acci
pi ex perſona chriſti ab illo loco [ne ꝓiicias me in
tēpore ſenectutis ⁊c]. Senectus in xp̄o fuit dum
infirmatus eſt in cruce ⁊ irriſus que ex vetuſtate
noſtra aſſumpſit: vnde fuit in vetuſtate pene nō
culpe: ⁊ deficit virtus ſua ſcꝫ humanitatis qui in
ter manus inimicoꝝ factꝰ eſt infirmus: ⁊ quaſi ni
hil poſſet cōprehēſus q̇ talia oīa habuit ex ꝑſona
noſtra. Deinde ſequitur oratio pro malis.

14 Confundantur ⁊ deficiant † de
trahentes anime mee † operian
tur confuſione ⁊ † pudore qui †
querunt mala mihi.

† cōmitētes animā meā.
† induāt
† verecūdia.
† cogitāt mihi mala.

¶ [Confundant] mali. i. cognoſcant peccata ſua
[⁊ deficiāt] a peruerſis virib⁹. hoc illis expedit vt
pctā ſua recognoſcant vnde cōfūdant ⁊ deficiāt i
ſe q̇ male de ſe ⁊ ſua iuſticia ſeu virib⁹ preſumebāt
[detrahētes anime mee] praua ſuadendo vel vite
mee aduerſando [operiant] multa [cōfuſione] inte
rius quo ad ſe de mala cōſcientia pctōꝝ [⁊ pudore]
exterius quo ad alios propter modeſtiā [qui que
runt mala mihi] procurando in opere vexādo in
iurioſe: vl' q̇ q̄rūt ſi mala ſint q̄ mihi apponant.

† i te.

15 Ego aūt ſemꝑ † ſperabo: ⁊ adiici
am ſuper omnem laudem tuam.

¶ [Ego aūt ſemꝑ ſperabo] de tuo auxilio nec de
ficiam a ſpe cōtra hoc quod illi de me deſperant.
Quicquid illi faciāt quātūcunqꝫ ꝑſequātur ego
non frāgor vlla aduerſitate ſed ſemꝑ firmā ſpem
habebo in te [⁊ adiiciam ſuper oēm laudē tuā] p̄
teritā ⁊ ante habitā ſuper oēs laudes priores q̄s
tibi ſed ſemꝑ adiiciā alias nouas ſm̄ auxiliū qđ
mihi preſtabis. vel [adiiciam ſuꝑ oēm laudē tuā]
te laudando ⁊ adhuc magis laudabilem ⁊ maio
rem oī laude predicando. Et non tm̄ laudabo in
me ſed etiam ad proximum. q:

16 Os meū † annunciabit iuſticiam
tuā: tota die † ſalutare tuū

† ꝓnunciabit.
† ſalutē tuam.

¶ [Os meū annunciabit] predicando aliis [iuſti
ciā tuā] q: ſine perſonaꝝ acceptione vnicuiqꝫ ſm̄
opera ſua reddis [tota die]. i. aſſidue. Uel [tota
die] qu dicitur dies cum ſua nocte. i. in ꝓſperis et
aduerſis annunciabit [ſalutare tuū]. i. ſalutē ⁊ re
dēptionē quā mundo feciſti. q: nec ꝓſpera nec ad
uerſa me retrahēt a laude tua. Uel [iuſticiā tuā]
qua iuſtificatur impius [et ſalutare] quo ſaluat
damnatus: q: hec p̄dicare eſt laus q̄ ſuperat oēm
17 laudē. Et ꝓpter hoc annunciaui.

Qm̄ nō cognoui † litteraturā: in
troibo in potētiā domini: domie
memorabor iuſticie tue ſolius.

† negociatiōes.

¶ [Qm̄ nō cognoui] approbatione. i. nō appro
baui [litteraturā] de qua paulꝰ dicit. Lr̄a occidit
ſpūs aūt viuificat. Quidā eni nō de grā: ſed de le
ge gloriabantur eo ꝙ legē accepiſſent lex aūt ſine
gratia ſola littera eſt. In ipſa grā gloriās: lr̄atu
rā nō cognoui. i. nō approbaui queꝙ̄ ex operibus
legis iuſtificari: ſed hoies de lr̄a legis p̄ſumentes
⁊ a grā reſiliētes toto corde reprobaui. Et hi ſūt
negociatores qui opera ſua extollunt de actibus
preſumentes. ⁊ ex operib⁹ ſuis iuſticiā querētes.
Et idō [introibo in potētias dn̄i]. i. ad cognoſcēdū
eius virtutes ⁊ magnificentias per ipſiꝰ inſpirati
onem: ſpiritalis enim hō dn̄i nō adheret lr̄e mere
tur per intellectum ad interiora ſpūs introire vt
potentias dn̄i ſciat. i. grām ⁊ virtutes quib⁹ iam
nō infirmatus per carnē mādata dn̄i potenter ī
pleat. ⁊ o [dn̄e] tunc [memorabo iuſticie tue ſolius]
nihil de mea allegabo que nulla eſt: q: nullā meā
agnoſco: ⁊ nihil prorſus ſum ex me / ſed tu ſolus
es qui iuſtificas: iuſticia tua ſola me liberat: mea
ſola non eſt niſi petam. Non gloriabor de viri
bus meis ne in litteratura mancā: ſed de tua gra
tia per quā litterā operando adimpleā. Et ideo
memorabor. quia. D.

ij. cor. iij.

18 Deus docuiſti me † a iuuentute
mea: ⁊ vſqꝫ nunc † pronunciabo
mirabilia tua.

† ex † annūciabo.

¶ [Deus docuiſti me] per inſpirationē ⁊ grē tue
experientiā [a iuuētute mea]. i. ab ipſo initio fidei
qua me innouaſti [⁊ vſqꝫ nunc]. i. etiā poſt fidē /
q: nec nunc per me q̇cꝙ̄ poſſum: nā ⁊ ante fidē et
poſt es neceſſarius. Docuiſti inꝙ̄ me ꝙ tue ſoliꝰ
iuſticie memorari debeo: q: docuiſti q̇d erā: q̇d de
deris vt memor ſim iuſticie tue ſoliꝰ. Cōſiderās eni
vitā meā preteritā video q̇d mihi debebat. ⁊ q̇d
acceperim ꝓ eo qđ mihi debebat: debebat pena
reddita ē grā: debebat gehēna: data ē vita eter
na. Ex quo ergo cōuerſus ſum didici merita mea
nulla p̄ceſſiſſe: ſed gratiā tuā mihi gratis veniſſe.
Et ego taliter eruditus nolens eſſe ingratus [ꝓ
nunciabo mirabilia tua]. i. ea que tu mirabiliter
operatus es circa me vel circa totum genus hu
manum aliis predicabo.

19 Et vſqꝫ in ſenectā ⁊ ſeniū: † deus
ne derelinquas me.

† dn̄e.

¶ [Et] nunc o dn̄e ſicut cepiſti ita ꝑficiēdo [vſqꝫ
in ſenectā ⁊ ſeniū] meū. i. vſqꝫ ad vltima mea [ne
derelinquas me] ſed vſqꝫ ad diē meū vltimū grā
tua ꝑſeueret mecū. Adiuuiſti fortē nō deſeras de
bilē qū maxime opꝰ eſt. q. d. oī tp̄e ſis mihi p̄ſ ꝑ
gratiā me ſꝑ adiuuādo: q: niſi vſqꝫ ad vltimū me
um grā tua mecū ſit nihil ero. Tp̄e aploꝝ ⁊ mar
tyrum erat iuuenis eccleſia: fortis in virtute: pa
tiēs in tribulatiōe. Iā q: charitas refrigeſcit: vir

tus deficit: q̄ſi in ſenectutē venire cepit: poſtulat
ḡ xp̄i eccleſia vt ſicut a iuuētute p̄ oīpotentis dei
grām regitur ſic vſq̄ in finē ſeculi p̄ eandē grām
gubernet. Tpe antichriſti cadet i ieiuniū q̄ñ ei⁹ vir
tus adeo diminuta eſt vt ſi fieri poſſit ſeducātur
etiam electi. Et ozo ne derelinquas.

20 Donec annūciē brachiū tuū: ge-
neratiōi oī† que ventura eſt. † ſuper-uenture.

[Donec annūciē brachiū tuū] .i. xp̄m filiū tuū
qui id̄ brachiū dñi dr̄: q2 ipſe eſt virt⁹ ꝛ fortitudo
dei per quem oīa facta ſunt: ꝛ a quo diaboli⁹ tūs
ſuperat. Uel [brachiū tuū] .i. magnitudinē virtu-
tis tue [generatiōi oī] p̄ ſucceſſiones [que vētura ē]
vſq̄ ad finē ſeculi .i. oībus ḡnationib⁹ ſequentib⁹
vſq̄ in finē vt credentes in dn̄m ieſum xp̄m fortes
permaneant atq̄ in tanta virtute confidēdo dia
bolum/ꝛ vitia potenter vincant: ꝛ donec annun-
ciem non vires aut iuſticias meas. ſed

21 Potentiā tuā ꝛ iuſticiā tuā deus
vſq̄ in altiſſima (q̄ feciſti) magna
li a: de⁹ quis ſimilis † ſit tibi. † alia lr̄a nō h̄ȝ ſit.

[Potētiā tuā] liberādi q̄ tuos liberas [ꝛ iuſti
ciā tuā] puniēdi qua peccantes punis extēdens il
lā annunciationē meā [vſq̄ in altiſſima magnalia
que feciſti] ꝛ facies .ſ. myſteria xp̄i q̄ ſunt altiſſima
ꝛ maxima: vnde admirādo exclamat: ꝛ cū hoc ita
ſit. O [deus q̄s ſimilis ſit tibi] .ſ. in magnalib⁹ fa-
ciendis: vel in natura ſeu potētia .q.d. null⁹ .q2 ni
hil tibi ſil'e. Eſt tñ alia ſilitudo bona q̄ hō iuſtus
qui diligit inimicos/ꝛ bñ facit eis ſil'is eſt deo: ad
cu⁹ ſimilitudinē fact⁹ eſt. Hec eſt ſil'itudo obedi
entie nō ſupbie: imitationis non equiparationis.
Mihi autē volenti peruerſe tibi ſimulari

22 Quantas oſtendiſti mihi tribula
tiones multas ꝛ malas ꝛ conuer
ſus viuificaſti me: ꝛ de abyſſis ter
re iterum reduxiſti me.

[Quātas oſtendiſti mihi] p̄ experientiā .i. iu-
ſte imiſiſti ad vtilitatē [tribulatiōes] ꝛ paſſiones
[multas] q̄ntitate ꝛ diuerſitate [ꝛ malas] qualita
te ꝛ acerbitate. Quis enī hoīs vel eccleſie miſeri-
as enumerabit. Ecce iuſticia i peccantib⁹ ſed hec
diſciplina admonitio fuit nō deſertio. vñ ſequit ꝛ
tñ poſt irā tu [?uerſus] miſericorditer ad clemen-
tiā ꝛ me cōuertēs [viuificaſti me] p̄ tuā grām ꝛ in
eternā ?ſolationē: ecce clemētia in ?uerſis vñ ſub
dit [ꝛ de abyſſis terre] .i. de p̄funditate ꝛ ſubmer
ſione pcti [iterū] .i. ſepe [reduxiſti me] ab illis libe-
rando. Dicit iterū q2 non ſemel reducit nos de⁹
a peccatis ſed modo per baptiſmum modo p̄ pe-
nitētiā: modo per conuerſionem: ꝛ ſic multis ꝛ di
uerſis modis reducimur ad ſalutē. Nos iteram⁹
culpam: pius dñs iterat ergo nobis ſuam miām.
Mihi vero ſic reducto

23 Multiplicaſti † magnificētiā tu
am: ꝛ cōuerſus cōſolatus es me † † iuſticiā † & abiſ-ſis terre iterū re-duxiſti me.

[Multiplicaſti] quia per diuerſa ſubuenit de-
us [magnificentiam] vel iuſticiam [tuā] ſcȝ flagel-
la a quib⁹ nec filijs parcis. Uel [multiplicaſti ma
gnificentiam tuam] ideſt multis modis magna ꝛ
multiplicia virtutū dona cōtuliſti [ꝛ conuerſus]
ab ira qua puniſti me ꝛ ab omni indignatione [cō
ſolatus es me] in omni ꝛ ab omni tribulatione et
hoc per internaȝ dulcedinem: per ſcripture inſpe
ctioneȝ: per premij rep̄miſſionē: q2 ꝛ ſi diſtincte
caſtiget triſtes tñ eſſe non ſinit. Et q̄ conſolatus
es me ab effectu ꝛ fructu oſtendendo.

24 † Nā ꝛ ego ?fitebor tibi in vaſis
pſalmi veritatē tuā † de⁹: pſallaȝ
tibi i cythara ſanctus iſrael. † etenim † nō hȝ

[Nā ꝛ ego] p̄pterea [cōfitebor tibi] cōfeſſione
laudis .i. laudabo te [in vaſis pſalmi veritatē tuā]
o [deus] hoc eſt ſm ſpm̄. ꝛ in viuificat dē ſpūs: a
ſuperiori eni ſonat pſalteriū qd̄ eſt q̄ſi quoddam
vas ſpiritale in quo pſalmi ?tinent in quo ēt dñi
veritas ad ipſi⁹ honorē p̄dicat: ꝛ id̄ per ipſū ſpūs
ſignificat. quaſi dicat pſallam tibi ſpiritu. Et q2
deuotione cordis comitari debet maceratio car-
nis [pſallam tibi in cithara] ideſt ſecundū corp⁹ ꝛ
in mortificatiōe carnis: cithara eni ab inferiori ſo
nitū reddit: ēt id̄ carnē ſignificat .q.d. faciā conſo
nare ſpiritū ꝛ carnē: tibi inquā q̄ es de⁹ [ſanctus]
ipſi⁹ iſrael] .i. qui ſanctificas eos qui ſunt ſpiritu
aliter iſrael ideſt videntes deum. Et hoc faciam
exultando. Unde ſubdit. Et ideo

25 Exultabūt labia mea cū † cātaue
ro tibi: ꝛ aia mea quā redemiſti. † pſallaȝ

[Exultabūt labia mea] interiora ꝛ hoīs interio
ris ſcȝ labia aie [cū cātauero tibi] .i. cū laudabo te
in p̄dicatione [ꝛ aia mea] exultabit [quā redemi-
ſti] a periculis ꝛ i futuro redimes a penis q̄ ipſis
internis labijs exultat quibus tacite ad deū cla
mat. Uel [exultabunt labia mea] exteriora: quia
magna deuotio mentis q̄nq̄ per delectationem
redundat ad ſenſus corporis [ꝛ aia mea quā re-
demiſti] ſil'r exultabit .q.d. voce labiorȝ ꝛ mēte lau
dabo te: dū dño cantat non ſolū exterioribus la-
bijs/ſed intus in aīa exultat: ſic enim deū lauda-
re decet vt mens cū voce concordet. Nec ſolū ani-
ma mea ad deū exultabit

26 † Sȝ † ꝛ ligua mea tota die medi-
tabit iuſticiā tuā: cū ?fuſi et † re-
ueriti fuerit q̄ querūt mala mihi † adhuc autē † nō hȝ lingua mea. † erubu-erint.

[Sed ꝛ lingua mea] ſcilicet corporis [tota die]
ideſt continue ꝛ indeſinenter [meditabitur] ideſt
ex meditatione cordis cōfitebit: ꝛ meditatem lo-
quitur [iuſticiā tuā] .i. qualiter aīa mea per te re-
dēpta ſit ꝛ iuſtificata nullis meis p̄cedentib⁹ me
ritis: ſed ſola tua gratuita mia ꝛ hoc [cum confu
ſi] erubeſcendo [ꝛ reueriti fuerint] timendo [qui

querunt mala mihi]me corporaliter vel ſpũaliter
perſequẽdo. Duob⁹ aũt modis cõfundenť ⁊ eru
beſcẽt: aut cũ h̃ ꝯuerſi fuerint ad xp̃m: aut in fu
turo cũ venerit xp̃s. Et tũc lingua meditari poti
us ꝙ̃ loqui d̃: qm̃ in illa beata vita hoĩum voluñta
tes ⁊ cogitatiões oĩbus inuicẽ apparebũt. Oro.

E Xcelſi ſolij regnator imenſe qui ſperan
tes in te dãnari eternis confuſionib⁹ nõ
pateris: reple queſum⁹ labia noſtra lau
de tua: ⁊ his nos ſemper meditationibus bonorũ
inſinuator exerce. Per dominum.

¶ Pſalmus de chriſti regno ac iudiciaria poteſtate ⁊ iudicio: nec non de ipſius regni ⁊ regis eius commendatione ⁊ omni ſubiectione. Pſalmus.lxxj.

D Eus iudicium tuũ regi
da: ⁊ iuſticiam tuam fi-
lio regis.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. Titulus hic eſt
p̃s in ſalomonẽ. hoc eſt iſte p̃s tẽdit ⁊ dirigiť in ſa
lomonẽ ⁊ pacificũ. ſ. xp̃m qui eſt verus ſalomon. i.
pacificus qui fecit vtraꝗ vnũ: ⁊ pacem poſuit in
ter deũ ⁊ genus hũanũ. ¶ Materia: xp̃s ſ̃m vtrã
ꝗ naturã diuinã. ſ. ⁊ humanã ⁊ aduent⁹ eius ad
regnũ eccleſie. ¶ Intentio: monere vt xp̃m verũ
regẽ credamus: ⁊ ipſi humiliť ſubijciamur. ¶ Sẽ
tentia in gñali: ꝓpheta in iſto pſalmo xp̃m (d̃ cu-
ius tribulatione ſupra dictũ eſt) ſ̃m vtrãꝗ natu
rã cõmẽdãs loquitur de eius regno iudiciaria po
teſtate: ⁊ iudicio de ipſius regni: ⁊ regia ei⁹ magni
ficẽtia ⁊ p̃conio dicens ab omnib⁹ regibus
eũ adorandũ: ⁊ humanũ gen⁹ per eũ redimendũ:
ipſumꝗ ab oĩbus benedicendum. Que cõmẽda
tio ad hoc intendit vt intellecta regni eius eminẽ
tia demoniace dominatiõi colla ſubtrahentes ſub
titulum chriſti fugiamus quatenus in preſenti cõ
ſeq̇ iuſticiã in futuro vo iudicari mereamur ad glo
riam ¶ Sentẽtia in ſpeciali: ꝓpheta ergo ad pa
trẽ loquẽs de xp̃o orando ꝓphetat ⁊ ait. o [deus]
pater [da iudiciũ tuũ] .i. iudiciariã poteſtatẽ ſup
hoĩes [regi] .i. xp̃o filio tuo qui eſt rex regũ: vt ſicť
tu habes iudicare / ita habeat ⁊ ille. Petiť dari
xp̃o homini qđ ſemp habuit ipſe dñs. q. d. fac qđ
preuideo futurũ. Pater enim nõ iudicat queꝙ̃:
ſed oẽ iudiciũ dedit filio: non quin tota trinitas ſi
mul iudicet / ſed q2 ſoli⁹ filij perſona ſ̃m humani-
tatem ab omnibus in iudicio videbitur [⁊ iuſtici
am tuam] ideſt poteſtatis predicte executionem
eidem [filio regis] .i. tu qui es rex ⁊ veritate tuos
regis. da inquã iudicium.

† tua 2 Iudicare populũ tuũ i † iuſticia:
⁊ pauperes tuos in iudicio

¶ [Iudicare] .i. ad iudicandum ⁊ vt actu iudicẽt
[populũ tuũ] ſcꝫ xp̃ianũ qui ⁊ eius eſt [in iuſticia]
⁊ iuſte: ſcꝫ vt diſcernat eum a nõ ſuis: ⁊ reddat vni
cuiꝗ ſ̃m merita ſuã [⁊ pauperes tuos] ſpiritu q̇
ſunt ppl's dei: ſcꝫ humiles [in iudicio] iuſto: vt pro
abiectiõe quã ſuſtinẽt in p̃ſenti recipiãt exaltati
onem ⁊ honorẽ in futuro. Et bene additur tuos. pauper
Pauper enim ſi ſuperbiat non eſt pauper dei: ſupbus ſi
diues ſi paupertatem diligit nõ eſt diues ſeculi. eſt pau-
Nec ſolum da ei iudicium: ſed ⁊ prius fac illum p per dei.
p̃dicatores tuos diuulgari per totũ mundũ vt p
ſciatur iudicaturus. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit.

3 Suſcipiant montes pacẽ popu-
lo: ⁊ colles iuſticiam.

¶ [Suſcipiant montes] ideſt maiores eminẽtes
excellenti ſanctitate qui idonei ſunt ⁊ alios doce
re [pacem] predicandam ⁊ nunciandam .i. verbũ
reconciliationis ſcꝫ verbum euangelij ad hoc vt
nuncient [populo: ⁊ colles] .i. minores ſuſcipiãt [iu
ſticiam] ideſt obedientiã vt obediant doctrine ve
ritatis: que obedientia eſt in hoĩbus ⁊ in omni ra
tionali creatura omnis iuſticie origo atꝗ perfe-
ctio. Primũ poſtulat: deinde affirmat: quia re-
uera iudicium xp̃s habebit. Unde poſt optatio-
nem virtute prophetie dicit ea que aduentu do-
mini ſunt preſtanda. Nam

4 Iudicabit pauperes ppl'i: ⁊ ſal-
uos faciet filios paupeꝝ. ⁊ humi
liabit calumniatorem.

¶ [Iudicabit] filius rex [pauperes populi] ideſt
veros. i. ſpiritales pauperes qui pro acquirenda
beatitudine paupes ſunt i populo diſcernet ⁊ ſe-
gregabit ab alijs ſicut ipſe diſcipulis ſui⁹ ait. Ego Jo xv.b
vos elegi de mundo [⁊ ſaluos faciet] ⁊ hoc dando
gratiã: ⁊ in futuro dando gloriam [filios paupe-
rũ] .i. eos qui ſub illis proficiunt / vel imitatores
xp̃i ⁊ diſcipuloꝝ eius qui pauperes fuerũt: quos
oẽs ſic iudicabit dñs vt ſaluos faciat [⁊ humilia-
bit calũniatorem] ſcꝫ diabolum qui eſt iniuſt⁹ ac
cuſator fratrum noſtrorũ: ⁊ innocentes nitiť tra-
here in culpã humiliauit eum domin⁹ in cruce: hu
miliat quotidie in membris ſuis per pñiam ipſoꝝ
humiliabit in iudicio futuro.

5 Et pmanebit † cũ ſole ⁊ añ lunaꝫ † ſoli
† in generatione ⁊ generationẽ. † ⁊ gñatiões generatio-num.

¶ [Et] humiliato calũniatore [permanebit] ipſe
ſplendor ⁊ radius ſcꝫ filius [cum ſole] ideſt cuꝫ pa
tre ⁊ claritãte paterna ſedens ad dextrã patris
⁊ regnãs cum eo in eternũ [⁊ ante lunam] exiſtẽs
i. ante oẽm decurſum mortalium: que ſicut luna
deceſſione ⁊ acceſſione tranſeunt. Hoc dicit ne
ex tẽpore videatur cepiſſe [in gñatione ⁊ genera
tionẽ] .i. ſemper. Uel [permanebit] in eccleſia [cũ
ſole] .i. quãdiu tẽpora voluunť que iuxta curſum
ſolis diſtinguuntur: cõtra illos qui dicunt eccleſiã
aliquãdo defiturã [et ante lunam] exiſtens. i. an-
teꝗ̃ eſſet eccleſia conſtituta que per lunã ſignifi-
catur ꝓpter creſcendi ⁊ decreſcendi viciſſitudi-

nes.⁊ hoc[in generatione ⁊ generationem]ideſt p
omnes generationes ſibi ſuccedentes. Deinde i⸗
carnationē diuinitatis annuncians oſtendit quo
modo hoc regnum incipiet. xp̄s enim rex iudicatu
† ⁊ 6 rus prius in humilitate veniet:q:

† gutte ſtillātes.

† Deſcendet ſicut pluuia in vel⸗
lus:⁊ ſicut † ſtillicidia ſtillantia
ſuper terram.

[Deſcendet]ſcʒ xp̄s in vterū virginis[ſicut plu⸗
uia in vellus].i.ſicut pluuia leuiter ⁊ ſine ſtrepitu
abundanter deſcendit in lanam. ſic deus occulta
virtute ſuauiter ⁊ imperceptibiliter. ſed totaliter
deſcendet in virginem. Lana etiam accipiendo ⁊
reddendo aquā non rumpitur ſed integra manet
ſic ⁊ virgo dn̄ cōcepit ⁊ peperit integra permāſit
Et q: de plenitudine eius nos oēs accepimus ap
te ſubiunctū eſt ⁊[ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper
terram].ideſt ſicut gutte particulariter ſtillātes
in modū roris ſumma leuitate cadunt ſuper ter⸗
ram ⁊ eam fecūdant: ſic deus leuiter in aridā ter⸗
rām cordis noſtri deſcendens eam gratiaꝝ ſuarū
ſtillicidijs fecundauit:⁊ eccleſiā diuiſionibus gra
tiaꝝ perfudit: vbi alludit facto gedeonis. Gratia
enim chriſti deſcendit prius ſuper populuʒ iudeo
rum ſicca area totius orbis: ſicut pluuia prius de⸗
ſcendit in vellus gedeonis: poſtea deſcendit ſu⸗
per terram. ideſt ſuper gētes ſicco vellere iudeoꝝ
Deīde oſtendit q̄ vtilitas ī aduētu xp̄i erit dicēs

(Lana accipiendo ⁊ reddendo aquā nō rūpit.)

Orietur in diebus eius iuſticia
† tollatur. 7 ⁊ abundantia pacis: donec † au⸗
feratur luna.

[Orietur in dieb⁹ eius].ſ. regis ſcʒ tp̄e grē[iu⸗
ſticia]que eſt ex fide ⁊ qua iuſtus ex fide viuit. id⸗
eſt gratia fidei qua iuſtificant̄ electi: q: pctōres fa
cti ſunt iuſti[⁊ abundantia pacis]q: pax īter deū
⁊ hoiem facta eſt ⁊ diſcordes facti ſunt pacifici. be
ne aūt dicit̄ ⁊ abundantia pacis: q: per totū mun
dū erit abundans recōciliatio ⁊ de oī parte erūt
hoīes reconciati deo ⁊ inter ſe: intantū vt non ſo
lum diligant̄ inimici in deo ſed etiā inimici ꝓpter
deū. hec aūt pax perſeuerabit ī ſanctis[donec au
feratur luna]⁊ efficiat̄ vt nō ſit. i. donec morte de
ſtructa iam nō ſit defectus mortalitatis que p
lunā ſignificat̄ ⁊ pn̄s eccl'ia immortalis ⁊ impaſſi
bilis efficiat̄. Donec/nō notat terminū vel deſinē
tiā pacis: ſed cōtinuationē pacis: q̄ cū ante eſſʒ ſe
miplena poſtea erit oīno plena. Deinde oſtendit
amplitudinem regni cum ſubiungit.

Et dominabitur a mari vſqʒ ad
mare:⁊ a flumine vſqʒ ad termi⸗
† terre 8 nos orbis † terrarum.

[Et dn̄abitur a mari vſqʒ ad mare].i. a quoli⸗
bet fine ⁊ termino terre vſqʒ ad quēlibet finem ⁊
terminū eiuſdē ⁊ circūquaqʒ ſuper oēʒ terrā a ma
ri circūdatā: q: in omnib⁹ terris aliqui receperūt
fidē xp̄i[⁊ a flumine]iordane in quo baptizabit̄ i
apiens extendet̄ ⁊ dn̄abitur[vſqʒ ad termios or
bis terrarum]circunquaqʒ in circuitu totius or⸗
bis. cū euāgeliū ī oēs ꝑtes mūdi p̄dicabit̄: ⁊ eccl'ia
vbiqʒ diffundet̄. Per flumē iordanē in quo xp̄s
baptizat⁹ eſt accipimus baptiſmū qui inde p to⸗
tū mundū manauit: ⁊ per quē per totū mundum
dilatat̄ ⁊ vbiqʒ dn̄atur. paucis v̄bis magna ſ̄ do⸗
cet ſacramenta. Deīde quod vniuerſaliter dixe⸗
rat per partes explicat dicens.

9 Corā illo † procidēt ethiopes:⁊ † decidēt
inimici eius terram lingent.

[Corā illo ꝓcident]fidem eius deuote recipi⸗
endo ⁊ eū humiliter adorādo[ethiopes]ideſt pec
catis denigrati ⁊ tenebroſi ſcʒ gētes q̄ dealbabū
tur candore virtutū. Per ethiopes ſignificauit
oēs gentes tanq̄ a parte totū eā eligens genteʒ
quā potiſſimū noiaret que in finib⁹ ⁊ in vltimis
terre ⁊ teterrima eſt[⁊ inimici ei⁹]veritati prius
reſiſtentes ac ei ⁊ diuinis eloquijs ꝯdicentes[ter
rā lingent].i. hoies amabunt ⁊ ſuaues habebūt q̄
bus auctorib⁹ ad deū ꝯuertent̄: vt qn̄ iudei/ here
tici ⁊ pagani ī apl'oꝝ doctrina delectant̄. Sūt eni
apl'i ſal terre. Uel ad litterā terrā lingent. i. ado⸗
rabunt eū ꝓſternentes ſe ad terrā ⁊ oſculantes
eam tanq̄ puluerē eius lingerent.

10 Reges tharſis ⁊ inſule munera
offerent: reges arabuʒ ⁊ ſaba do
na adducent.

[Reges tharſis]ideſt qui mundi gaudia abij⸗
ciunt. Tharſis eniʒ interpretatur exploratio gau
dij que plurimum nocet humane menti. ⁊ ideo
qui hanc abijciunt bene reges tharſis dici poſſūt
[⁊ ipſe[inſule]ſcʒ maris ideſt qui vitia mundi cir
cunfluentia a ſe excludunt/ ⁊ multi tempeſtati⸗
bus nequaq̄ demerguntur. licet procellis ei⁹ cir⸗
cunquaqʒ tundantur [munera]ideſt ſeipſos [of⸗
ferent]quia ſe bene regendo deuote domino ſer⸗
uiunt: ⁊ bona que operantur ei aſcribunt [reges
arabum ⁊ ſaba].ideſt qui terrenas delectatiōes
reprimunt. he enim patrie diuerſis odoribus aro
matum nares mulcent: ⁊ ſignificant eos qui ter⸗
rena delectatione molliter ſe tractant. ſed iā ſunt
reges arabum ⁊ ſaba qui hic blandimenta per di
ſciplinam ſubijciunt[dona adducent]ideſt alios
in ſocietatem eccleſie odore virtutum ſecum tra⸗
hunt. Uel ad litteram poteſt exponi de magis q̄
venerunt adorare xp̄m cuʒ muneribus qui fuerūt
de his prouincijs cum quibus venerunt inſule. i.
etiam extremi ſcʒ multi alij

(Tharſis q̄d interpretatur)

11 Et adorabūt eū oēs reges † terre
oēs gentes ſeruient ei. † alia littera non hʒ terre.

[Et]vt non per ſingula: ſed vniuerſaliter dicā
[adorabunt eum omnes reges]qui prius ſolebāt
adorari. ideſt aliqui de omnibus regibus ſeu om
ni genere regum: ⁊ qui non modo: ſaltem adora⸗

bunt in iudicio ⁊ [omẽs gentes] que pri⁹ ſolebant ſeruire terrenis dñis ⁊ rebus.i.alique de oib⁹ gentibus [ſeruient] fide ⁊ opere [ei] noſtroꝝ celeſti regi: q: non eſt gens que in parte populi ſui non ado:et anctorem. deinde agit de operibus ei⁹ oſtẽdendo cur ei tantus hono:.q.d. ⁊ merito venerabuntur ch:iſtum regem.

†li-berauit. †egenũ. 12 Q: †liberabit †pauperẽ a potẽte ⁊ pauperẽ cui non erat adiuto:.

¶ [Quia liberauit pauperẽ] ſpũ [a potente] de ſe pſumente.i.ppl'm fidelẽ de ſe nõ pſumentem a ptãte diaboli quẽ nõ ſua virtus/ſed pctã hominũ potentẽ ⁊ fo:tẽ fecerunt. Triplex quidẽ eſt potentia diaboli.ſ.nature ⁊ hanc hʒ a deo. Exercitij et hanc hʒ a ſe. Effectus ⁊ hanc hʒ a nobis. Et determinat quem pauperem dicens [⁊ pauperem] tam deſolatum ⁊ miſerum [cui non erat adiuto:] quia nec homo iuſtus: nec angelus: nec lex: nec liberum arbitrium poterat eum liberare niſi tantum leo de tribu iuda.ſ.xp̃s. Deinde oſtẽdit quomodo liberabit: quia

Diaboli potentia triplex ẽ.

†ipſe inopi et pauperi. 13 Parcet †pauperi ⁊ inopi: ⁊ aias pauperum ſaluas faciet.

¶ [Parcet pauperi ⁊ inopi] .i. nõ de ſe ſʒ de grã confidẽti. Paup eſt q̃ nil hʒ: inops q̃ alteri⁹ ope indiget hunc pauperẽ ⁊ inopẽ virtutibus et bonis opibus vacuũ: ⁊ de gratia dei indigentẽ non dãnabit rex pius iuxta ppꝛium meritũ ſed potius relaxando penam dimittẽdo culpã [⁊] ſic [animas pauperꝝ] .i. humiliũ [ſaluas faciet] dãdo eis grãm declinandi a malo ⁊ faciendi bonũ. Vel [animas pauperum ſaluas faciet] in futuro: ⁊ non tantuʒ parcet eis in p:eſenti. Deinde oſtendit quomodo ſaluas faciet.d.

†eius. †ipſis 14 Ex vſuris ⁊ iniq̃tate redimet animas eo:um: et hono:abile nomẽ †eo:um co:am †illo.

¶ [Ex vſuris] .ſ. eternis penis futuris [⁊ iniquitate] .i. ipſo peccato p quo ⁊ pene debebãtur [redimet] pcio ſanguinis ſui [animas eo:um] .ſ. pauperum. O:do eſt iniquitate ⁊ vſuris.ſ.a culpa et pena. Pecunia quideʒ diaboli eſt iniquitas quã nos ab ipſo ſuſcepimus: ſuper hanc pecuniã exigit a nobis vſuras.i.penas quas non ſuſcepim⁹ ⁊ ſoluimus. Ab his vſuris ⁊ iniquitate redimuntur anime pauperum ſanguine illo qui effuſus eſt in remiſſione peccato:um [⁊ hono:abile] eſt ⁊ erit [nomen eo:um] quo a xp̃o dicũtur xp̃iani [co:am illo] ⁊ ſi co:am malis habeatur deſpicabile. Sequitur commendatio ipſius regis. Quia ⁊ ſi mo:te ſua redimat pauperem tamen.

Iniq̃tas eſt pecunia diaboli.

†o:abũt 15 Et viuet ⁊ dabitur ei de auro arabie: ⁊ †ado:abũt de ipſo ſemp: tota die benedicent ei.

¶ [Et] poſt mo:tẽ [viuet] eternaliter ſine fine [et dabitur ei de auro arabie] .i. ſapientes gentiũ et mundi in xp̃m credent: vel offerent ei mentes puritate tanq̃ aurũ arabicũ ſplendo:e pulcherrimo rutilantes [⁊ ado:abunt] ⁊ ſumma veneratiõe colent eum ſemp ⁊ quotidie ⁊ hoc [de ipſo] habẽtes vt ado:ent: q: hoc q eũ ado:abũt de eius munere pcedet de ipſo hñt ſi qui bene o:ãt: ab ipſo trahunt quicq̃d boni poſſidẽt: ⁊ iõ merito [tota die] i.toto tpe ⁊ aſſidue [bñdicẽt ei] bona vita ⁊ laudabunt eũ grãs de ſuis beneficijs referendo ⁊ bona ſua non ſibi ſed domino aſcribendo. Et ſequitur alia cauſa vt benedici debeat. q: ipſe

16 †Erit firmamẽtũ in terra in ſũmis montiũ: ſuper extollet ſuper libanũ fructus ei⁹: ⁊ flo:ebunt de ciuitate ſicut fenum terre. †⁊

¶ [Erit firmamẽtũ in ſummis mõtiũ] idest in auctoꝛib⁹ ſcripturarũ: ſcʒ pphetis ⁊ apoſtolis quos firmat implendo p:edicta ab eis q: omnia in illo ſunt firmata: ⁊ in illo ſunt vel erunt adimpleta: ⁊ hoc [in terra] q: pp̃ter eos qui in terra ſunt omnia ſcripta ſunt ⁊ impleta. Vel [erit firmamentũ in ſummis montium] .i. in apoſtolis ⁊ alijs ſanctis q: per eũ erunt firmi ⁊ hoc [in terra] iſta ⁊ i hac vita que tentatiõib⁹ eſt plena [ſuper extaltetur ſup libanũ] .i. ſup oẽm altitudinẽ ⁊ cando:ẽ ſeu dignitatem ſeculi [fruct⁹ ei⁹] .i. boni ⁊ dilecto:es xp̃i q: oĩa ſecularia cõtemnunt [⁊] ipſi ſancti exiſtentes [de ciuitate] ſcʒ dei.i.õ eccl'ia que bñ dicit̃ ciuitas q: eſt ch:iſtiano:ũ vnitas [flo:ebunt] virtutibus ac bõis operibus ⁊ exemplis in p:eſenti. Vel [flo:ebunt] gratiſſime in futuro [ſicut fenũ] .i. herba [terre] viret ⁊ flo:et ac grata eſt in eſtate: nõ eniʒ etas feni ſed viriditas ſctis comparatur. Et p:opter hec omnia beneficia

17 Sit †nomẽ ei⁹ bñdictũ in ſecula: ante ſolẽ permanet nomen eius. †ergo.

¶ [Sit nomen eius benedictũ in ſecula] .i. fama ⁊ glo:ia nois ei⁹ q̃tũ ad hoies accipiat incrementũ: ⁊ ſemp magis ac magis diuulget̃ ⁊ magnificet̃ h ⁊ in eternũ. Merito añt bñdicẽdũ eſt: qm̃ etiã [añ ſolẽ] .i. añ oĩa tpa p ſolẽ eius motu mẽſurant̃ ſignificata: ⁊ añ oẽm creaturã .i. in eternũ [pmanet nomẽ ei⁹ benedictũ] q: ab eterno eſt nomẽ xp̃i ſʒ diuinitatẽ. hoc dicit ne putes tpalẽ dei filiũ nõ dicit nomen illã vocẽ que tranſit: ſed res nois ⁊ ſubſtantia diuina h intelligit̃ que per nomẽ ſignificatur. Et eſt ꝯñs vt qui deũ benedicit benedicatur a deo: vnde recte ſubiungitur.

18 Et bñdicent̃ in ipſo oẽs trib⁹ terre: oẽs gentes magnificabũt eũ.

¶ [Et benedicent̃ in ipſo oẽs trib⁹] .i. oẽs gẽtes ſicut abrahe p:omiſſum eſt: vnde ne duodecim tribus tm̃ accipias addit [oẽs gentes] .ſcʒ oẽs benedicit [magnificabunt eum] non ipſi faciendo vt magnus ſit qui per ſeipſum magn⁹ eſt: ſʒ laudãdo

⁊ magnum confitendo: diuerſe tribus in eccleſia electas aias ſm diuerſa merita deſignāt: propter qḋ ⁊ in domo patris mãſiones multe ſunt ac ſi dicat non ſolū ipſe benedictus erit ſed oēs ſui per eum. vñ merito oēs magnificabūt eū tanq̄ ſaluatorē ⁊ dñm oim: ppter qḋ ipſe pphēta ex pte ſua deum benedicit: vt qḋ alios facere hortat ipſe faciat. q.d.q: in eo ois benedicetur. ideo

19 **Benedictus dñs deus iſrael: qui facit mirabilia ſolus.**

¶ [Benedictus] ſit [dñs deus iſrael] videntiū ſe p fidē ⁊ a creatura ſua exaltatus. i. quē ſpāliter p deo colit ppl's iſrael. i. ppl's xpianus ſpūaliter videns deum [q̄ facit mirabilia ſolus] auctoritate ⁊ ptāte: q: quicqd ali⁹ facit nō ipſe p ſe ſed dñs in illo ſeu p illū facit: lꝫ eñ ſancti dicant facere merito vel miniſterio: tñ hoc facit deus ad inuocationem ipſorū: vñ nemo de his cum facit glorietur: q: non ipſe ſed dñs hec operatur.

†glorie eius. †⁊ in ſeculū ſecli †gloria.

20 **Et benedictū nomē † maieſtatis eius in eternū: † ⁊ replebit † maieſtate eius ois terra fiat fiat.**

¶ [Et benedictū] ſit [nomē maieſtatis ei⁹] i. gloria diuinitatis oi noie maior [in eternū] ſ. in hoc ſeculo ⁊ in futuro: q: angeli ⁊ homines ſiti eternaliter laudabunt eum [⁊ replebitur] hac [maieſtate eius] i. ipſius clarificatione [ois terra] ⁊ tota eccleſia qḋ fuit in miſſione ſpūſſancti impletū qui tunc repleuit orbē terrarū: ⁊ ēt in miraculis p ſanctos factis q̄ ſunt declaratiua diuine maieſtatis. Et ex his oibus bñdict⁹ ſit de⁹ [fiat fiat] q.d. qḋ iuſſiſti dñe ita fiat fiat. q: valde deſiderat iō ingeminat. Optantis eñ eſt ſemel dicere: ſed nimium deſiderantis eſt repetere: duplicatur etiā ad oſtēdendum huius prophetie de chriſto certitudineꝫ vel vt compleatur in iudeis et in gentibus.

Oratio.

Nomen tuum oṗs ante oia ſecula benedictum inuocantes oramus: vt humiliato calumniatore pacem ppl'o tuo iuſticiāq; largiri digneris. Per dominum.

¶ Pſalm⁹ de inſtructiōe quare mali ⁊ iniq tpaliter hic pſperant boni vero ⁊ iuſti ecōuerſo multipliciter tribulantur. ps.lxxij.

Quam bonus iſrael de⁹: † his q recto ſunt corde. †rectis corde.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus talis eſt defecerunt laudes vel hymni dauid filij ieſſe ps aſaph. Et ē ſenſus: hic agitur de hoc q̄ defecerūt laudes vl' hymni non filij dei ſed filij ieſſe. i. carnis populi iudaici per dauid q̄ ei ꝑerat ſignificati: et attribuitur hic pſalmus aſaph id ē ſynagoge ⁊ congregationi fideli/in cuius perſona dauid hic loquitur: poſtq̄ enim venit quod precedens pſalmus predixit. ſ. in aduentu xpi defecerunt laudes iudaici populi deficientibus tēporalibus bonis p quibus deū laudare cōſueuit: que ideo defecerunt vt vera bona quererentur. ¶ Materia: inſtructio noſtra quare proſpera frequētius bonis nō eueniūt in hoc mūdo ſed malis. ¶ Intentio: monere vt non terrena ſed eterna pre oculis habeamus: ⁊ nō de proſperitate malorū aut aduerſitate bonorū cōtra deū murmuremus qui in omnibus bon⁹ eſt ⁊ iuſtus. ¶ Sñia in gñali: propheta in iſto pſalmo nititur oſtendere q̄ dei puidentia ſuauiter ⁊ rationabiliter diſponit oia licet infirmis: ⁊ adhuc carnalibus aliqñ contrariū videatur eo q̄ vident frequenter malos ⁊ iniquos tpaliter proſperari ac bonos et iuſtos multipliciter tribulari. In talium ergo infirmorū cordibus hymni deficiūt: ſed poſtq̄ intelligunt cauſam cur hoc fiat ſubito ſe corrigunt ⁊ caſtigant. vnde eſt hic vox ſynagoge correcte: et ad alios ſimiliter nitentis corrigere et ad hoc ponuntur hic vndecim pſalmi per ordinem vt iudei mitiſcerēt p frequenteꝫ ammonitionem pnt melius poſt finē horū pſalmorū d3. vñ rō ordinis eorūdem habet. ¶ Sñia in ſpāli: Aſaph ergo erroris ſui recordans ⁊ inde penitēs ⁊ ſe caſtigās cū ammiratiōe dicit. [q̄ bonus] i. valde bonus ſuauis ⁊ iocundus eſt [iſrael] ſ. fideliū [deus] ⁊ hoc [his qui recto ſunt corde] qui nō habēt cor ad terrena curuatum ſed recte tendūt in deū nō ad finē aliū vt per omnia placeat eis deus qui in oib⁹ eſt iuſtus. mire quidē ⁊ ineffabiliter bonus eſt de⁹: ſed tamē ſumma eius bonitas nō oibus nota eſt niſi tm̄mō rectis corde. i. qui nec extollunt pſperis/nec franguntur aduerſis: ⁊ in vtroq; bonū ⁊ rectum intelligunt deum. Sed econtra videtur proſperis qui non ſentiunt dulcedinem diuine bonitatis.

Bonitas dei ſumma nō oibus nota eſt.

2 **Mei autē pene † moti ſunt pedes † pene effuſi ſunt greſſus mei.** †cōmoti †paulominus.

¶ [Mei autem pene] i. fere ſed non omnino [moti ſunt] ⁊ ad errandum inclinati [pedes mei] id eſt animi affectiones [pene effuſi ſunt] et ad lapſum precipitati [greſſus mei] i. opera ⁊ actus. Ac ſi dicat vere bonus eſt de⁹ vt nunc pcipio / ſed anteq̄ eſſem correctus ⁊ cor rectum haberē cadere cepi: ⁊ pene receſſi a deo ⁊ ſm volūtatē ⁊ ſm actuꝫ: ſed nondū cecidi: q: cito redij ceperam errare dubitando non negando. Ideo enim dicit pene ⁊ non omnino q: recipuit: nam ſi non recipuiſſet / a deo penitus receſſiſſet. Sed quare hoc?

3 **Quia zelaui † ſuper iniquos: pacem peccatorum † videns.** †in peccatoribus. †intuēs

¶ [Quia zelaui] i. inuidiam ⁊ indignationeꝫ habui [ſuper] i. contra [iniquos] vel [ſuper iniquos] intendens [zelaui] i. inuidi eis ⁊ grauiter tuli ac dolui [pacem] ⁊ proſperitatem temporalem [peccatorum] ⁊ iniquorum [videns] ⁊ cauſam non intelligens. vidi illos pacem habere diuitijs florere qui

deum cõtemnebant:ego vero qui culto: dei eram his omnibus carebam:hec pax videtur:ſed ocu los eludit ⁊ nõ itelligit:eſt eñ fluxa ⁊ caduca:eſt pax tpis non pectoris nec eternitatis. Sed ecce iam video quare hanc pacem hñt peccato:es.

†oc dnatio mo:tis. †flagello

4 **Quia nõ eſt †reſpect⁹ morti eoꝝ: ⁊ firmamentum in †plaga eoꝝ.**

¶ [Quia nõ eſt reſpectus] mie dei [morti eoꝝ] eterne q̃ circa eos manet.i.nõ eſt in eis reſpectus diuine mie vt liberent̃ a pctis ⁊ eterna mo:te: iõ hac tpali pace hic fruunt̃ quatenus in futuro dã natione ppetua puniant̃. Vel in eis [nõ eſt reſpe ctus mo:ti eoꝝ] q: ipſi nõ recogitãt de mo:te ſua [⁊] nõ eſt [firmamẽtũ] .i. aliqđ pnie ⁊ ſalutis me dicamentũ vel ꝯſolidatio [in plaga] .i. in culpa [eo rum] q: nõ reſpicit deus nec miſeret̃ vt ſanet ⁊ cõ ſolidet plagas ⁊ peccata eoꝝ. vel [⁊ firmamentum in plaga eoꝝ] .i. firmum eſt flagellum eoꝝ nõ tem po:ale ſed eternum. Et illo modo

†la boribus.

5 **In †labo:e hoim nõ ſunt: ⁊cũ ho minibus non flagellabuntur.**

¶ [In labo:e] ⁊ afflictione [hoim] .ſ. ſanctoꝝ ⁊ iu ſtoꝝ rõne vtentium [nõ ſunt] nec tribulantur: vel ocioſi nõ labo:ant ſicut ceteri hoies ꝑ pñtib⁹ vel futuris: ſed fruunt̃ q̇ete tpali [⁊ cũ hoibus] iuſtis ⁊ dei filijs [nõ flagellabũtur] flagello filioꝝ ⁊ tri bulationibus ad co:rectionẽ in hoc ſeculo: ſed cũ demonibus ad dãnationẽ in inferno. Ideo enim mõ cũ ſanctis nõ flagellant̃: q: eternũ eis ſuppli cium ꝑparat̃: nõ ſunt ex filijs dei quos flagellat miſerico:s pater vt recipiat. Nunq̃ aũt hic oĩpo tens deus magis iraſcit̃ pctõri q̃ cũ in hac vita ꝑ mittit eũ ꝓſperari. Vñ dicit Grego:ius.qđ con

Grego. tinuus ſucceſſus tpaliũ certũ eſt eterne rep:oba tionis indicium. Et q: ſic eis mõ ꝓſpere cedit.

†obte nuit. †circum amicti.

6 **Ideo †tenuit eos ſupbia: †opti ſunt iniquitate ⁊ impietate ſua.**

¶ [Ideo tenuit] quaſi q̇buſdã manib⁹ alligauit ⁊ ſubdidit [eos] tãq̃ vinctos captiuos ⁊ ſeruos ne euadãt [ſupbia] ⁊ vana leticia: q: talis ꝓſperitas freq̇ñter eſt occaſio ſupbiẽdi. Q: eñ flagella nõ

Pꝛoſpe ritas ẽ oc caſio ſup biendi.

ſentiũt iõ elate viuũt: nã ſi flagellarent̃ fo:taſſis humiliarent̃: peius aũt ⁊ piculoſius eſt ſupbia te neri q̃ q̃uolibet mõ ſupbire. Et tãq̃ ſubmerſi [op ti ſunt] vndiq̃ ⁊ ex toto pleni [iniq̇tate] q̃tum ad ꝓximũ [⁊ ipietate ſua] q̃tũ ad deũ: q̃ vnde ꝓceſ ſerit oſtenditur cum ſubinfertur.

†diſ poſitione

7 **Pꝛodijt quaſi ex adipe iniq̇tas eoꝝ: trãſierũt in †affectũ co:dis.**

¶ [Pꝛodijt] ⁊ exijt [quaſi ex adipe] .i. ex abũdã tia ⁊ ſuꝑfluitate.i.ex copia diuitiaꝝ: ex tumo:ẽ ſu perbie: ex volũtate ⁊ delectatione nõ ex macie.i. ex coactõe ⁊ neceſſitate [iniq̇tas eoꝝ] ſunt eñ ma li ex volũtate nõ neceſſitate [trãſierũt] de vitio in vitiũ ruẽtes [in affectũ] ⁊ deſideriũ [co:dis] iplen dum.i. vſq̃ ad p:auas vo:ũtates ſuas nõ dñi ad

impledas: vel [trãſierũt] metas nature ⁊ viam re ctã tẽdẽtes ⁊ eũtes [in affectũ co:dis] .i. in deſide ria ſua faciẽtes qđ placet: ⁊ q̇cq̇d concupiſcentia ſuggerit ⁊ hoc nõ imp:emeditate fecerunt. q:

8 **Cogitauerunt et locuti ſunt † ne quiciam: iniquitatem in †excelſo locuti ſunt.** †mali gnitateꝫ. †altum.

¶ [Cogitauerũt] p:ius/deinde intra ſe ⁊ ex mo ra deliberauerũt qđ eſt grauius q̃ ſi peccaſſent ex imp:ouiſo [⁊] poſtea extra effundẽdo [locuti ſunt] ad alios docẽdos ⁊ eis ꝑſuadẽdo [neq̇ciã] ſuã: q: ex abũdãtia co:dis os loquit̃: ⁊ hoc nõ in abſcon dito ſed in publico. vñ ſubdit [iniq̇tatẽ in excelſo locuti ſunt] nõ cũ timo:e ſed cũ audacia ⁊ ſupbia in alto ⁊ manifeſto clare ⁊ apte palã ⁊ cũctis au dientibus. vel [in excelſo] .i. ꝯ excelſum.ſ. deũ [locu ti ſunt] blaſphemãtes. vñ nõ ſolũ ꝯtra hoies locu ti ſunt malũ ſed etiam in deum. Nam. Zu.vſ.8

9 **Poſuerunt in celum os ſuũ: ⁊ lin gua eoꝝ tranſiuit †in terra.** †ſup ter ram.

¶ [Poſuerũt in celũ os ſuũ] ſupba ꝯtra deũ lo quendo ⁊ deũ habitato:ẽ celi blaſphemãdo dicẽ tes deũ vel neſcire mala ſua/vel nõ punire [⁊ lin gua eoꝝ trãſiuit] ⁊ deãbulauit [in terra] male loq̇n do cõtra ꝓximũ p:ius in celũ: deinde in terrã lin guam trãſtulerũt: q: p:ius contra xp̃m: poſtea ve ro cõtra eccleſiaꝫ locuti ſunt. vel [lingua eoꝝ trãſi uit in terra] contempto celeſti dño ſeipſos in hac vita laudando ⁊ magnificando. vel locutio eoꝝ facta eſt terrena de terrenis loquendo ⁊ felicita tem in eis aſſerendo.

10 **Ideo † cõuertetur populus me⁹ †hic: †et dies pleni inuenientur in eis.** †reuerte tur. †huc. †cum.

¶ [Ideo] hoc ꝯſiderato ⁊ ꝑpẽſo q̃ hec mala ex ꝓ ſperis eueniunt [ppl's meus] infirmus q̇ a verita te deuiauit [cõuertet̃] ex ꝯſideratione talium ad veritatẽ ad deũ [hic] .i. i hoc ſeculo dũ tps eſt acce ptabile ꝯuertẽdi ⁊ dies ſalutis de q̇bus ꝑtinus addit [⁊ dies pleni] ad indulgẽtiã: ad miam et ad grãm [inuenient̃ in eis] ita ꝯuerſis: ſed iniq̇ nec ad dimidiũ accedũt/vel in ꝯuerſis hic ad deũ: in uenientur in futuro dies pleni beatitudine pleni eternitate. Deinde exponit qual'r p:imũ errauerunt: ⁊ quõ poſtea conuerſi ſunt. d.

11 **Et dixerunt quomodo †ſcit de⁹: ⁊ ſi eſt ſcientia in †excelſo.** †ſciuit †altiſſi mo.

¶ [Et dixerũt] .ſ. cogitãdo intra ſe p:ius q̃ ꝯuer terẽt [quõ ſcit deus] .i. quõ d: ſcire/vel quõ poſſu mus ſcire q̃ ipſe ſciat q̃ hic fiunt.ſ. q̃ boni ita tri bulãtur ⁊ mali ꝓſperantur [⁊ ſi eſt ſcientia] rerum humanarũ [in excelſo] .ſ. in deo.i. ſi eſt q̃ ipſe ſciat quõ.ſ. patitur. q.d. ſi ad hoc ſe extenderet dei ꝓ uidentia quõ permitteret fieri talia. Talis erat erro: eoꝝ: putabant enim deuꝫ res humanas aut

neſcire/aut non curare cum tribularentur boni ꝛ floꝛerent mali:vnde ꝛ dicunt.

12 Ecce ipſi pctõꝛes ꝛ abũdantes in ſeculo:obtinuerunt diuitias.

¶[Ecce]enim[ipſi peccatoꝛes]ſcelerum patratoꝛes[ꝛ abundantes in ſeculo].i. in malis huius ſeculi/vel ambitioſi ſecularium dignitatum[obtinuerunt diuitias]multas vnde habentur delicie coꝛpoꝛales.q.d.ideo eram non peccatoꝛ:ꝛ ſeruiui deo vt haberem diuitias:ſed econtra fieri video: nam mali diuites ſunt ꝛ floꝛent diuitijs qui tamẽ deo non ſeruiunt:boni qui deo ſeruiunt econtra egent. Unde mirum eſt ſi deus hec ſcit quod etiã ea permittit.

†nõ habet. 13 Et dixi † ergo ſine cauſa iuſtificaui coꝛ meum:ꝛ laui inter innocentes manus meas.

¶[Et]ið ego q̈ʒ iunctus illis añ ꝯuerſionẽ fil'r [dixi ergo]q: ſeruio deo ꝛ hoc non habeo:illi vero nõ ſeruiũt ꝛ hñt[ſine cã].i.fruſtra ꝛ abſqʒ remuneratione[iuſtificaui]ꝛ purgaui[coꝛ meũ]a ꝓraua cogitatione ꝛ mũdus eſſem a pctõ cogitationis [ꝛ]ſine cã[laui].i.mũdaui a ꝓraua opatione[inter innocentes].i.cum innocentibus[manꝰ meas] id eſt actiones:vt mundus eſſem a peccato operis vbi eſt enim merces pure conſcientie ibi pꝛemium innocentis vite. Ego bene viuo ꝛ egeo:ille peccat ꝛ abundat.

†ar gutio. †matutinum. 14 Et fui flagellatus tota die:ꝛ † caſtigatio mea in † matutinis.

¶[Et]ſine cã[fui flagellatꝰ tota die].i.quaſi cõtinue:ꝛ a me non recedunt flagella dei. freq̃nter eñ iuſti ſunt in afflictione.q.d.deo ſeruio et flagelloꝛ:malus nõ ſeruit ꝛ requieſcit[ꝛ caſtigatio] de perpetratis malis ſi in aliquo offendi:fuit[in matutinis].i.indilate ꝛ cito adhibita. Impioꝛũ caſtigatio differtur ꝛ ſera eſt vel nulla:electoꝛum vero ſtatim adhibetur ꝛ ſedula eſt ꝛ ſcita: et hoc eſt indicium magni bñficij dei electis ſpãliter collati Sed iam caſtigatus repꝛimit ſe ab eo qð dixerat ꝛ erroꝛem ſuum recognoſcens ait.

Impioꝝ caſtigatio differtur

†gña tionem 15 Si dicebam narrabo ſic:ecce † nationem filioꝝ tuoꝝ repꝛobaui.

¶[Si dicebã].i.dicebã.ſ.in coꝛde meo mecũ conferendo ꝛ quaſi me redarguendo:ſi ego[narrabo]ꝛ aſtruã[ſic]ſicut ſuperius narraui.ſ.qð deus non ſciat vel non curet res humanas:ꝛ ꝙ fruſtra quis iuſte viuat ꝛ deo ſeruiat[ecce]quaſi in aperto:ꝛ manifeſtum ꝛ certum eſt ꝓ ſic dicendo[nationem filioꝝ tuoꝝ].ſ.ſanctoꝝ ꝛ iuſtoꝝ contrarium dicentium:ꝛ quibus cedere debeo:non eñ ſum oĩbus pꝛudentioꝛ[repꝛobaui].i.reliqui vel repꝛobã iudicaui quod eſt magnum inconueniens. Et ið ne repꝛobarem immo vt vnum cum eis ſalubꝛiter ſentirem.

16 † Exiſtimabã vt cognoſcerẽ:hoc laboꝛ eſt ante me. † ꝛ ſuſcepi cognoſcere.

¶[Exiſtimabam].i.cogitabam ſtudioſe ꝛ laboꝛabam in mea cogitatione.ſ. deliberando[vt cognoſcerem]ꝛ intelligerem huius rei veritatem ꝛ cãm quare nunc ꝓſperentur mali ꝛ affligunᷓ boni:ꝛ[hoc]cognoſcere[laboꝛ eſt ante me].i.laboꝛioſa queſtio ante oculos meos:quaſi enim murꝰ obſtat mihi in facie ꝛ maioꝛ me eſt ſuperãs meũ intellectum.q.d.laboꝛioſum ꝛ difficile eſt mihi ad hoc peruenire:ꝛ quãtũcũqʒ ad hoc laboꝛem non poſſum ad hanc veritatem niſi deus aperiat attigere. vnde recte ſubiungitur.

17 Donec † intrẽ in ſanctuariũ dei: ꝛ intelligam in † nouiſſimis eoꝝ. † itroeã. † nouiſſima.

¶[Donec intrem in ſanctuariũ dei].i.donec mẽte tranſeã ꝛ rõne intreʒ ad diuine diſpoſitionis ſecretum ꝛ ad diuinũ iudiciũ[ꝛ intelligã].i.intellectum meũ figã ꝛ oculũ mentis intendã[in nouiſſimis eoꝝ].ſ.quid bonis vel malis ſeruetᷓ i fine:vbi indubitãter intelligẽdo ꝯſidero:q: oĩpotens ꝛ iuſtus deus ad hoc ꝑmittit malos floꝛere in hoc ſeculo vt puniãtᷓ grauius in futuro ad hoc vult bonos tribulari tẽpoꝛaliter:quatenus purgati poſtmodũ gaudeant eternaliter. Nouiſſima hominũ ſunt vita eterna ꝛ moꝛs eterna que ſemper homo dʒ intelligere ꝛ habere in memoꝛia. vnde intelligens ꝓpter quid malis data ſunt bona ꝛ loquẽs ad deum ſubiungit.

Nouiſſima hoĩʒ q̃ ſunt.

18 Uerũtñ pꝛopter † dolos poſuiſti eis:deieciſti eos dũ † alleuarentᷓ. † doloſitatem † extollerentur

¶[Uerumtamen pꝛopter dolos] quos alijs fecerunt ꝛ vt ipſi fallerẽtur ꝛ dolus dolo puniretur [poſuiſti]id eſt apponi permiſiſti[eis]ſcilicet diuitias in quibus confidunt:quas fallacijs ꝛ dolis adepti ſunt:ecce q: diuitie conferuntur aliqñ i laqueum peccati ꝛ penam peccati. Quia enim doloſi ſunt faciendo dolum alijs:ideo ꝛ ipſi dolum ꝛ deceptionem patiũtur:vt excecati terrena eligãt ꝛ eterna relinquant vnde ſubdit[deieciſti eos]interius[dum alleuarenᷓ]exterius.i.in eoipſo ꝙ alleuanᷓ:non dico poſtꝙ̃ alleuati ſunt:q: talis eleuatio ſeu elatio caſus eſt. Superbiunt exteriꝰ:excecantur interius:ꝓficiunt honoꝛibus:ꝛ cadunt moꝛibus. Ita in pꝛeſenti eſt eis: ſed ꝛ de futuro quaſi admirando adiungit.

19 Quomodo facti ſunt i deſolationem ſubito?defecerunt:perierũt ꝓpter iniquitatem ſuam.

¶[Quõ facti ſunt in deſolationẽ]ab oĩbus rebꝰ deſerti in moꝛte q̃ ꝛ repẽte venit eis. vñ ſubdit[ſubito]ꝛ repẽtine[defecerũt]qñ in maioꝛi ꝓſperitate ꝛ ſecuritate ſe eſſe credebãt ſubito tolluntur q̃ diu tolerantᷓ ꝛ non communiter cũ bonis moꝛiuntur:ſed poſtꝙ̃ defecerũt[perierunt]eternaliter[ꝓ

pter iniquitatem ſuam] q: mortui ſunt in finali im
penitentia: propter iniquitatē ſuam pereunt qui
terrena cupierunt: qui in ſuperbia euanuerunt: q̄
in voluptatibus ſuis radicati ſunt. hec ſunt malo
ru3 nouiſſima q̄ intelligit q̄ i dei ſāctuariū itrauit

†ex. 20 †ſurgent] †imagi-nes eorū

20 Velut ſomnium †ſurgentium do
mine in ciuitate tua: †imaginem
ipſorum ad nihilum rediges.

[Velut ſomniū ſurgentiū] a ſomno deficit: q:
imago in ſomno viſa ſubito euaneſcit. ſic o [dñe in
ciuitate tua] .i. in celeſti hierl'm [imaginē ipſorum]
gloriā ꝛ felicitatē temporalē quā ipſi querūt que
non eſt vera gloria ſ3 vult ei ſimilari [ad nihilu3 re
diges] excludendo eos cum ſua imagine ab ipſa ci
uitate: ita vt tam vera gloria ꝛ beatitudo: ꝙ eius
imago ꝛ ſimilitudo eis deficiat. q. d. ſicut quis dor
miens ſomniat honores ꝛ diuitias: ſed euigilans
nihil inuenit: ſic et iſti dum de hac vita in qua ce
ci dormiunt moriendo euigilauerint ꝛ ſe cognoue
rint excluſi et gloria nihil niſi miſeriam inuenient
Ita continget impiis: ſed ſpero ꝙ non mihi qui
temporalia contemno.

†delecta tum. †mutati †non hꝫ ego.

21 Quia †inflammatum eſt cor me
um: et renes mei †cōmutati ſunt
et †ego ad nihilu3 redactus ſu3
et †neſciui.

†non cognoui.

[Quia inflammatū eſt cor meum] .i. amore dei
et eternorum: igneq; ſancti ſpiritus accenſum: et
ideo nihil niſi ſpiritualia deſiderare poteſt [ꝛ re
nes mei] .i. carnales affectus ꝛ delectationes [cō
mutati ſunt] in ſpirituales ꝛ ablate: q: dei amor
carnalem cōſumit voluptatem [ꝛ ego ad nihilu3
redactus ſum] in mea reputatione et penitus me
nihil eſſe reputaui abnegans meipſum [ꝛ neſciui]
ideſt pro neſciente ꝛ ſtulto me habui. Tria in hoc
verſu demonſtrantur nobis valde vtilia. Primo
feruor charitatis: deinde mortificatio carnis: poſt
modum perfectio humilitatis. In verſu vero qui
ſequitur duo: ideſt obedientia et perſeuerantia
commendantur. ait enim.

Dei amor carnalē cōſumit voluptate3

†q̄ſi 22 pecus. †ad

22 †Ut iumentū factus ſum †apud
te: et ego ſemper tecum.

[Ut iumentum factus ſum apud te] .i. manſue
tus ad obediendum tibi ꝛ ad portandum onꝰ tuū
[et ego ſemper tecum] ero ꝛ firmiter perſeuerabo
nec a te recedam pro te aliquid diligendo felix aīa
que pōt eſſe iumentū dei vt pro eiꝰ amore māſue
ta et mitis oīa libenter ferat: omnia patienter ſu
ſtineat. ꝛ ſicut bene cepit: ita ſemper pficiat: at
q; in propoſito ſctō ſemꝑ cū deo pmaneat: ita vt
ab eo nullis tētationibus ſeparet: nullis aduerſi
tatibus moueat. Et hoc non ſuis viribus/ſed gra
tie dei aſcribit dicens. Et hoc non ex me: ſed tu

†dex. 23 tere mee

23 Tenuiſti manū †dexteram meā: †
et in voluntate tua deduxiſti me:
et †cum gloria †ſuſcepiſti me.

†non hꝫ †in †aſſum pſiſti.

[Tenuiſti manū dexterā meā] .i. me ad opa bo
na: ꝛ ipſa opa mea direxiſti. Manū ſuā dicit opa:
dexterā propter eternā vitā. non eñ pro terrenis
operabat: ſ3 p eternis [et me] poſitū [in volūtate
tua] implēda vt nunꝙ faciē niſi qd tu volueris [de
duxiſti] de vtute in vtutē ne aberrarē [et] tādē [cū
gloria] immortalitatis [ſuſcepiſti] .i. ſuſcipies [me]
in rōne. Felix eſt illa aīa que volūtati dei ſemp eſt
ſubdita: vt illud velit qd vult deꝰ: et illud reprobꝫ
qd reprobat deꝰ: ꝛ ſe totā ita diuine volūtati com
mittat vt q̄cquid voluerit tanꝙ de iumēto ſuo fa
ciat quo voluerit ducat. ductorꝰ eſt eñ dñs tale3
animam in gloriam ſuā: de qua admirans ait.

24 Quid enim mihi eſt in celo: et a te
quid volui ſuper terram?

[Quid eñ] ꝛ ꝙtū premiū [mihi eſt] paratū [i ce
lo] ꝛ pmiſſu3. q. d. imenſu3 ꝛ ineffabile ac tātū ꝛ ta
le ꝙ nō pōt dici ſ3 tuipē: ꝛ eſtuās cepit cogitare
felicitatē illā celeſte3 ꝛ arguere: ſe q: terrena deſi
derauerit. d. ꝛ cu3 tantū ſit qd habeo in celo [a te
quid] aliud vile ꝛ deſpicabile [volui] et deſideraui
[ſuper terrā] q̄ſi aliqd magnū. Cur vnꝙ terrā vo
lui: cur tranſitoria cōcupiui? Seruas mihi tu in
celo diuitias immortales ſ3 teipſum: et ego volui
a te in terra qd hñt etiam impii ſ3 aurum ꝛ argē
tum. Et q: tale pmium mihi eſt in celo: ideo

†cor mea et caro mea

25 Defecit †caro mea et cor meum:
deus cordis mei et pars mea deꝰ
†in eternum.

†meus i ſecula

[Defecit] mercatiōe ꝛ attenuatiōe ppter tui
deſideriū [caro mea] .i. carnalis opatio exteriꝰ. q:
per rigorē diſcipline ſic cōſtricta eſt vt ia3 ſpiritui
reluctari nō poſſit [ꝛ cor meū] .i. mala affectio in
terius: q: voluntas ppria oīſq; pſumptio ꝛ mala
inclinatio interius eſt reſecata. ꝛ īō factꝰ eſt [deus
cordis mei] poſſeſſor dñ tēporalr viuo [et] poſtmo
dum erit [pars] ꝛ hereditas [mea deus] non ad tē
pus: ſed [in eternum] quia nunꝙ ab eo vltra ſepa
rabor ſed ſemper cum eo ero. Idcirco antē te par
tem ꝛ hereditatem meam elegi.

†not hꝫ. †lōge fa ciunt. †omnem †fornica tur.

26 †Quia ecce qui †elongant ſe a te
peribūt: perdidiſti †omnes qui †
fornicantur abs te.

[Q: ecce] .i. manifeſtu3 eſt ꝙ q̄ elōgant ſe a te]
ecōtrario aliā partē eligēdo [peribūt] in eternū ꝛ
verū eſſe pdēt: q: tu [pdidiſti] .i. pdes vel in pfini
tiōe tua iā pdidiſti [oēs qui fornicant abs te] ſepa
rando ſe a te ꝛ adherendo aliis illicite: ac diligen
do creaturam procreatore. oīs eñ illicita coniun
ctio dici pōt fornicatio. Qñ homo incipit deficere
ab amore dei: incipit a deo elongari. Qd ſi rebus
temporalibus illicito amore cōiungit/ iā vtiq; for
nicatur. pprium eñ virum .i. auctorem ſuum aīa

deſeruit: ⁊ ei qui non erat ſuus ſe laſciuo amore co
pulauit. Illi ergo q: deſeruerunt dn̄m perierunt.

†non hꝫ dño.

27 **Mihi aūt adherere deo bonum eſt ponere in† dño deo ſpem meā.**

¶ [Mihi aūt adherere deo] mō in preſenti per voluntateꝫ/fideꝫ/⁊ charitatē [bonū eſt] q: hoc eſt totum bonū meū: ⁊ in futuro per ſpeciē: q: nihil melius eſt ꝙ̄ videre deū facie ad faciem. ⁊ ꝙdiu in peregrinatione ſum dū non eſt mihi res: bonū eſt mihi [ponere in dño deo] non in creatura [ſpem meā] per certaꝫ future beatitudinis expectationē que ſpes eſt quaſi anchora p̄miſſa ad terrā: q: vanum eſt in tranſitoriis confidere vel ſperare: naꝫ quia nondum adherere poſſum deo meo per ſpeciem interim vel adherebo ei per ſpem. Et merito: quia ipſe eſt dominus meus q̄ me regit: et deus meus qui me creauit. Ad hoc autem eſt hoc bonum.

†laudes †atriis.

28 **Ut annunciē omnes† predicationes tuas: in† portis filie ſyon.**

¶ [Ut] interiꝫ [annūciem oēs p̄dicatiōes tuas] ideſt vt prediceꝫ aliis oia q̄ de te ſunt p̄dicāda: et que voluiſti fidelib⁹ annūciari ad tuā gloriā ⁊ eoꝝ vtilitatē: vt deum quē amo laudē ⁊ meū coamatorem eius faciam. ⁊ hoc [in portis] vel atriis [filie ſyon] ideſt in publico eccleſie militantis que eſt filia ſyon. ideſt ſpeculationis ſcꝫ eccleſie triumphātis. Syon eñ ſpeculatio vel ſpecula interpretat̄. in portis eccleſie annunciare ſe perhibet: q: p̄dicatio preter vnitatē eccleſie inanis eſt. Vel [in portis filie ſyon] .i. in virtutibus. Porte eñ ſunt virtutes anime p̄ q̄s introit̄ in ecc̄liam ⁊ itur ad celeſteꝫ hierl'm. In port[is] ergo p̄dicat: cui⁹ vox i apertiōe virtutū ē: cui⁹ ſmonē vita cōmendat. Oro.

Syō qd interpretatur.

HAc nos dñe tibi iugiter adherere: in te totaꝫ v̄tutē ſpei nr̄e defigere; vt mereamur laudes tuas i port[is] eternalib⁹ nūciare. p̄

Pſalmus de lamentatione miſerie iudeorum: et deſiderio: liberationis ipſorum: et ſimiliter fidelium in captiuitate peccati detentorum. p̄s.lxxiij.

†repuliſti nos deus. †anim⁹ †gregis tui.

UT quid† deus repuliſti in finem: iratus eſt† furor tu⁹ ſuper oues† paſcue tue.

¶ Auctor pſalmi pp̄heta dauid. ¶ Titul⁹ hic eſt Intellect⁹ aſaph. i. in hoc pſalmo apitur q̄d fidelis aſaph. i. ſynagoga ⁊ congregatio intelligat. ſ. ꝙ figuris ablatis venit veritas ⁊ ꝙ eterna nō t̄palia ſunt q̄renda. Et p̄ponit hic pp̄heta dauid in pſona aſaph duplicē iudaici ppl'i captiuitatē: vnā videlicꝫ localē deſtructo ſacerdotio ⁊ regno ſub tito et veſpaſiano: aliā ſpūalem que cecitas cōtigit in iſrael vt plenitudo gentiū intraret: p̄ hoc intēdēs cōuertendos admonere vt xp̄m veniſſe intelligāt poſt cuius aduentū pp̄hete talia vētura eē p̄dixerunt. ¶ Materia: lamētatio miſerie iudeorū ⁊ deſideriū liberatiōis ipoꝝ: ⁊ ſil'r fideliū in captiuitate pcti detētorū. ¶ Intētio: mōēre vt oēs relictis figuris trāſeāt ad veritatē: ⁊ fideles ꝯſiderādo captiuitatē iudeorū p̄pter pctā eoꝝ multiplicem caueāt ſibi a pctis: ne ⁊ ipſi ſpūal'r vel corpal'r veniāt in captiuitatē ꝯſimilē. ¶ Snīa in gnali: propheta i iſto pſalō orat p̄ liberatiōe ppl'i iſrl'itici d̄ captiuitate multiplici allegās p̄ſtinā dei amicitiā aduerſantiū maliciā: dei potētiā ⁊ ppl'i miſeriem. ¶ Moral'r pōt eē orō eccl'ie p̄ liberatiōe ppl'i catholici q̄ ſepi⁹ detinet̄ p̄ demōes i captiuitate peccati: ad cuius liberationē allegat eccl'ia. Primo dei amicitiā q̄ ppl'ꝫ catholicū recepit ad grām baptiſmalē. Scdo dmonū maliciā obſtinatā. Tertio dei potētia ad pctōꝝ iuſtificationē. Quarto ppl'i miſeriā ꝙdiu detinet̄ in captiuitate pcti: ad hoc l'ra de facili pōt applicari. ¶ Snīa in ſpāli admirās et gē ⁊ ꝯquerēs ait [Ut q̄d] .i. q̄re o [de⁹] q̄ es creator nr̄ [repuliſti] .ſ. ppl'm iſrl' q̄ſi alienos ab antiq̄ familiaritate ⁊ a tua defenſiōe [in finē] .i. q̄ſi fundit⁹ et ex toto ⁊ hic eſt finis cōſumptiōis nō ꝯſummatiōis [irat⁹ eſt furor tu⁹] ꝙ̄tū ad viſuꝫ hoim: ſic eñ videt̄ p̄terire ſignū [ſup̄] ⁊ ꝯ [oues paſcue tue] .i. ſuper ppl'm tuū quē velut bon⁹ paſtor p̄ deſertū duxiſti ⁊ māna paiuiſti: ac deīde in terra lacte ⁊ melle manante collocaſti. Hec iō dicit vt mia p̄ri paſtoris moneat q: in eos t̄pant⁹ vidicamus q̄s aliq̄n nr̄os fuiſſe meminim⁹. q. d. cur hoc niſi q: terrenis inherebam⁹ ⁊ te paſtorem nō cognoſcebamus.

†memento.

2 **†Memor eſto congregatiōis tue quam poſſidiſti ab initio.**

¶ [Memor eſto ꝯgregatiōis tue] .i. ppl'i iſraelitici [quā poſſediſti ab initio] ill⁹ ppl'i. i. a principio quo ille ppl's fuit inſtitut⁹. ſ. a t̄pe patriarcharuꝫ quos p̄mit⁹ elegiſti q̄ erāt initiū ei⁹ a q̄b⁹ ⁊ nomē ſumpſit ⁊ originē. q. d. reduc ad memoriā ꝙ eos ex multis gentib⁹ ⁊ locis ſub vna lege pro vniuerſis ppl'is terre in vnū cultū tuū ꝯgregaſti: atq̄ vt p̄ priā hereditatē ab iītio poſſediſti vt eſſet tibi popul⁹ peculiar[is] ⁊ p̄elect⁹: ⁊ hoc ſit cā tue miſ̄atiōis. Preſtita beneficia numerat vt pi⁹ iudex īuitet̄ ad ꝯſueta ſua beneficia: ⁊ ppl⁹ ſua bñficia i eis attēdat ꝙ̄ illoꝝ merita. Et iō etiā memor eſto. q:

†montē ſyon. †quem. †ipſo.

3 **Redemiſti virgam hereditatis tue: † mons ſyon in† quo habitaſti in† eo.**

¶ [Redemiſti] ab egypto [virgam] .i. ſceptrum imperium ⁊ dñationem [hereditatis tue] .ſ. ppl'i iſrl'. quē tanꝙ̄ hereditatē vendicas tibi: q: iudeorum regnum de pharaonis ſeruitute liberaſti que virga vel hereditas eſt [mons ſyon] Ibi enim erat ciuitas eorum hierl'm: ibi populus ⁊ caput regni: ibi templum ⁊ ſacrificia: ⁊ omnia xp̄m promittentia [in quo habitaſti] o xp̄e. i. preſentiaꝫ tuam oñdiſti q: ibi p̄ſentia hominis chriſti habitauit: et vt ha-

bitationē expreſſius cōmendaret protin⁹ adiecit
[in eo] ſ. exiſtens ⁊ manēs ſpecialius ꝑ gratiam:
et per hoc ſupplicat ne daret eum vaſtitati. Dein
de rogat etiam pro gentibus dicens.

4 †Leua manus tuas in ſuperbias
eorum in finem: q̄ꝫta † malignat⁹
eſt inimicus in † ſancto.

†eleua manū tuā in ſuperbiam
†maligne operatus.
†ſanctis tuis

¶ [Leua man⁹ tuas] .i. exerce virtutē ⁊ potētiā
tuam [in ſupbias eoꝝ] a quib⁹ euerſa eſt hierl'm. ſ.
gentilium [in finē] .ſ. cōſumptiōis vt ſupbias eorū
final'r ⁊ penit⁹ deſtruas: caſq; i hūilitatē vertas
qđ iā eſt impletū: q: diuina virtute oꝑante iā gen
tes hūilitate xp̄m cognouerūt q̄ prius ſupbe po-
pulū ei⁹ vaſtauerūt: ac admirādo ſubiungit [q̄ꝫta]
ideſt q̄ꝫ dura ⁊ q̄ꝫ multa [malignat⁹] .i. maligne ope
ratus [eſt inimicus] .i. gentilis populus. ſ. roman⁹
princeps ⁊ ſuus exercit⁹ [in ſctō] in tēplo [in ſacer-
dotio: in illis oībus ſacramētis qđ ꝑmiſit de⁹ fieri
q: iam nihil ꝑſignabāt cum rex eēt .i. xp̄us.

†oēs

5 Et gloriati ſunt † qui oderunt te:
in medio ſolemnitatis tue.

¶ [Et] inſup [gloriati ſunt] de victoria ſua ⁊ ſcele-
re de tantis malis nō timuerūt: ſꝫ gaudiū inde ha
buerūt [q̄ oderunt te] ſerui ſcꝫ demonū: q: idola-
tre: ⁊ hoc [in medio ſolēnitatis tue] .i. i cōi iudeoꝝ
quieꝫ oīb⁹ ꝑtib⁹ ꝯuenerāt ad diē feſtū. Vl' [in me
dio ſolēnitatis tue] .i. cū in hierl'ꝫ paſcalis ſolēni-
tas agereť: i eo ei loco q̄ dño ſolēnitas fieri ꝯſue-
uerat: ⁊ in ipa ſolēnitate q̄ iudei xp̄ꝫ crucifixerant
gētiles eos ꝯgregatos trucidauerūt ⁊ ciuitatem
vaſtauerūt. Cōgregati ſeuierūt: ꝯgregati ꝑierūt
Et oſtendit quomodo gloriati ſunt. quia

6 Poſuerunt ſigna ſua ſigna: ⁊ non
cognouerunt ſicut in † exitu ſu-
perſummum.

†egreſſu deſuper.

¶ [Poſuerūt ſigna] vel trophea nō deū ſꝫ [ſua]
ſcꝫ ſtatuas ꝑncipū ⁊ vexilla romana aq̄las dracō-
nes q̄bus vtebātur i prelijs [ſigna] .ſ. māifeſte ca-
ptiōis ⁊ victorie ſicut capta ciuitate ſolēt poni [in
exitu] .i. in portꝫ vel i vija ⁊ plateis ⁊ hoc [ſup ſūmū]
⁊ altū .i. i aliq̄ loco eminēti ⁊ excelſo [⁊ nō cognoue
rūt] q̄ħ a deo eēt ⁊ dei diſpoſitiōe fieret q̄ ꝓpter
pctā ppl'i dabit illis tātaꝫ victoriā: ſꝫ ſuis virib⁹ ⁊
ptāti attribuebāt: ⁊ iō ab incepto nō reſipuerūt.
Et oī verecūdia poſtpoſita ita irreuerenter.

7 Quaſi in ſilua lignorum ſecuri-
bus † exciderunt ianuas eius in
idipſum: in † ſecuri et aſcia deie-
cerunt eam.

†cōciderunt.
†dolabro et in fractorio

¶ [Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus exciderūt
ianuas eius] .ſcilicet ciuitatis ⁊ tēpli vt pateret
omnibus liber ingreſſus: ⁊ hoc [in idipſm] .i. vnani
miter ⁊ concorditer. Sicut eñ in ſilua lignaria ex
ciduntᷓ ligna ita viliter ſine aliquo reſpectu ⁊ re-
uerentia exciderūt ianuas oēs tendentes in idip
ſum ⁊ conſpirati in vnū: q: vno corde ⁊ vna volū-
tate ſimul oēs conueniebant in malum [in ſecuri]
ad excidendum [⁊ aſcia] ad ꝯminuendum [deiece-
runt eam] ſcꝫ ciuitatē ⁊ domum dei: ſecuris eñ ce
dit trabes ⁊ maiora deſtruit: aſcia ſiue dolabrum
minutius perſequitur ⁊ minora comminuit: ⁊ ſic
maiora ⁊ minora dicit deſtructa.

8 Incenderunt igni ſanctuarium iiij. Reg. xxv.
tuum: in terra polluerunt tabar-
naculum nominis tui.

¶ [Incenderunt igni] qđ eñ non poterat excidi
cōbuſtū eſt [ſanctuariū tuūꝫ] .i. templum nomini
tuo dedicatū [in terra] .i. vſq; ad terrā deijciētes
culmina ad laudē dei erecta [polluerūt] ſacrilegio
[tabernaculū noīs tui] in quo nomē tuū inuocaba
tur qđ ſalomō fecit ad honoreꝫ noīs dñi: q: aras:
menſas: libros: veſtes ⁊ ſimilia ꝓiecerūt pedibuſ-
que cōculcauerūt: ac priuatas: ⁊ ſtabula iumento
rum in templo fecerūt: ſed ⁊ mō timendū ⁊ cauen
duꝫ eſt ne qđ tūc ꝯtigit hieroſolime nūc plebi eue
niat chriſtiane. Jdō aūt hec oīa fecerunt quia

9 Dixerūt i corde ſuo cognatio eoꝝ
† ſimul: † qeſcere faciam⁹ oēs dies
feſtos dei a terra.

†interſſe
†renite
cōprimamus omnes ſolēnitates domini dꝫ terra.

¶ [Dixerūt in corde ſuo] qđ vtiq; plus eſt q̄ꝫ ſi di
xiſſent in ore ſuo: nā in hoc q̄ in corde dixiſſe ꝑhi-
bentur volūtas: affect⁹ ⁊ intētio denotaᷓ: dixerūt
aūt non quattuor aut quinq;: ſed tota [cognatio
eorū] .i. tota illa hoſtiū multitudo: nec diuiſa per
ꝑtes ſꝫ [ſil'] dixerūt in q̄ꝫ iſtud [quieſcere faciamus
oēs dies feſtos dei a terra] ne ſit gloria noīs dei in
ea. q.d. ita diſpergam⁹ omnia q̄ nūq̄ꝫ ampli⁹ poſ-
ſint conuenire aut feſtum facere in terra. Preuiſ-
que oſtenſum eſt q̄ꝫta ab hoſtibus illata ſint ma-
la: deinde oſtendit que ab ipſo deo ſubtracta ſint
eis beneficia: dicens.

10 Signa noſtra non vidimus: iam
nō ē propheta: et nos non cogno
ſcet † amplius.

†adhuc.

¶ [Signa noſtra non vidim⁹] nr̄e eñ ciuitatis de
ſtructionem vidimus: ſigna tñ diuine miſeratio-
nis erga nos non accepimus quibus nos ⁊ patres
noſtri deū nobis placatum cognoſcere ſolebamus
[iam nō eſt ꝓpheta] aliq̄s q̄ bōa nobis futura pre
nūciet ⁊ ꝯſolādo nos ꝯfortet vt oliꝫ in alijs capti
uitatibus ⁊ aduerſitatib⁹ fiebat [⁊ nos nō cogno
ſcet amplius] deus vt liberet ⁊ a malis reducat: ſꝫ
in miſerijs dimittet: videtur eniꝫ deus omnino no
ſtri eſſe oblitus. Tantis ergo afflictus malis dño
ingemiſcens ait: hec mala ſunt nobis. Sed

11 Uſquequo deus † improperat ini
micus irritat aduerſarius nomē
tuum in finem?

†exprobrauit

¶[Uſquequo].i.q̃diu o de⁹ improperat] nobis [inimicus].ſ.pplus gentilis gloriãdo de ſubmerſione ciuitatis ⁊ templi ⁊ dicendo q̄ non ſis ver⁹ deus[irritat].ideſt prouocat[aduerſarius] noſter [nomen tuum in finem].ideſt perpetuo blaſphemando ac verbis ⁊ factis te exaſperando.vel vſq; ad quem finem: an vt corripias populum tuum ⁊ corripiens ducas in finem.ideſt in chriſtum: vel eo vſq; donec veniat in te finē. Attendat hec verba quiſquis pro peccato ſuo affligitur: quiſquis a deo tanq̄ irato deſeritur non deſperet: gemat: miſeriam ſuam medico oſtendat: ad hoc enim ferit vt parcat: ad hoc iraſcitur ne iraſcatur: Unde adhuc ſubiungit.

12 Ut quid auertis manum tuam ⁊ dexteram tuã: de medio ſinu tuo in finem?

¶[Ut quid].i.quare [auertis manum tuam et dexteram tuam].i.virtutem ⁊ ꝓtectionē tuã viſitataꝫ[de medio ſinu tuo].i. a pplo tuo iſto qui eſt ſinus tuus in quo hacten⁹ ſecretiſſimos theſauros tuos recondidiſti[in finē].i.final'r ⁊ tandiu.q.d.non diu differas nos liberare per potentiã tuaꝫ fauorabilem ab inimicorum poteſtate ⁊ oppreſſione. Uel[Ut quid auertis manū tuam]a pplo tuo iſrael non ducendo eos[in finem?].i.in chriſtum. Querebat vt quid etiã intellexit. ſicut intitulatū eſt intellectus aſaph: ⁊ ideo ſubdit.

13 Deus aūt rex noſter ante ſecula: operat⁹ eſt ſalutē in medio terre.

¶[Deus autem rex noſter aū ſecula]exiſtens nō tēporalis ⁊ recēs q̄ eſt in principio vbū p qd facta ſunt oia ipſe rex hō fact⁹[operat⁹ eſt ſalutē in medio terre].i.vbiq; terrarū vt diceret homies eterna querere non terrena[Uel in medio terre] ſcilꝫ in iudea que eſt in medio terre q̄ſi vmbilicus orbis q: deus ibi factus eſt homo: ⁊ crucifixus pro ſalute totius mūdi vt ab omnibus in circuitu poſſit participari. Ad hoc enim ad tempus auertit manum ſuam a gēte iudaica. Ad hoc cecitas ex parte contigit in iſrael vt deus operaretur ſalutem in medio terre: ⁊ ſic plenitudo gentium intraret. Deinde oſtendit qualiter ſalomon operatus ſit conuertendo ſe ad ipſum operatorem deum ⁊ dicendo

14 Tu cōfirmaſti in virtute tua mare: † contribulaſti capita draconum in † aquis.

†contriuiſti. †aqua

¶[Tu confirmaſti in virtute tua]ideſt in potentia tua[vel in virtute tua]ideſt in xp̄o qui eſt dei virtus ⁊ ſapientia[mare].i.gentes que iudeaꝫ in medio ſui cingebant ſicut mare terram. Gentes dicuntur mare propter vitiorum affluentiam et morum amaritudinem que ablato idolatrie fluxu confirmate ſunt in chriſto per fidem[ſpem]⁊ charitatem. Et quo ordine factum ſit ſecutus adiunxit[cōtribulaſti capita draconum].i. comminuiſti ⁊ ſubieciſti principalia vitia ⁊ peccata doloſorum ſpirituum que ab eis ſuggeruntur ſanctis ꝑiab⁹[in aquis]baptiſmi. Ipm̄ quoq; principem diabolum atq; vniuerſas eius altitudines et pompas pariter deum deſtruxiſſe oſtendit cum ſubiungit

Gentes q̄re mare dn̄r.

15 Tu cōfregiſti † capita draconis: dediſti eū † eſcã populis † ethiopuꝫ.

† caput. † in † ethiopibus.

¶[Tu]etiam[confregiſti].i.annihilaſti[capita].i.poteſtates et prauas ſuggeſtiones[draconis].i. principis demoniorum: et ſic ea confringendo operatus eſt rex noſter ſalutem in medio terre q̄ prius corrupta erat et elangnerat talium hoſtium inuaſione: ⁊[dediſti eum]ſcilicet draconem ⁊ diabolum[eſcam populis ethiopum].i. omniuꝫ gētiū ipſi enim vocantur ad fidem qui prius nigri fuerunt peccatis: ⁊ ſicut eſca mordetur a comedente ita credentes ipſum diabolum mordent redarguēdo/accuſando/maledicendo. Uel quia adoratores diaboli et membra eius ſunt credentibus qui tenebre fuerunt incorporati et corpus chriſti facti hoc autem ſic factum eſt.

16 Tu dirupiſti fontes et torrentes tu ſiccaſti fluuios ethan.

¶[Tu dirupiſti] ideſt aperuiſti [fontes] ſcilicet apoſtolos ⁊ predicatores maiores[⁊ torrentes].i. predicatores minores vt manarent liquorem ſapientie: ⁊ diuitias fidei vt irrigarent falſitateꝫ gētium: vt ſua dulcedine atq; irrigatione ceteros conuerterent[tu ſiccaſti fluuios Ethan]quod interpretatur fortis vel robuſtus: et ſignificat de ſe et de virtute preſumentes: ideſt tu inutiles feciſti omnes doctrinas gentium/magorum/iudeorum/de ſe preſumentium/et inundationes ac conſilia deaboli qui de ſe preſumpſit: ſed dei virtute humiliatus eſt.

17 Tuus eſt dies et tua eſt nox: tu † fabricatus es aurorã et ſolem.

† perfeciſti ſoleꝫ ⁊ lunã

¶[Tuus eſt dies] ideſt ſpiritales illuminati a vero ſole quos velut diem illuſtrat ſol incommutabilis ſapientie quam loquuntur inter perfectos dies dici eructat verbum: quod erat in principio apud patreꝫ[et tua eſt nox] ideſt carnales adhuc quaſi in tenebris quibuſdam ignorantie exiſtentes quos velut noctem conſolatur luna ideſt carnis chriſti manifeſtatio. Uerbum enim caro factum eſt et habitabit in nobis: qui cum non tacet fidem nox nocti indicat ſcientiam: quia[tu fabricatus es auroram ⁊ ſolem]ideſt initium et perfectionem ſapientie: hoc eſt inſipientes ⁊ perfectos ſeu carnales et ſpiritales. Et vt vniuerſaliter tua dona complectar.

Joh.j.

18 Tu feciſti oēs terminos terre: eſtatem et ver tu † plaſmaſti ea.

†feciſti

¶[Tu feciſti omnes terminos terre] terminas ei gratiam tuam quaꝫ das eccl'ie tue ad menſuram: non enī ꝓficit in virtute ⁊ gratia vnuſq̄ſq; q̄tum

cupit ſed q̄tum placet ei diuidere terre ſue q̄ ter
minos ponit: quia vnuſquiſq; propꝛium donum
habet a deo alius ſic et alius ſic[eſtatem].i.ferueͤ
tes ſpiritu ⁊ charitate[⁊ ver].i.nouellos in fide et
virtutibus[tu plaſmaſti ea]neutraliter dictū eſt
ac ſi diceretur et perfectos et nouellos omnes tu
feciſti:non ergo gloꝛientur quaſi non acceperint.
Magna cōmēdatio gratie dei eſt in eccleſia chꝛi-
ſti.deinde et pꝛo ſuis oꝛat dicens.

† erea ture tue. † exꝓꝛobꝛauit † impꝛudēs exacerbauit

19 Memoꝛ eſto huius:† inimic⁹ † i-
pꝛoperauit dn̄o:⁊ populus † inſi-
piens incitauit nomen tuum.

[Memoꝛ eſto huius].ſ.congregationis tue ꝓ
qua oꝛauit ſuperius:et ſi non palearum ſalteͤ re-
liquiarum:⁊ declarans cuius congregationis po
nit etiā cecitatem eius tanq̄ intelligēs ⁊ gemens
ſicq; pꝛo eis oꝛat vt coꝝ cōfiteatur errata cū ſub-
dit[inimicus impꝛoperauit dn̄o]verbis. populus
enim iudaicus multa oppꝛobꝛia dixit chꝛiſto [et]
idem[ppl's inſipiēs]nō ꝓuidens in futuro ⁊ dure
ceruicis[icitauit].i.exacerbauit ſup ſe[nomeͤ tuū]
q: tot miracula vidit ⁊ eſſe deū nō credidit:⁊ inſu
per queͤ adoꝛare debuerat occidit. Sed q: quidaʒ
erant credituri poſtulat ꝓ eis dicens

† tradideris. † aiam ꝯfitenteͤ. † nō hʒ ⁊

20 Ne † tradas beſtijs † aīas cōfiten
tes tibi:† ⁊ aīas pauperū tuoꝛuʒ
ne obliuiſcaris in finem.

[Ne tradas beſtijs].i.malignis ſpiritib⁹[ani
mas ꝯfitētes tibi]ꝯfeſſiōe fidei ⁊ laudis:vel qui
penitens ꝯfiteꝛ pctā[⁊ aīas paupeꝝ tuoꝝ].i.con-
tēptoꝝ mundi vel de ſe nō pſumentiū[ne obliui-
ſcaris in fineͤ].i.finaliter:⁊ ſi ad hoꝛā iraſci videa-
ris:qui pꝛius videbantur diuites ſtatuentes iuſti
ciam ſuaʒ modo ſunt pauperes non audētes ocu
los ſuos leuare ad celuʒ. Modo quaſi obliti a te
videntur dū eſuriūt:dū ſitiunt: dū cōſolationem
terrenam a te non accipiunt:dū tribulātur:dū re
ſpiciunꝛ:ſed in finem non obliuiſceris q̄ſi eterna-
liter remunerabuntur.

† quoniam. † terra domoꝛuʒ.

21 Reſpice in teſtm̄ tuum:† q: reple
ti ſunt qui obſcurati ſunt † terre
domibus iniquitatum.

[Reſpice in teſtamentum tuum].i.in ꝓmiſſio
nem tuam reliquijs factam hoc eſt imple ⁊ redde
quod pꝛomiſiſti vt reliquie ſalue fiant. Meminit
ꝓmiſſionis:q: merita deficiunt eis. Et neceſſe eſt
vt reſpicias:quia econtrario multi infideles iudei
in quibus cecitas contigit[repleti ſunt domibus
iniquitatum]ideſt coꝛdibus malis ⁊ iniquis in q̄
bus libenter habitant ⁊ perſeuerant tanq̄ in do
mibus:ſicut mundi coꝛde in conſcientijs ſuis: ſcʒ
illi[qui obſcurati ſunt terre].i.terra hoc eſt amo-
re terreneitatis ⁊ terrenis deſiderijs q̄ obſcurant
lumen rōnis:q: oculos ſuos ſtatuerunt declinare
in terram.⁊ ideo dico reſpice

22 Ne † auertatur humilis † factus
confuſus:† pauper ⁊ inops lau-
dabunt nomen tuum.

† reuertatur. † non hʒ factus † egen⁹.

[Ne auertaꝛ]a te ⁊ a tua mia ſeu reſpectu tue
clemētie[humilis factus]confitendo pctā ſua[cō
fuſus]q: ſi auerteretur confunderetur et beſtijs
tradereꝛ.vl'[humilis]ꝑ ſuam ꝯfeſſioneͤ[factus cō
fuſus]ille enim vere meretur veniā qui non timet
ꝑdere famā ne ꝑdet ꝯſcientiā. Et ſi non auertiꝛ
[paup ⁊ inops]ſpū.i.humiles q̄ nihil in hoc mun-
do appetūt ⁊ de ſe nō pſumūt q̄ ope hūana deſti
tuti ſunt ⁊ a ſolo deo opeͤ q̄rūt[laudabunt nomeͤ
tuū]gr̄as agēdo ſeu pctā cōfitendo ⁊ eterna q̄rē-
do. Et poſtq̄ pꝛo confitentibus oꝛauit:conſequeͤ-
ter de pertinacibus non tam oꝛando q̄ pꝛophети
ʒando ſubiungit.

23 Exurge domine iudica cauſam
tuam:† memoꝛ eſto impꝛoperio-
rum tuoꝛum eoꝛum que ab † inſi-
piente ſunt tota die.

† memento. † impꝛudente.

[Exurge]aduerſus paleas o[dn̄e]q̄ diſſimulā
do doꝛmire videris[iudica cām tuā]quā nos con-
tra inſultātes tibi ⁊ detrahētes ſuſcepim⁹ defen
dendā:iudica inq̄ tuis dās coꝛonā hoſtib⁹ penaʒ.
Vn̄ ſequiꝛ[memoꝛ eſto ipꝛoperioꝝ tuoꝝ]q̄ vel tu
ſuſtinuiſti ꝓ nobis:vl' nūc eccleſia ſuſtinet.ſ.[eoꝝ
q̄ ab inſipiēte]ppl'o[ſunt]facta ⁊ fiunt[tota die]
i.aſſidue:nec em̄ deerūt inſultantes vſq; in fineʒ
ſeculi. Contēptus eſt xp̄s a iudeis ambulās i ter
ra:contēniꝛ quotidie a falſis xp̄ianis ſedens i ce
lo. Inſipiēs eſt q̄ deū nō cognouit aut cognoſcēs
ꝑuerſe viuit. Tales impꝛoperāt dn̄o deo ⁊ mem-
bꝛis eius mō blaſphemando:modo deridēdo:mo
modo minando:modo adulando. Et talium me-
moꝛ erit deus in iudicio vt vindicet et damnet:nō
omnium tamen:niſi coꝛum tantum qui in hoc pec
cato ſunt tota die:et ſemper non eoꝛum qui ante
finem per penitentiam emendantur. Et quaſi re
petendo ⁊ addendo ſubdit.

24 Ne obliuiſcaris voces † inimico
rum tuoꝝ:ſuperbia eoꝝ q̄ te ode-
runt aſcendit ſemper.

† deſpicantium te.

[Ne obliuiſcaris voces inimicoꝝ tuoꝝ]te blaſ-
phemantiū tibiq; detrahentiū.ſ. impꝛoperia ab
ipſis tibi illata.q.d.ne diſſimules iudicare ⁊ pu-
nire eos tanq̄ coꝝ oblitus fueris. Nā in hoc cul-
pa grauioꝛ extitit:q: nō ſolū ab inſipiētib⁹ ſed ēt
ab inimicis impꝛoperia illata ſunt:culpabilı⁹ em̄
eſt ꝑ inimicitiā peccare q̄ ꝑ ignoꝛantiā:tn̄ vtrūq;
pctm̄ eos obligauit. Et merito hoc debes facere:
q: [ſupbia]tā execrabile malū[eoꝝ qui te oderūt]
regnum tuum refutantes[aſcendit].i. incēditur
⁊ creſcit[ſemper].i.iugiter ⁊ multiplicíter. No
lunt reſipiſcere:ſed magis ⁊ magis ꝓficiūt in ma
lum quotidie:dum enim tu differs penas illi cre-

Creſcunt in blaſphemias. Oratio. Creato: oim elementoꝝ deus ante ſecula rex eterne: memento gregis tui quem effuſione cruoris tui redemiſti: atq̃ oim te querẽtium voces ꝓpiciatus exaudi. Per dñm.

¶ Pſalmus de exhortatione ad humilitatẽ vt diſtrictũ dei iudiciũ euitetur: ĩ quo ſuperbi dãnabũtur ⁊ humiles exaltabuntur.

Pſalmus.lxxiiij.

†tibi. Confitebimur tibi deus: cõfitebimur † ⁊ inuocabimus nomen tuum.

¶ Auctoꝛ pñi ꝓpheta Dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finem ne coꝛrumpas: pṡ cãtici aſaph: hoc eſt iſte pſalmus qui eſt nobis cã cãtici. i. iocũditatis ⁊ delectationis: q: humilibus eternã ꝓmittit beatitudinẽ ꝓponitur aſaph. i. ſynagoge. ſ. infideli inuitãs in finẽ. i. in xp̃i ꝯformitatem ſic monẽdo ne coꝛrũpas te. i. ne ſupbias: q: ſicut humilitas cuſtos eſt virtutum ita econtrario ſupbia coꝛruptio. ¶ Materia: exhoꝛtatio ad humilitatez: hic eñ pṡ medicinã humilitatis appoꝛtat contra tumoꝛez ſupbie: ⁊ loq̃tur ipſe xp̃s modo ꝑ ſe mõ in ꝑſona mẽbroꝝ ⁊ eccleſie. ¶ Intẽtio monere oẽs ad humilitatẽ vt ſic oipotẽs dei diſtrictũ iudiciũ euitare valeãt: ⁊ ne q̃s ſupbus de ſe ꝓ̃ſumat: nec humilis de deo deſperet. ¶ Snia igẽnerali: ꝓpheta in ꝑſona xp̃i ⁊ mẽbroꝝ exhoꝛtatur ſupbos ad humilitatẽ ꝓponẽdo eis dãnationem quã ſupbi ſunt in futuro habituri: ⁊ exaltationez quã humiles ſunt aſſecuturi. ¶ Snia in ſpeciali. Aſaph ergo certus de ꝓmiſſis incipit ſic. iã humiles facti. [Confitebimur] de pctĩs p̃teritis [tibi] pio indulto: i o [deus] q: tibi ſoli peccauimus [cõfitebimur] etiã cõfeſſione laudis de beneficijs obtentis [⁊ inuocabimus nomẽ tuũ] ꝓ alijs beneficijs obtinẽdis. Vel [cõfitebimur tibi deus] pctã. Deinde repetit [cõfitebimur] q: ꝯfeſſio peccatoꝝ frequẽs eſſe dꝫ. Initiũ bonoꝝ eſt ꝯfeſſio pctõꝝ: hec eſt eñ inchoatio iuſticie poſt ꝯfeſſionẽ ſequit̃ inuocatio. vñ ſubdit [⁊ inuocabimus nomen tuũ] in auxiliũ. Primũ ergo pctã tua ꝯfitere ⁊ nõ ſemel: ſed iteꝝ ⁊ quotiẽs peccaueris totiẽs ꝯfitere: pꝛius a te expelle pctm̃ ⁊ deinde inuoca: ⁊ intꝰ voca ⁊ inuita deũ ad coꝛ tuũ ſic mũdatũ. Nã ſi pꝛiꝰ inuocaueris non exaudieris. Iam vero dignus eris domini nomen inuocare atq̃ ipſius opa ceteris pꝛedicare hec quippe eſt regula ſancte deuocionis pꝛius confiteri peccata poſt inuocare deuꝫ ⁊ tandem narrare. Vnde ⁊ ſubditur.

Bonoꝛuꝫ initiũ cõfeſſio eſt pctõꝝ.

†enar 2 rabo oia. † Narrabimꝰ mirabilia tua: cũ accepero tẽpus ego iuſticias iudicabo.

¶ [Narrabimus mirabilia tua] q̃ ꝓ redẽptione gñis humani feciſti: ꝑ cõfeſſionẽ eñ in qua oia lauant̃ euacuamur malis: ⁊ ꝑ inuocationẽ implemur bonis: ac tandẽ de pleno eructuantes narrare poſſumus. Sed q: deinde futurũ eſt iudiciũ iã ipſe dñs inuocatus rñdet ⁊ loquit̃ ꝑ ſemetipm̃. d. [cũ accepero tp̃s] iudicandi a me p̃ſtitum ſꝫm hominem eniꝫ accipiet quod ipſe deus dat [ego chriſtus] [iuſticias iudicabo] faciendo quod requirit iuſticia ⁊ reddendo vnicuiq̃ iuxta merita ſua. Gratia miſericoꝛdie ſue pꝛius iuſticias pꝛedicat ⁊ ſic iuſticias iudicat / vel iuſticias iudicabit: quia non ſolum mala aperta: immo et ea que videntur modo bene facta. Audi ergo nunc eum per ſuos pꝛedicantem: nam ſi contempſeris ipſe iudex minatur tibi iudicium. Quantum autem opus ſit narrare mirabilia eius oſtenditur cum ſubinfertur.

3 † Liquefacta eſt terra ⁊ omnes † qui habitant in ea: ego confirmaui columnas eius. †dñluxit. †inhabitantes.

¶ [Liquefacta eſt terra] deinde exponit q̃d terram dixit [et] pꝛo id eſt [omnes qui habitant] per amoꝛẽ [in ea] id eſt q̃ ſtudio et voluntate in terrenis perſeuerant: et in eis confidunt. Terra pꝛius firma liquefacta eſt quando homines terreni a ſtabilitate virtutis et iuſticie liqueſcunt: ⁊ in diuerſas concupiſcentias et vitia defluunt. Sꝫ ego dominus non ſuppliciorum exactoꝛ ſed peccatoꝛũ donatoꝛ [confirmaui columnas eius] ſcilicet diſcipulos: nam reſurgens moꝛtem non eſſe timendaꝫ demonſtrauit: et aſcendens ſpiritu miſſo coꝛda diſcipuloꝛum inflammauit: ⁊ ſic columnas terre ante nutantes confirmauit. Quotidie etiam homines iuſtos et ſanctos quoꝛum meritis et doctrinis alij ſuſtentantur deus firmat in bono virtutibus et diuino amoꝛe muniendo. Nam ſicut liqueſcit quis cupiditate inferioꝛum ita roboꝛatur charitate ſuperioꝛum. Et

4 Dixi iniquis nolite inique agere et delinquentibus nolite exaltare coꝛnu.

¶ [Dixi] per columnas confirmatas ⁊ ad pꝛedicandum miſſas. Nõ dixerũt illi: ſed ipſe q̃ loquebatur in eis [iniquis]. i. generaliter omnibus malis [nolite inique agere]. i. nõ perſeueretis in malis: ſed recedite ab eis et cauete de futuris. Malum eſt enim peccare / peius eſt perſeuerare: ſed pernicioſius eſt ſe defendendo culpam excuſare: vnde ſubdit [et delinquentibus] ideſt peccata defendentibus dixit [nolite exaltare coꝛnu] ideſt nolite eleuari in ſupbia nolite elate defendere peccata: ſꝫ penitẽdo et vos accuſando delete ea quaſi dicat ſi iam feciſtis iniquitatem per cupiditatem ne defendatis per elationem: nec excuſetis per vos vel per alium vt per diabolum vel per ſuaſoꝛes ſeu per quemcũq̃ modum. Et ſequitur alia pꝛohibitio.

†ergo efferri ne loquamini aduerſus deum iniqtatē.

Nolite †extollere in altuȝ cornu veſtrum: nolite loqui aduerſus deum iniquitatem.

¶ [Nolite extollere in altū cornu veſtrū] .i. nolite vos erigere contra deum qui ſup oēs alt⁹ eſt: ꝛ intantum nolite ſupbire vt culpam peccatoꝝ reflectatis in auctorē veſtrū: ſic duobus modis ſolēt iniqui exaltare cornu ſuum: vcȝ aut ſeipſos defendendo: aut ipm altiſſimū accuſando: ꝓpterea ſubdit exponendo quod dixerat [nolite loqui] ſaltem corde: ꝛ ſi non lingua [aduerſum deuȝ iniquitatē] contra eum blaſphema cogitatione remurmurando, vt ille qui dicit ſe iniuſte pati qđ eſt iniuſtum facere deum. Uel qui non ſua culpa: ſed neceſſitate ſtellarum dicit ſe peccaſſe vt deo non ſibi ſit imputandum. Uel qui ſcit ſua pctā: ſed impunitatē ſibi ꝓmittit quaſi deus res humanas neſciat vel non curet. Jdeo autem non faciatis hec.

†qm̄ †mōtiū. 6 †Quia neqȝ ab oriēte neqȝ ab occidente neqȝ a deſertis† mōtib⁹: quoniam deus iudex eſt.

¶ [Quia neqȝ ab oriente: neqȝ ab occidente] q̄ſi mundi terminis [neqȝ a deſertis montibus] .i. ſecretis locis ꝛ intermedijs ſubitelligitur eſt aliqs expers iudicij dei: q: ex nulla parte pōt aliqs iudicium diuinū effugere [qm̄ deus] q̄ vbiqȝ pñs ꝛ vitari non pōt [iudex eſt] non ſolū factoꝝ/ ſed etiā verboꝝ cogitationum ꝛ intentionū. Si homo iudex eſſet minus fortaſſis timeri potuiſſet: ſed qm̄ deus iudex eſt omnes ei ſeruiant: omnes precepti eius obediant: nullus contra eum ampli⁹ loqui preſumat. Et commendat deum iudicem: q: ipſe qui talis eſt.

7 Hunc humiliat ꝛ hūc exaltat: qꝛ calix in manu domini vini meri plenus mixto.

¶ [Hūc] q̄ ſe exaltat .ſ. ſupbū cornu ꝑ ſupbiā extollentē [humiliat] .ſ. dei iudicādo: ꝛ [hūc] q̄ ſe humiliat .ſ. humilē ſe nō extollentē [exaltat] .ſ. honorando qđ pōt [q: calix] .i. ꝓpinatio ꝛ diſpenſatio [vini meri] ꝛ puri .i. iuſti iudicij ē [in manu] .i. ptāte [domini] .i. xpī [plenus mixto] .i. mia in iudicio: q: alijs dabit vita ꝑ miam alijs mors ꝑ iuſticiā: retributionem meritoꝝ in diſpoſitiōe diuina aſſimilat calici qui hȝ in ſe vinū mixtū cū fecibus: ita ꝙ feces eius ſint inferius: ac vinū claretum ꝛ meratū ſuperius. Per vinū meratum qđ bibent iuſti ſignificat retributioneȝ bonoꝝ: ꝑ feces quas bibēt peccatores retributionem peccatorum.

†hūc †ex eo 8 Et inclinauit ex hoc i† hoc: verūtamen fex eius nō eſt exinanita: bibēt† oēs peccatores terre.

¶ [Et] hoc mixtum [inclinauit ex hoc in hoc] loquitur neutraliter quaſi de duobus vaſis quibus liquor infunditur .i. inclinat et propinat omnibus generaliter ꝛ abundanter pro qualitate geſtoꝝ: omnes enim ſentient miſericordiam ꝛ iudiciū: Ui cet inclinet calicem [verūtamen fex ei⁹] feȝ calicis ideſt pena et vindicta bibentibus iauſtera malis reſeruata [non eſt exinanita] ꝛ euacuata .i. non finietur quin ſapor amaritudinis eius duret in eternum et de hac fece ꝛ penalitate [bibēt omnes peccatores terre] et impij in terrenis delectati: quia nullus eorum excluditur a damnatione communi Omnes ergo peccatores bibent.

9 Ego aūt† annunciabo in ſeculuȝ †cantabo deo iacob. †in ſclm gaudebo †pſallaȝ

¶ [Ego autem] chriſtus cum corpore meo interiȝ [annunciabo] euangelium et volūtatem dei alijs vel de iuſticiā ꝛ miſericordiā in ſuo iudicio faciendam [in ſeculum] ideſt q̄diu ſeculum erit: q̄diu em̄ durabit hoc ſeculum chriſtus et ſui predicabunt euangelium [cantabo deo] ideſt ad honorē dei [iacob] hoc eſt cum gaudio laudabo eum qui ſpecialiter eſt deus illorum qui ſpiritualiter ſunt iacob. Quamuis enim deus ſit omnium: tamen ſpecialiter dicitur deus iuſtoꝝ qui ſunt ſupplantatores vitiorum. Deinde pronunciat iudicium vbi predicit malos hūiliari/ ꝛ bonos exaltari. Unū ꝛ ſubdit

10 Et oīa cornua pctōꝝ confringā: et exultabuntur cornua iuſti.

¶ [Et omnia cornua peccatorum] ſcilicet imperium: damnationem: dignitates: poteſtates: honores: diuitias: ſuperbiam et preſumptiones impiorum qui hic eriguntur: ꝛ modo frangi nolunt quibus cornibus tanq̄ thauri indomiti alios impetunt: alios feriunt et impellunt [confringam] finaliter in iudicio ea ad nihilum redigendo [et exaltabuntur] tunc [cornua iuſti] ſcilicet fides/ charitas/ ceterequȝ virtutes que ſunt munera chriſti et ſublimitas iuſti quibus ſe ab inimicis eccleſie iuſti defendunt: ipſoſqȝ valenter impetunt et proſternunt: que mirabilis deus cum ad iudicium venerit i gloria ſua mirifice exaltabit. Et hoc eſt quod ante dixit hunc humiliat et hunc exaltat. Colligat ergo ex his verbis vnuſquiſqȝ qualem ſe debeat exhibere: caueatqȝ (ſicut in titulo premiſſuȝ eſt) ne ſeipſum corrumpat: ꝛ pereat peccatores ſuperbos imitando/ et domino reſiſtendo. Sed potius humiles iuſtos ſtudeat imitari quatenus in futuro regno mereatur a domino exaltari: hec eſt quippe intentio et vtilitas huius pſalmi.

Oratio.

Paſtor bone qui propter mortalium omnium redemptionem hauſiſti calicem paſſionis: nomen tuuȝ ſupplices inuicamus vt ſuper columnas ſapientie nos ſtabilitos ſeptiformi ſpiritus ſanctificatione confirmes. Per dominum noſtrum Jeſum chriſtum.

¶ Pſalmus de dei notitia ꝛ habitatione in ſanctis ac cōfractiōe

armorum diaboli in eis: necnon
de reproborum duricia ⁊ terribi
li dei iudicio. Pſalmus. lxxv.

Motus in iudea deus: in
iſrael magnum nomen
eius.

¶ Auctor pſalmi propheta David
¶ Titulus hic eſt. In finē in carminibus pſalm⁹
aſaph canticū ad aſſyrios. hoc eſt ps iſte ꝓponit
aſaph. i. fideli ſynagoge: et nō ex triſticia vl' ex ne
ceſſitate: ſed in carminibus. i. in laudibus ⁊ exul
tatione ꝑſeueret in bono vſq; in finē vite ſue: qui
ps non ſolū ꝓponitur aſaph: ſed etiā eſt canticū
q: agit de donis xp̄i. ſ. qd̄ not⁹: qd̄ habitat: qd̄ illu
minat: qd̄ ſaluat: referendū ad aſſyrios. i. ad oēs
recte viuere volētes. Aſſyrij eīn interp̄tant̄ diri
gentes: q: lʒ principaliter lex loquat̄ his q̄ in lege
ſunt: tū q̄cūq; ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinam
ſcripta ſunt. Et hoc canticū eſt ꝯtra iudeos q̄ ſe
nō dirigūt ad deū ſed errāt ⁊ erigunt ſe ꝯtra xp̄ʒ
ſuā q̄rentes ſtatuere iuſticiā ⁊ ſine gratia habere
ſalutē. ¶ Materia: noticia ⁊ deuotio quā habent
fidedeles de xp̄o. ¶ Intentio monere fideles et
deuotos q̄ ſe deo vouerunt quaten⁹ cū laudibus
⁊ exultatione in voto perſeuerent vt ſeipſos: ⁊ hic
⁊ in futuro deo reddant. ¶ Snia in generali pro
pheta in iſto pſalmo narrat qualiter de⁹ in eccl'ia
ſiue in cōgregatiōe fideliū ꝑ iudeā et iſrael intel
lecta veraciter cognoſcit̄ ⁊ magn⁹ ꝑdicat̄: quieſcit
perhēniter. liberat potēter. reprimit ⁊ punit ad
uerſarios in finali iudicio terribiliter: hortaturq;
fideles vt ipi deo vota faciāt ⁊ munera offerant.
¶ Snia in ſpeciali: fidelis ergo aſaph confutans
iudeos ait. [Notus] eſt [in iudea] vera ⁊ ſpiritali
puta in eccl'ia catholica [de⁹] Iudea enim inter
pretat̄ confeſſio: ⁊ ergo iudea vera eſt xp̄i eccleſia
credēs in eum ⁊ confitēs peccata et [in iſrael] ve
ro ⁊ ſpūali q̄ deū ꝑ fidē videt. Iſrael enim interp̄
tat̄ vir vidēs deū [magnū] ē [nomē eius]. i. magni
ficat̄ et honorat̄ nō blaſphemat̄ ſicut per malos
Bene not⁹ in iudea de⁹ dicit̄: q: ex cōfeſſiōe pctī
noticia dei habet̄. Apte etiā iudea ante iſrael me
morat̄: q: ꝑ cōfeſſionē ad dei viſionē ꝑuenit̄. Si er
go deū vis videre prius confitere: ⁊ ſic in te fit loc⁹
deo. vnde ſequitur.

Aſſyrij dirigētes iterp̄tantur.

Iudea ꝯfeſſio interp̄tat̄.

Et factus eſt in pace locus eius:
2 ⁊ habitatio eius in ſyon.

¶ [Et] ſic [fact⁹ eſt in pace] ſcʒ in vera hieruſalem
i. in corde trāquillo et pacato cū deo [locus eius]
qui eſt auctor et amator pacis. q̄diu enim nō cō
fiteris pctā quodāmō rixaris cū deo: ſʒ cōfitēdo
icipis pacē habere cū eo ⁊ ita fit ei loc⁹ i corde tuo
⁊ pace ꝑfectio ē vbi nihil repugnat. [⁊ h̄itatio ei⁹
in ſyō] vera: id eſt in eis qui iam mente corde diui
na ſpeculātur. Unde ipſe dicit Et inhabitabo ⁊ in
ambulabo in eis. Syon enim interpretatur ſpecu
latio: ipſa eſt eccleſia que in altitudine moratur
diuine contemplationis poſtmodū fruitur a bea
titudine ipſius aperte viſionis.

Perfectio eſt in pace.

Syō ſpeculatio interp̄tat̄

3 Ibi cōfregit † potentias: arcum
ſcutum gladium ⁊ bellum.

† fortitudines arcuum: et ſcutuʒ et gladium

¶ [Ibi] ſcʒ in pace ⁊ in ſyon [confregit] et deſtru
xit [potētias] ⁊ vires [arcū]. i. delectationem pctī
que ſubito feriunt ⁊ vſq; ad cor penetrāt [ſcutuʒ]
i. malam voluntatem. ſ. cōſenſum ſicut bona volū
tas dicatur alibi ſcutum ⁊ [gladiū] id eſt actū pec
candi: quo aīa ⁊ proximus occidit̄ [⁊ bellū]. i. con
ſuetudinē quā deus quotidie impugnat̄. Uel [ibi
confregit potentias] demonū ⁊ arma eorum quas
exponit per partes ſcʒ arcum qui de longe percu
tit. i. deceptiones ⁊ dolos [ſcutum] defenſiōis pec
cati ⁊ omne illud vnde ſuperbe ſe protegūt [⁊ gla
dium]. id eſt omne illud quo pugnatur contra de
um [⁊ bellum] carnis contra ſpiritum: ⁊ impugna
tionē vitiorum. hec ſunt diabolice potentie quas
omnipotens deus confringit ⁊ deſtruit in pacifi
co corde: vbi enim deus auctor pacis venit hec om
nia fugiunt: deinde cōuertit ſe ad ipſuʒ dn̄m qua
ſi dicens. Tu domine qui confringis tantas potē
tias hoc ordine facis.

4 Illuminās tu mirabiliter a mon
tibus eternis † turbati ſunt oēs i
ſipientes corde.

† conturbati.

¶ [Illuminās] mundū [tu] ⁊ nō alius [mirabilit̄]
quia ſpiritaliter vel miraculis ⁊ prodigijs [a mon
tibus eternis]. i. per montes eternos ſcʒ per apo
ſtolos ⁊ predicatores ſanctos qui ſunt montes ꝓ
pter altitudinē vite ⁊ iuſticie: eterni q: ſemꝑ cuʒ
dn̄o manſuri. Iſtos montes pri⁹ illuminauit eter
nus ſol vt per eos poſtmodū terrā ſuā. i. eccleſiā il
luminaret. Quib⁹ predicātib⁹ vitā eternā ⁊ ſigna
facientibus hominibuſq; per eos illuminatis vitā
preſentē cōtēnentib⁹ ⁊ futurā amantib⁹ [turba
ti ſunt] inde [omnes inſipiētes corde] terrena tm̄
ſapientes. Et quid fecerunt turbati illi.

5 Dormierunt ſomnū ſuum: ⁊ ni
hil inuenerunt oēs viri diuitiarum
in manibus ſuis.

¶ [Dormierūt ſomnū ſuum] in his preſentibus
quieſcentes. Somnus eorum eſt vita preſens. ibi
dormierunt: ibi delectando quieuerunt. Amaue
rūt preſentia ⁊ dormierunt. i. delectati ſunt in ip
ſis refrigeſcētes ab eternis. Et ſic illis facta ſūt
iſta preſentia deliciosa quomodo qui videt per
ſomnium inueniſſe ſe theſaurum. Somnium fe
cit illum diuitem. euigilatio fecit pauperem. ſic
tranſit ſomnus iſte: tranſit vita iſta. Somnium
preſentis vite illos diuites fecit. euigilatio autēʒ
poſt hanc vitam pauperes prodit. Unde ſequi
tur [⁊] poſtq̄ omnia tranſierunt tandem a ſom
no ſuſcitati [nihil inuenerunt omnes viri] et ſer

ni [diuitiarum] ideſt a diuitijs poſſeſſi: auari enim non habent diuitias ſed habentur ab eis [in manibus ſuis] ideſt in poteſtate ſua: quia nihil in manibus pauperum poſuerunt: vt enim Auguſtinus dicit. Manus pauperum gazophilatium dei ſunt in quibus ſi terrena mittis largiendo ſeruas. Et q: cum terrena diliguntur cor a ſupernis induratur, ideo ſubditur.

Auguſ.

†oēs †cōſcenderunt.

6 Ab increpatione tua deus iacob
dormitauerunt† qui †aſcende-
runt equos.

[Ab increpatione tua] o [deus iacob] ideſt populi iunioris et electi ſcz chriſtiani [dormitauerunt] cordis cecitate et obſtinatione. Intantum ſopiti ſunt in terrenis vt dei increpationes non audirēt et eo illos excitāte ad lumen verum non reſpirarent. Non vigilauerunt in corde: quia de increpatione durum cor habuerunt. Duricia enim cordis obdormitio eſt. Ecce ipſe deus nunc increpat peccatores. ſonat euangelica tuba. minatur iudicium et eternales penas inter tāta tonitrua adhuc dormiunt ſuperbi: nec volunt vitam veterem damnare et in nouam vigilare. Sed qui dormitauerunt. [qui aſcenderunt equo] ſuperbie. et in illis vnde ſuperbiam ſe extulerunt. ſ. in pompa ſeculi. in honoribus: in poteſtatibus: in dignitatibus: in incerto diuitiarum. Tales ſunt equi eorum quibus tanquā indomitis in eternum feruntur ſupplicium. Et bene ait dormitauerunt: quia hic incipiūt dormire ſed perpetuus eorum ſomnus erit in eterna morte. Sed quod dormientes non ſentiunt modo ſentient in futuro: quia

†tūc ab

7 Tu terribilis es et quis reſiſtet ti-
bi. †ex tunc ira tua.

[Tu terribilis] futurus [es] in iudicio ideſt terribilis apparebis ſcz malis. et licet hic aliquo modo reſiſtant, tunc [quis reſiſtet] et contraire poterit [tibi] in tanto tuo terrore vel iram tuam euadere quaſi dicat nullus: quia [ex tunc] ſcz in iudicio futuro erit [ira tua] manifeſta ac deſeuiet et durabit: q: nihil vlterius per patientiam diſſimulabitur: nec per penitentiam diſſoluetur quaſi dicat quia te increpantem et minantem contempſerunt poſtmodum terribilem et iratum inuenturi ſunt: et qui modo ſic dormitauerunt vt non cogitarent de eternis. tunc ſentient in tormentis. Unde et ſubditur.

8 De celo †auditū feciſti iudicium
terra †tremuit et quieuit.

†iaculatus es. †timuit

[De celo] veniens cū angelis [auditū] .i. oībus notū [feciſti] .i. facies vbi ponit̄ p̄teritū p̄ futuro [iudiciū] exercendū: et tunc fiet qd̄ ſubiungit̄ [q: terra tremuit et quieuit] .i. terreni audito iudicio terrebuntur et timebunt et perdita poteſtate quieſcēt a malis ſuis: ſed non a ſupplicijs. Melius autem modo timerent et quieſcerent. Terrena conſcientia que modo ſe turbat et laborat: tunc tremere et quieſcere habet iam: tunc non inueniet que faciet mala ſed multa ſentiet, vnde contremiſcat tormenta. Iſta autem fient.

9 Cum exurgeret in iudicio †deus
vt ſaluos faceret omnes †manſu-
etos terre.

†dn̄s †mites corde.

[Cū exurgeret] .i. exurget [in iudicio] .i. ad iudicādū oēs [de⁹] ſcz xp̄s ieſus. Exurgere d̄: q: potens apparebit qui hic humilis apparuit ſeuere vindicās: qui hic quietus oīa ꝑtulit. Sed ne putes iudiciū ad ſolā dānationem iniquoꝝ fieri ſubdit [vt ſaluos faceret] .i. faciat [oēs māſuetos terre] qui nō aſcenderūt equos ſupbie: ſz i hac terra ꝓpter deū fuerūt manſueti mites ſimplices et patientes. qui in humilitate ꝯfeſſi ſunt peccatā ſua et pacem mentis habent qui iugū domini nō detrectant. Et merito ſaluat manſuetos.

10 Quoniam cogitatio hoīs cōfite-
bitur tibi et reliquie cogitatiōis
†diem feſtum agent tibi.

†ſolēnia celebrabunt.

[Qm̄ cogitatio hoīs] manſueti prima. ſ. q̄ dānat mala et icipit bona [cōfitebit̄ tibi] vt dimittas ei pctā. et ſic cogitationē primā ſequit̄ confeſſio [et reliquie cogitationis] hui⁹ .i. reliquie cogitatiōis poſt primā ſcz quib⁹ recordat̄ mala preterita vt lugeat: et bona preſtita vt ſperet [diem feſtum agent tibi] grās agendo p̄ ſanatione qd̄ eſt ſolēnia celebrare: primū quidē qn̄ homo conuertit̄ ad deū et recogitat oīa mala que fecit: que locutus eſt: que cogitauit: atq; ea per cōfeſſionē humil'r aperit: hz cōfuſionē: habet triſticiā et cōpunctionē: ſed deinde poſt pactā penitētiā: poſt cōſecutā a deo remiſſionē et grām cū icipit recogitare q̄ cogitauit et pēſare de quātis ſordib⁹ acvitijs et pctīs prius eū eū liberauit: quāta inſuper ei bona ſpiritalia cōtulit incipit intra ſe gaudere diuine bonitati grās agere: ſic q̄ſi faciendo diē feſtū agit deo. Deinde poſt q̄ oſtendit qualiter ꝓpter ſupbiā et mundi delectationē dānentur reprobi: et qūo per humilitatē et bonam confeſſionem ſaluentur manſueti ſequitur vtilis admonitio oībus cum dicitur.

11 Uouete et reddite domino deo †
veſtro omnes qui in circuitu ei⁹
†affertis munera.

†noſtro †ſunt offerent.

[Uouete] mente quodlibet bonum [et reddite] opere [domino deo veſtro] vota que feciſtis alioquin de voto rei eritis quia nihil vouere profuit niſi et reddere ſubſequatur. Iuſtum eſt quidem et vtile nobis ne ſimul pereamus cum reprobis ſed potius ſaluemur cum iuſtis. vt terribilem deum quibus poſſumus votis et muneribus placare ſtudeamus [. Omnes qui in circuitu eius] ſcz dei exiſtentes per fidem [affertis munera] . id eſt voſmetipſos vel queciūq; bona. Qui dei [vt digniū eſt] ſeruituti ſeipſos ſubijciūt in circuitu ei⁹

munera offerunt:ſicut famuli qui ſtipando dñm ſuũ circũeunt. Ipſe enim eſt in medio colentiũ ſe ꝛ ſua vota ſoluentiũ q: omnibꝰ in ſe credentibus equaliter fauet:oẽs ad ſe veniẽtes recipit neminẽ ſpernit. Et ſciendũ ꝙ alia ſunt vota cõia oibus.ſ.
Vota cõmunia. de his ſine quibus nõ eſt ſalus. vt vouere fidez in baptiſmo ꝛ abrenunciare diabolo ꝛ pompis eius nõ ſuperbire nõ occidere:nõ odire fratrẽ ꝛ huiuſ modi que ẽt ſi nõ ꝓmittimus ſoluere debemus.ꝛ de his precipitur oibus vouete ꝛ reddite. Alia ſũt vota ꝓpria ſingulorũ vt caſtitas ieiunium relin-
Vota ꝓpria. quere oia ꝛ hmõi ꝛ ad hec vouenda nos iuitat nõ precipit vt voueamus ſed vt vota reddamus.d. vouete ꝛ reddite.i.ſi vouetis reddite. voueant ergo oẽs votiſm domino aut hocaut illud ſicut diuina gratia vnicuiqꝫ donauerit.ꝛ reddant vota ſua et ſic in circuitu eius omnes offerãt munera. Et ſubiungit cui ꝛ quare.d.vouete inq̃ ꝛ reddite.

†nõ 12 hꝫ oẽs. **Terribili ꝛ ei qui aufert ſpiritũ principum:terribili apud † omnes reges terre.**

⁋ [Terribili] qui timendus eſt:ꝛ q: terribilis iõ ſi nõ amore vel timore:facite ne a terribili puniamini [ꝛ ei qui aufert ſpm̃ principũ] ſcꝫ terrenorum qñ vult.q.d.nõ ſolũ alijs eſt terribilis ſed etiã ꝓncipibus.non ait qui aufert vitam qd̃ vtiqꝫ ꝛ illi faciunt qui corpus occidunt ſed ipſum ſpm̃ auferre dicitur vt tanto magis ille timeatᷣ qui habet poteſtatem ꝛ corpus ꝛ aĩam perdere in gehẽnã. nec dicit qui aufert ſpm̃ hoim ſed ipſoꝝ etiam principum:vt intelligatur deus princeps eſſe ſuper ꝓncipes.poteſtas ſuper poteſtates. tanq̃ rex regũ ꝛ dominꝰ dominantiũ.recte ergo ſubditᷣ [terribili apud reges terre] qui etiã alijs ſunt terribiles q: terret reges terre:ꝛ oportet oẽs eum timere. Vel [qui aufert ſpiritum principũ].i.audaciam ſuperborũ ſi ſpiritum ſuperbie ꝛ tumores dando ſpiritũ ſuum ꝛ ſic facit eos reges ſui ipſoꝝ vnde ſubditur [terribi apud reges terre] reges terre ſunt q̇ carnem ſuam ſpiritaliter regunt/reges ſui ꝛ deo ſubiecti. Sancti enim ꝛ perfecti viri vt mirabilem deum in iudicio ſuo placatum inueniant ſemꝑ hic apud ſe terribilẽ penſant:ſuaſqꝫ culpas diſtricte iudicant quatenus in illo diſtricto iudicio iniudicabiles fiant. Oratio.

Cogitationibus te confitentibus effectũ largire terribilis deus.vt a montibꝰ eternis illuminati dum reſurrectionis tue gloriam ſuſcepimus futuri iudicij ignominia careamꝰ.ꝑ q̇ vi.

Pſalmus de mutatione ire dei i miſericordiam.ꝛ de incarnatione chriſti de diuerſis dei operibꝰ ꝛ miraculis ac liberatione populi ſui a tribulationibus ꝛ periculis. Pſalmus.lxvj.

1 **Voce mea ad dñm clamaui † voce mea ad deum ꝛ † intendit mihi.** †et voce mea †attẽdit

⁋ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid ⁋ Titulus in finẽ ꝓ idithum pˢ aſaph. Et eſt ſenſus pˢ. Ille attribuitᷣ aſaph.i.fideli cõgregatiõi que hic loquitur.ꝛ agit ꝓ idithum.i.de ſe.ſ.congregatione tranſiliente in finẽ.i.in xp̃ꝫ vltra quẽ nihil eſt. Quicunqꝫ ergo ad iſtũ finem vult venire debet oia trãſitoria tranſilire ꝛ ad ipſum q̇ incõmutabilis eſt totis niſibus anhelare. ⁋ Materia:cõtẽptus ſeculi ꝛ tẽporaliũ ac deſideriũ dei ꝛ eternorum. ⁋ Intentio:monere deſideria ꝛ illecebras ſeculi calcare:ꝛ nihil niſi illũ ex quo ſũt omnia ſibi ꝓponere:ad qd̃ nos ſuo exẽplo iſte tranſiliens conatur inſtruere. ⁋ Snia in gñali ꝓpheta in iſto pſalmo loquitur in perſona fidelis cõgregationis ꝛ cuiuſlibet viri perfecti qui contẽptis terrenis deũ gemitu ꝛ operatione requirit: quo cõſecuto in eius amore ꝛ cõtẽplatione ſuauitᷣ requieſcit.ꝛ agit de mutatione ire dei i miam.ꝛ de incarnatione xp̄i:de diuerſis dei operibꝰ ꝛ xp̄i miraculis.de liberatione ppl̃i ſui ꝛ fideliũ ab iminẽtibus tribulationibus ꝛ periculis. ⁋ Snia in ſpeciali. Aſaph ergo omnia tranſiliens ꝛ ſolũ deũ querens ait. [Voce] ideſt intentiõe deuotiõis [mea] non aliena ab affectu cordis [ad dñm clamaui] nõ aliud ab eo petens niſi ipſum.clamor ad deũ non eſt tam ſonus vocis q̃ deſiderium cordis. Qui multum deſiderat multum clamat. Et ex intenſo affectu ingeminans addit [voce mea ad deum] ſcꝫ clamaui oſtendens ſe clamare ad ipſum q: nõ ſolum dominus ꝛ deus eſt quaſi dicat ſic clamaui vt ſit mihi dominus ꝛ deus. Et non fruſtra ſe clamaſſe oſtendit ſubdens [ꝛ intendit mihi] me exaudiendo ꝛ conſolando q: prope eſt omnibus inuocantibus eum ꝛ ſemper adeſt querentibus ſe nõ aliꝰ ab eo. Et nõ ſolum alio tempore ſed etiam.

2 **In die tribulatiõis mee deũ exquiſiui manibꝰ meis nocte † cõtra eũ ꝛ non ſum deceptus.** †corã eo

⁋ [In die tribulationis mee] in qua alij querũt de ea exire [deum tantum non ab eo aliud [exquiſiui] vt in eo ſit mihi quies nec ſolum voce ſed ẽt [manibus meis].ideſt operibus bonis. ecce quia opera noſtra nobis tacentibus clamant.ꝛ nõ ſolum die ſed etiam [nocte] in quo notat orandi aſſiduitatẽ quaſi dicat q̃ſini quotidie. Vel idem dr̃ hic nox comparatione lucis eterne quod ſupra dies comparatione vite malorum qui diem non habent ſcilicet vita iſta.ideſt hoc ſeculum quod eſt tribulatio illi qui deſiderat celum [contra eum] ideſt coram deo non coram hominibus vt viderer ab eis [ꝛ non ſum deceptus] quia inueni et conſecutus ſum quod querebam. Quis enim queſiuit deum et non inuenit. Et merito non ſum deceptus quia

† negauit. † animā meam. † garriui

3 † Renuit conſolari † anima mea memoꝛ fuit dei ⁊ delectatus ſum † et exercitatus ſum: ⁊ defecit ſpiritus meus.

¶ [Renuit cōſolari aīa mea] in alijs ꝙ in deo ⁊ reſpuit oēm humanā cōſolationē. diuites huius ſeculi tedio affecti ſolent bona tēpoꝛalia cōſpicere ⁊ triſticiā delinire ſed vir ſanct⁹ qui hic luget ꝙ ab eternis gaudijs cecidit conſolationes de tempoꝛalibus non admittit. Et ideo [memoꝛ fui dei] in quo eſt ſuauitas cōſolationis [⁊ delectatus ſum] in hac memoꝛia quod plus eſt ꝙ conſolat⁹. Et quia amoꝛ dei vacare non poteſt recte ſubiungitur [et exercitatus ſum] in meditatione ⁊ contēplatione ipſius [⁊ defecit ſpiritus meus]. Ibi enim ſpirit⁹ humanus deficit vbi ſpiritus diuinus conualeſcit foꝛtis eſt enim vt moꝛs dilectio. Et cum moꝛtē ab omni delectatione mundi necat.. Et exponit exercitationem.

† oc̄s nimia † conturbatus.

4 Anticipauerunt vigilias † oculi mei: † turbatus ſum ⁊ non ſum locutus.

¶ [Anticipauerūt] .i. ꝑuenerūt [vigilias] alioꝛum [oculi mei] ante tp̄s ſurgendo ad oꝛandū ⁊ laudādū deū. q: amoꝛ dei ſomniū a coꝛpoꝛe excutit: toꝛpoꝛem fugat: animū ſollicitat. pacē quoqꝫ malaꝫ rūpit; inter coꝛpus ⁊ ſpiritū ⁊ veboꝝ ſtrepitū cōpeſcit. ⁊ ideo bn̄ ſubditur [turbat⁹ ſum] de humana fragilitate ⁊ miſeria. vel quia nondum potui conſequi quod quero [⁊ non ſum locutus] aliād q̄rens ſolatium humani colloquij vel contra deum murmurando. Non tamen ceſſat ſed conatur inuenire remedium. nec iam ab omni tumultu ſeculi intra ſecretum coꝛdis ſe rapiens otioſum tenet ſolatium. Unde ſubdit.

Dei amoꝛ qd facit.

† anno 5 rū eternoꝝ memoꝛ fui.

5 Cogitaui dies ātiquos: ⁊ † ānos eternos in mente habui.

¶ [Cogitaui dies antiquos] ade in quib⁹ coꝛruit hō a ſua ſtabilitate qſi in p̄imis parentib⁹ hūc defectum meruimus. i. cogitaui quid cōtigit ade ꝑ inobedientia ⁊ ex illo cognoui hunc defectū hoīs eſſe ⁊ ecōtra [annos eternos] quos hō ꝑſiſtēs haberet i qb⁹ nō erit iſte defect⁹ ⁊ quos nulla moꝛs interrumpere pōt [in mente habui] .i. in memoꝛia ⁊ deſiderio. q. d. vidi bona que perdidi ⁊ mala q̄ inueni ⁊ ideo turboꝛ q: hō ſtultus antiquos ⁊ labētes dies magnopere deſiderat ⁊ illos annos eternos qui ſtant negligit ⁊ non querit.

† garriebā et ſcrutabar

6 Et meditatus ſum nocte cuꝫ coꝛde meo: † et exercitabar. ⁊ ſcopebam ſpiritum meum.

¶ [Et meditat⁹ ſum] de dieb⁹ illis [nocte] in ſecrete. nox enim ad meditationē cōgruit. tractans [cū coꝛde meo] .i. cum ratione ſi quomodo poſſem redire ⁊ peruenire ad annos eternos. nō querit huius rei cōſcium niſi coꝛ ſuuꝫ [⁊ exercitabar] in hac meditatione hec ⁊ alia cogitando [⁊ ſcopebaꝫ ſpiritum meū] .i. ſcrutando purgabā mentē meam ⁊ mundabā ab omnib⁹ culpis ⁊ dei offenſis vt videre poſſem. hoc exercitiū cōmendat Auguſtin⁹ dicens. O pertinaces aie date mihi hominē qui cōpungatur in cubili ſuo qui quotidie reſculpat ſpiritum ſuū. q̇ reſiſtat laudib⁹ hoīum. qui non acqeſcat cōcupiſcentijs voluptatum. huic de ſecretario ſapientia euulgebit. Iſta ergo huc ⁊ illuc volui ſic apud me tractans. ſ.

Auguſti.

† non in eternum repellet. † et † vltra † bn̄placeat ei.

7 † Nunquid in eternum proijciet deus: † aut non apponet † vt † cō placitioꝛ ſit adhuc.

¶ [Nunquid in eternū] .i. ſine terio ⁊ ſine remedio [ꝓijciet deus] nos a ſua grā ⁊ ꝯſolatione dimittendo nos in afflictione. Abſit [aut nō apponet] .i. nōne addet [vt cōplacitioꝛ ſit miſerēdo ꝙ iratus fuerit puniendo [adhuc] .i. vltra ⁊ de cetero. ⁊ nonne apponet miſericoꝛdiā irevti pſe qui fuit iratus repellendo ⁊ mala inferendo ſit. māſuetioꝛ liberando ⁊ reuocando. q. d. immo apponet vt qui ſemꝑ placidus ⁊ quietus eſt in natura ſua cōplacitioꝛ ſit in creatura ſua. Nō enim culpa creature vim mie creatoꝛis poterit ſuperare.

8 Aut in finē miam ſuā abſcidet: a generatione in generationem.

¶ [Aut in finē] .i. totaliter ⁊ oīno. ſ. a bonis ſicut a malis [miam ſuā abſcidet] a nobis. i. terminabit ⁊ cōpletā oſtendet. ita vt ex nunc miam de cetero nō faciat: et nō amplius in poſteris gn̄atiōibus fiat vnde ſequitur [a generatione in generationē] ideſt in generationib⁹ ſibi ſuccedentib⁹ vt iniquitatem patrum poꝛtet non conſentiens generatio filioꝛum. q. d. nō: q: ipſe natura eſt miſericoꝛs. et eius ꝓpꝛietas eſt miſereri. ⁊ parcere. Deinde idē alijs verbis repetit. d.

† miſerationes.

9 Aut obliuiſcetur miſereri deus: aut continebit in ira ſua † miſericoꝛdias ſuas.

¶ [Aut obliuiſcet miſereri deus] cui ſemper ē eadem memoꝛia: ⁊ cui naturaliter ſemper ineſt miſericoꝛdia. q. d. quia incepit, ⁊ conſueuit miſereri: ideo nō eſt deſiſtendum. in alio non eſt mia niſi eā deus donet ⁊ ipſe erit ſine ea. Riu⁹ currit ⁊ fons ſiccatus ē [aut cōtinebit ī ira ſua mias ſuas] ſolitas ita ꝙ nō extendat eas amplius ad nos: ⁊ vincet ira miam in eo q̇ nunꝙ in ſe iraꝫ pōt habere nec miam perdere. q. d. non ſed potius in miſericoꝛdia iram continebit: ⁊ miſericoꝛdia iram vincet. Ita cogitabam hec apud me.

† eſt immutatio

10 Et dixi nunc cepi: hec † mutatio dextre excelſi

¶ [Et] poſt hec redeūdo ad rōnē ⁊ reſipiſcendo

a desperatiōe diuine mie [dixi] i corde meo .i. huic meditationi mee rñdi [nunc] primo [cepi].i. incepi sape & intelligere veritatē scʒ φ hō reducet ad annos eternos [& hec mutatio] in nobis est [dextre excelsi].i.fauoris & ppitiationis dei: & effectus diuine mie & pietatis: q: ab ira ad miam scʒ φ de seruis mutamur in filios. istud potest dicere penitens qui resipiscens exclamat: nunc cepi scʒ viuere & similia. vir etiam sanctus quantuncunqʒ profecerit: & in bono perseuerauerit debet tamen dicere nunc cepi quasi totum quod fecit parum vel nihil ei videatur. Et ego

11 **Memor fui operuʒ domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.**

¶ [Memor fui operū dñi].i. huius mutationis i me facte nunqʒ dans obliuioni vt melior a mererer Sed ne de se tm̄ letare videret addit [q: etiā memor ero mirabilium tuorum ab initio] mundi .i. reducam ad memoriā que deus humano generi ab initio indulsit: scʒ φ adam ad imaginem suam fecit φ noe. φ abrahe & pluribus alijs sanctis fecit & tandem φ ipse deus venit quasi dicat tota mea cogitatio de virtutibus tuis est. Considero quomodo illis misertus es & de me non despero. Deinde vniuersalius repetit.

12 **Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in † adinuentionibus tuis † exercebor.**

†affectionibus. †garriā

¶ [Et meditabor in oībus operibus tuis] .s. creationis: dispositionis: ornatus: gubernationis. et alijs omnibus que tu mihi reuelasti [& in adinuentionibus tuis] ad nostram salutem pertinentibus .i. in operibus grē que pro redēptione nostra ad inuenisti. primo enī ostendit deus opa potentie sue qñ in principio fecit celū & terrā & oia que in eis sunt postmodū opera noua adinuenit: quibus humanū genus redimeret: in vtrisqʒ operibus dʒ exerceri fidelis animus vt in illis agnoscat dei potentiā in istis attendat dei misericordiā. his autē eruditus ille in laudem prorūpit: & iam opera mie dei circa nos explanare incipit dicens. D]

Deus in sancto via tua: quis de-
†sol 13 **us magnus sicut deus noster. tu es deus qui facis mirabilia †.**

¶ [Deus in sancto].i. in xpo qui est sanctus sanctorū est [via tua] idest via colendi te & ad te veniēdi: q: ipse est via in exēplo. veritas in pmisso. vita in pmio: & per eum fit reditus ad annos eternos. et inde ille letus potentiā dei prefert ceteris qui magni videntur quasi dicat & cum hoc sit [quis deus] est [magnus sicut deus noster] quasi dicat nullus Multi appellati sunt dij: alij falsa opiniōe vt dij gentium: alij nuncupatiue & sm gratiam vt sancti sed oēs hi non fuerunt tā magni vt deus noster: q: tu solus es deus pprie & secundū naturā [qui] solus [facis mirabilia] in corpore & i anima Illam & que alius per te facit/tu facis: tu auctor: ille minister: facis inquā mirabilia. q:

14 **Notā fecisti i populis virtutē tuā redemisti in brachio tuo populū tuū: filios † iacob & ioseph.** †israel

¶ [Notā fecisti in pplo] toti orbis [virtutē tuā] scʒ tuā potētiā ostendendo: & specialr in pplo israel. vñ subdit [redemisti in brachio tuo] .i. in fortitudine [pplm tuū] scʒ [filios iacob & ioseph] de egypto liberando: & in terrā pmissiōis introducēdo. Connumerat Joseph cū pre iacob: q: duo filij ioseph cōstituti fuerunt cū alijs filijs iacob. Uel [notam fecisti] cum in mundū misisti [virtutē tuā] .i. xpm qui est dei virtus & dei sapiētia [in populis] scʒ in fidelibus tm̄ corpore: & fidelibus etiā deitate [redemisti i brachio tuo] .i. xpo per quē operaris [populo tuo] scʒ [filios iacob] .i. iudeos [& filios ioseph] .idest gentiles. ioseph enim in egypto gentium floruit & regnauit & interpretatur augmentū vnde bene significat gentes de quibus augmētatus est populus dei.

Joseph augmentū interpretatur

15 **Uiderunt te aque deus viderunt te aque & timuerunt: & † turbati sunt abyssi.** † conturbate.

¶ [Uiderunt te aque] o [deus viderunt te aque & timuerunt] .i. ad nutū tuū: ita diuise sunt aque maris rubri & iordanis ac si te & tuam voluntatē viderent & timerent. Creatorem enim suū aque intellexerunt & populus non intellexit [& turbati sunt abyssi] inquantum cōtra naturā suā soliditate sunt ad prebendum iter transeūtibus. Uel [viderūt] idest cognouerunt te per fidem [aque] idest populi o [deus] xpe qui es dei virtus & brachium: et vt vterqʒ populus intelligatur repetit [viderunt te aque] .idest populi hoc est vterqʒ populus te verum deum esse recognouit [& timuerunt] de peccatis [& turbati sunt abyssi] .idest conscientie eorum cōmote sunt ad penitentiam.

16 **Multitudo sonitus aquarū: vocem dederunt nubes.**

¶ [Multitudo] quoqʒ fuit [sonitus aquarū] quia aque maris rubri cū magno strepitu & fragore reuerse sunt sup egyptios & currus eorum [vocē dederunt nubes] q: dñs de nube fecit pcedere fulgura & tonitrua ꝯ egyptios: vel q: predicti cōuersi non sunt pauci subiungit. [Multitudo] est [sonitus aquarū] .i. populorum sonantium in pfessione pctōrū: in gemitu culparū: in dei laudibus: in gratiarum actionibus. Quasi enī mare cōfragosum sonant diuersa vota populorum: q: [vocem] predicationis [dederunt nubes] .i. apostoli & predicatores verbi dei in omnibus gentibus xpm predicando: qui dicuntur nubes: q: choruscant miraculis: tonant minis compluunt doctrinis.

Apl̄i dicunt nubes

†p• trāſierūt 17 Etenim ſagitte tue† trāſeūt: vox
tonitrui tui in rota.

¶ [Etem̄ ſagitte tue] o deus [tranſeūt] q: illa ful gura volātia diſcurrebāt ꝛ ꝓcedebāt quaſi q̄daꝫ ſagitte a deo vel ab arcubus emiſſe [vox tonitrui tui] fuit [in rota] .i. ad ſil'itudinē ſonitus rotarum curruū: vel q: vox illoꝝ p̄dicatoꝝ potēs fuit ſub• dit. [Etem̄ ſagitte tue] o deus .i. verba tua pūgē• tia ꝛ voces nubiū [trāſeūt] ꝛ tranſierunt vſq ad co:. Non em̄ in auribus remāſerūt: ſed etiā co:da tranſfixerūt [vox tonitrui tui] .i. vox p̄dicationis tue grandis ꝛ terribilis nō in occulto ſed [in rota] toti⁹ mundi fuit .i. in o:be terraꝝ p circuitū: rota enim eſt o:bis terrarum quem circuerunt nubes tonando p:eceptis cho:uſcando miraculis.

†ap paruerūt fulgura tua 18 †Alluxerunt cho:uſcationes tue
o:bi terre: commota †eſt ꝛ contre
muit terra.

†ꝛ ꝯtre• mebūda facta eſt. ¶ [Alluxerūt] ꝛ apparuerūt [cho:uſcatiōes tue] ꝛ fulgura [o:bi terre] .i. circū quaq in circuitu: et idō [cōmota eſt ꝛ cōtremuit terra] .i. in tanta tēpe ſtate videbaꝫ terra cōcuti ꝛ habitato:es terre cō tremiſcere. Vel [Alluxerūt cho:uſcationes tue o: bi terre] q: apoſtoloꝝ virtutes ꝛ miracula q̄ p eos feciſti vt ſermonē eoꝝ ſignis cōfirmares vel diui• na p:ecepta q̄ tenebras mundi depellerent vbiq reſplenduerunt: vnde [cōmota eſt] de infidelitate ad fidem [et contremuit] ad penitentiam [terra] i. homines habitantes in terra audito tonitruo ꝛ viſis ſignis.

†eſt. †agno• ſcentur. 19 In mari †via tua ꝛ ſemitte tue in
aquis multis: et veſtigia tua non
†cognoſcentur.

¶ [In mari] .ſ. rubro [via tua] .ſ. a te facta eſt po pulo tuo [ꝛ ſemitte tue in aq̄s multis] ſunt para• te: q: diuiſo mari p̄buit viā ppl'o ſuo p mediū ma ris ſiccis pedibus trāſeūti [ꝛ veſtigia tua] q̄ te du ce fecit ppl'us [nō cognoſcenꝫ] q: nō ſunt viſa vel agnita poſt reuerſionem aquaꝝ ad locū ſuū. Vel [in mari via tua] .i. in pctō:ibus q̇ vſq in ꝓfundū iniq̇tatis ꝑuenerunt facta eſt via xp̄i [et ſemitte tue in aquis multis] .i. in multis ppl'is. Vſi enim paucis peccato:ibus: p:imo p ſemetip̄m via fuit inde p ſemittas ſuas .i. p apl'os ip̄ꝫ imitātes: mul tis ppl'is ꝓfecit [ꝛ veſtigia tua nō cognoſcētur] ab illis qui in infidelitate remanſerunt: q: ſapiē tibus ꝛ p:udentibus huius ſeculi abſcondita eſt humilis ſapientia xp̄i.

†ple bem tuā. 20 Deduxiſti ſicut oues† populum
tuum in manu moyſi ꝛ aaron.

¶ [Deduxiſti] de egypto p mare ꝛ per deſertum [ppl'm tuum] .ſ. iudeo:um [ſicut oues] .i. tranq̇lle ꝛ ſine nocumento vel ad modum ouium: quia non vere oues ſed hedi erant [in manu moyſi ꝛ aarō] id eſt in operatione miraculo:um que ipſi fecerūt q.d. hoc illi ppl'o feciſti: ꝛ tū ipſe te nō nouit. Vel [deduxiſti] tanq̄ bon⁹ paſto: [ſicut oues populuꝫ tuū] humilis enim paſto: humiles oues requirit quas per legem nouā ꝛ ſacrificiū nouū ad paſcua vite eterne perducit ꝛ hoc ē qd̄ dr̄ [in manu] duca tu [moyſi ꝛ aaron] nam per moyſen lex data eſt p aaron ſacrificium factum: qui figurauerunt legeꝫ nouam ꝛ ſacrificium nouum. lex autem noua eſt charitas ꝛ ſacrificium nouū laudes ꝛ debita vo• ta deo perſoluere.

Oratio.

Mirabilium oīum operato: de⁹ imenſe: q̄ quondam aquas in ꝯſpectu tuo reſiſten tes deinceps mutaſti i vinū: te hūilit ꝯ iplo ramus vt ſuſcepta voce clamo:is nr̄i miam nobis quā nunq̄ obliuiſceris largiaris. Qui vi'.

Pſalmus de mirabilib⁹ dei opi• bus quondā populo iudaico ex• hibitis ac bn̄ficijs ipenſis bonis ꝛ penis inflictis malis. p̄s. lxxvij †ppl's

Attendite †popule me⁹ legem meam: inclinate aurem veſtram in ver• ba o:is mei.

¶ Aucto: pſalmi ꝓpheta dauid qui hic loquiꝫ i perſona fidelis ꝯgregationis. ¶ Titulus eſt. In tellect⁹ aſaph. Et eſt ſenſus hic eſt intellect⁹ aſa ph .i. fidelis cōgregationis ſcꝫ q hic narrata ſunt ſpiritualiter intelligēda: q: que in figura illis cō• tigerunt eadem in nobis in re fiunt. ꝛ ideo nobis potius iſta cantata ſunt. ¶ Materia. reco:datio beneficioꝝ dei. ꝛ mirabiliū operū ſuo:ū quondaꝫ populo iudaico exhibitoꝝ. ¶ Intentio monere fi deles ne exēplo illius populi ſint ingrati benefi• cijs dei: ꝛ ex hoc eius in ſe ꝓuocēt iram cuius obe dienter ꝛ fideliter debent ſuſcipere grāꝫ. ¶ Sen tētia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona aſaph .i. fidelis cōgregationis narrat q̄ in veteri ppl'o diuinit⁹ acta ſunt: que bn̄ficia de⁹ bonis et gratis contulit: ꝛ quas penas malis ꝛ ingratis in flixerit: vt que de illis hiſto:ialiter referunꝫ eadē de nobis ſpūaliter intelliganꝫ. ne ingrati ſpiritua li grē exiſtētes pene in patrib⁹ p:efigurate ſubia ceamus. ¶ Snīa in ſpeciali ꝓpheta ergo reddēs ipſos audito:es beniuolos ꝛ attentos vt maio: re uerētia ꝛ aucto:itas ſuas v̄bis addaꝫ / p̄mo idu• cit ipſū dn̄m loquētē. Vel loquitur in ꝑſona eius ſic [Attendite] co:de o [ppl'e me⁹] nō tm̄ p nature creationē / ſed ēt per fidē ꝛ obediētiā. Nos ſum⁹ ille ppl's qui ꝛ cōgregatio xp̄i ſumus [legē meaꝫ] quā p:e ceteris ppl'is dedi vobis .i. veritatē rei q̄ in figuris tegitur [inclinate] per humilitatē [aurē veſtrā] .ſ. co:dis [in v̄ba o:is mei] ſcꝫ vt ea intelliga tis ꝛ opere impleatis: naꝫ qui eſt ex deo verba dei audit: lex vtiq dei verba o:is eius ſunt. nam qd̄ ꝓphete annunciauerunt os domini locutum eſt. Ideo autem attendite ꝛ inclinate. q:

†elo quar.
2 Aperiã i parabolis os meũ:†lo
quar propoſitiones ab initio.
¶[Aperiã os meũ]narrãdo.ſ.facta ⁊ dicta vete
ris teſtamẽti[in ꝑabolis]q̃ apte ſunt:q: parabo
le ſunt rez ſilr̃itudines q̃ cõparant̃ reb⁹ de q̇bus
Parabole q̃ dñr.
agit̃ qñ qđ de vno dr̃ de alio intelligit̃[loquar]per
aſaph[ꝓpoſitiões]q̃ ſunt dubie q̃ões aliq̇d diſ
putatione ſoluẽdũ hñtes:q̃ grece dñr ꝓblema
ta ⁊ hebraice enigmata.⁊.proceſſum recitabo[ab
initio]nõ mũdi ſed veteris teſtamẽti.ſ.ex q̃ ꝑpl's
iſrael vocatus eſt ex egypto huc vſq; ex ꝑſona dñi
dicuntur.Deinde ipſe aſaph loquitur
3 Quãta audiuim⁹ ⁊ cognouimus
ea:⁊ pr̃es nr̃i narrauerũt nobis.
¶[Quanta].i.ꝙ multa ⁊ magna.ſ.dei beneficia
[audiuimus]in veteri teſtõ ꝑdicta[⁊ cognouim⁹
ea]in nouo teſtõ impleta.Audita ſunt cũ ꝓphe
tarentur:cognita cũ implerent̃:ſicut audiuimus
ſic ⁊ vidimus:⁊ ſubiungit a q̇bus audiuimus.ſ.
[⁊ pr̃es noſtri].ſ.moyſes ⁊ ioſue patriarche ⁊ ꝓ
phete[narrauerũt nobis]filijs ſuis:in ſcripturis
ſuis q̇bus ⁊ credimus.Qđ ẽt iſte ꝓuidet.ſ.ꝙ pa
tres narrabunt filijs in poſterum.Et
†ab ſcondita.
4 Nõ ſunt†occultata a filijs eorũ:
in generatione altera.
¶[Non ſunt occultata].ſ.ea q̃ pr̃es narrauerũt
[a filijs eoꝝ]ſpũalibus.i.nobis qđ poſt exponit.
d.[in gñatione altera].i.ſpũs:q: prima eſt gñatio
carnis:ſcđa regñatio ſpũs:tertia regñatio vtriuſ
q; q̃ erit in reſurrectione:patres narrauerunt fi
lijs in ſuccedẽtib⁹ ſibi gñationibus:⁊ ſic peruenit
vſq; ad nos qui ſumus generatio altera ꝓpterea
illi locuti ſunt vt nos filij eoꝝ ſciremus:patres in
quã noſtri narrauerunt nobis.
†an nũciãtes
5 †Narrãtes laudes dñi:⁊†virtu
†poten tias.
tes eius ⁊ mirabilia eius q̃ fecit.
¶[Narrantes].ſ.[laudes dñi]quibus moyſes ⁊
alij iuſti laudauerũt deũ in exitu maris rubri.[vl'
laudes]laudabilia inſtituta[⁊ virtutes]vel potẽ
tias[eius]q̇bus egyptios ꝑcuſſit ⁊ ppl'z ſuũ ſepe
liberauit[⁊ mirabilia eius].ſ.ꝙ eos in deſerto pa
uit ⁊ hoſtes eoꝝ vicit[q̃ fecit]non ſolũ ꝓmiſit.Ad
hoc laudatur dñs ut amet̃:nos vero cum virtutes
eius ⁊ mirabilia eius audimus magis in ſeruitio
eius accendimur.
†in.
6 Et ſuſcitauit teſtimoniũ†iacob:
et legem poſuit in iſrael.
¶[Et ſuſcitauit teſtimonium]id eſt dedit teſta
mentum in[iacob]id eſt in populo iudaico vt ſu
ſcitaretur ⁊ appareret qđ latebat peccatum ſine
lege eñ mortuum erat peccatum.i.non appare
bat:adueniente aũt mãdato pctm̃ reuixit.i.ap
paruit.Deide reperit[⁊ legẽ poſuit]quaſi ingũ
[in iſrl']in illo populo ne vaga voluntate errarẽt.
Teſtimonium aũt ⁊ lex noia ſunt vnius rei.ſ.vete
ris teſtamenti.ſʒ lex vocat̃ in eo ꝙ iubet ⁊ preci
pit teſtimonium in eo ꝙ probat ⁊ conuincit:q: no
uum teſtamentum a veteri hʒ teſtimoniũ et ideo
adhuc vet⁹ teſtamentum legit̃ vt per illud nouuʒ
confirmetur.Silr̃ iacob ⁊ iſrael noia vnius hoīs
ſunt:⁊ idẽ.ſ.ppl's iudaicus per vtrunq; intelligit̃
ſed propter ſupplantationẽ iacob ⁊ propter viſio
nem dei iſrael nominatur.In qua lege.
7 Quanta mandauit patribus no
ſtris nota facere ea filijs ſuis:vt
cognoſcat generatio altera.
¶[Quãta]⁊ ꝙ magna[mãdauit pr̃ibus noſtris]
ſcʒ antiquo pplo qui accepit mandatũ a deo ⁊ tñ
non nouit nec fecit.ad quid ergo mãdauit[nota fa
cere et].i.ad faciendũ ea nota[filijs ſuis]ſpũalib⁹
ſcʒ nobis eorum ſucceſſoribus.Filij enim ſunt po
pulus noui teſtamenti qui mandata nouit ⁊ fecit
quod quaſi exponendo ſubdit[vt cognoſcat]ſpiri
tualiter[generatio altera]ſcʒ de gentib⁹ collecta
que nos ſumus quod ipſi non nouerunt ſcilicet mã
data que ipſi non intellexerunt.Bene ergo ſub
dit declarando ſcilicet.
8 Filij qui naſcentur ⁊ exurgent:et
narrabunt filijs ſuis.
¶[Filij].i.xpiani[qui naſcent̃]poſt ex aqua ⁊ ſpũ
[et exurgent]a carnali itellectu ſurſuʒ cor habẽn
tes.nã illi qui nati ſunt ⁊ nõ renati nõ ſurrexerũt
q: nõ ſurſum ſʒ poti⁹ in terra cor habuerũt[⁊ nar
rabũt filijs ſuis].i.poſteris ꝑ gñatiões ne q̇s mã
data dei putet vni data:nos filij illorũ ſumus illi
narrauerũt nobis ⁊ nos narrabim⁹ filijs nr̃is.Et
ſequit̃ vtilitas paterne ꝑdicatiõis q̃ fit filijs ſcʒ.
9 Vt ponãt in deo ſpem ſuam ⁊ non
obliuiſcantur operum dei:⁊ man
data eius exquirant
¶[Vt]ipſi filij[ponãt in deo ſpẽ ſuã]nõ in ſeipis
de ſua iuſticia ꝑſumẽdo:neq; in terrenis reb⁹ ⁊ in
vanitate mundi ſicut illi fecerũt[⁊ nõ obliuiſcant̃
opm dei]iactãdo opa ſua que nulla ſunt niſi a deo
vel ſicut illi idola colendo.Deinde oſtendit q̃ ſit
vera dei recordatio ſubdens[⁊ mandata eius exq̇
rant]operando q̃ illi cõtẽpſerunt.Nota in hoc fi
nem totius theologie ſcʒ mãdata exquirere quaſi ad plenũ inquirere:requirant ergo per deuotio
nem:perquirant per aſſiduitatem:exquirant per
operationem:conquirant per ſufficientiam.
10 Ne fiant ſicut patres eoruʒ:gene †amaricans.
neratio praua†⁊ exaſperans.
¶[Ne fiãt ſicut pr̃es eoꝝ]mali.ſ.[gñatio praua]
que veritatẽ nõ recipit ſcʒ declinãs a rectitudine ⁊
iuſticia[⁊ exaſperans]deũ.i.irã dei ꝓuocans per
ingratitudinem adeo vt in ſaluatorem amaretur
eumq; crucifigeret.quod fuit ſuper omnes acerbi
tates.vel praua in voluntate[et exaſperans]deũ
in opere.Et quia praua ideo eſt.

11 Generatio q̄ nō direxit cor ſuū: ⁊ nō eſt creditus cum deo ſpūs eius.

¶ [Generatio q̄ non direxit cor ſuū] diſtortū in deū ⁊ ad diuina vt ſe corrigeret deūq; diligeret ⁊ ei ſeruiret [⁊] .i. q: [non eſt creditus cum deo ſpūs ei⁹] .i. ſpū ſuo deo non adheſit q: ſpm̄ ſuum ⁊ volūtatem ſuam in deum ſuum penitus iactare noluit. vel [non eſt creditus cum deo] .i. nō credidit deo [ſpūs] ⁊ mens [eius] ſed ſemper increduli fuerunt eius promiſſionibus. Et vere praua generatio et diſtorta. quia etiam

†arc⁹ 12 Filij effrem intēdētes ⁊ mittētes †arcuȝ: conuerſi ſunt in die belli.

¶ [Filij effrē] q̄ dictus eſt ⁊ effraim de q̄bus minus videret q: ab his potiſſimū aliquid boni expectandū fuit: ſunt enī de illo cui iacob bñdicens dexterā īpoſuit ⁊ cū maiori ꝓpoſuit: ⁊ ideo propheta hanc partē elegit ⁊ ꝑ eā totā illaȝ gentem amaricātem intelligi voluit a pte totū ſignificās [intēdentes arcū ⁊ mittētes] ſagittas .i. ꝓmittētes ſeruare mādata [ꝯuerſi ſunt] retrorſum .i. defecerunt [in die belli] .i. tpe tētationis. hoc eſt enī quaſi armis preludere ⁊ ad horā certaminis nolle pugnare. tales ſunt qui ad tempus credunt et in tempore tentationis recedunt: ⁊ ſimiliter qui multa promittunt ⁊ pauca faciunt. q:

13 Non cuſtodierūt teſtm̄ dei: ⁊ in lege eius noluerunt ambulare.

¶ [Non cuſtodierūt teſtm̄ dei] ſicut ꝓmiſerāt dicentes oīa q̄cūq; dixerit nobis dñs faciemus ⁊ audiemus [⁊ in lege eius noluerūt ambulare] proficiendo ⁊ ꝑſeuerādo. nō hic actionē incuſat ſed voluntatē. q: ⁊ ſi aliqn̄ ambulabāt tn̄ noluerunt q: non ex corde faciebāt. Vn̄ dr̄ nō feciſſe qd̄ nō fecerūt bono aīo ⁊ ex charitate: ſunt enī nonnulli q̄ bona faciunt q̄ nō facerent ſi dimittere auderent Cōpellit eos nō amor ſed timor: cogit neceſſitas nō volūtas Agūt formidine pene nō dilectiōe iuſticie q̄ mallēt nō ꝑcipi ſibi vel iniungi.

†bñ 14 Et obliti ſunt †bñfactor̄ ei⁹: ⁊ mi
ficior̄. rabilium eius q̄ oſtendit eis.

¶ [Et obliti ſunt bñfactor̄ eius] .i. bñficiorū dei [⁊ mirabiliū] oper̄ [eius q̄ oſtēdit eis] multis vicibus q: ingrati fuerūt de oībus. Qui enī beneficia dei ⁊ mirabilia ei⁹ obliuiſcit ingrat⁹ efficit ⁊ culpa exigēte negligētie in ſua ꝑmittitur remanere prauitate. Deinde oñdit q̄ mirabilia eis fecit et vt oēm dubitationē tollat etiam loca ſanctor̄ dicit vbi ſub veteri hiſtoria noua gratia aperitur vt in principio pſalmi dicitur.

15 Corā p̄ribus cor̄ fecit mirabilia in terra egypti: in cāpo thaneos.

¶ [Coram patribus cor̄] .ſ. moyſe ⁊ aarō ⁊ ceteris ſenioribus q̄bus credēdū erat [fecit mirabilia in terra egypti] affligendo .ſ. egyptios decem plagis mirabilibus [in cāpo] ⁊ regiōe [thaneos] Thanis eſt ciuitas egypti regia in qua rex frequenter habitabat a quā ꝓuincia ⁊ regio thaneos dr̄: que ꝓpter planiciem hic cāpus vocatur. Sciendū eſt aūt ꝙ ſicut illa bona figurata actiōe facta ſūt in iſraelitas vel mala ī ipſos ⁊ cor̄ inimicos ita pñt fieri myſtice ⁊ ſpūaliter ī hoīe vel gratia dei ſi bona ſunt: vel iudicio dei ſi mala ſunt: ꝓpter qd̄ ſupra monuit attēdere parabolas ⁊ propoſitiōes ⁊ ſpē in deo ponere ne ſimus illis ſimiles. Terra itaq; egypti in figura intelligenda eſt hoc ſeculū: egyptus enī interp̄tatur tenebre vel tribulatio. cāpus vero thaneos planicies eſt humilis mādati: thanis enī mādatum humile interp̄tatur. Sicut ergo tūc deus fecit illis mirabilia: ita nūc xp̄s hūile mandatū docet dicēs. Diſcite a me q: mitis ſum ⁊ humilis corde. In hoc ergo ſeculo debem⁹ mandatū humilitatis a xp̄o ſuſcipe vt in alio ſeculo exaltationē quā ꝓmiſit ille qui ꝓpter nos hic factus eſt humilis mereamur accipere.

Thanis ciuitas ē egypti

Egypt⁹ quid inter p̄tatur

Mat.xi.

16 Interrupit mare ⁊ †ꝑduxit eos: †traiecit
†⁊ †ſtatuit aquas quaſi in† vtre. †nō hȝ ⁊ †interrupit. †vtres.

¶ [Interrupit] .i. diuiſit [mare] .ſ. rubrū [⁊ ꝑduxit] ſeu traiecit [eos] .ſ. ppl'os ad terrā: q: ſicco pede fecit eos trāſire [⁊ ſtatuit] .i. ſtare fecit [aquas quaſi in vtre] vaſe de corio clauſas vt non defluerent. Myſtice qui tūc fecit iſta pōt hodie ꝑ ſuam gratiam fluxus ſeu fluida ⁊ labētia concupiſcentiar̄ carnaliū cohibere cum fideliter huic ſeculo renunciatur vt tanꝙ inimicis peccatis oībus per deletis fidelium ppl's ꝑ ſacramentum baptiſmatis traijciatur ad terram ꝓmiſſionis.

17 †Et deduxit eos ī nube diei: ⁊ tota nocte in illuminatione ignis. †q̄ eduxit.

¶ [Et] poſt [deduxit eos] priuſq̄ poneret in patriā [in nube diei] .i. in columna nubis per dieȝ q̄ ꝓtegebat eos ab ardore ſolis [⁊ tota nocte in illuminatione ignis] .i. in columna ignis per noctem que oſtendebat eis viam in tenebris. Sic ⁊ fideles poſt baptiſmum pōt ſpirituali itinere dirigere ad gaudia celeſtis patrie ꝑ ieſum xp̄m: cui⁹ in hac preſenti luce tanꝙ in die ſacramentū manifeſtatum eſt in carne quaſi in nube. In iudicio vero tanꝙ in timore nocturno velut ignis lucebit iuſtis ⁊ ardebit iniuſtis.

18 †Interrupit petram in heremo et adaquauit eos †velut in abyſſo multa. †q̄ dirupit i deſerto petrā. †ſicut

¶ [Interrupit] .i. diuiſit ⁊ intercidit [petram in heremo] .i. in loco ſicco et arido vbi gratius eſt aq̄ minus [⁊ adaquauit eos] quaſi pecora non quaſi homines: q: non egerunt grates [velut in abyſſo multa] .i. abundanter ⁊ copioſe: q: egreſſe ſunt aque largiſſime. Sic etiam de petra que eſt xp̄us qui dicit: ſi quis ſitit ueniat ad me ⁊ bibat: cuius latus in cruce ruptum fuit: ⁊ hoc in heremo huius Joh.vij.

ſeculi poteſt educere ⁊ infundere ſitiēti fidei fluē-
ta ⁊ dona ſpiritusſancti accedēte ligno crucis q̄ſi
virga moyſi vt gratia mānaret credentibus. Ada
ḡuit inq̄.quia

19 Et eduxit aquā de petra: ⁊ dedu
xit tanq̄ flumina aquas.

❡ [Et eduxit aquā de petra] interrupta [⁊ dedu
xit] vlterius nō paꝝ ſed [tanq̄ flumina aquas] .i.
copioſe ⁊ in deſerto illā affluētiā aquaꝝ fecit pſe-
Auguſti. uerare ſm Auguſt. aqua ſeq̄batur eos quocunq̄
ibāt. Unde quidā dicūt ꝙ aqua tm̄: alij ꝙ petra
cū aqua eos ſeq̄baṫ. Sic ⁊ aqua .ſ. plenitudo gra
tiaꝝ q̄ de xp̄o ꝓdit nulla imminutione deficit ſed
fit fons aque viue ſalientis ⁊ ſalire facientis in vi
tam eternam. hec fecit illis deus.

†nō hʒ 20 †Et appoſuerunt adhuc pecca-
†et exacerbauerūt altiſſimū i ſiccitate. re ei: †in iram excitauerunt excel
ſum in inaquoſo.

❡ [Et] tn̄ poſt tāta bn̄ficia illi tāq̄ gn̄atio praua
[appoſuerunt adhuc] ad pctā p̄cedentia [peccare
ei] ꝑ icredulitatē .i. adiecerūt vt inter tot bn̄ficia
nō crederent. Infidelitas ſimpl'r appellatur hic
pctm̄ ꝓpter magnitudinē ſicut ⁊ ſupbia [in iram
excitauerunt] .i. ad irā ꝓuocauerunt [excelſum].
ſ. deū nō credentes deū difficilia hoīb⁹ poſſe face
re [in inaquoſo] .i. in loco ſine aqua .ſ. in alio loco he
remi vbi erat ſiccitas ⁊ defectus aq̄: vel potius in
ſiccitate ſua ⁊ in ſeipſis ab humore gr̄e ſiccis: q: lʒ
aqua de petra pleni eſſent eoꝝ ventres: tn̄ aride
erant mētes. Sic ⁊ nos abluti per baptiſmū quā
doq̄ ad iram prouocamus deum ⁊ hoc in inaquo
ſo: quia ſumus ſicci a gratia. Excitauerunt inq̄.
quia

21 Et tētauerūt deū in cordib⁹ ſuis:
vt peterent eſcas aīabus ſuis.

❡ [Et tentauerunt deum in cordibus ſuis] heſi-
tantes in cogitationibus [vt peterēt] nō credēdo
ſed tētando [eſcas] carnales nō ſpūales [animab⁹
ſuis] .i. animalitatibus ſuis: ⁊ iuxta deſiderium
⁊ cōcupiſcentiam aīaꝝ ſuaꝝ. q.d. doloſe ⁊ nō cre-
dendo petierūt eſcas qd̄ eſt tētare deū vt in ver-
bis ſit ſimplicitas cum in corde ſit malicia. Sic ⁊
multi cum tentatione hodie querunt a deo eſcaſ
anime ſcilicet ſapientiam. i. ſcientiam qua recte
viuitur in hac ſolitudine. Sic ⁊ quidam cum heſi
tatione proferunt verba / dominicum corpus con
ficientia quod eſt eſca anime.

†de 22 Et †male locuti ſunt de deo: †di-
traxerūt. †et xerunt nunquid poterit deus pa
rare mēſam in deſerto?

❡ [Et] tunc [male] .ſ. detractorie [locuti ſunt de
deo] de oīpotētia eius diffidentes q: [dixerūt nū-
quid poterit deus parare menſam in deſerto?] .i.
refectionē q̄ in mēſa fieri ſolet. q.d. ambigimus ⁊
non videtur ꝙ ſic: ⁊ hec diffidentia deo eſt iniuria
Menſa refectionē ſapientie q̄ eſca mētis eſt: vel
corpus xp̄i ſignificat vn̄ multi diffidūt. Vn̄ apl'us
ſapiam a credētibus peti admonet nō a tētanti-
bus. d. ſi q̄s veſtrū indiget ſapiā poſtulet a deo ⁊
dabitur ei: poſtulet aūt in fide nihil heſitans: de
corpore etiā xp̄i nullatenus dubitare debemus ſi
cut illi q̄ dixerūt nunq̄d dabit nobis corpus ſuū
ad māducandū? Et arguētes a ſili ſubdunt.

23 Qm̄ ꝑcuſſit petrā ⁊ fluxerūt aq̄:
⁊ torrentes inundauerunt.

❡ [Qm̄ ꝑcuſſit petrā ⁊ fluxerūt aq̄] inde: ⁊ hoc
in tāta abundātia ꝙ [⁊ torrētes inundauerunt]
q.d. dubitatiue: poterit iſtud deus q: hoc aliō po
tuit. videṫ ꝙ nō. Ecce exēplū potētie dei dāt ⁊ de
de ſili deſperāt: ꝑcuſſit deus petrā xp̄m ꝑ mortē:
⁊ emanauerūt ſpūales gr̄e ⁊ celit⁹ affluēter date
gr̄e indefinēter abūdauerūt. Vn̄ ex eorūdē pſo-
na ſubdiṫ. Qui ergo ſic eduxit aquā de petra.

24 Nunquid ⁊ panem poterit dare:
aut parare menſam populo ſuo?

❡ [Nunq̄d] ideo [⁊ panē poterit dare] .ſ. panem
de frugibus: vel panem ꝓ omni gn̄e cibi conſueti
poſuit: iam eñ tedebat eos ex nauſea videre mā
na. aut [parare mēſam] .i. copioſam refectionem
[pp'o ſuo] .ſ. tot hoībus. q.d. dubitamus. In he-
breo habetur: aut ponere carnē pp'o ſuo: ꝑ qd̄ ſi
gnificatur ꝓ pane ſimul ⁊ carnibus eos murmu-
raſſe. pluries q̄dē ꝓ cibo ⁊ potu murmurauerūt.
Sic dicunt quidam nunquid ideo poterit muta-
re naturas vt conuertat panem in corpus ſuum ⁊
vinum in ſanguinem? petierunt hec non credētes
⁊ ne videretur non poſſe.

25 †Ideo audiuit dn̄s ⁊ diſtulit: et †ꝓpter hoc
ignis accenſus eſt in iacob: et ira
dei aſcēdit in iſrael.

❡ [Ideo audiuit dn̄s] eoꝝ petitionē dādo eis ro
gata nō ꝓpter ipſoꝝ meritū ſed ad ſue potētie de
clarationē ne allegarēt dei īpotētiā [⁊ diſtulit] pe
nā ⁊ vindictā quouſq̄ ſatiaret eoꝝ infidelē concu
piſcentiā: dās prius qd̄ lʒ tētando petebāt ne vi-
dereṫ nō poſſe: ⁊ poſtq̄ dedit [ignis accenſus eſt
in iacob.] deinde exponit ignē dicens [et] ꝓ id eſt
[ira dei aſcendit in iſrael] .i. ſuper populum illum
qui ꝑ iacob ⁊ iſrael intelligitur ad puniendū ipſ.
Sic dominus audit quoſdam ⁊ differt penā ⁊ tā-
dem in negligentes qui reluctari debuerant ira-
ſcitur: ⁊ ira in eos qui deū videre poterāt augmē-
tatur. Cauſa vero huius ire ſubditur.

26 Quia non crediderūt in deo: nec †ſalutare.
ſperauerūt in †ſalutari eius.

❡ [Quia non crediderunt in deo] ſcʒ promitten
te ducere eos in terram promiſſionis [nec ſpera-
uerunt in ſalutari eius] ideſt ꝙ eos per deſertum
a fame et ſiti ſaluaret: et ꝙ eos in locis deſertis
paſcere poſſet. Ex mirabilibus eñ precedentib⁹

debebant credere firmiter ꝛ ſperare qḋ deus non
deficeret eis in neceſſarijs. Sic deus iraſcitur in
dubitantes de potentia eius nec ſperantes in xp̄o
vt poſſit rerum mutare naturas. Et q: vtrunq;
breuiter poſuit ſcꝫ ꝛ ꝙ audiuit ꝛ ꝙ ira aſcendit id
iam aperte incipit vtrūq; narrare:et prius quo-
modo audiuit dando petita.d.

27 Et mādauit nubibus deſuper: et
ianuas celi aperuit.

[Et mandauit nubibus deſuper] ſcilꝫ vt de eis
daretur cibꝰ: quia māna datū eis pro pane gene-
rabatur in aere ſurſum vbi locus eſt nubiū et [ia-
nuas celi] etherei.i.vias in nubibus ꝛ in aere per
quas cibꝰ deſcēderet [aperuit] in quātū inde mā-
na deſcendere fecit.ideo ſubditur.

28 Et pluit illis manna ad mandu- Exo. xvj
candum:et panem celi dedit eis.

[Et pluit illis māna ad manducādum] per mo
duꝫ enī roris et pluuie deſcēdit māna circa caſtra
iſrael.et quid dixerit māna ſupponit [ꝛ panē celi]
i.de celo. Vel [celi] .i.nō labore humano/ſꝫ in celo
aereo formatum ſcꝫ manna [dedit eis] petētibus
ne videretur non poſſe.

29 Panē angeloꝝ manducauit ho-
mo:cibaria miſit eis i† abūdātia †abun-dantiā.

[Panem angelorū mādūcauit homo] .i.factū
et preparatū ab angelis: quia māna formabatur
et deſcēdebat miniſterio angelorūꝫ [cibaria miſit
eis] nō tantū māna [in abundantia] ita ſcꝫ ꝙ aui-
di poſſent ſaturari:nec tñ cibaria ab eis cōſumi.
Similia ſepe contingunt auidis ꝛ auaris ac inſa-
tiabilibus cordibus. Sed qui nubibus mandauit
et alia que ſequuntur fecit vt incredulos ſatiaret
efficax eſt dare credentibus illum panem veruꝫ de
celo ſcꝫ chriſtum quem manna ſignificabat. Qui
vere cibus eſt angelorūꝫ quo incorruptibiliter pa
ſcuntur:quia eius contēplatione reficiunt. Queꝫ
vt manducaret homo:verbum caro factum eſt et
habitauit in nobis. Qui eſt ꝛ cibus in abundan-
tia: quia comeſtus a populis integer manet. Ipe
enim panis per nubes euangelicas deſuper quod
pluunt habentes vniuerſe orbi pluitur:et apertis
predicatorum cordibꝰ tanꝙ celeſtibus ianuis cre
denti:ꝛ in illo ſpem ponenti eccleſie predicatur.
Sequitur quomodo miſit quia

30 Tranſtulit auſtrum de celo.et in
duxit in virtute ſua affricum.

[Tranſtulit] ad terram [auſtrum] .i.ventū me-
ridionalem [de celo] aereo vt flaret inferius circa
terrā [et induxit in virtute] ꝛ fortitudine [ſua affri
cum] .i. ventum qui flat inter meredi em ꝛ occiden
teꝫ ſcꝫ ab affrica vt adduceret coturnices que in
illa plaga mundi abundant. Ideo ſequitur.

31 Et pluit ſuper eos ſicut puluereꝫ Numeri xj.
carnes:et ſicut arenam maris vo
latilia pennata.

[Et pluit ſuper eos ſicut puluerē] .i.abūde [car
nes] ſed quas carnes dederit ſubdit [et ſicut are-
nam maris] que numerari non poteſt [volatilia pē
nata] ſcꝫ coturnices in multitudine innumerabili.
Hiperbole eſt.q.d. in tanta abundantia attulit
eis carnes volatilium ſcꝫ coturnicum quaſi plue-
ret puluerem vel arenam.

32 Et ceciderūt in medio caſtroruꝫ
eorum:circa tabernacula eorum.

[Et ceciderunt in medio caſtrorū eorū] duobꝰ
cubitis ſuper terram volitantia:vt nec difficultas
capiendi eſſet eis ꝛ [circa tabernacula eorum] itine
re vnius diei ex omni parte ꝛ ideo mirū fuit: q: cū
eſſent volatilia pennata pro voluntate tamen ſua
capiebant ea ſine quacunq; reſiſtentia.

33 Et mānducauerūt ꝛ ſaturati ſunt
nimis ꝛ deſideriū eoꝝ attulit eis
nō ſunt† fraudati a deſiderio ſuo. †priuati

[Et mānducauerūt ꝛ ſaturati ſunt] vētre non
mēte [nimis] .i.valde. Ecce cōuicti ſunt q̇ hoc deo
impoſſibile putauerūt [ꝛ deſideriū eorum attulit
eis] .i.cōpleuit illud dādo eis quod deſiderabant
licet eis nō profuerit.cōcedunt enim interdū que
non proſunt:ꝛ [nō ſunt fraudati a d̄ſiderio ſuo] q:
multū ſunt vſi carnibꝰ illis qḋ ideo factū eſt ne im
potentia in deo videret. Et hoc btūs Gregorius Grego.
cātari inſtituit in cōmunione dn̄ica ante cineres:
ad refrenandā caſtrimargiā cui tūc precipue inten-
dunt hoīes. Sed q̇ hec illis tētātibus fecit poteſt
et non tētantiū ſed credentiū paruulam fideꝫ vo
cibus per carnea inſtrumenta editis:ꝛ per aerem
tranſcurrentibus tanꝙ volatilibus paſcere.nō tñ
ab aquilone venientibus vbi frigus ꝛ caligo p̄ua-
let ideſt ab eloquentia ſeculi et que huic ſeculo fa
uet:ſed tranſtulit auſtruꝫ.i.predicatores de celo
ad terras qñ deſcendentes a maioribꝰ minora mi
noribus indicant:vt q̇ in fide ſunt paruuli audiē
do terreſtria nutriantur ad capienda celeſtia: et
induxit affricum.i.predicatores feruentes chari-
tate ac lucentes opere ꝛ ſermone [ꝛ hoc in virtute
ſua ne ſibi tribuat auſter vel affricus q̄cunq; ſcilꝫ
p̄dicator qḋ ex deo habet. Spōte aūt veniūt ven
ti.i.predicatores ad caſtra hominū ꝛ portant eis
verba diuinitus miſſa vt in ſuis ſedibꝰ ꝛ circa ta-
bernacula ſua ea hoīes audiant ꝛ vnuſquiſq; dn̄ꝫ
de loco ſuo adoret. Et ita edocti per predicato-
res manducant ꝛ ſaturantur habentes deſidera-
tam internam refectioneꝫ nec fraudati ſunt a cō
ſequendo eandem. poſtꝙ igitur expoſuit quali-
ter eos audiuit nunc oſtendit quomodo irā quaꝫ
diſtulerat attulit:ꝛ eos qui carnes tm̄:ꝛ non deū
deſiderauerunt puniuit.d.

34 Adhuc† eſce eoꝝ erāt in ore ipſo- †eſca erat.
rum:et ira dei aſcēdit† ſuper eos †in

[Adhuc eſce] ſcꝫ manna et coturnices [eorum]

ſcʒ praue ꝛ infidelis generatiõis[erãt in ore ipoꝝ] ideſt dũ adhuc erant comedentes[ꝛ ira dei aſcendit ſup eos]ecce q̄d ſupra diſtulit oſtulit ei vt p᷒ficeret quod euʒ facere poſſe non credebant: de
Grego. inde intulit qđ eos pati oportebat. vñ Gregorius ſuper hũc locũ.d. Sepe oĩpotẽs deus cũ auare mẽ ti iraſcit vehementer p᷒ ei permittit ad votum cũcta ſuppetere: ꝛ poſt hoc p vltionẽ ſubtrahit: ꝛ vt poſt hec debeat eterna ſupplicia tolerare. Sicut autẽ illis tunc factũ eſt ſic ꝛ nũc in eccl'ia ſi qs carnẽ ꝛ ſanguĩe xp̄i reficit ꝛ declinat ad vitia vl' ſi qs ſumit indigne nouerit ſibi dei iudiciũ imminere.

†in plimis. 35 **Et occidit† pingues eorum: ꝛ electos iſrael impediuit.**

¶[Et occidit pingues eorum].i. in ſuperbia pre ualentes[ꝛ electos iſrael].i.bonos[impediuit]ne aliquid eis prodeſſet quibus paterno affectu con ſulere cupiebant. Quibus enĩ iraſcitur deus: q̄d miſericordia confert humana? Uel potius compe diuit ſicut in greco legitur vt cum malis qui patie bantur ad exemplũ iuſticie dei electi q̄ moleſtias ſuſtinerent ad exemplum patientie ſue: ſic ꝛ nunc occiduntur qui ireuerenter ſacramenta accipiunt et impediuntur electi eccleſie ſacerdotes ſi non in nocentes hec ſacramenta percipiant: ſed tamẽ ge neratio praua ꝛ exaſperans

36 **In omnibus his peccauerũt ad huc: et non crediderunt in mirabilibus eius.**

¶[In omnibus his]non correcti. ideſt non obſtã tibus predictis dei beneficijs ꝛ correptiõib᷒ ſeu plagis[peccauerunt adhuc]poſt oĩa ingratitudine nimia vltra ſcʒ augendo peccata ſua. grauiora autem ſunt peccata que ſemp accreſcũt[ꝛ nõ crediderũt]ſcʒ promiſſiõibus dei[in mirabilibus ei᷒] ideſt pp̄ter ei᷒ mirabilia eis oſtẽſa.q.d. viſa ab eis mirabilia dei fidẽ eis pſuadere nõ potuerũt: ꝛ iđ puniti ſunt vt in deſerto morerẽtur: ꝛ terram promiſſam non ingrederentur. Unde ſubdit.

37 **Et defecerũt in vanitate dies eo rum: ꝛ anni eoꝝ cuʒ feſtinatione.**

¶[Et]ideo[defecerũt].i.cõſumpti ſunt quaſi lan guida tabe[dies]ſcʒ vite[eorũ]et hoc[in vanitate] ſcʒ dum fruſtrabantur ſine itineris ſui moriendo in deſerto[ꝛ anni eorum]quos habituri erant bene viuentes[cum feſtinatione]ꝛ velociter ſalicʒ vt ex diuerſis cauſis citius morerẽtur: ſic ꝛ peccãtes impij cum feſtinatione deficiunt: quia deo obedire cõtẽnunt. Unde alibi dicitur ꝙ viri iniuſti non
Ps.liiij.d. dimidiabunt dies ſuos. verũtamen

38 **†Cuʒ occideret eos querebãt eũ: †verũtñ et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum.**

¶[Cum]deus[occideret eos q̄rebãt eum] deprecando ꝛ auxilium eius implorando nõ ipſi occiſi: ſed reliqui: non propter eternã vitaʒ ſed exemplo iam occiſorũ etiaʒ occidi ꝛ citius mori metuentes: boni vo etiã ſine neceſſitate q̄rũt deũ[et reuertebantur].ſ.penitendo: ſʒ ſimula torie[ꝛ diluculo].i. feſtinanter[veniebant ad eũ]miam petendo. Ul' [diluculo.i.in nocte vitiorum manentes nõ in luce Pſ.cxxvi. virtutũ. Unde alibi. Uanum eſt ante luceʒ ſurge re.pius in luce: impius ante lucem rogat

39 **Et rememorati ſunt† q: de᷒ adiu tor eſt eoꝝ: ꝛ de᷒ excelſus redemptor eorum eſt.** †qm̄

¶[Et rememorati ſunt q: deus adiutor]ꝛ coope rator[eſt eorum]in bonis ꝛ[deus excelſus redemptor]ꝛ liberator[eorum eſt]a malis. vexatio enim dabat eis intellectum hoc inquã fatebantur recor dando bñficia preterita. Nullum enĩ poſſe intel lexerunt adiutorium ferre niſi illum qui eos đ egy pti liberauit ſeruitute. hec aũt omnia faciebant propter temporalia bona acquirenda: et tempora lia mala vitanda ꝛ ita non deus ſed illa colabãtur hoc enim colitur quod diligitur

40 **Et dilexerunt eum in ore ſuo: ꝛ† lingua ſua mentiti ſunt ei.** †in

¶[Et dilexerũt eũ in ore ſuo]verbo tantũ laudã do non in corde: cũ tñ ei oĩa ſecreta ſint nuda.i.in ore tñ pfeſſi ſunt diligere euʒ[ꝛ lingua ſua]qua di xerunt eum diligere: et precepta eius velle ſeruare[mẽtiti ſunt ei]q: non fecerũt nec ſenſerũt in cor de verũ eſſe qđ ore dixerũt. Sic contingit his qui ſolo timore credunt non amore. vnde ſequitur.

41 **Cor autem eorum nõ erat rectuʒ cum eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamento eius.**

¶[Cor aũt eorũ]quaſi de᷒ nõ noſſet corda[non erat rectũ cũ eo]q: nõ propter deũ deũ querebãt vel ei ſeruiebãt: ꝛ aliud ꝙ deũ ꝛ ꝙ de᷒ vellet volebant. nec erat firmum: q: ſtatim poſt flagella redierũt ad peccãdũ iteruʒ[nec fideles habiti ſunt in teſtamento eius].i. in preceptis faciendis quia ea nõ obſeruabãt ſicut promiſerãt ꝛ q: terrena vo lebãt non eterna: ꝛ hereditatem noui teſtamẽti in qua fideles nõ erant: cuius tñ fides etiam tũc qñ velabat erat in electis: ꝛ nũc qñ iã reuelata eſt nõ eſt in multis vocatis. Et licet illi ſint tales

42 **Ipſe autem eſt miſericors et pro picius fiet peccatis eorum: et nõ diſperdet eos.**

¶[Ipſe autem]deus[eſt miſericors]peccata eorum diſſimulans[ꝛ propitius fiet]in reliquis[pec catis eorum]quia illi genti praue pepercit ne penitus eam eradicaret ſed manet in ſucceſſione po ſteriorum. vnde ſequitur[ꝛ nõ diſperdet eos] om nino: q: nõ penit᷒ deleuit: ſed ſemen eius reliquit. Ideoq̄ cum dicit[ꝛ propitius fiet peccatis eorũ]

non de patribus tantū dicit:ſed populi ſucceſſio nem attendit. poſſumus etiam dicere ꝙ eos hic ſpiritusſanctus vult deſignare qui in chriſtum fue rant ex illo populo crediturí:et remiſſionem pec cato:um percepturi.

†a· 43 Et abundauit vt †auerteret iraȝ uertat.
ſuā:et non accendit oēm irā ſuaȝ.

❡[Et abūdauit] miſericordia dei ⁊ patientia in tantū [vt auerteret irā ſuā].i.vindictā que eſt effe ctus ire ſcȝ penā quā inceperat [⁊ nō accēdit oēm iram ſuā] ſcȝ totā vindictā exercendo quaȝ merue raut:⁊ culpa eo:ū requirebat.i.nō puniuit eos quā tum digni erant vt eos penitus extirparet: ſȝ pro pter fragilitatem eis pepercit. vere abūdauit mi ſericordia [⁊ nō accendit omnem irā] q: etiaȝ illud peccatum remiſit ꝙ vnicum filium eius occiderūt pepercit ergo eis:et hoc ideo quia

†re 44 Et recordat⁹ eſt q: caro ſunt: ſpi uertens.
ritus vadens et non †rediens.

❡[Et reco:dat⁹ eſt].i.admodū reco:dātis ſe ha buit [q: caro ſunt].i.fragiles ⁊ proni ad caſuȝ.q.d. attēdit hūane cōditiōis fragilitatē:⁊ mouit piuȝ iudicē fragilitas precātiū:⁊ q: [ſpūs] hoīs eſt [va dēs] ⁊ cadēs p ſe in peccatū [⁊ nō rediēs] ac reſur gens p ſe a pctō:⁊ iō deus p ſuā grām ⁊ miam re uocat hoīes:q: p ſeipſos redire nō pnt. Vl [vadēs] de hoc mūdo [⁊ nō rediēs] ad corpus in hoc mūdo Et licet parceret eis vniuerſaliter dicendo.

45 Quotiens exacerbauerunt eum † in ira
in deſerto: †in iram concitauerūt
eum in inaquoſo.

❡[Quotiēs] ⁊ͣ multipliciter.q.d.multotiēs nō ſolū ſupradictis modis [exacerbauerūt] ⁊ puoca uerunt [eū] vt bona tolleret q̄ eis dabat [in deſer to] vbi eos nutriebat [in irā cōcitauerūt eū] vt ma la eis faceret [i inaquoſo] ideſt i heremo vbi aqua non erat vbi potius timere deberēt. Vel [in deſer to ⁊ in inaquoſo].i.i incredulitate ⁊ ariditate co: dis ſui. Sic deſerti a deo: ⁊ ſine aqua gratie reli cti deum prouocant de facili ⁊ offendunt. Dein de exponit quomodo exacerbauerunt

46 Et cōuerſi ſunt ⁊ tētauerūt deuȝ
et ſanctū iſrael exacerbauerunt.

❡[Et] poſt flagella ⁊ fictam eorum pniam [cōuer ſi ſunt] retro a promiſſione ſua qua dixerāt q̄cūqȝ precepit nobis dūs faciem⁹:ad peccādū iterū [et tentauerūt deū] bñficijs ei⁹ ingrati exiſtentes [et ſctm̄ iſrael].i.qui ſanctificat iſrael vel qui ſanctifi catur.i.ſctūs pdicaꝭ in iſrael [exacerbauerūt] ver bis ⁊ factis acerbū ſibi fecerūt. Infidelitatē eoꝝ quā iā predixerat repetit vt memo: ⁊ plagas qui bus egyptios propter illos percuſſit q̄ oīa debue runt recordari neqȝ exiſtere ingrati. Et ſic

47 Non ſunt recordati manus eius
die qua redemit eos de manu tri-
bulantis.

❡[Non ſunt reco:dati man⁹ eius].i. potētie dei oſtenſe in [die qua redemit].i.liberauit [eos d̄ ma nu].i.ptāte [tribulātis] ſcȝ pharaonis q̄ eos tribu labat in operib⁹ luti ⁊ lateris. Tribulatio ſolet eſ ſe in memoria:ſȝ eis nō fuit: ſic mali chriſtiani non recordantur man⁹ eius in cruce expēſe die paſſio nis qua redemit eos de manu diaboli. Et incipit dicere que fecit egyptijs propter eos. Unde debe rent eſſe nō ingrati non ſunt inq̄ recordati.

48 †Sicut poſuit i egypto ſigna ſua †non ha bet ſicut
et pdigia ſua in campo thaneos.

❡[Sicut].i.qualiter [poſuit in egypto] ſpecial'r [ſigna ſua] q̄ facta ſunt corā pharaōe [et] qualiter poſuit [pdigia ſua in cāpo] ⁊ regione [thaneos].i. in illa prouincia egypti cui⁹ metropolis erat tha nis ciuitas. Unde ſatis dictū eſt ſupra vbi videas ſigna ſunt indicia preſentium vel imminentiū:ſed prodigia longe poſt futurorū quaſi procul dicētia que in mundo erant futura. Deinde incipit ex ponere plagas propter iudeorum liberationem in egypto factas. Que plage contigerunt egyptijs viſibiliter/ſed iudeis inuiſibiliter. Quia

49 Et cōuertit in ſanguinē flumina Exo.vij.
corū: ⁊ imbres corū ne biberent.

❡[Et cōuertit in ſanguinē flumina corū].ſ.egy ptiorū [⁊ imbres eorū].i.ciſternas [ne biberēt] egy ptij. Vl [imbres].i.ſcaturigies ſcȝ aq̄s ab imo ebu liētes. foderūt em̄ egyptij: ⁊ ſanguinē pro aquis inuenerūt. Aqua in ſanguinē mutaꝭ: duȝ ſpūalia carnal'r ſentiunꝭ. Sicut em̄ alibi aqua mutaꝭ in vinū p qd̄ ſignificaꝭ mutatio carnalis intellectus in ſpūalē/ita hic mutaꝭ in ſanguinē per quē caro accipiꝭ vt ſignificetur mutatio ſpiritualis intelle ctus in carnalem:ne inde bibentes reficiantur.

50 Miſit in eos cinomiā ⁊ comedit
eos:et ranā et diſperdidit eos.

❡[Miſit in eos] ſcȝ egyptios [cynomiam].i. mu ſcaȝ caninā in multitudine maxima: vl' quaſi cōi ter omne genus muſcaꝝ a cenos qd̄ eſt cōmune [⁊ co medit eos] mordēdo ⁊ pūgendo [⁊ ranā].i.multi tudinē ranarū ſcȝ immiſit [⁊ diſperdidit].i.deſtruxit [eos] q: rane erāt in penetrabilib⁹ ipſorum. Cino mia canini mores intelliguntꝭ qñ quis non hono rat parentes ſuos vel prelatos: q: canes ceci na ſcunꝭ nec tuncvidēt parētes. Rana eſt garrulitas et loquaciſſima vanitas que eſt in cenoſis ſenſib⁹ vt rana in ceno verſatur.

51 Et dedit erugini †fructus eoruȝ: †fructū.
et labores eorum locuſte.

❡[Et dedit erugini].i. rubigini hoc eſt aure no xie ſeu vento vrēti ⁊ inficienti [fruct⁹ eoꝝ] q̄ naſce banꝭ p ſe ſine cultura [⁊ labores eoꝝ].i.fruct⁹ per labores eoꝝ pductos ſcȝ ſata:⁊ huiuſmodi q̄ labo re hoīm fiūt dedit [locuſte].i.locuſtis. Erugo vel rubigo:quia occulte nocet occulte in moribus ſup

biam deſignat que omnē fructū virtutū cōſumit.
Aura eī noxia in fructib⁹ operatur latenter: ſic
in moribus ſuperbia occulta eſt cū quis multū fi-
dens de ſe putat ſe aliquid eſſe cū nihil ſit. Locu-
ſta eſt malicia ore ledēs per quā detractores figu
rantur qui alienos fructus inuide rodunt.

52 Et occidit in grandine vineas eo
rum: et moros eorum in pruina.
¶ [Et occidit] .i. mortificauit [in grādine vineas
eorū] vites deſtruēdo [et moros eorū in pruina] .i. in
frigore nocturno congelāte. Grādo eſt iniquitas
res alienas vaſtās ſeu auferēs. vñ furta/rapine/
predeq; naſcūtur: plus aūt vitio ſuo vaſtatur ipe
vaſtator: q: ſi acqrit p̄dā amittit charitatē. Prui
na vero eſt vitiū .ſ. odiū quo charitas proximi ſtulti-
cie tenebris velut nocturno frigore congelaſcit

53 Et tradidit grandini iumenta eo
rum: et poſſeſſionem eorum igni.
¶ [Et tradidit grandini iumēta eorū: et poſſeſſio
nes eorū igni] qñ grādo et ignis in fulgoribus iuxta
pariter ferebant. Morte pecorū ſignat pudicitie
dānū: et qñ grandini iumenta tradunt cū crebris
luxurie tētatiōib⁹ carnales quiq; feriunt: quorū
caſus morte pecudū oſtēdit dū beſtialr viuentes
mot⁹ illicitos cohibēt. Ignis vero immanitatē ira
cūdie deſignat qua etiā homicidiū fit: vl' ignis eſt
cupiditas que poſſeſſionē .i. ſtatū mentis: et quic
quid ex dote nature vel gratie eſt vaſtat.

54 Miſit in eos iram indignatiōis
ſue: indignationem et iram et tri
† immiſſionem. bulationes † immiſſiones per an
gelos malos.
¶ [Miſit in eos irā] nō ad correctionē: q: nō ſunt
correcti. ſz [irā indignatiōis ſue] .i. effectū et ſignū
ſue ire et idignatiōis p plagas p̄dictas et ſequētes
quod exponit aſcendendo .ſ. miſit in eos primo [in
dignationem et] poſtea [irā. et deinde [tribulationē]
ecce ordo vindicte. et p̄ter hec predicta miſit i eos
[immiſſiones] alias [per angelos malos] ſcz obſtia
tionē ſeu obdurationē: vt qui diuinis plagis non
arguebant diabolicis inſidijs tunderentur. quaz
obſtinationem non inſpirando/ſed deſerēdo deus
facit vt illi operentur in filios diffidentie qd deus
iuſte permittit malis. quidem angelis vtitur deus
bene: ſed ad puniendos malos et coronandos bo-
nos. Et his predictis immiſſis.

55 Viā fecit ſemite ire ſue: nō peper-
† aīarum. cit a morte † animabus eorū: et iu
menta eorū in morte cōcluſit.
¶ [Viā fecit] .i. āplitudinē et manifeſtationē [ſe-
mite ire ſue] .i. occulte eqtati ſue qua deus iratus
erat egyptijs ſicut ſemita recta eſt et occulta. Erat
enim ſemita ira dei q̄ occulta eqtate puniret egy-
ptiorū impietatē cui ſemite fecit viā vt eos quaſi
ex abditis p angelos malos in apta ſcelera produ-
ceret et ſic in euidentiſſimos ipſos euidētiſſimo vi
dicaret. cuius ire imanitatē oſtēdit cū ſubiungit:
[nō pperat a morte aīab⁹ eorū] ſcz qn eos interfi-
ceret [et iumenta eorū in morte concluſit] interficien
do .ſ. etiā aīalia eorū. Qd melius aperit cū ſubdit

56 Et percuſſit omne † p̄mogenitū in † p̄mitiuum.
terra egypti: p̄mitias † oīs laborū † laborū ſuorum.
eorum in tabernaculis cham.
¶ [Et percuſſit oē p̄mogēitū in terra egypti] .i. pri
mogenita de oib⁹ tā de hoīb⁹ q̄ de aīalib⁹: et hec
eſt decia plaga .ſ. mors p̄mitiorū. et percuſſit [p̄mitias
oīs laboris eorū] .i. potiſſima de laborib⁹ .ſ. frumē-
ta et hmōi: hoc eſt oia que ad victū vl' ad ſolatium
ſunt hoīm vaſtata ſūt: et hoc [in tabernacul' chaz]
.i. in domib⁹ egyptiorū de chā deſcēdentiū vbi nō
erāt iudei. Percutiunt i nobis p̄mogēita .i. fides
et alia ſi pmaneam⁹ in egypto .i. i tenebris huius vi
te et ignorātijs: ſic ei orbamur ple rōnis. Percuti
unt p̄mitie laboris qñ charitas q̄ melius eſt inter
alias virtutes vl' alia p̄cipue: et p̄ncipales p qbus
laborādū eſt i nobis perit qd erit ſi inueniamur
in tabernaculis chā .i. diaboli. Chā ei callid⁹ inter- Cham qd interpretatur
pretat p qd diabol⁹ intelligit. Et ſciēdū q decez
plagis percuſſi ſūt egypti contra decem p̄cepta ſcripta
poſt in tabul' qb⁹ regat ppl's dei. et hec decē pla-
ge licet non eodē ordine quo in exodo ponunt: ſed
pro trib⁹ q̄ ibi ſunt ſcz cinifes. vlcera. tenebre. alie
tres ſunt hic .ſ. rubigo. pruina. ignis: q: talia pro
congrua intelligētia frequēter variant. Deinde
poſt cōmemorationē plagarū egyptiorū ſubiun-
git liberationem filiorum iſrael dicens.

57 Et abſtulit ſicut oues pplm ſuū:
et pduxit eos tāq̄ gregē i deſerto
¶ [Et abſtulit] .i. liberauit de egypto ſicut oues
ſcz tranquille: et ſine tumultu pugne [populū ſuū]
iſrael [et pduxit eos tāq̄ gregē in deſerto] qd erat
inter mare et egyptū .ſ. cuſtodiendo et cōſeruando
eos ſicut paſtor gregē ſuū hoc p dei grām in nobis
iplet cū eruti de ptāte diaboli contēpt' terrenis ad
celeſtia mēte trāſferimur: et ſm paſcua ſpiritualia
efficimur oues dei ambulātes in hoc ſeclo velut in
deſerto in loco ſolitudinis penitētie apto.

58 Et ōduxit eos i ſpe et nō tenuerūt: Exo. xiiij
et inimicos eorū operuit mare:
¶ [Et deduxit eos i ſpe et nō timuerunt] q: ſpes
eos refouebat [et inimicos eorū] .ſ. egyptios [opuit
mare] ſubmergendo eos. In ſpe eternitat' dedu
cimur/qm̄ ſpe ſalui facti ſum⁹: et p ſpē ambulam⁹
ne timere debeam⁹. Nā ſi deus pro nobis qs contra
nos? Et inimicos noſtros opuit mare: q: q̄ āte ge
ſta erāt pctā/extinguūtur et delent i baptiſmate.

59 Et induxit eos in montem ſancti
ficationis ſue: montem quem ac
quiſiuit dextera eius.

¶ [Et induxit eos] non eoſdem pſonaliter quos abſtulit: ſed eos noīe ⁊ gēte [in montē ſctificationis ſue] .ſ. in montē ſyon [montē] inquā [quē] [eis] [acquiſiuit] inde expellendo gētes [dextera eius] i. potentia ⁊ fortitudo q̄ precipue ſolet in dextera apparere. ipſi enim non in virtute ſua ſ; dei poſſiderunt eū. vbi ſignificat ꝙ ad eccleſiam ſanctam quā magis vult intelligi multi ſunt conuerſi. ipſa eñ eſt mons virtutibus excellēs quā [dextera ei⁹] i. filius eius xp̄s [acquiſiuit] et redemit ſanguine ſuo: ⁊ ſanctificauit lauans eam lauacro aque. in verbo inquam ſuos introducit.

†in 60 Et eiecit a facie eorum gentes: ⁊ ſorte diuiſit eis terram† funiculo diſtributionis.

¶ [Et eiecit] de terra promiſſionis [a facie eorū] i. a preſentia iudeorū [gētes] ſc; ſepte; ibidē habitantes [⁊ ſorte diuiſit eis] ſc; iudeis [terrā] illā in [funiculo diſtributionis] .i. ſm menſuram diuiſionis quam ipſe ordinau. rat. Sic a facie fidelium chriſtus eiecit vitia: ⁊ errores vel malignos ſpiritus: ⁊ electis ſuis tradidit terrā .i. eccleſia; cuius diuiſio ſignificat diuiſionem gratiarum in fidelibus: quia vnuſquiſq; propriū donū h; ex deo. vel [terram] viuentium ſcilicet hereditatem ſupernā iuxta menſuram gratie ſue ſcriptum eſt eni;. In domo patris mei manſiones multe ſunt.

61 Joh. xiiij Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus iſrael.

¶ [Et habitare fecit in tabernaculis eorū] .i. in domib⁹ ⁊ villis dictorū ſeptē pplorū [trib⁹ iſrael] i. pplm iudeorū: ſic in qb⁹ regnabāt vitia regnant virtutes quas hic intelligit p trib⁹ iſrael. In celeſti quoq; gloria vñ peccantes angeli eiecti ſunt veri iſrahelite videntes deum per gratiam chriſti habitabunt hec beneficia fecit eis. Illa vero generatio praua: quia iſtis beneficijs extitit ingrata: ⁊ eis male vtebatur recte ſubiungitur.

†nō habet et †adhuc. 62 †Et tētauerūt† ⁊ exacerbauerūt deū excelſum: ⁊ teſtimonia ei⁹ nō cuſtodierunt.

¶ [Et] tamen poſt tanta beneficia [tentauerūt] adhuc diffidentes de diuina virtute [exacerbauerunt] i. ad iram prouocauerunt in terra pmiſſionis [deum excelſum] ſingulariter ⁊ potentem in puniendo [⁊ teſtimonia eius] ideſt precepta domini teſtificantia [nō cuſtodierunt] ſicut promiſerāt. Deū tentat qui incredulo corde mun⁹ ab eo poſtulat. Et ſicut ipſe in fide petentibus placatur ita ſine fide poſtulantibus ad iracundiam pnocatur. Exacerbauerūt ergo deum: tu; quia auſi ſunt excelſum infideliter petendo tentare: tum quia precepta eius noluerunt cuſtodire.

Deū q̄s tentat.

63 Et auerterūt ſe ⁊ nō ſeruauerūt pactum: quēadmodū patres eorū conuerſi ſunt in arcum† prauū. †ꝑuerſū

¶ [Et auerterunt ſe] a deo [et non ſeruauerunt pactum] quod fecerant dicentes omnia quecūq; dixerit dominus faciemus [quemadmodū patres eorum conuerſi ſunt in arcum prauum] qui prius intenſius facile remittitur: ⁊ ipſi facile retroibant idola colendo: ⁊ contra deum faciendo bene promiſerunt: ⁊ male impleuerūt. Vel arcus prauus eſt qui non eminus iaculatur: ſed in ſe ⁊ iacientē ſpicula conuertit ac retorquet: ⁊ ſignificat maliciam doloſorum q̄ dum alijs nocere querunt ſibi nocent. Deinde hoc plenius aperit. d.

Arc⁹ prauus q̄s ē

64 †In irā cōcitauerunt eū in collibus ſuis: ⁊ in ſculptilib⁹ ſuis ad emulationē eū pūocauerunt. †⁊ in ira

¶ [In iram] et ad vindictam in ſe exercendam [concitauerunt] et prouocauerunt [eum in collibus] et excelſis [ſuis] ſcilicet immolando in locis excelſis ritu gentilium: et non in tabernaculo domini. Unde ſequitur [⁊ in ſculptilibus ſuis] ideſt idolorum figuris per ſculpturam factis [ad emulationem] ideſt indignationem [eum prouocauerunt] idola adorantes: et honorem dei alij tradentes colendo creaturam pro creatore. Sic elati in ſuperbiam in altis et ſuperbis cogitationibus deum prouocāt: ⁊ amiſſa luce veritatis ad opera tenebrarum conuertuntur.

65 Audiuit deus ⁊ ſpreuit: ⁊ ad nihilum redegit† valde iſrael. †nimis.

¶ [Audiuit deus] .i. aduertit predicta; ppli neqtiam [⁊ ſpreuit] .i. cōtepſit iſrael ⁊ dignitate; illius ppli eū extra ſuā defenſionē ⁊ ꝓtectionē ponēdo [⁊ ad nihilū redegit] .i. reduxit [valde] ⁊ vehemēter aduerſus eū vindicando: q: eo ſpernēte nihil remanſerunt qui deo adiuuante fuerunt totum quod fuerunt. Deinde oſtendit quomodo [ſpreuit] ⁊ ad nihilum redegit ſubiungens.

66 Et repulit tabernaculū ſylo: tabernaculū ſuū vbi hitauit ī hoīb⁹

¶ [Et repulit] tpe hely p idolatria eorū [tabernaculū ſylo] .i. qd̄ hēbāt ī ſylo: q: archa q̄ erat in ſylo fuit capta ⁊ ciuitas deſtructa [tabnaculū ſuū vbi hitauit ī hoīb⁹] .i. inter hoīes. cū eñ nō eēnt digni ī qb⁹ habitaret merito repulit illud qd̄ nō ꝓpter ſe ſ; ꝓpter illos inſtituit. Sic ⁊ pro pctīs deſerit corpa nr̄a q: nō habitat ī corpe ſubdito pctīs que corda ſpūſſctūs dum bene tractātur inhabitat.

67 Et tradidit in captiuitatē virtutem eorū: ⁊ pulchritudinē eorū in manus inimici.

¶ [Et tradidit] ideſt tradi permiſit [i captiuitatem virtutem eorum] .i. arcam teſtamenti ad cuius preſentiam ſuperabant inimicos et per quā; videbantur fortes ⁊ inuincibiles [⁊ pulchritudinē eorū] eandē .ſ. arcā ꝓpter quā reddebātur oībus

honorati ꝛ mirabiles[in man⁹ inimici].ſ. philiſtinoꝝ ſm̄ Greg. virtus ꝛ pulchritudo in man⁹ inimici traditur cū decepte mēti antiquus hoſtis ex boni operis elatione dominatur. Grego.

68 **Et cōcluſit in gladio pplm ſuum et hereditatē ſuam ſpreuit.**

¶[Et cōcluſit].i.concludi permiſit[in gladio].i. in occiſione gladij philiſtinoꝝ[pplm ſuū]quē inter multas gētes elegerat:q: cap ta arca ꝯſeqns erat vt ppl's caderet[ꝛ hereditatē ſuā].ſ. populū iſrael quē diligēter coluerat[ſpreuit]q: ſpreuerāt eum. Sic ꝛ nunc malos in populo ſuo in occiſione anime concludi permittit et eos qui ſua hereditas eſſe debebant vel videbantur relinqndo ſpreuit.

69 **Juuenes eoꝝ comedit ignis:et virgines eoꝝ non ſunt lamētate.**

¶ [Juuenes eoꝝ].i.fortes[comedit] ꝛ vaſtauit [ignis].i.ira bellātiū:q: tūc ceciderūt de iſrael triginta milia[ꝛ virgines eoꝝ nō ſunt lamētate]quia hoc non vacabat facere in metu hoſtili vbi qlibet q̄rebat locū fugiēdi dimittētes occiſos inſepultos ꝛ illamētatos. Sic fortes ꝑcipiti audacia ꝛ ꝓſumptuoſi malo igne ꝛ incōſulto calore vaſtant̄:ꝛ virgines fatue non lamentantur.

70 **Sacerdotes eoꝝ i gladio ceciderūt:ꝛ vidue eoꝝ nō plorabantur.**

¶[Sacerdotes eorū in gladio ceciderūt].i. filij hely ſcꝫ ofni ꝛ phinees[et vidue eorum non plorabantur]ſicut vxor phinees viduata et mor in partu mortua ꝓpter perturbationem plangi nō potuit more funeris.in tātū eni dolebāt ꝓ captiōe arce ꝙ nō vacabat populo alia mala deflere:ſic et ſacerdotes qui bene docent et male viuunt cadūt in gladio oris ſui:et vidue.i.q̄ renūciauerūt ſeculo cum nō ꝑſeuerant non plorant̄:q: ſpūales viri de hmōi deſperāt. Sed vt vtinā in nobis hec dño cooperāte fiant vt cōcupiſcētia capta decidat:erecta ꝑtāte virtute:forma iniq̄tatis corruat:electa eccleſia pulchritudine interimat̄ ppl'us vitiorū:viuificata numeroſitate virtutum reſpuat̄ terrena hereditas acquirat̄ regnum dei iuuenile.i.incipiens peccatuꝫ a virtute ſpūſſancti exurat̄:ꝛ virgo aīa tollerēt incentores vitiorum gladio.i. verbo dei trucidentur vt exultent mentes ab his viduate cum chriſto. Deinde oſtendit vltioneꝫ in ipſos aduerſarios dc tortam.d.

†nō habet et. 71 **†Et excitat⁹ eſt tanq̄ dormiens dominus tanq̄ potens crapulatus a vino.**

¶[Et]poſt has miſerias[excitatus eſt dñs]ad vindictam hoſtibus inferendam cum malis actibus ꝛ petis ipſorum hoſtium cum planctu ꝛ miſeriis ſuorum[tanq̄ dormiēs ꝛ tanq̄ potens].i. fortis[crapulatus].i. ebrius[a vino]qui qū ſopitus eſt a vino non poteſt vti ſua fortitudine: dixit ſicut videtur dementibus ꝛ impijs inſultantibus quibus videtur dñs velut ebrius diu dormire qū populum ſuum dat in manus eorum quos odit:ꝛ qū ꝑiclitantibus non tā cito ꝙ putant homines ſubuenit:ꝛ reuera ſic dementer putantibus dormit ꝛ eſt alienus ac negligentibus ꝛ infidelibus nulla voce laudis vel operis eū excitantibus.

72 **Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobriuꝫ ſempiternū dedit illis.**

¶[Et percuſſit inimicos ſuos] ſcilicet philiſteos [in poſteriora].i.in ſecretiori parte natiuꝫ vbi mures rodebant ꝓminentes ex tales eorum ꝛ computreſcebant[oprobrium ſempiternū dedit illis] q: pena eorū ꝓbroſa eſt in ſempiterna memoria. Qui mittētes manū ad aratrū poſteriora reſpiciūt que vt ſtercora eſtimari debent ꝑcutient̄ in poſteriora merſi in gehennam. Qui enim poſteriora diligunt opprobriū ſempiternum i. eternam penā habebūt:q: ex ipſis iuſtiſſime cruciabunt̄. Jta inimicos percuſſit:ſed ſuos redificauit quod factum eſt in dignitate regia eis collata ꝛ hoc volens oſtendere ſubiungit.

73 **Et repulit tabernaculū ioſeph:ꝛ tribum †effrem non elegit.** †effraim

¶[Et repulit a]regia dignitate tabernaculū[id eſt familiam[ioſeph]ne inde eſſet rex[ꝛ tribum effrem]ſimiliter[non elegit[vt inde eſſet rex. Cum enim ruben qui fuit primogenitus iacob violaſſet thoruꝫ pr̄is ſui data ſunt primogenita eius filijs ioſeph:ꝛ iō credi poſſet ꝙ deus de ioſeph electurus regeꝫ eſſet. Et q: inter filios ioſeph q̄uis manaſſes eſſet ſenior tū vt dixit effraim futurus erat maior poſſet videri ꝙ ē de effraiꝫ electu⁹ eſſet deus reges ſuper populum iſrael:ideo iſtud primo remouet. Nominat autem eos qui clarioribus meritis videbantur excellere ſcilicet ioſeph qui impie venditus:pro iuſticia eſt ſublimatus:ac prudentia caſtitate ꝛ inimicorum dilectione preſtitit alijs:ꝛ effraim qui maiori fratri benedictione aui ſui iacob eſt ꝑlatus vt oſtendat nihil meritis:ſed totum gratie tribuendum. Deinde oſtēdit quam tribum elegit.d.

74 **†Sed elegit tribum iuda:montē ſyon quem dilexit.** †et

¶[Sed elegit]ꝓpter dauid[tribū iuda].ſ.ꝓ regia dignitate vt de ea reges accipet qm̄ inde erat dauid unde xp̄s carnem ſuſcipere voluit[ꝛ mōteꝫ ſyon.quem dilexit].ſ.elegit ad cultum ſuum ꝛ pro ſede regni:quia ibi erat ciuitas dauid ꝛ caput regni iſrael vbi per ioſeph q̄ interpretatur augmentum ꝛ effraiꝫ qui interꝑtatur fructificatio vniuerſum pplm illū veterē repulſum ꝛ reprobatū itelligimus qui ꝓ augmento terrenoꝝ deo militat ꝛ de fruge ſeculi preſumit ꝛ per tribum iuda: quia

de ea xp̄us exiuit nouū populū xp̄i illi populo ve
teri prelatum: vnde ⁊ monte͂ ſyon eccl'iam chriſti
eterna premia oculis fidei ſpeculante͂ accipimus.
Syon enim ſpeculatio interpretatur.

75 **Et edificauit ſicut † vnicornium**
† vnicor-nioꝝ ſan-ctificatio-nem ſuaz † eternū **ſacrificiū ſuū: in terra quā funda**
uit in † ſecula.

¶ [Et edificauit] .i. edificari fecit [ſicut vnicornium] ſcz iudeorū deū ſingl'r ⁊ vnū deū colētiū [ſacrificium ſuū] .i. tēplū in quo erāt ſctā: ⁊ hoīes ſanctificabātur per oblationes ⁊ ſacrificia [⁊ in terra] .ſ. iudea [quā fundauit] pro ſuo cultu ⁊ ſede regali [in ſcl'a] ideſt ſtabiliter q̄tum in ſe fuit niſi pctā ppl'i impediuiſſent. Vnicornes intelligim⁹ quoꝝ firma ſpes in vnū erigit: vn̄ chriſtiani recti vnicornes dicuntur propter fidem vnius dei quem credūt: ⁊ vnius rei quā appetūt: de qua re alibi dr̄. Vnā petij a dn̄o hāc requiraz. Sacrificiū eſt plebs ſancta ppl's acquiſitionis qui ſunt tēplū dei ſanctū in quo habitat. Terra eſt eccl'ia quā firmauit ⁊ ſtabiliuit vt immobilis in ſcl'a ſempiterna perſiſtat. Ex hac ei vita mortal'r trāſiens eternal'r in celeſti pr̄ia fundatur. Sic ab initio electiōis hebree gētē vſq3 ad xp̄m ꝓcedit vnde ſubſequenter dicit.

Chriſtiani vnicornes dicū-tur. ps. xxvj.

76 **Et elegit dauid ſeruum ſuum: et**
j. Re. xvj **ſuſtulit euz de gregibus ouiū de**
poſt fetātes accepit eum.

¶ [Et elegit dauid ſeruum ſuum] de tribu iuda [et ſuſtulit] .i. tulit [eum ō gregibus ouium] q: ex paſtorali officio pecorum tranſlatus eſt ad regnū hominum ⁊ [de] eo vbi erat ſequens [poſt fetātes] ideſt poſt oues fetas ſeu habentes fetus [accepit eum] quia paſcebat oues qn̄ vocatus fuit vt in regem vngeretur: ſed ad quid

77 **Paſcere iacob ſeruū ſuū: ⁊ iſrael**
hereditatem ſuam.

¶ [Paſcere] ideſt ad paſcendū et regenduz [iacob ſeruū ſuū] .i. populū ſuū q̄ de iacob ſeruo ſuo deſcendit: deinde repetit [et] pro .i. [iſrael hereditatem ſuam] diſcipline vomere cultam ideſt vt fieret rex ſuper iacob .i. iſrael quia idem ſunt iacob ⁊ iſrael ac ſeruus ⁊ hereditas licet diuerſis rationibus vt patet ex pluribus locis precedentibus. Et ita facit. quia

78 **Et pauit eos in innocētia cordis**
† intellectu. **ſui: ⁊ in † intellectibus manuum**
ſuarū deduxit eos.

¶ [Et pauit] ⁊ educauit .i. rexit ⁊ gubernauit eos [in innocentia cordis ſui] .i. in puritate conſciētie: et hoc docuit eos quod ipſe egit [et in intellectib⁹ manuum ſuarum] .i. prudenter ſe habens in operibus ſuis [deduxit eos] per vias iuſticie ⁊ veritatis q.d. ſic rexit ⁊ duxit eos ſicut vir ſimplex in corde ſine duplicitate ⁊ prudēs in opere. Omnia hec ad chriſtum dominum referenda ſunt: quia paterno cōcilio ad redēptione͂ nr̄am electus eſt de grege mortaliū carne͂ aſſumēs que͂ ſeruū dicit non filiū: q: forma ſerui ex dauid eſt ō poſt fetātes eſt acceptꝰ: q: miſſus ad oues domꝰ iſrl' ideo oues gētiū p̄dicatiōe aplorū trāſmutatꝰ paſcēs celeſti pane xp̄ianū ppl'm: ſiue ſupplantatore͂ vitiorū: ſiue mēte vidētem deū ḋs pauit in innocētia cordis q: peccatū nō fecit nec inuentus eſt dolus in ore eius: [⁊ in intellectib⁹ manuū ſuarū] .i. in operibus intellectualiter ab eo factis [deduxit eos] ad vitā eternam. Vel [pauit eos ī innocentia cordis ſui] .i. hominū .ſ. faciēs eos innocētes ⁊ in cogitationib⁹ cordis [⁊ dedit eos] ad vitā [in intellectib⁹ manuū ſuarum] ſcz chriſti .i. in intelligentia ⁊ actuali ſanctitate quam ipſe in credentibus fecit quaſi manibus facere enim ad manibus pertinet. Oratio.

Reſice nō manna ſpiritalis alimonie opulentiſſime largitor: omp̄s deus: vt in ſenſu manuum tuarum directi mereamur in monte acquiſito dextera tua gloriari. Per do.

Pſalmus de lamētabili deprecatione fidelium propter multiplicem perſecutionem malorum: et letabunda gratiarum actiōe pro ſua liberatione. ps. lxxviij.

Deus venerūt gētes ī hereditatē tuā polluerūt tēplū ſctm̄ tuū poſuerūt hierl'ez in pomoꝝ cuſtodiā

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus eſt pſalmus aſaph. Et eſt ſenſus pſalm⁹, iſte attribuitur aſaph. ideſt fideli ſynagoge ſeu congregatiōi in cuius perſona propheta hic loquitur ex chriſtū ſubuenire ſue genti p̄catur. ¶ Materia: lamentabilis dep̄catio fidelium propter multiplicem pſecutionem malorum. ¶ Intētio exhortari nos ad paſſionem pro chriſto ⁊ patientiam ac bonis proximorum letari ⁊ calamitatib⁹ affligi. ¶ Sententia in generali: ꝑpheta in iſto pſalmo in perſona aſaph .i. fidelis cōgregationis deuaſtationez hieruſalem vel eccleſie lamentatur humiliter ⁊ deuote ꝓ reſtauratione ipſius deprecat̄: implorādo videlicet contra aduerſarios dei iuſticiā ⁊ ꝓ ſuis dei miam ⁊ vltimo ꝓ dep̄catiōis exauditiōe exultans regratiat̄. ¶ Sn̄ia in ſpāli. Aſaph ergo condolēs ſue genti ipſius mala deo exponit ſic dicens. O [Deus venerūt gentes ī hereditatem tuam] .i. in hieruſalem vel in terraz ꝓmiſſionis [polluerūt tēplum ſanctum tuū] per ſimulachra q̄ ibi poſuerūt [poſuerunt hieruſalem in pomorum cuſtodiā] .ſ. in deſertionem ſicut collectis pomis cuſtodie ſcilz domus in quibus cuſtodes erant deſeruntur.

2 **Poſuerunt morticina ſeruorū tuorum eſcas volatilib⁹ celi: car-**

nes ſanctoꝝ tuoꝛu3 beſtijs terre.

¶ [Poſuerũt moꝛticina].i. cadauera [ſuoꝝ tuorũ] q̃ immũdis vti noluerũt [eſcas volatilib⁹ celi] relinq̃ndo ea iſepulta.ſ. [carnes ſctõꝝ tuoꝝ beſtijs terre] eſcas poſuerũt ⁊ deuoꝛãdas dederũt. q.d. nõ tm̃ i viuentes/ſed etiã in moꝛtuos ſeuiunt.

†ſicut 5 Effuderũt ſanguinẽ eoꝛu3 † tãq̃3 aquam in circuitu hieruſalẽ: ⁊ nõ erat qui ſepeliret.

¶ [Effunderunt ſanguinẽ eoꝝ]. ſ.ſeruoꝛum tuorum [tanq̃ aquam].i.abũdanter et ita viliter q̃ſi ita ſine culpa liceret de ſanguine ſicut de aqua.et hoc nõ tm̃ intra muros/ſed etiã [in circuitu hieruſalem] circũquaq̃3 [⁊ nõ erat qui ſepeliret]. ſ.coꝛpoꝛa occiſoꝛum dum oĩbus periculum immineret.

4 Facti ſum⁹ oppꝛobꝛiũ vicinis noſtris: ſubſannatio ⁊ † illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt. †irriſio eis.

¶ [Facti ſum⁹ oppꝛobꝛiũ vicinis noſtris] qđ grauius eſt q̃ ſi remotis: q: hi ſunt aſſidui et in oculis [ſubſannatio ⁊ illuſio] facti ſumus [his q̃ in circuitu nr̃o ſunt].i. gẽtib⁹ q̃ circa hieruſalẽ ſunt. q.d. gloꝛia hieruſalẽ toto oꝛbe mirabilis verſa ẽ i oppꝛobꝛiũ vicinis. Uel poſſunt hec accipi de eccleſia ſic. O [Deus venerunt gentes in hereditatẽ tuam].i. inuaſerunt eccleſiã perſequẽdo quam chꝛiſtus acquiſiuit ſanguine ſuo [polluerunt templu3 ſanctũ tuum]. ſ. ipſam eccleſiam. Uñ apl's. Templum dei ſctm̃ eſt quod eſtis vos quod templum perſecutoꝛes in his polluerunt quos ad negãdu3 xp̃m terrendo vel cruciando coegerunt. Sed hodie magis polluitur pꝛauis moꝛibus hoim̃ q̃ olim occiſoꝛibus martyꝛum [poſuerunt hieruſalem] id eſt eandem eccleſiam [in pomoꝛum cuſtodiam] id eſt in deſertionem. q̃ñ enim gentibus perſequentibus in celeſtem menſam ſpũs martyꝛũ tanq̃ de dñico oꝛto multa ⁊ ſuauia poma tranſierũt / eccleſia deſerta eſt viſa [Poſuerũt moꝛticina ſeruorum tuoꝝ].i. ſanctoꝛum martyꝛũ [eſcã volatilibus celi] quaſi quicq̃ eoꝝ reſurrectioni deperiret. qđ exponit dicens [carnes ſanctoꝛum tuoꝝ] hec ſunt moꝛticina [beſtijs terre] ad deuoꝛandum. [Effuderunt ſanguinẽ eoꝝ tanq̃ aquã in circuitu hieruſalẽ] q̃ñ in omni parte eccleſie: cuius circuitus per totum oꝛbem eſt abundans pſecutio ſeuiebat [et non erat qui ſepeliret] pꝛe timoꝛe pſecutoꝛum vel pꝛe multitudine occiſoꝛum. [Facti ſumus oppꝛobꝛium] ⁊ terroꝛ pꝛopter dirã moꝛtẽ [i vicinis nr̃is] ideſt affectione ꝓpinquis iam volentibus credere [ſubſannatio ⁊ illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt].i. deſpicabiles inimicis eccleſie qui ſunt in toto oꝛbe: quia non eis ſed in conſpectu dñi p̃cioſa eſt moꝛs ſanctoꝛu3 eius. Sed.

Uſq̃3quo dñe iraſceris in finẽ † accendetur velut ignis 3elus tuus. †exardeſcet.

¶ [Uſq̃3quo] o [dñe iraſceris] nobis iraſceris ne vſq̃3 [in finẽ]. q.d. noli iraſci in finẽ ſed tẽpera coꝛreptionẽ/ne illa tanta tribulatio pſeueret vſq̃3 i finẽ ⁊ vſq̃3quo [accendet].i. ardebit [3elus tu⁹].i. ira tua ꝯ nos [velut ignis] ſc3 totaliter nos cõſumens ſicut ignis cinerat ⁊ cõſumit paleas ita q̃ non extinguatur vel mitiget. q.d. vtinã ceſſet ira tua ꝯ nos incepta. Ira dei đ: ignis: q: tandiu ardet donec aurum purgetur ⁊ ligna incinerentur. Dei ira ignis đr. Sunt enim varie cauſe inflictionis penarũ. vnde iob dicit. Uarie peccaui: non peccaui: peccauit vt aliquatenus puniretur: non peccauit vt tãtũ punitus eſt i parte ad purgationẽ in parte ad coꝛonã. ⁊ ita de ſanctis alijs. Ne igitur iraſcaris nobis qui te nouimus: ſed potius

6 Effunde irã tuã in gentes que te nõ nouerũt: ⁊ in regna que nomẽ tuum non inuocauerunt.

¶ [Effũde].i. effundes vt multa ⁊ abundant. ⁊ retoꝛquebis [iram tuã].i. effectũ iuſticie tue ⁊ vindictã [in gentes que te nõ nouerunt] nec ſcire voluerunt nec timere vel diligere: vt ſicut nos oppꝛimunt tuis virtutibus obꝛuãtur [⁊ in regna q̃ nomen tuũ nõ inuocauerũt] ſ3 tm̃ noia idoloꝝ ſuoꝝ ſeu demonioꝛum ⁊ creaturã nõ creatoꝛẽ. Per gẽtes accipit ſubditos. per regna ip̃os reges hoc ãt non optando dicit ſed ꝓphetizando: nec ſolũ non innocauerunt: ſed inſuper oppugnauerunt.

7 Quia comederunt iacob: ⁊ locu3 eius deſoluerunt.

¶ [Quia] tales gentes [comederunt iacob].i. deſtruxerunt iudaicũ ppl'm. vt nõ cõpareat ſicut nec res comeſta [⁊ locũ eius] ſc3 ciuitatem ⁊ tẽplũ vbi congregabãtur ad feſta [deſolauerũt] nudãdo rebus ⁊ perſonis. Uel de eccleſia [q: comederunt].i. in ſuũ malignum coꝛpus: hoc eſt in ſuam ſocietatem ⁊ nequitiã tranſire cogẽtes ſibi incoꝛpoꝛauerunt [iacob].i. populũ xp̃ianum qui eſt minoꝛ cui ſeruit maioꝛ: ⁊ ad que nomen iacob eſt tranſlatũ [⁊ locum eius] ſc3 eccleſiam [deſolauerunt]. ideſt deſolatam reliquerunt. Sed quia ſcio te pꝛo peccatis nos flagellare: ideo pꝛecoꝛ

8 Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum: cito anticipent nos miſericoꝛdie tue: q: pauperes facti ſumus nimis.

¶ [Ne memineris iniquitatu3 noſtrarum] hec confeſſio delictoꝛum veniam pꝛouocat [antiquarum] nõ dicit hoc de pꝛeteritis tm̃: ſed [antiquaꝝ] ideſt ſimilium antiquis quibus ſepe peccauimus [cito anticipent nos miſericoꝛdie tue] vt liberemur a miſerijs. ⁊ hoc eſt nobis neceſſarium [quia pauperes].i. miſeri ⁊ indigentes [facti ſumus nimis] ideſt valde. Uel de eccleſia pꝛeueniant ad bene operandum [cito anticipent nos mie tue]

ſ.Coꝛ.iij

ante mortē ⁊ iudiciū ne ad iudiciū dānandi ve niamus: quia niſi indulgentia preueniat in iudicio non abſoluitur reus|q: pauperes|a meritis et non ſufficientes ad ſalutē vel infirmi ⁊ impotentes ad ſatiſfaciendū de pctis ⁊ bene operandū|factit ſum⁹ nimis|⁊ pluſq̄ dici poſſit. hoc dicit ne quis de actibus ſuis preſumat. Ideo ſequitur

9 Adiuua nos deus ſalutaris noſter:† ⁊ propter gloriā nominis tui domine libera nos ⁊ propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.

† talia ira non habet et

¶ |Adiuua nos|in bello defenſionis legis contra aduerſarios: quia nos infirmi ſumus|deus ſalutaris|⁊ ſaluator| noſter|quia non in noſtris ſed in tuis virtutibus confidimus|⁊ propter gloriam nominis tui|amplificandā o|domie libera nos|a malis vt erepti nomini tuo gloriam ⁊ honorem reddamus. Vel de eccleſia|adiuua nos|per gratiam vt infirmitas noſtra adiuuetur ad bona facienda |deus ſalutaris noſter|qui neceſſarius es infirmitati noſtre|⁊ propter gloriam nominis tui|vt qui gloriatur non in ſeipſo ſed in domino glorietur. o |domine libera nos|a conformitate malorum. liberat etiam ⁊ eruit a malis deus cū adiuuat ad faciendam iuſticiam|et|ne impediant nos ad hoc peccata noſtra |propicius eſto peccatis noſtris,ꝓpter nomen tuum|non propter nos ⁊ meritū noſtrum ideſt pietate ſancti nominis tui tribuatur nobis quod non poteſt haberi actibus noſtris. Et iſta fac nobis.

† ne lo quātur dicāt gentes.

†Ne forte dicāt in gētib⁹ vbi eſt deus eorū:⁊ innoteſcat in natiōibus coram oculis noſtris.

¶ |Ne forte|nobis deficientib⁹|dicant in gentibus|illud vſitatum perfidiſ ſcȝ|vbi eſt deus eorū| quaſi dicāt: illi nō habēt deū adiutorem: q: vel nō ē/vl' nō poteſt/aut non curat ſuos adiuuare. hec inſultatio non eſt ferenda. Vnde non permittas vt hoc dicant. cum in hoc non tantū in nos/ſed in te delinquant. ſed potius|⁊ innoteſcat|ideſt manifeſta fiat|in nationibus |ita ꝙ omnes nationes ſciant|coram oculis noſtris|ideſt cito fiat vt ⁊ nos eam videamus ad laudem tuam.

11 †Vltio ſanguinis ſeruoꝝ tuoꝝ qui effuſus eſt†:introeat in cōſpectu tuo gemitus compeditorum.

† vindicta. † intret i cōſpectū tuum.

¶ |Vltio|ſcȝ tēpalis vt euadāt eternā|ſanguinis ſeruoꝝ tuoꝝ qui effuſus eſt|abundāter. i. vt videamus illos cōuerſos qui nō perſequūtur. ⁊ ſic accipitur in bono de vltione preſenti. Vel accipi pōt de pena eterna ſic. |Et innoteſcat in natiōib⁹ corā oculis noſtris|vltio ſanguinis ſeruorū tuorū q̄ effuſus eſt|. i. ſume vindictā de malis qui fuderūt ſanguinē ſeruorū tuoꝝ. ⁊ in fine ita fiet: q: vel h̄ in cōuerſis perimitur iniquitas qō ante optauerat vel in fine pereunt qō hic dicit nō optando ſed ꝓphetiȝando malis ita fiat. Et |introeat in cōſpectu tuo|. i. ante ꝯſpectū tuū|gemit⁹ cōpeditorū| quos gentiles ⁊ tyrāni vel ipſe tribulationes vinxerunt. Vel|cōpeditoꝝ|corruptibilitate carniſq̄ aggrauat aiam qui te ꝑ longas lachrymas requirentes abſolui ⁊ tecū eſſe deſiderant. Vel|cōpeditoꝝ|. i. vinculis charitatis aſtrictorū orātium ꝓ conuerſione maloꝝ. Vel compedes ſunt precepta dei quibus colligantur ſancti que patienter ſuſtētata vertuntur in ornamenta. Deinde quid gemitus cōpeditorum petat oſtendit dicens.

12 Secūdū magnitudinem brachij tui† poſſide filios† mortificatoꝝ

† redeptionem in adoptionem † morte punitorū

¶ |Secundum magnitudinem brachij tui| ideſt potentie ⁊ fortitudinis tue |poſſide|ideſt reſpice in adoptione ⁊ defende ne eccleſia in fratrib⁹ deficiat: ⁊ ne aliquo errore maculentur |filios|ideſt poſteros ⁊ imitatores|mortificatorum|ideſt martyrum qui in eum pro cuius nomine paſſos cognouerunt exhortante eorum gloria ad imitandū eorum exempla accenſi non territi crediderunt. Et eſt iſta pia precatio: ne filios eorum proiiciat qui pro eo puniti ſunt: ſed multiplicet ne infructuoſus ſit ſanguis eorum poſteris. vt inde creſcat ſegeſ vnde putabatur peritura.

13 † Et redde vicinis noſtris† ſeptuplū i† ſinu eoꝝ† improperiū ipſoꝝ quod exprobauerunt tibi dn̄e.

† nō hȝ ⁊ † ſeptices tantum † ſinus † opprobriū eoꝝ.

¶ |Et redde vicinis noſtris|inter quos habitamus vſq; ad ſeparationem futuram |ſeptuplū| ideſt plenam ⁊ perfectam vindictam: q: hoc numero perfectio ⁊ plenitudo ſignificari ſolet. ⁊ hoc |in ſinu eorum|nunc in hac vita vt non iudicij pena dānentur vel| ſeptuplum| ideſt perfectionem boni celeſtis vt ſpirituſancto compleantur. ⁊ redde eis|improperium ipſorū quod exprobauerūt tibi domie|ideſt fac vt pro iniurijs ⁊ opprobrijs q̄ fecerunt reddant laudes que eſt glorioſa vindicatio quando deus inimicorum ore laudatur. ⁊ ſic accipitur in bono ⁊ dicitur optando. Vel accipitur in malo: vt|redde ſeptuplum |ideſt perfectionem pene in futuro ſcȝ|improperium ipſorum|ideſt penam pro improperio |quod exprobrauerunt tibi domine |ſanctos tuos in quibus habitas affligendo arbitrantes in eis delere nomen tuum de terra: ⁊ ſic dicitur non mala optando ſed iuſta pronunciando ⁊ vera ꝓphetiȝādo. Illis ita

14 Nos autem populus tuus et oues † paſcue tue: confitebimur tibi in † ſeculum.

† gregis tui. † eternū

¶ |Nos aūt|quos putabant ſe perdere pplus tuus|in te per baptiſmū regenerati ⁊ fide cōgre

gati|⁊ oues paſcue tue] ſacramentis ⁊ doctrina tua paſti ⁊ nutriti |confitebimur tibi]ideſt lauda bimus te:vt qui glorìatur in domino glorietur|in ſeculum]ideſt perſeueranter vſq; in finem ſeculi non delebitur eccleſia vt putatur ab hereticis. Et hoc eſt quod ſubdit.

15 In generatione ⁊ gñatione annū ciabimus laudem tuam.

¶ [In gñatione] pſenti|⁊ generatione]ſucceden te.i.de gñatione vna in alteram:⁊ in oēm gñatio nē idē quod dixerat in ſeculū|annūciabim⁹]alijs |laudē tuā]que vt taceret nos delere ⁊ finire co nabant. Uel|in generatione ⁊ gñatione].i.q̄diu ſeculum durabit pñs ⁊ futurū|annūciabimus lau dem tuam]in hoc ſeculo pro aliorū inſtructione:⁊ in futuro pro debito honore. Oratio.

Anticipa dñe miam tuā priuſq̄ zelus ire tue deſeuiat:vt adiuti patrocinijs bea torū quorū ꝓpter te ſanguis effuſus ē ꝓ piciatiōe tua pctōꝝ veniā ꝯſeqnamur. Per do.

¶ Pſalmus de primo aduentu xpi.ſ.in carne:⁊ de inceptione ac perfectione eccleſie cui⁹ ꝓceſſus ⁊ ſtatus hic deſignatur ſub nomi ne vinee. ps .lxxix.

Qui†regis iſrael intende qui deducis velut †ouē Joſeph.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus talis eſt. In finē ꝓ his qui cōmutabunt:ps ꝓ aſſirijs teſtimoniū aſaph. Et eſt ſenſus pſalmus iſte diri gens nos in finē.i.eſt in xpm eſt teſtimoniū aſaph i.illi⁹ partis ſynagoge que credit ⁊ ꝯfitetur xpm in carne venturū:ꝓ his qui cōmutabunt in meli⁹ ⁊ pro aſſirijs.i.dirigentibus ſe vt iā nō ſint gene ratio que nō direxit cor ſuū ſed dirigens ſe ad xp̄ Aſſirij eni interpretant dirigentes ⁊ ſunt idē qui cōmutant ⁊ aſſirij. ¶ Materia :aduentus xp̄i in carne ⁊ proceſſus eccleſie ſub noīe vinee. ¶ Inten tio:monere in melius cōmutari ⁊ ad xpm dirigi. ¶ Snia i generali ꝓpheta in iſto pſalmo in pſona aſaph.i.fidelis cōgregationis precat primū aduē tū xpi per quem fit reparatio generis humani.⁊ agit de vinea que eſt eccl'ia oſtendens qūo fit ince pta ⁊ perfecta. ¶ Snia in ſpāli:aſaph ergo qui in precedentib⁹ pſalmis ꝓ pctis ſynagoge trepidus orabat:iam de illi⁹ cōuerſiōe preſumit.⁊ teſtimo nium dat de aduentu xp̄i quē precatur.d. [Qui regis iſrael].i.iudeos ſpiritualit te videntes|in tende].ideſt intentum te prebe regimini:⁊ inten tius rege quos regis:rexiſti nos per miniſtrum angelum tuum:iam veni nos regere per teipſum [qui deducis velut ouem ioſeph]ipſum ſcilicet ſi gnificatum ioſeph.ideſt fidelem populum de gen tibus ad auctum parieti de circumciſione. Joſeph

enim interpretatur augmētū:⁊ mortuo grano fru menti auctus eſt multū ppl's dei:primo reducta ꝫ velut a ſpinis ducit ad caulas fidei tanquā oues ad paſcua.⁊ deducit de bono in melius ⁊ de vir tute in virtutē. Per iſrael legem habentes acci pe perfectos qui regunt ⁊ alios:per Joſeph ru des ⁊ ſimplices.vnde regitur iſrael tanq̄ maior: ducitur ioſeph tanq̄ minor.

2 Qui ſedes ſuper cherubin:†ma nifeſtare coram † effraim benia min ⁊ manaſſe.

¶ [Qui ſedes ſuper cherubim].i. qui in ſecreto maieſtatis tue ſuper illā penitudinē ſcientie cele ſtium virtutū ⁊ poteſtatū|manifeſtare coram ef fraim /beniamim/⁊ manaſſe].q.d.tu qui angelis es notus appare ⁊ innoteſce hominib⁹.manifeſta te in carne:⁊ huic mundo te videdū prebe:faciēs in eis has virtutes que his ſignificantur noībus ſcꝫ eos fructificare:⁊ filios dextere ⁊ poſteriorum oblitos. Effraim eni interpretat fructificatio:be niamin fili⁹ dextere:manaſſe obliuio. Illi quippe ſunt idonei videre te qui fruct⁹ dignos penitētie faciunt:⁊ hi qui in ſancto opere fortes ſunt:⁊ hi qui poſteriorum ſcꝫ terrenorum obliti in anterio ra ſcꝫ eterna ſe extendunt.

3 Excita potentiā tuā ⁊ veni:vt ſal uos facias nos.

¶ [Excita]ſiue ſuſcita|potentiā tuā]⁊ fortitudi nē quā egyptijs ⁊ filijs iſrael oſtēdiſti.quaſi eniꝫ ipotēs videris qñ ppl's tu⁹ abſq; defenſore tradi tur inimicis|⁊ veni]ꝑ effectū potētie tue adiuuan do nos qui derelinquendo nos videris receſſiſ ſe|vt ſaluos facias nos]vt ſicut illos eruiſti d egy pto ita nos ſalues a pctis ⁊ a ptāte ⁊ oppreſſiōe pſequētiū quas meremur ꝑ eis. Uel|veni]tu ipe i carne ⁊|excita].i.oſtēde|potētiā tuā]in reſurre ctiōe q̄ vilius es infirm⁹i paſſiōe.i.crucifix⁹ ex ifir mitate reſurge ex virtute|vt ſaluos facias nos]a malis oib⁹. Deide loquēs ad patrem ait. O

4 De⁹ cōuerte nos:et† oſtēde faci em tuam:et ſalui erimus.

¶ [De⁹ ꝯuerte nos]a vetuſtate i nouitatē a cul pa ad grāꝫ:auerſi eni ſum⁹a te ⁊ nō cōuertemur niſi tu facias|⁊ oſtēde faciē tuā].i.filiū tuū q̄ eſt imago tua|Et ſalui erim⁹]ꝑ ipſū. Uel |oſtēde fa ciē tuā]ꝑ placatiōnē ⁊ grāꝫ.ſ.auxiliādo quā abſcō diſti a nobis auxiliū tuū ſubtrahendo⁊ ita|ſalui erim⁹]q: ſine tua grā ñ pōt eē ſal⁹. Et q: etiā p⁹ xpi aduentū q̄diu in hoc ſeculo ſumus vbi penit⁹ ſine peccato nō viuitur et ſeruis ſuis dominus pe nitus non placatur:ideo ſubiungitur. O

5 Dñe deus virtutū† quouſq; ira ſceris†ſup orationem ſerui tui.

¶ [Domine de⁹ virtutū]celeſtiū ideſt angelorū quibus nos ſocij ſumus futuri|quouſq; iraſceris

Margin notes:

† paſcis † oues

Aſſirij q̄ interpre tātur.

Joſeph q̄d inter pretatur

†appare †epiſc.

Effraim q̄d inter pretatur

† illūina

† vſque quo. † in

ſuper orationē ſerui tui, non offerendo flagella a
nobis: ⁊ ſi olim iraſcebaris ſuper orationē inimici
dūi ſcʒ eram inimicus ne iraſcaris ſuper orationeʒ
iā ſerui tui ſed miſerearis: partiʒ iā trāſit ira a ſer
uo in eo qḋ īperpetuū nō dānat/ſed adhuc rema
net in hoc ꝙ flagello nō pcit: flagellat enim oēm
Heb.xij. filiū quē recipit. Iraſcit ergo dñs ſeruis ſuis: ſed
tamen non vt iudex dānans immo vt pater corri
gens. Et iterū quouſqꝫ ira ceſſaueris.

6 **Cibabis nos pane lachrymaruꝫ**
† pota bis nos. **⁊ † potum dabis nobis in lachry**
mis in menſura.

¶ [Cibabis nos pane lachrymarū] i. eruditione
flagellorū ⁊ ꝰ panis cibus eſt: q: ſic non extingui
mur ſed erudimur. Addit ⁊ de potu [⁊ potū dabis
nobis in lachrymis in mēſura] i. ꝓ virib⁹. ⁊ ſm qḋ
ferre poſſumus: vel. ꝓ modo culpe: ⁊ ſʒ qḋ meruī
mus. Vel lachrymarū panis ⁊ pot⁹ intelligit grā
compunctiōis: q: eos quos repleuerit gaudētes
in ſpe: ⁊ fortes ī tribulatione facit ſicut panis cor
hominis cōfirmat ⁊ potus letificat. Bene aūt ī mē
ſura dicit: q: oīs electorū grā ⁊ tētatio iuxta men
ſuram a dño diſponit. vt nec de grā habeāt ꝙtuꝫ
volunt: nec de tentatione perferant ſupra id qḋ
poſſunt. Deinde exponit lachrymas. d.

7 **Poſuiſti nos in cōtradictionem**
vicinis noſtris: ⁊ inimici noſtri
ſubſannauerunt nos.

¶ [Poſuiſti nos in cōtradictionē vicinis nr̄is] q̄
in circuitu noſtro ſunt vt ꝯdicerent v̄bis noſtris:
plane hoc factū ē: de aſaph enim. i. d fideli ſynago
ga electi ſunt qui ad gētes irent: ⁊ xp̄m p̄dica
rent. Quibus ꝯdicebat/ſed ꝯdictor vincebat: ⁊
ex ꝯdictore fidelis efficiebat. Inde martyres ci
bati ſunt de pane lachrymarum ⁊ potati in lachry
mis: ſed in menſura non amplius ꝙ poterant fer
re [⁊ inimici noſtri] ⁊ hoſtes fidei non tantū cōtra
dixerunt: ſed etiam [ſubſannauerunt] ⁊ irriſerūt
[nos] quaſi colentes mortuum/adorantes crucifi
xum. Sed licet tanta paſſuri ſimus non tū minus
eū optamus ſed iterum oramus. D

8 **† De⁹ virtutū cōuerte nos: ⁊ oſtē**
† dñe de⁹ **de faciem tuā ⁊ ſalui erimus.**

¶ [Deus virtutū cōuerte nos] ad te [⁊ oſtēde fa
ciem tuā] i. filiū tuū per quē tu cognitus es q̄ di
cit: qui videt me videt ⁊ patrē [⁊ ſalui erimus] por
tando imaginē eius: de hoc v̄ſu habes etiā ſupra.
Deſiderātis mos eſt frequenter repetere qui tā
tis precibus ſtudet orare. Oſtende m̄ faciē tuā
⁊ imple in rebus quod p̄monſtraſti in figuris.
Quas figuras ſubſequenter enumerando oſten
dit quomodo eccleſia primo incepit ⁊ fuit in iude
deis: ⁊ poſtea tranſlata eſt ⁊ perfecta in gentibus
q. d. debes hoc qḋ oro facere: quia iam

† ex 9 **Vineā † de egypto trāſtuliſti: eie**
ciſti gentes ⁊ plantaſti eam.

¶ [Vineā] i. ppl'm iſrael vnde t̄p̄us ⁊ primi cre
dentes: quē populū ideo vineā vocat q: in modū
vinee eū dñs ad excolendū ⁊ regendū ſuſceperat
⁊ ſicut vinea ceteris arboribus eſt hoibus chari
or/ſicut populus iſrael p̄ceteris pplis fuit deo
gratior. [de egypto trāſtuliſti] in terrā ꝓmiſſiōis
[eieciſti gentes] ſeptēʒ de terra illa quā diu poſſe
derant [⁊ plantaſti] vt agricola [eam] ſcʒ vineam
ibi i. deſt habitationem eius firmaſti ⁊ ſecure ha
bitare feciſti.

10 **† Dux itineris fuiſti in conſpe** † viā feciſti.
ctu eius: ⁊ plantaſti radices eius
⁊ impleuit terram.

¶ [Dux itineris fuiſti in ꝯſpectu eius] in colūna
nubis per diē: ⁊ in colūna ignis per noctē: teqꝫ du
ce ⁊ rectore de egypto exierunt: ꝑ deſertū tranſie
rūt: in terrā ꝓmiſſionis venerūt [et] ibi [plātaſti]
i. cōſtituiſti ⁊ firmiter ſtabiliſti [radices eius] i.
duces ⁊ principes ac ſanctos p̄res ⁊ ꝓphetas [et
ipleuit terrā] ꝓmiſſionis per ꝓlis multiplicatio
nē. iuxta qḋ alibi ſcriptū eſt. Et bñdixit eis. ⁊ mł
tiplicati ſunt nimis. Licet hec ſynagogā figuraue Gen. ij.
rint/tū ad eccleſiā referenda ſunt q̄ a tenebris ce
citatis ad lucē fidei ⁊ celeſtē dignitatē eiectis vi
tiorū gentib⁹ trāſlata eſt ⁊ plantata in virtutib⁹
q̄ ſpirituſancto p̄ceunte ducit ſpirituali itinere
bonorū operū per hoc deſertū ſeculi: cui via. i. man
data per que graderet largita ſunt plantatis in
ea doctorib⁹ per quos in oēm terrā euāgeliorū ſo
nus nunciaretur: ⁊ ſic illa vinea modo ipleuit to
tā terrā: q̄ impletio modo fit ⁊ fiet vſqꝫ in finem
mūdi dū quotidie cōuertunt aliqui. Deide d̄ ini
tio vinee latius repetit dicens. Sed prius.

11 **Operuit montes vmbra eius: et**
arbuſta eius cedros dei.

¶ [Operuit montes] i. ꝓphetas [vmbra ei⁹] ſcʒ
vinee. i. vmbroſa ⁊ obſcura locutio. obſcure enim ⁊
in figuris locuti ſunt futura q̄ annūciauerūt vm
bra etiā fuerūt circūciſio ⁊ ſacrificia. Sed poſt vm
brā venit veritas ⁊ manifeſtatio. Vn̄ ſequit. [et ar
buſta] que creſcunt circa arborē. i. excrementa et
augmenta [eius] operuerūt [cedros dei] i. apl'os ⁊
doctores noui teſtamēti. Ideo autē dicit cedros
dei: q: ſunt cedri euertende: ſcʒ ſuperbi qui ſūt ce
dri ſeculi ſed non dei. Expoſita ergo altitudine vi
nee exponit eius latitudinem dicens.

12 **† Extendit palmites † ſuas vſqꝫ** † extendiſti.
ad mare: et vſqꝫ ad flumē propa † eius.
gines eius.

¶ [Extēdit] dñs ad hieruſalē [palmites ſuas] i.
filios [vſqꝫ ad mare] ſcʒ mediterraneū qḋ erat ter
minus iudee a p̄te occidentali [⁊ vſqꝫ ad flumen]
ſcʒ eufraten qḋ erat termin⁹ terre ꝓmiſſionis a
p̄te orientis [ꝓpagines] i. gñationes [ei⁹] ꝑ pal
mites ⁊ ꝓpagines maiores ⁊ minores ſcʒ tota gene

ratio illius gentis intelligit quã dñs infra dictos terminos dilatauit. Nos ſumus vites qui ex vinea illa fronduimus. ⁊ vſqz ad mare ideſt baptiſmum acceſſimus. ⁊ vſqz ad flumen ꝓpagines eius vt qui in ea naſcuntur baptiſmo abluantur. Et quia talis eſt vinea. ergo

13 Ut quid deſtruxiſti maceriã eius
†tranſeuntes. ⁊ vindemiant eã oẽs †qui preter
grediuntur viam.

[Ut quid deſtruxiſti maceriam] ⁊ ſepem [eius] ideſt munitionẽ: ſcz ſubtrahendo ꝓtectionẽ tuaz qua tanq̃ ſepi muniebat [⁊ vindemiãt eã] .i. cõculcant ⁊ deuaſtãt [oẽs qui preter grediũtur viã] legis ⁊ mandatorũ dei: ſcz gentes que idola colunt. Ul [oẽs qui pretergrediunt] ⁊ pertranſeunt [viã] ideſt quicunqz viatores extranei. Tunc munitio ſynagoge depoſita eſt cum ei cecitas propter ſuam ſuperbiam contigit ⁊ ſpoliatur ab his qui per huius ſeculi viam ad deum tranſeunt dum iudeos p̄dicando conuerti faciunt. Et hoc totũ referri poteſt ad perſecutiones eccleſie. deide exponit qualiter vindemiauerunt dicens.

14 †Extermiauit eã ap de ſilua: ⁊ ſin
† deuaſtauit. gularis ferus depaſtus eſt eam.

[Exterminauit] ideſt extra terminos ſuos eiecit ⁊ deuaſtauit [eam] vineam [aper de ſilua] .i. gẽtilis populus ferus ⁊ incultus [⁊ ſingularis ferus] ſcz idem pplus ſingularis ꝓpter ſuperbiã ⁊ ferus ꝓpter crudelitatem [depaſtus eſt eam] ideſt depaſcendo conſumpſit: q: eam deuaſtauerunt/ ac vſibus ⁊ ſeruitijs ſuis ſubiungauerunt. Et hec ad eccleſiam referri poſſunt cõtra quã populus gentium crudeliter ſeuiebat. In apro etiam ⁊ ſingugulari fero imanitas diaboli itelligitur: a quo hodie eccl'ia deuaſtatur qui fortis ⁊ ferus eſt ⁊ de ſilua: q: cogitationes eius aggreſtes ⁊ deuie ſunt. ⁊ ſingularis in ſuperbia. Sed tu o

15 De⁹ virtutũ cõuertere: reſpice d̃
celo ⁊ vide ⁊ viſita vineam iſtam

[De⁹ virtutũ] celeſtiũ ⁊ terreſtriũ [cõuertere] ab ira ad miam ⁊ ad nos per ꝯdeſcẽſionẽ bonitatis tue: q: dum affligimur videris a nobis auerſus [reſpice] intuitu mie ⁊ oculo clementie [de celo] celorum ⁊ de tue deitatis ſecreto [⁊ vide] per miaz q̇bus peccatis laboret ⁊ pereat homo [⁊ viſita] ꝑ gratiam [vineam iſtam] ſcz eccleſiam ideſt infirmam ſana. Miſericordia eſt qua peccata dimittuntur: gratia eſt qua beneficia irrogantur. Uiſita ſicut medicus infirmum ⁊ ſana.

Miſericordia pctã dimittunt

16 Et perfice eam quam plantauit
† hominis dextera tua: ⁊ ſuper filium †quẽ
confirmaſti tibi.

[Et ꝑfice] fidelib⁹ in populo gentiũ ⁊ reliquijs iſrael [eãm] nõ aliã inſtitue [quã plãtauit] .i. ichoauit [dextera] .i. potẽtia ⁊ ꝓpiciatio [tua] vna eniz ⁊ eadẽ vinea eſt que incepit a iudeis ⁊ ꝑficit in gẽtib⁹/ ⁊ ſi altera gens det principiũ altera perfectionem [⁊ ſuper filiũ] ſcz chriſtum perfice [quẽ cõfirmaſti tibi] .i. ad tuũ honorẽ dicens. hic eſt fili⁹ meus dilectus. in quo confirmat⁹ eſt chriſt⁹ apud homines qui ſolus eſt fundamentũ qḋ nemo mutare poteſt. Et ſic erit ⁊ reuera perficies q: remittentur eis peccata ⁊ ita perficietur vinea. q: [illegible]

17 †Incenſa igni ⁊ †ſuffoſa: ab icre †incẽſa †effoſſa.
patione vultus tui peribunt.

[Incenſa igni] .i. peccata que veniunt ex amore male accẽdẽte [⁊ ſuffoſſa] .i. peccata qua veniũt ex timore male humiliãte: foſſa eni humilitatẽ deſignat: ⁊ per hec duo oĩa peccata intelligũtur. Sicut eni oĩa iuſta opera bono timore vel bono amore fiunt: ſic malo amore ⁊ malo timore pctã oĩa cõmittuntur [peribunt] ⁊ delebunt [ab increpatione vultus tui] .i. per increpationẽ filij tui qui vultus tuus ⁊ imago dicitur. Quid enim increpat xp̄s niſi pctã. Et q: ex aduentu filij tanta procedit vtilitas: ideo vt hec oĩa impleantur.

18 Fiat manus tua ſuper virum de
xtere tue: ⁊ ſuper filium hominis
quem confirmaſti tibi.

[Fiat man⁹ tua] o deus .i. miſericordia tua [ſuper virum dextere tue] ſcz chriſtum ad producendum eum ideſt operatio tua ad effectum promiſſa perducat .ſ. incarnationem [et] pro ideſt [ſuper filiũ hoĩs] ſcz virginis per aſſumptionẽ carnis nõ hoium [quem] ſcz filium [cõfirmaſti tibi] q: ſic nobis coniunctus eſt ex carne vt deus etiaz ſit ex diuinitate. Et bene vir dextere ⁊ filius hoĩs dicitur q: ⁊ potentiam diuinitatis habuit vnde ad dexteram dei patris ſedet ⁊ humanitatẽ inter nos aſſumpſit ex eo ꝙ filius hominis fuit qui niſi potẽs per diuinitatem fuiſſet nequaq̃ nos per humanitatem redimere potuiſſet.

19 Et nõ diſcedim⁹ a te viuificabis
nos ⁊ nomen tuũ inuocabimus.

[Et] ſi hec feceris ⁊ filium miſeris [non diſcedimus] vltra [a te] per conuerſionẽ a fide ⁊ dilectione. Quis ei nos ſeparabit a charitate dei. [Uiuificabis nos] vita gratie: nam mortui eramus peccatis noſqz innouabis/ ⁊ vitam interioris homis donabis vt te amemus non terrena in quib⁹ prius mortui eramus ſcz in amando terrena et eis inherendo [⁊ nomen tuum inuocabimus] te exorando vt nobis dulcis remiſſor ſis peccatorũ noſtrorum ⁊ pius largitor eternorum bonorum: ⁊ te diligẽdo qui eris nobis totum iuuamen. Quod vt ſit ⁊ vt ſummã mee intentionis concludam. Ro. viij.

20 Domine deus virtutum conuer
te nos. ⁊ oſtende faciem tuam et
ſalui erimus.

[Domine deus virtutũ cõuerte nos] a vetuſta

te in nouitatem/⁊ ad te perfecte diligendū[⁊ oſtē
de faciem tuam].ſ.chriſtuz qui eſt imago ⁊ facies
tua ⁊ illuminatio vultus tui:in quo manes ⁊ qui
manet in te[⁊ ſalui erimus]ꝑ ipſum a malis om-
nibus. Vel[oſtende faciē tuā]hic ꝑ piā illumina-
tionē ⁊ in futuro ꝑ apertā viſionē[⁊ ſalui erimus]
quia in clara ⁊ perfecta fruitione conſiſtit eterna
ſalus. Hec iam ſuperius dixerat:ſed pium animū
Auguſti. quod delectat orare libenter et frequenter dele-
ctat replicare.hic enim(vt dicit Auguſtinus)eſt
conſummatio totius orationis chriſtiane. Ma-
gna vero eſt ſuauitas huius verſiculi.in hoc enim
regulam totius religionis exponit. primo eñ deꝰ
nos conuertit tunc et non ante faciem ſuam oſtē-
dit id eſt lumine pietatis nos inſpiciat poſt quod
tandem nos ſaluat. hunc ergo propheta iterat
quia per ipſum quiſq; breuiter qđ expedit implo
rat. Iſte etiam verſus ter ponitur hic propter tri
plicem faciem chriſti que tripliciter nos conuer-
tit. Eſt enim facies naſcentis:morientis: iudican
tis. Prima conuertit nos a ſuperbia et vanita-
ps.xxx. te mundi:quia chriſtus in natiuitate humiliauit
ſe formam ſerui accipiens. Secunda a concupiſcē
tia ⁊ voluptate carnis:quia tunc aruit tanꝗ teſta
virtus eius. Tertia ab auaricia et amore tempo-
ralium pro quibus in iudicio exprobrabit dominꝰ
reprobis dicens eſuriui.⁊c. Oratio.

Iſita domine vineam tuam quā de egy-
pti tribulatione potenti dextera libera
ſti:vt reſpectu vultus tui viuificata bo-
norum in te fructuum vbertate letetur. Per do-
minum noſtrum.

Pſalmus de inductione fideliū
ad laudādū deuz:ac de pſſura ec-
cleſie bonorūq; ꝓbatione ⁊ malo
rum reprobatione. ps.lxxx

Xultate deo adiutori no
ſtro:iubilate deo iacob.
Auctor: pi propheta Dauid. Ti
tulus eſt. In finem pro torcularibꝰ
quinta ſabbati pſalmus ipſi aſaph. Et eſt ſenſus
pſalmus ille dirigens nos in finem ideſt chriſtum
cantatur ipſi aſaph ideſt dominice congregatio-
ni et cantatur ipſo aſaph. Aſaph enim ſibiipſi lo
quitur.pſalmus dico agens ꝓ torcularibus ideſt
de eccleſiis in quibus eſt preſſura tribulationum
⁊ habitus quinta ſabbati.i.loquens de baptiſa-
tis ⁊ baptiſandis aqua baptiſmi qđ figuratū eſt
ꝑ opus quinte ſabbati qñ creauit deus ex aquis
piſces ⁊ aues. Sicut enim vinum ⁊ oleum preſſu
ra torcularis eliquata reconduntur et acinum et
amurca proijciuntur ita accedente tentatione iu
ſtus iuſtior fit et ſordidus magis ſordeſcit. Silr ⁊
de renatis ex aq̄ baptiſmi alij ſunt piſces.i.carna
les alij aues.i.ſpirituales. Cantatur ergo ꝓ tor
cularibus et quinta ſabbati id eſt de preſſura di-
ſcernente renatos ex aqua baptiſmi. Materia

laus ⁊ beneficia dei ac ingratitudo ppl'i iſraeliti-
ci:preſſura quoq; f.delium ac ꝓbatio bonoꝝ ⁊ repro
batio maloꝝ. Intentio:monere fideles vt mul
tis modis deū ꝓpter beneficia exhibita magnifi
cent ⁊ ingrati nō exiſtāt:cōtēptiſq; his terrenis
ad celeſtia mente aſcendant. Snia in gnali pro
pheta in iſto pſalmo in ꝑſona aſaph.i.fidelis con
gregationis loquitur ſibiipſi:ſcz dñice cōgregati
oni iam credenti ⁊ incitans bonos ad dei laudem
admonet:vt ad quod peruenerunt in hoc per-
maneant vſq; i finem:⁊ vt mali ad ſuū ſe referāt
finē amore premij vel timore iudicij:oſtendens vñ
gaudēdū ſit:quidue timendū:qđ appetēdū:⁊ qđ
cauendū. Snia in ſpeciali aſaph ergo quaſi ꝓ-
poſita ſibi imagine cuiuſdā ſolēnitatis electos ad
celebritatem incitat dicens. O congregatio dei.
[Exultate deo]voce oris clamādo quicquid de ſi-
lo verbis explicare poteſtis[adiutori noſtro]in bo
nis agendis in malis tolerandis. Exultēt alij mū
do/vos deo:alij ventri deo ſuo:vos deo veſtro:alij
deceptori ſuo:vos adiutori veſtro[iubilate]gau-
dio cordis quod nō poteſtis explicare verbis. Iu
bilus enim eſt gaudium animi quod nec omnino
poteſt exprimi nec taceri[deo iacob]quia ⁊ vos ꝑ
tinetis ad iacob .immo vos eſtis iacob ſalicet mi-
nor populus cui ſeruit maior. Et
2 † Sumite pſalmū ⁊ date tympa- *† accipi-te.*
nū:pſalteriū iocundū cū cythara
[Sumite pſalmū].i.ſpūalia que de ſuperiori
⁊ a deo ſunt.ſicut pſalteriū a ſuperiori ſonat[⁊ da
te tympanū].i.carnalia ꝑ coriū tympani deſigna-
ta que a vobis ſunt.q.d.accipite mādata celeſtia
⁊ date opera implendo ea:q:[pſalteriū]qđ ponit
hic pro pſalmo[iocundū eſt cū cythara]que po-
nitur pro tympano.i.verbo.de operibus reſpon-
dere eſt delectabile. pſalmi ſūt iſte materiales vo
ces quibus per ſingulos verſus tanꝗ per diuer-
ſas cordas ſonat nobis a ſuperiori dulciter ſpiri-
tusſanctus:⁊ modo quaſi in acutis vocibus mo-
do in remiſſis informat in maioribus ⁊ minoribus
pceptis. Tympanuz vero quod fit de corio ad car
nem pertinet. In hoc ergo admoniti ſumus vt
predicationi verbi dei corporalibus reſpondea-
mus operibus.
3 † Bucinate in neomenia tuba:in *† tuba canite in initio mēſis tube.*
inſigni die ſolēnitatis veſtre.
[Bucinate]ideſt reſonate[tuba in neomenia]
ideſt in nouilunio:ſcz[in inſigni]⁊ preclaro[die ſo
lēnitatis veſtre[ſcz feſti tubarum quod eſt pri-
ma die menſis ſeptembris.hec loquitur aſaph ſpi
ritualiter chriſtianis.q.d.Sumite ⁊ date ac buci
nate ⁊ ne terreamini:ſed quod iudei faciebāt hy
ſtorialiter vos facite ſpiritualiter in inouatiōe ve
ſtra:in mente ⁊ anima annūciate ⁊ pdicate alijs
clarius.⁊ confidenter nouam vitam quā noua lu
na ſignificat.⁊ hoc tēpore gratie qđ eſt inſignis
dies ſolēnitatis nře ꝗ nobis a vitijs ſemꝑ ferian *ps. cxvij*
dum eſt:de qua die alibi dicit. Hec ē dies quā fe

dit dominus:exultemus ⁊ letemur in ea. Ideo ſic
eſt faciendum.

†ipſi 4 **Quia preceptum † in iſrael eſt: et iudicium deo iacob.**

¶ [Quia] hoc] preceptum] eſt a deo [in iſrael] .i. in iudeis ⁊ ad litterã ⁊ ſpiritualiter inde a deo iudicandi ſi nõ feceritis. Unde ſequitur [⁊ iudiciũ] cũ precepto eſt [deo iacob] cõtra negligentes .i. qꝛ iudex futurus eſt qui hoc precipit ⁊ faciet vindictã de precepti obmiſſione. vbi preceptũ ibi ⁊ iudiciũ qui enim in lege peccauerunt per legem iudicabũtur. Unde dicitur: hoc fac ⁊ viues. q.d. ſi non feceris morieris iam iudicatus. Et

Luce.x.

†dum 5 **Teſtimoniũ in ioſeph poſuit illud: † cũ exiret de terra egypti: lingua quam non nouerat audiuit.**

¶ [Teſtimoniũ] .i. preceptũ ſub atteſtatiõe. Uel [Teſtimonium] rei future [in ioſeph]. ideſt in ipſo populo iſrael quem vocat ioſeph propter primogenituram ad ipſum tranſlatam. vel eoquod ille populus occaſione ſui venit in egyptum et multiplicatus eſt per eum [poſuit illud] preceptum et ſubdit quando [quia cũ exiret] idem populus [de terra egypti] per mare rubrum: tunc in deſerto [linguam quam non nouerat audiuit] ſcilicet legem per moyſem datam in qua et hec eſt alia precepta accepit. Uel [Teſtimonium] ideſt preceptum [illud poſuit in ioſeph] ideſt in gentibus adauctis per fidem. Joſeph enim interpretatur augmentum: quia [cum exiret] ille populus gentium per fidem et baptiſmum [de terra egypti] ideſt de tenebris infidelitatis et ignorantie: tunc in eccleſia [linguam quam non nouerat audiuit] ideſt precepta euangelij que prius ignorabat accepit. Sic et nos ſi volumus linguam incognitam noſcere: ſcilicet ſacram ſcripturam intelligere: oportet vt exeamus de egypto: ideſt de tenebris peccatorum et tunc audiemus verba que non audieramus: et percipiemus miſteria que non noueramus. Et tunc dominus.

†auertit. 6 **† Diuertit ab oneribꝰ dorſũ eiꝰ manus eiꝰ in cophino ſeruierũt.**

¶ [Diuertit] et liberauit [dorſum eius] ſcilꝫ populi iudaici [ab oneribus] quibus exercebat eos pharao in luto et latere: quia manus eius in cophino ſeruierunt] id eſt in inſtrumento ſeu vaſe quo populus lutum et terram portabat vnde lateres faciebat. quaſi diceret. liberauit eos a vili ſeruitute educendo de egypto. ſic dominus. [Diuertit] a ſarcina peccatorum [dorſum] et rationes gentium: quia [manus eius in cophino ſeruierũt] id eſt in ſeruili opere ſcilicet in terrenis et lutoſis operibꝰ ⁊ in immundicijs peccatorũ: peccata enĩ ſeruilia opera ſunt. iuxta illud. Qui facit peccatum ſeruus eſt peccati. Deinde mutata perſona inducit deum loquentem. Sed

Joh.viij.

7 **In tribulatione inuocaſti me ⁊ † liberaui te: exaudiui te in abſcondito tẽpeſtatis: ꝓbaui te † apud aquam contradictionis.** †erui. †in aqua

¶ [In tribulatione] dum ꝑmebaris labore ⁊ dura ſeruitute [inuocaſti me] pro liberatione [⁊ liberaui te] in ſignis ⁊ prodigijs te educẽdo [exaudiui te in abſcõdito tẽpeſtatis] .i. in tẽpeſtate abſcondita quãdo nec aperte gemere vel conqueri audebas metu egyptiorum: tunc amplius te aggrauantium [probaui te apud aquam contradictionis] id eſt examinaui te vtrum eſſes gratus ⁊ fidelis vbi de mea potentia et bonitate deſperans iurgatus es et dixiſti. Nũquid poterit de petra aquã exhiſcere? Uel loquitur chriſtiano ſic. [In tribulatiõe] dum premereris ſarcina peccatorũ [inuocaſti me] adiutorem [⁊ liberaui te] exonerando [exaudiui te in abſcondito tempeſtatis] ideſt in tempeſtate cordis et in bello ſuggeſtionis cum angeretur conſcientia tua in lucta vitiorum: atqꝫ virtutum tibi tribulato affui ⁊ te liberaui [ꝓbaui te apud aquã contradictionis] ideſt apud populum contradicẽtem. Gradiens enim viam domini multos habet contradictores et dehortatores / inſultatores / et detractatores. Has aquas paſſus eſt dominus et in eis nos probat: ſed ipſe eas tranſiuit vt nos faceret eas nõ timere. Hactenus egit de oleo torcularis .i. de bonis. Deinde agit de amurca. ideſt de reprobis. q.d. Quia tot beneficia feci

8 **Audi populus meus: et † cõteſtabor te: iſrael ſi audieris me non erit in te deus recens: † neqꝫ adorabis deum alienum.** †loqr et teſtificabor tibi. †nec

¶ [Audi] .i. intellige [populus meus] cui ſpecialẽ legeꝫ dedi ⁊ ſpecialia bona iam tradidi [et conteſtabor te] .i. teſtis ero veritatis ⁊ eorum que ſunt dicturus. Quodcumqꝫ auteꝫ populo ſuo dixit etiã nobis loquitur. deinde quid velit eum intelligere ſubdit o [iſrael ſi audieris me] et monita mea mihi obediendo [non erit in te] .i. in corde tuo [deus recens] .i. nouiter ⁊ ad tẽpus factus: deus enĩ noſter eſt ſempiternꝰ. Qđ quiſqꝫ cupit ⁊ veneratur hoc illi deus eſt: ſicut idolum vel aurũ ſeu quelibꝫ creatura: ac libido ⁊ cõcupiſcentia. habet enĩ quiſque tot deos recentes quot vitia ⁊ peccata. ⁊ ſemper deum recentem habet qui modo gule: modo luxurie: modo iracũdie: modo ſuperbie: ⁊ alijs huiuſmodi vitijs ſeruit. [neqꝫ adorabis deũ alienũ] ⁊ extraneum a me: ſtudium ⁊ ſeruitiũ tuũ impendendo vitijs vel cuilibet creature quod potius impendere debuiſti tuo creatori.

9 **Ego enim ſum dñs deus † tuus qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuum et † implebo illud.** †ſum. †adimplebo.

❡[Ego enim] nō alienus [ſum dñs] ⁊ rector [deus] ⁊ creator [tu⁹] ille idē [q̄ eduxi te de terra egypti] per mare rub:ū. Unde ꝯſtat: q: nō ſum recens et ita beneſeci tibi in p̄terito ⁊ paratus ſum bñface re ī futuro: vnde ſubdit [dilata] deſiderio [os tuū] ſ. cordis ad deſiderandū ⁊ petēdum vtilia [⁊ im plebo illud] tuum deſiderium ⁊ votum in bonis ꝑ ficiendo. Non ſimus ergo ingrati deo noſtro: non obliuiſcamur in nobis deū manētem ne faciam⁹ nobis recētem q̄ eduxit nos ꝑ baptiſmū de tene bris ignorantie: ac vitijs ⁊ operibus diabolicis: di latemus os cordis deſiderando: ⁊ os corporis ver ba veritatis ꝓnūciando: ⁊ dñs implebit illud de ſiderium ale tribuendo: ⁊ iſtud maiorem loquen di gratiam tribuendo. Sic monui.

†ob· lo audiuit. †attēdit — Et nō †audiuit ppl's meus vocē meā ⁊ iſrl' nō †intēdit mihi.

❡[Et nō audiuit ppl's meus] cui legem dedi [⁊ magna feci] vocem meā [⁊ monitionem: ⁊ oſtendit quis eius vocē nō audiuit dicēs [⁊ iſrael nō inten dit] ⁊ obediuit [mihi] ingrat⁹ tot beneficijs meis vt culpa creſceret ⁊ digna vltio ſeq̄retur. Multi ſunt qui vocē dñi audire contēnunt: ſtat ad oſtiū ⁊ pulſat: dicēs. Aperi homo: recognoſce vocē dñi dei tui: volo vt aperias ⁊ ingrediar: ⁊ non vis ape rire. Nequiſſimus ſeruus eſt qui dñm ſuum ho ſpitari non vult.

11 †affe ctiones †affectio nibus. — Et dimiſi eos ſm̄ †deſideria cor dis eorum: ibunt in †adinuētio nibus ſuis.

❡[Et] q: ita ingrati fuerunt, ideo tāq̄ deſperās de ſalute eorꝫ [dimiſi] ⁊ dedi [eos] ſibi ſubtrahēdo eis gratiam nō impartiendo maliciā vt irent [ſm̄ deſideria] ⁊ affectiones [cordis eorꝫ] non ſm̄ viam preceptorꝫ meorꝫ [⁊] ipſi [ibunt in adinuentionib⁹ ſuis] ⁊ affectionibus q̄buſlibet ac ſi diceret. Om̄ ſepe percuſſi: ⁊ diſciplinā non receperunt: rogaui ⁊ non audierunt: ideo dimiſi eos in voluntatib⁹ ſuis vt ſaturati vitijs ſuis. Uel ſic pniam agant. Infelix eſt qui a deo nō corripitur qui deſiderijs cordis ſui traditur: ⁊ miſer qui peccans non percutit̄. Malum ſignum eſt qñ infirmus voluntati ſue re linquitur. Unde dicit Augu. ꝙ magna ira dei eſt peccantes non corrigere: non flagellare cum relin quentes. Sed

Infelix eſt q̄ a deo nō corripi tur. Augu.

12 †alia lra nō h3 dimidiū verſiculū — †Si ppl's meus audiſſet me: iſrl' ſi in vijs meis ambulaſſet.

❡[Si ppl's me⁹ audiſſet me] monitis meis obe diendo qđ exponēs ſubdit [iſrael] hic eſt ppl's [ſi in vijs meis ambulaſſet] quotidie in ſanctis actio nibus ꝑficiendo: ⁊ p̄cepta mea obſeruando q̄ ſūt vie perueniendi ad beatitudinem hoc eſt audire me. O dementiſſimus pater: o miſericors de⁹: ro gauit ⁊ non eſt auditus: quaſi iratus dimittit fi lium laſciuientē. Itez videt perire ⁊ dolet q: pe reat et dicit. Si populus meus audiſſet me: iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet.

13 †Pro nihilo forſitā inimicos eo rum humiliaſſem: ⁊ ſup tribulan tes eos miſiſſem manum meam. †in nihilū omnes

❡[Pro nihilo] ⁊ gratis [forſitan] .i. vere ⁊ ironi ce dicit [inimicos eorꝫ] ⁊ hoſtes cuiuſlibet gñis [hu miliaſſem] eos ad nihilū reducēdo [⁊ ſup tribulā tes eos miſiſſem manū meā] vltricē .i. vindictam ⁊ potentia mea eos p̄miſiſſem eorꝫ inimicos proſter nendo: ad nihilū dñs redigit quos in ſuo verbo et opere pſeuerare cōſpicit. Manum quoq̄ ſuā ſup eos mittit cum ex reatu ꝓprie iniquitatis eoſdē aduerſarios dura animaduerſione percutit ⁊ hoc pro nihilo facit: q: totum ſit gratis quod de⁹ no bis impendit. Deinde poſt verba dñi item ꝓphe ta loquitur dicens. Sed.

14 Inimici domini mentiti ſunt ei: et erit tempus eorum in †ſecula. †eternū

❡[Inimici dñi] veteres. ſ. iudei q̄ ꝓmiſerāt ob ſeruare legem dei: ⁊ non impleuerunt ⁊ vnde de buerunt eſſe amici inde facti ſunt inimici: et noui ſ. falſi xp̄iani qui in baptiſmo renunciauerunt fa ctis malis ⁊ vitijs [mentiti ſunt ei] ⁊ ingrati facti illi non faciendo q̄ ꝓmiſerant: iſti implicando ſe his quibus renūciauerāt [⁊] ideo [erit tp̄s] penet punitionis [eorꝫ in ſecula] .i. in eternū durans vt pena eterna damnentur: ⁊ ſi hic ad tempus flore re videantur. Tales illi ſunt.

15 Et cibauit illos ex adipe frumen ti: ⁊ de petra melle ſaturauit eos.

❡[Et] tamen [cibauit illos ex adipe frumenti] veteres quidem manna quod ita delicatum et ſa pidum erat atq̄ reficiebat ac ſi de adipe ⁊ medul la frumenti factum fuiſſet: ſed nouos paſcit cor pore chriſti qui frumentum noſtrum eſt: vel pin guedine gratie ſpiritalis [et de petra melle] idest aqua que ſicut mel dulcis: videbatur populo ſiti afflicto [ſaturauit eos] ſcilicet veteres in heremo ſed nouos ſatiat melle. id eſt ſpirituali intellectu vel melliflua charitate [de petra] .i. ſapientia xp̄i nam petra erat chriſtus: cuius verba ⁊ eloq̄a dul ciora ſunt ſuper mel ⁊ fauum: ⁊ tñ mentiti ſunt ei. Oratio. — i. Cor. x.

Dilata domine ſupplicium ora ad annun ciandam gloriam tuam: vt egyptijs ope ribus relictis nominis tui confeſſione le temur. Per dominum noſtrum.

Pſalmus de primo aduētu chri ſti et de redargutione veteris ſy nagoge: ac de increpatione ini quorum iudicum et predictione damnationis et pene ipſorum.

Pſalmus.lxxxi.

Deus ſtetit in ſynagoga deorum:in medio autē deos diiudicat

¶ Aucto: p̄i p:opheta dauid. ¶ Titulus eſt Pſalm⁹ aſaph.hoc eſt p̄s iſte ſit aſaph i.ſynagoge pfidoꝝ iudeoꝝ:vel congregationi iniquoꝝ iudicū. ¶ Materia:p:imus aduētus xp̄i et redargutio veteris ſynagoge:ad principū eius τ quo:ūcūq₃ iudicantium iniq̄. ¶ Intētio:monere credere xp̄m veꝝ deū τ hoiem: eiuſq₃ p̄dicationi obedire:ac iniquum iudiciū poſtponere τ iuſte iudicare. ¶ Snia in gn̄ali:xp̄s vel p:opheta in iſto pſalmo loquēs exp:obrat ipſi ſynagoge iudeo:uʒ q̄ dn̄m corpo:aliter vidit:τ tñ eū non agnouit:increpans principes τ iudices eius p falſis iudicijs:ac erro:e τ cecitate co:dis. Uel arguit quoſcūq₃ iniquos iudices ſup eoꝝ puerſis iudicijs p:ponens qd eis oībus ſit euētuꝝ detrimēti p ſuis erro:ibus. ¶ Snia in ſp̄ali:p:ius ergo nūciās ꝟ veū ait[Deus]factus hō[ſtetit in ſynagoga deoꝝ].i. in populo iudeoꝝ vbi filius dei ſm qd homo ſtetit qui ad oues domus iſrael miſſus fuit:deos autē dicit quos poſtea filios excelſi noiat[in medio autem]τ in cōi[deus dijudicat[ſm qd deus:idē non meritis:ſed gratia diſcernit vaſa alia in hono:em alia in cōtumeliam. Uel[Deus ſtetit]p̄ntia diuinitatis q̄ vbiq₃ eſt[in ſynagoga deoꝝ].i.in cōgregatione iudicū τ p:incipū ppl'i q̄ dij appellantur q: potētia ceteris p̄ſunt τ rōne officij locū dei tenent[in medio aūt]equaliter ſe habens ad omes [deus dijudicat]diſcernēs bonos a malis:τ iuſtos ab iniuſtis. Timeant ergo iudices hoim:q: ſup:a ſe habent iudicem deū. Timeant paſto:es quia ipſi ſup:a ſe habent paſto:ē cuius ſunt oues. Audiant iam quid illis a iudice dicatur. Sequit̄ eñ vox diſcernentis.

2 Uſq₃quo iudicatis iniquitatē: et
facies † peccato:um ſumitis? † peccantium.

¶ [Uſq₃quo].i.q̄diu vos iudices puerſi[iudicatis iniquitatē].i.facitis iniquum iudiciū falſa defendendo:τ vera dānando[τ facies peccato:ū ſumitis]pſonas hoim in iudicio attendēdo τ malos ppter eoꝝ potentiā vel munera ſeu fauo:ē vl' aliā cām acceptando τ iuſtificando:innocentes vo contēnendo τ iniuſte condemnando. Quod illi p:aui iudices fecerunt qui peccato:em barrabā petierunt τ innocentē xp̄m dignum mo:te iudicauerunt.q.d. Iniquum eſt hoc a quo ſcelere ſtudet eos reuocare dicens

Iudicate egeno τ pupillo: humi
3 lem τ pauperem iuſtificate.

¶ [Iudicat egeno τ pupillo].i.iudiciū veſtrum ſeruiat egeno τ pupillo ſicut diuiti τ potenti[humilem τ pauperē iuſtificate[ideſt eis iuſticiam facite ſicut maio:i τ diuiti:xp̄s vtiq₃ egenus τ ſine patre carnali pupillus ac humilis τ paup hic p nobis fuit:quem ipſi iudei non debuiſſent accuſare:ſed defendere nō dānare : ſed iuſtificare. Debent etiam timere iudices τ paſto:es eccleſie ne falſa iudicia faciant:ne pſonas hoim attēdant quo:um myſterium eſt vt lupos vaſtato:es repellant:ac pupillos τ pauperes xp̄i defendant. Unde ſequitur.

4 † Eripite pauperē: τ egenum de
manu peccato:is † liberate. † auferte inopem τ pauperē. † eruite.

¶ [Eripite pauperem].ſ.ab impetitione τ opp̄ſſione iniuſta[τ egenum de manu]τ poteſtate[peccato:is[τ impij q ei calūnias infert τ iniurias[liberare]qui enim deſinit malis obuiare cū poteſt conſentit:hoc iudei de xp̄o facere debuerunt qui cum p multitudine timerent p:incipibus ch:iſtū permiſerunt. Sic heu multi hodie pmittūt alios mala facere cum poſſent illos a facto et ſe a conſenſu liberare:et ſit multotiens vt ipſi qui malis reſiſtere debuerant lupi et vaſtato:es ſiāt. Sed

5 Neſcierunt † neq₃ intellexerūt:in † et non.
tenebris ambulāt: mouebuntur
omnia fundamēta terre.

¶ [Neſcierunt]me[neq₃ intellexerunt]iudiciū meum ideſt ſcire τ intelligere non curauerunt[in tenebris]igno:antie et peccati ambulant]q: excecati ſunt:et ideo[mouebuntur omnia fundamenta terre]id eſt deſtruentur omnes eo:um machinationes quibus ſe ſatagunt fundare et firmare in terra co: ſuum in terrenis figendo τ fauo:ē hominum acquirendo. Miſeri iudei p:opter ſuperbiam ſuam in erro:em ceciderunt et nequāq̄ ch:iſtum cognoſcere meruerunt:ſi enī cognouiſſent nunq̄ dominum glo:ie crucifixiſſent:vnde adhuc in tenebris id eſt in cecitate co:dis ambulant: et per hanc cecitatem in iſrael[mouebuntur]ad fidē [omnia fundamenta terre].i.omnis plenitudo gētium intrabit ad fidem. Neſcierunt inq̄ nec intellexerunt tamen

6 Ego dixi dij eſtis:et filij † excelſi † altiſſimi.
omnes.

¶ [Ego]deus deoꝝ[dixi dij eſtis].ſ. participatiue:ex eo qd habetis poteſtatē iudicādi a deo/ et eſtis diuine iuſticie executo:es ex officio. Uel[dij eſtis].i.ſtatus veſter requirit q ſicut dij ſitis excellentes uirtute vltra cōes homines[τ filij excelſi omnes]inquantum ad eius imaginem facti eſtiſ dicitur deus natura vel eſſentia:vt deus omnipotens per nuncupationem vt idola:per adoptionem vt omnes filij gratie:τ etiam xp̄s ſm qd homo. P:elatione:vt dedi te deum pharaonis: et hic in hoc pſalmo. Deinde commemo:at eis fragilitatem eo:um: dicens.

7 Uos autem ſicut homines mo:iemini: et ſicut vnus † de p:incipibus cadetis. † ex

¶[Uos autē ſicut homines]ceteri [morie mini] per infirmitatē carnis:q: poteſtas veſtra nō preſeruabit vos a morte[ꝛſicut vnus de principibus] ideſt de angelis ſuperbientibus[cadetis]per electionem animi ꝛ ſuperbiam: vel cadetis in foueā gehēne per equitatē diuine ſententie:quaſi diceret:aīcito ſicut homines ſitis morituri:non tamen corrigimini:ſed vt diabolus qui per ſuperbiā cecidit extollimini. vt ſicut ipſe vos cadatis: huculq; deus locutus eſt ad homines. Deinde ex ipſius ꝓphete perſona in deteſtationē malorum iudicū rogat deus:vt ſibi iudicium aſſumat cum dicitur.

†diſperdes. 8 Surge deus iudica terram: quoniam tu † hereditabis in omnibus gentibus.

¶[Surge]o deꝰ a mortuis[ꝛ iudica terrā].i.excita ꝛ dāna iudeos terrenos[quoniā]his repulſis [tu hereditabis in omnibꝰ gentibus].i.omnes gētes erūt tua hereditas:quas tuis preceptis ꝛ gratia miſericorditer excolēdo terrenam ab eis diſpdes cupiditatem. Uel[ſurge]o[deus]ad iudicandum : quia nauis noſtra fluctibus tunditur[iudica terram].i.mundū qui verus iudex es: quia mali iudices non iudicant:ſed euertūt legē tuā:ꝛ potes iudicare mundū:q: tuus eſt. ꝛ hoc eſt qđ ſequitur[quoniā tu hereditabis in omnibus gentibus] ideſt hereditarie ꝛ tanꝗ̄ hereditatem poſſidebis omnes gentes. ꝛ iō iudica eas tanꝗ̄ tuo dn̄io ſubiectas. Tuncenim erūt omnes electi immobiliter ſubiecti ordini ſue miſericordie : et reprobi ordini ſue iuſticie.

Oratio.

Da nobis domine ſm̄ preceptū tuū ab iniquitatis iudicio declinare pauperūq; neceſſitatibus ſubuenire : vt mereamur filiorum tuorū numero copulari. Per dominum.

¶Pſalmus de ſecundo aduentu xp̄i ad iudiciū et de graui perſecutione fidelium : ac multiplici vel hic vel in futuro punitionem perſequentium. ps.lxxxij.

Deus quis ſimilis erit tibi:ne taceas neq; compeſcaris deus.

¶Auctor: pſalmi propheta dauid. ¶Titulus eſt cāticū pſalmi aſaph : ꝛ eſt ſenſus. canticū iſtud qđ dicitur cāticū:q: agit de iocunditate mentis.eſt aſaph.i.ppl'i dei q hic loquitur. ¶Materia:aduentus chriſti ſecundus: ꝛ grauis perſecutio fidelium a diuerſis malis ꝛ iniquis hominibꝰ. ¶Intētio:monere malos vt a pſecutione bonoꝝ deſiſtāt:et bonos vt in pſecutione patiētiā habeant. ¶Sn̄ia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona aſaph.i.populi dei mētionē facit đ ſecundo aduentu chriſti ad iudiciū per qđ deterret malos a perſecutione bonorum : ac deprecando narrat hoſtiū maliciā ꝛ cōtra eos implorat diuinā iuſticiā. ¶Sententia in ſpeciali: fidelis ergo aſaph preuidēs chriſtum in maieſtate iudicaturū qui in humilitate iudicatus eſt ait. O [Deꝰ] chriſte[quis ſimilis]in virtute ꝛ potentia[erit tibi:]in iudicio vbi magnus ꝛ terribilis iudex apparebis:ꝛin claritate iudicabis:certe nullus. ac ſi diceret quia non inuenimus ſimilē non querimus alium adiutorem:ꝛq: talis eris iō tunc[ne taceas neq; compeſcaris]o[deus].i.non tacebis quin iudices:neq; compeſceris quin vindices malorū culpas. Nos taceamus tu iudica:nos compeſcamur tu vindica. Culpas enim quas modo aſpicit ꝛ ſilet patienterq; a vindicta ſe continet : tunc diſtricte iudicabit ꝛ aſpere vindicabit.

2 Qm̄ ecce inimici tui† ſonuerūt:ꝛ qui oderūt te extulerūt caput. †ſonauerunt.

¶[Quoniam ecce inimici tui]ſcilicet perſecutores noſtri[ſonuerunt]ſtrepitum in ſanctos faciendo:ac veritati contradicendo et repugnando [et qui]oderunt te]inſanabiliter et cultum tuum[extulerunt caput]et ſuperbam mentem contra te ꝛ tuos ſe erigendo et ſuperbiendo tanꝗ̄ parati ad aggrediendum ꝛ faciendum ardua et mala multa Ideo caput extulerunt: quia te oderunt. ſi enim te amaſſent caput procul dubio humiliaſſent. Ergo qui caput eleuat deū odit. Timeāt ergo quod ſcriptum eſt:omnis qui ſe exaltat humiliabitur. Luce. xiiij. et. xviij.

3 Super populum tuum malignauerunt concilium: ꝛ cogitauerūt aduerſus ſanctos tuos.

¶[Super populum tuum malignauerunt conſilium].i.malignum cōſilium inierūt ꝛ diſpoſuerūt ad decipiendum ꝛ opprimendum : ꝛ addit tuū.q.d.q: tuus eſt non potuerunt. vnde irridenter hoc dicit q: nocere nō poſſunt populo dei pro quo eſt deus. Si enim deus pro nobis quis ꝯtra nos:[et Ro. viij.f cogitauerunt]maligne aſtute[aduerſus ſanctos tuos]ſcꝫ iuſtos ꝛ bonos:non ſolum contra mediocres/ſed etiam contra celeſtes viros ſcilicet quomodo diſperderent eos ꝛ occiderent. Unde ſequitur conſilium quo meditati ſunt inania.

4 Dixerunt venite et diſperdamꝰ eos de gente:ꝛ nō memoretur nomen iſrael vltra.

¶[Dixerūt]ad inuicē in cōcilio qđ inierūt mutuo ſe exhortātes[venite]q̄rētes ſibi in nequitia ſua ſocios[vt diſꝑdamꝰ eos de gēte].i.ꝯteramus eos vt nō ſint inter gentes:vel vt nō ſint gēs ꝛ nō remaneat in eis vocabulū gentis.i.tollamꝰ eos de mundo[ꝛ nō memoret nomen]veri[iſrael]ſcꝫ fidelis ppl'i[vltra].i.ſic deleamꝰ ꝙ nō remaneat huiꝰ gentis memoria . Talis eīm intētio illorum fuit vt eos ex omni ſocietate hominum diſperderent / et memoriam nominis illorum penitus delerent.

5 **Qm̄ cogitauerũt vnanimiter:†ſi mul†aduerſũ te teſtamẽtũ diſpo ſuerunt†tabernacula idumeorũ et iſmaelite.**

†nõ hʒ ſi
†aduerſus.
†tabernaculum

¶[Qm̄ cogitauerũt vnanimiter].i. concoditer vno animo et aſcenſu deliberauerũt[ſimul].i.oẽs quaſi poſſent te eſſe fortiores[aduerſum te teſtamentũ].i.pactum ⁊ placitum firmũ inter ſe[diſpo ſuerũt]⁊ cũ ſtudio fecerũt mutuo ſe colligãtes ad deſtruendũ fideles ⁊ loca cultus dei.Deinde incipit inimicos chriſti commemorare ſub quibuſdaʒ vocabulis gentium/que myſtice eis propter interpretationes conueniunt.Unde dicit[tabernacula].i.congregationes[idumeorũ].i.idumei deſcẽdentes.⁊ dicti ab edom qui eſt ⁊ eſau et ſeyr dictꝰ habitantes in tabernaculis. Idumei auteʒ interpretantur terreni vel ſanguinei: q: terrena amãt et ſanguinem ſitiunt[et iſmaelite] qui de iſmael filio Abrahe et agar deſcenderunt:⁊ interpretantur obediẽtes ſibi q̃ſi nõ deo:q: quodcũqꝫ cor et mala cogitatio dictauerit ſequũtᷓ ſtatiʒ ⁊ faciũt.

Idumei terreni interptãtᷓ.

6 **Moab et agareni gebal ⁊ amon ⁊ amalech:†alienigene cum habitantibus tyrum.**

†et.

¶[Moab].i.gens moabitarũ que a moab deſcẽdit:quem loth ebrius de maiori filia ſua genuit:⁊ interpretatur ex patre qđ in malo accipitur.bonꝰ quidem fuit pater quo filia illicite vſa eſt.Per moab ergo ſignificantur gentes et leges ſeu lege abutentes que recedentes a deo patre ſunt ex patre diabolo[⁊ agareni]dicti ab agar qui đ filijs cethure vxoris abrahe deſcenderũt: ⁊ interpretanᷓ proſeliti:ideſt aduene vel alieni:per quos ſignificantur falſi fratres qui inter populos dei in eccleſia animo alieno atqꝫ aduẽtitio ⁊ ſolo nomĩe ſunt et nocendi occaſione inuenti ſe oſtendũt[gebal] qui dicitur ⁊ hebal q̇ fuit filius ſobal filij ſeyr horrei.⁊ ſic eſt nomẽ alicuius praue gentis que a ſeyr horreo deſcendit in idumea : cuius poſſeſſor erat ſeyr ſeu eſau.et interpretatur gebal vallis vana: per quod ſignificãtur fallaciter humiles: ideſt hypocrite[et amon]ideſt gens amonitarum que ab amon deſcendit:quem loth ebrius de filia ſua minore genuit:⁊ interpretatur populus turbidꝰ vel populus meroris:per quem ſignificantur iracũdi et furioſi/vel qui confidunt in multitudine ⁊ non in ſimplicitate[⁊ amalech]quẽ genuit elyphat primogenitus eſau:a quo dicantur amalechite:⁊ interpretatur populus lingens terram:per quem ſignificantur cupidi ⁊ auari amantes terrena qui non comedunt celeſteʒ panem:ſed terrena ſapiũt et terrã lingunt ſicut ſerpens[alienigene]pro quo in hebreo habetur philiſthijm:qui interpretantur cadentes potione.per quos ſignificantur illi qui ſunt ebrij luxuria ſecularium.Et hi omnes diſpo ſuerunt teſtamentum[cum habitantibus tyrum] que eſt ciuitas in mari.i.cum omnibus impugnãtibus ſanctos. Tyrus enim interpretatur anguſtia vel tribulatio quod conuenit inimicis populi dei:iſti enim qui expugnant populũ dei habitant in anguſtia ⁊ tribulatione ſanime ſue.ſʒ illud apoſtoli.Tribulatio ⁊ anguſtia in omnem animam hominis operantis malum.Et quaſi indicans cauſam quare iſti ſint inimici populo dei adiũgit oſtẽdens quem habent principem.

Agareni vñ dicti.

Gebal q̇d interpretatur

Amalechite q̇d interpretatur.

Philiſtijm qui interpretãtur.

Tyrꝰ anguſtia interptatᷓ.

Ro.ij.b.

7 **Etenim aſſur venit cũ illis: facti ſunt in adiutoriũ filijs loth.**

¶[Et enim aſſur]ideſt nabuchodonoſor rex aſſiriorum[venit cum illis]quo operante[facti ſunt in adiutorium filijs loth]ideſt moabitis ⁊ amonitis et iſmaelitis ac ceteris nationibꝰ predictis.Aſſur interpretatur deprimens vel elatus:per quem ſignificatur diabolus qui malos quorum princeps eſt in profundum peccati deprimit:⁊ operando in malis venit cum eis ad oppugnandum populum dei:⁊ hi omnes inimici operante in ſe principe ſuo diabolo[facti ſunt in adiutorium filijs loth]qui interpretatur declinans ideſt demonibꝰ.Angeli q̇ppe apoſtatici bene intelliguntur filij declinatiõis quia a veritate declinando in ſatellicium diaboli diſceſſerunt.Quapropter ipſos inuiſibiles ⁊ ſpiritales inimicos adiuuant homines mali in quibꝰ operantur ad oppugnandum per eos populum deo:quia cum a deo declinant hoc operantur qđ ⁊ demones:deinde imprecatur illis vindictam magis predicens ꝙ maledicens.q.d.illi ita contra tuos faciunt:⁊ tu o domine

Aſſur q̇d iterptatᷓ

8 **Fac illis ſicut madian ⁊ ſyſare:ſicut iabin in torrente cyſon.**

¶[Fac illis]puniendo eos[ſicut]feciſti olim[madian]qui fuit filius abrae et cethure vnde et madianite fuerunt quos territos dominus in fugam conuertit:mutuaqꝫ cede omnis illa multitudo cecidit[et ſyſare]qui fuit dux exercitus iabin/ et ab iahel occiſus eſt dormiẽs perforatis clauo temporibus:ſicut[iabin]qui fuit rex chanaan[in torrente cyſon]vbi deuictus eſt;et omnes peremit.Unde ſequitur.

Iudi.iiij

9 **Diſperierũt in endor: facti ſunt vt ſtercus terre.**

¶[Diſperierũt in endor]q̇ eſt fons vñ aq̃ torrentis cyſon deſcẽdit qui cadauera mortuorũ traxit et etiã ciuitas ſeu villa ſup torrentẽ cyſon ſita[facti ſunt vt ſtercꝰ tere]putrefacti et conculcati : q: eorum cadauera inſepulta putruerunt.Hec omnibus communiter fac vt ſicut illi victi ſunt : ſic et iſti vincantur.Sed ſpecialiter

10 **Pone principes eorũ ſicut oreb ⁊ zeb ⁊ zebee ⁊ ſalmana.**

¶[Pone principes eorum]ideſt auctores conſiliorum[ſicut oreb ⁊ zeb]qui fuerunt principes madianitarum:⁊ a propria gente interfecti ſunt ⁊ ca-

pita eorum delata ad gedeonem vt ceſſaret perſe
quieos[et zebee ꝛ pſalmana]qui fuerūt pncipes
madian ꝛ a gedeone ſunt interfecti. Hos omnes
predictos ſm hyſtoriā ppl's iſrael qui tūc erat po
pulus dei: ꝛ debellauit et vicit: ꝛ ſicut illi victi ſūt
in figura a populo dei ſic iſtos pcatur in veritate
dei ſuperari. Unde iuxta interpretationes nomi
num etiam myſtice hic dici poſſunt. Madiam eñ

Madiaȝ declinās interpreta tur.

interpretatur declinās vel relinquens iudicium.
Syſara gaudij excluſio. Jabin ſapiens vel intelle
ctus. Cyſon vbi victi fuerunt interpretatur duri
cia. Iſti ergo qui declinant ꝛ non cogitant futu
rum iudicium ſe iudicandos non putantes: ꝛ qui
excludūt a ſe futurū ꝛ eternū gaudiū: ꝛ qui ſapiē
tia carnis que inimica deo eſt inflati cōfidūt in ſua
ſapientia ꝛ non in gloria dei quos obſtinate mētis
duricia in perniciē trahit[pugnāt ↄtra ppl'um dei
et pereūt[in endor]qđ interpretatꝛ fonsgeneratio

Endor qđ interpretatur

nis: ſed carnalis cui deditī pereūt nō cōſecuti re
generationē: ꝛ fiūt vt [ſterꝰ terre]q: de eis nihil
propagatur niſi terrena fecunditas[oreb] interp̄
tatur ſiccitas[zeb]lupus[zebee]victimā lupi hoc
eſt quos lupus ſuffocauerit[ſalmana] vmbra cō
motiōis vl' perfectus in malicia: hec oia cōgruunt
malis quos in bono vincit ppl's dei.[Pone]inq̄t
[principes eorum ſicut oreb] ſcȝ in gentē ſterilem
vtpote ſiccos a gratia dei[et zeb].ideſt rapaces vt
pote deuoratores ouium[ꝛ zebee]vtpote eos qui
iam ſunt victima lupi ideſt diaboli[et ſalmana]id
eſt inſtabiles omni praue ſuggeſtioni cedentes.
Et quid per ſingula.

11 Omnes principes eorum: qui di
xerunt hereditate poſſideamus
ſanctuarium dei.

[O ēs pncipes eoꝝ].i.ppl'oꝝ ſupra nominatoꝝ
cōſiliarios[q̄ dixerūt]ſȝ nō pfecerūt: q: dñs pugna
bat pro ppl'o ſuo[hereditate poſſideamꝰ ſanctua
riuȝ dei]ſcȝ terrā ſanctā ꝛ pmiſſiōis loca ſancta ꝛ
terrā xpianoꝝ vt nūq̄ dimittamus ꝛ reſtituamus
ipſis vel ſanctos. quos vocat apl's tēplū dei dicēs

J. Cor. iij

Tēplum dei ſanctū eſt quod eſtis vos. Mali po
pulum dei poſſidere ꝛ ſubiugare moliuntur vt ce
dat in eorū impias volūtates. Iſtud retorqueri
potes in illos q̄ decimas detinēt: ꝛ quaſi heredi
rio iure ſibi vſurpāt. et q̄ bona eccleſiaſtica emen
do vel amicis ſuccedendo quaſi hereditateȝ poſſi
dere volunt. Ita illi dixerunt. Sed O

† non habet et

12 Deus meꝰ pone illos vt rotā: † ꝛ
ſicut ſtipulam ante faciem venti.

[Deus meꝰ pone illos vt rotā].i. inſtabiles ꝛ et
mobiles ad modū rote vt nō ſint ſtabiles in eo qđ
cogitāt. Uel ſicut rota quātūcunq̄ eleuentur ex
parte vna/deprimanꝛ ex altera. Rota quippe in
anterioribus cadit: ꝛ ex poſteriori pte attolliꝛ: ſic
iniqui dum eterna que ante ſunt negligūt: ꝛ tpa
lia que retro deſerenda ſunt ſequūtur in anterio
ribus corruūt: ꝛ ex poſterioribꝰ eleuātur[ꝛ ſicut ſti
pulā] fragileȝ[ante faciē venti]eā de loco ad locuȝ
impellentis. i. ante preſentiā tentatiōis vt facile
cedāt oi tētatiōi ꝛ ſuggeſtiōi. Nō aūt hoc eſt op
tatio: ſed pphetizatio. Et q: leuitatē peccātium
ſequitur grauis cruciatus: ideo ſubditur.

13 Sicut ignis q cōburit ſiluā: † ꝛ ſi † nō hȝ ꝛ
cut flamma cōburens montes.

[Sicut ignis]q̄ ex magna potētia[cōburit ſil
uam]cōſumendo eā[ꝛ ſicut flāma] ex ardoris vehe
mētia[cōburēs mōtes]deſtruādo eos. Malos di
cit ſiluā pp̄ter ſterilitatē: q: ſteriles ſunt a iuſticia
ꝛ eoſdē dicit mētes pp̄ter elationē: q: pleni ſunt
ſuperbia quos ignis ꝛ flamma ad litterā in iudi
cio concremabit: vel ignis flammeus eſt puniens
deus vel diuina vltio: ꝛ vindicta que ſteriles ꝛ ſu
perbos conſumit ꝛ condēnat. Unde ſequitur.

14 Ita perſequeris illos i tēpeſtate
tua ꝛ in ira tua turbabis eos.

[Ita pſequeris].i.pfecte ſequeris mittēdo in
gehennā[illos].ſ.hoſtes tuos ꝛ nr̄os[in tempeſta
te tua].i.i futuro iudicio tuo graui ꝛ repētino qđ
ſuper eos veniet ex improuiſo[ꝛ i ira tua].i.in ef
fectu ire tue ſcȝ iuſticia vltime vindicte[turbabis
eos]ſine placatione ꝛ mitigatione. Si qđ ergo ſil
ua eſt ꝛ non habet fruges: ꝛ ſi quid mons eſt ꝛ tu
meſcit hoc tunc peribit: penis autem pertinaciuȝ
pphetatis orat pro credituris dicens.

15 Imple facies eorū ignominia: et
querēt nomen tuum domine.

[Imple]ſalubriter[facies eorū].i. aliquorū in
ter eos[ignominia]vtilitatis opprobrij ꝛ abiectiōis
ideſt fac eos ſibi ꝛ alijs ignominioſos videri vt con
fundanꝛ: ꝛ ſic dū culpabūtur ab alijs: ꝛ diſplice
bunt ſibi ipſis]q̄rēt nomē tuū]o[dñe]penitēdo et
obediendo: ac illud in ſuū ſubſidiū inuocādo: bo

Remigiꝰ Mich. iiij.c.

nuȝ hoc optaꝛ eis. q: opprobriū ſepe corrigit. Mo
ra hic ſm remigiū meliꝰ eſſe ruere aliquē vt peni
teat q̄ ſub religionis ſpecie ſuperbie. Unde pro
pheta. In babilonē venies ꝛ ibi ſanaberis. Qui ve
ro ptinaces ſunt ꝛ nomen tuū non queſierint.

16 Erubeſcant et conturbentur: in
ſeculum ſeculi: et confundantur
et pereant.

[Erubeſcāt]in futuro de malis ppetratis[ꝛ cō
turbentur in ſeculum ſeculi].i. in eternum de pe
nis duraturis. Nunq̄ ceſſet remorſus conſcientie
in eis: ꝛ nullam requiem conſequantur in tormen
tis[et confundantur]intus in anima ꝛ foris in cor
pore[ꝛ pereant]omnino et irreparabiliter ꝛ dupli
ci contritione conterātur cum reprobris eterne de
putati miſerie. Illi auteȝ qui querūt nomē tuū
et ſi modo pro peccatis erubeſcunt ꝛ conturbanꝛ
non tamen in eternum confundentur.

17 † Ut cognoſcāt q: nomē tibi dñs: † et
tu ſolus altiſſimꝰ in omni terra.

¶ [Ut] tunc vel ſero [cognoſcant] ipſi mali per experientiã pene ſibi inflicte: ⁊ per potentiã quam in eorum oſtendiſti confuſione quod modo noluerũt ſcire ſcȝ [q: nomen tibi] ſoli eſt [dñs eſſentialiter: ⁊ tu ſolus dominaberis: ⁊ idõ fruſtra ſubterfugerunt tuum dominium ceteri autẽ nec vere domini ſunt nec vero nomine domini vocãtur qm̃ ſeruiliter dominantur: ⁊ q: [tu ſolus altiſſimus ⁊ potentiſſimꝰ es [in omni terra] ſcȝ in terra mortuorum: in inferno: in terra morientiũ i mundo: in terra viuẽtiuȝ in celo. Deſignat ergo ſupbire terra idest homo cum audit deuȝ dñari vbiqȝ ⁊ nullũ cõtra ſuos valere. Et notandũ q: vndecim ſuperioribus pſalmis introductꝰ eſt aſaph vt duricia iudeorũ frequẽti voce ipſius ſynagoge molleſceret. Egit aũt de dei incarnatione ⁊ de gentiũ fide: ac de iudicio in quibus multiplex iudeorum redarguit̃ tranſgreſſio: vnde cõgrue vndecim ſunt: vndenarius enim numerus eſt tranſgreſſionis q: ⁊ denarium tranſit: et ad duodenarium non peruenit. Oratio.

Diſcute a nobis dñe omnẽ ſupfluitatis errorem: vt relictis gentibus vitiorum te ſolum qui ſup omnẽ terrã altiſſimus inhabitas metuamus. Per dominum.

¶ Pſalmus de feruenti deſiderio iuſtorum in preſſuris laborãtium deueniendi ad gaudium ciuium ſupernorum: ⁊ de modo veniendi ad ipſum. ps.lxxxiij.

† amabilia ſunt.

Quaȝ † dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: cõcupiſcit et deficit aia mea in atria domini.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus eſt In finem pro torcularibus filijs chore pſalmꝰ. Et eſt ſenſus. pſalmus ille dirigens nos in finem. i. in xp̃m proponitur filijs chore idest xp̃i crucifixi habitus pro torcularibus. i. agens de eccleſijs in quibus ſunt preſſure tribulationuȝ. ¶ Materia: ineſtimabile deſiderium iuſtorũ in torcularibus laborantium deueniendi ad eternã domũ ⁊ beatitudinem ciuiũ ſupernorũ. ¶ Intentio inflammare deſideriũ ⁊ monere ad celeſtis patrie cõtẽplationẽ ⁊ eternorꝫ amorẽ. ¶ Snia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo exprimit deſideriũ ſanctorꝫ in hac valle miſerie degentiũ ⁊ in preſſuris tribulationũ laborantiũ deueniendi ad ipſum. ¶ Snia in ſpeciali poſt ꝑſecutionem ergo fideliuȝ de qua in precedenti pſalmo eſt dictũ iſte pro omnibus filijs chore quaſi vnꝰ homo: q: omnes ſunt vnũ corpus xp̃i ſuſpirãs de torcularibus in eterna tabernacula cũ admiratione ait qd̃ ſequitur. Et nos quoqȝ in p̃ſſuris tribulationum vel tentationũ cõſtituti edamus hanc vocẽ ⁊ premittamus deſiderium nr̃um dicentes ſinguli. [Quã dilecta] idest valde dilecta et diligenda ſunt mentibus ⁊ cordibus bñ diſpoſitiſqȝ non poteſt dici quantuȝ [tabernacula tua] ſcȝ illa ſuperna ⁊ eterna ſupernorũ ciuiũ in q̃bus nulla eſt preſſura. O [dñe virtutũ] celeſtiũ. ſ. angelorum: vel per hoc oſtendit miram dei potentiam qua preſtat nobis patientie virtutem ne ſuccũbamus: et vere dilecta [q: concupiſcit]. i. deſiderat [et] propter intenſum deſiderium [deficit] a ſe. ſ. a ſtatu ſuo ac deſiderio ⁊ amore languet [aia mea] tendens [in atria domini] eterna. q. d. anima mea tanto deſiderio in atria celeſtia ⁊ eterna ingredi deſiderat vt omnibus huius mundi delectationibus ⁊ amore temporalium penitus deficiat: quibus quondaȝ delectabiliter inherebat.

2 Cor meum et caro mea: exultauerunt in deum viuum.

¶ [Cor meum]. i. homo meus interior. ſ. aia [⁊ caro mea]. i. homo exterior ſcȝ corpus [exultauerũt] et ſi grauent̃ [in deũ viuum] qui dat viuere: nõ in diuitijs: nõ in delicijs: non in pompis ⁊ vanitatibꝰ Gaudet iſte in ſpe ⁊ ideo tolerat preſſuram torcularis cupiens diſſolui ⁊ eſſe cum xp̃o. q. d. O domine in ceteris omnibus iſtis deficio eterna tabernacula ⁊ atria cupio: te ſolum corpore ⁊ anima cũctiſqȝ viribus diligo: ⁊ tecum eſſe ſedẽqȝ aliquaȝ et nidulum anime mee ⁊ corpori habere toto mentis affectu deſidero. Inde autem exultauerunt.

3 † Eteni paſſer inuenit ſibi domũ et turtur nidum ſibi: vbi † reponat pullos ſuos. † nam et † ponat.

¶ [Etenim] idest quia [paſſer] idest ratio [inuenit] ibi [ſibi] dũ quereret exercendo ſe in virtutibꝰ [domum] non manufactam in qua permaneat [et turtur]. i. caro caſta inuenit ibi [nidũ ſibi] et manſionem [vbi reponat pullos ſuos]. i. opera: duobꝰ predictis ſcȝ cordi ⁊ carni. duo reddit ſcȝ paſſereȝ ⁊ turturem. cor nãqȝ eſt vt paſſer: caro vt turtur: corde enim a terrenis volante deũ cogitamus: et ſic quaſi paſſer volat ad domũ: carne vero ſub multis miſerijs gemente: opera bona agimꝰ ⁊ ſic quaſi turtur ꝓducit pullos quos i nido reponat. De inde aũt quem nidũ ⁊ domũ inuenit. Scȝ

4 Altaria tua domine † virtutum: rex meus et deus meus. † deus.

¶ [Altaria tua] o [dñe virtutum] celeſtium idest angelorũ [rex meꝰ] qui me regis [et deus meꝰ] qui me creaſti: hoc eſt celeſtem patriã ⁊ diuerſas ſanctorum manſiones ſ̃m varia eorũ merita in quibꝰ iugiter ſacrificia diuine laudis offerunt̃ vbi anime celeſti conuiuio epulantur: vbi aia quaſi in domo gaudet: ⁊ caro reponit opera ſancta: hec quippe ſunt illa in quibꝰ appetitꝰ humanꝰ quietatur. Celeſtis patria dicitur tabernaculũ ꝓpter inhabitationem: atria ꝓpter latitudinẽ: domus propter quietẽ: nidꝰ ꝓpter ſecuritatẽ: altaria ꝓpter perfectã oblationẽ vbi iſte iam ſuſpirat dicens.

5 Beati qui habitãt in domo tua
domine:in ſecula ſeculorum lau
dabunt te.

⁋[Beati q̇ habitãt in domo tua]celeſti non ma
nufacta o[dñe]vbi nõ eſt timor: nõ q̇ hitãt in altis
turribus ⁊ palacijs:aut in magnis vrbibus ⁊ vil
lis:q:[in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te]hoc erit totũ
ibi negociũ noſtrum vt ſemper laudemus quem
ſemper amabimus.Huic ergo vite ſuſpiremus:⁊
ad eam toto niſu tendamus.Sed qui tunc ſemꝑ
laudare deſiderat:nunc tempore aliter laudet:qui
enim hic non laudauerit ibi a laude mutus erit.
Deinde oſtendit quo auxilio:⁊ cuius ope ad do
mum dei veniatur:dicens

†inſer ptio eius †dñe. †aſcẽſius †eius. †cõualle ploratio nis i locũ quẽ diſpo ſuit.

6 Beatus vir cuius eſt† auxilium
abs te:††aſcẽſiões in corde† ſuo
diſpoſuit in†valle lachrymaruꝫ:
in loco quem poſuit.

⁋[Beatus vir].ſ.nũc in ſpe ⁊ tãdẽ in re[cui⁹ eſt
auxiliũ abs te].i.a te:hoc ẽ q̇ te h̃ hꝫ adiutorẽ: q:
ad hoc nemo ſuis viribus vel meritis ſufficit:⁊ mo
dus ſubdiẽ q:[aſcẽſiones].i.gradus quibus aſcẽ
dat[in cor de ſuo diſpoſuit]ille vir deo inſpirãte.i.
appetẽdo ſemꝑ ꝓficere.Uel q:[aſcẽſiones in cor
de ſuo diſpoſuit]deus:facit eñ illi gradus,quib⁹
aſcẽdat pſtãdo ei gratiã vt ſemꝑ conẽ ꝑ gradus
virtutũ ꝓficere:⁊ hoc[in valle lachrymarum]hoc
eſt in ſtatu pñtis miſerie.ſ.[in loco quẽ poſuit]ipe
deus hoĩbus ad deſendũ ibi pctã ad pugnandũ
ↄtra hoſtes ⁊ vitia ⁊ ad merenduꝫ pmia eterna.
Uel[quẽ poſuit]ſibi ipſi hõ qñ peccauit: q̃diu
ſumus in valle lachrymaꝝ nõ debemus ridere ſed
flere:nõ eſſe ſecuri ſed pauidi:qm̃ hoc ſeculum et
hoc tps lachrymaꝝ ⁊ certaminis ſed aliud gaudij
⁊ pacis.Nota ſex gradibus aſcẽdebatur ad thro
num ſalomonis:ſic ſex gradibus aſcẽdiẽ ad cogni
tionem trinitatis.Primus gradus eſt cõtẽpla
ri ea q̇ ſunt tm̃ vt lapides.Secundus que viuunt
vt plantas.Tertius que ſentiunt vt bruta:Quar
tus que diſcernunt vt homines.Quintus que cõ
prehendunt:vt angelos ⁊ ſanctos.Sextus huma
nitatem chriſti ⁊ que pro nobis fecit:⁊ ſic venitur
ad cognitionem deitatis:felix eſt qui ſemper con
ſiderat quid faciat:⁊ quomodo proficiat:⁊ vt quo
tidie proficiendo per gradus virtutum aſcendat.
Auxiliabitur autem ei dominus.

Gradib⁹ ſex aſcen diẽ ad co gnitionẽ trinitat;

†nã ⁊ †q̇ leges dedit. †ambu labunt a ṽtutib⁹. †appare bit.

7 †Et ei bñdictionẽ dabit†legiſla
tor:†ibũt de virtute in virtutẽ:†
videbitur deus deoꝝ in ſyon.

⁋[Etenim benedictionem].i.gratie infuſionem
[dab t legiſ ator:].ſ.xp̃us vtriuſq; teſtamenti au
ctor:q: poſt legem venit gratia:hoc autem pſtat
gratie benedictio qꝫ ꝑ eam[ibũt]fideles[de virtu
te in virtutẽ].i.de opere vnius virtutis in op⁹ al
terius:non enim omnium opera ſimul exercẽtur
lꝫ ipſe ſimul habeantur/⁊ ſic tandem [videbitur
deus deorum].i.ſanctorum.ſ.xp̃us ſicuti eſt deus
apud deum verbum apud patrem qui eſt deus
deorum.i.chriſtianorum quibus dedit poteſtatẽ
filios dei fieri[in ſyon] i.in celeſti ſpeculatione ⁊
contemplationis plenitudine:ſyon enim ſpecula
tio dicitur:per gratiam enim multe dantur virtu
tes:de quibus venitur in xp̃m dei virtutem ⁊ dei
ſapientiam.Et vt ego videam ⁊ ad tanta p̃mia
electorum perueniam.O

8 Dñe de⁹ virtutũ exaudi†orõnez
meaꝫ:auribus ꝑcipe deus iacob. †preces.

⁋[Dñe]a quo regimur[deus] a quo creati ſu
mus[virtutum]celeſtium.i.angeloꝝ cõditor: qui
bus me ſociari cupio ⁊ humanaꝝ infuſor:q: dator
es omnium virtutum per quas aſcẽditur ad te vi
dendum[exaudi orationem meam]vt ad beatitu
dineꝫ me perducas:⁊ virtutibus angelicis socies
[auribus percipe]eam oſtendendo per miſericor
die effectum ⁊ complendo deſiderium meum. O
[deus iacob].id eſt luctantium ⁊ ſupplantantiuꝫ
vt in luctamine me iuues ⁊ iſrael me facias vt vi
deam te ſicut vidit iacob quẽ iuuiſti et feciſti iſrl̃
apparens ei.

9 Protector noſter aſpice deus:et
reſpice in faciem xp̃i tui.

⁋[Protector noſter]ꝓpugna[aſpice]nos ⁊ ago
nem noſtrum ⁊ ꝓtege[o deus]pater ⁊ hoc ꝑ xp̃m
vnde ſubdit[⁊ reſpice].i.attende[in faciem chriſti
tui]hoc eſt ꝑ ipſum nos aſpice ⁊ reſpice in nos:in
nobis eñ reſpicis filium tuum qui habitat in no
bis.q.d.ſi non ꝓpter nos ſaltem q: ſumus cõfor
mes filij tui non ſolum propter imaginem ſed ⁊ ꝓ
pter nature noſtre ſuſceptionem:reſpice nos intui
tu meritoꝝ eius:⁊ ſi non noſtrorum cuius merit;
petimus exaudiri ⁊ nõ meritis noſtris.Ad hoc ãt
exaudiri cupio ad hoc intendit mea oratio vt ha
bitare merear in tua domo.

10 †Quia melior ẽ dies vna ĩ atrijs †qm̃.
tuis:ſuper milia.

⁋[Quia melior eſt dies vna] immutabilis q̃ eſt
[in atrijs tuis].i.in celeſtibus manſionibus[ſuꝑ
milia]dierum in terris qui finem habent:⁊ ponit
finitum.ſ.milia pro infinito:quod d: dies vna ſpe
ctat ad illam vnam de qua alibi dicitur:vnã petij
a domino hanc requiram.Milia dierum homies ps. xxvj.
deſiderant ⁊ multum hic viuere volunt.Contem
nant milia dierum:deſiderent vnum diem q̇ non
habet ortum et occaſum:diem ſempiternũ cui nõ
cedit:heſternus quem non vrget craſtinus.Hui⁹
diei amore iſte abnegans ſemetipſum ſubiungit
propter quod.

11 Elegi†abiect⁹ eſſe in domo†dei †abijci. †dñi.
mei:magis q̃ꝫ habitare in taber
naculis peccatorum.

¶ [Elegi] ⁊ ſi poſſem regnare diu [abiect⁹] ⁊ deſpectus [eē] opiniõe hoim.i.vilis ⁊ ꝯtēptibilis hři ⁊ in humilitate viuere deoq; ſeruire [in domo dei mei].i.in ſancta eccleſia militãte ⁊ ſocietate bonorū in q̇bus habitat de⁹ tāꝙ in domo ſua [magiſꝙ habitare in tabernaculis peccatoꝝ] vbi ſunt q̇ honoribus tumēt..imagis ꝙ eſſe in gloria ſeculi: et excellētia inter peccatores potentes ⁊ ſuperbos. Jdeo autem volo eſſe abiectus magis ꝙ glorioſus ⁊ in domo dei magis ꝙ alibi.

12 Quia miam et veritatē diligit de
†non hs. us:gratiā ⁊ gloriā dabit † dñs.

¶ [Quia miam ⁊ veritatē diligit deus] q̄ in eccleſia p̄ſtat humilib⁹ ⁊ abiectis. Mia eſt qua prius ſubuenit ac donat pctā ⁊ iuſtificat: veritas qua poſtea reddit ꝓmiſſa ⁊ coronat. Et ne hoc ex meritis dari putes adiunctū eſt [gratiā] hic in p̄ſenti [⁊ gloriā] ibi in futuro [dabit dñs] vere humilib⁹ Eſto ergo abiectus ⁊ humilis vt de loco infimo vocari ſuperius/ac gratiā ⁊ gloriā cõſeq̄ merearis. Unde bene ſubditur.

† Nõ priuabit in bonis eos † qui
† dñs 15 ãbulãt in innocētia:domine † vir
† ambulantes. tutū:beat⁹ homo qui ſperat in te
† deus.

¶ [Nõ priuabit bonis] ſpūalib⁹.ſ.grē ⁊ gl'ie [eos q̇ ambulãt in innocētia].ſ.ab offenſa dei ⁊ ꝓximi cauēdo ⁊ mūdos ſeipos cuſtodiēdo. Jnnocentia eñ ea eſt q̄ nec ſibi nec alteri nocet. Cur ergo ꝓ bonis terrenis deſerit innocētia? Acq̇rit auꝫ ꝑdit celū. Et ꝯuertēs ſermonē ad deuꝫ ſubdit. Et q: nõ priuabis ergo o [dñe virtutū] dator ⁊ cõſeruator: deus miſericordiaꝝ ⁊ totius ꝯſolationis q̄ tanta facis nobis [beatus homo] in p̄ñti ꝑ ſpem ⁊ in futuro ꝑ rem [qui ſperat] ⁊ ſpem ponit [in te] et in eternis non in tranſitoriis ⁊ caducis paucis verbis omnia concludit que reſtant nobis faciēda in preſſura.

Oratio.

Tabernaculoꝝ celeſtium fundator eterne diſpone q̄ſumus aſcenſiones in cordibus noſtris quibus ad tua tabernacula mereamur ſine lapſu conſcendere. Per dominū.

Pſalmus de aduētu xp̄i primo: et incarnationis myſterio: ac de plurib⁹ beneficijs inde humano generi miſericorditer collatis. Pſalmus. lxxxiiij.

Benedixiſti domine terram tuā: auertiſti captiuitatem iacob.

¶ [Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus eſt. Jn finē p̄s filijs chore. Et eſt ſenſus p̄s iſte dirigēs nos in finē.i.in xp̄m ꝑ quem fit bñdictio: cãtat filijs chore.i.nobis agēs de noua bñdictione data ꝑ gratiā xp̄i incarnati. Eſt enim de primo aduētu ꝑ quē fit bñdictio oim gentium qua ſupradicta eterna tabernacula ⁊ atria ꝑueniſt q̄ ꝑ pctm̄ ade maledictioni ſubiacebant et ab illis excludebant. ¶ Materia: aduētus xp̄i ⁊ incarnatio ac beneficia ex hoc collata gñi humano. ¶ Jntētio: monere nos vt ꝑ fidē ad xp̄m accedamus: ⁊ ſic eius bñdictionē habeamus. ¶ Sñia in gñali: ꝓpheta in iſto pſalmo hiſtorial'r agit p̄mo de reuerſione iudeoꝝ a captiuitate babylonica facta ꝑ tyꝝ: ſed miſtice ⁊ ꝯñr agit de primo aduētu ⁊ incarnationis myſterio ac liberatione q̄ fienda erat ꝑ xp̄m: ⁊ ſic figure r̄ndet figuratū. Dicit aūt futura tāꝙ p̄terita ꝓpter certitudinē ⁊ q̄ apud deū iā erãt facta. ¶ Sñia in ſpāli. Maledictioi ergo ade opponēs bñdictionē xp̄i ait. [Bñdixiſti] o [dñe].i.miſericorditer reſpexiſti [terrā tuā].ſ.iudeā reducēdo pplm tuū de babylonia ad eā [auertiſti captiuitatē iacob].i.ppl'i deſcēdētis ad iacob Uel [bñdixiſti] o [dñe] ꝑ xp̄m [terrā tuā].i.carneꝫ noſtrā ⁊ eccleſiā tuā: dedit eñ fructū ſuū ⁊ nat⁹ ē ſaluator ſuus: ⁊ ꝑ eū [auertiſti captiuitatē iacob] noui ppl'i liberãdo nos a pctis noſtris in q̇bus captiui a diabolo tenebamur ⁊ q̇ ꝑtinem⁹ ad iacob imitãdo abꝛac fidē/⁊ ſum⁹ minor ppl's cui ſeruiat maior. Et ſubiungit quõ auertit.

2 Remiſiſti iniquitatē plebis tue: operuiſti oia peccata eorum.

¶ [Remiſiſti iniq̇tatē plebis tue] q̄ eā captiuam fecerat ⁊ tenebat [opuiſti oia pctā coꝝ] ipa nõ amplius vidēdo ad puniēdū. Uel [remiſiſti iniq̇tatē plebis tue] ꝓpter quā hõ captiuat⁹ erat ⁊ captiuus tenebat: qua remiſſa liberat⁹ eſt [opuiſti] baptiſmo [oia pcta coꝝ] ne videres ⁊ punires. Operuit nos ꝑfecto ſua grā ⁊ noluit videre pctā nr̄a opuit pctā virtutib⁹: ſupbiā ꝑ humilitatē: luxuriā ꝑ caſtitatē: auariciā ꝑ charitatē: ⁊ vbi abūdauit pctm̄ ſuperabundauit gratia. Et ſic

3 † Mitigaſti oēm irā tuam: auertiſti ab ira indignationis tue. † ſedaſti

¶ [Mitigaſti].i.tꝑaſti ꝑ mãſuetudinē [oēm irā tuā].i.vindictā ⁊ penā in p̄ñti ꝓ pctõ inferēdam [auertiſti] te ⁊ dediſti [ab ira indignationis tue] recipiēdo eos ad grām. Uel [Mitigaſti oēm irā tuā] vt nõ in eternū punires ſꝫ tꝑaliter exerceres Erat eñ valde iratus ꝓpter pctm̄ primi hois: ſꝫ poſt꙼ ille hõ factus eſt oēm irā mitigauit [auertiſti] nos penitus [ab ira indignationis tue].i.a pena que veniens ex indinnatione tua erit in futuro iudicio vt ibi nõ punias nos. Et q: tanta feciſti populo illi ideo etiam

4 Cõuerte nos † de⁹ ſalutaris noſter: ⁊ auerte † iram tuā a nobis. † dñe ſanitatū noſtrarū. † iracundiam.

¶ [Conuerte nos ⁊c.] vel. Et q: de futuro iſta dicuntur ꝗuis verba preterita ſonent ſequitur ⁊ dicit. [Conuerte nos] a vitijs ⁊ a malis culpe ad te bonum incõmutabile: nos ad tuam gratiam reci

piendo quo hactenus a te auerſi ſumus[deus] p creationem[ſalutaris] ꝛ ſaluatoꝛ[noſter] p redemptionem ꝛ iuſtificationez[ꝛ auerte irã tuam a nobis] eam relaxando. Ac ſi diceret. Illa p̃dicta dico quaſi facta ſint q: veriſſime video futura: q: vero nondũ facta ſunt oꝛo vt fiant que iam vidi ventura: pphetice enim dixit ſupꝛa vt pꝛeterita. Hic autem petit vt vere futura.

5 †Nũquid ineternum †iraſceris nobis †aut extẽdes iraz tuã a generatione in generationem. (†non iraſcar †vel extẽdas.)

[Nunq̃d] eñ[in eternũ] vſq; in finẽ mũdi[iraſceris nobis].q.d.non/cũ parcere ꝛ miſereri pꝛopꝛium ſit tibi. Ira dei eſt oīs pena quã patimur: de ira eñ moꝛtales ſumus ꝛ paſſibiles: ſed innouatis in xp̃o p̃uidet iſte hanc penã tranſituram. Sicut enim in adã oẽs moꝛiunẗ ita ꝛ in xp̃o oẽs viuificabiũtur[aut extendes irã tuã a generatione] q̃ fuit ab adã vſq; ad xp̃m vſq;[in gñationẽ] que eſt ſub gratia baptiſmi tempoꝛe filij.q.d.non/none enim generationi reſeratus eſt aditus regni q̃ fuit clauſus generationi veteri: pꝛima fuit moꝛtalis de tua ira: erit altera immoꝛtalis tua mia. Sz nec hanc miam meremur ꝯuerſi p nos ad deum: ipſe enim nos conuertit. Unde ſubdit.

6 Deus tu †cõuerſus viuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. (†conuertẽs.)

[Deus tu cõuerſus] ab ira tua in aduẽtu filij tui[viuificabis nos] p tuam gratiam ſpe tãto tempoꝛe anteq̃ res habeatur[ꝛ] tunc[plebs tua] nihil pꝛeſumens de ſe bono ſuo[letabitur in te].ſ.de beneficijs tuis gratulando ac letanter ac deuote tibi ſeruiendo q̃ pꝛius malo ſuo letabatur in ſe. male eñ letatur quis in alia re q̃ in te: peunt enim alia: ꝛ leticia de his habita. Qui vult ergo ſecuꝛ9 gaudere in illo gaudeat qui non poteſt perire. Et vt hec omnia fiant tanq̃ clemens.

7 Oſtende nobis dñe miam tuam: et ſalutare tuum da nobis.

[Oſtẽde nobis dñe] pater[miam tuaz].i.xp̃m coꝛpoꝛaliter ꝛ ſpũaliter: vt ꝛ humanitatẽ videam9 oculis coꝛpoꝛis: ꝛ diuinitatẽ oculis coꝛdis: qui dicitur mia q: p eum deus miſertus eſt nobis[ꝛ ſalutare tuũ].i.ſaluatoꝛẽ nr̃m eũdẽ xp̃z [da nobis] in futuro amplectendũ ꝛ poſſidẽdũ vt nõ tollaẗ ampli9a nobis. Hec eſt tota nr̃a btitudo viſio xp̃i Similes enim ei erimus quando videbimus eum ſicuti eſt. Iſta autem que pꝛecoꝛ: ſcio ꝛ confido nõ per me ſed quia auerſus a ſtrepitu mundi qui inquietat foꝛis.

8 Audiã quid loquatur in me dñs deus: quoniã loquetur pacem in plebem ſuam.

[Audiam] attende in coꝛde[q̃d loquaẗ in me] interius p inſpirationem ꝛ internã reuelationem et mihi inſpiret[dñs deus].ſ.ſpũſſctũs. ꝛ quid ſit illud ſubdit[qm̃ loqueẗ pacẽ] ad deũ ꝛ pꝛimũ per xp̃m[in].i.ſup[plebẽ ſuã] et ſibi ſubditã.i. eccl'am ſuã. Unde chꝛiſto nato angeli ſtatiz cantauerunt in terra pax hominibus ꝛ pacem eternitatis que habetur ſuper pacem pectoꝛis. Unde dicit. Pacem relinquo vobis pacem meã do vobis. (Ioh.xiij.) Hic eſt ſciendum ſm quoſdam q illa hoꝛa qua gabꝛiel archangelus ad beataz virginẽ fuit ingreſſus ad annunciandũ ſibi filij dei incarnationẽ cum magna mentis deuotiõe legebat hunc pſalmũ ꝛ actualr̃ hunc verſum audiam quid loquatur ꝛc. Unde de ea bene poteſt ſic exponi.[Audiam] attente[quid loquatur in me dominus deus] per gabꝛielem angelum ſuum ab ipſo ad me tranſmiſſum.

9 Et ſuper ſanctos ſuos: et in eos qui †conuertuntur ad coꝛ. (†conuertunt coꝛ ad ipſum)

[Et ſup ſanctos ſuos].i.pfectos q̇ ſunt plebs ſua. ſed ne peccatoꝛibus ianuã pacis clauſiſſe videreẗ adiecit[ꝛ in].i.ſup[eos] q̇ de omĩ gente[conuertunẗ ad coꝛ].i.ſup imperfectos ꝛ penitentes q̇ cum per flagitia pꝛius a ratione diſceſſerint compuncti ad coꝛ redeunt ꝛ ab erroꝛe ad rationem ac deinceps coꝛ ad deum non ad aliud conuertunt. vox itaq; domini pax eſt et gaudium noſtrum et pax et requies noſtra: et finis omnium moleſtiaꝝ noſtrarum non eſt niſi deus. Et licet generalis ſit mia ſuper omnes ꝛ pacem ſuper omnes loquatur tamen aliud ſpeciale iudeis fecit. Unde ſubdit

10 Uerũtamen ppe timẽtes eũ ſalutare ipſius: vt inhabitet gloꝛia ĩ terra noſtra.

[Uerũtñ] ſpãliter[ppe timẽtes eũ].i.iudeos q eũ timebãt ꝛ colebant lz p terrenis erit coꝛpoꝛaliter[ſalutare ipſi9] dei.ſ.xp̃s[vt inhabitet gloria].ſ.maioꝛ vel gloꝛia.i.xp̃s q̇ eſt gloꝛia patris[in terra noſtra] in qua natus ſum dicit ppheta.ſ.iudea. Ibi eñ xp̃s de eis natus eſt: inde elegit matrem ꝛ diſcipulos. Ibi apparuit: ibi ꝯuerſat9 eſt ibi innumera fecit miracula. Uel lz ſup oẽs loquatur pacẽ.[Uerũtñ ſalutare ipſius]. i. ſalutatio' q̄ p ip̃m eſt erit[ppe timẽtes eũ].i.his tm̃ qui dum ſtant vident ne cadant[vt inhabitet gloꝛia].i.immoꝛtalitas[in terra noſtra].i. in coꝛpoꝛe moꝛtali qđ erit in futuro: deinde oſtendit quõ apparuit hic gloꝛia ꝛ que ipſe xp̃s ſit pꝛeſtiturus. d.

11 Miſericoꝛdia ꝛ veritas †obuiauerunt ſibi: iuſticia ꝛ pax oſculate ſunt.† (†occurrerunt. †ſe)

[Miſericoꝛdia] exhibita in nouo teſtamento qua miſertus eſt noſtri[et veritas].i.impletio pꝛomiſſionum veteris teſtamenti[obuiauerunt ſibi] idest ſimul conuenerunt in perſona xp̃i: q: xp̃s ex miſericoꝛdia carnem p nobis aſſumpſit: ꝛ per hoc veritatem pmiſſionis facte patribus adimpleuit et ſic[iuſticia] qua ſatiſfecit p culpa pꝛimi paren-

tie[ꝛ pax]qua reconciliauit deo genus humanū
]oſculata ſunt]id eſt ſimul iuncte in chriſto. Vel
[iuſticia[in opere[et pax]cum deo[oſculata ſunt]
i.conueniunt in hominibus:amant eñ ſe hec duo
vt qui facit iuſticiam inueniat pacem ad deum et
hic ꝛ in futuro. Deinde oſtendit quomodo ꝛ per
quid hec facta ſunt.

12 Veritas de terra orta eſt:ꝛ iuſti-
cia de celo proſpexit.

¶[Veritas de terra orta eſt].i.chriſtus de carne
proceſſit:q: de humili ꝛ fecũda virgine maria na-
tus eſt[et iuſticia de celo]celorum[proſpexit]q: p
hoc iuſtificati ſunt a deo homines:ad hoc eñ orta
eſt veritas vt iuſtificarentur homines ſic enim ve
ritas habet quod pro iuſtificandis offerret. Vel
[veritas de terra orta eſt]id eſt vera peccatorum
confeſſio de homine peccatore nata eſt vt ſe accu
ſet:terram ꝛ cinerem ſe eſſe cognoſcens ꝛ ſic[iuſti
cia de celo]celorum[proſpexit]ꝛ prouenit ac data
eſt a domino deo remiſſio peccatorum ꝛ iuſtifica-
tio penitenti:q: talem iuſtificat deus ſicut publi-
canus confitens ꝛ ſe accuſans rediit iuſtificatus.
q.d.deus parcamus huic:q: ipſe ſibi non parcit:
ignoſcamus huic:q: ipſe peccatū ſuum agnoſcit
conuerſus eſt ad puniendum peccatum ſuum cõ-
uertar ꝛ ego ad liberandum eum.

†ſua- 13 uitatem. Etenĩ dominus dabit† benigni
tatem:et terra noſtra dabit fru-
ctum ſuum.

¶[Etenim dñs dabit benignitatẽ].i.gratie ſue
plenitudinem beatam virginem fecũdando[ꝛ ter
ra noſtra].i.virgo intemerata ad modũ terre hu-
milis fertilis ꝛ ſtabilis[dabit fructum ſuũ]pariẽ-
do filium.ſ.ieſum xp̃m. Vel[etenim dominus da
bit benignitatem].i.affectum bonum vt bñ age-
re delectet quem nõ poſſumus aliter habere niſi
det[ꝛ]ſic]terra noſtra]facta fecunda q̃ prius erat
ſterilis[dabit fructum ſuū].i.bona opera vel[ter
ra] cordis noſtri[dabit fructum ſuum].ſ.cõfeſſio-
nis ꝛ laudis ꝛ vt odientes peccata deſideremus iu
ſticiã. In cuius enim corde ſemen gratie ſue ſpar
git huius procul dubio terra fructum ſpiritualē
reddit ꝛ impletur in eo qd̃ ſequitur.

†pre 14 bit. Juſticia ante eum†ambulabit:ꝛ
†ſuos. ponet in via greſſus†eius.

¶[Juſticia]hoĩs qui eſt in confeſſione ꝛ punitio
ne peccatorum:iuſtus eñ dȝ eſſe in ſe vt accuſet ꝛ pu
niat ſe[ante eũ ambulabit].i.p̃curret parãs viã
vt veniat ad eum:prima eñ hoĩs iuſticia eſt vt pu
niat ſe malũ ꝛ faciat ſe bonum:ꝛ hec eſt via dñi vt
veniat ad eum. Qui enim peccata ſua odit iã inci
pit ſimilis eſſe deo qui ea odit:fac ergo te ſimilẽ deo
ꝛ para ei viam in confeſſione peccatorum: ꝛ ſic ipſe
dñs veniens ꝛ viſitans[ponet in via]ſic parata[greſ
ſus ſuos]vt te informet in veſtigiis ſuis:impollu-
ta enim eſt via eius. Oratio.

Juſticia hoĩs q̃ ẽ.

Remitte dñe iniquitatẽ plebis tue:ꝛ oſtẽ
de nobis miam tuã:que nos in viam pa
cis iuſticia p̃cedẽte perducat. Per do.

¶Oratio xp̃i inſtãte paſſione vel
fidelis poſiti in corporali vel ſpiri-
tuali tribulatiõe et recurrẽtis ad
deũ p ſua ſua liberatiõe. ps. lxxxv

Inclina domine aurē
tuã ꝛ exaudi me:quo- †egenus ꝛ
niam † inops ꝛ pau- iops ego
per ſum ego. ſum.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Titulus eſt oro ip
ſi dd. Et ẽ ſenſus oro iſta attribuit ipſi dd.i. xp̃o
ꝛ ↄuenit hec vox capiti ꝛ corpori. Q: enim ſupra
dictũ eſt de xp̃i incarnatiõe nũc dr̃ de eius paſſione.
¶ Materia:oro xp̃i in paſſione vel fidelis i tribu
latione. ¶ Intẽtio:monere fideles i oi tribulatio
ne humilit᷑ ad deũ p orõnẽ recurrere. ¶ Snia in
gñali ꝓpheta in iſto pſalmo i pſona xp̃i orãtis hũi
liter ad patrẽ in forma ſerui q orat a nobis in for
ma dei vel in pſona cuiuſlibet fidelis poſiti i tribu
latione corpali vel ſpũali orat deũ deuote p ſua li
beratiõe:ſubiungens de gentiũ vocatiõe ꝛ adora
tiõe. ¶ Snia in ſpeciali:xp̃s q̃ in forma ſerui hu-
milit᷑ ad p̃rem orãs ait. [Inclina]o[dñe] q̃ altus
es ꝛ excelſus[aurẽ tuã].i.clemẽtiã tuã mihi infi-
mo ꝛ humili[ꝛ exaudi me].i.deſideriũ meũ cõple
[qm̄ inops]ab alio opẽ nõ hñs ꝛ tua ope idigẽs
[ꝛ pauper]p me nõ ſufficiẽs ꝛ nihil de me p̃ſumẽs
[ſum ego]ꝛ ideo ad te recurro. Inops eſt q̃ dñi
miã indiget. paup qui in ſe cõtẽnit quicquid eſt vñ
ſuperbia inflari poſſit. Talibus vtiq ↄ approxim-
quat ꝛ eos exaudit deus qui gratiã ſuã p̃ſtat hu
milibus. Nã quaſi inclinare aurẽ videt᷑ cum nos
audire ꝛ exaudire miſericorditer dignatur.

2 Cuſtodi aiam meam quoniã ſan
ctus ſum:ſaluũ fac ſeruum tuum
deus meus ſperantem in te

¶[Cuſtodi aiam]ꝛ vitã[meã]ne deficiat obedi-
entia ſibi iniuncta. Vl[meã].i.meorũ ↄ̃ inſidian
tes ab oĩbus malis ꝛ ſcandalis ne cadat[qm̄ ſan-
ctus ſum]xp̃s ꝓprie ſanctus eſt q: ſanctificans. ſui
etiã ſunt ſancti q: in baptiſmo ſctificati. dicat hoc
fidelis nõ ſe iactando:nec cadat elatus ſȝ hũiliter
ↄfitendo ne ſit ingratus:dicat deo ſctũs.i.innocẽs
ſum:q: ſctificaſti me:q: accepi:non q: habui. q:
tu dediſti nõ q: merui[ſaluũ fac]ne deficiat vel pe
reat [ſeruũ tuũ]tibi obedientem[deus meus]qui
me creaſti[ſperantem in te]non in ſe vel in alio cõ
fidentem q: non ex homine eſt ſalus:

3 Miſerere†mei dñe qm̄ ad te clama †mihi
ui tota die†letifica aiam ſerui tui †iocũda
qm̄ ad te dñe aiam meã leuaui.

¶ [Miſerere mei dñe] q: in mia ſum vtu miſeri‑
co:s es [qm̄ ad te clamaui tota die] id eſt oi tpe et
aſſidue ſeu inſtãter ⁊ pſeuerãter [letifica aiã ſer
ui tui] in paſſione triſtẽ vel ex tribulationibus p̄‑
ſentibus meſtã [qm̄ ad te dñe] apud quẽ ſolũ ẽ io
cunditas: amaritudine vo plenus eſt mund⁹: ipſã
[animã meã de terrenis ⁊ tranſito:ijs affectu et
deſiderio [leuaui] ſurſum co: habendo ⁊ te deuote
inuocando vel ſpem ⁊ fiduciam anime mee in te
ponendo. Affectus quippe gradus eſt: voluntas
tua eſt iter tuum. Aſcendis ⁊ accedis amando:
deſcendis ⁊ diſcedis negligendo: ſtans in terra
in celo es ſi deum diligas.

† q: es ac 4 †Quoniam tu domine ſuauis † ⁊
† multũ miſeri co:s. mitis: ⁊ † multe miſerico:die om
nibus inuocantibus te.

¶ [Qm̄ tu dñe ſuauis] ⁊ dulcis ad guſtãdũ es af
fectus tedio mũdane amaritudinis [⁊ mitis] his
quos expectas toleras ⁊ reuocas nõ exaſperans
ad te redeuntes ⁊ [multe mie] ꝫ abundantẽ iniq‑
tatem. multa ⁊ multis ⁊ multotiens pctã dimittẽ
do ⁊ eos ad grãm recipiendo. ⁊ iõ non ſolũ es mi‑
ſerico:s ſed multe ⁊ copioſe mie: nã vbi abundat
iniquitas ſuperabundat mia tua. ⁊ hoc [omnib⁹]
nullo excepto [inuocantibus] nõ labijs tm̄ ſed to
to ⁊ puro co:de [te] non aliud a te. Ideo

† ifige 5 Auribus † percipe domine o:ati
† o:onis onem meam: et intende voci † de‑
p:ecationis mee.

¶ [Auribus percipe dñe o:ationẽ meam] .i. non
exeat de auribus tuis ſed fige illam ibi vt per au‑
res figatur co:di. Unde ſubdit [⁊ intende] aio [vo
ci dep:ecationis mee] eam exaudiẽdo ⁊ ad effectũ
perducendo. Si vis vt auribus percipiat de⁹ tuã
o:ationem percipe tu in co:de tuo ipſius legẽ. Tu
Eſa .xlv. eſto intentus illi ⁊ ipſe p:oculdubio intentus erit
tibi. Ipſe enim ait conuertimini ad me ⁊ ego con
uertar ad vos. Deinde cauſam audiendi ſup‑
† qm̄ 6 ponit dicens.

In die tribulationis mee clama
ui ad te † q: exaudiſti me.

¶ In die tribulationis mee clamaui ad te] ſcʒ ro
gando vt tribulationẽ amoueas vel allenies: quã
do enim aduerſitas iminet tunc enixi⁹ clamatur.
Deinde quare clamauerit ſubdit [q:] al'as [exau‑
diſti me] ⁊ ideo ſpero iterum exaudiri. q.d. q: cla‑
mantem alia vice exaudiſti illa confidentia. ⁊ nũc
in iſta tribulatione clamo. Uel exaudiſti me dicit
cum adhuc exaudiri velit demonſtrans in hoc ꝙ
ad aliud iam exauditus ſit. ⁊ adhuc ad aliud ex‑
audiri deſiderat.

† tibi 7 Non eſt ſimilis † tui in dijs domi
ne: ⁊ non eſt ſecundũ opera tua.

¶ [Nõ eſt ſil'is tui in dijs dñe] in potẽtia clemen
tia ⁊ ſapientia ad quẽ clamare potuiſſem [⁊ nõ ẽ]
aliquis [ſm̄ opera tua] q: nemo tibi ſil'ia operať.
nec aliquis qui ſicut tu operari poſſit repeniť. q.
d. quocũqꝫ modo accipianť dij nõ eſt q̇s ſil'is ſit
tibi in eſſentia vel operatione. de⁹ enim ineffabi‑
lis eſt ⁊ facilius dicim⁹ quid nõ ſit ꝙ q̇d ſit. Oia
que in celo ⁊ in terra ſunt cogita nõ hoc eſt: deus
ſed eſt quod ocul⁹ nõ vidit: nec auris audiuit: nec
in co: hominis aſcendit qui omnia illa fecit. Et iõ
q: non inuenient ſimilem

8 Oẽs gẽtes † quaſcũqꝫ feciſti veni † quot quot.
ent ⁊ ado:abunt co:ã te dñe: ⁊ glo
rificabunt nomen tuum.

¶ [Oẽs gentes quaſcunqꝫ feciſti] .i. aliqui ex oi
bus gentib⁹: q: oẽs feciſti [venient] paſſib⁹ fidei a
cultu ſuo ad cultũ tuũ [⁊ ado:abunt co:ã te dñe]
q: tibi curuabiť oẽ genu. Ado:abũt vt creatura
creato:ẽ ⁊ co:ã te nõ ad oculũ [⁊ glo:ificabunt] lau
dando ⁊ p:edicando [nomen tuũ] qđ eſt ſuper oẽ
nomen ſe ſeruos ⁊ te dñm confitentes. Per hec
verba annunciat eccleſiam vbiqꝫ diffuſam quod
modo impletum eſt. Deinde ſingulis ſingula red
dit. Non eſt inquam ſimilis tibi.

9 Quoniam magnus es tu ⁊ facies
mirabilia: tu es deus ſol⁹ † † magn⁹

¶ [Qm̄ magn⁹ es tu] qđ nõ alius ⁊ nõ eſt ſꝫ opa
tua: q: [⁊ faciens mirabilia] in celo ⁊ in terra. ergo
[tu es deus ſolus] ⁊ null⁹ alius. Uel [Oẽs gentes
venient ⁊ ado:abunt ⁊ glo:ificabunt] ⁊ merito.
[Qm̄ magnus es tu ⁊ c] ex mirabilibus enim ma‑
gnitudinis eius auditis in partib⁹ diuerſis veni‑
unt quotidie fide: ⁊ ado:ãt ac glo:ificãt eũ co:de/
o:e/ ⁊ opere. Cognoſciturqꝫ ẽt a gentibus ꝙ eſt
deus ſolus ⁊ nullus alius. Deinde o:at p:o oibus
iam ado:antibus: ⁊ loquitur in mẽb:is .d.

10 Deduc me dñe i via tua: ⁊ † igre‑ † ambu‑ labo.
diar in veritate tua † letetur co: † iocũde tur
meũ vt timeat nomen tuum.

¶ [Deduc me dñe in via tua] ſcʒ fidei iam poſi‑
tũ ne labar vel aberrẽ: ⁊ adiuua vt i timo:e ⁊ amo
re tuo p:oficiam. P:ima hois via eſt cognitio ⁊
cõfeſſio peccato:ũ. de hac via veniť ad veritateꝫ
i. ad p:eceptorum dei obſeruationẽ ideo ſubiũgit
⁊ ingrediar] .i. ambulabo: ⁊ pficiã vlterius te do
cente [in veritate tua] a te tradita: ⁊ ide leteť co:
meum] in te: cum eni a mero:e facino:um erutus
fuero tũc in te leticia ſpiritali gaudebo. ita tamẽ
[vt timeat nomẽ tuũ] .i. te. timo: eni non ſinit ma
le ⁊ inepte exultare ⁊ de via recedere. Nõ aliun‑
de leteť niſi de te nec aliud timeat niſi a tua grã
ſeparari: vtraqꝫ miſcenda ſunt vt ſub ſpe timea‑
mus ⁊ ſub timo:e letemur. Et tunc

11 Confitebo: tibi dñe deus meus
in toto co:de meo: ⁊ glo:ificabo
nomẽ tuum in eternũ.

¶ [Confitebo: tibi] confeſſione laudis.i. lauda/ bo te cōfitendo bñficia tua circa me o [dñe] q me regis [deus meus] qui me creaſti [in toto corde] et affectu [meo] totam ſcʒ ſpem in te ponendo [z glo rificando nomen tuū].i. glorioſum predicabo cuʒ ſanctis [in eternum] z hic quādiu fuero per ſingu las generationes z in eterna beatitudine ſine fi/ ne. Et merito.

†q ñ 12 †Quia miſericordia tua magna eſt ſup me: z eruiſti aīam meā ex inferno inferiori.

¶ [Q: mia tua magna eſt ſup me] z ſuper meri/ ta mea. Tanta enim mia dei fuit vt etiā filiū ſuuʒ p nobis morti traderet [z eruiſti aīam meā ex in/ ferno inferiori] q: inferius z ſubtus nos eſt.i. ab eterna dānatione a quo inferno liberat qui a pec cato liberatus illuc non mittitur. Eruere enī ab inferno eſt facere ne illuc deſcendat. Unde eruit dominus animas miſſo filio ſuo: z quotidie eruit peccata miſericorditer relaxando. Deinde quod ſequitur poteſt accipi de toto chriſto. ſcʒ de capi/ te z de membris. O

Eruere ab infer/ no qd eſt

13 Deus †iniqui inſurrexerūt ſup me: et ſynagoga potentiū †queſi eruntaīam meam z nō propoſue te in conſpectu ſuo.

† prete/ reuntes legem. †inquiſi erunt.

¶ [Deus iniqui] ſcʒ iudei vel homines z ſpūs ma ligni [inſurrexerunt ſuper me].i. aduerſum me to tum: xpm ſcʒ perſequendo / z me ſuperare conan do: z [ſynagoga potentium] idest congregatio ſu perborum vel vitiorum et demoniorum [queſierūt animam meam] vt me perderent z occiderent [et nō propoſuerunt te in cōſpectu ſuo] vt timore tuo retraherentur a malo idest non habuerunt deuʒ pre oculis ſed tantum ſequebant impetum volun tatis. Si enim deum attenderent nec filium dei iudei nec ſanctos ipſi ſequerentur inimici.ipſi ita

†lō 14 Et tu domine deus miſerator et miſericors: †patiens z multe mi ſericordie z verax.

ganimis z multū miſericoſ.

¶ [Et tu domine deus miſerator] in actu z exhi/ bitione: quia miſericordiā actualiter exhibes [et miſericors] in natura quia eam naturaliter poſſi/ des [patiens] diu z longanimiter peccatores expe ctans z peccata hominum ad penitentiam diſſi/ mulans [z multe miſericordie] erga conuerſos ml' tiplicia bona eis preſtando. quia penitentib9 dat gratiam z perſeuerantibus gloriam [z verax] pro miſſa implendo z vnumquenqʒ iuxta merita re/ munerando.

†po 15 Reſpice i me z miſerere mei: da † imperiū tuum puero tuo: z ſaluū fac filium ancille tue.

teſtatem

¶ [Reſpice in me] oculo mie [z miſerere mei] tribulationi tante expoſiti [da imperium tuum] idest poteſtatem iudicandi vel fortitudinem z po teſtatem ſuperandi inimicos [puero tuo] innocen ti z tibi obedienti vel [puero tuo] idest ſeruo put ſepe accipitur in euangelio [z ſaluum fac] a morte vel ab inimicis [filiuʒ ancille tue].idest marie que ancillam dixit. Uel [ancille tue] idest eccleſie que per gratiam baptiſmi nos genuit.

16 Fac mecum ſignum in† bono vt videant qui oderunt me z confū dantur: quoniam tu dñe adiuui/ ſti me z conſolatus es me. †bonum

¶ [Fac mecum ſignū] ſcʒ reſurrectionis ſcʒ ſignū Jone pphete vel ſignum de plena victoria con/ tra inimicos [in bono] idest vt alijs proſit vt ſpes credentium confirmetur vel per hoc boni confor/ tentur z ideo fac [vt videant qui oderūt me] idest inimici mei. hoc ſignū ſcʒ [qm tu domine adiuuiſti me] in certamine z in his que feci [z conſolatus es me] in tribulatione z in his que paſſus ſum ab eis hoc videant [z confundant].i. erubeſcant modo ſe erraſſe. Uel [confundātur] in iudicio pernicio ſe qui modo nolunt confundi ſalubriter. Hoc de/ bet rogare peccator vt dñs faciat ei ſignū in bo/ num ſignū ſcʒ vere penitentis dando ei veraʒ cō tritionem pronam z humilem confeſſionem / z cō dignam ſatiſfactionem. Oratio.

Letifica dñe vultū familie tue z erue ani mas nr̄as ex inferno inferiori: vt tui vul tus cōtemplatiōe ptecti deſideria car nis ſpūali dñatione calcemus. Per dominum.

Pſalmus de eccleſie militantis faſtigio z dilatatiōe ac de eccleſie triumphātis preconio eiuſqʒ iu gi leticia z laude ps. lxxxvj.

Fundamenta ei9 in mon tib9 ſanctis: diligit dñs portas ſyon ſup oīa ta/ bernacula iacob.

¶ [Auctor pſalmi] ppheta dd. ¶ Titulus ē filijs chore ps cantici. Et eſt ſenſus ps iſte qui d: ps. q: agit de eccleſia ſm ſtatum preſentem vbi agit opera cantici q: agit de eadem ſm ſtatum futu/ rum vbi exultat ponit filijs chore vt habitent in ſyon. hic per fidē z in futuro per ſpeciem. para cuius in celo triumphat pars in terra militat. ¶ Materia: cōmendatio eccleſie militantis z tri umphantis ſub typo ciuitatis. ¶ Intentio: mo/ nere habitātes in eccleſia militante z adhuc pere grinantes ad amorē z deſiderium eccleſie trium/ phantis ſcʒ glorioſe ciuitatis hieruſalē celeſtis. ¶ Snia in generali propheta in iſto pſalmo qui breuis eſt numero verborum z magnus pondere

ſententiaꝝ cõmendat eccleſiam ſecũdũ preſentẽ ſtatum ⁊ futurum:⁊ multa ſecum volues deũ amare ⁊ deſiderio celeſtis hieruſalem qḋ cogitabat ſecũ ꝓtulit in aures hoim̃ ⁊ predicat eã filijs chore.i.xp̃i imitatoribus vt eis augeat̃ affect⁹ ꝓ paſſiõe enim xp̃i de qua in precedenti pſalmo dixerat: data eſt ſpes credentibus redeundi ad celeſtem hierl'm ideo nunc agit de ea vt nos inducat ad eı⁹ amorem.❡ Sñia in ſpeciali. ꝓpheta ergo plenus ſpiritu multa voluens apud ſe de hac ciuitate in hoc ꝓrũpit.[Fundamenta eius]ſcʒ ſyon ciuitatis ſpiritualis.i.eccleſie ſancte.nõ referẽ eius ad aliquod premiſſum ſed ad cordis ꝓphete meditationem qui nunc̃ de illa corde tacuerat ⁊ ſi ore[in montibus ſanctis]ſunt.i.in ꝓphetis ⁊ apoſtolis q: ibi primum poſita eſt fides eccleſie qui montes ſunt ꝓpter fidei ſublimitatem.ſcti ꝓpter vite puritatem:quoꝝ fide/doctrina ⁊ exemplis eccleſia ẽ fundata. Unum eſt fundamentum eccleſie preter qḋ non eſt aliud ponere qḋ eſt xp̃s ieſus:qui ſicut dicitur ſanctus ſanctoꝝ ſic ſolus eſt fundamentuʒ fundamentorũ quod nemo mutare põt ſʒ alij ab ipſo fundamenta dicuntur:ſicut ⁊ ipſe eſt mons ĩ vertice montium ⁊ ab eo alij montes appellant̃. Ecce prior laus a fundamentis vt ſoliditas notet̃ ciuitatis. Et quaſi quis quereret cuius eius fundamenta dicis ait ſyon. Unde ſubdit.⁊[diligit dominus portas ſyon].i.ſacramenta militãtis eccleſie per que fit ingreſſus in eaʒ[ſuper oĩa tabernacula iacob].i.imaginaria ſacramẽta veteris ppl'i q.d.plus diligit ⁊ approbat eccleſiam q̃ ſynagogam:figuratum q̃ figuratam ciuitatem ſpiritualem ſuper illa que prefignabat eam. Deinde ſequitur laus de fama.

2 Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei.

❡[Glorioſa].i.famoſa[dicta]⁊ ꝑdicta[ſũt ḋ te] in pſalmis ⁊ ꝓphetis.o[ciuitas dei]ſpũalis.ſ.eccleſia que de illa figurali ciuitate que cecidit non ſunt dicta. Deinde dñs ipſe de eadẽ hierl'm agit ⁊ oſtendit que ſunt illa glorioſa que predixerat ḋ eccl'ia.licet enim eccleſia originem ſumpſerit ĩ hieruſalem ⁊ monte ſyon tñ per predicationẽ apoſtolorum ⁊ publicationẽ euangelij multiplicatus eſt numerus fidelium per orbem vnde glorioſa facta eſt eccleſia. Q.d.glorioſa dicta ſunt de te ciuitas ſancta:vbi non ſolus eſt iudeus ſed omnes gẽtes quarum quedam nominate ſunt vt intelligantur omnes. Ego enim.

3 Memor ero raab et babylonis† ſcientium me. †ſcientibus.

❡[Memor ero]ad miſerendum in illa ciuitate ĩquit propheta ex perſona dei[raab ⁊ babylonis] que non pertinent ad populũ iudeoꝝ.i.oĩuʒ gentiũ per partẽ intelligẽdo totũ[ſcientiũ me]ꝑfidẽ i.aplis de illis recipiẽdis ꝑcipiã vbi de vocatione gentium ḋ: que per raab ⁊ babylonẽ ſignant̃ Raab qḋ iterp̃tat̃ Raab quippe ſuperbia vel latitudo:babylon ꝟo confuſio interpretatur ⁊ gentes ſuperbe per latã viã mortis incedũt ac confuſe ⁊ indiſcrete viuũt. Raab meretrix.babylon vero deo ſemper aduerſa fuit. Si qs ergo raab vel babylon eſt nihil deſperet quinimmo det operam vt deum recognoſcat. eſt enim memor ſcientium ſe. Raab fuiſti:adulter et fornicator plenius imundicia:plenus ſuperbia:tenens latam viam que ducit ad inferos recordare domini dei tui ⁊ ipſe recordabitur ⁊ miſerebitur tui. Babylon eras cõfuſe ⁊ inordinate viuebas vitijs peccatiſq; confuſus habeas rationem ⁊ tui recordabitur deus. Sed iam de vocatione gentiũ apertius ſubiungit oſtendens quid per raab ⁊ babylonem ſignificauit.d.

4 Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ popul⁹ ethiopum:hi fuerunt† illic †et eiuʒ. †ibi.

❡[Ecce alienigene].i.alieni a cultu dei.ſ.gentes [⁊ tyrus]quod interpretatur anguſtia tribulatio i.illi qui ſunt in anguſtia[⁊ tribulatione vitiorum [⁊ pp̃lus ethiopũ].i.peccatis denigrati[hi] oĩs immutati[fuerunt illic].i.in illa ciuitate dei ſcʒ eccl'ia que eſt ciuitas dei ſpiritualis. Et quid glorioſius.quid iocundius.quid delectabilius. Sũt enim in eccleſia non ſolum iudei ⁊ indigene verum etiam alienigene tyri ethiopes.q.d. Qui ante tales erant poſtea inuenti ſunt in eccleſia. nõ eſt enim perſonarum acceptio apud deum qui tales vocat. Glorioſa ergo dicta ſunt de ciuitate illa. ⁊ hoc etiam miraculum quod ſequitur accidit ĩ ea. Unde ſubiungitur.

5 †Nunqd ſyon dicet homo ⁊ homo natus eſt in ea:⁊ ipſe fundauit eam altiſſimus. †mater.

❡[Nunquid]ipſi[ſyon].i.eccleſie dicet.⁊ enunciabit [homo]aliquis illud quod dicã ſcʒ q̃[⁊ homo]xp̃s[natus eſt in ea]ideſt in eccleſia per ſyon ſignificata:quia de beata virgine que eſt nobiliſſimum membrum in ea[⁊ ipſe]ideſt qui in ea natus eſt vt homo[fundauit eam]ſcʒ eccleſiam [altiſſimus]ideſt ſm̃ q̃ deus non vt homo. Ac ſi diceret quis hominũ ei enunciare ⁊ enarrare poterit vel ſufficit q̃ in ea natus ſit talis qui ⁊ homo ſit ⁊ altiſſimus ⁊ eam in qua natus eſt fundauit. ſic enim fundauit ciuitatem chriſtus in qua naſceretur quomodo creauit matrem de qua naſceretur Certe hoc miraculum non poterit aliquis hominum elucidare.ſed tamen non ſit alicui incredibile/ſcimus enim ita eſſe quia

6 Dominus† narrabit in ſcripturis populorũ ⁊ principũ:horum qui †fuerunt in ea. †narrauit. †facti ſunt.

❡[Dominus narrabit in]hoc[in ſcripturis populorum] ideſt que directe ſunt fidelibus populis[⁊ principum]ideſt que edicte ſunt a principibus ſcʒ moyſe ⁊ prophetis apoſtolis ⁊ euangeliſtis populorum ⁊ principum dico[horum qui fue

runt in ea ſcʒ ciuitate.i.eccleſia ꝛ membꝛa eius po puli ſunt in eccleſia ſcḋm obedientiā: pꝛincipes ꝑ pꝛelationem in quoꝛum ſcripturis ꝓphetizata ꝛ expꝛeſſa eſt incarnatio noſtri ſaluatoꝛis. Igitur collatis oib⁹ gaudijs que de ciuitate dei dicta ſūt concludit paucis verbis tangens futuram ei⁹ bea titudinem ꝛ dicens.

†tan ꝗ iocūda toꝝ ha bitatio oim i te.

7 †Sicut letantium omnium: ha bitatio eſt in te.

¶ [Sicut letantiū oim] noſtrū erit [habitatio i te celeſti dei ciuitate.i.habitatio oium noſtrū erit in te ſicut letantiū.q.d.talis eſt ſtatus eccl'ie trium phantis ꝙ oium ibi habitantiū eſt leticia ꝛ laus iugis ac perpetua: q: totū negociū noſtrū nō erit niſi frui deo ꝛ laudare deum. Ideo autē dicit ſicut letātiū ꝛ nō ſimpliciter letantiū: q: talis erit leti cia qualē hic nō nouimus: ꝛ ideo cū non poſſit ex pꝛimi vocibus dicit vt potuit: vel pōt hoc intelli gi de eccleſia militante. Et tunc dicit ſicut letātiū in ſpe comparatione eius leticie que erit in re erit habitatio in te per fidem: quoniā in pꝛeſenti ſecu lo nō eſt certa ꝛ perfecta leticia: nulla perfecta vi ctoꝛia: nulla ſecuritas. ſed omnia pendent in am biguitate. ꝛ ideo nunc omnis leticia debet eſſe mi xta cum timoꝛe.

Oꝛatio.

Fundamentū fidei noſtre de⁹ qui in mē tibus ſanctis tanꝗ in excelſis montibus eternitatis poꝛtas iuſticie muniente cō ponis: cōcede nobis in te glorioſe credere: teqꝫ ad redemptionem animarum noſtrarū hominem fa ctum pꝛedicabiliter confiteri. Per dominum.

Pſalmus de xp̄i ꝛ ſuoꝝ mēbꝛoꝝ paſſione inimicoꝝūqꝫ cōtēptu et amicoꝛum elongatione: ac deuo ta diuini auxilij imploꝛatione.

Pſalmus.lxxxvij.

Domine de⁹ ſalutis mee in die clamaui ꝛ nocte coꝛam te.

¶ Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus ē cā ticū pſalmi ꝛc. Et eſt ſenſus canticū iſtud qḋ dici tur canticū q: letus finis paſſionis hic oſtenditur pſalmi: q: agit de bona operatiōe. cantatur filijs choꝛe.i.xp̄i vel crucis ſeu paſſionis ſcʒ fidelib⁹ di rigens eos in finē celeſtiū coꝛonarū. Canitur aūt ad reſpondendū xp̄o.i.vt ipſi reſpondeāt imitan do veſtigia paſſionis eius vel gratias referēdo et hoc faciāt ꝓ melech.i.in melech.ſcʒ in choꝛo ꝛ cō coꝛdia charitātis ſine qua nō ꝓdeſt: melech enim interpꝛetaꝛ choꝛus. choꝛus aūt cōcoꝛdiam ſignifi cat que in charitate conſiſtit: ꝛ hic eſt intellectus eman iſraelite.i.illoꝛum qui ſunt fratres xp̄i i cru ce eius gloꝛiantes ꝛ deū videntes. Quia ergo vt ſu pꝛa dictū eſt per paſſionē xp̄i veniꝛ ad celeſtē hie ruſalem. nunc hic oſtendit quō hoc fiat q: imitati

Melech qd inter pꝛetatur

one vel grārū actione ꝛ hoc in charitate: q: ſi abſ qꝫ ea tradidero coꝛp⁹ meū ita vt ardeā nihil mi hi ꝓdeſt. ¶ Materia paſſio xp̄i ꝛ mēbꝛoꝝ ſuoꝝ ipſi reſpondentiū. ¶ Intētio monere xp̄i paſſio nē imitari: ꝛ vnūquēqꝫ qui dicit ſe in chꝛiſto ma nere ſicut xp̄s ambulauit ꝛ ipſū ambulare. ¶ Sē tētia in generali. ꝓpheta in iſto pſalmo in perſo na xp̄i loquiꝛ de ſua ac mēbꝛoꝝ ſuoꝝ fidelium paſ ſione: inimicoꝝ ꝯtēptu: amicoꝛūqꝫ ꝛ notoꝛū elon gatione petens auxiliū a patre. ¶ Snia in ſpecia li. In foꝛma ergo ſerui oꝛans ad patrē ait. O [do mine] cuius me ſeruū facio [deus] cuius creaturā me reputo [ſalutis mee] auctoꝛ: q: totū eſt ab eo [in die ꝛ nocte].i.continue ꝛ aſſidue vel in pſpe ris ꝛ aduerſis [clamaui] magis coꝛde ꝙ voce [coꝛā te] ſcʒ ad te oꝛando et te inuocando. Oꝛauit dn̄s non ſm foꝛmā dei ſed ſm foꝛmā ſerui in qua paſ ſus eſt. Et q: clamo quotidie ideo.

2 Intret i ꝯſpectu tuo oꝛō mea: icli na aurē tuā ad precem meam.

¶ [Intret in conſpectu tuo oꝛatio mea] tanquā nuncius gratus.i.admitte eam. Ingreſſus enim oꝛationis in conſpectu dei acceptatio eius ē [incli na aurē tuā ad pꝛecē meā] concedendo qḋ peto. Inclinatio enim aūris dei miſericoꝛs exauditio eius eſt. Magna virtus pure oꝛationis hic oſten ditur: que quaſi quedam perſona ꝛ fidelis nunci us ad deū intrat ꝛ mandatū peragit quo caro ꝑ uenire nequit. Et eſt quaſi auicula volās vſqꝫ ad pedes dei: ſi tamē ſit alata duab⁹ alis ſcʒ. Ieiunio abſtinentia ꝛ ſanctimonia vite. Neceſſe eſt au tem vt exaudias.

3 †Quia repleta eſt malis anima mea: ꝛ vita mea in inferno † ap pꝛopinquabit.

†qm̄ †appꝛo. pinquit.

¶ [Q: aia mea repleta eſt malis] nō vitijs ꝛ pec catis ſed doloꝛib⁹ ꝛ anguſtijs quib⁹ aia carni com patiꝛ. eſt eniꝫ malū qḋ facim⁹ ꝛ malū qḋ patimur et intantū eſt repleta ꝙ [ꝛ vita mea in inferno ap pꝛopinquabit] id eſt trado: ad moꝛtē. hanc ſniaꝫ ver bis alijs explicauit vbi dictū eſt. Triſtis eſt ani ma mea vſqꝫ ad moꝛtē. quod enim ibi ait triſtis eſt anima mea hic dictum eſt repleta eſt malis ani ma mea. quod ſequitur vſqꝫ ad moꝛtē. hic dicit ꝛ vita mea inferno appꝛopinqabit. Et nō ſolum grauia paſſus ſū ſed ēt contumelioſa. q:

Matth. xxvi. d.

4 †Eſtimat⁹ ſū cū deſcēdētib⁹ in la cū: factus ſum ſicut hō ſine adiu toꝛio inter moꝛtuos liber.

†deputa tus.

¶ [Eſtimatus ſum] ab impijs ꝛ vtiqꝫ a neſcien tibus [cum deſcendentibus in lacum] miſerie vl' ꝓ funditatis inferni: putabant eīn eum ſic neceſſita te moꝛi vt moꝛiūtur homines ceteri [factus ſum] opinione maloꝛum ꝛ reputatus ab eis [ſicut ho mo] ſimplex [ſine adiutoꝛio] diuino cui non eſt ad iutoꝛ: ad liberandum ego xp̄s [inter moꝛtuos liber]

nō detētus inſolubili vinculo mortis:q: reſurrexi:
qui potui aīam meā ponere ⁊ reſumere:⁊ etiā [in
ter mortuos] corā deo.i.inter peccatores [liber] i.
ſolus ſine peccato:immo liberans alios a morte ⁊
peccato.Item eſtimatus ſum.

†tanq̄ 5 † Sicut vulnerati dormiētes in
† ſepulchro. † ſepulchris quorū nō† es mēor
†memini ſti adhuc ampli⁹: et ipſi † de manu tua re
† expulſi ſunt. pulſi ſunt.

¶ [Sicut vulnerati] ideſt vulnere occiſi ⁊ mortui
[dormiētes in ſepulchris].i.ſepulti [quorum non es
memor amplius].i.adhuc vt inde eos reſuſcites.
i.quorum tp̄s reſurgēdi nōdū venit:in quo xp̄s a ce
teris mortuis diſcernit q̄ ⁊ vulneratus ⁊ mortu⁹
in ſepulchro clauſus fuit: ſed die tertia euigilās
reſurrexit [⁊ ipſi] q̄bus ita factus ſum [de manu]
⁊ a ꝓtectione [tua] o deus [repulſi ſunt].i.adiuto
rio manus tue priuati ſunt q̄ me ſine dei adiuto
rio eſſe putauerūt:hoc mō manifeſte pꝫ in iudeis
ꝓtectione ⁊ adiutorio dei deſtitutis.

6 Poſuerunt me in lacu inferiori:
in tenebroſis et in vmbra mortis
¶ [Poſuerunt me] ſua reputatione et opinione
[in lacu inferiori].i.in lacu inferni ⁊ ꝓfunditate
irremeabili cū peccatoribus obnoxijs.ſ. [in tene
broſis].i.in tenebris obliuionis quē.ſ.nemo req̄
reret [⁊ in vmbra mortis].i.in anguſtijs infernali
bus in quibus mors ſola dn̄abatur.vnde alibi ſcri
Eſaie.ix bitur.Qui ſedebant in tenebris ⁊ in vmbra mor
tis lux orta eſt eis.Et eadem eorum reputatiōe
⁊ opinione.

†in me confir mata eſt 7 † Super me ꝯfirmatus eſt † fu
roꝛ tuus:et oēs † fluct⁹ tuos in
duxiſti ſuper me.
indignatio tua
†ira tua
†elationes tuas vl' alij ſuſpēſiōes.

¶ [Sup] ⁊ econtra [me cōfirmatus] ⁊ implacabi
lis viſus [eſt furor tuus] o deus.i.ira ⁊ indignatio
tua vt illi putauerūt.Apud eos eñ ſic erat q̄ fu
ror dei non ſolū cōmotus:verū etiā cōfirmat⁹ fue
rit ſup eū quē vſq̄ ad mortē crucis ꝑducere po
tuerūt.Bene ergo ſeq̄it [⁊ oēs fluctus tuos].i.
tribulationū ⁊ paſſionū impetus ⁊ tēpeſtates [in
duxiſti ſup me] vt me tanq̄ mare ſubmergerent: cū
eñ ipſi immanitem paſſionū xp̄o intulerunt / hoc
voluiſſe ⁊ feciſſe deum arbitrati ſunt.Et tunc ad
tumulum miſerie.

8 Lōge feciſti notos meos a me: po
ſuerūt me abbominationē ſibi.
¶ [Longe] loco vel mente [feciſti].i.fieri ꝑmiſiſti
[notos meos] q̄ me nouerāt ac ꝑdicationē meam
audierāt ⁊ miracula viderāt [a me] vt nullus ꝑbe
ret auxiliū:q: me relicto fugerunt [poſuerūt me]
ipſi noti [abbominationē ſibi] q: ⁊ ipſi gen⁹ illius
mortis horrebāt:vel magis ipſi ꝑſecutores poſue
runt eū abhominalē:q: abhominabili et turpiſ
ſima morte diſponebant eum occidere.

9 Traditus ſum ⁊ non egrediebar † infirmati ſunt ab.
oculi mei † languerūt pre inopia.
¶ [Traditus ſum] a iuda diſcipulo [⁊ non egre
diebar] ab eis fugiendo. Vel [non egrediebar]
ideſt non propalabar ⁊ manifeſtabar potentiam
meam ⁊ quis eſſem oſtendendo ſed in interiori
bus meis latebam. Unde [⁊ oculi mei] ideſt apo
ſtoli qui futuri erant oculi ⁊ lumen totius corpo
ris miſtici [languerunt] ⁊ a ſpe tanq̄ infirmati de
fecerunt cum me non viderent in virtute potētie
manifeſtari ſed quaſi victum ⁊ impotentem oia ꝑ
ferre [pre inopia] ⁊ pro defectu conſtantie ⁊ robo
ris fidei ⁊ amoris velut ſubtracto ſibi cibo ſuo lu
mine ſuo. Quod ſignificatur in extinctione lumi
num in eccleſia in ſeptimana penoſa.

10 † Clamaui ad te dn̄e:tota die † ex †⁊ exclamaui.
pandi ad te manus meas. †extēdi.
¶ [Clamaui] feruenter [ad te domine] pater
cum penderem in cruce [tota die expandi ad te
manus meas] extenſus in ipſa cruce: vbi totum
pro parte poſuit.quia non tota die in cruce pe
pendit. Vel [tota die] iugiter ⁊ aſſidue expandi
ideſt extendi [ad te] glorificandū [manus me
as].ideſt opera mea:quia omnia opera ſua ad vo
luntatem ⁊ gloriam patris fecit ⁊ retulit per ex
tenſionem vero manuum intelligitur continua
tio bonorum operum a quorum intentione nunq̄
ceſſauit.Et q: hec expanſio manuū ⁊ opera eius
non omnibus profuerunt addit. Sed

11 Nunquid mortuis facies mira † exſuſcitabunt.
bilia:aut medici † ſuſcitabunt et
confitebuntur tibi.
¶ [Nunquid mortuis] ſcꝫ corde ⁊ in aīa non cor
pore [facies mirabilia] vt ad vitā fidei moueantur
q.d.non:q: non mouentur ad fidem. Non eis di
cit fieri quibus ⁊ ſi fiant non proſunt:vt quos ad
vitam fidei ipſa miracula viſa non mouent [aut
medici] ſpirituales [ſuſcitabunt] tales mortuos
ad gratiam [⁊] ſuſcitati [confitebuntur tibi.] con
feſſione laudis vel peccatorum quaſi dicat nō poſ
ſunt:quia poteſtas eorum non extendit ſe ad tan
tum vt ſuſcitent ad confitendum tibi in quib⁹ oc
culta gratia tua non operatur: qua trahantur:
ſed ſola gratia tales reuiuiſcunt.

12 Nunquid † narrabit aliqs in ſe †enarrabit quis.
pulchro miām tuā: et veritatem † perditione.
tuam in † perditionem.
¶ [Nunquid narrabit aliquis] poſitus [in ſe
pulchro] peccati ideſt mortuus in anima ⁊ ſepul
tus pondere malorum [miſericordiam tuam ſci
licet reparationem generis humani miſericordi
ter impenſam. Per ſepulchrum mortue anime
corpus intelligitur:quod in euangelio ſepulchro
comparatur [⁊ veritatem tuam] ſcꝫ completionē

ꝓmiſſoꝝ iam factã narrabit aliquis poſitus[in ꝑ
ditionẽ]aſe.i.obſtinatus.q.d.nõ ibi narrabũt ⁊ te
landabunt:q: nõ eſt ſpecioſa laus in oꝛe peccato
ps'.xxx. rũ ſed viui ⁊ fideles:q: rectos decet laudatio. No
tandum ꝙ miãm ⁊ veritatem amat ſcriptura cõ
iungere ⁊ maxime pſalmi. Et

13 **Nunquid cognoſcentur in tene**
bꝛis mirabilia tua:⁊ iuſticia tua
†oblita. **in terra †obliuionis.**

[Nunquid cognoſcenť in tenebꝛis]⁊ filijs te
nebꝛaꝝ.i.in peccatoꝛibus ⁊ repꝛobis q̇ ſunt tene
bꝛe etiam alios obtenebꝛãtes[mirabilia tua]i me
⁊ ꝑ me facta[⁊ iuſticia tua]qua iuſtificas ipſum
[in terra obliuionis].i.in terreno coꝛde tui oblito
⁊ a te obliuioni tradito.q.d.nõ ĩpediẽte hoc coꝝ
malicia. Idem itaq; ſunt moꝛtui ⁊ poſiti in ſepul
chꝛo ⁊ perditi ⁊ tenebꝛe ⁊ terra obliuionis. Dein
de chꝛiſtus loquitur ex voce coꝛpoꝛis ſui.id eſt ec
cleſie.q.d.fuimus ⁊ nos olim natura filij ire ſicut
⁊ ceteri. ſed

14 **Et ego ad te dñe clamaui:⁊ mane**
oꝛatio mea pꝛeueniet te.

[Et ego ad te dñe]non ad aliũ[clamaui]vt ſal
uus eſſem. Quis eñ me diſcernit ab alijs filijs ire
q̇ nec credere potuiſſem niſi me mĩa dñi p̃ueniſſet
⁊ ideo ſequitur[⁊ mane].i.nũc in hac fidei ⁊ virtu
tum luce poſt noctẽ infidelitatis ⁊ vitioꝝ qð ma
ne vt mihi eſſet mĩa tua me p̃uenit[oꝛo mea]p̃uẽ
ta a tua mĩa adhuc in iſta vita[p̃ueniet te]. i. fu
turum iudicium ne tunc me condemnes. Ut autẽ
iſta oꝛatio feruefcat ⁊ exerceatur crebꝛeſcũt mala
tranſitoꝛia:⁊ differtur bonum qð in eternum da
bitur. Ideo ſequitur.

†re 15 **Ut quid dñe †repellis oꝛationez**
pulisti. **meam:†auertis faciem tuã a me.**
†auerti [Ut quid dñe repellis].i.repellere videris[oꝛo
sti. nem meã]differẽdo dare qð peto. In q̇bus verbis
ꝓponit q̇rẽdã eſſe cãm quare oꝛo ſctõꝝ differť:
⁊ quaſi repelliť q̄ eſt vt ipſi⁹ dilatiõe bñficij ⁊ tri
bulationũ aduerſitate quaſi repulſa tanq̄ ignis
flatu repercuſſa ardentius inflammeť:⁊ vt quid
[auertis faciẽ tuã a me]quaſi indignatus exponẽ
do me miſerijs vel nõ itẽdẽdo p̃cibus meis. Auer
tere eñ dr deus faciẽ nõ dãdo qð volumus q̃ñ qð
nõ expedit petim⁹:deinde exequitur bꝛeuiter tri
bulationes coꝛpoꝛis xp̃i dicens.

†iops 16 **†Pauꝑ ſum ego ⁊ in laboꝛib⁹ a**
iuuentute mea:exaltatus aũt hu
miliatus ſum et conturbatus.

[Pauper ſum ego]rebus ſecuĺi[⁊ in laboꝛib⁹
a iuuẽtute mea]vnde alibi. Sepe expugnauerũt
ps.xxiij. me a iuuentute mea. Inops eſt eccleſia cum eſu
rit et ſitit adhuc peregrina vnde ſatietur in pa
tria et in laboꝛibus eſt a iuuẽtute ſua:ex quo eñ
ſeruire deo cepit laboꝛauit [exaltatus autem]
pꝛoſperis[humiliatus ſum]aduerſis[et conturba
tus]dolens de eis : quia frequenter poſt pꝛoſpera
occurrunt aduerſa. Uel[exaltatus]pꝛius timido
coꝛde[humiliatus ſuz]poſtea per confeſſionem[⁊
conturbatus]de peccatis ea damnando. ad hoc
exaltantur in ſeculo quedam membꝛa eccleſie vt
in eis ſit maioꝛ humilitas.

17 **In me tranſierũt ire tue:⁊ terro**
res tui conturbauerunt me.

[In me tranſierunt ire tue] ideſt afflictiones
pꝛeſentes que ſunt quaſi effectus ire affligentis
ſuper ipſum coꝛpus ideſt vnitatem ſanctoꝛum fi
delium cui caput eſt xp̃s.trãſeunt ire dei non autẽ
manẽt.flagellat eñ filios quos recipit: ſed ad coꝛ
rectionem nõ ad peremptionez[⁊ terroꝛes tui]de
tuis ſcʒ affectionibus futuris[cõturbauerunt me]
ideſt meã infirmitatez:q: omẽ qð accidere poteſt
etiam ſi nõ accidat pꝛudenter timeť. Uel[terro
res tui]de iudicio futuro quos omnis caro timet
[conturbauerunt me]et terrent.

18 **Circũdederunt me ſicut aqua to**
ta die:circũdederũt me ſimul.

[Circumdederunt me]impetus tribulationuʒ
vndiq; vt mergerent[ſicut aqua]q̄ intrãtez in eã
tangit circũfluit ⁊ cingit circunquaq;:⁊ hoc[tota
die].i.continue ⁊ ſine ceſſatione: vbi continuatio
tempoꝛis ſignificatur donec hoc ſeĺm finiatur : q:
nullo tempoꝛe deſunt mala eccleſie in hoc mundo
peregrinanti dummodo in his modo in illis mem
bꝛis vſq; quaq; contingunt[circumdederunt me ſi
mul]in diuerſis membꝛis:in quo notatur tribula
tionum impetus et earum aggrauatio ⁊ pondus.
Sed hec omnia fiunt vt oꝛatio eccleſie deum ⁊ fu
turum iudicium pꝛeueniat donec illa ſalus veniat
vbi nihil maloꝛum ſit. Hec etiam poſſunt accipi in
perſona xp̃i ẜm foꝛmã ſerui ita dicentis. [Pau
per ſum ego]in habitu pauperis[et in laboꝛibus]
ſatagens de ſalute hominuʒ[a iuuentute mea].i.
a tempoꝛe incarnationis mee[exaltatus autez]in
cruce[humiliatus ſum]in ſepulchꝛo[et conturba
tus]in paſſione.[In me tranſierũt]ideſt non mã
ſure me contigerunt[ire tue]ideſt afflictiones q̄s
tua voluntate non meo merito patioꝛ[et terroꝛes
tui]quos te volẽte patioꝛ[conturbauerũt me]ẜm
infirmitatem carnis.[Circumdederunt me]inimi
ci mei[tota die]ſcʒ tempoꝛe paſſionis[circumdede
runt me ſimul]pꝛĩcipes ⁊ populi. deinde ſequitur
ex perſona capitis ⁊ membꝛoꝛum ſimul

19 **Elongaſti a me amicũ ⁊ pꝛoximũ**
et notos meos a miſeria.

[Elõgaſti a me amicũ]pio ⁊ fideli amoꝛe pꝛius
mihi cõiũctuʒ[⁊ pꝛoximũ]parentela vel beneficijs
[et notos meos]qui ſola opinione vel viſione me
didicerunt ſeu dilexerunt[a miſeria]ideſt pꝛopter
miſeriam meam mihi non compatientes: ſed om
nes me derelinquentes. Sepe enim amici ⁊ pꝛoxi
mi ⁊ noti periclitantes ẜm ſeculũ ſanctos foꝛmidi

ne deſerunt. Q.q.ex oibus cōcludēdo ex quo nul lus cōpatitur afflictionibus meis decēs eſt vt tu adiuuādo cōpatiaris. Tibi eñ derelictus eſt pau per:oꝛphano tu eris adiuto: Oꝛatio.

REdempto: oim ineffabiliſqȝ ſalutis no ſtre dato::qui ꝓ nobis inferna penetrās factus es inter moꝛtuos liber:exaudi ma tutinam pꝛecem familie tue ⁊ erue nos ab inimici inſidiantis peſſima ſeruitute. Qui viui s.

Pſalmus de mia ⁊ veritate dei ac de mutatiōe veteris teſtamēti ⁊ cōfirmatione noui:⁊ de ſpe quā in xp̄o habemus ⁊ alijs dei bene ficijs pluribus. ps. lxxxviij.

MIſericoꝛdias† domini: in eternum cantabo. †tuas dñe

Aucto: pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Titulus eſt Intellectus ethan iſraelite. Et eſt ſenſus hic eſt intellectus ethā.i. robuſti.iſraelite id eſt qui vere deum videt. Ethā enim interpꝛetatur robuſtus:quod nullus eſt niſi in ſpe pꝛomiſſionis dei unde hic agitur:per quaȝ nemo decipitur quod verus iſraelita intelligitur. Vn de bene hic pſalmus poſt pꝛecedentem ſequitur q: reſpondentibus chꝛiſti paſſionis ſpes pꝛomiſ ſiōis dei datur. ¶ Materia:laus de miſericoꝛdia ⁊ veritate dei:ac de mutatione veteris teſtamēti ⁊ confirmatione noui:⁊ de ſpe pꝛomiſſionis quaȝ habemus in chꝛiſto multiſqȝ alijs dei beneficijs exhibitis populo chꝛiſtiano. ¶ Intentio:nos ad monere deo vt gratias pꝛo collata gratia ⁊ verita te agamus:⁊ vt ſpem non in nobis ⁊ noſtra iuſti cia:ſed in deo ⁊ xp̄i miſericoꝛdia ponam⁹. ¶ Sen tentia in generali:pꝛopheta in iſto pſalmo in per ſona ethā iſraelite ſeu eccleſie loquitur de dei mi ſericoꝛdia ⁊ veritate iuſticia ⁊ potentia ac pꝛomiſ ſionibus patris de chꝛiſto factis ⁊ pluribus alijs beneficijs nobis collatis. Erigam⁹ ergo animos noſtros:q: ille qui pꝛomiſit ita cetera completu rus eſt vt multa compleuit. ¶ Sententia in ſpe ciali:pꝛopheta ergo robuſtus non in ſe ſed in mi ſericoꝛdia dei ait.[Miſericoꝛdias domini].i. mul titudinem beneficioꝛum que dominus pater ꝑ fi lium ſuum eccleſie ſue contulit. Pluraliter dicit miſericoꝛdias:q: multe ſunt miſericordie genera de quibus tñ quattuoꝛ ſpecialiter notemus.ſ. ꝙ ſumus creati:qꝺ recreati ⁊ renati:qꝺ conſeruati: ⁊ qꝺ gloꝛificandi[in eternum]non ſolum in p̄ſen ti cum iuſtis:ſed etiam in futuro cum angelis[cā tabo].i. laudabo ⁊ iocunde annunciabo. In quo percutiuntur illi qui laudant deum in tedio ⁊ ac cidia. Et ſtatim mutando ꝑſonam ⁊ conuertens ſermonem ad deum dicit. Similiter

Ethã ro buſtus in terꝑtat.

2 In gñatione ⁊ gñationem:annū
ciabo veritatē tuam in oꝛe meo.

[In gñatione]pñti q̄ nunc eſt[⁊ gñationem] ſequenteȝ q̄ futura eſt.i.in omni gñatione donec gñatio gñationi ſuccedit. Vel[in gñatione]iudeo rum[⁊ generationem]gentiū[annūciabo verita tem tuam].i.tuaꝝ ꝓmiſſionum ⁊ p̄ceptoꝝ[in oꝛe meo]in quo fit cōfeſſio ad ſalutē. Non ex oꝛe la bitur:ſed in oꝛe diu tāꝙ dulce verſatur. Aliud eſt laudare in oꝛe quod eſt diu reuoluere ⁊ coꝛde per tractare:aliud ex oꝛe ⁊ non ex coꝛde. Deinde oſtē dit quas miſericoꝛdias cantet ⁊ quam veritatem annunciet:dicens.

3 Quoniam dixiſti in eternuȝ mia
edificabitur:in celis pꝛeparabit
veritas tua†in eis. †non hȝ.

[Qm̄ dixiſti].i.apud teip̄m decreuiſti ⁊ diſpo ſuiſti:ſeu ꝑ ſpm̄ ſanctum mihi manifeſtaſti ꝙ[in eternum]manſura[mia]humano generi impēdē da[edificabitur]⁊ pꝛius firmabitur[in celis].i.in ap̄lis ⁊ ſic[p̄parabitur]alijs[veritas tua].i.com pletio tue ꝓmiſſionis[in eis].i.ꝑ eos celos vt per eos fiat nota hominibus:elegit enim eos dñs nō ſuis meritis:ſed per ſuam miſericoꝛdiam vt p̄pa ret eos ad annunciandam veritatem ſuam: dixi ſti etiam hoc.ſ.

4 Diſpoſui teſtm̄ electis meis: iu
raui dauid ſeruo meo: vſqȝ i eter
num p̄parabo ſemen tuum.

[Diſpoſui teſtm̄].ſ.nouum quo renouamur ad nouaȝ hereditatem[electis meis].ſ. fidelibus xp̄ianis[iuraui].i.immobiliter ⁊ tā certitudinal'r ꝓmiſi ſicut qꝺ iuramento firmatur[dauid ſeruo meo]ad litteram:illi regi ꝙ[vſqȝ in eternū p̄para bo ſemen tuū]qꝺ eſt ſemen abꝛac.i.xp̄m.vel[iura ui dauid ſeruo meo].i.xp̄o vſqȝq̄qȝ mihi obedien ti qui ex gñe dauid carnem aſſumpſit[vſqȝ i eter num p̄parabo].i.ſtabiliam[ſemē tuum].ſ.fideles in te credentes ⁊ tui imitatoꝛes. Deinde quod di xerat ſemen dicit ſedem ſubdens.

5 Et edificabo in gñatione ⁊ gene
rationem:ſedem tuam.

[Et edificabo in gñatione]moꝛtali[⁊ gñatio nem]immoꝛtalē.i.in oēm gñationem ⁊ ineternuȝ [ſedem tuā]o dauid.i.regiā ꝑtātem ⁊ thꝛonuȝ re gni tui in xp̄o ſemine tuo. Vel[Edificabo ſedem tuā]o xp̄e.i.eccleſiam cui p̄ſidebas:⁊ in qua tanꝙ rex ſedebis ineternum vt nos regas que omni tꝑe tibi edificatur ꝑ pꝛedicationem:baptiſmū et pe nitentiam:⁊ hec ſedes erit in gñationem ⁊ gene rationem:q: nunc ſedet xp̄s in nobis vt regat:ſe debit ⁊ tunc in ſanctis vt ꝑmaneat. Et q: ſicut di xiſti ⁊ pꝛomiſiſti ita fiet.ideo

6 Confitebūtur celi mirabilia tua
domine:†etenim veritatem tuaȝ †et
in eccleſia ſanctoꝛum.

❡[Confitebuntur].i.laudabũt[celi].i.p̄dicatores ſancti[mirabilia tua]nõ merita ſua o[dñe].ſ. ꝙ ꝑ miam redimis q̃d iuſtificas. In oĩ eñi mia ꝑditoꝝ:in iuſtificatiõe impioꝝ q̃d laudam⁹ niſi mirabilia dei laudas q: reſurrexerũt moꝛtui:pl⁹ lauda q: redẽpti ſunt ꝑditi ⁊ iuſtificati ipĩ[etẽim]cõfitebunẽ[veritatẽ tuã].i. impletionẽ ꝓmiſſionũ ⁊ p̃cepta tua[in eccleſia ſctõꝝ].i.in ↄuẽtu fideliũ vbi fides adhibetur.Et merito confitebuntur.

7 Qm̃ qs in nubib⁹ equabiẽ dño:† | † ⁊ quos
ſimilis erit dño in filijs† dei. | † alia lr̃a

❡[Qm̃ quis in nubibus].i.p̄dicatoꝛib⁹.ſ.ꝓphetis apl'is ⁊ alijs annũciatoꝛibus veritatis:⁊ ſi potentes ſint[equabiẽ]in potentia[dño].ſ.xp̃o.⁊ ſi ipſe ſit homo idẽ ſunt celi ⁊ nubes. ſ. p̄dicatoꝛes: ſed celi ꝓpter veritatis fulgoꝛem : nubes ꝓpter pꝛedicationis imbꝛem:⁊ quis[ſimilis] in eſſentia [erit deo].i.xp̃o filio dei ꝑ naturam[in filijs dei] ꝑgratiaꝫ.ſ.multi ſunt:⁊ in ſupis.ſ.angeli ⁊ in inferis.ſ.hoies ſancti.q.d.nullus ſanctoꝝ vel angeloꝝ erit ſimilis vel equalis xp̃o/⁊ ergo nõ puteẽ tantum homo.Ipſe enim eſt.

(margin: † ⁊ quos † alia lr̃a dicit dei interro- gatiue.)

8 Deus†q glorificat ĩ cõſilio† ſan | † glo- rificãdus
ctoꝝ:magnus ⁊ terribilis†ſuper | † iuſtoꝝ.
oẽs qui in circuitu eius ſunt. | † in

❡[Deus q̃ gloꝛificatur in ↄſilio].i. ꝑ conſilium [ſanctoꝝ]q: eñi nubes ⁊ filij dei nõ pñt dño ſil'es eſſe vel equari conſiliũ eoꝝ eſt credere in illũ ⁊ in eo gloꝛiari:hoc eñi ↄſiliũ reſtat humane fragilitati vt qui gloꝛiatur in dño gloꝛietur:q̃ eſt[magn⁹] in potẽtia q: dñs oim[⁊ terribilis] in reuerentia q: iudex oim[ſuꝑ oẽs qui in circuitu ei⁹ ſũt].i.ſuꝑ angelos ⁊ hoies qui ſunt eius ſtipatoꝛes non pares qui eius dono ei pꝛoximant ⁊ adherent.Et vere ſuper omnes quia.

9 Domine deus virtutum quis ſi
milis tibi:potens es dñe et veri-
tas tua in circuitu tuo.

❡[Dñe deus virtutũ]tã angelicaꝝ ꝙ̃ humanarum[quis ſimilis]eſt[tibi]potentia vel virtute.q.d.nullus:quia[potens[ſingulariter[es]tu[domine]ex te:illi vero de te:quia omnia feciſti[⁊ veritas tua]id eſt pꝛomiſſionum tuarum ⁊ pꝛeceptorum[in circuitu tuo]id eſt vndiq; ⁊ ex omni parte expanſa eſt ſuper omnes.Magna eſt potentia tua qua omnia feciſti:ſed plus eſt nobis miſericoꝛdia tua que exhibuit veritatem tuam vbiq; in omnes:que veritas cuꝫ ibi cepit pꝛedicari / mare ⁊ hoc ſeculum cepit fremere:ſed non eſt timendũ pꝛedicatoꝛibus tuis: quia

10 Tu dñaris ptãti maris: motum
aũt fluctuum eius tu mitigas.

❡[Tu dominaris poteſtati maris]id eſt poteſtatibus ſeculi huius ⁊ dominus es potentium eius [motum autem fluctuum eius]id eſt impetus pſecutionum ⁊ tentationum quas commouent ſeruis tuis[tu mitigas]id eſt temperas ⁊ iuxta voluntatem tuam diſponis vt non ſeuiant niſi quãtum velis:nec ſinis nos tẽtari ſupꝛa id quod poſſimus pati:non penitus tollis vt mereatur quis coꝛonam. Qñq; enim tribulatio quaſi meritũ noſtrum nobis datur:q: per eam melioꝛes efficimur vt aũt rabies maris eneruaretur.

11 Tu humiliaſti ſicut vulneratum
ſuꝑbũ:†in bꝛachio virtutis tue | † et
diſperſiſti inimicos tuos.

❡[Tu humiliaſti]id eſt deieciſti [ſicut vulneratum]nõdum ex toto moꝛtuum[ſuperbum],ſingulariter ſcilicet tentatoꝛẽ diabolum huius maris pꝛincipem ⁊ dominum qui humiliatus eſt ⁊ ꝓſtratus ac debilitatus:ſed non coꝛrectus:vulneratus non quidem in carne quam non habebat:ſed ꝑcuſſus in coꝛde vbi ſuperbiebat :vulneratus eſt in pꝛimo aduentu:ſed in ſecundo occidetur] in bꝛachio virtutis tue]id eſt in foꝛtitudine diuinitatis tue[diſperſiſti inimicos tuos]ſatellites eius non ſolum luciferuꝫ ſed ⁊ alios cum[capite vel iudeos per mundum.Nec mirum ꝙ talia feciſti.q:

12 Tui ſunt celi ⁊ tua eſt terra: oꝛbẽ | † terraꝝ.
†terre ⁊ plenitudinẽ ei⁹ tu funda
ſti:aquilonem ⁊†mare tu creaſti. | † maria.

❡[Tui ſunt celi et tua eſt terra/ oꝛbem terre et plenitudinem eius tu fundaſti]quaſi diceret ideo potes facere pꝛedicta et maioꝛa:quia tuus eſt ambitus mundi et omnes creature que in eo ſunt [aquilonem]id eſt diabolum[et mare]id eſt ſeculũ[tu creaſti]ſtulte ergo ſe erigunt contra eum a quo creati ſunt. Vel[Tui ſunt celi]id eſt pꝛedicatoꝛes qui pluunt alijs veritatem[et tua eſt terra]id eſt homines ſuſcipientes imbꝛem.hac autẽ pluuia[tu fundaſti]et firmaſti in fide[oꝛbem terre]id eſt totam eccleſiam per oꝛbem diffuſam [et plenitudinem eius] id eſt eos quibus quotidie impletur[aquilonem]id eſt diabolum aquiloni p̃ſidentem[et mare]id eſt amaros quibus purgatur eccleſia[tu creaſti]in flagellum vt electi plus mereantur.Et inde

13 Thaboꝛ ⁊ hermõ in nomine tuo
exultabunt:tuum bꝛachium cuꝫ
potentia.

❡[Thaboꝛ et hermon]id eſt illi ad quos a te lumen gratie venit ⁊ qui lumine veniente a te illuminati anathema dant diabolo. Thaboꝛ enim interpꝛetatur veniens lumen et huiuſmodi anathema eius ſcilicet diaboli[exultabunt]non in meritis ſuis ſed [in nomine tuo]quo chꝛiſtiani vocantur vt non ſibi ſed nomini tuo dent gloꝛiam.Vel [thaboꝛ] id eſt iudei ad quos pꝛimum venit lumen pꝛedicationis[et hermon] id eſt gẽtes anathema id eſt alieue a te[in nomie tuo exultabũt]

(margin: Thaboꝛ q̃d interpꝛetatur)

coniunctis in angulari lapide duob⁹ parietibus.
Et hec oia feciſti[quia tuũ brachium]quo feciſti
ſemper eſt[cum potentia]ꝛ fortitudine:ꝛ cum qua
vis operaris efficatia.et ſemper

†cõ· 14 † Firmetur man⁹ tua ꝛ exaltetur
firmetur dextera tua: iuſticia et iudicium
preparatio ſedis tue.

[Firmetur manus tua].i.operatio tua contra
ſuperbos vt humilientur[ꝛ exaltetur] in virtuti·
bus[dextera tua]ideſt eccleſia ad dexteram collo
canda ꝛ numerus eorum q̇ in dextera ſunt locan·
di clarificetur ꝛ augeatur. In fine autem erit[iu
ſticia ꝛ iudiciuꝫ preparatio ſedis tue].i.ſedes tua
erit in iudicio parata ad faciendum iuſticiam ꝛ iu
dicium.i.ad iuſte iudicandum. Qui etiam iuſticiã
ſequitur ꝛ ſeipſum iudicat hic ſedem dño in anima
preparat:q: anima iuſti ſedes eſt dei:et hic in dex
tera ponetur die iudicij nunc autem iterum

†pre· 15 Miſericordia et veritas † prece
cunt dent faciem tuam:beatus popu·
†ſciens lus† qui ſcit iubilationem.

[Miſericordia]qua deles peccata[ꝛ veritas]
qua imples ꝓmiſſa[precedẽt faciem tuã].i.facie
tui poſt iudicaturi vt nõ timeantur futura iudi·
cia ꝛ[beatus]eſt[populus]ſcilꝫ fidelis[qui ſcit].i.
ſentit et experitur[iubilationem].i.qui ſcit ineffa
biliter aggandere tantis beneficijs. Tantum eñ
de miſericordia et veritate domini debemus gau
dere vt magnitudinem gaudij non valeamus ex·
☞ plicare:et hec eſt iubilatio. Iubilus enim eſt gau
dium quod verbis nẽ poteſt explicari nec tamen
penitus reticeri. Unde non dixit qui loquitur ſed
qui ſcit.quia ſciri iubilatio poteſt: verbis explica
ri non poteſt. Uel[miſericordia et veritas]in ho·
minibus[precedent faciem tuaꝫ]a ſimili precurſo
ris hoſpitium domino preparantis: vt qui tuam
faciem videre deſiderat miſericordiam ꝛ veritatẽ
prehabeat[et beatus populus qui ſcit iubilatio·
nem]qui ſuam letitiam non in ſua ſed in dei virtu
te ponit.hoc autem totum eſt de gratia dei non
de homine. Unde ſequitur.

16 Dñe in lumine vult⁹ tui ambula
bunt:ꝛ in nomie tuo exultabũt to
ta die:ꝛ i iuſticia tua exaltabunt.

[Dñe in lumine vultus tui].i.in agnitione fi·
dei ꝛ illuminatione ſpirituſſancti[ambulabunt]
homines de virtute in virtutẽ ꝛ ꝓficiẽt vel in con
tẽplatione trinitatis hic ꝛ in futuro ꝑſeuerabunt
[ꝛ in nomie tuo[ſcꝫ chriſtiano non in ſe[exultabũt
tota die].i.aſſidue nõ deſiſtendo.q̇ autẽ in ſe exul
tat non tota die exultat q: cadit: ꝛ qm̃ quos illu·
minat etiã iuſtificat ſubdit[et in iuſticia tua]non
ſua non ſuam querentes ſtatuere qua deprimerẽ
tur:ſed tuã qua iuſtus q̇ eſt ex fide viuit[exalta·
buntur]hic in meritis ꝛ in futuro in premijs.

17 Quoniam gloria virtutis eorum
tu es:et in beneplacito tuo exalta
bitur cornu noſtrum.

[Quoniam gloria vtutis eorũ tu es]nõ eñ de
virtutibus ſuis in ſeipſis ſed in te gloriantur ꝛ de
bonis operibus nihil ſibi attribuũt:ſed totũ ad
tuam laudeꝫ referunt. Et mutans perſonã dicit
ex ꝑſona populi ſeu eccleſie ad deũ[ꝛ in bñplacito
tuo].i.in gratuita mia tua.et q: tibi beneplacuit
non q: nos digni ſum⁹[exaltabitur cornu noſt rũ]
ideſt ſubleuabit fortitudo ꝛ poteſtas nr̃a. Sicut
enim nobis bñplacita fuerunt precepta tua ita ti
bi beneplacitũ eſt vt in te exaltet virtus noſtra.

18 † Quia dñi eſt † aſſumptio nr̃a: ꝛ †qm̃
ſancti iſrael regis noſtri. †ſuſce·

[Quia dñi eſt aſſumptio]ad ꝓtegendum nos ptio.
ne a cuiuſlibet impulſu corruam⁹:ipſe eniꝫ nos ſu
ſcepit qui nos illuminauit ꝛ iuſtificauit[et ſancti
iſrael].i.dei iſrael q̇ eſt ſanct⁹ ſctõꝝ ꝛ ſctificat cre·
dentes[regis noſtri]qui regnat in eccleſia ac regit
nos ꝛ omnia. Uel[in bñplacito]filio[tuo].i.xp̃o q̇
tibi bñ placuit[exaltabitur cornu nr̃m].i.virtus ꝛ
poteſtas nr̃a:iõ autẽ in ipſo ꝛ per ipſum.[Quia
dñi]ſcꝫ filij tui eſt[aſſumptio nr̃a].i.carnis noſtre
quam aſſumpſit in quo eſt omnis ſpes noſtra[et
ſancti iſrael regis noſtri]ideſt ſanctificãtis ꝛ regẽ
tis credentes. Deinde oſtendit vñ ſcit hec predi
cta ponendo promiſſionis patris de xp̃o dicens.

19 Tunc locutus es in † viſione ſan †aſpe·
ctis tuis: et dixiſti poſui adiuto· ctu filijs
rium † in potente †: et exaltaui ele· tuis
ctum de † plebe mea. †ſuꝑ po

[Tunc]ſcꝫ qñ dixiſti mihi diſpoſui teſtamẽtuꝫ tentem.
[locutus es]ꝛ alijs[ſanctis tuis]ſcꝫ ceteris ꝓphe †non hꝫ
tis[in viſione]ideſt in occulta reuelatione quaꝫ fe †pplo
ciſti eis. Unde prophete.i.videntes ſunt dicti[et meo.
dixiſti].i.per ſpiritum ſanctum eis reuelaſti. Uel
[dixiſti]palam per eos[poſui adiutorium]libera·
tionis ꝛ redemptionis humani generis[in poten
te].i.in chriſto proprio filio qui omnia poteſt[et
exaltaui]ſuper omne nomen[electum]ſcꝫ chriſtuꝫ
immunem a peccato natum[de plebe mea]iudai·
ca.exponendo quis fuerit iſte potens ꝛ electus:ꝛ
quomodo eum exaltauerit ſubiungit.

20 Inueni dauid ſeruum meum: †
oleo ſancto meo vnxi eum. †in

[Inueni dauid]ſignificatum.i.chriſtum de ſe·
mine dauid natum ꝛ manu fortem. Inuenit eum
quia elegit vt ex eius genere carneꝫ aſſumeret[ſer
uum meum]pro parte carnis: quia formam ſerui
accepit vel per obedientiam ꝛ per omnia mihi obe
dientem:ꝛ ideo in eo poſui adiutoriũ et[oleo ſan
cto meo]ſpirituali ſcilꝫ gratia ſpirituſſancti[vnxi
eum]ab inſtanti conceptionis ſm ꝙ homo ꝑ par·
ticipibus ſuis. Ideo autem potens.

21 Manꝰ eñ mea auxiliabit ei: ⁊ bra
chium meum confirmabit eum.
¶ [Manꝰ eñ mea auxiliabit ei] .i. diuinitas hu
manitati coniuncta: ⁊ verbũ meũ per qḋ ego ope
ro: oia cooperabit ei: ⁊ ꝯſolabit ſm ꝙ hõ in ope
ribus ⁊ paſſionibus [⁊ brachiũ meũ] .i. eadẽ diui
nitas que eſt fortitudo mea ꝑ quã poteter aduer
ſarios meos viſibiles ⁊ inuiſibiles deuinco [confir
mabit] ⁊ confortabit eũ in aſſumpto corpore con
tra aduerſa vt peragat incepta ⁊ nullatenꝰ ab ad
uerſarijs ſuperetur. Et eo vſqꝫ confirmabit ꝙ
† Nihil proficiet inimicus in eo:
† nõ 22 et filius iniquitatis non apponet
nocere ei.
¶ [Nihil ꝓficiet inimicus] .i. diabolus [in eo] tẽ
tando vel ſeuiendo: q: in eo nõ habet quicquã [et
filius iniquitatis] .ſ. iudas: vel ille iudaicus popu
lus filius diaboli [non apponet nocere ei] .i. nõ ad
det ad effectũ praue volũtati vt noceat ⁊ ſic ſeuiat
q: oia in ꝓſperũ cedũt. Nã ⁊ ſi chriſtũ occiderũt
non tamen nocuerũt immo ad ſalutẽ quã ipſe no
bis per mortẽ ſuã dare diſpoſuerat ꝓfuerunt. hoc
etiã ſm mẽbra dici poteſt q: diabolus vel perſecu
tor ſeuit quidẽ ⁊ facit qḋ ſuum eſt: ſed non proficit
neqꝫ nocet immo exercet ⁊ prodeſt
Et concidam a facie † ipſius ini
† illiꝰ 23 † eos qui oderunt eum fugabo. micos eius: et † odientes eum in
fugam conuertam.
¶ [Et ꝯcidã] ac cõminuã [a facie ipſius inimicos
eius] .ſ. iudeos ⁊ demones qui ſepe a dño confuſi
tanꝙ̃ cõciſi gladijs diſcedebãt a cõſpectu eius [et
odientes eos in fugã conuertã.] quia ⁊ ipſi coram
eo ſepe fugiebant. Vel concidã a facie ipſius ini
micos eius] cum enim facies eius peccatores reſpi
cit a criminibus ſeparantur quibus non eſt locus
ſub preſentia dei [⁊ odientes eum in fugaꝫ cõuer
tam] vt fugiant ab ipſo irato ad ipſum placatum
non habentes quo a ſpiritu ſuo eant et quo a fa
cie ſua fugiant.
Et veritas mea et miſericordia
† eſt 24 mea cum ipſo: † ⁊ in nomine meo
exaltabitur cornu eius.
¶ [Et veritas mea] qua cõplet promiſſa [et mia
mea] qua remittit [pctã cum ipſo] erit [⁊ in nomie
meo] qḋ eſt deꝰ [exaltabit cornu eiꝰ] .i. ptãs ⁊ dñiũ
q: in nomine dñi vicit inimicũ et vbiqꝫ dñat. Se
pe miſericordia ⁊ veritas nobis cõmendant vt ea
reddamus deo miſericordiam vt miſerorũ miſerea
mur: veritatẽ vt nõ inique iudicemꝰ: nec altera al
terã impediat vt in mia nimis laxi: vel in veritate
nimis rigidi nõ ſimus: aliter eñ non ſumus mria
dei vbi miſericordia ⁊ veritas occurrunt ſibi.
25 Et ponã in mari manuꝫ eius: ⁊ in
fluminibus dexteram eius.
¶ [Et ponã in mari] .i. in gentibus [manuꝫ eius]
ideſt potentiã eius hoc eſt dñabit gentibꝰ per ma
re deſignatis vel opera eius oſtendã in mundo [et
in fluminibus] ponã [dexterã] .i. fortitudinẽ [eius]
hoc eſt ſubdam etiam ei cupidos: q: ſicut flumia
in mare ita cupidi in amaritudines huius ſeculi
prolabuntur: ⁊ tñ hi ad fidem chriſti conuertent
et chriſti ſubijcientur. Vel [in fluminibus] ideſt in
aquis baptiſmi ponam [dexteram eius] ideſt ope
rationem. Et hoc ideo quia
26 Ipſe inuocabit me pr̃ meꝰ es tu:
deus meꝰ ⁊ ſuſceptor ſalutis mee.
¶ [Ipſe inuocabit me] dicẽdo mihi [pr̃ meus es
tu] ſm ꝙ ego deus. hoc quidẽ ⁊ alij dicunt ſꝫ per
grãm ipſe vero ſpecialr̃ dicit ꝑ naturã. ⁊ [deꝰ meꝰ]
es tu ſm ꝙ ego ſuꝫ homo [⁊ ſuſceptor ſalutis mee]
per verbum .i. ſuſceptor mei ad ſalutẽ ſm qḋ ſum
infirmus: q: es auctor ſalutis mei infirmi
27 Et ego primogenitũ ponã † illum † eum
excelſum † pre regibus terre. † apud reges.
¶ [Et ego primogenituꝫ] .i. venerabilẽ ⁊ dignio
rem pre cunctis creaturis [ponã] .i. cõſtituã [illuꝫ]
hoc eſt pre alijs honorabo eum a ſimili ſicut primo
geniti ſolent honorari ſcꝫ [excelſum pre regibꝰ ter
re] qḋ iã impletum eſt: ipſum eniꝫ reges terre ado
rauerunt. Vel primogenitũ ex mortuis / q: primꝰ
reſurrexit [et excelſuꝫ] quia celos aſcendẽs regna
mundi cuncta ſubiecit. Et quia hec poteſtas non
eſt temporalis ſubdit.
28 In eternum ſeruabo illi miſeri
cordiam meam: et teſtamentum
meum fidele ipſi.
¶ [In eternũ ſeruabo illi miſericordiam meã] ꝗ̃
tum ad ipm̃ ⁊ mẽbra eius: q: bona ex miſericordia
illi collata ſcꝫ vt ſit deus: ⁊ homo in vnitate ꝑſone
et caput eccleſie cui perpetua data eſt poteſtas in
celo ⁊ in terra erũt eterna: ⁊ miſericordia quaꝫ pa
ter electis ſuis per filium pollicitus eſt in eternuꝫ
mutari non poteſt [⁊ teſtamentũ meum fidele ipi]
ſeruabo. ideſt promiſſionem a me ſibi factam ad
implebo: quecunqꝫ enim de eo predicta ſunt inte
gre in eo cõpleta ſunt. Vel [teſtamẽtũ meũ] .i. pro
miſſio hereditatis eterne eſt [fidele ipſi] q: eiuſdẽ
teſtamenti eſt mediator ⁊ ſignator ⁊ fideiuſſor: et
teſtis ⁊ hereditas ⁊ coheres teſtamenti.
29 Et ponã in ſeclm̃ ſeculi ſemẽ eiꝰ: ⁊
thronum eius ſicut dies celi.
¶ [Et ponã in ſeculũ ſecli] .i. firmabo i eternũ [ſe
men eiꝰ] .i. xp̃ianos ⁊ imitatores eiꝰ q̇ ſemp dura
bũt in gñatiõibꝰ ſibi ſuccedẽtibꝰ i eternũ acceptu
ri hereditatẽ [⁊ thronũ eiꝰ] .ſ. eccl'iaꝫ cui p̃ſidet po
nã [ſicut dies celi] .i. dies eternitat' vbi non eſt niſi
vnꝰ ꝯtinuꝰ dieſqꝫ nũꝙ̃ tẽdit ad occaſuꝫ: hoc eſt in
eternũ durabit regnũ eiꝰ. Thronꝰ dei ſc̄i ſunt i q̇
bus deꝰ tãꝙ̃ i throno ſedet ⁊ regnat q̇ ſine ſine vi
uere habẽt: ⁊ ſicut ſol in regno patris fulgebunt.

†nõ 30 Si †autem dereliquerint filij ei⁹ legem meam: et in iudicijs meis non ambulauerint:
bȝ autē

¶ [Si autē dereliquerint filij eius] ſcȝ chriſtiani [legem meā] ſcȝ precepta decalogi ad tempus [et in iudicijs meis nõ ambulauerint] proficiendo ac de virtute in virtutē et de bono in melius eundo q.d. non ſolum de perſiſtentibus hoc promitto: ſȝ etiā de cadētib⁹ qb⁹ etiā miſericordiā meā ſeruabo

31 Si †iuſticias meas pphanauerit et mādata mea nõ cuſtodierint.
†iuſtificatiões.

¶ [Si iuſticias meas prophanauerit] .i. pphana reputauerit male viuēdo ⁊ operādo. [⁊ mādata mea nõ cuſtodierit] p inertiaȝ negligendo. Nota quattuor mala hic notata cõtra que quattuor bona ſunt neceſſaria. Primū eſt implere decalogum: ↄtra hoc ſcȝ ſi dereliquerit legem meā. Secundū eſt pficere in bonis operib⁹: cõtra hoc ſcilȝ ⁊ in iudicijs meis nõ ambulauerit: nõ eſt eñ ſtandum ſed ambulādū de virtute in virtutē: q: virtus aut pficit aut deficit: et in via dei nõ progredi regredi eſt. Tertiū eſt ipſa bona ſanctificare ⁊ pura intētione facere: cõtra hoc ſcȝ. Si iuſticias meas prophanauerint: opera eni iuſticie hypocrite quaſi pannum mēſtruate faciūt: q: pphanant corde per prauā intētionē: ore per dolum: opere p ſimulationem. Quartū eſt cuſtodire mandata euāgelica etiā minima: contra hoc ſcilȝ et mandata mea non cuſtodierint. hec ergo quattuor hic ponunt contra ſtultos pigros / hypocritas / ⁊ inutiles. Si tñ in his premiſſis offenderint: non ideo eos cõtemnam nec in perditionem dimittam.

Eccl. xlix. Ps. lxxx viij. Ibidē.

32 Uiſitabo i virga iniquitates eoꝝ et in †verberibus peccata eorū.
†flagell' delicta.

¶ [Uiſitabo] vt medicus infirmū ⁊ vt pater filiū [in virga] .i. in remiſſiori ⁊ leuiori diſciplina [iniquitates eorū] minores [et in verberibus] .i. in aſperiori ⁊ grauiori correctione [pctā eoꝝ] maiora. Nõ ergo tm̃ mia eſt vocātis ſed ⁊ flagellantis ⁊ verberātis. Quē eñ diligit deus corripit: ⁊ flagellat oēm filiū quē recipit. Cedit quidē ſed reddit hereditatem. Sit itaq; manus paterna ſuper te: ⁊ tu fili⁹ bonus noli diſciplinam repellere.

Heb. xij.

33 Miſericordiam †autem meā nõ diſpergam ab eo: neq; nocebo †in veritate mea.
†vero †eos

¶ [Miſericordiam aūt meā nõ diſpergā] .i. nõ totaliter auferā vel tollam ab eo dauid. ſ. chriſto. i. a corpe ei⁹ qđ eſt vnum cū capite: vnuſquiſq; eñ p pctō ſuo neceſſario flagellatur: ſed ab eo ſi chriſtianus eſt dei mia non diſpergitur. Nõ ſi ita iniquus es vt repellas a te virgā verberātis: ⁊ de diſciplina dei indigneris tu te alienaſti ab hereditate ipe te non abiecit [neq; nocebo ei i veritate mea] ad hoc enim non tollitur miſericordia liberantis vt nõ noceat veritas vindicantis.

34 †Neq; prophanabo teſtamentum meū: et que procedunt de labijs meis non †faciam irrita.
†reprobabo.

¶ [Neq; pphanabo] .i. violabo [teſtamētū meū] ideſt pactum ⁊ pmiſſum meū ipſi dauid factuȝ de ſucceſſione ppetua ei danda: prophana eñ eſſet promiſſio ſi eſſet inexpleta: pmiſi ⁊ faciam [⁊ que procedunt de labijs meis] ſcȝ de prophetis meis p quos loquor [⁊ nõ faciā irrita] .i. caſſa ⁊ vana: hoc eſt non anullabo: ſed firma ⁊ imobilia erūt ⁊ ſequtur effect⁹: pereūtib⁹ eñ reprobis ⁊ a pmiſſis ei⁹ ſua culpa cadētib⁹ veritas remābit in electi: nec remanebit ſine hereditate chriſtus: nouit eñ qui ſunt eius. Et vere non faciam irrita. quia.

35 Semel iuraui i ſancto meo ſi dauid mentiar: ſemen eius in eternum manebit.

¶ [Semel] .i. eternaliter ⁊ immutabiliter [iuraui] .i. firmiter ſtatui: homo frequēter iurat de⁹ aūt ſemel: q: nõ mutat nec variat [in ſctõ meo] .i. i ſecreto meo ſanctiſſimo. vñ prophete biberūt [ſi] .i. non [dauid] .ſ. chriſto [mētiar] ſcȝ quin pactū ⁊ promiſſionē meā impleā. Iuraui inq̃ q [ſemen ei⁹] id eſt ſucceſſio. ſ. ppl's xpian⁹ [i eternū manebit] i regno dei. nõ erit fallax q̃ iurauit: manet immobile teſtamētū ei⁹ q: ipe ſibi heredes pdeſtinauit

36 Et †thron⁹ eius ſicut ſol in ↄſpectu meo: ⁊ ſicut luna pfecta i eternum et teſtis in celo fidelis.
†ſedes

¶ [Et tron⁹ eius] erit [ſicut ſol in conſpectu meo] ideſt illi in quib⁹ ſedet ⁊ regnat: ſcȝ mēbra que portant caput erūt ſicut ſol q: iuſti fulgebūt ſicut ſol in regno patris ſui [et ſicut luna pfecta in eternū] tota lucida: tota pfecta: nullā obſcuritatē vel defectum in ſe cõtinēs. etiā nec creſcēs nec decreſcens. fulgebūt ergo ſancti ſicut ſol q̃tū ad interi⁹ ⁊ ſm aiam que tūc dei cõtēplatione glorificabit: ⁊ ſicut luna q̃tuȝ ad exterius: ⁊ ſm carnē q̃ mõ mutabilis eſt ſicut luna: tūc aūt erit immutabilis ⁊ perfecta tunc enim ſancti erūt in vtroq; pfecti gemina ſtola cādidati ⁊ glorificati [et] ipe huius rei [teſtis] eſt [in celo fidelis] aduerſus cõtraditores qui reſurrectionem carnis negant. Ille enim qui in carne noſtra ſedet ad dexteram patris teſtimonium veruȝ dat noſtre future reſurrectionis. Ideo enim ipſe chriſtus carnem ſuam reſuſcitauit vt credatur q alios reſuſcitare poſſit. Sequitur vox eccleſie.

37 Tu vero repuliſti et †deſpexiſti: diſtuliſti chriſtum tuum.
†ad nihilum.

¶ [Tu vero repuliſti] ⁊ proieciſti dauid filiū eſai: et ſemen eius ſm carnē a regno pro peccato ſuo [et deſpexiſti] opprobrijs ⁊ tribulationibus exponendo: ⁊ ideo ſupradicta beneficia promiſſa non erāt in ipſo implenda: deſtruxiſti ea in dauid vt q̃ras

alterū in quo oſtēdanť iplerivñ ſequiť[diſtuliſti nō abſtuliſti[xp̄z tuū]filiuz tuū cui in tēpoꝛis ple nitudine hec oīa datur⁹ eſt:⁊ in quo ꝑmiſiſti ꝑpe- tuare regnū dauid:ergo ſm carnē deſtruiť: vt cū pꝛomiſſa dei q̄ neceſſe eſt ipleri in illo ipleta nō vi denť in alio firmi⁹ expectentur. Jn hoc itaq; pꝛo miſſa firmanť quo deſtrui a dño videntur.

38 Auertiſti teſtamentum ſerui tui pꝛophanaſti in terra † ſanctua- rium eius. († ſanctitatem.)

❡[Auertiſti].i.exduxiſti vel ſubtraxiſti[teſtamē tum ſerui tui]vetus ſcʒ teſtamentū qd̄ ſeruo tuo factum erat:vbi eīm eſt teſtamentū vet⁹: vbi ē ter ra ꝑmiſſionis:vbi eſt regnū iudeoꝝ: vbi altare:ſa cerdos:⁊ ſacrificiū[ꝓphanaſti].i.ꝓphana videri feciſt i terra.i. vbiq; terraꝝ[ſāctuariū ei⁹]q: iā vbi q; ſynagoga ab hoīnabilis videť:vl' regnū terrenū deſtruēdo ſancta illa q̄ hēbāt terrena eē oſtēdiſti.

39 Deſtruxiſti omnes † ſepes eius: poſuiſti † firmamentum eius foꝛ midinem. († maceꝛias. † munitiones.)

❡[Deſtruxiſti].i.deſtrui ꝑmiſiſti[oēs ſepes ei⁹] ideſt munitiones ⁊ defenſiōes ſcʒ duces/ꝑncipes/ et ſacerdotes:⁊ q̄cūq; mūimēta qb⁹ eos mūieras vt vtēt diuia eos defenſiōe ꝑuares:vt ſic diripenť ab hoſtibus[poſuiſti firmamentū ei⁹ foꝛmidinē] ideſt deus qui erat eis firmamentum factus eſt ei timoꝛe pꝛo ſua culpa vt ip̄m dominum foꝛmident cuius munitione vallari ſolebant.

40 Diripuerumt eum omnes tran- ſeuntes viaʒ:factus eſt oppꝛobꝛi um vicinis ſuis.

❡[Diripuerūt eū].ſ.dauid.i.ppl'm iſrael vbiq; diſperſum[oēs trāſeūtes viā].i.gentes q̄ trāſeūt tempus et vitā iſtā nil in futuro ſibi ꝓuidētes:vel viā ⁊ terminū fidei:nō cognoſcētes eū q̄ dixit ego ſum via[factus eſt oppꝛobꝛia vicinis ſuis].i.genti bus in circuitu habitantibus quibus ante videba tur gloꝛioſus. Jdeo ſequitur.

41 Exaltaſti dexteram † depꝛimen- tium eum:† letificaſti omnes ini micos eius. († inimicoꝛum eius. † iocundaſti.)

❡[Exaltaſti]ecōtrario.i.exaltari ꝑmiſiſti[dexte ram].i. potētiā[depꝛimētiū eū]vtei dñarenť.vel foꝛtificaſti ad percutiendū a ſimili volentis ꝑcu- tere q̄ leuat dexterā vt foꝛtius ꝑcutiat[letificaſti oēs inimicos eius]ſcʒ cū ſatiſfactū eſſet voluntati eoꝛū per victoꝛias contra eum obtentas.

42 Auertiſti adiutoꝛiū gladij eius:⁊ nō es † auxiliatus ei in bello. († opitulatus.)

❡[Auertiſti adiutoꝛiū]⁊ robur[gladij eius].i.de bilitaſti eū in ꝓpugna ꝯtra hoſtes:q: pauci ſolebāt vicere multos:nūc a paucis vincunť multi: ppl's eīm armatus ſine deo inermis eſt. Unde ſequitur [et non es auxiliatus ei in bello]contra aduerſa- rioꝛ:ſed potius eum depꝛeſſiſti.

43 † Deſtruxiſti eū ab emūdatione et ſedē eius in terra colliſiſti. († diſſoluiſti.)

❡[Deſtruxiſti euʒ]ſcilicet populum iudaicū [ab emundatione]ideſt a fide: q: enim ſola fides xp̄i mundat coꝛda:non credendo in xp̄m ab emmunda tione deſtructi ſunt:vel q: flagella eum non emū- dant[et ſedem eius]regiam.i.regnum ⁊ domina- tionem[in terra colliſiſti].i.vbiq; terraruʒ deleui- ſti:q: iam non eſt de eis pꝛinceps.

44 † Minoꝛaſti dies † tēpoꝛis eius perfudiſti eum cōfuſione. († imminuiſti. † ſedis)

❡[Minoꝛaſti dies tempoꝛis eius] ſcilʒ in regno ſeu regni eius vt nō ſtaret iuxta eoꝛū opinionem: q: putabant ſe in eternum regnaturos[perfudi- ſti].i repleuiſti[eum cōfuſione]tempoꝛali ⁊ eter- na q: ſunt diſperſi ⁊ in ſeruitutem redacti/⁊ ge ſtant oppꝛobꝛium infidelitatis ſue. Deinde poſt hec dura que commemoꝛauit eueniſſe illi populo et regno ne ibi putaretur deus impleuiſſe quod pꝛomiſerat/et non daret alterum regnum in xp̄o cuius regni non eſt finis alloquitur cum pꝛophe- ta dicens. Hec dura intuliſti iudeis. Sed

45 † Uſq; quo dñe auertis in finē: ex ardeſcet ſicut ignis ira tua. († quouſq; domine auerteris.)

❡[Uſquequo dñe auertis]iſrael a fide ⁊ ſalute vſq;[in finē].i.ſemper [exardeſcet ſicut ignis ira tua]ideſt vindicta tua oīa conſumendo ⁊ deuaſtā doꝛita q̄ nunq̄ extinguetur ſicut ignis habens cō buſtibile.quaſi diceret non domine: quia cum ple nitudo gentium intrauerit tunc omnis iſrael ſal uus fiet. Et ideo.

46 † Memoꝛare que † mea ſubſtan- tia:† nunquid enim vane conſti- tuiſti omnes filios hominum. († memēto. † eſt ſubſtantia mea. † nō enim)

❡[Memoꝛare que]eſt[mea ſubſtantia]incho: ſto et ſi enim iudei deficiūt nō deficit mea ſubſtātia in xp̄o venturo:q: maria de me veniet ⁊ inde chꝛiſti caro[nunq̄d eīm vane ꝯſtituiſti oēs filios hoīʒ].q. d.nō oēs enim in vanitatē eūt nō tñ tu vane ꝯſti- tuiſti eos:ſʒ mundas eos a vanitate per ſemē in quo eſt mea ſubſtantia de quo ſubditur.

47 Quis eſt homo qui viuet et nō vi- debit moꝛtem: eruet animā ſuaʒ de † manu inferi: († mānib⁹)

❡[Quis]ideſt q̄tus eſt[homo qui viuet] reſur- gens a moꝛtuis[et non videbit moꝛtem]quia iam non moꝛitur[et eruet animam ſuam de manu infe ri:]vt non detineatur in inferno. Certe hoc nulli conuenit niſi chꝛiſto qui poteſt animam ſuam po nere et iterum ſumere. Uel loquitur in perſona eccleſie ⁊ oſtenduť quod in mēbꝛis etiā impletur

pmiſſiones ſpūalr̄ dicēs. Ita feciſti in iudeis: ſed
[vſq3 quo dn̄e auertis].ſ.oculos mie tue ab iſrl' ꝛ
a nobis quos etiā in tribulatione uideo [in finē]
i.tādiu vel ſemp [exardeſcet ſicut ignis ira tua].
q.d.nō dn̄e cū tibi ppriū ſit miſereri ꝛ pcere. Sz
potius memorare [q̄ mea ſubſtātia].i.ꝙ fragilis ē
humana natura multiſq3 miſerijs ſubiecta: que
nil eſt niſi p xp̄m ſit redēpta: ꝛ iō indiget tua mia
[nunqd eñ vane cōſtituiſti oēs filios hoīm].q.d.
nō. vane aūt ꝯſtituti ſunt niſi tua mia eis ſuccur
rat/vt ad vltimū finē ſuū.ſ.felicitatē ſupnā puc-
niāt: nā [Quis eſt ex nobis] [hō q̄ viuet ꝛ nō vide-
Heb. ix. bit mortē?].i.nō morial.q.d.nullus: q: ſtatutum
eſt hoīb9 ſemel mori: ꝛ [eruet aīa3 ſuā de manu in
feri].i.de ptāte inferni: certe nullus ex inferno li-
berabit niſi tu nr̄e ībecillitatis memor nobis ſub
ueneris. Deinde vſq3 ad finē pſalmi loqtur in p
ſona eccleſie.q.d. Et cum hoc ita ſit.

48 Ubi ſunt mie tue antique dn̄e: †ſi
†quas. cut iuraſti dauid in veritate tua.

[Ubi ſunt ergo] [mie tue antiq̄] [dn̄e] ꝛ ab an
tiquo pmiſſe [ſicut iuraſti David in ṽitate tua]
q̄ nec falli nec fallere pōt.i.ſicut veraciter ꝛ firmi
ter manu forti xp̄o pmiſiſti vndiq3 eccleſia tua p
cutie cui eternā miam nuper pmittebas. Iā ha
bemus xp̄m: ſed credentes adhuc laboramus: ex-
hibe ergo in illo quod promiſiſti.

†me' 49 †Memor eſto dn̄e opprobrij ſer
mento. uorum tuorū: qđ continui in ſinu
meo multarum gentium.

[Memor eſto dn̄e] vt remuneres: q: ego patiē
ter ſuſtinui: videt eñ de9 oblit9 qñ differt [oppro
brij ſeruorū tuorū] ꝛ [multarū gentiū].i.illati ſeruis
tuis.ſ.fidelib9 xp̄ianis a multis gētib9 [qđ] [oppro
briū ego eccl'a diu] [cōtinui].idest portaui [in ſinu
meo].i.in ſecreto mētis diſſimulādo ꝛ patiēter ſu
ſtinendo non audens reſiſtere vl' palam loqui.

50 Quod exprobrauerunt inimici
tui domine: quod exprobrauerūt
commutationem xp̄i tui.

[Quod] [opprobriū] [exprobrauerūt inimici tui
dn̄e].ſ.iudei ꝛ pagani dicētes xp̄m pifſſe ꝛ repe-
tit [qđ exprobrauerūt] vt exaggeret ſcelus: ꝛ ſub
iūgit qd.d. [exprobrauerūt].ſ. [cōmutatione3].i.
mortē xp̄i tui.i.filij tui crucifixi: hoc eñ obiecerūt
q: mortuus eſt xp̄s: q: crucifixus que fuit magna
cōmutatio in xp̄o deo ꝛ homie. Sed nō eſt oppro
briū qđ obijciunt: q: hoc eſt mutari a temporali
vita ad eternam: a terra ad celum: a iudeis ad gē
tes. vtinam ꝛ ipſi mutentur ꝛ cōmutatione3 xp̄i
tui non exprobrabunt: illi quidem exprobrant ſ3
nos laudantes dicimus.

†dn̄i 51 †Benedictus dominus in eter-
dictionē num: fiat fiat.
aūt dn̄i. [Bn̄dictus] [ſit] [dn̄s in eternū] [de iſta cōmuta

tione ſaluberrima: q: obtinuit nobis remiſſione3
culpe ꝛ gloriā beatitudinis eterne. Ipſe nos gra
tis ſaluos fecit: ipietates noſtras nō attēdit: eu3
non querentes qſiuit: inuenit: redemit: liberauit.
Exprobratio ꝛ maledictio inimicorū ē tpalis: ſ3 cō
tra maledictiōes eorū dn̄s eſt bn̄dict9 in eternu3.
Et ad ꝯfirmādā ſniam ꝛ benedictionē ne quis ti
meat ſubdit [fiat fiat] fiat in tpe gratie/fiat in tē
pore glorie. Ecce quaſi ſubſcriptio principis ꝛ cō-
firmatio cautionis dei. Securi ergo de pmiſſioni
bus p̄terita credamus: p̄ſentia recognoſcam9: fu
tura ſperemus. Oratio.

Erue dn̄e aīas noſtras de manu iferi quo
pro nobis inferna fortiter confregiſti: vt
tuas mias decantantes/ꝛ a ꝯfuſione cri
minū ꝛ a morte ppetua liberemur. Qui viuis.

Pſalmus de reparatiōe huma- ni generis necnon de breuitate ꝛ miſerijs vite preſentis: ac de lon- gitudine et felicitate vite ſequen tis. Pſalmus.lxxix.

Domine refugiu3 factus
es nobis: †a gñatione† †in
in generationem. †et

[Auctor pſalmi propheta dauid.
Titul9 eſt: oratio moyſi hoīs dei. Et eſt ſenſus
ps iſte eſt oratio. Oratio dico moyſi.i.illa oñdens
ꝛ tractans q̄ lex p moyſem data ſub velamine cō-
tinebat. Ipſe enim ſpūaliter in geneſi de ꝯditiōe
hoīs ſcripſit: de qua ꝛ hic ps dicit. Vel eſt oratio
moyſi.i.hoc dauid orat in hoc pſalmo qđ ꝛ moy-
ſes ante orauit: moyſi dico hoīs dei: hō quidē paſ
ſibilis erat: ſed tñ dei mia liberandus. Et agit ps
iſte de defectu generis humani q̄ p xp̄m auferet:
ꝛ ideo bene poſt p̄cedentem pſalmū ſequitur vbi
de ſpe q̄ in xp̄o eſt agitur. Quāuis ergo in titulo
nomē moyſi ſit inſertū: tñ ſm̄ Hieronymū ꝛ plu-
res alios nō eſt credēdū ab ipſo moyſe pſalmum
iſtum fuiſſe ſcriptum: q̄ illis eius voluminibus et
lr̄is inditus non eſt in quibus eius cātica ſcripta
ſunt. Sed vt viſum eſt alicuius ſignificatiōis gra
tia tam magni meriti ſerui dei nomē adhibitū eſt.
Ex quo dirigeret legentis vel audientis intētio
ſimiliter intellige ſuo modo de pſalmis alijs eius
noie intitulatis. Materia: oratio p malis amo
uendis ꝛ bonis obtinendis. Intentio: monere
ad cōtemptum vite veteris ꝛ penalis/ꝛ ad amo-
rem vite noue ꝛ celeſtis. Sn̄ia in generali: pro-
pheta in iſto pſalmo in perſona eccleſie orat p hu
mani generis reparatiōe ꝛ ſalute: ꝛ a ſpe incipiēs
primo confitetur diuinam clementiam. Deinde
exponit infirmitatem humanam: hortaturq3 ad
cōtēptum terrenorū ꝛ amorē celeſtiū: ac tandem
petit ſubuētionē ꝛ liberationem. Sn̄ia in ſpāli
In perſona ergo eccleſie loquens ꝛ a ſpe icipiēs
ait. O [Dn̄e] ſumme mie et immenſe clementie

[refugiū factus es] ꝑ fidem tue incarnatiōis [no-
bis] ad te conuerſis: vt ſi ad te confugere ⁊ tibi in
herere volumus a circūdantibus tribulationibꝰ
⁊ noſtre mutabilitatis miſeria liberemur [a gñatione in generationem]. i. in omni generatione ⁊ ſemper vel in duabus gñationibus. ſ. veteri cuiꝰ ille moyſes fuit miniſter: ⁊ in noua cuius ille idem fuit ꝓpheta. Eſt autem nobis dominus refugiū contra pericula: vt ea non incurramus: contra tormenta. vt non ſuccumbamus: contra peccata vt ea vitemus ⁊ perpetrata deleamus. Ne autē videretur non fuiſſe anteꝗ̄ eſſet nobis refugium adiungit.

†et †terre ⁊ †vſqꝫ. †non h3. 2 Priuſqꝫ mōtes fierent †aut formaretur terra: et orbis †a ſeculo †et in ſeculum tu es †deus.

[Priuſꝗ̄ mōtes]. i. angeli [fierent] de nihilo ⁊ priuſꝗ̄ [formaretur terra]. i. homines de limo terre. Ecce omnis rationalis creatura hac differentia diſtincta eſt vt montium noīe ſignificaret celſitudo angeloꝝ: ⁊ terre nomine humilitas hominum [⁊] priuſꝗ̄ fieret [orbis]. i. vniuerſitas rerum [a ſeculo ⁊ in ſeculum] id eſt ab eterno ſine initio ⁊ in eternum ſine fine [tu es deus]. ſ. immutabilis: ac ſi diceret. Tu qui ex virgine temporaliter carnem aſſumens humano generi refugium eſt factus ante ipſam ⁊ omnem creaturam: ⁊ ꝑ omnia ſecula. es ⁊ permanes deus: q: tu es ſemꝑ ⁊ eternus. Sed q: hic in magnis tentationibus viuimꝰ ne ab hoc eterno et refugio auertamur erat ho-
3 mo dei. d. Cum ſis refugium

Ne auertas hoīem in humilitatē: ⁊ dixiſti ꝯuertimini filij hoīm.

[Ne auertas]. i. ne auerti permittas [hoīēz] a tuis bonis eternis ⁊ ſublimibus [in humilitatem] i. in tēporaliū ⁊ terrenoꝝ concupiſcentiā vt contēptis eternis tꝑalia concupiſcat: ſapiatqꝫ terrena [⁊]. i. q: [dixiſti cōuertimini] ab amore mūdi ⁊ terrenoꝝ ad me ⁊ ad amorem eternoꝝ [filij hoīm] q̄ habetis libertatem ad hoc faciendū. q. d. hoc a te peto qđ ipſe iuſſiſti: p̄cem ergo petentis exaudi: ⁊ fidem volentis adiuua dans ei gratiā ſine cuius adiutorio ꝑ arbitriū volūtatis tētationes huius vite ſuperare non poſſumus. Magna eſt clemētia dei que nos ad conuerſionem inuitat. Ideo autem debemus ab his labentibus ad te ⁊ ad tuū refugium conuerti.

†eſt. 4 Qm̄ mille ān͂i ante oculos tuos: tanqꝫ die heſterna †q̄ p̄terijt.

[Qm̄ mille anni]. i. quātūlibet ſit lōga vita iſta [ante oculos tuos]. i. ad cōparationē eternitatis quam tu vides ſunt [tāꝗ̄ dies heſterna q̄]. ſ. [p̄terijt]. i. ſimilis eſt diei heſterne ſm hoc qđ p̄terijt ⁊ que iam nihil eſt. Nec ſaltem tanꝗ̄ dies craſtina que ventura eſt: q: oia q̄ tꝑis fine clauduntur ꝓ tranſactis habenda ſunt: ⁊ quaſi nihil ſunt reſpectu eternitatis. Quia finiti ad infinitum nulla eſt comparatio. Si aūt mille anni nullius ſunt momenti reſpectu eternitatis per conſequēs nec vita alicuius hominis que adhuc ad mille annos nunꝗ̄ peruenit. q. d. nihil eſt homo niſi des ei alteram vitam: ⁊ ideo bene neceſſe eſt iſtam vitam poſtponere: ⁊ aliam conſiderare: ⁊ ſm apl'm ea q̄ retro ſunt obliuiſci. i. temporalia ⁊ ea que añ nos ſunt appetere. i. eterna. Et nec tāꝗ̄ dies vna ſunt mille anni. Sed Ariſto. phil'. iij.

5 Et †cuſtodia in nocte: que ꝓ nihilo habentur eoꝝ anni erunt. †ſicut vigilia.

[Et] tanꝗ̄ cuſtodia [in nocte]. i. ſicut vna vigilia noctis q̄ non h3 niſi tres horas. Et bene cuſtodie noctis vita p̄ns cōparat̃ q: in ſollicitudine et tenebris huius ſeculi agitur. Antiq̄ diuiſerūt noctē in quattuor cuſtodias. i. in quattuor vigilias in q̄bus ſolent poni cuſtodie vt caueant̃ inimicorum inſidie. Sic ⁊ nos q̄diu in nocte huius ſeculi ſumus contra inſidias diaboli vigilare debemꝰ. Et vt minus dicā ⁊ vilitatē huius vite adhuc oñdam [anni] mille [erūt] de numero [eoꝝ]. i. inter ea cōputabunt̃ [q̄ ꝓ nihilo] ⁊ ꝓ nullo p̄cio [habent̃] i. nulla reputabunt̃ vt ſomnia. Et merito illis cōparant̃: q: hi anni anteꝗ̄ veniāt nōdū ſunt: cū autem venerint iā non erunt. q. d. in tenebris agit̃ vita p̄ns ⁊ in ſollicitudine ⁊ trepidatione ⁊ quaſi nihil eſt. Sed nō accuſans te quaſi factorē mutabiliū hec dixi: imo diuine iuſticie ꝯſentiens dico.

6 Mane ſicut herba trāſeat: mane floreat ⁊ †tranſeat: veſpere decidat †induret et areſcat. †ꝑtranſeat. †induretſcat

[Mane] primo. ſ. pueritie [tranſeat] homo. i. a ſua qualitate mutetur [ſicut herba] q̄ cito mutat̃ a qualitate quam h3 in nocte i deteriorē mane orto ſole ⁊ ſcđo [mane floreat ⁊ tranſeat] in aliā qualitatem. i. momētanee vigeat ⁊ cito ꝑagat flores ſuum: ⁊ poſtea [veſpere] frigide ſenectutis [decidat]. i. cadat inmortē [induret] in cadauer [⁊ areſcat]. i. ſiccet̃ in puluerē. q. d. luat homo quod meruit. Ois eñ caro fenū: ⁊ ois gloria eius vt flos feni: fenum aruit ⁊ flos decidit. Hec autē pena de peccato venit. vnde ſubdit Eſaie. xl.

7 †Quia defecimus in ira tua: ⁊ in †furore tuo turbati ſumus. †qm̄. †idignatione tua ꝯturbati

[Quia] ab immortali ſtatu [defecimus]. i. i hūc defectū mortalitatis verſi ſumus [in ira tua] qua iratus es primis parentibus: ⁊ in vindicta tua nobis inflicta ꝓpter pctā noſtra: ⁊ non tm̄ ſm corpus defecimus infirmitate: ſed etiā ſm aiam affligimus mortis timore: vnde ſeqtur [⁊ in furore tuo] i. in effectu furoris tui. ſ. de morte [turbati ſumus] timentes mori ⁊ quod grauiꝰ eſt poſt mortem puniri. Infirmi facti ſumus ⁊ infirmitatem finire trepidamus. Iuſte autem defecimus quia peccauimus. Et tn

8 Poſuiſti iniq̄tates noſtras ĩ cõſpectu tuo: ſeculum noſtrum in illuminatione vultus tui.

¶ [Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo] id eſt in preſentia tua habuiſti omnia originalia peccata noſtra: quia te non latuerunt: ⁊ nõ ſolum illa ſed etiam [ſeculum noſtrũ] id eſt decurſum temporum noſtrorum. ſ. vitam noſtrã prauaꝫ ⁊ actualia peccata q̃ poſtmodum in ſeculo viuentes cõmiſimus poſuiſti [in illuminatione vultus tui]. i. in illuminoſa ⁊ lucida cognitiõe tua in qua vides omnia. q. d. non texiſti venia: non ab eis diſſimulaſti ſed poſuiſti coram te vt punires. Hoc autem ex effectu probatur.

9 Qm̃ omnes dies noſtri defecerunt: et in ira tua defecimus.

¶ [Quoniaꝫ omnes dies noſtri] id eſt vite noſtre [defecerunt] id eſt et ira tua abbreuiati ſunt et ad paucitatem redacti: totaqꝫ vita noſtra in defectum corruit ⁊ merito quia preſumptione longioris vite peccauimus: ⁊ nos ipſi [in ira tua defecimus] ac paſſibiles ⁊ mortales facti ſumus: q: ea que tranſeunt amauimus: non enim nobis niſi propter peccata iraſceris. Deinde exprimit meliꝰ miſeriam ⁊ breuitatem vite huius. quia

10 Anni noſtri ſicut aranea meditabuntur: dies annoꝝ noſtroruꝫ in ipſis ſeptuaginta anni.

¶ [Anni noſtri ſicut aranea] ſic inanes ⁊ inutiles [meditabuntur]. i. reputabuntur. Nam q̃cunqꝫ in annis noſtris agimus ita fragilia ſunt ⁊ tranſitoria ſicut tela aranee: ſicut enim aranea mittit fila: ⁊ huc illucqꝫ diſcurrit ⁊ tota die texit: et labor q̇dẽ grãdis eſt: ſed effectus modicus ⁊ quaſi nullus: ſic et vita hominum huc illucqꝫ diſcurrit in occupationibus inanibus ⁊ inutilibus: laborat vt res corruptibiles ſcilicet diuitias et honores acquirat: et non intelligit quod laborando aranee telam texit quia omnia velociter amittit. Et ſicut anni noſtri ſunt in labore vano ſic etiam pauci ſunt numero quia [dies annorum noſtroruꝫ] ita breues ſunt ꝙ [in ipſis ſunt ſeptuaginta anni] de curſu communi.

11 Si autem in potentatibus octoginta anni: et amplius eorum labor ⁊ dolor.

¶ [Si aũt in potentatibus]. i. in illis qui habẽt potentem ⁊ fortem complexionem ſunt octogita anni] in ſtatu cõuenienti [⁊ amplius] vltra illud tempus eſt [eoꝝ labor ⁊ dolor] ac multa miſeria q̃ tunc multiplicantur. Senectus em̃ ipſa quidam morbus eſt ⁊ languor. Sed hoc ad miſericordiam dei pertinet qui filios flagellat: et ordinatur ad bonum noſtrum quos emendat.

12 Quoniam ſuperuenit manſuetudo: et corripiemur.

¶ [Qm̃ ſuꝑuenit] in ſenectute [mãſuetudo] dei. i. manſueta eius caſtigatio: ⁊ etiã mãſuetudo noſtra: deus em̃ ꝑ clementiã manſuetus: nos per ſenectutem ⁊ infirmitatem domando efficit manſuetos [et] ſic [corripiemur] ⁊ emendabimur ab inſolẽtijs iuuẽtutis ⁊ exceſſibus noſtris: quem em̃ diligit deus: corripit ⁊ caſtigat: ⁊ nihilominꝰ erudimur: nõ em̃ põt erudiri quiſꝙ̃ ſine labore ⁊ dolore q: virtꝰ in infirmitate perficitur. et cum hoc ſit. ij. Cor. xij.

13 Quis nouit ptãtẽ ire tue: et pre timore tuo iram tuã dinumerare?

¶ [Quis nouit]. i. nocere ⁊ conſiderare ſatagit [poteſtatẽ ire tue] quã exerces cõtra illos quibus hic parcis: poteſtas em̃ ire hominis eſt corpꝰ occidere ⁊ poſt nihil poteſt facere: deꝰ autẽ ⁊ hic põt punire: ⁊ poſt corpus ⁊ animã mittere in gehennã [et] quis [pre timore tuo]. i. te timẽs: vel ad hoc vt te timeat nouit [irã tuaꝫ dinumerare]. i. cõpenſare ⁊ diſtinguere: quia pleriſqꝫ tũc magis iraſceris quando placari videris: quibuſdã vero tunc placaris quando iraſci eſtimaris. Illis enim parcis ad penam: hos punis ad ſalutem. q. d. pauci ſunt qui hec intelligunt. ſi enim intelligerent non ita de facili peccarent. Et quia ſine te hec intelligere non poſſumus: ergo o domine

14 Dexterã tuã † ſic notã fac. ⁊ † eruditos corde in ſapientia. † notam fac mihi. † compeditos.

¶ [Dexterã tuã ſic notã fac]. i. xp̃m ſic fac notũ vt per eũ diſcãt tui irã tuaꝫ noſcere ⁊ dinumerare ac magis petere ea q̃ nõ videntᷣ ꝑtinẽtia ad nouũ teſtamentum ꝙ̃ p̃ñtia ꝑtinẽtia ad vetꝰ teſtamentum. Vel [dexterã tuã]. i. eternã felicitatẽ q̃ oues ab hedis ſeparabilis [ſic notã fac] vt dictũ eſt ſcilꝫ flagellando quem recipis: ⁊ non ſinendo ꝓſperari in temporalibus ſed emendãdo vt ad dexteraꝫ ponas. Sic em̃ innoteſcit deus q̇s in ea ſit ſeſſurus [et] fac eruditos [corde in ſapienita] ad ꝑpendendũ iſta. Vel [et] fac notos [eruditos corde in ſapientia] quos fecit deus notos in nouo teſtamẽto vt ꝑ fide omnia ſpernãt/⁊ eterna bona tm̃ querant. hoc attendẽs iſte homo dei orat pro eis qui multa patiuntur a ſeculo pro eternis dicens.

15 Cõuertere dñe † vſquequo: ⁊ deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos † quouſqꝫ.

¶ [Cõuertere dñe] ab irato in bẽignũ reſpiciẽdo nos mĩe tue oculis q̇ videris auerſus ꝯ tribulatis [vſquequo]. i. aliquãtulũ nõ ex toto: q: magis prodeſt ſi aliqua tribulatio ſemper nos monet [et deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos] preces eoruꝫ exaudiendo. q. d. iuſticiã tẽpera vt nõ ſuccũbamus: talemqꝫ te exhibe vt ꝑoſſis exorari a peccatoribꝰ. Sed iſte homo dei iam futura bona ſpe anticipãs quaſi de factis dei ait.

16 Repleti ſumus mane miſericor-

†non h3. ⁊ exultauimus †iocundati.

dia tua: † et exultauimus et † de
lectati ſumꝰ in oibus diebꝰ nr̄is.

[Repleti ſumꝰ mane].i.in eternitate[mia tua] qua nos a malis oibus liberaſti ⁊ abūdantia bonoꝝ ſatiaſti. Modo eſt nox in aqua eſurimꝰ ⁊ ſitimus: tūc aūt poſtpoſitis tenebris huius ſeculi et oriēte ſole iuſticie ſatiabimur vultu dei[⁊]ibi[exultauimus]foris]⁊ delectati ſumus]. Uel[exultauimus[in laude tua]⁊ delectati ſumus]in re iocūda[in oibus diebus noſtris]qbus nulla nox ſuccedet. Ubi oēs dies ſimul ſunt nō ſibi ſuccedunt: q: vnus ſunt.i.eternitas. Ibi etiam

17 Letati ſumꝰ ꝓ diebꝰ qbꝰ nos hu-
miliaſti: annis qbꝰ vidimꝰ mala.

[Letati ſumus ꝓ diebus quibus nos humiliaſti].i.humiliari ⁊ affligi ꝑmiſiſti.ſ.[annis qbus vidimus]⁊ experti ſumus[mala]penalia huiꝰ exilij ⁊ anguſtias corporis.hoc eſt ꝓ afflictione dierū ⁊ annorum illorum quibus nos afflixiſti i hoc mūdo. Nunc enī mala temporalia videmus/ſ3 poſtmodum eterna bona conſpiciemus. Nam mala pene nunc patienter tolerata ſunt eterne vite meritoria. Sed q: homo non poteſt hic de malo euadere/vel in bono perſeuerare ſine ſpeciali tuo adiutorio.ergo

†et 18 † Reſpice in ſeruos tuos ⁊ in oꝑa
tua: ⁊ dirige filios eorum.

[Reſpice in ſeruos tuos]in quos iratus videbaris[⁊ in oꝑa tua]q: ipſi ſerui tui ſunt: ⁊ oꝑa nō ſua ſed tua.q.d.ꝓpter hoc debes reſpicere: quia ipſi ſerui ſunt oꝑa tua. Nec ſolū vt hoies ſunt: ſ3 etiam ſerui tui.i.obediētes iuſſis tuis. Ipſiꝰ eñ ſumus figmētū non ſolū in adā: ſed etiam creati in xp̄o ieſu in operibus bonis[⁊ dirige filios eorū] i.imitatores vt ſint recti corde quibus bonus eſt deus. Uel[filios].i.opera ne incurnentur et detorqueātur ad mala.

19 Et ſit ſplendor dn̄i dei noſtri ſu-
per nos: et opera manuū noſtra
rum dirige ſuper nos: ⁊ opꝰ ma-
nuum noſtrarum dirige.

[Et]vt ad hoc ꝑualeamus[ſit ſplēdor dn̄i dei noſtri].i.lumē vultus tui ⁊ lux ſpūalis.ſ.gratia: ſpūſſanctus imprimat noſtre mēti quatenus diabolice imaginis obſcuritate fugata in priſtinā figuram ⁊ imaginē reformemur. Splēdor eiꝰ in nobis luceat vt tenebras noſtras illuminet: ſplendor in nobis habitet ut oēs tenebras ꝓpellat[⁊ opera manuū noſtraꝝ dirige ſuꝑ nos]vt nō ꝓ mercede terrenoꝝ/ſed ꝓ dei gloria ⁊ eternis ea faciamus. Deinde in ſingulari numero ſubdit[⁊ opus manuum noſtrarum dirige]intendens ꝙ oia opera bona noſtra vnum opus eſſe debent in charitate: q: omnia opera bona q̄ multa ſunt quantū ad diuerſitatem generis vnum ſunt in radice charitatis ⁊ ad vnū finē dirigūtur quātū ad intentionem operantis. Oratio.

Luciflui ſyderis ſator: oipotēs deꝰ q̄ nouā mūdo lucē fugata nocte reſtituis: ſatia nos q̄ſumus mia tua renitente: vt oēs pctōꝝ obſcuritates te illuminātē pellamus. Per dn̄m.

Pſalmus de certa ⁊ infallibili ꝓtectiōe diuina in tentatione ⁊ pugna iuſti hois in deo ⁊ eius adiutorio firmiter ſperātis. p̄s. xc.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi: in protectione dei celi cōmorabitur.

Auctor: pſalmi ꝓpheta dd. Titulus eſt laus cantici dd. Et eſt ſenſus: p̄s iſte ē laus dd.i.xp̄i: q: in eo laudat̄ de bn̄ficijs q̄ ꝯfert eccl'ie ſue. ⁊ eſt cantici: q: ꝯtinet in ſe cāticū.i.iocūditatē. meminit enī eterne beatitudinis. De hoc pſalmo tētauit diabolꝰ xp̄m. cuiꝰ tentatio noſtra eſt doctrina. ſicut enī ille ſic ⁊ nos i illo diabolū vincimus ſi xp̄m imitari volumꝰ: nō in mirabilibꝰ q̄ facit ſolꝰ. ſed in eo qd̄ factꝰ ē ꝓ nobis ⁊ ad qd̄ nos inuitat: ſc3 in humilitate ⁊ patiētia quē nos i his ſequentes ex eo ⁊ in eo diabolū vincimus. de qua victoria xp̄i ⁊ ſuoꝝ ꝯ diabolū agit iſte p̄s. vñ ⁊ i titulo laus ponit̄ que ꝓ hac victoria deo d̄r. Et bn̄ hic pſalmꝰ ſequit̄ poſt p̄dictū. q: enī (vt ibi dictū eſt) dn̄s factus eſt nobis refugiū: cōſequēter hic agitur de tentationibus in quibꝰ ad ipſum eſt recurrendū. nā manentes in auxilio dei vincunt oēs tentationes diaboli cōtra quas ille pſalmꝰ eſt antidotū gn̄ale. ⁊ ꝯficitur ex duobus: ſc3 fide ⁊ ſpe. Materia: ꝓtectio diuina in tentatione hois in deo ⁊ eius adiutorio ſperātis. Intentio. vt exemplo xp̄i ⁊ fiducia ſui auxilij diſcamus tētationes vincere ⁊ nō de nobis p̄ſumere: ſed de dei adiutorio cōfidere: atq3 ad eius grām quicq̄d fortiter facimus referre. Snia in gn̄ali ꝓpheta in iſta pſalmo ſperāti in deo in tētatiōe ⁊ pugna ꝓmittit ꝓtectionē diuinā/⁊ ex ꝓtectione victoriā ⁊ ex victoria coronā. Snia in ſpeciali: propheta ergo de quolibet ſctō ait. [Qui habitat].i. more habitātis ſe per fiduciā ſtabiliuit ⁊ ꝑſeuerant̄ cōfidit[in adiutorio]nō ſuo: ſed[altiſſimi]dei.i.q̄ totam ſpem ſuā nō in ſe vel in hoie: ſed in deo ⁊ eius adiutorio ſemꝑ cōſtituit[in ꝓtectione dei celi cōmorabitur].i.omnibꝰ modis a deo ꝓteget̄ ⁊ ꝑſeuerant̄ habebit eū ꝓtectorē in tētationibꝰ: vt nec capiat̄ illecebra voluptatꝫ nec frāgat̄ tiore aduerſitatis vt ñ declinet ad dexterā vel ad ſiniſtrā. hec eſt via regia via xp̄i regis noſtri quā ipſe ambulauit: quē ⁊ nos imitari debemus. Et talis

2 Dicet domino ſuſceptor meꝰ es
tu ⁊ refugium meum deus meus
ſperabo in eum.

¶[Dicet dño]corde τ ore[ſuſceptor meus].ideſt mei infirmi[es tu]vt medicus:q: ipſe ſuſcepit nos ad curandũ ſicut medicus egrotũ[τ refugiũ meũ] a ſimili tempeſtate:q: ad ipſum refugimus vt ab iminentibus tentationibus τ periculis liberemur [deus meus]q: creator noſter eſt τ reformator rõnis noſtre.τ ideo[ſperabo in eũ]nõ de me preſumam. Hic notantur quattuor bñficia dei que facit in bello ſpirituali. Primũ eſt adiutoriũ ei⁹.vt hoſtes noſtros ipugnare et expugnare poſſim⁹. Scdm eſt ꝓtectio ab hoſtibus ſi impugnare voluerit. Tertium cura τ recreatio ſi hoſtes nos vulnerauerint vel vexauerint. Quartum receptatio eius ſi de conflictu fugerimus. Et merito ſperabo in eum.

† eruct 3 **Qm̃ ipſe † liberabit me de † laq̃o**
† muſcipula. **venantiũ:τ a verbo aſpero.**

¶[Quoniã ipſe liberauit me]non ego de laqueo venantiũ].i.de tentatione demonũ ſeu hoim q̃ fit per facta qui circa viã ad dexterã ꝓſperitatis et ad ſiniſtrã aduerſitatis laqueos tendũt.τ blandiando vel terrendo illaqueãt vt hoies mala faciãt τ bona omittant[τ a verbo aſpero].i.a tentatõe que fit per verba:que ſiue ſint aſpera.vt conuitia detractio/τ ſimilia:ſiue blanda vt adulatio doli τ huiuſmodi omnia dicuntur aſpera:quoniam diuinis obuiant regulis τ mouent hominem ab eis. Sed ab his omnib⁹ liberatur a deo qui ſpem ſuã ponit in eo. Et vt liberet

† Scapulis ſuis obũbrabit tibi:
† iter 4 **τ ſub † pennis eius ſperabis.**
ſcapulas ſuas. † alis

¶[Scapulis].i.humeris[ſuis]in quib⁹ eſt fortitudo.i.virtute ꝓpria[obumbrabit].i.obũbraculũ ꝓtectionis τ refrigeriũ in ardore tentationis preſtabit[tibi]qui habitas in adiutorio altiſſimi[τ ſub pẽnis]vel alis miſericordie[eius ſperabis]de ꝓtectione dei a malis.q.d.quemadmodũ gallina pullos ſuos ante pectus ſuũ ponit τ alis ſuis ꝓtegit ſic dñs noſter multo amplius oẽs in ſe ſperantes benigne recipit τ defendit. vñ cũ dicit.[Scapulis ſuis].i.inter ſcapulas τ a tergo põt intelligi τ a pectore:ſed q: addit ſub pennis vel alis manifeſtum eſt:q: ꝓtectio eſt a pectore quaſi te poſito in medio alarũ hincinde expanſarũ ad protegẽdũ te contra inimicum. Et tanq̃

5 **Scuto circũdabit te veritas ei⁹**
nõ timebis a timore nocturno.

¶[Scuto]mie[circũdabit te].i.ꝓteget te[veritas eius].i.obſeruantia pceptoꝝ eius.veritas ei⁹ erit tibi ſcutum.i.mandata ei⁹ ipleta defendẽt te a malignis hoſtib⁹.τ ita[nõ timebis a timore nocturno].i.a leui τ occulta tentatione que fit ignorãtibus:ſeu a tentatione ignorãtie:q: ignorãtia itelligit̃ i nocte.vñ hec tẽtatio nocturn⁹ timor đr a ſilĩ piculi vñ timor tñ habet̃. Nõ timebis etiam

6 **A ſagitta volãte in † in die: a ne**
† ꝑ die.
gocio perãbulante in tenebris: †
ab icurſu τ demonio meridiano. † a ruina

¶[A ſagitta volante in die].i.a leui τ manifeſta tentatione que fit ſcientibus ſeu a peccato ſcientie.nam manifeſtatio itelligitur in die. his duob⁹ leuibus duo grauia reddit dicẽs.τ[a negocio perambulãte in tenebris].i.a graui τ occulta tẽtatione que fit ignorãtib⁹ τ[ab incurſu τ demonio].i.ab incurrente demonio[meridião].i.a graui τ apta tentatione que fit ſciẽtib⁹ q̃ đr demoniũ meridianũ ꝓpter vehemẽtis tentationis eſtum.

7 **Cadẽt a latere tuo mille τ † decẽ** † dena.
milia a dexteris tuis:ad te autẽ
non appropinquabit.

¶[Cadent a latere tuo]ſcꝫ ſiniſtro[mille]de demonibus te tentantibus diuina virtute victi[τ decem milia a dextris tuis]cadẽt:τ ponit̃ hic numerus determinatus pro indeterminato:vt ꝑ mille τ decẽ milia intelligat̃ demonũ multitudo. Et q: in ſiniſtris aduerſa:in dextris ꝓſpera ſignificant̃ τ plures ꝓſperitatis illecebris q̃ aduerſitatũ moleſtijs capiuntur recte a latere ſiniſtro mille τ decem milia a dextris cadere dicuntur[ad te autem in diuino adiutorio ſperantẽ[non appropinquabit]demonium vel tentatio per conſenſum.

8 **Uerumtamen oculis tuis conſi**
derabis:τ retributionem pecca
torum videbis.

¶[Uerũtñ oculis tuis]interiorib⁹[ↄſiderabis] talẽ ꝓtectionẽ diuinã ſuꝑ te tanq̃ grat⁹[τ retributionẽ pctoꝝ].i.penã debitã pro pctis[videbis] in fine:q: retribuet abundant̃ facientib⁹ ſuꝑbiã: quib⁹modo tanta ꝑmittuntur in chriſtiãos τ dei ſeruos.vt per hoc exerceantur τ magis mereant̃ Et ſic tanq̃ gratus deo dicens.

9 **Qm̃ tu es dñe ſpes mea:altiſſimũ**
poſuiſti refugium tuum.

¶[Qm̃ tu es domine ſpes mea]tua τ ſecura:q: non in aliquo alio/ſed in te ſolo cui nemo reſiſtere poteſt confido.τ ſic altiſſimum].i.in alto non in imis[poſuiſti refugium tuum]vbi fugias a malis τ a ventura ira iudicis. Uel[altiſſimum]ſcilicet ipſum deum[poſuiſti refugium tuum]ad quẽ refugias in malis inſurgentibus:τ ideo es ſecurus. Unde ſequitur

10 **Non † accedet ad te † malum: et**
flagellum non appropinquabit † accedent.
tabernaculo tuo. † mala.

¶[Nõ accedet ad te]ſic ſperantẽ in dño[malũ] ſ.mortalis culpe vt noceat aie[τ flagellũ].ſ. tꝑal̃ pene[nõ appropinq̃bit tabernaculo tuo].ſ. corꝑaliter vt te eijciat a ſctitate virtutis τ firmitate fidei[nõ appropinquabit]nõ vt nõ ſit:ſed vt non

ros vt confundantur infideles. liberat martyres
ſpiritaliter ſcʒ ſpiritus eorum a carceribus eripiē
16 do vt imitentur fideles. Et tunc

Longitudine dierũ replebo eum ⁊ oſtendam illi ſalutare meum.

¶[Longitudine dierũ] per durationem .i. vita
eterna que non habet finem[replebo eum]q: ſuf
ficit habenti. hinc alibi dicitur: ſatiabor cũ appa
ruerit gloria tua. Unde nũc ſequitur.[⁊ oſtēdam ps.xvj.
illi]per ſpeciem ⁊ apertā viſionē[ſalutare meum]
ideſt xp̄m in maieſtate qñ videbimus eũ ſicuti eſt
in natura diuinitatis ⁊ in forma humanitat[quo
mō videtur ab angelis. hec viſio.i.viſionis mate
ria: ſcʒ deus eſt tota merces noſtra: ⁊ tota noſtra
beatitudo eſt diuina contemplatio. Hũc pſalmũ
in quadrageſima/⁊ in tractu/⁊ in verſiculis ⁊ mł
tis modis cantamus: q: cum xp̄s ieiunauit diabo
lus eum de hoc pſalmo tentauit ⁊ victus abſceſſit
hunc etiam pſalmũ ad completorium quotidie fre
quentamus: vt quo tēpore diabolus magis niti
tur ad decipiendum. eo tempore nos magis labo
remus ad reſiſtendum. Oratio.

PResta nobis dñe per inuocationem no
minis tui aſpidis ⁊ baſiliſci letalia vene
na calcare. vt oſtenſum nobis ſalutare tu
um aduerſus inſidias inimici ſpũalis clypei vm
braculo muniamur. Per dominum.

Pſalmus de exhortatiōe ad dei laudeʒ pro diuerſis beneficijs ſuis: ac de finali impiorũ perditiōe ⁊ iuſtorum retributione. ps.xcj.

BOnum eſt confiteri do
mino: ⁊ † pſallere nomi
ni tuo altiſſime.

†tunc pſalles nomini dñi altiſſimi. Sabbatũ eſt triplex.

¶Auctor pſalmi ꝓpheta Dauid.
¶Titulus eſt ps cantici in die ſabbati. Ubi ſcien
dum ꝙ triplex eſt ſabbatũ ſcʒ tēporis pectoris et
eternitatis. Sabbatuʒ tēporis eſt dies ſeptimus
quo poſt opera ſex dierũ requieuit dñs docens in
preſenti ſnos laborare vt in futuro quieſcāt. Sab
batũ mentis eſt tranquillitas bone cōſcientie ſpe
futuri vt non turbeť rebus ſeculi. In hoc ſabba
to cordis primũ eſt vt bona tua deo tribuas/ma
la tibi. Sabbatũ eternitatis eſt eterna requies p
qua in p̄ſenti bene operari debemus agētes ſab
batum mentis. Hic ergo agitur de duobꝰ vltimis
ſcʒ de ſabbato mentis ⁊ eternitatis. vnde bene in
titulo ponitur ps ⁊ cantici. Et eſt ſenſus pſalmus
iſte per quē notatur bona operatio eſt cantici per
quod notatur exultatio mentis: q: in ea ſemꝑ de
bemus cantare deo ⁊ gratias agere: exultantes ⁊
hoc in die ſabbati.i.de eterna requie cum mentis
tranquilitate de qua requie loquitur hic ꝓphe
ta oſtendens iuſtos laborare in hac vita ſex diebꝰ
ideſt ſex etatibus ⁊ in futuro quieſcere: ⁊ ecōtra
malos hic quieſcere ⁊ ibi laborare. vnde bene poſt
predictũ pſalmũ in quo de tentationibus ⁊ malis
huius ſeculi agitur pſalmus ille ſequitur in quo ď
eternis futuri ſeculi tractatur. ¶Materia: laus
dei tam in ꝓſperis ꝙ in aduerſis malorũq; perdi
tio ⁊ bonorum retributio. ¶Intētio monere nos vt
a dei laudibꝰ vel bonis operibꝰ: ſiue in ꝓſperis: ſi
ue in aduerſis non ceſſemus. ⁊ cũ adeſt felicitas
conſolationi dei: ⁊ cũ deeſt iuſticie dei grãs aga
mus ⁊ bona noſtra deo: mala vero nobis tribua
mus hicq; libenter pro eternis laboremus. ¶Sē
tentia in gñali: propheta in iſto pſalmo inducit p̄
mo ad dei laudē pro multis ſuis beneficijs: dein
de aſſerit malos perituros vt ceteri timeāt. ⁊ iu
ſtos florere vt deuoti gaudeant. ¶Snia in ſpāli.
In vtroq; ergo ſimus deo grati: ⁊ ſentientes oia
bene a deo agi dicamus.[Bonũ eſt]q: honeſtum
⁊ vtile/iocundũ ⁊ delectabile[cōfiteri dño]ore vt
mala nobis: ⁊ bona deo tribuamus. In vtraq; re
dño cōfitere ⁊ in peccato: q: tu feciſti ⁊ in bono fa
cto q: ipſe fecit. Et conuertens ſermonem ad do
minum mutata perſona dicit[⁊ pſallere] opere
[nomini tuo] o[altiſſime].i.bene viuere ⁊ opera
ri ad honorem ⁊ laudem nominis tui: vt quiſq; ſq̄
rat gloriam tuam non ſuam: nomen tuum nō ſuũ:
Quicunq; manibus bona operatur pſallit deo:
qui ore confitetur cantat deo. Ergo canta ore et
pſalle opere. Et q: ꝓpter futurum ſeculũ chriſtia
ni ſumus ideo quocunq; modo ſe habeant pre
ſentia gratiſſimus cōſolationi dei per blanda. et
iuſticie eius per aſpera dicentes: bonũ eſt confite
ri dño ⁊c. Deinde duobus predictis duo alia red
dit. Bonum eſt enim confiteri deo.

2 Ad annunciandum mane miſeri
cordiam tuam: ⁊ veritatem tuaʒ
per noctem.

¶[Ad annunciadum] ideſt laudādum[mane]id
eſt in proſperis[miſericordiam tuam]qua pie par
cis[⁊ veritatem tuam]qua iuſte flagellas[per no
ctem].i.in aduerſis. Quādo ergo tibi bene ē lau
da dei miſericordiā: quādo male tibi eſt lauda ve
ritatem.. Ueritatem quippe dei per noctē annũ
ciare eſt nō incuſare deũ q: aliquid pateris mali
ſed illud peccatis tuis tribue ⁊ ipſius emendatio
ni: q: qui peccata flagellat nō eſt iniquus ſed ve
rax bonum eſt etiam pſallere.

3 In decacordo pſalterio: cum cā
tico in cythara.

¶[In decacordo].i.decē cordarũ[pſalterio].i.
opꝫ. hoc eſt in decē p̄ceptorũ cōpletione. nā pſal
lere eſt operari: pſallit qui cũ hilaritate bene facē
In pſallendo enim hilaritas eſt: ⁊ hilarē datoreʒ
diligit deꝰ. Qui vo cũ triſticia. deo ſeruit ipſe fa ij.cor.ix.
cit ⁊ portat pſalteriũ: ſed nō cātat in eo. Bonum
eſt ēt pſallere[cũ cantico in cythara].i. vbo ⁊ ope
re. Si eni bene loqueris ⁊ nō operaris/ cāticum
habes ſine cythara: ſi operaris ⁊ nō loqueris cy

tharam habes ſine cantico. ꝓpter hoc:⁊ bene lo-
quere:⁊ bene operare ſi vis habere canticū cū cy-
thara. Uel bonū eſt pſallere[cū cantico in cytha-
ra].i.cum gaudio in carnis mortificatione ⁊ i actu
alibus reb⁹:cythara enim ab inferiori reddit ſo-
nū. Jō āt bonū mihi eſt pſallere ⁊ confiteri.

†Locū dasti 4 Quia †delectaſti me domie in fa
ctura tua:⁊ in operibus manuū
tuarum exultabo.

¶[Qꝛ delectaſti me dñe].i.delectationē internā
mihi preſtitiſti[in factura tua].i.in eo quod i me
facis.nam quicquid ſum ego: quicquid bene ago
tu facis ⁊ tua factura eſt.tu enim me feciſti. tu be
ne viuentē me feciſti[⁊ in operib⁹ manuū tuaꝝ] q̄
per te operabo:[exaltabo]gratias agendo. Uel
[delectaſti me in factura tua]ſcʒ celo ⁊ terra ⁊ que
in eis ſunt ⁊ in decore eorū.⁊ in obedientia.⁊ in di
ſpoſitione in cauſis ⁊ effectib⁹. Quodcunqʒ aſpe
xero delectat me. Uideo enim facturam ⁊ bene-
dico factorem[⁊ in operibus manuū tuaꝝ exulta-
bo]dum creaturis tuis vtor vel admiror: eaꝝ pul-
chritudinē ⁊ vtilitatē que oia mihi ſeruiunt ſcđm
Hiero. Hiero. Quodcunqʒ aſpexeris edificatio tua eſt.
Uides solē lunā ⁊ ſtellas hoc edificat te:debes ei
cogitare ⁊ dicere. Jſta ſeruiunt deo quare ego nō
ſeruiam. Dimitte magna animalia:reſpice apem
⁊ formicā in quibus eſt maior ſapientia q̄ corpus
Cogitant hyemem eſſe venturā ⁊ poſſe fame pe
riclitari niſi laborauerint in eſtate vnde viuant i
hyeme:⁊ chriſtianus ⁊ monachus non cogitant iu
dicium eſſe futurum. Cogitemus qꝛ ſi non feceri-
mus bona opera torquebimur in gehenna

5 Quā magnificata ſūt opera tua
domie:nimis profunde facte ſūt
cogitationes tue.

¶[Quā magnificata ſunt].i.valde magna ſunt
qꝛ comprehendi non poſſunt[opera tua]o domi-
ne. Quare enim alij floreant:alij laborent:alia va
ſa faciat deus in honorē:alia in contumeliam:ne-
mo ē qui diſcernere poſſit:bene ergo ſequitur[ni-
mis profunde facte ſunt cogitationes tue] . idest
diſpoſitiōes tue qđ tu ab eterno diſpoſuiſti alios
ſaluandos alios perdendos : ꝓfunde nimis ⁊ in-
ſcrutabiles ſunt. Quis enim cognouit ſenſum do
mini. Uel[Magnificata ſunt opera tua domine]
Ro.xi.d. in ſubſtantia.⁊ in forma:⁊ in vi⁊ in ceteris : null⁹
enim poteſt ea ad plenum inueſtigare[nimis pro
funde facte ſunt cogitationes tue] quibus talia
feciſti ⁊ regis:qꝛ intellectu ⁊ ratione atingi non
poſſunt. Summum genus ſcientie eſt ſcire deum
tanta preſtare que humanus ſenſus non poteſt
attingere. Sed

†ip:u' dens. †ea. 6 Uir †inſipiens non cognoſcet: et
ſtultus non intelliget †hec.

¶[Uir iſipiens]qui celeſti ſapientia vacuus et
humanis verſutijs plenus non attendit quid de
beat amplecti vel caueri.⁊ ſibi non prouidet i fu-
turum[non cognoſcet]in quibus malis ſit.[⁊ſtul
tus]qui ⁊ ſi attendit ⁊ ſcit non cauet ſibi : ⁊ ma-
le viuit[non intelliget hec]que dicta ſunt ⁊ que ſe
quuntur vt deum ex ſuis operibus laudet:ſed qꝛ
opera dei non noſcit caſu omnia agi putat. Non
enim attendit finem malorum ⁊ bonorum:nec in
telligit filium cedi vt ſit heres dimiſſo exhereda-
to cui paratur a flagello. Unde ſubdit aſſerens
malos perituros vt metus ſit cecis.

7 Cū †exorti fuerint peccatores ſi- †exorii tur
cut fenū:⁊ † apparuerint oēs qui † pſpe- rerint.
operantur iniquitatem.

¶[Cum exorti fuerint peccatores]ideſt poſtquā
in tēporalibus excreuerint ⁊ temporaliter ad ho
ram floruerint[ſicut fenū]quod poſt ortū ſuū ci-
to areſcit ⁊ deſiccatur: ſic enim peccatorū priora
florent poſteriora areſient:qꝛ in hyeme huius ſe-
culi virent ⁊ in eſtate futuri iudicij areſcent[⁊ ap
paruerint]inſignes ⁊ famoſi[omnes qui operan-
tur]pertinaciter [iniquitatem]preponendo ter-
rena celeſtib⁹.⁊ qui imitantur florem illoꝝ vel et
poſtea [apparuerint]in iudico velint nolint[om
nes qui]nūc[operant iniquitatem].i.ipſi pecca
tores vbi apparebunt cōſpicui ꝙ nō hic nō quid
ad ſuā gloriā ſʒ ad cōfuſionē. Unde ſequitur.

8 At intereāt in ſeculū ſeculi: tu āt †es
altiſſimus in eternū †domine.

¶[At intereant]miſere[in ſeculū ſeculi].i.eter-
naliter ⁊ ſine fine ꝓpter ſuas iniquitates. illorū
eni fructus eſt eternus interitus.hoc vtiqʒ inſipi
entes ⁊ ſtulti nō intelligunt q̄ non niſi tpalia co-
gnoſcunt[tu aūt altiſſimus]⁊potentiſſim⁹ ad pu
niendū eos es ⁊ pmanes[in eternū]o[dñe]q̄ ex-
pectas deſuper de eternitate tua qſi trāſeat tps
ipſoꝝ ⁊ veniat tēpus iuſtoꝝ. Qꝛ eternus es ſemp
manens in celſitudine tua in qua omnia conſide-
ras:longanimiter mala tolleras.⁊ vides: quid il-
lis ſerues quod in effectu apparet.

9 Quoniam ecce inimici tui domi
ne:quoniam ecce inimici tui peri
bunt:⁊ diſperguntur omnes qui
operantur iniquitatem.

¶[Qm ecce inimici tui domine]⁊ repetit[qm ec
ce inimici tui peribunt]in eternū qui modo florēt
ad tempus[ecce]et[ecce]ideſt valde cito ⁊ i prom
ptu inimici violenti ⁊ inimici doloſi.vel qui te nō
credunt ⁊ qui te credunt ſed male viuunt[pibūt]
⁊ h i tenebris iterioꝝib⁹ ⁊ i futuro i tenebris exteri
orib⁹[et diſpergūt].i.a ſocietate bonoꝝ ſepabūt
oēs qui operantur iniquitatē]impenitētes ⁊ in
iniquitate permanētes ac inceſſanter ꝯ equita-
tem agentes. Et merito tūc diſperguntur a bo-

nis qui modo conueniunt in idipſum iniquitatis illi ita peribunt:ſed non ſic iuſti vel eccleſia de q̇bus ſubiungit.

10 **Et exaltabit ſicut vnicornis cor-**
† pingui **nu meum:et ſenectus mea in mi-**
ſericordia † vberi.

¶ [Et exaltabitur cornu meũ].i.fides ⁊ virt⁹ ſeu fortitudo mea augebit:⁊ roborabit ad reſiſtẽdũ oibus tẽtationibus ⁊ malis[ſicut vnicornis] qui valde fortis eſt ⁊ vnico cornu ab oibus ſe defendit Eccleſie quippe cornu fides eſt que vna ⁊ ſemper excelſa cunctis aduerſis ſupeminet. Unde ſcri-
Heb. xi. ptum eſt. Sancti p̱ fidem vicerunt regnã[⁊ ſenectus mea].i.nouiſſima mea erunt[in mia vberi].i.pingui ſeu fertili ⁊ abundanti:hoc eſt in vbertate mie dei.ſ.in leticia ⁊ beatitudine anime ⁊ corporis. Unde alibi dicitur. Qui coronat te in miſe-
ps.cij. ricordia ⁊ miſerationibus. Et quidem miſericordia in preſenti eſt magna:ſed illa erit maior quãdo omnis tolletur miſeria.

† re- 11 **Et † deſpexit ocul⁹ me⁹ inimicos**
ſpexit. **meos:⁊ † inſurgẽtibus in me ma**
† in eis q̇ inſurgũt **lignãtib⁹ audiet auris mea.**

¶ [Et]ideo iam nunc[deſpexit oculus meus] interior[inimicos meos]i.oẽs operantes iniquitatem. Multos inquit circũſtantes inimicos vidi: tamen q: predicto cornu munitus eram confidẽs de adiutorio dei ſicut imbecilles oẽs deſpexi: inſultuſq̃ cor̃ ⁊ inſidias pro nihilo reputaui[⁊ inſurgentibus in me].i.contra me[malignantibus] i.maligne agentibus[audiet]a veritate intus p̄ſidente ⁊ me regente[auris mea]preſcia et precauta. Audiet inq̄ quod ſequitur.ſ.iuſtos florere vt hac promiſſione deuoti gaudeant ⁊ in tribulatione conſolentur:peccatores quidem exoriuntur ſicut fenum:ſed econtrario

† re 12 **Juſtus vt palma florebit:† ſicut**
lut. **cedrus † libani multiplicabitur.**
† q̄ in li-
bano eſt. ¶ [Juſtus vt palma florebit]⁊ in ſuo flore erit. Sicut enim palma in inferioribus ſcilicet in ſtipite aſpera eſt et vilis apparet: in ſuperioribus rectas habet virgulas et pulchras et ameniſſimũ ac dulcem profert fructum / ſed tarde:ſic iuſtus incipit ab aſperitate laboris et penitentie et in temporalibus vilis apparet et deſpectus: ſed reſpectu ſuperiorum rectam intentionem habet et bonis operibus floret:pro quibus amenos et dulces fructus eterne vite cõcipiet:ſed quaſi tarde puta poſt longos labores preſentis vite. Et[ſicut cedrus libani multiplicabitur] in operibus
Cedri
v̄tutes bonis. Cedrus enim alijs arboribus procerior eſt ⁊ imputribilis et odore ſuo fugans ſerpentes. Similiter iuſtus altior eſt alijs hominibus ſalicet impijs/⁊ ſecundum opera bona imputribilis
Liba-
nus et exemplo bone vite ⁊ fama fugat vitia ab alijs Libanus autem candidatio interpretatur:⁊ ipſe per candorem ⁊ pulchritudinem innocentie ⁊ virtutum ad hanc conſcendit dignitatem. Et quia quid iter
non erit vnus ſolus iuſtus qui florebit ſed multi: pretatur
ideo addit pluraliter premiſſam aperiens comparationem.

13 **Plantati in domo dñi:in atrijs**
domus dei noſtri florebunt.

¶ [Plantati]nunc ſcʒ ipſi iuſti ideſt radicati et fundati in fide / ⁊ ſpe/⁊ charitate[in domo domini]ideſt in eccleſia preſenti vbi eſt aſpera radix palme[in atrijs domus dei noſtri florebunt].ideſt bene operabuntur in eadem preſenti eccleſia per quam venitur ad veram domum ideſt ad ſupernam patriam. Uel potius [in atrijs domus dei noſtri]ideſt in atrijs celi ſcʒ in initio reſurre- mat.xxv.
ctionis[florebunt]ideſt floridi apparebunt dum audient :venite benedicti. Atrium enim principium eſt manſionis:dom⁹ eſt interior. Uel[in atrijs ideſt in amplitudine [domus]ſuperne[florebũt] ⁊ ſicut ſol fulgebunt :ſed interim.

14 **Adhuc multiplicabuntur in ſe-**
necta vberi:⁊ bñ patientes erunt
vt annuncient.

¶ [Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi]ideſt in virtutum maturitate ſemper de bono in melius procedentes vſq̃ in finem. Felix eſt qui creſcit quotidie:qui ſeneſcit etate:ſeneſcit ⁊ virtutibus. Eccleſia magis incipit eſſe vberrima :cum ad finem ſeculi erit perducta : tunc enim paſſionis cito implebitur electorum numerus [⁊ bene patientes]ideſt tranquilli[erunt]in preſentibus tribulationibus : ⁊ omnem patientiam exhibebunt .ſunt enim ⁊ iniqui quandoq̃ patientes :ſʒ non bene [vt annuncient] ⁊ predicent hic vel in futuro perpetua laude:duʒ premia capient id qđ ſequitur. Hic quidem

15 **Qm̃ rectus domin⁹ † de⁹ noſter:** † non hʒ deus nr̄.
⁊ non eſt iniquitas in eo.

¶ [Quoniam rectus]ideſt iuſtus eſt [dominus deus noſter]in tribulatione ⁊ preſſura noſtra flagellans hic filios vt coronet]⁊ non eſt iniquitas ĩ eo]dum in preſenti parcit malis vt in futuro condẽnet. Sed in futuro quoniam iuſtus eſt qui ſuis promiſſa complet ⁊ eos remunerat/⁊ non eſt iniqu⁹ vt fraudet aliquẽ premio ſed benign⁹ vt accumulet:non eniʒ permittit hic pati pro ſe quos ibi non ornet .vel non eſt iniquus dum malos damnat. Et ideo non debemus ei ſed nobis mala noſtra imputare:nec bona noſtra nobis/ ſed illi aſcribere.

Oratio.

Exultatio eterna ſanctor̃ deuſq̇ qui iuſtos bonorum diuerſis refectos impẽdijs florere palmiferis in atrijs immarceſſibiliter facis:queſumus :vt remiſſis molibus delictorum eorum nobis ſocietatem dignanter impartiaris. Per dominum.

⁊ ſup capita eoꝝ ambulãdo vt crederẽt ſubiugati xp̃o: ⁊ fieret pax eccleſie. Creſceretqꝫ numer⁹ fideliũ vbiqꝫ. Sequitur ſextus locus laudis.

†ere dita. 7 Teſtimõia tua † credibilia facta ſũt nimis: domũ tuã decet † ſancti tudo dñe in longitudinẽ dieruꝫ. †ſanctificatio.

¶ [Teſtimonia tua] i. pcepta veritatis data a te ſub teſtificatiõe [credibilia facta ſunt nimis] .id eſt valde: q2 nõ ſolũ veritate ſui/ſed et atteſtatione miraculoꝝ: ⁊ bona vita ipſoꝝ pdicatoꝝ cõfirmata ſunt. Uel teſtimonia q̃ pphete de xp̃o teſtificati ſunt facta ſunt vera in xp̃o impleta. Sequit̃ loc⁹ ſeptimus. Et q2 tã mirabiliter fundaſti eccleſiam tuã idcirco [domũ tuã] i. eccleſiã [decet ſãctitudo dñe] i. ꝙ ſit ſancta ⁊ mũda: q2 tu es ſanctus ſanctoꝝ q̃ eã inhabitas ⁊ hoc [in lõgitudinẽ dierũ] i. in ppetuũ: q2 ſi multi cadũt domus tñ ſtat toto tpe ⁊ nõ cõmouebit̃. Omnis ergo fidelis qui eſt domus dei ad hoc dꝫ niti vt ſancte viuat: et hoc nõ ad horã/ſed tãdiu donec veniat in lõgitudinẽ dierum .i. ad futuram gloriam que erit indeficiẽs ⁊ erit dies propter claritatem cognitionis ⁊ dilectionis dei. Oratio

Domine deus oĩpotens q̃ paterna pdictus virtute celuꝫ mare terrãqꝫ locaſti: exaudi ſupplices tuos: ⁊ da credulitatẽ in teſtimonijs tuis: indue fortitudie ⁊ decora ſanctificatione. Qui viuis.

Pſalmus de exhortatiõe ad patientiam in laboribus iuſtorũ cõtra felicitatem iniquoruꝫ: ⁊ de iudiciaria poteſtate xp̃i in perſecutores fidelium. ps. xciij.

Deus vltionum dñs: de⁹ vltionum † libere egit. †fidẽter

¶ Auctor pſalmi propheta Dauid ¶ Titulus eſt pſalmus dauid quarta ſabbati. Et eſt ſenſus: ps iſte eſt dauid pphete habit⁹: quarta ſabbati .i. agẽs de patiẽtia ſanctoꝝ q̃ ſignificant̃ p luminaria facta quarto die: q2 lucẽt in medio natiõis praue ⁊ puerſe: ⁊ placide pagũt curſum ſuũ nõ curãtes qcqd agatur in terra queadmodũ faciũt ⁊ celi luminaria. ¶ Materia: exhortatio ad patientiã ⁊ cõſolatio infirmorum murmurantiũ de felicitate impioꝝ ⁊ laboribus pioꝝ: cũ cõſtet q2 impioꝝ malicia non tranſibit impunita: nec pioruꝫ patiẽtia irremunerata. ¶ Intẽtio: docere patientiã in laboribus iuſtorũ contra felicitatẽ iniquoꝝ. ¶ Snia in gñali: ppheta in iſto pſalmo orat in pſona pfectoꝝ vt liberentur ab impijs ⁊ pſecutoribus ſuperbis q̃ diuinam ſcientiã ⁊ pudentiam circa iſta inferiora negãt: hortaturqꝫ minus pfectos vt patiẽtiaꝫ habeant cũ malos florere ⁊ bonos affligi vidẽt: q2 de⁹ vindicaturus eſt i malos: ⁊ remuneraturus bonos. Et ideo bene poſt pſalmum pmiſſum in quo agit̃ de xp̃i reſurrectione ponit̃ iſte in quo narrat̃ de iudiciaria poteſtate: q2 in reſurrectiõe data eſt ei ſꝫ qd hõ ptãs ſup oẽm creaturã celi ⁊ terre. ¶ Snia in ſpeciali: contra blaſphemos ergo q̃ putãt deuꝫ non vindicare pmittit. d. [Deus] eſt [vltionum] ⁊ vindictaꝝ ipſe [dñs noſter] ieſus xp̃s in cuius ſeruitio viuimus: hꝫ eñi in poteſtate vlciſci ſe de quibus voluerit: ⁊ qñ voluerit. q. d. non putabatur a quibuſdã vindicaturus in malos ſed vtiqꝫ vindicabit in eos: ⁊ hoc dꝫ nobis valere ad tolerandos malos: ⁊ vere vindicabit: q2 ipſe [deus vltionum libere] i. fiducialiter [egit] tpe infirmitatis carnis: q2 nulli pepcit ⁊ pſonã nõ accepit. In tẽplo docuit tãꝙ poteſtatẽ habẽs: ⁊ eiecit vẽdẽtes ⁊ emẽtes. Qui ergo iudicandus nõ pepcit iudicaturus non parcet nec iudicaturo reſiſti poterit cum iudicando non fuit qui reſiſteret. Unde conuerſus ad dominum ait.

2 Exaltare qui iudicas terrã: redde retributionem ſuperbis.

¶ [Exaltare] reſurgẽdo ⁊ aſcẽdẽdo. Uel [exaltare] i. in potẽtia ⁊ virtute appare [q̃ iudicãs terrã] i. iudicaturus es hoĩes habitãtes in terra [⁊ redde retributionẽ] ⁊ vindictã ſeu viciſſitudinẽ quã meruerũt nõ humilib⁹ ⁊ penitẽtib⁹ ſꝫ [ſupbis] bonos opprimentibus ⁊ pctã ſua defendẽtibus nec volẽtib⁹ tuis obedire mãdatis. Hoc aũt nõ eſt audacia iubẽtis ſꝫ pphetia pdicẽtis qd xp̃s erat facturus: nõ eñ id facturus erat xp̃s q2 ppheta pdixerat/ſed ideo ppheta predixit q2 xp̃s factur⁹ erat. Ideo dico redde: q2

3 Uſquequo pctõres dñe: vſqꝫquo peccatores gloriabuntur?

¶ [Uſqꝫquo] i. vſqꝫ ad quẽ terminũ [peccatores dñe] erũt ⁊ in pctĩs ſuis durabũt: ⁊ qdiu pcedet eis licentia peccandi: hoc eñi graue eſt ꝙ incorrigibiles ſunt: pctõres aũt vocat grauiorib⁹ pctĩs irretitos: ⁊ [vſqꝫquo pctõres] nõ ſolũ peccabunt: ſed gloriabunt̃ [in falſa felicitate vel de pctĩs ſuis vñ potius deberẽt erubeſcere: ⁊ cõfundi nõ ſufficit eis peccare: ſed et de pctĩs ſuis gloriantur et exultant ſupbiẽdo in cordib⁹ ſuis: nec ſufficit eis peccare ⁊ gloriari: ſed ⁊ alios ad ſil'r peccandũ volunt allicere. Unde ſequitur.

4 †Effabũtur ⁊ loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur iniuſticiam. †rñdent

¶ [Effabuntur] i. extra pre abundantia fabuntur arroganter ⁊ prauas efferent cogitationes [⁊ loquẽtur iniquitatem] i. late ⁊ manifeſte iniqua opera predicabunt publice mala ſuadentes [loquentur] iſta non boni ⁊ ſapientes ſed [omnes q̃ operantur iniuſticiam] et mala. Qui ergo male loquitur ſignum eſt ꝙ male operetur: ex abundãtia eñ cordis os loquitur. Et vbicũqꝫ conſcien- mat. xij. c

Digitized by Google

tia vulnerata fuerit ibi ore facile peccatur. Et ex
ponit quam iniuſticiam operantur. Nam.

5 **Populum tuum domine humi-
liauerunt: et hereditatē tuam ve
xauerunt.**

¶[Ppl'm tuū]o[dn̄e].ſ.iuſtos in quos voluīt
ſupbire[humiliauerunt]p̄dicti ip̄m cōculcando ⁊
vilificando: ⁊ determinat ppl'm dicēs[⁊ heredita
tē tuā].ſ.fideles qui ſunt ppl's quē elegit dn̄s in
hereditatē ſibi[vexauerūt]⁊ moleſtauerūt affli-
gēdo: ⁊ vitā eoꝝ ad amaritudinē p̄ducēdo. Sēper
dei ppl's humiliatur ⁊ deſpiciť ac tribulationib⁹
opprimitur ⁊ moleſtatur: oēs eñ qui pie voluīt vi
10 uere in xp̄o p̄ſecutionem patiuntur.

†pu- 6 **Viduaꝫ ⁊ †aduenā interfecerūt:
pillos. ⁊ †pupillos occiderunt.**
†p̄ſelitū ¶[Viduā]auxilio mariti deſtitutā[⁊ aduenaꝫ]
i.p̄egrinū auxilio notoꝝ carentē[interfecerunt ⁊
pupillos]defenſione parentum deſtitutos[occi-
derunt]morti tradendo vel ipſoꝝ ſubſtantiā au-
ferendo ⁊ al's nocēdo: hos deus tueť ⁊ p̄cipit ad
iuuari: ⁊ ideo maius crimē cōmittūt. Quāto eñ
aliquis magis humilis: ⁊ p̄ſidio indigēs fuerit tā
to magis ille q̄ opprimit deū offendit. Vel myſti
ce p̄ viduā ſignificanť illi q̄bus mūdus vel error
mortuus eſt: p̄ aduenā hi q̄ non q̄runt hic manen
11 tem ciuitatem: ⁊ p̄ pupillos qui ſunt ſine patre
diabolo: ⁊ ſine matre concupiſcentia.

†vocē 7 **Et dixerunt non videbit dn̄s: †
nec intelliget deus iacob.**

¶[Et]ad cumulū huius mali[dixerūt]q̄ſi blaſ-
phemātes[nō videbit dn̄s].i.nō cognoſcet vel at
tendet: nec aduertet vt ſciat facta noſtra: aut ſivi
debit[nec intelliget].i.nō apponet cordi vt curet
ſumendo de nobis penā[deus iacob].i.xp̄ianoꝝ ⁊
fideliū vitia ſupplantātium de quo nō deberent
hoc dicere: hec dicunt mali q: modo tacet de⁹ non
vindicando: ⁊ putant ei placere quod faciunt et
cum conſentire in hoc quod non punit. Sꝫ o pec-
catores blaſphemi.

†nūcq̄ 8 **Intelligite †inſipientes †in pplo
†eſtis. ⁊ ſtulti aliquando ſapite.**

¶[Intelligite].ſ.q̄ dicam qui eſtis[inſipientes]
⁊ inſcij qui nō attenditis in q̄bus malis ſitis[in
pplo]cui exemplum in hoc eſtis q̄ publice docet]
ꝙ male didiciſtis[⁊]vos[ſtulti]tali corde ⁊ impro
uidi qui apte blaſphematis[aliqn̄]⁊ tandem[ſa-
pite]⁊ diſcite.i.cum ſapore percipite.ſ.veritatem
vt qui male diſipuiſtis iam ad ſenſum ⁊ rationem
redeatis. Inſipientes et ſtultos vocat illos qui
huius opinionis fuerunt: niſi enim inſipientes
et ſtulti fuiſſent nequaquam viſu et intelle-
ctu deum priuarent. Intelligite inquam et ſa-
pite iſtud.

9 **Qui plantauit aurem nō audiet?
aut qui finxit oculum non conſi-
derat?**

¶[Qui plantauit]id eſt formauit[aurem]ſcili
cet in te vt audias[non audiet?]id eſt numq̄d au
dibilia non percipiet[aut qui finxit]id eſt forma
uit[oculum]ſcilicet in te vt videas[non conſide-
rat]id eſt numquid ea que oculo percipiunť non
cognoſcet?.q.d.ſic. Quis enim adeo inſipiens et
ſtultus eſt qui non poſſit ex ratione ſua cogno-
ſcere: quia omnipotens deus quod alijs potuit
dare potuit et ipſe habere. Nulli enim tantū de-
dit quantum in ſe habet: virtutes quidem has
deus habet ſed non membra.

10 **Qui †corripit gētes nō arguet? q̄ †erudit.
docet hominem ſcientiam.**

¶[Qui corripit]modo quotidie ⁊ multipliciter
[gentes]zelū dei nō habētes p̄ peccatis punien-
do: vel p̄ p̄phetas: p̄ apl'os: p̄ doctores erudien-
do[nō arguet?]⁊ iudicabit vos ⁊ oēs de impieta
tibus ⁊ malicijs in iudicio futuro.q.d.ſic. Modo
enim tempus eſt corripiendi poſtmodum erit ar-
guendi. Et[qui docet hominem ſcientiam]ſubau
ditur ipſe non habet eam.q.d.abſit quod ipſe ne
ſciat qui alios ſcire facit: habet enim incompara
biliter maiorem ꝙ ceteri ſcientiam ⁊ cognitionē.
Vnde ſequitur.

11 **Dn̄s ſcit cogitationes hominū:
quoniam vane ſunt.**

¶[Dn̄s]eñ[ſcit]etiam[cogitationes hominū]
⁊ hoc etiam ſcit[quoniam vane ſunt].i.inutiles ⁊
ſtulte ſeu ad malum prone duꝫ putant ſe aut deū
latere: aut non puniendos eſſe.q.d.etiam cogita
tiones intra mentem latentes ipſe ſcit quas ho-
mo non nouit: ergo multo amplius verba ⁊ opera
cognoſcit. Relinquite ergo veſtras vanas cogita
tiones vt comprehendatis cogitationes dei que
ſunt ſapientes: vt qui miſeri fuiſtis in veſtra vani
tate ſitis beati in dei veritate. Vnde ſequitur.

12 **Beatus †homo quem tu erudie †vir
ris domine: et †de lege tua docue †ex
ris eum.**

¶[Beatus]⁊ felix eſt[homo]non qui ſeip̄m do-
cet ſed quem[tu erudieris]o[dn̄e]vt puerum per
flagella caſtigando ⁊ in mente illuſtrando[⁊ de
lege tua].i. ſcripturis tuis ⁊ celeſti doctrina non
de vanitate[docueris eū]vt adultum vt mādat p̄
tua intelligat ⁊ opere perficiat: ac ſic te docente
mala patiēter ferre ſciat. Et nota ꝙ eruditio du
pliciter fit.ſ.per diſciplinam tribulationum ideo
ait[quem tu erudieris]et per doctrinam legis idō
addit[et de lege tua docueris eum]docueris in-
quam ad hoc.

13 **Vt mitiges †ei a diebus †malis: †eum.
donec fodeatur peccatori fouea. †mali
gnis.**

¶[Ut mitiges ei]tribulationẽ ⁊ hoc patientiã
cõferẽdo[a dieb⁹ mal'.]quib⁹ florẽt mali ⁊ laborãt
boni vt patiẽter ferat quicquid hic agit̃ nõ dicit
vt auferat ex toto ſed vt moderent̃ tẽtatiões:⁊ fi
delis eſt deus qui nõ permittit nos tentari vltra
qd̃ poſſum⁹. Mitiges inquã[donec fodiat̃ pctõ:i]
non omni ſed ſupbo nõ publicano ꝯfitẽti ſed pha-
riſco ſupbiẽti[fouea.i.caſus ⁊ interitus. Felicitas
maloꝝ fouea eſt:q: cum deus parcit p impunitatẽ
fit homo elatus:⁊ cũ putat ſe altũ cadit: ⁊ de hac
fouea quia adhuc foditur ad foueam gehenne tẽ
dit. Ita malis ſ; aliter bonis.

Maloꝝ felicitas fouea eſt

14 Quia non repellet dominus ple-
bem ſuam: et hereditatem ſuam
non derelinquet.

¶[Quia nõ repellet dñs]deſerẽdo in aduerſita-
te vt deſpectã ⁊ abiectã[plebẽ ſuã]ſibi ſubiectã
et ſi exercet vt det ei hereditatẽ eternã:q: quẽ di-
ligit dñs corripit. Non repellit quos ad tẽpus ca
ſtigat:ſ; ideo ad tps flagellat vt i eternũ recipiat
illis aũt ad tps parcit quos i eternũ dãnabit. Eli
ge ergo tpalẽ laborẽ vt euadas ſempiternã penã
[et hereditatẽ ſuã].i. populũ quẽ elegit in heredi
tatẽ ſibi[non derelinquet]vt nõ ad vitã auxilio ſuo
eam deſtituendo:ipſe enim ait:ecce ego vobiſcum
ſum vſq; ad conſummationem ſeculi.

Heb.xij.
Matth. xxviij.

15 †Quoadvſq; iuſticia conuertat̃
in iudicium:et qui †iuxta illã om
nes †qui recto ſunt corde.

†quuſq; †habẽt eam. †non habet qui.

¶[Quoadvſq;]incluſiue:q: nec tũc repellet vel
derelinquet eos[iuſticia]ſuoꝝ qui modo iudicant̃
[cõuertat̃ in iudiciũ]vt iudicẽt.i.donec illi qui mõ
ſunt iuſti: ⁊ iõ iudicati fiãt iudices alioꝝ. prius eſt
vt habeas iuſticiã:deinde iudiciũ. modo eñ quiſ-
quis iuſtus hic fuerit ⁊ mala tolerat poſtea cũ do
mino iudex erit: ⁊ ſic iuſticia ei⁹ ꝯuertet̃ in iudiciũ
[et qui]ſunt[iuxta illã].i.qui ſunt q̃ adherẽt iuſti
cie ⁊ habẽt eã ⁊ reſpõdet[oẽs qui recto ſunt corde]
ideſt qui ſunt ſine errore ⁊ q̃ hoc volũt qd̃ de⁹ vult
ſc; tolerare malos ⁊ expectare iudiciũ ⁊ hmõi. S;
iuſtus qui inter peccatores habitat timẽs ne flu-
ctuet ⁊ vincat clamat.d.

16 Quis †conſurget mihi aduerſus
malignantes: aut quis † ſtabit
mecum aduerſus operantes ini-
quitatem.

†exurget. †ꝯſiſtet mihi.

¶[Quis]ergo[cõſurget mihi].i.p me aduerſus
malignantes].i.maligna loquentes/⁊ mala mihi
ſuadentes[aut quis]cũ ſurrexerit[ſtabit]cõſtan
ter ⁊ pſeuerãter[mecũ]in acie mihi adiutor: ad ſu
ſtinẽdũ patiẽter. Q: ille vincit qui ſuſtiet: perdit
ille q̃ ferit[aduerſus operẽtes iniquitatẽ]ad ſub-
uertẽdũ me ⁊ opprimẽdũ iuſticiã. Iniuſti eñ non
ſolũ iniqua faciendo ſed etiã maligna loquẽdo in
alios moliũtur ſubuertere.q.d.null⁹ hoc faciet ni-
ſi deus quod per effectum oſtendit dicens.

17 Niſi quia dominus adiuuit me:
paulominus †habitaſſet in infer
no anima mea.

†inhabitauerat.

¶[Niſi]eñ hoc eſſet[q: dñs]ſcil; ſolus[adiuuit
me].i.niſi mihi adiutoriũ dñi ſpeciale affuiſſet cõ-
tra tales[paulomin⁹].i.fere[habitaſſet i inferno]
ideſt in pfundo vitioꝝ ⁊ in fouea que parat̃ pec-
cator:ib⁹[aĩa mea]male ſuaſa:iã eñ mutabat: iã
pene impiis ꝯſenſerat:ac malis ⁊ vanis perſuaſi-
onibus omnino decepta fuiſſet niſi dñs liberaſſet
Ideo autẽ eũ adiuuit q: humiliter ad cõfeſſionẽ
recurſum habuit. Unde ſubiungit. Sed

18 Si dicebã motus eſt pes me⁹: mi-
ſericordia tua dñe adiuuabat me

¶[Si dicebã]⁊ veraciter tibi iudici culpã meam
confitendo[motus eſt]a firmitate[pes meus].i.
affectus[mĩa tua dñe]mox[adiuuabat me]in tali
motiõe vt redirẽ ad ſtatũ meũ ⁊ nõ perirẽ: ꝯfeſſio
nem ⁊ humilitatẽ vult ⁊ amat deus. Mot⁹ eſt vt
homo adiuuat ⁊ liberat te ille vt deus:ſed tamen
confitere motũ: ⁊ dic mot⁹ eſt pes meus et euadis
Occurrendum eſt primariis motibus ne creſcant
in peius. Miro autem modo pericula et tribula-
tiones dulciorem ⁊ gratiorem nobis faciunt libe-
ratorem. vnde ille exclamat.d.

19 †Scd̃m multitudinẽ doloꝝ meo
rũ in corde meo: †cõſolatiões tue
†letificauerũt animam meam.

†domine. †exhortationes †iocũdauerunt.

¶[Scd̃m multitudinẽ dolorũ meoꝝ i corde meo]
ſc; exiſtentiũ[cõſolationes tue letificauerũt aĩam
meam]q: ſicut dolores multi ſunt ⁊ amari:ſic quo
que cõſolationes multe ſunt et ſuaues. Si multũ
doleo et pẽiteo de peccatis tu dñe letificas me de
ſpe remiſſiõis. Quãto magis egi penitẽtiã tanto
magis me cõſolatus es. vnã fudi lachrymã: vnam
merui cõſolationẽ: decẽ fudi lachrymas: decẽ me-
rui conſolatiões. Quãtu; fuit penitẽtie pondus
tantus fuit ⁊ conſolationis numerus. Magnitu-
do tribulationum:magnitudo premiorũ eſt:quot
patimur vulnera tot meremur ⁊ coronas. Quis
ergo multos dolores non deſideret? ſiquidem ſm
multitudinem dolorem multitudinem conſolatio
num recipiet. Sunt autem dolores modo pro pec
catis propriis: modo pro peccatis alienis: modo
pro tribulationib⁹ iſtius vite: modo pro incolatu
preſentis miſerie: modo pro dilatione celeſtis glo
rie. Et vere pro lapſu dolendum erat. Nam

Tribulationũ magnitudo: magnitudo eſt pmiorum.

20 Nunquid adheret tibi ſedes ini-
quitatis: qui fingis †laborem in
precepto?

†dolores

¶[Nunquid adheret tibi ſedes iniquitatis]id
eſt ille in quo iniquitas ſedẽ ſibi locauit:in q̃ vitia

moꝛes fiunt: hoc eſt nunquid ali quis iniquoꝛum
impenitentiũ quibus hic parcis ſedet tecum? qua
ſi diceret nõ. quia nõ habitabit iuxta te malignus
nulla eſt enim cõuentio lucis ad tenebꝛas [qui fin
gis] ideſt facis [laboꝛẽ] ⁊ doloꝛẽ [in pꝛecepto]. i. de
laboꝛe ⁊ doloꝛe facis pꝛeceptũ ⁊ ammonitionem iu
Mat. v. ſtis ⁊ ſanctis: puta vt modo ſint in laboꝛe ⁊ doloꝛe
ſm illud. Beati qui lugent ⁊ qui perſecutionẽ pa
tiuntur pꝛopter iuſticiã. Et iõ hoc facis vt requiẽ
alibi requirant: nec ament aliquid aliud obliti ve
ri boni: ⁊ q: laboꝛ ⁊ doloꝛ eſt pꝛeciũ regni dei quo
ipſum venale emaꝛ et ſine his nõ poſſumꝰ regnũ
dei poſſidere. q. d. ex hoc intelligo ꝙ nõ erũt tecũ
ſed viuent iniqui quibus modo parcis: q: fideli
bus tuis a flagello nõ parcis. Si eñ flagellanꝛ fi
lij quid ſperare debẽt ſerui nequiſſimi? Et ꝙuis
nihil malis cũ deo ſit non tamẽ ſunt fruſtra. Sũt
eni ad hoc vt de eis exerceantur boni et erudian
☞ tur ad vitam ⁊ demum ipſi deſcendant in gehen
nam: nam ſepe poſt filij caſtigationẽ virga mitti
†ca 21 tur in ignem. Unde ſequitur.
ptabant †Captabũt i aiam iuſti: et ſãgui
nem innocentẽ condẽnabunt.
¶ [Captabũt]. i. frequẽter ⁊ auide captionẽ pa
rabũt ſcȝ iniq [in]. i. contra [aiam iuſti] vt eũ deci
piãt ⁊ ad peccatũ inducãt. q: eñ vera nõ inueniũt
falſa crimia obijciũt. ⁊ cũ in anima nõ poſſunt no
cere [ſanguinem innocentem] quaſi ſcelerati [con
demnabunt] in iudicio iniquo ad moꝛtem vt pa
tet de multis factum. Et quare hoc totum fiat ⁊
deus fieri permittat ſubiungendo declarat. d.
22 Et factus eſt mihi dominus in re
†an xliiĩ fugium: et deus meus† i adiuto
rium ſpei mee.
¶ [Et]. i. q: ſic [factus eſt mihi] laboꝛãti ⁊ afflicto
[dñs in refugiũ] cõtra peccata: cõtra pericula: con
tra toꝛmẽta: vt ſim ſecurus. Si eñ nõ periclitareris
non quereres tale refugiũ. pungeris doloꝛe vt que
ras remediũ. Nã qui ſemper felix eſt et ſpe gau
det pꝛeſenti nõ facile recoꝛdaꝛ dñi. recedit ſpes ſe
culi ⁊ venit ſpes dei [et deus meꝰ] factus eſt [in ad
iutoꝛium ſpei mee]. i. mihi ſperanti in ipſo. ſpera
ui ⁊ adiutus ſum: et inſuper in ſpe futuroꝛum ad
iuuat ne in ea deficiã ſed ſperata ſcilicȝ eterna cõ
ſequar. Et quid fiet de iniquis.
†dñs 23 Et reddet illis† iniquitatẽ ipſo
ſm opa rum et in malicia eoꝛum diſper
eoꝛum: ⁊ det eos: diſperdet illos dominus
ſm malicia. deus noſter.

¶ [Et] e cõtrario [reddet illis] ſcȝ iniqs ⁊ impijs
[iniqtatẽ ipſoꝝ]. i. penã pꝛo iniquitate [et in mali
cia eoꝝ]. i. nõ ſecundum bonum quod de illis malis
pꝛouenit honoꝛat eos: qui etiam malis bene vti
tur: ſȝ ſm malũ qđ intenderint [diſperdet eos]. i.
a ſuo regno ⁊ gloꝛia ſeparabit: in qua ſeparatione
incõpꝛehẽſibilis miſeria erit: qđ vere poterit quia
[diſperdet illos] qui eſt [dominus noſter] quem non
putabant curare res humana vbi relucet diuina
iuſticia quam exercebit tempoꝛe oppoꝛtuno. Bis di
cit diſperdet: quia diſploſidem habebunt in pena
ſicut habuerunt in culpa. Oratio.

ERudi nos domine beniuolentia legis tue
et eſto nobis in tribulatione refugium: q
homini pꝛudenter inſinuas ſcientiam ne
delinquat. Per dominum.

Pſalmus de aduentu chꝛiſti ⁊ in
uitatione populi ad dei hilarem
laudem et venerationem ne indu
rati eius incurrãt indignationẽ.

Pſalmus.xciiij.

VEnite exultemꝰ dño: iu
bilemꝰ deo ſalutari nr̃o.
¶ Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid.
¶ Titulus. laus cantici dauid. Et
eſt ſenſus: laus iſta cantici. i. deuotionis ⁊ hilarita
tis ſit ipſi dauid. i. xp̃o. Agiꝛ eñ hic de tẽpoꝛe gra
tie in quo per chꝛiſtum intratur ad requiem: cuius
perſona hic cõmendatur ſm diuinitatẽ ⁊ ſm hu
manitatẽ. Et bene poſtꝙ ſupꝛa dictum eſt de iudi
ciaria poteſtate nunc agitur de tempoꝛe gratie in
quo monemur faciẽ ventura iudicis i cõfeſſiõe pꝛeuẽire
et modis alijs nos deo pꝛeparare. ¶ Materia ad
uentus xp̃i ⁊ inuitatio ad laudẽ ⁊ venerationẽ dei.
Pſalmus eñ ille eſt inuitatoꝛiꝰ omniũ ⁊ ad mul
ta exhoꝛtaꝛ que omnia implẽda ſunt vt digne ma
tutine celebrẽtur ſicut exultare: iubilare: confite
ri: adoꝛare: pꝛocidere: ploꝛare: ⁊ huiuſmodi. ¶ In
tentio: deum hilaritate ⁊ deuote laudare: ad dei
laudem et venerationem inuitare. ¶ Sententia
in generali pꝛopheta in iſto pſalmo inuitat omnes
ad hilarem dei laudem: ad deuotam eius adoꝛa
tionem: ad humilem coꝛam eo pꝛoſtrationem: ad
pꝛecoꝛdialem ploꝛationem: et tandem comtem
ptoꝛibus comminatur eternam damnationem vo
lens ex his ſpecialiter inducere iudeos vt chꝛiſto
obediãt ne indurati filij induratoꝛum patrum pe
nã recipiãt: et ſicut illi ab ingreſſu terre repꝛomiſ
ſionis, ſic iſti ab ingreſſu terre viuentium excluſi
remaneant. ¶ Sententia in ſpeciali. Itaqȝ qua
ſi ad magnas epulas inuitans ait. o vos qui lon
ge eſtis a deo per diſſimilitudinem: vel qui eſtis de
populo dei per fidem [Uenite] paſſibus fidei non
tantum coꝛpoꝛis vel magna affectione mentis et
deuotione coꝛdis [exultemus] interius mente [do
mino] ideſt in domino non in ſeculo: et ſi gaudium
verbis explicare non poſſumus quod tamẽ intus
conceptum eſt voce teſtantes [iubilemus deo ſa
lutari noſtro] ideſt gaudeamus inenarrabili leti
cia in domino noſtro ieſu chꝛiſto vero ſaluatoꝛe no Exulta
ſtro non in mũdo deceptoꝛe noſtro. Exultatio eſt tio qdeſt.
letitia in mente apparens in coꝛpoꝛe. Iubilare.

vero eſt gaudiū cōceptū voce teſtari:et verbis nō
poſſe explicari. Intelligamus ergo q: ipſe eſt do
minus ⁊ ipſe contulit ſua morte ſalutem nobis.
† p̄ue 2 †Preoccupemꝰ faciē eiꝰ in ꝯfeſ
niamus ſione:⁊ in pſalmis iubilemꝰ †ei.
†illi
[Preoccupemꝰ].i.p̄ueniamꝰ[faciē eius].i.cō
ſpectum venturi iudicis in cōfeſſiōe pctōꝝ nr̄o
rum ne inimicus accuſando nos preueniat: et ne
quid tunc in nobis diſentiendū ſit:⁊ in confeſſio
ne laudis ac gratiarum actionis pro ſuis benefi
cijs ne in iudicio nos damnet tanq̄ ingratos[⁊ in
pſalmis]ideſt in canticis ſpiritualibus vel in bo
nis operibus[iubilemꝰ ei] ſimus et deuoti vt que
dicimus in pſalmis vel fecimꝰ in operibus ſentia
mus in iubilatione et letitia vt cū hilaritate fiāt
omnia:repetitur iubilitio in dicendo vt confirme
tur in faciendo. Et merito debemus hec exhibere
chriſto et hoc ideo.
†eſt 3 Qm̄ deus magnꝰ †dn̄s.et rex ma
gnus ſuper oēs deos:qm̄ non re
pellit dominus plebem ſuam.
[Qm̄]ipſe eſt[deus]⁊ per cōſequens[magnus
dns]dn̄orum in ſumma ptāte.nullꝰ enim equatur
magnitudini.i.potētie eius cuius magnitudinis
non eſt finis[et rex magnus]ipſe enim oia regit et
gubernat[ſup oēs deos]participatiōe non natu
ra ſuper quos rex eſt:q: rector eorū. Et iſtud iā
premiſſum potentie eſt ſed quod ſm aliam lrām
addit ⁊ in cantu interponitur mie eſt ſcz[qm̄ non
repellit dn̄s plebem ſuam].i.iudeos qui proprie
ſua plebs ſunt.quamuis enī multos ex ipſis repu
lerit non tamen penitus plebem deleuit q: mul
tos ex eis elegit. Vel[plebem ſuam]quam ꝓprio
cruore redemit. Item ideo
†qm̄ 4 †Quia in manu eius † ſunt om
†non hꝫ nes fines terre:et altitudines mō
ſunt oēs tium † ipſius ſunt
† ipſe cō
ſpicit.
[Quia in manu eius].ſ.ptāte ordinatione ⁊ re
gimine[ſunt oēs fines terre]pugillo em̄.i.ptāte
concludit omnē latitudinē terre q: oia cōtinet.et
[altitudines mōtiū].i.excelſi mōtes[ipſius ſunt]
ideſt in poteſtate eius quas ſm aliam lrām ipſe
cōſpicit:ſcz ſicut rector opus ſuū.q.d.in ptāte dei
ſunt infima ⁊ ſuprema terre:vel oſtendit ꝑ hoc vo
cationē gentiū dicēs[Quia in manu eius ſunt om
nes fines terre].i.gētes:q: ad eū venerūt oēs gē
tes vt de omnibus nationibus orbis ſit vnus po
pulus ſanctus[et altitudines montium]ideſt ter
rene ⁊ ſublimes huius ſeculi poteſtates que prius
aduerſe erant[ipſiꝰ ſunt]ideſt eas fidei ſubiectas
poſſidet. Item ideo
† ari 5 Quoniam ipſius eſt mare ⁊ ipſe
dā terrā fecit illud ⁊ †ſiccā manus eius †
†finxe formauerunt.
runt.

[Qm̄ ipſius].i.in ptāte eius[eſt mare]et meri
to q:[⁊ ipſe fecit illud]ꝯgregans aquas in vnū lo
cum[⁊ ſiccā].i.aridā ſcz terrā[manus eius].i.po
teſtas eius operatiua q̄ nūc manus nūc verbum
eius dicit̄[formauerūt]⁊ diſpoſuerunt quā flucti
bus operari non ꝑmittit. Vel[qm̄ ipſius]⁊ ſub eiꝰ
dn̄io eſt[mare].i.mundus[⁊ ipſe fecit illud]vt quā
do vult ſurgat quādo vult quieſcat[⁊ ſiccā]. ſcilꝫ
eccleſiam que imbrē gratie ſitit vt fructificet[ma
nus eius formauerunt]quam nō ſinit fluctibꝰ ten
tationum operiri: nec nos vltra poſſe tentari.
Poſtq̄ igitur vocauit ad exultationem et laudē
iam oſtenſa gratia dei vocat ad penitentiam: di
cens. Ergo quia tantus eſt. et tanta facit nolite
longe ſtare vita et moribus. ſed
6 Venite adoremꝰ ⁊ ꝓcidamus † ⁊ †et
ploremus ante dn̄m q fecit nos:
†quia ipſe eſt † deus noſter. †qm̄
[Venite]propitius affectibus ⁊ paſſibus mē †dn̄s
tis appropinquando: ⁊ de virtute in virtutē ꝓfi
ciendo[adoremus]per deuotionem ſingularem ve
nerando[⁊ procedamus]corpora ⁊ conſcientias ei
humiliando[⁊ ploremus]pro exceſſibꝰ noſtris ipſū
implorando[ante dominum]per puritatem men
tis ei placendo[qui fecit nos]ad imaginem ⁊ ſimi
litudinem ſuam.q.d. q̄ opus ſuū non ſpernit aut
contemnit que eſt magna fiducia. Ergo venite cō
tra pigros:adoremus contra incredulos: procida
mus cōtra ſupbos:⁊ plorēmꝰ ꝯtra duros[q: ipſe
eſt deꝰ nr̄]⁊ cōditor: dās ſe nobis per ſuam bene
dictam incarnationē qui ſolus eſt adorandus.
7 †Et nos†populus paſcue eius:⁊ †non ha
oues† manus eius. bet et.
[Et nos]ſimus[ppl'us paſcue eius]quē fecit ⁊ †autem
paſcit corporaliter ⁊ ſpiritualiter[⁊ oues manꝰ eius] †manuū
quos fecit eſſe ſuas oues per paſcua vite ducens
eos:⁊ diligentem curam gerens circa ſalutem om
nium ſicut paſtor diligens eſt in regimine ouium.
Eleganter verborum ordinem commutauit ⁊ tan
q̄ nō propria reddidit:nō em̄ dixit oues paſcue et
populꝰ manus eiꝰ qd̄ magis putabat̄ cōgruere ſꝫ
ait ppl'us paſcue ⁊ oues manꝰ vt ipſos intelligas
oues qui ſunt ⁊ populus. Sumus quippe popu
lus ⁊ oues ſed hac conditione videlicet.
8 †Hodie ſi vocē eius audieritis: †ergo
nolite obdurare corda veſtra. Heb.iij
[Hodie].i.modo tēpore gratie ſemꝑ qd̄ p̄ſens
erat dauid in ſpiritu[ſi vocem eius audieritis].i.
ſi obedieritis voci eius ſcilicet chriſti per ſe nunc
loquentis. Qui precones ante mittebat ipſe veni
re dignatus eſt. Ore ſuo nūc hic loquitur qui olī
per ora prophetarum loquebatur: ⁊ ideo ne ſitis
nunc duri ſicut ante fuiſtis. Que autē ſit vox xp̄i
cui obediendum ſit ſubdit dicens ex perſona eius
[nolite obdurare corda veſtra]⁊ ne ſitis lapidi et
non credatis vel vos obediatis mandatis meis.

Monet ne obdurentur ne contingat eis vt patri
bus eorum. Unde ſubditur.

† quēad modū in illa amaricatiōe.

9 †Sicut in irritatione: ſm diem
tentationis in deſerto.

⁋[Sicut]factū eſt[in irritatiōe] vel ſm aliā lit
terā[in exacerbatiōe].i. in ꝓuocatione facta[ſm
diem].i. in diebus ⁊ tēpore[tētationis]facte[in de
ſerto] tunc enim ſimiles illis eritis ſi duri fuerit]
obſtinatos terret per patrū ſimilitudinē vt ſalteꝫ
ſic molleſcerent: ne eis vt patribus contingeret: ⁊
culpa parentum repetitur vt vindicta timeatur.

† me

10 Ubi tētauerūt me prēs veſtri: ꝓ
bauerunt† ⁊ viderūt opera mea.

⁋[Ubi tētauerūt me patres veſtri] dubitando
de poteſtate mea circa promiſſionē ipſoꝝ[ꝓba
uerunt me]ſcilicet quid facere poſſeꝫ[⁊ viderunt]
ſcꝫ oculis ſuis ſed non crediderunt mente [opera
mea]magne virtutis in diuerſis miraculis. Ante
oculos eoꝝ miracula in manu moyſi faciebam: et
tot viderunt opera mea mirabilia ꝙ nullo modo
dubitare debebant: ſed ipſi magis magiſqꝫ corda
obdurabant ⁊ promiſſionibus meis nō credebāt.
Jam ergo ne ſitis talium filij.i. imitatores.

† proximus. † huic † illi.

11 Quadraginta annis † offenſus
fui: generationi † illi: ⁊ dixi ſemp
†hi errant corde.

⁋[Quadraginta annis]ſcꝫ qbus duxi eos ꝑ de
ſertum[offenſus].i. iplacabiliter iratus[fui gnā
tioni illi].ſ. ꝓpter incredulitatē ⁊ murmuratiōes
eoꝝ: hoc eſt effectum aliquē offenſe oſtendit re
tardās eos ab ipletiōe ꝓmiſſi ⁊ deducēs eos ꝑ de
ſertū tanꝗ vagos ⁊ tñ ſm aliā litterā[ꝓxim⁹ fui]
in virtutib⁹ ⁊ ſignis ac bñficijs multis ⁊ magnis
eis exhibitis. vel proximus fui q: in virtutibus et
ſignis me preſentaui ⁊ tamen offenſus fui: q: ipſi
me offenderunt[et dixi ſemper]tunc arguēdo per
miniſtros ⁊ tunc per me et apoſtolos[errant] ſci
licet hi quod ſm aliam litteram apponitur[cor
de]ideſt malo propoſito et voluntate et nunꝗ de
ſtiti errorem eorum arguere.

† qb⁹ † intrabunt.

12 Et iſti nō cognouerūt vias meas
†vt iuraui in ira mea ſi † introi
bunt in requiem meam.

⁋[Et iſti non cognouerūt].i. cognoſcere noluc
runt vl' ſic egerūt ac ſi nō cognoſcerēt[vias meas]
ideſt precepta ⁊ mādata in quib⁹ debebāt ambu
lare[vt].i. ſic: vel ſm aliā litterā[qb⁹ iuraui].i. fir
miter ⁊ immobiliter ſtatui[in ira mea]hoc ideo ad
dit: q: iurat aliqn̄ placidus ſicut iurauit dauid ve
ritatē[ſi introibunt].i. non introibunt ſcꝫ illi duri
alij eñ intrāt[in requiē meā]ſcꝫ in terrā ꝓmiſſaꝫ
quam elegi in quietā manſionē tā populi ꝙ cult⁹
mei. Uel[in requiem meam]eternam. Sic qui ob
durati ſunt tempore gr̄e non intrabūt in requieꝫ
beatorum ꝑ terram promiſſionis deſignatam ⁊ ſi

guratam. Dupliciter iurat deus vel promittēdo
vel comminando. vñ Auguſtinus. Jurauit dñs in
promiſſis ſuis. Jurauit in comminationibus ſuis
vt ꝙ certus es de felicitate eterna ſi feceris prece
pta ipſius tam certus ſis de damnatione cum dia
bolo ſi contempſeris precepta eius. Oratio.

Salutare eximiū oim ppl'oꝝ dñe reſpice pro
picius ſup oues gregis tui: eiſqꝫ ipartiēs
ſal ꝓdētie introducere eaſdē ſempiter
nam digneris in requiem. Per dominum.

⁋Inductio ad chriſti laudem:
propter eius aduentum in carnē
et ad ipſius reuerentiam et timo
rē propter eius aduentum ad iu
dicium. Pſalmus.xcv.

Cantate domino canticū
nouum: cantate domi
nino omnis terra.

⁋Auctor pſalmi propheta dauid.
⁋Titulus eſt ps dauid qñ dom⁹ edificabat poſt
captiuitatem. Et eſt ſenſus pſalm⁹ iſte eſt dauid
prophete qui hic loquitur agens de eo qd factum
eſt: quando domus dei ſcꝫ eccleſia edificabat toto
orbe poſt captiuitatem que ſub diabolo fuit ꝑ pe
catum ſicut ad litterā ſub zorobabel poſt capti
uitatē babylōicā reedificatū eſt tēplū ſalomonicū
⁊ per illā reedificationē reedificatio tēpli ſpūalis
a diabolo ſubuerſi itelligit: de q̄ reedificatiōe nō
de illa actuali hic agitur. Tenebātur hoies ſub dia
bolo captiui: ſed ꝑ chriſtū a captiuitate ſunt re
dempti qui ſudit ſanguinem ſuum et dato precio
emit orbem terrarum. Et hec eſt domus que ad
huc quotidie a captiuitate liberatur cuꝫ peccator
quiſque relicto diabolo ⁊ vitijs ſuis ad peniten
tiam reducitur et ſuper fundamentum chriſtum
per fidem ⁊ operationem edificatur. ⁋Materia
aduentus chriſti in carnem et ad finale iudicium.
⁋Intentio: monere ad fideꝫ incarnatiōis chriſti
et ad exultationē ⁊ laudē pro liberatione generis
humani. ⁋Sententia in generali: ꝓpheta in iſto
pſalmo inuitat omnes fideles ad xp̄i laudem ⁊ pre
conium ꝓpter ipſius aduētū in carnē: ⁊ ad ipſius
reuerentiam ⁊ timorē ꝓpter eius aduentum ad
iudicium. Jn his eniꝫ eſt cauſa ſpei ⁊ timoris: ſpei
per miſericordiam aduentus primi. timoris per iu
ſticiam ſecundi. ⁋Snīa in ſpeciali: in precedenti
pſalmo ſpecialiter monuit iudeos vt depoſita du
ricia in xp̄m crederent: ſed quia erat mãſura: nūc
ſpecialiter monet gentes dicens communiter ad
omnes. [Cantate]lingua et vita [domino] patri
[canticum nouum]pro nouo beneficio liberatiōis
ſcꝫ propter aduentum xp̄i in carnem ⁊ non in vetu
ſtate ſed in nouitate: nō timore pene ſed amore iu
ſticie exuentes veterem hominem et induentes
nouum quod canticum cantat qui amat: charitas
enim eſt canticū nouū: ⁊ ipſa eſt vox ad deuꝫ. Ue

tus canticum cantat cupiditas: nouum charitas [cantate dño] filio.s.iesu xpo. Deinde quos cantare monuerit ostendit dicens [ois terra] non tm̃ a iudea.i.oẽs hoies habitantes in terra: vnde edificatur domus dei.s.ecclesia.

†nomẽ †bñ nunciate. 2 Cantate dño et bñdicite] nomini eius: †annunciate de die in diẽ salutare eius.

[Cantate dño] spiritui sancto. Ter repetit domino ad distinguendũ psonarum trinitatẽ: q: laus xpi honor toti trinitatis est [⁊ benedicite nomini eius] quod est Jesus.i.saluator: gratias agendo de tanto beneficio. Hunc ex eo quod in nobis factus est omni tempore nos benedicere ⁊ laudare debemus. Deide ad prelatos loquitur.d. [annunciate].i.predicate o vos prelati vt crescat edificatio domus dei [de die in diem] id est assidue ⁊ semper [salutare eius] scilicet quod propter nostram salutem venerit vt totum genus humanũ a morte redimeret. Deinde vbi sit annunciandum exponit.d.

†in gentib⁹. 3 Annũciate †inter gẽtes gloriam ei⁹: in oib⁹ pplis mirabilia eius.

[Annunciate].i.pdicate [inter gẽtes] nõ solum iudeis [gl'iam eius] natiuitatẽ inenarrabilẽ: resurrectionẽ: ascẽsionẽ: ⁊ gloriosam domus eius edificationẽ: ⁊ ne aliquos putares excipi addit [in oibus populis] nõ in qbusdã gẽtib⁹ [mirabilia ei⁹] i.opera eius miraculosa q̃ fecit. Et hoc ideo.

ps xlvij. 4 Qm̃ magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis terribilis est sup oẽs deos.

[Qm̃ magnus] est in potentia ⁊ virtute q: potest omnia [dñs] xps ⁊ si homo fact⁹ sit per quod paruus apparuit ⁊ tanq̃ deficiens in laude ipsi⁹ sit [⁊ laudabilis] est bonitate ⁊ hoc [nimis] q: magis q̃ possit dici vl' cogitari [terribilis est] suis aduersariis qui territus visus est inter homines et etiam terribilia faciens [super omnes deos] id est plusq̃ omnes qui coluntur tanq̃ dij a gentib⁹ et non sunt dij. Unde quasi diceretur ei quare dixisti super omnes deos cum nõ sint dij seq̃t ⁊ dicit.

5 Qm̃ omnes dij gẽtium demonia: dñs autem celos fecit.

[Qm̃ oẽs dij gentiũ].i.quos gẽtiliter viuẽtes reputãt deos/sunt [demonia] ⁊ q: parum est esse sup demonia addit [dñs autẽ].s.quẽ nos dicimus deum nostrũ [celos fecit] vbi habitare nõ possunt demones ⁊ non tm̃ materiales sed etiam spirituales.s. angelos ⁊ apostolos qui christum qui in eis sedet portant ⁊ demonibus imperant. Igitur bene magnus ⁊ terribilis est qui tales celos fecit. Hoc et annunciate.s.q:

s. Parali.xvj. †scitas. 6 Confessio ⁊ pulchritudo in ɔspectu eius: †sanctimonia ⁊ magnificentia in sanctificatione eius.

[Confessio] peccatorum [⁊ pulchritudo] confitendo enim fit homo de fedo pulcher id est de peccatore iustus/est [in conspectu eius] tales enim ipsum conspiciunt ⁊ conspiciuntur ab eo. Si ergo amas pulchritudinem prius elige confessionem vt sequatur pulchritudo [sanctimonia] id est sanctitas [⁊] per consequens [magnificentia] est [in sanctificatione eius] non ex nobis.q.d. qui vult esse magnificus et potens vt sunt angeli prius sit sanctus quod fit ex eo solo sanctificante non p nos. Uel [confessio] laudis [⁊ pulchritudo] interior mẽtis [in conspectu eius] decet [sanctimonia] id est exterior conuersatio sancta ⁊ honesta [et magnificentia] id est in magnis operibus et exercitiis virtuosis [in sanctificatiõe] id est in sancto cultu [ei⁹] decet. Et q: talis est dñs. ergo

7 Afferte dño patrie gẽtiũ: afferte dño gloriam ⁊ honorem: afferte dño gloriam nomini eius.

[Afferte] et date [domino] o vos [patrie gentium] id est gentes de quacunq; patria ad fidem christi conuerse: et subiungit quid [afferte domino gloriam] bene conuersando ⁊ ipsum bonis operibus glorificando [et honorem] de bonis operib⁹ gratias referendo ⁊ ipsi omnia attribuendo: ⁊ repetit [afferte dño gloriam] et hoc nomini ascribẽdo non vestro vel hominum. Supra quater posuit afferte propter quattuor virtutes: vel propter quadripartitum prelati officium: hic ter ponit propter tria nobis offerenda. Debemus enĩ primo offerre deo ⁊ offerre animas nostras: scdo corpora: tertio aliquid de nostra substãtia. Et ne vacui intretis ad dominum.

8 Tollite hostias ⁊ introite i atria ei⁹: adorate dñm in atrio sctõ ei⁹.

[Tollite hostias] scilicet dona ⁊ munera ac bonas operationes vel sacrificium spiritus contribulati ac humilitatis et confessionis] et introite in atria eius] id est in ecclesiam militantem vt sitis conformes populo eius. Qui intrant ipsi edificãtur in templum dei: ipsi sunt domus dei: ille ẽ inhabitator cui edificatur domus toto orbe terrarum [adorate dominum] deuote [in atrio sancto eius] id est in catholica ecclesia: plures sunt ecclesie et vna est ecclesia et ideo variat numerũ. Uel [in atrio] quod est in celo et ecclesia triumphante. Illud cor et intentionem dirigendo. Et vtinam.

9 Commoueatur a facie eius vniuersa terra: dicite in† gẽtibus q: dñs regnauit†. †nationibus. †a ligno

[Commoueatur] motu timoris et reuerentie vt conuertatur ad penitentiam ⁊ a vitiis ad virtutes [a facie].i.a cognitione [eius] vel a presentia

gratie eius ⁊ non tm̄ pars ſed [vniuerſa terra].i. oēs habitatores terre: vt aūt hoc fit [dicite] vos boni diuulgādo [in gentibus] hoc.ſ. [q: dn̄s].i. xp̄s victo diabolo [regnauit] a ligno.i.p lignū crucis p qḋ fortē armatū expugnauit vel [regnauit].i. rex eſſe mundo innotuit quo ſemper apud patrē regnauit ⁊ dn̄m ac poteſtatem ſuper omnem creaturam in ſua reſurrectione accepit.

10 Etenim correxit orbē terre q nō commouebitur: iudicabit populos in equitate.

[Etenī] poſt reſurrectionē [correxit] ab errore ⁊ vitijs ac iuſtificauit [orbem terre].i. eccleſiā toto orbe [q non cōmouebit] a veritate fidei que ſtabit vſq ad finē mūdi quantūcūq tribulatiōib⁹ impellatur. ⁊ poſt [iudicabit populos in equitate].i. iuſte reddens vnicuiq ſm opera ſua: ⁊ tūc plangent ⁊ dolebunt qui modo equitatem diligere ⁊ eligere noluerunt. Ergo

11 Letentꝰ celi ⁊ exultet terra: cōmoueatur mare ⁊ plenitudo ei⁹: gaudebunt cāpi ⁊ oīa que in eis ſunt.

[Letētur celi].ſ. p̄dicatores q enarrāt gloriā dei cōplnētes terrā quos dn̄s fecit celos.i. de terrenis celeſtes: de carnalib⁹ ſpūales [⁊ exultet terra].ſ. auditores imbrē doctrine ſuſcipiētes [cōmoueaꝰ mare].i. ſeculū vt cōmuteꝰ in melius [⁊ plenitudo eius].i. oēs a maximo vſq ad minimū ⁊ inde [gaudebūt cāpi].i. leues: mites: eq: q ſunt cāpi dei diuerſis floꝝ ſuauitatibus pollētes ⁊ terrena altitudine non tumentes [⁊ oīa que in eis ſunt].i. omnes vires: ſenſus: ratio. Et

12 Tunc exultabūt omnia ligna ſiluarū a facie domini q: venit quoniam venit iudicare terram.

[Tūc].ſ. qn̄ corriget ⁊ ſic edificaꝰ dom⁹ [exultabunt oīa ligna ſiluaꝝ].i. pagani inculti more ſiluestri: q: de oleaſtro p̄ciſi in oliuā ſunt inſerti et in edificium domus aſſumpti [a facie dn̄i].i.a cognitione et preſentia eius [q: venit] primo aduentu redimere ⁊ iudiciū diſcretionis facere aliquos vocando ad fidē ⁊ gratiā/alios non ⁊ qm̄ [venit].i. poſtea venturus eſt [iudicare terram].i. homines ſcꝫ viuos ⁊ mortuos iudicio retributionis: primo venit in eccleſiam ad redimēdum: ſecūdo veniet ad iudicandum.

13 Iudicabit orbem terre in equitate ⁊ populos in veritate ſua.

[Iudicabit] enī [orbē terre].i. oēs hoīes habitatores orbis terre [in equitate] ſed quō iudicet aptius exponit ſubdens [⁊ ppl'os in veritate ſua] in illo enī iudicio eq̄tas ⁊ veritas erit: q: ibi duo erunt populi quibus dabit ſn̄iam equitatis ⁊ veritatis vt alij in vitam: alij in penas cant: eq̄tas ⁊ veritas in quibus dn̄s populum ſuum iudicabit hoc eſt vt non expectent miſericordiam qui miſericordiam facere noluerunt: qui autem mīam facere voluerunt cum mia iudicabuntur: q: miſericordes miam conſequentur. Oratio

Facto: celi terreq creato: deus queꝫ oīs terra cantici noui modulatione pſaltat: precamur vt ſicut te a ligno regnantem ſupplices confitemur: ita amiſſo omni gētilitatis errore futuri aduentus tui gloriam intētis ſenſibus ſentiamus. Per dn̄m.

Pſalmus de primo aduētu xp̄i in carne eiuſq victoria ⁊ glorioſa reſurrectione ac regni cōmendatione ⁊ cōſequēti ex his mundi liberatione. p̄s.xcvj.

Dominus regnauit exultet terra: †letentꝰ inſule multe. †iocundentur.

[Auctor pſalmi propheta dauid. Titul⁹ eſt: p̄s ipſi dauid qn̄ terra reſtituta eſt ei. Et eſt ſenſus p̄s iſte ſit ipſi dauid.i. xp̄o cuius laudē ⁊ victoriā continet agens de eo qḋ factum eſt qn̄ eius terra reſtituta eſt ei.i. cc.pus ſuum qn̄ ſurrexit: vel qn̄ iudea q eum crucifigendo pierat credidit ⁊ diſcipuli q titubauerāt ſunt firmati ſꝫ ⁊ alie oues de gētibus ſunt adducte. Et bn̄ poſt domus edificationē (de qua ſupius dictū eſt) de reſtitutiōe terre hic agitur p quā domus illa edificatur. Materia: aduētus xp̄i in carnē: eiuſq victoriā ⁊ gn̄ale poſt reſurrectionē dn̄ium. Intētio: monere ad exultationē ⁊ laudē p mūdi liberatione facta p primū xp̄i aduentū. Sn̄ia in generali: ppheta in iſto pſalmo deſcribit aduentuꝫ xp̄i in carnē ⁊ ipſius gn̄ale dn̄ium: cōfuſionē reproboꝝ: ⁊ exultationē fideliū. Sn̄ia in ſpāli: vidēs ergo ppheta ſupſtitiōes mūdi abūdare ante xp̄i reſurrectionē opponit dicēs [Dn̄s] ille q ſpretus et occiſus fuit [regnauit].i. deuicta morte regnū ſibi acq̄ſiuit vt rex eſſe innotuit: q: in ſua reſurrectione gn̄ale dn̄ium ſup oēs creaturas accepit. Qui ante ſubiecti erāt ſub dn̄o diabolo: nunc ſubiecti ſunt ſub dn̄o creatore. ideo ⁊ inde [exultet terra] i. hoīes habitātes in terra q̄bus ingreſſuꝫ tribuit ad gloriā ⁊ [letenꝰ inſule] non oēs ſed [multe].ſ. ad fidē ↄuerſe.i. fideles in ſuis habitātes.q.d. vbiq ſit exultatio ⁊ leticia. Vel [inſule].i. totius mūdi eccleſie q in medio tētationū ſunt ſicut inſule inter fluctus ⁊ addit [multe] nec dicit oēs pter hereticoꝝ conuentus. Deinde oſtendit qualis ſit dn̄s in primo aduentu dicens.

2 Nubes et caligo in circuitu eius iuſticia et iudicium †correctio ſedis eius. †directio

¶ [Nubes ꝛ caligo] .i. obſcuritas: ſunt [in circuitu eius] his ꝙ eũ nõ cognouerũt .i. ipſis q in eum nõ crediderũt eſt ipſe nubiloſus ꝛ caliginoſus q: eis nulla claritate reſplēdet: ſed ipē eſt [iuſticia ꝛ iudiciũ correctio ſedis eius] .i. bonis qui in eũ crediderunt eſt ipē iuſticia: q: ex fide ſunt iuſtificati ꝛ iudicium q: p eos iudicat: ꝛ correctio q: eos regit ꝛ dirigit: ſedē dicit eos ipſosq in eũ crediderunt: facti eñ iuſti facti ſunt ſedes dei ſedet i ipis iudicat ex ipſis: corrigit eos. Uel [nubes] ſacrā doctrinā pluentes [ꝛ caligo] pfundorum miſteriorũ capaces [ſunt in circuitu eius] ꝛ militant eũ [iuſticia] .i. approbatio boni [ꝛ iudicium] .i. reprobatio mali ſunt [correctio ſedis eius] .i. corrigunt eos ꝙ ſunt ſedes eius.

†eũ pcedit 3 Ignis ante † ipm pcedet: ꝛ † inflā-
†inflammauit. mabit in circuitu inimicos eius.

¶ [Ignis] ſpũſſancti quē venit mittere in terrā [ante ipm] .i. ante aduētũ eius [pcedet] anteꝙ in eis ſedeat: hoc eñ igne exarſerũt credētes in eũ [ꝛ hic ignis] [inflāmabit in circuitu] p totũ orbem [inimicos eius] .i. dei. Iſto eñ igne inflammati apoſtoli ceperunt ire p mundũ ꝛ inflāmare in circuitu inimicos eius ꝙ deo derelicto idola adorabant. Qui credere nolebāt incēdebātur ad ꝯſumptionem verbo dei facti peiores inuidia ſua exuſti ꝛ conſumpti: ſed qui credere volebant incendebantur ad reparationem igne charitatis vt ſalubriter arderent. Inſuper.

†apparuerũt 4 † Alluxerũt fulgura eius orbi ter-
re: vidit et commota eſt terra.

¶ [Alluxerũt fulgura eius] .i. miracula [orbi terre] .i. toti mundo cũ eñ nubes .ſ. pdicatores miſſi in verbis ꝛ in factis mira dicerent ꝛ facerent: verbis tonabāt ꝛ ſplēdore miraculoꝝ choruſcabāt [vidit] hec miracula [ꝛ commota eſt terra] .i. terrena corda vel habitātes in terra alij ad fidē alij ad indignationem: hec eñ fulgura credentes illuminabant non credētes cōburebant ꝛ inde

5 Mōtes ſicut cera fluxerũt a fa-
cie dñi: a facie dñi omnis terra.

¶ [Mōtes] .i. ſupbi ꝛ alti [ſicut cera] ꝗ fluit a facie ignis [fluxerũt] liꝗfacti ꝛ cōplanata eſt oīs altitudo ꝙ erat ꝯtra deũ ꝛ hoc [a facie dñi] ꝗ ignis fuit duris. ꝛ [a facie dñi] .i. a pñtia dñi nõ ſolũ mōtes ſedet [oīs terra] .i. duritia gentiũ infideliũ fluxit: q: non iudeoꝝ tñ eſt deus ſed ꝛ gentiũ ꝙ tam diu duri erant donec ille ignis admoueretur dñs ergo in iudea natus omni terre .i. cunctis gentibꝰ eſt cognitus. Quia

6 Annunciauerũt celi iuſticiaʒ eiꝰ
ꝛ viderũt oēs ppli gloriam eius

¶ [Annunciauerunt] prius [celi] id eſt predicatores quorum cor ſurſum eſt ꝛ de quibus dicitur celi enarrant gloriam dei [iuſticiam eius] ſcilicet chriſtum: quis enim fidelium tacet chriſtum vel iuſticiaʒ fidei [et] ſic [viderũt] corde [omnes populi gloriam eius] id eſt cognouerunt diuinitatem chriſti quia etiam quibus nunciatum non eſt de eo intellexerunt deum in carne veniſſe. Uel [gloriam eius] ſcilicet ꝙ glorioſe ſibi reſtituerit terram ſuaʒ. Ergo quia dominus regnauit et quia viderunt omnes populi gloriam eius.

7 Confundantur oēs qui adorant
ſculptilia: † et qui gloriantur in †nõ dꝫ ꝛ
ſimulachris ſuis.

¶ [Cōfundant] ꝛ rubeſcāt exēplo cōuerſoꝝ [omnes qui] eo relicto [adorant ſculptilia] manu artificũ facta ꝙ nullꝰ ptātis ſunt vt dñi in ſpe vana confundunt ad illā verā valeāt puenire [ꝛ qui gloriātur in ſimulachris ſuis] falcis ꝗ ſpiritu carēt ꝛ vana ſunt vt iā gloriēt in deo vero. Et merito confundunt q: cultum debitũ ſoli deo creatori attribuunt creature. Cuilibet ſimulachrum ſuum dici poteſt cuiꝰ amore pre alijs occupatur. Noſter autem deus eſt quē ꝛ angeli adorant. Unde ſequitur

8 Adorate eum omnes angeli eius †iocun-
audiuit et † letata eſt ſyon. data.

¶ [Adorate eũ] ſcʒ verũ deũ [omēs angeli eiꝰ] laudando ꝛ glorificādo ad cōfuſionē idolatrarũ vt videant ꝛ cognoſcant errorem ſuũ ꝛ diſcāt adorare dñm ꝙ ab angelis adoratur [audiuit] de cōuerſione gentiuʒ [ſyon] id eſt eccleſia primitiua que erat in iudea ꝛ que gloriam eius ſpeculabatur et inde [letata eſt] benedicens dominuʒ. iudea eniʒ prius credebat ſe ſolam pertinere ꝛ venire ad chriſtum ſed iam de ſocijs gentibus letatur.

9 Et exultauerunt filie iude: ꝓpter
iudicia tua domine. ps. xlvij.

¶ [Et exultauerunt] ꝛ deum magnificauerunt [filie iude] .i. anime cōfeſſorũ fideles ꝛ electe anime religioſe. anime eccl'ie que Ieſum xp̄m dñm confitent. ꝛ hoc [ꝓpter iudicia tua dñe] que ſunt q: nõ eſt perſonarũ acceptor deus ſed in omni gente et in omni populo quicunqʒ ei ſeruierit acceptus eſt illi: quia non iudeorum tantum deus ſed et gētiũ. Bene ergo ſequitur.

10 Quoniam tu dominus altiſſimꝰ
ſuper oēm terrā: nimis exaltatus
es ſuper omnes deos.

¶ [Quoniam tu dñs] es [altiſſimus] ꝛ ſupremus ac potētiſſimus [ſuper oēm terrā] nõ ſuper ſolā iudeaʒ ꝛ oxp̄e [nimis] et plus ꝙ dici poſſit [exaltatus es.] vſqʒ ad patris equalitatē vel ſm opat hoc [ſuper omnes] nõ tñ ſup minores ſꝫ ſup [deos] et nõ tñ ſuper deos malos ſcʒ ſuper idola ꝛ demões qui dicuntur dij nũcupatiue: ſʒ ſuper bonos ſcʒ ſuper homines iuſtos ꝛ angelos qui dicuntur dij participatiue. vel per terram ꝛ deos ſignificat eum imperare terrenis ꝛ celeſtibus. Et cum tantus ſit ꝛ talis ergo vt ad eum veniatis

Digitized by Google

†ma lignum. 11 Qui diligitis dñm odite† maluȝ
†ſeruoꝝ. cuſtodit dñs aīas†ſanctoꝝ ſuoꝝ
†eruet eas. de manu pctōꝛis†liberabit eos.

¶[Qui diligitis dñm]qui ſolus bonus eſt] odite malū]ꝛ qđcūqꝫ deo aduerſum. Amas deū debes odiſſe qđ odit: hinc enī apparet te diligere qđ bonum eſt ſi ceperis odiſſe qđ malū eſt: ſed iam ſubſequuntur ꝑſecutiones hoīm ꝛ tentationes vitiorum. audi cōſolationem[cuſtodit dñs aīas ſctōꝝ ſuoꝝ]ne eis aliquid noceat vnde ſequitur[de manu peccatoꝛis].i.de poteſtate demonis vel iniqui hominis[liberabit eos].ſ.ſanctos ſuos ſaltem in anima ꝛ qñqꝫ etiam in coꝛpoꝛe: ꝛ ergo foꝛtis eſto non ſolum in diligendo deum ſed etiam in odiendo malum. Nam

†o cundítas 12 Lux oꝛta eſt iuſto: et rectis coꝛde †leticia.

¶[Lux]diuine grē[oꝛta eſt iuſto].i.tāq̄ nouiter oꝛta apparet ꝛ refulget in coꝛde eius[ꝛ rectis coꝛde]qbus.ſ.ꝑ oīa pl3 deus oꝛta eſt ꝑ ſpem[leticia] vera ꝛ gaudiū in dño: nō enī leticia q̄ eſt ſm ſeculum vera eſt. Non ergo vere in miſeria ſunt ſancti ſpe iā ſalui. Vel[lux]ꝑpetua ꝛ leticia fine fine: et iō nō curēt ꝑdere lucē iſtā nec timeāt eos q̄ coꝛpꝰ occidūt: qꝛ vera lux aīe lucebit. Ergo

†o cūdamini †ſcītat] 13 †Letamini iuſti in dño: ꝛ ꝯfitemini memoꝛie†ſanctificationis eiꝰ

¶[Letamini iuſti in dño]congratulando beneficijs eius ꝛ veſtris meritis que eſt leticia deuotionis ꝛ non in ſeculo que eſt leticia vanitatis: q̄ enī dñm habent leticiam ſemper poſſident[ꝛ] letati [confitemini]confeſſione laudis[memorie ſanctificationis eius].i.laudate eum gratias ſibi agendo: qꝛ memoꝛ fuit ſanctificare vos donis ꝛ gratijs ſuis. Bonum eſt ergo non gaudere in hoc ſeculo ſed in dño: ne cū hic gaudere volumꝰ eterna gaudia amittamus. Oꝛatio

Cuſtos aīaꝝ ſanctaꝝ cuius regnū eſt ꝑfecta pars iuſtoꝝ: ꝯcede ꝑpheticas euāgelicaſqꝫ choꝛuſcatiōes pectoꝛibꝰ noſtris inſeri: vt ſi quid obtectum velamine pꝛiſco repitur/ſpiritu ſancto reuelante pandatur. Per dñm.

Exhoꝛtatio ad exultationem et dei laudem propter chꝛiſti aduētum in carnem ꝛ noſtrā redēptionem eiuſqꝫ aduentū ad iudiciū ꝛ noſtrā gloꝛificationem. ps.xcvij.

†qꝛ. †dñs. 1 Cantate dño cāticū nouū †qꝛ mirabilia fecit†.

¶Aucto: pſalmi propheta Dauid ¶Titulus eſt ps ipſi dauid. Et eſt ſenſus ps iſte ſit ipi dauid.i.xpo q̄ foꝛti manu diabolū ſupauit: vꝫ quoqꝫ vniuſquiſqꝫ fidelis ſpūalr eſſe dauid vt foꝛtiter a ſe tentatiōes ꝛ vitia repellat: ꝛ in omni opere bono foꝛtis nō ſolū operando ſed etiam ꝑſeuerando exiſtat: vt cū talis fuerit reuocatus in ſpū canticum nouū omnipotenti deo cantare poſſit. ¶Materia: aduentus xpi in carnem ꝛ reſurrectio eiuſdem: ꝛ aduētus eius ad iudicium. ¶Intentio: monere fideles ad exultationem ꝛ dei laudem: tum ex eo qꝛ per cognitionem ſui noſtre infidelitatis tenebꝛas illuſtrauit; ꝛ pꝛimo ſuo aduentu nos a moꝛte anime redemit. tum ex eo/qꝛ venturus iudex quos hic iuſtificauit ſine fine gloꝛificabit. ¶Sententia in generali. Propheta in iſto pſalmo agit de incarnatione noſtri ſaluatoꝛis: ꝛ de reſurrectione ipſiꝰ: ꝛ aduentu ſui iudicij: ꝛ de conuerſione gentium: ꝛ q̄ ei debemꝰ iubilare ꝛ pſallere non ſolum cantando ſed etiam bene operando. Unde poſt duos pſalmos pꝛecedentes bene hic pſalmus ponitur. nam quaſi de eiſdem hic ꝛ ibi dicitur. Eadem enim ſi iterent ſepe/tamen ſemper noua ſunt varia deſcriptiōe ¶Sentētia in ſpeciali. Inuitans ergo ad laudē ait o vos qui noui eſtis in chꝛiſto olim veteres in adam.[Cantate]vita ꝛ lingua[domino]ſcilꝫ deo patri[canticum]de chꝛiſti in carnatione ꝛ hoīs redēptiōe[nouū]qꝛ nihil tale mundus audiuit. Unde[qꝛ mirabilia fecit]in libe ratione mundi ſeu generis humani. Mirabilia fecit in mūdi ꝛ homis creatione. ꝛ ex euāgelio multa mirabilia ꝛ miracula audiuimus que fecit ieſus. Sed multa maioꝛa mirabilia ſunt que fecit in recreatione: qꝛ totum oꝛbem terraꝝ a moꝛte eterna eripuit. Unde ſubiungit que mirabilia fecit: qꝛ nō ſolum que cōmunia ſunt ſed ꝛ hoc ſingulare ſcꝫ q̄

2 †Saluauit ſibi dexteram eius ꝛ brachium ſanctum eius. †ſanauit ei.

¶[Saluauit ſibi].ſ.deo patri oꝛbem terre puta genus humanū redimendo[dexterā eius].i.xpus dei filius qui dicit dextera patris ab operatione [ꝛ brachiū ſanctum eius]ſcꝫ ipſe idem chꝛiſtus q̄ dicitur brachiū a foꝛtitudine. Et bene dicit[ſibi] ſcꝫ deo.i.ad dei honoꝛē ꝛ gloꝛiā: qꝛ multi ſaluant coꝛpoꝛaliter ſed ſibi ipſis nō deo. quia accepta coꝛpoꝛali ſanitate laſciuiunt et mala perpetrant q̄ egroti ab eis abſtinebant. de qua dextera ꝛ brachio adhuc ſubiungit.

3 Notū fecit dominꝰ ſalutare ſuū: †in conſpectu gentiuȝ reuelauit iuſticiam ſuam. †ante cōſpectum.

¶[Notū fecit dñs].ſ.deus pater[ſalutare ſuū] i.ieſum xpm filiū ſuū ꝑ ſalute mundi incarnatuȝ ꝛ ſic viſibilem factū qui dꝛ ſalutare qꝛ ſaluat: ꝛ ſubdit quibus notum fecit qꝛ nō h vel illic ſed[in conſpectu gētiū]oīm.i.vniuerſo oꝛbe nō in iudea tm̄ [reuelauit].i.manifeſtauit nō ſub velamine oſtēdit[iuſticiā ſuā].i.xpm qui dꝛ iuſticia qꝛ iuſtificat ꝛ ſine hac iuſticia ꝛ niſi per ipſum nemo iuſtificari poteſt. Et hoc non ex meritis ſed

†me mo: fuit. † iacob †domus

4 †Recordatus eſt mie ſue†: ⁊ veritatis ſue † domui iſrael.

[Recordatus eſt mie ſue] qua ꝓmiſit: q: vt ꝓmitteret miſertus eſt: ⁊ mia fuit ꝙ ꝓmiſit [⁊ veritatis ſue] qua reddidit. Miſericordia ergo fecit ꝓmiſſionem patrib⁹ de xp̄o naſcituro ⁊ veritas reddidit qđ ꝓmiſit. ⁊ hoc [domui iſrael] .i. videntiū deum. Qui modo videt deū per fidem poſtea videbit per ſpeciem. debemus ergo purgare oculum cordis vt nobis ſapientie ſue ſpeciem digneť dominus oſtendere. Et ne ad litteram putes iſrael vnam gentem tm̄: ſubditur. Et ita

†fines

5 Viderunt omnes† termini terre ſalutare dei noſtri.

[Viderunt] .i. per fidem ⁊ mentem aperte cognouerunt ac ſi oculis vidiſſent [omnes termini] ⁊ fines [terre] ideſt a termino vſq; ad terminū nō iudea tm̄: vñ dicit oēs q: omnibus ⁊ non quibuſdam tm̄ dat⁹ eſt xp̄s [ſalutare dei noſtri] .i. dñm ieſum xp̄m ſaluatorem oīm a p̄re miſſum. ideo

†deo vniuerſa

6 Jubilate †dño oīs terra: cātate ⁊ exultate ⁊ pſallite.

[Jubilate domino] .ideſt in tantū affectū laudis aſſurgite vt non poſſit verbis dici nec tamen taceri [omnis terra] ideſt oēs habitatores terre [cantate] verbis ⁊ voce predicate [⁊ exultate] corde non inuiti ſed iocundi ⁊ voluntarij [⁊ pſallite] opere. Et quibus modis

†deo noſtro

7 Pſallite dño †in cythara: in cythara ⁊ voce pſalmi: in tubis ductilib⁹ ⁊ voce tube cornee.

[Pſallite domino in cythara] ideſt mortificatione carnis opera diuina facite: ſcʒ paſcēdo pauperes ⁊ huiuſmodi. ⁊ celeſtia mandata implete. deinde eadem prepoſterata ſubiungit cantate [in cythara ⁊ voce pſalmi] ideo prepoſterat vt quod uis eorū prius fiat totum ad deum perticat [in tubis ductilibus] ſcʒ argenteis vel ereis tundendo productis: per quas ſignificantur illi qui tonſionibus ideſt tribulationibus producuntur ideſt ꝑficiunt ⁊ laudes dei ſonant. Talis tuba Job erat qui in tantis tribulationibus dicebat: domin⁹ dedit ⁊c. [⁊ voce tube cornee] ideſt de cornu qđ carnem excedit ⁊ ſuperat facte: per quā ſignificanť illi qui carnales affectus tranſcendunt: ⁊ ita alijs predicando ſonant vt in ſeipſis vitia carnis caſtigent ⁊ ſuperent. Talis tuba erat paulus qui dicebat. Si conſurrexiſtis cum chriſto que ſurſum ſūt

Colo.iij.

querite non que ſuper terram ideſt carnē excedite nolite carnalia cogitare.

†cō moueať. †terre †oēs inhabitantes in ea

8 Jubilate i ꝯſpectu regis dñi †moueať mare ⁊ plenitudo ei⁹ orbis† terrarum ⁊† qui habitant in eo.

[Jubilate] intus vbi deus videt non ad aſpectum hominum. ſed [in conſpectu regis domini] ſcʒ ieſu chriſti cuius aures tubis perſonantibus delectantur. ⁊ tubis ſonantibus: ⁊ veritatē predicantibus [moueatur] ad dei reuerentiam ⁊ fidem [mare] ideſt ſeculum [⁊ plenitudo eius] ideſt omnes eius habitatores. Uel [moueatur mare ⁊ plenitudo ei⁹] .i. conciteť mundus ad ipugnandum cum toto tumultu furoris ſui: ⁊ ſic predicit nō optat. Et quaſi exponēdo ſubdit. ſ. [orbis terrarum] ecce mare [⁊ qui habitant in eo. ſcilicet mundi amatores. illis autem motis pariter ſiue in bono ſiue in malo.

†manibus in id ipſum †facie

9 Flumina plaudēt† manu ſil' montes exultabūt a† ꝯſpectu dñi: qm̄ venit iudicare terram.

[Flumia] .i. ſācti pleni aq̄ ſcʒ ſpiritu dei [plaudēt mãu ſil'] .i. delectabiliť ⁊ cōcordiť bōis opib⁹ iſudabūt ⁊ gaudebūt de opib⁹ bōis i vnitate charitatis. opera ſanctoꝝ laus dei ē. xp̄s nō voce laudatur ſed opere. nō audit vocē ſed opa [montes] .i. boni alti celſitudine ſpūali [exultabūt a conſpectu dñi] .i. ab aduentu et a contēplatione ei⁹ [qm̄ venit iudicare terrā] primo iudicio diſcretionis ⁊ poſt iudicio retributionis. Uel [quoniā venit] .i. venturus eſt [iudicare terram] . ideſt habitantes in terra reddēdo cuiq; ſm opa ſua. Jnde gaudebunt boni: ſed mali contremiſcent.

†terre.

10 Judicabit orbē† terrarum in iuſticia: ⁊ populos in equitate.

[Judicabit] enim [orbem terrarū] .i. habitatores orbis [in iuſticia] aliquos vocando ad fidē ⁊ grām: alios nō: qđ iudiciū diſcretionis valde ē iuſtum licet ſit nobis occultum [et] ſecundo [populos] omnes [in equitate] reddens ſingulis ſm merita ſua / vel in futuro iudicio [iudicabit orbeʒ terrarū] .i. omnes terrenos [in iuſticia] ſcʒ ſola: quia non meruerunt miſericordiam ſcʒ liberantem. Ei namq; qui non fecit miſericordiam fiet iudiciū ſine miſericordia falſʒ ſaluante non relaxante: qr in omni opere domini mia eſt ⁊ veritas. ⁊ etiā in dānandis eſt miſericordia: quia non puniunť ꝙtum meruerunt [⁊ populos] ideſt fideles de iudeis ⁊ gentibus iudicabit [in equitate] quia capiēt equa meritis ſuis Oratio.

Illumine dñe ſalutare tuū in mentibus noſtris: qui reuelaſti iuſticiā tuā gētib⁹ vniuerſis. vt q̄ quodā iudicari veniſti ꝓ perditis miſericordiā cū adueneris pro quibus iudicatus es largiaris. Qui viuis.

Pſalmus de poteſtate chriſti regia ⁊ magnificentia eius in eccleſia: ac laude ⁊ veneratione ſibi tanq; deo ⁊ regi ab omnibus exhibenda. ps. xcviij.

Dominꝰ regnauit iraſcã
tur ppli: q ſedet ſupꝛ che
rubin † moueatur terra *† cõmoueatur.*
¶ Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid.
¶ Titulus eſt. Pſalmꝰ dauid ⁊ patet titulꝰ. poſt
laudẽ ergo multiplicẽ agit hic ꝓpheta de poten
tia ⁊ regno eius vt etiã in hoie adoreť: ⁊ deſcribit
xp̄m eſſe regem ⁊ bona dãtẽ cui ⁊ antiqui ſeruie
runt. ¶ Materia reuocatio maloꝝ ad xp̄m cõfitẽ
dum ⁊ ꝓuocatio bonoꝝ ad ipſum exaltandum.
¶ Intentio. monere vt xp̄m tanꝗ deũ adoremꝰ:
⁊ velut regem exaltemus. ¶ Snia in generali pꝛo
pꝛ̃a in iſto pſalmo annunciat chꝛiſti poteſtatem
regiam: inuitatqꝫ homies diuerſoꝝ ſtatuũ ad lau
dem diuinam. ¶ Snia in ſpeciali: oſtendens ergo
chꝛiſtũ regẽ dicit. [Dominꝰ] ſcꝫ ieſus xp̄s: ⁊ ſi ho
mo ⁊ humilis factus [regnauit] et in re ab eterno
⁊ in manifeſtatione poſt eius reſurrectionẽ ⁊ aſcẽ
ſionẽ q: tunc rex eſſe innotuit ⁊ inde [iraſcantur
populi] ideſt iraſcentur vt ſit pꝛedictio non iuſſio
dominus inꝗ [qui ſedet ſuper cherubin] ideſt ſupꝛ
angelicas poteſtates. ideſt qui pꝛeſidet angelicis
ſpiritibus plenitudinẽ ſcientie eius habentibus:
ille ſcꝫ regnauit ⁊ regnabit ſemper ⁊ inde [mouea
tur terra] ideſt mouebunť terreni. Per populos
iraſcentes ratione vtentes: ⁊ deum celi colentes
iudei poſſunt intelligi. Per terrã vero terreni et
inſenſati gentiles idola ſenſu carentia adoꝛantes
qui vtriqꝫ regnante xp̄o irati ſunt ⁊ cõmoti. ſꝫ alij
ſana ira vt ſibimetipſis de peccatis iraſcentes ad
xp̄m cõuerterentur. alij vero inſana ⁊ furibunda
vt xp̄m ⁊ ſeruos eius perſequerenť. Super che
rubin vero dominꝰ ſedere diciť vt qualis ⁊ quãtꝰ *Cherubin quid interpꝛetatur.*
ſitis [qui regnauit demonſtrareť. Cherubin quip
pe interpꝛetatur plenitudo ſcientie. Dominꝰ er
go ſuper cherubin ſedet: q: xp̄s qui eſt dei virtus
⁊ dei ſapientia ipſos ſcia eminẽtes ſpũs ſuperat
⁊ implet. Et ne putares illũ ita ſedere in pꝛincipi
† eſt 2 bus. vt nõ ſedeat etiã in hoibus adiungit.
Dominꝰ in ſyon magnus ⁊ excel
ſus † ſuper omnes populos.
¶ [Dñs] iſte eſt [magnus in ſyon] qḋ interpꝛeta
tur ſpeculatio. i. in eccleſia deũ ſpeculante nunc ꝑ
fidem poſtea per ſpeciẽ. Qḋ autẽ ſubdit [et excel
ſus ſuper oẽs populos] deſignat eandẽ eccleſiam
per vniuerſum mundũ eſſe dilatatam vbi oẽs po
puli conuerſantur: vbi dñs qui pꝛius humilis ap
paruit magnus ⁊ excelſus diciť: q: a ſancta eccle
ſia quotidie ⁊ magnificať et exaltatur. Vel q: ip
ſe eandẽ eccleſiã per ſuã gratiam magnificat: ⁊ coꝛ
ipſius a terrenis ad celeſtia ſubleuat. Et q: ẽ ma
gnus ⁊ excelſus iam ergo illi qui pꝛius blaſphemi
erant ⁊ humiles contẽnebant.
Cõfiteãť nomini tuo magno qm̃
3 terribile ⁊ ſanctũ eſt: ⁊ honoꝛ re
gis iudicium diligit.

¶ [Confiteantur] confeſſione debite laudis [no
mini tuo magno] vbiqꝫ per famam ⁊ gloꝛiam dila
tatio [qm̃ eſt terribile] potentia qua punit vt ti
meatur [⁊ ſanctũ] bonitate qua parcit vt honoꝛe
tur ⁊ ametur [⁊ honoꝛ regis] ideſt xp̄i [iudiciũ di
ligit] quo punit non tantũ miſericoꝛdiã qua par
cit. Sic vtiqꝫ vult a nobis honoꝛari dominus rex
vt non credamus eum peccata noſtra dimittere ĩ
punita. diligit enim iudicium vel in nobis vel ĩ ſe.
In nobis vt mala que fecimus accuſemꝰ: iudice
mus. ⁊ dãnemus. Quod iudicium qui modo face
re in ſe negligit eũ per ſemetipſum cum venerit
diſtrictius iudicabit. Sed vt iuſtiſſimus ipſe fa
cit. Unde ſequitur.
4 Tu paraſti † directiões: iudiciũ *† equitatem.*
⁊ iuſticiam in iacob tu feciſti.
¶ [Tu paraſti directiones] .i. pꝛecepta iuſticie vt
in eis addiſcamus quomodo viuere debeamꝰ q̃s
per ſemetipſuꝫ nobis parauit. fecit eñ qḋ docuit
⁊ nobis oſtendendo viam in ſeipſo omnẽ iuſticiã
impleuit. Vel [tu paraſti directiones] .i. tue gra
tie eſt viam hominis dirigere [iudicium] vt diſcer
namus inter bonum ⁊ malum [⁊ iuſticiam] vt bo
num faciamus ⁊ malum vitemus [in iacob] ſpiri
tuali. ideſt in populo luctante contra vitia ⁊ ſup
plantante ea [tu feciſti] que alius facere non poſ
ſet. Ipſe enim iuſtificat impium. ipſe operatur
velle ⁊ operari pꝛo bona voluntate. Et q: hoc
facit in nobis.
5 Exaltate dominum deuꝫ noſtrũ
⁊ adoꝛate ſcabellum pedum eius
quoniam ſanctum eſt.
¶ [Exaltate] .ideſt laudibꝰ extollite nõ voſmet
ipſos: ſed [dominũ deũ noſtrũ] ſcꝫ chꝛiſtum dei fi
lium ſm quod ipſe eſt deus a quo habetis ꝙ iu
ſte viuitis. Queꝫ humiliauit iudaica perfidia cre
dite deum ſuper omnia [⁊ adoꝛate] .i. reuerentia ſin
gulari honoꝛate [ſcabellum pedum eius] .i. vene
rabile coꝛpus eius: ſed ꝓpter ipſum cuꝰ eſt ĩ quo
diuinitas tanꝗ ſuper ſcabellũ ſtetit: qḋ ab ipſa di
uinitate valde inferius eſt. q. d. ſic exaltate diui
nam potentiam vt adoꝛetis humanã naturã nõ ĩ
diuiſione: ſed in vnitate perſone [qm̃ ſanctum eſt]
ipſum ſcabellũ. i. coꝛpꝰ: q: nulla peccati macula ĩ
quinatũ. Et merito exaltate ⁊ adoꝛate quoniã. *† in his.*
6 Moyſes ⁊ aaron in ſacerdotibꝰ
eius ⁊ ſamuel † inter eos qui inuo
cant nomen eius.
¶ [Moyſes] legiſlatoꝛ [⁊ aaron] ſũmus ſacerdos
fuerunt [in ſacerdotibus eius] ſcꝫ chꝛiſti ideſt in
ter ſacerdotes vel numero ſacerdotum. Moyſes
quideꝫ ſacerdos dicitur: q: ſi non hoſtias vota ta
men populi deo obtulit ⁊ ꝓ populo ſupplicauit
[⁊ ſamuel inter eos qui inuocant nomen eiꝰ]. Sa
muel nõ iter ſacerdotes: ſꝫ iter inuocãtes nomẽ dñi
numeratur: q: ⁊ ſi eſſet ſacerdos ſicut alibi legiť

nō tamē erat de tribu leui:ſed de tribu effraim ꝺ
qua non fit ſacerdos ſm legē ſed de leui. Ac ſi di
ceret hos imitamini:quia hi magni fuerunt ꝗ cū
adorauerunt. Iſti enim iam nunc

7 **Innouocabant dominū ⁊ ipſe ex
audiebat eos:in colūna nubis lo
quebatur ad eos.**

¶ [Inuocabant dnm] xp̄m cui⁹ aduentū expecta
bant [⁊ ipſe] idem deus qui poſt in hoie locutus ē
[exaudiebat eos] ꝑpter merita ſua nam per pre-
ces eorum ſepe dimittebat deus populi peccata
[⁊ in colūna nubis] ⁊ de nube obſcura [loquebat̃
ad eos] quod ſignificabat vba ſua adhuc eſſe ob-
ſcura ⁊ occulta. Sed qui tunc per figuras ⁊ enig-
mata figurarū obſcure loquebat̃ in nube poſtmo-
dum manifeſte locutus eſt in ſcabello.i.in aſſum-
pta carne. Et iſti qui tanti erant

† p̄cepta ei⁹ q̄ dedit eis

8 **Cuſtodiebant teſtimonia ei⁹ † p̄-
ceptum quod dedit illis.**

¶ [Cuſtodiebāt teſtimonia ei⁹] .i.carnalia inſti-
tuta venture gratie teſtimoniū perhibentia. vel
[teſtimonia eius] .i.precepta eius oia. ⁊ [p̄ceptū]
ſingulare [quod dedit illis] ſcʒ ſeruandē charitatē
⁊ ideo merebant̃ exaudiri. nam tales deus exau-
dit quos cuſtodire ſua precepta cōſpicit. Primo
dicit teſtimonia in plurali:⁊ poſtea preceptum in
ſingulari. quia ſm Grego. Precepta dominica
Grego. multa ſunt per diuerſitatem operis. ⁊ vnū in radi
ce charitatis:⁊ ꝙ omnia ad vnum tendunt finē.
Quiſqʒ ergo vult teſtimonia domini cuſtodire de
bet ⁊ vnum preceptum charitatis obſeruare. Qō
niſi fecerit ſi multa alia facit totum perdit. Et ꝙ
cuſtodiebant ideo. O

† exaudiſti. † illis † vindicans. † affectiones vel ſtudia.

9 **Domine deus noſter tu † tu ex-
audiebas eos:de⁹ tu propici⁹ fui
ſti † eis:⁊ † vlciſcens in omnes †
adinuentiones eorum.**

¶ [Dñe deus noſter tu exaudiebas eos] in iuſtis
petitionibus te inuocantes:ꝙ audierūt te preci
pientem. ⁊ o [deus tu propicius fuiſti eis] cōdonā
do eis peccata ⁊ tū [vlciſcens] .i.vindicās ſe [i oēs
adinuentiones eorū] ſcʒ peccata que ſunt ab inuē
tione humana:⁊ nō relinquens ea impunita. In
quo facto magnum quid ⁊ vtile cōmendat nobis
deus. Illi enim iraſcitur quem peccantem nō fla-
gellat. Nam vere cui propicius eſt non ſolum do-
nat peccata ne in futuro ſeculo noceant. ſed etiā
caſtigat ne ſemꝑ peccare ⁊ in peccatis morari de
lectet. ꝙ peccata punire ſignū eſt miſerationis di
uine. Et ꝙ propicius eſt ergo

10 **Exaltate dñm deū noſtrū:⁊ ado-
rate in monte ſancto eius:qm̃ ſā-
ctus dominus deus noſter**

¶ [Exaltate] .i.laudibus extollite [dñm deuʒ no-
ſtrum] ſcʒ xp̄m qui blanditur ⁊ cedit vt pater nō
ſolum enim exaltandus eſt ⁊ laudādus ꝙ pecca-
tores miſericorditer iuſtificat:ſed etiā quos iuſti-
ficat miſericorditer flagellat [⁊ adorate] .i. ſingu
lariter honorate ſcʒ eundē dñm [in monte ſancto
eius] .i.in ſancta eccl'ia ei⁹ in cui⁹ ſoliditate fidei ⁊
altitudine iuſticie eſſe debem⁹ ſi deū dñm vtiliter
laudare volum⁹ [qm̃ ſanct⁹] qui nos ſanctificat
[dñs] qui nos regit [deus] qui nos creauit [nr̃] qui
ſeipſum nobis tradidit vnde ipſum adoremus et
adorando pure ei ſeruiamus cuius poſſeſſio ⁊ he
reditas ſumus. Oratio.

Sublimis throni domine te adoramus. et
queſumus vt colūna nubis lumine reful-
gente modum ſacerdotalis ordinis te cu
ſtode ſeruemus per dominum.

**Inuitatio generaliter oīm hoīm
ad confeſſionem peccatorū ⁊ ad
deum cum exultatione ⁊ alacrita
te laudandū. ps. xcix.**

**Iubilate † domino oīs
terra:ſeruite domino
in † leticia.**

† deo † iocunditate.

¶ Auctor pſalmi ꝑpheta dauid. ¶ Titulus eſt.
Pſalmus in cōfeſſione. Et eſt ſenſus pſalm⁹ iſte
eſt in confeſſione.i.agit de confeſſione. Eſt autē
confeſſio gemina. vna eſt peccatorum que conue-
nit incipientibus. alia eſt laudis que conuenit ꝑ-
fectis. ⁊ de vtraqʒ agit hic pſalmus. qui bene hoc
loco ponitur ꝙ domino tanto ⁊ tali prout ſupra
deſcribitur merito vtraqʒ predicta cōfeſſio exhi-
betur. ¶ Materia: confeſſio gemina ſcʒ peccatorū
⁊ laudis quā hic indicit diuerſis. ¶ Intentio mo
nere ad vtrāqʒ cōfeſſionē nō vnū angulum terre
ſed totius terre habitationē. ¶ Snia in generali
ꝑpheta in iſto pſalmo docet ⁊ inducit oēs deum
alacriter laudare:⁊ peccata inceſſanter plangere
quia nec in malis eſt deſperandum nec in bonis
animus debet eſſe elatus. ¶ Sententia in ſpecia
li ad laudem ergo monens non vnum angulū ter
re hortatur:ſed ſicut vbiqʒ nouit ſeminatam be-
nedictionem ita vndiqʒ exigit iubilationem. di-
cens. [Iubilate] .i.exultate ⁊ ineffabili leticia ag
gaudete [domino] redemptori noſtro nō alij [om-
nis terra] .i.ideſt omnes habitantes in terra:quia
vbiqʒ benedictio eſt ſeminata. Iubilatio aūt ve
ra fit voce ⁊ corde. Qui enim iubilat erumpit in
quādā vocē exultationis ſine verbis ita vt appa-
reat eū ipſa voce gaudere:ſed quaſi repletum ni
mio gaudio non poſſe hoc verbis explicare. Ta-
lis ḡ laudatio dñm decet vt ſicut ipſe a nobis cō
prehendi nō valet ita magnitudo laudis ei⁹ par-
uitatē noſtri animi ſuperet [ſeruite dño] ꝙ ꝑ xp̄m
eſtis liberati [in leticia] ⁊ hylaritate animi nō ne-
ceſſitate ⁊ inuiti ſed charitate ⁊ voluntarij:aliter
enim ſeruitus deo non eſt acceptabilis quia hila-

Cōfeſſio ē duplex

Iubilatio vera que ẽ:

rem datorem diligit deus. Qd ſi in dei ſeruitio ali

ij.cor.ix. quid moleſtie ꝓpter deū patimur nō ideo a leti-
tia animi recedere debemus. vbi enim maior preſ-
ſura: ibi maior acquiritur gloria.

†itra te. 2 †Introite in conſpectu eius: in exultatione.

¶ [Introite in cōſpectu eius in exultatione] .i. in trate ad cōſcientias vras: et in cōſcientijs exulta- te vbi de⁹ videt quarum teſtimonio addiſcetis in qui bus vobis ſit exultādū. hinc de ſancta electorum ec- cleſia dr. Ois gloria eius filie regis ab intus. Et paul⁹. gloria noſtra hec ē teſtimoniū cōſcie noſtre facile eſt exultare foris lingua in cōſpectu dei: et i cōſciā exulta. Sunt enim nonnulli qui de ſeruitu te dei nō intus corā dño / ſed foris corā hoib⁹ gau dent: et dñi exterius de bono opere gloriant intus a fructu et mercede boni operis vacuantur. Et q cunqꝫ ſeruitute domino exhibetis.

ij.cor.j.

3 Scitote qm̄ dñs ipſe eſt deus ip ſe fecit nos et non ipſi nos.

¶ [Scitote] ſine dubio [qm̄ domin⁹] ieſus xp̄s na tus in carne ad cuius laudē vos inuito [ipſe ē de⁹] ideſt creator oium nō homo tm̄. hoc ſpecialiter di cit contra iudeos. q.d. non vileſcat nobis quē cru cifixiſtis. Et patet ex effectu ꝙ ipſe ſit deus [q: ip ſe fecit nos] creando et refecit recreando: oia enī per ipſum facta ſunt [et non ipſi] fecimus [nos] q: omne bonum noſtrum ex eo eſt non ex nobis: et ni hil habemus quod nō ab ipſo accepimus. vñ pōt intelligi de operibus creationis et nature. vel de operibus recreationis et gratie. ab eo enim ſum⁹ non ſolum corporaliter facti ſed etiam in nouum hominem recreati. et hoc non noſtro merito ſꝫ ſuo dono. Et ideo

Jo.j.

†nos autem 4 †Populus eius et oues paſcue eius †introite portas eius in cō- feſſione: † atria eius in hymnis † confitemini † illi.

†intrate †in †ꝯfeſſionum †ei.

¶ [Populus eius] quē ipſe rex ſua bonitate re git et dirigit [et oues paſcue eius] quas ipſe paſtor verbo vite paſcit: et ad paſcua eterna perducit ad quorum introitū nos hortatur cū ſubdit [itroite por tas eius] et initium bone conuerſationis [in confeſ ſione] ſcꝫ peccatorum ideſt a confeſſione peccato- rum incipite intrare portas eius quas nemo po teſt ingredi niſi ſe peccata confitendo purgauerit Porte quippe illorū paſcuorū .i. vite eterne ſunt opera iuſticie: ad quas portas per confeſſionem i tratur. Quiſquis enim vult bene operari et bene operando portas iuſticie ingredi prius debet con fiteri peccata ſua: quia initium bonorum confeſ- ſio eſt peccatorum. et adite et introite ſpe et deſide rio [atria eius] ideſt amplitudinem celeſtis beati tudinis: et cum vere intraueritis gratie plenitudi ne percepta / tunc [in hymnis] ideſt in laudib⁹ [cō fitemini illi] gratias agentes liberatori. q.d. cū in

Confeſſio pctōꝝ initiū eſt bonorum.

tratis vos reprehendite. cū intraueritis ipſū lau date. In introitu portarū eſt confeſſio. in perue tione vero atrij laudatio. et in his omnibus.

5 Laudate nomen eius quoniā ſua uis eſt domin⁹ in eternū mia ei⁹: et vſqꝫ in generationē et generati- onem veritas eius.

¶ [Laudate] .i. cū laudib⁹ predicate [nomē eius] ſcꝫ domini nunc et in futuro: et merito: q: dñi lauda tur dulceſcit vnde ſubdit [qm̄ ſuauis eſt dñs] et dul cis laudāti. Laus dei eſt vita aie. cū enim deū to- ta deuotione laudamus: et toto cordis affectu ei⁹ amore accendimur tunc ſentimus ꝙ dulcis et ſua- uis eſt dñs. Et illa ſuauitas et ſpiritalis dulcedo cibus aie eſt. Nihil ergo vtilius pōt facere aia ꝙ laudare eum a quo facta eſt. [in eternum] eſt [mi- ſericordia eius] hic nobis parcendo et peccata di- mittendo / ac poſtmodum in eterna vita nos ſu- ſcipiendo. hic liberat et in futuro coronat [et vſqꝫ i generationē et generationem] eſt [veritas eius] im plens promiſſa .i. in generatione preſenti et terre- na que parit mortales: ac futura et celeſti que pa rit immortales perſeuerabit quod ꝓmiſit: ſed hic eſt in promiſſione ibi in donatione hic ad fidē ibi ad viſionem. hic quaſi per ſpeculum et in enigma- te: ibi facie ad faciem. Oratio.

Dei laus eſt vita anime.

Iubilamus tibi eterne domine in leticia et exultatione: poſcentes vt dum porte pe- ctorū noſtrorū in tuis laudibus reſeran- tur / ſemp ad miam veritatē qꝫ pandant. Per.

Pſalmus de forma recte viuēdi et ad ꝑfectionē ſanctitatis perue- niendi. docens et monens bōa ap petere et mala reſpuere. ps.c.

Miſericordiā et iudiciū cantabo tibi domine.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Ti tulus eſt. Pſalmus ipſi dd. Et eſt ſenſus: ps ille attribuit ipſi dauid .i. xp̄o vt hoc to tū qd hic docemur virtutib⁹ xp̄i applicet. q: oē bo nū noſtrum a deo eſt et xp̄o attribuendū: et cōpe- tit hec vox capiti et corpori. Iſte ps hoc centeſimo loco ponitur: q: ſicut iſte numerus eſt perfect⁹ ita iſte pſalmus continet et docet formā perfecte ſan ctitatis. hic enim docemur bona appetere et ma- la renuere. ¶ Materia: forma recte viuendi et per fectio ſanctitatis. fidelis enī aia que i pſalmo qn quageſimo per lamenta penitentie vitā ſuā corre xit: in hoc centeſimo perfectionē vite ſue alijs for mā bene viuendi ꝓpōit. ¶ Intētio. monere. bōa appetere: et mala renuere que eſt perfecta ꝯuer- ſatio vite. ¶ Sniā in generali. ꝓpheta in iſto pſal mo in perſona chriſti vl' eccleſie ſeu cuiuſlibet per fecti docet formā recte viuēdi. et ſpecialiter inſtru it maiores vt ſe deuote habeant erga deū. mūde

τ hõeſte ad ſeipſos: iuſte ad ſubiectos τ ꝓximos.
¶ Sñia in ſpãli: de mia ergo τ iudicio ꝓponens
ait xp̄s in mẽbris. ¶ [Miam] q̃ modo eſt [τ iudi-
cium] quod erit in futuro [cantabo] .i. iocunde an
nunciabo [tibi] [dñe] .i. ad tuum honorẽ q̃ vtroq̃
laudabiliter vteris: q: niſi ꝑ indebitam miam ne-
mo liberabitur: τ niſi per debitum iudiciũ nemo
dãnabitur. Nemo ergo ad ipunitatẽ de mia dei
ꝓſumat: τ penitentiam contemnat: q: eſt ei τ iu
dicium: τ nemo in melius commutatus iudicium
timeat q: eſt ei τ mia: hic eſt aũt tempus mie: in
futuro tempus iudicij: τ propter hec dno

2 Pſallã τ intelligam in via imma
culata: qñ venies ad me.

¶ [Pſallã] .i. in hilaritate bene opabor: [τ intel
ligã] .i. diligẽter attendã [in via immaculata] ãbu
lando τ iuſte agẽdo [qñ venies ad me] mõ ꝑ grãz
vel in obitu ſeu in ſecundo aduentu: deinde expo-
nit que ſit via immaculata.

†deã bulabam

3 †Perambulabam in innocẽtia
cordis mei: in medio dom⁹ mee.

¶ [Perambulabam] .i. ꝑfecte ambulabã τ dele
ctabar [in innocẽtia cordis mei] .i. in puritate cõ
ſcientie vitãdo oĩa facinora: τ hoc exponẽdo ſub-
dit. ſ. [in medio domus mee] .i. cordis mei: domus
eñ noſtra eſt cor: ſine cõſcientia vbi q̃ete habitat
τ ambulat qui bene ſibi conſcius eſt: τ ꝯſcientiaz
puram hʒ. In corde etiam ambulare eſt interio-
ra cordis ſollicite ꝑſcrutari. Sancti etenĩ viri quo
tidie cor ſuum inquirũt: τ diligenter tunc interio
ra ſua diſcutiunt ne quid ibi forte lateat qđ ocu-
los diuine maieſtatis offendat: deinde innocẽtiaz
per partes exponit.

Ambulare in corde qđ eſt

†malam †odio habui.

4 Non proponebam ante oculos
meos rem †iniuſtam: faciẽtes ꝑ-
uaricationes †odiui.

¶ [Non proponebam ante oculos meos rem in
iuſtam] .i. non diligebã rem malã: res eñ q̃ diligi-
tur ante oculos frequenter habetur: prius eſt er-
go rem malã nõ diligere: deinde ẽt odire vñ ſeq̃-
tur [facientes ꝑuaricationes] .i. trãſgreſſiones a
via legis τ mandatoꝝ dei [odiui] etiã amicos τ ꝓ
ximos: nõ quidem ex eo ꝙ erant homines: ſed ex
eo ꝙ ꝑuaricatores: non naturam ſed culpam: non
res ſed vitia. Aliud eſt enim amare ꝙ facti ſunt:
aliud odire ꝙ faciunt. Deinde exponit quos di-
cat preuaricatores ſubdens.

†eius declinaret a me malign⁹.

5 Non adheſit mihi cor prauum: †
declinantem a me malignuʒ non
cognoſcebam.

¶ [Non adheſit mihi] per amorem τ amicitiam
[cor prauum] id eſt homo praue voluntatis qui ꝑ-
uaricatur corde diſcrepans a deo: ſicut rectuʒ cor
habens conformat ſe deo. q. d. non conſenſi nõ re-
ctis: ſed ſicut cor meum in omnibus rectum erat
ita rectis corde ſolummodo adherebat [declinan
tem a me] id eſt diſſimilem mihi non me imitantẽ
[malignum] id eſt maliuolum τ malo igne vitio: ſ̄
ignitum [non cognoſcebam] id eſt non approbabã
non mihi placebat. d.

6 Detrahẽtem †ſecreto proximo
ſuo: hunc perſequebar.

†proximo ſuo occulte.

¶ [Detrahentẽ ſecreto ꝓximo ſuo] τ ĩ abſentia
famam boni minuentẽ: q: palaʒ detrahere nõ au
det qui falſa tenet [hunc perſequebar] arguẽdo/
increpãdo ne hoc ageret. Ecce ꝑſecutio: bon⁹ non
hois ſed pcti. Eſt ſane hoc vitiũ qđ in primis de-
beat extingui/ τ ab his qui ſeipſos inſtituere vo-
lunt penitus excludi. Nihil eniʒ tã inquietat aĩaʒ
nihil eſt qđ ita mobilẽ mentẽ ac leuẽ faciat ꝙ faci
le totũ credere τ obtrectoꝝ verba temerario aſſẽ
ſu mentis ſequi. hinc eñ crebre diſſenſiones. hinc
odia iniuſta naſcunt. hinc eſt qđ ſepe de amiciſſi-
mis etiã inimicos facit: dũ ꝯcordes q̃dẽ/ ſed cre-
dulas aĩas maliloqua lingua diſſociat. At ꝯ ma-
gna quies animi magnaq̃ eſt morũ grauitas nõ
temere de quoꝙ̄ ſiniſtrũ audire. Vtinã q̃ eſt q̃ ita
ſe cõtra hoc vitiũ armauit vt apud eũ audeat de
trahere nemo ꝓuidens in vtroq̃ vtilitatẽ: vt nec
libenter audiat/ nec illũ peccare permittat. Q̃ ſi
ſi eſſet hec in nobis diligentia nec paſſim obtre-
ctatoribus crederemus: iam omnes detrahere ti
merent ne non tam alios quam ſeipſos viles de
trahendo facerent.

7 Superbo oculo τ inſatiabili cor
de †cum hoc non edebam.

†huic nõ conueſcebar

¶ [Superbo oculo] .i. cũ hoie ſuperbo τ tumido
τ dicit oculo q: ſuperbia magis apparet in oculis
ꝙ in alijs partibus corporis. In oculis nãq̃ τ ſu
percilio facile cuiuſlibet ſuperbia deprehenditur
[τ inſatiabili corde] id eſt notabiliter cupido τ aua
ro cuius auaricia expleri non poterat [cum hoc nõ
edebam] propter correctionẽ tenendo me ab eis
vt erubeſcerẽt τ ſe corrigerent. Sed dominus no
ſter ieſus chriſtus cum publicanis τ peccatorib⁹
quandoq̃ comedit vt eos emendaret. hic ergo vi
detur deteſtari duo vitia principalia. ſ. ſuperbiaʒ
τ auaritiam. econtrario.

Superbia in oculis ac ſupercilijs deprehenditur

8 Oculi mei †ad fideles terre vt †
ſedeãt mecũ: ambulãs in via ima
culata hic mihi miniſtrabat.

†ſuper †cõſiderent hi.

¶ [Oculi mei] ſcilicet cordis erant [ad fide-
les terre] id eſt qui fidem τ veritatem tenent in
terra hoc eſt tales placuerunt mihi [vt ſede-
ant] τ habitent [mecum] in mea ſocietate [am-
bulans in via immaculata] innocenter τ irrepre-
henſibiliter viuendo [hic] non alius [mihi mi-
niſtrabat] hoc omnibus bonis conuenit τ ma-
xime ſacerdotibus vt prauis non cohabitent ſed
virtuoſis. Sancti etenim viri ſicut ſtudent vita-
re ſocietatem malorum ſic cupiunt adiungi ſo-

Digitized by Google

†ne 2 †Non auertas faciem tuā a me:
in quacunq; die tribulor inclina
ad me aurem tuam.

¶[Non auertas] quaſi offenſus ꝓpter peccatorum meoꝝ enormitatem [faciem tuā] .ſ. gratie [a me] penitente tanq̄ indigno contēnendo p̄ces meas ſed auerte a peccatis: ꝛ benigno ac ſereno vultu: reſpice in me: reſpuis quidem munus iniquorum: ſed non pniam peccatoꝝ deuotoꝝ. Et nō tm̄ ſemel ſed [in quacūq; die tribulor] per veram contritionem [inclina] qui es excelſus ꝛ ſurſū [ad me] humilem qui tribulor deo: ſcʒ [aurem tuā] i. effectum mīe tue: ꝛ per miam flectaris ad me ſi[cut medicus ad egrotum.

†cito. 3 In quacunq; die inuocauero te:
†velociter exaudi me.

¶[In quacūq; die] ꝯuerſionis [inuocauero te] i. intꝰ in corde vocauero te inuitās te in me [velociter] ꝛ indilate [exaudi me] ne morer in culpa: ne impatiens ſim in pena. Inuocare eſt deū intra ſe inuitare / ꝛ in intimo cordis orare. Talis enī dʒ eſſe oratio noſtra .ſ. cū intentione cordis prolata.

Deū inuocare quid eſt.

In predictis tribus verſibus eſt crebra repetitio eiuſdē ſnie in quo affectꝰ penitētis ꝛ petētis oſtēditur ꝛ deꝰ ad miſerēdū magis excitatur. Iō aūt clamo ꝛ neceſſe eſt vt me exaudias.

†in frixorio confrixa ſunt 4 Qr defecerūt ſicut fumꝰ dies mei
ꝛ oſſa mea ſicut †cremiū aruerūt

¶[Quia defecerūt] .i. celeriter diſparuerunt et euanuerūt [ſicut fumus] q̄ aſcēdendo cito deficit [dies mei] .i. tp̄a vite mee: pn̄s enim vita cito labitur ꝛ euaneſcit. q.d. infructuoſe totam vitā meā expēdi [ꝛ oſſa mea] q̄ carnē portant [ſicut cremiū] in frixorio ſiccatum [aruerunt] ꝛ defecerunt. i. aīe fortitudo quaſi confrixa contrahitur: ꝛ infirmat recordatione peccatoꝝ vel timore iudicij: iam enī frigitur homo dū timet ſe arſuꝝ: vel virtutes mee admoto igne concupiſcentie aruerunt.

†percuſſum eſt ſicut. 5 †Percuſſus ſum vt fenū ꝛ aruit
cor meum: †qr oblitus ſū †com-
†qm̄. †mādu- care. edere panem meum.

¶[Percuſſus ſum] tētatione [vt fenum] quod viret ſed percuſſum ardore cito areſcit: ꝛ ex feruore tentationis multiplicis [aruit cor meum] ſterilitate peccati ꝛ defectu deuotionis a dulcedine amoris dei a delectatione ſpiritali: qr [oblitus ſū comedere panem meum] ſeruare verbum dei ꝛ preceptum diuinum: verbum enim dei panis eſt anime Vel [comedere panē meum] .i. ſumere deuote eucharistie ſacramentum. Et qr nō guſtamus intꝰ dulcedinē diuinam amamus foris miſeri famem noſtram. Quapropter nunc

Verbū dei panis eſt aīe

†adheſerūt oſſa mea. 6 A voce gemitus mei: †adheſit os
meum carni mee.

¶[A voce gemitus mei] .i. pre nimio dolore peccati quem voce gemitus expreſſi [adheſit os meū carni mee] id eſt ſpiritus cum carne infirmatꝰ eſt Sicut enī caro que infirma eſt aliquando fit fortis cum ſpiritu in deo: ſic ſpiritus qui fortis eſt aliquando infirmatur cū carne in peccato. Vel [adheſit os meum carni] .i. pelli [mee] carnem enim ꝓ pelle dixit. q.d. ita exſiccaui meipſum ꝛ ꝯtabui vt ſine carne eſſem ꝛ [os meum] deficientibus carnibus [carni mee] hereret. Diſcant hic peccatores quomodo agere debeant penitentiam.

7 Similis factus ſum pellicano † †q̄ habitāt in ſolitudine
ſolitudinis: factus ſum ſicut ny- †q̄ habitāt in parietinis.
cticorax † in domicilio.

¶[Similis factus ſum pellicano ſolitudinis] i. li auie egyptiace q̄ in ſolitudine ſolet habitare: qr ſolitudinem cā meroris ꝛ pnie expetij ꝛ ſine humano ſolatio ꝑmanſi [factus ſū ſicut nictycorax] [habitans] [in domicilio] vel in parietinis .i. corꝰ nocturnus vigil et teter qui noctem amat ꝛ habitat in parietibus ruinoſis ſine tecto: quia tanq̄ abhominabilis hominibus in locis occultis demoratus ſum non audens pre erubeſcentia ꝛ confuſione peccatorum parere. Sed quia penitens peccatum ſuum cognoſcit ſubditur

8 Vigilaui et factus ſum ſicut paſ-
ſer: †ſolitarius in tecto. †ſingularis.

¶[Vigilaui] ꝑ cognitionem peccati: vel noctem in vigilijs ducendo: ꝛ inquietus permanendo [et factus ſum ſicut paſſer ſolitarius] vel ſingularis habitans [in tecto] quia tecta amat: nam auolās a conſortio peccatorum excluſi me a conuerſione hominum. Per has aues diuerſa genera penitētium notari poſſunt. nam pellicano que eſt auis nimie maciei ꝛ ſoliuaga comparantur heremite. Nycticoraci vero que in nocte vigilat ꝛ q̄rit eſcas ſimilatur illi qui a publico remotus dum alij in nocte huius ſeculi dormiunt vigilat: ꝛ eſcas anime ſibi querit. Paſſer eſt ille qui ſagax ad alta virtutum fugit vbi tutus eſt a laqueis. vnde non deſcendat aliquid tollere de domo. Ideo vel ad cumulum mali.

9 Tota die exprobrabant mihi ini-
mici mei: et qui laudabant me ad
uerſum me iurabant.

¶[Tota die] id eſt aſſidue [exprobrabant] id eſt inſultabāt [mihi inimici mei] verbis iniurioſis et improperoſis [ꝛ q̄ laudabāt me] dū cū eis fruerer vita ſeculari: ꝛ cū eis eſſem in inſolētijs [aduerſū me iurabāt] .i. ad me euertendū ꝯſpirabāt: vel ſimul eodem tp̄e ore palam: ſed ficte laudabant et corde inſidias p̄parabāt. Quos diabolus aliter nequit capere: arte quadam vult decipere: facit enim irrideri penitentes: quaſi iurent in corū deteſtationem qui prius laudabant eos dum cū eis erant ſeculares. Et hoc ideo.

10 **Quia cinerem tanq̄ panem mā ducabam et poculum meum cuʒ fletu miſcebam.**

❡[Quia cinerem].i.reliquias peccatorum[tāq̄ panem manducabam]id eſt penitendo conſumebam:qꝛ ſicut panis manducando conſumitur ſic omnes reliquie peccatorum ⁊ etiam tenuia.ideſt leuia peccata per penitentiam debent conſumi[⁊ poculum meum]id eſt temporalem iocunditateʒ vel deſiderium celeſtis patrie pro dilatione[cum fletu miſcebam]id eſt cum lachrymis miſcui. Nihil temporale mihi erat ſuaue:ſed celeſtē patriaʒ tantum deſiderabam. Ad litteram etiam de penitentibus quibuſdam auditum eſt q̄ panem cineri miſcebant et lixiuio conficiebant:hec autē omnia faciebam.

†qm̄ leuaſti †eliſiſti.

11 **A facie ire indignatiōis tue: † qꝛ eleuans † alliſiſti me.**

❡[A facie ire indignationis tue].i. ab inſtantia vindicte:et a preſentia penalitatis a tua idignatione procedentis.q.d.talem auſteritatem ſuſtinebam conſiderans aduentum tuum ⁊ futurū iudicium:ne ſcilicet grauiorem incurrerem in purgatorio vel in inferno penā propter pctōꝝ meorū grauitatem[qꝛ eleuans]me in honorem faciendo ad imaginem tuam qua omnia animalia ſuperamus[alliſiſti]⁊ ad terram concuſſiſti[me]peccantem:nullum enim animal hanc penaʒ miſerie ſentit ⁊ gehenne niſi hō. Quia enim fecit deus hoīeʒ ceteris creaturis ratione meliorem : ideo ſecuta eſt damnatio iuſta peccantem:hoc verbum dicāt qui aliquando ſancti ⁊ in virtutibus eleuati fuerunt ⁊ poſtea ceciderunt. Uel poſſunt quedam iam predicta perſone chriſti conuenire vbi torporem excutit:⁊ vt faſtidium repellere debeamꝰ inuitat cum dicit.[Similis factꝰ ſum]⁊c. Iſte tres aues ſignificant chriſtum[pellicanus in ſolitudine]chriſtus eſt ſolus natus de virgine. Solus enī ſic: ideo ſollitudo. Deinde[nycticorax]in nocte [in domicilio]quia in tenebris ignorantie ⁊ cecitatis iudeorum tanq̄ in nocte:et in preuaricatione tāq̄ in domicilio:et ruinis ipſorum occiſus eſt: poſtea[vigilauit]in reſurrectione[⁊ factus eſt ſicut paſſer]volitando id eſt aſcendendo[ſolitariꝰ] et ſingularis[in tecto]id eſt in celo vbi interpellat ꝓ nobis.[Tota die]⁊aſſidue[exprobrabāt mihi inimici mei]et multa opprobria ingerebant[⁊ qui laudabant me]adulando[aduerſum me iurabant]id eſt conſpirabant inſidiando. Quia cinerem tanq̄ panem manducabam].i.peccatores penitentiam agentes:qui igne vitiorum combuſti erant carbones emortui ⁊ incinerati incorporabā mihi tanq̄ ſuauem cibum:⁊ quemadmoduʒ illos qui erant habiles ⁊ idonei ad hoc vt eſſent in corpore meo. Sic enim recepit mattheuʒ publicanū ⁊ peccatorem:ſicut iohannem virginem ⁊ innocētem[⁊ poculum meum cum fletu miſcebam]ideſt eos quibus reficiebar tanq̄ potu ſociebam cum flentibus ſua peccata:⁊ triſtia penitentie cum letis iuſticie adiungebam. Iterum habebant materiam mihi exprobrandi[a facie ire ⁊ indignationis tue].i.a manifeſtatione grauioris ⁊ leuioris vindicte quam ego ſm̄ grauiora ⁊ leuiora pctā membrorum reputatione promerueram:que facies videbatur ex eo eſſe:quia tu[eleuans alliſiſti me].ſ. ſublimem me inſtituens ⁊ ſcientia ⁊ virtutibus ꝑmiſiſti me ſubiacere miſerijs. Deinde iterum loquitur chriſtus in perſona membrorum:vel penitens in perſona ſua.

12 **Dies mei ſicut vmbra declinauerunt:⁊ ego † ſicut fenum arui.** †velut

❡[Dies mei ſicut vmbra declinauerunt].i.velociſſime ⁊ cū ſumma feſtinatione euanuerūt:et ad modū vmbre quaſi obſcuri ⁊ vani inutiles ⁊ infructuoſi tranſierūt[⁊ ego ſicut fenū arui].i.ſine rore gratie ꝯtabeſcēdo defeci. Quēadmodum eniʒ fenum hodie vireſcit ⁊ cras marceſcit: ita homo in hoc ſeculo de leticia in triſticiam:de ſalute ī infirmitatem:de felicitate in miſeriā:de vita in mortem tranſit. Deinde poſt afflictionem penitentis ponitur ſubleuatio ſaluationis:⁊ primo poteſtas eius ad hoc faciendum.q.d.hoc ego iuſte et merito patiens defeci.

13 **Tu † autem † domine in eternuʒ permanes:⁊ memoriale tuum in generatione ⁊ generationem.** †vero †non hʒ.

❡[Tu aūt dn̄e in eternū ꝑmanes].i.ſtabiliter ſine defectu ⁊ mutatione ⁊ ſine ptātis diminutiōe: ⁊ viges ad me liberandū q̄ viguiſti ad me humiliādum:⁊ ideo ꝓpiciari potes cū volueris[⁊ memoriale tuum].i.memorabilis mīa tua q̄ dꝛ memoriale dei:qꝛ nunq̄ obliuiſcit̄ miſereri. Uel[memoriale tuum].i.ꝓmiſſum memorabile de venia ingemiſcentis ⁊[in generatione ⁊ gn̄atione].i.in oēs generationes:⁊ ideo quodāmodo ꝓpiciari debes. Memoriale vocamus aliquid egregie factum memoria dignuʒ per qđ mīa xp̄i intelligenda eſt:plꝰ enim operatus eſt circa genus humanum ex miſericordia q̄ ex iuſticia. Nam.

Memoriale qd appellamus.

14 **Tu exurgens miſereberis ſyon: † quia tempus miſerendi eius qꝛ venit tempus.** †qm̄ venit tp̄s vt miſerearis eius.

❡[Tu exurgens]⁊ potentiam tuam manifeſtās prebendo auxiliuʒ qui quaſi dormiens diſtuleras [miſereberis]prius[ſyon]id eſt eccleſie iudeorum incipiendo ab hieruſalem[quia tempus miſerendi eius]venit ſcilicet tempus gratie:et repetit[qꝛ venit tempus]acceptabile et dies ſalutis: qđ durat vſq; ad diem iudicij. Uel[miſereberis ſyon] id eſt eccleſie vniuerſali ex peccatoribus penitentibus vt plurimum collecte:[quia tempus miſerendi eius] eſt : indiget enim nunc miſericordia. Confidat ergo qui agit penitentiam:quoniā ve-

nit tempus miſerendi ꝛ ſaluandi. dominus enim eſt miſericoꝛs. Et vere miſereberis:

15 Qm̄ †placuerūt ſeruis tuis lapi-
des: ei⁹ ꝛ †terre eius miſerebunť.

†dn̄i placitum habuerūt. †ſui tui in †pulueris.

❡ [Qm̄ placuerūt ſeruis tuis] .i. apl'is ꝛ ceteris pꝛedicatoꝛib⁹ [lapides ei⁹] .ſ. ſyon .i. pphete firmi in quoꝛū eloquijs beneplacitū habuerūt [ꝛ terre ei⁹] ſyon .i. pꝛuaricatoꝛū [miſerebunť] mūdātes terrenos/ꝛ de terra imaginē dei foꝛmātes. de illa em̄ terra multa milia ꝯuerſa ſunt. Vl' [qm̄ placuerūt ſeruis tuis] .i. angelis ꝛ pꝛdicatoꝛib⁹ [lapides ei⁹] ſyon .i. eccl'ie vl' ſ. ſancti q̄ ſunt firmi ꝛ foꝛtes in fide ꝛ pfecti in ỽtutib⁹ [ꝛ terre] ſeu pulueris [ei⁹] eccl'ie ſcꝫ peccatoꝝ q̄ ſunt infirmi ꝛ mia indigētes [miſerebunť] pꝛocurantes eoꝝ pmotionē in bonū vt fructum ſanctitatis exhibeant.

16 Et timebūt gētes nomē tuū dn̄e:
et oēs reges terre gloꝛiā tuam.

❡ [Et] inde ſiue p hoc [timebūt] etiā [gentes] qui modo timere neſciūt [nomem tuū dn̄e] ſcꝫ xp̄ianū et cōuertenť ſicut iā videmus impletū p earū cōuerſionē ad deum. Que em̄ pꝛius idola metuebāt ꝛ demonioꝛū noīa inuocabāt/nūc nomē dn̄i venerant ꝛ timēt. ꝛ nō tm̄ ſubditi: ſed [ꝛ oēs reges terre] timebūt [gloꝛiā tuā] .i. gloꝛioſam potentiā tuā maioꝛem ſua. Vtrūqꝫ ad vtrūqꝫ referendū eſt: q: et gentes ꝛ reges timebūt nomē tuū: ꝛ gentes et reges timebunt gloꝛiam tuam. Et hoc ideo:

17 †Quia edificauit dominus ſyon:
et videbitur in †gloꝛia ſua.

†qm̄ †maieſtate.

❡ [Quia edificauit dn̄s ſyon] .i. eccl'iam ſuaꝫ per mundū. hoc agiť nunc vt iā lapides viui in ſtructuram currāt: non in ruinā. ꝛ edificata ſyon [videbitur] dn̄s [in gloꝛia ſua] vbiqꝫ dilatata. Vel tandeꝫ videbiť gloꝛioſius qui pꝛimo viſus eſt infirm⁹. Nā in edificatione ſyon ꝛ in eccl'ia militante viſus eſt tm̄ in infirmitate. at vero cum venerit iudicare ꝛ apparuerit in maieſtate ſua ꝛ poteſtate tunc ꝛ in eccleſia triumphante videbitur in gloꝛia ſua. Sꝫ anteq̄ illud fieret vel hoc fiat.

18 †Reſpexit in oꝛationē humilium
et non †ſpꝛeuit pꝛecem eoꝛum.

†et †deſpexit depꝛecationeꝫ

❡ [Reſpexit] miſericoꝛditer [in oꝛationē humiliū] et pauperū q̄ ſpū pleni oꝛabāt vt veniret [et non ſpꝛeuit pꝛecē eoꝝ] min⁹ dicit ſcꝫ nō ſpꝛeuit ꝛ pl⁹ intelligit ſcꝫ q̄ exaudiuit. hoc agiť ꝛ mō in edificatione ſyon. Oꝛāt ꝛ gemūt edificātes: māducāt cinerem tanq̄ panē ꝛ potū ſuū cū fletu miſcēt ne in futuro ſero queratur. inaniter petatur. fruſtra pulſetur foꝛis cum virginibus fatuis remaneatur. et reſpicit dominus in oꝛationem eoꝛum. Oꝛa ergo et curre q: reſpicit dn̄s in oꝛationē humilium.

19 Scribantur hec in †generatiōe
altera: et populus qui creabitur
laudabit dominum.

†generationē alterā

❡ [Scribātur] nunc [hec] que dicuntur de miſeratione ſyon ꝛ eius edificatione [in generatione altera] .i. ad pphetiꝫandum nouum teſtamentū. Vel [ſcribanť] ab euangeliſtis ꝛ memoꝛiter teneantur hec que fiunt in edificatione ſyon [in generatione altera] ideſt ad opus generationis alterius: ſciliceꝫ noue pꝛo futura vt de tantis beneficijs deum laudet: ideo ſubditur ꝛ ita [ppl'us] acquiſitionis [qui creabitur] in bonis operibus [laudabit dominum] de ſua reparatione. Et quia ſupꝛa dixit edificabit dominus ſyon et iterum ſcribantur hec in generatione altera. modo vtrunqꝫ declarat ſcꝫ quo modo edificauit. ꝛ q̄d dixit eſſe ſcribendū dicens:

20 †Quia pꝛoſpexit †de excelſo ſan-
cto ſuo: dominus de celo in terrā
†aſpexit.

†qm̄ †ex alto †pꝛoſpexit.

❡ [Qꝛ pſpexit] oculo ſue mie [d excelſo ſcō ſuo] .ſ. habitaculo .i. de ſinu pr̄is: ꝛ aperit euidēti⁹ q̄d dixit [dn̄s] excelſ⁹ d celo [celoꝝ i terrā aſpexit] ad humiles. Pꝛopheta pp̄ter certitudinē dicit vt pꝛeterita q̄ tunc adhuc erāt futura pſpexit dn̄s ex alto vt humiles videret ꝛ inde ad humiles humilis veniret: ꝛ ex alto fact⁹ eſt humilis: vt humiles exaltaret. reſpexit vt miſeretur: deſcendit vt vincula quibus nexi eramus abſolueret. Vn̄ ſequitur.

21 Vt audiret †gemit⁹ cōpeditoꝝ: vt
†ſolueret filios †interemptoꝛuꝫ.

†gemitū †ſoluat. †moꝛtificatoꝛum.

❡ [Vt audiret gemit⁹ ꝯpeditoꝛū] ſcꝫ ſctōꝝ q̄ legalibus vinculis aſtricti cum gemitu oꝛabant vt deus mundum a peccatis ſolueret/vel ſanctoꝛum qui ſunt cōpediti timoꝛe dei ꝛ diſciplina eius quibus ligati martyres dura ſuſtinebāt vel penitētiū qui pꝛius erāt aſtricti rhetibus pctōꝛū [ꝛ vt ſolueret] .i. liberaret a paternis erroꝛib⁹ vel nodis peccatoꝛū [filios] viuentes in mundo [interemptoꝛuꝫ] fraude diaboli .i. occiſoꝛum ſeu moꝛtuoꝛum ꝛ dampnatoꝛum ne ſic dānarentur ſicut patres eoꝛuꝫ. Ad hoc autem audiuit ꝛ ſoluit.

22 Vt †annūciēt in ſyon nomen dn̄i
et †laudem eius in hieruſalem.

†annuncietur. †laus

❡ [Vt] ſoluti iā [annūciēt] pꝛimo [in ſyon] ideſt in eccleſia pꝛimitiua [nomen domini] .ideſt laudeꝫ de dei eſſentia [et] deinde [laudem eius] ſcꝫ opera [in hierl'm] .i. in gn̄ali eccleſia. ad hoc enim a diabolicis ꝛ peccatoꝛū laqueis ſoluuntur vt laudem annuncient in eccleſia. Vel [vt annuncient in ſyon] que ſpeculatio diciť .i. i p̄ſenti eccleſia que adhuc per ſpeculū videt/ꝛ gloꝛiam dn̄i a longe ſpeculať [et laudem eius in hierl'm] celeſti que viſio pacis dicitur cui habitatoꝛes facie ad faciem videntes laudant eum in eternum. annuncient inq̄.

23 In cōueniendo ppl'os in vnū: ꝛ †
reges vt ſeruiant domino.

†regna.

❡ [In conueniendo] ideſt ad conueniendum [populos in vnum] .i. in vnitatem fidei ꝛ moꝛuꝫ [et] ſi-

militer[reges]terrarū ⁊ ꝓncipes ppl'oꝝ ad hoc[vt
ſeruiāt dn̄o]vniuerſi.hoc eſt vt faciāt magnos me
diocres ⁊ ꝑuos cōuenire in eccl'iaſticā vnitatē vt
omnes ſeruiāt dn̄o q̄ eis miſericorditer dignatus
eſt ſubuenire. Exauditi ſunt ergo q̄ erāt in preſſu
ra ⁊ humilitate vt eſſet noſtris tēporibꝰ eccl'ia in
tanta gloria vt iā regna q̄ ꝑſequebantur ipſa ſer-
uiant domino. Illis autem annunciantibus

24 † fortitu dinis. † exigui tatem. † annun cia.

Reſpondit ei in via † virtutis ſue † paucitatem dierum meorum † nuncia mihi.

¶ [Reſpondit]eccl'ia vocata[ei].ſ.dn̄o credendo.
grās agendo:bn̄ viuendo:gratulando: ⁊ obſequē
do.nō ꝯtempſit:ſed vocata r̄ndit ⁊ compluta fru
ctum reddidit. vocata eſt eccleſia:⁊ r̄ndit dn̄o qn̄
quiſqꝫ petō: gratias ei agit vocatus ab illo. Ille
vocat iſte r̄ndet non voce ſꝫ corde:nō lingua:ſꝫ vi-
ta ⁊ hoc[in via virtutis ſue].i. reuerſus ⁊ poſitus
in via virtutis ac gr̄e ⁊ pn̄ie ⁊ reſpōdēdo orauit.d:
O deus[paucitatē]⁊ breuitatē[dierū meoꝝ nun-
cia mihi].i.breue tp̄us vite mee fac me attendere
ne tranſitoriis inhereā. valde enim ad eternita-
tem anime proficit cum ei deus breuitatē vite ſue
ad memoriam reducit. Nam cum finem ſuū pro
ximum cogitat minus eū peccare delectat hinc di

Eccl'. vij

citur.memorare nouiſſima tua ⁊ in eternū non pec

Hieronymus.

cabis.vnde ⁊ Hiero. philoſophia vera eſt aſſidua
mortis meditatio. Et q: tendo ad eterna.

25 † di- midium. † genera tionum.

Ne reuoces me in † dimidio dierum meorum: in generatione † ⁊ generationem anni tui.

¶ [Ne reuoces me in dimidio dierū meorū]ꝑſen
tium.i.ne ſinas me reuocari ad tranſactā vitā pec
catorū ſed hos dimidios dies ⁊ futuros continuē.
Cum nos deus vocat ad ea q̄ ante nos ſunt inui-
tat:cuius reuocare eſt cum ad ea q̄ retro ſunt nos
cadere ꝑmittit:ꝑſentes vero dies quātūcūqꝫ ſint
boni nō ſunt niſi dimidij ⁊ imperfecti niſi addant̄
eterni. Orat ergo ne eū in dimidio dierū reuocet.
ideſt ne hoc ꝙ tp̄aliter viuit obliuiſcēdo a curſu ce
leſtiū ad tp̄alia amāda corruat. Minus eīm eterna
diligimus cū in delectatiōe ꝑſentis vite oculos cor
dis intendimus. Cū vero trāſitoria oīa cogitamꝰ
magis ad amāda celeſtia excitamur: dies eīm mei
exigui ſunt ſed[in generatione ⁊ generationē] id
eſt in eternū ſunt[anni tui]qui nō tranſeunt nec
mutātur de quibus fac me ſatagere. Anni dei eter
nitas eius eſt vbi nihil eſt preteritum vel futurum
vbi non eſt niſi eſt. Quia

26 † in principio terram tu fundaſti dn̄e:

† Initio tu domine terram fundaſti et opera manuum tuarum ſunt celi.

¶ [Initio]tp̄is[tu dn̄e terrā fundaſti]q̄ eterni-
tate tua ꝑcedis omnia q̄ feciſti:ſine initio eīm an-
te creaturas extitiſti[⁊ opa manuū tuarū].i. verbi
et virtutis[ſunt celi]q: quod verbo facit hoc et
manu ideſt virtute:⁊ per iſta duo.ſ.celū ⁊ terram
intelliguntur oēs creature a deo facte. Per ter-
ram etiam eccleſia:⁊ per celos apoſtoli poſſunt in
telligi in quibus celis manēs deus intonuit ꝑce-
ptis choruſcauit miraculis:irrigauit terrā imbre
veritatis. Et ſicut ante oīa creata fuiſti ita poſt
mutata permanebis: Unde ſubdit.

27 **Ipſi peribunt tu autem permanes: et omnes ſicut veſtimentū veteraſcent.**

¶ [Ipſi]ſcꝫ celi ⁊ multo magis terra[peribūt]cō
flagratione ignis quo ad aliquā diſpoſitionē.ſ.ſꝫ
qualitatē:de celis ꝓximis terre hoc cōſtat: de ſu-
perioribꝰ aūt certū nō eſt. Uł[celi].i. iuſti ſꝫ cor-
pus[ꝑibūt]ſꝫ in meliꝰ mutabunt̄ in reſurrectione
[tu aūt ꝑmanes]oīno ſemꝑ immutabilis q̄ mutari
non potes[et oēs ſicut veſtimētū veteraſcēt]a ſta
tu in quo ſunt:qḋ nō de angelis accipi pōt:ſed de
mutabilibꝰ ſcꝫ de celis ad litteram. Uel de ſctis q̄
veteraſcēt ſicut veſtimentū.i. ſm̄ corpꝰ qḋ more
veſtis cōſumit̄ ſed in melius mutabuntur

28 **Et ſicut opertoriū mutabis eos et mutabunt̄: tu † autē idem ipſe es et anni tui non deficient.** † vero

¶ [Et ſicut opertorium mutabis eos]celos.[Et
mutabunt̄] a ſtatu ſuo in melior̄ q: iā corruptio
ni ſicut ante non ſubiacebunt. vel celos.i. ſanctos
mutabis vt vitiorum ſorde mūdati pulchriores ſi
ant:⁊ mutabunt̄ ad eternitatē[tu aūt idē ipē es]
ideſt idē ꝑmanes ſine mutatione [et anni tui]qui
erunt in generatiōe ⁊ generationem.i.diuricia tua
que in annis apō nos diſtinguit̄[non deficient] et
nullo fine claudent̄:q: eternitas tua immutabilis
permanet. Deinde ſequitur hilaris cōcluſio oſtē
dens ꝙ ⁊ nos ibi eſſe poterimus.

29 **Filij ſeruorū tuorū † habitabunt et ſemen eorū in ſeculū † dirigeť.** † inhabi tabunt † ſeculi

¶ [Filij ſeruoꝝ tuorū].i. apl'orū q̄ per predicatio
nē eoꝝ in fide ſunt geniti:⁊ nō tm̄ ipi ſerui[habi-
tabūt]⁊ perſeuerabūt in tuiꝫ annis nō deficiētī-
bus et eternal'r corā te[⁊ ſemē eoꝝ].i.imitatores:
⁊ tota ſequēs gn̄atio electoꝝ[in ſcl'm dirigent̄].i.in
eternū q: ſemꝑ actu ⁊ cōtinue in deū ferent̄ ⁊ diri
gent̄ ad appetēdū eternitatē ⁊ in eternū mane-
bunt. Uel[filij ſeruorū tuorū habitabūt]ibi.i. ſer
ui ꝯ bona opa quaſi per filios:nemo eīm ibi habi-
tabit niſi ꝑ opa ſua: Nō eī q̄ dicit dn̄e dn̄e:ſꝫ q̄ fa-
cit volūtatē pr̄is ipſe intrabit in regnū celorū [et

Mat. vij

ſemen eorū].i.opa ſine quibus nullus intrat:⁊ vn
de fructus eternus metit̄[in ſeculū].i. in eternum
dirigeť]:q: nihil totū intrat. Nolite ergo eſſe ſteri
lis ſi intrare ⁊ habitare vis:ſed permitte fetꝰ ope
rum quos ſequaris:precedant te opera tua para-
re tibi epulas eterne refectionis:filij tui te ducāt
ad terram promiſſionis. Oratio.

Exorabilis dñe intende in orationẽ ſuppli-
cium tuorũ: vt qui in peccatis detenti tãq̃
fenum arnimus reſpectu celeſtis miſeri-
cordie ſubleuemur. Per dominum.

Excitatio ad dei laudẽ ⁊ gratiarum actionẽ p multis beneficijs collatis ⁊ conferendis: et in oĩbus eiꝰ operibus. Pſalmus.ciij.

† dñm 1 † interiora mea.

Benedic aĩa mea † dño: ⁊ oĩa † q̃ intra me ſunt nomini ſancto eius.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus hic eſt pſalmꝰ.i.iſte ſit ipſi dauid ſcʒ vero xpo: hoc eſt laus iſta que hic cantaẽ ſit xpo nõ alij. Poſt pdictas q̃ dẽ pces paupis ſequitẽ hic pconia gaudẽtis: primo ſeipm ad laudãdũ deũ exhortantis atq; in hoc ſe ceteris exẽplũ proponentis. ¶ Materia: enũeratio bñficioꝝ dei multiplicium. ¶ Intẽtio mõere ad deuotã laudẽ dei p tantis ſuis bñficijs. ¶ Snia in gñali: pꝓheta in iſto pſalmo i pſona cuiuſlibʒ fidelis excitat ſpm̃ hũanuʒ.ſ. pprĩũ ſpm̃ angelicũ vniuerſitatẽ creaturaꝝ ad laudãdũ deũ: enarrãs ⁊ enumerãs multitudinẽ bñficiorũ collatorũ ⁊ ↄferẽdorũ. ¶ Snia in ſpeciali: pꝓheta ergo in pſona gñalis iuſti loquẽs et qd ſibi hoc oĩbꝰ cõſulẽs (q2 oẽs qui in xpo ſunt q̃ſi vnus homo ſunt ſm ſupiorẽ vim aĩe.i. rõnẽ) exhortatur aĩam ad benedicẽdũ deũ dicẽs. [Benedic] ideſt laudẽ dic: ⁊ gratias redde pro bñficijs o [aĩa mea dño] ⁊ lauda eũ qui dicit ſacrificiũ laudis honorificabit me. Nõ eñi habemꝰ quid ei ex tantis bñficijs retribuemus niſi vt eũ inceſſanter laudemus ⁊ nõ ficte: ⁊ orꝫ tenꝰ ſed ex intimis oĩbus. Vñ ſubdiẽ [et oĩa q̃ intra me ſunt].i. interiora mea ſcʒ oẽs cogitationes: oẽs vires: bona naturalia ⁊ gratuita bñdicite [nomini ſancto eius] vt ſi aliquãdo foris ceſſat lingua a laude dei nũq̃ ceſſet a laude eius affectꝰ interioris animi ⁊ ſi aliq̃ñ in laude eiꝰ fatigaẽ corpꝰ nunq̃ fatigeẽ animꝰ: ⁊ ſic q̇cq̇d eſt hoĩs appliceẽ laudibus diuinis. Et ex intenſo affectu idem replicat vt magis exhortetur

† dñm

2 Benedic aĩa mea † dño: et noli obliuiſci oẽs retributiones eius.

¶ [Benedic] inq̃ [aĩa mea dñe] ⁊ vt ſemp bñdicas [noli obliuiſci] tãq̃ ingrata [oẽs retributiões eius] ideſt bñficia q̃ tibi retribuit q̇ bona p malis reddidit: que vere magna ſunt: homo quippe ad imaginẽʒ dei factus pro ſimilitudine quã deo dẽbebat reddidit diſſimilitudinẽ: ⁊ pro his malis retribuit deus bona inſpirando penitentiã ⁊ pſtãdo veniã et alia multiplicia. Cogita ergo oĩa mala tua: q2 q̃ multa ea ſunt tã multe bone tributiões dei ſũt Non enim ante oculos tuos poterunt eſſe retributiones dei niſi ante oculos tuos fuerint peccata tua. Unde ſubdit retributiones

† propitiauit. † lãguores tuos.

3 Qui † propitiatur omnibꝰ iniquitatibus tuis: qui ſanat omnes † infirmitates tuas.

¶ [Qui propitiatur omnibus iniquitatibꝰ tuis] originalibus ⁊ actualibus eas remittendo ſi volueris ⁊ vere penitueris [qui] poſt remiſſionem etiaʒ [ſanat omnes infirmitates tuas] que relinquũtur ex peccato vt eſt pronitas ad malum quam ſanat impediendo conſenſuʒ: ⁊ difficultas ad bonũ quã ſanat expediendo proceſſum. Sanat etiã infirmitates aĩe nũc fouẽdo blandis nũc ſecãdo aſperis et generaliter oẽs infirmitates ſanat tã corpales q̃ ſpirituales q̃tũ ad ſalutẽ aĩe ſpectat: oĩpotẽti enim medico nullus iſanabilis lãguor occurrit.

† corruptione † miſeratiõe ⁊ miſericordia.

4 Qui redimit de † interitu vitam tuam: qui coronat te in † miſericordia et miſerationibus.

¶ [Qui redimit] pcio ſui ſanguinis [de interitu] eterno.i. de morte quã incurriſti pp̃ter peccatum [vitam tuam] quam perdidiſti deum offendendo et ab eo recedendo: qui ſi viceris etiã [coronat te] poſt certamen.i. coronare diſponit in celeſtibus: non tamen tuis meritis ſed [in miſericordia] ſua [⁊ miſerationibus].i. mie effectibus. Coronat nos deus ad gloriam non ex nr̃a iuſticia ſed in ſua mia non ex noſtris operibus ſʒ in ſuis miſerationibus Poſt coronã quid agam. Sequitur ⁊ dicit.

† ſatiat. † ſicut

5 Qui † replet in bonis deſiderium tuum: renouabitur † vt aquile iuuentus tua.

¶ [Qui] etiã [replet].i. ſatiabit [in bonis] celeſtibus ⁊ eternis q̃ hic deſiderabas [deſideriũ tuum] quo hic ad ea ſuſpirabas. Manifeſtatione glorie ſue nos ſatiabit. Satiabor inquit cũ apparuerit gloria tua. Ibi quidẽ ſatietas cũ deſiderio: et deſideriũ cũ ſatietate erit. nec deſideriũ penã: nec ſatietas faſtidiũ pariet: hoc erit q̃ſi [renouabitur iuuentꝰ tua].ſ. in futura reſurrectiõe: pmitiua reſumpta imagine vt a veteri in nouũ hominem muteris [vt aquile] que ad ſenectutem deuenĩẽs quibuſdam modis in iuuentutẽ reparatur. Et quomodo id fieri poſſit demõſtrat. Quia eſt

pſ.xvi.

† eis q̃ iniuriã accipiunt.

6 Faciens miſericordias dominꝰ: et iudicium † omnibus iniuriaʒ patientibus.

¶ [Faciens] modo ⁊ in futuro [mias dominꝰ] ſed miſericordibus: quoniam ipſi miſericordiã conſequuntur. Illi ſunt qui inimicos diligunt: et in ſe peccantibus dimittunt / ac indigenibꝰ ſubueniunt. Non eſt aliud vehiculuʒ quo perducamur ex hac vita ad celeſtem patriam niſi miſericordia. ſic enim in te facit miſericordiam deus ſi miſericꝰ fueris. Qd ſi non feceris miſericordiam ſed iniuriam time: quia ⁊ dominus eſt [faciens iudicium] vnde

Ro.xij. d.⁊ Ezec. ix.a.

eſt. Mihi vindictam ⁊ ego retribuam: et hoc [in‑
iuriam patientibus] q: punit iniuriam facientes:
nec malum relinquit impunitum. Deinde ſubiū‑
git bñficia antiqs collata vt nos ſperem⁹ ſimilia.

7 **Notas fecit vias ſuas moyſi: fi‑
lijs iſrael voluntates ſuas.**

¶ [Notas fecit vias ſuas moyſi] ꝑ quas rite eſt incedendum pñs ſcʒ precepta ⁊ mandata legis/⁊ per moyſem notas fecit [filijs iſrael volūtates ſuas] quid velit aut nolit per moyſem ⁊ filios iſrael onmes iuſtos intellige: quia moyſi ideſt ei qui legem ſpiritaliter intelligit ⁊ filijs iſrael veris per fidem deum cernentibus ⁊ in quibus non eſt dol⁹ notas facit ſuas vias et volūtates. in lege magnū eſt myſterium: que ideo data eſt vt creſcente peccato humiliarentur ſuperbi humiliati confiterentur: confeſſi ſanarentur. Iſte ſunt vie occulte q̄s notos fecit dominus deus moyſi per quem legem dedit: qua peccatum abundauit vt ſuper abūdaret gratia. Aliquando enim videtur ſibi homo ſan⁹: et egrotat ⁊ q egrotat nō ſentit: medicū nō q̄rit. Augetur morbus: creſcit moleſtia: querit medicus et ſanatur egrotus.

† multe mie.

8 **Miſerator et miſericors dñs: lō‑
ganimis et † multum miſericors.**

¶ [Miſerator] in actu ⁊ exhibitiōe [⁊ miſericors] in natura ⁊ voluntate eſt [dñs] ⁊ hoc culpas remittendo ⁊ penas relaxando: ⁊ q: miſericordiam neceſſario ſequitur patiētia ſubdit [longanimis] .i. patiēs diſſimulādo ac peccātes diu ſuſtinendo et ad pñiam expectando [⁊ multum miſericors] multos peccatores multotiens/⁊ multis modis reuocando ⁊ redeuntes recipiendo: nec eſt vllū peccatum qđ penitenti nō remittit etiā ſi blaſphemus fuerit: nec tm̄ pctā remittit ſʒ ⁊ dona ſuperaddit. Vocat multis modis ad correctionē ⁊ pñiam. vocat beneficijs creature. vocat in partiēdo tp̄s viuendi. vocat per lectorē. vocat ꝑ intima cogitationum. vocat ꝑ flagellū correctiōis. vocat per miſericordiā cōſolatiōis. Et vere miſericors: quia

† in finem. † idignabitur.

9 **Non † in perpetuū iraſcetur: ne‑
que in eternum † comminabitur.**

¶ [Nō in ꝑpetuū iraſcet] penitentib⁹: nec eternam exercebit in eis vindictā: ſed cōſolat promittens irā finiendā [neqʒ in eternū cōminabit] id pena eterna: ſed ad modicū tp̄s: q: adueniente pñia ſtatiʒ adeſt dei mia ⁊ cōdonat venia. Jam enim non ſumus filij ire: q: ſublatus eſt reatus culpe ꝙuis remaneat obnoxietas pene. Age ergo pñiam obediendo vocanti ne longanimitate mie dei male vtendo theſauriſes tibi iram in die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei. Ex hoc autē patet ꝙ nō iraſcetur nec cōminabitur in eternū: quia

**Non ſm peccata noſtra fecit no‑
10 bis: neqʒ ſm iniquitates noſtras
retribuit nobis.**

¶ [Non ſm pctā noſtra] .i. ſm merita peccatorū nrōrū [fecit nobis] q: qđ nō merebamur accipim⁹ cum gratis bona nobis preſtitit [neqʒ ſm iniquitates noſtras] .ideſt ſm merita iniquitatum noſtrarum [retribuit nobis] vt mala que meruimus inferret: ſed aut nihil reſpectiue: aut citra condignum nos puniuit: immo cū digni eſſemus morte etiam pro nobis mortē ſubijt. ⁊ poſt offenſaʒ nos abſoluit. nos reddidimus mala pro bonis ipſe vero retribuit bona pro malis. Unde ſequitur

† confirmauit dñs. † eum

11 **Quoniam ſm altitudinem celi a
terra † corroborauit miſericordiā
ſuam ſuper timentes † ſe.**

¶ [Qm̄ corroborauit] ⁊ confirmauit [miam ſuā] ideſt miam roboratā ⁊ indeficienteʒ exhibuit ſpāliter ⁊ maxime [ſuper timētes ſe] ⁊ penitentes: q: tales ſe humiliant. Sic leo miſeretur homini proſtrato corā ſe: ⁊ hoc [ſm altitudinem celi a terra] q.d. ſicut celū terrā valde excedit: ſpāmqʒ vbiqʒ et vndiqʒ protegit: ipſi influit: ſine quo ipſa deficit cū inde ſit lux ⁊ aer pluuia ⁊ fructus: ſic in infinitū amplius miſericordia dei noſtram miſeriam excedit: nos vndiqʒ protegit: nobis gratiam influit: luce ſua nos illuminat: ſpiritu replet: ſpūali pluuia rigat: fructu boni operis fecundat.

† oriens. † elongauit. † eſſe peccata nr̃a

12 **Quantum diſtat † ortus ab occi‑
dente: † longe fecit a nobis † ini‑
quitates noſtras.**

¶ [Quātū diſtat ortus] ſolis ſeu lucis [ab occidēte] ⁊ a tenebris tam [longe fecit] .i. elongauit [a nobis iniquitates nr̃as] illas remittendo. qm̄ eniʒ peccata nobis dimittunt / tunc tam longe ſunt a nobis quantuʒ diſtat lux a tenebris: immo vt viuus a mortuo ſic tunc iuſtus differt ab iniquo. Quando peccata remittuntur tunc occidunt peccata et oritur gratia. peccata quaſi in occaſu ſunt. gratia qua liberaris in ortu eſt. ad ortum attendere debes ab occaſu auerti. Auertere a peccatis tuis cōuertere ad gratiam dei

† ſicut † filijs ſic † eum

13 **† Quomodo miſeretur pater † fi‑
liorum miſertus eſt dominus ti‑
mentibus † ſe: quoniam ipſe co‑
gnouit figmentum noſtrum.**

¶ [Quomodo] et ꝙ paterno affectu [miſeretur pater] carnalis [filiorum] delinquentium etiam in flagellis [ita miſertus eſt dominus timentib⁹ ſe] ⁊ penitentibus de peccatis ſuis. Pater miſeretur filio cum eum verberat vt emendet: ita ⁊ dominus corripit nos interdum vt ſaluos faciat: non tñ derelinqt vt perdat [qm̄ ipſe cognouit figmentum noſtrum] .i. fragilem plaſmationem ⁊ infirmitatem noſtram ſcʒ pronitatē ad peccandum/⁊ fragilitatem ad ſtandum. Nouit quid fecerit: quō lapſum ſit. quomodo reficiendū ſit. Deinde exponit figmentum ſubdens.

†me- mento †tanq̄ †illius ſicut †ita

14 †Recordatꝰ eſt qm̄ puluis ſumꝰ
homo†ſicut fenū dies†eius:tan
q̄ꝫ flos agri†ſic effloꝛebit.

⸿[Recoꝛdatus eſt]miſericoꝛditer. Tūc dn̄s qua ſi obliuiſcit̄ qn̄ nō miſeret̄: ⁊ tūc videt̄ quaſi re coꝛdari qn̄ ei placet miſereri[qm̄ puluis ſumꝰ]et oꝛigine ⁊ reſolutione q̄tū ad coꝛpꝰ vnde niſi aq̄s mie ſue nos irrigaſſet a quolibet vētoꝝ flatu ꝑij ceremur[hō]em̄ hoc habet q̄[ſicut fenū].i.herba ad modicū virens ⁊ cito areſcēs eſt[dies eiꝰ].i.fe licitas vel vita eiꝰ:vel ſtat ille noiatiuus hō abſo lute vt locū habeat ſequēs relatio.ſ.eiꝰ ⁊[tanq̄ flos agri]q̄ cito trāſit[ſic effloꝛebit].i.ad tēpus paruū ſic floꝛebit.vel[effloꝛebit].i.defloꝛebit ⁊ flo rere deſinet. Attende o homo in hoc verſu q̄d ſis.

†eo †erit

15 Quoniā ſpūs ꝑtrāſibit in†illo et
nō†ſubſiſtet:⁊ nō cognoſcet am-
plius locum ſuum.

⸿[Quoniā ſpūs].i.aīa in hoīe exiſtēs[ꝑtrāſibit in illo]in moꝛte ⁊ egredietur ab eo:⁊ illo egreſſo [nō ſubſiſtet]homo:⁊ tūc oīs iocūditas viridita tis eiꝰ traditur obliuioni[⁊ non cognoſcet]ſpūs [amplius locū ſuū]ſcꝫ coꝛpus in quo habitauit vt reuertat̄ ad habitandū in eo in hoc mūdo. Talis eſt vindicta pctī:talis eſt pena inobediētie. Con ſidera ergo homo in teipſo coꝛruptionē ⁊ moꝛtali tatē quā habes a pctō:⁊ ex tua pena recognoſce quāta ſit culpa nō cuſtodire dn̄i mādata ⁊ dn̄i tuā attēdis humilitatē ⁊ vilitatē noli extolli. q̄cquid em̄ melius eris gratia illius eſt:⁊ mia nō tua iuſti cia. Unde ſequitur.

†eo †in ſcl'o et in ſcl'ꝫ

16 Mia†aūt dn̄i † ab eterno ⁊ vſq̄ꝫ
in eternū:ſuꝑ timentes eum.

⸿[Mia autē dn̄i ab eterno].i.a mūdi pꝛincipio [et vſq̄ꝫ in eternū].i.ſine fine. Uel[ab eterno]ꝑ poſita ⁊ pꝛefinita:q: ab eterno fuit in eo pꝛopoſi tum miſerēdi[⁊ vſq̄ꝫ in eternū]permāſura erit ⁊ manebit nūq̄ deficiēs in perpetuū[ſuꝑ timentes eū]timoꝛe caſto ⁊ filialis reuerētie:qui etiā i pa tria manebit:ſed nō ſuꝑ alios ſic erit:q: quiſq̄s eum timere negligit in inferno ⁊ in toꝛmento re manebit.q.d.talis eſt natura hominis:ſed ꝑ mi ſericoꝛdiā dei erit eternus. hinc pꝛeſumptionem pꝛemit:inde ſpecie ſtatuit.

†eiꝰ ſuꝑ †cuſto- diētibus

17 Et iuſticia † illiꝰ in filios filioꝛū:
†his qui ſeruāt teſtamentū eius

⸿[Et iuſticia] remuneratio ⁊ retributio iuſti cie ſeu iuſta[illius].i.ab illo exhibita erit[in filios filioꝝ]q̄ ſunt imitatoꝛes ⁊ heredes patronū bo noꝛū.q.d.per miam ⁊ iuſticiā eius dabitur timen tibus eū eterna merces pꝛo bonis operibus. Et ne oēs pꝛeſumāt ſubdit[his qui ſeruant teſtamē tum eius].i.pꝛecepta dn̄i cuſtodiūt coꝛde recipiē do ⁊ opere adimplēdo:intus per fidem ⁊ exteriꝰ per operationē. Et ideo quō cuſtodiēduꝫ ſit oſtē ditur cum ſubinfertur.

†memo- ria reti- nētibus mādata eiꝰ vt fa- ciant ea.

18 Et†memoꝛes ſunt mandatoꝛuꝫ
ipſius ad faciendum ea.

⸿[Et]qui[memoꝛes ſunt mandatoꝝ ipſius]nō tm̄ ad ſciendū in mente:vel ad loquendū in oꝛe: ſed[ad faciendū ea]in opē.i.vt agant q̄ō didice runt.pꝛius eſt ergo volūtatē dn̄i in ſcripturis ſan ctis inq̄rere ⁊ poſtmodū operādo fideliter adim plere. Ille em̄ teſtamentū dei bene cuſtodit qui dn̄ica p̄cepta ⁊ memoꝛiter retinet ⁊ bene operan do implet. Qd̄ ſi nimis multa tibi vidētur:in duo bus mādatis charitatis oia implentur. Tene er go radicē charitatis ⁊ tota arboꝛ eſt in te:⁊ certe debemus eſſe memoꝛes ad faciendum:quia.

†thꝛonū ſuum †eiꝰ oīm

19 Dn̄s in celo parauit†ſedē ſuā:⁊
regnum†ipſius omnibus domi-
nabitur.

⸿[Dominus]ſcꝫ chꝛiſtus qui aſcendit[in celo] ſcilꝫ empireo tanq̄ in loco dignioꝛi et eminentioꝛi [parauit ſedem ſuā]vt ibi omnibus ſanctis ⁊ ele ctis eluceret virtus gloꝛie ſue. Qui hominem aſ ſumptum in celum leuauit:ipſe ſibi ⁊ nobis in ce lo ſedem parauit ſibi vt ſedeat ad dexteram pa tris:nobis vt ſedeamus in regno patris[et regnū ipſius]cuius etiam ciues erunt reges [omnibus dn̄abitur]quia omnia ei ſubijcientur et de omni bus ſcilꝫ bonis ⁊ malis iudicabit. Pꝛedicat iudi cium futurum ne peccantes inſoleſcant. Deinde omnes creaturas monet benedicere incipiēs ab angelis ⁊ dicit.

†dn̄m †non hꝫ †foꝛtitu dine †eius

20 Bn̄dicite†dn̄o†oēs āgeli eiꝰ po
tentes†virtute facientes verbū
†illius ad audiendā vocē ſermo
num eius.

⸿[Benedicite dn̄o omnes angeli eius]nunc̄ veritatis aggaudentes ſaluti noſtre ⁊ veſtre:q̄ō congratulando dicit non imperando vel monen do.q.d.quod facitis amo:quia quotidie benedi cunt ⁊ laudant cantando:ſctūs ſctūs ſctūs ⁊c.q̄ eſtis[potentes] et excellentes[virtute]et pote ſtate data vobis a veſtro creatoꝛe[facientes ver bum].i.mandata illius ad homines illico que fue rit locutus explentes:et hoc[ad audiendam] id eſt ad hoc vt per vos homines audiant vocem ſermonum eius]id eſt intelligant que pꝛecepit. Deꝰ em̄ ꝑ āgelos manifeſtat volūtatē ſuā hoībꝰ

†dn̄m †facien- tes †ipſius

21 Bn̄dicite†dn̄o oēs virtutes eiꝰ:
miniſtri eius†qui facitis volun-
tatem † eius.

⸿[Bn̄dicite dn̄o oēs virtutes eiꝰ]q̄ virtute illiꝰ roboꝛati ſigna ⁊ mira ac queq̄ꝫ magnalia oꝑami ni diuina virtute:deinde gn̄aliter de oibus ſubdit. O vos alij[miniſtri eius]qui in alijs gratiarum diſtributionibꝰ deo miniſtratis] qui facitis vo-

luntatẽ eius]quã cũ intuẽtes agnoſcitis:⁊ ꝓ im
plenda volũtate eius facitis oia q̃ facitis. Si er
go vis benedicere dñm fac verbũ eius:fac volũta
tem ipſius. Dis eñ male viuens ⁊ ſi lingua tacet
vita dñm maledicit:⁊ſi hymnũ cantat lingua mul
tos tñ in blaſphemiaȝ mittit vita. Et ne te iactes
quia facis voluntatem eius:q: non eſt opus tuuȝ
ſed dei. Unde ſubdit.

† dñs 22 **Benedicite† dño oia opera eius in oi loco dñatiõis eius: benedic anima mea† domino.** † dñm.

Bñdicite dño oia opa eius]q: cũ bene viuis ⁊
in bona vita dñm bñdicis/opa eius bñdicant cũ:
nõ merita tua:ipẽ eſt eñ q̃ ꝑ te ⁊ ĩ te bonũ opaẗ.
Uel[bñdicite]etiã[dño oia opa eius].i.celeſtia ⁊
terreſtria.ſ.angeli ⁊ hoies ꝑ ſe:alia vero inq̃tum
ſunt creaturis intellectualibus materia laudis di
uine vt in eis ⁊ de eis bñdicatur deus: ⁊ hoc[ĩ oi
loco dñationis] ⁊ ptãtis eius.i.vbiq;:vñ ſicut nul
la creatura:ſic nullus locus laudi eius excipiẗ: vt
qui vbiq; eſt ⁊ vbiq; dñatur: vbiq; bñdicatur et
vbiq; ei bene viuaẗ ⁊ q̃ vndiq;:eſt vndiq; illi iubi
letur. Deinde ꝯcludẽdo ad ſeipm̃ rediens a quo
⁊ pſalmũ incepit iterato excitat ſeipm̃ ad laudeȝ
dei dicẽs[Bñdic aia mea dño]iteꝝ ne vnq̃ ceſſes
a laude ipſius:q: deus ſine fine ſempꝑ eſt laudan
dus:vñ incepit inde finit. Per qd̃ notat eos q̃ bo
nis initijs bonũ finẽ adiungũt:hoc aũt ꝓpheta
nõ de ſua tñ aia:ſed ad noſtras q; aias loquiẗ vt
dñm iugiter benedicant. Oratio

Sana dñe lãguores ppl̃i q̃ ſempꝑ peccatori
bus ſicut pater filijs miſereris: vt exce
pti ab interitu mortis ꝑpetue:te aia no
ſtra benedicat ⁊ vita clarificet. Per dñm.

Inuitatio ad dei laudem pro diuerſis operibus ſuis:⁊ ꝓ multis beneficijs vniuerſe creature exhibitis. Pſalmus.ciij.

† dñm ij **Benedic aia mea † dño: dñe deus me⁹ magnificatus es† vehementer.** † nimis.

Aucto: pſalmi propheta dauid
Titulus talis eſt:pſ dauid.ſ.ꝓphete q̃ videns
aio magna ⁊ iocũda dei opa hunc pſalmũ eructa
bat cũ exultatiõe. Materia:enumeratio diuer
ſoꝝ dei opeꝝ ac etiaȝ multoꝝ beneficioꝝ vniuerſe
creature exhibitoꝝ. Intẽtio:monere ad laudẽ
dei ꝓ hmõi opibus ⁊ bñficijs. Snia in gñali: ꝓ
pheta in iſto pſalmo iteꝝ ex alijs cauſis hortaẗ ⁊
inuitat ſeipm̃:⁊ exẽplo ſui oẽs hoies ⁊ creaturas
ad glorificandũ deũ.ſ.ꝓpter magnificentiã ipſi⁹
quã euidẽter oñdit in multis eius mirabilibus et
magnalibus. Et ſi fere cũcta q̃ hic dñr ad litterã
religioſe poſſint accipi:ſunt tñ plena myſterijs.
Iuxta litterã ex viſibilibus opibus q̃ hic tãgun
tur inuiſibilia dei debent intelligi ſicut ex fabrice
mundialis magnitudine ⁊ pulchritudine fabrica
toris ineſtimabilis magnitudo ⁊ pulchritudo põt
ꝑpendi ⁊ amari:vt ſic tandẽ poſſit videri. Spũa
lis tñ ſenſus in oibus q̃rendus eſt ⁊ ꝑſcrutãdus.
Snia in ſpãli: ꝓpheta ergo dei magnalia q̃ mẽ
te ꝯceperat narraturus viſionis ipſius exultatio
ne eructat dicẽs [Bñdic]o[aia mea]nõ tm̃ lingua
[dño].i.lauda eũ ꝓ tãtis bñficijs ⁊ muneribus q̃
hic narranẗ:vt dũ bñdicis illũ tu bñdicaris ab il
lo:⁊ ꝯuertẽs ſermonẽ ad ipm̃ oñdit cãm quare ſit
bñdicendus.q: o[dñe deus meus]q̃ ſempꝑ es ma
gnus ⁊ magnificus in te ⁊ tua natura:cuius ma
gnitudinis nõ eſt finis[magnus es vehementer]
i.valde ⁊ excellenter in me ⁊ in reliquis ſctis tuis
non creſcens in te q: ꝑfectus es:ſed in nobis ⁊ no
ſtra noticia ex conſideratiõe opeꝝ tuoꝝ in quib⁹
magnus innotuiſti. Unde aũt magnificatus ſit
demonſtrat cum ſubdit.

2 **Confeſſionẽ ⁊ decoreȝ induiſti:† amict⁹ lumine ſicut† veſtimento.** † circum amictus lumen. † veſtimentum.

[Confeſſionem].i.laudem angeloꝝ ⁊ hominũ
oimq; creaturaꝝ[⁊ decorem].i.pulchritudinẽ[in
duiſti]in creaturaꝝ ꝓductione ⁊ ordinatiõe ideſt
apparuiſti in eis laudabilis ⁊ decorus:q: vndiq;
habes creaturas que te confitentur.i.laudant:ac
decoꝝ ⁊ glorioſum oſtendunt qui in te es[amict⁹]
⁊ coopertus[lumine]ineffabili[ſicut veſtimento]
q: lux vndiq; tibi eſt qui habitas lucem inacceſſi
bilem. Uel[confeſſionem ⁊ decorem induiſti].i.ec
cleſiam in qua eſt prius confeſſio peccatorum per
quam deponit feditatem. Deinde decor virtutũ
per quem placet ſpecioſo pre filijs hominum:⁊ es
[amictus lumine].ſ.ipſa eccleſia tua:q: ecclĩa fa
cta eſt lux in domino que prius erat tenebre ĩ ſe
ipſa[ſicut veſtimento] Ipſa eñ eſt veſtis ſine ma
cula et ruga:ipſa eſt tunica inconſutilis non diui
denda:prius quidem ponit confeſſionem:deinde
decorem:q: ad decorem iuſticie non venitur niſi p̃
cedente confeſſione:prius ergo de iniquitatibus
tuis incipe confiteri:et a confeſſione incipis deco
rari:decoratus efficeris veſtimentum dei. Et q̇a
omnia confitentur:de ſingulis ſubſequenter agit
Et primo de celo dicens. Tu es.

3 **Extendẽs celũ ſicut pellẽ.qui† te gis aquis ſuperiora eius:** † ꝓtegit in.

[Extendens celum ſicut pellem]⁊ quaſi tectũ
et operturam omnium ſupꝑ orbem terrarum. Ad
litteram: Facultas dei operantis cõmendatur:
q: pluſq̃ tibi facile eſt extendere vnam pellem:fa
cilius illi fuit extendere tam magnum celum. Fi
gurate aũt per celos ſacra ſcriptura accipitur:q:
per eam illuminamur:per pellem mortales hoies
intelliguntur:pellis enim que mortuis aialib⁹ de
trahitur mortalitatem ſignifi at:vnde primi pa
rentes cum peccauerunt:mortales facti de pelli
bus tunicas acceperunt. Celum ergo ſicut pellis
extenditur:q: ſacra ſcriptura ꝑ mortales homies

vbiq; pdicatur ꝛ aperitur[qui tegis aquis ſupio
ra eius.]Ad litteram quando iuſſit vt fieret fir‑
mamētum inter aquas ꝛ aquas factum eſt vt ſint
aque inferiores q ꝓfundunt terras:ꝛ ſint aque ſu
periores ab aſpectibus hominum remote que te‑
ṗ.cxlviij. gunt ſuperiora celi.vnde alibi.Aque que ſup ce‑
los ſunt laudent nomen dñi.Quidā dicunt hic ꝑ
celos intelligi celos aereos vltra quos ſūt nubes
aquoſe quas dicunt eſſe aquas ſupra firmamen‑
tum ſub quo ſunt aque inferiores in groſſa ſubſtā
tia:quā expoſitionem ponit Auguſtinus ſup Ge
ne.ꝛ eam cōmendat.Figurate aūt ꝑ ſuperiores
aquas charitas intelligitur q in cordibus primis
diffunditur:que quidem ſuper celos eſt.i.ſuper
omnes libros ꝛ ſcripturas.Bene autem his aqs
celum tegi dicitur:q: in diuinis libris nihil eminē‑
tius charitate inuenitur.

†po‑ nit nubeſ †eius. †ābulat
4 **Qui†ponis nubē aſcēſum†tuū:q**
†ambulas ſup pennas ventorū.
¶[Qui ponis nubē aſcenſum tuum]ad litteram
Act.ſ. Dñs viſibiliter aſcendit in celum:ꝛ ſcriptum eſt
q nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum ꝛ de reſur
rectiōe nr̄a d: q rapiemur in nubib⁹ obuiā xp̄o in
aera.Figurate aūt predicatores veritatis nubes
ſunt:q: doctrinis compluunt.Extenſa eſt ſcriptu
ra ſuper orbem terrarum:nec deſunt nubes que
pluunt.i.predicant verbum veritatis:exponūtur
omnia que obſcura ſunt.Et ſic per nubes corda
noſtra ad intelligentiam ſcripturarū et ad deum
aſcendunt[qui ambulas ſuper pennas ventorum]
ad litteram velocitatem venti ꝑ pennas ſignifica
tam dñs ſupat ꝑ agilitatem opationis q vbiq; p̄‑
ſens eſt:q: velocius q̄ venti currant opatur.Un‑
de alibi d:.velociter currit ſermo eius:cito iplēs
p̄s.cxlvij quicqd vult.Myſtice aūt venti ſunt anime:ꝛ pē‑
ne virtutes que ſunt in duabus alis.i.in duobus
preceptis charitatis:ſed charitatem omnium cha
ritas xp̄i ſuperat:et ideo ſuper pennas ventorum
i.ſanctorum ꝑ agilitatem charitatis ambulat:ꝛ oēs
virtutes animarum tranſcendit.

†facit †ſuos. †ſuos. †flagrā‑ tem.
5 **Qui†facis angelos†tuos ſpūs:**
ꝛ miniſtros†tuos ignē†vrentē.
¶[Qui facis ſpirit⁹]in ſubſtantia.i.ſpirituales
ſubſtantias tibi aſſiſtentes eſſe[angelos tuos].i.
nuncios tue voluntatis cum eos mittis. Spirit⁹
enim nomen nature eſt:angelus nomen officij.[ꝛ
ignem vrentem].i.ſpiritus ſupremi ordinis.ſ.ſera
phin(qui interpretantur ardentes)facis[mini‑
ſtros tuos]cum vis.Unde in Eſaia.Uolauit ad
Eſa.vſ. me vnus de ſeraphin.Uel[qui facis angelos tu‑
os ſpiritus]vt ſpirent hominibus tuam facere vo
luntatem[et miniſtros tuos ignem vrentem] id
eſt ardentem.vt in alijs lumen veritatis infun‑
dant:in alijs peccata conſumant. Figurate au
tem poſſumus per ſpiritus itelligere ſpirituales
quos facit angelos ſuos id eſt nuncios verbi ſui:
ꝛ ardentes ſpiritu et charitate facit miniſtros
ſuos q alios incendūt ꝛ feruere charitate faciūt
per verbum dei qd audiūt ꝛ vitia in eis cōſumūt
non eñ incēdit q nō ardet.Et iō oportet homies‑
anteq̄ p̄dicandi officium aſſumant eſſe ſpiritua
les ꝛ ſpiritu feruentes.

6 **†Qui fundaſti terrā ſup†ſtabili** †funda‑ uit.
tatem ſuam: non inclinabitur in †firmita tem eius
ſeculum ſeculi.
¶[Qui fundaſti terram ſup ſtabilitatem]et ba‑
ſes[ſuas].i.immobilitatem cētri ſui: dando ei vir‑
tutem ꝛ firmitatē ꝑ quā ſtat tanq̄ ab illa ſubſten
tata ꝛ in illa fundata.vñ[nō inclinabitur]vel com
mouebitur[in ſeculū ſeculi].i.in eternum in aliqua
parte a loco ſuo totalit a centro mundi in quo ei⁹
virtus ſubſtantiua cōſiſtit. Quāuis eñ tranſeat
ſm qualitatē/nō tamen ſm ſubſtātiā. Spiritua‑
liter fundauit terrā.i.eccleſiā ſuper xp̄m q eſt ſta
bilitas huius eccleſie:ꝛ oia continet ptāte et nos
bonitate.Fundamentū eñ aliud nemo pōt pone ſ.cor.iij.
re preter id qd poſitum eſt qd eſt Jeſus xp̄s: ꝛ iō
tali fundamento ſuffulta nunq̄ inclinabitur vt de
ficiet. Terra itaq; non inclinabitur licet

7 **Abyſſus ſicut veſtimentum ami‑**
ctus†eius: ſuper montes ſta‑ †ipſius
bunt aque.
¶[Abyſſus].i.mare ꝛ omnis aquarū congeries
[ſicut veſtimentum]ſit[amictus eius]ſcʒ terre ex
omni parte:q: mare ꝛ flumina operiunt terrā ꝛ vt
veſtis circumdant eam:excepta vna parte que re‑
manſit arida propter vitam hominū ꝛ animalium
que abyſſus tpe diluuij ita excreuit vt et montes
opiret.vñ ſequitur[ſup mōtes ſtabunt aque]in tē
pore diluuij vbi ponit futurū ꝓ preterito.vel hoc
futurū erat referēdo ad tp̄s q terra fundata fue‑
rat.Myſtice.Propheta eccl'iam futurā in dilu‑
uio ꝑſecutionū volebat intelligi.Fuit eñ aliq ſi tē
pus q terram dei.i.eccl'iam ita cooꝑuit abyſſus .i.
multitudo ꝑſecutionū vt nec ipi magni q ſunt mō
tes appareret.Stabāt quippe ſup mōtes aque
quia populi reſiſtentes ſuperabant auctoritatem
fortiter euangelizantium verbū dei ꝛ preualebāt
ſuper martyres.Sed hoc non diu quia

8 **Ab increpatione tua fugiēt:a vo**
ce tonitrui tui formidabunt.
¶[Ab increpatiōe tua]o dñe.i.ſm ordinationem
volūtatis tue ac ſi dicerent a te increpate[fugient]ꝛ
recedēt ſcʒ aque diluuij ad locū deſtinatū[ꝛ a vo
ce tonitrui tui].i.venti terribilis et ſiccā[formida‑
bunt].i.quaſi formidantes ceſſabāt vt appareat
terra:quia per tales ventos ceſſauerunt. Myſti‑
ce ab increpatione dei fugerunt aque recedentes
a preſſura montium ꝛ eminent montes in ſalutem
ppl'orū q: cor regū in manu dñi fuit quod deflexit
quo voluit.Juſſit ꝑ eos pacem dari xp̄ianis ꝛ emi
cuit auctoritas ap̄lica a voce tonitrui dei facta per
apoſtolos:per nubes: per ſcripturas: formidant
aque perſecutionum: mali enim comminatione

iudicij timent. Quibus aquis ceſſantibus.

9 **Aſcẽdunt mõtes ⁊ deſcẽdunt cã-
pi: in locum quẽ fundaſti eis.**

¶ [Aſcẽdunt mõtes ⁊ deſcẽdunt cãpi] .i. per hunc receſſum aquarum apparuit in terra aſcẽſus ⁊ multitudo mõtium ⁊ deſcẽſus ſeu planicies cãporum que prius latebãt ſub aquis [in loco quẽ fundaſti eis] .i. ſecundum loca in quibus eos a principio fundaſti. Myſtice. [Aſcẽdunt mõtes] .i. ſancti in ſpiritalẽ proficiũt intelligẽtiã [⁊ deſcẽdũt cãpi] .i. populi ſe eorum doctrinis ſubdunt vt virtutum fructibus ⁊ floribus repleantur [in locum quem fundaſti eis] in conuentum eccleſiaſticum ⁊ faciunt ſecundum dona que cõtuliſti eis quantum quis proprium donum habet ex te. Alios enim dedit prophetas: alios euangeliſtas ⁊ huiuſmodi. Ideo autem non ſeuiunt modo nec dant operam euertere terram: quia.

†eis. 10 **Terminũ poſuiſti † quẽ nõ tranſ-
grediẽtur neque † conuertẽtur ope-
rire terram.**

†reuertẽtur tegere.

¶ [Terminũ] ⁊ finẽ. ſ. alueos proprios [poſuiſti] .ſ. aquis oceani ⁊ alijs claudẽdo eos litoribus [quẽ nõ trãſgredientur] trãſeũdo a loco ſuo ⁊ vltra procedendo [neque conuertentur operire] .i. nõ reuertentur ⁊ redibũt amplius ab alueis ſuis vt operiant [terrã] ſicut in diluuio fecerũt. Myſtice. Finẽ impoſitũ trãſgredi nõ poſſũt aque perſecutionum: ⁊ ſi ad oras terre fluctus perſtrepũt: ⁊ ſi adhuc murmurãt: terrã tamen eccleſie diluuio nõ operiũt vt iã liceat eccleſie libere predicare. Terminũ etiam ⁊ modũ aquis tribulationũ poſuit ne motus earum ſit lõgior: aut vehemẽtior quam ſit opus. Sed quid ſit in terra mũdata ⁊ ſequitur ⁊ dicit.

11 **Qui emittis fontes in cõuallibus:
inter mediũ montium pertranſi-
bunt aque.**

¶ [Qui emittis] ⁊ mãnare facis [fontes in cõuallibus] .i. in locis terre humilibus ⁊ inde [inter mediũ mõtiũ] .ſ. in cõuallibus [pertrãſibũt aque] orte ex illis fontibus: ſepe enim fontes primo fluũt ⁊ deinde flumina faciũt. Myſtice Emittit [fontes in cõuallibus] .i. gratiam ſanctiſpiritus que ſuper humilem quieſcit preſtat humilibus ⁊ gratie ſubditis ⁊ equaliter [inter mediũ montiũ] .i. eccleſiarũ [pertrãſibũt aque] .i. predicatores vbi veritatis irrigãdo doctrina ⁊ donis celeſtibus populum ⁊ eque omnibus miniſtrando: quia aque dei .i. doctrina nõ propria eſt alicui ⁊ priuata: ſed cõis ⁊ publica. Vel [inter mediũ mõtiũ] que ſunt due ſpecies ſuperbie quarum vna naſcitur ex re tẽporali alia ex re ſpirituali ⁊ inter iſtos duos montes eſt vallis humilitatis non declinans ad aliquam ſpeciem ſuperbie: ⁊ in iſto medio [pertranſibunt aque] gratiarum. Et de his fontibus ⁊ aquis.

†ſuſcipient. 12 **Potabũt oẽs beſtie agri: † expe-
ctabunt onagri in † ſiti ſua.**

†ſitim ſuam.

¶ [Potabunt omnes beſtie agri] .i. animalia regionum [expectabũt onagri] idest aſini ſilueſtres in deſertis exiſtentes [in ſiti ſua] ſcilicet refici per huiuſmodi fontes ⁊ flumina. Myſtice [Potabunt] de illis aquis ſpiritalibus [oẽs beſtie agri] .i. oẽs gẽtiles magni ⁊ parui [⁊ expectabũt onagri] .i. ſuperbi iudei ſuperba iactantia vagantes tanquam in deſerto [in ſiti ſua] quandoque refici ⁊ bibere has aquas: quia ſuperbi iudei differunt bibere vſque in tẽpus vltimũ fluunt ergo ille aque ⁊ inde bibunt timidi ⁊ feri parui ⁊ magni: gentiles ⁊ iudei vt omnibus hec gratia miniſtretur. Tẽperata eſt aqua omnibus nullum terret vt vnuſquiſque ſecundum ſuam ſitim ⁊ deſiderium capiat: alius plus: alius minus.

13 **Super † ea volucres celi † habi-
tabunt: de medio petrarum da-
bunt † voces.**

†illos volatilia. †inhabitabunt. †vocem ſuam.

¶ [Super] .i. iuxta [ea] que dicta ſunt. ſ. conualles ac montes ⁊ flumina [volucres celi] aerei [habitabunt] ⁊ morabuntur [de medio petrarũ] ⁊ nemorũ [dabunt voces] .i. cantabunt cõgaudentes vicinitati vbi ſunt nutriti. Myſtice [ſuper ea] que dicta ſunt ſcilicet aquas ⁊ huiuſmodi [volucres celi] .i. ſpiritales viri cõtẽplatione gaudentes celeſti qui virtutum pennis ceteros volare docent [habitabũt] quia auctoritatibus apoſtolorum ⁊ ſanctorum nõ ſuis cordibus innitentur: ⁊ [de medio petrarũ dabunt voces] quia in medio eccleſiarum aperuerunt os ſuũ ad docẽdũ populum ⁊ collaudandũ deũ. Vel [de medio petrarũ] .i. de concordi auctoritate ſanctorum vel duorum teſtamentorum in quibus ſonat chriſtus [dabũt voces] predicationis. Emittis inquam fontes in conuallibus ⁊ cetera predicta facis

14 **Rigans mõtes de ſuperioribus
ſuis de fructu operum tuorũ ſa-
tiabitur terra.**

¶ [Rigans] etiã o deus [montes de ſuperioribus ſuis] .i. de aquis in ſuperibus partibus celi generatis: quia conualles ⁊ campi rigantur fontibus ⁊ fluminibus: ſed montes indigent rigari pluuijs vt ibi etiam creſcat herba animalibus oportuna [de fructu operum tuorum] idest de effectu pluuie quod eſt opus tuũ [ſatiabitur terra] .i. fecundabitur. Myſtice [Rigans montes] .i. apoſtolos ⁊ predicatores [de ſuperibus ſuis] .i. de celeſtibus que ſunt ipſis altiora: ſpirituali enim gratia corda eorũ rigauit effundens ſuper eos ſpiritumſanctum. ⁊ [de fructu operum tuorum ſatiabitur terra] quia de ſpiritali doctrina apoſtolorum ⁊ predicatorum reficitur eccleſia. Et bene non de fructu montium: ſed operũ tuorum dicit: quia quicquid in virtutibus ſanctorum agitur illius eſt gratie qui merita largitur. Terra inquã ſic irrigata.

15 **Producens fenũ iumẽtis: ⁊ her-
bam ſeruituti hominum.**

¶ [Producens fenũ iumentis] .i. ad pabulum ⁊ nutrimentum iumentorum [⁊ herbam ſeruituti hoĩm] .i. iumẽtis que in cultu terre ſeruiũt ho-

minibus. Myſtice. Terra ꝓducit fenum.i.terre-
nũ ſubſidiũ[iumentis].i.ꝑdicatoꝛibꝰ qui iumēta
facta ſunt:qꝛ onera eccleſie poꝛtauerũt ⁊ in eadē
laboꝛauerunt. Juſtũ eſt eni ſi iumētũ in terra la-
boꝛat vt terra iumēto ſuo fenũ ꝓducat:debēt ſan
cti viri ab eis coꝛpoꝛalia ſtipendia ꝑcipere q̄bꝰ ſtu
dent ſpũalia miniſtrare.[⁊ herbã].i.tēpoꝛalia[ſer
uituti hoim.i.pꝛedicatoꝛibus ſeruis hoim ꝓ chꝛi-
ſto ⁊ ex charitate factis:⁊ eſt expoſitio pꝛecedẽ-
tis. Nota per herbã ⁊ fenũ intelligi victus ſimpli
citatem:hoc autem eſt neceſſarium.

16 Ut educas panē de terra: ⁊ vinũ
letificet coꝛ hominis.

[Ut]per coꝝ laboꝛē[educas panē de terra]id
eſt frumētũ vnde fit panis q̄ eſt hoim nutrimētũ:
⁊ ſilr[vinũ]educas vt[letificet coꝛ hois]nõ inebꝛi
et:ſed ſobꝛios reddat ⁊ ſpirituale leticiã inducat
Myſtice. Ut per coꝛũ pꝛedicationem[educas pa
nē].ſ.xp̄m.ipſe eſt enim panis qui de celo deſcen-
dit[de terra].i.hoibus in terrã habitãtibꝰ ⁊ ter-
renũ coꝛpus geſtantibꝰ qui per coꝝ doctrinaꝫ cre
dunt ⁊ xp̄m cõfitētur[et]educas[vinũ]ſcꝫ ſpiritu
ale interioꝛē hoiem reficiens[vt letificet coꝛ hois]
ſpũali leticia ⁊ inebꝛiet vt obliuiſcatur terrenoꝛũ
quo vino nõ ſolũ letificari/ſed ⁊ inebꝛiari debemꝰ
ſic vt videatur illa ebꝛietas in operibꝰ noſtris i ſã
cto amoꝛe iuſticie i alienatiõe mentis nr̄e a terre-
nis in celũ:vt educas etiam de terra oleum.

17 Ut exhilaret faciē in oleo ⁊ panis
coꝛ hominis confirmet.

[Ut]hõ[exhilaret].i.letificet[faciem].i.men-
tē ſuã[in oleo]ex eius ſapoꝛe ⁊ condimento.vel lo
quiť moꝛe antiquoꝝ qui vngebãt facies ſuas in ſi
gnũ leticie. Et qꝛ vtilitatē vini ⁊ olei dixerat:ideo
etiã vtilitatē panis ſubdit dicens[et, vt[panis coꝛ
hois confirmet]coꝛpus reficiendo. Myſtice[vt ex
hilaret].i.letificet ⁊ hilarē faciat[faciem ſuã]ideſt
mētem[in oleo]ideſt in gratia ſpũſſancti: q̄ quos
repleuerit letos ⁊ hilares redit:⁊ gratioſos apud
alios efficit. letificatur enim homo in ſe ⁊ hilarať
ad pꝛoximũ ad impendendũ quod habet ex cha
ritate[⁊ panis ſpiritualis:ſcꝫ chꝛiſtus[coꝛ homi-
nis confirmet]in bonis:quia panis coꝛdis eſt et
dat vitam mundo.

† ſa tiabunť omnia. 18 † Saturabuntur ligna campi et
cedri libani quas plantauit: illic
paſſeres nidificabunt.

[Saturabuntur]etiã[ligna campi].i.ad ſacie
tatem nutriētur ex terra ſic rigata[et cedri liba-
ni]ſimiliter ſaturabunť[quas plantauit]ſcꝫ dñs:
qꝛ oia ligna ⁊ arboꝛes ſunt creature eius[illic]i ce
dris[paſſeres]minuta volatilia celi[nidificabunt]
⁊ quieſcent. Myſtice de iſtis:ſcꝫ pane/vino ⁊ oleo
i.a grã dei educta de terra eccleſie[ſaturabunť li
gna campi].i.reficientur plebes humiles ꝑploꝛũ
[⁊]etiam[cedri libani].i.ſublimes in candoꝛe ſecu
li:ille tñ quas ipſe dñs[plantauit]in vnitate eccle
ſiaſtice fidei[illic].ſ.in cedris.i. in potētibꝰ ſeculi
[paſſeres nidificabũt].i.pauperes i ſeculo q̄ ſua
reliq̄runt vt nudi ſequerenť ieſũ. Nobiles eni ⁊
diuites huiꝰ ſcl'i attendētes res ſuas ⁊ ſupfluas
copias ꝑbēt illas ſeruis dei:dãt poſſeſſiões:edifi
cant eccl'ias cõſtruũt monaſtria colligunť paſſe-
res.i.paupes xp̄i quoꝝ cõuerſatio i celis eſt:vt ni
dificent in ramis facultatũ cedroꝝ libani.

19 † Herodij domꝰ dux eſt eoꝛum: † fulice † altiſſimi
montes † excelſi ceruis: petra re † herinatijs ⁊ le-
fugium † herinatijs. poꝛibus.

[Herodij domꝰ].i.nidus:ſcꝫ petra que eſt do-
mus eiꝰ[dux]⁊ refugiũ eſt[coꝝ].ſ.paſſerũ ſi foꝛte
cedri moueanť[mõtes excelſi ceruis]ſunt refugiũ
⁊ firmamētũ[petra]i via ſub terranea ē[refugiuꝫ
herinatijs]in qua ſe abſcondit:qꝛ herinatiꝰ ſeu
heritius eſt aial infirmũ ⁊ pauidũ:ſcꝫ paruũ ⁊ ſpi
noſum. Myſtice. Et ſi in cedris paſſeres ꝓpť pꝛe
ſentē natiuitatē nidificent ⁊ poſſeſſionibꝰ diuitũ
ſuſtentenť:nõ tñ ideo ſpē in eis ponũt:ſed in ſolo
xp̄o. qꝛ ſi foꝛte cedri irati fuerint:⁊ aliq̄d moleſtie
vel ſcãdali ſeruis dei in ramis ſuis cõmouerint vo
labunt quidē inde pauperes:ſed nõ peribunt:qꝛ
nõ ipſi cedri:ſed petra xp̄s cuius paſſionē imitan
tur dux eſt eoꝝ xp̄s enim eſt pauperi refugiũ. Cer
ui magni ſpiritales et ſupne cõuerſationis ama-
toꝛes tranſcendentes in curſu omnia ſpinoſa ſe-
culi teneãt:altos montes:alta pꝛecepta dei ſubli-
mia cogitēt:teneant ea q̄ multũ eminēt i ſcriptu
ris:iuſtificentur in ſũmis. Minutũ aial infirmũ
⁊ ſpinoſum heritius:ſignificat pctõꝛes. ſpine eni
pctã ſignificant quibus coopertus eſt qui peccat
Et qꝛ talis nõ pōt tenere excelſa illa ⁊ perfecta ꝑ
cepta:refugiũ eſt ei petra.i.xp̄s:qꝛ factus eſt do-
minus refugium peccatoꝝ. Talis petra vbiqꝫ eſt
vtilis ⁊ in montibus ⁊ in cõuallibus:⁊ magnis et
paruis beſtijs ⁊ celi volatilibus.

20 Fecit lunã in tēpoꝛe: ſol † cogno- † agno-
uit occaſum ſuum. uit.

[Fecit lunã in tpe]vt per eã diſtinguãtur tpa
[ſol cognouit occaſum ſuũ]qꝛ ita regulariter ⁊ oꝛ
dinate vadit ad occaſum ac ſi haberet intellectũ.
Myſtice poſt oꝛdinationē ꝑlatoꝝ ⁊ ſubditoꝝ ſub
iungit de xp̄o ⁊ eccleſia.q.d. ꝑdicta oꝛdinauit deꝰ
⁊ ipe[fecit lunã].i.eccleſiã que accipit lumē a xp̄o
ſicut luna a ſole[in tpa]qꝛ h̄ tpaliter tranſit ⁊ cre
ſcit ⁊ decreſcit aliqñ trãſitura:nec mirũ ſi tranſit
nã[⁊ ſol].i.xp̄s[cognouit]⁊ pꝛeſciuit[occaſuꝫ ſuũ]
ideſt paſſionem ſuam pꝛo ea ſubeundam: hoc
eſt appꝛobauit ⁊ placuit ei. Si enim diſpliceret
quomodo pateretur. Et bene paſſio occaſui ſolis
comparatur. ſol enim ſic occidit vt oꝛiatur:ita qui
doꝛmiuit.i.xp̄s adiecit vt reſurgeret.

21 Poſuiſti tenebras ⁊ facta ē nox † ibi.
† in ipſa ꝑtrãſibũt oēs beſtie ſilue

Digitized by Google

¶[Poſuiſti tenebꝛas] per occaſū ſolis[⁊ facta ē
nox] in emiſperio nr̄o[in ipſa] ſcꝫ nocte[pertranſi
bunt oēs beſtie ſilue] ad querēdū alimētū. Myſti
cetū paſſus eſt xp̄s[poſuiſti tenebꝛas].i.poni per
miſiſti: ita ſepe dr̄ deꝰ facere qđ fit de eiꝰ permiſſi
one: tenebꝛe enim facte ſunt in apl'is: q: defecit
ſpes eoꝛum[⁊ facta eſt nox] infidelitatis in eis.
Uel[poſuiſti tenebꝛas] cū cecitatē in iſrael fieri ⁊
iudeos ꝑpter eoꝝ ſuperbiā in errore ignoꝛantie
remanere permiſiſti[⁊ facta eſt nox].i.obſcura mē
tis obſtinatio ⁊ q: nō habuerūt lumen fidei perue
nerunt ad noctē pcti vt ieſum dolo tenerent ⁊ oc
ciderent[in ipſa] ſcꝫ nocte erroꝛis[pertranſibunt
omnes beſtie ſilue] ſcꝫ demones ad capiendū ani
mas: quos aūt generaliter dixerat beſtias: dein
de in catulos diuidit ⁊ leones.

† q̄ 22 Catuli leonū rugiētes vt rapiāt:
rentes. † et querant a deo eſcam ſibi.

¶[Catuli leonū] nō ſolum leones pertranſibūt
[rugientes].i.frementes ⁊ cū rugitu anhelantes
[vt rapiāt] predā aliquā[⁊ querant a deo] cuiꝰ eſt
omnibꝰ ꝓuidere[eſcam ſibi] neceſſariā. Myſtice
Leones ſunt pꝛincipes demonioꝝ: ⁊ catuli ſūt mi
noꝛa demonia. ſunt enim magni demones ⁊ mino
res qui qū nobis occumbit ſol iuſticie cum rugitu
circuīeunt: vt ſeductionibꝰ animas rapiant ⁊ eſcā
habeant: q: paſcunt̄ erroꝛibus hoim: quoꝝ pctā
ſunt eſca ipſoꝛum. Querere autem a deo eſcā ſibi
dicti ſunt: q: nec tentare quē ꝙ niſi deo permittē
te poſſunt. dat̄ vero ptās aut ad dānandos impi
os: aut ad pꝛobandos pios. Nulla eſt quippe po
teſtas in homine vel diabolo niſi deſuper detur a
dn̄o. Iſta ergo faciūt in nocte ⁊ in tenebꝛis. Nā

† cu 23 Oꝛtus eſt ſol ⁊ cōgregati ſunt: ⁊ i
babunt. cubilibus ſuis † collocabuntur.

¶[Oꝛtus eſt ſol] ſuper terrā[et] oꝛiente ſole ſta
tim[congregati ſunt] ceſſantes ⁊ deſiſtentes que
rere pꝛedam[⁊ in cubilibus ſuis collocabunt̄] ſcilꝫ
vt quieſcant impetꝰ non faciendo. Myſtice. Hoc
faciunt in nocte vbi non cognoſcitur xp̄s. nā qui
bus oꝛtus eſt ſol.i.cognitus eſt xp̄s nō hos audēt
inuadere: q: vident eos ſignū thau.i.crucis habe
re. Magis magiſꝗ vbiꝗ oꝛitur ſol iſte vt clariſi
cetur xp̄s in toto oꝛbe: ⁊ congregant̄ leones ⁊ ca
tuli eoꝛum recedentes a perfectione eccleſie ⁊ col
locantur in cubilibus ſuis.i.permanent in coꝛdi
bus infidelium ⁊ ꝑtinaciū: nec iam faciant in ſctōs
impetum. Sic ergo xp̄o in aliquo occidente ꝑ pec
catum vigent mala: ⁊ eodem reſurgente per grāꝫ
fugiunt ipſa. Et tunc in oꝛtu ſolis

† ex 24 † Exibit hō ad opus ſuum: ⁊ ad
let operationē ſuā vſꝗ ad veſperā.

¶[Exibit homo] de quiete ⁊ ocio[ad opus ſuū]
faciendū[⁊ ad operationē ſuā] continuandā[vſꝗ
ad veſperam] ⁊ tenebꝛas. quādo iterū ceſſabit fi
gurate oꝛto ſole gratie ⁊ iuſticie incipiet homo be
ne operari: ⁊ continuabit perſeuerādo vſꝗ ad ve
ſperam.i.vſꝗ ad finem ſeculi: q: iam licet in ſecu
ritate pacis bona operari: ſed cōtenebꝛatio ⁊ gra
uis ipetus erit in fine mundi. Exeant ergo iā ſcti
viri per terras ad ꝑdicādū vbū faciant opus ſuū
impleāt miniſteriū iniūctū. Exeat etiā hō quili
bet ad operationē ſuā: operet̄ bona ſua opera vſ
ꝗ ad veſperū.i.vſꝗ ad cōſummationē/vel vſꝗ
ad finē. Opꝫ enī nos omni tpe operari iuſticiā et
perſeuerare: q: finis nō pugna coꝛonat. His oibꝰ
inſpectis ꝓpheta ⁊ ois hō credēs exultat ⁊ admi
rādo exclamat. Q: hec pꝛedicta feciſti. ergo

25 Quā magnificata ſunt opa tua † repleta
dn̄e: oia in ſapiētia feciſti † imple † creatu
ta eſt terra † poſſeſſione tua. ra.

¶[Quā magnificata].ideſt magna ⁊ multa[ſūt]
ꝙ explicari nō poſſunt: humanū ſenſum excedūt
[opera tua] o[dn̄e] ad litteram ois creatura a te
facta vel opera myſtica ſcꝫ creationis/⁊ recreatio
nis ꝙ regit. ꝙ conſeruat: ꝙ expectat alios ad pe
nitentiā alios reliquit: ꝙ punit repꝛobos: ꝙ remu
nerat electos[omnia in ſapientia feciſti].i. in xp̄o
ipſe eſt enim dei virtus ⁊ dei ſapientia per quē ad
litterā deꝰ pr̄ q̄cq̄d in terra/ī mari/⁊ in celo ē cre
auit. Uel myſtice accipitur ꝺ noua creatura quā
a veteri hoie xp̄s eruit ⁊ liberauit. ⁊ q: multa ſūt
[ipleta eſt terra poſſeſſione tua] ideſt multis bo
nis coꝛpoꝛalibus ⁊ ſpiritualibus que ſunt poſſeſ
ſio tua: quia ad litteram plena eſt terra creatu
ris ſuis quas creauit ⁊ in poteſtate habet. Uel
myſtice terra.i.eccleſia plena eſt fidelibꝰ ſuis. Ec
ce in pꝛimo magna dei potentia. in ſecundo ma
gna eius ſapia. in tertio magna eius clementia.

26 Hoc mare magnū ⁊ ſpacioſum † † non hꝫ
manibus: † illic reptilia quoꝛum † ibi re
non eſt numerus. pentia.

¶[Hoc mare] ſilr̄ ipletū eſt tua poſſeſſiōe ⁊ cre
aturis[magnū] ꝓfunditate[⁊ ſpacioſum] latitu
dine[manibꝰ].i.locis. ⁊ dicit maībꝰ eo ꝙ quaſi ex
panſas manꝰ habeat ⁊ in ſe cuncta ſuſcipiat[⁊ il
lic].ſ.i mari ſunt[reptilia] ⁊ piſces diuerſoꝝ gene
rū[quoꝝ nō eſt numerꝰ] noticia hūana. Ul' myſti
ce dicit qūo eccl'iam ꝑ mare ſeculi ad litꝰ ꝑfic tra
ducit. Impleta q̄dē eſt terra: ſꝫ nōdū ſumꝰ in ter
ra viuētiū vbi ē poꝛtio nr̄a: imo mare.i.ſeculū ad
huc eſt tranſeūdū[hoc] aūt[mare magnū] eſt[et
ſpacioſum manibꝰ] exercendis: q: multa in hoc
mūdo ad operādū inuenimꝰ: ſed[illic] i illo mari
ſunt[reptilia quoꝝ nō eſt numerꝰ].i.mali ſpiri
tus quoꝝ innumere inſidie i hoc ſeculo reponūt ⁊ i
cantos repente occupant. Et in hoc mari ſunt

27 Animalia puſilla † cum magnis: † ⁊ ma
illic naues † pertranſibunt. gna
† cōmea
bunt.

¶[Animalia puſilla cum magnis] ſcilicet piſces
parui ⁊ magni. Nec ſolum hoc mare eſt ad vſum
piſcium ⁊ reptilium: ſed etiam ad vſum hoim na

algantium. Unde dicit[illic].ſ.in mari[naues per tranſibunt]ad deducendum hoies ⁊ bona eorum Myſtice. Adhuc in his amaris aquis ſunt infideles puſilli ⁊ magni. Multi enim puſilli: multi primates ſeculi nondū crediderunt: ſed odiunt eccleſiam ⁊ premunt. Sed noli timere: q: licet in mari ſint tot pericula[tamen illic naues].i.eccleſie[pertranſibunt]ſecure inter inſidias ⁊ procellas tentationum inter aialia puſilla ⁊ magna. Nauis ſiue diminutiue ꝑpter humilitatē nauicula ē ſctā eccleſia que fluctibꝰ tētationū ⁊ tēpeſtatibꝰ tribulationū tunditur ⁊ quatitᷣ: ſed nō ſubmergitᷣ: hȝ ꝑ malo crucē. ꝑ velo fidē. ꝑ anchora patientiā. pro gubernatore xp̄m. Nō ergo naues timeāt: nō valde attendāt vbi natēt: ſed a quo guberniētᷣ venient ad debitū finē: ꝑducentᷣ ad quietē. Et preter hec aialia eſt etiā in mari qđ ſuperat oia.ſcȝ

†hic 28 †finxiſti †dñe †cibum †opoꝛtuno.

28 Draco †iſte quē †formaſti ad illudendū ei oia a te expectant† vt des illis †eſcam in tēpore†.

¶[Draco iſte].i. cetus cuiꝰ magnitudo excedit magnitudinē alioꝝ aialiū terreſtrium ⁊ marinoꝝ [quē formaſti]o deus[ad illudēdū ei]. Cū enī cetus vult capere piſces pro cibatione: illi iſtinctu naturali fugiunt verſus ripā vbi natare non pōt ꝓpter aque paruitatē: ⁊ ideo cetus eos inſequens impingit in terram: ⁊ ibi a piſcatoribus occiditur ⁊ ſic illuſus a ſua ſpe fruſtratᷣ[oia]ſcȝ viuentia ſiue per terram ⁊ in aquis[a te expectant]naturaliter[vt des illis eſcā]pro natura ſuſtentatiōe[in tēpore]ſcȝ opoꝛtuno. Sicut enim aialia creata ſunt a deo. Ita ex creaturis dei reficiūtᷣ. Myſtice. Draco iſte eſt inimicus eccleſie qui alibi dicitᷣ lucifer: alibi leuiathā quē formauit deꝰ ſm ſubſtātiā ⁊ in celo locauit: ſed vitio ſuo inde cadēs ad hoc factus eſt hic vt illudatᷣ ei: ⁊ ab angelis qui nobis ſuggerunt bona ⁊ reuocant a malis ⁊ a ſanctis ſcȝ tentationū ⁊ tribulationum victoribꝰ. Illude ergo draconi nō cōſentiendo praue eius ſuggeſtioni ſic enim illuditur ei. Iſte quidem draco manducare vult/ſed non manducat quē vult. nam oia: ⁊ tētatores ⁊ tentati eſcam a deo expectant. Ipſi draconi dictū eſt. Terram comedes omnibus diebus vite tue. Cibus ergo huius draconis eſt terra.ideſt terreni ⁊ peccatores. Cibus eius eſſe nō viſ noli eſſe terra.i.noli amare terrena. Cibus aūt iuſti eſt ṽbū dei. Si ergo bene vixeris cibū xp̄i habebꝭ ſi ṽo a chriſto receſſeris cibꝰ draconis eris.

Cetus piſces capiens decipitur.

Gen.iij.

Uerbuȝ dei cibuſ eſt iuſti.

†cū dederis eis. †autem vniuerſa.

29 †Dante te illis colligent: aperiēte† manū tuam†omnia implebūtur bonitate.

¶[Dante te].i.cum dederis[illis].ſ.eſcam[colligent]eam[aperiente te manū tuā].i. largiter te tribuente: ſicut homo largus dicitur manuȝ apertam habere[omnia implebuntur bonitate].i.reficientᷣ ex bonitate largitatis tue. Myſtice[dante te illis]ſcȝ demonibus cibum ſuū ⁊ permittēte vt accipiant[colligent]eum: ante non poſſunt colligere nec tentare: dat eis deus cibuȝ quando vult ⁊ quē vult: q: neminem ſibi incorporare poſſunt niſi dominus permittat: ſequitur de cibo noſtro: q: [aperiente te manū tuā]⁊ poteſtateȝ qua abūde reples quos vis: ⁊ pleniter te impendente munificentiam[omnia]que implenda ſunt[implebuntur bonitate]⁊ gratiarum largitiōe: q: a te hȝ homo quicquid boni habet. Et econtrario

30 Auertente autem te faciem†turbabuntur: auferes ſpiritum eorum ⁊ deficient: ⁊ in puluerem ſuum†reuertentur. †tuam †conuertentur.

¶[Auertente autē te faciē].i.ſi illa neglexeris quaſi non curando de eis[turbabuntur].ſ.fame ⁊ defectu nature: immo per iſtum modū[auferes ſpiritum eorum]quo viuificantur[⁊ deficient]ruendo in mortem[⁊ in puluerem ſuum]ideſt in materiam ſue prime originis[reuertentᷣ]per putrefactionem. Myſtice. Q: multi impleti bōitate dei ſibi tribuerunt inani gloria elati: volens deus eis probare quod non a ſe ſed ab ipſo hñt: vt cum bonitate habeant ⁊ humilitatem. aliquando eos ꝑturbat auertendo ab eis faciem ideſt ſubtrahendo beniuolentiam ⁊ cadunt in tentationem variā ⁊ ita oſtendit illis: q: ꝙ iuſti erant ⁊ recte ambulabant ipſo regente fiebat. vtiliter ergo turbantur. Turba enim tribulationis remouet ſpiritum elationis. vñ ſequitur[auferes ſpiritū eorum]ſcȝ ſuperbie quo inflantur[et]eo amiſſo[deficient]in ſe vt proficiant in te.i.de ſeipſis non preſumēt[⁊]ſic de peccatis penitentes[in puluerem ſuum]ſcȝ humilitatꝭ[reuertentur]recognoſcentes ſe eē puluerem ⁊ cinerem.

31 †Emitte ſpiritū tuū ⁊ creabūtur ⁊ †renouabis faciem terre. †emittes. †innouabis.

¶[Emitte ſpiritum tuū]ideſt dabis tue volūtatis imperium ⁊ effectum: ⁊ que mortua ſunt[creabuntur]ideſt de nouo formabuntur ſcȝ in eadem ſpecie ſcd̄m curſum nature[⁊ renouabis faciē terre]ideſt ſtatum terrenorum ⁊ mortaliū in animalibus volatilibus ⁊ alijs per ſubtractionem cure tue perditis. Myſtice. Ablato ſpiritu eorū quo inflantur ⁊ corrumpuntur[emitte ſpiritum tuum]ſanctum qui creat nouos et eo miſſo[creabuntᷣ]ideſt recreabuntur ⁊ reformabuntur: ſed quia eſt nouitas ſtatus hominis ideo dicitur creabuntur ſcȝ in operibus bonis: ⁊ ad iuſticiam: a ſpiritu enī eius accepimus gratiam vt iuſte viuamus: q: ipſe eſt qui iuſtificat impium[⁊ renouabis faciē terre]ideſt terrenorum vt habeant faciem cunctis ī hieruſalem cum ante pro diuerſis generibus peccatorum haberent diuerſas facies animaliū hoc eſt nouos homines facies ſpiritu mentis ſue renouatos confitentes ꝙ non a ſe ſed a te ſunt iuſtificati ⁊ boni vt gratia dei ſit in illis. facies quippe terre renouatur cum anima peccatoris ad iu-

ſticiam dei reformatur. Et quia a deo ſunt omnia bona ergo

†eter 52 **Sit gloria domini in † ſeculum: letabitur dominus in operibus ſuis.**
num.

¶ [Sit] ꝛ duret [gloria domini] idest glorificetur dominus pro tam multis ꝛ magnis beneficijs ꝛ non ad tempus ſed [in ſeculum] idest abſqꝫ termino ꝛ in eternum ꝛ [letabitur dominus in operibꝰ ſuis] idest in creaturis ad ſuam gloriam ordinatis. Vel [ſit gloria domini] non noſtra [in ſeculum] idest ſemper vt qui gloriatur in domino glorietur: ꝛ dicat non nobis domine non nobis: ſed nomini tuo da gloriam. bona etenim vita noſtra non virtus noſtra eſt: ſed ipſius gloria qui operatur: ꝛ velle ꝛ perficere in nobis: ꝛ ſic [letabitur dominus in operibus ſuis] que in nobis facit non in noſtris q̄ ſi noſtris: quia opera noſtra ſi mala ſunt per iniquitatem noſtram mala ſunt. ſi bona ſunt ꝑ gratiam dei ſunt bona: letatur autem dominus de nobis cum bene viuimus. ꝛ gaudet eternus paſtor ſi ouem ſuam inuenit quā perdidit: letatur etiam dominus in operibus ſuis: q2 placent domino qui ſunt creati per eum in nouitate vite

j. Cor. j.
ps. cxiij.

†aſpicit. 53 **Qui † reſpicit terram ꝛ facit eaꝫ tremere: qui tangit montes et † fumigant.**
†fumigabunt.

¶ [Qui reſpicit terrā ꝛ facit eam tremere] vt patet ſepe factum in terremotu procedente ex diuina ordinatione [qui tangit montes] altos tactu fulguris [ꝛ fumigant] idest fumum emittunt ex illo igne fulgureo: hoc factum eſt cum deſcenderet dominus in montem ſynai ad dandum legem: et adhuc ſepe fit ad incutiendū nobis timorem. Myſtice ſubdit de operibꝰ ſuis qualiter illa faciat. d. [Qui reſpicit] miſericordia ſua [terram] humani cordis a ſe auerſam que ſpinas peccatorum germinabat vel ſibi vires bonitatis ꝛ opulentie ſue tribuebat [ꝛ facit eam tremere] ꝛ timere de peccati conſcientia: nam tunc ibi requieſcit deus ſic reſpexit dominus petrum ꝛ fleuit amare melior ē tremor humilitatis q̄ confidentia elationis [qui tangit] compunctione ꝛ inſpiratione vel aduerſitate [montes] idest ſuperbos ꝛ ſe iactantes [et] ita tacti [fumigant] idest plorant pro peccatis vt ponatur nomen cauſe pro effectu: fumus enim lachrymas excitat. Vel [fumigant] idest incenſum orationum ſurſum ad deū mittunt. Tundit peccator pectus ſuum: fundit lachrymoſam orationē: ꝛ ſic fumigat ſacrificiū cordis lachrymarum ꝛ precum ad deū his predictis que fecit dñs inſpectis.

ps. cxlv. 54 **Cantabo domīo ī vita mea: pſallam deo meo quādiu ſum.**

¶ [Cantabo domino] idest laudabo dominum ꝛ leto animo gratias referam non in lingua tantum/ ſed [in vita mea] idest ex iuſticia ꝛ operibus vite mee: ideo ſequitur [pſallam] bene operando [deo meo] idest ad honorem dei n: ei [q̄diu ſum] idest in bono opere perſeuerando: pſallere ad benā operationē pertinet/ q̄diu ſum ad boni operis ꝑſeuerantiam non enim qui ceperit ſed qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem hic ſaluus erit. Vel [cantabo domino in vita mea] preſenti ꝛ futura [ꝛ pſallam deo meo q̄diu ſum] idest ſine fine: q2 in illo ſine fine ſum quem ſemper amabimus ſemper laudabimus. Nō enim erit alius actus illius vite q̄ pſallere ſine faſtidio ꝛ ſine fine vnde rogo vt

Mat. x.

55 **† Iocundū ſit ei eloquiū meum: ego † vero delectabor in domino.**

† ſuauis ſit ei diſputatio mea.
† autē iocūdabor

¶ [Iocundū ſit ei] idest coram eo ſuaue ꝛ placitum [eloquium meū] in confeſſione laudis ꝛ peccatorum. Omnibus modis optandum ꝛ ſtudendum eſt nobis vt eloquium noſtrum deo ſit iocundum: felix eſt anima cuius eloquio delectatur deꝰ. Non enī in illis delectatus eſt de quibꝰ ait. Populus hic labijs me honorat/ cor autem eorum lōge eſt a me: ꝓpterea hec ſancta aīa ſubdit [ego vero delectabor in domino] tanq̄ in ſummo bono ꝛ in nullo alio. Ecce bona cōmutatio: ſuauis eſt tibi ipſius gratia ſicut ei tuum eloquium. Nam ſi tu in domino delectaris ipſe delectatur i te. Si iocunda ſunt tibi eloquia eius: iocūda ſunt ei eloquia tua. Ego inquā delectabor in domino ꝛ exemplo meo prouocati

Mat. xv.

56 **Deficiant peccatores a terra: ꝛ iniqui ita vt non ſint: benedic anima mea † domino.**

† dñm

¶ [Deficiant peccatores] qui ſcꝫ in ſe peccant [a terra] idest a terrenis operibus ꝛ peccatis deficiant a ſuo ſpiritu: ꝛ ab eo quod terra ſunt ꝛ terram amant ne iam ſint quod prius erāt [ꝛ iniqui] qui peccant in proximos ſcꝫ deficiant [ita vt non ſint] iniqui ſed iuſti vt deſinant eſſe quod erant ꝛ incipiant eſſe quod non erant. Iuxta quod dicitur. Certe impios ꝛ non erunt. vidit hoc iſte. ſ. ꝙ peccatores ꝛ iniqui deficiant: ꝛ impletus gaudio iterat principium dicens [benedic anima mea domino] ſcilicet pro omnibus eius beneficijs. per hoc innuens ꝙ finis bonorum ſimilis eſt principio ꝛ ꝙ laus dei ſemper durare debet. Iterum animam ſuam ad benedicendum domino pro tantis eius beneficijs inuitat: quia enim domino pro tātis eius bonis digna retribuere non poſſumꝰ ſaltem pro modulo noſtre laudes referre debemus.

Puer. x.

Oratio.

Inclite omnipotens deus qui fructu locupletē terraꝫ aridam ſatiaſti: da nobis ſpirituali mente aſcenſum tue glorie contueri. vt dum te in celis ſuſpicimus illa ſemper que ſunt celeſtia meditemur. Per dominum noſtrum.

¶ Incitatio ad dei laudem pro beneficijs ꝛ mirabilibus diuinis

populo iſraeli tempo:ib⁹ diuer/ſorum patrum antiquorum exhibitis. Pſalmus. ciiij.

Confitemini dño τ inuocate nomē eius: annūciate inter gētes opera eius.

¶ Aucto: pſalmi p:opheta Dauid. ¶ Titulus aūt eius eſt all'a: τ eſt p:imus p̄s i eis f. viginti quibus all'a p̄notatur: in quibus oībus magnalia dei cū exultatione dicantur. ¶ Cuius ver All'a quō bí vel potius verbo₂ interp:etatio eſt laudare do iterp̄ta f. minum allelu laudate ia nomen dei inuiſibilis qō ei tm̄ conuenit: τ ideo inde p̄s incipit hic p:imum angelicum verbum. f. all'a poſi tum inuenitur: nec ante a quocūq ſcripto₂ poſitum eſt qō nulla lingua mutare p:eſumpſit. ¶ Materia: recitatio beneficio₂ dei populo iſraeli tempo:ibus q̄nq₃ patrum exhibito:ū. ¶ Intentio: monere fideles ex conſideratione ho₂ beneficio₂ deum ſemp̄ timere amare τ laudare. ¶ Sn̄ia in generali: p̄pheta qui ſup:a ſuo exēplo monuit oēs ad laudādū deū nunc in iſto pſalmo directo ſermone excitat et inuitat ſpecialiter electos ex iſrael ad laudem diuinam ex cōſideratione τ reco:datione beneficio:ū τ mirabiliū diuino₂ tp̄e ab:ae yſaac τ iacob moyſi τ ioſue exhibito₂. Hec aūt ſunt terre chanaā p̄miſſio: contra hoſtes fo:tis p̄tectio ipſius populi iſrael in terra egypti multiplicatio: a ſeruitute egyptiaca liberatio: in deſerto ſuſtētatio: in terrā p̄miſſam cū gaudio introductio. ¶ Sn̄ia in ſpāli p̄pheta ergo a laude incipiens quā titulus p̄notat ait. [Confitemini dño confeſſione laudis. id eſt laudate dñm p̄ beneficijs ab eo acceptis: τ ſic poſt confeſſionē₃ [inuocate nomen eius]. i. rem nominis eius creb:is o:ationibus p:o alijs obtinendis: dominus eſt nomen illi: τ ideo ſic inuocate vt vos ſeruos faciatis. Congruus o:do vt p:ius ſit laus: poſt inuocatio q: laudans audietur. Exaudit quippe dñs inuocantem quem videt laudantem: laudantem autem videt quem p:obat amātē: non eſt enim ſpecioſa laus in o:e peccato:is: τ ne laus maneat ſolum in vobis: τ ſalutem veſtra₃ tantum queratis [annunciate inter gentes] quia amo: domini in paſcendis eius ouibus maxime oſtenditur [opera eius] ſiue poteſtatis τ bonitatis declaratiua ſcilicet creationis: recreationis: vltionis: retributionis.

Lausſpecioſa nō ē in o:e peccato:is

2 Cantate ei et pſallite ei / narrate oīa mirabilia eius: laudamini in nomine ſancto eius.

¶ [Cantate ei] voce et co:de [et pſallite ei] i operatione id eſt τ verbo τ opere laudate. O:e quippe cantatur pſalterio aūt manibus pſallitur: τ ſic [narrate omnia mirabilia eius] vobis cognita τ manifeſta [τ laudamini in nomine ſancto ei⁹] id eſt bene τ operamini ex intētione glo:ie diuine nō p̄p:ie: ſic vt de filiis operib⁹ laudemini in noīe domini ad cui⁹ hono:e₃ ſunt facta vt de bono opere homo non in ſe tanq̄ in virtute ſua ſed in dño a q̄ habet glo:ietur. Non enim vetat laudari bonos: ſed non niſi in domino qui bonos facit cui omne bonum debet aſcribere τ in omnibus eius gl'iam querere luceant opera co:um co:am hominibus non eo fine vt ipſi videantur ab eis ſed vt videntes opera bona glo:ificent patrem qui in celis eſt Hoc eſt laudari in nomine ſancto eius.

3 Letetur co: querentiū dñm querite dominū τ † cōfirmamini: querite faciem eius ſemper. † cōfo:tamini.

¶ [Letetur co:] τ ſi non co:pus [querentium dominum] id eſt letanter τ iocunde quera f τ amo:e magis q̄ timo:e ei ſerua f. Sic enim dominus q̄ritur cū ſpiritualiter co: in dño leta f. Non enim queri f paſſibus co:poris ſed affectu co:dis. Et q̄to plus in eo gaudes tāto verius eū queris [querite] deſiderādo τ bene operando [dñm] in p:emiū nō aliquid p:eter ipſum [τ confirmamini] in inq̄ſitione: nec ceſſetis neq₃ puſillanimes ſitis p̄ten tatione: q: eſtis certi de inuentione. fo:ti enim τ firmo aīo opus eſt in ſeruitute dei: q: vt dicit Hieronymus. Maxima pars ch:iſtiane religionis cōſtat in animo [querite faciem] id eſt p:eſentiā [ei⁹ ſemper] τ ſine intermiſſione in hac vita quomodo eam videre poſſitis in alia. Que τ ſi iam per fidem inuenitur / tamen adhuc ſemper querenda eſt vt poſt per ſpeciem habeatur. Hiero.

4 Mementote mirabilium eius que fecit p:odigia eius τ iudicia o:is eius.

¶ [Mementote mirabilium eius que fecit] nobiſcum τ cum patribus noſtris multipliciter benefaciendo eis τ mementote [p:odigia eius] p:ocul dicentia aliquid aliud venturum maio:a ſcil₃ miracula quibus aliquid futurum ſignificabatur τ iudicia o:is eius [iuſta τ recta que loquendo ad moyſen fieri indicauit τ per eum in lege mandauit. Et ſubiungit quib⁹ hoc dicatur.

5 Semen abraam ſerui eius: filij iacob electi eius. f. Paralip.xvj.

¶ [Semen ab:aam] id eſt vos q̄ eſtis ſemen ab:ahe ſecundum fidem τ eius fidē imitaturi debetis iſta memo:ari. ab:ahe inquā ſpecialis τ [ſerui eius] ſcilicet domini τ qui eſtis [filij Jacob] id eſt imitato:es luctando contra vitia τ ſupplantando ea ſimiliter debetis iſta memo:ari Jacob dico [electi eius] ſcilicet domini quem elegit in figura rep:obato Eſau p:imo genito. Et debetis memo:ari quia

6 Ipſe dominus deus noſter in † vniuerſa terra iudicia eius. † omni.

¶[Ipſe]idem[dñs deus noſter].ſ.eſt per veruꝫ
cultum ⁊ fidem qui fecit hec mirabilia:⁊ etiaꝫ q:
[in vniuerſa terra]non tantum in iudea ſunt[iudi
cia]et precepta[eius]iuſta et recta:q: in omni ter
ra eſt gloria eius vbiqꝫ predicantur iudicia eius.
q.d.non putetis filios abrae et iacob tantum eē
in vna gente ſm carnem quia vbiqꝫ ſunt fideles
quibus iudicia ſua manifeſtat. Ideo etiam debe
tis eſſe memores quia

7 **Memor fuit in ſeculum teſtamē
ti ſui:verbi quod mādauit i mil
le generationes.**

¶[Memor fuit teſtamēti ſui].ſ.noui[in ſeculū]
i.in eternum duraturi implendo promiſſa in eo.
Deinde vt determinet cuius teſtementi ſubdit
[verbi quod mandauit in mille generationes]mā
ſurum.i.in omnes quibus ex fide eſt viuēduꝫ: mil
le enim propter numeri perfectionem pro omni
bus accipitur:q̄diu enim generatio generationi
ſuccedit tandiu mandatum eſt viuere ex fide:hoc
eſt verbum fidei quod predicamus vt iuſtus ex fi
de viuat:⁊ huic fidei hereditas eterna in nouo te
ſtamento promittitur.

8 **Quod diſpoſuit ad abraam:⁊ iu
ramenti ſui ad yſaac.**

¶[Quod diſpoſuit ad abraam]⁊ pepigit cuꝫ eo
Act.iij. ſibi promittendo dicens. In ſemine tuo benedicē
tur oēs gentes. Non ꝙ abraam teſtm̄ nouum le
gerit:ſed q: ipſe fidem vnde eſt nouum teſtamen
tum diſponente dño habuit ⁊ memor fuit[iuramē
ti ſui]qđ diſpoſuit:vel ꝑtinentis[ad yſaac]de quo
Geneſis xxi. dixit abrae. In yſaac vocabitur tibi ſemen. Iura
mentum firmaꝫ dicit promiſſionem tanq̄ iuramē
to firmatam.

Et ſtatuit illud iacob in p̄ceptū:
ſ.Pa 9 **⁊ iſrael in teſtm̄ eternum.**
rali.xvi. ¶[Et ſtatuit].i.firmauit[illud].ſ.teſtamentū ⁊
verbum fidei ipſi[iacob]adhuc luctanti[in prece
ptum]p̄cipiendo ei vt firmiter crederet illud im
plendum[⁊ iſrael].i.ipſi iacob iam iſrael facto[in
teſtamentum].i.promiſſum[eternum[⁊ eternali
ter manſurum.i.ꝙ ex ipſo verbo ⁊ precepto imple
to daturus eſſet aliud eternum. Ecce illud verbū
⁊ in precepto eſt quo ad opus ⁊ in promiſſo quo
ad mercedem.

ſ.Pa 10 **Dicēs tibi dabo terraꝫ chanaā:**
rali.xvi. **funiculum hereditatis veſtre.**

¶[Dicens tibi] o abraam yſaac et iacob[dabo
terram chanaan]ſcilicet promiſſionis id eſt quod
per eam ſignificatur ſcilicet eternam hereditateꝫ
⁊ hoc ſic ſcilicet[funiculum]id eſt menſurā diuiſio
nis cuilibet competentem hereditatis veſtre] id
eſt iure hereditario poſſidendaꝫ. Hoc aliqd eter
num ſignificat ſcilicet terram viuentium que ele
ctis ſm exigentiam diuerſorum meritorum per
diuerſas manſiones in hereditatē diſtribuit. de
dit ei eis terrā promiſſionis in figura eterne here
ditatis:⁊ ſicut funiculo diſtributa eſt terra ꝓmiſ
ſionis in diuerſas partes:ita i domo celeſti diuer
ſe ſunt manſiones. Congrue autem hereditas ce Chanaā
leſtis dicitur terra chanaan. interpretatur enim hūilis in
chanaan humilis quia in eaꝫ nemo intrat niſi hu terp̄tat.
milis. Deinde exequitur hoſtoriam veritate no
tiſſimam. q.d. hoc promiſit deus.

11 **Cum eſſent numero breui: pau** †in ea
ciſſimi et incole†eius.

¶[Cum]adhuc[eſſent]ſcilꝫ abraham yſaac ⁊ ia
cob[numero breui]et paruo anteq̄ in egypto mul
tiplicarentur[pauciſſimi.]ad inhabitandum ter
ram illā[et incole]ideſt aduene et peregrini[eius]
ſcilicet terre chanaan terre aliene: quando enim
ibi patres habitauerunt abraham yſaac et iacob
anteq̄ eam in hereditatem acciperent in ſemine
ſuo pauciſſimi erant ac inquilini et incole eius nō
domini et indigene.

12 **†Et pertrāſierūt de gente in gen** †tranſie
tes:et de regno†ad pplm̄ alterū. runt.

¶[Et pertranſierūt]inde diſpoſitione dei[de gē †in
te]in cuius terra habatabant ſcꝫ chanaan[in gen
tem]alteram ſcꝫ egyptiam:et repetit dicens[⁊ de
regno]vno ſcilicet terre promiſſionis que dicitur
regnum:non ꝙ tunc eſſet ſed ꝙ futurum eſſet ibi
regnum iſrael[ad populuꝫ alterum]ideſt alterius
regni ſcilicet egyptiorum. hoc autem facere vel in
hoc perdurare non ſuis viribus potuerūt. ſꝫ deus

13 **Nō†reliquit hominē nocere eis**
et corripuit pro eis reges. †dimiſit homini

¶[Non reliquit].i.non permiſit [hominem no
cere eis]ſcilicet patriarchis notabili nocumēto[⁊
corripuit]per internam inſpirationē occulte: vel
per angelum expreſſe: vel per exteriorem afflictio
neꝫ[pro eis reges]volentes eis iniuriari vt regem
egypti ne noceret abrahe. ⁊ regem gerere ne no
ceret yſaac:⁊ alios ne nocerent iacob: dicens eis
per talem correptionem monendo

14 **Nolite tāgere chriſtos meos:⁊ in**
ꝓphetis meis nolite malignari.

¶[Nolite tangere] exteriori iniuria [chriſtos
meos]. ideſt vnctos meos vnctione ſpirituali ſci
licet gratia ſpeciali. Et bene dicit chriſtos q: iam
tunc chriſtiani erant ⁊ ſi latenter. Unde in euan
gelio abraham exultauit vt videret diem meum vi
dit et gauiſus eſt. Nullus enim preter hanc fidē Ioh.viij
vel ante incarnationem vel poſt deo reconciliatus
eſt. vnus enim mediator dei et hominum homo j.Tim.ij
chriſtus ieſus [et in prophetis meis].ideſt contra
prophetas meos[nolite malignari]ideſt interiori
affectu iniuriari:qui⁊ ſi non ſcripſerunt futura cū
preuiderunt et factis propheti ſauerunt; ⁊ licꝫ oc
cultius ſi dominū prenunciauerunt. Deinde nar
rat quomodo factum ſit vt tranſirent .o.

Gene.15 xli. Et vocauit famem ſuper terrã:⁊ omne firmamẽtũ panis cõtriuit.

¶ [Et vocauit] deus [famẽ ſuꝑ terram] .i. dixit vt fames eſſet et iuſſit eſſe in actu q̃ iam erat in diſpoſitione: et eã ac ſi vocaret venire fecit. Et quõ vocauerit famẽ expoſuit. d. [et] .i. q: [omne firmamẽtũ panis] qui cõfirmat cor hoïs .i. oẽʒ virtutẽ ⁊ fortitudinẽ ſuſtentatiõis [cõtriuit] .i. conſumpſit ⁊ annichilauit et propter hoc tranſierunt.

15 Miſit ante eos virũ: in ſeruũ venundatus eſt ioſeph.

¶ [Miſit] .i. mitti pordinauit [ante eos] .i. ante iacob et filios eius [virũ] ſcʒ ioſeph a virilitate ſic dictũ: qui vẽdit⁹ a fratrib⁹ iuit in egyptũ ꝑparare patri ⁊ fratrib⁹ ſuis hoſpiciũ ⁊ alimentũ. Vide quõ deus vtitur bene ⁊ in bonũ malis operib⁹ hominũ: ſicut ⁊ illi male vtuntur bonis operibus dei. Et ſubdit quẽ ⁊ quõ miſit. d. [in ſeruũ venundatus eſt ioſeph] iſmaelitis primo a fratrib⁹ ſuis poſtea principi egypti ab iſmaelitis.

Geñ.17. xxxix. Humiliauerunt. ĩ cõpedibus pedes eius ferrũ pertranſijt animã eius donec veniret verbũ eius.

¶ [Humiliauerũt] egyptij [in cõpedib⁹] .i. in vinculis [pedes ei⁹] q: ad falſaʒ accuſationẽ dñe ſue fuit in carcere religatus et preter mala corporis [ferrũ] .i. tribulatio dure neceſſitatis [ꝑtranſiſt aĩam eius] vt ⁊ de maria d:: q: cõpedib⁹ ferreis non ſolũ fuit afflict⁹ in corꝑe ſed etiã in mẽte: ita vt etiã timor mortis eũ inuaderet. Et in hac tribulatione fuit ioſeph [donec veniret verbũ eius] i. cõpleretur ⁊ verificaretur in euentu interpretatio ſomnioꝝ. Sed nõ fuit ab eo illud verbũ quia

Geñ. 18 xli. Eloquium domini inflammauit eũ: miſit rex ⁊ ſoluit eum princeps populorũ et dimiſit eum.

¶ [Eloquiũ dñi] .i. ſpũs prophetie reuelans miſteria vel verbũ dei inſpiratã ei ꝑ ſpiritũ ſanctuʒ [inflammauit] vel igniuit ⁊ aſpirauit [eũ] interius mẽtem eius illuminãdo de occultis .i. viuaciter incitauit eũ vt futura diceret [miſit rex] pharao hoc cognito ad principem carceris [et ſoluit] a vinculis [eum] compeditũ [princeps populoꝝ] ſcʒ idẽ ipſe rex vel putifar qui erat princeps exercitus pharaonis [et dimiſit] abire a carcere liberum [eum] prius incluſum et poſt

Ibidẽ19 Conſtituit eum dñm domus ſue ⁊ principẽ omnis poſſeſſiõis ſue.

¶ [Conſtituit] rex [eum] ſcilicet ioſeph [dominũ domus ſue] .i. omniũ reruʒ domeſticarũ ⁊ familiarium quia commiſit ei regimen hoſpicij ſui vt illud tanq̃ dominus diſponeret [et principem omnis poſſeſſionis ſue] quia prefecit eum toti terre egypti vt omnes ſibi tanq̃ principi obedirent.

20 Ut erudiret principes eius ſicut ſemetipſũ: ⁊ † ſenes eius † prudẽtiam docet. † ſeniores. † ſapientiam.

¶ [Ut erudiret principes eius] ſcilicet pharaonis [ſicut ſemetipſum] in terre gubernatiõe idest vt moderaret et regeret officia aliorum principũ ſm volũtatẽ ſuã [et ſenes eius prudentiam doceret] informando eos et cautos faciendo de futura fame et de frumentis cuſtodiendis vt ſibi prouiderent ne fame interirent: vel imbuendo eos ſcientia diuina: quia credendum eſt tantum virũ non de ſolis corporalibus ſed etiam de ſpiritualibus curam geſſiſſe.

21 Et intrauit iſrael in egyptum: et iacob accola fuit in terra cham.

¶ [Et] poſt ioſeph ita eo ſublimato ⁊ fame cogẽte [intrauit iſrael] ſcilicet iacob cum ſuis filijs et familia eorum [in egyptum] ad mandatuʒ ioſeph vt fame durante poſſet ibi viuere [et iacob] qui eſt et iſrael [accola] id eſt colonus et aduena non dominus et indigena [fuit in terra cham] id eſt in egypto cuius dominus fuit cham reprobus filius noe: et de ipſo cham cui primitiuus fuit chanaan egyptij traxerunt originem. Deinde narrat que in egypto geſta ſunt. d.

22 Et auxit populũ ſuũ vehemẽter: et firmauit eũ ſuper inimicos ei⁹.

¶ [Et] ibi [auxit] fecunditate naſcendi [populuʒ ſuum] ſcilʒ filios iſrael [vehementer] .i. valde [⁊ firmauit eum] non ſtatim ſed poſtea id eſt robuſtuʒ fecit propter multitudinem [ſuper inimicos ei⁹] ſcilicet egyptos vt eſſet robuſtior quaſi illi. Vel [firmauit eum ſuper inimicos eius] per magnalia quando in manu potenti per ſigna et portenta dei ſui metuendi facti ſunt et honorãdi. Quomodo autem hoc factum ſit quia iam breuiter propoſuit conſequenter plene narrare et latius explanare incipit.

23 † Conuertit cor eorũ vt odirent pplm eius: et dolum facerent in ſeruos eius † et

¶ [Conuertit] deus id eſt conuerti permiſit. non enim deus cuiuſq; peccati vel mali eſt auctor [cor eorum] ſcilicet egyptiorum ſponte peruerſum non malum immittendo ſed gratiam non infundendo [vt odirent populum eius] ſcilicet filios iſrael cum augerentur: [et] vt [dolum facerent in ſeruos eius] vt opere et labore minuerent et vt laborem eorum non remunerarent. Ex eo ergo quod dominus populuʒ ſuum multiplicauit et ei bene fecit illi ad inuidiã moti ſunt. Inuidia enim eſt odiuʒ felicitatis alicne. deinde quomodo odio illorum vſus ſit ad gloriã ſuam incipit exponere dicens Inuidia quid eſt.

24 Miſit moyſen ſeruuʒ ſuũ † aarõ † et Exodi.iij.

quem elegit ipſum.

¶ [Miſit] .ſ.dñs qui omnia poterat vt doceret qua moderatione hec egiſſet [moyſen ſeruũ ſuũ] ad releuandum grauamen populi ſui ⁊ ad liberã dum eum de egypto [et ipſum aaron] etiam [quẽ elegit] vt eſſet ei coadiutor ad hoc cum eo exequẽdum ſufficeret dicere quem elegit.ſed addit ipſũ ſm ↄſuetudinẽ diuine locutiõis ad explanatiões

25 Poſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ:in terra cham.

¶ [Poſuit in eis] ſcilicet moyſe et aaron [verba ſignorum ſuorum] ideſt mirabiliũ minorũ [et] etiã [prodigiorum] id eſt mirabilium maiorum : que aliquid portendebant fiendorum [in terra cham] id eſt in terra egypti:hoc eſt mandata ad pharaonem que fuerunt ſignorum et prodigiorum cauſa Uel [poſuit in eis verba] non uocum et ſonorum quibus fierent ſigna et prodigia multa enim ſine verbis ſunt facta ſed verba ſignorum ⁊ prodigiorum id eſt per eos fecit ſigna et prodigia que tan ꝙ verba aliquid ſignificabant. Quia enim illa que facta ſunt non erant ſignificationis inania ſicut verba que loquimur ideo et ipſa dicta ſunt verba. Que autem ſigna fecerit ſubdit

Exo. 26 Miſit tenebras ⁊obſcurauit:†et non†exacerbauit ſermões†ſuos

x †nõ habet et. † exacerbauerũt †eius.

¶ [Miſit tenebras] dẽſiſſimas tribus diebus ſuper egyptios [et obſcurauit] ſcʒ totã terram egypti quod nullus alium videre poterat. per quod oſtendit corda eorum obſcurata qui precepta dei ſpernebant. Et hec fuit nona plaga in ordine. ſed hic primo eam ponit quia eſt competens initium plagarum cecitas ſine qua non incurriſſent ceteras [⁊ non exarcebauit ſermones ſuos] id eſt acerbos et duros non fecit ſed dulcorauit : quia cum pharao promittebat penitentiam remouebat penam:et quia eos duriſſimos patientiſſime perferebat donec omnia que in eis facere diſpoſuerat ex ordine complerentur

27 Conuertit aquas eoꝝ in ſanguinem:⁊ occidit piſces eoꝝ.

¶ [Conuertit aquas eorum] ſcilicet egyptiorum [in ſanguinem] in ſignũ ꝙ aquas maris rubri verteret eis in mortem [et occidit piſces eorum] qui ibi naturaliter nutriuntur. Per aquas ſacram ſcripturam:et per ſanguinem hereticas ſententias accipimus : per piſces vero qui perambulant ſemitas maris:ipſos curioſos ſcrutatores intelligere poſſumus qui ex ſacra ſcriptura ſenſus hereticos eliciunt:et ſic aquam in ſanguinem vertunt et moriuntur. hec eſt hic plaga ſecunda que in exodo ponitur prima.

†et 28 †Edidit terra eoꝝ ranas:in†penetralibus regum ipſorum.

dedit terram. †penetrabilib⁹

¶ [Edidit terra eorum ranas] et hoc non tantuʒ extra domos:ſed etiam [in penetralibus] et cubiculibus [regum ipſorum] id eſt principum egypti tanta enim ranarum fuerat multitudo vt etiam in abſconditis et interioribus domorum non deeſſent:per quod ſignificabatur principes ſocios ranarum futuros ſub aquis .per ranas poſſumus intelligere adulatores qui nunc ſunt ſtipatores principum et [in penetralibus ipſorum] hec eſt plaga tertia que in exodo eſt ſecunda.

29 Dixit ⁊venit cynomia⁊ciniphes in oibus finibus eorum.

¶ [Dixit] .id eſt precepit deus [⁊venit cynomia] id eſt maior muſca ſcilicet canina [et ciniphes] id eſt muſce minutiſſime aculeis per moleſte vt culices et non pauce immo [in omnibus finibus eorum] ſcilicet egyptiorum . Et que iactantia eſt regis que nunc par eſt muſcis : per iſta intelliguntur detractores qui ſicut muſce pungunt et vbiqȝ conſiſtunt. Ecce plaga hic quarta ſed in ordine cyniphes ad plagam tertiam ⁊ cynomia ad quartam pertinent.

30 Poſuit pluuias eoꝝ† grandinẽ ignẽ cõburentẽ in terra ipſorum. †in

¶ [Poſuit pluuias eorum grandinem] id eſt pro pluuia que fecundabat facta eſt grando que tacta areſecit [ignem comburentem] per choruſcationem id eſt fulmina ſua poſuit [in terra ipſorum] quia in illa plaga grando et ignis pariter ferebantur.

31 Et pcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ:⁊cõtriuit†lignũ finiũ eoꝝ. †omne.

¶ [Et percuſſit] grandine et fulminibus [vineas eorum et ficulneas eorum] et vi grandinis et fulminum [contriuit] id eſt confregit [lignum] id eſt multitudinẽ lignorum [finium eorum] id eſt in terra egypti. Nec dubium quin etiam lata perierint vbi maiora percuſſa ſunt. hec eſt plaga quinta ſed in ordine fuit ſeptima. Per pluuias ſacra et ſalutaria eloquia. per grandinem prauas cogitationes.per ignem peccatum mala accendens poſſumus intelligere.per vineas aliquaten⁹ mordaces in loquendo. et per ficulneas ſuauiter et dulciter loquentes accipere.

32 Dixit ⁊venit locuſta ⁊ bruc⁹ cui⁹ non erat numerus.

¶ [Dixit] id eſt precepit deus [et venit locuſta] que eſt paruum animal habens crura retro longiora:non ſatis in altum uolans [et brucus] quidam vermis ſic dictus eo ꝙ breuis ſit et breuiter duret [cuius] ſcilicet locuſte et bruci [non erat numerus] pre multitudine. Locuſta quid eſt.

33 Et comedit oẽ fenũ in terra eoꝝ. ⁊ comedit oẽm fructũ terre eoꝝ: Brucus quid eſt.

¶ [Et comedit] locuſta et brucus [omne fenum] ideſt herbam [in terra eorum] vt cibus iumentis

deficeret[et comedit omnem fructū]ſegetum [ter
re eorum]vt etiā homines cibū nō haberēt. Una
plaga eſt locuſte et bruci que hic eſt ſexta ſed i exo
do eſt octaua. Per locuſtas et brucos q̄ totū nunc
fenū et herbam: nūc fructuz conſumit: poſſumꝰ in-
telligere adulationem que fenum ſeu herbam cō-
ſumit quando verba alicuius inuanum extollit:
fructum quando opera corrumpit.

34 Et percuſſit omne primogenituz in terra eorum: primitias omnis laboris eorum.

¶ [Et percuſſit] .ſ. occidendo [omne primogeni-
tum] .i. promogenita [omnis laboris eorum] .i. ad
omnem laborem valentium: vel hominum labore et
ſtudio nutritorum. et hec ſunt primogenita pecorū
que ſimiliter percuſſit. hec plaga eſt hic ſeptima ſed
in exodo decia: et eſt plaga nouiſſima excepta mor-
te in mari rubro. Promogenitum eſt fides q̄ pri-
ma petit campum qua extincta ſequit̄ mors eter
na. Et notandum q cum ſint decem plage quas
moyſes in exodo ponit nec omnes hic ꝓpheta cō
memorat: nec eo ordine quo ibi narrantur: q: libe
ra eſt laudatio de qua hic agitur a lege textētis hi
ſtoriam de qua ibi tractatur. Addit quoqꝫ hic qđ
hiſtoriam non habet: et preterit qđ illa hꝫ auctori-
tate eiuſdē ſpūs q̄ per hiſtoricū locutus eſt. hic er
go ſeptē mala dat egyptijs contra ſeptē beneficia
que poſt dicet data hebreis. vnde ſubdit:

† in 35 Et eduxit eos † cum argento et auro: et non erat in tribubus eoruz infirmus.

¶ [Et eduxit eos]de egypto [cum argento et au-
ro]ab egyptijs petito et obtento cum quo egreſſi
ſunt deo id permittente pro laboris mercede quā
egyptij detinuerant iniuſte. Ecce primum benefi
cium quia et ipſi tales erant vt nondum poſſent
contemnere mercedē laborum ſuorum licet tem-
poralem tamen debitam et iuſtam. Et hoc eis fece
rat qui talia iure paſſi ſunt. et q̄uis per dolum ab
iniquis hominibus/ tamē quod ſibi reddi debuit
abſtulerunt. In quo ſpiritualiter figuratum eſt
phariſeos ſiue hereticos a catholicis expoliari his
que in verbis vel ſcripturis eorū tabernacula dei
ideſt eccleſie dei congrua reperiuntur. Deinde ſe
quitur ſcđm beneficium [et nō erat in tribubus eo
rum infirmus]aliquis ſcꝫ corpore licet aio: et hoc
fuit magnum et ſpeciale dei beneficium et migratu
ris valde neceſſarium vt omnes ſimul abſqꝫ impe
dimento poſſent egredi de egypto.

Exo. 36 Letata eſt egyptus in profectione eorum: quia incubuit timor eorum ſuper eos.
di. xij.

¶ [Letata eſt egyptus] .i. egyptij ſunt letati [in
profectione]ideſt receſſu [eorū]de egypto propter
plagas quas patiebantur in hebreorum preſentia
[quia incubuit timor eoruz]ſcilicet hebreorum [ſu
per eos] ſcilicet egyptios. Ex hoc enim q omnes
primogeniti ſubito erant mortui timebant omēs
alij mori ſi ampliꝰ filij iſrael morarentur in terra
egypti. Uel hoc intelligendū eſt poſt vltiman egy
ptiorum mortem in mari rubro. ſcꝫ egyptios tinui
iſſe reſiduos ne hebrei redirent et eorum reliquias
magna facilitate contererent et delerent. Dein-
de ſequitur tertium beneficium

37 Expandit nubem in protectionē eorum: et ignez vt luceret eis per noctem. Exo. xiij

¶ [Expandit nubem in protectionem] et in refri
gerium [eorum]contra eſtum et ardorem ſolis per
diem [et ignem]ideſt colūnam ignis ſcilicet expan
dit [vt luceret eis] contra tenebras [per noctem]
ne errore itineris deſolarentur. Deinde ſequitur
quartum beneficium.

38 Petierunt † et venit coturnix: et pane celi ſaturauit eos. † carnes Exo. xvi

¶ [Petierūt]ſcꝫ a deo remediū famis nō quod
cunqꝫ ſed delicatū ſcꝫ carnes [et venit coturnix]id
eſt multitudo coturnicū q̄ ſolēt in maritimis abū
dare. Deinde ſequitur quintum beneficium [et pa
ne celi]ideſt manna de celo deſcendente et celeſteꝫ
panem ſcilicet ſanctam eucharíſtiam ſignificante
[ſaturauit eos]in abundantia. Deinde ſequitur
ſextum beneficium.

39 Dirupit petrā et fluxerunt aque: abierunt in ſicco flumina. Exo. xvij

¶ [Dirupit]percutiendo [petram]q: dirupta et
diuiſa eſt ad percuſſionē virge moyſi vt fieret via
aquis erūpētibꝰ [et fluxerunt aque]in tanta abū-
dantia q [abierunt]et cucurrerunt [in ſicco]ideſt
in locis prius aridis [flumina] ita vt biberent ho-
mines et iumenta. Hec petra fuit chriſtus de qua
fluenta gratie prorumpunt: de quinqꝫ foramini-
bus in corpore illius de qua etiam ſacre ſcripture
fluunt que nos reficiunt et hec fluēta gratie ac ſcri
pture abierunt in ſiccum et deſertum gentiuz: his
autem omnibꝰ beneficijs deus cōmendat in abra
ham meritum fidei ſequitur enim et dicit.

40 Quoniaz memor fuit verbis ſancti ſui: quod † habuit ad abraam puerum ſuum. † locutꝰ eſt.

¶ [Quoniam memor fuit]et recordatus eſt [ver-
bi ſancti ſui] .ideſt promiſſi ſui firmi et inuiolabili
quod in figura cōplens eterna preſignauit [quod
habuit]et fecit [ad abraam puerum]ideſt ſeruum
[ſuum]vel [puerum ſuum]propter obedientiam et
innocentiam. q. d. Iſta beneficia non fuerunt illi
populo impenſa propter ſua merita et opera ſed
potius hec omnia fecit et preſtitit eis deus ꝓpter
merita fidei abrahe et ad implendum promiſſio-
nem ei factam.

41 Et eduxit populū ſuū in exultatione: ⁊ electos ſuos in letitia.

¶ [Et eduxit] dñs. ſ. de ſeruitute egyptiaca [populum ſuum] filios ſcʒ abrahe [in exultatione]. id eſt exteriori hilaritate [et electos ſuos] eundē. ſcʒ populū eduxit [in leticia] interiori. dicit electos q2 murmurantes percuſſi ſunt. Unde poſt tranſitū maris rubri cantabāt dño dicentes. Cātemus domino glorioſe enim magnificatus eſt. Semper em̄ victores ac liberi canticū in leticia ⁊ exultatione concelebrant ſicut moyſes maria delbora. Deinde ponitur ſeptimum beneficium.

Exo.xv.

42 Et dedit eis regiões gētiū: ⁊ labores populorum poſſederunt.

¶ [Et dedit illis regiones gentium]. ſcilʒ. terrā chanaā vbi prius habitabāt gētiles [⁊ labores populorū poſſederunt] occupādo ciuitates ⁊ vineas et alias poſſeſſiones quas alij cū labore ſibi ꝑpa rauerant ⁊ alia bona que acquiſierāt: ⁊ in hoc beneficio eſt ꝓmiſſionū cōpletio. Et ne hoc ipʒ putaretur ſummum bonum ꝙ iſta felicitas rerū tēporalium data eſt populo dei cōtinuo eam ad aliud retulit vbi ſummū bonum oportet inquiri. dedit em̄ non vt propter iſta eū colāt ſʒ vt ea ad bonum eternū referat: ⁊ ꝯ admonitionē viſibiliū tranſire valeant ad amorem eternorū. Unde ſequitur.

43 Ut cuſtodiant iuſtificatiões eius et legem eius requirant.

¶ [Ut] ipſi electi ſcʒ verū ſemē abrahe prouocati tēporalibus bñficijs [cuſtodiāt iuſtificatiões eiꝰ] ideſt mādata eiꝰ in lege tradita q̄ ⁊ aperte iuſticiā continēt: ⁊ obſeruātes ea iuſtos faciūt [⁊ legeʒ eius requirāt] ſcʒ ſpūalem eius intellectuʒ diligenter inueſtigādo: hoc eſt vt cū iuſticia viuāt ⁊ miſteria legis intelligāt. Lex eſt eſt vmbra futurorū: et de his q̄ non corpaliter ſed ſpūaliter nūc implēda ſunt. Audeant hoc monachi q̄ idō in monaſteria introducunt vt cunctis ſollicitudinibꝰ abiectis ſolius dei lege ⁊ ſeruitio perfruanē. Ubi intelligēdū eſt dei ſeruos propterea iſta bona terre ſumere a deo vt non in eis luxu deflāt ſeu queſta ſecuritate torpeſcāt: ſʒ ideo habeant diuina mia preparata pro quibus inquirēdis poſſent negocioſiſſimis laboribꝰ occupari/ vt ad hoc vacēt vn̄ bonū eternū poſſit acqri. i. cuſtodiāt iuſtificatiões eiꝰ ⁊ legē eiꝰ requirant. Ut autē i verbis huiꝰ pſalmi q̄ſi exterioribus interiorē intellectū cōmendemus: videt hic admoneri ſemē abrahe q̄ ſunt oēs filij promiſſionis pertinētes ad eternā hereditatē teſtamenti eterni vt tanq̄ ipam hereditatē ſibi eligāt deū et eum gratis colāt. i. ꝓpter ipſum nō propter aliquid extra ipm: ⁊ hoc faciāt laudātes: inuocantes annunciantes: nec in ſuā ſed in eius gloriā fide bene operantes: ſpe gaudētes: charitate feruētes: hoc totū ſonat his verbis. Cōfitemini dño ⁊ inuocate nomen eius vſq3 mementote mirabilium eius: deinde ad paruulorū corda nutrienda ⁊ in fide roboranda: de patriarchis ꝓponunē exempla ⁊ illorū fidei ⁊ promiſſionis dei vt imitādo ⁊ ſperando ſimus ſemen illorū: nō de ſola gente hebreorum ſed quotquot iſtā gratiā ſuſcipiūt in omni terra. Qđ totū his verbis cōtinet. Mementote mirabiliū eius que fecit vſq3: cū eſſeʒ numero breui. Porro ſi in ſeruum venūdatꝰ eſt ioſeph: ⁊ hūiliatꝰ et exaltatus locū fecit ad tpalia bona pplo dei vt firmaret ſuper inimicos eiꝰ: quāto magis Jeſus venundatus eſt ⁊ humiliatus a fratribus ſuis ſʒ carnem ⁊ exaltatus in celis locum facit ad eterna bona pplo dei triūphāti de diabolo ⁊ angelis eius. Audi ergo ſemen eius abrahe nō de carne gloriās ſed fidem imitans promiſſionē habens vite pſētis ⁊ future. Moneris habere timorem in proſperis et patientiam in aduerſis. Si tentationes in hoc ſeculo tibi dure vidētur/ ioſeph in carcere/ Jeſum in cruce cogita. Si temporalium rerum ꝓſperitas arridet non propter ipam deo ſed ipſa propter deum vtere. Nec eum exiſtimes propter vite huius neceſſaria cultoribus ſuis neceſſariū quidat etiam plaſphematoribus ſuis: ſed primū quere regnum dei et iuſticiam eius: ⁊ hec omnia adijcientur tibi.

Lex vm bra eſt fu turorum

Oratio.

Inuocātes nomē tuū dñe deprecamur: vt qui pñes nſos virtute tui nois p̄euntē angelicis paſtibꝰ refeciſti: nos quoq3 miſticis dapibus foueas ac reformes. Per dñm.

Pſalmus de ingratitudine ppli iſrael p̄ beneficijs a deo ſibi exhibitis: ac de iuſticia ⁊ mia dei circa illos oſtenſis. ps.cv.

Confitemini domio quoniam bonus: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid ¶ Habet aūt ille ps p̄ titulo bis all'. qđ aliquando ſemel aliquādo bis ponitur in titulo: ſicut dñs aliqū ſemel aliqū bis dicit amē in euāgelio quod fit p̄ maiori certitudine rei. ¶ Materia. recitatio bñficiorū bonis ⁊ gratis ac malis ⁊ igratis exhibitorū. Jntētio: monere ad geminā ꝯfeſſionē. ſ. laudis ⁊ pctorū ⁊ oi conatu cauere ne qs fiat imemor bñficiorū ⁊ fit de numero ingratorū. ¶ Snia in generali. ꝓpha in iſto pſalmo inuitat pplm ad pctoꝝ et laudis ꝯfeſſionē: recolitq3 diuinorū bñficioꝝ exhibitionē: maloꝝ recipiētium ingratitudinē: pene ipſis inflicte grauitatē ꝓpter pctorū ſuorū multitudinē ⁊ magnitudinem. Precedens ps egit de populo iudeorū ſm electos: iſte agit de eodē pplo ſm iniquos. et q2 eis nō ſolū iuſticia ſed ⁊ mia dei facta eſt: de his loquit cū laudibꝰ dei ex perſona eorum qui ꝯuerſi veniā p̄canē ⁊ exēpla ꝯmemorantur illorum: in quos etiam peccantes diues apparuit miſericordia dei. vn̄ hic ps penitētes roborat negligentes arguit: ⁊ peccata ſua cōfitentibꝰ ve

niam rep:omittit.¶ Sñia in ſpeciali.Jn perſona igitur alicu⁹ hebꝛei de amaricatiõe ad miam dei cõuerſi alios ad eãdẽ miaꝫ exho:tãtis ait.[Cõfi temini dño]ꝯfeſſiõe peti ⁊ laudis co:de o:e ⁊ ope ideo[qm̃ bon⁹]eſt in natura.⁊ ipis cõfitẽtib⁹.hoc ideo dicit ne q̃s ꝑ culpa terreat̃ vel de deo deſpet ſed ꝯfidet ⁊ miaꝫ ei⁹ depoſcat.iõ etiã[qm̃ in ſcl'm] ideſt vſq; in finẽ ſeculi eſt[mĩa ei⁹]quã vſq; in finẽ ſeculi miſeris exhibet cõſolãdo in miſeria vel liberãdo ab ea:⁊ ideo q̃diu durat hoc ſcl'm poteſt iscõfitentes veniã p:omereri. hic eñ miſerico:s eſt et miſeret̃ penitẽti:ibi iudex eſt ⁊ retribuit negligẽti.vel[qm̃ in ſcl'm].i.ineternũ eſt[miſerico:dia ei⁹] qua nemo ſine deo poteſt eſſe beat⁹.Js aut̃ qui miſerico:diã expreſſit impletus conſideratione diuino:um operum ⁊ adiurans ait. Et

Quis loquetur potentias domini: auditas faciet oẽs laudes ei⁹

¶[Quis loquet̃].i.q̃s ſufficiet loq̃ digne laudando[potẽtias dñi].i.ea q̃ ex ſua potẽtia ⁊ fo:titudine potẽter ⁊ ineffabiliter operatur. ⁊ dicit pluraliter potentias ꝓpter plures effectus. Et intellige ſaltem duo genera operũ ſcꝫ creatiõis magna et recreationis maxima: quia plus eſt iuſtificare impiũ q̃ creare celũ ⁊ terram:⁊ q̃s[auditas faciet] alijs annunciando vt audiant[omnes laudes ei⁹] ideſt omnia ⁊ p:ecipua que laudabiliter facit ⁊ ex quibus eſt laudandus.q.d. nullus:cum ſit potentie infinite ⁊ maio: omni laude. Et ſi aliud nemo: ſufficit ſaltẽ hoc agat ſcꝫ iudiciũ ⁊ iuſticiã.quia

3 Beati qui cuſtodiunt iudiciũ: et faciunt iuſticiã in omni tempo:e.

¶[Beati]ſunt in ſpe[qui]p:io[cuſtodiũt iudiciũ] recte iudicãdo ⁊ bonũ a malo diſcernẽdo: ⁊ deinde[faciũt iuſticiã]exequẽdo in ope ⁊ recte agẽdo. Vel[q̃ cuſtodiũt iudiciũ].i.iudicãt ſeipos accuſando[⁊ faciũt iuſticiã]deũ de bonis ſuis laudãdo et Mat.x. vtrũq;[in oi tpe]ex quo incipiũt vt pſeuerẽt q̃ eñ perſeuerauerit vſq; in finẽ hic ſaluus erit. vl' qua ſi queſtioni p:emiſſe reſpõdẽs ſubdit.[Beati qui cuſtodiũt iudiciũ]q: illi digni ſunt p̃dicato:es laudis diuine potentie ⁊ miſerico:die. Et quia deus iuſtos facit ⁊ peccato:es iuſtificat eos ab iniquitatibus ſuis ſanando o:at et ait.

4 Memẽto noſtri domine in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo.

¶[Memẽto noſtri dñe i beneplacito populi tui] ideſt vt ſimus de eis in quibus bñplacitum eſt tibi vel[in beneplacito populi tui].i.in meritis ſanctorum q̃ tibi placent[⁊ viſita nos in ſalutari tuo].i. in virtute tua ſaluatrice ⁊ ad ſaluationẽ noſtrã nõ ad dãnationẽ ſicut viſitas rep:obos. Vel [viſita nos]recõciliãdo tibi[in ſalutari tuo].i.in filio tuo Jeſu ipe eſt eñ ſaluato: in quo pctã dimittuntur et anime ſanantur vt ab eo ſanati poſſimus et iudicium cuſtodire et iuſticiaꝫ facere vnde ſim⁹ beati.Viſita inq̃ ad hoc ſcꝫ

5 Ad videndum in bonitate electorum tuo:um. ad letandum in leticia gentis tue:vt lauderis cuꝫ hereditate tua.

¶[Ad vidẽdũ in bonitate electo:ũ tuoꝝ].i.vt nos videamus in ea gr̃a virtutũ in qua ſunt electi tui [et ad letandũ in letitia gentis tue].i. vt letemur in ea letitia ſpei qua letat̃ gens tua.⁊[vt lauderis cũ heredatate tua].i.inde q̃ laudabiliter viuit hereditas.i.eccl'ia tua.Vel[ad vidẽdũ] in futuro.i. vt videamus ꝑ experiẽtiã te.vel noſmetipſos i bonitate electoꝝ tuoꝝ].i.quã ꝓſtas electis tuis hoc eſt in ea perfectiõe qua electi tui perſiſtunt ⁊ etiã ad leticiã.i.vt letemur de te ⁊ in te[in letitia gentis tue].i.in conſo:tio gentis beate letantis de te[vt lauderis]a nobis[cũ hereditate tua].i.cum angelis ⁊ ſanctis.q.d.Jbi nos eſſe facias vbi te videamus de te et in te letemur et te laudemus. Memento inq̃ et viſita ⁊ neceſſe eſt.quia

6 Peccauimus cum patribus noſtris:iniuſte egimus iniquitatem fecimus. Iudit. vij

¶[Peccauimus cum patribus noſtris].i.ſicut ⁊ patres noſtri/co:uꝫ ſcꝫ imitando peccata[iniuſte egimus]erga p:oximum[iniquitatem fecimus]cõtra deum.Ecce tertio idem dicunt.i.ſe peccaſſe vt pura cõfeſſio appareat. Tanto.n.quiſq; citi⁹ abſoluitur quanto viuatius ſe damnat. Deinde innumerando ſubiungit peccata que patres fecerunt a quibus filij non receſſerunt.d.

7 Patres noſtri in egypto non intellexerunt mirabilia tua: nõ fuerunt memo:es multitudinis miſerico:die tue.

¶[Patres noſtri in egypto] vbi multa eis fctã ſunt[non intellexerũt mirabilia tua].i. mirabiliũ ſignificata.i.q̃ d ꝑ illa velles dare.ſ. non tpale bonum ſꝫ eternũ qd ꝑ illa eſt q̃rendũ:⁊ ꝑ patientiaꝫ expectãdũ non intellexerũt cũ op⁹ eſſet intellectu vt per illa tpalia alia q̃rerent.ſ.eterna:⁊ iõ impatiẽtes murmurauerũt ⁊ tpalib⁹ bõis beari voluerunt[nõ fuerũt memores multitudinis mĩe tue] quã ꝑ multa miracl'a eis oñdiſti vt eadẽ ptãte quã iã experti fuerãt crederẽt ſe ab inimicis liberandos. Valde ergo culpabile eſt nõ intelligere qd intelligendũ eſt:⁊ nõ meminiſſe qd memo:ia retinẽdũ eſt. hec quippe duo.ſ.intellectus ⁊ memo:ia commendant ⁊ commendabilia oſtendũt dei beneficia.

8 Et irritauerunt † aſcendentes in †mari:mari rub:o †eum †mare: mare rubrum.

¶[Et]ideo[aſcẽdẽtes]p:o ſitu terre de egypto [in mari]ſcilicet[mari rub:o.irritauerunt].i. p:o

nocaſſerunt moyſen ⁊ per conſequens deum timẽ
tes ⁊ deſperantes poſt tot mirabilia in egyptori
ſa ⁊ dubitantes taꝫ propter hoſtes a tergo ſequẽ
tes ꝙ propter mare obuium eis.

9 **Et ſaluauit eos propter nomen ſuum: vt notam faceret poten-tiam ſuam.**
¶ [Et] tamen dominus [ſaluauit eos] ab vtroqꝫ periculo non ꝑpter merita eorũ ſꝫ tm̃ [propter no nomen ſuum] manifeſtandum ⁊ glorificandu n. ſ. [vt notam faceret] ⁊ oſtenderet [potentiam] ⁊ fortitudinẽ [ſuam] ſcꝫ egyptios inſequentes ſubmergendo ⁊ filios iſrael timentes ſaluando. Deinde oſtendit quomodo eos ſaluauit. d.

10 **Et † increpuit mare rubrum ⁊ ex-ſiccatũ eſt: et † deduxit eos in abyſ-ſis ſicut in deſerto.** † icrepauit. † eduxit.
¶ [Et increpuit] vel increpauit [mare rubrũ] nõ vo ce exteriori ſed occulta vi imperando ⁊ ſua diuina potẽtia diuidẽdo: quã etiã q̃ ſenſu carent ſentiũt et obediũt [⁊ exſiccatũ eſt] ⁊ ſic aruit ac ſi dñs ei cõ minatus fuiſſet [et] tũc [deduxit eos in abyſſis] ſic eo veſtigio [ſicut in deſerto] quia vbi fuerũt abyſſi aquarũ factũ eſt ſiccitate vt deſertũ vbi non ſunt aque. Tũc enim mare diuiſũꝫ eſt in duodecim diui ſiones ⁊ nulla tribus auſa eſt intrare ꝑus niſi tribus iude. vnde meruit inter alias regni priuilegium ⁊ principatuꝫ obtinere.

11 **Et ſaluauit eos de manu odien-tiũ ⁊ redemit eos de manu inimici**
¶ [Et] per iſtum moduꝫ [ſaluauit eos de manu] ⁊ poteſtate [odientiũ]. ſ. inſequentiũ egyptiorũ q̃ oderãt eos: q: ꝑpter eos ꝯcuſſi erãt plagis ⁊ ſic [redemit eos]. i. liberauit ac ſi precio redemiſſet [de manu] ⁊ poteſtate [inimici] ſcꝫ pharaonis. hoc in figura baptiſmi factum ⁊ dictum eſt. in quo redimimur de manu diaboli magno ꝑcio. ſ. ſanguine xp̃i. Vñ nõ quocũqꝫ mari ſꝫ mari rubro id ꝯueniẽti⁹ figurauit: ſanguis em̃ rubrum colorem fecit.

12 **Et operuit aqua tribulantes eos vnus ex eis non remanſit.**
¶ [Et operuit aqua tribulantes eos]. ſ. pharaonem ⁊ egyptios inſequẽtes ſubmergẽdo eos [vn⁹ ex eis] qui perſequebantur profectos apprehẽdere vel interimere eos cupientes [non remanſit] vel ſuperfuit ſed oẽs ſimul mortui ſunt et deleti.

† in 13 **Et crediderunt † verbis eius: et laudauerunt laudem eius.**
¶ [Et] tunc patres nři vidẽtes iſta beneficia magna [crediderũt verbis ei⁹]. ſ. deo ⁊ moyſi quibus dixerat qḋ liberaret eos de egyptijs dura corda iudeorũ q̃ non añ ſed poſt miracula crediderunt: melius fuit credere ꝑ̃ nitentiꝫ [⁊ laudauerũt]. i. cecinerunt ore coram omnibus cum tympanis ⁊ choris [laudem eius] q: laudabiliter liberati victores erant dicentes illud canticũ. Cantemus dño glo- Exo. xv.
rioſe em̃ magnificatus eſt. ⁊ licet deum laudarent pro mirabilibus operibus ſuis tamen

14 **† Cito fecerũt: obliti ſunt operuꝫ eius: nõ ſuſtinuerũt conſiliũ ei⁹.** † feſtinauerunt.
¶ [Cito] mutati a credulitate ſua ⁊ laude [fecerunt] hec q̃ ſequunť. ſ. [obliti ſunt operũ] ⁊ beneficiorũ [eius] vt murmurarent. debuerunt em̃ cogitare tanta erga ſe dei opera [non ſuſtinuerunt] nec expectauerũt cõſiliũ eius. ſ. dei de ordinatiõe viatici ſui per deſertum ſed inordinato deſiderio preuenerunt ei⁹ cõſiliũ. q. d. nõ patienter expectauerunt donec deus daret eis victualia quod differebatur conſilio dei vt probaret eos. Deniqꝫ

15 **Et concupierunt concupiſcẽtiaꝫ in deſerto: et tentauerunt deuꝫ in inaquoſo.**
¶ [Et cõcupierũt ꝯcupiſcẽtiã]. i. cibũ iuxta ꝯcupiſcẽtiã ⁊ deſideriũ ſuũ. ſ. carnes ⁊ nõ ẜm ordinationẽ ⁊ cõſiliũ diuinũ. q. d. vehementer cõcupierũt qui animietas deſiderij geminatione verbi oſtendiť [⁊ tẽtauerũt deũ]. i. potẽtiã diuinã [in inaq̃ſo]. i. in deſerto ⁊ loco ſine aqua volẽtes ꝓbare vtrum poſſet eis ſubuenire in ſolitudine ⁊ carnes dare dicentes: nõ poſſet deus nobis dare carnes?

16 **Et dedit eis petitionẽ ipſorũ: ⁊ miſit ſaturitatẽ in † animas eorum.** † animã.
¶ [Et] ergo vt ſcirẽt eũ potẽtẽ [dedit eis petitionem ipſorũ]. i. illud qḋ petierũt ſcꝫ carnes adducẽdo copiã coturnicũ ita. ſ. ꝙ [⁊ miſit ſaturitatẽ] carniũ vſqꝫ ad nauſeam [in animas eorum]. i. in animalitatẽ q̃ ſuſtentať eſca. Aiam em̃ hoc loco non ẜm ꝙ rõnalis eſt poſuit: ſed ẜm illud ꝙ animans corpus animal facit ad cuius aialis ſuſtentationẽ pertinet cibus ⁊ potus. Saturitatem vero ſequitur diſſenſio vel ſeditio. Unde ſubiungit.

17 **Et irritauerũt moyſen in caſtris aaron ſanctum domini.**
¶ [Et irritauerunt]. ideſt prouocauerunt ad irã [moyſen in caſtris] vbi erant honorem ambiendo: et hec irritatio fuit pro ſacerdotio aaron ⁊ filiorũꝫ eius: vnde ſequitur [aaron ſanctum domini]. i. domino conſecratum ſcꝫ emulantes. zelo enim et inuidia per filios chore ſcꝫ dathan ⁊ abiron ſtimulati pro ſacerdotio aaron murmurabãt. Unde moyſen ad iram prouocabant.

18 **Aperta eſt terra et deglutiuit dathan: et operuit ſuper † congregationem abyron.** Numeri xvi. † ſynagogam.
¶ [Aperta eſt terra]. ſ. ſctõ hyatu [⁊ deglutiuit] ideſt abſorbuit [dathã]. ſ. cuꝫ tabernaculis ſuis [⁊ operuit] ſe [ſup ꝯgregationẽ abyron] q̇ etiã cũ ſuis ꝑiit: amborũ em̃ vna erat cã ſuperbiſſimi ⁊ ſacri

legi ſciſmatis cuius ambo erant auctores. Ecce
laus dei eſt hic ꝙ ſuos vindicauit. vide penas aſ⸗
ſimilari modis peccatorū qualitas pene facta in
dicat a terra vorant̄ qui terrena ſapuerūt ex quo
†et 19 conijcitur ꝙ ſm hoc debet facere confeſſor.

Et exarſit ignis in ſinagoga eoꝝ
†flamma cōbuſſit peccatores.

❡[Et exarſit ignis in ſynagoga eorū].i.in multi
tudine illis ſubiecta.ſ.in ducentis quinquaginta
qui thuribula tenentes offerebant incēſum iā𝔮ꝫ
diuino igne conſumpti ſunt. Vñ ſubdit[flamma]
ex illis thuribulis exiliens[combuſſit pctōres]q
illicite ſacerdotiū vſurpauerāt ⁊ ſic qui in incenſo
peccauerūt igne perierūt. Sicut intereſt inter ir
ridentes ⁊ irriſores:inter murmurātes ⁊ murmu
ratores:inter ſcribētes ⁊ ſcriptores ⁊ cetera his
ſimilia: ita ſcriptura pctōres appellare cōſueuit
Exo.20 valde iniquos ⁊ grauib⁹ pctōrū ſarcis oneratos.

di.xxxij. **Et fecerunt vitulū in oreb: ⁊ ado**
rauerunt ſculptilia.

❡[Et]preterea[fecerūt].ſ.filij iſrael[vitulū in
oreb].i.prope montē oreb cuius vertex appellat̄
ſynai abſentiā moyſi nō tolerātes dū in monte ſy
na moram faceret vt legē acciperet. hoc impatien
tia leuiū fecit ſicut multa mala ex ea naſcunt̄[et]
poſt[adorauerūt ſculptilia]ſcꝫ eundē vitulū con⸗
flatilē tanꝗ̄ deū. vitulus enim ille primo fuit con
flatilis:ſed q: in conflatione non fuit plene forma
tus poſtmodum ſculptus eſt ⁊ ſic vocatur aliquā
do ſculptilis aliquando conflatilis.

21 **Et mutauerūt gloriā ſuā: in ſimi**
litudinē vituli comedētis fenum.

❡[Et mutauerunt gloriā ſuā].ſ.deū verū et cul
tum eius qui erat gloria eorū ſi ipſi eius ſuſtinuiſ
ſent cōſiliū ⁊ cui debebat̄ glīa ꝓ glorioſa eductio
ne eorū de egypto[in ſimilitudinē vituli comeden
tis fenū]exhibētes eundē cultū imagini habenti
ſimilitudinē vituli comedētis fenum ⁊ dicētes hi
ſunt dij tui iſrael:⁊ ſic qui in dño gloriari debue⸗
rant in vitulo glīabātur vt ab eo comederētur a
quo comedunt̄ q̇ ſapiūt ſm carnē.ſ.a diabolo ipſi
vitulo preſidente. Et ita idolatrando.

22 **Obliti ſunt deū qui ſaluauit eos**
qui fecit magnalia in egypto: mi
rabilia in terra cham: terribilia
in mari rubro.

❡[Obliti ſunt deū qui ſaluauit eos] de multis
periculis ⁊ morte. Magna obliuio. Quid eñ eſt
in memoria ſi nō liberatio: Deinde oſtendit quō
ſaluauit.d.[qui fecit magnalia].i. magnas virtu
tes[in egypto]ipſos oppſſos ⁊ tribulatos multi⸗
plicādo[mirabilia]ſigna.ſ.⁊ plagas[in terra chā]
i.in egypto cu⁹ ppl's deſcēdit a cham[terribilia
in mari rubro[q: aduerſarios afflixit ⁊ iſtis quid
timere deberent monſtrauit Tanꝗ̄ horū oīm que
pro magnitudine ſua recoli poterant obliti cēnt
gloriā dei ſimulachro vituli attribuerunt.

23 **Et dixit vt diſperderet eos: ſi nō**
moyſen elect⁹ eius ſteiſſet in cō⸗
fractione in conſpectu eius.

❡[Et]ꝓpter eorū ingratitudinem ⁊ ſcelera[di⸗
xit].ſ.domin⁹ moyſi eis cōminando[vt diſperde⸗
ret eos]ſ.occidēdo q: digni erāt oēs vt perirent ⁊
vti𝔮ꝫ diſperderet[ſi nō moyſen electus eius ſte⸗
tiſſet in cōfractiōe].i.in plaga qua erant feriendi
[in cōſpectu ei⁹]vt ſe obijceret̄ pro illis ⁊ media⸗
torem faceret inceſſanter pro eis orādo. vbi demō
ſtratum eſt quantum valeat interceſſio ſanctorū
pro alijs apud deum. In magna ergo veneratio
ne habēdi ſunt deuoti ⁊ ſancti qui mitigare poſ⸗
ſunt iram dei. Stetit ergo.

24 **Ut auerteret irā ei⁹ ne diſꝑderet**
eos: ⁊ pro nihilo habuerūt terrā
deſiderabilem.

❡[Ut aduerteret]⁊ placaret[iram eius ne diſ⸗
perderet eos]vindicādo ſe de tanta ingratudine
et impietate. Deinde alia eoꝝ pctā enumerat.d.
et preter hec iterum peccando etiā[pro nihilo ha
buerūt].i.deſpexerūt ⁊ cōtempſerūt[terrā deſi⸗
derabileꝫ].i.terrā promiſſionis lacte ⁊ melle fluē
tem poſt regreſſum exploratorū dicentes:melius
erat nobis in egypto. Uel potius infidelitas eoꝝ
hic redarguitur:quia cū eam adhuc non vidiſſent
ſic pro nihilo habuerunt.

25 **Nō crediderūt †vbo ei⁹: ⁊ †mur** †in vbis
murauerūt in tabernaculis ſuis †murmurabant.
nō exaudierunt vocē domini.

❡[Non crediderunt verbo eius]quo ꝓmiſerat
eos introducere in terrā illā. Uel[pro nihilo ha⸗
buerūt terrā deſiderabilē].i.cōtēpſerūt quod ꝑ
illā ſignabat̄.ſ.hereditatē eternā vere deſidera⸗
bilem:⁊ ita[nō crediderūt verbo ei⁹]per tēpora⸗
lia ad eterna vocantis. ⁊ feſtinantes hic eſſe beati
nō ſuſtinuerūt cōſiliū eius[⁊ murmurauerunt]di
centes faciamus nobis ducē ⁊ reuertamur in egy
ptum et hoc[in tabernaculis ſuis].q.d.cū eſſent
in ocio:q: hoc nō laborātibus ſed ocioſis cōtingit
et dum murmurarent[non exaudierunt voceꝫ do
mini]vehementer eos a murmure per moyſen ꝓ⸗
hibentis.i.noluerunt audire vt ei obedirent.

62 **Et eleuauit manū ſuaꝫ ſuꝑ eos:**
vt proſterneret eos in deſerto.

❡[Et eleuauit manum ſuā ſuper eos].i.ꝑauit
potentiā ſuā comminando eis penam et mortem
ad hoc[vt proſterneret eos in deſerto] quaſi viles
qui prius fuerant glorioſi:occidendo oēs numera⸗
tos a viginti ānis et ſupra:preter caleph et ioſue:
hoc impletum eſt in omnibus quorū cadauera ꝓ
ſtrata ſunt in deſerto.

27 Et vt deijceret ſemē eorū i natio
nib⁹: τ diſperderet eos i regiōib⁹
¶ [Et] etiā [vt deijceret] et ſuperari faceret ca
ptiuitatibus τ alijs modis [ſemen eorū] ſcʒ filios
ac poſteros τ ſequaces [in nationib⁹] τ gētibus
diuerſis p circuitū: in quarū ritū multi eorū tran
ſierunt [et diſperderet] diuidendo [eos in regioni
bus] .i. per diuerſas regiones ne vltra de congre
gatione preſumerent.

† mā 28 Et initiati ſunt beelphegor: et †
ducaue runt. comederunt ſacrificia mortuorū
¶ [Et initiati] .i. dedicati τ cōſecrati ſunt quaſi
non tm̄ ad tps colētes. per qd notat grauior ex
ceſſus: τ inde vehemētior ira [beelphegor] .i. ido
lo gentiū qd colebat in mōte phegor: puta cultui
illius ſe applicantes [et comederūt ſacrificia mor
tuorū] .i. immolata hoibus mortuis quaſi dijs.
Et irritauerūt eū i adinuētiōib⁹
29 ſuis: τ multiplicata ē in eis ruina
¶ [Et irritauerūt eū] .ſ. deū [in adinuētionibus
ſuis] .i. in idolatria τ puaricationibus multis ſtu
dioſe ab eius inuentis [et multiplicata eſt in eis
ruina] .i. plaga mortis cū pro ſuis grauibus pctis
grauiter vaſtaretur: ita vt vna die vigintitria mi
lia caderent: quia fornicati ſunt cum madianitis
Et ſtetit phinees τ placauit: τ ceſ
Nu 30 ſauit quaſſatio.
me. xxv. ¶ [Et ſtetit phinees] cōſtātia mentis τ audacia
operis cōtra idolatras in vlciſcendo ſcelus τ occi
dendo mechātes [τ placauit] deū per ſuū bonum
zelū [τ ceſſauit quaſſatio] .i. plaga a populo. Qd
hic dr quaſſatio ſupra dr cōfractio. Et qr hoc nō
odio ſʒ dilectiōe fecit: dum eū zelus domini come
dit: ideo bene ſequitur.
† ad 31 Et reputatū ē ei † i iuſticiā: i gña
tiōe τ gñationē vſqʒ i ſempiternū.
¶ [Et reputatū ē ei] hoc factū [in iuſticiā] a deo
qui nouit quanta id fecit populi charitate [in ge
neratione] preſente [in generationē] ſubſequētes
et nō ſolū qdiu generatio eſt ſed et [vſqʒ in ſem
piternū] qr ex merito huius iuſticie cōfirmauit ei
dñs pactū ſacerdotij eterni: τ adhuc factuʒ iſtud
recolitur in memoriā iuſticie ipſi⁹. Hoc diligēter
auſculta ſacerdos cui aie cōmēdate ſunt euagina
gladiū verbi. interfice fornicationem. argue. obſe
cra. increpa. vt tibi reputetur ad iuſticiam.
32 Et irritauerūt eū ad † aquas cō
† aquas tradictiōis: τ vexat⁹ eſt moyſes p
Nūe. xx. pter eos: quia exacerbauerūt ſpi
ritum eius.
¶ [Et] [iteruʒ] [irritauerūt] .i. ad irā puocauerūt
[eū] ſcʒ deū [ad aquas cōtradictiōis] contentioſe
loquēdo cōtra moyſen pp̄ter aque defectū: τ per
conſequēs cōtra deū [et vexatus eſt] ideſt mente
turbatus vt heſitaret [moyſes] [nimia importuni
tate populi ſucceſus] [pp̄ter eos] ſic irritantes:
quia durius loquendo [exacerbauerunt] et ad dif
fidentiam prouocauerūt [ſpiritū eius] .i. vt diffe
denter et dubitatiue diceret. Nunquid de petra
hac poterimus vobis aquam eijcere: timens τ he
ſitans de promiſſione domini propter maliciam
populi. Ideo ſubditur.
33 Et diſtinxit i labijs ſuis: nō diſp̄di
derunt gētes quas dixit dñs illis
¶ [Et diſtinxit] hoc miraculum ab alijs miracu
lis [in labijs ſuis] hoc enim ambigue dixit qui oīa
alia certa fide promiſerat: et dubitanter petram
percuſſit qui in alijs non dubitauerat. perturba
tus enim murmure populi infidelis non tenuit fi
duciam qualē debuit: quaſi homo non poſſet de⁹
facere qui tanta fecerat. de hoc autē hac ſola pe
na correptus eſt qr non intrauit in terram promiſ
ſionis. Illi autē predicti cū in terrā promiſſam in
traſſent [non diſperdiderunt] τ exterminauerunt
gentes .ſ. que in terra illa habitabant [q̄s dixit do
minus illis] ſcʒ vt eas exterminarēt τ diſperderēt
ne eos ad idolatriā traherēt τ peccare facerent.
34 Et cōmixti ſunt iter gētes τ didice
rūt opa eorū τ ſeruierūt ſculptilib⁹
eorū: τ factuʒ eſt illis in ſcandalū.
¶ [Et cōmixti ſunt inter gentes] per cohabita
tionem et mutua connubia: propter qd ne fieret
iuſſit eos dñs occidi [τ didicerūt opera eoruʒ] ma
la per cōformationē in ritu τ moribus: τ cito facti
ſunt magiſtri [et ſeruierunt ſculptilibus eorū] ido
latrando: et ita hoc qr eas non diſperdiderunt: ſʒ
cōmixti ſunt eis [factū eſt illis in ſcandalum] pro
prium talionū. hoc eſt in offendiculū quo deū of
fenderūt ac ſeipſos τ alios grauiter leſerunt: qa
gentiū conformitate facti ſunt idolatre.
35 Et immolauerunt filios ſuos: et
filias ſuas demonijs.
¶ [Et immolauerunt filios ſuos et filias ſuas]
eos occidēdo [demonijs] .i. idolis in honore demo
num dedicatis ſm morem et ritum gentium qui
bus commixti erant quod eſt peccatum nephan
de crudelitatis. Et ſi non in prima ſaltem in ſecū
da etate hoc factum eſt. Et aggrauans hoc pec
catum adiungit. d.
36 Et effuderūt ſanguinē innocētē
ſanguinē filiorū ſuorū et filiaruʒ
ſuaruʒ quas ſacrificauerunt ſcul
ptilibus chanaan.
¶ [Et effuderunt ſanguinem innocentem] con
tra regulam iuſticie et legem nature: et ne putes
extraneorum ſequitur [ſanguinem filiorū ſuorum
et filiarū ſuarū] .i. paruulorū. a conſenſu illius ſce

leris alieno:um[quas ſacrificauerunt ſculptilibꝰ
chanaan].i.chananeo:um inter eos habitantiuʒ
Tria ergo ſcelera in vna re commiſerunt. Homi-
cidium: quia innocentem ſanguinem effuderunt.
Parricidium: quia filios ſuos et filias iugula-
uerunt. Sacrilegium: quia eoſdem idolis ſacri-
ficauerunt.

37 **Et interfecta eſt terra ĩ ſanguini bus et contaminata eſt in operi- bus eorũ: ⁊ fornicati ſunt in adin uentionibus ſuis.**

¶ [Et interfecta eſt terra in ſanguinibus] ideſt homines terreni habitantes in terra: et ponitur continens pro contento: qui fere omnes hoc pec- cato in anima ſunt mortui: ipſi enim interficiebãt animas ſuas immolando filios ſuos et filias et ef fundendo ſanguinem innocentem [et contamina ta eſt in operibus eorum].i. ipſi cõtaminati ſunt in operibus ſuis [et fornicati ſunt] a vero ſponſo animarum recedendo et idolis ſeruiendo ac pollu ti [in adinuentionibus ſuis].i. in adulterinis ſu- perſtitionibus ſuis.

†po 38 **Et iratꝰ ē furore dñs ĩ †pplʒ ſuũ:**
pulo ſuo **⁊ abbominatꝰ eſt hereditatē ſuã.**

¶ [Et iratus eſt furore dominꝰ in].i. cõtra [popu lum ſuum] hoc eſt ad modũ irati ⁊ furentis excita uit potentiam ſuam ad vindicandum [et abbomi natus eſt] ideſt tanꝙ abhominabilem deteſtatus eſt propter peccata ſua [hereditatem ſuam] ſcili- cet populum iſrael quem elegit in hereditateʒ ſi bi: hoc eſt auerſus eſt ab eis non ad perditioneʒ ſed ad diſciplinam quod innuit nominãs here- ditatem.

39 **Et tradidit eos ĩ manꝰ gentiũ: et dominati ſunt eoꝝ q oderũt eos.**

¶ [Et tradidit eos in manus].i. in ptãtem [gen- tium] vt eis ſeruirent [et dominati ſunt eorum] non quicunqꝫ: ſed [qui oderunt eos] ⁊ ex odio pre cedenti grauius afflixerunt eos. Ecce qui gloria- bãtur in idolis opprobrio ſeruitutis ſubiunt qua ſeruiunt inimicis. graue enim eſt ſeruire infenſo qui nullo placatur obſequio.

40 **Et tribulauerũt eos inimici eo- rum et humiliati ſunt ſub mani- bꝰ eorum: ſepe liberauit eos.**

¶ [Et tribulauerũt eos inimici eoꝝ] dura ſerui- tute opprimendo et grauiter affligendo [et humi liati ſunt] nõ humilitate virtuoſa: ſed deiectione et detẽtione [ſub manibꝰ].i. poteſtate] eorũ] hoc eſt deiecti ⁊ viles facti ſunt ⁊ merito ſic ſunt humi liati [quia ſepe liberauit eos] dñs ⁊ parũ vel nihil profecit fide: q: mia totũ concludit: ab ea incepit et ad ipſam poſt peccata et flagella redit. pmiſit bñficia nec tñ ceſſat iniquitas: poſtea intulit vin dictam et afflictis iterum miſeretur.

41 **Ipſi autem exacerbauerunt euʒ in cõſilio ſuo: ⁊ humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis.**

¶ [Ipſi añt] ſimiliter] exacerbauerũt] ⁊ puoca- uerũt [eũ].ſ. poſt liberationē pctã iterando ⁊ hoc [in ꝯſilio ſuo] malo qđ habuerũt vt eo relicto ido- la ſequerentᷓ ⁊ nõ mãdata legis ⁊ q̄ q̄ſierũt q̄ ſua ſunt nõ q̄ dei. cuiꝰ nõ ſuſtinuerũt ꝯſiliũ de eternis promiſſis feſtinãtes bti fieri in tpalibꝰ ⁊ trãſito- rijs [et] ideo [hũiliati ſunt] ſic ⁊ afflicti nõ humilia tione pnie ⁊ virtutis/ſʒ vilitatis ⁊ abiectiõis [ĩ ini quitatibꝰ ſuis].i. ppter iniquitates ſuas. Et licʒ tante eſſent nequitie et ingratitudines: deus ta- men plenꝰ mia non neglexit eos. Immo

42 **Et vidit cũ tribularentur: †⁊ au diuit orationem eorum.** †cum au diret.

¶ [Et vidit].ſ. oculo mie tribulationē eorũ vt eos liberaret inde [cũ tribularentᷓ] flagello miſerie [et audiuit orationē eoꝝ] p ſua liberatiõe ſubuenien do eis in tribulatiõe tãꝙ penitẽtibꝰ de pctis ſuis nulla vnꝙ ex parte dei datᷓ occaſio deſperationis peccatori. docet enim et te ꝙ ſi cõuerſus ingemue ris protinus appropinquat auribus precibꝰ tuis

43 **Et memor fuit teſtamẽti ſui: ⁊ pe nituit eũ ſꝫm multitudinē mie ſue.**

¶ [Et memor fuit teſtamẽti ſui] vtiqꝫ eterni non veteris qđ aboletᷓ: ſed noui qđ cũ abraam in initio fidei noſtre pepigit. Cauſa ergo ne iſrael p obito peccati periret eſt teſtamẽtũ nouũ vbi eſt dñi ad uentus qui eſt abrahe pmiſſus [⁊ penituit euʒ].i. ad modum penitentis ſe habuit: et fecit quando mutauit quod videbatur facturus.ſ. eos perditu rus ⁊ miſeriã in miam. Dᷓ em̃ deus penitere quia mutat ſniam cũ nos videt penitere. Quales enim nos ſumus illi/tales ipſe nobis. ⁊ hoc [ſꝫm multitu dinem mie ſue] magiſꝙ ſꝫm merita illorum.

44 **Et dedit eos in miſericordias in cõſpectu omniũ qui ceperãt eos.**

¶ [Et dedit eos].ſ. pdeſtinatos de illo pplo [in mias] de multis miſerijs vt eſſent vaſa mie ⁊ non vaſa ire. ⁊ dicit mias in plurali: q: vnuſquiſqꝫ pro- priũ donũ hʒ a deo alius quidē ſic: aliꝰ añt ſic [in cõſpectu oim q̄ ceperãt eos].i. gentiũ vt eos gen- tes mirentᷓ: ⁊ metuãt q̄ priꝰ eos deſpexerũt: ⁊ cru deli ſeruitute oppreſſerãt. Vel [in ꝯſpectu oim q̄ ceperunt eos].i. diaboli ⁊ angelorum eius: vt eos deſerant qui eos captiuos prius tenebant. Dein de pdicatur qđ futurũ vidit ſcʒ vt eccleſia de omni- bus gẽtibꝰ ꝯgregetur: ⁊ laudes eternas cãtet.o.

45 **Saluos fac nos dñe deꝰ noſter ⁊ congrega nos de † nationibus.** †gẽtibꝰ

¶ [Saluos fac nos] o [domine deus noſter] ab om nibus periculis ⁊ miſerijs ne inimici vel vitia do-

mineñ nobis[ꝛ ꝯgrega nos de nationib⁹ in qui-
bus diſperſi ſumus in locū tui cult⁹.vel[congrega
nos]ꝛ al's oues ī vnitatē fidei[de nationib⁹].i.de
gentib⁹ vt fiat vnū ouile ꝛ vnus paſtor.vnde dñs
Joā.x.c. ait.Alias oues habeo.ſ.de gentib⁹ ꝛ illas opꝫ me
adducere ꝛc.Ad hoc inq̄ congrega.

46 Ut cōfiteamur nomini ſctō tuo:
et gloriemur in laude tua.

¶[Ut confiteamur]cōfeſſione tue laudis]nomi
ni ſancto tuo].i.ad honorē nois tui in pñti ꝛ in fu
turo:ꝛ recognoſcamus oia nobis bona a te colla-
ta[ꝛ gloriemur in laude tua]non in iactantia vel
in poteſtate humana.Deinde ipſam laudem bre
uiter exponendo ſubiungit.q.d.Confiteamur do
mino dicentes.

47 Būdictus dñs de⁹ iſrael a ſecu-
lo ꝛ vſqꝫ in ſeculū:ꝛ dicet oīs po-
pulus fiat fiat.

¶[Būdictus]eſt[dñs de⁹ iſrael].i.fideliū deū vi
dentiū ꝛ nō ad tp̄s ſꝫ[a ſcl'o]pñti[ꝛ vſqꝫ in ſcl'm]
eternū.vel[a ſcl'o ꝛ vſqꝫ in ſeculū].i. abeterno et
vſqꝫ in eternū.hoc nūc canit eccleſia de tāto bo-
no leta:hoc ꝛ ſine fine canēt illi de quib⁹ dr. Bea
ti q̇ habitāt in domo tua dñe/in ſcl'a ſeculorū lau
dabunt te. Sequit̃ cōfirmatio ꝛ finis[ꝛ dicet oīs
p̄.lxxxiij. populus]predeſtinat⁹ tam de iudeis q̄ de genti-
bus cōſentiendo ꝛ cōfirmando qđ dixi in laudeꝫ
dei[fiat fiat].i.amē amē.q.d.huic laudi cōſētiēt
omnes predeſtinati. Oratio.

Memēto nr̄i dñe in bn̄placito populi tui ꝛ
a peccati nos ſeruitute diſcuſſos ſaluta
ris tui viſitatione ſaluifica. Per dñm.

Inuitatio ad dei laudē ꝛ gratiaꝝ
actionē ꝑ liberatiōe a varijs pe-
riculis et anguſtijs ac tentatio-
nibus. p̄s.cvj.

Confitemini dño qm̄ †
bonus qm̄ in ſeculū mi
†ſua- ij ſericordia eius.
uis eſt.

¶Auctor pſalmi propheta dauid.
¶Habet etiam hic pſa mus in titulo bis all'a ha
buit ſupior bis all'a qui eſt de ppl'o iſrael. hꝫ ꝛ hic
quoqꝫ bis q̇ eſt de vniuerſali eccl'ia que cōſtat ex
duobus ppl'is:ꝛ merito hoc fit vt dicamus abba
pr̄ cū idē ſit abba qđ pr̄. ¶Materia.gratiarum
actio quorūcūqꝫ liberatorū diuinit⁹ a periculis ꝛ
anguſtijs.¶Intētio monere ad dei laudē ꝓpter
hmōi liberationē.¶Sententia in generali.pro-
pheta in iſto pſalmo agit de liberatis a diuerſis
periculis:et ſpecialiter de vniuerſali eccleſia que
conſtat ex gentibus:et iudeis in angulari lapide
collectis:et commendaturus miſerationes dei de
diuerſis periculis et tentationibus electos ſuos
liberantis in ſingulis. Primo exponit tenta-
tētationeꝫ.Scđo pro liberatiōe clamorē. Tertio
clamoris exauditionē.Quarto ꝑ exauditione cō
feſſionē ꝛ laudationē.Significat aūt quattuor
tentationes.Prima eſt erroris ꝛ famis vbi ꝛ no
ticie dei ſcꝫ eoꝝ qui adhuc ī errore veteris vite cō
ſtituti ignorāt viā domini:iā tū manu dei excitati
incipiunt eſurire viā veritatis ꝛ ſitire. Scđa ē dif
cultas vincendaꝝ cōcupiſcentiaꝝ.ſ.corum qui iā
in via poſiti ſciunt qūo viuere debeāt:ꝛ conantes
quod norūt ligati cōſuetudine a malis abſtinere
nequeunt:q: de viribus ſuis p̄ſumētes ꝓpter ſu
perbiā deficiunt.Tertia eſt tedij atqꝫ faſtidij in
bene faciendo.ſ.eoꝝ qui iā ꝓbabiliter cōuerſant̃
ſed excipiuntur tentatione tedij ꝛ accidie:ꝛ quaſi
cuiuſdā deſperationis de ſalute:ita vt nec legere
nec orare delectet nec bonū facere.Quarta eſt tē
peſtatis ꝛ periculoꝝ in gubernādis eccleſijs.ꝛ hec
maxime pertinet ad rectores.De trib⁹ enim ten
tationibus liberatus iam fortaſſe dignus eſt cui
populus cōmitatur:ꝛ ibi quarta tentatio occur-
rit quatiēs nauē eccl'ſie ꝛ turbās rectorē. Sꝫ in
his oibus vnicū ꝛ ſingulare eſt remediū.ſ.clama-
re ad dñm.Docet aut̄ h̄ pſalmus quid ſumus per
nos ſcꝫ miſeri ꝛ īfirmi ꝛ mali: ꝛ quid ꝑ miam dei.ſ.
boni ꝛ filij dei vbi conterit̃ hois ſuperbia :ꝛ glori
ficatur dei gratia que de quattuor tētationib⁹ li
berat que deſcribunt̃ in ſequentib⁹ de q̇b⁹ ꝑ nos
liberari nō valemus.¶Snīa in ſpeciali.ꝓpheta
ergo cōmendaturus miam dñi de q̄ttuor tētatio
nibus liberantis prius oēs fideles monet ad con
feſſionē.d.[Confitemini dño]oēs fideles vtroqꝫ
modo ſcꝫ pctā ꝛ laudes.ꝛ hoc iō[qm̄ bon⁹]ē dñs
ꝛ ſuauis guſtantib⁹ q̇ creauit nos ſibi ſiles: q̇ re-
creauit diſſimiles:q̇ regit indignos:q̇ coronabit ī
meritos.Confitemini ēt[qm̄ in ſeculū].i.in eter-
nū eſt[mia ei⁹]que iō eſt ſup hoies tꝑaliter vt ea
ſint beati ī eternū.Et q̇d poteris dño deo tuo re
tribuere ꝑ oib⁹ bonis q̄ tibi retribuit niſi cōfiteri
ꝛ laudare.Et qđ ego dico de bonitate ꝛ mia eius

2 Dicāt q redēpti ſunt a dño quoſ
redemit de manu† inimici† ꝛ de †inimico
regionib⁹ cogregauit eos. rum.
†non hꝫ

¶[Dicant].i.hoc dicere debēt ꝑrimis oēs]q̇ re
dēpti ſunt]ſanguie xp̄i vel liberati a malis tanq̄
p̄cio redēpti[a dño].i.ꝑ dñm[quos redemit đ ma
nu].i.ptāte[inimici].i.diaboli vel cuiuſcūqꝫ[ꝛ de
regionib⁹]diuerſis[cōgregauit eos] ſil'ı in vnū lo-
cū vel in vnū ppl'm dei/ꝛ in vnitatē fidei. Redem
ptus q̇dē vr̄ ꝛ ppl'us iſrael de terra egypti ꝛ đ re
gionib⁹ ei⁹ cōgregatus.Multe enim etiā vni⁹ ꝓ-
uincie regiones ſunt/ſed q: redemptos iſtos itel
ligi vult in toto orbe terrarum manifeſtat cū ſub
dit.Congregauit inquā

3 †A ſolis ortu ꝛ occaſu:ab aquilo †ab oriē
ne ꝛ mari. te.

¶[A ſolis ortu].i.ab oriente [ꝛ occaſu] ideſt ab
occidente[ab aquilone]ideſt ſeptētrione[ꝛ mari]

ideſt ab auſtro:hoc eſt omnib⁹ plagis terre ſiue p
tibus mundi: hic patet ꝙ nō de ſolis iudeis dicit.
Deinde exponitur primū periculū ⁊ prima tēta-
tio ſcꝫ deuiatio ⁊ error: vbi eſt ⁊ fames.q.d. rede-
4 mit:congregauit qđ neceſſe erat q:

† ſic citate. † habitationis.

Errauerunt in ſolitudine in† in aquoſo:viam ciuitatis† habitaculi non inuenerunt

¶[Errauerunt]ſcꝫ iſti quos redemit de diuerſis plagis[in ſolitudine in inaquoſo].i.ſine aqua[viā ciuitatis habitaculi].ſ.hoīum[nō inuenerunt] q̄ eos duceret ad ciuitatē vbi habitarent. Myſtice[.Errauerunt]non habentes viam veritatis ip ſi exiſtentes[in ſolitudine] ideſt ſine deo ⁊ deſerti ab eo[⁊ i inaquoſo] ideſt in mentis ariditate ſine rore gratie ⁊ ſine vera doctrina :q:[viam]que eſt fides[ciuitatis habitaculi]ideſt que ducit ad ciuitatem ſupernam in qua habitandum eſt[non inuenerunt]q: fidem nō habuerunt per quā venire ad ciuitatem habitationis ſupne potuiſſent.Et pre
5 ter errorē erat eis inopia q: ipſi erant

† erāt

Eſurientes ⁊ ſitientes† anima eorum in ipſis defecit.

¶[Eſurientes ⁊ ſitientes] ꝓpter defectū victualium in deſerto[anima]ideſt vita[eorū in ipſis defecit a vigore ſuo propter famē ſitim ⁊ laborem. Myſtice.[Eſurientes ⁊ ſitientes]q: erant ſine cibo verbi dei ⁊ potu gratie[⁊]ideo[aīa eorū in ip ſis defecit]a bono interiori.nō habuerunt illū ſpiritualem cibū anime ⁊ potum de quo dicit.Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā quoniā ipſi ſaturabuntur.quo vtiqꝫ cibo ⁊ potu quiſquis ieiunus remanet:de vita anime eius deſperatur.

Mat.v.

6 Et† clamauerunt ad dominū cū tribularentur:⁊ de neceſſitatib⁹ eorum eripuit eos.

† exclamauerūt

¶[Et]ideo iā conuicti ⁊ ſuperna bonitate excitati[clamauerunt ad dñm]ductorem ⁊ paſtorem ac doctorē verum[cū tribularentur]errore fame ⁊ ſiti vt liberarentur ab eis[⁊ de neceſſitatibus eorum]ideſt predictis malis ineuitabilib⁹[eripuit eos]ad ſe deuote in tribulatione clamantes.Tūc enim exaudimur a dño qn̄ nō ſimplex vox ſꝫ tribulatio clamat ad dñm.⁊ ſubdit q̇d eis fecit.

7 Et deduxit eos in viam rectā:vt irēt in ciuitatem habitationis.

¶[Et deduxit]a deuio[in viam rectam]ſua ꝓuidentia diuina[vt irent in ciuitatē habitationis] vbi poſſent ſibi de victualibus prouidere. Myſtice.[Et deduxit eos]ab errore[in viā rectā].ideſt in viam fidei.q.d.eripuit eos de ignorantia oſtendens eis viam veritatis[vt]per hanc viam[irent] bene operando[in ciuitatē habitationis]ſcꝫ in celeſtem hieruſalem in qua ſanctorū anime nūc mēte ⁊ poſtea ipſa veritate habitātes quieſcūt quā deſiderare iaꝫ mente ire eſt.Et q: ad hoc merito ſequitur gratiarum actio ideo ſubditur

8 Cōfiteantur dño† mie eius:⁊ mirabilia eius filijs hominum.

† miſerationes.

¶[Confiteantur domino]ideſt pariant cōfeſſionem laudis:ac ſint cauſa ⁊ materia laudis diuine ⁊ laudādi dñm[mie ei⁹]facte hoīb⁹ nō merita nr̄a nō vires nō ſapiētia[⁊ mirabilia eius filijs hoīꝫ] exhibita.i.eedem mie q̄ mirabiliter ſunt facte.q.d.mie ⁊ mirabilia dei que fecit hoībus inducant illos ad confitendū ⁊ gratias agendū:⁊ vt ipſi iā hic experti dicant etiam inexpertis.

9. †Q: ſatiauit aīam inanē:⁊ aīam eſurientem† ſatiauit bonis.

† qm̄ † impleuit

¶]Q:]nō ſolū duxit in viā/ſed ēt a fame ⁊ ſiti liberauit:⁊[ſatiauit aīaꝫ inanē].i.deſideriū aīe vacuū cibo ⁊ potu[et]pro.i.[aīam eſuriētē]⁊ ſitiētē [ſatiauit bōis]deſideratis ſcꝫ cibis ⁊ potib⁹.Myſtice[q: ſatiauit aīam inanē]bonoꝝ que erat vacua ⁊ ſine deo[⁊ aīam eſuriētē].i.ſcire appetentē qn̄ a deo viſitata medicū deſiderabat[ſatiauit bonis]ſpiritualibus.Tales enim deus aīas celeſti bono ſatiat quas ⁊ ſi inanes tamē eſurientes inuenit.Sequitur de ſecundo periculo ſcꝫ captiuationis ab hoſtibus.⁊ ſecunda tentatione ſcꝫ i vincendis concupiſcentijs.quaſi dicat ſatiauit etiaꝫ bonis deſideratis ⁊ expectatis.

10 Sedentes in tenebris ⁊ vmbra mortis.† vinctos in mendicitate et ferro.

† compeditos.

¶[Sedētes i tenebris]carceralib⁹[⁊ vmbra mortis]q: carcerati parū videnť differre a mortuis]vinctos]⁊ alligatos[in mendicitate].i.defectu ⁊ indigentia oīs boni eos inde liberādo.Myſtice.[Sedentes].i.morantes ex praua conſuetudine[in tenebris]vitioꝝ[⁊ vmbra mortis].i.in vitioſa vita q̄ imago eſt future mortis[vinctos].i.ligatos[i mēdicitate]quia ipſi erant mendici per indigentiam boni[⁊ ferro]ideſt dura difficultate rumpendi:q: vincula pctōꝝ ferrea ſunt:⁊ quaſi inuicibilia.Et cā horum malorum ſubiungitur.

11 †Quia exacerbauerunt eloquia dei:et conſilium altiſſimi † irritauerunt.

† qm̄ immaricauerūt eloquiū dñi † exacerbauerūt.

¶[Q: exacerbauerūt].i.acerba ⁊ iportabilia reputātes cōtēpſerūt[eloqa dei]eis nō obediēdo:⁊ q̄ mādauerat nō cuſtodiēdo ꝯ ſermones dei agētes:⁊ in ei⁹ regulis viuere reſpuētes.Vn̄ eis erat iratus.[⁊ conſilium altiſſimi].i.admonitiōes quibus cōſulit generi humano[irritauerūt]ei nō acquieſcēdo:ſꝫ tanꝙ inutile ſpernēdo ſciētes voluntatē dñi ⁊ negligētes.Tūc ei ꝯſiliū dñi irritať.qn̄ volūtas eius cognoſciť ⁊ negligiť.Maior eſt aūt culpa negligentie ꝙ ignorantie.ſpernendo ergo cōſiliū dei noluerunt ſalubriter humiliari.

12 **Et humiliatum eſt in laboꝛibus coꝛ coꝛuꝫ: ⁊ infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret†.** († eos.)

¶ [Et] ideo humiliatū eſt] tandē [in laboꝛibꝰ coꝛum].i.a ſuperbia deiectū ꝓpter laboꝛes ⁊ afflictiones vel ꝓpter preſſuram cōſuetudinis ſue praue in qua laboꝛabant [infirmati ſunt].i.debilitati virtute.vel facti impotentes per ſe reſiſtere vitijs [nec fuit] alius [q̄ adiuuaret] deo deſiſtēte ab auxilio. Quos eni diuina virtus nō adiuuat eos procul dubio infirmitas ꝓpria grauat laboꝛare cōtra vitia poſſunt:ſed non vincere. hinc dominus ait. Sine me nihil poteſtis facere. (Ioh. xv.)

13 **Et† clamauerunt ad dñm cū tribularentur: ⁊ de neceſſitatibꝰ eoꝛum† liberauit eos.** († ex clamauerunt. † ſaluos fecit.)

¶ [Et] ſic humiliati ⁊ infirmati [clamauerūt ad dñm] adiutoꝛem verum penitentes ⁊ petentes eiꝰ auxilium [cum tribularentur] ⁊ tanta difficultate vexarentur: q2 vexatio dabat eis intellectum [et de neceſſitatibus eoꝛum] ſcꝫ a penis quas neceſſario ſuſtinebant : ⁊ a vinculis difficultatis ⁊ malo conſuetudinis [liberauit eos] ad ſe clamantes. Poſt clamoꝛem ſequitur liberatio ⁊ ſubiungitur de quibus neceſſitatibus liberauit.

14 **Et eduxit eos de tenebꝛis ⁊ vmbꝛa moꝛtis ⁊ vincula eoꝝ dirupit**

¶ [Et eduxit eos de tenebꝛis] carceralibꝰ [⁊ vmbꝛa moꝛtis].i.de vita carcerali q̄ ē q̄dā imago moꝛtis [⁊ vincula eoꝝ dirupit].i.dirūpi fecit q̄bꝰ in cuſtodia carcerali detinebant̄. Myſtice [et eduxit eos de tenebris] vitioꝝ [⁊ vmbꝛa moꝛtis].i.cecitatis iniquitatis que eſt cauſa moꝛtis in quibus ſedebant [⁊ vincula] difficultatis [eoꝝ dirupit] vt liberi incederent.q.d.liberauit eos a vitijs: rupit difficultates:incipit iam eis facile eſſe qd̄ erat difficile.ſ.a malis abſtinere. Deinde pꝛo liberatione ſequitur laudatio. Et ob id

15 **Cōfiteātur dño† mie eiꝰ: ⁊ mirabilia eius filijs hominum** († miſeratiōes)

¶ [Confiteantur domino].ideſt pariant confeſſionem laudis: ⁊ ſint materia confeſſiōis ⁊ laudis diuine [mie eius] quibꝰ a malis liberat: ⁊ bona dat [⁊ mirabilia eiꝰ].i.ipſe mie mirabiles [filijs hoīꝫ] exhibite miſericoꝛditer ⁊ mirabiliter eis ſubueniendo.⁊ circa eos operando licet hoc non mereantur. Et repetit cauſas quare debent confiteri.

16 **Quia cōtriuit poꝛtas ereas: ⁊ vectes ferreos confregit.**

¶ [Q2 cōtriuit poꝛtas ereas] quibus tenebātur concluſi [et vectes ferreos confregit] quibus poꝛte firmabantur vt.ſ.confractis carcerū clauſtris pateret vinctis liber egreſſus. Myſtice [q2 contriuit poꝛtas ereas] ideſt conſuetudines vitioſas q̄ clauſos non ſinūt exire [⁊ vectes ferreos] ideſt difficultates vel diabolicas ſuggeſtiones que poꝛtas obſerant [confregit] ſua virtute. Ereas ⁊ ferreas pꝛo foꝛtitudine ponit. Sed virtus dei hec frangit. Et

17 **Suſcepit† de via iniquitatis eoꝛum: pꝛopter iniuſticias enim ſuas humiliati ſunt.** († eos.)

¶ [Suſcepit] eos curando vel a ſe in altum boni operis [de via iniquitatis coꝛū] in qua ambulabant.i.de ipſa iniquitate que erat illis via [pꝛopter iniuſticias enim ſuas].i.q2 ſuperbiendo ſibi tribuebant nō deo ſuam iuſticiā cōſtituētes [humiliati ſunt] vt exaltarentur in eo. Qui enim de ſuis viribus pꝛeſumebant inuenerunt ſe nihil poſſe ſine dei adiutoꝛio: ⁊ ſic ſuſcepti ſunt ab eo. Deinde ſequitur tertiū periculum.ſcꝫ infirmitatis. ⁊ tertia tentatio.ſ.tedij ⁊ faſtidij benefaciendi.

18 **Omnem eſcam abhominata eſt anima eoꝛum: ⁊ appꝛopinquauerunt vſqꝫ ad poꝛtas moꝛtis**

¶ [Oēm eſcā abhominata eſt aīa coꝝ].i. appetitus coꝝ abhominabat̄ oēm cibū [⁊ appꝛopinquauerūt] per augmētū infirmitatis [vſqꝫ ad poꝛtas moꝛtis] ex deſperatione ſanationis. Myſtice. Et ſi ſuſcepit eos de via iniq̄tatꝭ tn̄ [oēm eſcā] ſpiritualem vnde aīa viuit ſcꝫ verbi dei coꝛpoꝛis xpi.operis boni [abhominata eſt aīa coꝝ].i.faſtidiuit. ⁊ ipſo faſtidio languebant ⁊ periclitabantur. vnde ſubiungit [⁊ appꝛopinquauerunt vſqꝫ ad poꝛtas moꝛtis].i.vſqꝫ ad defectum ⁊ interitum anime tā tum eſt enim periculum eſcam ſpiritualem faſtidire vt interitus inde poſſit pꝛouenire

19 **Et† clamauerunt ad dominū cū tribularentur: ⁊ de neceſſitatibꝰ eoꝛum liberauit eos.** († exclamauerūt)

¶ [Et] ita periclitati [clamauerunt ad dominuꝫ] medicum ſuum [cū tribularent̄] infirmitate ſeu faſtidio ⁊ tedio [⁊ de neceſſitatibꝰ coꝛū].ſ. huiuſmodi tribulationibꝰ [liberauit eos] vt infirmi ſanarētur.⁊ tedio affectos ſpiritualis eſca delectaret. Reſtat ergo vt ſi te delectet hic cibus non hoc tibi tribuas :neqꝫ hinc aliqua arrogantia inflerisris ⁊ auidus tibi in eos qui faſtidio periclitantur non ſuperbe inſilias.intelligens hoc non a te tibi eſſe: vitium quoqꝫ tuum ⁊ languoꝛem tuum ſentiens clama ad dominum. Deinde ſubdit quomodo liberauit.

20 **Miſit verbum ſuum et ſanauit eos: ⁊ eripuit eos de† interitionibus eoꝛum.** († coꝛruptela.)

¶ [Miſit v̉bū ſuū].i.p̄ceptū ēdit [⁊ ſanauit eos] q2 dicere dei ē facere [⁊ eripuit eos d̄ iteritōibꝰ eorū] ne ſic īfirmati interirēt. Myſtice [miſit vebuꝫ

ſuum].i.deſiderĩ verbi ⁊ cibi ſpũalis cuius faſti
dio languo: erat[⁊ ſanauit eos]ab huius tedio et
ab accidia que eſt faſtidium boni ſpiritualis[⁊ eri
puit eos de interitionibus eoꝛum]in quibus ſeip
ſi demerſerant.ideſt de coꝛruptela mentis que fa
ſtidit quod dulce eſt.ergo ⁊ de hoc beneficio ſicut
de ceteris ſuperioꝛibus.

21 **Confiteantur domino † miſeri‑ cordie eius: ⁊ mirabilia eius fi‑ lijs hominum.** († miſeratiões)

[Confiteantur dño mie eius:⁊ mirabilia eius
filijs hoĩum].i.laudetur deus in copia miſericoꝛ‑
dlarum ſuarum ⁊ mirabiliũ que fecit ⁊ oſtẽdit
filijs hoĩm.Confiteanť dño nõ merita nr̃a:non vi
res noſtre.non ſapientia noſtra ſed miſerationes
eius.ille ametur ⁊ laudeť in omni liberatione no
ſtra qui inuocandus eſt in oĩ tribulatione noſtra

22 **Et ſacrificent ſacrificiũ laudis ⁊ † annuncient opera eius ;in ex‑ ultatione.** († nũcient.)

[Et ſacrificent]ſanati ⁊ liberati ꝓ gratiarum
actione[ſacrificium laudis]ex coꝛde ⁊ deuotione.
Sacrificium enim laudis ſacrificare eſt ipſam di‑
uinam laudem cũ omni deuotione coꝛdis offerre
vt homo intus igne diuino accendatur. Talis eni
laus domino placet que interius adoꝛe eius accen
ſa eſt[⁊ annuncient]alijs[opera ei⁹]in ſeipſis ex‑
perta ad laudem ⁊ vtilitatem ꝓximi.[in exulta‑
tione]et hilaritate coꝛdis ⁊ mentis non cum tedio
ſed meroꝛe:non cum faſtidio ⁊ anxietate ſed cum
gaudio cunctis annuncient qualiter eos domin⁹
ſua miſeratione ſaluauit.Deinde ponitur quar‑
tum periculum ſcꝫ tempeſtatis in mari :⁊ quarta
tentatio que eſt tempeſtas periculoꝛum ſeculi.
Unde ſequitur

(Sacrificium laudis ſacrificare qd eſt.)

23 **Qui deſcendunt mare in mani‑ bus facientes operationem in a‑ quis multis.**

[Qui deſcendunt mare in nauib⁹]ad nauigan
dum[facientes operationem in aquis multis]ſcꝫ
piſcationes ⁊ operationes alias.Myſtice.[Qui
deſcendunt]a ſublimitate contemplationis[ma‑
re]ideſt ſeculum ⁊ ad ꝓcellas ſeculi vt pꝛo chꝛiſto
fluctus tribulationum patianť ipſi exiſtentes[in
nauibus]ideſt in eccleſijs quas gubernant q̃ mul
te ſunt ⁊ vna eſt que eſt nauicula petri : que chꝛi‑
ſtum poꝛtant ⁊ a fluctib⁹ ſeculi tunduntur [facie
tes operationẽ]in verbo:exemplo:ſubſidio ⁊ hu‑
iuſmodi[in aq̇s].i.pplĩs[multis]p̃dicãdo eis.oẽs
in naui ſum⁹ alij operanť alij poꝛtanť:ſilr tñ oẽs
in tẽpeſtate periclitanť ⁊ in poꝛtu ſaluantur.

24 **Ipſi viderunt opera domini: et mirabilia eius in pꝛofundo.**

[Ipſi]nauigantes[viderunt opera dñi] ſcꝫ pi
ſces ⁊ reptilia[⁊ mirabilia eius]in beluis ⁊ varijs
monſtris marinis[in ꝓfundo]ideſt in mari. My
ſtice[Ipſi]rectoꝛes ſingulariter[viderunt].ideſt
ſpiritualiter ſintellexerunt[opera domini].ſ.crea
tionis:recreationis:retributionis:dãnationis[⁊
mirabilia eius in pꝛofundo]ſeculi vel coꝛdis hu‑
mani in confeſſionibus auditis ideſt que deus mi
rabiliter operatur in coꝛdibus hoĩum quibus ni‑
hil pꝛofundius eſt dando eis gratiã cõfitendi ad
ꝓpoſitum relinquendi peccata ⁊ bene operãdi:
ꝓfundũ enim ſeculi eſt coꝛ hoĩs vnde vẽti erũpũt
⁊ fiunt tempeſtates ſeditionum ⁊ diſſentionum
q̃ nauem perturbant:vel in ꝓfundo ſacre ſcriptu
re mirabilia vident que pꝛe alijs ea intelligere de
bent.Et ſubiungit quid in his agitur.d.

25 **Dixit ⁊ ſtetit ſpũs pꝛocelle:et ex‑ altati ſunt fluctus eius.**

[Dixit].ſ.deus[⁊ ſtetit].i.ſurrexit[ſpũs pꝛo‑
celle].i.ventus tempeſtatis[⁊ exaltati ſunt]⁊ in
tumuerunt[fluctus ei⁹].ſ.maris.Myſtice[dixit]
ideſt permiſit ⁊ voluit deus[⁊ ſtetit]ideſt ſurgẽs
inhoꝛruit ⁊ durauit[ſpũs ꝓcelle]ideſt perſecutio
tyrãnica vel diabolica:hoc autem fecit deus vo‑
lens vt ad eum clamarent:⁊ hi qui gubernantur
⁊ hi qui poꝛtantur [⁊ exaltati]ideſt augmentati
ſunt fluctus eius ideſt motus ⁊ acceſſus tẽtatio
nis quos iniqui commouent ſuper iuſtos ⁊ qua‑
liter oſtendit.d.

26 **Aſcendunt vſq; ad celos † ⁊ deſcẽ dunt vſq; ad abyſſos:anima eo‑ rum in malis tabeſcebat.** († nõ hꝫ ⁊)

[Aſcendunt]fluct⁹ ⁊ per cõſequẽs naues[vſq;
ad celos].i.in magnam altitudinẽ;quaſi in celum
[⁊ deſcendunt vſq; ad abyſſos.i.in maximas pꝛo
funditate maris[aĩa eoꝛum].ſ.nauigantiũ[ĩ ma‑
lis]⁊ afflictionibus[tabeſcebat].i.deficiebat ꝓ‑
pter imminens periculum.Myſtice[aſcendunt]
perſecutoꝛes audendo [vſq; ad celos]quando ſu
perbia ⁊ ſeculi elationibus eriguntur contra deũ
[⁊ deſcendunt]timendo[vſq; ad abyſſos].i. vſq;
ad gehennam cum in deſperationem ⁊ metum re
niunt[⁊ anima eoꝛum]ſcꝫ rectoꝛum [tabeſcebat
in]his [malis]oppꝛeſſa plagis.

27 **Turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebꝛius:⁊ omnis ſapientia eoꝛum † deuoꝛata eſt.** († abſoꝛpta.)

[Turbati ſunt]ipſi nauigantes.ſ.obſtupeſcen
do mente[⁊ moti ſunt]ſcilꝫ tremendo coꝛpoꝛe[ſi‑
cut ebꝛius]qui ſtare non poteſt ſine titubatione
[⁊ omnis ſapientia eoꝝ]qua ſapientes apparent
in alijs[deuoꝛata eſt]⁊ abſoꝛpta :q: multi in peri
culo neſciunt ſibi conſulere:nec poſſunt ſe iuuare
Myſtice[turbati]ſunt rectoꝛes confuſiõe ſenſus
[⁊ moti ſunt]a ſtatu mentis[ſicut ebꝛius]titubã‑
tes mutata voluntate mutatis operibus. In q̇e

te:qñ loquūtur:quādo legunt:qñ tractant:ſapiē
tes apparent:ſed veniente tempeſtate oia huma
nā cōſilia deficiunt.vnde ſubdit[et ois ſapiētia eo
rum deuorata eſt]q2 quid agendū ſit non vident.
Non reſtat ergo nauigantibus et rectoribus niſi
clamare ad deum.Unde ſubdit

† ex clamarūt 28 **Et † clamauerunt ad dominum cū tribularent̄: et de neceſſitatib9 eorum eduxit eos.**

[Et clamauerunt ad dñm]qui imparat ventis
et mari petendo ab eo remediū[cum tribularent̄]
et tempeſtate periclitarent̄[et de neceſſitatib9 eo-
rum] et perturbationibus quas patiebantur[edu
xit eos]tan ꝙ periclitantes ad portum: tempeſta
tem mitigando vnde ſubiungit quomodo.

† im pauit p̄celle tſiſte tit. 29 **Et † ſtatuit procellam eius in au rem et ſiluerunt fluctus eius.**

[Et ſtatuit p̄cellā].i.tempeſtatē eius ſcʒ ma-
ris[in auram]ſuauē et leuē tēpeſtatē conuertēdo
in tranquillitatē[et ſiluerunt].i.ceſſauerūt[fluct9
eius]ſcʒ maris eiuſdem a feruore.Myſtice[et ſta-
tuit p̄cellā eius]maris.i.ſeculi perſecutiōes et per
turbationes[in auram].ſ.leuem ventū.i.imanita
tē aduerſitatis per tranquillitatē ſedauit ac pro
cellas temperatas et tolerabiles fec t.q.d.non re-
mouit tentationē ſed mitigauit:q2 fidelis eſt de9
qui non permittit nos tentari ſupra quod poſſu-
j.cor.x. mus[et ſiluerunt fluctus eius].i.cōmotiones ten-
tationum quieuerunt.

† io cundati. 30 **Et † letati ſunt quia ſiluerunt: et deduxit eos in portum volunta- tis eorum.**

[Et letati ſunt]nauigantes[q2 ſiluerūt] et pa-
cati ſunt fluct9[et deduxit eos].ſ.dñs[in portū vo
luntatis eorū].i.ad portuʒ ab eis deſideratū.My
ſtice[et letati ſunt]rectores eccleſiarū[q2 ſiluerunt]
et mitigati ſunt ille perſecutiones et impugnatio-
nes[et deduxit eos]dñs[in portū voluntatis eorū]
ideſt in tranquillitatē et qetē mētis:in ſerenitatē
ↄſcīe optatā qui port9 eſt ab oib9 multū deſiderā
dus et optādus.et quia ad huiuſmodi liberationē
debet ſequi liberatoris laus et gratiarum actio li-
berati.ideo ſubditur

† miſera tiones. 31 **Confiteantur domino † miſeri- cordie eius: et mirabilia eius fi- lijs hominum.**

[Cōfiteant̄ dño mie eius: et mirabilia ei9 filijs
hoim]hoc totiēs repetit q2 nō vult vt tradam9 ob
liuioni miam miſeriā amouentē: et mirabilia bñfi-
cia conferētē.Quas dicit mias deinde mirabilia
appellat.Oꝑs eni dñs eas quas erga nos miſera
tiones agit non ſolū miſericorditer ſed ēt mirabi-
liter facit in eiſdē eni miſeratiōib9 aliqñ miramur
eius bonitatē:aliqñ ſapientiā:nōnunꝗ fortitudi
nē et plerūqʒ celeritateʒ.Talib9 ēt aliqñ nobis mi
ſeretur vt pre magnitudine noſtri ſceleris ſuper-
abundantiam ſue gratie intantum mirando ſtu-
pemus vt ſtupendo deficiamus

32 **Et exaltent eū in eccl'ia † plebis: et i cathedra ſeniorū laudēt eum.** † populi

[Et exaltent].i.extollant[eū] laudibus exiſtē
tes[in eccleſia plebis].i.de plebe et minorib9 colle
cta / et exiſtentes[in cathedra ſeniorū].ſ.maiores
de eccleſia[laudent eū]ſimiliter.q.d.maiores et mi
nores tam bonum tanꝗ miſericordem dominū: et
exaltando laudent et laudando exultent.Ecce cū
dicit in eccl'ia aperte demonſtrat vū oia dixit.ſ.de
eccl'ia vbi oia p̄dicta agunt̄: et d qua pſalmi ab initio
loquebant̄.Deinde ponit alia opera domini

33 **Poſuit flumina in deſertū: et exi tus aquarum in ſitim.**

[Poſuit flumina in deſertum].i.ꝑpter pctā
hoim fecit flumia areſcere ne poſſent terrā irriga
re[et exitus aquarū]ideſt terrā copioſam fonti-
bus et aquis[in ſitim].i.in ſiccitatē.Myſtice de-
inde cōmendādo eccleſiā oſtēdit qd in ea fecit q2
ſuperbis reſiſtit et humilib9 dat gratiaʒ.vnde ait
[poſuit flumia].i.iudeos ſiue iudeā.vbi currebāt
prophetie fluebant aque doctrine et gratie dei[in
deſertum]eos deſerendo et ſiccando.et idem alijs
verbis dicit[et exitus aquarum]ideſt iudeus vn-
de alijs mannabant aque doctrine[in ſitim] et ſic
citatem.Item idem dicit.Et

34 **Terrā fructiferā in † ſalſugineʒ a malicia inhabitantium in ea.** † ſalinas

[Terrā fructiferā in ſalſuginē].i.in terrā ſteri
lem:ſalſus eni humor vbi dñatur fecunditatē tol
lit:ſicut eſt terra i qua inuenit̄ ſal que ſalſugo di-
citur[a malicia].i.ꝑpter maliciā hoim[inhabitā
tium in ea].Myſtice.Terrā fructiferā]prius i pa
triarchis et prophetis ſm opera bona q faciebant
poſuit[in ſalſuginē].i.in ſterilitatē.Si qris ibi fi
dem:xpi ꝑphetā:ſacerdotem:ſacrificium:tēplū
non inuenies:hec autem omnia fecit[a malicia].i.
ꝑpter maliciam et ſuperbiam[inhabitātiū in ea]
ſcʒ ſcribarum et phariſeorum ibi dominantium:ec
ce quō deus ſupbis reſiſtit.Et ecōtrario propter
bonitatem inhabitantium.

35 **Poſuit deſertuʒ in ſtagna aqua rum: et terram ſine aqua in exi- tus aquarum.**

[Poſuit deſertū] et terrā deſiccatam[in ſtagna
aquarum]ita ꝙ abundet aquis[et terrā ſine aqua
in exitus aquarū]dando pluuias et reſtaurando
fontes.Myſtice.[Poſuit deſertum].i.gentes[i
ſtagna aquarū.i.in confluentiā ſpūaliū doctrinarū
vt in eis maneant: et repetit idē[et terrā]prius[ſi
ne aqua]ſcʒ eaſdē gentes poſuit[in exitus aqua-
rum]vt inde ꝓcedat affluētia ſcripturarū et alijs

emanēt aq̄ viue. In ſetib⁹ eīm q̄ ſqualebāt qſi de
ſertū erāt ibi nūc fontes ⁊ flumina: ibi nūc ſtagna
⁊ exit⁹ aquaꝝ. Ecce quō deus humilib⁹ dat grāz.

†ha- 36 bitare fecit. Et †collocauit illic eſurientes ⁊ cō
ſtituerunt ciuitatē habitatiōis.

¶ [Et collocauit illic eſurientes] reducendo fame
licos qui ꝓpter ſterilitatē fugant [⁊ conſtituerūt
ideſt parauerūt [ciuitatē] ideſt ciuitatū multitu
dinem [habitatiōis] .i. ad habitandū. Myſtice [⁊
collocauit illic] .i. in hac gratia ⁊ eoꝝ doctrina [eſu
rientes] .i. deſiderantes] panē verbi: ⁊ auidos ad
ſuſcipiendū vt bonis celeſtib⁹ reficerent: q: edent
pauperes ⁊ ſaturabūtur [et ibi tales [cōſtituerūt
firmiter preceptis dei obediendo [ciuitatē habita
tionis] .i. eccleſiam vbi interim habitet in ſpe qm̄
qui me audit (dicit dñs) habitabit in ſpe.

†fru- 37 menti. Et ſeminauerunt agros et plan
tauerunt vineas: et fecerunt fru
ctum †natiuitatis.

¶ [Et ſeminauerūt agros ⁊ plantauerūt vineas]
pro habēdis victualib⁹ [⁊ fecerūt fructū natiuita
tis] naturalē ⁊ bonū vt prius. Myſtice [Et ſemi
nauerunt agros] .i. ſemē verbi dei iecerūt in corda
credentiū vnde fructū eternitatis accipiant [et
plantauerunt vineas] .i. alios ad fidē edificaue
runt [et fecerunt fructū natiuitatis] .i. naturalem
non degenerem. ſ. pro eterna vita bene in hoc ſecu
lo viuendo: vinea et ager cuiuſq; ⁊ conſcientia il
lius que liberanda eſt a ſentibus peccatorum vt
fructum bonorum operum faciat.

†eos 38 †ſunt diminuta. Et benedixit †eis et multiplicati
ſunt nimis: et iumēta eorū non †
minorauit.

¶ [Et benedixit eis] ſcʒ hominibus [et multipli
cati ſunt nimis] .i. valde in prole et poſſeſſione [et
iumenta eorum nō minorauit] ſed potius multi
plicauit Myſtice. et ideo [Benedixit eis] q: que
erant ei placita faciebant [⁊ multiplicati ſunt] nu
mero vel merito propter benedictionē et hoc [ni
mis] id eſt valde. Vel ideo dicit [nimis] quia mul
ti vocati: pauci vero electi. [et iumenta] ſeu pecora
[eorum] id eſt ſimplices: ſed vtiles qui non ſunt
multum docti: ſed tamen fide pleni [non minora
uit.] firmum enim ſtat fidei fundamentum: quia
nouit dominus qui ſunt eius.

Mat. xx et. xxii. b

39 Et pauci facti ſunt: et vexati ſunt
a tribulatione malorum ⁊ dolore

¶ [Et pauci facti ſunt] ⁊ iminuti [et vexati ſunt
a tribulatione malorū et dolore] ideſt propter an
guſtias mali ⁊ doloris quas intulerunt qui ex libi
dine dñandi querebant ſuper iſrael principari.
Myſtice deinde agit de hereticis quib⁹ quatit ec
cleſia ⁊ tanq̄ de eiſdē predictis loquit ꝓpter cōia
ſacramēta. q. d. multiplicati ſunt boni: ⁊ plumen
tes de ſe heretici [pauci facti ſunt] nūero ⁊ merito
diuidendo ſe ab vnitate ⁊ bonitate qui in vnita
te poſiti cum alijs erant multi [⁊ vexati ſunt] id
eſt afflicti [a tribulatione malorum ⁊ dolore] .i. ab
inſidijs diaboli ⁊ angelorum eius.

40 †Effuſa eſt contentio ſuper pri
cipes: ⁊ †errare fecit eos in inuio
⁊ non in via. †effuſus eſt ꝯtemptus. †ſeduxit

¶ [Effuſa eſt contentio ſuper principes] ſibi in
uicē aduerſantes [⁊ errare fecit eos] ſcʒ fugiendo
[in inuio] ⁊ ſolitudine vbi nō erat via [⁊ nō in via]
rebellantibus iſraelitis. ⁊ ſic eos qui dominari q̄
rebant deus deficiēdo cōpeſcuit. Myſtice [Effu
ſa eſt contentio ſuper principes] hereticorum ſcʒ
hereſiarchas. ipſi enim inter ſe ⁊ contra catholi
cos contendunt: q: auctorē pacis cognoſcere no
luerunt [⁊ errare fecit] .i. permiſit [eos] dñs relin
quendo eos ſibi ꝓpter ſuperbiā [in inuio] ⁊ p de
uia errorū [⁊ non in via] veritatis. permiſit enim
eos errare a fide: q: corrigi noluerunt

41 Et adiuuit pauperem †de iopia
⁊ poſuit ſicut oues familias. †a mēdicitate.

¶ [Et adiuuit] ſubleuando [pauperē de inopia]
ſcʒ iſraelem ab oppreſſione extraneorū dñorū de
pauperatum [⁊ poſuit ſicut oues familias] popu
li ſui in loco fecundo terre ⁊ multiplicando in pro
le. Myſtice. [Et adiuuit pauperem de in opia]
q. d. abiecti ſunt ſuperbi ⁊ inſtructus eſt humilus
q: mendicū ⁊ inopem ſe reputat: q: nihil ſibi tri
buit: ſed totum de mīa dei expectat: et ne putes
eum eſſe ſolum ſubditur [⁊ poſuit] illum pauperē
[familias] exiſtentes [ſicut oues] ꝓpter ſimplici
tatem ⁊ inocentiā. pauper ille multe plebes ſunt
multe familie: multe eccleſie. ⁊ tamē vna eccleſia:
vna plebs: vna familia. vna ouis eſt. Hec autem
mirabilia ⁊ tanta miſteria

42 †Videbūt recti †⁊ letabūt: ⁊ oīs
iniquitas opilabit os ſuū. †ergo †iocundabunt.

¶ [Videbūt] mēte ⁊ per effectū quomodo ſe de
habet ad bonos ⁊ malos [recti] corde: quibus per
omnia placet deus [⁊ letabuntur] ſuper iuſta di
ſtributione dei ſm merita: q: boni per mīam dei
exaltantur: ⁊ mali per ſuperbiam conteruntur.
[⁊ oīs iniquitas] .i. oīs iniquus garriens cōtra ve
ritatem ſcʒ diabolus vel iudeus vel hereticus per
hoc cōuictus [oppilabit] .i. obturet ⁊ claudet [os
ſuum] vt obmuteſcat propter confuſionē non ha
bens quid dicat contra manifeſtam veritatem.
Et q: pauperem adiuuat dñs. ergo

43 Quis ſapiēs ⁊ cuſtodiet hec. ⁊ itel
liget †miſericordias domini. †miſerationes

¶ [Quis] ē [ſapiēs] ſcʒ vt ſit paup ⁊ et nō diues:
hūilis ⁊ nō ſupb⁹. Sapiā dei n̄ reuelat niſi hūili
bus. Si vis eē ſapiēs eſto ſtultus. Qui eni humi
lis eſt: a ſapientib⁹ hui⁹ mundi ſtultus videt. Sʒ
quod ſtultū eſt hominib⁹ ſapienti⁹ eſt deo. Ergo

Digitized by Google

miſericordiam habent celi:iure ſuper celos debet
exaltari:et quia veritas eſt vſq; ad nubes: meri
to[et ſuper omnem terram gloria tua]eſt exaltã-
da vt fama laudis tue vbiq; diuulgetur[vt libe-
rentur dilecti tui]propterea enim crucifigitur et
exaltatur dominus vt liberentur dilecti eius.
Deinde iterum loquitur xp̄s dicens. Et ideo.

6 Saluũ fac dextera tua et exaudi
me deus locutꝰ eſt in ſancto ſuo.

[Saluũ]me[fac]in reſurrectiõe[dextera tua]
ideſt per verbũ qd̓ eſt brachiũ patris:vel ponen-
do me ad dexteraꝫ tuam[et exaudi me] orantem
ad te.vel[ſaluum fac].ſ.me in membris meis]de-
xtera tua].i.per fauorem ⁊ propiciationem tuam
[et exaudi me]orantem pro eis:et conuertit ſe ad
auditores vt confirmet eos.d.nec dubito exaudi-
ri quia[dominus]pater[locutꝰ eſt in ſancto ſuo]
ſcilicet in me ſancto ſanctorum in quo promiſit
hanc ſaluationem ꝗ

† leta bor. 7 †Exultabo et diuidaꝫ ſichimã:⁊
† metibor. cõuallẽ tabernaculoꝝ †dimetiar
8 Meus eſt galaad et meꝰ ẽ manaſ
† effrem ſes:⁊ †effraĩ fortitudo capitis mei
† fle. 9 Juda rex meus:moab †olla ſpei
bes. mee.

10 Jn ydumeã extẽdã calciamentũ
† alophi li; amici 11 meũ mihi †alienigene ſubditi ſũt
ci facti. Quis deducet me in ciuitatẽ †mu
† circumſtantie nitam:† quis deducet me vſq; in
† aut ydumeam.

12 Nõne tu deꝰ q repuliſti nos: ⁊ nõ
† exibis. †egredieris deꝰ in virtutibꝰ nr̄is
† quia 13 Da nobis auxiliũ de tribulatiõe
†et vana ſalus hominis.

14 Jn deo faciemus virtutẽ:⁊ ip̄e ad
† inimicos nr̄os nihilũ deducet †tribulãtes eos.

[Exultabo ⁊ diuidã ſichimã]letantur aſſumẽ
do in partem meam electos ex gentibus[et con-
uallem tabernaculorũ dimetiar]⁊ menſurabo ele
ctos ex iudeis aſſumendo:et alios relinquendo:
et loquitur hic chriſtus:et deinceps in perſona ec
cleſie:⁊ ideo exponatur ita littera ⁊ ſequens vſq;
ad finem pſalmi vt ſupra in pſalmo.lix.ſm myſti-
cam lecturam: ⁊ nihilominus a principio huius
pſalmi vſq; ad locum iſtum videatur in pſalmo.
lvj.vbi latius exponitur.Conſtat enim iſte p̄s ex
poſtremis partibus pſalmi.lvj. et.lix. ſed quedã
verba hic et ibi videntur variata que tamen non
ſunt contraria. Sicut in pſalmo.lvj.dr̄. Exurge
gloria mea hic aũt cãtabo ⁊ pſallã in glĩa mea:ad
hoc enim dictũ eſt exurge glĩa mea vt in illa can-
taretur et pſalleretur. Jtem ibi ait magnificata
eſt vſq; ad celos mĩa tua: hic autẽ magna eſt ſup
celos miſericordia tua:ideo enim magnificata eſt
vſq; ad celos vt magna ſit ſup celos.i.i celis. Jtẽ
in pſalmo.lix.dr̄.effraim fortitudo capitis mei hic
autem eſt effraim ſuſceptio capitis mei:quia ſuſci
piendo fortes nos facit:ſcꝫ cum ipſe chriſtus nos
ſuſcipit vel cum nos eum ſuſcipimus:⁊ ex hoc fru
ctificatio eſt in nobis:interpretatur enim effraim — Effraim fructificatio interp̄taẽ.
fructificatio. Jtem ibi alienigene chriſto ſubditi:
hic amici facti referuntur:quia ex inimicis ſubdi
ti et ex ſubditis fiunt amici. Et quod ibi ait. Tri
bulantes nos:hic autem inimicos noſtros: vtiq;
idem ipſi ſunt:vbi ſuper hoc verſu vltimo. Jn deo
faciemus virtutem.ſic dicit Hiero. Non habemꝰ
ſpẽ niſi in deo tantum:non dicamus ſi illud mihi
eueniat aut illud vnde habeo viuere: ſi ſenuero
vnde habeo viuere:ſi infirmus factus vnde viuo
chriſtum habes et times. Si volatilia celi paſcit:
dubitas quod poſſit te paſcere: Nos ergo omneꝫ
ſollicitudinem proijciamus de cordibus noſtris ⁊
dicamus. Jn deo faciemus virtutem. Jpſe erit
virtus noſtra: ipſe panis noſter: ipſe erit rector
noſter.

Oratio.

Repara tibi dn̄e cor noſtrũ ad cõfitẽduꝫ
nomini tuo vt te intelligentes ſurrexiſſe
diluculo illuc tendamus merito quo tu
victor eleuatus es in regno. Qui vi.

Pſalmus de paſſiõe ⁊ hũilitate
xp̄i:ac de malicia ⁊ pena multipli
ci iude traditoris ⁊ ingrati popu
li iudaici. p̄s.cviij.

DEꝰ laudẽ meã ne tacue
ris:qr os pctõris ⁊ os do
loſi ſuper me apertũ eſt

Auctor pſalmi propheta dauid.
Titulꝰ hic eſt. Jn finẽ p̄s dauid. qr aſcribitur
vero dauid ideſt chriſto.ſpectanti in finẽ.i.atten-
denti exitũ pſecutionis illate ſibi a iuda ⁊ iudeis
videlicet qd̓ propter hanc illi eſſent damnãdi ip-
ſe vero glorificandus. Materia: paſſio chriſti
ac malicia iude ⁊ populi iudaici. Jntentio.mo
nere iude et iudaici populi maliciam declinare et
xp̄i humilitatẽ imitari. Sentẽtia in gñali:pro-
pheta qui ſupra locutus eſt de chriſti paſſione et
glorificatiõe nũc iterũ in iſto pſalmo in pſona xp̄i
loquitur de ſua paſſione recolẽs iude traditoris
et populi iudaici cuius perſonã iudas geſſit mali
ciam ⁊ culpã:ſubiũgitq; multiplicẽ eorũ penã de
bitã et condignã. Sñia in ſpāli:xp̄s ergo ſm ꝙ
homo ad patrẽ orãs ait. O [Deus]pater[laudeꝫ
meam ne tacueris]ideſt ab hominibus taceri ne
permiſeris.q.d.apparente infirmitate mea latet
et nõ apparet quis ſim:⁊ ideo laus mea nunc ta-
cetur:ſꝫ tu iõ ne tacueris laudẽ qr iniqui nõ tacẽt

vituperationẽ.vñ ſequiť[q: os pctõ:is]ſcꝫ iude q̇
fuit pctõ:[et os doloſi occulte detrahẽtis ⁊ palã
adulãtis ſeu blãdiẽtis[ſup me apertũ eſt]adridẽ
dũ ſimiliter oẽs iudaici ppl'i ad vituperandum ⁊
clamandũ:q: quod dolo tegebatur erupit in vocẽ
ita vero impletũ eſt vt o:at cũ p:edicatus eſt eſſe
vnigenitus filius dei. Et nec ch:iſti laudẽ tacuit
pater deus/immo clarificauit ip̃m in celo:ĩ aper
tione:in miraculo:ũ operatione: in reſurrectione
aſcenſione:et ſpiritus ſancti miſſione. vniuerſa
quoq̧ eccleſia per ſingulos dies dominũ laudat:
et completur quod hic o:at.

2 Locuti ſunt aduerſũ me ligua do
loſa:⁊ ſermonib⁹ odij circũdede-
rũt me:⁊ expugnauerñt me gratis

[Locuti ſunt ſcꝫ]iudas et iudei[aduerſuꝫ me]
quia mihi inſidiendo[lingua doloſa]ſimul tractã
do de traditione mea[et ſermonibus odij circum
dederunt me]mo:tẽ meã ſuis ſermonib⁹ odioſis
p:ocurãdo[⁊ expugnauerũt].i.debellauerũt[me
gratis].i.ſine iuſta cã.cũ nihil meruiſſem.vel[gra
tis].i.fruſtra q: nihil ꝓfecerũt.voluerũt eñ exti
guere et delere nomẽ meũ ⁊ tñ nõ potuerũt. Sicut
eñ pij gratis xp̃m amãt/ſic impij gratis oderũt.
Et ſicut pijs placet equitas ſic impijs iniquitas

3 Pro eo vt me diligerẽt detrahe
bãt mihi:ego autẽ o:abam.

[Pro eo]qd̃ fecerã [vt me diligerẽt].i.p:o bo
no qd̃ eis feci vñ me diligere deberẽt[detrahebãt
mihi]negãtes me filiũ dei:⁊ per hoc auertebãt a
me quo:ũ cõuerſionẽ querebã. Et ſic plus nocue
runt ꝙ̃ q̇ carnẽ meã peremerũt.q.d.ꝓ bono ma
la reddebãt qd̃ deteri⁹ eſt[ego autẽ]econtra[o:a
bam]p:o ipſis.hec ſunt arma dñi:hec ſunt ⁊ arma
noſtra ſcꝫ o:atio.docent ergo nos diuina eloquia
dñico exẽplo:vt qñ aliquos ſentim⁹ ingratos red
dẽtes mala p:o bonis nos bona p:o malis redda
mus:⁊ p:o malefacto:ibus deũ exo:emus.

4 Et poſuerũt aduerſũ me mala ꝓ
bonis:⁊ odiũ ꝓ dilectione mea.

[Et]ipſi ecõtrario[poſuerũt aduerſuꝫ me ma
la]in verbis et factis[p:o bonis]q̃ feci eis ⁊ inter
eos ꝓcurãdo eoꝝ ſalutẽ[⁊ odiũ ꝓ dilectiõe mea]
q̃ me expoſui mo:tis ꝓ eo:ũ ſalute. Hic notandũ
ꝙ trib⁹ modis pctm̃ cõtrahiť i hmõi redditiõib⁹
Prim⁹ grad⁹ ẽ nõ reddere bona ꝓ nobis. Scd̃s
reddere mala ꝓ malis. Extrem⁹ reddere mala ꝓ
bonis qd̃ iudei xp̃o fecerũt. Cõtra hec ſunt alia
tria. Primũ eſt reddere bona p:o bonis. Scd̃m
non reddere mala p:o malis. Perfectũ:reddere
bona p:o malis quod ch:iſtus fecit iudeis.

5 Conſtitue ſuper eũ peccato:ẽ:et
diabolus ſtet a dextris eius:

[Conſtitue ſuper eum]ſcꝫ iudam et populum
iudaicũ[peccato:ẽ]anthonomaſice ſcꝫ diabolum
vt ſit in poteſtatẽ eius:hoc itaq̧ meruit vt ſuper
ſe habeat diabolũ q: noluit ſe xp̃o eſſe ſubiectum
et qui xp̃m noluerũt habere regẽ:habeãt regem
diabolũ. Unde ſubdit quẽ pctõ:em.d.[⁊ diabol⁹
ſtet]id eſt maneat[a dextris eius]vt ꝑponat ope
ra diaboli operibus dei:auariciaꝫ ſue ſaluti: hoc
enim cuiq̧ dextrũ eſt qd̃ alijs p:eponit. Et p:edi
cit hec non optat. Nos autẽ o:emus vt deus ſtet
a dextris noſtris et diabolus a ſiniſtris.

6 Cũ iudicatur exeat cõdẽnat⁹: et
o:atio eius fiat in peccatum.

[Cum iudicatur]ante tribunal eterni iudicis
exeat condemnatus]et eijciatur in tenebras exte
rio:es. Et ne putetur ab hac cõdemnatiõe libera
ri o:atiõe quã inter ceteros apoſtolos didicerat
hoc excludit.d.[⁊ o:atio eius fiat in pctm̃]ſibi: q:
nõ eſt per xp̃m quẽ nõ vult ſequi ſed perſequitur
vñ ſm Caſſio. Judas peccauit dicẽdo dimitte no
bis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debito:i- Caſſio
bus nr̃is ꝓpter odiuꝫ fraternũ:popul⁹ etiã iudeo dorus.
rum in neq̃tia ꝑmanens die iudicij exibit cõdẽna
tus:⁊ o:atio ei⁹ fiet in pctm̃ q: nõ fit per ch:iſtuꝫ

7 Fiant dies ei⁹ pauci: ⁊ epiſcopa-
tum eius accipiat alter.

[Fiant dies eius pauci].i.diminuti a tempo:e
vite naturalis:q: cito ſe laqueo ſuſpendit ⁊ vitaꝫ
ſuã abb:euiauit[⁊ ep̃atuꝫ eius].ſ.dignitatẽ apl'a
tus q: oẽs apl'i fuerũt ep̃i[accipiat alter].ſ.btũs
mathias qui loco eius apl's eſt factus ne ſacrat⁹
duodenarius numerus ſit diminutus. Hinc p:i-
mo in veteri teſtamento nomen epiſcopatus in-
uenitur. Dies etiam regni populi iudeo:um fue
runt pauci:quia non diu poſtea regnum illud du
rauit:et dignitatem ſynagoge eccleſia accepit.

8 Fiant filij eius o:phani:⁊ vxo: ei⁹
vidua.

[Fiant filij eius o:phani: et vxo: eius vidua]
per mo:tẽ ipſius p:o quibus ſuſtentãdis fur erat
tradendo eis que dabantur p:o egenis: filij etiaꝫ
populi iudaici facti ſunt o:phani amiſſo regno q̃
ſi patre:et vxo: eius ſcilicet ſynagoga facta eſt vi
dua amiſſo deo vero ſponſo.

9 Mutãtes trãſferãť filij ei⁹ ⁊ mẽdi
cẽt:eijciant de habitatiõib⁹ ſuis

[Mutantes]interius in co:de fluctuando in-
certi quo eant: et non habentes certum ſtatũ et
p:opoſitum[tranſferentur[exterio:i inſtabilita-
te vagando de gente in gentem non habẽtes cer
tam manſionem ⁊ ſedem[filij eius]ſcꝫ iude ⁊ etiã
populi iudaici[⁊ mendicent].i. ad hominum mi-
ſeriam viuant et alieno auxilio indigeant oĩbus
ſuis ſpoliati et[eijciantur de habitationib⁹ ſuis]
omni p:eſidio deſtituti.

10 Scruteť fenerato: oẽꝫ ſubſtãtiã
ei⁹.⁊ diripãt alieni labo:es eius.

¶[Scrutet] .i. inquirat ⁊ inueſtiget [fenerator] ideſt exactor [omnē ſubſtātiā eius] ⁊ vniuerſa que habet. ſ. vt ea tollat. Titus eñ precepit omnē ſubſtantiā iudeoꝝ diligenter inquiri et auferri. Et ſi iudas ſubſtantiam non habuit: tñ oīa que habuit ita vxori ⁊ filijs dimiſit: vt adhuc cor in illis haberet: nec vinculum cupiditatis abrupit ⁊ nihilominus de loculis auferebat [et diripiant] .i. diuerſimode rapiant [alieni] .ſ. romani [labores eius] .i. diuitias eorum laboribus acquiſitas.

11 Non ſit illa adiutor: nec ſit q miſereatur pupillis eius.

¶[Non ſit illi adiutor .ſ. tuendo eū: q: nullus aliꝰ populus fuit auſus iuuare ppl'm iudaicū contra romanos. hoc etiā ideo dicitur: q: ⁊ boni tentantur: ſed habent deum adiutorem [nec ſit qui miſereatur pupillis eius] fouendo ⁊ tuendo poſteritatem eius: q: milites romani ſine miſericordia eos affligebant. Sed quia poſſent etiam pupilli ſine adiutore et tutore in erumnis creſcere ⁊ genus propagatione ſeruare addit.

12 Fiāt nati eius in interitū: in generatione vna deleatur nomen eius.

¶[Fiāt nati eis in interitū] vt. ſ. ipſi intereāt propter pctm̄ patrū. ⁊ p hoc oēm ſpem poſteritatis tollit [in gñatiōe vna deleat nomē eiꝰ] ita ſcȝ vt illud qḋ de eo gñatū eſt vlteriꝰ nō generet: ſȝ cito ⁊ in breui trāſeat. Uel diſpergantur p mūdū: ſic q ppl'm nō faciāt ⁊ ſic nomē pereat poſt paſſionem enim dñi. xlij. anno deleti ſunt: ⁊ ex eis q̇ xp̄m crucifixerāt nullꝰ remāſit. Et in hoc eſt dñi clemētia qui tantū tempus dedit eis ad penitētiam.

13 In memoriā redeat iniqtas patrū eius in ꝯſpectu dñi: ⁊ peccatū matris eius non deleatur.

¶[In memoriā redeat iniquitas patrū eiꝰ in cōſpectu dñi] vt in ea etiā ipſe puniat: pctā patrum eis redduntur vt puniātur qui mala parentū imitantur: ſȝ nō eis qui mutantur. Queadmodū eñ bonorū imitatio facit vt etiā peccata propria deleantur: ſic malorum imitatio facit vt non ſolū ſua ſed etiam eorum quorum imitatores ſunt merita ſortiantur [⁊ peccatum matris eius] ſcȝ ſynagoge vel terrene hierl'm que ſanguine gaudet: que occidit prophetas/ ⁊ tandē dñm ſuum ⁊ prophetarum [nō deleatur] in eo: ſed ſemper puniatur.

14 Fiant contra dominuȝ ſemper † et diſpereat de terra memoria eorum: pro eo q non eſt recordatus facere miſericordiam.

†non habet et

¶[Fiant] .i. maneant ſcȝ pater ⁊ mater vel iniquitas patris ⁊ peccatum matris [contra dñm] .i. in cōſpectu ⁊ preſentia dñi: nō vt dño aduerſent/ ſed vt merita eoꝝ peſſima dñs in iſto nō obliuiſcatur et ad vindicandum ac puniendū prouocet. et hoc [ſemper] vt ſine remiſſione illud tñ ſcelus ſit ⁊ hic et in futuro [et diſpereat de terra] viuentium. i. eccleſia [memoria eorū] ſcȝ parentum eius q̄tum ad bonum. et hoc [pro eo q non eſt recordatus] iudas et populus iudaicus [facere miſericordiaȝ] ſed potius maximam crudelitateȝ perſequēdo ſaluatorem. Unde ſequitur.

15 †Et perſecutꝰ eſt hominem inopem et mendicum: et compunctū corde mortificare. †quia

¶[Et perſecutus eſt hominē] ſcȝ chriſtum de virgine natū [inopem] .i. ſine ope humani auxilij [et mendicum.] dixit eñ ſamaritane: da mihi bibere. habetis conſolationem pauperes quia dñs vobiſcum pauper eſt: [⁊ compunctum corde] ideſt afflictum mente multis doloribus ⁊ ex compaſſione dolentem pro peccatis alienis et compatientem alienis miſerijs [mortificare] ideſt vt mortificaret et occideret paupes. Perſequi ſola ſeuitia eſt. Alij vero pro diuitijs vel honoribus interdum huiuſmodi patiuntur. Joh.iiij. Perſecutio ſeuitia eſt.

16 Et dilexit maledictionem ⁊ veniet ei: et noluit benedictionem ⁊ elōgabitur ab eo.

¶[Et dilexit maledictionem] ideſt maledictionis cauſam: ſcȝ peccatū p quo debet maledictio. ⁊ ſic ponitur ꝯñs pro añte. Uel [dilexit] .i. videtur ex facto dilexiſſe ⁊ ſignum habuit diligētis maledictionem propter innocentis iniquam perſecutionē [⁊ veniet ei] maledictio et hic et [in futuro [et noluit benedictionem] omnibus credentibus in ſemine abrahe promiſſam [et elongabitur] ab eo q̄tū paradiſus diſtat ab inferno. propter peccatum enim ſuum elongata ab eo eſt ⁊ tranſiuit ad gentes

17 Et induit maledictionem ſicut veſtimentum: ⁊ intrauit ſicut aqua in interiora eius: ⁊ ſicut oleum in oſſibus eius.

¶[Et induit] iudas ⁊ populus [maledictionem] ideſt peccatum quod dicitur maledictio: quia tormenta parat [ſicut veſtimentum] vt tunicaȝ: quod quia corporis eſt per ipſum depravatuȝ corpus ſignificatur et eadem maledictio [et intrauit ſicut aqua in interiora eiꝰ] per quod intelligitur depravata anima [et] fluit [ſicut oleuȝ] quia delectat mō facere malum [in oſſibus eius] per quod notatur depravata ratio. vel poteſt accipi maledictio pro afflictione ⁊ miſeria: quia tā interiora q̄ exteriora eius repleta ſunt maledictione iſta: dum triſticia et amaritudine erat afflictus interius ac dolore et pena exterius.

18 Fiat ei ſicut veſtimentū quo operitur: et ſicut zona qua ſemper precingitur.

¶[Fiat ei].ſ.iude ⁊ populo ipſa maledictio.ſcilꝫ
peccatum[ſicut veſtimentū quo operit]vt pallio
quod eſt in cōſpectu hoim de iniquitate gl'iari[et
ſicut zona q̄ ſē ꝑcingit]vt ad operādū malum ſit
aptio:⁊ paratꝰ.⁊ hec ē ꝑparatio q̄dā ꝓnitas ad
peccandū:vel maledictio ideſt afflictio et miſeria
circundet eum ex omni parte ſicut pallium/ nec ci
to tranſeat ab eo:ſed ſemper adhereat ſicut zona
et ſic eſt exaggeratio eiuſdem ad inſinuandū ma-
gnitudinem maledictionis.

19 Hoc opus eorum que detrahūt
mihi apud dominum: et qui lo-
quunt mala aduerſus aiam meā

¶[Hoc]eſt[opus].i.pena ⁊ tributio ꝓ opere ma
lo omniū[eorum qui detrahunt mihi]dicentes me
non eſſe chriſtum quem prenunciauerunt lex ⁊ pro
phete:vel aduerſantes mihi ⁊ mee doctrine[apud
dominum]quia dominum non latet iſta detracta
tio. Non dixit hoc eſt merces eorum ſed opus:nā
veſtimento ⁊ aqua/et oleo/et zona ipſa opera de
ſcribit quibus eterna maledictio comparatur[et
qui loquuntur mala aduerſus animā meā] dicen-
tes non potuiſſet reſurgere cuꝫ vellet. Vel[animā
meam]ideſt vitam meam de eius deſtructione tra
ctando ⁊ in mortem meam conſpirando. Iſti ita.

20 Et tu domine domine fac mecuꝫ
propter nomen tuuꝫ:quia ſuauis
eſt miſericordia tua.

¶[Et]tu pater[dn̄e dn̄e]angelorum ⁊ hoim.ge-
minatio verbi notat affectū orādi[fac mecū]ſcilicꝫ
miam:i.adiuua ſm̄ hoiem me reſuſcitādo ⁊ gl'ificā
do ⁊ hoc[propter nomē tuū]glorificādum .i. vt no
mē tuū gl'ificet ꝑ meā exaltationem[q: ſuauis].i.
pia ⁊ benigna[ē mia tua]qua miſeris ſubuenis.q̄
ris ei ꝑ me qd̄ ꝑierat. Suauis ē dn̄s nos ad repa-
tionē angelice ruine creādo. ſuauior in recreando
ſuauiſſimꝰ in retribuēdo:ita fac mecum ſcꝫ

21 Libera me: quia egenus et pau-
per ego ſum:et cor meum contur
batum eſt intra me.

¶[Libera me]a perſecutiōe ⁊ paſſiōe:q:[egenꝰ]
tuo auxilio indigens[⁊ pauꝑ] mihi ſufficiens[ego
ſum]ex humanitate dn̄s cū hoibꝰ pauꝑ factus eſt
et pauperē ſe dixit vt pauꝑes cōſolaretur ⁊ nemo
pauperes deſpiceret.vel egeſtas ⁊ paupertas chri
ſti eſt]infirmitas ex qua crucifixus eſt[et cor meuꝫ
conturbatū]et triſte[eſt intra me].ſ.ex iudeorum
ingratitudine ⁊ humani generis compaſſiōe. vel
naturalis inſtantis paſſionis timore.potuit enim
cor turbari ſicut ⁊ caro crucifigi.

22 Sicut vmbra cum declinat obla-
tus ſuꝫ:et excuſſꝰ ſuꝫ ſicut locuſte.

¶[Sicut vmbra cū declinat]ad occaſuꝫ ablata tē
dit ad noctē: ſic ego declinante mortalitate i mea
paſſione[ablatus]et abductus[ſum]de vita ꝑſen
ti ad mortē.ſicut em̄ ex vmbra declināte fit nox:ſic
ex carne mortali fit mors[⁊ excuſſus ſum].i.a ꝑſe-
cutoribus fugatus ⁊ cōpulſus fugere de loco ad lo
cum[ſicut locuſta]que de loco ad locū ſaliunt.hoc
iam in membris eius videtur:quia quotidie a per
ſecutoribus fideles fugantur ſalientes de loco ad
locum a ſimili locuſtarum.

23 Genua mea infirmata ſunt a ie-
iunio: et caro mea immutata eſt
propter oleum.

¶[Genua mea]⁊c.ad litteram ſolent genua de-
bilitari ieiunio ⁊ caro immutari oleo qd̄ a ceteris
longe eſt delicijs.Sed quia hoc in xp̄o nō clarum
videtur idō aptius ⁊ meliꝰ ſic intelligit[genua mea]
ideſt fortiora mēbra.ſcꝫ apl'i[infirmata ſunt]⁊ de-
fecerunt a ieiunio.ſ.me pane quo ſuſtentabantur
ab eis in mea paſſione ſubtracto ⁊ ne penitus ſuc
cumberent[caro mea immutata eſt]in melius.ſ. a
mortis ignominia in gloriā immortalitatis vt mea
morte deficientes mea reſurrectione firmarem:et
miſſo ſpiritu ſancto vngerem: hec autem immuta
tio facta[eſt propter oleum]ideſt propter gratiaꝫ
ſpiritualē chriſto homini in incarnatione datam a
cuius olei vnctione dictus eſt chriſtus.

24 Et ego factus ſum opprobrium
illis: viderunt me et mouerunt
capita ſua.

¶[Et ego factus ſum opprobriuꝫ illis] in verbis
factis/⁊ ſignis.factus maledictum per mortē cru
cis[viderunt]ſtudio deridendi[me]nudum pēden
tem in cruce[et mouerunt capita ſua] in deteſta-
tionem et deriſionem mihi illudentes ⁊ quaſi furio
ſi cōmotione capitis minātes. Q: viderūt pēdere
in]cruce:ſꝫ nō reſurgere viderūt qn̄ eius genua in
firmata ſunt:ſed non quando caro imutata. ergo

25 Adiuua me domine deus meus: † ꝓpter
ſaluum me fac † ſecundum miſe-
ricordiam tuam.

¶[Adiuua me]o[domīe deus meus]in paſſiōe cō
fortando: [ſaluum me fac] a morte reſuſcitando:
adiuua in triumpho paſſiōis: ſalua in gloria reſur
rectionis.⁊ hoc[ſm̄]ideſt propter[miſericordiam
tuam]non propter debitum operum vbi gratuita
gratia commemoratur.Et nota q: chriſtus rogat
vt homo qui preſtat vt deus.

26 Et ſciant quia manus tua hec: et
tu domine feciſti eam.

¶[Et]ꝑ hoc[ſciāt]boni ad gloriā/ ⁊ mali ad pe-
nā[q: manꝰ tua]ꝑ quā feciſti oia[hec] eſt q̄ in ocu
lis eorū eſt.i.cognoſcāt me eſſe manū tuā.ſ.filium
tuū quo operaris ſalutē hoim[et]ſciāt:q:[tu dn̄e
feciſti eā]in hūanitate aſſūpta.Manꝰ pr̄is ē xp̄s
et hec erat q: eſt verbū apud deū:⁊ fecit eā dū vet-

bum caro factum eſt. Erat ſine tempoꝛe ſm diui-
nitatem: et facta eſt in tempoꝛe ſm carnem.

27 **Maledicẽt illi ⁊ tu benedices: qui inſurgunt in me confundant̃ ſeruus autem tuus letabitur.**

¶ [Maledicent illi] nequã inſultãtes manui tue ſcʒ mihi [et tu] bonus [benedices] mihi in me: ⁊ in membꝛis meis maledictionẽ eoꝝ in benedictionẽ conuertendo. vana eſt ergo maledictio filioꝝ hominum diligentium vanitatẽ. deus autẽ cui benedicit benefacit quod dicit. Vñ [qui inſurgũt i me] putantes ſe aliquid contra me ꝑficere [confundãtur] cum exaltatus fuero ſuper celos [ſeruus aũt tuus] tibi obediens ſcʒ ego [letabitur] in ſeipſo ⁊ in dextera dei patris pꝛopter victoꝛiam de inimicis ſiue in mẽbꝛis ſuis letantibꝰ inter tentatiões in ſpe: ⁊ poſt tentationes in eternum.

28 **Induantur qui detrahunt mihi pudoꝛe: ⁊ operiantur ſicut dyploide confuſione ſua.**

¶ [Induantur q̃ detrahunt mihi pudoꝛe] ꝑ detractione. i. vndiq̃ʒ habeãt cauſaʒ verecundie ⁊ pudeat eos mihi detraxiſſe. Sed hoc poteſt ⁊ i bono accipi vt coꝛrigantur: hoc eſt intelligãt erroꝛẽ ſuũ et confundantur ⁊ fiant in pniam [⁊ operiãtur cõfuſiõe ſua ſicut dyploide] i. ſicut duplici pallio ſeu veſte. Dyplois eñ duplex eſt veſtis. q. d. confundantur pꝛo tanto ſcelere dupliciter: ſcʒ intus ⁊ foris. i. coꝛam deo ⁊ hominibꝰ: vel in aĩa ⁊ coꝛpoꝛe in hoc ſeculo ⁊ futuro: põt etiã in bono accipi hoc eſt da illis confuſioneʒ nõ ſimplicẽ ſed duplicẽ: vt magis agant pniam. vt auteʒ dicit Auguſtinus. Solos quippe pena a ſupplicio liberat quos imutat. nam quos pꝛeſentia mala non coꝛrigunt: ad ſequẽtia perducunt. Ego autem

Dyplois quid eſt.

Augu.

29 **Cõfiteboꝛ dño nimis in oꝛe meo: et in medio multoꝝ laudabo eũ.**

¶ [Confiteboꝛ dño] confeſſione laudis. i. laudabo dñm. ⁊ hoc in mẽbꝛis meis. i. confiteri faciã laudes dñi [nimis] i. valde vel ex vehemẽti affectu [in oꝛe meo] i. meoꝝ: q: oꝛe cõfeſſio fit ad ſalutẽ: vel in pꝛecepto oꝛis mei [et in medio multoꝝ] nõ in iudea ſolũ: ſʒ in vniuerſo oꝛbe in medio eccleſie et in celi [laudabo eũ] i. laudare faciã in mẽbꝛis meis. Vel [in medio] i. in coꝛde [multoꝝ] credentiũ [laudabo eũ] non in oꝛe tantũ: ſed etiã in coꝛde: q: coꝛde creditur ad iuſticiã. Mediũ enim cuiuſlibet nr̃uʒ eſt coꝛ noſtrum. et quia multi ſunt in quoꝝum coꝛdibus deus per fidem inhabitat ſancta eccleſia in medio multoꝝum ipſum laudat.

Roñ. x.

Ibidem

† qui † ſed

30 **† Quia aſtitit a dextris pauperis † vt ſaluam faceret a perſequentibus animam meam.**

¶ [Quia aſtitit] ad adiuuandum [⁊ dextris pauperis] idest mei chꝛiſti hominis pauperis. aſtitit in q̃ non pꝛopter tempoꝛalia querenda / ſed [vt ſaluam faceret a perſequentibus animam meã] mea moꝛte reſuſcitando ⁊ membꝛa mea a malis pꝛotegendo. Salua fit autem anima a perſequentibus ſi nõ ad malũ cõſentiat eis. non autẽ eis conſentitur cũ aſſiſtit dñs a dextris pauperis ne ipa paupertate. i. infirmitate ſuccũbat. hoc adiutoꝛiũ pꝛeſtitum eſt coꝛpoꝛi chꝛiſti in oĩbus ſanctis in tentatione ⁊ ſpecialiter martyribus in eoꝛum paſſiõe Saluat enim dominus quãq̃ʒ liberatione manifeſta: quandoq̃ʒ occulta. Oꝛatio.

Vince obſecrationis deꝰ q̃ maledictiõi ſubiacere dignatꝰ es vt nos a maledicto legis erueres: tu faciẽs nobiſcuʒ miãm ꝑpter nomen tuum digneris nos a perſequẽtibus vitijs et a maloꝝ obtrectationibus liberare. Per. d.

Pſalmus de miſterijs incarnationis chꝛiſti: ac de eius exaltatione et magnificentia: tam ex parte humanitatis q̃ʒ ex parte diuinitatis. Pſalmus. cix.

Dixit dominus dño meo ſede a dextris meis. Matth. xxij. Heb. x.

¶ Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid ¶ Titulus talis eſt: pſalmus dauid Qui titulus ſimplex ſine aliqua figura intelligendus eſt. Loquit̃ ei hic dauid myſteria incarnationis xp̃i. ¶ Materia: vtraq̃ʒ natura xp̃i ⁊ magnificẽtia eius tã ex parte hũanitatis q̃ ex parte diuinitatis. ¶ Intẽtio: fidẽ nr̃am inſtruere de oipotẽtia dñi quomõ ꝑ expleta obediẽtia deus pater illum exaltauerit ⁊ donauerit illi nomen qđ eſt ſup omne nomẽ. ⁊ monere fideles ad iſtaʒ ſublimis dñi ſubiectionẽ. ¶ Snia in generali: ꝑpheta q: in pꝛecedenti pſalmo agit de xp̃i humilitate et paſſiõe nunc in iſto pſalmo agit de ipſius chꝛiſti exaltatione a deo patre in ſua benedicta aſcenſione: de inimicoꝝ ſuoꝝ plena ſubiectiõe: de eius vnitate in natura cũ patre ⁊ eterna generatione: de eterno ſacerdotio: et eius finali iudicio. Totum quippe hic ſummatim de duabus naturis chꝛiſti dicitur quicquid in vtroq̃ʒ teſtamento continetur. Tota enim ſeries veteris ⁊ noui teſtamẽti refertur ad chꝛiſtum: vel materialiter vel finaliter de ipſo tractando: aliquando ſm diuinitatem: aliquando ſm humanitatem. Lex enim ⁊ pꝛophete mittunt intellectum noſtruʒ ad chꝛiſtũ. totũ euãgeliũ de chꝛiſto tanq̃ de materia eſt contextum. ¶ Sententia in ſpeciali. pꝛopheta ergo naturam deitatis pꝛimo aperiens ait. [Dixit dominus] pater nõ oꝛe ⁊ oꝛis flatu: ſed re et operis actu ſeu effectu. quia ſuum dicere facere eſt [domino meo] ſcilicet chꝛiſto filio ſuo. Credendus eſt ergo filius. Dauid ſm carneʒ et dominus dauid ſm diuinitatem. Identitas nominis repetiti notat identitatem eſſentie: ſed repetitio nominis ⁊ variatio caſuum notat alter-

lutatem perſonarum.ſicut enim in eodem nomie
caſus a caſu inflectitur:ſic in vna eſſentia perſona
a perſona gignitur vel procedit[ſede ideſt ſedebis
et poſt laborem quieſces[a dextris meis]ideſt in
potioribus meis bonis ⁊ mihi conregnabis:quod
impletum fuit in ſua aſcenſione.

ꝑ Co. 2 **Donec ponam inimicos tuos:**
xv. **ſcabellum pedum tuorum.**

¶[Donec ponam inimicos tuos]omnes ſcilicet
infideles ⁊ non credentes:aut iuxta fidem nõ vi-
uentes[ſcabellũ pedũ tuorũ].i.ſubiectos totali-
ter tue voluntati ⁊ iperio:aut volẽtes ⁊ ex hũilitate
aut nolẽtes et ex neceſſitate.⁊ vt hẽant locũ:aut
gratie:aut pene.Nec ſequit donec ponã ergo nõ
ſedebit qñ poſuerit:q: donec nõ tenetur ibi exclu
ſiue:ſed incluſiue ⁊ pro eterno.Ubi nota ꝙ hec di
ctio donec qñ ponit propꝛie ſemꝑ innuit cõtrarium
antecedentis vt nõ legaꝫ:donec venias.q.d.cũ ve
neris legam.Itẽ legã donec venies.q.d.poſtꝙ̃ ve
neris nõ legã.In negatiõe ergo ponit antecedẽs
vt nõ legam donec veneris:in affirmatione tollit
vt legã donec veneris.Sed in theologia inuenitur
in affirmatione omnia tẽpora ponere ⁊ cõprehen-
Pſa.cxxij dere vt hic.et ibi.Oculi noſtri ad dominum deum
noſtrum:donec miſereatur noſtri:quandoq; in ne
gatione omnia tempora tollere ⁊ abnegare vt ibi.
Mat.j Non cognouit eam:donec peperit filium.et ibi.
Iſte non penitebit donec moriatur.Deinde loquẽs
pſalmiſta ad dominum chriſtum ſubdit.

†et do 3 **Uirgam virtutis tue emittet do-**
minaberis **minus ex ſyon † dominare in me-**
dio inimicorum tuorum.

¶[Uirgam virtutis tue].i.regnum potentie tue
[emittet]pꝛio[dñs].ſ.de⁹ pr̃[ex ſyon]i.icipiet a
hieruſalem:quia ibi inchoatũ eſt regnũ chriſti ſcꝫ
eccleſia.Uel[virgam virtutis].i.ſermonem veri-
tatis:quia verbum predicationis primitus exiuit
ab hierl'm.Unde de ſyon exibit lex et verbum de
Eſaie.ij. hyeruſalem:et ſic emiſſa virga[dominare in me-
dio inimicorum tuorum].i.facvt qui alieni fuerant
tui eſſe incipiant et dominare inimicis tuis:ideſt
dignare eſſe dominus inimicorũ tuorum.Ad hoc
ergo hec virga virtutis ex ſyon dirigitur vt in me-
dio inimicorum ſuorum dominetur ſcilicet in me-
dio paganorum:iudeorum:hereticorum fratrum
falſorum quod iaꝫ fieri videmus:quia dominatur
in medio inimicorum perſtrepentium nil cõtra eũ
valentiuꝫ cum creſcat quotidie gloria eius per po
pulos ⁊ eius nomini ſubijciantur gentes.Et meri
to dominaberis:quia

†ſplẽ- 4 **Tecuꝫ principiũ i die virtutiſ tue**
dore. **in † ſplendoribus ſanctorũ ex vte**
ro ante luciferum genui te.

¶[Tecum]eſt ad ſubijciendos tibi inimicos[pri
cipium]ſcilicet pater principium omniũ:q: vnum
in natura et eſſentia principium pater eſt:princi-
pium filius:ſed ſicut pater deus ⁊ filius deus:non
tamen duo dij/ſed vnus deus.ſic et pater princi
pium et filius principium:non tamen duo princi-
pia:ſed vnum principium.Sunt autem pater et
filius vnum commune principium ſpiritus ſancti:
et ipſe tres perſone vnum commune principium
creaturarum:hoc autem principium videbitur te
cum eſſe non hic ſed[in die virtutis tue]ideſt in cla
ritate diuinitatis tue:quando videbimus te ſicu-
ti es ſcilicet[in ſplendoribus ſanctorum]ideſt quã
do erunt in ſplendore ſancti quãdo iuſti fulgebũt
ſicut ſol in regno patris eorum.Modo ergo creda
mus vt tunc videamus[merces enim noſtre fidei
eſt viſio dei.Tunc apparebit tecum principiũ quo
modo pater in filio/⁊ filius in patre ſit:tu es eniꝫ
cui pater dixit[ex vtero]hoc ex ſecreto mee eſſen-
tie ⁊ occulta mea ſubſtantia[ante luciferuꝫ genui
te]ideſt ante lucem:ante tẽpora:ante omnẽ crea
turam[genui te]ineffabili ⁊ eterna generatione.
quem ex vtero virginis naſci volui in tempore ſcꝫ
ante diem ⁊ ortum luciferi ſeu aurore:vnam crea-
turaꝫ hic nominat ⁊ omnes creaturas indicat:lu
cifer pro ſideribus ponit tanꝙ̃ a pte totum.Sꝫ
illa ſidera facta ſunt vt ſint in ſigna ⁊ tpa:⁊ i dies
et in annos.Quod eſt ergo ante luciferuꝫ/hoc eſt
ante ſidera:quod eſt ante ſidera/hoc eſt ante tẽ-
pora:⁊ſi eſt ante tempora/ergo ab eternitate

5 **Iurauit dominus et non penite-**
bit eum tu es ſacerdos in eternũ
ſm ordinem melchiſedech.

¶[Iurauit dominus].i.deus pater firmiter pro
miſit tibi ſm ꝙ tu es homo et immutabiliter ſta-
tuit ac ſi iuramento firmaſſet[⁊ non penitebit eũ]
mutando ſuam ſniam vel conſilium.Iurauit inꝙ̃
hoc ꝙ[tu]ſcꝫ xp̃e es[et eris[ſacerdos in eternũ]et
eternus ſemper viuens ad interpellandum ꝓ no-
bis.i.tuum ſacerdotium durabit in eternuꝫ quia
non penitebit eum non ſm ordinem aaron q̃ tem
poralis fuit ⁊ ſanguinẽ animaliũ obtulit:ſed[ſm
ordinem].i.ſm dignitatem ⁊ ritũ ordinis.i.ſacer-
dotij[melchiſedech]qui non tꝑalis fuit ſcriptura
ſubticente initium ⁊ finem vite eius in figura dei
qui caret initio et fine.Qui obtulit panem et vi-
num p̃nũciãs ⁊ p̃monſtrãs ſacramẽtuꝫ corꝑis ⁊ ſan
guinis xp̃i ſub ſpeciebꝰ panis ⁊ vini.Sicut enim
melchiſedech obtulit panẽ ⁊ vinũ in ſacrificiũ/ſic
xp̃s conſecrauit panẽ et vinũ in corpus ⁊ ſanguinẽ
ſuum:et obtulit corpus ſuuꝫ ⁊ ſanguinẽ verũ pa-
nem et uerum vinum cuius ſacrificij ſimilitudineꝫ
p̃miſit melchiſedech:Deinde conuertit ꝓpheta
ſermonem ad patrem dicens.

6 **Dominus a dextris tuis:† cõfre** †cõquaſ
git in die ire ſue reges. ſabit.

¶[Dñs]ſcꝫ xp̃s ipſe ſacerdos in eternũ poſitus
et exiſtens[a dextris tuis]o domine pater de quo
iuraſti cui dixiſti:ſede a dextris meis ⁊c.[cõfregit]

ps. ij. et cōquaſſabit[in die ire].i.vindicte[ſue] quādo velut ex ira vindictā de eis exigit[reges] de quib⁹ ſupra dictū eſt. Aſtiterūt reges terre ꝛ principes cōuenerūt in vnū aduerſus dn̄m ꝛ aduerſus xp̄m eius. Hos gloria ſua confregit ꝛ pōdere nois ſui infirmos reddidit vt nō poſſent efficere qđ vole-bant. Conati eñ ſunt delere nomē xp̄i ꝛ xp̄ianu3 de terra xp̄m morti tradendo ꝛ nō potuerūt. Cō fregit etiā eos herodē ſc3 ꝛ pilatū: in exiliū rele-gando: ꝛ principes iudeorū per mundū deſpergē do. Vel[in die] ꝛ tpe: occulte[ire ſue] que nūc eſt [confregit] vel ad excecationē vel ad conuerſionē [reges].i.glorioſos ſeculi et ſuperbos.

7 Judicabit in †nationib⁹ †implebit ruinas: cōquaſſabit capita † in terra multorū

†gētib⁹ †replebit. †ſup terrā multa

[Judicabit] occulto iudicio in preſenti [in nationibus] ideſt in gentibus: hoc eſt iudiciū faciet et puniet gentes propter peccata vt humilientur ad conuerſione3. ꝛ [implebit] edificando [ruinas] ideſt humiles cadentes ſcilicet ab altitudine qua contra chriſtū ſe erexerāt vel humiles caſus ſuos et defectus intelligentes: quia [conquaſſabit] ideſt humiliabit [capita multorum] ruinas facien-do ſed edificat ruinas implēdo [in terra] ideſt in vita iſta preſenti: hic enim de multis ſuperbis hu miles facit. Vel [iudicabit].i.in forma humana in iudicio finali. apparebit ꝛ vnicuiq3 ſm merita ſua reddet [in nationibus] ideſt in populis ꝛ gen tibus vniuerſis: quia illud iudicium erit generale omnibus [implebit ruinas] ſc3 angelorū q: homi-nes illuc aſcendere faciet. Unde angeli ruēdo de ſcenderunt [conquaſſabit].i. grauiter condemna bit [capita multorum] ideſt multos ſuperbos pre latos et tyrannos aliorū capitaneos exeuntes nunc [in terra] que abundanter nutrit ptōres. Judiciu3 enim duriſſimū his qui preſunt fiet et potentes potenter tormēta patientur. Unde au tem tanta poteſtas ei. quia

†bibet3 De torrente in via † bibit: propterea exaltabit caput.

[De torrente].i.de fluxu et penis noſtre mortalitatis et impetu tribulatiōis [in via] huius ſe-culi ꝛ preſentis vite [bibit] et guſtabit et maxime in ſua paſſione biberunt: ꝛ de hoc torrente ſancti ps.cxxiij ſicut alibi dicitur torrētē3 pertranſiuit aīa noſtra et [propterea] q: ſic humiliat⁹ eſt etiā vſq3 ad mortem [exaltabit caput].i. ſeipſu3 qui eſt caput oim noſtrū tanq3 victor iudex ꝛ dn̄s ptātiue alios iu-dicando ꝛ omnibus dominando. Et non dicitur ab alio exaltatus: ſed qui ſeipſum humiliauerat ipſe ſe exaltauit. Poſſumus etiam dicere quia ꝛ pater exaltauit eū ꝛ dedit illi nomē qđ ē ſup om̄e nomē: nam qđ filius facit et pater facit. Oratio.

Alme luciferū genite qui eſt principium toti⁹ creature: roga mus et queſum⁹ vt ſicut tuos inimicos ad dexterā patris reſidēs ſubieciſti: ita nos tuis officijs dignos ha habeas. ablata dominatione peccati.

Pſalmus de magnis ꝛ mirabilibus operib⁹ diuinis ꝛ exhibitione laudis ꝛ gratiarū actionis populi fidelis p eis. Pſalmus.cx.

ij Confitebor tibi dn̄e i toto corde meo: i cōſilio † iuſtorū ꝛ cōgregatione. †rectorū

Auctor pſalmi pp̄heta dauid. Titul⁹ eſt all'a. Nomē aūt angelice laudis all'a et ſi omnib⁹ pſalmis cōueniat: ibi tñ precipue po nitur vbi magna exultatione gaudet: ſicut in hoc pſalmo popul⁹ dei a diabolo liberatus laudat et ad laudē dei pro omnib⁹ operib⁹ eius inuitat que laus figuram future laudis h3. Materia: ope-ra dei magna et mirabilia: ꝛ ſingulariter operatio dei mirabilis in ſacramento altaris. Intentio monere nos ad dei laudē ꝛ preconiū pp̄ter mira bile in operib⁹ ſuis bñficium. Snia in generali propheta q: ſupra locutus eſt de xp̄i exaltatione et magnificentia: nunc incipit exhortari ad dei laudem multiplici de cā: ꝛ primo in perſona fide-lis ppl'i ex cōſideratione diuinorū operū mirabi-liter ꝛ miſericorditer exhibitorū deuotas ſe lau-des profitetur deo redditurum per hoc ſuo exem plo exhortans ceteros vt in hoc ſui exiſtant ꝛ imi tatores. Sentētia in ſpeciali. A laude ergo inci piens ait in perſona fidelis populi [Confitebor ti bi] o dn̄e confeſſione laudis ꝛ gratiarū actiōis nō labijs tantū: ſed [in toto corde meo].i. toto mētis affectu ꝛ intentione: non ero labijs prope et corde longe ꝛ hoc [in conſilio iuſtorum] videlicet con formatus iuſtis: et conſiliū bene viuendi ſeruans cum eis. nec temere: ſed ex ratiōe ſc3 pro eternis ſicut omnes iuſti faciunt [et congregatione] ipſo-rum iuſtorū ꝛ fidelium vt ceteri meo informentur exemplo: non in conuenticulis hereticorum ꝛ infi delium: non eſt enim locus veri ſacrificij extra ca tholicā eccleſiam. Ideo autē confitebor. Quia

2 Magna opa dn̄i: exquiſita i omnes volūtates eius.

[Magna] ſunt [opera domini] et tā magna q̄ non poſſunt ad plenu3 a nobis inueſtigari. Sunt quidem opera creationis: recreationis: guberna tionis: conſeruationis: et retributionis [exquiſita] ideſt exquiſite et laudabiliter facta [in omnes voluntates eius] quia omnia quecunq3 et quo-modocunq3 voluit eximie et mirifice fecit. Unde ſi aliquis querat rationes operum dei inueniet quod omnia dependent ex libera eius voluntate ita vt nec fiat preter eius voluntatem: quod etiā contra eius voluntatem fit: quia non fieret ſi nō ſineret: nec hoc ſineret niſi de malo facere bene poſſet: Inde etiam confiteor quia.

† non habet et

3 **Confeſſio ⁊ magnificētia op⁹ ei⁹: † ⁊ iuſticia ei⁹ manet i ſeculū ſclī.**

¶ [Confeſſio] peccatorum [et magnificentia] bonorum operum eſt [opus eius] et hec eſt voluntas eius vt ex ſuis operibus inſit homini cōfeſſio peccatorum ⁊ magnificentia bonorū operū. Uel [magnificentia] idest iuſtificatio peccatoris q̄ eſt magnificētia domini: non ergo glorietur in ſe homo: q: oīa ſunt a deo [et iuſticia eius] .i. merces que iuſte datur et retributio iuſticie [manet in ſeculū ſeculi] .i. in eternū. Uel [confeſſio ⁊ magnificentia] eſt [opus eius] idest opus dei eſt materia ⁊ occaſio cōfitendi dño in laude ⁊ magnificandi eū [⁊ iuſticia ei⁹] que eſt in oībus operib⁹ ei⁹: q: oīa iuſte facit [manet in ſeculū ſeculi] .i. immutabiliter in eternū. Inde etiā confitebor domino: quia

4 **Memoriā fecit mirabiliū ſuorū: miſericors ⁊ miſerator dñs: eſcā † dedit timentibus ſe.**

† daret.

¶ [Memoriā fecit] relinquēdo ſcʒ memoriale [mirabilium ſuorū] ab eo factorum: q: qḋ mirabiliter egit ſcripture ſancte commendauit [dñs] in carne apparēs [miſericors] natura [⁊ miſerator] exhibitiōe et ſic [eſcā] ſacre ſcripture [dedit timētib⁹ ſe.] nō ɔtēnētib⁹. Uel [Memoriā fecit mirabiliū ſuorū] tradēdo diſcipulis eucharistie ſacramētū qḋ ad memoriā reducit ipſam figurā ſcʒ manna per quod fuit figuratuʒ ideo ſubditur [eſcam] ſcilicet ſpiritualem .i. corpus et ſanguinem ſuum [dedit] nullis meritis: ſed miſericordia [timentibus ſe] nō offendentibus. Et quaſi nec totum dederit qui pignus dedit.

5 **Memor erit in ſeculū teſtamēti ſui. † virtutē operū ſuorū annunciabit populo ſuo.**

† fortitudinem.

¶ [Memor erit in ſeculum] ⁊ in eternū [teſtamēti ſui] .i. promiſſionis ſue complende et manſure. In teſtamento nouo precepit nobis deus facere iuſticiā: et promittit vitam eternam que eſt hereditas noui teſtamenti. Quod ſi memores ſimus vt faciamus quod ipſe precepit: memor erit in ſeculum teſtamenti ſui vt impleat quod promiſit [virtutē operū ſuorū] .i. virtuoſa opera [annunciabit populo ſuo] ſcilicʒ adoptiuo populo gratie dicens. Niſi abundauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ ſcribarum et phariſeorū non intrabitis regnū celorum In veteri populo minora precepta dominus annunciauit quibus terrena bñficia promiſit. Deinde apparens in carne ſpeciali populo altiora precepta dedit: perfectionē iuſticie oſtendit: quibus vitā eternā promiſit. Unde ſequitur.

Uita eterna ē hereditas noui teſtamenti. Mat.v.

6 **Ut det illis hereditatē gētiū: opa manuū ei⁹ veritas et iudiciū.**

¶ [Ut det illis hereditatē gentiū] ſcilicet beatitudinem eternam. hereditas iudeorum tanq̄ carnalium fuit terra promiſſionis: hereditas gentiū tāq̄ perfectorū eſt patria celeſtis. [opera manuū eius] ſunt [veritas et iudicium] ea enim que annūciauit etiā operādo impleuit quia cepit facere et docere. et ſic operatus eſt veritatē: deinde operatus eſt iudiciū: quia iudicaturus eſt viuos ⁊ mortuos et redditurus vnicuiq̄ prout geſſit. fac et tu veritatē ſi vis cauere iudiciū. Qḋ ſi tuā dimiſeris et dei voluntatē feceris: opera manuū tuarū veritas ſunt. Uoluntas enim dei veritas eſt: ſed ⁊ iudicium debes facere .i. malum a bono diſcernere: vt bona ſine malorū admixtione fiant: debes etiā teipſum reprehendere: peccata tua accuſare, iudicare damnare vt non iudiceris.

Uoluntas dei ē veritas.

7 **Fidelia oīa mādata ei⁹ confirmata in ſeculū ſeculi: facta in veritate ⁊ † equitate.**

† in iuſticia.

¶ [Fidelia] etiam ſunt [oīa mandata eius] ſcilicʒ illis qui implent ⁊ nō diffidunt de promiſſis. Nō enim fallit, ſed reddit quod promiſit. Non tñ ſperandum ⁊ expectandū eſt vt hic habeatur, ſed [confirmata ſunt in ſeculū ſeculi] .i. in eternum: hic precipiunt̄ ibi confirmātur. Hic labor operis ibi merces retributiōis [facta in veritate ⁊ eq̄tate] idest mandāt ⁊ promittūt qḋ verū eſt ⁊ equuʒ et hic labor: et̄ qḋ mandat, ibi requieſcatur qḋ promittit. Mandata domini in veritate facis ſi non duplici corde, ſed ſimplici ⁊ propter deū facis. In equitate facis ſi nihil in eis niſi vitam eternā attendis. Et poterimus ibi requieſcere. Quia

8 **Redēptionē miſit † dñs pp̄lo ſuo: mādauit i eternū teſtamētū ſuū.**

† non hʒ dominus

¶ [Redemptionē] ſcʒ ſaluatorē qui dat redēptionem captiuis [miſit domin⁹] ſcʒ pater [pp̄lo ſuo] quādo xp̄s ex obedientia dei patris venit ad paſſionem per quam redemptū eſt genus humanuʒ a captiuitate huius ſeculi et diaboli vt quies ſit ibi et ipſe xp̄s per apl'os [mandauit] ⁊ cōmēdauit [in eternum teſtamentū ſuum] ſcʒ nouū duraturum. quia ei aliud non ſuccedet: et quia eternā promittit: dedit quidem olim iudeis terrā promiſſionis: ſed hoc vetus eſt teſtamentū ad veterem hominē pertinens. Nouū autē mandauit in eternū vbi nil carnale ſperetur. Cuius heres quiſquis eſſe volueris non tale aliquid mediteris adipiſci quale ſolet hic oculus auaricie cōcupiſcere: ſed quale oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit. Ideo autē mādatis eſt firmiter obediendum. Quia

.i. Cor.ij.

9 **Sanctū ⁊ terribile nomē ei⁹: initium ſapientie timor dñi.**

¶ [Sanctū] ſcʒ bonis ⁊ obedientibus [et terribile] malis ⁊ inobedientibus eſt [nomen eius] id eſt res nominis eius: domin⁹ autē nomē eſt illi. Uel [ſanctū] vt ametur [terribile] vt timeatur. Amet̄ ergo: q: aduocatus ne deſperes timeatur quia iu

der ne ſis negligens. Amor ad perfectos timor: ad incipoantes pertinet. Unde ſequitur [initiū ſapiē tie] et bone vite [timor dñi] auertēs a malo: q: eſt ianua cōuerſionis et via ad ſapientiā. Nā vt ad perfectam ſapiam perueniatur a timore incipitur. Timore enim dñi agitur vt vitia declinentur. Cū ceperis vitia declinare incipies ad virtutes profi‑cere et ipſam ſapientiā deguſtare. Sed quia qui timorem domini intelligit ſtatim ad bona opera proficere debet recte ſubditur.

Ho. 10 no eſt in tellectus non os laus.

†Intellectus bonus oibus faciē tibus†eum: †laudatio ei⁹ manet in ſeculum ſeculi.

¶ [Intellectus] .ſ. huius timoris ſiue qui eſt in timore dñi eſt [bonus] et vtilis [omnibus facienti bus eum] idest illis qui ſic intelligunt vt faciant quod ille timor ſuadet: ſcilicet qui per timorē ad ſapientiā aſcendūt. Sed intelligere ⁊ non facere periculoſum eſt: q: vt ait petrus. ſcienti bonū fa‑

Jaco. iiij cere ⁊ non facienti pctm̄ eſt illi. Et in euangelio.

Luc. xij. Seruus qui ſcit voluntatē domini ſui ⁊ non facit plagis vapulabit multis. Non igitur bene intelli git qui qd intelligit operari negligit. Intelligat ergo qm̄ initiū ſapientie eſt timor dñi. ⁊ vt intelle ct⁹ bon⁹ ſit: timeat dñm ſicut intelligit faciat ope qd nouit. Qd ſi fecerit [laudatio eius] qua dñm laudabit gratias agendo [manet in ſeculū ſeculi:]

P. lxxxiij. idest in eternū. Et hoc eius erit premiū. Hic finis hec hec hereditas noui teſtamenti ſcilꝫ laudatio dei. Beati (inquit) qui habitant in domo tua dñe in ſecula ſeculorū laudabunt te. Quia fruitio con ſiſtit in tribus: ſcilicet in cognitiōe/ exultatione/ et laudatione: ergo per laudationē que eſt pars fruitionis et quaſi vltima totū videt intelligere. A laude incepit/ in laude finit: quod ⁊ hic facien‑dum eſt deuotis: et in celo peragendū. hic quia li berat: ibi quia coronat. Oratio.

Sanctorum omniuꝫ confeſſio glorioſa de⁹ trib⁹ nobis timorē nominis tui: quem eſſe initium ſapientie prediriſti: vt tuorū admixti conſiliis: miſericordie tue dapibus ſan ginemur. Per dominū.

Pſalm⁹ de bonis operibus iuſto rum. ac retributiōe eorū ⁊ impio rum: necnon de cōpendioſa via reuertendi ad amiſſā beatitudi nem angelorū. ps. cxj.

Beatus vir qui timet do minū: in mandatis ei⁹ volet nimis.

¶ Auctor pſalmi propheta Dauid ¶ Titul⁹ talis ē: all'a reuerſiōis aggei ⁊ zacharie Aggeus et zacharias fuerūt longe poſt dauid q̄ venerūt ď captiuitate babylonia ⁊ pphetauerūt que ad renouationē tēpli pertinere videbantur: de qua renouatione materiali non agitur hic: ſed de ſpirituali. tēplū em̄ dei nos ſumus. hic ergo eſt all'a. i. laus dei: dico aggei et zacharie: et hoc hu ius rei ſcꝫ reuerſionis: quia prophete illi pro ſpiri tuali reuerſione populi dei ſcꝫ xpiani: quam preni derunt laudes decantauerūt: ſicut dauid hic fa cit. ſic chriſtiani qui per eos ſignificantur poſt ab ſolutionem peccatorum dñm laudant tanq̄ a ca ptiuitate liberati/ et hilares de bonis q̄ habent. Oſtendit enim hic pſalmus poſt liberationē pec catorum quanta ſint bona fidelium et que ſit re tributio perfidorum. Nomina ergo aggei ⁊ zacha rie in titulo ponuntur: non quod ipſi hunc pſalmū conſcripſerint: ſed quia in actualis templi reedifi catione vbi coadiutores fuerunt reformationem ſpiritualis templi quod nos ſum⁹: de qua hic agi tur intellexerunt ⁊ pro magna hilaritate dominū laudauerunt. ¶ Materia bona iuſtorum ⁊ remu neratio eorum ac retributio impiorum. ¶ Inten tio: monere nos ad dei laudem ⁊ timorem/ ⁊ alli cere ad operum miſericordie exercitationem: ⁊ ad habendum ſemper pre oculis bonorum ⁊ maloruꝫ retributionem ſm̄ eorum opera: vt per hoc decli nemus mala et faciamus bona. Sententia in ge nerali: propheta in iſto pſalmo loquitur de bo nis et felicitate iuſtorum: ac de mia impiorum. et inſtruit auditores ſuos q̄ compendioſa via ad a miſſam beatitudinem ſuperne patrie queant de hac ſpirituali babylonia conſcendere et redire: 2 hoc intendens eos inducere ad dei laudem: ſicut ſupra induxit exemplo ad eandem. ¶ Sententia in ſpeciali: perfectio autem ſupradicti edificij eſt illa ineffabilis pax ſapientie cuius initium eſt ti mor domini: de quo incipit dicens. [Beatus] eſt [vir] in ſpe nunc in preſenti [qui] timore filiali et caſte formidans offenſam [timet] non mundū ſed [dominum] talis enim ſe deo ⁊ mandatis eius hu miliat. Unde ſubditur [in mandatis eius] implen dis [volet] et affectum habebit [nimis] idest mul tum. non dicit faciet: ſed volet. nam multi ex timo re faciunt et mercedem non habent. Nec em̄ deo acceptabile eſt opus quod voluntas non exhibet Et ſufficit voluntas ſi perficiendi mandata deſit facultas: vel ſi non adeo perficiat homo in eis im plendis vt vult. bene autem additur nimis. in om ni enim actione ſuperare debet poſſibilitatem vo luntas: vt facias quod poteris: et quod non po teris facere impleas voluntate. Penſat enim deus et coronat non tam factum operis q̄ affe ctum cordis. Et inde

2 Potens in terra erit ſemen eius generatio rectorū benedicetur.

¶ [Potēs in terra erit ſemē eius] .i. opera mie ⁊ alia bōa facta q̄ ſūt ſemē meſſis future: q: inde meſ ſis eterna colligitur. Quid enim potentius q̄ vt re minima etiā vt magna: ita duob⁹ minutꝫ ⁊ cali ce aque frigide ſicut dimidio bonorꝫ regnū celorū ematur. potens ergo erit: quia eternam vitā pre‑

ſtaret hominē beatū facere valebit: quod null⁹ de potentibus mundi facere poterit. q: [gñatio rectorū] .i. opa eorū quib⁹ bon⁹ eſt iſrael deus: q: recto ſunt corde: 𝔱 qui nō opant̃ ex vana glīa ho minibus volētes placere [bñdicetur] eterna retri butione Uel [ſemen eius] .i. merces boni operis [erit potens in terra] viuentiū vbi reddet̃ ſibi ſu pra meritū [𝔱 gñatio rectorū] .i. imitatores iuſto rum [benedicetur] eterna benedictione.

† nō hʒ † huius iuſticia. Glīa 𝔱 diuitie ī domo ei⁹: † 𝔱 † iu ſticia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi.

¶ [Gloria] ſcʒ teſtimoniū bone conſcientie [et di uitie] ſanctevirtutum ſunt [in domo eius] ideſt in cordis ſecreto: 𝔱 conſcientia vbi ipſe cohabitante domino opulentius habitat cum ſpe vite eterne ꝙ diuites ſeculi in marmoratis pallatijs cum ti more mortis eterne [et iuſticia eius] ideſt merces iuſticie eius et hoc eſt gloria eius: he ſunt diuitie eius que cum habet a deo [manet in ſeculum ſe culi] ideſt in eternum: quia propter meritum ſue iuſticie eternaliter premiabitur quaſi dicat non eſt temporaliter beatus: tanto ergo verior eſt iu ſti gloria quanto ſempiterna: tanto meliores ſunt eius diuitie ꝙto ſemper manſure. Et hec omnia inde ſunt. quia

4 †cor de. †dñs de us. Exortū ē ī tenebris lumē rectis †: miſericors 𝔱 miſerator 𝔱 iuſt⁹ †.

¶ [Exortum eſt] et illuxit [in tenebris] huius mūdi vt eas pellat [lumen] gratie et ſol iuſticie [rectis] corde ideſt iuſte: 𝔱 ſubiungit quod eſt il lud lumen ſcilicet domin⁹ [miſericors] natura et ꝙtum ad habitum miſericordie dum expectat [et miſerator] exhibitiōe. et ꝙtuʒ ad actum miſerēdi dum iuſtificat [et iuſtus] reddendo ſm opera dñ remunerat. Si peccatores noli diffidere veniam: quia miſericors et miſerator eſt. Si vero ſuper bus es et confidis de clementia dei noli eſſe negli gens: q: 𝔱 iuſt⁹ eſt. Sed ne formides 𝔱 ne terreat te iuſticia beate vir qui times dominum: ſed fac quod ſequitur: 𝔱 non nocebit tibi iuſticia dei. Q:

5 †ſua uis autē vir. †diſpo ſuit. †quoniā † Jocundus homo qui miſeretur et cōmodat † diſponit ſermones ſuos in iudicio: † in eternum nō commouebitur.

¶ [Jocundus] .i. gratus eſt deo. Uel [iocūdus] . ideſt hilaris ſit [homo] ille [qui miſeretur] in corde et animo condonando et ignoſcendo alijs offen ſas et peccata quo ſibi veniam meretur [et como dat] in opere et facto erogando alijs pecunie vel laboris et huiuſmodi beneficia vt ei in futuro de tur: hilarem enim datorem diligit dominus. De ij.cor.ix. Luce. vj his duobus benignitatis officijs dicitur in euan gelio. Dimittite 𝔱 dimittetur vobis: date et dabi tur vobis: et talis [diſponit ſermones ſuos] ideſt rationes ſuas faciēdas [in iudicio] futuro: q: hec facta ſunt quaſi ſermones quibus defendetur in

iudicio: hoc enim non erit ei ſine miſericordia: q: ipſe fecit miſericordiam [quia in eternum non cō mouebitur] ideſt nunquam a gloria domini ſepa rabitur. quia

6 Jn memoria eterna erit iuſtus † ab † auditione mala nō timebit. † 𝔱 † au ditu ma lo.

¶ [Jn memoria] dei [eterna erit iuſtus] ideſt pi us 𝔱 miſericors: quia ſcriptus eſt in libro vite 𝔱 iu ſticia eius coram deo non tranſibit in obliuionē: ſed manebit in memoria vt remuneretur. ſemper enim in preſentia domini apparebit: ſemper bea ta viſione illi⁹ fruetur ideo [ab auditiōe mala] ꝙ fiet in miſericordibus quibus dicetur. Jte male dicti in ignē eternum [non timebit] quia eſt de mi ſericordibus quibus tunc dicetur. Uenite bene dicti patris mei poſſidete regnum. Et q: hec ī fu turo erunt iuſto. ideo interim non ſua querit. ſed que ſunt xpī: labores patienter ſuſtinet pmiſſa fideliter expectat. Unde ſubdit̃ mat.xxv. Jbidem

7 Paratum † cor eius ſperare ī do mino: confirmatum eſt cor eius: non commouebitur donec † de ſpiciat inimicos ſuos. † eſt † videat ſuper.

¶ [Paratum] 𝔱 promptum eſt [cor eius ſpera re in domino] non in mundo: non dicit ſimpliciter ſperare: ſed preponitur paratum cor eius. fruſtra enim in domino ſperat qui prius conſcientiam nō parat. Et ſpes eſt in fructuoſa cuius non eſt mun da conſcientia. Debemus igitur cor noſtrum pa rare 𝔱 peruerſas cogitationes: illicita deſideria: prauas voluntates abijcere ſi in domino volum⁹ vtiliter ſperare. Nec vllis tentationibus frangi tur: quia [confirmatum eſt cor eius] per gratie et virtutis habitum: ac in celeſtibus poſitum. et in amore chriſti fixum vt nulla re ſeculi molleſcat. et nec extollatur proſperis: nec frangatur aduer ſis [𝔱 non commouebitur] a iuſticia 𝔱 ſpe ſua: quia corde in terra nō figitur: ſed incōmutabilia amat 𝔱 ideo incommutabiliter perſeuerat [donec] exi ſtens in terra viuentium inde [deſpiciat inimicos ſuos] quoſcunqʒ ſcʒ viſibiles 𝔱 inuiſibiles quorum tranſcendit perſecutiones 𝔱 tentationes. Et p pter hoc futurum.

8 † Diſperſit dedit pauperib⁹ iuſti cia eius manet ī ſeculū ſeculi: cor nu eius exaltabitur in gloria. † ſparſit ij.cor.ix.

¶ [Diſperſit] ſua tpalia bona p multos ſeu mul tis: q: plus eſt ofo multorū ꝙ vnius hoīs 𝔱 [dedit] liberaliter 𝔱 gratis non ſub obtētu beneficij ſibi reddendi. [pauperibus] 𝔱 indigentib⁹ xpm repre ſentantibus. non diuitib⁹ vel adulatoribus 𝔱 ſi milibus [iuſtitia eius] .i. iuſticie retributio 𝔱 fru ctus [manet in ſeculū ſeculi] q: meritum ſue iuſti cie eternaliter premiabit̃ [cornu eius] ideſt potē tia 𝔱 ſublimitas illius cuius humilitas a ſupbis

cōtēnebatur in terra[exaltabit in gloꝛia]eterna: qui enī hic humilis fuit ibi ptātē habebit Greg. Greg. notat ꝙ melius ẽ iuſticia ꝙ mīa. Juſticia enī eſt dare pauperibꝰ q: eis debetur. Unde cū pauperibus tribuimus nō nr̄a largimur: ſed ſua eis reddimus. Unde ꝛ aug. Augu. Quare ꝙtū tibi deus dederit ꝛ ex eo tolle tibi qđ ſufficit. Cetera que ſuperflua ſunt pauperū ſunt. Res aliene poſſidentur cū ſuperflua poſſidentur. Erogari ſibi vult deꝰ ex illo quod dedit. Quid enim das qđ ille non dedit. Quid enim habes qđ nō accepiſti. Unde etiam Ambꝛo. Ambꝛo. Eſurientiū panis eſt quē tu detines: nudoꝛum veſtimentū qđ tu recludis: captiuoꝛum redemptio ꝛ abſolutio pecunia quā in terra defodis. Non ſunt ergo ſuperflua retinenda nec diuitibus ꝛ vnde viuant habentibus ſed pauperibus eroganda: alioquin ꝛ retinens ꝛ tam erogans ꝙ recipiens timeant ſibi de rapina. Deinde poſt bona iuſtoꝛum quibus hoꝛtatur enumerat mala iniquoꝛum quibus terret. dicens

9 **Peccatoꝛ videbit ꝛ iraſcet: dentibus ſuis† fremet ꝛ tabeſcet: deſiderium peccatoꝛum peribit.** †fredet.

[Peccatoꝛ] ꝛ impius [videbit] hoc ad ſuam penā ſcʒ humilē exaltari ſeqꝫ confundi [ꝛ iraſcet] ſibi ꝛ cōtra ſeipſum eo ꝙ nō fecit bona ſed ſera ꝛ infructuoſa erit illius pnīa [dentibꝰ ſuis fremet] p penā exterioꝛē in eo loco poſitus vbi erit fletus ꝛ ſtridoꝛ dentiū [ꝛ tabeſcet] i. marceſſet inuidia de felicitate aliena [deſideriū peccatoꝛū] qđ hic in pꝛſenti habuerunt vita circa delectationes ꝛ ſolatia peribit: ꝛ deficiet nullo ſuccedente ſolatio cū oia velut vmbꝛa tranſient ꝛ feno areſcente flos decidet: q: deſiderium eoꝛum tantum de tempoꝛalibꝰ ꝛ tranſitoꝛijs fuit. Oꝛatio.

Lumen perpetuum rectoꝛ coꝛdiū deus cōcede nobis te diligere: tua gloꝛia iocūdari: ꝛ ſic diſpergere in hoc ſeculo vt careamus auditu aſpero in futuro. Per do.

Pſalmus de exhoꝛtatione fidelium ad dei laudē ꝓpter ſui excellentiam ꝛ ad ſectādam humilitatem laudatoꝛibus neceſſariam.

Laudate pueri dominum: laudate nomen domini. ps. cxij

[Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta Dauid.

Titulus huius pſalmi all'a inſcribit: qđ laudate dominū interpꝛetatur: q: in eo ad laudandum dñm inuitamur. All'a qđ interpꝛetatur. Sed in hoc diſtat a duobꝰ pꝛecedentibꝰ ꝙ pꝛimus monuit exemplo: ſecundus de beatitudine laudantiū ſentētioſe tractando. hic vero tertius directo ſermone auditoꝛes exhoꝛtando. Et eſt oꝛdo pulcherrimꝰ tanꝙ dicat. Ego laudo ꝛ beatus qui laudat: ergo vos ꝛ exemplo moniti ꝛ pꝛemio pꝛouocati laudate dñm. Materia laus dei ꝛ exultatio humiliū. Intentio: monere ad laudis diuine pconiū. Snīa in gn̄ali: pꝛopheta in iſto pſalmo monet deuotos vt deū iugiter laudent. ꝛ vbiqꝫ pdicent: ipſeqꝫ facit qđ alios monet. i. deū laudat. Snīa i ſpāli: ad laudē g̃ monens oſtendit qui: ꝛ quē: ꝛ ꝙdiu: ꝛ vbi: ꝛ q̃re laudent dicens. [Laudate] o vos [pueri] i. oēs deuoti ſimplices: ꝛ pueri puritate coꝛdis/oꝛis/ꝛ opis ꝛ paruuli non ſenſu ſed malicia ꝛ maxime ſuperbia ideſt humiles: q: tales ſoli digne laudant [dñm] in eſſentia extollendo maieſtatē eiꝰ. nec ſolū laudetis deū in ſe: ſed ēt in ſuo noīe vn̄ ſubdit [laudate nomen dñi] pdicando virtutes ꝛ opa eiꝰ quibꝰ noīatus eſt: ꝛ famoſus: vel ita operando vt alij videntes opa vr̄a bōa gl'ificent patrē veſtrū q̄ i celis eſt: ꝛ de bonis ſeruis laudet bonꝰ dñs. Nec ad boꝛam putetis me imperare laudē. ſed

2 **Sit nomē dñi benedictū: ex hoc nunc ꝛ vſqꝫ in ſeculum.**

[Sit nomē dñi bn̄dictū] i. ſicut eſt in ſeipſo benedictū ſic benedicat a fidelibꝰ. ꝛ ſic laudibꝰ pdicatū nō ad hoꝛā ſed [ex hoc] i. ex quo ceperūt homines credere ꝛ laudare ꝛ [nūc] hoc eſt in pſnti [et vſqꝫ in ſeculū] i. ſine fine hoc eſt ſemp ꝛ omni tpe ꝛ in eternū: nā ꝛ antea ſemp fuit bn̄dictū. Semper enim laudandus eſt qui ſemper eſt. Nec in vno loco tm̄ impero laudari. ſed

3 **A ſolis oꝛtu vſqꝫ ad occaſū† laudabile nomen domini.** †laudate.

[A ſolis oꝛtu vſqꝫ ad occaſum] ideſt in omni loco ꝛ vbiqꝫ ſit [laudabile nomen domini] ꝛ laudibus extollendū: vt qui vbiqꝫ eſt vbiqꝫ laudetur. q. d. non pauci ſed oēs partes mundi cōueniāt in laudibꝰ dei: per circuitū enim ſolis ſignificat hic mundus in toto laudandus eſt deus. Nomen ergo domini eſt laudandum ꝛ gloꝛificandum ſemp ꝛ vbiqꝫ oī tpe ꝛ loco vt nunꝙ ꝛ nulꝙ ceſſet ipſiꝰ laus ꝛ benedictio. Ideo aūt ſemp ꝛ vbiqꝫ ꝛ ab oībus dominus eſt laudandus. q:

4 **Excelſus ſuper oēs gētes dominus† ꝛ ſuper celos gloꝛia eius** †nō hʒ ꝛ

[Excelſus] eſt dñs ſcʒ celſitudine nature ꝛ potentie [ſup oēs gentes] i. hoīes: q: oēs ſibi ſūt ſubiecti [ꝛ ſup celos] i. angelos ciues celeſtes: eſt [gloꝛia] ꝛ ſublimitas [eius] q: excedit omnē altitudinē angeloꝝ: vel per gentes omnia terrena: per celos omnia celeſtia notat. vt per hec duo oīs creaturas ſcʒ celeſtes ꝛ terreſtres indicet ſibi ſubiectas. Et quia talis eſt ꝛ tantus ideo merito eſt laudādus deinde ſicut docuit ita ꝛ facit. q. d. vere dominus eſt excelſus ſuper omnes.

5 **Quis ſicut dñs deus noſter qui in altis habitat: ꝛ humilia reſpicit in celo ꝛ in terra.**

¶ [Quis] enim alius ſcʒ in hoībus vel celeſtibus
eſt [ſicut dominus deus noſter].q.d.nullus qui p
ſe poſſit vt ipſe: ipſe eſt [qui in altis habitat].i.in
ſctis quo dono eius alti ſunt qui in terris poſiti in
celis tñ conuerſantur [⁊ humilia] ſcʒ eoſdem in qui
bus habitat [reſpicit] intuitu miſericordie [in ce
lo ⁊ in terra] exiſtens. Sancti enim qui hic in ter
ra ſunt humiles/apud deum ſunt alti: ⁊ hi ſunt i
celo per libertatē ſpiritus: ⁊ qñ eleuant̄ in contē
platiua: ⁊ in terra per habitationē carnis ⁊ qñ hu
†qui 6 miliantur in actiua.reſpicit tñ q̄ humiles
erigit. †Suſcitans a terra inopem: ⁊ de
†exaltat ſtercore† erigens pauperem.
¶ [Suſcitans] per ſolam gratiā [a terra].i. a la
be corporis [inopem] prius ⁊ adhuc q̄diu gemit i
corpore. Uel [a terra] ideſt ab amore terrenorum
[inopem].i.nihil habentem ⁊ oīa poſſidentē [⁊ de
ſtercore] ideſt vitiorum putredine ⁊ foditate vt
ea tanq̄ ſtercora reputet [erigens pauperē] ſpiri
tu ⁊ abiectum vt ei ſicut prius carnis vitia nō do
Eccl.x. minentur: de terra enim ⁊ puluere erexit nos qui
bus dicitur. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis. Suſci
tat inquā ⁊ erigit ad hoc

7 Ut collocet eum cum principib⁹:
cū principibus populi ſui

¶ [Ut collocet eum] ⁊ ſedere faciat non iā in ter
ra ⁊ ſtercore inter inopes ⁊ pauperes ſed in ſede
honoris ⁊ glorie [cum principibus] ideſt cum ange
lis ⁊ [cum principibus populi ſui] ideſt cum patri
archis prophetis ⁊ apoſtolis qui ſpiritualiter pre
fuerunt populo dei.q.d.ad hoc ſuſcitat inopem ⁊
erigit pauperē vt ad tantā potentiā ⁊ gloriam p
ducat q̄ addat eum celi ordinibus qui ſunt ex an
angelis ⁊ hominib⁹: deinde exponit vbi ſuſcitat ⁊
erigit in eccleſia ſcʒ que ante ſterilis erat: nunc ve
ro eſt fecunda. Unde ſequitur

† non 8 †Qui habitare facit ſterilē in do
hʒ qui mo: matrē filiorū letantē.

¶ [Qui habitare facit ſterilem] ſcʒ eccleſiam de
gentibus [in domo] ideſt in eccleſia iudeorum int̄
ipſos iudeos vt in lapide angulari duo parietes
coniungantur ⁊ fiat vnū ouile [matrem] ſcʒ factā
[filiorum] ſpiritualiū ⁊ ideo [letantē] de fecundi
tate ſibi collata: q2 iam ſunt multi filij deſerte hec
noſtra mater eccleſia prius ſcʒ ante aduentū ſpō
ſi ſterilis erat a filiorum ſpiritualiū ⁊ bonoꝝ ope
rum generatione: nunc vero eſt mater filiorum et
operum fecunda ⁊ leta in vna domo habitans ſu
per fundamentum apoſtolorū ⁊ prophetarū ſita
iam de filiorum multitudine ⁊ virtutibus ⁊ pul
chritudine letatur. Oratio

Laudantes benedictum nomen tuum oī
potens deus rogamus vt nos in ſinu ma
tris eccleſie collocatos charitatis tue fa
cias ſtabilitate cōnecti. Per dominum.

¶ Pſalm⁹ de laude p miraboli
bus ⁊ beneficijs pplo iſrael in exi
tu de egypto ⁊ xpianis in receſſu
ſpirituali ab hoc ſeculo exhibitis.

In exitu iſra ps.cxiij
el de egypto: dom⁹ ia
cob de pplo barbaro.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid
¶ Titulus qui hic inſcribitur al
leluia inuitat nos ad laudē dei ex alterius conſi
deratione negocij q̄ in premiſſis pſalmis tribus
etiam ad laudem dei pertinentibus. Sicut enim
populus hebreus fuit de egypto liberatus: ſic et
quotidie per xp̄m peccatores a pharaone diabo
lo liberantur. Propheta ergo per magna mira
cula illi populo exhibita xp̄m mundo datuʒ annū
ciat. Nam illa miracula figure myſteriorum chri
ſti ⁊ eccleſie erant. Unde nō tā preterita hic nar
rant̄ q̄ futura p̄dicunt̄: q2 in illis geſtis futura ſi
gnabunt̄. ¶ Materia bñficia ⁊ miracula hebreis
i figura ⁊ xpianis in ſpiritu a deo exhibita. ¶ In
tentio: inuitare ad dei veri cultū ⁊ laudē ob iſtoꝝ
beneficiorū exhibitionē. ¶ Sñia in generali: pro
pheta in iſto pſalmo cōmemorās beneficia a deo
exhibita populo hebreo in exitu de egypto q̄ ſpi
ritualiter ſumpta fuerit populo chriſtiano in exi
tu a peccato dicit ex his gloriā nomini diuino nō
alteri tribuendam: ⁊ inſuper ſimulacra gentium
inania probat/⁊ religionem dei cōmendat. ¶ Sē
tentia in ſpeciali. Incipiens ergo propheta a mi
rabilium narratione ait. [In exitu] populi [iſra
el de egypto] ⁊ idem ſub alijs verbis repetens ſub
iungit [domus iacob] q2 totus iſrael deſcendit de
iacob qui alio nomine dictus eſt iſrael [de popu
lo barbaro] ideſt gentili ⁊ extraneo: q2 omnes po
puli dicunt̄ barbari exceptis hebreis: ⁊ grecis. ⁊
latinis: nō eſt eni vt dicit Auguſtin⁹ lingua nr̄a ſʒ August.
barbara que deum laudare non nouit. q.d.cū po
pulis iſrael de egypto.i.de pplo barbaro exiret.

2 Facta eſt iudea ſanctificatio eius
iſrael poteſtas eius

¶ [Facta eſt iudea ſanctificatio eius] ideſt ſan
ctificatus eſt populus ille in iudea ideſt in terra
promiſſionis colendo verum deū que terra erat
ante per idolatriam polluta: ⁊ [iſrael] factus eſt
[poteſtas eius] terre. ideſt potens factus eſt in
ea. qui enim in egypto fuerant ſerui/ibi facti
ſunt domini.

5 Mare vidit ⁊ fugit: iordanis cō
uerſus eſt retrorſum. Exodi.

¶ [Mare] rubrum [vidit] populū d̄ egypto exeū xiiij. Io
tem ideſt ad modū videntis ⁊ intelligentis volun ſue. iij.
tatē domini ſe habuit [⁊ fugit] ſe diuidendo ⁊ dā
do pplo iter vt ſicco pede trāſiret ⁊ [iordanis con
uerſus eſt retrorſum] reuertēdo ad locum originis
⁊ eleuando ſe ad modum collis.

†ge 4 Montes †exultauerunt †vt arie
ſtierunt. tes: ⁊ colles †ſicut agni ouium.
†velut
†velut ¶ [Montes exultauerunt vt arietes ⁊ colles ſi
cut agni ouium] Methaphorice loquitur: q: cām
exultationis dederunt ipſis filijs iſrael inclināntes
ſe in aduentu eorum quaſi applaudendo. Nā ma
giſter in hiſtorijs innuit hoc dictū de ſcopulis tor
rentium arnō qui in tranſitu filiorum iſrael incli
nati leguntur. Hec autem predicte figure ſunt.
Per iſrael ergo ⁊ iacob intelligitur chriſtianꝰ po
Egyptꝰ pulus qui prius eſt iacob ideſt luctator: poſt iſra
qd inter el. ideſt videns deū: per egyptum vero que inter
pretatur pretatur tenebre ſeu afflictio intelligit̃ ſeculum a
quo ſpiritaliter ⁊ mente eſt recedendū. Sic enim
quiſq; hieruſalē celeſtis idoneus ciuis fit cū primo
huic ſeculo renunciauerit quēadmodū ipſe ppl's
in terram pmiſſionis duci non potuit niſi priꝰ ab
egypto recederet. Sed ſicut ille nō inde diſceſſit
niſi diuino liberatus auxilio/ſic nemo corde ab h̄
ſeculo auertitur niſi diuine mīe munere adiuuet̃.
Sicut ergo populus ille cum exiret de egypto ſan
ctificatus ⁊ potens factus eſt in iudea: ita chriſtia
num populū exeuntē: de pctis ⁊ cōfitētē fidē tri
nitatis ſanctificat confeſſio. Iudea enim ɔfeſſio
interpretatur: ⁊ per eam factus iſrael fit potēs ad
reſiſtendū peccatis ⁊ vt filius dei fiat. Et hoc [ma
re]. i. gentilitas vel ſeculi pctōres [vidit] ⁊ intelle
xit ſcʒ ſanctos predicatores ſupplantatores vitio
rum ⁊ aīas videntes deū [⁊ fugit]. i. non potuerūt
reſiſtere apl'is: q: deus erat in illis ⁊ ſic ceſſerunt
⁊ ſiluerunt vt tibi ſine ɔdictione ad libertatē ſpi
ritualē via panderet̃ [⁊ iordanis] qui interpretat̃
deſcenſus. i. humiles baptizati [conuerſus eſt re
trorſum]. i. ad eum vnde orti ſunt redierunt. Et
tunc [montes] ſcʒ apoſtoli ceteris pēminentes [ex
ultauerunt] ⁊ gauiſi ſunt q: peccatores cōuerſos
viderunt [vt arietes]. i. vt totius gregis dominici
duces ⁊ principes duobus teſtamentis quaſi duo
Colles bus cornibꝰ muniti [⁊ colles] dicti a colendo. i. mi
vn̄ dicti nores qui ſemen fidei receperunt exultauerunt [ſi
cut agni ouium] humiles ⁊ innocētes lacte adhuc
indigentes ab arietibus per euangelium in fide
generati. Sed

5 Quid eſt tibi mare q fugiſti: et
tu iordanis quia conuerſus es
retrorſum.

¶ [Quid eſt tibi] o mare q fugiſti [⁊ tu] o [iorda
nis] quid eſt tibi [quia conuerſus es retrorſum].
Et o vos.

†qua 6 Mōtes †exultaſtis ſicut arietes
re geſſi ⁊ colles †ſicut agni ouiū.
ſtis velut
† velut ¶ [Montes] qd fuit vobis q [exultaſtis ſic arie
tes] ⁊ o vos [colles] quid fuit vobis q exultaſtis [ſi
cut agni ouiū]. q. d. Unde venerūt iſta mirabilia
in mari rubro in iordane in montibꝰ ⁊ collibus. In
terrogat quare hec facta ſint vt admirationē exci
tet. Et quaſi reſpondens queſtioni ſecūde d̄ mō
tibus ⁊ collibus ſubiungit.

7 A facie domini †mota eſt terra: a † cōmo
facie † dei iacob. ta. † dn̄i

¶ [A facie]. i. a preſentia [dn̄i] deſcendētis [mota
eſt terra] ⁊ ex terre motu ad p̄ſentiā dei facto hoc
puenit. ſ. a facie] ⁊ p̄ſentia [dei iacob] qui nō ē deꝰ
recens. Ex hoc etiam patet ſolutio prime q̄ōnis
de mari ⁊ iordane q: factū eſt ad p̄ſentiā dei qui
hoc voluit fieri. q. d. a diuia volūtate proceſſerūt
omnia cui etiam obediunt inſenſibilia.

8 Qui conuertit petram in ſtagna Exodi.
aquarum: et † rupem in fontes xvij.
aquarum. †rupes.

¶ [Qui] etiā [cōuertit petrā in ſtagna aquarū]
ſcʒ faciendo vt de petra fluerēt aque abundant̃.
Nā moyſe eleuāte manū ⁊ percutiente virga
bis ſilicē egreſſe ſunt aque largiſſime [⁊ rupē i fō
tes aquaꝝ] repetitio eſt eadē ſub alijs verbis.
Hec etiā ſpiritualiter intelligunt̃ ac ſi diceretur.
Quid eſt tibi o ſeculū q: tua impedimenta ceſſe
runt. ⁊ quid ē vobis o tot milia credētiū toto cor
de huic mundo renunciātiū q ad veſtrū deū con
uertimini. Itē quid eſt q gaudetis o duces ⁊ fide
les diſpenſatores verbi veritatis: ⁊ qō eſt q gau
detis o ſubditi ⁊ minores qui tēporalia nō relinq
tis: ſed bn̄ diſponitis. Qui reſpondebunt. Ideo
gaudemꝰ q: [a facie dn̄i]. i. a cognitione ⁊ preſentia
dn̄i q: deꝰ in ſuis p̄dicatoribꝰ erat qui dicit. Ecce
ego vobiſcum ſum vſq; ad cōſūmationē ſeculi [mo Matth.
ta eſt terra]. i. hoīes terreni a ſua ſuperſtitiōe ad xxviij.
cultū dn̄i: qui eſt deus iacob. i. luctantium ⁊ vitia
ſupplantātiū. Ipſe eſt etiā [qui cōuertit petram
in ſtagna aquaꝝ ⁊ rupē i fontes aquaꝝ]. Iſta pe
tra ⁊ iſta rupis eſt xp̄s qui ſeipſum prius durū cū
ignorarẽ liquefecit vt de eo mānarent aque gra
tiaꝝ ⁊ doctrinaꝝ de eo enī quattuor flumina hoc
eſt quattuor euāgelia exierūt ⁊ totū mundū irri
gauerūt: ⁊ ipſe miſit ſpiritūſanctum de quo dice
bat. Si quis ſitit veniat ⁊ bibat. Sed iam gratia Ioh.vij.
cōmendatur cum ſubinfertur.

9 Non nobis dn̄e non nobis: ſʒ no
mini tuo da gloriam.

¶ [Nō nobis] iudeis o [dn̄e nō nobis] gētibꝰ [ſed
nomini tuo da gloriā] de predictis mirabilibꝰ ⁊ be
neficijs. i. fac vt inde nomē tuū glorificet̃ ⁊ nō no
ſtris meritis: nō noſtris viribus aſcribat̃. Gratia
quidē iſta nō quaſi ex operibꝰ ⁊ meritis p̄cedenti
bus data eſt ſed miſerante illo q̄ iuſtificat impiū
ne vllā ſuā hoīes ſed nōis dei quererent gloriam:
⁊ nec nomē eius glorificet̃ in oībꝰ gētibꝰ q: p bo
nis gratis vobis datis apparet gl'ioſus. gl'ia enī
eſt cū dat imeritis: da in q̄ gloriā nomini tuo.

10 Super †mīa tua ⁊ veritate tua: †miām ⁊
ne quando dicant gentes vbi eſt veritatē
tuam.

deus eoꝛum.
¶[Super mīa tua ⁊ veritate tua].i.de mirabili-
bus ⁊ beneficijs que feciſti miſericoꝛditer pꝛo po-
pulo tuo: vt impleres pꝛomiſſoꝛum tuoꝛum verita
tem[ne quando dicāt gentes blāſphemādo[vbi
eſt deus eoꝛum]. Si enim non adimpleſſet pꝛomiſ
ſa ⁊ non feciſſet iſta videretur gentibus ꝙ ſua vir
tus defeciſſet ⁊ ſuos ſaluare non potuiſſet. hoc ſe
pe impij imputant bonis afflictis dicentes vbi eſt
deus eoꝛum. hoc etiam ſolent nobis dicere gētes
que habent deos viſibiles/ q: inuiſibilem deū co-
limus. Sed iaȝ tot mirabilibus factis pꝛo nobis
reſpondemus eis

† que 11 Deus autem noſter in celo: om-
nia † quecunqȝ voluit fecit.

¶[Deus autem noſter]eſt[in celo]ſurſum quia
omnia coꝛpoꝛa celeſtia ⁊ terreſtria tranſgreditur
⁊ ibi magis relucet ſua poteſtas ⁊ gloꝛia qui tam
potens eſt in celo ⁊ in terra ꝙ hic ⁊ ibi[oīa quecū
qȝ voluit]vel in coꝛpoꝛalibus vel in ſpiritualibus
[fecit]per qđ omnipotēs apparet. ⁊ ita ex factura
poterunt compꝛobare factoꝛem et operibus ſen-
tire dei pꝛeſentiam. Deſiſtant ergo holes contra
eum loqui cogitare vel operari peruerſe: q: ſuum
facere ⁊ iudicare conſiſtit in ſola voluntate. No-
ſter quidē deus talis eſt ⁊ tā potens apparet ex
operibus ꝙ ipſi non pñt dicere de dijs ſuis quia

12 Simulacra gentium argētū ⁊ au
rum: opera manuū hominum.

¶[Simulacra gentium].i.idola ⁊ imagines q̄s
tanquā deos colunt. Et dicitur ſimularum q: ad
ſimilitudinē alicuius hominis moꝛtui fictum: ſūt
[argentum ⁊ aurum]quo ad materiam de qua ſūt
quā fecit deus. hoc eſt ſunt creatura non creatoꝛ:
habent quidem gentiles ⁊ lignea ⁊ erea ⁊ marmo
rea ⁊ terrea: ſed pꝛecioſioꝛa ponit quoꝛum mate-
ria charioꝛ habetur. ⁊ quibus maioꝛ reuerētia ex-
hibetur: vt qui erubeſcit in his facilius erubeſcat
in ceteris: ⁊ ſunt[opera manuum hoīum]quo ad
foꝛmam ſtulticia hominum ſuper additam/ hoc
eſt ſunt factura non factoꝛ. Sunt ergo manu ho-
minum foꝛmata ſed non habent membꝛoꝛum offi
cia. Unde ſubdit

Simulacrum qđ eſt.

† eniȝ 13 Os † habēt ⁊ nō loquentur: ocu-
los habent ⁊ non videbunt.

¶[Os hñt]ſcȝ ſm hominis ſimilitudinē[⁊ nō lo
quenť].i.nō hñt loquendi potentiā: hō ergo illis
melioꝛ eſt qui loquitur. hoc enim ꝓpꝛiuȝ eſt homi
ni ſcȝ loqui: cetera vero que ſequitur communia
ſunt homini cum beluis vt non ſoluȝ homines ſed
etiam beluas ſcias ſimulacris eſſe anteponēdas.
Sequitur[oculos habent]ſcilicet in apparentia
⁊ non in veritate[⁊ non videbunt]ideſt carent de
bita oculoꝛum operatione

pſ cxxxiiij. 14 Aures habēt ⁊ nō audiēt: nares
habent ⁊ non adoꝛabunt.

¶[Aures habent]ſm apparentiā non ſm veri-
tatem[⁊ non audient]nec poſſunt in operationē
auribus deputatam[nares habent]in apparen-
tia ⁊ non in veritate[et non adoꝛabunt]nec gau
dent narium operatione.

15 Manus hñt ⁊ nō † palpabūt: pe-
des hñt ⁊ nō ambulabunt: nō cla
mabunt in † gutture ſuo.

† cōtrectabunt.
† faucib⁹ ſuis.

¶[Manus hñt]ſm apparentiā nō ſm veritatē
[⁊ non palpabūt]nec poſſunt in debitā manuum
operationē. hoc ē ſymie poſſunt que manib⁹ con
tractant ⁊ melioꝛes illis ſunt[pedes hñt]ſimilitu
dinarie ⁊ non vere[⁊ non ambulabunt]exercēdo
pedū officiū: ⁊ ſimiliter licet videanť habere gut
tur[non]tamē[clamabunt in gutture ſuo]nec ha
bent eius vſum. Unde melioꝛ eſt illis beſtia: que
ſi non loquitur clamoꝛē tamē hȝ in faucib⁹. Me-
lioꝛa ergo ſunt animalia bꝛuta que ⁊ vitam ⁊ ſen-
ſum habent: ⁊ ſi pudet adoꝛare bꝛuta animalia
multomagis ſimulacra que ⁊ vita ⁊ ſenſu carent.
Et quia talia ſunt ſimulacra

16 Similes illis fiāt † qui faciunt ea
⁊ omnes qui confidunt in eis.

† oēs pſ cxxxiiij.

¶[Similes illis]ſcȝ ſimulacris[fiant]carendo vi
ta ſpirituali ſicut illa ſenſibili. In aīo ſimiles effi
ciunť dū nō emendanť: q: mente inſenſibiles fcti
nec vident nec intelligunt nec diſcernunt. Nō op
tat hoc ſed pđicat. Uel[ſimiles illis fiant].i. ſiles
ſe eis eſſe intelligant vt diſſimiles fieri laboꝛēt [q̇
faciunt ea]per ſculpturam vel fuſurā[⁊ omnes q
confidunt in eis]⁊ ea adoꝛant nō ſolū qui faciunt
Nihil eius pei⁹ eſſe pōt ꝙ vt dijs ſuis ſimiles ſcȝ
muti: ceci: ſurdi: ⁊ omnino inſenſibiles intus fiant
Moꝛaliter vniuſcuiuſqȝ hominis ſimulacrum et
deus eſt quod veneratur ⁊ colit ſicut auari deus
pecunia: caſtri margi deus venter ⁊ ſic de ſimili-
bus. [Os habent ⁊ non loquentur]veritatem et
iuſticiā defendendo vel que ad eos pertinent oꝛe
non exercendo[oculos]ſcȝ coꝛpoꝛis[habent]ad cō
cupiſcendū tēpoꝛalia [⁊ non videbunt]oculis mē
tis ad contemplandum eterna[aures habēt]coꝛ
poꝛis[⁊ non audient]pꝛecepta dei aurib⁹ audien
di ⁊ coꝛdis[nares hñt]coꝛpoꝛis[⁊ nō adoꝛabūt]in
tus chꝛiſti bonum odoꝛē de quo dicit apoſtolus.
Bonus odoꝛ ſumus deo. [Manus hñt ⁊ non pal
pabunt]bene operando[pedes habent ⁊ nō am-
bulabunt]in via domini ⁊ de virtute in virtutem
[non clamabunt in gutture ſuo]. Illi clamant in
gutture quoꝝ vox pꝛocedit ex coꝛde: garruli vero
⁊ laudiloqui in labioꝛuȝ ſummitate. Boni ṽo clau
ſtrales ſenſus ſuos cohibentes[os hñt ⁊ nō loquē
tur]inutilia vel nociua [oculos habent ⁊ non vide
bunt]vana ad concupiſcendum vel delectandum
[aures habent ⁊ non audient]detractiones ⁊ qui
edificant [nares habent ⁊ non odoꝛabunt] illici-
ta. [Manus habent ⁊ nō palpabunt]tāgēdo illi
cita vel operando mala aut inutilia[pedes habēt
⁊ non ambulabunt]alicubi ſine licentia vel ad ma

ij. Coꝛ. ij.

la[non clamabunt in gutture ſuo]ſilentium fran-
gendo vel in corde murmurando. Ita gentes con
†aūt 17 fidunt in ſimulachris q̄ iuuare non poſſunt. Sed

Domus †iſrael ſperauit in dño: adiutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt.

¶[Domus iſrael].i.ſubditi in eccl'ia[ſperauit] q̄ nō vt [in dño]mūdo abiecto: et iō vt ꝑduret vſq̄ in finē patiētia coꝝ[adiutor eoꝝ]in bonis agē dis[⁊ ꝓtector eoꝝ eſt]cōtra mala imminētia: hī aūt nō ſolū adiutor ſed ⁊ ꝓtector: dñs dr. niſi eīn ipſe adiuuerit nihil poſſumus facere: niſi ꝓtegē do cuſtodierit ea etiā in quib⁹ adiuuamur nō pñt prodeſſe. Ne autem videatur maioribus iam eſſe res que minoribus adhuc eſt ſpes addit.

†non 18
hꝫ coꝛꝯ. **Dom⁹ aarō ſperauit i dño: adiutor †eoꝝ et protector eoꝝ eſt.**

¶[Domus]etiā[aarō].i.etiā ordo pōtificū ⁊ ſacerdotū qui ceteris ſunt plati [ſperauit in dño] nō in mūdo ⁊ iō dñs [adiutor eoꝝ] vt et ipſi pſeuarāter extendant ſe in ea que añ ſunt: ⁊ currāt donec apprehendant[et protector eorum eſt] ne eis noceatur. Ideo minorum et maiorum eſt dominus adiutor et protector: quia vtriq̄ timent dominum et vniuerſaliter omnes in eccleſia.

19 **†Qui timēt dñꝫ ſpauerūt i dño: adiutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt.**

† vtriq̄ enim timent dominꝫ et ſperauerūt in dominum.

¶[Qui timent dominum]in omni gente[ſperauerunt in domino]non in alio. Omnis multitudo fidelium et vniuerſalis eccleſia in his verbis comprehenditur et dominus [adiutor et protector eorum eſt]modo predicto. Spes et timor beatos faciunt: et ſunt due mole inter quas debet moli omnis chriſtianus. Ut fiat panis coram deo reponendus. Si ſperas et non times preſumis: ſi times ⁊ nō ſperas deſperas. Spes ad alta profi cientes ⁊ de virtutib⁹ cogitātes ꝑtinēt: timor vero ad inchoātes: ⁊ pctā ſua p pniaꝫ corrigēdo ad miſericordiā recurrētes. Et hos eīn ⁊ illos pi⁹ ⁊ miſericors dñs adiuuat ⁊ protegit. Et q2 nullis nr̄is meritis preuenimus miſericordiaꝫ dei ſequitur.

†nos 20 **Dominus memor fuit noſtri: et benedixit †nobis.**

¶[Dominus]qui quaſi oblitus videbatur[memor fuit noſtri]oſtendendo beniuolentiam ſuam erga eos ſecundum modum loquendi hominum quando quis facit nunc bonum quod prius non faciebat[et benedixit nobis] omni benedictione ſpiritali bona ſpiritualia dando et multiplicando. Et exponens quibus benedixit: declarat primo in minoribus.d.

21
†domuꝫ
†domuꝫ **Benedixit †domui iſrael: bñdixit †domui aaron.**

¶[Bñdixit domui iſrael] idest ſubditis i eccl'ia: ſcdo in maiorib⁹ ſcilicet prelatis [bñdixit domui aaron] idest pontificibus et ſacerdotibus ſuis. Tertio generaliter in omnibus deum colentibus hoc eſt in vniuerſali eccleſia dicens.

22 **Benedixit †omnibus qui timēt dñm: puſillis cum † maioribus.** †oēs timentes
† magnī

¶[Benedixit omnibus qui timent dominum]timore caſto: ⁊ hoc ſine perſonarum acceptiōe. Unde ſubdit [puſillis cum maioribus]idest indifferēter omnibus imperfectis ⁊ perfectis. Nullus genus ⁊ nullus gradus excluditur hominum dum tamen timeant dominum. Sed q2 benedictio domini ſemper creſcit in eis qui in eius ſeruitute ꝓficiunt: bene pſalmiſta imprecando illis bonorum augmentum ſubiungit dicens.

23 **Adijciat dominus ſuper vos: ſuper vos ⁊ ſuper filios veſtros.**

¶[Adijciat]idest apponat ⁊ addat dominus ſcꝫ benedictionem ⁊ bona[ſuper vos]o patres ⁊ magiſtri[ſuper vos]inquā[⁊ ſuper filios veſtros]idest diſcipulos ⁊ imitatores. Et ita factum eſt. Acceſſit enim fides omnium gentium ⁊ creuit numerus: non ſolum ſapientiam antiſtitum ⁊ magiſtrorum/ſed etiam obedientium populoꝝ: ⁊ diſcipulorū adijciente domino non ſolum ſuper patres ſꝫ etiam ſuper filios eoꝝ: ꝓinde vtriſq̄ puſillis ⁊ magnis dicit ꝓpheta quod ſequitur

24 **Benedicti vos a domino: qui fecit celum ⁊ terram.**

¶[Benedicti]eſtis[vos]vtriſq̄ ſcꝫ patres ⁊ filij [domino]idest honori domini vt ei ſeruiatis. Uel [a domino]per aſſecutionem gratie in preſenti et glorie in futuro[qui fecit celum]ſcꝫ apoſtolos et maiores de quibus dicitur. Celi enarrant gloriāꝫ dei[⁊ terram]ſcꝫ populū: ⁊ minores qui reſpectu maiorum ſunt ſicut terra ad celum. hoc autem ps.xviij.

25 **Celum celi domino: terram autē dedit filijs hominum.**

¶[Celum]dedit[celi domino]quoniā apoſtolos ⁊ maiores ſubdidit filio ſuo qui celi ⁊ terre dominus eſt: quia illi magnum ſoli dans dociles ſunt: ⁊ per ipſum vbertatem ſapientie capiunt[terrā autem]ſcꝫ ſubditos ⁊ minores[dedit filijs hominū] i. apoſtolis ⁊ maioribus vt vomere predicatiōis ⁊ doctrine excolant ad fructificandū: ⁊ q2 alia eſt multitudo reproba que ad iſtos non pertinet q̄ a domino nō benedicitur ſed maledicitur ſubiūgit de ea: ⁊ conuerſo ſermone ad dominum dicit.

26 **Non mortui laudabunt te domine: neq̄ omnes qui deſcendunt in infernum.**

¶[Non mortui]in peccatis ac tibi ⁊ a te qui es vera vita prauitatibus ſuis ſeparati[laudabūt te domine]quia non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris[neq̄ omnes]idest aliqui omnium[qui deſcendunt in infernum]idest in ꝓfundum vitioꝝ ſcꝫ laudabūt te: q2 ipſus cū venerit i ꝓfundū malorum cōtēnet. Illi inq̄ laudabunt

27 Sed noſ qui viuim⁹ benedicim⁹
dn̄o.ex hoc nunc ꝛ vſqȝ in ſeculū.
[Sed nos qui viuimus] vita gratie in ea perſi
ſtendo ꝛ te verā vitā ſequēdo.i. quos viuificabit
diuina gratia in bonis operibus qui fidem et ope
ra habem⁹ [benedicimus dn̄o].i.laudamus dn̄m:
ꝑs.xxxij. tales em̄ dn̄m digne laudare pn̄t ſicut ſcriptū eſt
Rectos decet laudatio [ex hoc] ideſt ex quo ince-
pimus ꝛ [nūc] ſcȝ modo ꝛ ꝓgrediēdo [ꝛ vſqȝ in ſe
culum].i.ſine fine:q: ex hoc tēpore vſqȝ in eternū
laudandus eſt domin⁹ Oratio.

Eſto nobis dn̄e adiuto: ꝛ ꝓtecto: i te ſpe
rantibus ꝛ memor nos feciſſe de terra da
vt ſempiuinam⁹ in laude ſupna. Per do. 3

Pſalm⁹ de gratiarūactiōe ꝓ
exauditiōe orōnis liberati a mul
tis periculis:ꝛ de oratione ꝓ re-
quie inueniēda poſt hmōi benefi
ciuȝ liberationis. ꝑs.cxiiij.

†deprecationis. Dilexi qm̄ exaudiet dn̄s
vocem †orationis mee.
Aucto: pſalmi propheta dauid
¶ Titulus eſt all'a.i.laudate dn̄m:
hic titul⁹ ſepe iteraᵗ:q: laudatio dei ꝛ dignitas ē
operū ꝛ pciū ē laborū.i. ꝛmeritū ēꝛ pmiū.¶ Ma
teria grāꝝ actio:de exauditiōe orōnis: ꝓ libera
tiōe a malis ꝛ oratio pro requie poſt hmōi grām
liberatiōis.¶ Intētio:mouere ad dei laudē et in
oi afflictiōe recurrere ad deū ꝑ orationē.¶ Snia
in gn̄ali: ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona cuiuſlibȝ
fidelis ad magnā et inſtantē petitionē ſuā de pro
funda pctōꝝ fouea vl' de afflictiōe ſpūali ſiue cor
porali ſe diuinit⁹ liberatū eſſe recognoſcēs grās
agit:ꝛ iterū orat vt liberat⁹ ad requiē veniat. Et
eſt iſte pſalmus cōſolatio fideliū cōtra dolores ſe
culi. In hoc etiā pſalmo ꝛ trib⁹ ſequētibus ipm
ſunt alie ꝛ alie rōnes laudādi deū.¶ Snia in ſpe
ciali: ꝓpheta ergo in ꝑſona liberati grās agens
deo ait. [Dilexi] ſcȝ dn̄m nō propter tꝑalia bona
mihi data vt infideles ſed [qm̄ exaudiuit] ipſe [do
minus] ſicut certitudinaliter ſpero [vocē oratiōis
mee] in anguſtijs. Quia dilectionem ſpes boni fu
turi ſolet accendere:inde dilexiſſe ſe dicit quoniā
ſperauit exauditurū deum vocem orationis ſue.
Tria nobis commendātur in hoc verſu.ſcilicet fi-
des:ſpes:et charitas:fides enim orat:ſpes futu-
ra preſtolatur:charitas corroborat fidem et ſpeȝ
ſed fides et ſpes nutriunt charitatē: maxime em̄
deum diligimus propter inuiſibilia et eterna que
ſperamus et credimus. Inde autem ſpero quo-
niam exaudiet.

†qm̄ †inuocaui. 2 †Quia inclinauit aurē ſuā mihi:
et in diebus meis †inuocabo.
[Quia] [iam] inclinauit aurem ſuam mihi] di-
citur per ſimilitudinem auris dei miſericordia ip-
ſius quam videtur inclinare cum nos clementer
dignatur audire:aurem ſingulariter ſuam inclina
uit quando filium ſuum nobis miſit ꝛ pro nobis in
mortem dedit. Inclinatio ergo ſue auris ꝓbatio
eſt future exauditionis : et idcirco in hoc ego ex-
pertus miſericordiam [inuocabo] eum ꝛ eius auxi
lium [in dieb⁹ meis] ideſt dieb⁹ mee miſerie quos
mihi feci peccando qui ſunt pleni laboris et dolo-
ris. Vel [in diebus meis] preſentibus ideſt in die
bus ſalutis mee tempore ſcilicet acceptabili. Mo
do enim et in hac vita tantum ſunt dies noſtri ad
inuocandum. Ex neceſſitate autem magna com-
pellor inuocare.quia

3 Circundederūt me dolores mor †nō hʒ ꝛ
tis: †et pericula inferni inuene-
runt me.
[Circundederunt me dolores mortis] ideſt ve
hementiſſime tentationes peccati que pariūt do
lorem mortis:vel ipſa etiam peccata que ſunt cau
ſa doloris ꝛ mortis eterne que mors erit in inferno
vnde ſequitur [et pericula inferni] ideſt debita et
reatus penarum inferni [inuenerunt me] aberrā
tem abſqȝ te:et expoſitum malis ita vt in inferno
puniar niſi adiuuer in tentationibus iſtis ꝛ libe-
rer a peccatis. Ego vero ea non inueniebaȝ:quia
proſperis ſeculi gaudebant in quibus plus fallūt
inferni pericula:ꝛ ſuffuſus carnali voluptate non
animaduerti mala me circūdātia. Illa ergo mala
pri⁹ inuenerūt me neſcientē:ſȝ poſt etiā ego tādē

4 Tribulationem et dolorem inue
ni:et nomen domini inuocaui.
[Tribulationem] ideſt afflictionem ex timore
[et] per conſequens [dolorem] interioreȝ de pericu
lis [inueni] quia per illam afflictionem ex timore in
ueni et cognoui meam miſeream interiorem quaȝ
neſciens habebam:ſcȝ dolores mortis et pericula
inferni:prius enim vana me seducebant et vtili-
tas tribulationis me latebat : quam tribulatio-
nem deus infert homini ad' vtilitatem : quia per
flagella exteriora cognoſcit homo ſuam miſeriam
interiorem : et ideo cognita mea miſeria [nomen
domini inuocaui] in his tribulationibus et pericu
lis ſatagendo vt per eum liberarer ab ipſis. In-
uocaui inq̄.dicens

5 O domine †libera animaȝ meam †erue
miſericors dominus ꝛ iuſtus : et
deus noſter miſeretur.
[O dn̄e] qui potes om̄ia [libera animaȝ meaȝ]
ab his miſerijs ne tantis perplexitatibus inuolu-
ta pereat in eis : ꝛ null⁹ dubitet liberari ſi deuote
clamauerit:q: [miſericors] eſt [dn̄s] parcēdo deli-
ctis ꝛ tn̄ iuſt⁹ q: flagellat pro eis:ne mie remiſſio
credaᵗ inutilis [et deus noſter] iterum [miſeretur]
quia recipit ad beatitudineȝ queȝ flagellat. Nec
tam amarum debet eſſe ꝙ flagellat/ ꝙ dulce ꝙ re-

cipit. Erige aures pctõr miſericors eſt dominus: ſed noli eſſe negligens ſequitur enim [et iuſtus et deus] inquit [noſter miſeret] nõ dicit de pterito: ſed pñti vt ſemper cũ miſericordẽ oſtendat. Semel etiã iuſtũ poſuit τ bis miſericordẽ: q: non tanta habeo bona q̃nta mala. Incipiũt grauare peccata mea τ vincit in ſua mĩa. Miſeret meꝗ̃: quia

6 **Cuſtodiens paruulos dñs: humiliatus ſum et † liberauit me †.**

† ſaluũ fecit.

[Cuſtodiens] eſt vt paſtor [paruulos] .i. humiles [dñs] vt grãdes faciat heredes. Si quis ſe humiliat huius miſeretur dñs τ eum cuſtodit: τ quãto minor quis eſt apud homines tanto maior eſt apud deum. Et experto credite: quia ego [humiliatus ſum] veraciter coram ipſo [et] ideo [liberauit me] ab anguſtijs meis ſua gratia et virtute. Deinde hortatur animaꝫ ſuã vt conuertatur ad deuꝫ vnde requies eſt. q.d. Et quia dñs eſt miſericors et cuſtodiens paruulos ergo.

7 **Cõuertere anima mea in requiẽ tuam: quia dñs benefecit tibi.**

[Conuertere] o [anima mea] affectiõe et deſiderio [in requiem tuã] .i. ad deũ in quo ſolo eſt tibi mentis requies: non tamẽ deſidia vt operari ceſſes. Et merito cõuertere [quia dñs benefecit tibi] et multis periculis te liberando τ cuſtodiendo ac varia dona tibi dando. Talis actio debet eſſe anime que tendat ad quietã ſecuritatẽ non que augeat inquietum laborem. Requies noſtra xp̃s eſt deus noſter. Si q̃ñ fuerimus in anguſtia et cepit nos cogitatio captiuare in pctm̃ dicam⁹. Cõuertere anima mea in requiẽ tuã. Ita bene fecit.

8 **† Quia eripuit animã meam † de morte: oculos meos a lachrymis pedes meos a lapſu.**

† q̃m̃ eremit † a

[Quia eripuit animã meã de morte] infidelitas peccati et eterna [oculos meos a lachrimis] pro lapſu τ peccatis [pedes meos et affectus] a lapſu] τ periculo peccandi de morte infidelitatis põt intelligere hõ fidelis iã ereptã eſſe aiam ſuã eo ipſo quo ex infideli fidelis effect⁹ eſt: Eripuit etiã i pñti a morte peti: ſꝫ i futuro eripiet a morte eterna. Cetera vero duo ſpe cõpleta ſunt in eis q̃ nõdũ ex hac vita emigrauerũt: ſꝫ nõ i re. Nũc eñ cum lapſus noſtros periculoſos cogitamus non ceſſant oculi a lachrimis. Tunc aũt eripiet oculos noſtros a lachrimis q̃ñ τ pedes a lapſu. Unde ſubiungens non ait placeo: ſed

9 **Placebo † dño in regiõe viuorũ.**

† in conſpectu dñi

[Placebo dño] perfecte in futuro quãdo nullus erit lapſus nullũ infirme carnis lubricũ. τ hoc [in regione viuorũ] .i. eternaliter viuentium ſcꝫ in celeſti regno et gloria beatorũ vbi nemo moritur. Ibi enĩ aĩa ſemper viuit: ibi cũ corpore de immortalitate letatur. vbi ſatis oſtẽdit ab ea parte nõdum ſe placere deo que eſt in regione morientiuꝫ .i. in carne mortali. quoniã in preſenti ſeculo perfectus iuſtus nemo eſſe poteſt: nec eñ mũdus a pctõ nec ſi vnius dici fuerit vita eius. Oratio

Abſolutor peccaminum domine qui animaꝫ te fideliter inuocantem velociter conſolaris: rogamus/ vt nos a periculis inferni erutos in regione viuorum ablata peccati morte reſtituas. Per dominũ.

Pſalm⁹ de conſtantia fideliũ et ſanctorũ martyrũ in fide τ confeſſione propter xp̃m alios ad hoc ipſum ſuis verbis et exemplis ꝓuocantium. p̃s.cxv.

Credidi ꝓpter qđ locut⁹ ſum: ego aũt humiliat⁹ ſum nimis.

Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus eſt alleluya: voce laudis congrue pretitulatur iſte pſalm⁹ quia in hoc pſalmo verba ſunt martyruꝫ qui confeſſione viguerunt τ premia dei conſecuti ſunt. ¶ Materia: conſtantia fideliũ ac ſanctorum martyrũ in fide τ confeſſione. ¶ Intẽtio: monere ad dei laudem: pro donis iſtis fidelibus collocatis. ¶ Sententiaꝫ in generali: propheta in iſto pſalmo loquitur in perſona martyrum inuictorum quanta pro fide pertulerunt: alijs referentium vt ſui exemplo conſtanter in paſſionibus ſe habeant. et cõmemorat dei beneficia ſcilꝫ fidem et confeſſionem: quia crediderunt in fideꝫ chriſti nõ obſtantibus multis et magnis tribulationibus publice confeſſi ſunt: ac glorioſam mortem pro xp̃i noĩe et catholica fide conſtanter ſuſceperunt. ¶ Sñia in ſpeciali: propheta ergo in perſona martyrũ ꝯmemorãs dei bñficia ait. [Credidi] .ſ. vere τ perfecte [propter quod locut⁹ ſum] .i. cõfeſſus ſum cõſtanter ea que credidi non negaui ciborum conſeruus: non tacui coram ſpiculatore. Credenti neceſſe eſt loqui. Nõ eñ perfecte credit qui quod credit vel pigritia vel timore nõ loquitur: oꝫ enim loquendo alios lucrari vt mereat̃ audire. Intra in gaudiũ dñi tui. Si martyres q̃dam moriendo tantum: quidam etiam loquendo ſub diſcrimine gladij confeſſi ſunt quantomagis nos confiteri debemus i ſecuritate [ego autẽ humiliatus ſum nimis] ab eis qui veritati contradicunt. i. paſſus ſum multa propter verbum dei qđ fideliter tenebam. Et ne vera confeſſio viribus hominis detur ſubiungit. Ma.xxv

2 **Ego † dixi in † exceſſu meo: om̃is homo mendax.**

† aũt † extaſi mea

[Ego. autẽ non attribuens mihi confeſſionem dixi in exceſſu meo] .i. in extaſi ſcilicet mẽte rapta ad ſuperna: et ad pure veritatis cognitionum vel in pauore paſſionuꝫ ſeu infirmitatis mee dixi inq̃ hoc ſcꝫ [oĩs homo] de ſe preſumens [mendax]

eſt ex ſe ⁊ fragilitate ſue nature: et nō audet con
fiteri deū ſicut petrus q: confidit de ſe negauit.
Penas horret natura humana — Sed grā dei verax efficiẗ vt pſſuris nō cedēs qđ
credit libere et publice cōfiteaẗ. Natura enī hu
mana horret penas: ⁊ ideo tuī cōfiteri deū ſȝ gra
tia excludit timorē vt audacter loquaẗ veritatē.
3 Quod videns iſte gratia dei factū in ſe ſubdit.

Quid retribuā domino: pro omī
†pſtitit. **bus que † retribuit mihi.**

[Quid] ergo [retribuā dñō] ſcȝ condignū [pro omnibꝰ] ſcȝ bonis ſuis [que retribuit mihi] ꝓ ma
lis meis. Retribuit enī dñs hoībus bona pro ma
lis: paſſus pro precedētibus eorū peccatis cui ho
mines retribuunt mala pro bonis per ingratitu
dinem ⁊ offenſam frequentem. q.d. Quid habeo
dignū quod illi pro ſuis beneficijs retribuā: nihil
cōdignū reddere poſſum. quodcunqȝ illi dedero
ipſius eſt: et magis illi reddo ꝙ dono. vnde nō in
ueniēs iſte quid retribueret niſi ex his que ipſe
dominus prior retribuit ſubiungit.

4 **Calicem ſalutaris accipiā: ⁊ no**
men domini inuocabo.

[Calicē] .i. paſſionē que dicitur calix. quia ſub
menſura bibitur: fidelis enim deus nō permittit
nos tentari ſupra id qđ poſſumus [ſalutaris] .i.
ſalutis: q: in eternā ſalutē ꝓpinatur. Uel [ſaluta
ris] .i. ieſus qui prior paſſus eſt docens nos ſuas
Paſſionis xpī digna cō penſatio — paſſiones tanꝙ exemplar imitari [accipiam] amo
re et deſiderio ad mortem me preparādo. q.d. po
culuȝ paſſionis bibā pro illo q: prior bibit pro me
et iſta ſola digna eſt compenſatio paſſionis eius.
Et hoc ipſum martyrium non eſt mee virtutis ſȝ
gratie dei: q: non ſum verax niſi eius dono propte
rea non poſſum eum bibere niſi deuȝ inuocauero
et ideo non in me ſed in domino confiſus [nomen
domini inuocabo] in auxilium. Et tandem.

†alia lra nō hȝ vſqȝ preciosa. 5 **† Uota mea dñō reddā corā oī po**
pulo eius: precioſa in ꝯſpectu do
mini mors ſanctorum eius.

[Uota mea] .i. deſideria mea moriendi ꝓ xpō.
[domino reddam] ipſo actu et hoc [coram omī po
pulo eius] non erubeſcens mori pro ipſo vt exinde
laus dei creſcat et alij exemplum capiant. Reue
ra quiſqȝ ſeipſum vouere debet / ſeipſum reddere
imago ſua reddatur ceſari: imago ſua reddatur
deo. Nec mirū ꝙ ita facio: quia [precioſa] .i. cha
ra grata et accepta eſt [in conſpectu dñi] cuicūqȝ
videatur vilis et abiecta [mors ſanctorum eius]
quia pro ipſa morte temporali reddit vitam eter
nam. Uel [precioſa] .i. precio mortis eius empta.
emit enim eam ſanguine ſuo quē pro eis prior fu
dit ne pro eo mori dubitarent. Confiteatur itaqȝ
conditionem ſuam mancipium tanto precio com
6 paratum et dicat.

†non hȝ quia. **O dñe † q: ego ſerꝰ tuꝰ: ego ſer**
uus tuus ⁊ filius ancille tue.

[O domine] q: precio nos comparaſti cōfiteor
conditionem meā [q: ego ſum] [ſeruus tuus] quia
redemptus et emptus precio magno ſcilicet ſan
guine precioſo [ego ſeruus tuus] obediens in om
nibus. repetitio ſermonis indicium videtur eſſe
affectionis ſiue deuotionis [et filius ancille tue].
ideſt eccleſie que eſt ancilla in preſenti dum ſer
uit et militat: libera in patria dum triumphat et
regnat: vel eadem ancilla hic et libera: ancilla quā
tū ad carnem: libera quantum ad ſpirituȝ: quia
in libertate ſpiritus ſeruimus. Et merito pro te
debeo mori et libenter immolo: tibi quod totum
per te eſt: q: non mee vires: non mea merita ſȝ tu

7 **Dirupiſti vincula mea: tibi ſacri** †ſacrificium.
ficabo † hoſtiam laudis: † ⁊ nomē †alia lra nō hȝ totum reſiduum.
domini inuocabo.

[Dirupiſti vincula mea] id eſt. vincula pecca
torum meorum: vincula malarū conſuetudinum:
impedimenta huius ſeculi vt a fuga rediens reli
garer tibi vel [dirupiſti] virtute martyrij [vincula]
peccatorum omniū penalitatum: omnium ſatiſfa
ctionum: quia martyriū omnia peccata abſumit
et omnia ſanguine abluuntur. Iſte verſusꝰ vt ait
Caſſiodorus tante virtutis a quibuſdam credi
tur vt peccata homini dimittantur ſi in fine vite
trina confeſſione dicatur. Et quia dirupiſti ideo
[tibi ſacrificabo] vt gratus [hoſtiam laudis] ideſt
ſacrificium laudis tibi debeo ſcilicet me ipſum ad
te iugiter laudandū vel ipſam laudem tanꝙ ho
ſtiam [et nomen domini inuocabo] non fretꝰ meis
viribus. dicit hic Hiero. quod ſicut martyres lau
dant dominum pure in regione viuorum ita ⁊ mo
nachi qui die ac nocte pſallunt domino debent eā
dem puritatem habere. martyrum. Si quidem
et ipſi martyres ſunt. Quod enī faciunt angeli in
celis hoc monachi faciunt in terris. Sacrificabo
inꝙ hoſtiam ſic: quia

8 **Uota mea dñō reddā in ꝯſpectu**
oīs populi eiꝰ: in atrijs domꝰ do
mini in medio tui hieruſalem.

[Uota mea] ſcilicet ſacrificium laudis [domi
no reddam] et offeram: hoc et ſuperius dicit ſed
non eſt fruſtra quod idem ſpiritusſanctus repli
cauit. Cum enim ſuperius dixiſſet uota mea do
mino reddam corā omni populo eius / premiſſum
eſt calicem ſalutaris accipiam vt hoc ſit votum
deo reddere paſſionem martyrij pro amore eius
ſuſcipere. Nunc vero dicens [vota mea dñō red
dam in conſpectu omnis populi eius] quia pre
miſſum eſt tibi ſacrificabo hoſtiam laudis huius
voti redditionem poſſumus intelligere ſacrificij
et laudis immolationem. Necȝ enim tantum do
mino deo votum redditur cum pro eius amore cor
pus hominis occiditur: ſed hec eſt ei magnum vo
tum reddere cuȝ interior homo ſpūtalis amoris
gladio ſē immolans ſeipſum non ceſſat deo in
ſacrificium laudis offerre. Adorabo et lauda

bo inq̃t dñm non in occulto:ſed[in conſpectu omnis ppl'i eius].i.corã omni cetu ſctõꝝ: vt hic et in futuro publice eñi laudari debet q pro omnib9 pati voluit ⁊ hoc[in atrijs domus dñi]quãtum ad eccleſiã militantẽ ꝑ quã tñ per atriũ intrat ad domũ dñi eternã non manufactã.ſ.ad eccleſiã triũphãtẽ.Atriũ eñi eſt quaſi porticus ad ingrediendum medium dom9 ⁊[in medio tui hieru'm] celeſtis ciuitatis.ꝗtuꝫ ad eccleſiã triũphantẽ vbi pax eſt et ſancti viſione dei letantur. Oratio.

Talis ſit q̃s dñe vita ſupplicũ ſicut eſt in conſpectu tuo mors precioſa ſanctoꝝ: vt a vinculis pcti liberi mereamur future hieruſalem gaudia prelibare. Per dominum.

Inductio ad laudem dei propter impletionẽ promiſſi de incarnatione chriſti per quam facta eſt reparatio totius generis humani. ps.cxvj.

Laudate dñz oẽs gẽtes laudate eũ oẽs populi.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titul9 eſt alleluya qđ eſt laudate dñm. Vnde ⁊ pſalm9 incipit Breuis eſt iſte pſalmus ⁊ modicus:ſed oẽs cõpendio ſue locutiõis ſuperat ⁊ eſt quaſi pũctus pſalmoꝝ:vnde diuerſe ſpecies formãtur:cõtinet enim omnẽ laudis materiã: ⁊ ſub cõpendio ea q̃ ceteri pſalmi diffuſim.⁊ eſt mira variatio ↄtra tediũ ſalutaria dicere modo paucis modo late. ¶ Materia:aduẽtus chriſti in carne ꝓmiſſus miſericorditer ⁊ exhibitus. ¶ Intẽtio:monere ad laudeꝫ dei ꝓpter ipletionẽ ꝓmiſſi.ſ.effectus incarnationis chriſti. ¶ Sentẽtia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo inuitat oẽs tam gentiles q̃ iudeos ad laudem dei ꝓpter aduentũ in quo reparatio hois ꝑ ꝓphetas miſericorditer ꝓmiſſa fuit veraciter adimpleta et ↄfirmata. ¶ Sentẽtia in ſpeciali. Omnes ergo gẽtes ad laudẽ monet dicens[Laudate dñm oẽs gẽtes].i.oẽs gentiles ad fidem chriſti cõuerſi vel vocati[laudate eũ omnes populi].i.iudei in duodecim tribus diuiſi. Vel[collaudate eũ]vt ſit in vnũ redacta oiuꝫ laudatio quod eſt catholice eccleſie. Ideo dicit oẽs gentes oẽs populi ne quis preteream de toto orbe. Quod titulus ille ꝓnunciauit quẽ ſuꝑ crucẽ dñicã pilatus poſuit ſcriptuꝫ hebraice:grece:et latine:rex iudeoꝝ hec ſunt illa atria domus dñi:⁊ ille oĩs populus de q̃b9 egit in pſalmo p̃cedẽti nõ ſoli iudei. Ne q̃s ei putaret per illa atria ⁊ oẽm ppl'm ſolos iudeos ſignificari oẽs monet ad laudẽ dei:laudate inquã hac de cã.

2 Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius:et veritas domini manet in eternum.

¶ [Quoniam miſericordia eius] ideſt reparatio hominis miſericorditer promiſſa [confirmata eſt ſuper nos]per effectum incarnatiõis: q: qđ ꝑ prophetas promiſit aduentu xp̃i cõpleuit ⁊ firmauit miſericordiã vt nunq̃ moueatur q: qui dedit cuſtodit[et veritas dñi]ideſt exhibitio promiſſionis facte de chriſto [manet in eternũ] ſicut et chriſtus. Vel q: quecũq; promittit infallibiliter facit: ſiue in eis que promittit pijs/ſiue in eis que cõminat impijs. Et bene dicitur confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: quia quãuis ſine miſericordia nunq̃ fuerit cum etiã nominatim miſericordia nũcupetur:ſuper nos tamẽ ei9 miſericordia confirmata maior et miſerabilior apparuit cum dominus pro ſeruis:iuſtus pro peccatoribus: incarnari naſci:multa pati:et mori dignaretur cum veritas etiam dñi manere nobiſcũ in eternũ dignat ſicut ipſa veritas pollicetur dicens:non te deſeram nec derelinquam:et ecce ego,vobiſcum ſum vſq; ad cõſummationem ſeculi. Matth. xxviij. Oratio.

Omnipotẽs pijſſime dominator qui omniũ gentiũ ore laudaris:p̃camur vt dilates veritate tua montẽ noſtrũ et confirmes ſuper nos miſericordiam tuam. Per do.

Exhortatio ad dei laudem propter ſuam bonitatem ⁊ meſericordiam : ac propter multiplicia beneficia per eum nobis miſericorditer impenſa. ps.cxvij.

iij Confitemini dño quoniaꝫ bonus†: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. †eſt

¶ Auctor pſalmi propheta. Dauid. ¶ Titulus eſt all'a:hoc eſt laudate dñm:ad quod monet iſte pſalm9 qui eſt multis figuris decorat9 ¶ Materia bonitas dei multiplicis; ipſius bonitatis diuine beneficia nobis exhibita. ¶ Intentio:monere ad dei laudẽ ob cauſam multiplicem. ¶ Sñia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo in perſona fidelis populi ſeu eccleſie et ſpecialiter martyrum alios ad imitationem ſui nunc verbis nunc exemplis exhortantiũ monet et icitat omnes laudare dñm ratione ſue eximie bonitatis et miſericordie quibus exaudit omnes inuocantes eum in tribulatione. Vnde non in homine ſed in deo ſolo dicit eſſe ſperandum:q: ipſe ſolus preſtat ſaluteꝫ. ¶ Sñia in ſpeciali.ad laudẽ ergo monẽs ait. [Cõfitemini domino]confeſſione laudis.i.laudate dominum confitendo beneficia eius omnes generaliter [quoniam]ipſe ſolus[bonus eſt]eſſentialiter cuius bonitati non eſt finis. hoc eſt proprium domini qui per ſe et ex ſe bonus eſt ſicut ipſe ait nemo bonus ſcilicet ſua bonitate niſi ſolus deus. hec eſt precipua materia et cauſa laudis illius : quia cum propter ſe laudatur:laudat gratis ⁊ ſic laudandus eſt:tum propter vitam eternã minus gratis:tuꝫ propter beneficia temporalia omnino non gratis : bona tamen eſt laus ſi referãtur iſta ad

alia:non ſi principaliter fiat propter temporalia
Et i hoc patet ꝙ bonus eſt [quoniam in ſeculum]
ideſt in eternum eſt et durat [miſericordia eius]
quia ſemper ſubuenit ⁊ miſericordie dona conce-
dit. Et ſpecialiter

†añt 2 **Dicat† nūc iſrael qm̄ bonus: qm̄**
domus. **in ſeculū miſericordia eius.**

[Dicat] cōfitendo: ⁊ eſt qđ ſentio de bonitate
dei ſentiat ⁊ profiteat̄ mecū [nunc] .ſ. nō differēdo
[iſrael] .i. quilibet ſubditus in eccleſia per fidē vi-
dens deum hoc ſcilicet [quoniā] bonus eſt: ⁊ [quo-
niam in ſeculum] eſt [miſericordia eius]. Ut ſupra
q.d. moneo vos confiteri: et vt ego vos moneo ita
et vos inuicem monete.

†antē 3 **Dicat† nunc domus aaron† qm̄**
†qm̄ bo **in ſeculum miſericordia eius.**
nus.

[Dicat nunc] et confiteatur laudando deū et
alios ad laudem prouocando [domus aaron] ideſt
quilibet prelatus ⁊ ſacerdos ad quos ſpecialiter
pertinet alios docere et exhortari: dicat inꝗ̄ iſtud
ſcilicet [quoniam in ſeculum miſericordia eius] in
tellige vt prius. Et quia non eſt perſonarum ac-
ceptor deus.

†oēs 4 **Dicant nunc† qui timent dn̄m.**
qm̄ in ſeculū miſericordia eius.

[Dicāt nunc] oēs [qui timent dn̄m] puſilli cum
maioribus ex omni gente hoc eſt vniuerſalis eccl'ia
Ideo vere dicit [qui timent] q: timentes dominū
ſunt idonei ad cōfitendū dicant inꝗ̄ hoc idem ſcʒ
[quoniam in ſeculum miſericordia eius] vt ſupra.
Deinde exemplū de ſe ponit vt alios incitet qua
ſi dicendo de bonitate et miſericordia dei certus
ſum quia iam in me expertus ſum. Ecce enim

†in 5 **†De tribulatione inuocaui dn̄m**
†non hʒ **et exaudiuit me in latitudie† dn̄s**

[De tribulatiōe] tā corporali ꝙ̄ ſpūali [inuoca
ui dn̄m] petēdo eius auxiliū [⁊ exaudiuit me in la
titudine domini⁹] liberando me de anguſtijs ipſi⁹
tribulationis: liberatione manifeſta vel occulta:
et ponendo me in latitudine gaudij et lue diuine
conſolationis. Et quia exaudiuit.

†eſt 6 **Dn̄s mihi adiutor †: non time-**
bo quid faciat mihi homo.

[Dominus] cuius virtuti reſiſti non pōt mihi
adiutor: eſt contra hoſtes: ⁊ ideo [non timebo qđ
faciat mihi] et contra me agat [homo] ideſt quili-
bet carnalis inimic⁹: quia diuino adiutorio ſuſful
tus preualebo. Sed nō homines ſolos habet ec-
cleſia inimicos verum etiam diabolum et ange
los eius: et ideo ſubiungit.

†eſt 7 **Dn̄s mihi adiutor: †⁊ ego deſpi**
ciam inimicos meos.

[Dominus mihi adiutor] eſt fouens et prote-
gens me [et ego] tali adiutorio protect⁹ [deſpiciā]
et deorſum aſpiciam quaſi in ſublime erectus vili
pendens: et pro nihilo habens quod plus eſt ꝙ̄ nō
timere [inimicos meos] etiam ſpirituales: ſcilicet
rectores iniquorum mundum iſtum diligentium:
quia mihi nocere non poterunt. Et non ſolum ho
mo inimicus non eſt timendus: ſed nec in homine
amico eſt confidendum. quia

8 **Bonum eſt confidere in domino**
ꝗ̄ʒ confidere in homine.

[Bonū eſt cōfidere in dn̄o] contra mala queqʒ
q: nō deſerit nec deficit in preſtādo auxiliū in ne-
ceſſitate magis [ꝙ̄ cōfidere in homine] carnali cu-
ius ſalus vana eſt: q: ſepe fallit vl' deficit. Et ſi an
geli mali deſpiciēdi ſunt non tn̄ in angelis bonis
eſt omnino ſpes collocanda. quia

9 **Bonū eſt ſperare in domino: ꝗ̄ʒ**
ſperare in principibus.

[Bonū eſt ſperare] bona [in dn̄o] qui ſperantes
in ſe nō deſerit magis ꝙ̄ ſperare in principibus] .i.
in angelis qui principatū habēt in celeſti militia
quorum poteſtas a ſolo deo eſt. In homine ergo
vel angelis non eſt confidendum vel ſperandum/
ſed in domino: cum enī hi videnť iuuare ipſe dn̄s
per eos hoc facit: in dn̄o ſperandum eſt. quia

10 **Omnes gentes† circundederūt** †circun-
me: et in nomine domini† quia vl dederunt. †nō ha-
tus ſum† in eos. bet quia †nō hʒ i

[Omnes gentes circūdederunt me] extra mi-
nis blandicijs et alijs occultis explorātes ac va-
rijs modis perſequentes [et in nomine domini] fa
ctum eſt hoc [quia vltus ſum in eos] ſcilicet a do-
mino cuius eſt vlciſci iniurias vt ego in nomie dn̄i
liberarer: ⁊ ipſi cōuerſi penas penitēdo ſuſtinerēt
quas alijs ingerebant.

11 **Circundantes circundederunt** †non ha
me: et in nomine domini† quia vl bet quia
tus ſum† in eos. †nō hʒ i

[Circundantes circundederunt me] tanꝗ̄ vn-
dique obſeſſum impugnando [⁊ in nomine domini]
factum eſt hoc [q: vltus ſum in eos] virtute domini
cuius eram vexillo munitus: repetitio eiuſdē eſt
ad maiorem aſſertionem ⁊ ornatum.

12 **Circundederunt me ſicut apes:**
† et exarcerunt ſicut ignis in ſpi- †fauum
nis: et in nomine domini† quia vl †non ha bet quia
tus ſum† in eos. †nō hʒ i

[Circūdederūt me ſicut apes] blandiētes ore:
et vulnerātes occulte. Apes enī in ore mel habēt
et in aculeo caude vulnus. Et oēs qui lingua blan
diuntur ſed latenter ex malicia feriunt apes ſunt
quia loquendo dulcedinē mellis ꝓponūt: ſed oc-
culte feriendo vuln⁹ inferunt [et exarſerunt ſicut
ignis in ſpinis] pctōꝝ .ſ. nā pctā in me igne perſecu

tionis cremauerunt cuivolentes nocere ꝑſecerūt
[in nomine dñi quia vult⁹ ſum in eos] vel dum con
uerſi populo chriſtiano ſunt ſociati. Uel cum non
cōuerſi iudiciū ſine mia in fine ſunt ſenſuri.

†tāꝗ 13 camulus arene im pulſus ſū †Impulſus euerſus ſuz vt cade-
rem: et dominus ſuſcepit me.

[Impulſus] ꝑſecutionib⁹ et tētātionib⁹ ⁊ qua
ſi vacillādo fere [euerſus ſum vt caderē] a ſtabili-
tate virtutis: impellimur a nobis interius: impel
limur ab alijs ſcꝫ homine vel diabolo exterius [et
dñs ſuſceppit me] ſuſtentando ne caderē: quia in
eo cōfidens ipſum ſolum queſiui ⁊ inuocaui adiu
torem et non eſt totaliter cadendi facultas vbi ma
nus domini eſt ſuſtentaculum et prebet fortitudi
nem. Unde ſubdit.

†lau 14 datio. Fortutudo mea ⁊ †laus mea dñs
et factus eſt mihi in ſalutem.

[Fortitudo mea] .i. virt⁹ in certamine [et laus
mea] .i. laudatio et gloria [dñs eſt] nō ego mihi [⁊]
ideo [fact⁹ eſt mihi] i hac tribulatiōis morte [in ſa
lutē] nā ſua virtute ⁊ bonitate de predictis malis
⁊ periculis me ſaluauit. Qui ergo cadūt in certa-
mine cuꝫ ipellūtur niſi qui ſua ſibi fortitudo: ⁊ ſua
ſibi volunt eſſe laudatio. Quapropter cuius forti
tudo et laus eſt dñs: tā nō cadit ꝙ non cadit dñs:
vnde qui videbantur deficere exultant in malis: ⁊
hoc eſt quod ſequitur.

†leti- 15 cie. Uox †exultatiōis et ſalutis: in ta
bernaculis iuſtorum.

[Uox exultationis] eterne [⁊ ſalutis] eterne. i.
vox exultātiōis vel exaltās ꝓpter ſalutē eſt [i ta-
bernaculis iuſtoꝝ] .i. i ſecretis cordiū ⁊ cōſciarum
bonorū deo militātiū in cordib⁹ vtiqꝫ martyrū re-
liquorūqꝫ ſctōꝝ q̇ facti ſunt tabernaculū dei ꝑ in-
habitantem ſpiritū ſanctum in eis. Sancti enim
et ſi extra ſint afflicti int⁹ tñ gaudent: ⁊ deū lau-
dant ſpe futuri. q.d. ego etiā exemplo iuſtoꝝ gau
dere et deum laudare debeo. Inde aūt fortitudo
⁊ ſal⁹ factus eſt mihi dñs: ⁊ inde gaudiū eſt. quia.

16 Dextera dñi fecit virtutē: dexte-
ra domini exaltauit me: dextera
domini fecit virtutem.

[Dextera dñi] .i. xp̄s q̇ eſt dextera patris Uel
[dextera] .i. potentia dñi que ꝑ dexterā deſignat
[fecit virtutem] dans mihi in paſſione victoriā [de-
xtera dñi exaltauit me] ab humilitate paſſionis
eleuans ad gloriā. Magna virtus eſt exaltare hu
milem: prebere de paſſione victoriā: terrenis dare
celum deificare mortalem: ⁊ repetit quaſi mirum
dicens [dextera domini fecit virtutem] non homo
vincit: non ſe exaltat: non ſibi ſalutem dat: ſed
deus. Uel [dextera domini fecit virtutem] a pecca
tis ⁊ periculis me liberādo [dextera dñi exaltauit
me] in virtuoſis operib⁹ ꝓmouēdo [dextera dñi fe
cit virtutem] me a recidiuo cuſtodiendo: et ſic vir-
tutem conſtantie dando. Et cum hoc ita ſit.

17 Non moriar ſed viuam: et † nar-
rabo opera domini. †enarra bo.

[Nō moriar] dicit eccl'ia vt putas o ꝑſecuto: [ſꝫ
viuā] .i. multiplicata durabo: putat eñ ꝑſecuto:
ſtragē funerū vbiqꝫ faciēs delere nomē chriſtianū
cum potius augeat. Uel [nō moriar] morte culpe
vel gehenne [ſꝫ viuā] vita gratie ⁊ glorie [⁊ narrabo]
ꝙdiu hic ero [opera dñi] que fecit circa me. narra-
bo inꝙ ad laudē ſuā vt ꝑ hoc augeatur eccl'ia. Sꝫ
cur tanta indigna pertulit corp⁹ chriſti ſancta ec
cleſia populus adoptionis indicat nobis. d.

18 †Caſtigās caſtigauit me domin⁹
et morti non tradidit me. †emen- dans. emenda- uit.

[Caſtigās] et corripiens ꝓ delictis [caſtigauit
me dñs] flagello filioꝝ. q.d. hoc permiſit de⁹ mihi
fieri ad correctionē. Geminatione verbi frequen-
tiā caſtigatiōis et cōſuetudinē dei innuit qui hic
caſtigare conſueuit [et morti] eterne [nō tradidit
me] morti enim non datur cuius vitia purgantur
caſtigat nos deus in multis verberibus ad emen
dationē vt probatos eruat a morte perpetua: ⁊ do
net vitā eternā. Sed vide qua intretur ad eam:
nā quaſi oſtendendo ſubiungit tanꝙ diceret. Er-
go vt illa vita poſſit acquiri et haberi/

19 Aperite mihi portas iuſticie: in-
greſſus in eas confitebor domi-
no: †hec porta domini iuſti in- † he porte.
trabunt in† eam. †eas.

[Aperite mihi] inſtādo o perſecutores [portas
iuſticie] .i. portas tribulatiōis: ⁊ mortis ꝑ q̄s iuſti
intrāt ad requiē. Per multas eñ tribulationes
oportet nos intrare in regnū dei: ⁊ ego [igreſſus in Actuum xiiij.
eas] .i. ꝑ eas ad vitā [cōfitebor dño] .i. laudabo eū
in voce exultatiōis q: [hec porta domini] eſt qua
exiuit de mundo: xp̄s eñ ſic paſſus ſic intrauit in
gloriā ſuā: ⁊ ſic iuſtū eſt intrare ſanctos. Uñ ſeq-
tur: ⁊ [iuſti] imitantes caput chriſtum [intrabunt
in eā] .i. per eā ad vitā: nō eſt eñ ſeruus maior dño
ſuo. Et q: hanc portā chriſtus aperuit.

20 Confitebor tibi† quoniā exaudi- †dñe
ſti me: ⁊ factus es mihi in ſalutē.

[Cōfitebor tibi] o [dñe] cōfeſſiōe laudis ⁊ grāꝝ
actiōis: iō [qm̄ exaudiſti me] i tribulatiōe [⁊ fact⁹
es mihi i ſalutē] dans de paſſiōe victoriā. Ul [qm̄
exaudiſti me] in aduētu filij: priores eñ iuſti aduē
tum xp̄i petebant. [et] ita [factus es mihi in ſalu-
tem] q: per eū vulnera peccatorū meorū ſanaſti: ⁊
me ab iniquo hoſte ſaluaſti. Unde oſtendit per
quem factus eſt in ſalutem ſcꝫ per lapidem angu
larem ideſt chriſtum. Nam.

21 Lapidem quem reprobauerunt Matth. xxi.
edificantes: hic factus eſt in ca- j.petri.ij
put anguli.

¶ [Lapidem que].i.quē lapidē [reprobauerunt] ſcʒ xp̄s lapis offenſionis cui adherere cōtēpſerūt [edificantes] ſynagogā iudeorū ſcʒ pontifices ſacerdotes ⁊ doctores quē legebant in ſcripturis:⁊ non intelligebant [hic factus eſt in caput anguli] in domo noſtra que eſt eccleſia vt duos parietes iudeorum et gentium conderet in ſe lapide angulari:conſtituens vnam eccleſiam ex iudeis ⁊ gētibus cuius ipſe eſt caput ⁊ paſtor.

†ei 22 A domino factum eſt † iſtud:⁊ eſt
†mirabi †mirabile in oculis noſtris.
lis.

¶ [A dño] pr̄e q̄ occulte edificabat [factū ē iſtud] ſcʒ vt fit in caput anguli [⁊ eſt mirabile] ac in eternū laudabile de ꝯcorporatiōe vtriuſqꝫ ppl'i. [i oculis] ſcʒ interioribus ⁊ interioris hois. [nr̄is].i. credētium ⁊ diligentiū q̄ eū credēdo ſuſceperunt nō in oculis carnaliū q̄ q̄ſi hoīcʒ cōtēnendo reprobauerunt hoc eſt in cōſideratione nr̄a non illorum.

†hic 23 †Hec eſt dies † quā fecit dñs:exul
†quem temus et † letemur in † ea.
†iocūde
mur
†eo

¶ [Hec] dies qua factū eſt hoc ſcʒ temp⁹ noui teſtamenti quo cōſtituta eſt eccl'ia [eſt dies] ſalutis et gratie contra diē culpe q̄ cepit a vetuſtate ade [quam fecit dominus] ad redēptionē ⁊ ſalutē cunctis gentibus. Hanc diem dicit dñm feciſſe ſingulariter:non quia eā plus alijs / ſʒ q: in ea pluſq̄ʒ in alijs fecit:in qua dñs venit:⁊ ſpecialē grām exhibuit. In qua cōuenit letari ⁊ ideo [exultem⁹ et letemur in ea] ſicut egri in die ſue ſanationis: captiui in die redemptionis:quia diabolus ius perdidit / homo reuixit. Et q: ſalutʒ eſt hic dies ergo

24 O domine ſaluum me fac: o dñe
Mat.xxi. bene proſperare: benedictus qui
venit in nomine domini.

¶ [O dñe] qui potes quicquid vis [ſaluū me fac] a peccatis ⁊ omnib⁹ malis:q: ad ſaluādū veniſti: et poſtq̄ a malis ſaluaueris [o domie bene proſperare] iter noſtrum bene et proſpere dirigendo ac nos in bonis operibus proſperari ⁊ proficere ſemꝑ faciendo:quia ad hoc veniſti ⁊ tu nobis factus es via ⁊ [benedictus qui venit in nomine domini] ſcʒ chriſtus qui venit in nomine patris vt nos ſaluaret ⁊ iuuaret ac nobis vitam eternā donaret:⁊ eſt hic laus de aduentu xp̄i.deinde quaſi in perſona ſacerdotum ⁊ maiorum minoribus loquitur.

†vos 25 Benedicim⁹ † vobis de domo do
mini:deus dñs ⁊ illuxit nobis.

¶ [Benedicimus] nos maiores quaſi ſacerdotes [vobis] o reliqui chriſtiani.i.imprecati ſum⁹ vobis benedictionē [de domo dñi].i. de eccl'ia catholica de qua ſunt ſacramēta ⁊ om̄is bñdictio: q: extra eā nō eſt verū ſacrificiū nec benedictio immo [de⁹ dñs].i.ieſus xp̄s dñs noſter:⁊ verus deus ille qui venit in noīe dñi benedixit vobis [et illuxit nobis] vt ſcripturas, ⁊ qd̄ credim⁹ intelligerem⁹:et vobis nondū intelligentibus ſed iam credentib⁹ annunciaremus. Ut aūt ⁊ vos iā benedicti intelligatis.

26 Conſtituite diem † ſolēnēʒ in † cō †feſtum
denſis:vſqꝫ ad cornu altaris. †confrequētatio
nibus.

¶ [Cōſtituite diē ſolēnem] ſcʒ mentis ſolennitatem et ſabbatizate ſabbato cordis.i.exhibite vos templa ⁊ aras dñi in quibus ⁊ ſacras celebratis ſolennitates [in ꝯdenſis] ⁊ ſpiſſitudie ſcʒ virtutū.i. in virtutibus multis in q̄bus vel ipſe dñs vel eius angeli frequentant. Uos dico in hoc perſeuerantes quouſqꝫ perueniatis [vſqꝫ ad cornu altaris] ideſt vſqꝫ ad ip̄m dñm qui eſt cornu ⁊ fortitudo ſeu celſitudo anime quā ei feciſtis altare. Altare enim ſempiternum eſt pacata mens iuſtorum vbi laudes dei leti cantabimus ita dicentes.

27 Deus meus es tu et cōfitebor ti
bi:deus meus es tu ⁊ exaltabo te.

¶ [Deus meus es tu] qui me ad hanc gloriā perduxiſti et ideo [confitebor tibi] confeſſione laudis ideſt laudabo te:et non ero ingratus grē tue. Accepta remiſſione per confeſſione peccaminum nunc confiteor laudes tuas:⁊ ex intentiōe affectus idē repetēs dicit [deus meus es tu] ⁊ nō alius [⁊ exaltabo te] extollendo te laudibus vt creator a creatura lauderis: quia per te ab humilitate ſum ſublimatus dilectione. dicemus iſta et dilectio ipſa vox iſta eſt.

28 Confitebor tibi † qm̄ exaudiſti me †dñe.
et factus es mihi in ſalutem.

¶ [Confitebor].i.laudabo te [quoniam exaudiſti me] liberando ab omnibus malis ⁊ periculis [⁊ factus es mihi in ſalutem] ſociando me tuis ſanctis ⁊ electis. Hic verſus ſupra poſitus eſt ſed et hic congrue ponitur: quia leta confeſſio eſt poſt beneficia. Deinde exhortationem quam in principio poſuit repetit et omnes generaliter ad laudē dei inuitat dicens.

29 Confitemini dño qm̄ bonus:qm̄
in ſeculum miſericordia eius.

¶ [Confitemini].i.laudate dominū ſicut monui a principio [quoniā bonus] eſt eſſentialiter in ſe cuius bonitatis effectus circa nos apparet [qm̄ in ſeculū] eſt [miſericordia eius]. In his verbis pſalm⁹ accipit terminū de quib⁹ ſumpſit exordiū:et ſicut incepit a laude ita terminat: videlicet vt ab initio credulitatis noſtre vſqꝫ ad finem in deū nr̄um fiduciam habentes eius laudes pſeuerāter confiteamur. Iuxta illud. Qui perſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit:quia non eſt aliud qd̄ ſalubrius delectet nos q̄ꝫ laus dei. Mat.x.

Oratio.

Conſolatio tribulationū noſtrarū piiſſime deus q̄ iuſtorū tabernacula letitia et exultatiōe pfundis: exalta eccleſiā tuam virtute potentis dextere qua fiat porta iuſticie:⁊ ita ſe angulari ſtabilitate cōnectat vt tua reſurrectione clarificata refulgeat. Qui viuis.

Pſalmus de affectu ⁊ frequēti pe titione fidelis ꝓ intelligētia ⁊ cu‑ ſtodia diuine legis vt ipſaȝ intel ligat ⁊ intelligēdo opere perficiat Aleph. ꝑs. cxviij.

BEati imaculati i via qui ambulāt in lege domini
¶ Aucto: pſalmi ſm Ambro. et hie ro. ⁊ ſm plures alios propheta da‑
uid qui totus ardens in diuino amore per totum
pſalmū per modū orantis ⁊ ſupplicantis familia
riſſime loquitur cum deo ſicut dulciſſimus ⁊ dile‑
ctiſſimus filius cum patre: ſeruus cū amātiſſimo
domino ſuo qui eū de malis huius ſeculi: et de ſta
tu mortis eripuit: ac in ſtatū vite ⁊ gratie poſuit.
¶ Circa titulū eſt ſciendum ꝙ iſte pſalmus vocatᷣ
alphabeticus cōtinens vigintiduos octonarios
ſm numerum litterarū alphabeti hebraici: et ſin
guli octonarij incipiunt a ſingulis litteris q̄ ſunt
eis pro titulis continentiam eorum declarātibus
Huiusaūt octonarij titulus ē all'a aleph. all'a. i.
laus dei: q: i his vere de⁹ laudatᷣ inq̄b⁹ ē remiſſio
petōꝝ q̄ nobis facta ē ꝑ aduētū xp̄i de quo pſal‑
mo in ſuꝑiori egit q̄ hūc mūdū diluit vt dign⁹ fie‑
ret immaculato corde deū laudare. Aleph q̄ ē pri‑
Aleph doctrina interp̄tatur. ma littera interpretatur doctrina. Unde plenos
doctrine ſequentes verſus attende. Congrue au
tem huic octonario preſcribitur. Aleph. ideſt do‑
ctrina quod eſt cōmune toti pſalmo doctrinā mo
ralem redolenti. Eſt enim iſte octonarius quaſi
prologus aliorū tangens que in ſequentibus con
tinentur octonarijs. ¶ Materia: ſepius repetita
petitio pro intelligentia et cuſtodia legis diuine
vt ipſam intelligat ⁊ intelligendo opere perficiat
per totū enim pſalmum exprimit affectum ſuum
ad cuſtodiam legis diuine varijs modis eadē re‑
petēdo. Et ſepe orans deuote pro aliquo qđ mul
tum appetit: verba eadem repetit vt maiorē af
fectum ſui deſiderij oſtendat vt poteq̄ui flammā
et feruorem amoris reſpectu rei tantum deſidera
te in ſe ſine repetitis petitionibus continere non
poſſit quē modum orādi per totuȝ iſtum pſalmū
habet. In hoc etiam pſalmo quedā verba inter‑
poſita inueniuntur que pene idem ſignificare vi‑
dentur ſcȝ lex: teſtimonia: vie: mandata: iuſtifica
tiones: iudicia: ſermones: eloquia: et huiuſmodi:
nam qui ex his vnū cuſtodit ꝓcul dubio ⁊ alia ob
ſeruat: ſed varietas horum verborum in hoc pſal
mo ideo ponitur vt faſtidium euitetur. ¶ Senten
tia vero et ſignificatio predictorum ſepius repli‑
catur vt maior affectio et deuotio intentior reſpe
ctu rei tantū deſiderate oſtendatur: ⁊ oratio pe‑
tentis citius exaudiatur. ¶ Intentio: exhortari
nos ad beatitudinem et diuine legis cuſtodiam:
ac monere ad dei laudeȝ propter multipliciuȝ be
neficiorū ſuorū exhibitionē. ¶ Snia in gn̄ali ꝓ
pheta in iſto pſalmo tanq̄ fidelis ⁊ deuotus deū
ſincero ⁊ puro amore tota mēte ardenter diligēs
de omnibus que mundi ſunt pre dulcedine diuini
amoris nihil penitus appetēs ſummo cordis deſi
derio cupit pene virtuoſe imaculate ⁊ beate viue
re: ⁊ ſic ad patrie beatitudinē peruenire. Et quia
illā vitā bonā virtuoſaȝ imaculatā ⁊ beatā ex ſe nō
pōt attingere: rōne ſue ignorātie ⁊ cecitatis: rōne
impotentie et fragilitatis: rōne iniqui ⁊ maligni
a bono retrahentis: et multipliciter impediētis/
ideo ratione ignorantie et cecitatis neceſſario in
diget aliquo directiuo. ſ. lege aliqua q̄ doceat ip̄m
declinare a malo ⁊ facere bonū ⁊ hec eſt ſcriptura
ſacra in nouo ⁊ veteri teſtamēto cōtēta. Indiget
rōne impotētie ⁊ fragilitatis aliquo cōfortante ⁊
roborante et iſtud eſt gratia diuina que viuificat
roborat/ ⁊ cōfortat. Indiget rōne iniquorū ⁊ ma
lignantium vt eorū tollatur impedimentū: vnde
magno cordis deſiderio iugiter orat ⁊ petit: peti‑
tionē q; ſuā ex abūdātia amoris ⁊ deſiderij fre‑
quenter replicat vt de⁹ ip̄m illuminet ⁊ illuſtret vt
legē diuinā intelligat: ⁊ grā ſua ip̄m viuificet: con
fortet: ⁊ roboret vt ipſi⁹ legis p̄cepta ⁊ mandata
intellecta opere adimpleat: ac ꝑſecutionē ⁊ impe
dimentū iniquorū tollat: vt ip̄e ab inceptis nō de
ſiſtat. Et in his vr̄ conſiſtere tota materia huius
pſalmi i gn̄ali q̄ durat vſq; ad pſalmū Ad dn̄m cū
tribularer clamaui. Pſalm⁹ aūt iſte inſtituto: ē
fideliū: ꝑadiſus oīm pomorū ⁊ ſniarū: apotheca
ſpūs ſancti: q̄ quāto in ſuꝑficie vr̄ aptior tāto my‑
ſterioꝝ altitudine ē ꝓfundior. Ubi gn̄alis iuſt⁹ lo
quitᷣ mō ꝯfitēdo qđ accepit mō iterū ſperādo qđ
meruit. Et eſt hic pſalmus totus morali doctrina
inſignis oīs aūt moralis doctrina ſuauis eſt: in q̄
hic pſalmus eminet. alij nāq; pſalmi tanq̄ ſtelle
minores aliquaten⁹ lucent: iſte vero quaſi ſol ple
ni luminis meridiano calore feruēs totus morali
dulcedine reſplēdet. Et eſt per lr̄as hebrei alpha
beti digeſtus: vt ſicut pueri in primis lr̄is vſum di
ſcendi ſumūt: ita et nos huiuſmodi elemētis vſuȝ
viuendi vſq; ad maturitatem addiſcam⁹. Octo‑
narius vero in ſingulis diſtinctiōib⁹ innuit quod
vnaqueq; ꝑs ꝑfecta eſt ⁊ ſufficit: vt ſi quis eā ſer
uet in vita ſeptē dierū perueniat ad octauā reſur
rectiōis aug. Uel circūciſionē cordis habeat quā
octonarius ſignificat. Unde auguſtinus. Scien‑
dum in hoc pſalmo oēm moralem locuȝ eſſe com‑
prehenſum. Oro te quid hoc ſacrati⁹ ſacramēto
quid hac voluptate iocūdius: qui tibi oue mella
ſunt dulciora ꝙ diſcere prudentiam/ in atria eius
intrare: ſenſū creatoris inſpicere: ⁊ ſermones dn̄i
dei tui plenos docere ſapientia ſpirituali. Ha‑
beant ſibi ceteri ſuas opes: gemma bibant: ſeri‑
co niteant: plauſu populi delectentur: et per va‑
rias voluptates diuitias ſuas vincere nequeant:
noſtre delicie ſint in lege domini meditari die ac
nocte. pulſare ianuam non patentem: panes tri‑
nitatis accipere: et ſeculi fluctus domino precun
te calcare. Sedē notādū hunc pſalmū q̄ viginti
duabus clauſulis conſtat: quarū vnaqueq; octo‑

nis verſibus terminatur vtrinſq; teſtamenti my-
ſteria continere. ⁊ veteris videlicet propter vigin
tiduas litteras: et vigintiduo eiuſdem inſtrumen
ti volumina. Et noui propter octauum numerū
reſurrectione dominica ⁊ circũciſione ſpiritus in
euangelio conſecratum. Hec Auguſtinus. ¶ Sẽ
tentia in ſpeciali: q: omnes beatitudinem concu-
piſcunt: ſed quomodo ad eam perueniatur pluri-
mi neſciũt: ⁊ diuerſi diuerſa querũt quibus beati
ſint: ne quis iam erret docet que ſit ad verã bea-
titudinē via. Eſt enim vera ad eã via iſta: vt qui
volũt eſſe beati ſint immaculati. vnde dicit [Bea
ti] ſunt in ſpe per bonorum operum merita exiſtẽ
tes [immaculati] ſine crimine et mortali culpa [in
via] ſeculi per quam gradimur ideſt in preſenti vi
ta [qui ambulant] et non ocioſi id eſt qui profi-
ciunt et perſeuerãt [in lege domini] hoc eſt in mã
datis eius ipſam ſcilicet legem opere adimplẽdo.
Lex nãq; domini eſt via per quã reuerti poſſum⁹
in patriam. Ambulemus ergo in lege domini: cur
ramus in operatione mandatorum: vt curſu com
pleto brauium cū apoſtolo capiamus. Sed quia
ad hoc ꝙ ambulẽt in lege domini exigitur ipſius
legis noticia. ideo ſubditur.

2 **Beati q ſcrutant̃ teſtimonia ei⁹: in toto corde exquirunt eum.**

¶ [Beati] etiam ſunt in ſpe [qui ſcrutantur] ⁊ in
quirunt diligenter ſtudendo [teſtimonia eius] id
eſt ſcripturas ſacras, teſtimoniũ de deo perhibẽ-
tes: et quid teſtetur nobis per ſcripturas ſuas [⁊
in toto corde] et affectu non diuiſo vt heretici et
amici huius mundi. et ſimplici non duplici [exqui
runt eum] ſolum non aliud vt cognoſcant et dili-
gant: vt non ſolum ſit ſtudium cognoſcendi: verũ
etiã voluntas operandi. Propter hoc enim ſcru
tande ſunt ſcripture vt deus inueniatur/ et vt iu
ſti non docti efficiamur. Hi ergo ſunt beati qui
ambulant in lege domini.

3 **Non enim qui operant̃ iniquita-tem: in vijs eius ambulauerunt.**

¶ [Non enim qui operantur iniquitatem] ſcilicet
ex deliberatione et dilectione: vt qui obediunt
deſiderijs peccati non qui trahuntur inuiti: vel
qui operantur perſeueranter [in vijs eius] id eſt
in preceptis dei que tanq̃ vie ducunt ad patriã
celeſtem [ambulauerunt] recte ſcilicet ea cuſto-
diendo: ſed magis in deuijs que ducunt ad eter
nam damnationē contra precepta faciendo: ac
per hoc non ſunt immaculati et per conſequens
nondum ſunt beati. Et vere hi tales non ambu-
lant in vijs: quia

† pce piſti 4 **Tu † mandaſti: mandata tua cu-ſtodiri nimis.**

¶ [Tu] ſcilicet deus cui obediendum eſt ab om-
ni creatura [mandaſti] per legem: per euangeliū
per prophetas: per apoſtolos: et p p̃dicatores ſe
quentes [mandata] ideſt precepta [tua cuſtodiri
nimis] ideſt valde cum magna diligentia et ſolli-
citudine: vt nec vnum iota preterreatur vbi nec ali
quid poteſt ſine culpa preteriri: nec aliquid aliũ
de admitti. Unde in euangelio. Si vis ad vitam
ingredi ſerua mandata. Ergo qui non ſeruauerit Ma. xix
in eternum peribit. Et quia mandaſti et non eſt
hominis dirigere viam ſuam. ergo.

5 **Utinã dirigantur vie mee: ad cu-ſtodiẽdas iuſtificationes tuas.**

¶ [Utinam dirigantur] a te. ſ. rectore ⁊ duce [vie
mee]. ſ. affectiones ſeu deſideria eloquia ⁊ opera
[ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas]. i. mãda
ta tua que iuſtificant: ⁊ perfectam iuſticiam con-
tinent niſi enim a te dirigant̃ infirmi erimus pro-
pter fragilitatem carnis: precepiſti quidẽ tu: ſed
vtinã qḋ p̃cepiſti fiat mihi. Dirigunt̃ aũt vie nr̃e Auguſti.
p charitatẽ a deo nobis infuſam: q: ſm Aug. Bo-
na opa extra charitatẽ ſunt curſus extra viam: iḋ
aũt peto ⁊ opto cuſtodire iuſtificatiões. q:

6 **Tũc nõ cõfundar: † cũ pſpexero in omnibus mandatis tuis.** † dñi iſpicio in oia mãdata.

¶ [Tũc nõ confundar] corã te in pñti vel in futuro
[cũ pſpexero] quaſi in ſpeculo. i. pfecte inſpexero
cuſtodiẽdo: ⁊ ope adimplẽdo: nõ ſolũ aſpexero le
gẽdo ⁊ intelligẽdo [in oibus mãdatis tuis] nullū
trãſgrediẽs: ſed oia opa cõplẽs: q: i vno offendẽs
fit oim re⁹. ſ. quo ad penã dãni ⁊ dãnationẽ. Mã
data dei ſunt ſicut ſpeculũ in quibus homo deb; Jaco. ij.
opa ſua inſpicere in cõſciẽtia vtrũ cõſonet mãda-
tis an non. Si non reſpondent eis dʒ confundi: ſi
concordant poteſt letari. Et tunc cum proſpexe-
ro ⁊ cuſtodiero omnia mandata.

7 **Cõfitebor tibi † i directiõe cordis i eo qḋ † didici iudicia iuſticie tue** † dñe † didice-rim.

¶ [Confitebor tibi] cõfeſſione laudis. i. laudabo
te gratias agendo: ⁊ non ero ingratus tãto bñfi-
cio [in directiõe cordis]. i. ꝙ direxiſti cor meũ ⁊ a im
ad intelligẽda p̃dicta: ⁊ ꝙ directũ cor habeo dire
ctis vijs ad illa cuſtodiẽda [in eo]. i. pro eo [qḋ di-
dici] te reuelante [iudicia iuſticie tue] quib⁹ nunc
⁊ in fine mundus iudicatur. Uel [iudicia iuſticie
tue]. i. mandata tua que tu ex iuſticia tua iudicas
facienda. Et

8 **Juſtificatiões tuas cuſtodiã: † nõ me derelinquas vſq;quaq;.** † ne dere linq̃s me vſq; valde.

¶ [Juſtificatiões tuas cuſtodiã] opa iuſticie fa-
ciẽdo: ⁊ p̃cepta tua iuſtificãtia ope adimplendo:
⁊ vt cuſtodiã [non me derelinquas] ſubtrahendo
auxiliũ ptectiõis tue [vſq;quaq;] ⁊ valde et ni-
mis vel ex toto ⁊ penit⁹. q. d. ſi derelinq̃s aliq̃n ad
pbationẽ vt virtus pficiat̃ ⁊ meritũ augeat̃ vl vt
infirmus ſine auxilio tuo mihi videar: ⁊ ne de me
glorier non tñ derelinquas oino ne peream: et ſic
gloriabor in te non in me. Nemo ergo dʒ inflari ꝙ
nunq̃ derelinquatur vel dolere ꝙ aliquando de-
relinquatur. Beth

† in quo † verba tua.

IN q̃ corrigit † adoleſcē
tioꝛ viā ſuā : i cuſtodiē
do † ſermones tuos.

¶ In pꝛima littera partes bea-
titudinis poſuit in quibus pꝛeca
tur ſe cuſtodiri: in hac ſecūda tēpus conuerſionis
aperuit in quo potiſſimū a lapſu ⁊ ꝯfuſione fluxe
etatis ad deum quis conuerti debet. Unde huic
Beth cō fuſio in terp̄taẜ. octonario p̄mittiẜ littera/Beth que interpretaẜ
confuſio. quia hic oſtendit pꝛecepta dei liberare
hominē de confuſione ideſt de lapſu peccati. qui
enim viam ſuam coꝛrigit non confundiẜ. iuſtifica
tiones inq̄ tuas cuſtodiam que vere ſunt cuſto-
diende. Nam [In quo coꝛrigit adoleſcentioꝛ] iu
uenis etate [viam ſuam] lubꝛicam et prauam ad
peccandum. Uel [adoleſcentioꝛ] ad deum nouita-
te gratie percepta conuerſus [viam ſuam] id eſt
conuerſationem ⁊ conſuetudinē ſuam prauaꝫ. Et
reſpondet dicens [in cuſtodiēdo ſermones tuos]
ſcꝫ operando nō tantū legendo vel memoꝛando :
hoc enim loco cuſtodia ſermonum dei intelligēda
eſt operatio pꝛeceptoꝛum eius que fruſtra cuſto-
diuntur memoꝛia ſi non cuſtodiuntur et vita. naꝫ
quidem verba dei tenendo agunt ne obliuiſcan-
tur: nec agunt viuendo vt coꝛrigantur. Et quia
in his coꝛrectio eſt ideo.

2 In toto coꝛde meo exquiſiui te:
ne repellas me a mandatis tuis.

¶ [In toto coꝛde meo] ideſt ex toto affectu coꝛ-
dis mei: quia mens diuiſa non impetrat [exquiſi-
ui te] et amaui ex dono tuo. Non enim ambulan
do ſed amando: nō motu coꝛpoꝛis ſed affectu coꝛ-
dis exquiritur ⁊ inuenitur deus hoc autē nobiſcū
agit ſermo diuinus: vt dñs diligaẜ: hoc nobiſcum
agit dilectio dñi vt ſermo diuin⁹ impleatur ⁊ ideo
[ne repellas] nō adiuuando [me] quaſi indignum
[a mandatis tuis] intelligendis et implēdis. Mi
nus dicit ⁊ plus intelligit ideſt admittas me ad
intelligentiam et impletionem mandatoꝛū tuoꝛū
Quia ergo repelli metuit agit quod ſequitur.

3 In coꝛde meo abſcōdi eloq̄a tua
vt non peccem tibi.

¶ [In coꝛde meo abſcondi] ideſt in abſcondito
coꝛdis mei ſcilicet in memoꝛia mea retinui [eloq̄a
tua] ſacra ſicut theſaurum pꝛecioſuꝫ i arca [vt] eo
rum memoꝛia auocatus [non peccem tibi] et ſic re
pellar dum in pꝛomptu habeo in abſcondito me
moꝛie regulam ſecundum quam me componam.
Sacra enim eloquia ſemper in coꝛde retinere
magnum confert pꝛeſidium contra omne pec-
catum. Nam vbi eſt diuini verbi memoꝛia et de-
lectatio: inde pꝛoculdubio fugit omnis delecta
tio et memoꝛia peccati: diuinum enim eloqui-
um nutrit virtutes : extinguit vitia : generat
amoꝛem dei: adducit odium peccati. Et ne in
coꝛde eius eloquia dei ſine fructu operum abſcō
derentur: ideo gratias agēs de perceptis oꝛat cō
ſequenter. Et dicit

4 Benedictus es domine: doce me
iuſtificationes tuas.

¶ [Benedict⁹] .i. laudatus [es dñe] in donis tuis
⁊ de beneficijs mihi īpēſis. q. d. q: eloquia habeo
gratias ago: et de reliq̄ [doce me] et pꝛeſta facere
[iuſtificationes tuas] .i. mādata tua ⁊ iuſticie ope
ra ſcꝫ vt ſciam non ſolum ea ſpeculando ſed etiam
ſm̄ ea operando: et quod didici factis oſtēdendo
fruſtra enim abſcondi in coꝛde eloquia niſi ſequā-
tur iuſticie opera. q. di. quia dando mihi eloquia
tua dediſti mihi legem: da etiam benedictionem
gratie qua legem implere valeam. Et quia abſcō
di eloquia tua in coꝛde: ideo cum tempus vidi

5 In labijs meis pꝛonunciaui om-
nia iudicia oꝛis tui

¶ [In labijs meis] coꝛdi vicinis [p̄nūciaui] alijs
ſcꝫ oꝛe p̄dicādo: exhoꝛtādo: inſtruēdo. Et bene di-
cit meis nō alienis ne queras tibi vicariū in p̄dicā
do vel pſallēdo: ſic nō queris in comedēdo vel doꝛ
miendo [oīa iudicia] nō vniuerſaliter ſed que ſcri-
pta ſunt vel dicta. Unde ſubdiẜ [oꝛis tui] .i. q̄ per
pꝛophetas vel per apl'os qui ſunt os dei locutus
es ⁊ p̄ eloq̄a tua inoteſcere voluiſti. Que oīa iudi-
cia vſq̄quaq̄ nō ceſſat eccl'ia in labijs ſuis pꝛo-
nunciare. Et ne fieret repꝛobus ſermo meus.

6 In via teſtimonioꝛū tuoꝛum † de † iocūda tus.
lectatus ſum: † ſicut in omnibus † quaſi
diuitijs.

¶ [In via teſtimōioꝛū tuoꝝ] .i. in ope et īpletiōe
mandatoꝛum tuoꝝ que nobis in lege tua ſub teſti
ficatione data ſunt ⁊ de te teſtificātur [delectatus
ſum] ⁊ gauiſus non modice ſꝫ [ſicut in omnibus di-
uitijs] ſpiritualibus vt pote que ſunt omnimode
diuitie. Uel [ſicut in omnibus diuitijs] tempoꝛali
bus delectantur terreni homines. Immo multo
amplius ſancti qui contempto mundo a deo ſunt
ditati delectantur et iocundantur de conſcientia
pura in operibus mandatoꝛum dei non deficien-
tes etiam toꝛmentis ⁊ tribulationibus multis af
flicti. Ita pꝛonunciaui et delectetus ſum ⁊ adhuc
ibi immoꝛaboꝛ. Unde ſequitur.

7 In mandatis tuis † exerceboꝛ: et † garriā
conſiderabo vias tuas.

¶ [In mādatis tuis exerceboꝛ] vſu meditatiōis
et operis ſcilꝫ in eis frequēter meditando et ipſa
opere adimplēdo. Et ſic merito boni operis [con
ſiderabo] .i. cognoſcā [vias tuas] quid iuſte quid
miſericoꝛditer facias ſicut diciẜ a mandatis tuis
intellexi. vniuerſe enim vie dñi ſunt miſericoꝛdia ⁊
veritas: ſcdm̄ quas opera noſtra remunerat quas
conſiderabo etiam diligēter attendendo vt ſic fir
mioꝛ ſim in meditatione ⁊ operatione mandato-
rū. Et per hāc exercitationē fit etiam iſtud quod.

†verboꝝ tuoꝝum.

In iuſtificatiõib⁹ tuis meditabor non obliuiſcar † ſermones tuos.

¶ [In iuſtificatiõib⁹ tuis].i.in mãdatis ꝛ p̄cce ptis q̄ iuſtificãt ꝛ ꝑfectã iuſticiã cõtinẽt [medita bo:] ꝓfunde de eis cogitãdo. Obliuioni em̄ q̄ ex o:ig nali venit peccato oppoſita eſt meditatio vñ ſequitur vt [non obliuiſcar ſermones tuos]. i.ne poſſim obliuiſci qđ expedit retineri:ꝛ vt illa obli uioni nõ tradens poſſim ea intelligere ꝑfecteq̄ꝫ c õplere. Ecce ſatis ho:ret cõfuſionẽ que tantam ſpondet co:rectionem. Gymel.

†viuam. † verba tua.

Retribue ſeruo tuo † viuifica me: et cuſtodiã † ſermones tuos.

¶ In hac tertia littera humanam indigẽtiã oñdit ꝛ contra eã gratiã dei poſcit. Et hec indigẽtia eſt infirmitas carnis: igno:ãtia mẽ tis:exiliũ:hoſtes: ꝛ cõtra hec auxiliũ multiplicis gratie petit. Vñ huic octonario p̄mittit̃ lr̃a Gymel que interp̄tat̃ retributio q: ſibi multipl'r gratiã retribui petit:dixerat em̄ ſupra i quo co:rigit adoleſcẽtio: viã ſuã:ꝛ ſubiũxit in cuſtodiẽdo ſermones tuos:nũc vt id faciat petit auxiliũ dicens [Retribue]o dñe bonũ p:o malo[ſeruo tuo] q̄ nihil meritis ſꝫ totũ gr̃e deputat.ſ.mihi qui nõ dignus vocari fili⁹ tu⁹:hoc ſcꝫ[viuifica me]intus q̄ iuſtificas impiũ faciẽdo me reſurgere a mo:te aie ſcꝫ a pctõ quod mo:s aie eſt:ꝛ infundẽdo gr̃am q̄ animã viuificat ſicut aia co:pus[et]ita iuſtificat⁹ [cuſtodiam ſermones tuos]ſcꝫ intelligẽtia per co gnitionem:in memo:ia per reco:datione:in volun tate per dilectionem in manu per operationẽ: in o:e per p:edicationem ꝛ defenſionem. Sed q: nõ poſſunt cuſtodiri per obedientiã niſi p:ius videã tur per intelligentiam addit.

Gymel retributio interp:etatur

Peccatũ mo:s eſt aie.

2 Reuela oculos meos.et conſiderabo mirabilia de lege tua.

¶ [Reuela].i.aperi ꝛ illumina per ſpiritum ſanctum:[oculos meos]interio:is ſcꝫ co:dis et mẽtis per igno:antiã ꝛ peccatum velatos ꝛ ſic illuminatos[conſiderabo mirabilia de lege tua] id eſt p:o funda iſt lege antiqua ꝛ noua contenta: nihil eſt autem mirabilius in mandatis dei q̄ diligere inimicos:benefacere his qui oderũt nos:hoc eſt retribuere bona p:o malis:retribue inq̄ꝛ reuela et debes:quia ego me idoneum ſocio non querens hic manentem ciuitatem. Nam

3 † Incola ego ſuꝫ † i terra: † nõ abſcondas a me mandata tua.

†inquilinus. †apud me.

¶ [Incola ego ſum in terra]ideſt peregrinus et aduena nõ ſicut homines terreni ſed ſicut p̄res mei ſcꝫ iuſti:nõ ſum ciuis babylonie:co:(et ſi non co:p⁹)habẽs in celo: hoc dicere tantũ iuſto:ũ eſt quibus p:omiſſa eſt patria eterna:et ideo[nõ abſcondas a me]ideſt non ſubtrahas mihi[mãdata tua]per que redditur ad patriam. Abſcondunt̃ mandata his qui non ſunt incole in terra ſed terrena ſapiunt:quia ꝛ ſi ea audiũt ꝛ nouunt nõ tamen ſapiũt nec faciunt. Minus dicit ꝛ plus ſignificat.vult enim dicere quod ſibi illa ad faciendum reuelet.quia

4 Cõcupiuit aia mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tp̄e

¶ [Concupiuit anima mea deſiderare iuſtificatiões tuas].i.iuſticie tue opera: ꝛ hoc nõ ad tp̄s vt mali ſed[in omni tp̄e]ſcꝫ ꝓſpero ꝛ aduerſo:vt quicquid faciã vel patiar ſemꝑ eas deſidereꝫ: docet ergo nullũ ocium nobis debere eſſe quin ſemꝑ deſiderij huius teneamur cupiditate:poſſũt eñ infirmitate anime nõ deſiderari.ꝛ rõne mẽtis vbi videtur q̄ ſint vtiles poteſt earum deſiderium cõcupiſci. Nam ſepe quid agendum ſit videm⁹ nec agimus:quia non delectat vt agamus ꝛ tamen cupimus vt delectet. Ideo autem concupiui deſiderare. quia

5 Increpaſti ſuperbos maledicti q̄ declinant a mandatis tuis

¶ [Increpaſti ſuꝑbos]ſcꝫ p:imos homies quos delectauit illud:eritis ſicut dij ꝛ adhuc frequent̃ per ſcripturas:per ſanctos:per ꝓp:ie ↄſciẽtie ſtimulos:increpas ſuꝑbos q̄ iuſticie opa nõ diligũt vel deſiderant vt eos ad humilitatẽ reducas:ꝛ ꝑ hanc ſuꝑbiã[maledicti]ſunt nõ ſolũ p:imi hoies ſed oẽs[qui declinant a mandatis tuis].i.ab obſeruatione mandato:ũ tuo:um. Non ait qui non implent ſed qui declinãt:quaſi primũ ſit infirmitatis vel igno:antie:ſecundũ ſuperbie. Sed quia ſuperbi nec in tanta increpatione humiliãt̃ o:at p:o eis co:pus chriſti dicens

6 Aufer a me opp:obriũ ꝛ cõtẽptũ q: teſtimonia tua exquiſiui

¶ [Aufer a me opp:ob:iũ]qđ audio i v̄bis[ꝛ ↄtẽptũ]ſeu defectũ quẽ ſuſtineo i factiſ q̄ iõ mihi ſiũt [q: teſtimonia tua].i.p̄cepta ꝑ tuã teſtificationẽ data ac p̄mijs ꝛ penis vallata[exq̄ſiui]nõ ocioſe et ſomnolent̃ ſꝫ ſtrẽnue ꝛ vigilant̃ ad ſciẽdũ ꝛ faciẽdũ.o:at a ſe auferri illa inq̄tũ ſt̃ culpa nõ pena.i. vt a perſecuto:ib⁹ ſuis amoueat̃ culpa ꝑſecutiõis illis noxia:ꝛ cõuertant̃ ad dñm nõ a ſe pena cũ inde perueniat ad co:onã. Sed qñ eccl'ia talia p̄ea batur ipſa patiebatur.. Vnde ſubiungit.

7 Etenim ſederunt p:incipes ꝛ aduerſum me loquebantur: ſeruus autem tuus exercebatur in iuſtificationibus tuis.

¶ [Etenim ſederunt]ſcꝫ in concilijs et iudicijs quaſi ex mo:a machinãtes[p:incipes]ſcilicet mali recto:es ꝛ iudices[ꝛ]ipſi aperte[aduerſum me loquebantur] accuſando ꝛ criminando. Idem accuſato:es erant qui ꝛ iudices quod grauius

eſt illicita[ſeruus autem tuus] ſcʒ ego[exercebatur]ſollicite[in iuſtificationibus tuis] ⁊ mandatis meditando:pƺedicando:⁊ opere adimplendo Qui in his cogitat vincit:quia ab his retrahere per bella laboƺat inimicus quaſi dicat inter pericula non erat mihi cruciatus ſed pƺofectus. Qualiter vero exercebatur ſubdit

8 Naʒ ⁊ teſtimonia tua meditatio mea eſt:⁊ conſilium meum iuſtificationes tue.

¶[Nam ⁊ teſtimonia tua]ideſt mandata vel martyria grece dicta. Unde ſanctos ꝑpter teſtimonium chƺiſti paſſos grece martyres appellamus[meditatio mea eſt]quia iugiter meditoƺ: et amo ea reſpiciens ad coƺonam. hic enim ideſt hoƺum cauſa meditata ſcilicet chƺiſtus ⁊ pƺemia mitigant doloƺes[et conſilium meum]ac conſiderata ratio eſt[iuſtificationes tue]a te nobis tradite vt ſeruem ⁊ adimpleam in quibus maximum eſt inimicos diligere. Conſilium pƺincipum fuit martyres perdere. conſilium martyrum fuit illos acquirere.

Deleth.

ADheſit pauimento anima mea viuifica me ſecūdū verbum tuum.

¶In hac quarta lr̄a dicit ſe coƺpoƺali neceſſitate eſſe conſtrictū ita vt tedeat euʒ oƺare vel operari. Coƺpus enim qđ coƺrūpitur aggrauat aīaʒ:ſed ſola dei pietate dicit ſe eſſe ſaluādum. Et q: in hac neceſſitate poſitus ſemper timet relabi:ideo congrue huic octonario pƺemittitur littera Deleth que interpƺetatur timoƺ. Hic enim docetur ꝙ lex timentē cōfoƺtat ſeu cōfirmat ⁊ ad oīa ei ſufficit. Modo ergo cōſiliū meū eſt iuſtificationes tue modo ita me habeo:ſed oli[.Adheſit]cōſenſu[pauimento]ideſt carni ⁊ coƺpoƺi terreno ⁊ coƺruptibili[anima mea]eius voluptatibꝰ ⁊ deſiderijs cōſentiendo qđ dicitur pauimentum q: de terra factū. Uel[adheſit pauimento].i.terrenis vt hec caret que ſunt calcanda pedibus uelut pauimentum. Et quia carni vel terrenis adherere moƺs eſt anime ideo ſubdit[viuifica me]confoƺtando per gratiam vt ſpiritus pƺeualeat contra carnem. ⁊ eruendo a terrenis vt mens ⁊ conuerſatio mea ſit in celis[ſm verbum tuum]ideſt ſm pƺomiſſionē tuam qua pƺomittis veniaʒ ⁊ gratiam penitenti. Et debes quia

Sap. ix.

Deleth qd interpƺetatur

Pauimētū q̄ſi de terra factum

2 Uias meas enunciaui ⁊ exaudiſti me:doce me iuſtificatiōes tuas.

¶[Uias meas enunciaui]per confeſſioneʒ ideſt peccata mea confeſſus ſum[⁊ exaudiſti me]dimittendo ea:⁊ quia deleſti vias meas[doce me iuſtificationes]⁊ vias[tuas]quibus perfectam conſequar coƺrectionem. Sic doce me vt agam non vt tantummodo ſciam quid agere debeam. pulchƺo oƺdine ad iuſtificationes dei perueniendum putat vt pƺimuʒ peccata ſua confiteatur. ita enim ⁊ alibi dicitur. Dic tu iniquitates tuas vt iuſtificeris. Uel[vias meas]ideſt pƺoceſſus meos difficiles in via virtutis ꝑpter aggrauationem coƺpoƺis[enunciaui]tibi in oƺatione[et exaudiſti me]conferendo gratiam[doce me iuſticationēs tuas]et mandata vt ea compleam. Et

3 Uiam iuſtificationum tuarum† inſtrue me:⁊ exercebor in mirabilibus tuis. †iſtinus mihi

¶[Uiam]ideſt modum ⁊ oƺdinem[iuſtificationum tuarum]⁊ mandatoƺum tuoƺum que dirigūt ad iuſte agendum[inſtrue me]quomodo debeaʒ in eis ambulare. Jam ante petijt doceri iuſtificationes nūc hic petit gradus ⁊ oƺdinem eoƺum: q: non ſufficit bona agere niſi fiant debito modo et oƺdine[et]ita iſtructus[exercebor]vſu operis[in mirabilibus tuis]iuſtificationibus ſcilicet in dilectione inimicoƺum ⁊ huiuſmodi quarum quedam ſunt ita mirabiles vt inexperti credant ad eas non poſſe perueniri intelligendas vel faciendas. Unde iſte earum difficultate quodammodo fatigatus adiungit.

4 Doƺmitauit aīa mea pƺe tedio: confirma me ī verbis tuis

¶[Doƺmitauit anima mea]quaſi feſſa ideſt a ſpe qua eas me appƺehenſuꝝ eſſe crediderā refriguit lente ad bonum ſurgens ⁊ parum vel nihil boni operans:⁊ hoc[pƺe tedio]ideſt pƺopter dilationes eoƺum que petij:vel carnis īfirme que ſeruit vanitati ⁊ hec doƺmitatio accidia ſolet dici:ſed tu[confirma me]⁊ da mihi perſeuerantiaʒ[in verbis tuis]⁊ pƺeceptis que iam teneo etiam facio ne ab eis decidam doƺmitando. ſed ex his ad alia poſſim pertendere pƺoficiendo. Et vt poſſim confirmari. et in via iuſtificationum ſic ambulare. quod poſſim ad illa et mirabilia peruenire.

5 Uiā iniquitatis amoue a me:et† de lege tua miſerere mei. †non habet de

¶[Uiam iniquitatis] ideſt deſiderium ⁊ concupiſcentiam malam quibus tanquam per viam ad iniquitatem ⁊ peccatum itur ⁊ a te receditur[amoue a me]ne illam ſequar[et de lege tua] ideſt ſecundum legem tuam non iuſticie:ſed et gratie qua implemus quod per nos non poſſumus[miſerere mei]⁊ iuſtifica me. quia tibi eſt ꝓpƺium. ⁊ apud te lex hec inſtituta eſt vt ſemper miſerearis. Perfecte petit iſte qui ait viam iniquitatis amoue ⁊ de lege tua miſerere ac ſi diceret mala remoue. bona indulge. miſerere inquaʒ mei quia iam.

6 Uiaʒ veritatis elegi:iudicia tua non ſum oblitus.

¶[Viam veritatis] que vere ducit ad patriam relicta falſitate [elegi] vbi currerem quod vt facerem [iudicia tua nõ ſum oblitus] vt currerẽ q̃bus iudicijs a creatione mundi in celo ꝛ in terra peccantes grauiter afflixiſti ꝛ bonis gratiã multipliciter contuliſti ꝛ adhuc quotidie bonos remuneras ꝛ malos punis: quib⁹ etiã iudicijs p̃mia iuſtis: ꝛ penas impijs in iudicio futuro reddes. Et per hunc modum cum currerem.

7 Adheſi teſtimonijs tuis domie: noli me confundere

¶[Adheſi] voluntate / amore: ꝛ toto deſiderio [teſtimonijs] ꝛ mandatis [tuis] o [dñe] qui prius adherebã pauimento. Adheret aũt teſtimonijs qui mũdo renunciat: q̃ curã huius vite ꝛ voluptates ſpernit qui poſteriora obliuiſcitur ꝛ in anteriora cõtendit vt ad brauiũ perueniat: ꝛ ideo [noli me cõfundere] nec ſpem meã euacuare: ſed fac vt quo curro pertendam: quo tendo per te pueniam. nõ enim volentis neꝗ currentis / ſed miſerentis ẽ dei. Sed q: non per ſe ipſum iſta potuit ſubiungit.

8 Viam mandatorum tuoꝝ cucurri: cum dilataſti cor meum.

¶[Viam mandatoꝝ tuoꝝ] que anguſta eſt [cucurri] vt bonus equ⁹. i. curſum vite mee ſm mãdata tua direxi nõ per ꝓpriũ arbitriũ: ſed [cũ dilataſti cor meũ] per donũ charitatis ꝛ delectationem iuſticie: vnde mandata diuina fiunt leuia. nõ eni currerẽ niſi dilataſſes. Non ergo cucurri p me: ſʒ dono tuo. hoc eſt enĩ donũ dei vt in preceptis eius nõ timore pene anguſtemur: ſed dilectione ꝛ delectatione iuſticie dilatemur. He.

Legem pone mihi domine viam iuſtificationũ tuarum: ꝛ exquiram eã ſemper.

¶In hac quinta littera precatur xpo veniente ſibi qui veterem legem tenuit nouã legẽ cõſtitui: ꝛ q: per eã verũ eſſe quis hʒ: ideo huic octonario congrue p̃mittitur littera He que interpretatur eſt vel viuit: quo bñ ↄuenit quid enim eſt viuit ꝛ q̃ viuit eſt. Eſſe aũt ꝛ viuere ſm deũ inchoat quiſq̃ in lege dñi bñ viuendo ambulat: q̃d eſſe ꝛ viuere vir iſte ſanctus poſtulat. quaſi diceret noli me cõfundere. Sed [Legẽ tuã] diuinã nõ veterẽ vt oli nõ ſubditis: ſed nouã vt filijs [pone mihi] o [dñe] docẽs me eã ſcʒ [viam iuſtificationũ tuaꝝ] vt me dirigat in mandatis tuis iuſtis. Sicut imperator p̃ſcribit militib⁹ viam eũdi: q̃tum ſcilʒ ꝛ qua eant [ꝛ] ego [exquiram eã] vt i ea pficiã. ꝛ hoc [ſemper] ſcʒ q̃diu viuam. Iã hʒ agendo: ſed adhuc exquirit pficiendo. q̃diu enim hic viuitur: tãdiu i ea et ſciendo ꝛ diligendo pficitur. ꝛ qui proficit. poſt hanc vitam perficitur. Et quia ad exquirendum per me non ſufficio: ideo

He quid interpretatur.

2 Da mihi intellectuʒ ꝛ ſcrutabor legem tuam: ꝛ cuſtodiam illaʒ in toto corde meo.

¶[Da mihi intellectũ] id eſt intelligendi donuʒ ꝛ gratiã vt ad eius alta perueniã in quibus tota lex pendet ꝛ ꝓphete [et] habito intellectu [ſcrutabor legem tuã] vt ipſam intelligã ꝛ intellectã opere perficiã ꝛ ore p̃dicẽ [ꝛ cuſtodiã illã] nõ in arca non in quaterno: ſed [in toto corde meo] ſcʒ in itellectu per cognitionẽ: in memoria per recordationẽ. ꝛ in voluntate per amorẽ. in quo videt̃ ꝓmiſiſſe vt deũ diligat toto corde: tota anima: tota mẽte: ꝛ proximũ ſuũ ſicut ſeipſum. Et q: hoc non valeo viribus meis. Ideo

3 Deduc me in ſemita mandatorũ tuorum: quia ipſam volui

¶[Deduc me] per gratiã tuã ſicut nutrix paruulũ [in ſemita mandatoꝝ tuoꝝ] ne aberrẽ. ꝓpterea viã mandatoꝝ vocat ſemitã: q: anguſta ẽ via que ducit ad vitã: que tñ non dilatato corde curritur. Arta eſt hec via: vt nõ admittat timidũ: ardua vt repellat pigrũ [q: ipſam volui] id eſt voluntarius fui ꝛ ſum ad implendũ non timore ſʒ amore. ac ſi dicat: non concupiui aliud: nec delectat⁹ ſum ideo rogo vt me deducas: quia ſine tuo ducatu parum eſt mihi mea voluntas. Sed quia ꝛ ipſa voluntas a te eſt oro.

4 Inclina cor meum in teſtimonia tua: ꝛ non in auaritiam.

¶[Inclina] per humilitatẽ [cor meum] id eſt effectum meũ: vt plus velim ꝛ in ipſa voluntate proficiam [in teſtimonia tua] ꝛ precepta vt ea propt̃ ſe impleã. teſtimonijs quippe aliud ꝓbat̃: vt de⁹ iuſtificationes ſuas ꝛ mandata quicq̃d nobis pſuadere vult ſuis teſtimonijs id eſt preceptis ꝛ exemplis nobis perſuadet ꝛ probat vt gratis colatur: quod impedit radix omnium malorum cupiditas. Unde ſubdit [ꝛ non in auaritiam] per ſubtractionem gratie ipſum deſerendo qua ſubtracta deum colat propter terrena ad quod mouet auaricia. Et quia omnia ſub ſole vanitas ſunt. iõ addit generaliter. Et

5 Auerte oculos meos ne videant vanitatem: i via tua viuifica me.

¶[Auerte oculos meos] corporis id eſt gratiam auertendi eos prebe ne videant] ſcilicet acceptando in affectu [vanitatem] id eſt vana ſeculi ad malum inducentia. per oculos enim peccamus dum viſu ambimus. Vel [auerte oculos meos] cordis [ne videant. ſ. attẽdãt in bono ope [vanitatẽ] .ſ. ſ. fauorẽ humane laudis vel vtilitatem rei tẽporalis ſed potius [in via tua] id eſt in obſeruatiõe mãdatoruʒ tuoꝝ q̃ itur ꝛ venit̃ ad te [viuifica me] vt ea

impleam.⁊ in eis nihil aliud niſi te qui es via ⁊ vi
ta attendam. Non enim viuit qui ea negligit vel
aliud in eis ꝙ vitam querit. Deinde per quid a va
nitate auertitur docet ſubdens.

6 Statue ſeruo tuo eloquium tuũ
in timore tuo.

¶ [Statue] immobiliter [ſeruo tuo eloquiũ tuũ]
ideſt mandata tua quaſi intranſgreſſibilẽ metaꝫ
ne elabatur ad quod valet timor. Unde ſubdit [in
timore tuo] ſancto ⁊ caſto vt qui ſtat videat ne ca
dat. hoc ideo dicit quia multi eloquia dei negligẽ
ter ſuſcipiunt ſed timor dei ſanctus quaſi baſis
eſt in qua verbum firmiter ſtatuitur. q.d. da ſeruũ
tuum facere quod eloqueris ac perficere perſeue
ranter operari mandata tua in diuino eloquio cõ
tenta cum timore filiali qui non admittit culpaꝫ ⁊
excludit negligentiam. Et dum in cunctis ꝙ agit
deo diſplicere metuit ſemꝑ magis ⁊ magis place-
re appetit. Unde ſubditur

7 Amputa opprobrium meũ quod
ſuſpicatus ſum: q; iudicia tua †
iocunda. — †ſuauia.

¶ [Amputa] etiam ⁊ tolle falce tue gratie [oppro
brium meũ quod] temerarie [ſuſpicatꝰ ſum] in alijs
iudicans eos non pro deo ſed pro laude vel tẽpo-
rali mercede benefacere: que ſuſpitio grauie ẽ pec
catum ⁊ magnum ſibi facit opprobriũ: ꝓpter qđ
opprobrium qđ de alijs ſuſpicatus eſt dicit eẽ ſuũ
quã culpã a ſe optat amoueri; q; ei placẽt iudicia
dei vera. vnde ſubdit [q; iudicia tua] ſunt [iocũda]
q; vera. nã vera ſunt ſuauia amatoribus veritat[is]
ſed iudicia hominũ de occultis non ſunt iocũda q;
temeraria. Sed contra hoc malũ charitas haben
da eſt que non emulatur. Unde ſubiungit:

8 Ecce concupiui mandata tua: in
†equitate tua viuifica me. — †tua iuſticia

¶ [Ecce concupiui mandata tua] ſcꝫ vt ea ſcirem
⁊ opere implerẽ que oĩa in duobus mandatis cha
ritatis colliguntur. i. cõcupiui ex toto corde. ex to
ta anima. ex tota mente diligere te ⁊ proximum
meum ſicut me. ⁊ tu [in equitate tua] ideſt manda
torum tuorũ [viuifica me] vita gratie ideſt charita
te quã cõcupiui me imple: vt viuam in te qui mori
or in me. Duo namqꝫ predicta mandata principa
lia ad equitatẽ pertinent. Equum eſt enim vt di
ligamus deum: q; ipſe dilexit nos: equum eſt vt ⁊
ꝓximum diligamus: q; ⁊ ab ipſo diligi volumus.
In hac ergo equitate viuificari poſtulat: vel ꝙ in
ſuã fortitudine male viuendo perijt in eqtate mã
datorum dei iã bene incedẽdo viuat. Uau.

ET veniat ſuper me mi-
ſericordia tua domine:
ſalutare tuum ſecundũ
eloquium tuum.

¶ In hac ſexta littera precatur vt ſaluator veni
at qui eſt miſericordia peccatorum ⁊ vita fideliuꝫ
ideo huic octonario preponitur littera Uau ꝙ in — Uau ꝗd
terpretatur ille vel ipſe. i. ſaluator xp̄us qui quaſi — interp̄e-
adhuc loquentibꝰ nobis dicit aſſum. Quaſi dicat — tatur.
in equitate tua viuifica me. [Et] vt hoc cõſequar
⁊ mandata tua perficiam [veniat ſuper me] de
ſurſum. vnde omne datum optimũ ⁊ oẽ donũ per
fectum eſt [miſericordia tua] o [domine] ideſt au-
xilium gratie tue quã vt conſequar veniat [ſalu- — Jaco.j.
tare tuum] ideſt chriſtus redemptor ⁊ ſaluator no
ſter [ſꝫm eloquium tuum] ideſt ſcđm ꝓmiſſioneꝫ
tuam. Uenit quippe chriſtus nos miſericorditer
ſaluare ſꝫm ꝙ antea dignatus eſt promittere ⁊ p̄-
nunciare. Quod totum eſt gratie ne quiſꝙ de me
ritis glorietur. ⁊ totum corpus dei dicat gratia
dei ſum id quod ſum

2 Et reſpondebo exprobrantibus — †qm̃
mihi verbum† q; ſperaui in †ſer — †verbis.
monibus tuis.

¶ [Et] ſic [reſpondebo exprobrantibus mihi] id-
eſt opprobrium mihi dicentibus [verbũ] a ſpiritu
ſancto mihi miniſtrandũ ſcꝫ verbum bonũ ꝓ ver
bo malo: verbum fidei pro verbo infidelitatis ver
bum edificationis pro verbo exprobrationis: pa-
rum eſt enim chriſtũ habere in corde niſi exterius
cõfiteatur ore. ⁊ dum timetur opprobrium nolle
reſpondere verbum. ⁊ hoc faciam q; [ſperaui in
ſermonibꝰ tuis] .i. in ꝓmiſſis que dicunt nolite co — Mat.x.
gitare quid loquamini ⁊c. Uel [in ſermonibꝰ tuis]
quibꝰ vitã eternã te cõfitentibꝰ ꝓmittis. Sꝫ q;
multi vrgentibus malis negant ſubdit

5 Et ne auferas de ore meo verbũ — † vſqꝫ valde
veritatis † vſqꝫ quaqꝫ: q; in iudi- — † ſpaui
cijs tuis † ſuperſperaui.

¶ [Et ne auferas] i. ne auferri ſinas [de ore meo — Heb.xij.
verbũ veritatis] quo minus eã predicem [vſque-
quaqꝫ] .ideſt ſemꝑ vel penitus ⁊ ſi ex timore ad
tempus [q; in iudicijs tuis] quibus tuos flagel-
las ⁊ corripis vel ẽt occidi permittis [ſuperſpera-
ui] qm̃ nõ ſolũ mihi nõ auferunt ſpem verum etiã — Ro.viij.
augent. Quẽ enim diligit deus caſtigat. flagellat
enim filium quẽ recipit. Uel [ſuꝑſperaui] ideſt ſu
per condignũ ſperaui q; premiũ ſuper merita ſpe
ramus. Non ſunt enim condigne paſſiones huiꝰ
temporis ad futuram gloriam.

4 Et cuſtodiam legem tuam ſemꝑ
in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi.

¶ [Et] ſi nõ abſtuleris [cuſtodiã legeꝫ tuã] ipſiꝰ
mandata ſcꝫ charitatẽ opere adimplendo: ⁊ hoc
[ſemper] quod determinat dicẽs [in ſeculũ] ideſt
in preſenti [⁊ in ſeculum ſeculi] .i. in futuro. plení
tudo enim legis eſt charitas que a ſanctis ex quo — Legiſ ple
rum ore nõ aufertur verbum veritatis cuſtodiẽ — nitudo ẽ
non ſolum in hoc ſeculo ſed etiam in altero. Q; — charitas
charitas que hic incipit in futuro perficietur. Et

que hic eſt ignis ibi erit caminus. Nam et deū ple
nius cum videbimus amabimus. ⁊ proximū ſimili
ter: q: deus erit omnia in oībus. hec autem predi
cta cum orarem exaudiſti me .

5 **Et ambulabam in latitudine: quia**
mandata tua exquiſiui.

¶ [Et] exauditus [ambulabam in latitudine] ſcʒ
charitatis que diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris q̄ tā
lata eſt ⁊ vt vniuerſam legē ⁊ ꝓphetas in ſe con-
cludat. hec āt charitas duob⁹ illis mandatis tota
atq; integra cōtinetur. ideſt dilectione dei ⁊ pro
ximi: in quib⁹ tota lex pendet ⁊ prophete [q: man
data tua] quorum plenitudo eſt charitas [exqui-
ſiui] petendo: querendo: pulſando: ⁊ accepi ſpiri-
tum quo bona facerem ex dilectione. Et q: dixit ſe
ambulaſſe in latitudine continenter proſequitur
in tribus ſcʒ in locutione: meditatione operatio-
ne. Et primo in locutione dicens

6 **Et loquebar de teſtimonijs tuis**
in conſpectu regum: ⁊ non con-
fundebar.

¶ [Et loquebar] conſtanter ⁊ intrepide [de teſti
monijs tuis] grece martyris vel in preceptis a te
teſtificatis ⁊ de te teſtificantibus pro veritate cer
tans vſq; ad mortem [in conſpectu regum] q̄ po
terant terrere ⁊ timorem incutere. In hoc dicto
non tam rei euentum q̄ mentis affectuʒ exprimit
q: ſic erat affectus q̄ iam promptus eſſet loqui co
ram regibus. Genus autē martyrij eſt nomen xp̄i
confidenter confiteri coram talibus [⁊ non confu
debar] loqui vt timore vel pudore cederem: ſciens
qui te confitetur coram hominibus confiteberis
eum coram patre ⁊ angelis eius. Deinde ſubiun
git de meditatione dicens

7 **Et meditabar in mandatis tuis**
que dilexi.

¶ [Et meditabar in mandatis tuis] implendis:
cogitando quomodo perficerem. omnis enim ſer
uus mandata domini ſui ſemp in mēte habere de
bet: vt non ſolum timore verū etiā amore deſerui-
at. Et ſubiungit quare dicens [que] ꝓpter ſe [dile
xi] ideſt quia ea dilexi per ſpiritum qui datus ē mi
hi: qd enim ab aliquo diligitur de hoc frequenter
meditatur. Per hūc quidē ſpm̄ dilectio ipſa i cor
de diffunditur ⁊ cor ad meditandum dilatatur. De
inde ſubdit de operatione dicens

8 **Et leuaui manus meas ad māda**
ta tua que dilexi: ⁊ exercebor in iu
ſtificationibus tuis

¶ [Et leuaui manus meas ad mandata tua] ea
poſt talem meditationē opere adiplendo. Ex me
ditatione enim mandatorū celeſtium boni operis
vſus inoleſcit ſine quo meditatio non ſufficit. Cū
opera pro deo fiunt tunc manus ad ſuperna leuā
tur: cum autē pro terreni tunc deponunt [que di
lexi] q: finis precepti eſt charitas vt eius intuitu
fiat mandatū. Ad omnia autē tria predicta per-
tinet quod ſequitur [et exercebor] ſic loquendo:
meditando: ⁊ operando [i iuſtificationib⁹] tuis. i.
in preceptis tuis que iuſticie ſunt ac iuſtificant ⁊
iuſtificatum oſtendunt. Zai.

Memor eſto verbi tui † memēto.
ſeruo tuo in quo mihi
ſpem dediſti.

¶ In hac ſeptima littera agit de
ſpe ꝓmiſſionū dei que facit oia pacifice tolerari:
per quā mens humana eleuatur ab his viſibilib⁹
⁊ temporalibus ad inuiſibilia ⁊ eterna bona vbi
requies eſt vera. Septenarius autē ſignificat re
quiem. Unde ⁊ huic octonario preponitur ſeptia
littera. i. Zai que iterpretatur huc vel duc te: q: ꝺ Zai quid interpretatur.
agit de ſpe que non eſt de preſentibus ſed ad futu
ra tendit. q. d. huc tende huc dirige iter tuū tanq̄
tui ducto: ⁊ recto: quo vocat te verbū dei ſcʒ ad
eternitatē feſtinans: ergo iſte in illam requiē igre
di petit eam. d. [Memor eſto verbi tui] ideſt pro-
miſſi implendi facti [ſeruo tuo] non libero ſuo.
ideſt non quaſi oblitus tardes. ſed quaſi memor
redde promiſſum qui nunq̄ fallis: promiſit enim
deus mercedem cuilibet fideli ſibi ſeruienti ⁊ ſpe
cialiter tribulationes mundi patienter pro eo ſu
ſtinenti [in quo] verbo promiſſionis [mihi ſpem ꝺ
diſti] de expectatione promiſſorum. q: enim ꝓmi
ſiſti ſperare feciſti eterna ⁊ deſpicere preſētia. q̄ſi
diceret ideo ſic ⁊ ſic ago: q: te ꝓmittente eterna
⁊ auxilium in tribulatione ſpero: ⁊ tu domine pro
miſſi memor eſto. Unde in aduerſis ſpe ſe conſo-
lans ſubdit.

2 **Hec me conſolata eſt in humili-** † qm̄ verbum.
tate mea: † quia eloquium tuum
viuificabit me.

¶ [Hec] ſcʒ ſpes tue promiſſionis [me cōſolata ē]
⁊ confortauit [in humilitate mea] ideſt in defectio
ne ⁊ tribulatione vt nō timerē/ ſed potius gaude
derem. Ergo aduerſa facile ſuperantur ſi ſit ſpes q̄
conſoletur: qui eni meliora ſperat leuiorib⁹ non frā
gitur [q: eloquiū tuum]. i. promiſſio tua [viuifica-
bit me] afflictū ⁊ firmauit meum animum. Tem-
pore namq; tentationis de verbo ⁊ eloquio deiui
uitur quo eterna promittuntur. Unde Petrus Joh. vi.
domino dixit. Uerba vite eterne habes. Et neceſ
ſe mihi erat: quia

3 **Superbi inique agebant † vſq;-** † valde.
quaq;. A lege autem tua non de
clinaui.

¶ [Superbi] ſcʒ perſecutores mei [inique agebāt]
contra me [vſq;quaq;] ideſt valde vel nimis: non
tantum impie agendo/ ſed etiam pios ad impie-
tatem cogendo: quod nimis eſt iniquum: ſed fru
ſtra inſtabant: q: non conſenſi. Unde ſequitur [a

lege autem tua non declinaui] ꝙtumcunqꝫ me ad hoc impellerent: ſed in ea ſtabilis permanſi. Lex enim dei eſt remediū vt nō curetur pſperitas veꝛ boꝛum: ⁊ non timeatur deiectio iuſtoꝛū. hic nāqꝫ nos docet recta et iuſta dei iudicia meditari: ⁊ qli nos regere debeam⁹ cautione. Ideo ſubdit.

4 **Memoꝛ fui iudicioꝛū tuoꝛū a ſeculo domine: et conſolatus ſum.**

[Memoꝛ fui iudicioꝛum tuoꝛū a ſeculo] o] domine] ex quo genus humanum cepit que exercuiſti in vaſa ire et in vaſa miſericoꝛdie] et conſolat⁹ ſum] quia iudicia tua vera eſſe cognoui. Qui enī pꝛeterita repetit et ſemper colligit ſeriem vetuſtatis: cognoſcit quia nec peccatoꝛ potentia ſue impꝛobitatis euadat: nec iuſtus equitatis ſue pꝛemijs defraudetur. Et qui bene ſibi conſcius hec nouit retexere habet vnde gratiam ſue conſolationis poſſit accipere. Quantum autem vir ſanctus iniquos: quos tolerabat: diligeret oſtēdit cum ſubiungit. In me quidem conſolatus ſum: ſed.

5 † **Defectio tenuit me † pꝛo pctōꝛibus derelinquētibus legem tuā.** †tedium †a

[Defectio] et tedium coꝛdis et anime ideſt afflictio et doloꝛ: [tenuit me] et occupauit [pꝛo peccatoꝛibus derelinquentibus legem tuam] id eſt pꝛo exceſſibus peccantium a quibus legem tuā derelinqui videbam: dolebat perfectus iſte: non quia ipſe appetebatur/ſed quia lex dei derelinquebatur: et non de ſuo/ſed de alieno contriſtabatur damno. Tanta enim eſt virtus pietatis qđ vir ſanctus plus grauatur et dolet de aliena culpa et miſeria ꝙ de ſuā pena et iniuria. Sed nos hodie magis dolemus noſtra incommoda ꝙ ſalutis pꝛoximi detrimenta. Nec tantum de tribulatione ſua non dolebat im̄o gaudebat: qđ oſtendit cum ſubdit.

6 **Cantabiles mihi erāt iuſtificatiōnes tue: ī loco † pegrinatiōs mee.** †incolatus mei.

[Cantabiles] .i. ſicut cantilene delectabiles: quia cantus eleuat laboꝛes: tollit tedium: et delectat [mihi erant iuſtificationes tue] .i. iudicia tua iuſta quibus noſtri purgantur exceſſus. Ex eoꝛum quidem iniquitatibus dolebat: ſed in dei iuſtificationibus quod a malis tribulabatur cātabat et exultabat [in loco peregrinationis mee] ideſt in via pꝛeſentis vite in qua peregrini ſum⁹ et differimur a patria. hec enim miſera vita locus peregrinationis dicitur: eo ꝙ homo deiectus eſt de paradiſo in has miſerias: vbi penam ſue impꝛobitatis fleat. Sed quia omni tempoꝛe circa dei laudes eſſe debet intentus: adiungit. Et

7 **Memoꝛ fui † nocte nōis tui dn̄e: et cuſtodiui legem tuam.** †in alia lr̄a nō hꝫ in nocte

[Memoꝛ fui] non ſolum die: ſed etiam nocte] id eſt omni tempoꝛe [nominis tui domine laudibus diuinis ⁊ oꝛationi intendendo. Uel [memoꝛ fui nocte] ſcꝫ tribulatiōis. ideſt in aduerſitate nō tantū in pſperitate [nominis tui] o] dn̄e] te coꝛam hoībus confitendo ⁊ tibi gratias agendo: vbi magis ꝙ in pꝛoſperis deo eſt adherendū ⁊ gratie ſūt agende: non eſt enim magnū ſi hoc agas in pſperis [et] ſic [cuſtodiui legem tuā] mandata tua ad implendo: quā non cuſtodiſſet ſi in virtute tua cōfidens nominis dei memoꝛ non fuiſſet. adiutoꝛiū enim noſtrum in nomine domini. Et merito memoꝛ fui ⁊ cuſtodiui. Nam.

8 **Hec facta eſt mihi † qꝛ iuſtificatiōnes tuas exquiſiui.** † qꝛ iuſticias

[Hec] ſcꝫ nox ⁊ tribulatio [facta eſt mihi] .i. pꝛo me ⁊ ad vtilitatē meam. pdeſt enim his qui ſalubꝛiter exercentur in ea: vt diſcant non ſuperbire. nā virtus in infirmitate perficitur. Et bn̄ facta ē mihi ⁊ ad vtilitatem meā: qꝛ ſic [iuſtificationes tuas] ⁊ pꝛecepta iuſtificantia exquiſiui. Unde pꝛi⁹ dicit bonum mihi quia humiliaſti me vt diſcā iuſtificationes tuas. Tuas qui iuſtificas impiū non meas: deus eſt enim (inquit apoſtolus) qui operatur in nobis: ⁊ velle ⁊ operari pꝛo bona volūtate. hoc etiam per pphetā dominus dicit. Et faciam vt in pꝛeceptis meis ambuletis: ⁊ iudicia mea cuſtodiatis: ⁊ operemini. Heth. ij. coꝛ. xij. Phil. ij. Ezech. xxxvj. f.

Portio mea domine: dixi cuſtodire legem tuā

[In hac octaua littera faciem domini videre optat: quia mandatis eius eſt obſecutus. ⁊ quia quod deſiderat ſollicite ſatagit habere. ideo congrue pꝛemittitur littera Heth que interpꝛetatur pauoꝛ. ⁊ intelligitur non pauoꝛ recidendi: ſed ſollicitudo acquirendi illud bonum quod ſperat: quod quia in octaua reſurrectionis pꝛeſtabitur ideo octonarius ille octauus ponitur quaſi dicat iuſtificationes tuas exquiſiui. quia [Poꝛtio] ⁊ pars [mea] o] domine] tu es quaſi dicat non quero diuitias: non honoꝛes ſeculi. ſed omnia poſt poſui. vt tu ſol⁹ mea pars optima fieres. partes ſibi eligunt homines in hoc mundo alius hoc. Alius illud vnde quiſqꝫ viuat. pars vero pioꝛum eſt ipſe deus vnde ſem perviuant. Qui talem poꝛtionem deſiderat opus eſt legem diuinam cuſtodiat. Unde ſubiungit. et ideo [dixi] ideſt firmiter ſtatui [cuſtodire legem tuam] cuſtodia enim legis dei acquirit poꝛtionem ipſum deum. Sed quia non cuſtodio niſi adiuues ideo ad hoc faciendum dicit. heth qđ interpꝛetatur.

2 † **Depꝛecatus ſum faciem tuam in toto coꝛde meo: miſerere mei ſecūdum eloquium tuum.** † pcatus

[Depꝛecatus ſum faciem tuam] ideſt faciem gratie non vindicte. Hoc eſt fauoꝛem tuum. Uel [faciem] .i. noticiam: quia qui deum contem

plari valet qualiter legem eius cuſtodiat intelli-
gendo videt [in toto corde meo].i.tota intentiōe:
tota animi virtute: toto mentis affectu. Nullum
aliud deſiderium habens: quia diuiſa mens nō im
petrat deprecatus ſum in q̄ dicens [miſerere mei]
vt per miſericordiā habeā quod meritis non poſ-
ſum [ſm eloquium tuum] idest ſm promiſſionem
tuam. promittit eñ nobis miſeris miſericordiam
ſuam deus ſi ad ipſum conuerti voluerimus. Et
tanq̄ exanditus et adiutus ſubdit.

†quia †auerti.

5 †Cogitaui vias meas: ⁊ † cōuer
ti pedes meos in teſtimonia tua.

[Cogitaui].i.diligēter cōſideraui [vias meas]
i.progreſſus vite mee priores malos uel futuros:
ſcʒ quid agendū ſit: ⁊ quō ⁊ quid non. [⁊ cōuerti
pedes meos].i.affectus meos ⁊ greſſus operum
meorū quibus hō quaſi pedib⁹ ambulādo progre
ditur a vijs meis prauis et tardis [in teſtimonia
tua].i.mandata que tue volūtati teſtificant eli-
gendo viuere ſm ea. Cogita ergo vt iam nō tuis
greſſibus quib⁹ lapſus es ambules. Cogita aūt
quid facias: quid loquaris: quō viuas. vbi eñ p̄-
cedit cogitatio ibi matura ſequit operatio. Et iō.

4 Paratus ſum ⁊ nō ſuʒ turbatus
vt cuſtodiam mandata tua.

[Paratus ſum] prōpta volūtate [⁊ nō ſuʒ tur
batus] quātacunq̄ aduerſitate ingruēte [vt cu-
ſtodiā mandata tua] ita vt etiā pro eis cuſtodien
dis ſi neceſſe eſt pati nō recuſem: vbi cogitatione
quis p̄uenit qō agendū eſt ſemꝑ paratus eſt ad
agendū: ſemper fixus ⁊ validus vt nō queat ſubi
ta ⁊ improuiſa offenſione turbari. et ideo medita
re ⁊ ſtatue animo vt veniens ad prelia ⁊ pericula
ſis parat⁹: nō solū aduerſus ea que vides: ſʒ etiā
aduerſus ea que nō vides: ⁊ dicas paratus ſuʒ et
non ſum turbatus: vt cuſtodiā mandata tua. vbi
etiā notatur q̄ obedientia debet eſſe feſtina et le
ta. Et q̄ parat⁹ ſit oſtendit dicens.

†legis tue.

5 Funes pctōꝝ circūplexi ſunt me
et † legē tuam non ſum oblitus.

[Funes peccatorū].i.deceptiones ⁊ impedi-
mēta inimicorū ſpiritualiū ⁊ carnaliū: ſcʒ demonū
⁊ malorū hoim circūplexi ſunt me].i.circūligaue
runt me quibus tanq̄ funibus me poſt ſe trahere
conantur: ſed fruſtra quia [et legē tuā nō ſuʒ ob
litus] ipſam tranſgrediendo ſciens oportere nos
per multas tribulationes introire in regnuʒ dei.
Mala enim quibus terrēt ⁊ peccata ſunt quaſi
reſtis longa quā trahunt: qua implicare ſanctos
volūt: ſed nō poſſunt eos qui legis obliti nō ſunt
Non ſum inq̄ oblitus: quia ſermo dei non eſt ob-
ligatus: ſed ita in memoria et affectu habui q̄

6 Media nocte ſurgebā ad confi-
†iuſticie tendum tibi: ſuper iudicia † iuſti
ficationis tue.

[Media nocte] pre feruore ⁊ capto quieto tem
pore [ſurgebā] de lecto. ⁊ poteſt dici mediū noctis
quicquid eſt inter crepuſculum ⁊ diluculum. Uel
[media nocte].i.grauiori tribulatione non deijcie
bar: ſed [ſurgebam] fortius [ad confitendum] tibi
confeſſione laudis et gratiarum actionis. gratie
enim agendo ſunt deo de omnibus que accidunt
nobis. et ſic poteſt teneri [dominus ſuper iudicia]
et flagella [iuſtificationis] ⁊ correctiōis [tue] qb⁹
flagellas ⁊ iuſtificas filios quos recipit que alij nō
merentur. Confiteor tibi ſciens quia et hoc ipſuʒ
q̄ funes circūplectuntur me iuſto iudicio dei eſt
quod incipit a domo eius. Et ita affectus

7 Particeps ego ſuʒ oīm timētiuʒ
te: et cuſtodientiū mandata tua.

[Particeps ego ſum] ex tua bonitate [omniuʒ
timentium te] timore filiali et ſancto qui cauet of
fenſam: membrum enim eſt particeps boni com-
membri ſui et totius corporis. Naʒ cōmunia ſunt
bona iuſtorum: vt quicquid boni agitur a ſingulis
proſit omnibus: iuſticia enim communis eſt vir-
tus. Tanta quippe eſt virtus eccleſiaſtice vnita-
tis q̄ omnes ſunt vnum in domino [et cuſtodien-
tium mandata tua] per ſanctam operationem vt
timor non ſit ocioſus. q.d. cum omnibus timenti-
bus te corde et cuſtodientibus mandata tua ope
re: ego communico ⁊ participo beneficia tua [que
non ſunt pauca ſed copioſa: quia

Iuſticia eſt virt⁹ cōis.

8 Mia tua dñe plena eſt terra †: iu
ſtificatiōes tuas doce me.

ps. xxxij. †et.

[Miſericordia tua] o [domine] idest affectibus
miſericordie tue ſpiritualis ⁊ temporalis [plena eſt
terra] q: fidē vbiq̄ dilatauit et ipſos iuſtificat: ſo
lem ſuum oriri facit ſuper bonos et malos ⁊ pluit
ſuper iuſtos et iniuſtos: omneſq̄ paſcit: et pro-
pter hoc confidenter rogo [iuſtificationes tuas]
et mandata [doce me] illuminando intellectū ad
cognoſcendum eas et dirigēdo affectum ad faciē
dum. iam ſe cuſtodiſſe dixit et hic amplius doce-
ri petit: quia ſemper debent queri ad profectum
Nunq̄ enim eſt bone rei ſatietas eis quibus ve-
re ſapit bonitas. Theth.

B†Onitatē feciſti cū ſeruo
tuo dñe ſm verbū tuuʒ.

†ſuauitatem

In hac nona littera gratias deo
agit de ſua humiliatione et patien-
tia per quam venit ad iuſticiam: et quia bonuʒ eſt
humiliari et patientiam habere que tollit triſti-
ciam et preſtat in tribulatione etiam iocunditatē
ideo huic octonario preſcribit littera. Theth que
interpretatur bonum vel excluſio: quia hic agit de
patientia que excludit triſticiam de aduerſis ⁊ fa-
cit bonū ⁊ iocūdū pati. q.d. doce me iuſtificatiōes
quia iā [Bonitatē feciſti cum ſeruo tuo] o [dñe] id
eſt feciſti vt me delectaret bonuʒ et facerem illud
liberaliter delectatione iuſticie non ſeruiliter ti-

Theth qd interpretatur

more pene qđ magnū eſt donū:q: ſic de eo q̄ ſer
uus fuit feciſti filiū[ſm vbū tuū]quo iubes libera
liter:⁊ ex charitate ſeu amore nō ſeruiliter ⁊ ex ti
more tibi ſeruire. Uel[ſm verbum tuum].i.ſm ꝑ
miſſum tuum vt ablato ſpū ſeruitutis firma ſit ꝑ
miſſio de ſpiritu adoptionis filiorum. Non ſunt
ergo vera bona niſi illa q̄ ſm verbū dei ſunt. De-
inde qđ ſe accepiſſe confeſſus eſt augeri ſibi petit
⁊ perfici dicens.

†ſua- 2 †Bonitatē ⁊ †diſciplinā ⁊ ſciam
uitatem. doce me:†q: mādat tuis credidi
†erudi- tionem. ¶[Bonitatē].ſ.mecū factā[doce me] aſpirando
†qm̄. amplius charitatē:vt mihi gratia tua mag[ma-
giſq; augeat:⁊ bonitatis dulcedine innoteſcat[⁊
diſciplinā]dādo patientiā:vt a deo ſit dulcedo bo
ni:q amore dei vel ꝓximi qualibet ferā paſſiōes
[⁊ ſciam]illuminando intelligentiam ad diſcernē-
dum inter bona mala. Bonitas ergo eſt virt⁹ qua
ſit delectatio boni. diſciplina eſt virtus qua ſit to
lerantia mali. ſcientia eſt virtus qua ſit cognitio
boni ⁊ mali. ideo doce[q: mandatis tuis credidi]
ſ.q tu illa mādaueris. quaſi diceret. fides q̄ credi
di iſta tua eſſe mandata impetret a te gratiam q̄
faciam iſta que tu mandas. Sed

†ꝓ- 3 Priuſq̄ humiliarer ego deliq:
pter ver- †ꝓpterea eloquiū tuū cuſtodiui.
bū tuū. ¶[Priuſq̄ humiliarer].i.affligerer penal'r per
tuam correctionem ⁊ diſciplinam [ego deliqui]elo
quium tuum nō cuſtodiendo:⁊ ſic culpā incurren
do. ꝓpterea ne iter humiliarer ⁊ affligerer [elo-
quium tuum cuſtodiui].ſ.ſm illud operando. Ex
diuina enim correctione experitur homo q̄tū bo-
num ſit deo obedire:⁊ eruditur vt magis ſollicit⁹
ſit mandata dei cuſtodire. Sepe enim contingit vt
culpa generet penā:⁊ pena excitet cor ad pniam:
⁊ pnia operiat culpam. Nam ſi peccatis tuis tri-
buas q humiliatus es:⁊ quicquid acciderit in te
retorqueas:ex reo incipis eſſe iuſtus qui te vt reū
condēnas. Sed q: hoc non niſi per gratiam dei fie
ri poteſt:recte ſubditur.

†ſua- 4 †Bonus es tu:⁊ i†bonitate tua
uis es doce me iuſtificationes tuas.
dñe ¶[Bonus es tu]in te ⁊ ex te eſſentialiter ⁊ etiā
†ſuaui- ſperantibus in te confidenter[⁊]ideo[in bonita-
tate. te tua]⁊ ſuauitate nō in meis meritis[doce me iu
ſtificationes tuas].i.oꝑa iuſticie effectualiter ad
Iuſtifi- implere:vel opera bona q̄bus poſſim iuſtificari.
catio op⁹ Iuſtificatio enim eſt opus iuſticie. quaſi diceret.
ē iuſticie doce bonitatem experientia qui es bonus in na-
tura. Ecce liber in quo dꝫ homo ſtudere ⁊ ꝑficē-
re.ſ.in dei bonitate:⁊ iuſtificationes non curſus
planetarum:non diuinationes futurorum:vel va
nitates ceteras ibi querere. Et neceſſe eſt vt me
doceas: quia adeſt colluctatio vt oſtendam re qđ
didici. Nam

5 Multiplicata eſt ſup me iniq̄tas
ſuperborum:ego autē in toto corde
†meo ſcrutabor mādata tua. †non hꝫ.
¶[Multiplicata eſt ſuper me]vi et numero[ini-
quitas ſuperborum]id eſt demonum ⁊ hominum
iniquorum nitentium me impellere ad peccatum
[ego autem]tua gratia confortatus ⁊ adiutus[in
toto corde meo]et mentis affectu[ſcrutabor] ve-
hementius[mandata tua]ad intelligēdum ⁊ ope
randum:conſolationem requirens in eis: vt tan-
tum hceream mandatis quantum illi ſuperbi vo-
lunt ſeducere ab eis:recte autem cum aduerſa
patitur/mandata diuina perſcrutatur:tunc em̄
ad conſolationem diuinarum ſcripturarum maxi
me recurrere debemus:cum in hoc ſeculo tribula
tiones et tentationes propter deum ſuſtinemus.
Et etiam

6 Coagulatū eſt †ſicut lac cor eorum:
ego vero legē tuā meditatus ſum. †vt
¶[Coagulatū eſt ſicut lac cor eorum] ſuperborum
i.in malicia compreſſum paulatim ⁊ induratū:vt
enim lac natura ſui purum/ſpecioſum atq; ſince
rum eſt:ſed corruptione coagulatur et aceſcit/ſic
cordis humani natura pura/ſincera/et perſpicua
eſt priuſq̄ vitiorum admixtione corrumpatur et
coaceſcat[ego vero legem tuam]per quam ſuper-
bos humilias ⁊ humilibus gratiam preſtas[me-
ditatus ſum]ecōtrario ad emolliendū cor meum:
⁊ vt contra obſtinationem ⁊ duriciam eorum medita
tio legis ſit mihi refrigeriū. Et ergo

7 Bonum mihi †q: humiliaſti me †qm̄.
vt diſcā iuſtificationes tuas.
¶[Bonum mihi eſt]⁊ profuit[q: humiliaſti me]
humiliatione pene ꝓpter exceſſum culpe.i. diuer
ſis tētationibus ⁊ afflictionibus exercuiſti:q: pe-
nam vertiſti in eruditionem. ⁊ vexatio dedit mihi
intellectū[vt diſcā]diligentius nō ſolū[cognoſce
re ſed ⁊ facere[iuſtificationes tuas].i. oꝑa iuſti-
cie vel mādata tua q̄ iuſtificant ⁊ hoiem iuſte vi-
uere docent. Sed q: hoc non ſit niſi per dilectio-
nem vbi qui facit hꝫ delectationem:ſubiūgit oſtē
dens quantum ex hac humiliatione ꝓfecerit. q.d.
Ex hoc in tantum affectus ſum q

8 †Bonū mihi lex oris tui:ſup mi- †bona.
lia auri et argenti.
[Bonum]eſt[mihi lex oris tui]docēs me vtilia ꝓ
ſalute eterna[ſup milia auri ⁊ argenti].i. ſup di-
uitias ⁊ oē precioſum ſeculi:ponit enim determi-
natum ꝓ indeterminato. Et bene dicit ſuper: q:
amplius diligit charitas legē dei q̄ cupiditas mi
lia auri ⁊ argenti:et bona ſpiritualia ſine compa
ratione excedunt in bonitate temporalia:non q̄-
cumq; immo rarus hoc dicit id ēſt qui legem dei
auro et argento preferat qui propter legem dei
omnia relinquere poteſt:relinquunt multi diui-
tias ore et profeſſione:ſed affixi ſunt eis corde et
amore. Ioth.

Manus tue dñe fecerunt me ꝛ plaſmauerunt me: da mihi intellectū vt diſcam mandata tua.

¶ In hac decima littera petit ſibi dari intellectum mandatoꝝ dei vt vera vita.i.eterna fruať: ꝛ q: nemo vitam eternam pōt habere niſi peccata confiteatur (qḋ maxime fit in aduerſis) iō pꝛeſcribitur huic octonario littera Joth ꝗ̄ interpꝛetatur confeſſio vel deſolatio qḋ bene conuenit: citius enim confitentur ꝛ diuinum implorant auxilium qui deſolati ſunt ꝛ vrgētur aduerſis. Interpꝛetatur etiam Joth ſcientia vel pꝛīcipium: quia hic docetur homo creatus eſſe impaſſibilis: imo: talis ꝛ in plenitudine ſcientie ad quam bon⁹ homo reuerti deſiderat cuius in hac vita initium hꝫ intellectū.q.d.lex tua eſt mihi bonū ſup milia et merito q: [Manus tue].i.potētia ſeu virtus ꝛ ſapientia tua [fecerunt me] creando ſm animaꝫ ad imaginem ꝛ ꝛ ſilitudinem tuā [ꝛ plaſmauerunt] vel finxerunt me formādo ſm corpus: ꝛ q: ex hoc obligoꝛ ad tuū ſeruitiū [da mihi intellectū] puꝝ ꝛ intellectus eleuationē [vt diſcā mandata tua] ad clarius intelligendū: ſepius meditandū: deuoti⁹ adimplendum.q.d.opatio tua te moueat vt queꝫ feciſti in natura/reficias ꝛ perficias in doctrina: reſtituendo mihi intellectum qui obſcuratus eſt per peccatum. Et tunc omnes.

Joth qd interptatur

3 Qui timent te videbunt me ꝛ † letabuntur. quia in verba tua † ſuperſperaui.

† loca buntur. *† ſpaui.*

¶ [Qui timēt te] timoꝛe filiali [videbunt me] et facta circa me ad infoꝛmādū ſe [ꝛ letabuntur] de meo conātes imitari me pfectu. Oēs ꝗ timēt deū letanť ſiuui dať qḋ petit. Charitas eñ de bonis pximi gaudere facit. Jocūdus eſt bonis aſpect⁹ bonoꝝ nō exterioꝛis hoīs/ſed interioꝛis: ſed econtra grauis eſt malis ideo letabuntur [q: in verba tua].i.in ea ꝗ̄ pmiſiſti [ſupſperaui].i. valde ſperaui. Non ait ſimplr ſperaui: ſed ſupſperaui: q: eñ deus pōt facere ſupꝛa ꝙ petimus ꝛ intelligimus paꝝ eſt hic tm̄ de illo ſperare: ſed debem⁹ ſuperſperare. Jdeo da intellectum. quia iam

3 Cognoui domine quia † equitas iudicia tua: et in veritate tua humiliaſti me.

† iuſticia.

¶ [Cognoui] o [dñe] ꝛ ſcio [q: iudicia tua] quib⁹ mulctaſti genus humanū ꝛ in oībus ꝗ̄ circa bonos ꝛ malos facta ſunt vel fiunt ſunt [eq̄tas].i. iuſta ꝛ equa: lꝫ q̄dā nobis occulta [ꝛ ī vitate tua] i. iuſto iudicio [humliaſti me] ſubdēdo me huic penalitati ꝛ multiplici miſerie ppter demeritū offenſe. Summa eñ eq̄tas eſt vt ꝗ̄ delinquunt p ſuperbiā purgenť p humilitatē. Ergo q: me humiliaſti vt coꝛrigeres ꝛ iuſta eſt hec tua vindicta.

4 Fiat mia tua vt cōſoletur me: ſm eloquium tuum ſeruo tuo.

¶ [Fiat] nunc [mia tua] mihi [vt conſoletur me] in afflictione mea: q: mia miſeris eſt neceſſaria: non petit auferri erūnas que ſunt ad purgationem ſed conſolari. In labore eñ pfectus vir non finem laboris/ſed verbum cōſolatiōis petit vt bene perferat [ſm eloquiū tuū] factuꝫ [ſeruo tuo].i. ſm qḋ pmiſiſti ſeruo tuo cui teneris: pmiſiſti eñ vt poſt humilitatē afflictionis tribueres pꝛeſidiū conſolationis. Deinde expꝛimens quid per miſericoꝛdiam detur ſubiungit. Et poſt hec ꝛ per hec de cetero.

5 Veniāt mihi miſeratiōes tue: ꝛ viuā: q: lex tua meditatio mea eſt.

¶ [Veniant mihi miſerationes tue]. i. effectus miſericoꝛdie tue [ꝛ] per illas [viuam] vita gratie in pꝛeſenti ꝛ gloꝛie in futuro: ꝛ oſtendit quo merito d. [quia lex tua] nō vanitas ſeculi [meditatio mea eſt] cogitando de executione mandatoꝛum eius. Hec meditatio cogitatio amantis eſt qui cogitat vt per dilectionem operetur ꝛ tantum amantis vt charitas non frigeſcat huius meditationis ſiue: ꝙtalibet abundantia conſtipetur iniq̄tatis alienē: non enim ſufficit meditatio ſine operatione: mihi inq̄ veniant miſerationes tue ꝛ

6 Confundantur ſupbi † q: iniuſte iniquitatē fecerūt in me: ego aūt exercebor in mandatis tuis.

† quo

¶ [Confundanť].i.confundātur [ſupbi].i. iniq̄ qui nolunt humiliari. Vel [confundentur]. i. pudeat eos ꝛ erubeſcant de ſua iniq̄tate [ſuperbi] ꝛ iniqui [q: iniuſte].i. ſine iudicio ꝛ malicioſe [iniq̄tatem fecerunt in me] iniuſte me pſequendo [ego autem] quicquid aduerſum me agant [exercebor in mandatis tuis] ea meditando atq; opere adimplendo benefaciam etiam inimicis. Quanta ergo grauioꝛa hic mala ſuſtinemus tanto ſtudioſius nos in mandatis ſacris exercere ꝛ in eis conſolationem querere debemus vt hec nos ſubleuēt que illa oppꝛimere ſtudent. Et

7 Conuertātur † mihi timētes te: ꝛ qui † nouerunt teſtimonia tua.

† ad me q̄ timent te. *† cognouerunt.*

¶ [Conuertantur mihi] confoꝛmati ꝛ veniāt ad me mihiq; aſſocientur vt tales comites habeam in auxiliū ꝛ conſolationem meam [timentes te].i. incipientes [ꝛ qui nouerunt].i. quos iam lectio imbuit ꝛ ſi nondū operatio. Vel [timentes te] timore filiali [ꝛ qui nouerunt] intelligendo ꝛ operādo [teſtimonia tua].i. quid de te teſtentur ſcripturarum eloquia. Vel [teſtimonia tua]. i. legem cum teſtificatione tua datam: poſt omnia nō audet vir iuſtus dicere ꝙ ſit: ſed petit fieri immaculatus.q. d. fiat miſericoꝛdia tua: veniant miſerationes tue ꝛc. quod vt impetrem.

8 Fiat co: meum immaculatum in
iuſtificationibus tuis:vt nō con‑
fundar.

¶ [Fiat co: meū immaculatum] ſine macula pec‑cati ⁊ nihil attendat niſi te [in iuſtificationibus tuis] implendis.i.in operibus iuſticie diuine [vt nō cōfundar] a ſpe mea:vel [vt nō cōfundar] in p̄ſēti p̄ lapſum culpe et in futuro p̄ experiētiam pene. Sicut egritudines co:po:ū o:iunt̄ ex ſtomacho ita peccata ex co:de:⁊ inde eſt q̄ penitēdo de pctis q̄buſcūq; tundimus pectus cui co: vicinum eſt. Quia ergo de co:de p̄cedit vniuerſitas vitio:ū ſicut dn̄s ait in euangelio: ideo illud imaculatū fieri poſcit in operib⁹ diuine iuſticie. In quo:um actiōe pōt macula quadruplex contingere:ſcʒ ſi agat diminute vt ieiunium ſine elemoſyna:ſi negligenter vt ↄtingit i o:ōne diſtractiōis:ſi elate vt ſi vanā gl'iaʒ q̄rat:ſi mercenarie vt ſi p̄ p̄cio tp̄ali fiat. Caph.

† ſaluta ri tuo. † ſ(u)p(er)ſ(p)aui.

Defecit in † ſalutare tuum
anima mea:⁊ in verbum
tuum † ſuper ſperaui.

¶ In hac vndecima littera p̄egrinus huius mūdi i aduentū dn̄i deſiderat:p̄mū ſm̄ antiquos p̄res:ſcd̄m ſc̄dū ad modernos dicens q̄ta in hac expectatiōe tulerit a ſup̄bis ⁊ petit vt in mandatis dei p̄ſeueret:⁊ q: in hac expectatione laſſatus eſt ex deſiderij dilatiōe iō huic octonario p̄mittit̄ littera. Caph que interp:etat̄ icuruat⁹:q: feſſus longa militia cupit diſſolui ⁊ reuerti ad p:incipium:ſed tamē nō recuſat labo:ē ſi neceſſe eſt manere in carne p̄pter fratres.q.d. veniant mihi miſeratiōes tue ⁊ viuā vere ⁊ vita eterna:q: [Defecit] ferē ⁊ laſſata eſt ſcʒ p:e tedio in diutia expectatiōe tēdēs affectu ⁊ deſiderio [in ſalutare tuū] ſcʒ ieſum vel in deſideriū ſalutis [aīa mea] tribulatiōnibus ⁊ tētationibus opp:eſſa. Bon⁹ eſt iſte defectus:ſignificat enim deſideriū boni nondū q̄dem adepti ſed auidiſſime concupiti [⁊ in verbū tuū].i. in p̄miſſum tuū quo vitā eternā patienter ſuſtinētib⁹ p̄mittis [ſup̄ſperaui].i.valde ſperaui ſciēs id adimplendū:hec ſpes facit p̄ patientiam expectare q̄ non vident̄. Nec ſimpliciter dicit ſperaui:ſed ſuperſperaui: quia p:emium maius eſt merito et plus futurum eſt q̄ dici poteſt.

caph q̄d iterp̄taſ

2 Defecerunt oculi mei eloquium
tuum dicentes quando cōſolabe‑
ris me.

¶ [Defecerunt] etiam [oculi mei] interio:es ſcʒ ratio ⁊ mentis intellectus nimio deſiderio laſſati:tēdentes [in eloquiū tuū] id eſt in p:omiſſum tuū [dicentes] gemitu:o:atione ⁊ deſiderio [quādo cōſolaberis me?] educendo de his miſerijs quo:ū tedio afficio: quaſi diceret mo:as patio: q̄ð ſit vt res dilata dulcio: veniat. Monit autē dominus q̄d q̄ſi faciat qui in menſura:⁊ numero:⁊ pōdere cuncta diſponit. Ardentib⁹ autē ſpiritualibus deſiderijs carnalia deſideria frigeſcunt p:opter hoc ſubdit q̄ſi dicendo. Ideo conſolare.

3 † Quia factus ſum † ſicut vter in
p:uina iuſtificationes tuas non
ſum oblitus.

† q̄ſi † tanq̄.

¶ [Quia factus ſum ſicut vter in p:uina] ⁊ ro:e congelato id eſt dei gratia carnalis cōcupiſcentie ardorem reſtrinxi:per vtrem eīm caro mo:tis hui⁹ per p:uinam celeſte beneficium intelligitur q̄ carnis cōcupiſcētia velut frigo:e cohibēte to:pet ⁊ cōtrahitur.et ideo:quia talis factus ſum [iuſtificationes tuas] et ea que p:ecipis ad iuſticiam [non ſum oblitus] quia a memo:ia non labuntur: dum aliunde nō cogitatur.nam quia to:pet cupiditas ideo feruet charitas. Vel [quia factus ſum] id eſt reputatus vilis ⁊ inutilis [ſicut vter in p:uina] congelatus eſt et nulli liquo:i idoneus:⁊ tamen [iuſtificationes tuas non ſum oblitus] per reco:dationem et operationem. Ita deſidero videre ſalutare. Sed.

4 Quot ſunt dies ſerui tui quando
facies de perſequentibus me iu‑
dicium.

¶ [Quot ſunt] i hoc ſeculo [dies ſerui tui] quibus finitur iſta miſeria p̄ſecutionū ⁊ tentationū.q.d. Imp:ime mihi iugē finis mei meditationē et [q̄ñ facies de perſequētibus me].ſcʒ de diabolo ⁊ miniſtris ei⁹ [iudiciū].i.vīdictā ⁊ vltionē:vt illis deſtructis perueniā ad tuā viſionē.q.d.vtinā fiat celeriter vt ab his liberet:de diebus ſuis interrogat co:pus xp̄i q̄ i hoc ſeculo ſunt futuri:⁊ ne q̄s putet eccleſiā añ ſeculi finē defiturā addit ⁊ de iudicio demōſtrans vſq; ad iudicium ipſuʒ quoq; in terris futuram. Nam ad hoc vt me perſequūtur.

5 Narrauerunt mihi iniqui † fabu
lationes: ſed non † vt lex tua †.

† delectatiōes † ita † domine

¶ [Narrauerūt mihi iniqui fabulationes] id eſt inanes et vanas locutiōes q̄ in verbo tm̄ delectāt: vt me a veritatis tramite deto:querent. [ſed non] ſunt ille mihi [vt lex tua] quia non conueniunt legi tue in qua me magis veritas delectat q̄ verba. Illas autem vanas locutiones habent in diuerſis ſectis ac p:ofeſſionibus et littere ſeculares et iudeo:um ac errabunda loquacitas heretico:um quos omnes iniquos voluit intelligi:quibus omnibus p:epoſui legem tuam que nullam continet vel continere poteſt falſitatem. Quod ex hoc patet:quia.

6 Omnia mandata: tua veritas:
† iniqui perſecuti ſunt me adiu‑
ua me.

† iuſti.

¶ [Omnia mandata tua] ſunt [veritas] et innixa veritati omnia que tendunt ad verita‑

tatem finalem nõ ſunt vanitas vel falſitas: que in illoꝝ abundat ſermonibꝰ. et ꝓpter hanc tuã veritatẽ que me delectat [iniqui perſecuti ſunt me] iniuſte: q: nõ in me perſecuti ſunt niſi veritatẽ: vt depꝛauarent eam: ergo tu [adiuua me] vt certẽ ꝓ veritate vſq; ad moꝛtẽ: q: et hoc tuũ eſt mãdatũ. Non peto vt amouear hoc certamẽ: / ſed vt adiuuare me digneris ſciente neminẽ coꝛonari niſi qui legitime certauerit. Ideo autem adiuua: quia.

7 Paulominus cõſummauerunt me in terra: ego autem non † dereliqui mandata tua.

†reliq.

[Paulominus] .i. fere [ↄſummauerunt] .i. conſumpſerũt [me in terra] multa ſcʒ ſtrage martyꝛũ facta dũ cõfiterent & ꝑdicarẽt veritatẽ. Non dicit cõſumpſerũt ſed ↄſummauerũt: q: ſtrages martyrum potius fuit ↄſummatio & perfectio eccl'ie ꝙ conſumptio. Sed quia non fruſtra dr̃ adiuua me: ſubdit [ego autẽ] ꝙuis ita tẽtatus [nõ dereliq̃ mãdata tua] ꝙtũcũq; me ꝑſequerentur: q: in oĩbus ꝑſecutiõibus ſemꝑ aliq̃ reſeruati fuerunt fideles in fide cõſtantes: & ita erit in futuro. Et vt poſſit perſeuerare vſq; in finem ſubdit.

8 Secundum miſericoꝛdiam † tuã viuifica me: et cuſtodiam teſtimonia oꝛis tui.

†non habet tuã.

[Scd̃m miſericoꝛdiã tuã] non meritum meum [viuifica me] vita gr̃e: et confirma me in ꝑſecutione: ne amãdo vitã tꝑalẽ negem: et ſic perdã vitam ſpũalẽ et eternã [et] ita [cuſtodiã teſtimonia oꝛis tui] .i. martyꝛia ad ꝙ hoꝛtaris vl' ꝑcepta ꝙ oꝛe tuo ſanxiſti. Scti em̃ in tanta ꝑſequentium crudelitate nullo modo dei martyꝛia vel ꝑcepta cuſtodirẽt: niſi fieret eis qd̃ hic oꝛatũ eſt ſm̃ miſericoꝛdiã tuã viuifica me. viuificati ſunt: quia pꝛo vita veritatẽ deſerere noluerunt: et moꝛiendo pꝛo veritate vixerunt. Lamech.

In eternũ domĩe: verbũ tuum permanet in celo.

Feſſus expectatoꝛ: ꝙ ſupꝛa cupiebat dies ſuos daudi & eſſe cum xp̃o. hic oſtendit ſe nõ recuſare laboꝛẽ: immo eſt ardẽs ad ſeruiendũ ei cui angeli ſeruiũt ꝙ i hac lr̃a duodecima virtutes dei & facta deſcribit dicens tꝑalia finiri: ſed nõ mãdata dei. & quia hic mandata ſunt diligenter intelligẽda et ſeruanda: ideo huic octonario ꝑmittit lr̃a Lamech ꝙ interꝑtatur coꝛ vel ſeruo. leuet ergo coꝛ circũciſũ ad ea. decet em̃ illud in te manere qd̃ in celo perſeuerat dixerat ſupꝛa adiuua: viuifica: et cuſtodiã teſtimonia. Et bene ſunt cuſtodienda q: [In eternum] .i. ſemꝑ et ſine intermiſſione o [dñe verbũ tuum] .i. lex tua et obſeruãtia mandatoꝝ tuoꝛũ [permanet in celo] .i. in celeſtibus ſpiritibus & angelis cuſtodiẽtibꝰ eternam ſine deſertiõe militiã: q: celeſtes creature ſemꝑ obediunt deo: quas merito debẽt

Lamech qd interpretatur

iferioꝛes creature rõales imitari ſiĩr obediẽdo. q. d. idcirco oĩ ſtudio mãdata obſeruãda ſunt q: ſupni ciues ea indeſinẽter cuſtodiũt: et ei ſeruitus neganda nõ eſt cui angeli ſeruiunt: poſt celum ſequitur de terra. Et.

2 In gñatione & † generatione veritas tua: fundaſti terrã & ꝑmanet.

†generatione.

[In generatiõe & generationẽ] .i. in oĩbus gñatioĩbꝰ ſibi ſuccedẽtibꝰ ꝑmanet [veritas tua] q: nũ ꝙ defuit veritas dei in ſanctis eius modo paucioribꝰ modo pluribꝰ: vt ſe varietas hominũ habuit vel habebit: ſemꝑ em̃ ſunt aliqui veritatis amatores iuſti & veraces: quia [fundaſti] [et ſtabiliſti in fide [terrã] .i. eccleſiã: ſcʒ ſanctos q̃ ſunt in terra [et permanet] in ipſa fide: quia fundamento fidei qd̃ eſt ieſus chꝛiſtus conſtabilita non inclinabitur in ſeculum ſeculi permanent illa et veritas in ea. Et ſimiliter.

3 Oꝛdinatione tua ꝑſeuerat dies: quoniã oĩa ſeruiunt tibi.

[Oꝛdinatione] & diſpoſitione [tua perſeuerat dies] .i. iuſtus et ſanctus qui relictis mundi tenebꝛis in lumine dei viuit: qui perſeuerat in eccleſia quicq̃d vꝛgeat [quoniaʒ omnia] que pertinent ad hũc diẽ [ſeruiunt tibi] oĩa que ex oꝛdinatiõe dei ꝑficit ei deputat ad ſeruiendũ. Uel [qm̃ om̃ia ſeruiunt tibi] .q.d. ratio et cauſa omniũ ꝑdictoꝛũ ſcilʒ ꝙ verbũ tuũ permanet in angelis: veritas i hoĩbꝰ terra in fundatiõe: dies in oꝛdinatiõe eſt iſta: qm̃ oĩa debita ſeruitute et obedientia tibi ſunt ſubiecta: et pꝛo nutu tuo diſponis ea. Merito aũt oĩa ſeruiunt tibi: quia.

4 Niſi ꝙ lex tua meditatio mea eſt tũc † foꝛte periſſem in humilitate mea.

†foꝛſitã periiſſeʒ

[Niſi] hoc eẽt [ꝙ lex tua meditatio mea ẽ] ſciẽdi et faciendi: et pꝛemia poſt tribulationes ſperãdi [tunc] id eſt ideo: quia nõ meditarer [foꝛte periſſem] per lapſum i grauem culpam [in humilitate mea] id eſt in deiectione et afflictiõe. Legis quippe meditatio facit vt tempoꝛe tribulationis ſuſtinere et tolerare poſſimus ne frãgamur. Ergo tẽpoꝛe afflictiõis meditatio nobis in lege ſit ne ipa ratos ꝓcella tẽtatiõis affligat. Et quia ſic legis meditatio ꝑſeruauit me a ꝑiculo: ideo de cetero.

5 In eternũ nõ obliuiſcar iuſtificationes tuas: † quia in ipſis viuificaſti me

†qm̃.

[In eternum] ſcilʒ in euum. i. ꝙdiu viuã [nõ obliuiſcar iuſtificatiões tuas] id eſt ꝑcepta legis i q̃bus nos coꝛrigẽdo a pctõ purgas & iuſtificas. Uł [i eternũ] .i. i eterna vita [nõ obliuiſcar iuſtificationes tuas] laudãdo & gr̃as agẽdo ꝙ nos liberaſti õ ſpiritali captiuitate & õ mũdo: ſicut iſraelite i terra ꝑmiſſiõis gr̃as agebãt ꝓ liberatiõe ab egypto

[q: in ipſis].i.per eorũ meditationem ⁊ impletio
nẽ[viuificaſti me]nihil extra te petẽtem : a morte
ſcȝ peccati reuocandovel preſeruando:et vitã ſpi
ritualemvel eternam conferendo. Et ideo.

†quia 6 **Tu⁹ſum ego ſaluuȝ me fac: †qm̃
iuſtificationes tuas exquiſiui.**

¶[Tuus ſum ego]non ſolũ ſm creationeȝ vel po
tentiam:ſed ſm gratiam recreantem:quia per te
viuificatus. et ideo[ſaluum me fac]de futuro ſicut
feciſti de preterito. Ego tuus famul⁹: et tu deus
meus:a te poſco ſalutem. Olim meus eſſevolui ⁊
perij:modo tuus ſum ⁊ ideo ſalua. Et hoc te mo
ueat[quoniam]non meas voluntates quibus fui
meus:ſed[iuſtificationes tuas].i.mandata tua in
lege contentavt eſſem iam tuus[exquiſiui]ſcilicet
ex affectuvt intelligerem ⁊ opere perficerem. vt di
ambroſi⁹ cit Ambroſius. Rarus eſt qui poſſit dicere deo tu⁹
ſum. Ille hoc dicit qui adheret deo totis ſenſib⁹
qui aliud cogitare non nouit hoc nõ poteſt dicere
ſecularis. plures enim dominos habet. Uenit li
bido ⁊ dicit. Meus es:quia ea que ſunt corporis
concupiſcis inilliꝰ adoleſcentule amore te mihi
vẽdidiſti. Uenit auaricia ⁊ dicit. Meus es aurȝ
et argentum et poſſeſſio quã habes preciũ eſt li
bertatis tue. Uenit gula ⁊ dicit tibi. Me⁹ es:vni⁹
diei conuiuiũ preciũvite tue eſt : viſſoꝛ es cibo tuo
inter calices ⁊ epulas te acquiſiui. Uenit ambi
tio ⁊ dicit tibi. Meus es:neſcis q: ideo te alijs im
perare feci vt mihi ipſe ſeruires ⁊ neſcis ꝙ ideo in
te poteſtatem contuli vt mee te ſubijcerem pote
ſtati? Ueniunt ſingula vitia et dicunt. Meus es:
quomodo qui huiuſmodi es potes dicere deo tu⁹
ſum. Ille tibi dicit meus ſi voceȝ non redarguit cõ
ſcientia:ſi verbis tuis opera concordent. Qui pro
me ſeipſum abnegat eſt meus. Non eſt meus quẽ
libido ſuccendit:quia mea eſt caſtitas. Non ẽ me
us auarus:quia mea eſt largitas. Non eſt meus
rixoſus et iracũdus:pax ſuȝ ego:litigare non nõ
ui. Sed meus eſt qui poteſt dicere:nihil mihi con
ſcius ſum. Ideo autem ſaluum me fac de futuro :
quia.

†autẽ 7 **Me expectauerũt peccatores vt
perderent me:teſtimonia† tua in
tellexi.**

¶[Me expectauerunt]quaſi in inſidijs latitan
do et mihi inſidiando[peccatores]ſcilicet ſpiritus
maligni et homines iniqui [vt perderent me] fa
ciendo conſentire ad malum et ad culpam trahen
do:ſicq in gehennam precipitando :ſed non profe
cerant:nec inde perij[quia teſtimonia tua]. id eſt
precepta vel martyria[intellexi]id eſt intra me le
gi,ea deuote meditando. q. d. longo me certamine
inimici impugnant : ſed ego intelligens teſtimo
nia tua a conſolationem ex eis recepi. Et ſi conſiten
tem vrgebant non ceſſi intuens finem ſine fine. id
eſt eternam beatitudinem. Unde ſubditur. Et.

8 **Omnis conſummationi vidi fi
nem latum mandatum tuum † †valde
nimis.**

¶[Omnis conſummationis].ideſt omnis perfe
ctionis humane ſcilicet contẽptus mũdi ⁊ patiẽ
tievſq ad mortem et huiuſmodi[vidi] id eſt men
te attendi[finem]vltimuȝ. Omnis conſummatio
eſt omnium virtutum perfectio ſcilicet pro vero et
ſummo bono omnia facere ⁊ mala omnia tolera
re:etvſq ad mortem proveritate certare. Cuius
cõſummationis eſt finis excellere in regno dei qd
non habet finem:et habere ibi fine morte:ſine do
lore et cum magno honore vitam morte huius vi
te:ac doloribus et opprobrijs acquiſitam : et vidi
[mandatũ tuũ]ſcilicet charitatis mandatũ illud
geminum quo iubetur deus ⁊ proximus diligi per
quod complentur omnia[nimis]id eſt valde[latũ]
ſcilicet dilatatione:quia etiamvſq ad diligendos
inimicos extenditur:nil enim latius ꝙ omnes i ſi
nu amoris recipere:⁊ nullas odij anguſtias ſuſti
nere et efficati⁹:quia ex charitate pendet lex et ꝓ
phete:dictaq prophetarum ⁊ totam legem ipſa
concludit. Et hoc mandatum nimis latum fuit:⁊
eſt mihi latum quaſi facile factum:quia nihil pro
deſſet inter tormenta et mortem imminente ꝯfite
ri ſi charitas nõ eẽt i ꝯfitẽte. Mem.

**Quomodo dilexi legẽ tuã
domine: tota die medi
tatio mea eſt.**

¶In hac decimatertia littera loquitur vir iuſt⁹ q
in meditatione legis profecit dicens ſe ſuperſenio
res intellexiſſe:⁊ ideo dicit eſſe ſcripturas dulceſ
ſuper mel:⁊ q: hoc eſt ei per charitatem ideo huic
octonario premittitur littera Mem que interpre
tatur viſceravel ex ipſis:quia hic agit de charitate Mem
que eſt ex ipſis medullis per hoc ergo intelligitur qd inter
multiplex dilectio:q: legem ex toto corde amat:⁊ pretatur
ex ipſis viſcerib⁹ amplectitur. q. d. itellexi teſtimo
monia:vidi finem ⁊ merito q:[Quomodo].i.ꝙ ve
hementer ⁊ ꝙ intenſe totis viſceribus[dilexi legẽ
tuaȝ o[domine]in ſacra ſcriptura contentã:admi
ratiue hoc dicit: ⁊ ideo hec lex tua[tota die].ſ. na
turali.i.omni tpe:ac ſemper ⁊ ſi caro impediat[me
ditatio mea eſt]quatenus nõ ſolũ littera:ſed etiã
ſpiritu eam intelligerem. q. d. intantũ dilexi legeȝ
tuam o domine ꝙ aſſidue ⁊ quaſi cõtinue meditor
in ea. In hoc enim apparet eum legem dei dilige
re quia per omne temp⁹ vite ſue cognoſcitur eam
meditari. Et bene ait tota die q: quicquid ſancte
agitur meditari legem eſt. et ideo.

2 **Super inimicos meos† prudẽtẽ
me feciſti† mãdato tuo:† quia in** †ſapere †mãdatũ tuum †qm̃.
eternum mihi eſt.

¶[Sup inimicos meos].i. pl⁹ ꝙ inimicos meos. ſ.
iudeos:paganos:hereticos q nõ itelligũtvel nõ ope
rant[prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo].i. p manda
tum tuũ ſcilicet ſacre ſcripture eloquiũ a mererũ

Digitized by Google

intellectum [quia in eternum mihi eſt] .i. ſic intel-
ligo ꝛ interpreto: ipſum mādatum vt mihi in eter
num ſit ꝛ ad eternitatem valeat: q: in tabulis cor
dis dilectio dei in eternū erit: ꝛ premium manda-
ti cuſtoditi erit ipſe de⁹ qui mandauit. Illis vero
non eſt in eternū ſed in ſeculum: quia ex eo māda
to temporalia premia querūt tantū. Prudentē
in q me feciſti ſuper inimicos. Quia

3 Super omnes docentes me intel
lexi: quia teſtimonia tua medita
tio mea eſt.

¶[Sup oēs docētes me] q̄ ſcꝫ erāt de inimicis [in-
tellexi] ſacre ſcripture veritateꝫ: docebant tn̄ ſcri
be ꝛ phariſei: ſed iſte ſup hos intellexit quia litte
re nō adheſit: ſed myſteriū feſtiuitatū ꝛ holocau
ſtomatum in euangelio vidit eſſe cōplendū. Unde
ꝛ eximi⁹ ꝓphetarū dicit: q: ipſe acuti⁹ alijs pro-
phetis vidit: ꝛ hoc ideo [q: teſtimonia tua medita
tio mea eſt] .i. meditatio mea circa teſtimōia tua
bene ꝛ ſane .ſ. in ſpiritu et non in littera intelligē
da continue verſatur q̄tuꝫ humana fragilitas pa
titur. Intellexi ſuper docentes. quia etiam

† ſenio-res. 4 Super † ſenes intellexi: quia mā
† exq̄ſiui ta tua † queſiui.

¶[Sup ſenes] .i. plus q̄ ſeniores corpore nō mē
te .ſ. ſacerdotes ꝛ principes [intellexi] q: in nouo te
ſtamēto agi p̄ſtolo: qđ in veteri figuratū cerno. ꝛ
hoc totū ideo: q: [mandata tua] q̄ illi tranſgredie
bant [queſiui] interius intellectū verbo꜄ tuo꜄ fer
uenter deſiderando ꝛ a te deuote petēdo vt intel-
lecta implerē operādo. Nec mirū: q: quē dñs do-
cet facile doctores ꝛ ſenes ſuperat. Intellexi mā
data: ꝛ etiam opere compleui ea: quia per cōſide
rationem legis tue directus.

5 Ab omni via mala prohibui pe-
des meos: vt cuſtodiā verba tua.

¶[Ab omni via mala] et criminali ipſorū doctorū
ꝛ ſeniorum: ac omniū peccatorum [prohibui] ꝛ co
hibui ne peruerſitate eorum ſubuerterer [pedes
meos] .i. affectus ꝛ greſſus: quaſi pronos ꝛ volen
tes ire in malum ꝛ ad hoc ꝓhibui [vt cuſtodiā ver
ba tua] .i. mandata tua: non tantū a malo declinā
do: ſed etiā quod bonū eſt faciendo. Sic enim ver
ba dei cuſtodire poſſumus ſi poſt malum non ea-
mus ſed ſemper ad id quod bonum eſt tendamus
Sic autem prohibui pedes meos a via eorum q

† q̄m 6 A iudicijs tuis nō declinaui: † qꝛ
tu legem poſuiſti mihi.

¶[A iudicijs tuis] .i. ab his q̄ tu iudicas fieri et
que cōſtituiſti ad regulam viuendi .i. a ſemitis ve-
teris vel noue legis [non declinaui] vel diuerti: ſed
pſeueranter eis credi: ꝛ adheſi omnia recte adim
plendo: aliter em̄ in eterno cōdēnarer iudicio [q:
tu legem] mandatorū quā abſq; omni declinatio-
ne teneo: ſequi [poſuiſti mihi] vt ea diligerē ꝛ face
rem. Euangeliū quippe ſcripſiſti in corde meo nō

vt ſicut ſeruus timereꝫ: ſed vt filius diligerem. Et
non ſolum intellexi mente ꝛ impleui opere: ſed etiā
annunciaui alijs ore. Unde ſequitur.

7 Quā dulcia faucibus meis † elo- † verba tua
quia tua: ſuper mel † ori meo. † et fauū

¶[Quā dulcia] .id eſt valde dulcia ſunt [faucib⁹
meis] interioribus ad degluciendum .ſ. palato cor
dis quo dulcedo celeſtiū in p̄ſēti aliquomodo ſen-
titur ꝛ pguſtat [eloquia tua] in quibus remiſſior
vita pdicat: ꝛ ſunt etiam eloquia tua dulcia [ſup
mel] .i. ſuper omnem dulcedinē corporalē ꝛ incom
parabiliter [ori meo] exteriori ad loquēdum diuīa
eloquia electi non ſolum audiunt: ſed etiā guſtāt
vt in eis corde ſapiat qđ reprobo꜄ nō mentibus ſꝫ
ſolū aurib⁹ ſonat. Et nota q vbiq; in his cōpara
tionibus non ponit ſicut ſed ſuper. quia hec diui-
nis non poſſunt comparari. Sequitur.

8 A mandatis tuis intellexi: propte † odio habui.
rea † odiui omnem viam iniqui-
tatis.

¶[A mandatis tuis] ꝛ per ea [intellexi] q: ea fa-
ciendo ad altitudinem ſapientie perueni per obe
dientiam enim ꝛ impletionē mandatorū puenit ad Eccli. ſ. o.
ſapientiā occulto꜄. Unde in eccleſiaſtico. Concupi
ſti ſapientiā ſerua mandata: ꝛ dñs prebebit tibi
illam. Ecce quomodo operatio precedit intelligē
tiā: practica theoricā [Unde cuſtodienda eſt obe-
diētia vt percipiat ſapientia ꝛ pcepta ſapiētia nō
eſt deſerenda obedientia propterea vt in manda
tis ꝛ ſapientia amplius proficerem [odiui omnem
viam iniquitatis] neceſſe eſt em̄ vt oderit omnem
iniquitatem amor iuſticie ꝛ dulcedo ſapie. Nun.

Lucerna pedibus meis:
verbum tuum: et lumen
ſemitis meis.

¶In hac littera decimaquarta qui
ſupra ſe dixit ſeruaſſe mandata lumen verbi pedi
bus ſuis radiare gaudet et initiū boni ꝛ perfectio
neꝫ chriſto tribuit: ꝛ ideo pmittitur littera. Nun Nūq̄d i terptaꝫ.
que interpretatur vnicus vel paſcua eorum .id eſt
qui eſt ſingularis adiutor ꝛ paſcua animarumꝫ: ipe
enim nos adiuuat paſcit ꝛ reficit: bona eſt hec pa
ſcua: quia carpis illic nouum florem reſurrectio-
nis: lilium eternitatis et roſam dominici corporis
et ſanguinis: docet autem hic propheta humilita
tem quam chriſtus in ſe docuit: et. q. d. q ſic mihi
profeci ꝛ alijs non eſt a me ecce humilitas. Sed
[Lucerna pedibus meis] ſcilicet pedibus mentis
lucens in nocte huius ſeculi vbi ſunt fouee ꝛ laq̄i
eſt [verbum tuum] ſcilicet chriſtus qui eſt verbum
in principio apud patrem. Uel [verbum tuum]
ſcilicet ſacra ſcriptura quod a prophetis ꝛ apoſto
lis ſeminatur ꝛ idem verbum eſt [lumen ſemit] me
is] ſcꝫ ſemitis bonorum operum: dirigit enim greſ
ſum mētis mee: ꝛ premonſtrat mihi in operib⁹ ſe-
mitā vite: vñ predixit pedib⁹: deide ſemit]: vt nos

pꝛius clarificati coꝛde poſt rectis greſſibus ambu
lemus. Et ideo pꝛeeunte hac luce quaſi in lumine
ambulans.

2 **Juraui: ⁊ ſtatui cuſtodire iudi-
cia iuſticie tue.**

[Juraui ⁊] p.i. [ſtatui] firmiter apud me ⁊ q̄ſi
p iuramentū ſine mutatione in coꝛde diſpoſiti: qꝛ
ita dʒ mens fixa eſſe in cuſtodiendis iudicijs iu-
ſticie dei vt ſit oino ꝓ iuratione qđ ſtatuit [cuſto-
dire] inter q̄libet pericula [iudicia iuſticie tue] .i.
mandata ⁊ pꝛecepta legis tue iuſtiſſime: ⁊ q̄ ſm
iuſticiam tuaʒ ſeruari voluiſti: vt a nullo inde mo
uear: ſed pꝛo his etiam grauia ſuſtineam. Unde
ſubditur. Et ideo quia cuſtodio

†valde 3 **Humiliat⁹ ſum † vſqʒquaqʒ: dñe
viuifica me ſm verbum tuum.**

[Humiliatus] .i. afflictus [ſum vſqʒquaqʒ] .i.
valde: ac vehementi perſecutione ⁊ tribulatione
⁊ ideo non deficiaʒ o [dñe viuifica me] cōfoꝛtando
me gratia tua: ⁊ dando patientiam [ſm verbum
tuum] .i. ſm ꝓmiſſum tuū quo ꝓmiſiſti p te tri-
bulatis adeſſe vt iudicia iuſticie tue valeā cuſto-
dire: aliter ⁊ aīa niſi viuifices moꝛit in tribulatio
ne: ac mūdi ac diaboli ⁊ carnis impugnatione.

4 **Uolūtaria oꝛis mei beneplacita
fac dñe: ⁊ iudicia tua doce me.**

[Uoluntaria oꝛis mei] interioꝛis et exterioꝛis
i. ſacrificia oꝛationis ⁊ laudis charitate non timo
re oblata: que inter anguſtias inuitus ſed volun-
tarie ⁊ ex coꝛde per os meum pꝛofero ⁊ ad te diri-
go [beneplacita] tibi [fac] o [domine] id eſt placita
ſint tibi et accepta [⁊] hac oblatione placatus [iu
dicia tua] id eſt tua mandata [doce me] amplius:
ſcilicet non ſolum intelligere ſed etiam opere ad
implere. Et ſunt hec verba pꝛoficientis ⁊ addi ſi
bi ad id quod acceperat poſtulantis ideo doce.
Quia

†tuis. 5 **Aīa mea in manibus † meis ſp: ⁊
†legis † legem tuam non ſum oblitus.**
tue.

[Anima mea] eſt [in manibus meis ſemper] .i.
quotidie periclito: ⁊ ſum in periculo continuo ra
tione vehementis impugnationis: ⁊ quaſi in ma-
nibus meis ſanguinem meum ⁊ aiam meā poꝛto:
quam etiam tanq̄ viuificandam tibi offero [⁊] ta-
men per hoc [legem tuam non ſum oblitus] immo
iugi meditatione illam teneo in mente ⁊ pficio in
opere. Ille enim legem dei memoꝛiter tenet qui
hoc qđ legit operibus exercet. Quam ſic opoꝛtet
cuſtodiri vt eam maloꝛum pꝛauitas nō poſſit coꝛ-
rumpere. Unde nunc ſubdit

6 **Poſuerūt pctōꝛes laqueū mihi:
at† ⁊ † de mandatis tuis non erraui.**

[Poſuerunt peccatoꝛes] .ſ. hoīes mali et de-
mones [laqueuʒ] .ſ. tentationis [mihi] .i. ad me ca
piendum: laqueus ſunt diuitie: delicie: honoꝛes:
⁊ vniuerſaliter omnia vitia ⁊ peccata [⁊] tñ [de mā
datis tuis non erraui] qꝛ per gratiam tuam me cō
ſeruantem ab illis non receſſi ſed in operatione
cuſtodiui ⁊ ſic laqueos euaſi. Mandata ergo dei
ſunt auxilium celeſte ⁊ antidotum contra laq̄os:
⁊ venena ſeculi ⁊ diaboli quibus capi non valet q̇
a mandatis non declinat. ⁊ ideo

7 **Hereditate acquiſiui teſtimonia
tua in eternum: † quia exultatio** †qm̄.
coꝛdis mei ſunt.

[Hereditate] .i. firma poſſeſſione [acquiſiui]
omnibus alijs derelictis [teſtimonia tua] .i. pꝛece-
pta tua per teſtificationem tuam in lege cōfirma
ta [in eternum] ⁊ hic ⁊ in futurum. quaſi diceret.
immobiliter ea teneo ſicut hereditas eſt immobi
lis poſſeſſio ⁊ ſunt hereditas mea in eternum [qꝛ
exultatio coꝛdis mei ſunt] dnm mihi vitam eter-
nam pꝛomittunt. Quia eccleſia in mandatis dei
delectatur ⁊ exultat: ⁊ ſi afflictio coꝛpoꝛis exulta-
tio tamen coꝛdis ſunt. Et ergo letus

8 **Inclinaui coꝛ meū ad faciendas
iuſtificationes tuas in eternum:
ꝓpter retributionem.**

[Inclinaui] p humilitate [coꝛ meum] .i. volun-
tatem ⁊ affectum non tm̄ coꝛpus meum [ad faciē
das iuſtificationes tuas] .i. pꝛecepta tua non ad
cogitandum vel audiendum vel docendum tm̄ [in
eternum] .i. q̄diu vixero non ad tempus ſicut mul
ti. Uel iuſtificatiōes dicit opa bona q̄ ſiūt reſpe-
ctu mercedis eterne: q̄ ⁊ ſi eterna nō ſunt: dilectio
tñ qua facim⁹ eterna eſt [ꝓpter retributionē] vite
eterne vt illā merear accipe quam deſidero: ⁊ ſum
mo affectu deſiderare debeo. Samech.

**Iniquos odio habui: ⁊ le
gem tuam dilexi.**

Qui ſupra dixit lumen dei pedib⁹
ſuis radiare in hac decimaquinta lit-
tera agit de odio inimicoꝝ q̄ legi dei aduerſant: ⁊
qꝛ diligēs cautela eſt hn̄da in odio inimicoꝝ ⁊ dile
ctiōe amicoꝝ: iō huic octonario ꝓponit lr̄a. Sa- Samech
mech q̄ interp̄tat audi vel firmamētū qđ ꝯcurrit qđ inter
qꝛ nemo firmat q̇ nō audit intus ſpūalr auribus pꝛetatur
coꝛdis, quid ſeq̇ debeat. Et q̄ſi dicat inclinaui coꝛ
meū ad faciēdas iuſtificatiōes tuas [Iniq̄s] aūt
⁊ exleges [odio habui] inq̄ tm̄ iniq̄s .ſ. nō naturaʒ
ſed pctm̄: qꝛ qđ ſunt p naturā dilige: qđ aūt ſunt
p culpā odio: ⁊ exponit q̄re dicēs [⁊] .i. qꝛ [legē tuā
dilexi] vt ſm eā viuerē ⁊ me regularē: p qđ indicat
nō ſe in eis odiſſe natura q̄ hoīes ſunt: ſed iniq̇ta
tē qua legi quā diligit inimici ⁊ ꝯtrarij ſūt. Qui
em̄ legē diligit legis aduerſarios q̇cūqʒ ſint odit:
qꝛ nec amici ꝯtra deū ſunt audiēdi: ⁊ ſi mala ſua-
dent ſunt vitandi. Et qꝛ legem dilexi: ideo

2 **Adiutoꝛ ⁊ ſuſceptoꝛ me⁹ es tu: †** †nō hʒ ⁊
⁊ in verbum tuuʒ ſuperſperaui.

¶[Adiutor]ad bona faciẽda[⁊ ſuſceptor meus] ad mala euadenda. Uel [adiutor]in preſenti[⁊ ſuſceptor]in futuro[es tu]qui in te ſperantes nũq̃ derelinquis[⁊ in verbum tuum].i.in ꝓmiſſionez tuam de futuris[ſuperſperaui]tanq̃ filius ꝓmiſſionis ſemper addens ſpei:quia ſcio quod reddes que promiſiſti. Quis enim ſperauit in te et confuſus eſt?⁊ q2 in deum ſperans a perfidoꝝ cõſortio ſeparare ſe dꝫ recte ſubiungit ergo.

3 **Declinate a me maligni:⁊ ſcrutabor mandata dei mei.**

¶[Declinate].i.recedite[a me maligni]qui me a lege dei retrahere nitimini:⁊ tunc libere et ſine impedimento[ſcrutabor mandata dei mei]a quibus ſcrutandis mali nos auocant:modo pſequẽdo vel litigando:mõ nos honorãdo vt ipſa q̃ legi dei debemus terrenis eorum negocijs iuuandis impendamus. Et nota ꝙ ab illo verſu primi octonarij. Tu mandaſti. vſq3 in finem totius pſalmi continue pſalmiſta ſermonem dirigit ad deũ preterq̃ in verſu iſto:dum enim ex deuotione deũ alloqueretur ſurripuit ei cogitatio de malignis qui eum a mandatis dei retrahere videbantur:quos vt deuotionem in ſequentibus continuet hic alloquendo quaſi muſcas irruentes ab oculis abigit et fugat. Quibus fugatis ab adiutore ſuſcipi precatur.

†ne 4 **Suſcipe me ſm eloquium tuuz ⁊ viuam:⁊ †non confundas me ab expectatione mea.**

¶[Suſcipe me]filium ꝓdigum ad te reuertẽtez[ſm eloquium tuum].i.ꝓmiſſum qđ eſt de venia ingemiſcentis:⁊ ad deum ſe conuertentis[⁊ viuã] in aĩa ⁊ hic vita gratie:⁊ in futuro vita glorie euadendo mortem quam mihi conantur hoſtes inferre ⁊[non confundas me].i.cõfundi permittas[ab expectatione mea]fruſtrando me a collatiõe gratie quam a te ſpero ⁊ expecto. Et quaſi reſponſum ſit ei in ſilentio ſi non vis confundi ab expectatione tua non intermittas meditari iuſtificationes meas ſentiẽs iſte meditationẽ qñq3 languoribus anime impediri dicit.

5 **Adiuua me ⁊ ſalu9 ero:⁊ meditabor in iuſtificationib9 tuis ſemꝑ**

¶[Adiuua me]q2 per me ⁊ a me nihil poſſum[et ſaluus ero]ab omni tentatione tuo adiutorio munitus ⁊ accepta ſalute[meditabor in iuſtificationibus tuis].i.in tuis mandatis:⁊ hoc[ſemper].i. omni tempore ne adiutus in aduerſis poſtea negligens ſim in ſecundis. Uel[meditabor in iuſtificationibus tuis]credens te ſolum iuſtificatorem et firmiter tenens quod nemo iuſtus eſt niſi a te:⁊ hoc ſemper id eſt q̃diu viuam nunq̃ me iuſtificans ſed ſemper humiliter peccata confitẽs. Et neceſſe eſt mihi.quia

†ad 6 **†Spreuiſti oẽs diſcendentes a† iudicijs tuis:q2 iniuſta cogitatio eorum.**

†nihilũ deduxiſti. †iuſtificatiõib9.

¶[Spreuiſti].i.deſpexiſti ⁊ a te abieciſti[omnes diſcedentes a iudicijs tuis].i.preceptis tuis:eas non meditantes:non amantes:nec curantes:vel eos qui non confitentur peccata. Ideo aũt diſcedunt[q2 iniuſta]eſt[cogitatio eorum].i. retorta a rectitudine iuſticie verſatur circa malum. Uel iniuſta cogitatio eſt velle peccare ⁊ iudici nolle ſatiſfacere:ſufficientem cauſam diſcedendi poſuit cogitationem:hac enim acceditur ad deum vel diſceditur ab eo a qua omnia bona vel mala procedunt. Et ideo ſpreuiſti. quia

7 **Preuaricantes †reputaui oẽs peccatores terre:†ideo dilexi teſtimonia tua.†**

†deputaui vel putaui vel exiſtiaui. †ꝓpterea. †ſemꝑ.

¶[Preuaricantes].i.legem tranſgrediẽtes[reputaui oẽs peccatores terre]qui a iuſticijs tuis diſcedunt:quia vel tranſgrediuntur legem in paradiſo datam:ad cuius tranſgreſſionem ꝑtinent paruuli propter originalis vincula peccati:vel legem ſcriptam in codice:vel naturalem inſitam in corde dicentem:quod tibi non vis fieri alij ne feceris:quam nullus ſinitur ignorare:dum id quod facit non vult pati:⁊ ſic omnes peccatores ſunt preuaricatores id eſt a lege dei variantes ſeu declinantes[ideo]vt non eſſem preuaricator ⁊ peccator[dilexi teſtimonia tua]id eſt precepta voluntati tue teſtificantia. Et ne mouear ab illis.

8 **Cõfige †timore tuo carnes meas:a iudicijs enim tuis timui.**

†clauis

¶[Confige]id eſt comprime[timore tuo]caſto [carnes meas]id eſt carnalia deſideria:illa ſalicz reprimendo ⁊ mortificando:quia inde prouenire ſolet preuaricatio[a iudicijs enim tuis timui]quibus grauiter punis delinquentes:et in hoc ſeculo ⁊ in futuro iam timui timore ſeruili.quaſi diceret.da mihi timorem caſtum quo comprimantur carnalia vitia:ad quem petendum timor ſeruilis me perduxit quo tua timui iudicia. Timor enim ille quo non amatur iuſticia ſed timetur pena ſeruilis eſt quia carnalis eſt:et ideo carnẽ non crucifigit:non viuit peccandi voluntas et ſequeretur opus ſi ſperaretur impunitas.mallet enim licere et dolet non licere quod lex vetat:quia non ſpiritualiter eius bono delectatur:ſed carnaliter malum metuit quod minatur. Timore autem caſto peccare timet charitas:etiam ſi ſequatur impunitas.

Ayn.

FEci iudicium ⁊ iuſticiã †non tradas me† calũniantibus me.

†ne †nocentibus.

¶Qui ſupra dixit odio ſe habere iniquos in hac decimaſexta littera petit aduentum xpi:q2 tempus eſt ſuperbos deſtrui:⁊ q2 tũc

vigilandum eſt contra xpiane fidei aduerſarios: ideo huic octonario ꝑponitur littera Ayn que in terpͣtatur ocul⁹ ⁊ intelligitur ſpiritualis quo pre uidet quid tenendū ſit ⁊ quid non. Uel Ayn in terpretatur fons qḋ conuenit: q: videre eſt fons vel origo iuſticie vel peccati. Si eñ vides pulchrā mulierē laudaſti opus dei: oculus tuus fuit fons iuſticie. Si autem concupiſti fons peccati. Si et videns poſſeſſiones pupilloꝝ inuaſores eorum re puliſti: oculus tuus fons fuit iuſticie. Si aūt inui diſti ⁊ inuaſiſti fons peccati. Iſte ergo preuidēs iudiciū dei bona fretus conſcientia dicit: confixis añt carnalibus concupiſcentijs que rectum impe diunt iudicium. [Feci iudicium] interius diligen ter qḋ bonum eſt diſcutiendo: ⁊ in iudicijs diſcer nendo [⁊ iuſticiam] exterius qḋ iuſtum eſt exeqn do ⁊ opibus adimplendo: ⁊ ideo [non tradas me] i. tradi pmittas me, deſerendo ſm aiam: ⁊ ſi ſm corpus [calumniantibus me] i. crimina mihi falſe imponentibus: ⁊ ꝓpter iuſticiam me ꝑſequenti bus. q. d. non pmittas me incidere in poteſtate eo rum ſic vt timendo mala perpeti eis cedaꝫ vt ma la faciam a quo accepi victoriam concupiſcentie ne voluptate pertrahatur: ab illo etiam petit ro bur patientie ne dolore frangatur. Ne inꝗ tra das me: ſed potius.

Ayn qd iterptaᷓ

2 † Suſcipe ſeruū tuū i † bonū †: nō calumnientur me ſuperbi.

†exci pe. †bono †vt

[Suſcipe] i. ſurſum cape vt patronus [ſeruuꝫ tuum] quaſi diceret ꝓſit mihi ꝙ ſeruus tu⁹ ſum non alterius [in bonum] gratie ⁊ virtutis. Illi im pellunt vt cadā in malum tu excipe in bonum [nō calūnientur me] i. non me ſuperent ⁊ capiant ca lūniando [ſupbi] ſ. ſpūs maligni ⁊ homines iniꝗ coꝝ miniſtri a quibus humilitas xpiana deſpici tur. Sed hoꝝ omnium calumnie vincuntur cū di ligentiſſima pietate xp̄s ⁊ eius eloquia attendū tur. Unde iſte dicit.

3 Oculi mei defecerunt in ſalutare tuum: ⁊ in eloquium iuſticie tue.

[Oculi mei] interiores. ſ. intellectuales ⁊ intui tus mentis [defecerunt] a ſe ſitienter ⁊ ardenter intuendo [in ſalutare tuum] i. in xp̄m eius aduē tum preſtolando. Iſti oculi anime tota mētis in tentione in xp̄o ſunt defixi. In illo enim quem di ligimus totis oculis nuncupamur ne quicꝗ aliud videre delectat. Non poteſt hoc dicere niſi qui a mundanis ſollicitudinibus ⁊ voluptatibus intē tionem omnem ſue mentis euertit [⁊ in eloquium iuſticie tue] eloquium iuſticie dicit verba euange lica que xp̄s dicturus erat vt nos iuſtificaret: iu ſtificant enim ope perficientem ac continent iu ſticiam ⁊ veritatem. Unde

4 Fac cū ſeruo tuo ſm miam tuā: ⁊ iuſtificationes tuas doce me.

[Fac cum ſeruo tuo] non alterius. i. mecū [ſm miſericordiam tuam] ⁊ non ſm iuſticiam meaꝫ vel merita ſupplendo defectum meum per tuam gratiam. Infinita petit qui ſm miſericordiā fie ri ſibi querit. Et ſubiungit quid fieri velit dicens [et iuſtificationes tuas] id eſt mandata tua. Uel [iuſtificationes tuas] in lege contētas quibus tu iuſtos facis non homo ſe [doce me] vt poſſim eas intelligere earumqꝫ virtutem (ſicut ſepius opta ui) aduertere et eas opere adimplere. Et ideo do ce me: quia

5 Seruus tuus ſum ego: da mihi itellectū vt † ſciā teſtimonia tua. † diſcam

[Seruus tuus ſum ego] et non alterius: quia nullum alium deum vel dominum profiteor: niſi te propter quod teneor mandatum tuum adimple re: qḋ non poſſum niſi intelligam et ſciam et ideo [da mihi intellectum] inſtruendo me [vt ſciam te ſtimonia tua] id eſt precepta ⁊ mandata tua: ⁊ ſic valeā adimplere ea. Nunꝗ eſt intermittēda iſta petitio non enim ſufficit accepiſſe intellectuꝫ ⁊ dei teſtimonia didiciſſe niſi ſemꝑ accipiatur ⁊ quodā modo ſemper bibatur de fonte lucis eterne. Ad te ſtimonia quippe dei quanto ſit quis intelligētior tanto magis ac magis ſitiuntur. Et ideo da intel lectum: quia modo.

6 Tempus faciēdi † dñe: diſſipaue runt legem tuam. † dño

[Tempus] eſt hoc [faciendi] [o dñe] ⁊ adiuuan di non differendi ſcilicet vt des mihi intellectum ⁊ inſtruas me ſeruum tuum: quia iniqui [diſſipaue runt legem tuaꝫ] preuaricando aliter ꝙ preceptū foret agentes ⁊ preuaricationis iniquitate ei⁹ inte gritatem non cuſtodiētes. Cum enim ab iniquis diſſipatur lex dei tunc adeſt tempus intellectum dandi: docendi: loquendi: ⁊ predicandi. Hec poſ ſumus referre ad mores quotidianos: nunc enim propter fidei defectum opus eſſet facto vt viri iu ſti opponerent ſe hoſtib⁹ eccleſie in martyrio. Et

7 Ideo dilexi mandata tua: ſuper aurum ⁊ thopazion.

[Ideo] ſcꝫ quia ego ſeru⁹ tu⁹ ſuꝫ: ⁊ tu dñs me⁹ es: ⁊ quia iniqui diſſipauerunt legem tuam: ego ecōtra tāto magis [dilexi mandata tua] vt ex dile ctione implerem ea ſane ⁊ vaciter itellecta [ſuper aurū ⁊ thopazion] id eſt pluſꝗ quecūqꝫ precioſa ⁊ ſuper oīa mundana: ponit enim rem determina tā ꝓ indeterminata. Cū ipſa mandata ſuper aurū ⁊ lapidē pcioſuꝫ amāᷓ oēs ꝓ ipis mādatis terrena mercesvilis reputaᷓ nec vila ex pte ꝯparaᷓ quecūqꝫ alia bona homis his bonis ꝙ b⁹ ipe hō ſit bonus.

8 Propterea ad oīa mandata tua † dirigebar: omnē viam † iniquaꝫ odio habui.

†corrige bar. †iniqtatꝫ

[Propterea] id eſt ꝓpter hoc ꝙ ita dilexi [ad omnia mandata tua] quibus dilectione cohercebā [dirigebar] in cogitationibus verbis ⁊ operibus illa recta intentio faciendo: et in omnibus ſm ea

me regulando vt ad dexteram vel ad ſiniſtrã non declinarem et ex rectis rectus fierem. Unde [omnem viam iniquam] ſcilicet a recta via ad peccata ducentem [odio habui] ita vt omnia mala euitarem. Qui enim amat rectam viam neceſſario odit iniquam: quia aliter ad omnia non põt dirigi mãdata: bonum enim ſeſe diligit aſpernaturq̧ contraria. Phe.

†dñe. †ppter hoc.

Mirabilia teſtimõia tua † † ideo ſcrutata eſt ea anima mea.

¶ In hac enim decimaſeptima littera dicit ſe os aperuiſſe et ſpiritum attraxiſſe: vt eius audiatur oratio et ploraſſe: quia non eſt lex a iudeis cuſtodita: vnde congrue huic octonario premittitur littera Phe que interpretatur errauit: quia hic condolet his qui errando a via veritatis calumniantur quibus proponit quomodo ſcrutatur legem et qualem intellectum in ea habeat. Iſte ergo dolens de errore populi: ſed nõ deſperans dicit. [Mirabilia] ſcilicet ſunt [teſtimonia tua] id eſt mandata cum teſtificatione in lege data que etiam ſunt teſtimonia bonitatis dei. Uel [teſtimonia tua] id eſt ſacra ſcriptura que atteſtatur dei opera et facta. Et ſunt mirabilia quia per ea virtus miſericordie iuſticie ⁊ potentie dei: in parcendo alijs alios puniendo: et inſolita faciendo hominibus innotuit [⁊ ideo] diligenti indagine querendo [ſcrutata eſt ea anima mea] vt me ad intelligendum et credendum illuminarent ⁊ in operibus dirigerent. quia

Phe q̃d iterp̃tat̃

2 †Declaratio ſermonum tuorũ illuminat † ⁊ † intellectũ dat paruulis.

†manifeſtatio †intelligere facit paruulos

¶ [Declaratio] id eſt manifeſtatio [ſermonum tuorum] id eſt mandatorum tuorum vel ſacre ſcripture [illuminat] animam dirigendo vt ſciat quid agendum ſit ⁊ quid omittendum: ideo ſequitur [et intellectum] ſcilicet interiorem ⁊ intelligẽtiã [dat paruulis] id eſt vere humilibus: ſoli enim paruuli illuminantur. Unde dominus in euangelio. Confitebor tibi pater domine celi et terre: q: abſcondiſti hec a ſapientibus et prudentibus et reuelaſti ea paruulis. Noli ergo preſumere de te ⁊ de tua que nulla eſt virtute ⁊ intelliges: ⁊ cũ deſiderarem complere mandata.

Mat. xi.

3 Os meum aperui ⁊ attraxi ſpm̃: q: mandata tua deſiderabam.

¶ [Os meum aperui] petendo/querendo/pulſando/confitendo. Uel [os meum] ſcilicet anime id eſt mentis introitum et cordis auiditatem [aperui] ſicut ſitiens in eſtu aperit os ſuum hoc eſt intellectum per conatum extendi ad diſcendũ ⁊ capiendum verbum dei et ſitiens [attraxi] ⁊ hauſi [ſpiritum] bonum vnde facerem quod per me non poteram [quia mandata tua deſiderabã] pre omnibus ſcire ⁊ facere. Modum ipſorum qui ex vehementia deſiderij alicuius ſuſpirant exprimit ⁊ cum multis ſuſpirijs deſiderium mandatorum implendorum oſtendit: ⁊ quia deſiderabam mandata ergo

4 †Aſpice i me: ⁊ miſerere mei ſꝫ iudicium diligentiũ nomen tuum. †reſpice

¶ [Aſpice in me] radios gratie ad me dirigendo ⁊ vide conatũ meũ dando gratiã quã peto. Unde q: aliq̃ñ aſpicit iratus vt perdat addit [⁊ miſerere mei] auxiliũ miſericordie mihi ipẽdẽdo ⁊ hoc [ſm iudicium diligentiũ nomẽ tuũ] id eſt ſm iudicium quod feciſti in eos qui te diligunt: q: vt te diligerent tu prius eos ex mia dilexiſti: vel iudiciũ dei ẽ vt diligentibus det auxilium mie ne ſui decipi valeant vel deficere: quaſi diceret: ita fac mihi ſicut ſoles facere eis qui diligunt te. Et

5 Greſſus meos dirige ſecundum eloquium tuum: ⁊ non dominet̃ mei omnis † iniuſticia. †iniquitas.

¶ [Greſſus meos] id eſt motus aĩe ⁊ affectus vel opera mea: quibus velut greſſibus progredior in vita [dirige] non ſm corporeas meas voluntates: ſed ſm eloquium tuum id eſt ſm tua precepta et iuſſa ne ſeducantur per vitia. Unde ſubdit [⁊ ſic] [non dominet̃ mei] id eſt nõ preualeat mihi dominando licet pulſet tentãdo [oĩs iniuſticia] id eſt quodamq̧ peccatũ. ⁊ dicat oĩs q: i alijs legẽ ſeruaſſe non ſufficit ſi in vno offendit: orat hic vt precepta que deus impoſuit iubendo implere faciat adiuuando. Et

6 Redime me a calũnijs hoĩm vt cuſtodiam mandata tua

¶ [Redime me a calumnijs] i. falſis criminationibus ⁊ criminũ impoſitionibꝫ [hoĩm] ſcꝫ ĩpugnãtium me: ⁊ cõtrouerſijs vias meas impedientiũ hoc eſt dato ſpiritu tuo ſancto tu age ⁊ fac ne criminationes eorũ falſas pertimeſcam ne me calũnie eorũ terroribus vincãt. ⁊ a tuis mãdatis ad ſua mala traducãt: ita vt data mihi patiẽtia ẽt inter ipſas calũnias [cuſtodiã] quietus ⁊ deuotius [mandata tua] viuẽdo ſm ea. qui eñi opprimitur calũnijs non facile ſeruat mandata. Et

7 Faciẽ tuã illumia ſup ſeruũ tuũ ⁊ † doce me iuſtificatiões tuas. †docẽdo

¶ [Faciem tuam] vel gratie vel ſpiritualis i ſcripturis intelligentie [illumina ſuper ſeruũ tuum] id eſt preſentiam gratie tue manifeſta ſubueniendo ⁊ opitulando: vel fac me dare cognoſcere ſcripture ſacre veritatem per quã tanquam per faciem ⁊ ſpeculum cognoſceris [⁊ ſic illuminando] [doce me iuſtificationes tuas] in lege ⁊ ſcriptura cõtentas vt faciam eas ſcilicet precepta quibus iuſtificas. Non enim ſufficit ſcire ſi non detur ⁊ facere. Ex operibus enim probatur quantus q̃s

in ſcriptura ſacra profecerit: ita fac ſicut deprecatus ſum τ debes. quia

†dſcẽ derunt. 8 Exitus aquarũ †deduxerũt oculi mei: q2 nõ cuſtodierũt legẽ tuã

[Exitus aquarum] .i. effuſiones lachrymarũ pro recordatione peccatorũ [deduxerunt oculi mei] copioſe lachrimando [q2 nõ cuſtodierunt legẽ tuã] idem ipſi oculi mei per quos tanq per feneſtras mors intrauit. Uel [q2 nõ cuſtodierunt legẽ tuã] ipſi calũniante τ vtraq; de cauſa plorandum eſt: τ pro peccatis proprijs: τ pro alienis. Ideo autẽ ita flet nec tedio vincitur: nec labore laſſatur: q2 ſic flendo impetratur gratia dei delens iniquitatem τ adiuuans voluntatem. Sade.

Iuſtus es dñe: τ rectũ iudicium tuum.

[Victa carne dauid q; confixa τ peccatis per lachrymas deletis in hac decimaoctaua littera iudicia dei laudat τ eloquia ignota veneratur: petẽs intellectum vnde viuat τ ſe cõſoletur. Unde huic octonario premittitur littera Sade que interpretatur conſolatio. (Sade q̃d interpretatur.) Ubi precedit pura confeſſio ibi ſequitur ſalubris cõſolatio: qui ergo ſupra iniuſticiam ſuã deflẽdo accuſabat τ triſtis de errore calũniantium lachrymas fundebat: hic ſe conſolatur per iuſticiã dei quã cõfitet τ laudat. quaſi diceret ideo ſic ploro peccata q2 ſcio q [Iuſtus es] in teipſo o [domine] tu qui punis peccata [τ rectũ] eſt [iudicium tuum] quo alios ſm iuſticiam tuã iudicas: hec itaq; iuſticia dei rectũq; iudiciũ omni eſt metuenda peccãti. hac enim dãnant diuinitus quicũq; dãnant: nec oĩno eſt qui de ſua dãnatiõe ꝯtra deum iuſtum cõqueri poſſit. O pctõr attẽde iſtũ verſiculum τ deſine facere malũ: q2 iuſtũ eſt dei iuſti iudiciũ: reddit enim vnicuiq; iuxta ſuum meritum τ demeritum. Et vere iuſtus q2:

†valde. 2 Mãdaſti iuſticiã teſtimonia tua τ veritatem tuam †nimis.

[Mandaſti] .i. ideſt precepiſti ſc3 tu qui ſic iuſt9 es τ alios iuſte iudicas [iuſticiã] ideſt mãdata tua iuſta ſc3 [teſtimonia tua] q2 probant te iuſtu3 [τ veritatem tuã] q2 probant te verum [nimis] ideſt valde cuſtodiri precepta diuia: ꝓpter diuerſas ſignificationes diuerſis nominibus nuncupantur. Iuſta dicunt q iuſte viuere nos docent. Teſtimonia appellantur q2 dei voluntati ac bona bonis mala malis atteſtantur. Ueritas nuncupantur quia veritatem continent τ vera ſunt que dicunt τ q2 mandaſti. ideo

†tabe fecit me. †verborũ tuorũ. 3 †Tabeſcere me fecit zel9 meus q2 obliti ſũt †verba tua inimici mei.

[Tabeſcere] ideſt pene merore deficere [me fecit zelus meus] ideſt charitas τ feruens amor circa legem quo feruebam vt cuſtodiretur lex tua ab alijs [quia inimici mei] qui me odiunt propter legem tuam quam teneo [obliti ſunt] ideſt ſic agũt ac ſi obliti eſſent [verba tua] τ precepta. facientes contra ea ac ſi nihil reputarent illa. Iſte non ingratus gratie dei per quam fuerat ex inimico reconciliatus deo etiam ſuos inimicos diligebat et eos deo zelabat tabeſcens τ dolens pro eis. Ideo autem ſic zelo. quia

4 Ignitũ eloquiũ tuũ† vehemẽter τ ſeruus tuus dilexit illud. †valde

[Ignitum] eſt ſpirituſancto [vehementer] ideſt valde [eloquium tuum] a te in lege datum. ideſt verba ſacri eloquij tui: quia purgat corda vt fornax aurum accendit: τ inflãmat ad dilectionẽ illuminat ad cognitionem: hunc ignem venit dominus mittere in terram [τ ideo ſeruus tuus] ſcilicet ego τ quicunq; tibi obediens [dilexit illud] zelando pro ipſo. Qui enim eloquia dei diligit: id in opere cum feruore perficit: τ oblitos ad hoc adducere flagrat quod ipſe ardenter amat. Et cum hoc ita ſit τ ſi

5 †Adoleſcentulus ſum ego τ contemptus: iuſtificationes tuas nõ ſum oblitus. †iunior ego ſum.

[Adoleſcentulus] τ iunior [ſum ego] ideſt reputatus inſipiens τ ſine ſcientia admodum adoleſcẽtis [τ contemptus] ideſt deſpectus ab inimicis: tamen [iuſtificationes tuas] ideſt mandata tua [non ſum oblitus] vt illi maiores ſcilicet inimici mei: ſed frequenter habeo in corde ad meditandum: in ore ad docendum: in manu ad faciendu3. Ubi nota. Quãq hec dauid ex perſona ſua dicat q adoleſcentior ceteris fratribus: quaſi contemptus ad oues paſcendas directus: dehinc regno electus eſt: tamen hec ad populũ chriſtianum referenda ſunt qui prius cõtẽptus recolens iuſtificationes dei: τ accipiens prioris primogenita prior effectus eſt. Et merito non ſum oblitus. q2:

6 Iuſticia tua iuſticia in eternum τ lex tua veritas.

[Iuſticia tua] o deus qua iuſte reddis vnicuiq; iuxta opera ſua eſt [iuſticia in eternum] duratura. quia eterna bona bonis: τ eterna ſupplicia malis promittit: τ a nullo vnquã calumniari poterit. Uel iuſticia dei eſt eterna: quia quiſquis eam ſequitur in eternum gaudebit. ſed iuſticia hominis ideſt ab homine inſtituta eſt temporalis: τ quandoq; patitur calumniam [τ lex tua] eſt [veritas] in ſe τ vera per omnia quia nullam continet falſitate3. Uel [Lex tua] noua eſt [veritas] τ res non vmbra τ figura vt lex vetus. Et pro hac lege tua

7 Tribulatio τ †anguſtia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea eſt. †neceſſitas.

Digitized by Google

¶[Tribulatio] exterior [et anguſtia] interior que immittunt iuſtis tanq̃ munera ad pondera peccatorum deponenda et merita augmentanda [inuenerunt me] expectantē et paratū .i. venerūt ſuper me: et quātūcunq; ſeuiant tamē his nō obſtantibus [mandata tua] nō vindicte [meditatio mea ē] qd eſt remedium contra tribulationes. quaſi diceret: nulla tribulatio a lege tua diuellere me poterit. Seuiant ergo inimici et perſequant dum tñ mandata dei nō relinquant: et ex ipſis mandatis etiam qui ſeuiunt diligantur. Quia

†iuſticia. 8 †Equitas teſtimōia tua i eternū intellectū da mihi et viuam.

¶[Equitas] et iuſticia in ſe et etiam equitatis indicatiua ſunt [teſtimonia tua] ſcʒ precepta legis cū teſtificatione tua data vel ipſa ſcripturarū verba [in eternum] et omni tēpore: q: nunq̃ in aliquo iniqua vel falſa reperiuntur. et ideo in tribulationibus et neceſſitate [intellectum da mihi] ad ea cognoſcenda et opere implenda: et vt ſciam q̃ nihil eſt quod perſequentes tollunt [et viuam] vita gratie in preſenti et glorie in futuro. Perfecta quidē virtus eſt intellectus: ſi quis quod ſenſu capit factis exequitur. Coph.

Clamaui i toto corde exaudi me domine: iuſtificationes tuas †requiram.

†exquiram

¶In hac decimanona littera promittit ſe iuſtificationes dei exquirere. Et q: quāto magis vult bonis inſiſtere tanto magis diabolus conatur ſeducere: et in malis ne reſpiret concludere: opus eſt ad deum clamare: ideo poſt errorem accepta ſuperius conſolatione iſte concluſus aſperius clamat hic ſtudioſius. Unde huic octonario premittitur littera Coph que interpretatur cōcluſio vel aſpice quod idē eſt in ſenſu: q: concluſus debet circūſpicere et cām periculi non diſſimulare. Concluſio vero eſt in anguſtijs mentis contra quā adhibenda eſt medicina orationis. Clama ergo ad medicum qui verbo non ferro ſanare conſueuit. Unde et iſte ait. [Clamaui] ad te preces fundendo [in toto corde] attende quo ad intellectū: deuote quo ad effectum: non aliunde cogitando: non aliud q̃rendo. Clamor cordis etiam ſilente voce a deo auditur: et ille clamor eſt magna intentio cogitationis: ille enim clamor fit ſublimitate cogitationum contemptuq; virtutum: et ideo [exaudi me] o [domine] ad hoc ſcilicet vt [iuſtificationes tuas requiram] vtiq; faciendas non tantum ſciendas. Quia non eſt ſatis ad deum clamare: ſed et iuſticias ac mandata eius oportet exquirere et tenere Et quaſi repetit

Coph qd interpretatur

†nō hʒ ad et teſtimonia. 2 Clamaui †ad te ſaluū me fac †vt cuſtodiam †mandata tua.

¶[Clamaui ad te] orando deuote: quia enim vndiq; ſunt hoſtes vocandus eſt qui ſit auxilio [et] tu [ſaluum me fac] ſcʒ in anima a peccato et omni periculo [vt] melius [cuſtodiā mandata tua] ea opere adimplendo. Ac ſi diceret da vires vt poſſiʒ implere quod iubes vt non negem p infirmitatem. Ubi enim eſt ſalus et vigor anime efficit vt facienda fiant et vſq; ad mortem: ſi opus eſt certetur p veritate vbi non eſt iſta ſalus et virtus / ſuccumbit infirmitas.

3 Preueni i †maturitate et clamaui †q: in verba tua ſuper ſperaui. †tempeſta nocte †in verbis tuis ſperaui.

¶[Preueni i maturitate] hic ſubauditur in id eſt in immaturitate. Per immaturitatem intelligitur nox intempeſta ideſt importuna actionibus. Tempeſtiuum enim dicitur oportunum [et clamaui] orando ad te domine. hoc eſt in tempore nocturno et immaturo magno orandi affectu quaſi quodam clamore mētis preueni horam humanis actionibus oportunam: quia [in verba tua] qbus preuenientibus et vigilantibus promittis bona eterna [ſuperſperaui] ideſt valde et ſup merita ſperaui ſp creſcens in ſpe etiā in aduerſis. Et

4 Peruenerūt oculi mei ad †te diluculo: vt meditarer eloquia tua †matutinum

¶[Peruenerunt] lucem [oculi mei] interiores [ad te] directi [in diluculo] ideſt mane et tempeſtiue ante diem a ſimili ſtrenui operarij qui ante lucem ſurgit ad bene operandum [vt meditarer eloquia tua] ſuauia ideſt legem eloquia tua continētem. Non enim lux ſoporatum reppetit / ſed ſtrenue vigilantem et circa diuina eloquia oculorū ſpiritualium intentione meditantem. Pudor ē eñi ſi radius ſolis in ſtrato ocioſum te inueniat. Et quia ita ſtudioſe ad te vigilo. ideo

5 Uocem meā †audi ſm miſericordiam tuam †domine: et ſm iudicium tuum viuifica me. †exaudi dñe. †non hʒ

¶[Uocem meam] qua clamo ad te [audi] auferendo penam peccati: et hoc [ſm miſericordiam tuam] o [domine] de quā confido non ſm merita mea que non habeo: [et ſm iudicium tuum] quo ſupplicibus parcis et ſe dānantes abſoluis [viuifica me] per gratiam tuam ne moriar per culpam / ſed viuam per gratiam. Congruus ordo q̃ pmittitur miſericordia et ſequitur iudicium: prius eniʒ deus ſm miſericordiam aufert a peccatoribus penam: eiſq; poſtea iuſtis ſm iudicium dat vitam. Et neceſſe eſt vt viuifices quia

6 Appropinquauerunt perſequentes me †iniquitati: a lege aūt tua longe facti ſunt. †iniquitate.

¶[Appropinquauerunt] ideſt approximando ſe coniunxerunt [perſequentes me] iniuſte verbis et factis [iniquitati] et ſceleri ſcilicet me perſequēdo [a lege autem tua que precipit diligi primum

τ p:obibet perſecutionē innocētū τ oē pctm̄ [lon
ge facti ſunt]ex hoc ipſo. Quo mag[iniquitati ap
p:opiant eo magis a iuſticia elongant qui eni ap
p:opinquat vni extremo elongat ſe ab oppoſito.
hoc iō dicit vt cā ſua melio: ꝙ illoꝝ eē videaṫ. Illi
app:opinquauerunt:ſꝫ mihi nō nocuerunt:q:

7 **Prope es tu domīe: τ omnes vie
tue veritas.**

[Prope es tu]o[dn̄e]mihi qui in lege tua ma
neo ad me ſaluandū et eos repellendū[et oēs vie
tue]ſunt[veritas]τ iuſticia. quaſi diceret: dn̄mo
do mihi aſſiſtas ſiue dimittas in tribulatiōe ſiue
liberes totum iuſte facis qui nullum immeritum
dānas: ſed multos immeritos ſaluas. Unde etiaꝫ
in tribulationibus ꝙ eas non immerito patium
tur tribuere veritatem deo ſancto:um eſt vſitata
confeſſio. quicquid enim patiuntur totum meri
to ſe pati fatentur. Et

†ab. 8 **†Initio cognoui de teſtimoniis
tuis q: in eternum fundaſti ea.**

[Initio].i.ab initio vel a p:incipio: ſcꝫ quo p:i
mo intelligere cepi ea[cognoui de teſtimoniis tu
is].i. verbis legis quib⁹ teſtat⁹ es τ p:omiſiſti da
turū te eſſe regnum tuis filiis ſempiternū[q: in
eternum fundaſti ea]manſura: q: id qd per ea ꝓ
miſiſti eſt eternū. Nam per ſeipſa teſtimonia non
erunt neceſſaria quādo res ipſa videbiṫ ꝓpṫ quā
credendā teſtimonia requiruntṫ. Uel teſtimonia
dicit p̄cepta que dicuntṫ in eternū fundata: quia
p:o eis neglectis vel ſeruatis pena vel merces red
ditur eterna. Res.

**Vide humilitatē meā τ
eripe me: q: legē tuam
non ſum oblitus**

Qui sup:a ſe dixit clamaſſe in hac viceſima lit
tera petit viuificari: q: p̄cepta dei ſummo ſtudio
q̄ ſunt τ q: nemo iuſtificaṫ niſi per humilitateꝫ q̄
eſt caput oīum virtutū ideo huic octonario p̄mit
tiṫ littera Res q̄ interp:etaṫ caput vel p̄matus.

Res qd interp:etatur.

¶ Mo:aliter caput eſt humilitas ſed inflat⁹ non
tenet hoc caput. ¶ Myſtice caput nr̄m xp̄s ē ſine
quo viuendi vſus haberi non pōt. τ iō ſeruari dꝫ.
P:imatus etiā eſt dn̄s xp̄s qui ablat⁹ maio:i da
tus eſt mino:i iacob.i. populo xp̄iano. dixerat ille
ꝓpe es tu dn̄e ergo[Uide]oculo miſerico:die[hu
militatē meā].i. placeat tibi humilitas mea que ē
in operib⁹ τ tentationib⁹ que omni chriſtiano ne
ceſſaria eſt[τ eripe me]a diabolo mūdo τ carnis
tentamento[q: legē tuā]que dicit qui ſe humili
at exaltabiṫ[non ſum oblitus]ſed memo:iter te
nui. Uel[vide humilitatē].i. afflictionē quā in no
mīe tuo patio:[τ eripe me]ab iniquis[q: legē tuā
non ſum oblitus]q: nos nō feriendo ſꝫ patiendo
pugnare iuſſiſti. Minus dicit ſcꝫ[nō ſum oblitus]
τ plus itelligit ſcꝫ ꝙ valde meminit. Et

2 **Judica iudiciū meū τ redime me
ꝓp eloquiū tuū viuifica me**

[Judica iudiciū meū].i. diſcerne cām meā quā
habeo cōtra diabolū τ hoīes iniquos trahentes
me frequēter ad malū[τ redime me].i. tāꝙ p̄cio re
demptū libera me a periculis τ malis[ꝓpter elo
quiū tuū]ſcꝫ humilitatis obſeruatū. Uel[ꝓpter
eloquiū tuū]ſcꝫ legis tue que p:omittit vitā τ di
rigit ad eā[viuifica me]modo vita gratie et tan
dem vita glo:ie. verecunde hoc dicit vt qui d̄ me
ritis diffidit p:opter verbum dei ſperet clemen
tiam me viuifica. Sed

3 **Lōge† a pctōrib⁹ ſalus: q: iuſtifi
cationes tuas non exquiſierūt.** † eſt

[Longe]ſcꝫ eſt[a peccato:ib⁹]τ impiis ſupbis
[ſalus]a qua longe ſe fecerūt[q: iuſtificatiōes tu
as].i. legē τ mandata tua q̄ iuſtificant[nō exqſie
runt]ſcꝫ vt facerent et ſcd̄m ea viuerēt. Uel [iuſti
ficatiōes tuas nō exquiſierūt]ſed de ſua iuſticia
p:eſumpſerunt. Sed nō eſt lōge a me ſalus: q: iu
ſtificationes tuas exquiſiui. In hoc oēs deuotos
animat et perfidos terret. Iſte ergo a deo ſe ac
cepiſſe videns hoc beneficiū. vt cuſtodiret iuſtifi
catiōes eius ſubiungit. Uel τ ſi longe ſit a pctō:i
bus ſalus tamen nemo deſperet. q:

4 **†Miſerico:die tue multe dn̄e: ſm̄
iudicium tuum viuifica me.** † miſera tiōes.

[Miſerico:die tue]quib⁹ benefacis ſine merit[
et parcis peccato:ibus penitentibus[multe] ſūt
o[dn̄e]qui nos de tot τ tantis eruis periculis: q:
multipl'r miſeris. miſeris τ iō cōfidenter peto[ſꝫ
iudiciū tuū]quo humiles exaltas vel quo nunc di
ſcernis pios ab impiis[viuifica me]per augmētū
gratie tue. Et bene poſt miſerico:diam ſubdit d̄
iudicio: q: non eſt miſerico:dia ſine iudicio. Ideo
autem viuifica me. quia.

5 **Multi† qui perſequuntur me: τ†
tribulant me: a teſtimoniis tuis
non declinaui.** † perſequētes † tribulantes.

[Multi]ſcꝫ ſunt [qui perſequūtur me] mo:ti
fera ſuadendo[τ tribulant me]flagella inferendo
ſcꝫ demōes τ mali homines tyranni heretici τ fal
ſi fratres. τ tamē ꝓpter hoc[a teſtimoniis tuis]
ideſt p:eceptis te teſtificantib⁹ ſeu per te in lege
teſtificatis[nō declinaui]fultus robo:e tui auxilii
vbi Ambroſi⁹. Non eſt magnū ſi tunc a dei teſti
moniis non declines cū te nullus affligit. nullus ꝑ
ſequitur. Sed non vnus perſecuto: eſt. Multos
miniſtros habet: ſed non te terreat. per multas
enim tribulationes opo:tet nos introire in regnū
dei. Tibi p:oficit ꝙ multi perſecuto:es ſunt vt in
ter multas perſecutiones facilius inuenias quo
modo co:oneris. Sed quod peius eſt non hi ſolū
perſecuto:es ſunt qui videntur / ſed etiamꝗ non
videntur. τ multo plures perſecuto:es. diabolus

Ambro. Act. xiiii

enim multos miniſtros tuos dirigit qui non fo:is
tantū/ſed etiā intus faciant perſecutiones in aīs
ſingulorū :perſequitur auaricia:perſequit̄ ambi
tio :perſequit̄ luxuria. Eſt enim malus ſpirit⁹ fo:
nicationis:eſt malus ſpiritus auariticie:mal⁹ ſpi
ritus ſuperbie:verū vt multe pſecutiones ita mar
tyria multa. Quotidie teſtis es xp̄i. Tentatus es
ſpiritu fo:nicationis:ſed veritus xp̄i futurū iudi
ciū temerandū mentis ꝛ co:po:is caſtimoniā non
putaſti martyres ch:iſti. Tentatus es ſpiritu aua
ritie vt poſſeſſionē mino:is inuaderes :ꝛ tū contē
platione celeſtium p:eceptoꝝ opem magis feren
dā ꝙ inferēdā iniuriā iudicaſti teſtis es ch:iſti. Tē
tatus es ſpiritu ſuperbie :ſed videns inopē atqꝫ
egenū pia mente cōpaſſus es humilitatē magis ꝙ
arrogantiā dilexiſti:teſtis es xp̄i. Quis enim locu
pletio: teſtis eſt ꝙ qui cōfitet̄ dominū ieſum i car
ne veniſſe cū euangelij p:ecepta cuſto dit. Naꝫ q
audit ꝛ nō facit negat xp̄m:ꝛ ſi verbo fatet̄ operi
bus negat. Ille ergo teſtis eſt q a ſtipulantib⁹ fa
ctis domini ieſu p:ecepta teſtatur. Quāti ergo in
occultis quotidie martyres ch:iſti ſunt ꝛ ieſuꝫ do
minū confitentur:ergo in perſecutiōibus interio
ribus eſto fidelis ꝛ fo:tis vt in fo:enſibus perſecu
tionib⁹ app:oberis. Et in intimis perſecutiōibus
ſunt reges ꝛ p:eſides terribiles iudices ꝛ pote
ſtates. Si culpa regnat :quot peccata :quot vitia
tot reges . Et ante hos adducimur . ꝛ ante hos
ſtamus :habent etiam iſti reges tribunal in men
tibus plurimoꝝ. Sed ſi quis xp̄m fateatur ſtatim
regem nullum facit eē captiuū deijcit de ſolio ſue
mentis. Quomodo eniꝫ poterit diaboli tribunal
manere in eo cui ch:iſti tribunal aſſurgit. Si de
clinas perſequētē:ch:iſtum abijcis. Ubi illū vide
rit diabolus ibi tētationū machinas admonet vt
illū ſi poſſit excludat. Ergo qui perſecuto:ē refu
git reijcit etiā defenſo:ē. Sed cum audis multi p
ſequentes ꝛ tribulātes me noli timere qui potes
dicere. Si deus p:o nobis quis contra nos. Verū
hoc dicit qui a teſtimonijs domini nullo vitio:um
declinat amfractu. Hec Amb:oſius. Ego inquam
non declinaui

6 †Uidi †p:euaricantes ꝛ tabeſce
bā:q: eloquia tua nō cuſtodierūt

†vidi nō obſeruātes pactum.
†inſenſatos.

¶ [Uidi] autē [p:euaricantes] ideſt impios legeꝫ
tuā tranſgredienteſ. ꝛ a teſtimonijs tuis declinan
tes:cedentes perſecuto:ib⁹ ꝛ tribulationes nō fe
rentes:p:o quib⁹ amiſſis ſocijs dolent ſancti . vn
de ſubdit hic [ꝛ tabeſcebam] ideſt ꝫelo dei ꝛ chari
tatis accenſus dolebam ꝛ merebā. deinde expōit
in quo ſunt p:euaricantes dicēs [q: eloquia tua] ꝛ
p:ecepta tam dulcia tam vtilia [non cuſtodierunt]
ſed in tribulatione negauerunt. Cōmendans aūt
ſe ꝛ differens ab eis ſubiungit. Et ideo

7 Uide qm̄ mādata tua dilexi dn̄e:
in mīa tua viuifica me.

¶ [Uide. hoc. ſ. [quoniā mādata tua dilexi nō tā
tum in me, ſeruando:ſed etiam in me ꝛ i alijs ꝫelā
do quod plus eſt ꝙ ſeruare:quia hoc eſt charita
tis illud neceſſitatis. In dilectione quidem fru
ctus eſt omnium paſſionū ꝛ actionum. q. d. place
at tibi ꝛ remuneretur a te dilectio mea. Unde pe
to o [domine in miſerico:dia tua] non in meis me
ritis ꝛ iuſticia [viuifica me] vita gratie . tua enim
miſerico:dia ꝛ gratia ſola viuificat nos ꝛ ſaluat .
Et vere viuificabis me:q: hoc dixiſti in ſcripturis
veris qui ſemper vera dicis. Nam

8 P:incipium verbo:um tuo:um
veritas :in eternum omnia iudi
cia iuſticie tue.

¶ [P:incipium verbo:ū tuo:um] eſt [veritas] .i.
a veritate verba tua p:ocedunt. ꝛ ideo veratia ſūt
vt impleant quod p:omittunt quibus p:onuncia
tur vita iuſto pena impio. Unde ſequitur [in eter
num] ſcꝫ ſunt ꝛ durabunt quātū ad effectum [oīa
iudicia iuſticie tue] quibus reddis p̄mia tibi obe
dietib⁹ ꝛ penas inobedientib⁹ . ꝛ hec iudicia nun
ꝙ mutabunt̄:q: ſniam de bonis vel malis lataui:
nec tempus nec vlla res ſubuertet:ſed iudicia dei
de omnibus. ſ. p:emia iuſto:um ꝛ pene impio:um
in eternum manebunt]. Syn.

PRincipes perſecuti ſunt
me gratis:ꝛ a vͦbis tuis
fo:midauit co: meum.

¶ Qui ſup:a humilitatem deo obtulit in hac vi
ceſima p:ima littera gratas ſibi dicit perſecutiōes
quibus tanꝙ emplaſtris vulnera peccato:um cu
rantur. Unde dicitur da nobis auxilium de tribu
latione. Ideo huic octonario p:emittitur littera
Syn que interp:etatur ſuper vuln⁹ quaſi empla
ſtrum. dicit enim ꝙ tribulatio curat peccato:um
vulnera ꝛ dat ſaluteꝫ. Uulnus ergo eſt peccatuꝫ
emplaſtrum eſt tribulatio. Uel vulnus eſt tribu
latio:ſuper vulnus eſt conſolatio eloquio:um dei
Ad hanc ergo diuine gratie medicinam iſte exul
tans vero ſamaritano vulnera ſua curanda dete
git. q. d. viuifica me ꝛ neceſſe eſt:q: [P:incipes]
huius mundi ſcꝫ demones recto:es tenebrarū ha
rum. vel mali homines potentes ſcꝫ tyranni here
tici ꝛ falſi fratres [perſecuti ſunt me] ꝛ hoc [gra
tis] ideſt ſine cauſa ꝛ meis meritis vel fruſtra : q:
non habuerunt intentum ꝛ licet perſequerentur
tamen [a verbis tuis] quibus cōminaris tranſgreſ Luc. xij.
ſo:ibus legis tue penas ꝛ quibus ais. Qui me ne
gauerit co:am hominib⁹ negabo ꝛ ego eum co:ā
patre meo qui eſt in celis. ꝛ iterum. Nolite time Mat. x.
re eos qui occidunt co:pus:ſed eū timete qui po
teſt ꝛ co:pus ꝛ animam occidere in gehēnam ma
gis ꝙ a minantibus verbis perſecuto:um] [fo:mi
dauit] ꝛ timuit [co: meum] ideſt ego in hac perſe
cutione . quia timo: tuus excludit timo:em eo:um
ꝛ ſic vinco. Et ideo

Syn q̇d interp:etatur.

2 †Letabo: ego ſup eloquia tua: ſi
cut qui inuenit ſpolia multa.

†exultabo.

❡[Letabo: ego]quaſi victo:[ſuper eloquia tua] meditando ipſa:q: vt illa ⁊ ſalub:ia. Quiſq̃ eñ in verbis dei ne in certamine vincatur fo:midat: ſuper eadem victo: exultat:ergo bona trepidatio verbi dei q̃ exultationem generat:q: eloquijs dei vulnera curantur.letabo: dico[ſicut ille[qui]poſt bellu3 inuenit[ſpolia multa]que poſſidere poſſit ſine calumnia:immo valde amplius: quia omnis theſaurus in comparatione illo:um arena eſt exi gua..

†iniu ſticiam. 3 †Iniq̃tatẽ odio habui ⁊ abhomi natus ſum:legẽ aũt tuam dilexi.

❡[Iniquitatem]non hoiem[odio habui ⁊ abho minatus ſum]pro:ſus exho:reſcens ⁊ longe a me faciens[legem autem tuam]⁊ ſi aliq̃n co:ripit:tñ [dilexi]in affectu mentis tanq̃ quid vtile ⁊ hono

Bono:u3 amo:ma lo:ũ odio ꝓbatur. rabile ꝓhibens iniquitatem ⁊ ex dilectione non ex timo:e impleui. Amo: quippe bono:um odio malo:um p:obatur. Timo:e ergo caſto non perit amo::⁊ illa fo:mido non facit odium verbo:ũ dei ſed integram charitatem vt deus ametur cuius verba timentur. Et

†lau daui te. 4 Septies in die†laudem dixi tibi ſuper iudicia iuſticie tue.

❡[Septies in die].i.in hac vita[que ſeptem die bus agitur. Numerus quippe ille vniuerſitatem indicat:q: ſeptem diebus vniuerſa tempo:a vol

ꝓuerbi. xxiiij. uuntur.ſic ⁊ illud. Septies in die cadit iuſtus.ſ. tribulationibus ⁊ modis oĩbus humiliatus: ⁊ re ſurgit.i.non perit:ſed p:oficit. Uel[ſepties].i.ſe ptem vicibus.ſ.in ſeptem ho:is canonicis[in die] ſ.naturali[laudem dixi tibi].i.laudaui te[ſup iu dicia].i.flagella[iuſticie tue]id eſt quibus co:ri gis ⁊ iuſtificas filios quos recipis. vel[ſuper iudi cia iuſticie tue]conſiderando omnia opera tua iu ſta que ſunt executiones tue iuſticie. Et merito legem tuam dilexi Quia

†eis. 5 Pax multa diligentibus legem tuam:⁊ non eſt†illis ſcandalum.

❡[Pax multa]eſt:⁊ ſi nõ ſemp tpis ſaltẽ pecto ris ⁊ tandẽ eternitatis[diligẽtibus legẽ tuã]qua flagellas oẽm filiũ quẽ recipis:q: charitas pellit oẽs ꝯturbationes ⁊ tribulationes. Etenĩ q̃ deu3 ꝑfecte diligit tranquillus apud ſe manet:et ſi eſt pugna fo:is nõ intus[⁊ nõ eſt illis ſcãdalũ]nec cal citrant contra ſtimulũ:q: nõ ſunt puſilli quoꝝ eſt ſcãdalo exagitari. Uel[pax multa diligentib⁹ le gem tuã]⁊ ſacrã ſcripturã:q: in ea inueniũt reme diũ ꝯtra oẽm deſolationẽ[⁊ nõ eſt illis ſcandalũ] hoc eñ non patientur finalr̃ ita vt offendant ⁊ in penam incidant.dilexi inq̃ legem ⁊

6 Expectabam ſalutare tuu3 dñe: ⁊ mandata tua dilexi.

❡[Expectabam].ſ.in ſpe[ſalutare tuum]o[do mine].i.effectum ſalutarem.ſ.in tribulatiõe mea multiplicẽ conſolationem[⁊]ideo[mandata tua dilexi]per que habeo ſalutare ⁊ cõſolationẽ. vel expectabam ſalutare tuũ o[dñe].ſ.ch:iſtum qui eſt ſalutare. Antiqui iuſti p:imũ aduentũ expe ctauerunt:nos ſecundũ p:o quo ⁊ illi ⁊ nos man data diligimus.dilexerũt antiq̃ mandata ⁊ xp̃us eos liberauit.diligamus ⁊ nos mandata.vt cũ ap paruerit xp̃s vita noſtra tunc ⁊ nos appareamus cum illo in glo:ia. Et

7 Cuſtodiuit aĩa mea teſtimonia tua:⁊ dilexit ea†vehementer. †valde

❡[Cuſtodiuit aĩa mea].i.volũtas mea[teſtimo nia tua]⁊ mandata diligenter ea in opere perfici endo ⁊ exercendo:ſed q: hoc nõ ſufficit ſine chari tate addit[⁊ dilexit ea vehementer].i.valde inten ſe qđ plus eſt q̃ tantũ cuſtodire. Qui eni3 diligit ipſe veraciter libenterq̃ cuſtodit. Et hoc nõ me ritis ſuis:ſed deo attribuit dicens. Ideo

8 †Seruaui mãdata tua ⁊ teſtimo nia tua:quia omnes vite mee in conſpectu tuo†. † cuſto diui †dñe

❡[Seruaui]diligenter opere implendo[manda ta tua]noua[⁊ teſtimonia tua]vetera[q: oẽs vie mee]id eſt cogitationes ac dicta et facta mea qui bus velut quibuſdam vijs p:ogredio: ⁊ p:oficio i conuerſatione vite mee.ſunt[in conſpectu tuo]id eſt in p:eſentia tua ⁊ tibi placent.q.d.per hec po tui cuſtodire q: deus dignatus eſt intendere qui illuminat:⁊ erro:es fugat:q ſi faciem auertiſſet fuiſſet turbatus nec ea cuſtodiſſem. Ad h ergo ſunt in conſpectu dñi vie iuſto:um vt dirigat greſ ſus eo:um.quia nulla via bona eſt niſi quam deus illuminat.

Thau.

APp:opinquet†dep:eca tio mea in cõſpectu tuo dñe:†iuxta eloquiũ tuũ da mihi ĩtellectũ. †o:atio. †ſm

❡Qui ſup:a gratas ſibi fo:e tribulationes dice bat:in hac vltima littera xp̃o ꝓximare deſiderat p:ecans vt veniat ⁊ ouem perditam reuocet. Et quia xp̃s veniens conſummationem eterne beati tudinis contulit:⁊ ab erro:e ad patriã reduxit id huic octonario premittitur littera Thau que in terp:etatur errauit vel conſũmauit:quia hic di cit ſe habere conſummationem ad vitam eterna3 Iam olim ſe erraviſſe dicit non modo:nunc aũt dicit ſe repo:tandum ad patriã a pio paſto:e. Nõ eſt enim vitijs/ſed p:ofectus renunciaſſe erro:i. Thau q̃d interp:e tatur. Eſt etiã in hoc conſũmatio.i.diſcipline perfectio quia plus eſt a vitio ſe reuocaſſe q̃ ꝑ peritia ipſa neſciſſe. Imbutos eni vitijs animos exuere atq̃ emendare non ſolum perfecte virtutis/ſed cele ſtis ẽ gratie. Et quaſi dicat quia ſic ⁊ ſic egi.[Ap p:opinquet]tibi[dep:ecatio mea]que eſt de exhi bendis bonis facta[in cõſpetu tuo]o[domine]vt eam a te nõ repellas.ſed benigne audias :⁊ que

Digitized by Google

ſit illa depcatio ſubdit[iuxta eloquiũ tuũ].ſ.leg] tue[da mihi intellectũ]vt ſapiã id qḋ edificatiõis eſt. Juxta eloquium dei petit vt ſapiat ne p hu-manam prudentiã euaneſcat. Uel[iuxta eloquiũ tuum da mihi intellectum]id eſt ſm altitudinem eloquij tui que tranſcendit facultatem humani ingenij eleua intellectum meum ad ipſum intel-ligendum.

†dñe. 2 **Jntret poſtulatio mea in cõſpe-**
ctu tuo:† ſ3 eloquiũ tuũ eripe me

[Jntret]etiam ad te[poſtulatio mea]q̃ eſt de remouendis malis facta[in cõſpectu tuo]vt eam gratanter ſuſcipias:⁊ clementer exaudias. Gra-datim aſcendit:q: plus eſt intrare q̃ appropinq̃-re:⁊ ſubdit poſtulationẽ dicẽs[ſm eloquiũ tuũ] i. pmiſſum[eripe me]ab hoſtib⁹ viſibilib⁹⁊ inuiſi bilib⁹:graue eſt eñ tãdiu luctari cũ eis. Uel[ſm eloquiũ tuũ].i.ſm altitudine3 eloquij tui[eripe me]a labe ↄcupiſcentie:⁊ a meditatione terreno rũ ad q̃ meditanda ⁊ cogitanda natura eſt pna: da in q̃ intellectum:q: tunc.

3 **Eructabũt labia mea hymnũ:cũ**
docueris me iuſtificatiões tuas.

[Eructabũt labia mea]quaſi de pleno.i.ex cor-dis abũdãtia cũ magna plenitudine extra pnun ciabunt ⁊ dicẽt[hymnũ].i.laudẽ dei[cũ docueris me iuſtificationes tuas].i.mãdata ⁊ eloq̃a tua p q̃ iuſtificas:vt nõ ſolũ memoria retinendo/ſed et faciendo cuſtodiã:aliter enim nõ eructabunt niſi tu doceas. Sic enim qui gloriatur nõ in ſeipſo ſ3 in dño gloriatur hymnũq3 eructat:ſed iam q: di-dicit:⁊ doctor ẽ ſuum deu3 laudauit. Deinde vult docere. vnde ſubdit.

†p nũciabit 4 **†Pronũciabit lingua mea†elo-**
quiũ tuũ:q: omnia mãdata tua†
† eloq̃a tua †iudicia **equitas.**

[Pronũciabit]etiam[lingua mea].i. pcul et ppe nũciabit laudãdo ⁊ alijs pdicãdo vt ſim mi niſter verbi[eloquiũ tuũ].i.legis tue.vñ eſt ſalus nõ ocioſum verbũ vñ reddẽda eſt rõ:⁊ decet ac iu ſtũ eſt id pnũciari:q: eq̃tate fulget vñ ſubdit[q: oia mãdata tua]ſunt[eq̃tas].i.eq̃tate plena. ta-lia aũt mandata ſunt amanda:facienda:⁊ vbiq3 diuulganda. Sciens aũt iſte q̃ pericula ſequant docentem a contradicentibus addit.

†ſaluũ ſ me faciat †q: **Fiat manus tua vt†ſaluet me:†**
qñ mandata tua elegi.

[Fiat manus tua].i.potentia ⁊ operatio adiu-trix[vt ſaluet me]ab inimicis ⁊ ab oi malo ne ti-meã ⁊ deficiã ⁊ det pſeuerantiã vt ſufficiã ad hoc faciendum:⁊ audacter pnunciem qḋ hac fiducia peto[qñ mandata tua]de oibus alijs ⁊ pre omni bus temporalibus[elegi]et timorem timore com-preſſi ad ea meditanda:operanda:⁊ docenda: q: ſunt oibus ad ſalutem vtilia:ideo iuſtum eſt te iu uare me ſperantem in te. Et.

6 **Cõcupiui ſalutare tuũ dñe:et lex**
tua meditatio mea eſt.

[Cõcupiui ſalutare tuum]o[dñe].i.effectum virtutis tue ſaluatricis. Uel ſalute3 eternã q̃ eſt in te obiectiue. Alij alia q̃rũt:ego aũt nõ niſi tuã ſaluationẽ.i.ſalutẽ.q: omnium finis eſt ſpes ſalu tis nõ felicitas hui⁹ tẽporis[⁊]ideo[lex tua medi tatio mea ẽ]eo q̃ dirigat ad ↄſecutionẽ hui⁹ ſalu tis. Qui eñ cupit ſalutẽ meditat iugit in lege dei nec ide auertitur aliqua cura huius ſeculi fiat in quam manus tua.et ſic.

7 **Uiuet anima mea ⁊ laudabit te:**
et iudicia tua adiuuabunt me.

[Uiuet aĩa mea]vita grẽ in pñti ⁊ glorie i fu-turo licet corpus affligat[et laudabit te]nũc etiã in flagellis q̃ fiũt ad purgationẽ et ſemp in eter-nitate cũ beatis[⁊ iudicia tua]q̃ mõ icipiũt a do mo dei[adiuuabunt me]q: ſanguine creuit eccl'ia iudicia dei ſctõs adiuuãt dũ tribulatiõib⁹ probãt peccatores adiuuant.dũ tribulationibus caſtigã tur. Uel[iudicia tua]futura[adiuuabunt me]ad laudandũ deuoti⁹. Quis eĩ videns eq̃tatẽ dei i dã-natiõe maloꝝ ⁊ pmiatiõe bonoꝝ nõ ↄrũpit i lau-dẽ ei⁹ mirabilẽ: dico adiuuabũt ⁊ viuã. S3 q̃ſiq3. †pdita.

8 **Erraui ſicut ouis †que periit: q̃-**
re ſeruũ tuũ:quia mãdata tua nõ
ſum oblitus.

[Erraui]picuoſe ſep⁹ heu declinãdo a via vita tis ad vitia[ſicut ouis q̃ periit].i.pdita fuit iõ[q̃re ſeruũ tuũ]ſc3 me ſicut paſtor querit ouẽ pditã 3 vt reducat eã:q: ⁊ ſi errauit th̃[mãdata tua nõ ſu3 ob lit⁹]finaliter ⁊ ex toto vñ q̃re me ⁊ miſerere mei p ſicevt cepiſti:mãdata obliuiſcit q̃ nõ ſurgit poſt ca ſu3 q̃ errauit ⁊ nõ obliuiſcit:ſurgit fortior:cautior ⁊ humilior. Nouiſſime hic apit ſe ⁊ oſtdit q̃ pſona g totũ pm loq̃bat ſc3 gñalis ſuit⁹. Qui ex hac pte q̃ dicit[q: mãdata tua nõ ſu3 oblit⁹]ẽ ouis iuſta: ſ3 adhuc ex alia pte querit:⁊ per ſui paſtoris ſangui nem fuſum et diſperſum in omnibus gentibus in uenitur. Oratio.

Palma totius beatitudinis deus qui fi-deles tuos vt in lege tua ambulent teſti monia tua ſcrutentur mandata cuſtodi-ant ſalubris prouiſor informas:concede nobis iu-ſtificationes tuas toto corde q̃rere:eloquia intel ligere:mirabilia predicare:vt qui hactenus ſeu o-ues perdite errauimus tuis pijs humeris reſtitu ti paradiſo gloriemur. Per dominum noſtrum ieſum chriſtum.

Pſalmus de clamore penitẽtis aſcẽdere et proficere cupiẽtis:ac dolore ſue longe in hac vita pere grinationis:pſalmus.cxix.

†te dñe. †exaudiſti.

AD† dominum cum tribularer clamaui: et †exaudiuit me.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus canticū graduū. Et eſt ſenſus hic eſt canticū graduū. i. mentis exultatio de aſcēſu ſpirituali: q2 ſpūales gradus ſunt iſti. Canticū enim deſignat iocūditatem: gradus vero aſcēſionem et pfectum: magna aūt dꝫ eſſe iocūditas aīe pficiēti ad deum. ¶ Materia: clamor penitentis aſcēdere et pficere cupientis. ¶ Intentio: monere hominem ad aſcendendū et pficiendum exēplis ſeruoꝝ dei quos de mortuis viuos deus ipſe fecit tanq̄ carbones vaſtatores. ¶ Snia ſingualis: ppheta in iſto pſalmo in pſona cuiuſlibet fidelis educti de vanitate et malis huius ſeculi incipientis iā aſcēdere volentiſq; pficere ac ſoli deo inherere patiētis linguas aduerſantiū clamat ad dñm vt a linguis iſtoꝝ liberet: vehementerq; cōqueritur qđ in hac vita diutius cōmorans maloꝝ cōmixtione tm̄ pgrauatur. Aſcendens ergo hic loquitur et de eius pfectu hic agitur: lꝫ enim gradus vel deſcendentium vel aſcēdentiū ſint gradus: tn̄ qui modo in his quindecim pſalmis poſiti ſunt aſcendētes tm̄ ſignificant. Eſt aūt aſcenſus hic ſpūalis q̄ fit non paſſibus pedū ſed pmotione affectuum: vt de virtute in virtutem: et de minore aſcendat ad maiorē vbi charitas mouet pedē. Ideoq; quāto quis plus diligit tanto magis aſcēdit. Et nota q̄ quindecim gradus erant q̄bus aſcēdebat in tēplū ſeu domum dñi quā rex ſalomō edificauerat vbi ſummus pontifex ſemel in anno. ſ. in feſto ppiciationis non ſine ſanguine in ſancta ſanctoꝝ aſcēdebat: et aſcēſurus ſingulos pſalmos in ſingulis gradibus. ſ. in quolibet gradu vnum decantabat: ita q̄ in vltimo gradu q̄ erat iam in atrio domus dñi canebat. Ecce nūc benedicite dño ꝛc. Vñ eſdras ppheta repletus eodem ſpū qui dauid intelligēs iſtos gradus templi his quindecim pſalmis et numero et ſignificatione cōcordare voluit hos de nomine graduū intitulare. Quindenarius enī numerus ex ſeptenario et octonario cōſtat: et p ſeptenariū vetus teſtm̄ intelligitur: q2 ſeptimus dies i eo celebrari pcipitur: die enī ſeptimo requieuit deus ab oi ope qđ patrarat: per octonarium vero nouum teſtm̄ deſignatur: q2 in octauo die quo xp̄s reſurrexit ſumpſit exordium: et q2 idē dies in magna celebritate haberi auctoritate noui teſtamēti iubetur. Quindecim ergo graduū fit diſtinctio vt per hoc explicetur ſacrm̄ veteris et noui teſtamenti: et ſignificetur vtriuſq; teſtamēti doctrina i his gradibus ptineri. Et ſic p quindecim gradus in ſancta ſanctoꝝ aſcēdebatur: ita q̄ndecim gradibus virtutū q̄ in nouo et veteri teſtō intelligunt oēs electi in ſancta ſanctoꝝ. i. in eternā beatitudinē aſcēdendo pficiſcūtur: pōt etiā q̄ndenarius numerus in denariū et q̄nariū diuidi: et p denariū decē pcepta: p q̄nariū vero q̄nq; ſenſus corporis intelligi. Quia ſicut p q̄ndecim gradus aſcēdebatur i ſancta ſanctoꝝ: ita q̄nq; ſenſibus corporis edomitis et decē pceptis cōpletis itur in ſancta ſanctorū. i. ad gaudia celeſtiū pmioꝝ. Sunt ergo hic q̄ndecim gradus ſicut in tēplo q̄ndecim erant gradus q̄bus in illud aſcendebatur qđ tēplū eſt figura celeſtis templi ad qđ his gradibus aſcēditur. Beatitudinem ergo quā ſuperior pars alphabeticus cātauit iſti ſeq̄ntes pſalmi ordinatis quindecim gradibus tā pſalmoꝝ q̄ meritoꝝ in ſacrm̄ tā noui q̄ veteris teſtamēti explicāt. Primus aūt gradus eſt a malis ſeculi exire: et vniuerſe vanitati renūciare. Initium enī pfectus eſt carnalia vitia relinquere et dño inherere. Et tunc cū homo incipit aſcēdere. i. cogitat pficere ptēpto ſeculo ſoli deo herēs incipit pati linguas aduerſantium et detrahentium: et qđ grauius eſt quaſi cōſulēdo a ſalute auertentium. ¶ Snia in ſpāli. Iuſtus ergo volens exire de malis ſeculi q̄bus pmebatur dicit ſe clamaſſe ad dñm ſic. [Ad dñm] qui pōt iuuare et facere faciliter [cum tribularer] ac tētationibus et deceptionibus ab aſcenſu retraherer [clamaui] intentione cordis orando feruenter vt me educeret de malis ſeculi pmentibus me grauiter: valde vtilis eſt fideli tribulatio aīe. vnde enim tribulatur inde compellitur deum orare et in eius adiutorio confidere. Tunc enim pſto eſt diuinum adiutorium q̄n deficit humanum [et exaudiuit me] miſericorditer liberando et ad gradus aſcendendi conſtituendo vbi erat contra linguas detrahentium dicens.

2 **Dñe †libera aīam meā a labijs † iniquis: et a lingua doloſa.** †erue †iniuſtis.

¶ [Dñe] q2 me in gradu conſtituiſti iam ergo [libera aīam meam a labijs iniquis] i. illoꝝ qui prohibendo et terrendo me detinere et impedire conantur ne mundū et ſecularia negocia derelinquā et familiarius tibi adheream [et a lingua doloſa] eorum videlicet qui verbis ſuaſorijs et palliato conſilio me impedire: et a bono retrahere nituntur: labia enim iniqua ſunt que aperte loquunt mala: que palam minantur et terrent: lingua vero doloſa eſt habens imaginem conſulendi et perniciem nocendi. Sed dominus quaſi exercens iuſtum dicit ei. Labia iniqua q̄ ſunt.

3 **Quid †detur tibi aut qđ †apponatur tibi ad linguam doloſam?** †dabit. †apponetur

¶ [Quid detur tibi] in arma [aut quid apponat tibi] quaſi in conſolatione quo te munias [ad] i. contra [linguā doloſam?] que mala ſuadet et plus nocet. q. d. Quale remedium contra huiuſmodi retractiua habere poteris: de lingua doloſa tantum facit mentionem: q2 magis nocet: et ſub ea ſatis intelligitur alia. Magis enim timenda eſt lingua doloſa et adulatoris q̄ iniqua et detractoris duo dicit ſcꝫ dari et apponi: q2 ſagitte dantur i arma et carbones apponuntur quaſi in conſolationem. vnde ipſe dñs qui exercens interrogat reſpō

Nota

dens ſue interrogationi ſubiungit.

4 Sagitte potentis acute: cum car
bonibus deſolatoꝛijs.

¶ [Sagitte potentis] .i. verba dei oĩpotentis. ſ. verba ſacre ſcripture [acute] ad vulnerandum et transſigendum coꝛ vulnere amoꝛis dabuntur tibi ꝑ remedio cũ carbonibus deſolatoꝛijs] .i. cũ exẽplis peccatoꝝ ad deum conuerſoꝝ. Qui bene dicuntur carbones: q2 conuerſi ad deum igne charitatis calefacti de moꝛtuis reuiuiſcũt: ⁊ alijs moꝛtuis ad hibiti ſuo exemplo eos vt viuant accẽdũt dicuntur etiam carbones deſolatoꝛij ſeu vaſtatorij: q2 vaſtando ad deſolationem ꝑducunt carnales affectiones ⁊ ſeculares amoꝛes. Ipſos enĩ attendendo ſi male lingue volunt nos impedire vł a bono retrahere attendimus nos ad carbones illos cogitando vel dicendo talis fuit aliqñ foꝛnicatoꝛ modo eſt caſtus. talis guloſus modo eſt ſobꝛius ⁊ ſic de ſingulis: ⁊ omnes iſti modo ardẽter deo ſeruiunt: non potero ego qđ iſte ⁊ ille ꝑñt: hi bene poſt ſagittas apponuntur: q2 poſt exhoꝛtationem verboꝝ exemplis eſt agendum vt qđ verbis quis accepit credat ſe poſſe cum multi delicti iam illud noſcuntur impleſſe: et ſi multum peccauerunt eo amplius amauerunt. Deinde aſcendens de incolatu ſuo ⁊ permixtione maloꝛum cõqueritur. dicens

†me quod. 5 †Heu mihi quia incolat⁹ me⁹ †
†longinquus factus eſt. prolongatus eſt: †habitaui cum
†inhabitaui. †habitantibus cedar multũ† in
cola fuit anima mea.

†tabernaculis. †peregrinata eſt.

¶ [Heu mihi] In ſcripturis vẽdicat gehẽne ſuppliciũ: ſed heu pñs exiliũ. Unñ ſeqtur [q2 incolat⁹ meus] .i. ꝑegrinatio huius ſeculi [ꝓlõgat⁹ eſt] q2 ⁊ ſi bꝛeue ſit tp̃s tñ deſiderio nimis lõgũ mihi videť: qđ enĩ ſuſcepi ꝑ ſpẽ non cõtẽploꝛ ꝑ ſpeciem: ⁊ nondũ veni ad patriã vbi cũ nullo malo victurus ſum: ⁊ inde gemo/ q2 ad cumulũ miſeriarũ [habitaui] non cũ bonis: ſed [cũ habitantibus cedar] .i. iacẽtibus in tenebꝛis peccatoꝝ. Cedar enĩ tenebꝛe interp̃tať ⁊ doleo cũ illis eſſe: q2 [multũ incola] .i. ꝑegrina a deo in regione diſſimilitudinis: putavagãdo: diſcurrẽdo ꝑ multa vana ⁊ inutilia [fuit aĩa mea] q̃ debebat ſolis diuinis eſſe intenta. Sicut enim coꝛpus peregrinatur locis ita aĩa affectibus. Si deum amat aĩa aſcendit ad eum: ſi terras peregrinatur a deo. Et q̃ patiens in ſua peregrinatione ſit oſtendit cum ſubdit.

Cedar quid interp̃tať.

6 Cum his qui oderũt pacẽ erã pa
†loquerer. †debellabant. cificus: cum †loquebar illis† ipu
gnabant me gratis.

¶ [Cum his q̃ oderũt pacẽ] .i. q̃ ſcindũt catholicam vnitatẽ [erã pacificus] nõ turbulẽtus: nõ iratus: eoꝝ moleſtias patienter tolerando ⁊ vnitatẽ ſeruando vt eis pacẽ liberius ꝑdicarem. ſic debes habitare inter malos ⁊ pacifice toleres inq̃etos. Tunc enim bonus eris cũ te aliena malicia mutare non poterit [cum loq̃bar illis] pꝛohibẽdo a malis ⁊ hoꝛtando ad bona. ipſi obſtinati [impugnabant me gratis] .i. ſine meo merito ⁊ cã: nolentes me audire loquentem vtilia. Et ideo ſi audire cõtẽnunt mali nequaq̃ tñ a verbo pꝛedicatiõis ceſſare debẽt boni: ne ſicut illi peccant ex facto ita iſti peccent ex ſilentio.

Oꝛatio.

Tribulationum noſtraꝝ optime mitigatoꝛ deus libera animas fidelium a labijs detrahentium iniquoꝛum: vt adiutoꝛijs ſpiritalibus pꝛemunite nullis impugnationibus aggrauentur. Per dominum.

Pſalmus de recurſu ad deum ⁊ ciues celeſtes in tribulatione et tentatiõe: ac diuini auxilij poſtulatione. Pſalmus.cxx.

Euaui oculos † meos †leuent. †ſuos:
in montes: vnde veniet
auxilium† mihi. †illis.

¶ Auctoꝛ pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Idem titulus qui ſupꝛa ⁊ idẽ ſenſus ⁊ ſiľr in ſequentibus. ¶ Materia: poſtulatio diuini auxilij in tribulatione ⁊ tentatione. ¶ Intẽtio: monere fideles vt in tribulatione ⁊ tentatione ꝑ oꝛationẽ ad deum recurrãt: ac de eius ꝓtectione ⁊ auxilio oĩno confidant. ¶ Sn̄ia in gñali: ꝓpheta in iſto pſalmo in ꝑſona tribulati in tribulationibus ⁊ ꝑiculis cõſtituti ad deũ ⁊ ad ciues celeſtes leuat oculos mentis: petitq̃ eoꝝ adiuuari ꝓcibus ⁊ meritis ne mens eius alicui tẽtationi ſuccũbat et impugnationi. Scđs gradus eſt petere diuinam defenſionem cui nil poſſe obuiare monſtratur. Cui enĩ de mũdo exeunti ꝑicula occurrunt/ expoſcere dꝫ diuinum auxilium. ¶ Sn̄ia in ſpãli. Qui ergo ſupꝛa q̃ſi inclinat⁹ clamauit iam reſpirãs oculos ad interceſſoꝛes ſanctos leuat dicẽs. [Leuaui oculos meos] .ſ. mentis ⁊ coꝛpoꝛis [in montes] ſpũales. ſ. ad ſanctos ⁊ ciues celeſtes dignitate eleuatos. A monte xp̃o qui eſt mons in vertice mõtiũ dicuntur ſancti montes: qui pꝛius illuminati ſunt ſole iuſticie: ⁊ per eos aperte ſunt ſcripture [vñ] .i. ex quibus [veniet auxilium mihi] q2 ab eis tripľr ad nos venit auxilium. ſ. per eoꝝ ſcripturas ⁊ doctrinam per exemplũ ⁊ imitationẽ: ac ꝑ merita ⁊ interceſſionem apud deũ: ſed non eſt ꝓſumendũ de illis immo de dñõ. Unde ⁊ ſubditur.

2 Auxilium meum a domino: q fe
cit celum et terram.

¶ [Auxilium meum] tamen pꝛincipaliter eſt [a domino] licet per eos: quia hi de plenitudine eius accipiunt: diuina enim adiutoꝛia hominibus pꝛeſtita et per angelos et ſanctos miniſtrata pꝛincipaliter ſunt a deo. Illi ergo miniſtri

ſed deus eſt auctor[qui fecit celum terram]⁊ ergo poteſt auxiliari. Jdeo hic dominus celi ⁊ terre factor deſcribitur vt quantuȝ precellat ceteros ſanctos attendatur. Jlli creature ſunt ⁊ iſte creator. Jlli illuminati ſunt: iſte illuminator. Deinde iſte de tali auxilio letus ſibiipſi tanq̄ alteri loquitur. q.d. Quia auxilium eſt a domino vt ergo firmꝰ ſis in gradibus.

†ne des ad mouē dū pedē meum.

3 †Non det in commotionem pe-
dem tuum: neq; dormitet qui cu-
ſtodit te.

[Non det][dñs][in cōmotionem] quia ab aſcenſu mouearis[pedē tuū].i. non ꝑmittat affectionē tuā mutari de bono in malū: nec patiatur moueri ſtabilitatem qua in eo es firmatus. Sicut autē charitas pedem mouet ad ambulandum ⁊ proficiendum: ſic ſuperbia mouet ad cadendum ⁊ deficiendum[neq; etiā dormitet].i. tepeſcat ⁊ ad moduȝ dormitantis cuſtodiā tuā negligat[qui cuſtodit te][ſcȝ deꝰ cuſtos pricipalis. Deꝰ enim in ſe manentem peruigili cuſtodia protegit ac tuetur: et neminem deſerit niſi prius ab ipſo deſeratur: vt autem tibi non dormiat eſto iſrael. quia

†ob- dormiet.

4 Ecce non dormitabit neq;† dor-
miet: qui cuſtodit iſrael.

[Ecce nō dormitabit neq; dormiet].i. non erit negligens i cuſtodia ſua tāq̄ dormitaret ſemiplene vel dormitet plene[q̄ cuſtodit iſrl'].i. ſctōs vidētes ⁊ ꝯtēplātes deū: q: ſine vlla itermiſſiōe cuſtoditur qui eum ſpiritaliū oculorū intentione cōtēplatur. q.d. ille qui cuſtodit iſrael cuſtodiet te in gratia ſua ſi fueris iſrael. i. videns deū per fidem operantem. Eſto ergo iſrael vt merearis ipſiuȝ habere cuſtodem: ⁊ tūc nō ſinet moueri pedē tuum. Et quaſi q̄s quereret quis eſt iſte cuſtos ſubdit.

† tegumentum tuum.
†dexte- re tue.

5 Dominus cuſtodit te dominꝰ†
proptectio tua: ſuper manuȝ† de-
xteram tuam.

[Dñs cuſtodit te][in bono[dñs]eſt[protectio tua]cōtra malū[ſup manū dexterā tuam].i. plus ⁊ fortiꝰ q̄ manus tua dextera q̄ precipue protegit ⁊ defendit: hoc eſt plꝰ q̄ tota virtus tua poſſet te protegere: ⁊ etiam omnis poteſtas humana. Vel eſt[protectio tua ſuper manū dexterā tuam]. i. ꝓtegat bonam operationem tuam que per dexteram ſignificatur ne deficiat vel detrimentū patiatur. Et ſic proteget te q

6 Per diem ſol non vret te: neq; lu-
na per noctem.

[Per diem ſol non vret te]id eſt nō vreris ⁊ elenaberis elatione ꝓſperitatis[neq; luna per noctem].i. non ſuccūbes ⁊ deiicieris depreſſione aduerſitatis: per diem enim accipiuntur proſpera: ꝑ ſolem elatio querenit ex proſperis: per noctem vero aduerſa: ꝑ lunā depreſſio que prouenit ex aduerſis. Et dicit̄ luna vrere q: non ſolum ex calore: ſed etiam ex frigore vruntur ⁊ deſiccantur fructus terre. q.d. nec fulgor proſperitatis: nec defectio aduerſitatis turbabūt ꝓpoſitū tue mētis dño te cuſtodiēte ⁊ ꝓtegēte. ⁊ vt breuiter omnia ꝯplectar

7 Dominus cuſtodit te † ab omni †cuſtodiet.
malo: cuſtodiat animam tuam
dominus.

[Dominus cuſtodit te ab omni malo]nō q̄dē a malo tribulationis ⁊ pene: ſed a malo peccati ⁊ culpe. ⁊ hoc diſcernit cū ſubiungit[cuſtodiat animam tuam dominus] vt intelligas te a domino cuſtodiri ab illo malo quod poteſt eſſe in anima ideſt a peccato non ab illo quod poteſt eſſe in corpore ſcȝ infirmitate vel tribulatiōe. Cuſtodit etiam quandoq; a malo culpe ⁊ pene: q: vtraq; ſalus ē in manu ſua ⁊ ꝑtāte. Deide cūcta ꝯcludit. d.

8 Dominus cuſtodiat introitum.
tuum et exitum tuum: ex hoc nūc
et vſq; in ſeculum.

[Dñs cuſtodiat itroitū tuū ⁊ exitū tuū ex hoc nūc ⁊ vſq; in ſeculum].i. dirigat te in omnibus operibus ⁊ tentationibus tuis a principio vſq; ad finem: ⁊ nūc ⁊ ſemper ac bonis initiis bonos exitus adiungat. Qñ tētamur intramus: quādo tētationem vincimus exīmꝰ. Et cuſtodit dñs introitū dū non ſinit tētari ſupra vires: ⁊ ne vincamur tentationis tempore. Exituȝ vero cuſtodit cum facit cū tentatione exitum ⁊ prouentum ⁊ ne vincamur in fine: ſm grego. introitus vocatur ingreſſus ad fidem per baptiſmum exitus vero tranſitus de iſta vita ad gloriam.

Oratio.

Protege plebem tuaȝ non dormitans nec obdormiens domine protector iſrael ⁊ ne vramur per diem tu nos ab ſcandalis huius mundi defende. Per do.

Pſalmus de gaudio et leticia ele-
ctorum adhuc peregrinantiuȝ ex
ſpe ⁊ deſiderio veniendi ad hieru-
ſalem ciuitatem celeſtē. ps.cxxi.

†iocūdatus.
†dixeſt.

L† Etatus ſum in his que
†dicta ſunt mihi: in do-
mum domini ibimus.

Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titulus vt ſupra. ¶ Materia: ſpes ⁊ deſiderium veniendi ad hieruſalem ciuitatem ſupernam. ¶ Jntentio: monere ⁊ incitare fideles ad habendum huiuſmodi ſpem ⁊ deſiderium. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo i pſona cuiuſlibet electi gaudet ſe ad ſupnā ciuitatē ſcȝ hierl'm eē vēturū. De qua multa a multis audiuit vbi iā oēs ꝯciues nři angeli ⁊ ſancti ſecura ꝓſperitate ꝯſiſtunt: ⁊ cum dño i iudicio iudicabūt: loq̄turq; ad ipſos ciues hieruſalem celeſtis vt fidelibus eccleſie militātis illuc aſcēſuris optēt ⁊ petāt abūdātiā pacis. Tertius gradus eſt magnū gaudium quod habetvr

ſanct⁹ eo ꝙ ſe ⁊ alios videt in eccleſia pura mente
verſari atqꝫ digne deo in hac peregrinatione mili
tare: vnde ad celeſtem hieruſalem ſuſpiram⁹ ad
quã duab⁹ alijs dilectiõibus leuamur. ¶ Senten
tia in ſpeciali Iſte ergo in perſona electi ſupernã
patriã ſuſpirantis ex multis de ea auditis admo•
dum let⁹ ait. [Letatus ſum] id eſt ſpem habui et
gaudium [in his que dicta ſunt mihi] per reuela•
tionẽ a ſpiritu ſancto necnon a prophetis ⁊ a po•
ſtolis ac ſanctis: ⁊ per ſcripturam ſanctam omni•
bus bonis chriſtianis: ꝙ ſcꝫ [in domũ domini ibi•
mus] non manu factam in celis. i. in celeſtem hie•
ruſalẽm vt ciues efficiamur ſanctorũ et domeſtici
dei. Curramus ergo ⁊ non deficiamus: q: illuc per
tinemus ⁊ perueniemus vbi non laſſabimur. Et
cum hec dicerentur.

2 Stantes erant pedes noſtri: in
atrijs † tuis hieruſalem. †non habet tuis.

[Stãtes erant pedes noſtri]. i. affectus ſeu af
fectiones animi. ſicut eñi corpus vehitur pedibus
ita quodammodo vehitur ⁊ proficit anima ſuis af
fectibus [in atrijs tuis] ſcꝫ interioribus id eſt i pe
netralibus: ⁊ accipit a parte totũ Atria eñi ſunt
introitus: ſꝫ hic etiã accipiuntur pro penetralib⁹
o [hieruſalẽ] ſupna ⁊ celeſtis. Cogita q̃lis ibi ſis
futurus: ⁊ q̃uis adhuc in via ſis hoc tibi pone an
te oculos quaſi iaꝫ ibi ſtes quaſi intra angelos in
deficiens gaudeas. Sed ne iſtaꝫ terrenam hieru
ſalem putares ſubiecit.

3 Hieruſalem que edificatur vt ci•
uitas: cuius participatio eius in
idipſum.

[Hieruſalẽ] dico [que edificatur] ex viuis lapi•
dibus puta angelis ⁊ ſanctis hominibus [vt ciui•
tas] id eſt ad ſimilitudineꝫ ciuitatis materialis q̃
edificat̃ ex diuerſis lapidibus ⁊ lignis. Nõ eñi eſt
ciuitas corporalis: ſed ei ſimilis [cuius participa•
tio ei⁹] eſt [in idipſum] id eſt in id vel illius qđ ſem
per eodẽ modo eſt: ⁊ immutabiliter in ſeipſo per•
manet. i. eternũ: ⁊ hoc eſt de⁹ qui ait. Ego ſuꝫ qui
Exo. iij. ſum: ſtabilitatis ergo particeps eſt illa ciuitas qđ
de nulla carnali dici põt. Vel [cui⁹ participatio].
id eſt fruitio eius eſt [in idipſum] id eſt vni⁹ ⁊ eiuſ•
dem: qđ enim vn⁹ participat omnes ⁊ ſinguli par•
ticipant ⁊ eodem bono quo omnes ſingulariter frui
tur ⁊ gaudet omnes generaliter fruuntur ⁊ gau•
dent. Deus enim eſt obiectum beatitudinis om̃i
bus ſanctis: plus tamẽ ⁊ min⁹ participant ſm di•
uerſitatẽ graduũ meritorꝫ Inde tñ ſcio q: ibim⁹

4 Illuc enim aſcenderunt tribus
trib⁹ domini teſtimonium iſrael
ad cõfitendum nomini † domini. †tuo domine.

[Illuc enim aſcenderunt] quaſi preparantes
nobis viam [tribus] nõ oẽs ⁊ q̃cũqꝫ ſed [tribus do
mini] id eſt iuſte et ⁊ ſancte coram domino ſcilicet
ſancti patres noui ⁊ veteris teſtamenti que ſunt
vel in quibus eſt [teſtimoniuꝫ iſrael] id eſt qui ſe te
ſtantur iſrael per bona opera. Vel in quibus co•
gnoſcitur q: vere ſunt iſrael id eſt videntes deũ per
fidem formatam: vel teſtimoniũ dantes ipi iſrael
de bonitate dei: aſcẽderũt inq̃ ad cõfitẽdũ cõfeſ•
ſione laudis [nomini domini] id eſt ad laudanduꝫ
dominũ illi⁹ ciuitatis: hoc enim vniuſ officiũ erit
eis. Inde etiam eſt certitudo ꝙ ibimus.

5 † Quia illic ſederũt ſedes in iudi †quia ibi
cio: ſedes ſuper domũ dauid.

[Quia illic]. ſ. in illa hieruſaleꝫ [ſederunt] id eſt
ſedebunt [in iudicio] faciendo tanq̃ cum chriſto iu
dicantes [ſedes] id eſt ſancti maiores in quib⁹ de⁹
ſedet ⁊ inde iudicat [ſedes] iq̃ exiſtẽtes [ſuper do
mum dauid] id eſt ſuper familiam chriſti cui dede
runt cibum in tempore. ſ. ſanctos minores vt iudi•
cet eos. Dauid enim interpretatur manu fortis ⁊
ſignificat chriſtum qui diabolum vicit: ⁊ portas in
feri fregit. Iudicabũt aũt illi qui omnia reliquer•
runt ⁊ chriſtum ſecuti ſunt ſed iudicabuntur illi q̃
reb⁹ quas retinuerunt opa mie fecerunt. Et q: de
ad ſupernam hieruſalẽ perueniemus cõuertit ver
ba ad iudices dicens. ergo o ſancti qui in ſuperna
hieruſalem eſtis.

6 † Rogate que ad pacem ſunt hie• †iterrogate.
ruſalem: et abundantia diligenti
bus te.

[Rogate] ⁊ petite a domio ⁊ precibus veſtris i
petrate ea [que ad pacem] obtinendam [ſunt] id
eſt pertinent ⁊ ducũt huius [hieruſaleꝫ] celeſtis q̃
dicta eſt viſio pacis. Et ad ipam hieruſalẽ cõuer•
tens vocem ſubdit [⁊ abundantia] pacis ac bono
rum ſpiritualiũ. ſ. nunc meritorũ ⁊ tũc pmiorũ de•
tur [diligentibus te] ⁊ deũ appetẽtib⁹ eſſe tecuꝫ o
hieruſalem ſuperna. Et q: adeo vtilis ⁊ delectabi
lis ſuper omnia eſt pax ergo ego ipſe rogo dicens
o hieruſalem.

7 Fiat pax in virtute tua: et abũdã
tia in turribus tuis.

[Fiat] vt ⁊ detur nobis [pax] ⁊ in preſenti ⁊ in
futuro [in virtute tua] ſcilꝫ charitate. charitas eñi
pacẽ generat: ⁊ virtus hieruſaleꝫ dicitur: quia hic
incipiens ibi perficitur ⁊ eſt virtus fortis vt mors
cui nũ reſiſtit: q: occidit quod fuimus vt aliud fi•
mus quod non eramus [⁊ abundantia] pacis et
charitatis ceterorũqꝫ bonorũ ſpiritualium tanta
fiat [in turrib⁹ tuis]. i. maiorib⁹ ⁊ excelſis vt iſluat
alijs minoribus quia per charitatem reguntur in
firmi a firmis. Sed quia charitas eſt non noſtra
ſed que aliorum ſunt querere: ideo cum de chari•
tate diceret ſubdit

8 Propter fratres † meos ⁊ prios †et propinquos.
meos: loquebar † pacem de te. †autem

[Propter fratres meos] fide [⁊ proximos meos]
charitate conuertendos ⁊ lucrandos [loquebar]

aliꝭ pꝛedicando ⁊ pꝛo eis oꝛando [pacem de te] hieruſalem vt ſcꝫ ad illam pacem eos pꝛedicando: allicerem ⁊ oꝛando attraherem: vt ⁊ ipſi ad ↄſummationē hui⁹ edificij ſe pfectos exhiberent. Sancti etenim viri non ꝓpter ſe nō ꝓpter gloꝛiam vel honoꝛem: nec ꝓpter aliquod tempoꝛale commodum ſed pꝛopter animas deo lucrandas pꝛedicāt pacem ⁊ gloꝛiā celeſtis i hieruſalem vt aliꝭ cū eis ꝑpetua pace ⁊ beatitudine perfruantur. Unde et adiungitur.

9 Propter domum domini dei † noſtri queſiui bona tibi. †meū.

¶ [Propter domū dn̄i dei noſtri] edificandam: hoc eſt nō ꝓpter me tm̄ ſed ꝓpter eccleſiam pꝛopter ſanctos ⁊ peregrinos ⁊ inopes vt ⁊ ipſi aſcēdant [queſiui] rogando ⁊ pꝛedicando [bona] nō vtiq̄ tempoꝛalia ⁊ caduca ſed vera atq̄ perpetua [tibi] .i. ad honoꝛem tui o celeſtis hieruſalē ad te cōgregando ciuium multitudinem: hoc feci quia domus es dei ⁊ ita i hoc ꝙ te diligo deū diligo. o q̄ felices ⁊ bti q̄ in te meruerit habitare q: deū videbūt facie ad faciē: ⁊ laudabūt ſine fine. Oꝛatio.

Ambulantibus in atriꝭ domus tue omnipotens: pacis abundantiā largiri digna re: vt dum te tota auiditate coꝛdium confitemur bona tua in celeſtib⁹ capiamus Per. dominum noſtrum.

Pſalmus de recurſu ad deū per oꝛationem in oppꝛobꝛijs ⁊ deſpectione a diuitibus ⁊ ſuperbis ac quibuſcunq̄ tribulationibus.

Pſalmus.cxxij.

Ad te † leuaui oculos meos: q habitas in † celis. †dn̄e †celo.

¶ Aucto: pſalmi pꝛopheta dauid. ¶ Titulus vt ſupꝛa. ¶ Materia: recurſus ad deum per oꝛatiōeꝫ in tribulatiōe. ſ. in oppꝛobꝛiꝭ ⁊ deſpectiōe. ¶ Intentio monere fideles vt aſcendāt ⁊ inter quaſlibet anguſtias de domino pꝛeſumant ꝙ tandē miſertus exaudiat. ¶ Snīa in generali: pꝛopheta in iſto pſalmo in perſona tribulati in tentationibus ⁊ periculis conſtituti ad ipſum deum leuat ocl'os mētis: imploꝛās ei⁹ miſericoꝛdiam ⁊ ſuffragiū: q: ab inſultantibus coꝛpus affligitur paſſionibus: ⁊ anima deſpectu ⁊ oppꝛobꝛiꝭ multis. Quart⁹ gradus eſt inter quaſlibet anguſtias cōſtanter de domino pꝛeſumere donec miſertus exaudiat. ¶ Sententia in ſpeciali. Qui ergo ſupꝛa ad montes nūc quaſi aſcēdēdo ad ipm̄ deū (qđ maius eſt) oculos leuat dicens [Ad te] o deus tanq̄ ad ſolam ⁊ vnicam ſpem meam quaſi oīa terrena deſpiciens [leuaui] ego affectu ⁊ deſiderio aſcēdēs [oculos meos] ſcilicet coꝛdis ⁊ etiā coꝛpoꝛis. Quo enim oculos leuaret niſi illuc quo tendebat ⁊ aſcendere deſiderabat [qui habitat in celis] .i. i angelis ⁊ ſctis in quibus tanq̄ in celis quieſcis. Uel [in celis] ſuperioꝛibus: licet enim deus ſit vbiq̄ per eſſentiā ⁊ potentiam: tamen ſpeciali modo dicitur habitare in celis vbi facie ad faciem videtur a ſanctis. Et ſubdit per ſimile quomodo leuauit. d.

2 Ecce ſicut oculi ſeruoꝛū: in † manibus dominoꝛum ſuoꝛum. †manus

¶ [Ecce ſicut oculi ſeruoꝛum in manibus dominoꝛū ſuoꝛū] ſcꝫ reſpiciūt deſiderātes aliquod ſubſidiū ⁊ pꝛemiū laboꝛis: vel vt parcant eis delinquētibus: q: vtrūq̄ eſt in dominoꝛū poteſtate vbi dicit Gregoꝛius ꝙ in omnibus agendis noſtris debemus oculos leuare ad deū ⁊ os dn̄i interrogare id eſt ſacram ſcripturā vt ad ipam tanq̄ ad regulā diuinā dirigamur: alioquin nec praua coꝛrigimus nec toꝛta dirigimus. Et. Gregō.

3 † Sicut oculi ancille in † manib⁹ domīe ſue † ita oculi noſtri ad dominum deuꝫ noſtrum † donec miſereatur noſtri. †et †manus †ſic †quoad uſq̄.

¶ [Sicut oculi ancille] ſcꝫ reſpiciūt [in manib⁹ domine ſue] expectando ab ea auxilium ⁊ beneficiū [ita oculi noſtri] interioꝛes ⁊ exterioꝛes [ad dominum deum noſtrū] intēti ſunt ⁊ reſpiciunt [donec] id eſt vt [miſereatur noſtri] ſcilicet liberando ab oībus malis ⁊ miſeriꝭ. Quia tota vita ſuper terrā tētatio eſt: tota pſecutio ⁊ plage. opoꝛtet nos ſemper in dei auxilio intentionem ſine vllo deflexu ꝯtinere vt nobis miāꝫ ſuā dignet ipēdere: plange ergo o hō q̄diu viuis i terris: ⁊ leua oculos tuos ad eūꝫ q̄ habitat in celis clamās ⁊ dicens qđ ſequit.

4 Miſerere noſtri domine miſerere noſtri: † quia multum repleti ſumus deſpectione. †qm̄

¶ [Miſerere noſtri domine] mala relaxando [miſerere noſtri] bona augendo. Uel ingeminat ex intentione affectus: ⁊ etiā quia coꝛpus laboꝛat paſſionibus ⁊ anima oppꝛobꝛiꝭ: ⁊ neceſſe eſt vt miſerearis [quia multū repleti ſumus deſpexione] ⁊ contemptu: q: ſperamus quod nō videmus: ⁊ abūdant paſſiones in nobis in quibus vſq̄ ad plenū deſpecti ſumus. Sed quantomagis ſancti apud homines deſpiciuntur tanto maioꝛē apud deum gloꝛiam conſequuntur: ⁊ exaggerando ſubdit.

5 † Quia multū repleta eſt aīa noſtra: oppꝛobꝛiū † abūdantibus ⁊ deſpectio ſuperbis. †i plurimum. †eis qui abundāt

¶ [Quia multum repleta eſt] ſcꝫ deſpectiōe [anima noſtra] id eſt vita noſtra: ⁊ ſubdit a quibus ⁊ q̄re deſpiciat dicens. Aia inq̄ ſeu vita facta [oppꝛobꝛiū] q: paupes ſum⁹ [abūdātib⁹] felicitate ſcli. ſ. diuitib⁹ [⁊ deſpectio] q: hūiles ſum⁹ [ſupbis] de ſe pꝛeſumētib⁹: ⁊ iō ſicut multiplicata eſt in nobis deſpectio ſic multiplicet in nobis tua miſeratio. Ecce ꝙ ſcti xp̄o famulant a malis i oppꝛobꝛiū

eis vertitur videlicet quia ſunt pauperes ⁊ quia humiles. Oratio.

CElorum habitator deus ad te leuamus oculos noſtros: precantes vt confutatis opprobrijs ſuperborum miſericordiã nobis ſolitam clementer indulgeas. Per dominum noſtrum ieſum.

Pſalm⁹ de liberatione a magnis huius ſeculi periculis ⁊ erumnis per gratiam ⁊ auxiliũ domini miſerentis. p̃s.cxxiij.

NIſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael: niſi quia domin⁹ erat in nobis:

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus vt ſupra. ¶ Materia: liberatio a periculis ꝑ auxiliũ domini miſerentis. ¶ Intẽtio: monere fideles liberatiõnem noſtrã nõ nobis ſed deo aſcribere ⁊ ei gratias agere. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo loquitur in perſona illorum qui a magnis periculis ⁊ erumnis huius ſeculi liberati ſũt qui ſuã liberationem ſoli diuine miſericordie aſcribunt: ⁊ gratias agunt ꝙ non ſunt a ſuis perſecutoribus decepti ſed eorũ inſidijs contritis miſericorditer liberati. Quint⁹ gradus eſt vt liberati a periculis non ſibi ſed dño tribuãt. ¶ Sñia in ſpãli: ſancti ergo ex nimia exultatiõe anteꝙ̃ exponãt pericula vñ euaſerunt dicunt ſe liberatos ⁊ ꝑ quẽ dicentes [Niſi] hoc eſſet [quia dominus erat i nobis] per gratiã preuenientẽ dans nobis poteſtatem reſiſtendi [dicat nunc] vigilate poſt liberatione ꝛ gratias agẽdo quia euaſit [iſrael] .i. populus fidelis videns deũ per fidẽ ⁊ ex vehementi affectu i[t]em repetẽs dicit [niſi q: dñs erat in nobis] ꝑ gratiã ſubſequẽtẽ dans nobis virtutem ſuꝑandi. q. d. fideles pericula euadẽtes ſiue q̇ iam ſunt in re beatitudinis eterne ſiue q̇ adhuc ſunt i ſpe dicãt gratias agentes niſi dominus fuiſſet in nobis ſcʒ nos protegens ⁊ liberans.

2 Cũ † exurgerent homĩes † ĩ nos
† forte viuos † deglutiſſent nos.

† inſurgerent. † ſuper † forſitã † abſorbuiſſent. Matth. xiij. d.

¶ [Cũ exurgerent] ꝑſequẽdo [hoĩes] potẽtes vel demones ſm illud. Malus homo ſuperſeminauit ʒiʒania [in nos] i. cõtra nos in q̇b⁹ de⁹ erat [forte] ↄtigiſſet ꝙ [viuos] .i. ſciẽter peccãtes ſcʒ ſcientes malum eſſe ⁊ tamen facientes ſeu conſentientes: q: maius pctm̃ eſt peccare ſciẽter: lʒ periculoſius ſit peccare ignorãter [deglutiſſent nos] .i. incorporaſſent ſibi aĩas nr̃as ꝑ inſtigationẽ ſcelerũ vt per ſecutione ſuperati in ſocietatem tranſiremus impiorum: ⁊ dicit [forte] propter fiduciam quam habet de dei miſericordia.

3 Cum iraſceretur furor eorũ † in
nos. forſitã aq̃ † abſorbuiſſʒ nos.

† ſuper † demerſiſſet.

¶ [Cum iraſceretur furor eorũ] irrationabilis [in nos] et nos ex ira quaſi furioſi exequerentur [forſitan aqua] tribulationis vehementis ⁊ impetus perſecutorum tranſitori⁹ [abſorbuiſſet nos] includẽdo nos vndiqꝫ ſicut abſorptus a qua vndiqꝫ circũdatur ea ⁊ non potuiſſemus aliqualiter euadere. Sʒ erepti ſumus ab his per euʒ qui erat in nobis: cui ob hoc gratie referende ſunt: quia gratia eius ſaluati ſumus ne deo huius vite dulcedinem preferemus. Nam per dominuʒ ⁊ diuino adiutorio.

4 Torrentem † pertranſiuit anima
noſtra: † forſitan pertrãſiſſet ani
ma noſtra aquam † intolerabilẽ:

† pertrãſijt. † fortaſſe ꝑtrãſijt. † ſine ſubſtantia.

¶ [Torrentẽ] .i. tribulationẽ validã ⁊ ĩpetuoſam: cito tamen ad modũ torrẽtis tranſeũtem: ac multas tẽtationũ turbies [pertrãſiuit anima noſtra] quia non heſit: ſed euaſit ⁊ niſi dominus fuiſſet in nobis [forſitan pertranſiſſet] .i. pertrãſire habuiſſet [anima noſtra aquã] .i. perſecutionẽ [intolerabilem] viribus noſtris .i. difficilẽ tolerari ⁊ pericula maiora p̃dictis: q: tantã ꝑſecutionũ immanitatem ferre non potuiſſemus niſi adiutorium a deo ſuſcepiſſemus. Et q: tranſiuimus: ergo.

5 Benedictus dñs: qui non dedit
nos in † captionẽ dentib⁹ eorũʒ.

† venationem.

¶ [Benedict⁹] ſit [dñs] ⁊ laudatus [qui nõ dedit nos] .i. dari permiſit [in captionẽ dentibus eorũ] .i. in eorũ poteſtatẽ crudelẽ: quaſi more ferarũ ſanguinẽ noſtrũ ſitientium: vt nos ſua poteſtate cogerent hanc vitam deo preferre: et in ſuam ſocietatẽ malaʒ tranſire compellerent: ⁊ ſic animas noſtras occidendo crudeliter lacerarent. dentes enim eoruʒ numeroſitas eſt vitiorũ: quibus eos in captionem non tribuit: quia ⁊ ſi corpora occidi ſinit: nequaꝙ̃ animas perire permittit. Vnde ⁊ ſubditur. Naʒ.

6 Anima noſtra ſicut paſſer † ere
pta eſt: de † laqueo venantium.

† eruta. † muſcipula.

¶ [Aĩa noſtra] et ſi corpus paſſum ſit [ſicut paſſer] euadens [erepta eſt] ideſt liberata per deũ [de laqueo venãtium] ideſt de inſidijs ⁊ deceptionib⁹ perſequentium ac dolis ⁊ a ſtudijs demonuʒ. Traduntur nobis laquei diuitijs: delicijs: inſidijs: ꝑſecutiõibus: ac cõcupiſcẽtijs: ⁊ tentatiõib⁹ diuerſis: ſʒ ↄtrito ſathana ſub pedib⁹ noſtris ſicut paſſer ſapiẽs euolam⁹ ab illis. Vnde ſubiungitur.

7 † Laqueus cõtritus eſt: et nos † li
berati ſumus.

† muſcipula contrita eſt. † eruti.

¶ [Laqueus contritus] ideſt dirupt⁹ [eſt] per domini potentiam [⁊ nos liberati ſumus] non virtute ꝓpria: ſed diuina. laqueus conterit̃ qñ aduerſitas ⁊ ꝓſperitas hui⁹ mũdi mẽtis fortitudine ſuperat̃. laqueũ ergo virtute dñi ↄterit: atqꝫ animã liberat quiſquis dulcedinẽ vite huius deſpiciendo calcat: et tribulationem patiendo ſuperat: atqꝫ

alis virtutum ad celeſtia volat. Sed q: hoc non ſuis viribus: ſed diuine largitati ſancti tribuunt recte ſubiungendo dicunt.

8 Adiutorium noſtrũ in noĩe dñi:
qui fecit celum ⁊ terram.

[Adiuto:iũ] eſt [noſtrũ] nõ a nobis nec in nobis: ſed [in nomie dñi]. i. inuocatione ⁊ ptãte nois dñi ꝯtra quẽ nullus põt oino ꝑualere [q̇ fecit celum ⁊ terram] ⁊ oĩa q̇ in eis ſunt. Vel [celũ ⁊ terram]. i. celeſtia ⁊ terreſtria. Alij q̄rant humanum adiuto:iũ: nos q̄ramus diuinũ: reclamẽt noĩa ꝓncipũ: nos nomẽ dñi dei noſtri inuocemus ſuꝑ nos Ipſe ſit noſter adiuto: q̇ creato:. Ipſe fecit nos ⁊ nõ ipſi nos: ipſe regat nos ⁊ nõ ipſi nos. Dicat ergo eccleſia: dicamus ⁊ nos ſiue in tribulatione poſiti: ſiue a tribulatione liberati. Adiuto:iũ noſtrũ in noĩe dñi q̇ fecit celum ⁊ terram. Oratio

Conclude dñe hiantia o:a maloꝝ: qui nos ſeuis obtrectationuꝫ dentibus vo:are nituntur: vt qui de noſtra virtute diffidimꝰ / nois tui adiuto:io muniamur. Per dñm.

Pſalmus de firma ſpe ⁊ ꝯfidentia in dño ſolo non in aliquo terreno: vel huius ſeculi bono ſemper habenda. p̄s.cxxiiij.

Qui confidunt in domio
ſicut mons ſyon: non cõ
mouebitur in eternuꝫ q
†habitat in hieruſaleꝫ. †hitant

Aucto: pſalmi ꝓpheta Dauid. Titulus vt ſup:a. Materia: firma ſpes ⁊ cõfidẽtia in dño. Intẽtio: monere fideles firmiter ſperare i dño ⁊ cõfidere. Snia in gñali: ꝓpheta i iſto pſalmo docet ⁊ clamat nobis in dño ſolum eſſe confidendum: non in aliud huius ſeculi: q: ſic confidentes p:opter dei ⁊ angelo:um aſſiſtentiam ⁊ cuſtodiaꝫ nõ permittuntur in aduerſis vite p:eſentis a ſtabilitate fidei ⁊ virtutꝫ moueri: nec vſq̄quaq̄ ſuccumbere: p:ecatur inſuper ꝙ bonis bona ⁊ malis mala veniant p:out meruerunt. Sextus gradꝰ eſt confidentia fideliſſimi chriſtiani ſolidiſſimis montibus comparata quam hꝫ in dño ne ꝫelet felices in hoc ſeculo. Hic nãq̄ pſalmus docet nõ intendere in ꝓſperantes in hoc ſeculo de qua ꝓſperitate ſuꝑbia ſolet ꝑuenire. Snia in ſpãli: oſtẽdens ergo fidentem in dño non poſſe moueri ait. [Qui confidunt] ⁊ ſpem ſuam ponunt [in dño] nõ in mundo: non in rebus mundanis / nec in hominibus vanis: ſunt [ſicut mons] firmi ⁊ fo:tes: ſtabiles ⁊ immobiles ne terrena p:oſperitate fluctuẽt mõs in. ꝑ [ſyon]. i. ſpeculationis vt etiam deuꝫ cõtemplari valeant: ⁊ [non cõmouebitur in eternũ] a ſtabilitate fidei ⁊ virtutis [qui habitat in hieruſalem] ſpũali. i. in eccleſia xp̄i ꝑ fidẽ charitate fo:matam. vel [in hieruſalem] ſuꝑna ꝑ contemplationem. ſ. cuius conuerſatio in celis eſt. Et cãm huiꝰ ſtabilitatis ſubiungit deſcribẽs qualis eſt iſta hieruſalem. ⁊ dicit

2 Montes in circuitu eius et dñs
in circuitu †ppl'i ſui. ex hoc † nũc †plebis ſue.
⁊ vſq̄ in ſeculum. †non habet nũc.

[Montes]. i. angeli: ꝓphete: apoſtoli: ⁊ ceteri ſancti: ac ꝓdicato:es ꝯ terra ſubleuati ſunt [in circuitu eius] quaſi murus ⁊ muniũt eã verbo ⁊ exẽplo: ſed ne in montibus remaneas ⁊ ſpem ponas addit [⁊ dñs] qui habitat in montibus ⁊ ꝟtex mõtium eſt [in circuitu populi ſui] vt fo:tis defenſo [ex hoc nunc ⁊ vſq̄ in ſeculum] ſicut ipſe dignatꝰ eſt polliceri dicens. Ecce ego vobiſcum ſum vſq̄ in conſummationem ſeculi. Iſta quidem ſancto:um munitio atq̄ diuine charitatis coniũctio in p:eſenti ſeculo inchoat: ſed ex hoc nunc vſq̄ i eternum ſeculum perdurat. Eſt igitur dñs in circuitu vt defenſo: ⁊ in medio vt rex ⁊ dominus. Et vere non commouebuntur. Matth. xxviij.

3 †Quia non† relinquet dñs vir †qm.
gam peccatoꝝ ſuꝑ ſortẽ iuſto:uꝫ: †derelinquet.
vt non extendant iuſti ad iniqui
tatem manus ſuas.

[Quia non reliquet dñs] vt ſemper duret [virgam peccatoꝝ]. i. flagellum maloꝝ [ſuꝑ ſo:tẽ iuſto:um]. i. ſuꝑ iuſtos ſo:te ex oĩbus electos vel q̇ ſunt ſo:s ⁊ hereditas dei: vel de ſo:te eius lꝫ ad tẽpus fieri ꝑmittat ꝓpter diſciplinam populi ſui aliq̄n ad co:rectionem moꝝ aliq̄n ad augmentum meritoꝝ [vt non extendant iuſti ad iniquitatem] ſuperati in tentatione: ſed teneant ab iniquitate [manus ſuas] intelligẽtes hoc pondus tribulationũ ad tempus eſſe: ⁊ ideo patienter ferant ⁊ nõ deficiant expectantes domini aduentum ⁊ retributionem. Et quia boni merentur p:emiari et mali puniri ſubiungit.

4 Bene fac domine: bonis ⁊ rectis
co:de.

[Bene fac] o [dñe]. i. benefacies cõferendo bona gratie in p:eſenti ⁊ glo:ie in futuro [bonis] opere [⁊ rectis co:de]. ſ. qui bona agunt ⁊ recta cogitant. Rectum co: hꝫ qui flo:eꝫ mundi reſpicit nec p:opter hoc inclinatur qui omnes affectus ſuos dirigit ad dei voluntatem vt totum illud velit qḋ ſcit cum velle ⁊ voluntatem dei ſequatur nõ ſuaꝫ faciatq̄ illũ ꝑcedentem ⁊ ſe ſequentẽ nõ ſe p:ecedentem ⁊ illum ſequentem qui in oĩbus eũ bonũ inuenit: ſiue emendantem: ſiue conſolantem: ſiue purgantem: ſiue illuminantem: q: diligentibꝰ deũ omnia cooperantur in bonum. Rectum co: q̇s hꝫ

5 Declinãtes aũt in †obligatiões †ſtrãgulationeꝫ.
adducet dñs cũ oꝑantibus† ini †iniuſticiam.
quitatem: pax ſuper iſrael.

Digitized by Google

¶ [Declinantes aūt] a rectitudine fidei ⁊ virtu tis ac dei iuſſis [in obligationes].i.ad peccata q̄ obligant ad penam. Uel [in obligationes] culpe in pꝛeſenti.ſ.permiſſione ⁊ pene in futuro.ſ.imiſ‐ ſione [adducet dominus] ad penam eternam [cum operantibus iniquitatem] quoꝛum facta ſunt imi tati: quia eos qui declinant a bono cum eis qui ꝑ ſeuerant in malo ſimili ſententia ferit ⁊ perpetua damnatione punit: ſed econtrario [pax] interna ⁊ eterna erit [ſuper iſrael] id eſt ſuper bonos et re‐ ctos coꝛde deum videntes foꝛmata fide: iſrael eñ videns deū interpꝛetatur. Nos ergo ſumꝰ iſrael vt amplectamur pacem: quia hieruſalem viſio pa cis eſt.

Oꝛatio.

REpelle domine nequitias inſurgentium a ſoꝛte iuſtoꝛum: ⁊ qui in te toto coꝛde confidunt nullis tentationum imbꝛibꝰ quatiantur. Per dominum.

Pſalmus de gaudio ⁊ cōſolatio ne: ac gratiaꝝ actiōe ſpūaliter li‐ beratoꝝ ſcꝫ a captiuitate ⁊ vincu lis peccatoꝝ. ps.cxxv

IN † cōuertēdo dñs capti uitateꝫ ſyō: facti ſumus ſi cut conſolati. — † cum cō uerterit.

¶ Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus vt ſupꝛa. ¶ Materia: gaudium ⁊ conſolatio ꝓ libe‐ ratione ſpirituali ſcilicet a vinculis vitioꝝ ⁊ pec‐ cati. ¶ Intentio: monere fideles ad gaudium ꝓ huiuſmodi ſpirituali liberatione: ⁊ opera mie licꝫ ſint ardua ⁊ difficilia libēter perficere ꝓpter gau dium beatitudinis eterne. ¶ Sententia in gene rali: pꝛopheta in iſto pſalmo loquitur in ꝑſona fi‐ lioꝝ qui diuina miſeratione de captiuitate pecca‐ toꝝ ſunt liberati: aguntq̄ʒ gratias ꝙ in tantā gra tiam ſunt recepti: vt eoꝛum captiuitas commuta ta ſit in gaudiū necnon ex ſpūſſancti gratia ⁊ effu ſione lachꝛymaꝝ veram pniam ſint conſecuti. Se ptimus iſte gradus in figura veteris teſtamenti qđ ꝑ ſeptenariū ſignificatur ꝑ xp̄m venturꝝ reuer ſionem fideliuꝫ de captiuitate vitioꝝ quaſi redeū tium de babylonia ꝓphetat. ¶ Snīa in ſpeciali: in perſona ergo liberatoꝝ quaſi redeuntium de babylonia ait. [In conuertendo].i.poſtq̄ cōuer‐ tit [dñs captiuitatem ſyō].i.eccleſie ⁊ populi chꝛi ſtiani redimendo nos a vinculis peccatoꝝ ſangui ne innocenti: ſyon que interpꝛetatur ſpeculatio intelligitur ciuitas dei que ex parte eterna eſt: ex parte captiua: eterna in angelis: captiua in homi nibus. Que ciuitas deum ſpeculatur: angeli per ſpeciem: homines per fidem [facti ſumus ſicut cō ſolati].i.gauiſi ſumus tanq̄ conſolationem acci‐ pientes: ⁊ ſi nondum ſecuri. Unde dicit ſicut q̄a perfecta conſolatio non eſt in pꝛeſenti. Et

2 Tunc repletū eſt gaudio os nr̄ꝫ: ⁊ lingua noſtra exultatione.

¶ [Tunc].ſ.in illa conuerſione [repletum eſt gau dio] ſpirituali [os noſtrum].ſ.coꝛdis.i.mens. qꝛ ſi cut oꝛe loquimur hominibus ita mente loquimur deo. Os coꝛdis eſt eius archanum vnde pꝛocedit bonum vel malū qđ nos mundat vel inquinat vbi gaudia pꝛimo concipiuntur que poſt lingue offi‐ cio erumpuntur. Unde ſubdit [⁊ lingua noſtra] ſcilicet coꝛpoꝛis repleta eſt [exultatione] id eſt iu bilatione pꝛo tanta gratia qua ſaluamur. Sed qꝛ hec gracia per apoſtolos in gentibus eſt pꝛedica ta. ſubiungit

3 Tunc dicent inter gētes: magni‐
ficauit dñs facere cum eis.

¶ [Tunc] etiam [dicent] aliqui [inter gentes] vi‐ dentes peccatoꝛuꝫ conuerſionem ac talē vite emē dationem ⁊ magnarum virtutum operationē: nō ait dicent gentes quia non omnes ſed aliqui in‐ ter omnes credent qui dicent [magnificauit do‐ minus facere cum eis] id eſt magnam gratiam: ⁊ magnifica fecit cum fidelibus ⁊ magnos eos fecit dominus captiuitate depulſa ab eis: hoc fit qñ de toto oꝛbe ad eccleſiam curritur. Ita ipſi dicēt ⁊ nos atteſtamur. quia reuera.

4 Magnificauit dñs facere nobiſ‐
cum: facti ſumus † letantes — † iocun‐ dati.

¶ [Magnificauit dominus facere nobiſcū] nos enim nobis male fecimus qui ſub peccato nos vē didimus: vnde redemptoꝛ nos liberans benefecit magnificauit gratiam ſuam: fecit nobiſcum miſe‐ ricoꝛdiam: liberauit de captiuitate peccati: retra xit de ſeruitute diaboli. Unde [facti ſumus letan‐ tes] qui pꝛius eramus triſtes ⁊ gementes. Sed qꝛ liberati a peccatis indigent confoꝛtari ne recidi‐ uent ⁊ vt in virtutibus pꝛoficiant: ideo oꝛat ⁊ pe‐ tit pꝛopheta dicens

5 Conuerte dñe captiuitatem no‐
ſtram ſicut toꝛrens in auſtro.

¶ [Conuerte] o [domine] perfecte [captiuitatem noſtram] qua adhuc tenemur captiui que eſt ſeq̄ la ipſius peccati ſcilicet pꝛonitas ad malum diffi cultas ad bonum [ſicut toꝛrens] conuertit [in au‐ ſtro] id eſt auſtro flante qui eſt calidus vētus quo ſoluuntur glacies ⁊ implentur aquis toꝛrentes vt currant. Sic enim flante ſpirituſancto (qui ꝑ au‐ ſtrum ſicut diabolus per aquilonem ventum fri‐ gidum ſignificatur) ſoluimur a peccatis ⁊ ſeque‐ lis: et abundantes lachꝛymis currimus in bonis ⁊ ad patriam feſtinamus. Et lꝫ in iſto curſu ſit la boꝛ non tñ ideo eſt deſiſtendum. quia

6 Qui ſeminant in lachꝛymis: in †
exultatione metent. — † gaudio

¶ [Qui ſeminant] opera bona / opera miſericoꝛ‐ die [in lachꝛymis] eo ꝙ laboꝛioſuꝫ ſit: vel eo ꝙ ſpūa lis ſeminatio ſit in lachꝛymis ⁊ luctu vbi ſequitur

conſolatio: ſicut carnalis in leticia ⁊ gaudio [cuiꝰ extrema luctus occupat] [in exultatione metent] fructū eterne beatitudinis quem colligunt ex ſeminatis. Quattuoꝛ aūt ſunt cōpunctionis genera q̄bus ſancti viri afficiuntur in hac vita. Ploꝛant eīm ꝓpter incolatus huius miſeriā quā tolerant. Uel ꝓpter dilationē beatitudinis quā deſiderant. Aut ꝓpter mala q̄ ipſi vel alij cōmiſerūt Uel ꝓpter eterna toꝛmēta q̄ metuūt. Sed illud ploꝛare ſeminare eſt: fructꝰ huiꝰ ſeminis eſt leticia celeſtis. Uñ hi tales q̄ ſemināt in lachꝛymis.

Cōpunctiōis q̄tuoꝛ gña

7 **Euntes ibant ⁊ flebant: mittētes ſemina ſua.**

[Euntes].i. bonum facientes [ibant].ſ. ꝓficiebant: euntes enim vadunt qui quotidie ꝓficiendo creſcunt [⁊ flebant] de ſuis ⁊ alioꝛum miſerijs [mittentes] indeficienter quaſi ante ſe pꝛemittētes in illo ſeculo futuro [ſemina ſua].ſ. lachꝛymas ⁊ queq̃ bona opera: q: melius ⁊ tutius eſt vt ante ſe pꝛemiſſa inueniant q̄ q̄ poſt ſe mittenda expectent. Hec igitur ſemia debemus inceſſanter ſeminare q̄diu viuimus quia tempoꝛe ſuo metemus. Unde ſubditur.

8 **Uenıētes aūt veniēt cū exultatione: †poꝛtantes manipulos ſuos.**

†q: poꝛtant.

[Uenientes aūt] in futura reſurrectiōe ad iudicium [veniēt cū exultatione] q̄ debetur flentibꝰ [poꝛtātes manipulos ſuos].i. fructū ſeminis.ſ. meritum opeꝝ bonoꝝ. Sicut ergo quotidie trāſeūt tempoꝛa ſic quotidie mittenda ſunt ſemina. Ad hoc enim tantum in hoc ſeculo viuimus vt interiꝫ laboꝛando in bonis operibus ſeminemus quatenus poſtmodum fructum eternum recipiamus. Ex bonis enim operibus poꝛtabimus nobiſcum meritum eoꝛum: vnde recipiemus pꝛemium ⁊ coronam gaudioꝛum.

Oꝛatio.

Conſolare populum tuum dñe: ⁊ libera nos a captiuitate peſſima vitioꝛum: vt quod hic in lachꝛymis ſerimus te retribuente cum gaudio metamus. Per dñm.

Pſalmus de ſpūali domus dei: ſcꝫ eccleſie ⁊ fideliū edificatiōe in fide ⁊ moꝛibus: ac ſancta et honeſta conuerſatione. ps.cxxvj.

Niſi dominus edificauerit domum in vanū laboꝛauerunt †qui edificant eam.

†edificātes.

Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid. Sed titulus eſt canticū graduū ſalomonis: ⁊ eſt ſenſus: hic eſt cāticū graduū ſalomonis.i. leticia de aſcēſu.ſ. de edificatione ⁊ ꝓfectu eccleſie quam xp̄s edificauit: q: hic agitur de edificatione domus dei.i. eccleſie ꝑ veꝝ ſalomonem facta.i. ꝑ xp̄m qui eſt verus pacificus. vnde hic additur pꝛeter ſolitum ſalomonis. Non illiꝰ veteris qui cecidit ſed veri pacifici ſcꝫ chꝛiſti in cuiꝰ figura ille templum ſicut iſte eccleſiam edificauit. ¶ Materia: ſpiritualis edificatio domus dei ſcilicet eccleſie in fide et moꝛibus. ¶ Intentio: monere fideles aſcendere ⁊ omne bonum omnemq̃ pꝛofectuꝫ non ſibi ipſis ſed deo attribuere et ab ipſo pꝛemium expectare. ¶ Sentētia in generali: pꝛopheta in iſto pſalmo pꝛeuidēs noui teſtamenti gratiam ſcilicet eccleſiam et populum dei per doctrinam in fide et moꝛibus edificandam: cuſtodiendam: et irrigandam: docet ne quis de his vel alijs quibuſcunq̃ bonis quiſq̄ ꝓ pꝛijs viribus ſed domino largitoꝛi aſcribat: ⁊ vt nullus de ſe pꝛeſumat quaſi ſine diuino auxilio aliq̇d poſſit. Loquitur etiam de ſanctis eccleſie doctoꝛibus et de eoꝛum fructu ac pꝛemio in pꝛeſenti ⁊ futuro. Octauus gradus in figura noui teſtamenti quod octonario numero ſignificatur eſt leticia. De aſcenſu ſcilicet de edificatione et pꝛofectu eccleſie quam chꝛiſtus edificauit. ¶ Sententia i ſpeciali: ne quis ergo illum veterem ſalomonē vel aliū edificatoꝛem acciperet ait. [Niſi dominus]. id eſt chꝛiſtus [edificauerit] interius [domum]. id eſt eccleſiam ſuā [ſcilicet populū ſuū in fide ⁊ moꝛibus [in vanum laboꝛauerunt] rectoꝛes ⁊ pꝛedicatoꝛes foꝛis loquentes [qui edificant eam] ipſe eſt enim virtus pꝛincipaliter interius operans nos vero oꝛgana: ipſe eſt artifex: nos inſtrumenta: ipſe eſt dominus: nos miniſtri. Ipſe aſpirat interius: ipſe intellectum aperit ipſe monet: ipſe terret: ipſe ad fidem ſenſum noſtrum applicat: ipſe ſolidat in fide erigit in ſpe: conſummat in charitate: quia. Nec qui plantat eſt aliquid neq̃ qui rigat: ſed qui incrementum dat deus. Et quia egit de edificatione ſubdit de cuſtodia dicens. j.Coꝛ.iij

2 **Niſi dominus cuſtodierit ciuitatem† fruſtra vigilat qui cuſtodit eam.**

†in vanuꝫ laboꝛant qui cuſtodiunt eā

[Niſi dominus] qui non doꝛmit nec doꝛmitat: ⁊ non permittit ſuos tentari ſupꝛa vires [cuſtodierit] in fidei puritate ⁊ moꝝ honeſtate [ciuitateꝫ.] i. eccleſiam ⁊ congregationem fidelium poſtq̄ fuerit edificata vt edificata duret ⁊ ꝑſeueret [fruſtra vigilat qui cuſtodit eam] contra hoſtes: et inutile eſt omne ſtudiū humanuꝫ. Ecce de domo tranſit ad ciuitatē que plures habet domos: vt nec i ſingulis nec i minuta collectiōe ſit ꝑſumptio. Et hec q̇dē domꝰ ⁊ ciuitas vna eſt eccleſia quā vtraq̃ ſignificant. Si ergo volumꝰ cuſtodiri ab illo q̄ humiliatꝰ ē ꝓpter nos: ⁊ exaltatus eſt ad cuſtodiēdos nos humiles ſimꝰ deinde ne aliq̇ velit exaltari aū humiliationē ꝯuerſꝰ ad illos ⁊ ſpālr ad ꝑdicatoꝛes ait.

3 **†Uanū eſt vobis ante lucē ſurgere: ſurgite † poſtq̃ ſederitis qui mādūcatis panē doloꝛis.**

†in †poſtea q̄ ſediſti]

[Uanum] ⁊ inutile [eſt vobis ante lucem.] id eſt

chriſtum qui eſt lux noſtra[ſurgere]id eſt aliter ⁊
alio ordine velle exaltari ꝙ ipſe chriſtus qui prius
humiliatus ꝙ exaltatus fuit ⁊ per paſſionē aſcē-
dit:ſic ⁊ tu ſi vis exaltari humilia te hic per affli-
ctionem penitentie:ante chriſtum enim ſurgit, q̇
ſe chriſto proponit quod facit qui vult hic eſſe ex
celſus vbi ille fuit humilis. Sit ergo hic humilis
qui vult ibi eſſe excelſus vbi chriſtus excelſus eſt.
Unde ſubdit [ſurgite] id eſt ſurgetis vel exalta-
ri]deſiderate [poſt ꝙ ſederitis] id eſt humiliati
fueritis[qui manducatis panem doloris] id eſt
qui penitendo de peccatis in dolore panem ⁊ vi-
num manducatis:vel qui gemitis in hac peregri-
natione et in valle plorationis de afflictione uos
reficitis quibus facte ſunt lachryme panes die ac
nocte. Bonorum ergo eſt ſurgere ⁊ exaltari poſt
ſeſſionem humiliationis ac letari poſt panem do
†eius 4 loris.quia

**Cum dederit dilectis† ſuis ſom
num:ecce hereditas dñi filij mer
ces fructus ventris.**

¶ [Cum dederit dilectis] et electis[ſuis ſom-
num]mortis[ecce hereditas domini]ſcilicet[filij]
renati ex aqua et ſpiritu ſancto qui tales ſunt
[merces fructus ventris]id eſt ſunt merces reddi
ta homini xp̄o qui eſt fructus vteri virginalis: q:
eos acq̇ſiuit p obedientiam paſſionis. Uel ſpālī-
ter ad p̄dicatores ait[vanum eſt vobis ante lucē
ſurgere].i.ante illuminationem diuine gratie et
noticiā veritatis ad opus ſpūale faciendū quaſi
de veſtra virtute p̄ſumendo:ſed[ſurgite]ad edifi
cium ſpirituale[poſt ꝙ ſederitis].i.ad modum ſe-
dentis vos habueritis humiliter gratiam dei ſpi
ritualem ſcilicet operatricem expectando[q̇ mā-
ducatis panē doloris]id eſt vos eccleſie miniſtri
qui ſuſtentamini de elemoſynis penitentiū ⁊ do-
lentium de peccatis ſuis:quia[cum dederit dile-
ctis ſuis]eccleſiam verbo et exemplo edificanti-
bus[ſomnū].ſ.mortis[ecce hereditas domini].ſ.
[filij]id eſt fideles edocti ab ipſis in fide ⁊ moribꝰ
qui dicuntur eorum filij ⁊ ſunt hereditas domini
⁊[merces]eorum eterna eſt[fructꝰ ventris].id eſt
xp̄s qui eſt fructus ventris virginalis. Uel [fru-
ctus ventris]eccleſie qui ſunt eorum merces ⁊ co-
rona. Deinde oſtendit quomodo collecti ⁊ acqui
ſiti ſunt hi filij/et vn̄ facta eſt tanta hereditas.ſ.
per ſagittas.quia

†Hic. 5 **Sicut ſagitte in manu potētis:†
ita filij excuſſorum.**

¶ [Sicut ſagitte]ſunt[in manu]alicuius[poten
tis]hoīs vt eas de arcu excutiat ⁊ mittat ad ferīē
dum ꝗ parate ſunt ad aduerſariorū deſtructionē
[ita filij].i.imitatores[excuſſorū].i.apoſtolorū q̇ p
manum xp̄i excuſſi ⁊ miſſi vſq; ad fines terre ꝑue
nerunt filij inꝗ ab eis edocti parati ſunt ⁊ apti
ad hereticos ⁊ quoſcūq; aduerſarios v̄itatis fe-
riendos ⁊ debellandos:vel ap̄li et doctores dicū-
tur excuſſi quaſi a terrenorū oīum impedimentorū
cupiditate expediti:⁊ ad preliū accincti. Uel p-
phete q̇ tenebant clauſa ⁊ abſcondita ſacramen
ta excuſſi ſunt a predicatoribꝰ dn̄o aperiente ea.
⁊ ita apoſtoli ſunt excuſſorū filij qui a manu dn̄i
vſq; ad fines terre ſunt miſſi. Et ſic per tales col
lecti ſunt filij ⁊ acquiſita eſt hereditas.ergo

6 **Beatus†vir q̄ ipleuit deſideriū** †homo
ſuū ex†ipſis:nō cōfundet cum lo †cis
quetur inimicis ſuis in porta.

¶ [Beatus vir]eſt ille[qui impleuit deſiderium
ſuū]ſpirituale[ex ipſis]ſagittis.i.predicatoribus
ſeu v̄bis doctrine eorū.ſeruādo qđ illi p̄dicauerūt
Quod facit qui nō amat ſeculū.nā q̇ deſiderio ſe
culi plenꝰ eſt nō eſt quo itret qđ illi p̄dicauerunt.
Et vere beatus eſt[q: nō cōfundet]nec erubeſcet
ſermones dei[cum loquet inimicis ſuis]ſcʒ iudeis
gentibꝰ hereticis:falſis chriſtianis ⁊ omnibus ec
cleſie ⁊ veritati aduerſarijs eos potenter arguen
do[in porta]id eſt in cōmuni ⁊ in manifeſto vt om
nes nouerint quid loquatur:ſed bene viuendo et
recte docendo confundet ipſos inimicos. Is enī
ſine confuſione predicat quem vita ⁊ doctrina cō
mendat. Oratio.

Domorū ſpiritualium edificator deus vt
nos cuſtodias deprecamur.imple in te d̄
ſiderium noſtrum vt electis tuis nos adiungi pre
cipias. Per dominū noſtrum.

Pſalmus d̄ enumeratiōe aliquo rū bonorū operū deū timore caſto ⁊ filiali timentiū:⁊ de benedictione eorum vt conſequantur bona regni celorum. Pſalmus.cxxvij

**Beati omnes qui timent
dominum: qui ambu-
lant in vijs eius.**

¶ Auctor pſalmi ꝑpheta dauid.
¶ Titulus canticū graduū vt ſupra. ¶ Materia
enumeratio aliquorū bonorū deū timore caſto ti-
mentiū. ¶ Intentio:monere deū timore caſto ti-
mere. ¶ Sn̄ia in gn̄ali ꝑpheta in iſto pſalmo bōa
aliqua timore caſto deū timētiū enumerat: eiſq;
benedicit:⁊ bene optat vt eterna bona conſequā
tur. Nonus gradus eſt vt pacificus caſte timeat
qui ſolus edificat cuſtodit ⁊ exaltat. ¶ Sentētia
in ſpeciali ad timorem ergo dei monens ait.[Bea
ti]qui ſunt in ſpe[omnes qui timent dn̄m]timore
filiali ⁊ caſto :ſed miſeri ſunt qui mundana timēt
⁊ ſubiungit qui ſunt illi qui timent dominum ſci-
licet[qui ambulant in vijs eius]proficiendo in p̄-
ceptis ipſius puta qui a fide:ſpe:⁊ charitate:iu-
ſticia:patientia.⁊ humilitate ceteriſq; virtutibꝰ
nō diſcedunt ac mandatis eius obediunt. Iſte enī
ſunt vie que ad deum ⁊ ad ſalutem perducunt.

B:ego:⁹ dicit ꝙ totvias nobis xp̄s oſtendit quot exempla bonoꝝ operū nobis tribuit. A plurib⁹ cepit dicens beati:ſed q: oēs vnū ſunt in xp̄o ſingulariter iam loquitur dicens

2 **Labores † manuū tuaꝝ q2 mādu cabis: beatus es ꝛ bene tibi erit.** [† fructuū tuorum.]

¶ [Labores manuū tuarū ꝙ manducabis] o tu qui times dominū.i.fructus operū tuoꝝ percipies in viſione ꝛ fruitione diuina. Nā labor ſole i mūdo per vias dei incedit: q: arta via eſt que ducit ad vitā: ſed hic labor eternis fructib⁹ adimpletur cum homo pane illo celeſti locupletatur [beatus es] iam in preſenti in ſpe [ꝛ bene tibi erit] in futuro in re vbi omnia bona confluunt ad gaudium ſuauitatis: ita [beatus es] o tu timens deum ꝛ laborans in preceptis eius implendis ꝙ

3 **Uxor tua ſicut † vitis abūdās: in lateribus domus tue.** [† vitea fertilis.]

¶ [Uxor tua] idest ſapientia diuina tibi infuſa ꝛ inſponſam tibi tradita erit [ſicut vitis abundās] fructibus [in laterib⁹ domus tue].i. ſpirituales filios multos in fide ꝛ moribus edocens ꝛ edoctos pariens ꝛ nutriens in habitaculis chriſtiane religionis. Hec etiā vxor: vt vitis vuas iocundas: fructus bonoꝝ operū edit ꝛ eis in eccleſia ad edificationem aliorum vt imitentur abundat. Et

4 **Filij tui ſicut † nouelle oliuarum: in circuitu menſe tue.** [† nouellatio.]

¶ [Filij tui] de tali vxore geniti.i. diſcipuli tui ſcȝ ſpiritualis doctrine: ſic in fide ꝛ morib⁹ edocti et imitatores tui ſunt. [ſicut nouelle oliuarum] idest oleo charitatis inuncti virentes ꝛ fructiferi alios in fide ꝛ moribus nutrientes: q: nouelle oliue viridiores ꝛ vberiores ſunt in fructu [in circuitu menſe tue] idest ſane doctrine ꝛ informationis tue vbi cibo ꝛ potu ſpirituali reficiuntur: vt inde alios reficiant: in circuitu menſe dominice ſcilȝ ſacre ſcripture quotidie ſedere ꝛ ex ea cibum vite ſumere debemus ne in via deficiamus. Uel [filij tui] idest opera ſunt [ſicut nouelle oliuarū] q: virent oleo charitatis iuncta: ꝛ ſunt [in circuitu menſe tue] quia qui talia opera faciunt pane celeſti reficiunť. Super hunc locum dicit Auguſtinus: ꝙ colūba portauit ad archā ramū oliue cum folijs ꝛ fructu ad ſignificādū ꝙ iuſtus nō dȝ habere verba ſine operibus. Deinde ſequitur concluſio beati. [Auguſti.]

5 **Ecce ſic benedicetur homo: q timet dominum.**

¶ [Ecce ſic] vt ſequitur [benedicetur homo] idest benedictio ab alijs ſibi imprecabiť [qui timet dominum] non mundum: ꝛ laborat aliter non. quaſi dicat ſi queris quare hoc. ecce ex timore domini. Sic enim benedicetur omnis homo qui timet dominū: ꝛ is vtiq; locupletatur diuitijs. Et ſequiť benedictio: vbi ex pietate poſtulat benedici timētes dominū. ꝛ optat eis bona que non ſunt malis communia dicens.

6 **Benedicat † tibi dn̄s ex ſyon: ꝛ videas bona hieruſalem † omnib⁹ diebus vite tue.** [† te] [† omnes dies.]

¶ [Benedicat tibi dn̄s] benedictiōe que ē [ex ſyon] celeſti.i. bndictiōe eterna [et] ibi poſitus nunc ſpe ꝛ poſtea re [videas bona] nō que tranſeūt: ſed bona [hieruſalem] ſcȝ ſuperne que deſideraſti [omnib⁹ dieb⁹ vite tue] idest ſemper ꝛ eternaliter: bōa enim eterna ſemper videbuntur: ſed non iſta: cumulus enim bonorum eſt eternitas: ergo talia bona deſidera que per oēs dies vite tue videas idest vt cum ipſis in eternum viuas. [Eternitas eſt cumul⁹ bonorum.]

7 **Et videas filios filiorum tuorū † pacem ſuper iſrael.** [† pax.]

¶ [Et videas] ſcilicet in eterna beatitudine [filios filiorum tuorū] idest fructum ꝛ retributionem capias bonorum operum tuorum: ſcȝ vitam eternam: vel eos qui de doctrina tua in chriſto fide et moribus generantur. Unde habebis aureolam: ꝛ vt breuiter omnia comprehendam videas [pacem ſuper iſrael] idest ſuper totum populum chriſtianum. Ecce omnia illa bona vno nomine pax nominantur. Ad illam pacem perueniunt qui et hic pacifici fuerunt. Oratio.

Timentibus nomen tuū domine beatitudinem largire perpetuā: vt talis nobis actio. taliſq; ſit vita q̄ celſium de bonis fructibus meritum reportet ad ſydera. Per dominum noſtrum.

Pſalmus de eccleſie perſecutione ꝛ inter malos patientia: ac de malorum perſequentiū deiectiōe ꝛ dānatione futura. p̄s. cxxviij.

Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea: dicat nunc iſrael.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta Dauid. ¶ Titulus vt ſupra. ¶ Materia: eccleſie perſecutio ab initio. ¶ Intentio: monere fideles ad patientiā. ¶ Sētentia in generali ꝓpheta in iſto pſalmo hortatur eccleſiam: vt perſequētes ꝛ turbantes eam ſcandalis vel moleſtijs patienter toleret nec turbeť quaſi nouū hoc ſit: q: a pn̄cipio ſemꝑ fuit: nec tn̄ ex toto eccleſia ſuccubuit ſibiiungens perſequentiū ꝛ turbantiū futurā dānationē. Decimus gradus eſt: vt qui caſte deum timet: pro eo oīa patienter ferat: qd̄ nunc expedit eccleſie inter malos. ¶ Sn̄ia in ſpeciali: eccleſia ergo quaſi reſpondeat querelis infirmorū murmurantiū ꝙ tot mala ferant ait [Sepe] ꝛ frequēter [expugnauerunt me] matrem diabolus iniqua ſuggeſtione hereticus verbis aſtutie: tyrānus armis potentie: falſos frater dolo inuidie ꝛ nequitie. Ab his eniꝫ

quattuo: eccleſia impugnaẗ. ⁊ hoc [a iuuentute mea] ex quo cepit eccleſia.i.a pꝛimo tpe etatis mee ſcʒ ab abel ⁊ iſtud [dicat nunc] nõ licʒ [iſrael].i. populus videns deum per fidẽ vt alij iſtruanẗ. Qua ſi dicat eccleſia deum fide cõtẽplãs monẽdo filios ad patientiam. O filij nolite mirari ad iſta quaſi noua que iã diu ſuſtinuiſtis: ⁊ ne turbemini nec timeatis: ſed cum ſenectus expugnatur cõſolemini de pꝛeteritis: q: nunq̃ ceſſauit iuſticia patiens et iniquitas pꝛemens. Dicat inq̃

2 **Sepe expugnauerũt me a iuuẽtu te mea. etenim nõ potuerũt mihi**

¶ [Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea] vnde ſtatim cum incipit homo velle bene facere ⁊ pꝛoficere impugnatur. Repetitio notat paſſionũ frequentiam ⁊ infirmitatem vel manifeſtam perſecutionem ⁊ occultam. Ideo autem expugnaue runt me: q: non conſenſi eis ad malũ. Unde ſubdit [et eni non potuerunt mihi] ſcʒ p̃ualere vt me traherent in conſenſum peccati deo me conſeruante. Ergo qui iſrael eſt ille poteſt dicere: q: impugnaẗ omni tempoꝛe: ſed non ei hec pugna pꝛeualet: quia dominus pꝛo eo pugnat. Et cum palam non poſſent nocere.

†longe fecerũt iniuſticiã ſuam. 3 **Supꝛa doꝛſum meum fabꝛicauerunt peccatoꝛes †pꝛolongauerunt iniquitatem ſuam.**

¶ [Supꝛa doꝛſum meum] ⁊ retro [fabꝛicauerũt] et mala accumulauerunt [peccatoꝛes].i. perſecutoꝛes. hoc eſt niſi ſunt occulte mihi nocere: vt qui a facie venientes viderenẗ: a tergo nõ ſentiantur: vel non nocuerunt mihi: q: [ſupꝛa doꝛſum meũ fabꝛicauerunt peccatoꝛes.] nam cum crebꝛis tribulationibꝰ affligerent me: ego faciem mentis cõuertens ad dominũ. ⁊ doꝛſum ad ſeculum: mala eoꝝ reſpicio retro quaſi paruipendens ⁊ equanimiter tolerans: ⁊ ſicut ſepe expugnauerunt me ita ⁊ diu quia [pꝛolongauerunt] ⁊ in longũ pꝛotraxerũt [iniquitatem ſuã] peccatũ peccato adiungẽtes: quia non ſunt momentanee eoꝝ inſidie: ſed diutine. Sed quid eos ſequitur.

†auertantur. 4 **Dominus iuſtus concidet ceruices peccatoꝛũ: confundantur ⁊ †conuertantur retroꝛſum omnes qui oderunt ſyon.**

¶ [Dominus iuſtus] ſcd̃m iuſticiam [cõcidet] ideſt conteret ⁊ ſuccidet [ceruices] ⁊ ceruicoſitatẽ [peccatoꝝ] ⁊ maloꝝ: ideſt deſtruet ſuperbiã impioꝝ ceruicoſos ⁊ ſuperbos malis gradibus ſuis humiliando. Talis eſt fructus ſuperbie: quia humilitas habet gloꝛiam ſed ſuperbia confuſionem. Unde ſubditur [confundantur] ſera confuſione tanq̃ victi a deo [⁊ conuertantur retroꝛſum] recedẽdo ab eo [omnes qui oderunt ſyon] ideſt eccleſiam futura ſpeculantem ⁊ iuſtoꝛum cõgregationẽ: quã nõ tantum manifeſti perſecutoꝛes / ſed etiam qui ficte intrant oderunt. Qui eni non volunt obſeruare verbum dei: oderunt eccleſiam. Tunc autem erit iniquoꝛum confuſio quando ⁊ foꝛis eternus iudex cernitur: ⁊ intus ante oculos culpa verſatur. Tunc conuertentur retroꝛſum quando tollentur ne videant gloꝛiam dei. Et mittentur in ignem eternum.

5 **Fiant ſicut fenum tectoꝛuʒ: quod pꝛiuſq̃ euellatur †exaruit.** †aruit

¶ [Fiant] etiam [ſicut fenum tectoꝛum] quod in alto ſcʒ in tectis naſcitur: ſed radice pingui ⁊ firma non ſolidatur [quod pꝛiuſq̃ euellatur] ⁊ carpaẗ [exaruit] ⁊ exſiccatum eſt: ideſt poſt modicuʒ vigoꝛem etiam non euulſum citius areſcit ⁊ deficit. ⁊ in hoc petit pꝛopheta q̃ pꝛoſperitas perſequentium ⁊ odientium eccleſiam qui i culmine ſuperbie naſcuntur vbi non ſolide ſtant cito tranſeat ⁊ deficiat. Feno ergo tectoꝛum cõparantur mali ⁊ ficti qui alta quidem appetunt / ſed in radice firmi non ſunt: q: tranſitoꝛia ſunt que concupiſcũt qui etiam ſepe anteq̃ de vita tollantur aridi ſunt ab humoꝛe gratie ⁊ diſpereunt.

6 **†De quo nõ †implebit manũ ſuam †qui metet: ⁊ ſinum ſuum qui manipulos colliget.** †nõ hʒ de quo †replebit †meſſoꝛ

¶ [De quo] ſcʒ feno arido [non implebit manuʒ ſuam qui metet] quia tenuiter ⁊ ſparſim ⁊ ſine cõdenſatione creſcit [⁊ ſinum ſuum] non implebit [q̃ manipulos colliget] quia nec in tanta copia creſcit: nec vtilitas eius tam magna eſt q̃ aliquis colligere illud velit. ſic erit de iſtis malis ⁊ aridis qñ venerint meſſoꝛes angeli collecturi triticum in hoꝛreum celeſtis manſionis: quia non colligẽt bonum fructum ex eis: quia nullus reperitur in talibus: ſed eos tanq̃ puluerem ⁊ paleam inutilẽ gehenne derelinquunt incendijs. De quibus adhuc ſubiungitur.

7 **Et nõ dixerũt †qui pꝛeteribãt benedictio dñi ſuper vos: benediximus vobis in nomine domini.** † trãſeũtes viam

¶ [Et non dixerunt] malis ⁊ repꝛobis filij [qui pꝛeteribant] ſcilicet Patriarche / Pꝛophete / Apoſtoli / et ceteri viri ſancti qui per vitam iſtaʒ currendo ad patriam tranſierunt: non dixerunt inquam iſtud: ſcilicet [benedictio domini] [ſit] [ſuper vos] quia ſunt ea indigni. Et ſimiliter non dixerunt talibus [benediximus vobis in nomine domini] quia nouerunt eos maledictos. Conſuetudo erat in gente iudeoꝛum. vt ſi quis tranſiret ⁊ videret aliquos facere aliquod opus in agro vel in vinea. Uel aliud eiuſmodi non licebat tranſire ſine benedictiõe. Illi ergo qui per iſtã vitam ad celeſtem patriam tranſierunt: benedixerunt illos in quibus radicem charitatis ⁊ bõa opa viderũt: ſʒ nõ eos quos in tectis eminere tin

cernice ſuperbire viderunt. Nulla enim ſcriptu-
ra inuenitur que de illis bona loquatur: ſed eq̃ua
oia de eis mala dicunt. Iſti tranſeuntes ſi benevi
uimus benedixerunt nos. Oẽs enim bene viuen-
tes benedicant nõ in nomine ſuo/ſed in noie do-
mini a quo omnia bona dicunt eſſe non a ſeipſis.
Bene ergo viuamus ⁊ male viuentes equanimi-
ter toleremus vt ab omnibus ſanctis benedici in
nomine domini valeamus. Oratio.

AB oium impugnationũ nequitijs eccle
ſiam tuã domine dextere tue ꝓtectione
defende. vt inimicis retrorſum cõuerſis
ſacris a te bedictionibus repleat. Per dominũ.

Oratio ⁊ clamor vere penitẽtis ꝓ liberatione a pctis ⁊ miſerijs: allegatioq; magne mie dei miſerẽtis.

Pſalmus.cxxix.

De profũdis clamaui ad
te domine: domine exau
di vocem meam.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Titulus vt ſupra. ¶ Materia: oratio vere penitentis pro liberatione a peccatis. ¶ Intentio: monene hoies ad pniam. ¶ Snia in gñali ꝓpheta i iſto pſalmo in ꝑſona vere penitẽtis clamat ad dñz. vt a peccatorũ ꝓfundo liberet eũ. allegans ipſi⁹ magnã miam vnde ſperat cõſequi veniã. Undecim⁹ gradus eſt penitentialis ſupplicatio: qui cõgrue poſt predictos gradus ponitur: q: nec timẽs deũ nec oia ferens/dignũ ſe penit⁹ ſentit xpo: q: in corpore nullus eſt ſine pctõ. ⁊ ideo vnã ſecuritas eſt p̄cibus inclinari. ¶ Snia in ſpeciali. hoc ergo penitens ſciens ſe eſſe in profundo a ſimili Ione clamat dicens. [De ꝓfundis] ſcʒ peccatorum ⁊ malorum: ſeu de magnis tribulationib⁹ pro peccatiſ. Uel [de profundis] .ideſt a profũdo cordis de alta humiliatione mentis ab intimis anime ⁊ ſpiritus [clamaui] orando corde ⁊ ore [ad te domine] qui ſolus potes me liberare [domine exaudi vocem meam] ideſt orationem mei peccatoris que de profũdo ad te perueniat. Deinde alijs verbis idem repetit ⁊ precibus deum placat vt clementer audi-
2 at dicens. Et

Fiant aures tue intẽdentes: i' vo
cem deprecationis mee.

¶ [Fiant aures tue intendentes] .ideſt auditus pietatis ⁊ miſericordie tue intendat [in vocem deprecationis mee] vt meam petitionem diligenter audiat ⁊ clementer impleat: pietas ⁊ miſericordia ſunt aures dominice quibus nos peccatores dignatur exaudire. Tunc aũt dominus intentas aures habet noſtris orationibus qñ nos intenta mẽte ⁊ deuota preceps ad ipſum fundimus. Sed illam orationem deus non exaudit cui ipſe q̃ orat non intendit. De quo autem profundo clamet oſtendit dicens

3 Si iniquitates obſeruaueris do
mine: dñe quis ſuſtinebit.

¶ [Si iniquitates obſeruaueris dñe] ad iudicandũ ⁊ puniendũ eas ſm quãtitatẽ culpe ⁊ rigorez iuſticie [dñe quis ſuſtinebit] te iudicẽ vindicantez ſi nobiſcũ ſeuerus iudex agere volueris non miſericors pater quis ſtabit in iudicio ante oculos tuos. q.d. nullus. q: vix aliquis ſine peccato reperit. Si ergo nõ eſt caſtum cor: qd̃ preſumat de ſua iuſticia preſumat omniũ cor de dei miſericordia ⁊ dicat deo nullus poteſt te iudicẽ ſuſtinere. ſed tñ d̃ tua miſericordia non deſpero.

4 † Quia apud te propiciatio eſt † † qm̃ †nõ hʒ ⁊
⁊ propter legem tuam ſuſtinui te
domine.

¶ [Q: apud te ꝓpiciatio eſt] ſcʒ ſacrificiũ qd̃ ꝓ nobis oblatũ eſt ⁊ peccata ſoluit ſcʒ innocẽs ſanguis pro nobis fuſus ⁊ oblatus delens oim peccata nocentiũ [⁊ ꝓpter legem tuam] ſcʒ euãgelicam que eſt lex charitatis ⁊ amoris miſericordie ⁊ gratie: ⁊ ꝓmittit vere penitẽtib⁹ veniam de peccatis [ſuſtinui te dñe] expectando bñficiũ ⁊ effectũ tue miſericordie in ſpei longanimitate: q: dignat⁹ es legem miſericordie afferre ⁊ omnia peccata dimittere. Et cõuertens ſe ad auditores dicit nobis ad edificationem quid egerit

5 Suſtinuit aĩa mea ĩ † verbo eius † verbuz tuum.
ſperauit anima mea in † domino † dñm

¶ [Suſtinuit aĩa mea] .i. patienter tulit dilationẽ cõſolationis ꝓmiſſe [in v̀bo ei⁹] quod penitentib⁹ veniam ⁊ regnũ ꝓmittit ⁊ reddit q: nõ fallit. Securi ergo in eius verbo ſperamus: q: falli non poſſumus. Unde ait [ſperauit aĩa mea in domino] ideſt in miſericordia eius qui eſt immẽſe pietatis ⁊ clementie ⁊ potens eſt ab omni malo liberare. Et quia ſperauit ideo ſuſtinuit. Nã ſpes fortitudo patientie eſt. Ideo enim ſancti viri patientes ſunt in tribulatione: q: gaudent in ſpe. Deinde iam dicit quid facere debeamus

6 A † cuſtodia matutina vſq; ad no † vigilia
ctẽ: ſperet iſrael in † domino. † dñm

¶ [A cuſtodia matutina vſq; ad noctẽ] .i. a mane iuuentutis vſq; ad noctẽ mortis [ſperet iſrael] ideſt ppl'us videns deũ per fidẽ formatã hoc eſt ois fidelis [in domino] miam eius expectãdo. Aliter enim non valet niſi vſq; ad finem ſperet. Q: Mat. x.
qui perſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus erit. Nam ſi non vſq; ad finem ſperaueris deletur totum quod ſperaueras. Ab illa ergo hora matutina qua in vineam domini locatus eſt fidelis ſpem ſuam in illam defigat horam qua denarium mercedis accipiat ab eo quod ei lumen veritatis illuxit indeſinenter celeſtia contempletur. Ideo autem ſperet

†qm̄ †eſt †multa †illum

7 †Quia apud dn̄m miſericordia†
τ† copioſa apud†eū redemptio.

¶[Quia apud dominū]eſt[miſericordia] in relatione peccatoꝝ. Ergo ſi premimur peccatis noſtris nō deſperem⁹:q: adeſt miſericordia dei parcens nobis[τ copioſa]ideſt ſufficiēs imo ſuperemi nens[apud eum]eſt[redemptio]ſcʒ ſanguis p̄cioſus.q: non auro neqʒ argento/ſed precioſo ſanguine ſuo nos redemit:q: tot⁹ mundi peccata deleuit. Copioſa fuit redemptio noſtra quantū ad id per quod redempti ſumus:ſcʒ paſſionem chriſti τ ſanguinis effuſionem que multiplex fuit: et quantum ad id a quo ſumus redempti:τ quantū ad effectum redemptionis:quia liberati ſumus a culpa actuali τ originali.τ a pena tam corporis q̄ anime:τ quia ad ſalutem omnium ac totius mundi ſufficit.

8 Et ipſe redimet iſrael:ex oib⁹ iniquitatibus eius.

¶[Et]adeo eſt copioſa q̄[ipſe redimet]ideſt liberabit tanq̄ precio redemptum[iſrael]ideſt populum fide formata vidētē deum[ex omnib⁹ iniqtatibus eius]vt non reſeruentur ad vindictam. Qui nō cōmiſit peccatum ipſe poteſt redimere a peccato. Non ergo timeas acceſſurus ad deū aliquas iniquitates tuas:tantūmodo accede pleno corde τ deſine iam facere que faciebas τ de pfundo clama ad dominum.obſerua illum τ expecta τ ſuſtine propter legem ipſius:quia multa apud illum redemptio.

Oratio.

Intendant queſumus domine pietatis tue aures in orationes ſupplicum: quia apud te eſt ppitiatio peccatorum vt non obſerues iniquitates noſtras:ſed impartias nobis miſericordias tuas. Per dominum.

Pſalm⁹ de humilitate interiori cordis τ exteriori corporis.τ operis τ de ſpe ꝯtinua ſemper τ iugiter i domino habenda. ꝓs.cxxx.

†in altū

Domine non eſt exaltatum cor meū:neqʒ †elati ſunt oculi mei.

¶Auctor pſalmi ppheta Dauid. ¶Titulus vt ſupra. ¶Materia humilitas interior cordis τ exterior operis. ¶Intentio:inducere fideles ad humilitatē. ¶Sn̄ia in gn̄ali. ppheta in iſto pſalmo exemplo ſuo docet humilitatē: obſtringens ſe maxime pene τ maledicto ſi non extiterit humilis intus τ extra:τ ſi aliquid iactantie in eo fuerit:hortatur ēt iſrael populū ſcʒ fidelē iugiter ſperare in dn̄o quatenus ſeculi aduerſa valeat tolerare. Duodecimus gradus eſt humilitas quaʒ intus τ extra hic ſe habere oſtendit. ¶Sn̄ia i ſpeciali:oſtendens ergo ſe humilē intus τ extra ait o [Domine]cum ad tot τ tātos gradus pmotus eſſem [non eſt exaltatum]intus[cor meum]per ſuperbiam ſcʒ motu ſuperbie interiori. Minus dicit ſalʒ [non eſt exaltatum]τ plus intelligit ſcʒ humiliatum eſt cor meū qđ eſt deo ſacrificium. Sacrificiū ergo deo obtulit quādo hoc dixit[neqʒ elati ſunt] extra[oculi mei]per elationis apparentiam q̄ maxime relucet in oculis ideſt ſignum ſuperbie exterius non oſtendi. In ſuperiori parte corporis ſūt oculi:τ ſuperior corporis ſenſus eſt viſus. A digniori ergo corporis parte ceteras partes τ etiam actiones motus τ omnia que ſunt in homine poſſumus accipere:in quibus etiam vitium elationis ſicut in oculis aliquando apparet:deinde poſtquā oſtendit qualis fuerit in corde τ corpore/oſtendit qualis fuerit in actione dicens.

2 Neqʒ†ambulaui in magnis:ne- †igreſſ⁹
qʒ in mirabilibus ſuper me.

¶[Neqʒ ambulaui]ſuperbiendo[in magnis]id eſt nō inceſſi in his que magna videbantur hoib⁹ oſtēdendo ſuperbiā in apparatib⁹ τ pompis: vel iactando me de magnis ſicut ille phariſeus q̄ ſe de ſuis iactabat operibus. In magnis etiā ambulare eſt in virtutū operib⁹ animū per ſuperbiam eleuare[neqʒ in mirabilib⁹ ſuper me].i.tranſcendentib⁹ ſtatum meum:hoc eſt nō queſiui innoteſcere hominib⁹ quaſi in mirabilibus que erant ſupra vires meas vn̄ me iactarē apud eos. Hec enim ſunt ppria ſuperboꝝ. Deinde aperit q̄ humilis in ſciā fuerit qui qn̄qʒ inflare cōſueuit dicens

3 Si non humiliter ſentiebā ſed ex
altaui animam meam.

¶[Si non humiliter ſentiebā]vt viderer mihiq̄ ſi ſapiens.τ inde extollerer τ ſuperbirem preſumēdo de me τ viribus meis [ſed exaltaui]ſuperbiendo [animā meā]altiora me querendo τ plus quā oportet ſapiendo:ac maiora q̄ ſint de me ſentiendo. Qui enim tales ſunt vix ad humilitatē pertingūt:q: ſm Grego. valde difficile eſt vt is qui ſe ſapientem eſtimat mentem ad humilitatem reducat. Vel[ſi nō humiliter ſentiebam]beneficia mihi data a deo recognoſcendo [ſed exaltaui aiam meam]me de eis quaſi ex me haberem eleuando. Si inquā nō eſt ita. Et Grego.

4 †Sicut ablactat⁹ ē ſup mr̄e ſua:
ita retributio in anima mea.

†Quemadmodū qui ablactus eſt a lacte ſup matrē ſuam:ſic retributio i aiaʒ meā

¶[Sicut]aliquis incumbens [ſup matre ſua]id eſt indigens adhuc foueri ſinu τ lacte matris cōtriſtat τ perit:ſi ſic[ablactatus].i.a lacte matris ſeparatus:q: mater ſubtrahit ab eo māmillam [ita]fiat[retributio in aia mea]ideſt punitio in pſona mea:vt ſcʒ a deo ſubtrahatur mihi ois gratia τ cōſolatio diuina τ pereā:maledicto ſe obſtringit ſi a ſuperbia ſe nō cohibuit:ſic enī dicere ſolēmus quādo de cauſa bene confidimus. Vel ex p̄dictio nō optatio. vltimo concludit dicens. Et q: ego ita ago ergo meo exemplo.

5 Speret iſrael in dño: ex hoc nunc ⁊ vſqȝ in ſeculum.

¶ [Speret iſrael] .i. fidelis fide formata deuȝ videns [in dño] faciendo ſicut ego qui vere me humiliaui ⁊ in deo deſperaui ſperet inq̃ in dño non p̄ſumat de ſe [ex hoc nunc ⁊ vſqȝ in ſeculum] .i. hãc ſpem cõtinue ⁊ ſemper ſine fine habeat quouſqȝ ad eternitatẽ veniat: q: poſtea non erit ſpes ſed res: fides eñi ⁊ res tranſeunt. nã qđ credim⁹ videbimus: ⁊ qđ ſperamus tenebimus: charitas aũt manet in eternum: ꝓpter qđ ⁊ maior hoꝝ dicitur. Docet ergo vt nullo fine temporum ſpes noſtra claudatur: vt per ſpem preſentis eui bona futuri ſeculi capiamus.

Oratio.

Ne permittas nos exaltari in ſupbijs ſeculi oīpotens pater: ſed qui mitis ⁊ humilis corde: doce nos humilibus tibi placitis conſentire. Per dñm.

Pſalmus de bono deſiderio pro edificatiõe dom⁹ dei ſpūalis ſcȝ eccleſie in morib⁹ ⁊ fide: ⁊ de hui⁹ deſiderij impletione. ps. cxxxj.

Memẽto dñe dauid: ⁊ oīs manſuetudinis eius.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titul⁹ vt ſupra. ¶ Materia: edificatio eccleſie in moribus et fide. ¶ Intẽtio: monere vt noſipſos ⁊ alios edificemus domum domini iuxta illud. Templum dei ſanctum eſt qđ eſtis vos. ¶ Sententia in generali: ꝓpheta in illo pſalmo declamat bonum deſiderium de edificatione eccleſie in moribus ⁊ fide: ⁊ precatur pro eius impletione. In hoc tredecimo gradu iam humilis ⁊ manſuetus ſatagit de edificatione ſpiritualis domus dei: vt ⁊ dauid ad litteram ſollicitus fuit de materiali. Et congrue poſt gradum humilitatis agit de edificatione domus: quia per humilitatẽ efficitur aliquis domus dei. Unde alibi. Super quem requieſcet ſpiritus meus: niſi ſuper humilem et quietum? ¶ Sententia in ſpeciali: volens ergo edificare domum domino ait in perſona totius xp̄i. [Memẽto] o [dñe] pater dauid] ſpiritualis manu fortis: et ſupponit cauſam dicens [⁊ omnis manſuetudinis eius] qua vicit diabolum ⁊ inimicos eccleſie. Illi ſeuiebant: iſte ſufferebat: victi ſunt qui ſeuiebant: vicit qui ſufferebat. Ad litteram dauid rex ille valde manſuetus fuit: ſed nõ de illo hic agitur: immo de eius ſignificato. Dauid enim interpretatur manu fortis: ⁊ per illuȝ typice ſignificatur totus xp̄s ſcȝ caput ⁊ corpus: cuius humilitas ⁊ manſuetudo hic commendatur chriſtus manu fortis: ad bellandum manſuetudine vicit aduerſarios: ⁊ in iſta manſuetudine corpus chriſti (quod eſt eccleſia) vicit inimicos. Sic manu fortis vincat operando. Ad hoc autem memento vt impleat.

i. Cor. iij

Eſaie. xl

Dauid qđ interpretatur

2 Sicut iurauit domino: votuȝ vouit deo iacob.

¶ [Sicut iurauit dño] .i. firmiť ꝓmiſit [⁊ votũ vouit] ex deuotiõe ⁊ bõa volũtate [deo iacob]. Ideo dr̄ deus iacob vt nos ſimus ſpūalr̄ iacob ſi deũ volumus hr̄e adiutorẽ. Jacob eni ſupplantator dr̄ ⁊ ille eſt iacob q̃ vitia ſupplantat. q. d. ita memẽto dd̄ vt impleat qđ deo ꝓmiſit. Nemo preſumat viribꝰ ſuis ſe reddere qđ vouerit. Qui te hortať vt voueas ipſe adiuuat vt reddas. Vouit aũt eccleſia vt ſit dom⁹ dei quo nihil grati⁹ põt deo offerri. vouet etiã quelibet fidelis aīa vt faciat in ſe domũ dño cũ renunciat diabolo ⁊ põpis eius ĩ batiſmo. vnde ex pſona ipſi⁹ eccleſie cõſequẽter oſtẽdit que iurauit ⁊ vouit domino dicens.

Jacob ſupplãtator dr̄.

3 Si itroiero ĩ tabernaculũ dom⁹ mee: ſi aſcẽdero † ĩ lectũ ſtrati mei — † ſuper

¶ [Si itroiero] .i. nõ introibo. hic eni ponit ſi pro non [in tabernaculũ dom⁹ mee] vt intẽdens rebus meis querã que mea ſũt nõ q̃ dei: ⁊ ſatiſfaciã priuate voluntati mee. i. mea ⁊ ꝓpria attẽdẽs ea q̃ dei ſunt nõ poſtponã. ſciebat ſe priuato ipediri ⁊ ꝓprio: ne fieret locus deo [⁊ ſi aſcẽdero] .i. nõ aſcẽdã [in lectũ ſtrati mei] ad qͤſcendũ. i. nõ acqͤſcaȝ carni: nec ſequar voluptates ei⁹. In primo ſcȝ [ſi itroiero] notatur ſuperbia. in ſcđo ſcȝ [ſi aſcẽdero] cõcupiſcentia carnis. in tertio quod ſequitur ſcȝ [ſi dedero] cõcupiſcentia oculorum.

4 Si dedero ſomnũ oculis meis: ⁊ palpebris meis dormitationem.

¶ [Si dedero] idest nõ dabo [ſomnũ] .i. vanam ⁊ carnalẽ delectationẽ [oculis meis] ſcȝ mẽtis. Terrene felicitates ſomnia ſunt: q: cito tranſeunt ĩ q̃bus dormire ⁊ torpere nõ debẽt qui locũ dño inuenire volunt [et] vt pl⁹ dicã: nõ dabo [palpebris meis dormitationẽ] vt nunc ad talia incliner: nũc erigar qđ min⁹ ẽ q̃ dormitio. Somnũ oculis dat et dormit qui terrena ⁊ felicitates ſeculi ꝯcupiſcit: ſi dormit: ſcȝ dormitat q̃ nõ retrahiť a terrenis: nõ inuoluiť illis: ⁊ quaſi q̃ dormit caput crebro inclinat ⁊ releuat. Sic etiã dormit q̃ peccat ⁊ nõ penitet. dormitat qui vices peccãdi ⁊ penitendi alternat. obdormit qui in peccato moritur.

Felicitates terrene ſõnia ſunt.

5 Et requiem tempori b⁹ meis † donec inueniam locum domino: tabernaculum deo iacob. — † ſi dedero quo aduſqȝ.

¶ [Et] adhuc plus dicam ſi dedero. i. non dabo [requiem temporibus meis] tali parti capitĩ vnde ſomnus venit ad oculos. Cum ceperit te aliqđ tẽporale delectare ad peccandum iam grauantur tibi tempora. Noli te dare tali delectationi maiores enim dolores habebit q̃ ſuauitates. Et ea cogitatione quaſi confricans frontem excutis ſomnum ⁊ paras locum domino. Si enim non dederis requiem temporibus tuis / non venit ſomnus

Hec igitur oia non faciã[donec inueniã locũ dño] in me vbi requieſcat qui ſup humilẽ reqeſcit.q.d. non faciam illa p̄dicta:ſed iſtud.ſ.[inueniã locuz dño]in meipſo[tabernaculũ deo iacob]qđ idẽ eſt ſ.eccleſiam pñtem fundatam ꝛ firmatam: hoc eſt meipſum faciam locum dño:ꝛ edificabo eccleſiam in qua militandũ eſt deo.Eccleſia ſm pñtem ſtatum vbi lucta eſt ꝛ pugna d: tabernaculũ in quo militatur:in futuro erit domus in qua pauſabiť. In tabernaculo qđ militantium et pugnantium eſt gemimus ꝛ laboramus:in domo gaudebimus ꝛ laudabimus. Uel ex pſona xp̄i capitis pōt legi ab illo loco.[Si introiero].q.d.Jurauit dauid.i. xp̄s dicens.[Si introiero in tabernaculũ domus mee].ſ.celeſtis habitationis:ꝛ[ſi aſcendero in lectum ſtrati mei].i.ad dexterã patris vbi eſt reqes ꝛ finis laboꝝ.ꝛ[Si dedero ſomnũ oculis meis].i. requiem triduane mortis. Deinde alijs v̄bis idẽ repetit[ꝛ palpebris meis dormitationẽ:ꝛ requiẽ temporibus meis donec inueniam locum domino tabernaculum deo iacob].i.donec eccleſia ſancta predicatione ſit fundata. Hoc pmiſit tot⁹ xp̄s:ꝛ impletum eſt. Nam.

†eum 6 **Ecce audiuim⁹ †eã in effrata: in-**
†ea **uenimus †eã in campis †ſilue.**
†ſaltuuz [Ecce audiuimus eum].ſ.locum ſeu deum:vel [eam].ſ.ſedem dñi ſeu eccleſiam[in effrata].i. in pphetis ſpeculatoribus futuroꝝ[inuenimus eã] vel eum[in cãpis ſilue].i.in humilibus gentibus incultis.

Effrata qđ d:. Effrata hebraice d: ſpeculuz latine:ſpeculum quippe imaginem hȝ:ꝛ ois prophetia imago ꝛ figura eſt futuroꝝ campi autē ſilue ſunt humiles gentes inculte. Quod ergo audiuimus in effrata inuenimus in campis ſilue:quia quod p̄dicatum eſt in imagine prophetie iudeis/manifeſtum eſt in fide gentibus. Nec tñ inuenimus:ſed perſeuerando in militia.etiam

†in- 7 **†Introibimus in tabernaculuz**
trauim⁹i **eius:adorabimus in loco vbi ſte-**
taberna-
cula. **terunt pedes eius.**

[Introibimus]p fidẽ[in tabernaculuz eius] ſ.dñi dei iacob nos q in vna domo eccleſie p dñm aggregamur ꝛ p charitatem viuis lapidib⁹ ꝛ ſancteis cõpaginamur:ꝛ tunc domus dei efficimur:et a deo habitamur ꝛ etiã a deo.i.debito cultu dñi venerabimur[in loco vbi ſteterunt pedes eius].ſ. dei.i.in quo p̄dicationes apl'ice audiunť ꝛ ſtabilitas fidei quã credimus reqriť:q̄ tanq̃ pedes ſuſtentant totum corpus eccleſie. Recte aūt prius introire poſtmodũ adorare ſe phibet:q: eum qui extra domum dei remanet vt qui charitatem non hȝ deus ad ſalutem non exaudit. Et q: omnia p celeſtis patrie requie habenda facere debemus recte ſubiungitur.

†exur- 8 **†Surge dñe in requiem tuã.tu ꝛ**
ge. **archa ſanctificationis tue.**

[Surge]o[dñe]a morte ꝛ inferis reuertere[i requiem tuam]aſcendendo in celum ꝛ non ſolum tu:ſed[tu primo ꝛ deinde[archa ſanctificationis tue].i.vniuerſa eccleſia ꝛ te prius exaltato exaltetur poſtea eccleſia quaȝ figurauit archa noe vel teſtamenti que adhuc in multis carnalibus lata eſt:in paucis ſpiritalibus anguſta non auderet ſibi reſurrectionem promittere corpus niſi prius reſurgeret caput. Et bene archa ſanctificationis eccleſia dicitur:quia ab ipſo ſanctificatur a quo et redimitur. Unde eſt ſubditur. Et te eunte ad patrem.

9 **Sacerdotis tui iduãtur iuſticia**
et ſancti tui † exultent. †letenť.

[Sacerdotes tui]ſcilicet regale ſacerdotium [induantur]ꝛ muniantur[iuſticia]fidei.ideſt fide quia iuſtus ex fide viuit vt irita iuſticie muniti nõ ſentientur a iaculis inimici:quia ſm Grego:inm Grego.
Sicut veſtimentum a frigore ſic iuſticia defendit a morte[et ſancti tui].i.membra tua accepto pignore ſpiritus ſancti[exultent] id eſt letentur teſtimonio bone conſcientie et ſpe reſurrectionis q̄ preceſſit in capite:ꝛ ſic accepit eoſdeȝ ſacerdotes ꝛ ſanctos ſcȝ fideles quibus dicitur. Uos eſtis ge- ſ.pet.ij.
nus electum regale ſacerdotiũ.gens ſancta : populus acquiſitionis. Uel[ſacerdotes tui].i.preclari eccleſie[induantur].id eſt vndiq̃ circundentur [iuſticia]et alijs v̄tutibus ꝛ inde[ſancti tui].i.minores ꝛ ſubditi fideles [exultent] te laudando. Sed iam rogatur deus pro reliquijs iſrael cum ſubditur.

10 **Propter dauid ſeruũ tuum,non**
auertas faciem chriſti tui.

[Propter dauid ſeruum tuũ].i. propter illuz qui de ſemine dauid formam ſeruilem ſuſcepit[nõ auertas]penitus a iudeis o deus pater[faciẽ chriſti tui] Quia enim chriſtus faciem ſuam auertit a iudeis a quibus crucifixus eſt ꝛ conuertit ad gentes rogatur pater propter reliquias iſrael vt ſalue fiant quod iam in pluribus impletum eſt. Nota q̄ ait propter dauid:ac ſi diceret mei etiam memento vt propter me et promiſſionem mihi factã iudeos funditus non repellas. Et bene dicitur ppter dauid ſeruum tuum.quia

11 **Jurauit dominus dauid †verita-** †in veri-
tem et non †fruſtrabitur eum †de tate.
fructu ventris tui ponam ſuper †penitebit.
ſedem tuam. †ex.

[Jurauit domin⁹].i.per ſemetipſum firmauit et certitudinaliter promiſit[dauid]illi actuali[veritatem]promiſſionis implende[ꝛ]ideo[non fruſtrabiť euȝ]decipiendo in promiſſo. Jurauit iquã d.[de fructu ventris tui].id eſt filium virginis natum de ſtirpe tua[ponam]regem[ſuper ſedeȝ tuã] iudaice plebi ſpiritualiter preſidenteȝ iuxta illud Luce.ſ.
Et dabit illi deus ſedem dauid patris eius:quia

quos dauid rexit tempoꝛaliter eos chꝛiſtus rexit
ſpiritualiter.Et non tantum illum ponam ſuper
ſedem tuam:ſed etiam

12 Si cuſtodierint filij tui teſtamen
tum meum:τ teſtimonia mea hec
†illos que docebo†eos.

[Si cuſtodierint filij tui].i.homines ex te nati [teſtm̄ meum].i.pactum[τ teſtimonia].i. p̄cepta [mea hec que docebo eos]non que ipſi ſibi conſtituant:ſicut legitur de ſcribis τ phariſeis q̇ plus innitebantur adinuentionibus ſuis q̄ dei pꝛeceptis τ mandatis.

†ſe- 13 Et filij eoꝝ†vſq3 in ſeculu3:ſede
debunt bunt ſuper ſedem tuam.
vſq3 in
eternum

[Et]etiam[filij eoꝝ].i.ſequaces τ imitatoꝛes ſi cuſtodierint tunc[vſq3 in ſeculum].i.q̄diu durabit hoc ſeculum[ſedebunt]filij tui τ filij eoꝛu3[ſuper ſedem tuam].Et ſi non cuſtodierint non tamen perit ꝓmiſſio:q2 ſi non impletur in te implebitur in alio.Nam τ filij dauid non ſtirpe ſ3 cultu dei τ fide ſunt qui ſpũales reges ſui τ alioꝝ erũt. Uel de xp̄o ſic accipe.[Jurauit dñs] pater [dauid].i.chꝛiſto[veritatem τ non fruſtrabitur eum] q2 ea non euacuat:ſed adimplet dicẽs[de fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuam].i.illos q̄s ad fidem paries o chꝛiſte faciam reges ſui ſeip̄os bene regentes:non tñ oẽs ſed cuſtodientes[teſtamentum meum].i.pactum baptiſmi[τ teſtimonia mea].i.p̄cepta vite:q2 tunc ſedebũt ſup̱ ſedẽ tuã i.ꝑticipes erunt tue btitudinis τ eternas ſedes accipient:vt ſicut tu es regie poteſtatis ita τ ipſi ꝓ modo ſuo τ hoc vſq3 in ſeculum.i.in eternum. Nos ſumus fructus ventris eius quos ſpiritualiter tanq̄ ex vtero generauit.Qui ſi teſtamentu3 τ teſtimonia eius cuſtodiamus ſedere nos faciet in celeſtibus.Ergo imitemur τ nos opera dauid. i.manu foꝛtis noſtri xp̄i vt ꝑ imitationem bonoꝝ operum mereamur eſſe filij eius quatenus poſſimus illam ſedem adipiſci de qua ipſe diſcipulis ait.Uado parare vobis locum.Et iterum in domo patris mei manſiones multe ſunt:hec aũt pꝛo-
Jo.xiiij. miſit deus gratis τ non pꝛo meritis.

†pꝛe 14 Quõ elegit dñs ſyon:†elegit eam
elegit in habitationem ſibi.

[Quõ elegit dñs]ſola gratia[ſyon].i ſancta3 eccleſiã:non eñ ex operibus iuſticie q̇ fecimu3 nos: ſ3 ſm ſuã mia3 ſaluos nos fecit:vñ ipſe ait.Ego vos elegi de mundo vt eatis τ fructum afferatis τ fru-
Joh.xv. ctus veſter maneat:hic enim erit ꝑmanens fructus eoꝛu3 vt ipſi habitent in deo τ deus habitet in ipſis.Unde ſequitur[elegit eam in habitationem ſibi]vbi ſpiritualiter habitet qui vbiq3 eſt. Elegit inq̄ dicens rei experientia.

†ſecl'a 15 Hec requies mea in†ſeculũ ſecu-
ſeculoꝛu3 li:hic habitabo qm̃†elegi eam.
†p̄elegi.

[Hec.ſ.eccleſia eſt[requies mea]vbi.ſ.requieſco τ hoc[in ſeculum ſeculi]q2 durat in eternu3. Quantum amat nos deus in iſtis verbis eius attendere debemus/vt q2 nos requieſcimus ſe dicat requieſcere.Non enim ipſe aliqñ turbatur ut ſic requieſcat:ſed dicit ſe requieſcere in nobis:q2 nos in illo requiem habebimus:τ[hic].i.in eccleſia[habitabo]perſeuerãter non merito ſuo:ſed[quoniam] gratis[elegi eam]dans gratiam et benedictionẽ. Unde apte ſubiungitur.

16 Uiduã ei9 bñdicẽs bñdicã:†pau- †et
peres eius ſaturabo panibus.

[Uiduam eius benedicẽs benedicã]iungi benedictione gratie τ glorie.Uidua eſt ois aia q̇ intelligit ſe deſtitutam τ deſertã oi auxilio niſi ſolu9 dei.Si iſtud ſentit:ſi viduitatem ſuam nouit benedicitur in hoc ſeculo in virtutibus τ operib9 in multis conſolationibus ſpũalibus τ tẽpoꝛalibus benedicetur τ in futuro cum angelis τ celeſtibus virtutibus vt ibi iam ſponſum ſuum videat τ gloria eterne vite perfruatur[τ pauperes eius]ſpiritu non p̄ſumẽtes de ſe vel de ſeculo:ſed de deo nõ habentes elatum ſpiritum:ſed humiles coꝛde[ſaturabo panibus]nunc ſacra ſcriptura τ ſancta euchariſtia τ in futuro celeſtis patrie cibis ſpiritualibus τ re ipſa.Et

17 Sacerdotes eius indua3 ſaluta
ri:et ſancti eius exultatione exul
tabunt.

[Sacerdotes eius].i.genus electum.ſ.oẽs fideles ſeipſos offerẽtes[induã ſalutari].ſ.xp̄o.i.oꝛnabo ꝯfoꝛmitate ſalutaris tui ſm illud apoſtoli.
Quotquot in xp̄o baptizati eſtis xp̄m induiſtis: Gal.iij.
τ ideo[ſancti eius]ꝑ eũ ſanctificati.ſ.idem qui et ſacerdos[exultatione]interna[exultabunt]ſp̄ali gaudio ex hoc fidei indumento.q2 induti ſunt ſalutari.vnde enim per fidem xp̄m cognoſcunt inde de ſpe celeſtis patrie vehementer hilareſcũt.Uel [ſacerdotes eius].i.p̄latos[indua3 ſalutari]ideſt xp̄o τ gratia ſpũſſancti vt honeſtiꝰ idonei ſint ad miniſtrandum τ docendum:τ inde[ſancti eius].i. ſubditi[exultatione exultabunt].i.in dño gaudebunt.Et etiam ideo exultabunt.quia

18 †Jlluc pꝛoducam coꝛnu[dauid: †ibi ſuſci
parauí lucernam xp̄o meo. tabo.

[Jlluc].ſ.in eccleſia[ꝓducam]τ ſuſcitabo[coꝛnu dauid].i.regnum τ altitudinem xp̄i qd̃ eſt in xp̄m credere τ de eo pꝛeſumere.Sancte eñ eccleſie coꝛnu τ altitudo ſpiritualis eſt fides que ad ſuperioꝛa tendit:donec id quod modo eſt fides erit ſpecies cum id qd̃ modo credimus manifeſte videbimus.Sed q2 fidei charitas in tenebꝛis erat recte dicitur[parauí]ad hec perficienda[lucernam] ſ.ioannem qui erat lucerna lucens τ ardens[xp̄o meo]manifeſtando.Joannes baptiſta a deo dicitur lucerna pꝛeparata xp̄o qui cum in huius mun

τ

di tenebras ventuꝝ nunciauit. Neceſſarium enī erat vt ante lumē lucerna appareret: vt hi qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſedebāt ꝑ lucernā adiſcerent qualiter in lucē credere debuiſſent.

†nō hꝫ medietatē verſiculi.

19 † Inimicos eius induam confuſione: ſuper ipſum autem † efflorebit ſanctificatio mea.

†florebit

¶ [Inimicos] aūt [eius] .i. xp̄i aduerſantes ſibi ſ. qui in xp̄m credere noluerunt [induam cōfuſione] iam viderint dn̄m in ſua maieſtate cum eos in fine ſeculi vndiq̄ȝ calamitas atq̄ȝ interitꝰ inuoluet: ſed ad conſolationem iuſtoꝝ ſubiungitur [ſuper ipm aūt] .ſ. xp̄m [efflorebit ſanctificatio mea] flos ſanctificatiōis eſt gloria diuinitatis: flos ſanctificationis eſt nouitas reſurrectionis. Nā quaſi aruerat in paſſione dn̄i: cū vero reſurrexit a mortuis iam cepit florere ſanctificatio eius: iam cepit filius dei apparere ⁊ exaltare cornu eius: hoc dr̄ a ſili arboris q̄ qn̄ floret pulchrior eſt. Oratio

In omni ingreſſu noſtro memor eſto noſtri oīpotens deus: indue nos ſacerdotali iuſticia vt induti mereamur ingredi in tabernacula ſempiterna. Per dominum.

Pſalmus de vnitate ⁊ cōmendatione fraterne charitatis eccleſiā ⁊ xp̄iani religionē edificantis et compaginantis. ps.cxxxij.

Ecce q̄ȝ bonum ⁊ q̄ȝ iocūdum: habitare fratres in vnum.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulꝰ vt ſupra. ¶ Materia: fraterna charitas eccleſiam edificans ⁊ cōpaginans. ¶ Intētio: monere fideles ad habendā fraternā charitatem. ¶ Snīa in gn̄ali: ꝓpheta in iſto pſalmo cōmendat vnitateꝫ charitatis fraterne in xp̄iana religione: declaratq̄ȝ hoc exemplis ⁊ vtilitatibus diuerſis. Quartuſdecimus gradus eſt charitas ꝓximi q̄ facit fratres habitare in vnuꝫ vnde eſt benedictio ⁊ vita. ¶ Sētentia in ſpāli: hic ergo vir iuſtus de fratrū cohabitatione exultans ait [Ecce] qd̄ oſtendentis eſt: q: plus oſtenſione q̄ lingua explicatur qd̄ dicturus eſt [q̄ bonum] .i. vtile [⁊ q̄ iocūdū] .i. delectabile eſt [habitare fratres] non fratres dicit corpore: ſed mente: non carnales ſed ſpiritales [in vnū] fideli mente ⁊ ſincera charitate habere cor vnū ⁊ aiam vnam Iſta pſalterij verba: iſte dulcis ſonꝰ: iſta ſuauis melodia velut tuba ſpūſſancti diuiſos corpore in vnum cōgregauit ⁊ monaſteria plurima pepit. Ad hunc ſonum fratres excitati ſunt q̄ habitare in vnum ceperunt: a quibus tum benedictio ad ceteros deſcēdit qui ⁊ ſi non corporaliter in vnum habitant mente ⁊ fide. Ubi petrus cantor. Illi vere habitant in vnum qui requirūt illaꝫ de qua dr̄. Unam petij hanc requiram. Habitāt aūt oēs xp̄iani in vnum vnitate fi dei: ſpecialiꝰ cenobite vnitate loci ⁊ conuentus: ſpecialiſſime autem anachorite habitant in vnū: qui ⁊ ſi ſint ſeparati a conſortio hoim, deo ſunt vniti ⁊ ſocij eccleſie triūphantis. Hanc enim vitam quia perfectior eſt non concedit Benedictus vel Hieronymus niſi perfectiſſimis ⁊ probatiſſimis viris. Nec Petrus. Ita autem eſt bonum ⁊ iocundum habitare fratres in vnum.

Petrus cantor. ps.xxvi.

2 Sicut vnguentū in capite: qd̄ deſcendit in barbā barbā aaron.

¶ [Sicut vnguentum] .i. vnctio ſpūſſancti q̄ fuit prius [in capite] xp̄o. ⁊ dr̄ hoc a ſimilitudine regū ⁊ ſacerdotum qui in veteri teſtamento in figura xp̄i inungebantur [qd̄] vnguentum poſtea [deſcēdit] a capite xp̄o [in barbam] ⁊ determinat in cuiꝰ barbam ſubdens [barbā aaron] .ſ. xp̄i veri ſacerdotis. Noſter aaron noſter ſacerdos eſt xp̄us: hic ſeipſum obtulit in ſacrificium pro nobis: ⁊ reſurgens aſcendit in celum ⁊ venit ſpiritusſanctus a capite in barbam eius .i. in fortes ⁊ ꝑfectos quos barba deſignat: nam barba maturitatem: grauitatem: fortitudinem ⁊ perfectionem ſignificat .ſ. in apl'os ⁊ in alios primitiuos ſanctos qui familiarius ⁊ vicinius xp̄o capiti ſuo adherentes priꝰ in vnum habitare ceperunt ⁊ primas impetus ſeculi ſuſtinuerunt nec vinci potuerunt.

3 Quod deſcendit in oram veſtimēti eius: ſicut ros hermon q deſcēdit † in montem ſyon. †ſuper

¶ [Quod] vnguentum poſtea [deſcendit] ab illis [in oram veſtimenti eius] .ſ. xp̄i .i. in illos ꝑfectos qui norunt habitare in vnum qui legem implent inuicem onera ſua portantes. Secuta eſt enim eccleſia ⁊ peperit monaſteria. Nam veſtis dn̄i ⁊ ſacerdotalis ſignificat eccleſiam: ora aūt perfectionem: q: in ora perficitur veſtimentum. Et forte ꝑ iſtam oram vult intelligi que eſt in capitio tunice per quam intrat caput. Tales ſunt qui habitant in vnum: vt ſicut per iſtam oram intrat caput hominis vt ſe veſtiat: ſic per concordiam fraternam xp̄s qui caput noſtrum eſt intrat vt veſtiat ⁊ illi eccleſia hereat. vel deſcendit vſq̄ȝ ad oram .i. vſq̄ȝ ad nos ad quos fines ſeculorum deuenerunt: naꝫ de plenitudine illius oēs nos accepimus: hoc aūt q̄ fratres habitant in vnum non ex ſuis viribꝰ vel meritis eſt: ſed ex dei dono: et gratia ideo ſubiungit [ſicut ros hermon] id eſt gratia chriſti: ros enī de celo veniens eſt gratia: hermon vero interpretatur lumen exaltatum a chriſto ergo eſt ros gratie qua fratres in vnum habitant qui prius exaltatus eſt in cruce poſtea in celo [qui deſcendit in montem ſyon] id eſt in ſanctam eccleſiam que ꝓpter altitudinem vite et ſpeculationem celeſtis patrie non immerito et mons et ſyon appellatur non ergo habitant in vnum niſi in quibus fuerit gratia ⁊ charitas chriſti: ⁊ quibus eſt anima vna

Hermon qd interpretatur

τ corvnum in deo. Ideo autem bonum eſt τ iocun dum habitare fratres invnum.

†ibi †non habet vſq. nō hȝ et. Quoniam †illic mandauit domi nus benedictionem: †et vitam † vſqȝ in ſeculum.

⸿[Quoniā illic].i.in fratribus in vnū habitanti bus:τ vbi eſt talis vnitas fraterne charitatis [mā dauit] τ precepit [dñs benedictiōem] ſuam: p mul tiplicationē gratie et pmotionē virtutū in preſen ti. τ [mandauit].i. pmiſit [vitam] p collatiōem glo rie τ multiplationem premiorū in futuro [vſqȝ in ſeculum].i. in eternum duraturaȝ. Serua ergo cō cordiam ſi vis a domino conſequi benedictionem τ vitam. Qui enim invnum ſunt ſolum modo corpo re: hi in mola: in agro: in lecto relinquuntur. cete ri vero qui in vnum ſunt corde aſſumuntur. valde ergo, bonum eſt et iocundum habitare fratres in vnum. Oratio.

Infunde domine in eccleſiam tuam chari tatem fraternitatis τ pacis: vt rore ſpiri tualis vnguenti aſperſi benedictionis tue gratia iocundemur. Per dominum.

⸿ Pſalmus de commendatiōe charitatis diuine et laude dei: ac gratiarum actiōe in tribulatiōis τ aduerſitatis tētatiōe. ps. cxxxiij

†dñm Ecce nunc benedicite †: domino omnes ſerui do mini.

⸿ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titul⁹ vt ſupra. ¶ Materia: inuitatio ad diuinā laudē. ¶ Intētio: incitare fideles ad diligēdū et laudādū deū. ¶ Sententia i gnāli pphets in iſto pſalmo oēs electos ad diuinū cultum τ dei laudē inuitat eiſqȝ benedictionem dei optat. Quintuſ decimus gradus eſt charitas dei de qua hic agit ſicut ſupra de charitate chriſti: non q alia virt⁹ ſit qua diligitur deus τ alia qua pximus: ſed quia di uerſos actus habet ipſa virtus τ diuerſa diligūtur ea. ¶ Sententia in ſpeciali: monens ergo ad bene dicendum ait [Ecce tot gradibus aſcenſis vel be neficijs dei circa nos viſis [nunc].i. ſine tardatiōe. Vel [nunc] in hoc tempore in aduerſis [benedicite domino] laudando τ gratias agendo [omnes ſer ui domini] in vnum adunati τ vnanimiter habitā tes in domo dei qui non eſtis ſerui peccati ſed ſer ui domini: quibus non dominantur vitia: ſed ſoluȝ dominum habetis deum qui deo militatis non ſe culo. Nam per tranſactas tribulationes conſtat p̄.lxxxiij. q benedictioni vacabimus ſicut ſcriptum eſt Bea ti qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſe culorum laudabunt te. Qui ergo tunc benedictu ri ſunt: ſine defectu hic benedicere dominuȝ in tri bulationibus et tētationibus incipiunt vos dico.

2 Qui ſtatis in domo dñi: in atrijs domus dei noſtri.

⸿[Qui ſtatis] non ſuccumbitis ad impulſum tē tationū.i. qui perſeueratis [in domo dñi].i. in ec cleſia: τ qui ſtatis [in atrijs domus dei noſtri] id eſt in latitudine charitatis vbi nullus anguſtatur Atria dicunt ampliora domus ſpacia. ſta ī chari tate τ ſtas in atrijs. In charitate enim q̄ extēdi tur etiam vſqȝ ad inimicos latitudo eſt in odio an guſtia. In latitudine mane τ potes diligere ini micum tuum. Et habebis veram benedictionem domini quando non maledicis inimicis. Vel [q̄ ſtatis in domo domini].i. in penetralibus. ſ. maio res in eccleſia et perfectiores et vos etiam qui ſta tis [in atrijs domus dei noſtri] id eſt in ingreſſu ſci licet incipientes et minores: ſunt enim in hac do mo diuerſi ordines. Et. Atria q̄ dicūtur.

3 In noctibus extollite manus ve ſtras in ſancta: et benedicite † do domino: †dñm.

⸿[In noctibus] id eſt in tribulationibus τ ad uerſitatibus non ſoluȝ in diebus proſperitatis [ex tollite] id eſt leuate [manus veſtras] corporis gra tias agentes τ manus operis bonum facientes. et hoc [in ſancta] id eſt intentione ſanctorum τ eter norum [τ benedicite domino] celeſti gratias ei de collatis beneficijs referentes τ nil boni vobis ſed totum deo tribuentes. Non ait in diebus ſed in noctibus: quia facile eſt benedicere in diebus id eſt in proſperis ſed difficille in aduerſis qđ eſt p batio gratuiti amoris: deus quidem non indiget noſtra benedictiōe: ſed ideo iubemur benedicere quia cum ipſe a nobis benedicitur eius in nos be nedictio retorquetur. Unde et populo quem ad benedicendum induxit ipſe eque benedici optat. q.d. dixi benedicite τ vt hoc poſſitis.

4 Benedicat † te dominus ex ſyon qui fecit celum et terram. †tibi. ps cxxvij.

⸿[Benedicat te dominus] benedictione que eſt [ex ſyon] id eſt de celeſti hieruſalē quod poteſt: qr ipſe eſt [qui fecit celum τ terram] id eſt omnem ſu periorem τ inferiorem creaturam: τ ideo potens eſt benedicere. Nota q ſupra hortatur plures be nedicere vni: hic vero precatur vnuȝ benedici: quia τ ſi plures ſint tamen vnum ſunt habitantes ivnū τ vnitati benedictio conuenit. Tu ergo eſto vnum τ per charitatem habita invnum: et ad te benedi ctio perueniet. Attende etiaȝ q vir iuſtus qui tot gradibus conſcendit benedictionem ſupernam lo co remuneratiōis accipit: quia omne munus aſcē dentium benedictio eſt. Oratio.

Benedicentes te omnes ſerui tui domine deprecamur: vt nos mundi hui⁹ nocte cōte ctos illuminare digneris: quaten⁹ dñi ma nus noſtras in bonis operibus eleuamus benedi ctionē a te largiſſimam conſequamur. Per do.

⸿ Pſalm⁹ de inuitatōe fideliū ad dei laudē pter magna ipſi⁹ bñſi

Digitized by Google

cia et magnalia plurima et diuer
ſa. Pſalmus.cxxxiiij.

Laudate nomen domini:
laudate ſerui dominum.

¶ Aucto: pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Ti
tulꝰ eſt all'a: poſt gradus qui ducūt ad
eternitatē cōgrue ponit all'a: vt laudibꝰ dei frua
tur eccleſia cui tale munus paratum eſt. ¶ Ma-
teria: laus dei ꝛ cauſa laudis. ¶ Intentio: mone
re fideles ad laudandum. ¶ Sententia in genera
li: ꝓpheta in iſto pſalmo inuitat generaliter fide
les ad laudē dei magnalia ipſius diuerſa comme
mo:ādo falſitatē idolo:ū deſtruendo: co:ūq; cul-
to:es redarguēdo. ¶ Sentētia in ſpeciali: p:ophe
ta ergo poſt aſcenſiones ꝛ p̄dictos gradus ſtātes
in domo dn̄i alloquit vt poſt beneficia laudēt deū
dicens [Laudate nomen dn̄i] id eſt rem nois ſui et
potentiā eiꝰ ipſum quātū poteſtis extollendo lau
dibus et debetis: quia laudando deum melio:es
eritis non deus. Deinde qui ꝛ quare laudare de-
beant ſubdit [laudate ſerui dn̄i] .q.d. vos ſerui et
quia ſerui eſtis laudate dn̄m cui omnes tenentur
ſeruire deuote p:o beneficio creationis redēptio-
nis: ꝛ generalis gubernationis: alioquin niſi lau-
dent offendunt cum ipſi ſerui ſint ꝛ ille dominus.
Deinde quales ſint qui laudare dominū debeāt
docet dicens.

2 Qui ſtatis in domo domini: in
atrijs domus dei noſtri.

¶ [Qui ſtatis in domo dn̄i: i atrijs domꝰ dei nr̄i]
q.d. vos ſerui laudate q̄ ſtatis ꝛ perſeueratis non
titubatis nec ruitis. Illi ſtare dicunt q̄ in māda-
tis eiꝰ pſeuerāt: qui in fide nō ficta ꝛ ſpe firma ac
charitate ſincera deo ſeruiūt ꝛ eius eccl'aȝ hono-
ro:āt: ꝛ nō dant offenſionē malevivēdi eis q̄ veni-
re volunt ꝛ in via lapides offenſionis nō ſunt. De
hoc habes etiam ſup:a in pſalmo precedēti vbi ce
tera melius videre poteris.

3 Laudate dominum † quia bonus
dominus: pſallite nomini eiꝰ quo
niam † ſuaue eſt.

† qm̄ benignꝰ: † ſuauis

¶ [Laudate] inq̄ [dn̄m] ꝓpter hoc [q: bonus] eſt
[dn̄s] ex ſe ꝛ in ſe a quo om̄ia cetera bona cuius bo
nitas nō qualitas eſt ſed natura. Quidā ꝓ bonis
tēpo:alibꝰ laudāt eū: alij ꝓpter p̄miū eternū eis
ꝓmiſſuȝ: tercij ſincerius eo ſolo intuitu q: bonus
eſt. Eſt em̄ infinite bonitatis ꝓpter quod eſt ſum
me laudabilis [pſallite] operando ꝛ cantado [no-
mini eius] id eſt ad laudem nominis eius nō que-
rentes glo:iā veſtrā [quoniam ſuaue eſt] nomē eiꝰ
id eſt res nominis ſcȝ ipſi guſtanti ꝛ experto ſua-
uis eſt dn̄s in p:ecepto: q: iugum eius ſuaue ꝛ onꝰ
leue. ſuauio: i p:omiſſo: ſuauiſſimꝰ i p̄mio. B:euiter
vno verbo explicita eſt cauſa laudis dei noſtri. non
enim inuenis melius quod de illo dicas niſi quia
bonus eſt dn̄s. Ipſa merces tua ſumma. deus ipſe
erit quem gratis ſic amare debes vt ipſum ꝓ mer
cede deſideres quia ſolus te ſatiabit. Deide ſub-
iūgit opera eiꝰ ꝛ que circa nos fecit que magis ca
pere valemus. q.d. Ideo etiam laudate ꝛ pſallite
quia iſta que ſequuntur fecit ſcȝ.

4 Quoniam iacob elegit ſibi domi
nus: iſrael in poſſeſſionem ſibi.

¶ [Quoniā iacob] .i. iudaicum populuȝ ab iacob
deſcendentē [elegit] gratia nō merita ex ceteris na
tionibus [ſibi dn̄s] id eſt in ſuā p:otectionem. ꝛ idē
repetēs alijs verbis ſubdit [iſrael] ſcilicet elegit do
minus [in poſſeſſionē ſibi] ꝓp:iā ꝛ ſpecialē. Ad lit
terā ceteras gentes ſub angelis poſuit: ſibi iſtam
poſſidendā ſeruandāq; deputauit. Per iacob q̄
interp̄tat luctato: vel ſupplantās ſignificat ille q̄
bene ſeruiendo ꝛ cōtra ſpirituales nequicias lu-
ctando vitia ſupplantat. Per iſrael vero q̄ interp̄
tatur videns deū ſignificat qui eum fide ꝛ oculis
interio:is hominis contemplatur. hunc elegit ſibi
dominus in poſſeſſionem quē vt agrum excoleret:
ſeminaret: poſſideret: ꝛ ſeruaret: qui non ſuis me
ritis ſȝ gratia dei eſt electus ꝛ iuſtificatus. Et me
rito eum ſuadeo laudandum et ei pſallendum.

5 † Quia ego cognoui q̄ magnus
eſt dominus: et deus noſter † p:e
omnibus dijs.

† qm̄ † ſuper omnes deos.

¶ [Quia ego cognoui] et ſcio [q̄ magnꝰ eſt dn̄s] i
ſe ſcȝ poteſtate ꝛ virtute q̄ vbiq; eſt ꝛ om̄ia ꝯtinet
ꝛ cuius magnitudinis non eſt finis [ꝛ deus noſter]
eſt [p:e oibus dijs] .i. ſuper om̄s deos qui ſunt i ce
lo ꝛ in terra eſt magnus ꝛ potens ſcȝ ſuper hoies
ſctōs: ꝛ angelos qui dij digni ſunt vocitari. neceſ-
ſe eſt enim eū eſſe ſup omnem creaturam ꝛ co:po-
raleȝ ꝛ ſpiritualē: ꝛ ſup omnia que fecit ꝛ homies
ꝛ angelos ꝛ omnia: ꝛ ideo euȝ laudabilem p̄dico:
magnus eſt in eſſentia: magnus quoq; in operibꝰ
excedit excellentiam omnium ꝛ hoc probat effe-
ctus quia.

6 Omnia † quecunq; voluit domi-
nus fecit in celo et in terra: in ma
ri et in omnibus abyſſis.

† que ps. cxiij.

¶ [Omnia quecunq; voluit dominus fecit in ce-
lo ꝛ in terra] omnia viſibilia ꝛ inuiſibilia non coa-
ctus eſt facere aliquid ſed quicquid voluit fecit.
Cauſa omnium operum eius eſt p:op:ia voluntas
ꝛ nulla neceſſitas. vnde ſm̄ Auguſtinum. Stul-
tum eſt in ſingulis rebus: quo:um creationis cer-
ta cauſa igno:atur aliam inquirere q̄ diuinam vo
luntatem: et non tantum in celo ꝛ in terra ſed [in
mari] quod commeatur [ꝛ in omnibus abyſſis] id
eſt in p:ofunditate ignoti oceani. Si ergo omnia
eius opera comp:ehendere non poſſumus hoc de
eis firmiter teneamus q̄ omnia a deo ſunt facta.
Deide enarrat que fec.i. quaſi dicat fecit que vo-
luit quia ipſe eſt.

Auguſtinus.

†Huſci tans. 7 †Educēs nubes ab extremo ter
re:fulgura in pluuiam fecit.

¶ [Educens nubes] ſcꝫ mediante corpoꝝ celeſtiū calore [ab extremo terre] .i. ex vltimis finibus terre q̄ includunt̄ mari in quo eleuati vapores cōdēſantur in nubes: ⁊ flatu ventorum deferunt̄ ad medium terre vt ibi pluant: ⁊ de talibus [fulgura in pluuiam fecit] idest fulgura ⁊ tonitrua in dictꝫ nubibus generata per reſolutionem nubium in pluuiam terminauit: ⁊ qui fulgure terrent pluuia reficit. Ipſe eſt etiam.

8 Qui †producit ventos de theſau
†educit. ris ſuis: qui percuſſit primoge
nita egypti: ab homine vſqꝫ ad
pecus.

¶ [Qui pducit ventos de theſauris ſuis] .i. de occultis ⁊ latentibus cauſis. quod enim flat ventus ſentis: ⁊ quod iuſſu dei flat ſcis ſed qua cauſa fiat vel de quo theſauro ratiōis editus ſit neſcis. Ipſe eſt [qui percuſſit primogenita egypti] non tantū quedam ſed [ab homine vſqꝫ ad pecus] idest hominum ⁊ pecorum. Hec fuit decima plaga quam ſolum in ſpeciali exprimit quia inter ceteras omnes terribilior fuit. Alias autem plagas tangit in generali dicens.

†imiſit. 9 †Emiſit ſigna et prodigia in me
dio tui egypte: in pharaonem et
in omnes ſeruos eius.

¶ [Emiſit ſigna ⁊ prodigia] que preter vſitatū nature curſum contingunt: ſicut de iſtis erat plagis [in medio tui] o [egypte] p populi iſrael liberatione [in pharaonem ⁊ in omēs ſeruos eius] quos poſt multas plagas finaliter i mari rubro ſubmerſit. Ipſe eſt etiam.

10 Qui percuſſit gentes multas: et
occidit reges fortes.

¶ [Qui] poſtq̄ eduxit iſrael de egypto [percuſſit gentes multas] occupantes terrā filijs iſrael promiſſam [⁊ occidit] idest occidi fecit [reges fortes] filijs iſrael reſiſtentes videlicet.

11 Seon regem amorreorum et og
regem baſan: et omnia regna cha
naan.

¶ [Seon regem amorreorū ⁊ og regem baſan] q̄ percuſſi ſunt ſub moyſe cum prohiberent filios iſrael per fines ſuos tranſire [et omnia regna chanaan] que percuſſit deus ſub ioſue. Ubi triginta vnum reges interfecit.

12 Et dedit terram eorum heredita
†ſeruo ſuo. tem: hereditatem iſrael † popu
lo ſuo.

¶ [Et dedit terrā eoꝝ] ſcilꝫ regū et gentium [hereditatem] .i. hereditario iure poſſidendā. ⁊ ſpecificās cui vel quibus eam dedit repetit dicēs [hereditatē] nō cuicunqꝫ ſed [iſrael populo ſuo] ex ceteris natiōibus electo. Et quia ex his factis eſt a filijs iſrael ſpecialiter laudabilis: conuerſo ad dominum ſermone ſubiungit. O.

13 Domine nomen tuum in † eter †ſclm
num: domine memoriale tuuꝫ in †gñatione ⁊ gñatione.
†generatione et generationem.

¶ [Dñe] q̄ mirabilia iam enumerata feciſti [nomen tuū in eternū] eſt laudabile a nobis [dñe memoriale tuū] .i. memoria mirabiliū tuorū pmanet [in generatione ⁊ generationem] .i. in gñationib⁹ ſingulis ſibi ſuccedētib⁹. Dū ergo audis q̄ in impios fcā ſunt caue ne ⁊ i te fiāt. Ad hoc ei facta ſūt in illis vt eos nō imitareris ⁊ talia non patereris. Attēde exempla bñficioꝝ dei ⁊ vindictaꝫ dei time opꝰ eſt ⁊ ad cōſolādū ⁊ ad caſtigādū. Ideo hec vtilia ſunt q: cū legunt̄ ipſos legētes ⁊ auditores inſtruūt. Qū eñ pius videt ſeu audit qđ paſſus ē impius purgat ſe ab oī impietate ⁊ cauet dei offenſam ne veniat ⁊ ipſe in talē penam talēqꝫ vīdictaꝫ. Hec q̄dē ad lrāꝫ facta ſunt ſꝫ videam⁹ qđ typice ſignificēt. celū ſunt ſpūales: terra carnales. ⁊ ex his duob⁹ ɔſtat eccl'ia dei ⁊ ad ſpiritales pdicatio: ad carnales vo ptinet obſecundatio. Ergo in eccl'ia ſua ⁊ in pdicatorib⁹ ⁊ in plebib⁹ ſuis tāq̄ [i celo et in terra oīa q̄cūqꝫ voluit fecit] Et ſil'r [in mari ⁊ in oīb⁹ abyſſis] Mare deſignat infideles a ptos pſecutores q̄ non ſeuiūt niſi pmittant̄: nec vindicat̄ in eis niſi deus iuſſerit. Abyſſi ſunt latētia corda ⁊ pfunde cogitatiōes hoīum: ſꝫ hec nuda ſunt deo quē nihil latet: ⁊ ibi facit qđ vult ⁊ ɔſolat̄ cor bonum ⁊ torquet cor malū. Et ipſe [educit] et excitat [nubes] ⁊ pdicatores nō tm̄ de medio terre ⁊ filijs iſrael ſed ⁊ ab extremo terre ⁊ de gētib⁹ ⁊ mittit i fines orbis terre. Uel [de extremo terre] .i. de hūilib⁹ ⁊ infimis mūdi vel purgās eos ab oī terrenitate. ⁊ vocat nubes q: fulgurāt minis. chorūſcāt miraculis. pluūt doctrinis. Et de ipſis nubib⁹ [fulgura i pluuiā fecit] .i. minas ⁊ ɔminationē ad miaꝫ ⁊ ppiciationem flexit ⁊ de terroribus irrigauit. Nam quādo tibi minatur deus per pphetam ſeu per apoſtolū ⁊ times choruſcatio terruit te: ſed cū penitēdo corrigis ⁊ agnoſcis hoc fieri p miam terror fulguris vertitur in pluuiā: ⁊ qui te terruit ipſe te reficit. Eoſdem autē quos vocauit nubes vocat ⁊ ventos: nubes propter carnē: vētos propter ſpiritū. Nubes eñ videntur venti: ſentiuntur ⁊ non videntur. Et ideo q: carnē videm⁹ eē de terra [nubes] inquit [educens ab extremis terre] ⁊ q: ſpūs hoīs ignora t vnde veniat [q̄ pducit] inquit [vētos] ⁊ ſpūs pdicatoꝝ [de theſauris ſuis] pcutit ēt [primogenita egypti] .i. deſtruit pricipalia vitia atqꝫ crimina mundi [ab homine vſqꝫ ad pecus] .i. prudentibus ſeu doctis ⁊ in ideotis ſeu indoctis. [Emiſit] quoqꝫ [ſigna in medio egypti] ɔmonens mundum miraculis p predicatores factis [in pharaonem ⁊ in omnes ſeruos eius] id eſt contra diabolū

τ miniſtros eius:ſeu in ɔfuſionem τ deſtructione3 eorum[percuſſit]etiam[gentes multas]ideſt innumera vitia τ cateruas vitiorum que mundu3 opprefferunt:[τ occidit reges fortes].i.vitia fortiſſima τ dominantia.vel reges ſunt immundi ſpiritus qui occiſi ſunt dum nequeūt in nobis quod volūt. Occidit plane τ nunc occidat a cordibus ſeruorū ſuorū:τ a tētationibus eccleſie ſue nō ceſſet man⁹ eius in occidendis talib⁹ regib⁹ τ talib⁹ populis. [Seon regē amorreoꝝ].i.ſimulatione3 vel arborē infructuoſam habentē ſecū execratores dei qui ſimul ɔcuſſi in ignem ꝓijciūtur eternum[τ og regem baſan]ideſt materia3 confuſionis que nobis ne deū agnoſceremus τ in eū crederemus obſtabat[τ omnia regna chanaan]ideſt regna commotionis τ ſuperbie que dominabātur nobis τ ɔmouebant nos a deo. Omia ergo iſta q̄ euertit tūc de⁹ corporaliter euertit nūc ſpiritaliter nec ceſſat man⁹ e⁹ vſq3 in finem. Sed quia ad hoc euertit vt releuet τ quaſi dānat vt ſaluet recte ſubditur.[Et dedit terram eorum hereditatē].i.celeſtē beatitudinem quā demones ꝑ ſupbiam deſeruerunt. Inde eñ electoꝝ populū gratia diuina ad celeſtem hereditatem deducit:vnde prius malignū hoſtem τ populū vitiorū a ſeruorū ſuoꝝ cordib⁹ repellit. Et quia qđ tunc circa impios fecit corporaliter: nunc circa nos facit ſpiritaliter bene ſubiungitur.[Domine nomē tuū in eternum]eſt exaltatū ideſt operatio potentie tue ſeu manus tua nō ceſſat facere hoc in tota preſenti vita τ in hoc ſeculo q̄ tūc p̄nūciaſti in figura[τ memoriale tuū] ideſt memorabilis miſericordia tua manet[in generatiōe]preſente qua renaſcimur ꝑ baptiſmum[τ generationē] futurā qua reſurgemus:quia nō eſt oblit⁹ deus in hac nos vocare in illa coronare. Ideo aute3 laudabilis τ laudandus eſt deus.

†Quia iudicabit dominus † populum ſuum: et in ſeruis ſuis † deprecabitur. [margin: †qm̄ 14 †plebe3 ſuam. †aduocabit.]

[Quia iudicabit dn̄s populū ſuū]in preſenti ſeparādo bonos a malis:fideles ab īfidelib⁹:aplo̅s a iudeis mendacibus .τ in futuro dānādo malos ad penam τ ſubleuādo bonos ad gloriā[τ in ſeruis ſuis]obediētib⁹.i.in electis[deprecabitur].i.depcabilis τ placabilis erit. quia ad eorū preces q̄ in eius ſeruitio perſeuerāt inclinatur vt eos tantum ad eternam ſalutē exaudiat quorum vita ab oratione non diſcordat. Deinde adducit ratio diuine laudis ex falſitate idoloru3:quia perfecta laus veritatis eſt deſtruere falſitatem :quaſi diceret de⁹ noſter eſt magnus.

†Simulacra gentium argentu3 et aurum: † opera manuum hominum. [margin: †idola 15 †non h3 reſiduū.]

[Simulacra]autē.i.idola [gētium]que ipſi ꝓ deo colunt ſunt[argētum τ aurum]quātu3 ad materiam:τ creatura non creator:[opa manuum hominum]quātū ad formam opere humano factam non formator. Unde non vere ſunt illud qđ videntur eſſe. Quorum imbecillitas inde patet . quia.

16 †Os habent et non loqūtur: oculos habent et non videbunt. [margin: †Prīa pars non eſt:]

[Os habent]ſcȝ ſimilitudinarie. i. effigiē oris τ nō vere os:quia[τ nō loquentur]carentes ꝓprio oris officio[oculos habēt].i.effigiem oculorum et nō veros oculos. quia[τ non videbunt]carētes oculorum operatione:de his etiam habes ſupra i pſalmo. In exitu iſrael vbi videas.

17 Aures habent et non audient: † neqȝ enim eſt ſpiritus in ore ipſorum. [margin: †Nares habēt et nō odorabunt:os habēt et nō loquētur.]

[Aures habent]apparēter τ nō vere q:[et non audient]in veritate. Inſtrumēta ergo videtur habere ſenſuū non ipſos actus eorum. Deinde horū rationem reddendo concludit omnia: oſtēdēs ꝙ ꝙ nec hominib⁹:nec pecoribus poſſunt cōparari cū ait[neqȝ eñ eſt ſpūs]vel anhelitus[in ore ipſorum]ſicut in aialibus viuis reperitur :et ideo non pñt habere operaire q̄ mediātib⁹ ſpiritibus exercentur. Exteriora inſtrumenta artifex potuit facere ſed non ſpiritum:vnde loquantur videant vel audiant eis dare.

18 Similes illis fiant qui faciunt ea:et omnes q confidunt in †eis. [margin: †illis]

[Similes illis]ſcȝ idolis[fiāt]interius τ in interiori homine[qui faciūt ea]operando.[τ omnes q̄ cōfidunt in eis]ea adorādo. predictio eſt nō optatio niſi forte zelo diuie iuſticie. Et ita fit. tales eñ aures habēt τ non audiunt deum ad ipſos clamātem:oculos habent τ non vident per fidem.os habent τ non loquuntur fidei veritatem. Deinde poſtꝙ induxit propheta ad laudem dei in generali conſequenter poſt irriſa idola monet ad laudem in ſpeciali diſtinguendo ſtatus populi cum dr. O vos dei cultores ta3 ſubditi ꝙ p̄lati.ſ.o vos.

19 Domus iſrael benedicite† domino: domus aaron benedicite † domino. [margin: †Dn̄m †dn̄m]

[Dom⁹ iſrl̄].i.vidētes fide deū q̄ ptinet[ad ſemē abrae nō carne ſȝ fide ex q̄ idola gētiū tā vilia ſunt[bn̄dicite]nō idolis ſȝ[dn̄o]Dom⁹ ergo iſrael vniuerſos fideles τ ɔgregationē ſanctoꝝ deū oculis mētis inſpiciētes ſignificat:ſȝ iā ad diſtictionē ordinū reſpicit cū ſubiūgit τ in domo iſrl̄ ꝑpriue o dom⁹ aarō].i.ſacerdotes τ ꝑpoſiti[bn̄dicate dn̄o]bn̄dictōe laudis. nec ſolū ſacerdotes τ p̄poſiti ſȝ o vos

20 Domus leui benedicite† domino:qui timetis dominum benedicite† domino. [margin: †Dn̄m. †Dn̄m.]

[Dom⁹ leui].i.oēs bōi miſtri q̄ oēs eſtis de domo leui[bn̄dicite dn̄o]eū laudādo p̄ ceteris pplis

ex officio vobis ipoſito: deinde iter ad vniuerſitatē redit cū ſubdit: et oēs [q timetis dnm] ex. oi gēte et populo [benedicite domino] vt ſicut maieſtatem metuiſtis ita cum charitate laudetis. Et q2 omnes generaliter ſunt domus iſrael: ideo omnes vna voce dicamus quod ſequitur.

Benedictus dominus ex ſyon: q habitat in hieruſalem.

[Benedictus] ſit [dñs ex ſyō] q interpretatur ſpeculatio. i. ab eccleſia militante deum per fidē ſpeculante ſcʒ a nobis qui q̄diu in ſpe viuimus ſumus in ſyon: q2 ſpeculamur q veniat [qui habitat in hieruſalem] celeſti que interpretatur viſio pacis vbi videbimus eum in eterna pace ipſo donāte. O felix et beata hieruſalem nunq̄ ruitura: q2 dominus in te habitat et te cuſtodit. Beati q habitant in te quia laudabunt dominum ſine fine.

Oratio.

SUauitatis eximie deus quem ois terra p dulcedinis benignitate laudat: rogamus vt ablato a nobis vano errore tuis voluntatibus connectemur. Per dñm.

Pſalmus de exhortatiōe ad dei laudem pp̄ter diuerſa ipſius magnalia et beneficia plurimis miſericorditer collata. ps.cxxxv

4 COnfitemini dño quoniaʒ bonus: qm̄ in eternū miſericordia eius.

Auctor pſalmi propheta dauid. Titulus alla: q2 pſalmus iſte continet laudem dei. ¶ Materia laus dei et cauſa laudis. ¶ Intētio: monere alios ad laudandum deum. ¶ Sententia in generali: propheta in iſto pſalmo inuitat primo ad laudeʒ dei ex beneficiis collatis omnibus generaliter: et conſequenter ex beneficiis collatis populo iſraeli et omni homini ſeu omni viuēti vita ſenſibili ſpecialiter. In hoc ergo pſalmo exhortatur propheta eoſdem quos in ſuperiori laudare dnm ſubiūgendo eaſdem cauſas et quaſdam alias: vbi et ſi multa ad laudem dicantur: maxime tn̄ miſericordia dei hic cōmendatur: vnde et diuerſa initia in vnum conueniunt finem. ſ. [quoniam in eternum miſericordia eius]. i. qm̄ beneficium qd̄ nobis miſericorditer preſtat erit eternum. Magna virtus huius pſalmi dicitur q2 ſi pure cantatur p̄ſto eſſe diuine gratie preſentia ſentitur: vbi in quolibet verſu miſericordia dei repetitur: q2 quicquid hic dicitur ad miſericordiam dei refertur que omnia operatur: et ſine qua non ſubſiſtitur: q2 dei eſt miſericordia omne quod poſſumus et clemētia oē quod viuimus. ¶ Sententia in ſpeciali: ad laudem ergo dei inuitans ait. [Confitemini dño] confeſſione laudis. i. confitendo laudate dominum [quoniam bonus] eſt. i. ſuper omnes bonos: bonus inſita ſibi bonitate cuius bonitatis non eſt finis: q apparet in eo q ſemper eſt miſericors [quoniam in eternuʒ] ſcilicet hic et in futuro eſt [miſericordia eius] quia hic parcit et ibi coronat. Uel quia ipſa beatitudo quam miſericorditer et miſeris preſtat vt eſſe miſeri deſinant et beati eſſe incipiant ſinem non habebit. Duas ergo cauſas poſuit quare omnipotens laudandus ſit: videlicet quia ſumme bonus eſt in ſe et ſemper miſericors in nobis. Deinde oſtendens excellentiam illius cui confiteri nos monet ſubdit.

2 **Confitemini deo deoꝝ: quoniam**

[Confitemini deo deorum] id eſt vero et excellēti deo inter eos qui dii appellantur vt ſunt angeli et homines qui dii participatiue dicuntur: et ideo confitemini [quoniam in eternum] eſt [miſericordia eius] Ita et in ceteris verſibus ſequentibus. Cur enim confitemur in omnium verſuum finibus ponit ſcilicet quoniam in eternum miſericordia eius.

3 **Confitemini dño dñoꝝ: quoniaʒ**

[Confitemini domino dominorum] i. domino ſingulariter excellenti inter eos qui dicuntur domini. Pluraliter dicit deos et dominos: ſunt enim dii multi et domini multi ſiue in celo ſiue in terra quoꝝ deoꝝ et dñoꝝ de9 et dñs eſt: et ſuper quos eſt ipſe qui eſt verus deus et dominus. Confitemini inq̄ [quoniam in eternum] eſt [miſericordia eius]. Et quia iſta cauſa confeſſionis ponitur in fine cuiuſlibet verſus: ideo per ſingulos verſus in principio ſubintelligendum eſt confitemini domino vt ſinis ſingulorum verſuum referatur ad principiū: alioquin non congrue replicaretur per ſingulos verſus quoniam in eternum miſericordia ei9. Igitur confitemini domino.

4 **Qui facit mirabilia magna ſol9: quoniam**

[Qui facit mirabilia magna ſolus] ſolus deus mirabilia facere dr: q2 que p homies vel angelos ſiunt ipſe facit. Multa miracula p angelos et per hoies facit: ſed ſunt q̄dam magna q deus ſolus ſine miſterio hominum vel angelorum facit et ipſa exſequitur dicens

5 **Qui fecit celos in intellectu: qm̄**

[Qui fecit celos in intellectu] i. intelligibiles et inuiſibiles. ſ. celum empireū et aqueum q corporaliter non videmus: q et ſi corporei ſint tn̄ tante ſunt tenuitatis vt a mortali videri nō poſſint. Uel [qui fecit celos] i. celeſtem machinam [in intellectu] i. in ſapientia ſua quod et de omnibus aliis intelligi debet: quia omnia in ſapientia fecit. quoniam in eternum mia eius.

6 **Qui firmauit terram ſup aquas: quoniam**

[Qui firmauit terram ſuper aquas] Terra dicitur ſuper aquas fundata eo q aquis circūſluē-

tibus ſupereminet: ſicut dicitur talis ciuitas eſt
ſuper mare fundata/non ꝙ mare ſub ea ſit/ſed
quia mari ſubeminet: ſicut dominus ſuper puteū
ſedit.i.iuxta puteum.
†ſol⁹. 7 **Qui fecit lumiaria magna†: qm̄**
¶ Qui fecit luminaria magna] ſcilicet ſolem ⁊ lu
nam que maiora ſunt inter cetera luminaria. De
inde oſtendit ad quem vſum ⁊ finem iſta lumina
ria fecit quia fecit.
8 **Solem in poteſtatem diei: qm̄**
¶ [Solem in poteſtatem diei] vt preeſſet diei et
ſua luce de die omnia illuſtraret: ⁊ dicitur pote
ſtas diei quia eo omnia declarantur: vnde dicit ꝙ
dies eſt latio ſolis ſuper terram. Et fecit
9 **Lunam et ſtellas in poteſtatē no
ctis: quoniam.**
¶ [Lunam ⁊] etiam [ſtellas in poteſtatem noct[i]]
vt ipreſint nocti ⁊ ſint lux noctis: illuſtrentq́ꝫ no
ctem ſua luce. Uniuerſam igitur creaturam non
per aliquam creaturam ſed per ſeipſum ſolus fe
cit deus cuius creature quaſdam partes excellen
tiores commemorauit ex quibus vniuerſa ab om
nipotenti deo facta intelligeremus. Uel typice
hec accipi poſſunt ſic. [Qui fecit celos] id eſt ſpi
rituales ſanctos ſuos [in intellectu] quo i celis cō
uerſantur: quibus non tantum credere verū etiā
intelligere diuina dedit. Simplices autem q̇ hoc
nondum poſſunt: ſed ſolam fidem firmiſſimaꝫ te
nent tanꝙ infra celos terra dicuntur: ⁊ q: in ba
ptiſmo quem acceperunt inconcuſſa credulitate
conſiſtunt ideo d: ꝙ [firmauit terram ſup aquas]
i. in fide baptiſmi in qua ⁊ totam firmauit eccle
ſiam etiam nomine terre ſignatum. [Qui] etiā in
ipſis celis [fecit luminaria magna]. i. dona gratia
rum fidelibus ſuis contulit que omnia in ſe ſunt
magna: ⁊ q: a magno dato licet quedam maiora
⁊ quedam minora. Unde apoſtolus gratiarū dei
ſ.cor.xij. varietatem in hoibus volens oſtendere ait. Alij q̇
dem datur per ſpiritum ſermo ſapientie: alij ſer
mo ſcientie ⁊c. ⁊ ſubiungit que luminaria ⁊ dona
dicens. Solem in poteſtatem diei] per ſolem acci
pe donum ſapientie quod datur diei.i. maiorib⁹
vt poſſint alijs lucere [lunaꝫ et ſtellas in poteſta
tem noctis.] Per lunam donum ſcientie accipe.
diſtat autem ſapientia a ſcientia atteſtante Iob
qui ait Pietas (id eſt dei cultus) eſt ſapiētia: ab
ſtinere autem a malo ſcientia eſt. Intelligim⁹ er
go ſapientiam: cognitionem ⁊ dilectionem eius
quod ſemper eſt: ⁊ incommutabiliter manet qđ
deus eſt: ſcientiam autem non aliud ꝙ in medio
nationis praue ⁊ peruerſe tanꝙ in nocte huius ſe
culi caute prudenterq́ꝫ verſari. Per ſtellas vero
accipi poſſunt alia dona minora. ſ. fides: curatio
num donatio: operatio virtutum: prophetia: diju
dicatio ſpirituum: genera linguarum: ⁊ interpre
tatio ſermonum quibus humana ignorantia tāꝙ
nox illuſtratur: hec autem dona per lunam ⁊ ſtel
las ſignificata dantur nocti id eſt minoribus vt ⁊
ipſi poſſint lucere in nocte huius ſeculi. Nihil em̄
horum eſt quod non in huius ſeculi nocte ſit ne
ceſſarium. Et quia dixit que ſolus fecit conſeqn
ter oſtendit que per angelos ⁊ per homines fecit
inuitans ad laudem dei ex beneficijs collatis ſpe
cialiter populo iſraeli ſub figura noſtri quaſi di
ceret confitemini ei.
10 **Qui percuſſit egyptum cū primo
genitis eorum: quoniam.**
¶ [Qui percuſſit egyptum] ſcilicet nouem pla
gis [cum primogenitis eorum] occidendo primoge
nita eorum quod in decima plaga eſt factum Ty
pice. Ita percuſſit et ſeculum tenebris inuolu
tum cum principibus vitijs ſcilicet luxu: ſuperbia
et auaricia que in mundo principantur: et preci
pua putantur: ſed deus a ſe excludit ⁊ contemne
re docuit.
11 **Qui eduxit iſrael de medio eorū:
quoniam.**
¶ [Qui eduxit iſrael de medio eorꝫ] ſcilicet egy
ptiorum inter quos captiui detinebantur. Edu
xit inquam
12 **In manu potēti ⁊ brachio excel
ſo: quoniam.**
¶ [In manu potenti et brachio excelſo]. Sic et
ſanctos et fideles ſuos de medio ⁊ conuerſatione
malorum ⁊ infidelium educit: ⁊ hec ſua potētia in
uincibili ⁊ ſingulari. Uel manus ⁊ brachium dei
xp̄s dicitur per quem pater operatur.
13 **Qui diuiſit mare rubrum in diui** Exodi.
ſiones: quoniam. xiiij.
¶ [Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones] ſcili
cet duodecim ſcilicet ſm numerum duodecim tri
buum vt ſingule tribus ſuas vias meandi habe
rent et ſine impedimento tranſirent. Sic varijs
vijs et diuerſis gradibus per fluctus huius ſeculi
ad deum tranſitur et ſcanditur de mundo qui per
mare ſignificatur. Uel per mare rubrum intelligi
tur baptiſmus chriſti ſanguine rubricatus ⁊ con
ſecratus: quem nunc diuidit deus vt vnus ⁊ idem
baptiſmus alijs ſcilicet pactum baptiſmi obſeruā
tibus ⁊ in gratia permanentibus ſit in vitā: alijs
ſcꝫ preuaricatoribus ⁊ ad egyptum mente reuer
tentibus ſit in mortem.
14 **Et eduxit iſrael per medium ei⁹:
quoniam**
¶ [Et eduxit iſrael per medium eius] ſcilicet ma
ris ſicco pede prebens eis iter ſiccum: quia aque
eis pro muro erant a dextris et a ſiniſtris. Sic
etiam educit innouatum populum per lauacra
regenerationis vt ad eum quem mente tuet poſ
ſit accedere.
15 **Et† excuſſit pharaonem ⁊ virtu** †percuſſit
tem eius in mari rubro: quoniaꝫ

¶ [Et percuſſit] .i. velociter confregit ⁊ deſtruxit pharaonem ⁊ virtutem] .i. exercitum [eius in mari rubro] ſcilicet in medijs fluctib⁹ eos ſubmergendo: ita excutit ⁊ interimit celeriter in baptiſmo peccata ſuorum ſeu diabolum cum miniſtris ſuis ad modū pulueris qui celeriter excutitur.

†in deſerto. 16 **Qui traduxit populum ſuum† p deſertum: quoniam.**

¶ [Qui traduxit] quadraginta annis populū ſuum] ab egyptijs liberatum [per deſertum] ī multis mirabilibus circa eum oſtenſis. Ita ⁊ nos p huius ſeculi ariditatem et ſterilitatem tranſducit ne in eo adhereamus vel pereamus.

17 **Qui pcuſſit reges magnos: qm̄**

18 **Et occidit reges fortes: qm̄**

¶ [Qui percuſſit reges magnos: ⁊ occidit reges fortes] .ſ. volentes reſiſtere filijs iſrael. Ita et in ſuis fidelibus diabolicas ⁊ noxias poteſtates pcutit ⁊ occidit: ⁊ ſpecificans de iſtis regibus ſubiungit.

19 **Seon regem amorreoꝝ: qm̄**

¶ [Seon regem amorreorum] ſic ⁊ germen inutile vel calentem carnis tentationem que in amorreis .i. amaricantibus regnat occidit.

20 **Et og regem baſan: quoniam**

¶ [Et og regem baſan] ſic et coaceruantem diabolum regem baſan id eſt confuſionis quam coaceruat: vel prauam conſuetudinem que regnat in filijs confuſionis id eſt inordinate viuentib⁹ etiā occidit.

Joſue xiij. 21 **Et dedit terram eoꝝ hereditatem: quoniam**

¶ [Et dedit terram eorum] .ſ. regum [in hereditatem] ⁊ ſpecificans cui dedit ſubdit.

22 **Hereditatē iſrael ſeruo ſuo: qm̄.**

¶ [Hereditatem iſrael ſeruo ſuo] ſic ⁊ quos poſſidebat diabolus hereditatem dat ſemini abrahe quod eſt chriſtus: qui per iſrael ſeruum accipitur Uel per iſrael ſeruum accipit chriſtianos quibus data eſt promiſſio regni celeſtis ſub figura facta iudeis.

23 **Quia ī humilitate noſtra memor fuit noſtri: quoniam**

¶ [Quia in humilitate noſtra] id eſt in deiectione noſtra dum humiliaremur graui ſeruitute egypti [memor fuit noſtri] per miſericordiā ſuam nos inde liberando: ſic ⁊ in deiectione noſtra dum humiliaremur ſub peccatis ⁊ diabolo/ memor fuit noſtri quando aduenit ⁊ quotidie in humilitate interiori que eſt propria chriſtianis quam chriſtus eos docuit memor eſt noſtri propter ſuperbiam enim noſtram obliuiſcit̄ nos deus: humiliemur ad penitentiam ⁊ in humilitate noſtra memor erit noſtri.

24 **Et redemit nos ab inimicis noſtris: quoniam.**

¶ [Et redemit] id eſt tāquam precio redemptos liberauit [nos ab inimicis noſtris] ſcʒ egyptijs. ſic ⁊ chriſtianos redemit ſanguine vnigeniti filij ſui Deinde ponitur inuitatio ad laudem dei ex beneficio collato generaliter omni homini ſeu omni viuenti vita ſenſibili cum dicitur.

25 **Qui dat eſcam omni carni: qm̄.**

¶ [Qui dat eſcaʒ] id eſt omnia neceſſaria ad vite ſuſtentationeʒ [omni carni] id eſt omni homini ſeu animali: quia vtrobiqʒ ponit parteʒ pro toto eſcā ⁊ carnem nominando ſic dat eſcam ſpiritualeʒ de qua dicitur. Caro mea vere eſt cibus: omni generi hominum iſraelitarum ſcilicet et gentium id eſt Job. vj. omni credenti. Deinde ad exhortationeʒ ſuaʒ rediens pſalmum concludit dicens. Et quia ſic facit ergo propter has ⁊ has cauſas.

26 **Confitemini† dn̄o celi: qm̄.** †deo.

¶ [Confitemini dn̄o celi] licet enim ſit deus totius creature tamen ſpeciali modo dicitur deus celi eo ꝙ clare videtur ibi. hoc eſt quod ſupra aliter dixit deus deorum. Unde ⁊ hic repetit quod ibi ſubiunxit.

27 **Confitemini domino dominoꝝ quoniā ī eterna miſericordia ei⁹.**

¶ [Confitemini domino dominorum] ⁊ ideo confitemini [quoniam in eternum miſericordia eius] Miſericordiam domini inter cetera maxime commēdat ⁊ ſepi⁹ nobis inculcat quia maxime eſt nobis neceſſaria ⁊ continue ad memoriam reducenda. Et quia per pſalmum bona opera deſignantur ⁊ miſericordia dei nos preuenit in inchoatione boni operis ⁊ eadem ſubſequitur in fine actionis bene deus deorum ⁊ dominus dominorum laudatur in fine qui iam laudatus eſt in capite. Et bn̄ a laude inchoat pſalmus iſte et terminatur in laude vt oſtendatur ꝙ ille qui laudatur eſt principium et finis et ꝙ ei debet offerri principium et finis boni operis.

Oratio.

Memor eſto humilitatis noſtre ⁊ miſerere nobis omnipotens deus. et qui quōdaʒ patribus noſtris terram aduerſarioꝝ in hereditatem donaſti queſumus vt nos a peccati macula liberatos in tuā hr̄ditateʒ reſtituas. p.

Pſalmus de populi iſraelitici in babylone et fidelium in peccatis ſeu huius ſeculi miſerijs captiptiuatione et eorundem lamentatione. Pſalmus. cxxxvj.

Super flumina babylonis† illic ſedimus ⁊ fleuimus: dum recordaremur† ſyon. †ibi. †Tui.

¶ Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus pſal
mus dauid ꝓpter hieremiã: hoc eſt pſalmus iſte
dauid ꝓphete cõpoſitus ꝓpter hieremiã.i.iuxta
hieremiam: qꝛ agit de captiuitate quã hieremias
defleuit in figura noſtri qui ſpũalr captiui tene-
mur per pctm̃ ⁊ a patria peregrini. Si eniꝫ ciues
ſumus decreti ſyon in atris hieruſalem ſtam⁹ ſpe
ſed hic in iſta babylonia.i.in confuſione huius ſe-
culi non ciues habitamus ſed captiui tenemur ⁊
ſedemus humiles penitẽdo ⁊ confitendo. ¶ Ma
teria: populi iſrael captiuatio ⁊ eiuſdem lamẽta
tio. ¶ Intentio: monere non confoꝛmari babylo-
nie ſed in ſupnam hieruſalem ſuſpirare. Et ꝙ ſi-
cut populus iſrael ratione captiuitatis ſue coꝛ-
poꝛalis ⁊ afflictionis multiplicis flebat ⁊ dolebat
nec cantare poterat canticum leticie dolens ſup
templi deſtructione: ⁊ ſua a loco ſancto elongatio
ne: ſic eius exemplo multo ampli⁹ nos qui capti
ſumus in captiuitate diaboli ꝑ peccatum moꝛta-
le ⁊ in miſerijs pꝛeſentis vite flere ⁊ dolere ſemꝑ
debeamus: nec vnꝙ̃ gaudere donec liberati erim⁹
⁊ ad ciuitatem ſanctam ſcꝫ hieruſalem ſupernã
peruenerimus. ¶ Sententia in generali: ꝓphe-
ta in iſto pſalmo deſcribit templi deſtructionem:
populi captiuati lamentationem ⁊ aduerſarioꝝ
punitionẽ. ¶ Sententia in ſpeciali: pꝛopheta er-
go in perſona captiui qui quaſi laudibus ſtantiũ
in domo ⁊ in bono exercitatus eſt lamentationem
hanc in figura noſtri ⁊ fidelium pꝛofundit deſide
rio patri dicens. [Super].i.iuxta [flumina baby-
lonis] quibus illa terra abũdat [illic ſedimus].i.
diu habitauimus [⁊ fleuimus] habitãdo ibi i ama
ritudine ⁊ luctu [dũ recoꝛdaremur ſyon].i.tẽpli de
ſtructi qđ erat ibi de cuius deſtructione plus af-
fligebantur ꝙ̃ de ſua captione.

2 In ſalicibus in medio ei⁹: ſuſpen
dimus oꝛgana noſtra.

¶ [In ſalicibus] qui olẽt iuxta aquas abundare
exiſtentibus [in medio eius].ſ.babylonis [ſuſpẽdi
mus oꝛgana noſtra].i.inſtrumenta iocunditatis ⁊
leticie. hoc eſt ſubtraximus nos ab omni carmine
leticie ratione deſolationis noſtre ⁊ templi ⁊ ag-
grauatione mali continui.

† qm̃ 3 † Quia illic interrogauerũt nos
† cãticoꝝ qui captiuos duxerunt nos: ver-
ba † cantionum:

¶ [Quia illic].ſ.in babylone [iterrogauerũt nos]
babylonij tentantes ⁊ irridentes [q captiuos du
xerunt nos].ſ.in babylonem [verba cantionũ].i.
vt cantaremus eis carmina exigentes carmina le
ticie a nobis in tanta amaritudine conſtitutis: et
hoc eſt etiam quod ſubditur.

4 Et qui abduxerunt nos: hymnũ
cantate nobis de canticis ſyõ.

¶ [Et qui abduxerunt nos].i.a noſtra terra ſe-
paratos duxerũt.ſ.de iudea i babylonẽ captiuos
ſupple interrogauerunt verba cantionum dicen-
tes [hymnum cantate nobis] leticie [de canticis
ſyon]. Ideſt que ſolebatis cantare in ſyon ſcili-
cet in templo Hieruſalem: que iuncta eſt Syon.
Uel myſtice babylon que confuſio interpꝛetatur Babylõ
hic mundus intelligitur. Omnia autem que hic q̇d inter
amantur et tranſeunt flumina ſunt babylonis. pꝛetatur
Que attendentes ſancti in ſua captiuitate hu-
miliati non ſe eis amoꝛe immiſcent ſed contẽnen-
do ſupꝛa ſedent ⁊ flent. vel eos qui rapiũtur. vel
ſeipſos ⁊ ſuum incolatum qui in babylonia capti
ui tenentur. flent autem in recoꝛdatione ſyon. id
eſt celeſtis hieruſalem ciuitatis eterne. in hoſti-
li enim terra dulcis eſt recoꝛdatio patrie. flent re
coꝛdando ſyon ⁊ quando ſecundum babyloniam
eis bene eſt. Multi enim flent fletu babylonio q̇
⁊ gaudent gaudio babylonio. Qui gaudent lu-
cris ⁊ flent pꝛo damnis vtrunqꝫ de babylonia eſt
Sed cum ciues hieruſalem agunt in medio baby
lonie oꝛgana ſua in ſalicibus eius ſuſpendunt. ha
bent enim ſancti oꝛgana ſua ipſis canoꝛa: ſcilicet
ſcripturam dei pꝛomiſſam ⁊ pꝛecepta domini me
ditationem quãdam futuri ſeculi. Salices ligna
ſunt infructuoſa: rigantur de fluminibus babylo
nis ⁊ nullum fructum ferunt. Hi ſunt homines
cupidi ſteriles in bono opere qui ex iſtis volupta
tibus rerum tranſeuntium nutriuntur tanꝙ̃ ri-
gati a fluminibus babylonie. Quando tales pa-
timur cum eis qui in medio babylonie ſunt ver-
ſamur. qui enim multũ mali ſunt in medio baby-
lonis exiſtunt ſed in exterioꝛibus babylonis ſunt
qui non tantis cõcupiſcentijs ſeculi ⁊ delectatio-
nibus obruuntur. Quando illos qui in medio ei⁹
ſunt videmus ⁊ tam ſteriles inuenimus vt diffici
le appareat in eis aliquid vnde poſſint duci ad fi
dem rectam: vel ad bona opera: vel ad ſpem futu
ri ſeculi auertimus ab eis faciem: qꝛ quicquid il-
lis dixerimus ſiniſtrum atqꝫ aduerſum habebũt
Ergo differendo circa eos ſcripturas ⁊ eis nõ enũ
ciando ſuſpendimus oꝛgana noſtra in ſalicibus:
nec ea vt ſonent percutimus. Ideo autem ſuſpẽ-
dimus quia demones qui deceperunt nos capti-
uos nos duxerunt ⁊ a ſocietate angeloꝛum abdu
xerunt interrogauerunt nos in babylonia tentan
tes verba cantionum ⁊ hymnũ de ſyon ideſt cau-
ſas ⁊ rationes aggratulationis ⁊ ꝓfeſſionis no-
ſtre. Cum iſtis hoſtibus confligimus ⁊ ne iraſca
mur hominibus qui nobis ingerunt perſecutiões
tulit intentionem noſtram apoſtolus ab odio ho
minum ⁊ direxit in luctamen ſpirituũ dicẽs. Nõ
eſt nobis colluctatio aduerſus carnem et ſangui- Eph.vi.
nem. ideſt aduerſus homines quos videtis a qui
bus videmini mala pati. Nam ⁊ pꝛo ipſis oꝛare
debetis. ſed aduerſus pꝛincipes ⁊ poteſtates ⁊ re
ctoꝛes mundi tenebꝛarum harum quos non vide
tis hi ſunt qui captiuos duxerunt nos: nec duce-
rent nos niſi conſentientes. Et quando intrant i
coꝛda hominum interrogant deriſoꝛie per linguas
eoꝛum quos poſſident. ⁊ in quibus ſeu per quos
operantur. ⁊ dicunt cantate nobis verba cantio

num ⁊ hymnuȝ de canticis ſyon .reddite nobis ra
tionem aduentus chriſti.⁊ de fide veſtra ac de p̄
ceptis chriſti in quibus eſt vobis delectatio ⁊ ex-
5 ultatio tanta.⁊ que eſt alia vita ita babylonij can
tus exigebant.ſed nos reſpondemꝰ eis dicendo.

Quomodo cantabimus canticū domini.in terra aliena.

¶[Quomodo cantabimus canticum domini] id
eſt quid debet cantari ad laudem ⁊ honorem do-
mini[in terra aliena].q.d.nullo modo hoc facere
poſſumus nec debemus.Deinde ſubiungit capti
†obli 6 uorum affectionem erga hieruſalem:⁊ ex perſona
uiſcatur illorum alloquitur eam.
me.

Si oblitus fuero tui hieruſalē:† obliuioni detur dextera mea.

¶[Si oblitus fuero tui]o[hieruſalem] cantans
canticum leticie quaſi oblitꝰ deſtructionis tue[ob
liuioni detur dextera mea]que ad agendum mul-
tum eſt neceſſaria.quaſi dicat tota fortitudo et
virtus mea ſeu proſperitas ⁊ leticia me deſerat ⁊
†niſi 7 relinquat.
tui memi
minero.

Adhereat ligua mea faucibꝰ meis† non meminero tui.

¶[Adhereat lingua mea faucibus meis]ita ꝙ lo
qui non poſſim ⁊ mutus fiā[ſi non meminero tui]
o hieruſalem ſcȝ cum amore ⁊ delectatione: quia
tui memoria eſt mihi fletus ⁊ miſeriarum;conſola
†pre 8 tio non modica.Unde ſubdit
poſuero.
† iocun-
ditatis.

Si non †propoſuero hieruſaleȝ in principio †leticie mee.

¶[Si non propoſuero]te o[hieruſalem in princi
pio leticie mee.ideſt niſi tu fueris mihi principi-
um leticie.⁊ ſi non eſt mihi precipua de te ⁊ in te
o hieruſalem leticia.quia accedēte mihi cauſa ali-
cuius leticie in principio recordabor de te.Ul' my
ſtice.quia his qui ſunt malis pleni non debemꝰ or
gana percutere vt ſonent/ſed ſuſpendere.⁊ non
facile debemus illis exigentibus a nobis aliquid
dicere :non enim querunt et diſcant ⁊ proficiant:
ſed vt irrideant ⁊ reprehendant.Unde reſpondē
dum eſt eis ſic.[Quomodo cantabimus canticuȝ
domini in terra aliena]ideſt inter eos qui doloſe
exigunt quod non capiunt .ſed derident ⁊ morda
citer reprehendunt. Sed vide quomodo verſeris
inter eos o popule dei.o corpus chriſti .ne timens
talibus diſplicere affectes amicitias eorum ⁊ inci-
piat te delectari babylōia ⁊ obliuiſcaris hieruſa-
lem.Hoc ergo timens dic cum propheta . qui paſ
ſus interrogatores irriſores quaſi inter eos peri-
clitans animum erexit ad recordationem ſyon di-
cens.[Si oblitus fuero tui hieruſalem]inter ver-
ba captiuantium ⁊ doloſorum querentium ⁊ diſce
re nolentium vt illis placere.velim[obliuiſcatur me
dextera mea]ideſt vita eterna que eſt dextera no
ſtra in dextera enim ponēdi ſūt iuſti ſicut ſiniſtra
eſt vita temporalis . Quicquid facis propter. vi-
tam eternam dextera operatur.Si charitatiuite
eterne in operibus tuis miſcueris concupiſcentiā
laudis humane aut alicuius commodi ſecularis/
nouit ſiniſtra tua q̇d facit dextra tua ⁊ i ſiniſtra d
lectatꝰ quaſi in dextera perdis eterna:talibꝰ qui
obliuiſcuntur hieruſalem hoc contingit quod di
xit :obliuiſcitur eos dextera eorum.Uita eni eťna ma
net in ſe/illi remanēt in delectatiōe tp̄ali ⁊ faciūt
ſibi dexterū q̄d ſiniſtrum eſt.Et[adhereat ligua
mea faucibus meis]ideſt obmuteſcam ⁊mutus fi
am a laude dei ſi non iugiter memoria tua verſe-
tur in corde meo.Si contingit vt pronunciat.mu
tus enim fit domini,qui memor non eſt hieruſalē.
vt quid enim loquitur qui canticum ſyon non ſo-
nat:canticū hieruſalem lingua noſtra eſt ſcilicet
fidelium canticum delectationis ſeculi huius.lin
gua aliena lingua barbara eſt quā in captiuita-
te didicimus.Et [ſi nō ꝓpoſuero]⁊c. Ibi eſt eni
ſumma leticia vbi deo fruemur .vbi nihil delecta-
bit niſi bonum.vbi morietur omnis neceſſitas et
orietur ſumma felicitas.Illa ergo in omni actio-
ne.⁊ in principio.⁊ in medio .⁊ in fine preponen -
da eſt.ad ipſam ſunt omnia referēda. Deinde cō
uertit ſe ad dn̄m contra hoſtes ipſius ciuitatis.⁊ †memē-
mala futura predicit eis in primo idumeis dicēs. to.

9 **†Memor eſto domine filiorum edon: in die hieruſalem.**

¶[Memor]autem [eſto]o[domine filiorū edon]
ideſt idumeorum vt eos punias ideſt memor eris
ad puniendum idumeorum nequitiam; quā fece-
runt[in die hieruſalem]ſcȝ in die reſtitutiōis hie
ruſalem quā impedierunt quādo impedimento
fuerunt iudeis reedificantibus hieruſalem poſt
reditū de babylonia.vel in die deſtructionis quā
do cōiuncti fuerunt babylonijs.Ideo ſubditur. †dicētiū

10 **†Qui dicunt exinanite: exinanite vſq; ad fundamentum in ea.**

†dicētiū euacua-
te euacu
ate: vſq;
dum.

¶[Qui dicunt]ideſt dixerunt exhortando ſe mu
tuo vel babylonios ad deſtruendum muros hie-
ruſalem [exinanite exinanite]ideſt effodite ⁊ de
ſtruite quicquid eſt in hieruſalem[vſq; ad funda
mentum in ea]ideſt totaliter ⁊ penitus euertite
⁊ extermitate hieruſalem vſq; ad fundamenta vt
nihil de ea remaneat. Deinde ꝓnunciat penam
babyloniorum dicens.Et tu etiam O. † infelix.

11 **Filia babilonis †miſera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuā quā retribuiſti nobis.**

¶[Filia babylonis]ideſt gens babylonica[mi-
ſera]es in tua exultatione ⁊ preſumptione. Sed
[beatus qui retribuet tibi retributionem tuam]
ideſt,penam tibi debitam deſtruendo te ⁊ capti-
uando tuos [quā retribuiſti nobis]ideſt propter
mala que feciſti nobis deſtruendo hieruſalem. ⁊
nos captiuando q̄d deus ſūme beatus faciet. vel
ſm reputationem captiuorum loquitur q̄ bea-

tum eum reputabant qui eos liberaret.⁊ de ho‑
ſtibus vindicaret.

†par 12 uulos † elidet †iſantes

**Beat⁹ qui tenebit † ⁊ †allidet †
paruulos ſuos ad petram.**

¶[Beatus] ſcʒ deus vel in reputatione captiuo‑
rū alius qui in deſtruendo te[tenebit ⁊ allidet].i.
concutiet[paruulos ſuos ad petram] vt occidat
quod fecit deus ſuper eoſdem qui iudeos percuſ‑
ſerunt.permiſſione enim diuina per ſe ⁊ medi reci
piebant paruulosbabyloꝛioꝝ per pedes.⁊ex cru
delitate allidebant capita coꝝ ꝯtra parieteſ.Uł
myſtice edom qui ⁊ eſau dictus eſt interpꝛetatur
ſanguis ſiue terrena ⁊ ſanguinea ⁊ ſignificat car‑
nales ſicut ſcriptum eſt.Caro ⁊ ſanguis regnum
dei non poſſidebūt.Et ſicut eſau inimicus fuit ia
cob ita carnales inimici ſunt ſpiritualibus.⁊ con‑
cupiſcentes pꝛeſentia inſequūtur eos quos vidēt
meditari eterna. Contra hos iſte reſpiciens in
hieruſalē rogat dominū vt memoꝛando coꝝ erua
tur de captiuitate:⁊liberet a carnalib⁹ in die quā
do euertere volunt hieruſalem ſcʒ eccleſiam.vł in
die ſequeſtrationis hieruſaleʒ quando ſequeſtra
buntur a hieruſalem vt ipſi puniantur ⁊ boni co‑
ronentur qui carnales ſubditi diabolo ⁊ angelis
eius dicunt perſequendo eccleſiam[exinanite exi
nanite vſq; ad fundamentū in ea] hieruſalem ſcʒ
eccleſia hoc eſt tollite:chꝛiſtianos extinguite: nec
vllus remaneat:euertite quicquid ē in ea vſq; ad
fundamentum.Et cōuertit ſe ad ipſam ciuitateʒ
maloꝛum dicens.O[filia babylonis miſera] es ip
ſa tua exultatione de rebus mundanis de gaudio
maloꝛum:non es poſita in firmo fundamēto.tran
ſitoꝛia ſunt q̄ diligis:ideo ad cōfuſionem ⁊ ruinā
peruenies.Ciuitas maloꝝ babylon dicitur:⁊ filia
babylonis quomodo eccleſia dicitur ſyon ⁊ filia ſy
on.nam ꝑpter pꝛelationem dicit̄ mater:ſed ꝑpt̄
ſucceſſionem ⁊ imitationem dicitur filia.Sed[be
atus]eſt[qui retribuet tibi retributionem tuaʒ]
ideſt viciſſitudinem ſcʒ alliſionē ſpiritualem ꝓ al
liſione carnali[quā retribuiſti nobis].Et ſubiun‑
git quā retributionem dicens.[Beatus qui tene‑
bit ⁊ allidet]⁊c.Ipſa eſt retributio.paruos nos
inuenit babylonia ⁊ iſta confuſio ſeculi.⁊ ſuffoca
uit nos in erroꝛe adhuc infantes.Sed deus dedit
nobis agnitionem ſui iam grandibus vt nō ſequa
mur erroꝛes.Reuiuiſcendo ergo in deum ⁊ pꝛofi‑
ciendo retribuimus babylonie qualem retributi‑
onem nobis retribuit.Occidit eni nos paruulos
babylonia.⁊ ipſi iam reuiuiſcentes occidimus fili
lios babylonie ideſt naſcentesmalas cupiditates
quas iam genueram⁹ ex babylonia.Ergo quādo
naſcitur mala cupiditas antequā robur habeat
mala conſuetudo dum paruula eſt abſcide ⁊ alli‑
de ad petram chꝛiſtum.ad illam petram omnia vi
tia ⁊ peccata tua elide vt merearis eſſe btūs.⁊ad
illos pertinere de quibus dicitur.Qui autem ſūt
chꝛiſti carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs ⁊ cō
cupiſcentijs. Oꝛatio.

Eſau q̄d interpꝛe‑tatur. ſ.coꝛ.xv. Babylō dicit̄ ciui tas malo rum. Gal.v.

Captiuitatū noſtrarum potentiſſime ab
ſolutoꝛ concede nobis laudes tuas ſpiri
tuali carne concentu:vt quos ſonus noxi
etatis a te facit exules alleuatio potentis dextre
tue celi reſtituat ciues.Per dn̄m.

**Pſalmus de laude dei deuota ꝓ
pter diuerſa beneficia humano
generi pꝛeſtita: ⁊ de magno deſi‑
derio pꝛo hac laude dilatanda.**

iij **Confitebor p̄s.cxxxvij
tibi domine in toto coꝛ‑
de meo qm̄ audiſti †ver
ba oꝛis mei.** †omnia.

¶Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid.¶ Titulus pſal
mus ipſi dauid captiuus qui ſupꝛa fleuerat ſedēs
ſuper flumina babylonis quaſi reedificata hieru
ſalem ⁊ eius factus ciuis exultat.⁊chꝛiſtū laudat
cui fit hic pſalmus.Et eſt ſenſus.pſalmus iſte fit
ipſi dauid ideſt chꝛiſto cui⁹ fit huiuspſalmi tota cō
feſſio.¶ Materia:deuota laudis ⁊ gratiarum ac
tionis exhibitio:tum pꝛo pꝛiuatis.tum pꝛo cōmu
niter humano generi collatis beneficijs.¶ Intē
tio:ad laudem ⁊ gratiarum actionem moneremer
bo et exemplo.¶ Sentētia in generali pꝛopheta
in iſto pſalmo in perſona eccleſie vel fidelis anime
pꝛimo pꝛopter beneficia ſibi a deo pꝛeſtita ponit
ſe in laudis foꝛmam ⁊ exemplum: conſequenter
expꝛimit ſuum de laude dilatanda deſiderium.
¶ Sententia in ſpeciali:ex voce igitur eccleſie q̄
in ſuperibus eſt ſpe:expectans ibi eſſe in re ait.
[Confitebor tibi]o[domine]cōfeſſione laudis et
gratiarum actionis pꝛo collatis beneficijs[in to‑
to coꝛde meo]ſcilicet integro non diuiſo: ideſt ex
toto affectu coꝛdis mei totum coꝛ impono in araʒ
tue confeſſionis:totum accendo flamma tui amo
ris[quoniam audiſti verba oꝛis mei]interioꝛis ſcʒ
coꝛdis.ideſt oꝛationem interioꝛis hominis cui pꝛo
pe eſt deus.In coꝛde enim habemus vocem quā
audit deus quia non eſt longe a nobis ille.i quo
viuimus mouemur ⁊ ſumus.lōge te a deo non fa
cit niſi ſola iniquitas:dejce mediuʒ parietē pec
cati ⁊ cum illoꝛes quē rogas.

2 **†In cōſpectu angeloꝝ pſallaʒ ti
bi:adoꝛabo ad tēplū ſanctū tuū:
⁊ confitebor nomini tuo.** †et coꝛā angelis.

¶[In cōſpectu angeloꝝ pſallā tibi]ꝯſiderando
tuā ⁊ coꝝ pꝛeſentiā:⁊ qualit̄ opoꝛtet in cōſpectu
diuinitatis ⁊ angeloꝝ eē ⁊ oꝛare.Uñ ſollert̄ ſtudē
dum eſt vt cum pſallimus ſemper diuine ⁊ ange‑
lice pꝛeſentie memoꝛes cum timoꝛe ac veneratio‑
ne et attentione celeſte officium cōpleamus[ado
rabo ad tēplū ſctm̄ tuū].ſ.ad illud tēplū angeli‑
cū vbi angeli ſunt in qb⁹ de⁹ tanq̄ in tēplo habi‑
tat mente ⁊ deſiderio in celeſtibus habitando et
ad ſocietatem angeloꝛum adoꝛatione tendendo

ideſt adoꝛabo pꝛo eternis vt ſim angeloꝛum ſoci⁹
[⁊ confiteboꝛ nomini tuo]ideſt laudabo te pꝛo tu
is beneficijs ⁊ ſubditur cauſa

†Super mīa tua ⁊ veritate tua:
† in 3 **quoniam magnificaſti ſuper om**
ne nomen ſanctum tuum.

[Super].i.de [mīa tua]qua peccatoꝛē reſpicis
⁊ vocas ac peccata dōas[⁊ veritate tua] qua pꝛo
miſſionē reddis ⁊ remuneras.He ſunt vniuerſe
vie dñi quib⁹ad nos venit ⁊ quib⁹ad eū veniam⁹
Has ergo deo reddamus miſericoꝛdiā in ſubue
niendo ⁊ veritatē in iudicando. His enim duob⁹
adiuuamur ⁊ deum pꝛomeremur[qm̄ magnifica
ſti]per hec vtraqꝫ [ſuper omne].i.vbiqꝫ ⁊ in omni
bus gentibus[nomen ſanctū tuum]omnes enim
hec audientes de te magnificant te nomen tuum
laudibus extollendo.Uel[quoniam magnificaſti
ſctm̄ tuū]ſcꝫ xp̄m ſuper omne nomē celeſtiū.terre
ſtrium.⁊ infernoꝛū.Et qꝛ ſic feciſti ergo

† cito 4 **In quacunqꝫ die inuocauero te**
† me **†exaudi me:multiplicabis†i ani**
ma mea virtutem.

[In quacunqꝫ die].i.in quocunqꝫ tp̄e[inuoca
uero te].p mea neceſſitate[exaudi me]qꝛ iam non
terrena peto ſed eterna.⁊ beneficiū iam pꝛeſtitū
pꝛebet mihi confidentiam obtinendi futurū ideo
ſubditur[multiplicabis].ideſt multiplica ⁊ am
plia[in anima mea]non peto in carne[virtuteꝫ]vt
vitia declineꝫ.non peto multiplicationeꝫ coꝛpoꝛa
lem ſed ſpiritualem:non quero ſalutem tempoꝛa
lē ⁊ felicitatem terrenā:ſed tm̄ in anima virtuteꝫ.
In hoc expꝛimit ſanctum deſideriū:non enim pe
tit terrena quibus viuit coꝛpus:ſed virtutē qua
viuit anima.Et quia tu exaudis ⁊ multiplicas er
go meo exemplo pꝛouocati.

† qm̄ 5 **Confiteantur tibi domine om**
nes reges terre†quia audierunt
omnia verba oꝛis tui.

[Confiteanṫ tibi]o[dñe].i.laudent te[oms̄ re
ges terre]recognoſcentes tuum dñium generale.
Ita fit quotidie:qꝛ laudāt te nō ſolū iunioꝛes ſed
⁊ maioꝛes:non ſolum plebes ſed poteſtates ⁊ re
ges.Reges etiam terre ſunt moderati viri qui car
nem regunt ⁊ ſubdunt ſpiritum:⁊ debent confite
ri cum non habeant locum excuſandi[quia audie
runt omnia verba oꝛis tui]per pꝛedicationem di
ſcipuloꝛum:⁊ alioꝛum per quos eloquia dei que ꝑ
us in vna gente iudeoꝛum abſcondita erant iaꝫ in
omni terra .⁊ vbiqꝫ delata et manifeſtata ſunt :⁊
ad omnes gentes ac reges peruenerunt.Confite
antur inquam reges.

6 **Et cantēt in vijs domini qm̄ ma**
gna eſt gloꝛia domini.

[Et cantent]exultando ipſi reges [in vijs do
mini]ambulātes que ſunt miſericoꝛdia ⁊ veritas
ambulent inq̄ in vijs domini ⁊ cantent hoc[quo
niā magna eſt gloꝛia domini]ſolius non regum .
Gloꝛia enim regum tranſitoꝛia eſt:ſed gloꝛia do
mini eterna.Deſpiciatur illa que bꝛeuis eſt:lau
detur ⁊ ametur ea que permanens eſt.Ambulēt
itaqꝫ pꝛoficiendo:cantent gaudendo:non de ſua
gloꝛia parua:ſꝫ de gloꝛia domini magna .Sic cur
rent tempoꝛalia vt non obliuiſcantur eterna hec
eis in vſu ſint illa in deſiderio.Attendant domi
ni excellentiam non ſuam:ſint humiles non ſuper
bi:timentes ⁊ cantantes quod ſequitur. † excelſa

7 **Qm̄ excelſus dñs ⁊humilia reſpi**
cit:† ⁊ alta a longe cognoſcit.

[Quoniā excelſus dñs]ſm ſe[⁊] tamē[humi
lia]ideſt humiles]reſpicit[oculo miſericoꝛdie ſcꝫ
eos acceptando ⁊ appꝛobādo[⁊ alta].i.ſuperbos
[a longe cognoſcit]quaſi eos cōtēnendo ⁊ abho
minando.quia per gratiam non eſt eis quos ta
men perfecte videt qui omnia videt . Si ergo vis
vt deus te reſpiciat ⁊ tibi pꝛopinquet humilia te
Nam tanto a te erit altioꝛ quanto tu elatioꝛ. Tā
to erit tibi pꝛopinquioꝛ quanto tu humilioꝛ.Sed
foꝛte ſi humiliaris tribularis per ſuperbos. No
li timere ſed conuerſus ad deū dic qḋ ſequitur. † ſi hꝫ ⁊

8 **Si ambulauero in medio tribu**
lationis viuificabis me: † ſuper
iram inimicoꝛum meoꝛum exten
diſti manum tuam: ⁊ ſaluum me
fecit dextera tua.

[Si ambulauero in medio tribulationis] que
ſemper inſtat ſaltem a diabolo.i.cū cōtigerit me
in tribulationes ⁊ anguſtias incidere[viuificabis
me]humilem confoꝛtando me:⁊ dando mihi vir
tutem patientie ⁊ perſeuerantie]⁊ ſuper irā ini
micoꝛū meoꝛum extendiſti].i.extendes [manum
tuam]furoꝛem eoꝛum per poteſtatem tuā cōpe
ſcendo[⁊ ſaluū me fecit]ideſt faciet[dextera tua]
ideſt fauoꝛ tue pꝛotectionis ⁊ gratie vt non ſupe
rer in tribulatiōe.Uel [dextera tua]in eterna fe
licitate que ſaluat eternaliter non ſiniſtra q̄ tem
poꝛaliter.Dextera enim dei dicitur felicitas eter
na:ſed ſiniſtra felicitas tempoꝛalis.Et quaſi q̄s
diceret quare tu non vindicas reſpondet ego non
retribuo ſed

9 **†Dominus retribuet pꝛo me do** † dñe re
mine miſericoꝛdia tua in †ſeculū tribues † eternū
†opa manuū tuaꝝ ne deſpicias. † et

[Dñs retribuet pꝛo me]ſcꝫ penā ⁊ vindictam
meis perſecutoꝛibus ⁊ aduerſarijs ſm meritū eo
rum:qꝛ hec ſibi eſt reſeruāda ſm illud.Mihi vin Ro.xij.
dictam ⁊ ego retribuam.Seuiant inimici quantū
libet dominus retribuet qḋ ego nō valeo nec de
beo.Et iteruꝫ ad dñm conuertens ſermonē dicit
o[dñe miſericoꝛdia tua]eſt[in ſeculum].i. in eter

nū nō ad tēpus ⁊ ideo nolo diē hoīs q̇ eſt tēpo-
ralis ſed eternū. ⁊ ergo o dn̄e [opera manuū tua-
rum] que nos ſum⁹ ſiue in eo ꝙ hoīes a te in natu-
ra creati: ſiue in eo ꝙ iuſtificati ⁊ a te in bonis ope
ribus recreati [ne deſpicias] ſed charitate pater-
na cuſtodias ⁊ ad gloriā perducas. Oratio.

Multiplica dn̄e virtutem tuā in animab⁹ ſupplicum: vt dum te in templo ſctō tuo iugiter adoramus in conſpectu tuo cum ſanctis angelis gloriemur. Per do.

Pſalmus de exhibitione diuine laudis ex cōſideratione eminentie diuine vbiq; preſentis ⁊ oīa cognoſcentis. Pſalmus.cxxxviij

Domine probaſti me ⁊ cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionē meā ⁊ reſurrectionem meam.

¶ Auctor pſalmi ꝓpheta dd. ¶ Titulus in finē
pſalmus dd. i. pſalmus iſte dirigens nos in finē. i.
in xp̄m qui eſt finis nr̄i operis ⁊ fructus laboris at
tribuit dauid. i. toti xp̄o in cui⁹ perſona loquit̄ h
ꝓpheta: nunc de capite: nunc de mēbris ꝓpter ni
miā vnionē capitis ⁊ corporis. q̄ tū ad mēbra loq̄t
i pſōa ſupioris capituli q̇ iā ſpe i hierl'ez reſtitut⁹
⁊ poſit⁹ memor diſceſſōis ſue i q̄ deū latere n̄ potu
it i q̄ deū ſecuta eſt manus dn̄i deliberat ab eo vl-
terius nō eſſe fugiendū: ſed ad eū per eū ab irato
ad placatū. Unde ſibi magna bona dicit eſſe: ⁊ lo
quitur quaſi voce filij ꝓdigi redeūtis ad patrē.
¶ Materia: aſſurrectio ad cōfeſſionē diuine lau-
dis ex cōſideratione eminentie diuine vbiq; p̄ſen
tis ⁊ oīa cognoſcentis. ¶ Intentio: monere huiuſ
modi eminentiā diuinā ſemꝑ cognoſcere. ⁊ ad ei⁹
laudē debitā cōſurgere: atq; nō a deo ſed ad deū
per eū fugere. ¶ Sn̄ia in generali: ꝓpheta in iſto
pſalmo aſſurgit ad cōfeſſionē diuine laudis ex cō
ſideratione diuine eminentie: cōſiderādo ſcz ꝙ di
uina noticia oīa intime ⁊ clariſſime cognoſcit ⁊ ſua
diuina natura vbiq; preſens exiſtit. Conſequen-
ter ēt aſſurgit ad dei reuerentiā eiuſq; ſanctorū
⁊ ad deteſtationē oium iniquoꝝ. ¶ Sn̄ia in ſpecia
li: ait ergo ꝓpheta prius in pſona capitis ad pa-
trē ſm ꝙ homo loquentis o [Domine] pater non
eſt dn̄s eius niſi q: dignatus eſt naſci ſm carnem.
Pater eſt forme dei: dominus eſt forma hoīs [p
baſti me] experimētis multis ⁊ ſic [cognouiſti me]
ideſt ab alijs cognoſci me feciſti. ꝓbatus eſt i ope
ribus/notus in miraculis. probat⁹ eſt in paſſione
notus in reſurrectione. prius eū pr̄ nouerat: ſed
tunc eū notū alijs fecit: ⁊ probatū oſtendit [tu co
gnouiſti] per approbationē ideſt voluiſti [ſeſſionē
meā] in ſepulchro ideſt humilitatē meā in paſſiōe
[⁊ reſurrectionem meā] de tumulo ideſt glorifica-
tionē in reſurrectione: q: ſm voluntatem tuā fa-
ctum eſt. Uel in perſona corporis. O [domine pro
baſti me ⁊ cognouiſti me] quod poſtea exponit di
cens [tu cognouiſti ſeſſionem meā] ſcz ꝙ in tribu
latione mea patientiā habeo ⁊ peccata recogno-
ſco ac confiteor [⁊ reſurrectionē meā] ſcz ꝙ per gra
tiam iuſtificatus ſurgo a morte: ⁊ erigor in ſpem
eterne vite. Sed ⁊ homo quando penitētia ſe hu
miliat: ſurgit ante in remiſſis peccatis quando
in ſpem vite eterne erigitur. Deinde conſequen-
ter ſimiliter loquitur in perſona corporis ſeu mē-
brorum dicens. Et nō ſolum exteriora opera mea
noſti ſed etiam

2 Intellexiſti cogitatiōes meas de † longinquo.
† lōge: ſemitā meā ⁊ † funiculū me † limitē.
um inueſtigaſti.

¶ [Intellexiſti cogitationes meas] interiores [d
longe] ideſt diu antequā cogitarem ſemitam me
am] ideſt actionem [⁊ funiculum meum] ideſt limi
tem ⁊ actionis terminum [inueſtigaſti] ideſt diſ-
cuſſiſti ⁊ tanq̄ coram te perfecte cognouiſti: q: ⁊
quo gradimur: ⁊ quouſq; peruenimus ſubtili-
ter penſaſti: vt deprehenſus fugiens loquitur ſe
quente ſe legitima vindicta dei vindicantis qua
ſi dicat. Intellexiſti meum deſiderium ad te re-
deundi quo dixi ſurgam ⁊ ibo ad patrem meum
⁊ hanc cogitationem precognoſcens occurriſti mi
hi [ſemitam meam] qua a te receſſi [⁊ funiculum
meū] quouſq; perueni [inueſtigaſti] ⁊ ſciſti.

5 Et oēs vias meas preuidiſti † q: † qm̄
non eſt † ſermo in lingua mea. † dolus.

¶ [Et omnes vias meas] ideſt operationes ⁊ ac
tus [preuidiſti] priuſquam fierent ⁊ antequā eas
ambularem: ⁊ premiſiſti me in labore ire vias me
as. vt ſi nollem laborare redirem in vias tuas.
Et quia preuiſus ſiue agnitus ſum deprehen-
ſus ſum. iam quid dicam non habeo ego ipſe me
inculpo et fateor [quia non eſt ſermo] excuſatio-
nis [in lingua mea] ſed potius accuſationis vt di
cam. Pater peccaui in celum ⁊ coram te. Cul- Luc. xv.
pam meam agnoſco: ſed excuſationem non inue-
nio. Et nimirum quia

+ Ecce tu dn̄e cognouiſti oīa nouiſ
ſima ⁊ antiqua: tu † formaſti me ⁊
poſuiſti ſuꝑ me manū tuam. † finxiſti

¶ [Ecce tu domine cognouiſti omnia] ſcz [nouiſ-
ſima] ⁊ vltima mea quo perueni [⁊ antiqua] ac p̄
ma ubi te offendi. Antiqua ⁊ prima noſtra fuerūt
peccati origo quando per antiquū peccatum la-
pſi ſumus: nouiſſima ⁊ vltima ſunt pena peccati
⁊ miſeria in qua viuimus que eſt vltima ſi redire
velimus alioqui reſtat eterna [tu formaſti me] et
finxiſti in iſta mortalitate ⁊ in iſto labore ad quem
omnes nati ſumus ac pene peccati me ſubiecisti
[⁊ poſuiſti ſuper me manum tuam] vindicte ⁊ vl-
tricem me ſuperbum grauantem. Et miro modo
ſalubriter deiecit elatum vt erigeret humiles vn
de recte ſubiungitur.

† miri ficata eſt † inualuit † illam.

5 † Mirabilis facta eſt ſciētia tua ex me: † confortata eſt ꝛ non potero ad † eam.

❡ [Mirabilis facta eſt ſciētia tua ex me] .id ē ex peccato meo mira ꝛ incōprehēſibilis facta eſt mihi ſciētia tua: non eſt facile mihi te cōtēplari quē ſupbus reliqui vt prius erat cum apud te eſſem [confortata eſt] ꝛ inualuit tranſcendendo cū ipā3 inueſtigo [ꝛ non potero ad eam] attingere ex me ꝛ permeam inueſtigationem: ꝛ cum fugitiuus ita mulctatus ꝛ punitus ſim teq3 nō lateā: q: nihil ē qđ te fugiat: ꝛ vbiq3 eſt ſpiritus tuus.

6 Quo ibo a ſpiritu tuo: ꝛ quo a facie tua fugiam?

❡ [Quo] ergo [ibo a ſpū tuo] q̄ oīa ſcrutatur: et quo plen9 eſt orbis terrarū vt me nō inuenias cui9 ſemitā ꝛ funiculū ſubtilr̄ inueſtigas [ꝛ quo a facie tua] .i. a pñtia: ꝛ a ſpū tuo qui vbiq3 es totus ꝛ p̄ſens [fugiam] te iratum vt latere queā. q.d. nuſq̄ ſe vertit hac ꝛ illac quaſi querens locū fuge et nequit inuenire: quod conſequenter declarat i multis inductiue dicens. quia.

† ibi. 7 Si aſcēdero in celū tu † illic es: ſi deſcendero in infernum ades.

❡ [Si aſcendero in celū] .i. ſi de iuſticia mea cōfidēs p̄ſumpſero de me tāq̄ ſim in celo [tu illic es] vltor ſupbie ad pcutiendū. Item [ſi deſcēdero in infernū] .i. ſi peccādo venero in pfundū malorū: ꝛ deſperando nolens cōfiteri dicā q̄s me videt ēt illic [ades] vt vindices. q.d. Si me ſupbiendo extulero te inuenio repſſorem: ſi timendo me abſcondero te inuenio inueſtigatorem. Quo ergo fugiā vt te iratum non ſentiam? Sed inuenit iſte conſilium. q.d. ſic potero fugere iratum ſc3

† recipiam † in directum. † habitabo.

8 Si † ſumpſero pennas meas † diluculo: et † habitauero in extremis maris.

❡ [Si ſumpſero] ꝛ accepero [pēnas meas] id eſt duas alas quas pdideram .ſ. duo p̄cepta charitatis in quibus tota lex pendet ꝛ pphete ꝛ hoc [diluculo] virtutum .i. poſtpoſitis tenebris peccatorū ꝛ in exortu gratie [ꝛ habitauero] mente [in extremis maris] .i. in fine ſeculi vt ſeculum non amem ſed eius finem in quo ſit mihi requies: tunc .ſ. poſſum fugere a facie irati ad faciem placati. Extremum maris eſt finis noſter in deo tranſuolare: ergo piculoſos huius mūdi fluctus debemus tranſuolare vt ad illū beatū finē ad illū felicē portū p̄ueniamus. Illuc volemus ſpe ꝛ deſiderio hn̄tes alas gemine charitatis. Non ſit nobis req̄es niſi in extremis maris: nā ſi alibi requiem q̄ſierimus in mari pcipitabimur: volemus vſq3 quo mare finiatur: ꝛ illum finem maris ſpe fideli premeditemur. Ipſe aūt illuc nos perducet cuius faciē irati fugere volumus. nam ſequitur

9 Etenim † illic man9 tua deducet me: et † tenebit me dextera tua. † illuc † adducet.

❡ [Etenī illic manus] .i. potentia [tua deducet me] ne aberrē vt erigar quaſi in aere non tāgens celū per elationē nec terrā per deſperationem: ſ3 q: eſt ſiniſtra que eſt .i. collatio de tēporaliū. ideo ſubdit [ꝛ tenebit me] ne recidam ſed perſeuerem [dextera tua] que ducit ad eterna ſc3 grā tua ꝛ amor eternitatis hec meditemur. hec ſit ſpes nr̄a. hec ſit cōſolatio noſtra. Manus tua deducet me ad profectum virtutis. dextera tua tenebit me i ſtatu beatitudinis. Tue enim poteſtatis manu humana creatura deducitur. ꝛ tui reſpect9 gratia vt perſiſtat tenetur. Sed adhuc conſiderans longinquitatem vie ꝛ pericula ſubdit.

10 Et dixi forſitan tenebre conculcabūt me ꝛ nox illuminatio mea in delicijs meis. † fortaſſe.

❡ [Et] ita deliberās ꝛ volare cogitans [dixi] i corde meo [forſitā tenebre] .ſ. tot mala ſeculi: tot ſcandala: tot turbe tētationū [conculcabūt me] .i. impedient volatū meū. abundat enī iniq̄tas ſeculi q̄ refrigeſcere pōt pēne charitatis. ꝛ q: in nocte deſperauit trāſire mare ſc3 p me: iō ad diuinā grām reſpirauit [ꝛ nox] .i. hec tota miſera vita facta eſt mihi [illuminatio mea] ꝛ hoc [in delicijs meis] .i. per delicias meas. Noſtre delicie xp̄s eſt de quo exultamus ꝛ gaudemus q̄ deſcendit in noctē: q: carnē de iſto ſeculo accepit ꝛ noctē illuminauit. ꝛ me ab interitu reuocās fecit mihi noctē illuminatā3. Unde recte ſubiungitur.

11 † Qr tenebre nō † obſcurabūtur a te ꝛ nox † ſicut dies illūinabitur: ſicut tenebre eius ita ꝛ lumen eius. † quia † ob tenebrabūtur † tāq̄

❡ [Qr tenebre] .i. pctā ꝛ hoīes mali [nō obſcurabūtur a te] ꝛ p te nō obſcuras tenebras: q: non ſinis ipunite abire pctā nr̄a: ſed flagellādo crudis hoīes vt ꝯfiteant pctā: ꝛ ꝯfitentes ſua luce illūīnas: q̄ enī nō ꝯfitet pctā ſua tenebras obſcurat: ſed ſi ꝯfitet de9 illumiat. Tota iſta miſeria i qua gemimus dolo: medicinalis ē nō ſnīa penalis. vñ benedicamus deū miſcentē amaritudines dulcedini vite tpalis: ne tpaliū delectatiōe cecati nō deſiderem9 delicias eternas ſic fiet in nobis qđ dr̄: [ꝛ nox] hui9 noctis .ſ. aduerſitas [ſicut] ꝛ [dies] hui9 noctis ſc3 pſperitas [illuminabit] a te ꝛ in ſerenum mihi vertetur qđ ſit ſi cognoſcam9 merito pctōꝝ nr̄oꝝ nos aduerſitates pati. ꝛ dulcia ſint nobis flagella pr̄is ne ſit amara ſnīa iudicis. Implebit ēt in nobis qđ ſubiungit [ſicut tenebre eius] noctis [ſunt mihi] .i. aduerſa [ita] indifferent [ꝛ lumen ei9] .i. pſpera vt vtraq3 equaliter accipiamus. ꝛ ſi hec eſt tenebre non conculcabunt ꝛ prement que3 lumen non extollit: ꝛ corrumpit. Hec nox idest hec miſera vita habet noctem ſiue tenebras ſcilicet aduerſitatem. Et diem ſiue lucem ſcilicet pro

ſperitatem ſed deus illuminat hanc noctem ſicut diem ꝑmittens aliã luce͂ ⁊ docens non letari pro ſperis nec frangi aduerſis:⁊ tunc incipit hõ his indifferenter vti ⁊ in omni tp͞e ⁊ fortuna deuꝫ ſicut iob benedicit. Et hec indifferentia ⁊ firma cõſtantia in vtraqꝫ fortuna eſt mihi.

†qm̄ 12 †Qꝛ tu poſſediſti renes meos:†
†dn̄e. ſuſcepiſti me de vtero mr̄is mee.

[Quia tu]o dn̄e[poſſediſti renes meos].i. renes non ſolum cor.i. cogitationes quarum ſedes eſt in corde ſed etiam renes.i.delectationes quarum ſedes eſt in renibus:vt non delectet me lux noctis.ſ.ꝓſperitas rex ⁊ felicitas tempoꝝ ſed interior lux.ſ.ſapientie tue] ⁊[ſuſcepiſti me de vtero matris mee].i.de conſuetudine ciuitatis mee babylonie in qua prius natus ſum captiuus vbi nõ indifferenter habebam lucem ⁊ tenebras noctis huius:ꝑpoſtere hoc dicit q: prius eſt ſuſcipere ꝙ poſſidere. Et q: hoc feciſti mihi:ideo

†dn̄e 13 Confitebor tibi†qꝛ terribiliter†
qm̄.
†mirifi- magnificat⁹ es: mirabilia opera
catus. tua:†⁊ aĩa mea cognoſcet†nimis
†deus
†valde.

[Confitebor tibi].i.laudabo te ⁊ merito[quia terribiliter magnificatus es] puta q: infinit⁹ es in potentia ⁊ virtute ⁊ eo ipſo terribilis. Qꝛ terribilis es/timendus es:q: placabilis es amãdus es:q: magnificatus es admirandus es:⁊ in his oĩbus laudandus ⁊ querendus:⁊ ita cum tremore gaudemus ne ſupbi ꝑdamus:qḋ humiles ꝯcipimus:nec ſolum tu mirabiliter magnificatus es: ſed etiam[mirabilia]ſunt[opera tua]in creatione ⁊ recreatione in quibus etiam confitendum eſt tibi[⁊ anima mea]iam[cognoſcet nimis].i.valde. Ante erat mira ſcientia tua ex me nec poterã ad eam ſed modo poſſuꝫ:quia venit mihi gratia tua ⁊ illuminauit tenebras meas. Et merito cognoſcit quia

†ab- 14 Non eſt†occultatũ os meũ a te
ſconditũ qḋ feciſti in†occulto:⁊ ſubſtantia
†abſcon mea in inferioribus terre.
dito

[Non eſt occultatũ] ⁊ abſcõditum[os meum] dictum ab oſſe non ab ore.i.firmitas anime interior: ⁊ conſtantia virtutum q̄ frangi non põt:q̄libet tribulatio ſeu aduerſitas huius ſeculi ſeruat [a te]ſic vt cognitione͂ tuã lateat[qḋ feciſti i occulto] ⁊ abſcõdito:q: illud hoĩes non vide͂t:tu autem vides qui feciſti vides bona que feciſti in me vt non appareant mala que ego feci in me. O perijt tua gratia pctã mea[⁊]tñ[ſubſtãtia mea].ſ. corporis[in inferioribus terre].i.in hac peregrinatione afflicta gemit tribulationibus ⁊ te͂tationibus fatigatur. Ego ſubſiſto in carne corruptili tñ os non cedit huius ſeculi malis. Ex quibus verbis penſanda eſt dei mĩa atqꝫ iuſticia:q: intus diuina virtus ſpũalibus donis ⁊ virtutibus nos roborat:ſpe ad celeſtia ſubleuat:⁊ ſue v̄tutis tegmine culpas noſtras miſericorditer occultat:ſed ꝓpter culpas nr̄as adhuc nos punit:⁊ natura noſtra adhuc in hac mortalitate gemit tentatiõib⁹ ⁊ anxietatib⁹ vrget:⁊ innumeris tribulationibus fatigat. Et q: non noſtris meritis ſed diuine miſericordie reſpectu agitur vt corruptio ad incorruptionem ſubleuenetur hñ ſubiungit loquens nũc in perſona capitis. d.

15 Imperfectum meuꝫ viderũt ocu
li tui:et in libro tuo omnes ſcri-
bentur:†dies formabuntur ⁊ ne †per die͂ erabũt.
mo in eis.

[Impfectũ meũ]ſcꝫ titubãtes[viderunt oculi tui]miſericorditer ne perire͂t dum adhuc nõ haberent os ⁊ anime firmitate͂ interiorem [et in libro tuo]id eſt in diuina memoria[oẽs ſcribent]omẽs ſcꝫ illi quos oculi tui viderunt:ac ſi diceret in memoria tua eterna ſcͥ erunt: vñ adhuc de imperfectione ſubiungit.[dies formabũtur]et de filijs noctis filij lucis fient q̇ alios illuminabũt. naꝫ quaſi dies formauit dñs qñ ſctõs apl'os elegit:quando eos luce fidei illuminauit:ſed iſti in tenebras conuerſi ſunt:cũ in chriſti paſſione luce͂ fidei ꝑdide͂t [⁊ nemo in eis]remãſit q̇ nõ erraret:ſed tame͂ nõ perierunt:q: impfectũ eorum oculi tui viderunt: qḋ preuide͂s propheta ſubiungit Et ſi orabũt tñ.

16 Mihi aute͂†nimis honorificati †valde
ſunt amici tui deus†nimis cõfor †valde
tatus eſt principatus eorum.

[Mihi aute͂]id eſt a me[nimis]ideſt valde ⁊ excelle͂ter. Excellit eñ honor celeſtis honorem terreſtrem:vel vltra ꝙ dici poſſit[honorificati] ⁊ honorabiles facti ſunt licet alijs deſpicabiles videant [amici tui o[de⁹]ſcꝫ apl'i ⁊ ſcti q erabũt:vere nimis ſunt honorificati illi q̇b⁹ auctor celi ⁊ terre dignat⁹ e͂ dicere. Iã nõ dicã vos ſ̃uos ſꝫ amicos meos. Magn⁹ honor:magna gloria magna dignitas eſt e͂e amicos dei. Tali honore digni ſunt q̇ ꝑ amore dei cũcta q̇ mundi ſunt deſerũt q̇ ꝓpter chriſtũ viles ⁊ abiecti e͂e appetũt:q̇s mũdi ꝓſperitas nõ eleuat:q̇s aduerſitas ab amore chriſti nõ ſeparat ⁊[nimis]ſup oẽꝫ pricipatũ[cõfortatus eſt pricipatus eoꝝ].i.firmiter ſtabilitus:q: prio duces et paſtores eccleſie facti ſunt:⁊ ex iſto pricipatu ad honore͂ eternũ traſierunt. Nimis etiã ꝯfortati ſunt apoſtoli ⁊ ceteri ſancti q̇s nihil poterat a charitate chriſti ſeparare:q̇ terrena deſpiciebãt: mundi gl'iaꝫ calcabãt:ad celeſte͂ pr̄iã tot[viribꝫ] ãhelabãt ſꝫ hi tales lꝫ ſint magni nõ ſunt tñ pauci. vñ ſeq̇t. Ioh.xv.

17 Dinumerabo eos ⁊ ſuper arenã
multiplicabuntur:exſurrexi ⁊ ad
huc ſum tecum.

[Dinumerabo eos]q̇s i fide genuerũt illi q̇ꝝ pricipat⁹ eſt cõfortat⁹[⁊]iſti mihi enumerati[ſup arenam multiplicabunt]alijs ad dinumerãdũ. Deo ergo nũerabiles ſunt electi:uobis vo tã innumera-

biles ſunt ꝙ innumerabilis eſt arena:hoc añt fe
cit mortalitas ⁊ reſurrectio xp̄i:vnde ⁊ ſubditur
[exſurrexi]a morte[⁊ adhuc]toto tp̄e vite p̄ntis
[ſum tecū]occultus ad dexterā tuā donec ab oib⁹
videar in iudicio.nā ante paſſionem ⁊ in paſſione
pauci fuerunt q̇ crederent in ieſum:ac poſtꝙ re
ſurrexit a mortuis ⁊ aſcēdit in celū multiplicata
eſt multitudo credentiū.Et adhuc ad dexteram
patris in occulto ſedēs latet:nondū manifeſt⁹ ve
nit:nondū iudicat:ſed tūc diſtricti⁹ eos dānat q̇
mō eū penitēdo nō placāt:de quibus in ꝑſona cor
poris ſeu membrorū pſalmiſta ſubiungit.

18 Si occideris deus peccatores:vi
ri ſanguinum declinate a me.

[Si].i.qn̄[occideris]⁊ a corpore tuo ſeparaue
ris o[deus pctōres]obſtinatos tūc.ſ.dicā[viri ſan
guinū].ſ.qui oditis fratres.Qui enim odit fra
ſ·ioh.iij trem ſuum homicida eſt[declinate a me].ſ.ne vo
biſcū occidar a deo.Ac ſi diceret.Cū tu dānabis
reprobos in iudicio tunc ſeparabūtur boni a ma
lis.Tunc manifeſtū erit qđ hic dr̄.Viri ſanguinū
declinate a me.Tunc occidenť qui mō ꝑſequūtur
tunc honorabūtur qui modo ꝑ iuſticia ꝑſecutio
nem patiuntur.Tunc apparebit qđ p̄miſſum eſt.
Nimis honorificati ſunt amici tui deus.Quibus
reprobis etiam cāt origo damnationis demōſtra
tur.cum ſubinfertur.

†qm̄ dices: 19 †Quia dicitis in cogitatiōe:† ac
cipiāt in vanitate ciuitates ſuas

†accipiēt [Quia dicitis in cogitatione].ſ.veſtra peccatū
quippe prius in cogitatione fit poſt modū i ope.
Et q: malū non corrigunt cogitationis:nō ad ma
lum deriuanť opis:dicitis inꝙ aduerſus electos
[accipiāt in vanitate]⁊ fruſtra[ciuitates ſuas].i.
conuenticula.Iſte ciuitates ſunt ſanctorū ſocie
tates:qui dum per diuerſa loca ſancte ⁊ ſocialiter
viuunt ciuitates oīpotentis dei ſunt.Quos ſolēt
mundi amatores mente deſpicere: q: eos vident
temporalia q̇ ipſi diligūt non amare.Et duꝫ illos
conſpiciunt ſimul habitare ſola celeſtia concupi
ſcere(quia vite ſequentis fructum non cogitant)
in vanitate accepiſſe ciuitates ſuas.i.fruſtra ſo
cialem ducere vitām electos reprobi penſant.Et
q: eorum mala ſancta eccleſia odit ⁊ reprehendit
recte ſubiungitur.

†eos 20 Nonne†qui oderunt te dñe ode
q oderāt ram:et ſuper†inimicos tuos ta
te odio beſcebam?
habui:
†inimic[is] [Nōne q̇ oderūt te dñe oderam].q.d.ſic:q:
tuis. eorū vitiū eſt odiendū bonis hoībus ſicut eſt odio
ſuus deo[⁊]nōne[ſuꝑ inimicos tuos]quos videbā
p̄terire legem tuam[tabeſcebam].i.reſoluebar in
terius tedio:⁊ afficiebar dolore:iratus ꝯtra eos
ex zelo tue iuſticie.Sic iniuſtos iuſte odim⁹ ſi co
rum culpas zelo dei accenſi diſtricte reprehendi
mus:ſi ea que redarguenda ſunt minime palpa
mus:ne dum eorū gratiam offendere metuim⁹ irā
dei incurramus.Si ergo nos deum veraciter dili
gimus ſic eius inimicos odire debem⁹ vt in eo qđ
mali ſunt ſemper eos perſequi ſtudeamus.vnde
⁊ ſubditur.

21 Perfecto odio oderam illos:ini
mici facti ſunt mihi.

[Perfecto odio oderam illos]diligens ꝙ fa
cti erant ſm naturā:ſed odiens ꝙ faciebant ſcꝫ
iniquitatem:q: ipſi oderunt te:nec eñ veraciter
te diligerem niſi odientes te odirē:⁊ exinde[inimi
ci facti ſunt mihi]odio iniquo ꝑſequentes me ꝓ
pter iuſticiam.Perfecto odio odire eſt nemineꝫ
contra iuſticiā amare:nulla vitia blandiendo pal
pare:ea que mala ſunt audacter redarguere:nul
la ꝓpter hec dāna vel aduerſa formidare:hoc eſt Odire ꝑ
eñ ꝑfecte odiſſe vt nec ꝓpter uitia hoies oderis fecte qđ
nec ꝓpter homines vitia diligas:vt hoc i eis ode eſt.
ris ꝙ iniqui ſunt:hoc diligas ꝙ homines ſunt.Et
ꝙ puro ⁊ ſincero animo oderint peccatores oſtē
dit eo quod ſequitur.

22 Proba me deus ⁊ ſcito cor meū:
†interroga me et cognoſce ſemi
tas meas. †ſcrutare.

[Proba me]o[de⁹]interi⁹[⁊ ſcito cor meuꝫ]
qđ nō pōt dō.i.eſto teſtis ꝯſcie mee.Mūdū ſe no
uit interi⁹ cū hoc ait:niſi eñ puꝝ ſe hr̄e cor ſciret
teſtē cōſcientie ſue deū minime inuocaret:hec eſt
ꝯſcīa mūda ⁊ ſpēs filie regis intrinſecus:ꝑfectuꝫ
quoꝗ ſe eſſe exteri⁹ agnouit cū ſubiūxit[interro
ga me]exteri⁹[⁊ cognoſce ſemitas meas].Ac ſi di
ceret ꝓba cōſciam:interroga uitā:ꝓba cogitatio
nes:interroga opa:q: factis malorū nō conſentio
nec diligo.Et cū in me viam iniquitatis nō inue
neris in via tua que tu ipſe es deducere me digne
ris.Et hoc eſt quod ſequitur

23 Et vide ſi via iniquitatis in me
eſt:⁊ deduc me in via eterna.

[Et vide ſi via iniqtatis in me eſt]ſiue cogitā
do:ſiue delectādo:ſiue ꝯſentiēdo:ſiue faciēdo[et
deduc me in via eterna].i.in via iuſticie q̄ ducit ad
vitā ⁊ beatitudinē eternā:ad quā nullus pōt ꝑ
uenire niſi fuerit totalr̄ expeditus ab oī iniqta
te:hec etiā eterna via eſt xp̄s.Ipſe eñ ait.Ego Jo.xiiij.
ſum via ⁊ veritas ⁊ vita.Via eſt ꝑ quā ſpiritalr̄
gradimur:vitas eſt ad quā ꝑuenire conamur:vi
ta eſt qua in eternū fruamur.Vel[Proba me]o
deus].i.examina[⁊ ſcito cor meū].i.fac me ſcire ea
q̄ latēt in corde meo[interroga me].i.fac me inq̇
rere ⁊ diſcutere ꝯſcīam[⁊ cognoſce].i.cognoſcere
me fac[ſemitas meas].i.cogitationes ⁊ deſideria
mea quo tēdūt.[Et vide].i.fac me videre[ſi via
iniq̇tatis in me ē].i.aliqua latēs culpa i mea volū
tate vel actione[⁊]ſi aliq̇d in via mea inuener[is] ꝙ
tibi diſpliceat[deduc me in via eterna].i.in via q̄
ducit ad eternitatem. Oratio

Celi terreq́ꝫ protector deus q̄ moriēte ſ illuminata ſunt tartara: q̄ reſurgēte ſanctorū eſt multitudo gauiſa: quo aſcēdēte angelorū exultauit caterua: precamur tāte glīe excellētē virtutē vt directi in via eterna illo tueamur brachio q̄ honorabiles amici tui gloriantur in celo. Per dominum.

Pſalmus de cuiuſlibet fidelis inter malos conſtituti deprecatione ad dominum vt a tentationibus et vexationibus liberet euꝫ

Pſalmus.cxxxix.

† exime. † maligno. † iniuſto † erue.

Eripe me domine ab homine † malo: a viro † iniquo † eripe me

¶ Auctor: pſalmi propheta Dauid. ¶ Titulus. In finē pſalm⁹ dauid. Et eſt ſenſus. pſalm⁹ iſte dirigēs nos i finē/.i. in xp̄ꝫ eſt dauid.i. eccl'ie que hic loquit̄. ¶ Materia: malicia huius mūdi ac gemit⁹ toratio corpis xp̄i inter malos cōſtituti. ¶ Intentio: monere ad orādū deū contra omne malū. ¶ Snia in generali: propheta in iſto pſalmo in pſona eccl'e dn̄m deprecatur vt a tentationibus τ vexationibus iniquorum liberetur: dicens. in futuro iudicio vindictam ſuper eos venturam qui pauperes nūc perſequunt̄. ¶ Snia in ſpeciali. Eccleſia ergo inter malos quos (vt ſupra dictū eſt) pfecto odio odit gemens τ laborans clamat. [Eripe me] [dn̄e ab] [omni] [homine malo] in ſe non ſolum viſibili ſcꝫ proximo: ſed etiam inuiſibili ſcꝫ diabolo. Diabol⁹ dicitur homo in figura vnde in euangelio. Inimicus homo hoc fecit. Vl' ſm quoſdam ſicut paulus qui prius vocabat̄ ſaulus dicitur a paula quam conuertit: ita diabolus dicitur homo ab homine quem ipſe decepit [a viro iniquo] alijs ſcilicet homie vel diabolo [eripe me] ne mihi noceat. Eripe inq̄ ab iſtis ne cogar conformari eorum malicijs, qui etiam vir dicitur: q: virilis et fortis eſt ad nocendum. Deinde qualiter mali perſequuntur exequitur. impugnant eñ bonos tripliciter ſcꝫ corde: lingua: τ manu. Et de corde premittit dicens.

Mat. xiij.

2 Qui cogitauerunt † iniq̄tates in corde: tota die cōſtituebāt † prelia

† iniuſticias † bella

¶ [Qui] ſcꝫ mali τ iniqui [cogitauerunt] ex mora [iniquitatē in corde] τ ſi in labijs quandoq́ꝫ bona pretendant: τ hec inimicicia occulta perículoſior eſt q̄ apta facilius enim vitat̄ aperta q̄ occulta: quia nulla peſtis efficatior eſt ad nocendūꝫ q̄ familiaris inimic⁹. τ hi tales [tota die] .i. toto tp̄e ſine intermiſſiōe [cōſtituerūt] machinādo τ firmiť ſtatuēdo [prelia] verboꝝ aut vberū quib⁹ alios impugnarēt. Deide ſubdit de pſecutiōe a ligua. d.

3 Acuerunt linguas ſuas ſicut ſerpentes: venenum aſpidum ſub labijs eorum.

¶ [Acuerūt linguas ſuas] in fabrica malicie polīedo τ pparādo ad blādē loquēdū vt deciperent vel ad pūgendū vt lederēt [ſicut ſerpētes] q̄ blandiuntur lingua vt mordeāt [venenū aſpidū] qd̄ eſt inſanabile .i. ſuggeſtiōes prane: eſt vel latet [ſub labijs eoꝝ] .i. ſub verbis de labijs eoꝝ pcedētibus. Et bene dicit ſub labijs: q: malicia eorū nō manifeſta eſt: ſꝫ occulta: videnť amicitie verba habere ſed plena ſunt veneno mortifero. Deinde de perſecutione a manu .i. opere ſubiungit dicens.

4 † Cuſtodi me domie d̄ manu peccatoris: et ab hominibus † iniq̄s eripe me.

† perſeruis † iniuſtis erue.

¶ [Cuſtodi me] [domine de manu] .i. poteſtate [peccatoris] antonomaſice et per excellentiā ſcilꝫ diaboli: quia validus eſt ad nocendū τ per multa fallit que nequeo per me precauere [τ ab hoibus iniquis] ad nocendū paratis .i. a membris ei⁹ per quos conatur qd̄ per ſe nequit facere [eripe me] ne mihi noceant: non dico in cauſis ſeculi: ſed i via domini vbi modicū nocumentū inducit magnum detrimentum. Unde ſubdit.

5 Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus meos: abſconderunt ſuperbi † laqueum mihi.

† muſcipulam

¶ [Qui cogitauerūt ſupplātare] τ decipe [greſſ⁹ meos] quibus ambulabā in via dei τ abſtrahere me ab ea per aliud qd̄ mihi pberet occaſionē ruine. Unde ſubdit [abſconderūt] ne pciperem τ caderem: τ vt facilius me deciperent τ mihi nocerēt [ſuperbi] ſcꝫ illi petores τ iniqui [laqueū] idest deceptionē ſeu inſidias [mihi] τ ad capiendum me. Nomine ſuperbi totum corpus diaboli explicauit quibonis inuident bona que habent. ſicut diabolus inuidet homini celum qd̄ perdidit.

6 Et † funes extenderunt † laqueū iuxta † iter ſcādalū poſuerūt mihi

† reſtes. † muſcipulas pedib⁹ meis. † ſemitas.

¶ [Et funes] .i. deſt peccata ſua manifeſta q̄ mihi ſuadēt facere [extenderunt in laqueū] vt me allicerent ad faciendū ſimilia petā. Dicūtur funes quia ligant homines τ detinent captiuum. vnde ſibi liganť man⁹ τ pedes vt pijciať in tenebras exteriores: τ oſtendit vbi extēderūt. d. [iuxta iter ſcādalū] .i. offēdiculū τ obicē [poſuerūt mihi] vt impigā .ſ. dcm̄ vl' factū min⁹ rectū pbēs occaſionē ruine. Iter tuū pcepta dei ſūt. vnde ergo iter rectuꝫ nec exeas a via dei .i. a pceptis eius: τ non timebis ſcādalū: nec rues in laqueū. q: in itinere nullū potes eſſe ſcādalū. ſed iuxta viā permiſit deus poni ipſum cautum te facere volens ne tu a via recedas et cadas. Sed in his tentationibus τ periculis mihi reſtat niſi clamare ad dn̄m. Ideoq́ꝫ ad hec omnia precauenda ego clamans

†per dpe auribus.

7 Dixi domino deus meus es tu †
exaudi domine vocem depreca-
tionis mee.

[Dixi dño deus meus es tu].i.in te ſolo tanq̄ in deo confido: cui proprium eſt ſuccurrere cōfidētibus in eo. Magna fiducia hoc dicit. ꝛ ſi eñi omniū deus per creationē: proprie tamen eſt deus eorū qui illi ſeruiunt ꝛ eo fruſtur. Deinde petit dicēs [exaudi domine] cuſtodiendo ꝛ liberando me [vocem depꝛecatiōis mee] quia pꝛecoꝛ mala depelli a me: ne a via tua recedam ꝛ in laqueum cadaꝫ. O.

8 Domine domine virtus ſalutis
mee: obūbraſti ſuper caput meuꝫ
in die belli.

[Domine dñe].i.veriſſime dñe nō quales dñi hoīes ſunt tu es [virtus] ꝛ opifex [ſalutis mee].i. qui das vires ſaluti mee ꝛ perſeuerantiā qua ſim ſaluus. hoc dicit: q: videbat ꝑicula: ꝛ q̄ difficile eſt perſeuerare in longa via. q.d. tu das vires perſeuerandi vt perſeuerando perueniā ad ſalutē: ꝛ inde ſpero q̄ tu es virtꝰ ſalutis mee: q: [obūbꝛaſti] per grām.i. quaſi vmbꝛaculū feciſti contra eſtū tentationū [ſuper caput meū] ſcilꝫ mentē meā pꝛeſtando mihi refrigeriū [in die belli] contra diabolū: carnē: ꝛ mundū: ne mihi ꝑualeret eſtus tribulationū ꝛ tentationū. Sed adhuc non ſuꝫ ſecurus: ꝛ ideo.

†ne †aduerſum.

9 †Non tradas me domine a deſi-
derio meo pctōꝛi: cogitauerunt
†contra me ne dereliquas me ne
foꝛte exaltentur.

[Non tradas me] o [dñe].i. ne ꝑmittas me tradi [a deſiderio meo].i. ꝑ deſideriū ꝛ concupiſcētiā meam [pctōꝛi] ſcꝫ hoī malo vel diabolo vt eis cōſentiā ꝛ deſideriū ꝑficiā. hoc ergo oꝛa q̄tum potes tu enim deſiderio tuo facis locum diabolo: frena deſideriū ꝛ nō cades in laqueū: q: [cogitauerunt] inimici [contra me] q̄uo callidiꝰis poſſint nocere. ꝛ iō tu o [dñe ne derelinquas me] in manibꝰ eoꝝ: ꝛ ſerua me a lapſu [ne foꝛte] de me victo ꝛ hūiliato [exaltent].i. triūphēt ꝛ gaudeāt: ac de meo īteritu glorient habentes de me ſuūꝫ intentū: quia ſeducto homine gaudēt diabolus ꝛ ſui. Unde alibi. Exultabunt ſi motus fuero. Me ergo vmbꝛa alarū tuarum teget: ſed.

ps. xij.

10 Caput circuitus eoꝛum: laboꝛ la-
bioꝛum ipſoꝛum †operiet eos:

†Teget.

[Caput].i. mens ꝛ capitalis intētio [circuitus] vite [eoꝝ] ſcꝫ [laboꝛ labioꝛū ipſoꝛū] id eſt mēdaciū quo inducūt hoīes ad pctm̄ per verba deceptoꝛia ꝛ doloſa. Et recte mēdaciū dꝛ laboꝛ. ſicut eñi q̄ veritatē pꝛofert facile ꝛ ſine laboꝛe loquit: ita ꝛ qui mēdaciū fingit multū laboꝛare habet [operiet eos] quia hic in terra de ſua falſa ꝛ mēdaci aſſertione ſuperantur ꝛ confunduntur ꝛ in futuro operiet eos in inferno ſicut rhete operit captas aues: ꝛ ſic puteus inferni claudet ſuꝑ eos os ſuū. Et preterea.

Mēdacium laboꝛ dꝛ.

11 †Cadent ſuper eos carbones: †
in ignem deijcies eos in miſerijs
non ſubſiſtent.

†decidēt †ignis in terra et.

[Cadēt ſuꝑ eos] hic in terra añq̄ veniat ignis eternus [carbones] ſcilicet ignis concupiſcentie: ire: et luxurie: ꝛ omniū incētiua vitioꝝ [ꝛ in ignē].i. in illos carbones [deijcient eos].i. deijci permittes: ꝛ dicit idem carbones ꝛ ignē [ꝛ in miſerijs] huius ſeculi [nō ſubſiſtent] quia carētes roboꝛe virtutum pñtis vite moleſtias nequaq̄ ferre valent ſed impatientes cadunt in iniquitates ꝛ deficiūt: q̄s miſerias boni patiēter tranſeūt. In futuro etiaꝫ cadent ſuper eos carbones gehēne ꝛ in ignē eternum deijcient ꝛ in miſerijs non ſubſiſtent: quia pena et miſeria infernalis eſt intolerabilis. De quoꝛum caſu adhuc ſubditur.

12 Uir linguoſus non dirigetur †in
terra: virum iniuſtum mala † ca-
pient in interitu.

†ſuper terram. †venabuntur.

[Uir linguoſus] cui voluptas eſt loqui nec attēdit quid loquat [non dirigetur] ad viam rectā ꝛ ad faciendū bona: nec ꝓficiet [in terra].i. in hac vita: q: vt dicit Gregoꝛꝰ. Multiloquio quiſq̄ ſeruiēs rectitudinē iuſticie tenere nequaq̄ pōt. Et vt dicit Salomō. In multiloquio non deerit peccatuꝫ. Seruꝰ ergo dei qui vult dirigi magis opoꝛtet audire q̄ loqui. nam ſi quis etiā vera dicat: ſꝫ preter neceſſitatē vir linguoſus eſt: nec tm̄ nō diriget vir linguoſus: ſed ꝛ [mala capient] virū iniuſtū [in interitu] omnis linguoſus iniuſtus eſt: q: illius q̄ nō refrenat linguā ſuā vana eſt religio: vñ eñi nō refrenat maliū locutionis inde deriuat ad maliū opis. Que mala nūc capient ad interitū q: in miſerijs nō ſubſiſtit ſed deficit: bonum vero nō ad interitū q: flagellat dñs filiū quē recipit. Sꝫ ꝛ de futuro.

Gregoꝛius.

Salomō puer. x

13 Cognoui quia faciet dominus
iudicium †inopis: et † vindictam
pauperum.

†egētis †cauſaꝫ

[Cognoui] ego [q:] tandem [faciet dñs] ꝛ ſi modo nō facit [iudiciū inopis] qui eſurit iuſticiā querit ꝛ pulſat ipm̄ ditando diuitijs ſpūalibus ꝛ eternis: beati eñi q̄ eſuriūt ꝛ ſitiunt iuſticiam quoniā ipſi ſaturabūtur ꝛ faciet etiaꝫ [vindictam] vel cauſas [pauperū] ſpiritu. ideſt humiliū non relīquēs eoꝝ iniuriā impunitā ſed puniēs oppꝛeſſoꝛes eoꝝ quos tunc mala perducunt ad perditionem: ꝛ ſi boni mō affliguntur et pꝛeſſuras patiunt appebit gloria eoꝝ cū appꝛuerit caput ipoꝝ. Uñ ſeq̄t.

Mat. v.

14 Uerumtamen iuſti confitebūtur
nomini tuo: †ꝛ habitabunt recti
cum vultu tuo.

†inhabitabunt.

[Uerumtamen iuſti confitebuntur] confeſ-

ſione laudis[nomini tuo]id eſt laudabunt nomen tuū ⁊ hic inter grauia quod laudabilius eſt ⁊ maxime in futuro: vbi dum iudicium ⁊ cauſas eorū facies nihil ſuis meritꝭ: ſed tue miſericordie tribuēt [et habitabūt recti] qui recte viuūt ⁊ bona ſua nō ſibi ſed tibi tribuunt[cum vultu tuo]ideſt cum preſentia tua: manifeſta tua viſione pfruentes: ⁊ faciem tuam in celis clare videntes: quia deum ſicuti eſt videbunt: ⁊ tunc decurſo ſudore finitiſq; laboribus perhenni leticia implebuntur ⁊ in domio ſine fine gaudebunt. Oratio.

Virtus ſalutis noſtre deus defende eccleſiam tuam a diſſidentium veneno mortifero vt a te obumbrati nunq̄ obligemur a laqueis inimici. Per dominū.

Pſalmus de oratione fidelis et perfecti contra mala huius mundi: et ſpecialiter vt a peccato lingue preſeruetur: et a pena debita liberetur. Pſalmus.cxl.

Domine clamaui ad te exaudi me: itēde voci † mee † cum clamauero ad te.

† deprecationis.
† dum

¶ Auctor pſalmi pphēta dd̄. ¶ Titulus pſalmus dauid vel oratio ipſi dauid.i. chriſto attribuitur qui factus eſt ſm carnē filius dauid: loquitur enim hic chriſtus totus ſiue propheta in voce ipſius: quādoq; in pſona capitis: quandoq; in pſona mēbrorum vbi vnuſquiſq; tanq̄ herens in corpore chriſti agnoſcat ſuam vocē. ¶ Materia: oratio cōtra mala huius mundi ⁊ ſingulariter contra malum ⁊ peccatum lingue de quo mentio habita eſt i pſalmo precedenti. ¶ Intentio: vt homo qui al'as expertus eſt per linguā ſe peccaſſe vel ad hoc peccatum pnum eſſe peniteat: et ad deum clamet vt ſic a recidiuo per deuotam orationē preſeruet ⁊ a pena debita liberetur. ¶ Sentētia in generali: pphēta in iſto pſalmo petit ſuā orationē exaudiri: ⁊ a peccato lingue ⁊ a pena p eo debita in preſenti ⁊ in futuro infligenda preſeruari. ¶ Sententia in ſpāli: in perſona ergo corporis ſui qđ eſt eccl'ia dicat O [Domine clamaui]nō remiſſe oraui iam diu[ad te]corde ⁊ ore deprecando: ⁊ ideo[exaudi me]petitionem meam adimplēdo. Quia longe ſumus: a deo clamemus nō tā ſono vocis q̄ intentione ⁊ affectione cordis. Clamor enim noſter ad deum ipſum eſt deſiderium: ⁊ vnuſquiſq; q̄tum amat tm̄ clamat. Nec ſufficit ſemel clamare ad dominū: manet enim tribulatio eccleſie vſq; in finem ſeculi: ⁊ ideo ſubiungitur [intēde voci mee]id eſt diligenter audi vt exaudias[cū clamauero ad te]iterum ⁊ quotienſcūq;: quia nondum finita eſt tribulatio. Nota per verba triū tēporū ſcilicet clamaui: exaudi: clamauero. Innuit omni tempore eſſe orandum: ⁊ pro peccatis preteritis dimittendis: ⁊ preſentibus delendis: ⁊ futuris cauendis. Et o domine.

2 Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in cōſpectu tuo: eleuatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

¶ [Dirigatur]de ara cordis[oratio mea]igne caritatis incenſa: id eſt recta ad te veniat non habens aliquas ſordes aut vitia aut cogitatiōes malas[ſicut incenſū]ideſt bonus odor [in conſpectu tuo]vt quēadmodum ſuauis incenſi odor eſt gratus ⁊ delectabilis: ſic mea oratio tibi placita fiat ⁊ acceptabilis[⁊ eleuatio manuum mearum] ad te in oratione vel operatio mea bona que fit pro eternis ſit tibi[ſacrificium veſpertinum]ideſt placeat tibi vt ſacrificium quod in veteri lege offerebatur veſpere quando occidebatur agnus quod erat acceptabiliꝰ: q: erat figura veri ſacrificij ſcilicet paſſionis chriſti quod in veſpere ⁊ in fine mūdi oblatum eſt ⁊ ſuper omnia placuit patri: hoc pprie ad caput videtur pertinere qui in paſſione pro perſecutoribus dignatus eſt orare. O felix oratio q̄ pure directa de ardenti corde tanq̄ de ara ſancta incenſum accendit. Ipſe etiam declinante iā die in veſperum in cruce manus expandens ſacrificium obtulit: quia tunc animam depoſuit. Illud ſacrificium veſpertinum fecit in reſurrectione munus matutinū. Et o pie redemptor vt merear digne inuocare te.

3 Pone domine cuſtodiā ori meo ⁊ oſtiū † circūſtantie labijs meis. † cōtinētie circa labia mea.

¶ [Pone[o]dn̄e cuſtodiā ori meo]tanq̄ portam ne verba noxia vel incōgrua ſeu ocioſa ⁊ inutilia effundam. Os enī qđ deū inuocat aperiri debet deo ⁊ claudi diabolo: aperiri debet in oratione ⁊ claudi in vana locutiōe. Sꝫ q: in ſilētio offenditur ſi a iuſta locutiōe lingua indiſcretē reprimatur recte ſubiungitur[⁊ oſtiū circūſtātie]i. ptinētie [labijs meis]vt non niſi oportune aperiantur vel claudātur ⁊ moderate loquantur quatenus os diſcretū ⁊ congruo tempore vox aperiat. ⁊ pgruo tpe claudat: ſicut oſtiū domꝰ vel camere modo aperit modo claudit put neceſſitas exigit vel req̇rit vñ Salomō tempus tacendi ⁊ tempus loquendi. Et. Salomō

4 † Non declines cor meum in verba † malicie: ad excuſandas excuſationes in peccatis. † ri † maligna.

¶ [Non declines] ideſt declinari ⁊ labi permittas o deus[cor meum in verba malicie].ideſt ad pferendū malicioſe cōpoſita ſcꝫ[ad excuſandas] et defendendas[excuſationes]q̄ fiunt [in peccatis] excuſandis.i. vt ptinaciter defendā peccata mea excuſationibus falſis annectens peccata peccatꝭ. O infeliciſſimū hominū genꝰ q̇ pctā excuſamꝰ dicentes: victus ſū a natura: ego nolebā peccare ſꝫ vicit me caro mea. Illa mulier venit ad me ipſa me vocauit: ipſa me tetigit: ipſa mihi illud dixit: vel imputantes malo fato ſeu ſtellis aut tempori vel ne-

ceſſitati. Et ꝑ quo deberem⁹ penitentiā agere ⁊ dicere: dñe ego peccaui excuſamus ⁊ iungim⁹ pec cata peccatis: ⁊ ſicut adam ⁊ eua in verba malicie declinamus.

5 Cum hominibus operantibus: iniquitatem: et non †communicabo cum electis eorum. †combinabo.

[Cum hominibus operantibus iniquitatem] ideſt ſicut excuſant homines qui operātur iniquitatē ex ꝯſuetudine malicie. Iniqui enim inceſſanter in peccatis excuſatiōes inquirunt qui laudari ab hominibus ꝯcupiſcunt: vnde fit vt tardius peniteant. At ꝯtra: ſancti viri quia de ſe humilia ſentiunt accuſare ſemetipſos nō erubeſcunt: recte ergo ſubiungitur [⁊ ſi hoc fuerit nō ꝯmunicabo] ꝯſentiendo: ideſt nō ero ſoci⁹ [cum electis eorum] ſcilꝫ operātium iniquitatē: quia nō me iuſtificabo nec peccata defendā. Sicut dominus habet electos ſuos ita diabol⁹ ⁊ membra ei⁹ habēt electos ſuos. Electi eorum ſunt q̄ ſe iuſtificant ⁊ ceteroſq; deſpiciunt ⁊ peccata ſua defendunt: iſta ſunt ꝓpria electorum ſeculi: nō pauperū chriſti. vnde bene ⁊ electi ⁊ eorum vocantur: quia in eo ꝙ ſctōs ſe ſimulāt q̄ſi electi videntur: in eo vero ꝙ carnaliter viuunt veraciter eoꝝ ſunt. Cū illis nō ꝯmunicabo ſed ab eorum cōuerſatione vita ⁊ moribus diſcordabo q: ſi illi exteriora appetūt: ego interiora concupiſco: illi laudes adulantiū q̄rūt ego increpatiōes iuſtorū diligo. vnde ſequitur. Sed potius.

6 †Corripiet me iuſtus in miſericordia et †increpauit me: oleū autem peccatoris non †impinguet caput meum. †emendabit. †arguet †impinguabit.

[Corripiet me iuſtus in miſericordia] nō i odio [⁊ increpabit me] cum vino increpationis infundēdo oleum miſericordie. Et bene in miſericordia: non enī eſt hec correptio ira ſed miſericordia: nō eſt perturbatio furoris ſed zelus amor: charitas hec facit non crudelitas [oleum autē peccatoris] ideſt falſa laudatio adulatoris ⁊ ſimulata dilectio que mentes a rigore virtutis emollit ad noxia [nō impinguet] ideſt vnguet [caput meum] ideſt mentem que principale eſt in homine: ſicut caput in corpore: ideſt non me demulceant ⁊ delectāt fauor adulantis ad excuſandum peccatum: vel ad ꝯtrahendum ad peccati ꝯſenſum. q.d. malo me iuſta increpatione reprehēdi q̄ blanda adulatione decipi. Sed tamen de ipſis peccatoribus qui etiam mala ſua defendunt ⁊ foris gloriam querunt non eſt deſperandum quoniam pro illis ſancta orat eccleſia: vnde ⁊ ſubiungitur.

7 Quoniā adhuc et oratio mea in beneplacitis eorū abſorpti ſunt †iuncti petre iudices eorum. †iuxta petrā.

[Quō adhuc] futurum expecto [⁊ oratio mea] erit [i beneplacitis eorum] cū cōuerſi fuerint ad dñm. i. veniet tps quo placebit eis oratio mea vt bñ placeat eis orare qō nūc oro ⁊ ipſi petōres inde proficient ⁊ orabunt pro eternis: ſicut ⁊ etiam ipſi [iudices] ⁊ electi [eorum] .i. potētes ⁊ docti qui pricipātur inter eos tanq̄ iudicātes de moribus: ⁊ ſentētias proferentes [abſorpti ſunt] ⁊ nihil reputati q̄ per ſe aliud videbantur [iūcti petre] .i. ꝯpati chriſto quia ſapientia chriſti ſtultā fecit ſapientiam hui⁹ mundi. Vel [abſorpti ſunt] .i. i corpora abſorbūtur [iuncti] ideſt ſociati [petre] chriſto. Et ipſi tandem corrigentes ſe a ſua malicia.

8 Audient verba mea quoniā †potuerunt: ſicut craſſitudo terre †erupta eſt ſuper terram. †preualuerunt. †diru pta.

[Audient] aure obedientie: ⁊ acceptabūt [verba mea] euangelica: ⁊ conuertentur ad chriſtū [quoniā] ipſa verba mea [potuerunt] ideſt potentiā habent: ⁊ preualuerūt vbis eorum. preualuit enim verbū dei in ſapientibus ⁊ iudicibus multis: vnde ſecutum eſt ꝙ martyrio corone ⁊ eccleſiam fruge virtutum fecūdiorē reddiderunt [⁊ ſicut craſſitudo] ſeu pinguedo [terre] latens ſub eius ſuperficie [erupta eſt] ſurſum ⁊ diſperſa [ſuper terrā] ⁊ preualens fertilitatē ꝓducit ⁊ fructū. nā ſicut de rebus contemptibilibus ⁊ abiectis quādam pingnedinē accipit terra: ſic ex eo qō contempſit hic mundus accepit craſſitudinem ſancta eccleſia: vt inde ſeges eius fertilis pullularet.

9 †Diſſipata ſunt oſſa noſtra †ſecus infernum: †quia ad te domine domine oculi mei: in te ſperaui †non auferes animam meam. †diſperſa. †iuxta infernum †q̄m. †ne

[Diſſipata ſunt] ideſt a ſua fortitudine diſſoluta ex tribulationū ⁊ tētationū vehementia [oſſa noſtra] ideſt interiora ⁊ fortiora noſtra: ſeu virtus mentis noſtre que ꝑ oſſa in quib⁹ robur corporis eſt deſignatur [ſecus] ideſt prope [infernum] itā ꝙ ſimus in procinctu intrādi infernum. dicta aūt fragilitate hominis ad diuina remedia confugit eccleſia dicens: ſed [quia ad te dñe dñe] veriſſime ⁊ eterne q̄ es ſpes ⁊ fortitudo mea ſūt [oculi mei] interiores tanq̄ ad protectorē ⁊ adiutorē meū dirrecti in te fixi. plus figo oculos in promiſſis tuis q̄ in pſecutorū minis. noui enī q̄d ꝑ me paſſus ſis ⁊ quid promiſeris: ⁊ per hec ſecure [in te ſperaui] non in alio ⁊ ideo [non auferes] .i. auferri pmittas ꝑ culpā a te vel a bonis tuis [aīaꝫ meā] ⁊ ſi corp⁹ patitur. Tu⁹ ſūꝫ tu me ſalua: hoc iō petit quia ſciebat multos aduerſis cedere. Non auferas animam: ſed potius.

10 Cuſtodi me a †laqueo quē ſtatuerunt mihi: et †a ſcādalis †operantium iniquitatem. †muſcipula quam †ab †ꝗ operantur.

[Cuſtodi me a laqueo quem ſtatuerunt mihi]

ideſt a deceptione quam mihi pretenderint illi q̄ me perſecuti ſunt: hoc eſt ab occultis inſidijs vbi eſca ducit ad laqueum [⁊ a ſcandalis operantium iniquitatem] .i. a manifeſtis perturbationibus ⁊ nequicijs in dictis vel factis. peccantes enim aperte dant alijs offendiculum ⁊ occaſionē ruine: per laqueos ⁊ ſcandala notat totius mundi mala. laquei enim ſunt blandi nexus: ſcilicet carnis deſideria: ⁊ amor ſeculi: ⁊ ſi per hos diabolus nō ꝓficit ad perturbationes ⁊ ſcandala ſe conuertit que ꝑ inquietos mouet. Me ītꝫ cuſtodi: ſed

11 Cadent in † rhetiaculo eius peccatores: † ſingulariter ſuꝫ ego donec tranſeam.

† rhetia
† ſingl'aris ego: ſum.

¶ [Cadent in rhetiaculo eius] ſcꝫ diaboli vel iniquitatis: ideſt in inſidijs paratis ad capiendū homines: ſicut rhete ad capiendum feras [peccatores] de vitio in vitiū ruentes quiuſqꝫ eo ſunt peccatores vt ſic vitam iſtam ament ꝙ eā vite eterne ꝑponant. Et merito cadent: qui enim amat alteri inferre periculum: peribit in illo. Quod autem dixit laqueum: hoc nunc vocat rhetiaculum: laqueū ſcilicet quia ligat: rhetiaculum quia retinet: ⁊ cū talibus non vult iſte combinari. vnde addit [ſingulariter ſum ego] qui in vna ſpe ſubſiſto conſortia eorum fugiendo ⁊ conſenſum cum eis non habendo. ⁊ ſic dolos caueo [donec] vt viator [trāſeam] inoffenſo greſſu huius mūdi viam. Vel [donec trāſeā] de preſenti vita ad ſanctorum requiem ⁊ de ſpe ad ſpeciem: vel in perſona chriſti ſecurus ait [ſingulariter ſum ego] tempore paſſionis [donec trāſeam] de hoc mūdo ad patrem. Solus remaneo: ſol' patior: diſcipuli defecerunt: fugerunt ⁊ me ſolum reliquerunt: ⁊ vnum ſolum latronem lucratus ſum: hic eſt ꝙ ipſe ait. Niſi granum frumenti ⁊c. Si autem mortuum fuerit ⁊c. Et iterum. Cum exaltatus fuero ⁊c.

Joh.xij.

Oratio.

PEne domine cuſtodiam ori noſtro ne iniuria proferamus: vt miſericordia tua correpti ab omnibus iniquitatum ſcandalis protegamur. Per dominum.

Pſalmus de oratione chriſti vel fidelis in magna afflictione poſiti pro ſua liberatiōe ab omni malo et tribulatione. ps. cxlj.

1 VOce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum deprecatus ſum.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titul' intellectus dauid cū eēt in ſpelunca oratio: ⁊ eſt ſenſus hic eſt intellect' dauid .i. toti' chriſti ques habuit cum eēt in ſpelūca .i. in hoc ſclo vel i carne vel in ſepulchro ⁊ eſt hic orō ad quā monet. Qui ergo i ꝑcedenti pſalmo clamauit hic etiā in perſona toti' chriſti quaſi de ſpelunca ad dn̄m clamat. ¶ Materia. oratio pro liberatiōe ab omni malo ⁊ tribulatione. ¶ Intentio. monere ad orandum inter mala huius mūdi ⁊ pericula. ¶ Sn̄ia in generali. propheta in iſto pſalmo in perſona xp̄i vel cuiuſlibet fidelis in magna afflictione exiſtentis explicat coram deo anxietatē animi ſui petē do deuote ab eo diuinitus liberari vt ſic ꝯfeſſiōe laudis diuine poſſit libere domino ꝯfiteri. orat em̄ hic chriſtus: orat corpus chriſti qđ eſt eccleſia. ¶ Sentētia in ſpāli Ait ergo propheta prius in perſona corporis ad deum clamantis. [Voce] interiori ⁊ cordis nō ſtrepitu labiorum ⁊ oris [mea] non aliena ſicut illi qui per vicarios ſeruiunt in eccleſia vnde quidam. Si nō vis habere vicariū in p̄mio non habeas vicariū in labore: ⁊ merito [ad dominū] tantū patronū nō ad aliquē alium [clamaui] ex affectu cordis nō remiſſe oraui. Unde q: multi clamant non orando: ideo clamorem ſuum exponit dicens [voce mea ad dn̄m dep̄cat' ſum] .ſ. pro depulſione tribulationis mee ac ſi diceret. clamor meus: ipſe eſt deprecatio mea: ipſe eſt affectus cordis mei. aliter enim non ſonat in aure dei. Deinde amplius orationis ſue deuotionem inſinuās ſubdit. ⁊ adhuc.

2 † Effundo in conſpectu eius orationem meam: † et tribulationeꝫ meam † ante ipſum pronuncio.

† effūdā an̄ eū preceꝫ meā.
† nō hꝫ
† in ꝯſpectu ei' annūciabo.

¶ [Effundo] copioſe vt fontē purū ⁊ cū lachrymis [in cōſpectu ei'] ſcꝫ dn̄i ſolius non hominū [orationem meā] ⁊ precē. Ergo in ſecreto cordis ⁊ in abſcondito ꝯſcientie funde preceꝫ tuā vbi ſolus videt ille q̄ remunerat [⁊ tribulationē meā] id eſt cordis amaritudinē [ante ip̄m] .i. int' in ꝯſciētia ⁊ in corde vbi videt ip̄e [ꝓnūcio] narrādo meas anguſtias ad impetrandū cōſolationē aliquā ꝯtra eas. quia plus ſonat in aurib' dei cōtriti cordis tribulatio ꝙ ore ꝓlata dep̄catio. Et hoc facio dicit eccleſia.

3 † In deficiendo ex me ſpiritum meum: et tu cognouiſti ſemitas meas.

† cū deficit a me ſpūs meus.

¶ [In deficiēdo ex me ſpū meū] .i. dū ꝺficit a me ſpūs me'. Nō eī p̄t ſpūs nr̄ ꝓficere i deū niſi pri' deficiat i nobis. Qui tūc deficit qn̄ ab amore ſuo tot' ꝯtīt i amorē dei Et ne hoīes audiētes ſpm̄ ei' defeciſſe putēt eū deiectū addit ꝯuertēs ſmōem ad dn̄ꝫ [⁊ tu cognouiſti] ⁊ approbaſti [ſemitas meas] .ſ. vias iuſticie ⁊ p̄ceptoꝝ ꝑ q̄s illis nō videtib' eas ⁊ cadētib' ābulo ſecur' Ac ſi diceret. Si illi putāt me deiectū q: ſpūs me' ꝺfecit: tu tū̄ me ſtātē vides cui' ſpūs me viuificat. Et q: oēs q̄ pie volūt viuere i chriſto pſecutionē patiunt̄ recte ſubiungit.

4 In via hac qua † ambulabaꝫ: abſconderunt † laqueum mihi.

† ingrediebar.
† mihi muſcipulam.

¶ [In via hac] ſcꝫ fidei ⁊ legis xp̄i [q̄ ambulabā] innocēter viuēdo [abſcōderūt] .i. abſcōdere moliti ſūt aduerſarij mei [laqueū mihi] .ſ. deceptiōis ad

me capiēdū ſicut anis capit laq̄o. dixi i hac via ab
ſcōdere laqueū nō ſm veritatē: q: ⁊ ipſi extra viā
ſunt ⁊ hec via nō ſuſcipit i ſe laqueū nec ſcādalū: ſʒ
ſm votū ſeu cupiditatē ⁊ opinionē ipſo:ū. Illud
ps.cxxix vero qd alibi d:. Iuxta iter ſcandalū poſuerūt mi
hi. ſm veritatē pnunciat. non ſinit eos xp̄s in via
ponere ne non ſit qua eamus. ſinit tamen eos po-
nere iuxta viaʒ vt de via non declinemus. Illis au
tem ſic facientibus ego preſentia contēnens

5 **Conſiderabā ad dexterā ⁊ vide-**
bam: ⁊ nō erat q cognoſceret me.

¶ [Conſiderabā ad dexterā] .i. reſpiciebam ad
eterna [et videbā] ipam dexterā vbi futurus eraʒ
et omnia tolerabā. Dextera eīn hic vitā ſignificat
eternā ſicut ſiniſtra ſolet deſignare vitā pn̄teʒ. Il
li autē nō videbāt: q: tm̄ ſiniſtram attendebant
et ideo ſubiungit [⁊ non erat qui cognoſceret me]
ſcʒ q p:o dextera paterer. nō enim habebāt oculū
co:dis vt videre poſſent eccleſiā habentē pulchri
tudinē mo:ū ⁊ deco:ē virtutū. nā ſi cognouiſſent
fo:ſitā amarent ⁊ imitarentur. quia vero non co-
gnoſcebant: ideo odiebant et perſequebātur. Et
licet perſecuto:es abſconderent laqueum mihi ⁊
me perſequerentur: tamen non fugi dicit eccle-
ſia. immo

6 **Perijt fuga a me: et nō eſt qui re**
quirat animam meam.

¶ [Perijt fuga a me] .i. nō fugi: ab illo eīn fuga
perit q nō fugit. a duobus aūt fuga perit: ſcʒ a cō
Mat.x. cluſo qui nō poteſt: ⁊ a fo:ti qui non vult. Et ē fu
ga co:pis quā dn̄s quādoq; permittit dicens. Si
vos perſecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliā
Job.x. Et eſt altera que fit animo: quā dn̄s vituperat di
cens. Mercennarius videt lupū ⁊ fugit: fugit ve-
ro nō mutando locū: ſed ſubtrahēdo ſolatiū. Et
talis fuga perijt ab iſto: q: nunq̄ fugit animo [et
nō eſt] de illis pſequētib⁹ [qui requirat aīaʒ meā]
ad imitandū: ſʒ ad occidendū. Querit eīn aut a p
ſecuto:ibus aut a delecto:ib⁹: poſitus ergo in tā-
ta tribulatione ſubiungit. Ita mihi: et ideo

†autem. 7 **Clamaui ad te domine: dixi tu es**
ſpes mea: po:tio † mea in terra vi
uentium.

¶ [Clamaui ad te dn̄e] tanq̄ longe poſitus p li-
beratione. Clamo: noſter ad deū ipſe eſt affect⁹
co:dis noſtri ⁊ deſideriū [dixi] poſit⁹ in tribulatio
ne [tu] et nō alius [es ſpes mea] hic in hoc ſeculo. ſ.
in terra mo:ientiū: q: te ex oībus eligo: ⁊ ideo om
nia tolero: ⁊ [po:tio mea] quā deſidero: quā expe-
cto [tu es] nō hic: ſed in futuro ſcʒ [in terra viuen-
tiū] et celeſti paradiſo. Tūc erit res que modo eſt
ſpes. Tūc eīn videbimus et poſſidebimus qn̄ erit
omnia in omnibus nobis. Interim vero clamam⁹
ad dominum tanq̄ longe poſiti tanq̄ egentes et
miſeri multis tribulationibus ⁊ perſecutionibus
afflicti. Unde ⁊ ſubditur.

8 **Intende ad † deprecationē meaʒ** †o:onē.
quia humiliatus ſum nimis.

¶ [Intēde ad deprecationē meā] quā malū a me
depelli p:eco: ⁊ neceſſe eſt [q: humiliatus ſum ni
mis] .i. valde intus et extra humiliatus in perſecu
tione: humiliatus in cōfeſſiōe: humiliatus in ſe in
uiſibiliter: humiliatus ab hoſtibus viſibiliter: ni-
mis humiliati ſunt in hoc ſeculo ſerui dei: ſʒ vnde
nimis deſpiciunt in hoc ſeculo: inde nimis hono:ā
tur in futuro. Et plerumq; ipſa mundi deſpectio
reddit nobis deum p:opiciū: in tāto fit nobis p:o
pinquio: in p:ece quanto viciniores ſumus ei in ſu
ſtinenda p:o xp̄o deſpectione. Et

9 **† Libera me a perſequētibus me:** †eripe
† quia confo:tati ſunt ſuper me. †qm̄ co:
robo:ati.

¶ [Libera me a perſequētib⁹ me] nō vt co:p⁹ nō
ruat: ſed ne illis me cōfo:mādo anima pereat. Ad
hoc eīn diabolus extra p vaſa ſua agit pſecutionē
co:po:is vt int⁹ fiat ruina co:dis: ⁊ neceſſe eſt vt li
beres: q: [confo:tati ſunt ſuper me] id eſt robo:a-
ti ſunt ⁊ p:eualuerunt mihi in fo:titudīe in tan-
tum q nō poſſuʒ reſiſtere. creuit enim perſequen
tiū numerus: creuit malus ʒelus: q: abundat ini Matth.
quitas ⁊ frigeſſit charitas. ecce cōfo:tantur q per xxiiij.
ſequunt ⁊ non eſt qui reſiſtat. Expectat dn̄s pa
tientiā ſeruo:ū ſuo:ū ⁊ interim certātibus p:epa
rat co:onā: ⁊ perſequētibus penam. Et ne libera
tionē co:po:is intelligeres: ideo addidit.

10 **† Educ de cuſtodia animā meaʒ** †eripe de
† ad confitenduʒ nomini tuo: me carcere.
† expectant iuſti † donec retribu- †vt cōfi-
as mihi. teatur.
†ſuſtine
bunt.
† quoad
uſq;.

¶ [Educ de cuſtodia animā meā] id eſt de p:eſſu
ra mundi huius: vel co:ruptione carnis in quibus
tanq̄ in carcere vel cuſtodia tenet ⁊ anguſtiat fe
lix anima. Cupit eīn diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o: ⁊ non
valet ſʒ felix erit ſi interim luget. nā Beati qui lu Mat.v.
gent: qm̄ ipſi cōſolabunt. Educ inq̄ [ad cōfitēdū]
id eſt vt cōfiteatur [nomini tuo] cōfeſſione laudis
perpetue cū beatis [q: me expectāt iuſti] ſcʒ ſan-
cti [donec retribuas mihi] p:emiū glo:ie cum ipſis
Illi eīn qui iā ſunt in anima glo:ificati expectāt
iuſtos ſequentes q̄tū ad co:po:ū glo:ificationeʒ
omnes eīn cōmuniter hanc recipiant retributio-
nem. In iſta ergo cuſtodia detenti debem⁹ eſſe vi
giles ne nos pmat to:po: negligentie: ne nos gra
uet ſomnus igno:antie: penſemus quomodo rei
ſe habeāt in carcerib⁹ quātū gemāt/fleāt/peni-
teāt de ſuis reatib⁹: q̄tū emēdare velit ſi poſſint
q̄tū timeāt ⁊ ſuſpecti ſint vt iudex veniat ⁊ reos
ad pmerita to:mēta ptrahat. Sic ſtudeam⁹ ⁊ nos
in iſto penali carcere mala noſtra deflere ⁊ penitē
do punire. Miſerico:s iudex noſter penitentiam
noſtram libenter ſuſcipit: et ſi nos punimus ipſe
nō punit: ſi nos non parcimus ipſe parcit. Uel in

perſona xp̄i poſſunt omnia accipi. Ipſe enim cū penderet in cruce magna voce ad patrē clamauit dicēs. Hely hely ⁊c. ⁊ ſimiliter ad eū deprecatus eſt. Effudit etiā offerēdo patri ſuo ſimul orationē et paſſionē ⁊ ipſa tribulatio paſſionis magna ad patrē ⁊ virtus orationis. In ipſa quoq; tribulatione deficiendo inclinato capite emiſit ſpiritum et q: tunc impletū eſt qd̄ de eius incarnatione et paſſiōe predixerāt ſcripture: qd̄ etiā in illa voce intelligim⁹ qua d: cōſummatū eſt apte ſubiūgitur q: cognouit ſemitas eius. i. vitā ⁊ doctrinā ei⁹ approbauit. Abſcōderūt iudei laqueū chriſto inierūt enim cōſiliū quomō eū dolo tenerēt ⁊ occiderent. Cōſiderauit etiā in paſſiōe ſuos diſcipulos qui ad dexterā ei⁹ erāt: q: eos vt ad dexterā ſuā i iudicio ſederēt elegerat: ⁊ videbat ſi quis i fide remaneret ⁊ nō erat qui eū cognoſceret. alijs fugientibus ſolus xp̄s cōprehenſus eſt ⁊ duct⁹ ad iudiciū et nullus requirebat eū ad cōſolandū. Clamauit ad dn̄m ſuū: q: ſpes eius erat: ⁊ pars in terra viuentiū intendit ad deprecationē ſuā ⁊ eruit eū a pſequentibus ipm̄ qui intantū ſuper eū ꝯfortati ſūt vt dei filiū crucifigerent. Et eduxit de cuſtodia: idest de ſepultura in qua cuſtodiebat̄: animā ei⁹ idest carnē anime reddendā: ⁊ ceperūt ꝯfiteri nomini eius, qui ante blaſphemabāt. Surrexit ⁊ aſcēdit in celū ⁊ ſedet a dexteraȝ patris: quē expectant iuſti donec veniat ad iudicium ⁊ retribuat eis vitā eternā.

Oratio.

DEprecantes dn̄e voce humili maieſtatē tuam expoſcimus vt adiuta a te ſpe noſtra portionē cū electis tuis in terra viuentium ſortiamur. Per dn̄m.

Pſalm⁹ de penitētia ⁊ oratione exiſtētis in graui pſecutiōe ⁊ tentatione: ac rogātis dominū vt ſibi ferat auxilium. ps.cxlij.

ij †p:ecē. DOmine exaudi orationē meam: auribus percipe †obſecrationē meam in veritate tua exaudi me in tua iuſticia.

Aucto: pſalmi propheta dauid. Titul⁹ pſalmus dauid qn̄ perſequebatur euȝ filius eius. Et eſt ſenſus: pſalm⁹ iſte eſt dauid agēs d̄ eo qd̄ ſignificatū eſt tunc quando perſequebat̄ eū filius ei⁹ abſalon. Dauid xp̄m ſignificat ⁊ corpus eius. abſalon vero iudā vel pſecutores aut prauos motus. Sicut ergo abſalō dauid: ſic iudas pſecut⁹ ē xp̄m ſic et falſi fratres pſequūtur eccl'iam: ſicq; illiciti motus animā ⁊ praua opatio vniuſquēq;. vnde ſicut in p̄cedēti pſalmo ſic et hic a perſequētibus liberari petit. Specialiter aūt i hoc pſalmo eſt vox anime penitētis dn̄m p̄ remiſſiōe petēs ⁊ exorātis pro eo q̄ pſecut⁹ eſt eā filius ſuus. i. pctm̄ a ſe genitum. Materia: lamentabilis petitio exiſtentis in graui pſecutiōe inimicoꝝ vel tētatione illicitoꝝ motuū ſeu operū. Intētio: monere ad penitentiā ⁊ orationē. Sn̄ia in generali. ꝓpheta in iſto pſalmo in pſona xp̄i vel cuiuſlibet fidelis exiſtentis in graui pſecutiōe inimicorū viſibilium ſiue inuiſibiliū vel graui tētatiōe illicitorū motuū aut operū clamat ad dn̄m orans vt ſibi ferat auxiliū. loquit̄ aūt ꝓpheta in pſona totius xp̄i nunc pro capite/nūc pro mēbris. Sn̄ia in ſpeciali. ad orandū ergo monēs pri⁹ in pſona corpis dicit. O Dn̄e exaudi orationē meā in appetēdis vtilib⁹ et honeſtis auurib⁹. i. audi tu clemētie pcipe obſecrationē meā in repellēdis inhoneſtis et noxijs et necveraꝫ ⁊ iuſtus appareas in veritate tua id eſt in veritate ſermōis tui quo tu q̄ es veritas cōuerſis veniā ſpōdes exaudi me nō in meritis aut operib⁹ meis: ſȝ in tua iuſticia qua penitētib⁹ et ſe accuſantib⁹ indulges ⁊ impiū iuſtificas. de miſericordia eīn eſt infuſio gratie que fecit penitere ſed de iuſticia eſt vt cū penitēs fuerit ei pcat ⁊ eū audiat: tunc eum iudicet qui ſe iudicat ⁊ damnat. Unde ſubdit.

2 Et nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo †q: nō iuſtificabitur † in ꝯſpectu tuo omnis viuens. †qm̄ †corā te

Et nō intres in iudiciū. i. ad diſceptādū iudicialiter cū ſeruo tuo. ſ. meciū. i. non diſtricte me cum agas in futuro: q: ſeruus tuus ſum. ⁊ non punias me ſ'ȝ rigorē iuſticie mia egeo: pacē quero q: non iuſtificabitur id eſt iuſtus ex ſe apparebit in cōſpectu tuo et corā te omnis viuens ſiue ſit vita nature: ſiue vita gr̄e: ſiue etiā vita glorie. nā ⁊ ſancti magis de miſericordia eius q̄ de meritis ſuis iuſti ⁊ ſancti ſunt. ſtelle eīn ſeu aſtra. i. angeli nō ſūt mundi in conſpectu eius. Et neceſſe eſt vt exaudias et liberes/

3 †Quia perſecutus eſt inimicus animam meam: humiliauit in terram vitam meam. †qm̄

Quia pſecut⁹ eſt aꝑte ſeuiēdo vl' occulte inſidiādo inimic⁹. ſ. diabol⁹ vl' hō iniqu⁹ aiaȝ meā inferēdo pſecutionē vt aiam a iuſticia ſepararet: pſecut⁹ eſt plane ⁊ diabol⁹ aiam xp̄i: ⁊ iudas animā magiſtri. Et nūc ad pſecutionē corpis xp̄i idē diabolus manet: iudas aūt inde ſuccedit humiliauit et deiecit q̄ntū i ſe eſt in terra. i. in terrenis vitaȝ meā. i. conatur eā pducere ad terrā. Quia hoc nobiſcū agit quiſq; nos pſequit̄ vt relicta ſpe celeſti terrena ſapiamus ⁊ perſecutori cedentes terrena non celeſtia diligamus ⁊ queramus. Et

4 †Collocauit me in †obſcuris ſicut mortuos ſeculi: et† anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus: in me turbatum eſt cor meum. †collocauerunt. †tenebroſis †tedium paſſus ē in me.

¶ Collocauit me] inimicus q̄tum ad ſe ⁊ ſuam putationem [in obſcuris].i. in tenebris vitiorū vt acquieſcerem operibus tenebrarū [ſicut mortuos ſcli].i.ceteros deſperatos quos amor ſeculi ſeparauit ab amore dei. Si q̄s peccās nō agit penitentiam hic mortuus eſt ſeculi: hoc ergo putauit inimicus ꝙ non ago penitentiam ꝓ peccatis [et anxiat⁹ eſt ſuper me] ad deum extenſus et viſa miſeria refugium querens [ſpiritus meus] dolens pro peccatis [et in me turbatum eſt cor meum] ad penitentiam et propter conſcientiam: q: peccaui: chriſtus etiam pro nobis mortuus eſt et in ſepulchro tanꝙ in tenebris ſicut mortuus ſeculi collocatus. Et anxiatus eſt in eo ſpiritus eius ſm illud. Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortem. Cuius etiam cor turbatum eſt hoc, eſt apoſtoli quos vehementer tanꝙ cor dilexit in eius paſſione turbati ſunt. De inde loquitur corpus tantum.d.

Matth. xxvi.

†me⁊ 5 †Memor fui dierū antiquorum
morat⁹ meditatus ſum in omnibus ope
ſum ribus tuis: in †factis manuū tua
†factur⁊ rum †meditabar.
†medi⁊
tat⁹ ſum

¶ [Memor fui dierum antiquorum].i.ad memoriam reduxi dies antiquos in quibus angelos et primos parentes alioſq; preuaricatores puniuiſti: in quibus etiam innocentes a malis tribulari pmiſiſti: et ide timui: ſed ad cōſolationē meā [meditatus ſum in oībus operibus tuis] ſcʒ creatiōis recreationis ⁊ glorificationis: ⁊ [in factis manuū tuarum meditabar] q: quecūq; bona facimus nō nature bona ſunt ſed grē: ⁊ inde conſolationē accepi: reſpice ergo conditorē tue vite ⁊ ſubſtantie: ac iuſticie ⁊ ſalutis auctorē: meditare in facturis manuū eius quia non ſolum creaturam ſed ⁊ iuſticiam ⁊ quicquid in te boni eſt ad manuum eius facturam inuenies pertinere: et ab illo factū eſſe ipſe eni qui omnia quecunq; voluit fecit ipſe eſt qui operatur in nobis et velle et operari pro bona voluntate. Et cum viderent omne bonum eſſe a te dicat eccleſia

6 †Expandi man⁹ meas ad te: ani
†extēdi ma mea †ſicut terra ſine aq̄ tibi.
di.
†velut.

¶ [Expandi manus meas ad te] i orōne formā crucis ſignificans que eſt ſalus. Vel [expandi manus meas].i.dilataui affectus vel opera que prius erant contracta et [anima mea] que per ſe eſt [ſicut terra ſine aqua] ⁊ ſitiēs imbrem gratie ad fructificandum [tibi] heret vt eam compluas ⁊ ſic faciat fructū non mihi qui eam rigare non poſſum ſicut terra ſine aqua ſitit et querit imbrem: ita et anima mea deſiderat ⁊ ſitit te deum ſuum. Meum eſt ſitire/tuum eſt irrigare. Comple ergo me ad faciendum fructum bonum: quia ſine te nihil poſſum. Et quia ſitio. ideo

†ſcito.7 †Velociter exaudi me domie: de
fecit ſpiritus meus.

¶ [Velociter] et cito [exaudi me [o] dn̄e] ⁊ miſerere mei. quia enim differebas ad inflammandū deſiderium: ac ſi differretur pluuia ad inflammandam ſitim: ideo iam da q: ſitit anima mea. Exaudi inꝙ quia [defecit ſpiritus meus] ideſt quia non ſum ſuperb⁹. in quo enī viuit ſpūs ſuus ille ſpiritu ſuo eſt ſuperbus. Ideo impleat me ſpiritus tuus quia deficit meus: factus ſum iam pauper ſpiritu fac me beatum in regno celorum. Et quia non ſuʒ ſuperbus.

8 †Non auertas faciem tuaʒ a me †ne
†et ſimilis ero deſcendentibus: †non ha
in lacum. bet et

¶ [Non auertas faciē tuā a me] iaʒ humili: auertiſti a ſuperbo ⁊ factus ſum conturbatus: redde humili vt ſim ꝯſolatus [⁊] ideſt q: ſi (qđ abſit) auertas [ſimilis ero deſcendētib⁹ in lacum] ideſt in profundum malorum: quia a quibus auertis eos i tenebras ⁊ profundum deſcendere dubium nō eſt in hoc profundum peccator cum venerit contemnit: ⁊ confeſſio ab eo perit. Ille enim in profundū deſcendit: qui etiam confeſſionem perdit ⁊ ſine ſpe venie peccare non metuit. Talis non audit dominum dicentem. Conuertemini ad me ⁊ ego cōuertar ad vos. ne ergo in hoc ꝓfundum decidam:

Zach. i.

9 Auditam fac mihi mane miſeri
cordiam tuaʒ: quia in te ſperaui.

¶ [Auditā fac mihi].i.fac me audire [mane].i.celeriter ⁊ ſine tardatione [miſericordiam tuā] vt eā cito in me experiar. Vel [mane] id eſt poſt noctem peccatorum vt peccata relaxes ⁊ miam oſtēdas. Vel [mane].i.i exortu eterne diei ſcʒ poſt finem ſeculi cum videbimus quod modo credimus [miſericordiam tuā] dicendo. Venite bñdicti patris mei [quia in te] ſcʒ ſolo [ſperaui] ⁊ ſpem firmam poſui qui non deſeris ſperantes in te. Et quia nō ſufficit ſperare ſed opus eſt ⁊ aliquid agere: quod q: per me non poſſum ideo precor.

Mat. xv

10 Notam fac mihi †viam in qua† †domie
†ambulem †quia ad te leuaui ani †ingre
mam meam. diar.
†qm̄

¶ [Notam fac mihi viam] doce me q̇d mihi ſit appetendū: q̇d vitādū [in qua ambulē] itinere recto ad pria3: ⁊ a qua nō declinē: ⁊ hac fiducia hoc peto [quia ad te] ſupmū fontem per ſpē [leuaui] nō ad mūdum inclinaui [animā meā] vt per te illuminetur ⁊ tua gratia impleatur. Quia enī apud te eſt fons vite: tanꝙ vas ad fontem animam meā attuli ⁊ leuaui ad te: imple ergo me. Et ideo.

11 †Eripe me de inimicis meis do
mine †ad te confugi: doce me †fa †erime.
cere voluntatem tuam quia †de⁹ †quia
meus †es tu. †vt faciā
†tu es
†non hʒ

¶ [Eripe me de inimicis meis] ſcʒ viſibilibus ⁊ in

inuiſibilibus. q: o[domine ad te]patrem ꝛ patro
nū qui eſt fo:te ꝛ ſecurū refugiū[confugi]refutās
quecūq; ꝓtecto:ē aliū ꝛ[doce me facere volūtatē
☞ tuā]vt poſſim frangere volūtatē meā. Nō ait do
ce me ſcire ſed facere: ſcire enim ꝛ nō facere pena
eſt magis ꝙ virtus[q: deus me⁹ es tu]qui me crea
ſti ꝛ recreaſti: qui totū debeo qđ ſum: deus omniū
per potentiaꝫ: meus per gratiaꝫ: mea glo:ia: mea
vita: mea hereditas: et ideo doce me vt magiſter
meus quia non eſt mihi docto: alius. Clauſulam
iſtam docuit quidam religioſus: alios ſemper ru-
minare p:o o:atione ſcꝫ doce me facere ꝛc. Et vti-
q; docebis me. Quia

12 Spirit⁹ tuus bonus deducet me
in terrā rectā: ꝓpt nomē tuū dñe
†tua iu- viuificabis me in † equitate tua.
ſticia.

[Spiritus tuus bonus deducet me]viā rectaꝫ
oſtendendo ꝛ in via adiuuando[in terrā rectā]ſcꝫ
viuentiū in qua nihil eſt obliquū: q: ſpiritus me⁹
malus deduxit me in terrā peruerſam ꝛ obliquā
et q: occidit me peccatū meū[ꝓpter nomen tuū]
o[domine]vt inde laudē vel vt rē nominis tui im
pleas quod eſt ieſus[viuificabis me]per ſpiritum
tuū vita ſcꝫ gratie per cuius virtutē veniam ad vi
ps. cxviij tam glo:ie et hoc[in equitate tua]ideſt in manda
tis tuis: omnia enim mandata tua equitas.q.d.
quia perij in p:auitate mea fac me viuere in equi
tate tua. Uel[in equitate]et iuſticia non mea ſed
tua quem decet ſupplices viuificare quos demo-
nes vides impetere. Et data venia

Educes de tribulatione animaꝫ
†ad in 13 meam: et in miſericordia tua † di
teritū de ſperdes inimicos meos.
duces.

[Educes de tribulatione]huius ſeculi ꝛ pñtis
vite quaſi de carcere[animam meā]in te ſolo ſpe-
rantem. Tota vita p:eſens ſanctis viris eſt tribu-
latio etiam ſi p:oſperentur in hoc ſeculo: ꝛ ꝙdiu
in hoc ſeculo peregrinantur: tribulantur etiam ſi
terrena felicitate fulciantur: quia non habent hic
manentē ciuitatē ſꝫ futurā in celo requirūt: pñſen-
tem miſeriā mēte calcant: ſed totis deſiderijs ad
celeſtem patriaꝫ anhelant[et in miſerico:dia tua]
nō i mea iuſticia vl' merito[diſꝑdes]ſ[inimicos me
os]viſibiles ꝛ inuiſibiles vt ꝯ me nō poſſint ꝑualere

14 Et ꝑdes oēs † qui tribulāt animā
†tribu- meā: qm̄ † ego ſeruus tuus ſum.
lantes
†ſeruus [Et]in futuro iudicio[perdes]penis ꝑpetuis
tuus ſum deputando[omēs qui tribulāt]nūc[animā meā]
ego. et vitam tentationibus moleſtando vel iniurijs
affligendo ſcꝫ diabolū et oēs obſtinatos: ꝛ meri-
to diſperdes ꝛ perdes oēs illos meq; liberabis ꝛ
ſaluabis[quoniam ego ſeruus tuus ſum]deditus
et mancipatus tuo ſeruitio: et ad nutuꝫ obediēs
tuo imperio quem ipſi tribulant et perdere feſti-
nant.

Oratio.

DEus qui matutinam ſacre reſurrectio-
nis tue auditam feciſti iocunditatem: cū
ex inferno rediens repleſti terrā gaudijs
quā reliqueras in obſcuris: rogamus potētie tue
ineffabilem maieſtatem. vt ſicut tunc cateruam
apoſtolicā gaudere feciſti in anathaſij. ita hāc ec
cleſiam tuam miſerico:diam expanſis manibus
flagitantem ſplendore celeſtis iubaris illuſtrare
digneris. Qui vi.

Pſalmus de gratiarum actione p:o victoria ꝛ beneficijs exhibitis in tentatione ꝛ pugna cū multis ꝛ varijs inimicis.

Pſalmus. cxliij.

BEnedictus domin⁹ de-
us meus qui docet ma-
nus meas ad prelium ꝛ
digitos meos ad bellū.

Aucto: pſalmi p:opheta dauid. ¶ Titul⁹ pſal
mus dauid aduerſus goliam. Et eſt ſenſus pſal
mus iſte eſt dauid p:opheta qui hic loquitur in
ſua vel totius chriſti perſona. Pſalmus dico ha
bitus aduerſus goliam. ideſt contra goliam figu
ralē ꝛ ſpiritualē: q: hic agit dauid de ſua figura-
li ꝛ xp̄i myſtica victo:ia. ꝛ p:ecatur vt ille veniat q
diabolum vincat: ꝛ ſuos liberet. Dauid enī qui fi
guraliter vicit goliam: ſignificat xp̄m qui ſpiritu
aliter vicit diaboluꝫ: ꝛ docuit ſuos vincere. Sicut
autem filijs iſrael exeuntibus de egypto occurre
runt bella in heremo: ſic exeuntib⁹ de peccato oc
currit cōflictus cum diabolo. In p:ecedenti ergo
pſalmo egit de egreſſu a peccato per pñiam. Hic
agit de bello contra hoſtiū inſtantiam. ¶ Mate-
ria: gratiarum actio ꝓ beneficijs exhibitis in tē-
tatione ꝛ pugna. ¶ Intentio monere ad gratia-
rum actionem p:o victo:ia de hoſtibus conſecuta
¶ Sententia in generali p:opheta in iſto pſalmo
in perſona cuiuſlibet fidelis diuino adiuto:io ha
bita victo:ia in bello de hoſtibus viſibilibus ſeu i
nuiſibilibus ſurget ad laudeꝫ dei auxiliātis. ¶ Sē
tentia in ſpeciali. dauid ergo non inſoleſcens de
victo:ia. ſed humiliter gratias agens deo ait[Be
nedictus]ſit[dominus]recto:[deus]creato: om-
nium: ſed[meus]p:op:ie cui me ſubieci ꝛ dedi q
me cum vitijs ꝛ inimicis pugnare ꝛ eis reſiſtere
docuit. ideo ſubditur[qui docet manus meas ad
p:elium]quod fit de p:opinquo. vt eſt infeſtatio
carnis[ꝛ digitos meos ad belluꝫ]quod fit a remo
tis. vt eſt impugnatio mundi ꝛ demonis. In p:i-
mo bello quod per manus co:po:i magis p:opin-
quas intelligit. docet fugere. In ſecundo quod
per digitos magis remotos viriliter reſiſtere. vel
per manus operationē per digitos diſcretionem
ac diuiſiones operationis ꝛ gratiaꝝ deſignat. De
inde oſtendens hoc ſibi eſſe ex gratia non ex vir-

bus ſuis ſubdit. Ipſe eſt

† eru tor. 2 Miſericordia mea et refugium meum: ſuſceptor meus † libera tor meus.

¶ [Miſericordia mea] inuocatione τ faciens miſericordiam in me: cuius eſt ꝓprium miſereri τ parcere. Vel [mīa mea] .i. qui dat vt miſericors ſim: τ ſic vincam: q2 de nullo ſic vincitur inimicus vt ꝯ miſericordia: que conſiſtit in duob9 ſcȝ in dando eleemoſinam τ in dimittendo iniuriā. vnū enim remedium eſt de tantis periculis euadendi vt dimittamus ſicut nobis dimitti volumus. τ adiuuem9 in quo poſſumus alios ſicut τ nos in quo non poſſumus cupimus adiuuari [τ refugium meum] quaſi turris in omnibus periculis τ aduerſis [ſuſceptor meus] tanꝙ pater miſericordiarū τ pius conſolator nec adam [τ liberator me9] ab inimicis τ omnibus malis ne in via peream. Et

3 Protector me9 τ i ipſo ſperaui: q ſubdit populū meū ſub me

¶ [Protector meus] in inſidijs τ in bellis ne feriar. Ecce tot nominib9 appellatur deus quot beneficiorum eius ſunt nomina. hec ergo bona fecit mihi [dominus] [et] ideo [in ipſo ſperaui] in omnib9 laboribus meis τ prelijs ne cōfundar [qui ſubdit populum meum ſub me] id eſt motus animi rebelles vt ratio dominetur in regno anime τ deſideria praua legi mentis non repugnent ne peream. habemus in nobis populum aduerſum illicitos motus τ carnalium deſideriorum τ cogitationum tumultus quem populum nobis ſubijcit domin9 quando nos ei ſubiecti ſumus. Poſt tot autem beneficia conſiderans miſericordiam dei erga hominē admirat τ dicit. Hec beneficia hoi das et o

† qm̄ eſtimas. 4 Domine quid eſt homo quia innotuiſti ei: aut filius hominis † q2 reputas eum.

¶ [Domine quid] .i. cuius precij: quanti meriti [eſt homo] qui per ſe fragilis eſt τ peccator [q2 innotuiſti ei] id eſt innoteſcere te ei voluiſti per filij tui humanitatem τ preſentiam corporalem .q.d. qui per ſe nihil eſt per te dignum quid eſt. totum enim quod eſt inde eſt q2 ei innotuiſti τ ad ei9 noticiam deueniſti [aut] quid eſt ſcȝ cōparatione tui [filius hois] ſcȝ virginis id eſt homo chriſtus [q2 reputas eum] ac tantum facis τ in tanta dignitate conſtituis. non ſic eſtimat deus hoiem vt homo. homo enim qñq3 carius emit equū ꝙ hoiem: de9 autem ꝓprium filiū ſuū ꝓ hoie tradidit ad mortem. Deinde poſt tantam gratiā cōſideratam reuertitur ad fragilitatē humanam. Et q2 dixerat quid eſt homo adiungit.

Job .viij 5 Hō vanitati ſimilis fact9 eſt: dies eius ſicut vmbra pretereunt.

¶ [Hō] q̄ pri9 fuit ꝟitati ſilis poſtea peccādo [vanitati ſilis fact9 eſt] .i. nulli9 momēti in ſeruanū eſt eni oē trāſitoriū qđ de ſua ſba cadēs vt fum9 euaneſcit ita τ hō tabeſcit. Vn̄ ſubdit [dies ei9] .i. vita ei9 momētanea [ſicut vmbra] q̄ ſubito diſparet [pretereūt] ſcȝ velociter ꝑꝑ ei9 fragilitatē. nō eni hȝ firmitatē manendi ſic nec vmbra. Vn̄ apoſtol9. que eſt vita nr̄a vapor ē ad modicū parens. Et augu. Jaco.iiij augu.
Quid eſt viuere niſi de vita tranſire. Deniq3 corpus chriſti pugnans in hoc ſeculo inuocat adiutorium domini cum ſubiungit.

6 Dn̄e inclina celos tuos τ deſcende: tange montes τ fumigabunt.

¶ [Dn̄e iclia celos tuos] .i. ꝯtēpera hoib9 apl'os τ ꝑdicatores. vt iclinati τ hūiliati dicāt τ cōmendāt alijs excellētiā tuā [et] ꝑ eos [dicēde] i noticiā alioꝝ: τ [tāge] timore tuo τ grā [mōtes] .i. ſupbos τ elatiões terrenas [τ fumigabunt] .i. fumū emittēt cōfitēdo pctā ſua cū ꝯpūctiōe lachrymoſa: ſic fumus excitat lachrymas τ extorquet. Magnus fum9 eſt indiciū magni ignis: τ magnū hoſpitem adueniſſe ſignificat. ita mēs interius ꝑ gratiam attenſa totā trinitatem ad mētē veniſſe deſignat Cōtra eos aūt q̄ cōſpirauerūt ꝯ te τ bonos.

7 † Fulgura choruſcatiōes τ † diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas et conturbabis eos. † choruſca † diſperges.

¶ [Fulgura] .i. clarifica τ demōſtra [choruſcationē] .i. tue virtutis euidētiā. hoc eſt exerce τ oſtende terrētia τ fulgētia miracula [τ] ſic [diſſipabis eos] ab inuicē: τ ſoluet eoꝝ cōſpiratio q̄ erant colligati in malo: q2 crebris miraculis territi nil audebunt ꝯ te τ tuos [et emitte] ꝯ eos [ſagittas tuas] .i. ꝟba tua τ ſmōes penetratiuos ꝺ pharetra ſacre ſcripture [et cōturbabis eos] ad pniaȝ ſalutarē dicta tua feriant: cor eoruȝ vt ꝯturbent ſalubriter vulnerent male ſani: vt ſanent bn̄ vulnerati. Deide ꝓpha i ꝑſona eccl'ie ſm xp̄i aduentum precat .q.d. Ita fac modo: in fine autem.

8 Emitte manū tuā † de alto † eripe me τ † libera me de aquis multis † τ de manu filiorū alienorū. † ex † et exime. † erue † nō hȝ

¶ [Emitte manū tuā] .i. xp̄m q̄ man9 dr: q2 oia ꝑ ipſū facta ſūt [de alto] .i. de celo vbi tecū eſt. vt ad iudiciū veniat τ ꝑ illā manū [eripe me τ libera me de aq̄s multis] .i. perſecutionibus τ vexationibus impetuoſis / magniſq3 periculis in quib9 me exercebas: atq3 eruēdū a ſordib9 volucbas he ſunt aq̄ ꝯdictionis a quib9 eruit dn̄s ſuos [τ de manu] .i. poteſtate [filioꝝ alienoꝝ] nō vere filioꝝ ſcȝ demonū τ eoꝝ ſequatiū qui ſunt filij dei per creationē ſed alieni ab eo per rebellionē. Iſti ſunt

9 Quoꝝ os locutū eſt vanitatem τ dextera eorū dextera iniquitatis

¶ [Quorum os locutum eſt vanitatem] promittentes in temporalibus beatitudinem [τ dextera

eo:ū].i.operatio quā reputāt dexterā ē [dextera iniquitatis] ⁊ ſiniſtra: q: opa ſiniſtre reputāt dextere: vtrūq3 cōdēnat eis ⁊ os ⁊ man⁹. hoc eſt ſciētiā: q: vanitatis ſcīa eſt, ⁊ opa q: ſiniſtra ſūt dextera iſtis ⁊ ſiniſtra. Silr ⁊ in illis q opera ſpūalia faciunt intuitu mercedis tpalis. boni ho ⁊ perfecti opera nature neceſſaria ⁊ vſū tpaliū referunt ad deū ⁊ eis ſiniſtra eſt dextera ⁊ iſtis oīa ſunt meritoria: ſed imperfectis ſufficit ꝙ non ſunt demeritoria ita illi. Sed inter verba ⁊ facta eo:um. D

†doce⁹ io cordarū. De⁹ cāticū nouū cantabo tibi in pſalterio † decacho:do pſallā tibi

[De⁹] ego [canticū nouū cantabo tibi].i. noui hois. ſ. canticū noui teſtamēti: cāticū de noua gra qd nouo hoi xpo ↄgruit per quē ēt oia innouant. Sed ne putes grām a lege diſcedere. p⁹ cāticū nouum ſubiungit [in pſalterio decacho:do pſallā tibi].i. in lege ⁊ ipletione decē preceptorum ibi tibi pſallam: ibi tibi operabor. ibi tibi gaudebo. ibi tibi canticum cantabo cū concordia charitatis: q: plenitudo legis eſt charitas: qua qui caret pſalterium portare poteſt. cantare non poteſt

†dat †redemit †ſuum. †erue, 11 Qui † das ſalutē regibus qui † redemiſti dauid ſeruū † tuū: de gladio maligno † eripe me.

[Qui das ſalutē regib⁹] vel terrarum / vl' aiarū / vel corporū: ſed nō tenebrarū. Tu es enim tantus ac talis rex vt alij reges nō poſſint ſaluari niſi per te. tu es rex regū ⁊ dñs dominantiū [qui redemiſti].i. tanꝙ redēptū liberaſti a malis [dauid ſeruū tuum] de gladio ſaul ⁊ golie. redemiſti quoq3 xpm tuum totū. ſ. caput de gladio diaboli ⁊ iudeorum ⁊ membra de preuaricatione prima. ſimiliter etiā [de gladio maligno] hominis vel demonis ſ. mortifera perſuaſione eoꝝ quoꝝ lingua eſt gladius acutus [eripe me] ne mihi valeat nocere.

†eri me † non habet et 12 Et † erue me de manu filiorū alienorum quorum os locutū eſt vanitatem †: ⁊ dextera eorum dextera iniquitatis.

[Et erue d me manu].i. ptāte [filiorū alienoꝝ] ſ. hoium maloꝝ qui ſunt filij dei: q: ad imaginē ei⁹ facti ſed ab eo per petm̄ alieni [quoꝝ os locutū eſt vanitatē].i. mendaciū ad bonoꝝ deceptionē [⁊ dextera eorū] eſt [dextera iniquitatis] eſt eni ſemper extenſa ad operandū iniqua vel q: terrena habēt pro dextera hac repetitione verborū3 reddit iniquos deteſtabiliores. Et qui ſint iſti qui hec faciunt exponit ſubdens

†ipo rū velut. †cōſtabilite a 13 Quorum filij † ſicut nouelle † plātationes: in iuuentute ſua.

[Quorum filij] ſunt [ſicut nouelle plantatiōes in iuuentute] ideſt nouitate [ſua] q: abundant in filijs qui florent. ⁊ ſunt icolumes ſicut nouelle plātationes. ⁊ tantū ſtudium exhibent nutriendis filijs quantum agricole impendunt plantādis nouellis. ⁊ ſubiungit etiam de filiabus. D.

14 Filie eorum cōpoſite † circūornate vt ſimilitudo templi. †et ornate ſicut

[Filie eorum] ſunt [compoſite] et [circūornate vt ſimilitudo] ideſt ad ſimilitudinem [templi] ⁊ comparabiles eius ornatui. ſunt enī3 curioſe ornate. auro. gemmis. ſerico. Et huiuſmodi ſicut templum ſolet ornari. Deinde ſubiungit de alijs proſperitatibus ⁊ huius ſeculi felicitatibus que etiam ad votum ſuccedunt eis

15 † Promptuaria eoꝝ plena: eructātia ex hoc in † illud. †cellaria †hoc.

[Promptuaria] ⁊ cellaria [eorum] ſic dicta q: inde promuntur victui neceſſaria. ſunt [plena] ⁊ abundant intantum ꝙ ſunt [eructātia] ideſt trāſfundentia ex nimia plenitudine ⁊ abundantia [ex hoc i illud] ideſt ita ſuperabūdant vt neceſſarium ſit ꝑpter copia3 transferre aliqua de vno vaſe in aliud vel de vno loco in alium.

16 Oues eorum † fetoſe † abundantes in egreſſibus ſuis: boues eorum craſſe. †fecūde †multiplicātes.

[Oues eorum] ſunt [fetoſe] ideſt fetibus plene non ſteriles ⁊ infecunde [abundantes in egreſſibus] ⁊ exitibus [ſuis] ſcilicet partubus vel lacte ⁊ lana ⁊ huiuſmodi que dicuntur egreſſus vel exitus. Quia egrediuntur et exeūt ab eis [boues eorum craſſe] vel craſſi vt ſit generis communis ideſt pingues ocio non macri labore vt his que affluunt diuitijs. Ubi oſtendit eos caducis rebus inherere ⁊ affluentia rerum gaudere. Et tanta felicitate ſeculi gaudent ꝙ apud eos.

17 Non eſt ruina † macerie neque tranſitus: † neq3 clamor in plateis eorum. †ſepis nec erit⁹ †nec

[Non eſt ruina macerie] ideſt clauſure murorum vt cito diſſoluatur. Maceria proprie eſt que de ſolis ſaxis ſine cemento fit in vineis vel in hortis. Sed adeo proſperi ſunt quod nec illa ruit eis vel maceria accipit hic pro muro vrbis [neq3 trāſitus] vbi hoſtes faciliter intrare poſſint. ⁊ per conſequens [neq3 clamor] turbidus vel tumultus turbationis qui interrumpat eorum quiete3 eſt [in plateis] ⁊ vrbibus [eorum] ex ſubito incurſu hoſtium. ſed pax quieta per totum nihil aduerſi eis contingit: omnia proſpera ſunt. Enumerauit ergo felicitatem eorum que eſt dextera eorum felicitas eſt plane talia poſſidere ſed ſiniſtra. na3 temporalis ⁊ corruptibilis eſt. Ideo os eorum locutum eſt vanitatem dicentes in his terrenis eē beatitudinem. et dextera eorum dextera iniquitatis: q: in dextera poſuerunt qd in ſiniſtra habere Maceria qdeſt

debuerũt. In dextera ponere debuerũt deũ ⁊ eter
nitatẽ: vbi dextera ibi eſſe dȝ deſiderium noſtruȝ
Siniſtra vtamur ad tempus dexteram deſide-
remus in eternum. Nõ aũt iſti ideo vani ⁊ iniqui
qui ſunt q: tempoꝛalib⁹ abundant. Sed q:

Beatum dixerunt populum cui
hec ſunt: beatus populus cuius
18 dominus deus† eius. †ipi⁹

¶ [Beatũ dixerũt pplm cui hec] pꝛedicta [ſunt]
cui hec cõtingunt ꝓſpera. ⁊ a quo pelluntur hãd
uerſa licet ſint miſeri: q: nihil eſt infelicius felita-
te peccantiũ. Iſti filij alieni hoc dicentes locuti
ſunt vanitatem hñtes tẽpoꝛalia que ſiniſtra ſunt
pꝛo dextera ideſt pꝛo beatitudine. hĩs ẽt abꝛaam
iacob. ⁊ iſaac abũdauerũt. ſed ſine amiſſione ⁊ dã
no iuſticie. Q: hec pꝛo ſiniſtra habuerunt. filij ḡ
alieni hoc dixerunt. ſed coꝛp⁹ xp̃i ⁊ filij dei dicũt ꝙ
[beatus] eſt [pplus] ſolus [cui⁹ dñs] eſt voluntate
ille qui eſt [de⁹ eius] ptãte ſi qui obedit ⁊ ſeruit do
mino fideliter ⁊ deuote die ac nocte. Beatus po-
pulus eſt qui pꝛo omnib⁹ diuitijs deum poſſeſſo-
rem ⁊ poſſeſſionẽ habet. Oꝛatio.

Doce nos domine ſpiritualibus armis no
xialibus culpis reſiſtere. ne vanitati mũ
dane ſubiecti a tui iuris dominatiõe pel
lamur. Per dominum noſtrũ.

Pſalmus de exhibitiõe ad ꝯtinu
am dei laude ꝑ cãm ⁊ rõnẽ mul
tiplicẽ merito ad hoc mouentem

Exaltabo te ps. cxliiij.
deus me⁹ rex †⁊ benedi-
cã† nomini tuo in ſeculũ
⁊ in ſeculum ſeculi. †meus †nomen tuum.

¶ Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus lau
datio ipſi dauid. Et eſt ſenſus. hec laudatio fit ip
ſi dauid. i. xp̃o qui de ſemine dauid natus eſt. Ad
hui⁹ aũt pſalmi pꝛeconia ſequentes pſalmi ꝑtinẽt
qui cũ iſto ſeptẽ ſunt vt enĩ ſeptẽ ſunt pſalmi pe-
nitentie ita ⁊ ſeptẽ ſunt hic pſalmi laudis diuine
in quib⁹ ſufficienter deus docuit quõ laudari ve
lit ne quis in ei⁹ laude errare poſſit. ¶ Materia:
allegatio rõnũ laudis diuine. hoc eſt: illa q̃ meri-
to debent excitare mẽtẽ noſtrã ad laudandũ deũ
magnifice. ¶ Intentio monere ad exhibẽdũ hu-
iuſmodi laudẽ deo. ¶ Snia in gñali ꝓpheta i iſto
pſalmo in ꝑſona eccleſie ſeptifoꝛmi ſpiritu plene
poſt oia ſupꝛadicta nũc in fine multiplici de cã ml'
tipliciter deũ laudat ⁊ ad hmõi laudẽ alios exci-
tat. ¶ Snia in ſpeciali ꝓpheta ergo in ꝑſona ec-
cleſie laudẽ ꝓmittit dicẽs. [Exaltabo te]. i. te no
tũ faciã ⁊ extollam laudando ⁊ p̃dicãdo [de⁹ me
us] ſcȝ creatoꝛ [rex] oim ⁊ dñs. Quid enim tã lau-
dare exaltare ⁊ benedicere debem⁹ ꝙ deũ nr̃m q
nos creauit. ⁊ regem noſtrũ qui nos ſpiritualiter
regit. ⁊ de nobis regnũ ſuũ ineternũ facit [et be-

nedicã nomini tuo] benedictione grãrũ actionis
⁊ laudis. Uel [benedicaȝ nomini tuo]. i. q̇cq̇d bo
ni faciã gratie tue aſcribã [in ſeculũ] pꝛeſens ſcȝ h
[⁊ in ſeculum ſeculi] futurum ſcȝ i eternitate: lau
da ergo pure modo deum ſi vis laudare in eternũ
Qui enim hic non incipit in futuro mutus erit.
Deinde quod dixerat exponit dicens

2 Per ſingulos dies benedicã † ti †te
bi: ⁊ laudabo nomẽ tuũ in ſeculũ
⁊ in ſeculum ſeculi.

¶ [Per ſingulos dies]. ideſt iugiter ⁊ aſſidue ſi
ne intermiſſione ſiue in letis ⁊ triſtib⁹ [benedicã
tibi] quia per ſingulos dies tua beneficia recipio
ſiue ergo in donis ſiue in flagellis per ſingulos di
es benedicas dominum ſcȝ vt monẽris eum miſe
ricoꝛditer dare cum dat ⁊ miſericoꝛditer auferre
cum tollit qui tibi aut blanditur dando ne defici
as: aut coꝛripit exultanteȝ ne pereas [⁊ laudabo
nomẽ tuũ] ⁊ te non meritũ meũ nec me [in ſeculũ]
ſcȝ hic [⁊ in ſeculum ſeculi] ſcȝ in eternũ. qui enim
hic per ſingulos dies deum laudat in eterno die
continue laudabit. Deinde cãm laudis ſubdit. d.
Et merito laudabo. quia

3 Magn⁹ dñs ⁊ laudabilis† nimis †valde
⁊ magnitudinis ei⁹ nõ eſt finis.

¶ [Magnus] eſt [dñs] in eſſentia ⁊ ptãte ac ma-
gnitudie: non molis ſed infinite virtutis [⁊ lauda
bilis nimis]. i. valde ⁊ pluſꝙ dici aũt cogitari poſ
ſit. ⁊ ideo nunꝙ ceſſes a laudibus [⁊ magnitudi-
nis eius non eſt finis] localis vel tẽpoꝛalis: q: ip-
ſe incõpꝛehenſibilis eſt loco vel tempoꝛe/aut etiã
cogitatione: virtuſq; eius ⁊ ptãs infinita eſt. et
ideo laus eius finiri nõ põt. Q: ergo ſine fine eſt
magn⁹ ſine fine eſt laudand⁹. nõ enim poſt moꝛtẽ
deũ laudare ceſſabimus: ſed deficientes in ei⁹ ma
gnitudine reſpicipiam⁹ opera eius. ⁊ de operibus
ei⁹ laudemus operantem. ſequitur ergo

4 Generatio ⁊ generatio † lauda- †lauda-bunt.
bit opera tua ⁊ † potẽtiã tuã † pro †ṽtutẽ. †annun-
nunciabunt. ciabunt.

¶ [Generatio ⁊ gñatio laudabit opera tua] id-
eſt omnis gñatio ſcȝ oẽs hoies pꝛeſentes ⁊ futuri
laudabunt te in operibus tuis in quib⁹ tu opifex
cognoſceris [⁊] in illis operibus. ac intuitu coꝛuȝ
[potentiam tuã] per quã a te facta ſunt ⁊ a te ꝓ-
teguntur [ꝓnunciabunt] ⁊ alijs annunciabũt: ne
q; enim opera tua laudabunt niſi vt potentiam
tuam ꝓnuncient. Sancti deum laudant in crea-
turis. non quia ille pulchꝛe et vtiles: ſed q: ip̃e mi
rabilis eſt qui fecit eas: q: nõ aliq̇d poſſunt: ſȝ q:
ipſe potẽs eſt i illis qui eas creauit. Et ſimiliter †et

5 † Magnificentiam gloꝛie ſancti
tatis tue loquentur. ⁊ mirabilia
tua narrabunt.

¶ [Magnificẽtiam gloꝛie ſanctitatis tue]. i. ma

gnificā ⁊ gl'ioſaȝ ſanctitatē tuā videlicet ꝙ magni
ficus ſis i natura tua:ꝙ glo:ioſus ꝙ ſancꝰ[loquē
tur]laudando ⁊ p:edicādo ⁊ docendo[⁊ mirabilia
tua]ſcȝ ꝙ mirabilis tu ſis in miraculis tuis:ī ſctis
tuis ⁊ i omnibꝰ operibus tuis[narrabūt].ſ. alios
ad tuam laudē inducendo ⁊ ꝓuocando.Et q: cū
ſuauibus terribilia ſunt pariter ꝓponendo ad ti
moꝛē incutiendum recte ſubiungitur

† me tuēdorū. 6 Et virtutē† terribiliū tuoꝝ dicēt
⁊ magnitudinē tuā †narrabūt.
† enarrabunt.

[Et veritatē terribiliū tuoꝝ dicēt].ſ.potētiam tui tremendi ⁊ diſtricti iudicij ⁊ ignis eterni .non enī ꝑdicabunt regnū eternū ⁊ tacebūt ignē ꝑpetuū.laus enim dei oſtēdere dȝ hoībꝰ qd diligāt et quid timeāt:qd eligāt ⁊ qd reijciant[⁊ magnitunē tuā].ſ.virtutis tue[narrabūt].i.narrando laudabunt vt audito:es terreantur ⁊ a pctis retrahanť.nō enī tm̄ blandiť deꝰ vt exhoꝛteť ſed etiaȝ minatur vt terreat ⁊ co:rigat.Et inſuper.

7 Memoꝛiam abundantie ſuaui-
tatis tue eructabunt: et iuſticia
tua exultabunt.

[Memo:iā abūdantie ſuauitatis tue]ſcȝ i bñficijs nobis exhibitis[eructabūt]⁊ exp:imēt alijs ideſt de co:de deuote ꝓferunt ⁊ narrabūt .ſ.quia nos oblitus nō es cū obliti te fuerimꝰ:⁊ cōmonuiſti nos vt ⁊ nos te in memo:iā reducamꝰ.ipſe eniȝ per abundantē ſuauitatē ſuā p:iusnoſtri memo:eſt nos in grā ſua ꝓueniendo ⁊ vocando.Deinde nos eius[et]in[iuſticia tua]nō ſua[exultabūt] ſe per te eſſe iuſtificatos intelligētes ſe iuſticiā a te accepiſſe.Et nihil boni eſſe in ſe qd nō ſit a te:nec potuiſſe conuerti ad te niſi per te.Cui ergo debēt q: ſunt illi debent ⁊ q: iuſti ſunt.Et merito in his laudabunt.Quia

† miſericoꝛs et miſato:. 8 † Miſeratoꝛ ⁊ miſericoꝛſ dñs † pa
tiens ⁊ multum miſericoꝛs.
† longanimis

[Miſerato:]effectu[⁊ miſerico:s] natura eſt [dñs]in his quibꝰ iam veniā dedit ⁊ pctā relaxauit:in his aūt quibꝰ adhuc nō dedit eſt[patiens] ſcȝ nō dānās ſed vt cōuertanť tolerās ⁊ ad pniaȝ nimia longanimitate expectans.⁊ in hac nimieta te patiētie eſt[mltū miſerico:s]nō tm̄ peccata dimittendo:ſed ēt dona cumulādo . vel penas citra debitū minuēdo:⁊ ꝑmia vltra cōdignū donādo.D: qdē ſm reatū punire ⁊ ſm meritū retribuere ſed tñ citra punit ⁊ vltra remunerat.Et gñaliter.

† oībꝰ 9 Suauis dñs† vniuerſis:⁊ miſe-
† in rationes eiꝰ| ſuꝑ oia opera eius

[Suauis].i.mitis ⁊ pius eſt[dñs vniuerſis]ēt in impios non exſerens hic debitam ſeueritatem ſed maxime eſt ſuauis ſe guſtantibꝰ[⁊ miſerationes eius ſunt ſupe: omnia opera eius]q: qcquid boni operať in hoibus miſerico:diter operatur:⁊ miſeratione ſua omnia opera que fecit ꝓtegit ⁊ in natura ſua ſuſtentat .Deniq; ſi tollis opera tua mala ⁊ in te non remaneat niſi opus eius nō te dimittet miſeratio eius.Si autem tu non dimittis opera tua erit ſeueritas eius in opera tua non in opera ſua.O quanta peccato:ibꝰ datur conſolatio totiens miſerico:dia repetita.Et quia miſeratio tua eſt ſuper omnia opera tua.ergo

10 Cōfiteanť tibi dñe oia oꝑa tua:⁊
ſancti tui benedicant† tibi. † te

[Confiteanť tibi]o[dñe]ↄfeſſione laudis[oia oꝑa tua]q: a te ſunt creata.rōnales creature ꝑ ſe laudent:alie creature materiā laudādi p:eſtēt in ꝙtū in eis relucet bonitas creato:is.Et nō ſoluȝ hec ſed ⁊ bona nr̄a oia q̄ tua ſunt oꝑa:q: creati ſumus a te in operibꝰ bonis[ↄfiteanť tibi].i.ad laudē tuā referanť[⁊ ſcti tui benedicāt tibi].i. ꝙ ſcti ſunt tibi tribuāt:q: per te iuſtificati ſunt.Qd oia fecit ex nihilo opus fuit potentie:ſed ꝙ de peccato:e facit iuſtū/opus eſt miſerico:die.Deinde qd in confitendo dicant ſubdit.

11 Gloꝛiā regni tui dicent:⁊ poten
tiam tuā loquentur.

[Glo:iam regni tui]ſcȝ glo:iā tue maieſtatis glo:iā ineffabilē toto co:de deſiderabilē[dicēt]id eſt p:edicabunt vt oēs eā deſiderēt.hec mira et admirabilis glo:ia regni celeſtis a ſctis tuis ꝑdicať ⁊ nobis etiā peccato:ibꝰ ꝓmittiť[⁊ potētiaȝ tuam]qua oia creaſti ⁊ feciſti ac regis ⁊ o:dinas omnia tam ſuperio:a ꝙ inferio:a[loquenť]. ideſt p:edicando narrabunt vt omnes eam timeant. dicent inꝙ ⁊ loquentur vtiq; ad hoc

12 Ut notam faciant filijs hominū † magnitudinis
potentiam tuam ⁊ gloꝛiam† ma- decoꝛis
gnificentie regni tui.

[Ut notā faciāt].i.ꝑ hec innoteſcāt[filijs hoīȝ potētiā tuā]qua vindicabis in malos [⁊ glo:iam magnificētie regni tui]qua co:onabis bonos ⁊ ꝑ noticiā vtriuſq; qdā timo:e pene qdā ſpe glie cōuertenť.Jdō enī notā faciēt:ne excuſatio ꝑ ignoꝛātiā fiat .⁊ vt q̇ audierit credat ⁊ alteri dicat veni ⁊ ſic co:tina co:tinā trahat.⁊ q̇ crediderint iuſtificenť ⁊ ſalui fiāt.de cuiꝰ regni magnitudie ſubdit.

13 Regnū tuū regnū oim ſeculoꝛū:
et dominatio tua i omni genera-
tione ⁊ generationem.

[Regnum tuū]o deus qui gubernas oia eſt[regnum oium ſeculo:ū].ideſt durans per oia ſecula hoc eſt ſꝑ ⁊ in eternū.oia eniȝ ſecula regni tui dominatione voluuntur [⁊ dominatio]ſiue poteſtas [tua]ſcȝ per quā adminiſtras hoc regnū eſt[i omni generatione ⁊ generationē]per ſucceſſionē. id eſt per oēs generationes vel in hac generatione mo:tali que nūc eſt.⁊ in gñatione imo:tali que futura eſt in reſurrectione.felices anime que ibi eē poterunt ſub tua dñatione vbi tu eris omnia in

omnibus felix: illud dñm̃ vbi nihil agitur niſi ꝙ in eternum eternus condito: laudetur.

non 14 **Fidelis dñs in† oib⁹ verbis ſuis et ſanct⁹ in oibus operib⁹ ſuis.**
habet.
omnibus.

¶ [Fidelis] eſt [dñs in oibus verbis ſuis] nã pro-miſſa implet ⁊ q̃cquid promiſit dedit: ⁊ per data fecit fidẽ de ceteris dandis que promiſit. Atten-dit qð promittit. paratus eſto qð ipſe precepit a-gere: parat⁹ eſt ille qð promittit donare. Quod ſi non credis verbis vel crede opibus. omnia enim opa ei⁹ ſancta iuſta et recta teſtimoniũ perhibẽt de ipſo: vnde ſequit̃ [et ſanctus in om̃ibus opib⁹ ſuis] nihil enĩ ab eo fit iniuſte vl' inordinate ſed vt verax eſt in pmiſſis: ita ſanctus in opatione. Un de audiamus aliud de operibus eius. Nam

†cõ- 15 **†Alleuat dominus oẽs † qui cor-ruunt: et erigit omnes eliſos.**
firmat
†deciden-
tes.
ps.xxxvj

¶ [Alleuat dñs omnes qui corruunt] .i. corruere incipiunt ne omnino corruant ⁊ in eterna ruina mergant̃. Tale eſt illud: cum ceciderit iuſtus non collidet̃ .i. cũ cadere ceperit [nõ ꝙ oẽs aleuet ſʒ q̃-cunq; alleuantur hoc fit per eũ [et erigit omnes eliſos] .i. iã lapſos in peccatũ ſi agant penitentiaʒ nã quantũ eſt in ſe paratus eſt omnes in peccatũ cadẽtes releuare: ⁊ omnes a peccatis leſos ſana re. Uel alleuat et erigit omnes ad ſe pertinẽtes per predeſtinationẽ. non enĩ permittit eos tẽtari ſupra id quod poſſunt. Et quia hoc facis ideo

†nõ 16 **Oculi omnium in te ſperant† do mine: et tu das eſcaʒ † illoruʒ in† tempore oportuno.**
habʒ do-
mine
†illis
†oportu
nitate

¶ [Oculi omnium in te ſperant] o [dñe] id eſt ſpe rando a te habere vnde ſuſtententur corporali-ter ⁊ ſpiritualiter in vita ad te oculos exteriores et interiores leuant [et tu das eſcam illorum] cor-poralem vel ſpiritulem non paſſim ſed [in tempo-re oportuno] quando expedit. Non enim ſemper danda eſt eſca. multis enim petentibus ſalubri-ter differtur. dat ergo quaſi medicus egro qð cõue nit: et quando conuenit non vt homo deſiderat ⁊ petit / ne ſi det ei obſit. Nam

17 **Aperis tu manũ tuam: ⁊ imples omne animal benedictione.**

¶ [Aperis tu] in cui⁹ poteſtate ſunt omnia [ma-num tuã] .i. benignitateʒ potẽtie tue p bonitatis tue diffuſionem largiter tribuẽdo: ſicut claudere dicitur manũ qui nihil dat [et imples om̃e aĩal] in go tue aptum rationale quod poteſt benedici id eſt ex omni genere hoim. omne enĩ ad diuerſita tẽ generis ptinet non ad vniuerſitateʒ [bñdictio-ne] dextre vel ſiniſtre / ⁊ cõueniẽti refectione cor-porali vel ſpũali. q.d. ⁊ ſi nõ das aliqñ / das tñ in tpe oportuno. differs quidem ſed non aufers. Et quia apud eum nulla eſt iniquitas ſubiungit.

18 **Iuſtus dominus in omnib⁹ vijs ſuis ⁊ ſanctus in omnibus ope-ribus ſuis.**

¶ [Iuſtus] eſt [dñs in oibus vijs ſuis] .i. in diſpo ſitionib⁹ ⁊ volũtatib⁹ que oẽs iuſte ſunt [⁊ ſctũs] ac miſericors [in oibus operib⁹ ſuis] .i. poceſſib⁹ ⁊ effectib⁹. Et ſic vie ad diſpoſitionẽ pertinẽt opa ad effectũ. ⁊ hec apud nos diuidunt̃ ſed apud illũ idẽ eſt velle qð facere. Iuſtus eſt ergo ⁊ qñ cedit ⁊ qñ curat. Sic cõfeſſi ſunt oẽs ſancti ei⁹ in tribu lationib⁹ ſuis: q: iuſta ſunt dei iudicia prius iuſti-ciam eius laudauerunt ⁊ ſic beneficia petierunt ⁊ ſiue puniat ſiue remuneret ſemp miam oſtẽdit vel puniendo citra demerita / vel remunerando vl tra merita. Sed q: in imis iaces ⁊ nõ potes ad hõ pertingere inde ſubiungit qð ſequitur.

19 **Prope eſt dominus omnibus in uocantibus eũ: oibus † inuocan-tibus eum in veritate.** †qui in-uocant.

¶ [Prope] ⁊ ppici⁹ [eſt dñs] qui vbiq; eſt [oib⁹ inuocantib⁹ eũ] .i. in ſe vocantib⁹ ⁊ inuitãtib⁹. ⁊ ſi nõ ſtatim facit eis qð petunt. Si longe es ⁊ nõ po tes aſcendere ſaltẽ potes clamare. Inuoca dñm deũ tuũ ⁊ ipſe deſcendet ad te ſʒ [inuocantib⁹ eũ in veritate] ⁊ vere q̇ nihil ab eo petũt niſi ipſũ / ñ ſm vana deſideria q̃ aliud q̃runt ꝙ ipſũ deũ. Ul' [in veritate] hoc eſt in cõfeſſiõe petõꝝ ⁊ i emẽdati one vite ⁊ in humilitate. Si enĩ dixerim⁹ q: petm̃ habemus nos ipſos corrigim⁹ ñ ſeducim⁹. ⁊ vitas in nobis eſt. Et tunc ppe eſt ⁊ exaudiuit q: †preces.

20 **Uoluntatem timentiũ ſe faciet: ⁊† deprecationem eorum exaudi et: ⁊ ſaluos faciet eos.**

¶ [Uoluntatẽ timentiũ ſe] .i. ea q̃ placita ſunt eis [faciet] ⁊ quib⁹ dedit bñ velle dabit ⁊ perfice-re. ⁊ ſi nõ facit ad horã facit tñ aliqñ. ſi tñ ideo ti-ment vt voluntatẽ eius faciant hoc eſt timore fi-liali qui eſt annexus charitati [⁊ deprecationem eorum exaudiet] ſi ſit de pertinentibus ad ſalutẽ ac pro ſe ⁊ perſeueranter [⁊ ſaluos faciet eos] ſcʒ a malis in futuro. hec eſt enim deprecatio eorum vt ſaluentur. Si ergo modo facimus voluntateʒ domini / faciet ipſe poſtmodum voluntatem no-ſtram vt eripiat nos de hoc maligno ſeculo ⁊ ſal-uet in futuro. Hoc autem oſtenditur ex eo quod ſequitur quia

21 **Cuſtodit dñs oẽs diligẽtes ſe: et omnes peccatores diſperdet.**

¶ [Cuſtodit dominus omnes diligentes ſe] non aliud pro eo qui dilectionẽ eius mundanis dilecti onibus preferunt: cuſtodit nunc eos inter tenta-tiones ⁊ tribulationes: inter preſſuras ⁊ anguſti-as: ſed tunc perfectius ⁊ ſecuri⁹ cuſtodiet qñ eos in eternitate ſua ſuſcipiet [et] tunc [omnes pecca-tores] ⁊ impios obſtinatos ⁊ in peccatis perſeue-rantes: aut veniam delictorum deſperantes: aut

veniã ſibi ꝑuerſe ꝓmittẽtes:ꝛ ex ipſa ꝓmiſſione a peccati ꝑpetratione nõ recedẽtes:amoꝛiq3 ei⁹ amoꝛem ſeculi ꝑponentes[diſperdet]ꝛ conferet eũ cos in ignem eternũ mittet. Deinde bꝛeuiter in laude concludit.q.d. Cũ oia iſta ita ſe habẽt ideo ꝓ omnibus ſupꝛa memoꝛatis.

†lau dem. 22 †Laudationez domini loquetur os meum:ꝛ benedicat omnis ca-ro†nomini ſancto eius in ſeculũ ꝛ in ſeculum ſeculi. †nomen ſanctum.

¶[Laudationem].i.laudẽ[dñi loquetur]nũc et in futuro[os meum].i.ego:ponitur eñ ps ꝓ toto ꝛ quãtas potero gratias rependã[ꝛ]meo exẽplo [benedicat ois caro]ois ſexus ꝛ conditio.i. omis homo.ſ.cõuerſi ad deum:hoc eſt oẽ coꝛpus eccleſie:qd nos ſumus qui deuz laudare ꝛ bñdicere debemus:ꝑ quem viuimus ꝛ ſumus[nomini ſancto eius]ipſum extollendo ꝛ gloꝛificãdo ꝛ hoc[i ſeculum].i.in pñti[ꝛ in ſeculum ſeculi].i.in futuro hoc eſt aſſidue ꝛ ſemꝑ ac in eternum ꝛ iugiter i omni ſeculo tam tam pꝛeſenti ꝙ futuro. Oꝛatio

Regnatoꝛ oim ſeculoꝝ dñe qui ſpiritualem cibum omni anime opoꝛtuno miniſtras in tempoꝛe:concede nobis te perpetualiter benedicere:tua potẽtia cum electis tuis fiducialiter exultare. Per dñm.

Pſalmus de laude diuina: et de eo ꝙ tota ſpes noſtra ꝛ plena cõfidentia in deo tñ ꝛ non in hoie eſt ponenda. ps.cxlv

Lauda anima mea dominum laudabo dñm in vita mea:pſallaz deo meo ꝙ̃diu†fuero. †ſum.

¶Auctoꝛ pſalmi ꝓpheta dauid.¶Titul⁹ all'a qd interꝑtat laudate dñm:eſt eñ vox exhoꝛtantis aiam ſuã ad laudandũ.¶Materia: laus dei ac ſpes ꝛ plena cõfidẽtia in deo nõ in hoie ponendo.¶Intẽtio:monere fideles ad laudẽ dei ꝛ ad hoc ꝙ cõfidẽtia in hoibus eſt fugienda ꝓpter ſaluandi impoſſibilitatẽ ꝛ adiutoꝝ bꝛeuitatẽ:ſ3 cõfidẽtia in deo eſt amplectenda ꝓpter ei⁹ ſummã potentiã ſapiam ꝛ clemẽtiã ſeu bonitatẽ.¶Snia in gñali:ꝓpheta in iſto pſalmo cõſulit aie ſue ꝛ cõſeqñter oibus in ꝑſona ſua deũ laudare:monetq3 multis rõnibus in hoibus minime cõfidendum: ſed totã ſpẽ in dño eſſe ponendã. Qnia eñ in ſupe rioꝛi pſalmo ſe laudaturum ꝓmiſerat:ꝛ multa ſunt q̃ laudãtẽ impediũt:ideo hic ꝛ ſe et alios ad laudandũ inuitat.¶Snia in ſpãli:vir itaq3 iuſt⁹ aiam ſuã.i.ſupioꝛ ps.ſ.mens ꝛ rõ inferioꝛẽ.ſ. ſenſualitatẽ:vel aia ſm rõnem ſeipſam ſm ſenſualitatem ꝛ inſuꝑ ꝑfectus minus ꝑfectos ad laudem dei excitans ꝛ exhoꝛtans ait.[Lauda]o[aia mea dñm]ſc3 creatoꝛẽ tuum.q.d.quid de alijs ſatagis ꝛ ꝑ tot rerũ ſecularium amoꝛes te diuidis. Sta in in laude dei meũ,qd te occupat cura moꝛtaliũ rerũ. Collige te ad auctoꝛẽ tuũ qui te fecit: hic tibi pax ꝛ ſecuritas erit. Hoc dicat vnuſquiſq3 aie ſue:lauda dñm tuũ creatoꝛẽ ad cui⁹ facta es imaginem ꝛ ſimilitudinẽ.ꝛ quaſi huic exhoꝛtatiõi acquieſcẽs reſpondet aia.d.[laudabo dñm]nõ tãtũ lingua ſed[in vita mea].i.bene viuẽdo.ꝛ[pſallam deo meo]bñ oꝑando[ꝙ̃diu fuero]in bonis oꝑibus perſeuerando. Neq3 enim aliter digne poſſum⁹ deum laudare niſi bene viuẽdo ꝛ in hoc perſeuerãdo. Deinde hoꝛtatur nos vt in ipſo quem laudamus ſpem noſtram conſtituamus.d.

†pꝛincipes. 2 Nolite confidere in † pꝛicipibus †in†filijs hominuz in quibus nõ eſt ſalus. †et †filios.

¶[Nolite confidere] et ſpem veſtram ponere[in pꝛincipibus].ideſt in hominibus quibuſcunq3 excellentibus.ſcilicet qui inter alios videntur magis poſſe adiuuare:ꝛ multũ minus ꝯfidendum eſt in alijs inferioꝛibus:ꝛ vt bꝛeuiter dicã nolite ꝯfidere [in filijs hominum]quibuſcunq3 qui tempoꝛalia amare ſuadent:[in quib⁹].i.in quoꝝ ꝑtãte[nõ eſt ſalus]q: nec alios nec ſe ſaluare poſſunt:ſed i filio hominis in quo ſalus eſt ſperate quia domini tantum eſt ſalus non pꝛincipum ſeculi vel filioꝛu3 hominum. Et vere non eſt in hominibus ſperãdum: nam vide quid de his omnibus tanꝙ̃ de vno dicat.

3 †Exibit ſpiritus eius et reuertetur in terram ſuam: in illa die† peribunt omnes cogitationes† eoꝛum. † exiet †peribũt. †eius

¶[Exibit]eñ ꝛ egredietur:ſc3 de coꝛpoꝛe[ſpũs].i. aia[eius]ſc3 hois etiã malis gratib⁹ ſuis cito ꝛ ſubito quãdo nõ vult vel ſcit aut ſperat[ꝛ]exeunte ſpũ reuertetur]ſc3 caro vel coꝛp⁹ ei⁹[in terrã ſuã]de qua oꝛiginaliter in pꝛimo parẽte cepit initiũ[ꝛ i illa die]ſcil3 moꝛtis[ꝑibũt].i.fruſtrabunt[oẽs cogitationes]ꝛ pꝛeſumptiones[eoꝛum]que in diuerſos ambitus ſeculi tendebant:q: exequi nõ poterint qd ſuperbe ꝛ inaniter cogitantes ꝓpoſuerant:ꝛ nec ſibi nec alijs ferre poſſunt auxilium et ideo talibus non eſt intendendum. Deinde oſtẽdit ꝙ in deo pꝛincipaliter eſt ſperandum.d.

4 Beatus cuius deus iacob adiutoꝛ†eius:ſpes†eius in† domino deo ipſius qui fecit celum et terram mare et oia que in eis ſunt. †eſt †illius †dñm deum.

¶[Beatus]ſcil3 eſt ille[cui⁹]nõ homo ſed[de⁹ iacob].i.quem coluit iacob eſt[adiutoꝛ eius]ꝛ ſuper abundãt ei⁹:q: ꝛ ipſi iacob ſic fuit adiutoꝛ: vt de iacob faceret iſrael. Sic ꝛ tu hic poſit⁹ ꝛ peregrinus nondũ videns deũ ſi habueris adiutoꝛẽ deũ iacob

eris tandē de iacob iſrael τ videbis deū: τ ceſſabit omnis labo: τ gemitus τ interim dū in hac via gemit ⌊ſpes eius⌋ eſt ⌊in dño deo ipſius⌋ nō in alio et ideo beatus. nā in quo eſt eius ſpes ī peccrit ei⁹ res ſicut ſcriptū eſt. Spes mea es tu: po:tio mea in terra viuentium. Cuius ratio conſequenter redditur et primo ex diuina poteſtate cū dicitur ⌊qui fecit celum et terram mare: τ omnia q̄ in eis ſunt⌋ et ſic poteſt vbiq; ſaluare q: eius ptās attingit vbiq;: ſed ſic non eſt de p:incipibus vel hominib⁹. Secundo ex diuina veritate cū ſubditur.

(Margin: pſ.cxlj.)

5 **Qui cuſtodit veritatē in † ſeculuʒ † facit iudiciū iniuriam † patientibus: dat eſcā eſurientibus.**

(Margin: † eternū † faciens m. † accipiētibus.)

¶ ⌊Qui cuſtodit veritatem⌋ in p:omiſſis ⌊in ſeculum⌋ .i. in eternū reddēdo τ adimplēdo indubitāter oīa q̄ ꝓmittit. homines aūt ſepe p:omittunt et fallunt. Tertio ex dei equitate cū dicit ⌊facit iudiciū⌋ ſcʒ iuſtū ⌊iniuriā patientib⁹⌋ .i. his q̄ iniuſte viuunt τ patiūtur iniuriā q̄ eſt iuri contraria: nam punit facientes et remunerat patiētes. hoīes autem ſepe p:o paruo munuſculo declināt a vero iudicio. Quarto ex dei pietate cum ſubiungit ⌊dat eſcam⌋ τ co:po:alē τ ſpiritualē ⌊eſurientibus⌋ hāc vel illam. hoīes autem ſepe illud tantillum quod pauper habet ſibi ſubripiunt.

6 **Domin⁹ ſoluit compeditos: dominus † illuminat cecos.**

(Margin: † ſapiētes facit cecos.)

¶ ⌊Dñs ſoluit⌋ a vinculis vel pctis ⌊cōpeditos⌋ τ ligatos his vel illis a cōpedibus etiā mo:talitatis et co:ruptionis q̄bus in hoc ſeculo ligamur eos ſoluit quos a mo:talitate ad immo:talitatē a co:ruptione ad inco:ruptionē reducit. Compeditos quoq; cōpedib⁹ p̄cepto:ū vel cōcilio:ū ſoluit reddendo eis p:o labo:e regna celo:um τ ⌊dominus illuminat⌋ viſu vel ſapientia ⌊cecos⌋ co:po:aliter vel igno:antia. Cecos quoq; illuminat quos ab huius mundi tenebris ad ſue claritatis celſitudineʒ ſubleuat. Et.

7 **Dominus erigit eliſos: domin⁹ diligit iuſtos.**

¶ ⌊Dñs erigit eliſos⌋ .ſ. claudos ſubleuādo vl' afflictos cōſolando. vel ⌊erigit⌋ ꝑ humilitatē ⌊eliſos⌋ per ſupbiā .i. ſupbos facit hūiles. quos em̄ diabolus elidit dñs erigit. Eliſi ſunt q̄ ꝑ ſupbiā cadūt eriguntur q̄ toto co:de ſe hūiliant. Nā oīs q̄ ſe exaltat humiliabitur τ qui ſe hūiliat exaltabit. Uel ⌊erigit eliſos⌋ .i. pctis cōfractos. Quīto adducit ratio ex diuina charitate cuʒ d: ⌊dominus diligit iuſtos⌋ tanq̄ membra ſua quos in beatitudine locat eterna. Et quia diuina charitas potiſſime ad deſolatos ſe extendit ideo ſubditur et oſtenditur quomodo diligit dicens.

(Margin: eccc.xiiij.)

8 **Dñs cuſtodit † aduenas † pupillū et viduā ſuſcipiet: et † vias peccatorum diſperdet.**

(Margin: † p:oſelitos. † o:phanum † exterminabit. viā peccato:um)

¶ ⌊Dñs cuſtodit aduenas⌋ .i. ꝑegrinos τ a terra ſua elongatos. vel eos q̄ ſe in hoc ſeculo recognoſcunt eſſe peregrinos dicentes non habemus hic manentē ciuitatē. q̄diu em̄ ſumus in corpo:e peregrinamur a dño: quos dñs cuſtodit: q: eos inter tribulatiōes ꝓtegit τ poſtmodū ad eternā ſecuritatē ꝑducit ⌊pupillū⌋ ꝑentibus ꝑuatū ⌊τ viduaʒ⌋ marito o:batam ⌊ſuſcipiet⌋ in ſuam curam et p:otectionem ſpecialem. Uel ⌊pupillum τ viduam⌋ id eſt omni ope τ auxilio deſtitutos in hoc ſeculo vt ſperent in deo ⌊et vias⌋ latas/ſpacioſas / que ducunt ad interitum ⌊peccato:um⌋ qui hic noſtram viam artam derident. Uel ⌊vias pctō:ū⌋ .i. peccato:es ꝓpter vias ſuas ⌊diſperdet⌋ et exterminabit. Exterminata autem via peccato:um reſtat nobis regnum de quo ſubdit q: illis pereuntibus

9 **Regnabit domin⁹ in † ſecula deus tuus ſyon: in generationem τ † generationem.**

(Margin: † eternū † generatione.)

¶ ⌊Regnabit dñs⌋ in ſanctis ſuis ⌊in ſeculum⌋ .i. in eternū quia regni eius non erit finis ſcilʒ ⌊de⁹ tuus⌋ o ⌊ſyon⌋ id eſt eccleſia. q.d. ad te pertinet o eccleſia: gaude quia tibi regnabit: q: tu eris regnū eius non babylonia: vide vt tu ſcis de ſyon ad tempus labo:ante et peregrinante. in eternum auteʒ regnatura non de babylonia id eſt non de huius ſeculi ciuitate peritura. Deinde declarat quod dixerat in ſecula .i. ⌊in generationem⌋ iſtam ⌊et generationem⌋ venturam .i. ſemper in omnibus generationibus ſuccedentibus.

Oratio.

Glo:ioſe ſpei omēs de⁹ in quē beato:um aīe totā ſpei ꝯfidentiā ponūt: ꝯcede nobis vt adiuto:io tuo illuminati valeam⁹ te iugiter pura mente diligere. Per dūm.

¶ Pſalmus de exho:tatione fidelium ad laudandum deuʒ propter multa beneficia per eum nobis exhibita. Pſalmus.cxlvj.

Laudate dominum q̄m bonus † eſt pſalmus deo noſtro † ſit iocūda decoraq; laudatio.

(Margin: † nō hʒ ē † iocūda ſit laus.)

¶ Aucto: pſalmi ꝓpha dauid. ¶ Titulus all'a cuius vocis iterp̄tatio eſt laudare dūm. Incipit em̄ a laude dei pſalm⁹ τ agit de edificatiōe ſancte eccleſie τ de multis ad edificationē fideliū pertinentib⁹ in q̄b⁹ oīb⁹ laudand⁹ eſt dñs. ¶ Materia: laus dei τ allegatio rōnū laudis hmōi. ¶ Intētio: ad laudē dei monere τ exho:tari. ¶ Sñia in generali: ꝓpheta in iſto pſalmo ho:tatur ppl'm ad laudādū dūm ꝓpter multa beneficia ꝑ eū nobis exhibita: ſubiūgēs q̄ ſupbi τ contumaces [illegible] incōpo-

ſiti ꝛ audaces de viribus ſuis preſumentes ei nō
placent: ſed qui eū timent et in eius miſericordia
ſperant. ¶ Sententia in ſpeciali: oēs ergo tam
maiores ꝙ̄ minores ad laudē inuitans ait. [Lau-
date dn̄m] ſcꝫ oēs de populo ꝛ hoc ideo [qm̄ bon⁹
eſt pſalmus] ideſt bona eſt laus dei vbi opera con
ſonant voci: ſicut pſalmus fit non ſola voce ſed in
organo manibus voci concordātibus quorū ope-
rum laus non debet ceſſare etiam intermiſſa vo-
cis laude. Semper enim laudat qui ſemper be-
ne operatur: qui vero male agit blaſphemat. q.
d. ideo laudate qm̄ bonū eſt laudare. hec eſt enim
merces tota laudātiū ꝛ noſtra beatitudo. Et q:
bonus eſt pſalm⁹ ideo [deo noſtro] cuius aures nō
ad os ſed ad cor: nō ad linguā ſed ad vitā laudato
ris patēt [ſit iocūda] ideſt delectabilis [decoraꝗ̄]
ideſt pulchra [laudatio] iocūda eſt ſi eſt decora. i.
vite moribus ſpecioſa que non eſt in ore peccato-
ris qui bone cātilene malis obſtrepit morib⁹. Sic
enī deo placens ꝛ decens eſt laudatio noſtra ſi cō
ueniat ꝛ vita cū doctrina. Vbi Auguſtinus. Cū mā
ducas et bibis pſalle non intermiſcendo ſonos ſꝫ
modeſte ꝛ temperate manducando ꝛ bibendo et
gratias deo agendo: cibus tu⁹ ꝛ pot⁹ laudat deū.
Si vero modum nature debitum excedas et vino
te ingurgites: ꝛ ſi lingua laudat vita blaſphemat
Si bene viuis laudas cū agis negocium: laudas
cum cibum et potum capis: laudas cū in lecto re
quieſcis: laudas cum dormis: plus attendit deus
quid viuas ꝙ̄ quid ſonet. Ideo etiā laudandus
eſt deus quia

Auguſti.

Edificans hieruſalē dn̄s: †diſper
2 **ſiones †iſrael congregabit.**

†et †iſrael colligens

¶ [Edificans] eſt [dn̄s]. i. edificat in terra ex vi-
uis lapidibus [hieruſalē] ſpūalem ſcꝫ generalē ec
cleſiam cuius pars triūphat in celis et pars milia
tat in terris quā ſic edificat: q: diſperſiōes iſrael]
ſcꝫ populi chriſtiani ad quē nomē iſrael qui inter-
pretatur videns deum eſt tranſlatū. i. fideles va-
rijs erroribus ſeductos de toto mundo ad ſe reuo
cans [cōgregabit] in eccleſia militante per fidē et
in triūphante per apertam viſionē. dn̄s hieruſalē
quotidie ſpiritualiter edificat: quia inceſſanter
electos ſuos corrigit: caſtigat: iuſtificat: perficit ꝛ
in fine ad celeſtem patriam ſubleuat. Quadrat
nos et polit in edificium eccleſie militantis repo-
ſiturus inſtructa triumphantis. Edificium hu-
ius ciuitatis eſt morum correctio: vite emendatio
profectus in bonis operibus: perſeuerantia vſꝗ̄
in finem vt inde edificium celeſte et ruina angeli
ca reformetur vnde oſtendens quomodo congre-
gat ſubiungit.

Qui ſanat contritos corde: et al-
3 **ligat contritiones eorum.**

¶ [Qui ſanat] hic ex parte ꝛ in futuro plenarie
[contritos corde] ideſt eos q̄ offerunt deo ſacrifi-
cium ſpiritus contribulati. Sanat enim cōtritos
corde. ſanat humiliatos: ſanat confitens ſanat
ſeipſos iudicantes ꝛ punientes quorū perfecta
ſanitas erit in reſurrectione iuſtorū quando ab-
ſterget deus omnē lachrymā ab oculis eorꝫ [ꝛ alli
gat] modo. i. curat et reformat diuina medicina:
ſcꝫ virtutem ſue paſſionis ꝛ ſacramentorū q̄ ſunt
anime medicine [contritiones] ideſt plagas [eorū]
quas eis intulit maligni ſpiritus rabies ſeuiens
quas dominus alligat gulloſis per ſimoniam: lu-
bricis continentiam: ꝛ alijs alia ſuo modo iniun-
gens ſicut medicus alligat fracturas infirmorum
diuerſa emplaſtra ſm̄ exigentiam apponens: de
quibus adhuc ſubditur.

4 **Qui numerat multitudinē ſtella**
rū. ꝛ omnib⁹ eis nomina †vocās

†voca.

¶ [Qui numerat]. i. diſcernit [multitudinē ſtella
rum]. i. electorū ꝛ ſanctorū ex quibus fundata eſt
eccleſia qui lucē ꝛ verbo ꝛ exēplo in nocte mundi hu
ius ꝛ in eccl'ia ſicut lumiaria quos numerat i ſuos
q: oēs ſecū regnaturos hꝫ numeratos. Nouit eīn
dn̄s qui ſunt eius. Non numerat deus niſi qui in
numero eius digni ſunt: nā q̄ indignus eſt nec nu
meratur [ꝛ oibus eis] numeratis noīa vocās: ꝛ im
ponit aſcribendo eos iuxta eorꝫ merita in libro vi
te ꝛ eternitate ideſt in dei p̄deſtinatione. Electis
ſuis nomina vocat: q: eos ex nomie nouit. Bonos
quidem noſcit per approbationē quos eligendo
numerat. malos aūt p iudiciū reprobationis igno
rat de qb⁹ alibi d:. Deleanē de libro vite uiuū ꝛ cū
iuſtis nō ſcribantur. Et quid plura dicam.

Ps. lxviij

5 **Magnus dominus noſter ꝛ ma-**
gna virtus eius: et † ſapientie ei⁹
non eſt numerus.

†intelligentie

¶ [Magnus] eſt [dn̄s noſter] in ſe quo maior eſſe
non poteſt qui principium et finē non habet [ꝛ ma
gna virtus eius] in operatione per quā oia facta
ſunt et ſine quo factū eſt nihil [et ſapientie eius
non eſt numerus]. i. finis: quia eſt infinita ꝛ icom
prehenſibilis: nō enim poteſt ab aliquo cōprehen
di vel numerari. Vnde apl's admirans ait. O al-
titudo ſapientie ꝛ ſcientie dei quā incōprehenſi-
bilia ſunt iudicia eius ꝛ inueſtigabiles vie ei⁹. Bo
num eſt aūt vt cōfiteaē quis infirmitatē qui vult
peruenire ad intelligendam diuinitatem. Conſo-
latur enim infirma noſtra cum ſubiungit.

Rom. xi

6 **Suſcipiēs manſuetos dominus**
humilians autem peccatores vſ
ꝗ̄ ad terram.

¶ [Suſcipiēs] eſt [manſuetos dn̄s] ideſt mites ꝛ
humiles ad intelligentiā archanorum. Eſto ergo
mitis: honora ſcripturā dei nōdum tibi apertam
vt ſuſcipiat te dn̄s ad intelligentiā: nō accuſes ob
ſcuritatē ſcripturarū: quia voluit vt exercearis in
pulſando vt pulſanti aperiretē. Si aūt reſiſtis ad-
uerſus clauſa dei/audi quid ſequitur. [humiliās au
tem peccatores] ideſt immites et ſuperbos man-

ſuetis ⁊ humilibꝰ ꝯtrarios [vſq ad terram] ideſt
vt terrena tantū ſapiant. quia enim repꝛehēdūt
⁊ irridēt intelligibilia: ſentiunt ⁊ ſapiunt terre-
na. Suſcipit etiam manſuetos dicit ꝓtegat ⁊ vt
remuneret: pctōꝛes aūt humiliat dicit deijciat et
ſbivt ꝯdēnet. Si ergo volumus ſuſcipi: ſimus man
ſueti: pulſemꝰ: ⁊ qđ ſequitur faciamus. q.d. et vt
ſuſcipi valeatis.

7 †Pꝛecinite domino in confeſſio
†incipite. †et ne: †pſallite deo noſtro i cythara.
❡ [Pꝛecinite] vel incipite. i. canite [dn̄o in ꝯfeſſio
ne] peccatoꝝ ⁊ laudis. Duplex eſt enim ꝯfeſſio et
vtraq triplex: quia tā pctm̄ ꝙ laudē debemꝰ con
fiteri coꝛde oꝛe ⁊ opere. Te pꝛimum accuſa deinde
deum lauda: poſt ꝯfeſſionem vero ſequat̃ opatio
bona: vnde ſubdit [pſallite] operibus [deo noſtro:
in cythara] vbi manꝰ ſequitur vocem. i. poſt cōfeſ-
ſionē opaminivos ipos moꝛtificando vitijs q: vocē
ꝯfeſſiōis comitari dȝ ꝯſonātia boni opis. Qꝛ em̄
pſalteriū a ſupioꝛi parte: cythara ab inferioꝛi red
dit ſonū: quaſi i pſalterio ſonū reddimꝰ cū iā iper
fectione vite ⁊ virtutibꝰ laboꝛādo deū laudamus.
Quaſi vero in cythara ſonū reddere eſt vitā coꝛri-
gere: carnē domare: lachꝛymis pctā punire: coꝛ in
lamētatione penitētie conterere. Et ideo non ca-
nite ſed pꝛecinite dixit: vt ſi deo placere volumus:
pꝛiꝰ voce cōfeſſiōis agiamꝰ mala q̄ geſſimꝰ ⁊ deide
in ope pnie laboꝛemꝰ. Fruſtra ei pctm̄ detegit̃: ſi
nō p penitētie laboꝛē emēdatur: pſallite inq̄ deo.

8 Qui †operit celum nubibus: †et
†cooperit. parat terre pluuiam.
†qui ❡ [Qui operit celum nubibus ⁊c.] Ad lr̄am me-
moꝛat opa per q̄ ptās dei oſdit̃: q: eleuat nubes
⁊ eis operit celū ⁊ celat ab oculis nr̄is ⁊ in deſcen
ſu earū [parat terre pluuiā] ad fecūdādum eā. [ꝓ
ducit etiā in montibꝰ fenū] vt ſit in cibū aialium ⁊
pecoꝝ [⁊ herbā ſeruituti hominū] i. iumētis q̄ hoi
bus ſeruiūt ⁊ pꝛeſtāt iuuamentū. Vn̄ ⁊ ſequitur.
[Qui dat iumentis eſcam ipſoꝝ] ꝓuidendo eis in
vite neceſſarijs ⁊ pullis coꝛuoꝝ] quos parētes i tā
tenera etate nō paſcūt [inuocantibus eū] ⁊ clamā
tibus ꝓ deſiderio eſcarum per naturalē appetitū
eis inditū. Pullos em̄ coꝛuoꝝ ſpeciali ꝓuidētia
deus nutrit quibus miro modo ab aere pabulum
quadam aura delatū ad os peruenit qđ habitan
tes ſuſcipiūt ⁊ ſic nutriunt̃: dr̄ et ꝙ muſce ⁊ hmōi
nutu diuino circa oꝛa eoꝛum volitant quas de fa-
cili capiunt ⁊ ſic viuūt. Vel potius myſtice ſic acci
pe [Qui operit celū nubibus] i. ſacrā ſcripturam
⁊ lucē ſue ſapiētie ſub obſcuritate verboꝝ poſuit:
⁊ quaſi ſub figuris ⁊ ſacramentis ꝯtegit vt ad q̄-
☞ rendū incitet. Sacra em̄ ſcripture verba vileſce-
rent ſi moꝛ vt legūtur omnibus pateret. Sed ipē
poſtmodū pdicatoꝛes ſctōs oꝛdinauit qui eandē
obſcuritatē exponēdo detegerūt: atq per doctri
nam tanꝙ per quandā pluuiā terrena et infirma
coꝛda rigarent. vnde ſubdit̃ ⁊ inde [parat terre]
i. eccleſie ſue ſancte ⁊ auditoꝛibꝰ [pluuiam] i. do-
ctrinam ſpūalem. ad hoc em̄ obſcura quedā voluit
eſſe in ſcripturis vt ſerui dei haberent quid inter-
pꝛetando in aures ⁊ coꝛda hominum influerent.
Et quid agat pluuia ſubiungit.

9 Qui †pꝛoducit in montibus fe- †exoꝛi-
num et herbam: ſeruituti ho- ri facit.
minum.

❡ [Qui pducit] i. naſci facit nō tm̄ i terra hūili
ſȝ etiā [i mōtibꝰ] i. in excelſis ſcꝫ alijs ⁊ magna digni
tate pditis [fenū] ⁊ fructū tpalē quē metāt ſemi-
nantes ſpūalia. nō eſt mirū ſi terra hūilis attulit
fructū ſcꝫ vidua q̄ duo minuta miſit in gazophila
ciū: ſed hoc fuit mirabilꝰ ꝙ mons attulit fenū ſcꝫ
zacheus ille pꝛinceps publicanoꝛū. Quāto em̄ q̄s
in hoc ſeculo maioꝛ eſt tanto plus amat diuitias ⁊
tanto magis durꝰ ⁊ ſterilis eſt. Oia aūt iſta que ec
cleſie ad neceſſitatem deo ſeruientiū dant̃ a diui
tibus fenū ſunt. Carnalia enim ſunt: ⁊ ad tp̄s ap
parentia: ⁊ ſubiūgit quibꝰ ꝓducit. d. [⁊ herbam]
ſcꝫ ipſum fenū [ſeruituti hominū] i. pꝛedicatoꝛibꝰ
qui ſeruiunt hominibus: per ſeruitutē enim hoim
intelligitur officiū pdicatoꝛū: debent ergo ſancti
viri ab eis coꝛpoꝛalia ſtipendia percipere quibus
ipſi ſtudent ſpiritualia ſeminare.

10 †Qui dat †iumentis eſcam ipſo- †et †pecoꝛi-
rum: et pullis coꝛuoꝛum †inuocā bus.
tibus eum. †qui inuo cant.

❡ [Qui etiam [dat iumentis] vel pecoꝛibus ideſt
ſimplicibus eccleſie. ſcilicet gregibus domini [eſcā
ipſoꝛum] i. diuini verbi pabulū: quia eos paſcit
deus per homines qui accipiūt fenum. i. p pdica-
toꝛes quia largiuntur eis ſpiritualia a quibus me
tunt carnalia. Magna autem ſpes tribuitur pec
catoꝛibus cum ſubinfertur [⁊] dat eſcam ⁊ coꝛpoꝛa
lem ⁊ ſpiritualem [pullis coꝛuoꝛum] ideſt filijs pec
catoꝝ denigratoꝝ peccatis qui idolis ⁊ demonibꝰ
ſeruiebant [inuocantibus eum] ⁊ ad eius miſeri-
coꝛdiam recurrentibus. Non ſolū enim pꝛedicato
res ⁊ iuſtos paſcit largitas diuina: ſed etiam idi-
gnos ⁊ peccatoꝛes tm̄ inuocare deū ne differant.
Scriptū eſt enim. Pꝛope eſt dominus omnibus
inuocātibus eum in veritate. cum ait omnibus ne ṗs.cxliiij
minem excludit. Inuocent ergo filij coꝛuoꝝ nō de
ſperent: quia a peccatoꝛibus patribus deſcende-
runt quia in idolatria errauerunt: larga eſt diui-
na miſericoꝛdia: parata eſt etiā peccatoꝛes ſuſci-
pere ſi ipſi non deſiſtant humiliter inuocare. Nā
tantū ſuperbis reſiſtit deus humilibus vero dat
gratiam. vnde ⁊ ſubditur.

11 Non in †foꝛtitudine equi volun †poten-
tatem habebit: nec in †tibijs viri tatu.
†beneplacitum erit ei. †taber- naculis. †bene ſentiet.

❡ [Nō i foꝛtitudie] vel i potētatu [eq̄] i. in ſuper
bia ꝯtumaciū. p equū ei ſupbia itelligit̃: q: in eq̄
altioꝛ incedit homo: ⁊ ceruix eiꝰ vere indicat con-

tumaciam[volūtatem habebit].i.placitū colloca
bit.i.non placet ſibi[nec in tybijs viri] ideſt in icō
poſito habitu ⁊ inceſſu audacis ⁊ p̄ſumptuoſi. p
virum eniȝ audax preſumptio notatur:⁊ in tybijs
inceſſus incōpoſitus[beneplacitū erit ei]minꝰ di
cit ſcilȝ ꝙ nō placent ⁊ plus intelligit ſcilicet ꝙ di
ſplicent. Non ergo ſe extollant homices in ſuis di
gnitatibus:nō preſumant de ſuis honoribus.non
enim in ſuperbia nec in preſumptione delectatur
12 deus. In illis ergo non eſt beneplacitum deo ſed.

†hūi ſentiet dn̄s i timētibꝰ eum:⁊ in his q̄ ſperāt i mīa eius.

†Beneplacitum eſt domino ſu-
per timentes eū:et in eis qui ſpe-
rant ſuper miſericordia eius.

[Beneplacitū eſt dn̄o ſuper timētes eū]timo
re filiali ⁊ caſto:qui vti ꝗ nō ꝯfidunt de vtute ſua
ſed diuina[⁊ in eis qui ſperāt ſuper mīa eius]quia
non preſumūt de ſua iuſticia ſed de dei mīa:nec cō
fidunt de meritis ſed de gratia.q.d.beneplacituȝ
eſt dn̄o in his qui timent ⁊ ſperāt. Timor i ſpeȝ cō
iunxit quia timor ſine ſpe venie non valet:nam ti
mor ſine ſpe non meritum ſed penam hȝ.Ergo ſic
time dn̄m vt ſperes in miſericordia eius:⁊ ab ipſo
ad ipſum fugias.vis fugere ab irato fuge ad pla
catū.Confitere pctā tua:time quia iuſtus eſt:ſȝ
noli deſperare quia miſericors eſt:placabis euȝ ſi
ſperes in miſericordia eius:atꝗ de cetero ita pec
care caueas vt de preteritis deprecceris vt tibi di
mittat. Oratio.

Edificator celeſtis hieruſaleȝ deus q̄ mul
titudinē ſtellarū ⁊ ꝯcludis numero ⁊ no
minatim ſingulas vocas:ſana q̄s ꝯtritos
corde diſperſos ꝯgrega:atꝗ nos innumerabili ſa
pientia tua locupleta. Per dominū.

Pſalmus de inuitatione eccle-ſie triumphantis ad laudem di-uinā propter plura beneficia mi-ſericorditer ſibi collata.

†collauda.

Pſalmus.cxlvij.

†Lauda hieruſalem do-
minum:lauda deuȝ tuū
ſyon.

Auctor pſalmi ꝓpheta dauid. ¶ Titulus alle
luya aggei ⁊ zacharie. Et eſt ſenſus:hic eſt alle
luya.i.laus dei laus dico aggei ⁊ zacharie de re
paratiōe celeſtis hierlȝ quā illi p̄dixerūt et ꝓpter
ea deū laudauerūt. Iſti eī ꝓphete in captiuitate
babylonie ꝓphetauerūt reparationē terrene hie
ruſalem in qua intellexerunt ſpūalē reſtauratio
nem celeſtis hierl'm:⁊ ꝓ ea dn̄m laudauerūt ⁊ ꝓ
pheta dd̄ ꝓ eadē hic deum laudat ſicut illi ꝓphe
te ſub figura laudauerūt.laudatio eī illoꝝ prefigu
rabat iſtā.Et facit iſte p̄s in nobis amorē future
hierlȝ quā multipliciter ꝯmēdat vt ſuſpiremꝰ ei et
ad illā venire deſideremꝰ.¶ Materia:inuitatio ec
cleſie triumphantis ad laudē diuinā ꝓpter bn̄fi
cia diuerſa ſibi collata.¶ Intētio:inducere ⁊ mo
nere fideles ad laudē⁊ hic pura mēte ꝯuerſari at
ꝗ digne deo in hac ꝑegrinatione militare ⁊ conti
nue ad celeſtē hierl'm ⁊ ſyō cū deſiderio ad eā ve
niendi ſuſpirare. ¶ Sn̄ia in gn̄ali:propheta i iſto
pſalmo alloquit̄ hierl'm ⁊ ſyon ſupernā ſcȝ trium
phantē eccl'iaȝ vt q: ſecura iā reddita i ciuibꝰ ſuis
eſt:deuȝ iugi exultatione collaudet:enumeratꝗ
quāta populo ſuo fideli tempore noue legis acre
teris pius miſerator indulſerit. ¶ Sn̄ia in ſpecia
li:in captiuitate ergo huiꝰ ſeculi adhuc conſtitutꝰ
propheta videns beatū populum eterne hierl'm q̄
ſi coniungens cor ei dicit.[Lauda]o[hieruſalem]
celeſtis iam ſecura[dn̄m]rectorē tuū.hoc enim ſo
lum eſt continuum negociū tuuȝ.hoc ideo dicit ꝓ
pheta vt nos modo exultemꝰ in ſpe ⁊ deſideremꝰ
ipſam qui audimus eam ſic iucūditatem dei laudē et
repetit[lauda deū tuū]o[ſyon]celeſtis eadē ei eſt
hierl'm ⁊ ſyon:nā hierl'm iterp̄tat̄ viſio pacꝭ. ſyon
ſpeculatio vel ꝯtemplatio.⁊ viſio pacis eſt ꝯtem
platio xp̄i qui eſt pax nr̄a:⁊ ponitur hic ꝯtinēs ꝓ
ꝯtēto.q.d.o habitatores hierlȝ ⁊ ſyō laudate dn̄ȝ
deum veſtrum.Et ſubdit cauſam laudis.

2 Quoniaȝ†confortauit ſeras por- †confirmauit vectes.
tarum tuarum:benedixit†filijs †filios tuos.
tuis in te.

[Qm̄ cōfortauit]vel cōfirmauit non tm̄ poſuit
hoc qd̄ futurū eſt enūciat q̄ſi iā trāſactū ſit. ſolēt
eīm ꝓphetꝭ futura ita eē cognita quēadmodū p̄te
rita[ſeras]vel vectes ⁊ clauſuras[portarū tuarū]
vectium ꝯfirmatio nō fit niſi clauſis portis.ꝑ hoc
ergo notat clauſam eſſe ianuā admiſſis prudenti
bus ⁊ excluſis fatuis vginibꝰ.⁊ idō ſecure tūc laudat
q: nemo exit vn̄ doleat:nemo itrat quē timeat:q: nō
erit ide amicꝰ nec itrat illuc inimicꝰ ⁊[bn̄dixit]dādo
multiplicia bōa eterna[filijs tuis].ſ.btis[i te]exi
ſtentibꝰ quos olim peperiſti.q̄ iaȝ quieſcunt in te
nec foris peregrinantur. benedixit inꝗ ille.

3 Qui poſuit fines tuos pacem:et †ſatiās.
adipe frumenti†ſatiat te.

[Qui poſuit fines tuos pacē]ꝑfecta vt ex nulla
parte poſſis ꝯcuti ⁊ turbari.quicquid eīm in te eſt
pace fruitur hierl'm q̄ ꝑ viſio pacis ē.Et i pace il
la ē ſaturitas ⁊ nulla idigētia.vn̄ ſubdit[⁊ adipe]
i.medulla[frumenti].i.pane qui de celo deſcendit
⁊ itima dulcedie ieſu xp̄i q̄ dicit ſeip̄m granū fru
mēti[ſatiat te]pleniſſime. Per adipē itelligimꝰ
diuinitatē euiꝰ ꝯtēplatione ſatiabimur q̄ſi amoto
cortice. Carne eīm clauſus i mūdo ſola fide cogni
tus eſt tūc aūt videbimꝰ ſicuti ē⁊ illa erit perfecta
ſaturitas.Vn̄ alibi. Satiabor cū apparuerit glo p̄s.xvj.
ria tua.hec p̄dicta erunt ibi ſed interim in pere
grinatione hac dabit nobis iſta quia ipſe eſt.

4 Qui emittit†eloquium ſuum ter †verbuȝ †vſꝗ in velocitatem.
re:†velociter currit†ſermo ei⁹.

[Qui emittit eloquiū ſuū terre].ſ.gn̄ē vbū i car †verbuȝ
ne miſit mūdo vt i terra cognoſceret̄:q̄ eī oli locu-

tus eſt patrib⁹ in pphetis nouiſſime locutus eſt nobis i filio. Uel [emittit loquiū ſuū terre] .i. verbum euāgelicū qđ pcepit publicari p orbem terrarū [velociter currit ſermo] τ verbū [eius] q: xp̄s vel ſermo xp̄i cito impleuit mūdum cognitiōe veritatis. Uel q: dei ſapiētia nō ceſſat oēs admonere: τ ſermo dei velox ad oēs venit: oib⁹ ſe offert: oēs admonet etiam neſciētib⁹ occurrit. vel q: velociter impletur qđ dicit τ pcipit ac ſi v̄bū ei⁹ curreret. De inde oſtendit quis ſit huius verbi effect⁹. d.

5 †Qui dat niuem †ſicut lanam: nebulam †ſicut cinerem ſpargit.

†non hʒ qui. †velut †velut

[Qui dat niuem] .i. peccatorem peccantem ex fragilitate τ ad modum niuis frigidū τ charitate nō calētem [ſicut lanā] .i. ad modū lane calidū facturus indeveſtē: q: pctōres frigidos per culpam reddit calidos per gratiā. τ de eis facit veſtē chriſti ſine macula τ ruga [τ nebulā] .i. nebuloſum et obſcurū peccatē. ſ. p ignorātiā [ſicut cinerē ſpargit] .i. ſicut vere penitētē facit q̄ ſe in cinere τ puluere humiliat. Cinis eṁ ad humilitatem τ penitētiaʒ ptinet: q: cinis τ cilicium ſunt arma penitentiuʒ.

6 †Mittit criſtallum ſuam †ſicut buccellas: †ante faciem frigoris eius quis †ſuſtinebit.

†qui emittit. †velut fruſtra: panis †in †ſubſiſtet

[Mittit criſtallū ſuā] que dicif eē glacies diu indurata vt reſolui non poſſit. i. peccatorē obſtinatū τ in malicia ɔgelatū [ſicut buccellas] .i. fruſta panis vt incorpetur eccleſie ac incorpet alios τ ab eis incorporet eoſq; verbo τ exēplo paſcat q̄ſi panis τ reficiat. Talis criſtal⁹ fuit. Paul⁹. mathe⁹. aug⁹. τ plures hmōi. Ecce qdaʒ ſunt nix nebula τ criſtallus: τ hec deus ſoluit ſed niſi ſoluat [q̄s ſuſtiebit?] vel ſubſiſtet [an faciē] τ pñtiā [frigoris] vitiorū τ obſtinatiōis. frigoris dico [eius] .ſ. dei: non q: illud faciat ſʒ q: fieri ſinit. ſ. pctōreʒ deſerendo. q. d. ſi nō vocat pctōrē: ſi nō aperit ſenſuʒ ſi nō infundit gratiā ſolui nō poteſt etiā ſi velit. ſʒ noli deſperare: liberat enim gratia dei per ieſum chriſtum dñm noſtrū. Unde ſequitur.

7 Emittet verbum ſuum et †liquefaciet ea: †flabit ſpiritus eius et †fluent aque.

†tabe facient †ſpirabit. †pfluet

[Emittet] .i. extra mittet dñs pater [v̄bū ſuū] ideſt filium carne aſſumpta. τ p hoc [liquefaciet ea] ſcʒ niuem nebulā τ criſtalluʒ. verbo nanq; dei veniēte nec frig⁹ nec obſcuritas nec duricia pōt deſperare. aduent⁹ eṁ xp̄i oia ſup: adicta ſoluit τ ſoluta ſpūalis bñficii flueta aliis ifundūt vnde ſubdit [flabit ſpūs ei⁹] ſicut callidus auſter ſcʒ ſpūſſctūs in hmōi corda ifundēdo grām vt frig⁹ τ caligo expellat: τ quod ante durū erat molle fiat [et fluent aque] .ſ. flueta doctrine τ gratie vt inde bibant alii. Uel [emittet verbū] p: edicatiōis τ flante ſpū [liquefaciet] τ diſſoluet [ea] q̄ ſunt ɔgelata [τ fluent aque] lachrymarū reſolutis cordibus cōgelatis. Ita vt dictū eſt myſtice hec p: edicta ſane accipiunt. Ad litterā vero manifeſta ſunt: q: ſpargit deus niuē quaſi lanā: nebulā vt cinerē criſtallū facit vt fruſta candidi panis que magna dei monſtrant opera: ſed aliud inuunt myſtice intellecta. eius inq̄ ſpiritus flabit.

8 †Qui annūciat verbū ſuū iacob: iuſticias et iudicia ſua iſrael. †annuncians.

[Qui annūciat verbū ſuū] ſcʒ incarnatū vel verbū euāgelicū [iacob] iunio: i ſcʒ populo. i. chriſtiano per iacob ſignificato. τ annūciat [iuſticias τ iudicia ſua] .i. iuſta iudicia ſua [iſrael] .i. populo fideli deū p fidē videnti. idē eṁ ſignificat p iacob τ p iſrael ſcʒ popul⁹ fideliū cui annunciat iuſta ſua iudicia ſcʒ q̄ qcq̄d genus hūanū ppeſſuʒ eſt merito ppeſſum ē ſupbie τ elatiōis in deū: τ q̄ nō tm̄ iniuſti: ſed etiā iuſti p ſuo merito iuſto dei iudicio hic patiuntur: τ q̄ nō ſuis meritis: ſcʒ gr̄a dei liberantur. Uel [iuſticias] quibus iuſtos gratis iuſtificat [τ iudicia] quibus impenitentes flagellat.

9 Non fecit †taliter oī nationi: †et iudicia ſua non manifeſtauit eis. †ſic vniuerſe genti. †nō hʒ τ

[Non fecit aliter omni nationi] vel genti ſicut populo huic fideli ſpecialr τ electo credenti eſt [τ iudicia ſua] p: edicta [nō manifeſtauit eis] ſcilʒ aliis natiōib⁹: nō omi gēti nūciauit de⁹ ſed ſoli nouiſſimo fideli populo in quo ſunt τ gētes que iā nō debent dici gētes: ſed popul⁹ vnus in xp̄o. Oēs enīʒ credentes in chriſto ipſi ſunt in corpore chriſti et ſunt de ſemine abrae: τ ſunt in iacob τ in iſrael. vnde etiā grati magis eſſe debem⁹ rōne hoꝝ beneficiorū ſpecialiter nobis exhibitiorū. Studeamus ergo ſpūaliter eē in iacob ſupplātantes τ eradicātes vitia: τ carnales ɔcupiſcentias: luctātes τ apphēdentes diuinā miam atq; eā firmiter retinentes vt mereamur eſſe iſrael ideſt deū vidētes: atq; ex ei⁹ beata viſione valeam⁹ iuſticias τ iudicia eius comprehendere. Uel ad litteram per iacob et iſrael iudeos accipit quibus per ſeipſum chriſt⁹ verbum ſuum annunciauit ac iuſticias τ iudicia ſua eis manifeſtauit quod aliis non fecit: quia per ſe aliis non p: edicauit. Oratio.

Conforta domine portas eccleſie tue: τ pone terminis eius pacem: eiq; adipem ſpiritualis tritici dignanter attribue. Per dominum noſtrum.

Sequenti pſalmo quedā vtilia p: emittit. Auguſtinus dicens. Meditatio vite pñtis noſtre in laude dei eſſe debet: q: exultatio ſempiterne future vite noſtre laus dei erit: τ nemo poteſt idoneus fieri vite future qui nō ſe ad illam modo exercuerit. Modo ergo laudamus deum ſed τ rogamus deū laus noſtra leticiā habet: orō gemitū. pmiſſum eſt nobis aliquid quod nondū habem⁹: τ q: verax eſt qui pmiſit in ſpe gaudem⁹: q: tamē nōdum habemus in deſiderio gemim⁹. Laudamus modo in eccleſia omnes quādo ɔgregamur: cum quiſq; diſcedit ad ppria quaſi ceſſat laudare do August.

minũ. non ceſſet beneviuere ⁊ ſemper laudat deũ
Tunc deſinit laudare dñum quãdo a iuſticia ⁊ ab
eo qđ illi placet: declinat: nam ſi a vita bona nun-
ꝙ declinet lingua tacet: vita clamat: et aures dei
ſunt ad cor eius. Quomodo eniꝫ aures noſtre ad
voces noſtras ſic aures dei ad cogitatiões nr̃as.
Nõ poteſt autem fieri vt habeat mala facta q̇ ha
bet bonas cogitatiões. Totus ergo homo laudet
deum: cantet vox: cantet vita: cantent facta. Ecce
iſte pſalmus diſtribuit vniuerſaꝫ creaturã lauden
tẽ deũ ⁊ tãꝙ hortaꝭ vt laudet: ⁊ q̄ſi iueniret tacẽ
tes laudẽ dñi exhortaꝭ vt ſurgãt. ⁊ laudẽt. ait eñ.

Pſalmus de inuitatione omniũ creaturarum ad laudanduꝫ deũ quia ab ipſo omnia ſola voluntate ⁊ ꝑcepto ſunt creata. ps. cxlviij

Laudate dominum de celis: laudate eum in excelſis.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid.
¶ Titulus all'a aggei ⁊ zacharie. Et eſt ſenſus: h
eſt all'a ideſt laus dei. aggei ⁊ zacharie. i. ꝑ futu-
ra liberatiõe ꝑ qua predicti prophete laudaue-
runt. Iſti eñ prophete qui in babylonica captiui
tate predixerũt liberationẽ terrene hierl'm mul-
tum nos erigũt ad futurã liberationẽ celeſtis hie
ruſalem: quã ſub illa actuali intellexerũt ⁊ pro ea
ſpiritualiter laudauerũt vt nos coꝝ exẽplo quaſi
huius noſtre peregrinationis babylone ꝯtempta
ſecuri ꝓmeditemur hic laudẽ quã in eternũ ſolue
mus. ¶ Materia exhortatio creaturarũ oium ad
laudandum deum. ¶ Intentio monere ad perſol
uendũ laudẽ deo. ¶ Snia in generali: propheta i
iſto pſalmo inuitat omnes creaturas ꝑ paucaruꝫ
enumerationẽ ad diuinã laudem. Iſta autẽ inui-
tatio non eſt niſi quedam demonſtratio ꝙ omnis
creatura ad deum laudandum eſt creata. Unde
intellectuales creature vt angeli ⁊ hoies laudant
ꝑ ſe. intellectu vero carentes laudant inquantuꝫ
ex ſe ducunt in cognitionẽ dei ⁊ per ꝯſequẽs ipi⁹
laudem. Et primo ad laudem dei hortaꝭ celeſtia:
deinde terreſtria. ipſe eñ fecit celũ ⁊ terrã ⁊ in ce
leſtibus ⁊ in terreſtribus ꝯtineñ omnia. ¶ Snia
in ſpāli: propheta ergo angelis deũ laudantibus
congratulans ait. [Laudate dominuꝫ de celis]. i.
vos creature ⁊ ſubſtãtie celeſtes que eſtis de ce-
lis ⁊ habitatis in eis ſcilꝫ angeli qui in celo empir
reo facti eſtis. Non ꝑcipit vel monet angelos hoc
facere ſed aggratulatur eis hoc facientibus: quia
placet ſibi qđ faciunt: ⁊ leuato corde cum illis eſt
in ſpe ſicut aliquibus bene operãtib⁹ applauden
tes dicimus facite facite. Sed quia non omnes in
loco originis remãſerũt addit [laudate euꝫ] q̇ eſtis
[i excelſis] ⁊ i emmẽtia vr̃e beatitudis vbi ꝑ grãꝫ ꝑ
ſtitiſtis. Deīde mag̃ ſpāliter exꝓmit ⁊ ſe exponit.
2 Laudate eum omnes angeli eius
laudate eum omnes virtutes ei⁹.
¶ [Laudate eum omnes angeli eius] ideſt nũcij
diuine voluntatis ad annunciandũ eam a deo de-
putati. ⁊ eoſdem ſub alio nomine exhortans dicit
laudate eum omnes virtutes ei⁹] ⁊ exercitus [eius].
ideſt ipſi angeli ad exercendas oꝑationes mirabi
les conſtituti. Uirtutes qñq3 ꝓ vno ordine ponit:
ſed hic generale nomen eſt oim celeſtiũ ſpirituũ:
q̇ etiã angeli dicũtur dũ in miſteriũ mittuñ. Pri
cipue de inuiſibilib⁹ egit a quib⁹ tãꝙ a digniorib⁹
incepit. deinde tranſit ad viſibilia que minus ſunt
digna dicens.
3 Laudate eum ſol ⁊ luna: laudate
eum omnes ſtelle et lumen.
¶ [Laudate eũ ſol] ſcilꝫ lumiare mai⁹ [⁊] luna lu-
minare minus [laudate eũ oẽs ſtelle] ſcilicet lumi
naria minora in apparẽtia. Sol ⁊ luna ⁊ ſtelle deũ
laudant in eo ꝙ a ſuo officio ⁊ ſeruicio non rece-
dunt. ſeruicium enim ipſoꝝ laus dei eſt [⁊ lumen]
ideſt effectus corporum luminoſorum. q. d. illa lau
dent non ſolum in ſe ſed etiam in effectu vel ꝑ lu-
men generaliter accipit omne quod lucet ⁊ omnia
lumen habentia que dinumerari non poſſunt
4 Laudate eum celi celorum: ⁊ aque
omnes que ſuper celos ſunt lau- Daň iij.
dent nomen domini.
¶ [Laudate eum celi celorum] pluraliter dicit q̇
plures ſunt celi ſ aereũ: ſidereũ: criſtallinũ: empir
reũ. Uel [celi celorum] i celum empirreũ vbi ẽ mã
ſio beatorum Et quia manſiones ibi ſunt multe:
ideo hic dicitur celi in plurali ⁊ celum celoꝝ: quia
eſt ſuper omnes celos alios [et aque que ſuper ce
los] ſcꝫ aereos [ſunt] ſcilicet in nubibus que diuiſe
ſunt ab his que ſunt ſub firmamento. Uel celum
criſtal'inum quod dicitur aqueuꝫ: non propter na
turam aque: ſed perſpicuum eſt vt aqua ſicut ce-
lum empirreũ dicitur a pir quod eſt ignis nõ ꝙ ſit empirreũ
igneũ natura ſed quia luciduꝫ eſt vt ignis Aquas vñ dicꝭ.
que ſuꝑ celos ſunt. ideo de⁹ ibi creauit vt caruꝫ fri
giditate temperetur feruor: generatus ex motu
firmamenti ne inferiora deſtruantur. Unde dicit Beda
Beda ꝙ glaciali ſoliditate in more criſtalli ſuper
firmamentum aque ſunt ſuſpenſe: et dicte ſunt
celum criſtallinum propter ſimilitudinem: cum
aqua in dyaphanitate quia [laudent nomen do-
mini] ratione creationis ſue hec per ſe deum non
laudant: ſed ſunt nobis materia laudandi deum
perſtrinxit ⁊ concluſit celeſtia deum laudantia et
ſubiungit quare illum laudent, dicens.
5 † Quia ipſe dixit et facta ſunt: ipſe †qm̄
mandauit et creata ſunt.
¶ [Quia ipſe] dñs [dixit] i. voluit. ſuũ eñ dicere eſt
velle [⁊ facta ſunt] ꝑ vbũ ſuũ ꝓut voluit [i ipſe mãda
uit] vbo ſuo. i ꝑcepit fieri [⁊ creata ſunt] de nihilo
q. d merito hec oia laudãt deũ q̇ fecit ea q: ſola vo
lũtate ⁊ ꝑcepto creauit oia. Nulla ꝓ⁹ maior nulla

laus ſublimior: dei iuſſiſſe feciſſe eſt: vna natura iubet et facit. deus iubet: deus facit: per verbum ideſt per chriſtum iſta creata ſunt. nemo enim dicit: nemo mādat niſi verbo. Et

6 **Statuit ea in ſeculum et in ſeculum ſeculi: preceptum poſuit ⁊ nō preteribit.**

¶ [Statuit] .i. ſtabiliter ordinauit ea. ſ. angelos virtutes oēs: oīa celeſtia: oīa ſuperiora: ciuitatē ſupernam bonā ſctām beatā in locis ſuis ⁊ ordinib⁹ [in ſcl'm ⁊ ſcl'm ſeculi] .i. eternū mā̄ſura: ſaltē q̄3 ſubſtantiā: q: et ſi preterit huius mūdi figura nō tñ ſubſtātia [preceptū poſuit] .i. legē et cōditionē ac ordinē itrāſgreſſibilē eis īpoſuit vt ei obediāt et eum laudēt. hoc eñ erit negociū eorū ſemp laudare dñm [et nō pteribit] qn fiat: ſed firmū et pmanens erit. laudāt eñ oīa vel in ſe vel in alijs. Grādis hominis honor: ⁊ grādis infelicitas. Aſtra et elemēta homini ſeruiūt et ipſe creatorē ſuū ignorat. Totus mūdus deo obedit ⁊ preceptū dei meminit: ⁊ homo ſolus nō meminit: O infelix hominum genus. Deinde poſtq̄ dixit de laudibus celeſtium conuertit ſe ad terrena et ait

7 **Laudate dominum de terra: dracones et omnes abyſſi.**

¶ [Laudate dñm] vos creature q̄ eſtis [dē terra] vel in terra. in quo hortaf nos vt ꝯſideratiōe eoꝝ q̄ ſunt in terra laudem⁹ deū q̄ cōſiderata aperiūt dei laudē ſc3 [dracōes] q̄ in cauernis terre circa aquas manēt: ⁊ pdeūtes de ſpeluncis in aere feruntur: et aer p eos cōcitaf: quib⁹ nō ſūt maiora animātia ſup terram. ⁊ ideo ab eis cepit. Per dracones etiā cete hec grādia q̄ in abyſſis aquaꝝ habitāt intelligunf [et oēs abyſſi] .i. pfunditates aquaꝝ que latent in viſceribus terre et maria omnia. et per hoc notat elementum aque.

† tēpeſtatis

8 **Ignis grando nix glacies ſpiritus † procellarum: que faciūt verbum eius.**

¶ [Ignis] ⁊ p hoc notat elemētū ignis. [grādo] q̄ fit in ſupiori pte aeris [nix] in media [glacies] in inferiori [ſpūs pcellaꝝ] .i. vēt⁹ tēpeſtatū q̄ pcellas facit in mari, laudēt nomē dñi ⁊ p iſta q̄ttuor: tāgitur elementū aeris [q̄ faciūt verbū eius] .i. obediunt ſermoni ⁊ pcepto dei faciēdo id ad quod ex diuina inſtitutiōe ordinanf: q: verbo dei oī motu ſuo deſeruiūt. Quicquid hic acciderit non niſi de voluntate dei accidit: ⁊ ſi nō intelligim⁹ q̄d quare fiat demus hoc prouidentie dei: q: non fit ſine cauſa et non blaſphemabimus. Erubeſce o homo omnia que videmus in mundo nobis ſeruiunt ⁊ faciunt verbum eius et tu non facis.

9 **Montes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri.**

¶ [Montes] ſc3 maiores eleuatiōes terre [⁊ oēs colles] ſc3 minores mōtes ⁊ eleuationes. ⁊ p hoc notatur elementum terre [ligna fructifera et oēs cedri] laudent nomen domini. hec enim per fructū hec vero per magnitudinem mittunt factori laudationem. hec omnia habent locum et ordinem ſuum: ⁊ pro modo ſuo implent vniuerſitatis decorem: et ſic laudant deum. ipſa ergo .i. nos ex cōſideratione eorum hortātur laudare dñm.

10 **Beſtie et † vniuerſa pecora: † ſerpentes et volucres pennate.**

† omnia † reptilia et volatilia pēnata.

¶ [Beſtie] .i. animalia ſilueſtria [et vniuerſa pecora] ſc3 domeſtica. vel [beſtie] .ſ. maiora [et vniuerſa pecora] ſc3 minora [ſerpētes] .i. animalia reptātia [et volucres pēnate] .i. alata p aerē ſe mouentia laudēt nomen dñi. omnia iſta inuitanf ad laudē dei et ipm laudāt inquātū in eis relucet bonitas diuina: ⁊ cū conſiderata pariūt laudē dei: ⁊ ſunt materia laudis intelligibilibus creaturis: ⁊ portanf nos vt coꝝ ꝯſideratiōe deū laudem⁹. oīa laudāt dñ3: q: oīa ſtāt i ordine ſuo: ⁊ nihil mutat naturā ſuā abſq3 ſolo homie cui oīa ſunt ſubiecta et cui⁹ cauſa ſunt facta. Deinde ad inferiores rationales creaturas ſc3 ad homines venit. d.

11 **Reges terre ⁊ omnes populi: principes et omnes iudices terre.**

¶ [Reges terre] .ſ. maiores ⁊ pſidētes [⁊ oēs populi] ſc3 minores et ſubditi [principes] q̄ dominaf ſub regib⁹ [et oēs iudices terre] a regib⁹ ⁊ principib⁹ ad determinandū cauſas hoc eſt oēs cuiuſcūq3 cōditio ⁊ cuiuſcūq3 ordinis homies. ſ. laudēt nomē domini. Attēde o hō q̄ tibi grādis viderī: q: poſt beſtias ⁊ vniuerſa de te dixit et nihilominus recole q: poſt omnia es factus de limo terre.

12 **Iuuenes et virgines ſenes cum iunioribus laudent nomen domini: quia exaltatum eſt nomen ei⁹ ſolius.**

¶ [Iuuenes et virgines ſenes cum iunioribus] id eſt de oī ſexu ⁊ oī etate homies [laudent nomen domini]. Ergo nec occupatio viroꝝ: nec fragilitas feminarū: nec debilitas ſenū: nec voluptas iuuenum debet excuſari a laude dei. ⁊ hoc ideo [quia exaltatum eſt] ſuper omnē creaturā [nomē eius ſolius] om̄ps eſt eñ nomen eius: et nemo exaltaf niſi ſub eo ⁊ per eum. Nemo ergo querat exaltari nomen ſuum. vis exaltari illi te ſubde qui nō poteſt humiliari. Et q: ſupra dixit prius de celo: et poſtea de terra: ſubdit nunc de omnibus ſimul dicēs. Et vt vniuerſaliter dicam

13 **Cōfeſſio eius † ſuper celū ⁊ terrā et exaltauit cornu populi ſui.**

† in celo et i terra

¶ [Confeſſio eius] .i. laus q̄ ſibi debef eſt [ſup celum ⁊ terrā] omnia celeſtia ⁊ terrena ſuperans .ſ. plusq̄ celeſtis et terrena creatura exprimere poſſit: q: omnem creaturā tranſcendit. Vel [ꝯfeſſio]

laudis[eius]eſt[ſup celū ꝛ terrā].i.illū oīa ſupio-ra accepta ꝑ celū: ꝛ oīa inferio-ra accepta ꝑ terrā ꝯfitentur vel in ſe vel in alijs:q: attēdētes ea lau dant eū: ꝛ de celeſtibus et terrenis. Laudēt ergo eū etiā.ideo q: [et exaltauit co-nu].i. ſublimita-tem ꝛ dignitatē ſeu poteſtatē [populi ſui]ſcʒ chri ſtiani. Modo eñ co-nu ppli ſui hūile eſt ꝛ tritur et tribulationib⁹ tunc vero exaltabit̄ qñ ad iudi ciū venerit ipſe dñs. Ergo modo ſit

†filij 14 Hymnus omnibus ſanctis eius †populi †filijs iſrael † populo † appropin †appro-pinquantes. quanti ſibi.

¶[Hymn⁹].i.laus dei cū cātico[oīb⁹ ſanct[ei⁹] ſcʒ firmis ꝑ ſpē[filijs iſrael]ſcʒ videntib⁹ deū ꝑ fi deʒ.hi ſunt ſancti quib⁹ dʒ eſſe hymnus [populo appropinquāti ſibi]ꝑ charitatē hi ſunt filij iſrael iſtis modo ꝯpetit hymn⁹ ad tps quib⁹ et in fine erit hymn⁹ ꝑpetuus:q: iſti digni laudēt deū in p̄ ſenti: ꝛ ſempiterne laudabūt in futuro. hymnus eſt laus dei cū cātico: ꝛ hʒ hec tria.ſ. canticum et laudem et dei:quorum ſi vnū deſit hymnus nō eſt hūc ergo modo accipiant: ꝛ dicant ſancti in fine eternū hymnum accepturi. Unde dicitur in ſecu la ſeculo-um laudabunt te. Oratio

Excelſo-ū edium ſupeminēs excelſa pote ſtas de⁹.ꝯcede famulis tuis vt ſicut cun cta q̄ circuim⁹ te iubēte creata ſunt: ita que preceptis te cuſtode ſeruentur. Per dñm.

¶ Pſalmus de exho-tatiōe omnium fidelium ad laudandum deum et in voce et in intellectu.i.co-de ꝛ in bono opere. ps.cxlix.

iij Cantate domino canticū nouum:laus eius in eccle ſia ſancto-um.

¶Aucto-pſalmi ꝑpheta dauid. ¶ Titulus all'a poſt oēs eñ creaturas quas in p-ecedēti pſalmo monuit laudare deū hic inuitat ad nouū cāticū ꝑ nouitate incarnatiōis ꝛ laudare deū ꝑ ſpirituali bus beneficijs. ¶ Materia: inuitatio fideliū ad no uum cāticū: ac iuſticia exercēda i malos iuſto dei iudicio: ꝛ ſancto-ū exaltatio. ¶ Intētio: monere ad laudādū deū: ꝛ in voce ꝛ i intellectu ꝛ in opere bono. ¶ Sñia in generali ꝑpheta i iſto pſalmo in uitat oēs fideles ad cātādū dño cāticū nouū ꝑ no uitate qua de veterib⁹ facti ſunt noui: ꝛ ꝑ victo ria ꝑfecta quā in ſcdo aduētu xpi ad iudiciū ſunt habituri[q: tūc ſancti cū xpo regnabūt i eternū ꝛ oppſſo-es eo-ꝝ detrudent̄ i infernū: ꝛ hoc cedet in augmētū glie electo-ꝝ. ¶ Sñia in ſpeciali. Exho-tans itaqʒ fideles ad cātandū ait. [Cātate]vos fi deles ꝛ noui ppl's[dño].i. ad ho-o-ē domini[can ticū nouū]de nouitate recreatiōis: de myſterio re dēptionis: de pmiſſione eterne hereditatis: ꝛ cū exultatiōe ꝑdicate mandatū nouū. Qui vult cā-tare hoc cāticū diligat eterna vt ſiat nouus. vet⁹ eñ homo canticū vetus ꝛ veteris teſtamēti can-tat de terrenis. nouus aūt homo canticū nouū et noui teſtamēti cantat de ſpiritualibus. hoc canti cum eſt pacis: charitatis et vnitatis. et ideo decla rans vbi et a quibus debet cantari hoc cāticū ſub iungit[laus ei⁹][et ei grata eſt][in eccl'ia ſancto-ū] ideſt in ſocietate catholico-ꝝ ꝛ cōgregatiōe fide-liū. hec eñ laus cantāda eſt in eccleſia catholica et a ſanctis qui ſunt iſrael. Unde ſubdit

2 Letetur iſrael in eo q fecit eū: ꝛ † fi †filij. lie ſyon exultent in rege ſuo.

¶[Letet̄]ſcʒ ſpe lʒ huc multa patiat̄ [iſrael] .i. ppl's hic videns deum ꝑ fidē: nō in auro neqʒ i ar gento nec in vanitatibus hui⁹ mūdi.ſʒ[in eo q̄ fe cit eū]nō ſolū p-io ſʒ ꝛ ſcdo.ſ.creādo in opibus bo nis vt ſiat iſrael. ab ipſo eñ eſt leticia noſtra[qui nos fecit felices[et filie ſyon]idē ꝙ iſrael.i. filie ec cleſie.ſcʒ anime fideles deum per fidē contemplā-tes[exultent in rege ſuo]non in terreno ſed celeſti non in mo-tali ſed eterno:ſcʒ dño noſtro ieſu chri-ſto qui eſt creato- et recreato- ac rex noſter: quia ipſe fecit et refecit ac regit nos. Et

3 Laudēt nomē ei⁹ in cho-o: i tym-pano ꝛ pſalterio pſallant ei.

¶[Laudēt].ſ.fideles[nomē ei⁹].i.deū regē ſuūʒ [in cho-o].i.in cōco-dia fidei ac mo-ū bono-ū ꝛ vir tutū. Q: ſicut in cho-o cātantiū quiſquis voce di ſcrepauerit offendit auditū. ꝛ ꝑturbat cho-um: ſic quiſqʒ eſt diſco-s in ſocietate ſctō-ū ꝛ diſſonat ꝑ turbatiōe p-auo-ꝝ mo-ū offendit dñicū auditū. nō eñ placet deo i diſco-dia laus vel ſacrificiū.[i tym pano]vbi co-iū extendit̄ .i.in carnis mo-tificatio-ne vitijs ſe crucifigendo[ꝛ pſalterio].i. impletiōe celeſtiū p̄cepto-ū ꝛ ſpirituali operatione[pſallaʒ et vt non ſola vox ſonet ſʒ ꝛ man⁹ conſonet ꝛ ver-bis facta ꝯco-dent. Talis enim modulatio eſt deo acceptabilis vbi eſt conſonantia vocis et operis. ideo autem pſallant

4 † Quia beneplacitum eſt domio in populo ſuo: et exaltabit man-ſuetos in ſalutem. †qm̄ benefacit dñs i populo ſuo.

¶[Quia beneplacitū eſt]ꝛ cōplacet mō[domino in populo ſuo]ſpecialiter ab eo electo q̄ olim[dixe rat. Penitet me feciſſe hoiem. venit enim p-om pſis mo-ſ: p-ctā dimittere: vitā eternā p-omittere aduerſum conuertere pugnantem adiuuare: vin-centē coronare[et ideo[exaltabit]in iudicio[man ſuetos]et hūiles patienter opp-eſſiones p-o deo ſuſtinentes[in ſalutem]eternā: ſed ſuperbos hu-miliabit in mo-tē eternā. Omnis eñ qui ſe exal-tat humiliabitur: et qui ſe humiliat exaltabitur. In futuro atqʒ exaltabit manſuetos. et ideo Gen.vj. Lu.xiiij.

5 Exultabunt ſancti in glo-ia: leta buntur in cubilibus ſuis.

¶[Exultabūt] hic [ſancti in gloꝛia]. i. in teſtimo
nio bone cōſcientie: q꞉ hec eſt gl'ia noſtra. Uel [in
gloꝛia bonoꝝ operā. q꞉ gloꝛia eſt bonoꝝ actuū fre⸗
Gloꝛia quid eſt. quēs laudatio. Sꝫ gloꝛia ſtultoꝛuꝫ eſt popularis
terrena ⁊ trāſitoꝛia: q꞉ omnis gloꝛia carnis quaſi
Gloꝛia ſtultoꝛuꝫ quid eſt. flos feni. de qua gloꝛia [letabunt̄] nō in applauſu
et fauoꝛe populari: nō in diuitijs et delitijs: nō in
ſpectaculis ⁊ fabulis ſꝫ [in cubilibꝰ ſuis]. i. in con⸗
ſciētijs et in coꝛdibꝰ ſuis. q꞉ omnis gloꝛia filie re⸗
gis ab intus. Et merito exultabūt q꞉ habēt tam
bonum dn̄m qui dat peccantibus gratiā et imme
ritis vitam eternā. Sed ne ſuperbiēdo et ſibi pla
cendo offendant oculos dei qui iſta donauit.

6 Exultatiōes dei in †gutture eoꝝ:
†faucibꝰ et †gladij ancipites in māibꝰ eoꝝ.
†framee bis acute

¶[Exultationes dei] non ſui erunt [in gutture]
vel faucibꝰ [eoꝛū] idest in lingua ⁊ voce. Sic enim
letantur in cubilibꝰ et gutture. i. in coꝛde et voce
vt nō ſibi tribuāt q̄ boni ſunt: ſed deo a quo acce⸗
perunt q̄ ſunt ⁊ ſperāt id qđ nundū ſunt [⁊ gladij
ancipites]. i. ex vtraq; parte vel bis acuti idest ſer
mo dei qui acutus eſt veteri et nouo teſtamēto vn
de ſumūt qđ pꝛedicant. Uel q꞉ ſermo ipſe tempo
ralia ⁊ eterna ꝓmittit: erūt [in manibus]. i. pote⸗
ſtate [eoꝛū] vt dicāt vbi velint ⁊ cui velint. nō time
ant poteſtatem: non contemnant pauperem ⁊ cui
libet miniſtrent pꝛo captu ſuo. Et hoc

†facien⸗ das vin⸗ dictas in gentibꝰ. Ad †faciendā vindictā in natio⸗
nibus: †increpationes in ppl'is.
†obiur⸗ gatiōes.

¶[Ad faciendā vindictā in nationibꝰ]. i. ad hoc
vt illo gladio bis acuto occidāt pctōꝛes vt ſic viui
ficentur et nobis incoꝛpoꝛētur q̄ nos ſibi pꝛiꝰ in⸗
Deuto. xxxij. f. coꝛpoꝛabāt. ſm̄ illud. Ego occidā ⁊ ego viuere fa⸗
ciā. Et ne putet̄ gladiꝰ ſanguinē fundens deter⸗
minat ſubdens idest ad faciendas [increpatiōes
in populis] vel obiurgationes et coꝛrectiones.
Accipe ⁊ tu gladium bis acutum: increpa amicuꝫ
tuum dicens. Qualis homo es qui mundum dili⸗
gis: ⁊ dimittis eum a quo factus es. Qui terrena
concupiſcis ⁊ celeſtia nō amas. Qui vitijs adhe⸗
res ⁊ virtutes cōtemnis. Cum ceperit erubeſcere
⁊ cōpungi feciſti vulnꝰ: de gladio peruenit ad coꝛ:
moꝛtuus eſt vt viuat. Et.

†vt al. 8 ligent. †Ad alligandos reges eoꝛum in
†vinculis compedibus: et nobiles eoꝛuꝫ in
†manicis ferreis.

¶[Ad alligādos reges eoꝝ in compedibus]. i. in
pꝛeceptis dei [⁊] ad alligandos [nobiles eoꝛum in
manicis] vel vinculis [ferreis]. i. dei mandatis que
dicuntur vincula ferrea: q꞉ ſunt inſolubilia. His vi
culis ligantur reges ⁊ nobiles ſeculi ab infirmis ⁊
cōtemptibilibus mūdi quos elegit deus vt cōfun
deret foꝛtia: ⁊ iſti ligant nobiles ⁊ potētes ne pꝛo
ij. Jo. iiij grediāt̄ ad illicita. Ferrea vīcula ſūt q̄diu timēt:
amēt: ⁊ aurea erūt: q꞉ pfecta caritas foꝛas mittit

timoꝛem. Initium quidem ſapientie timoꝛ domi
ni. Incipit ergo a vinculis ferreis: ⁊ finitur ad toꝛ
quem auream: incipit a timoꝛe ⁊ conſummat̄ ad
ſapientiam. Et ad hoc habent gladios.

9 Ut faciant in eis iudicium cōſcri
ptum: gloꝛia hec eſt omnibus ſan
ctis eius:

¶[Ut faciāt in eis iudiciū cōſcriptū]. i. a prībꝰ
ſancitū ⁊ decretū. hoc ē vt ſic eos iudicēt q̄uo i ſcri
pturis ſctis digeſtū eſt vt iniungant in eis legē pe
nitētie ſꝫ traditionē ſcripture. ⁊ ꝯcludit [gl'ia hec
eſt oibꝰ ſctis eiꝰ] ita ſcꝫ vt dictū eſt ſcꝫ q̄ ꝑ totū mū
dū hec agūt ſcti: q꞉ ſic gloꝛiant̄. ſic exultāt in fau⸗
cibꝰ. ſic letantur in cubilibus. ſic exultant in gl'ia:
ſic exaltantur in ſalutē; ſic cantant cāticū nouuꝫ.
ſic dicūt all'a coꝛde. oꝛe: ⁊ vita. Uel [gl'ia hec eſt oi
bus ſctis eiꝰ]. i. q꞉ ita faciūt ꝯſequent̄ gloꝛiā eter
naꝫ: ⁊ ita vixiſſe eſt cauſa gloꝛificatiōis ſctōꝝ. Uel
de futuro exponit̄ ſic. Exaltabit manſuetos. ⁊ tūc
[Exultabūt ſancti in gloꝛia] eterna nō trāſitoꝛia.
[letabuntur in cubilibꝰ ſuis] in diuerſis māſionibꝰ
in celo eis iuxta diuerſitatē meritoꝛū aſſignatis.
⁊ tūc [Exultatiōes dei]. i. laudes dei vocales erūt
[in gutture eoꝝ]. i. in faucibꝰ ⁊ oꝛe. q. d. laudādo in
deo exultabūt: q꞉ in coꝛde ⁊ lingua deuꝫ laudabūt
a quo eterna bona habent [⁊ gladij anticipites].
i. ſententia iudicij de bonis ⁊ malis erūt [in mani
bus]. i. in poteſtate [eoꝝ] q꞉ cū dn̄o iudicabūt ⁊ hoc
[Ad faciendā vindictā in natiōibus: increpatiōes
in populis]. Ecce quanta gloꝛia ⁊ gaudiū ſctōꝛuꝫ
tunc erit quando pauperes qui hic deriſui erant
poteſtatē vindicādi in ſupbos habebūt. Et q꞉ ab
illa pena liberari nō poſſunt idō ſubdit̄ [Ad alligā
dos reges eoꝝ in ꝯpedibꝰ: ⁊ nobiles eoꝝ in mani⸗
cis ferreis]. i. i vinculis pedū ⁊ manuū. Tūc em̄ tyꝛā
ni ligabunt̄ manibus ⁊ pedibꝰ in vinculis de q̄bus
nō erit eis liberū exire ampliꝰ [Ut faciāt i eis iu⸗
diciū cōſcriptū]. i. ab angelis ⁊ oibꝰ ſanctis appꝛo
batum: vel in pluribus ſcripture locis memoꝛatū
Et ne putes hanc ptātem eſſe ſolis apl'is addit ⁊
[gloꝛia hec] ſcꝫ ptās iudicij [eſt] nō ſolū apoſtolis:
ſed ⁊ [omnibus ſanctis eius] ſcꝫ omībꝰ perfectis
qui pꝛo chꝛiſto omnia reliquerunt. vel talis exe⸗
cutio iuſticie diuine cedet in augmētum gloꝛie ele
ctoꝛum: quia vindicta maloꝝ erit gl'ia ſctōꝝ. Le⸗ ps. lvij.
tabitur em̄ iuſtus cū viderit vindictā. Oꝛatio.

Auctoꝛ totiꝰ bonitatis deus q̄ omnē mā
ſuetudinē te humiliter ꝯfitentē exaltas p̄
ſta vt ſicut ſctōs exultare facis i gl'ia ita
p̄ſentē eccleſiam cuſtodire digneris ab huiꝰ ſecu⸗
li delectationibus impollutam. Per do.

Pſalmus de inuitatione omniū
beatoꝛum ad laudandum deum
in ſe ipſis iaꝫ gloꝛificatis pꝛo glo
ria beatitudinis miſericoꝛditer
collata eis. ps. CL.

Laudate dñm in ſanctis eius: laudate eũ ĩ firmamento virtutis eius.

¶ Auctor pſalmi propheta dauid. ¶ Titul⁹ hui⁹ pſalmi ſicut ſuperiorũ ē all'a.i.laudate dñz. Unde ei icipit. ¶ Materia. laus dei i ſãctis iã gl'ificat(is): ⁊ bñficiũ gl'ificatiõis tã ꝗ cã laudis. ¶ Intẽtio: mõere fideles vt vehemẽti deſiderio anhelẽt ꝑuenire ad locum gl'ie:ſ. beatitudinis eterne vbi iugit' ſine fine valeãt corde ⁊ ore deũ laudare. ¶ Snia in gñali. ꝓpħa q̇b⁹ in ꝑncipio libri huius recte cõuerſationis formã oſtẽdit iam in illa celeſti hieruſalē receptis dicit in illis laudãduz eſſe deũ q: oia eis dedit. ¶ Snia in ſpeciali. ꝓpheta ergo in ſanctis iam glorificatis monet laudare deum.d. [Laudate] vos oẽs beati ⁊ felices [dñm] ſcz deum triuũ ⁊ vnum [in ſanctis eius] quos iam glorificauit ideſt pro eis q̄ ſanct(is) ſuis ſcz vobis dedit [laudate eũ in firmamento virtutis eius] quia firmauit eos virtute impaſſibilitatis et immortalitatis.i. pro eo ꝙ omni infirmitate ſublata firmamentum his eterne virtutis inuexit ⁊ eos virtute ſua ita firmauit vt amplius mori non poſſint.

2 **Laudate eum in † virtutibus ei⁹ laudate eum ſm multitudinẽ magnitudinis eius.** († potẽ-tatibus.)

¶ [Laudate eũ in virtutibus eius] q: eos duplici virtute decorauit.i. ꝓ eo ꝙ mortẽ conſumẽs immutabilis vite gloriam his tribuit ⁊ ſecũ in eternum regnare fecit [laudate eũ ſm multitudinẽ magnitudinis ei⁹].i. aſſidue ⁊ ſine fine ſicͭ nõ ē finis magnitudinis eius. Vel quia multos numero et magnos meritis eos fecit. ſeu quia multiphario honore diſtinctas manſiones eis deputauit.

Laudate eũ in ſono tube: laudate eũ in pſalterio et cythara.

¶ [Laudate eũ in ſono tube].i. laudate eũ vt regem qui vos in bello veſtro cõtra diabolũ fortiter pugnare et vincere fecit. tuba eñ terribilis vl' in bello ſumitur/vel in aduentu regñ apparat' [laudate in pſalterio] ideſt vt deũ ſummum qui vobis de celo legis mandata iplere preſtitit ⁊ vos ſummos fecit. pſalterium enim in laudibus dei ſonat et a ſummo ſonum reddit [⁊ in cithara].i. vt ſponſum qui vos mortificatos carne viuificauit: et ab imis liberauit. cythara enim ſponſo cãtat: ⁊ neruis extẽſis ab imo ſonat. Vñ i tuba rex eſſe ſignificatur. in pſalterio deus. in cythara ſponſus.

4 **Laudate eũ in tympano et choro laudate eũ in cordis et organo.**

¶ [Laudate eũ in tympano].i. in carne mutata ⁊ incorruptibili nullã terrene corruptiõis infirmitatẽ habẽte: hoc ē de icorruptiõe carnis: ⁊ pro eo ꝙ mortificatũ corpus ſit imortalitate donatũ. tympanũ ei ſit de corio extẽſo ſiccato ⁊ firmato [et] in [cordis].i. i vocis cordiſq; ꝯcordia vl' in ſocietate cõcordi ⁊ pacata. Chorus eni ē tẽꝑata ⁊ vnanimis vocũ collatio: ⁊ q: vos choris ãgelicis ſociauit [laudate eum in cordis ⁊ organo].i. in carne iã a corruptione libera cũ cõcordi diuerſitate. hoc eſt d' collata abſtinentia ⁊ ꝓpter cõſonantes laudũ differentias. ac pro eo ꝙ per ciboꝝ abſtinẽtiã retortis viſcerib⁹ cõcupiſcentijſq; euictis carnalib⁹ digni inuenti eſtis regno dei ad cõcinnẽdas laudes diuinas. Corde quippe caro ſunt ſed iã a corruptione liberate quib⁹ addit organũ: nõ vt ſingule ꝑ ſe ſonent ſed vt diuerſitate cõſonẽt ſicut in organo fieri ſolet. Habebũt enim ẽt tunc ſancti differentias ſuas cõſonantes ⁊ cõſentientes ſicut fit ſuauiſſimus cantus ex diuerſis quidem ſed nõ inter ſe aduerſis ſonis. Stella enim a ſtella differt i claritate: ſic ⁊ reſurrectio mortuorum.

5 **Laudate eũ in cymbalis bene ſonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: ois ſpiritus laudet dominum.**

¶ [Laudate eũ in cymbalis bene ſonãtib⁹].i. in his qui ſe inuicẽ honorãtes laudant deum. ⁊ delectant eo ꝙ ſe inuicẽ honore preuenerũt. Cymbala enim inuicẽ ſe tangunt vt ſonẽt. ⁊ ideo in cymbalis laudare deũ eſt dũ quiſq; honorat' a proximo nõ a ſeipſo ⁊ inuicem ſe honorantes dant laudez deo: vnde ne putes cymbala ſine aia hic intelligi ſubdit [laudate eũ in cymbalis iubilationis.] Iubilatio enim eſt laus dei ineffabilis: que nõ niſi ab anima ꝓcedit. vnde bñ addit [ois ſpiritus].i. omne qđ ſpirat [laudet dñm] q: nil hz vocẽ niſi qđ ſpirat. ⁊ ideo idem eſt ac ſi diceret oẽ qđ põt formare vocẽ laudet dñm.i. in laude dei vocẽ ſuam ꝓferat. vel ex intentione laudẽt dñm: ſi rõnẽ participant. vel dent materiã laudis alijs ſi ratione non participãt. Q: enim oia ſpiritualiter itelligi vult apto fine ꝯcludit omnis ſpirit⁹ laudet dñm. In hoc ergo regno: nõ caro: nõ ſanguis nõ corruptio ſed hõ iam ſpiritalis totus effectus deũ qui ſpũs eſt ſpiritualiter laudare nõ deſinat. Vel etiam ꝓpheta in iſto pſalmo inuitat ciues celeſtes ad laudem dei ꝑpetuã pro gloria beatitudinis ipſis collata. Primo in gñali conſequenter in ſpeciali. ⁊ primo pro gloria exhibita xp̄o ⁊ ei⁹ matri. Scdo omnibus ſpiritibus angelicis. Tertio hoibus electis in diuerſis ſtatib⁹ poſitis ſic incipiens.

(Laudare deũ in cymbalis qd eſt.)

Laudate dominum in ſanctis eius: laudate eũ in firmamento virtutis eius.

¶ [Laudate] vos oẽs glorie dei iaz cõformes [dominũ] qui vos in eterna beatitudine collocauit [in ſanctis eius].i. pro gloria ſanctis ſuis.ſ. vobis ipſis iam ſanctis ⁊ beatis collata [laudate eũ in firmamento].i. pro gloria collata firmamẽta [virtutis eius].ſ. ieſu xp̄o capiti qui eſt firmamẽtũ ⁊ virtus dei in exequendo ⁊ perficiendo oia. ⁊ mři ei⁹ virgini glorioſe que etiã firmamẽtũ virtutis eius dicitur q: omnibus titubantib⁹ in paſſiõe ipſa ſo

la perſtitit in fidei virtute.
Laudate eum in virtutibus eius: laudate eū ſꝫ multitudinem magnitudinis eius.
¶ [Laudate eū in virtutib⁹ ei⁹] .i. ꝓ gloria angelicis ſpiritibus data qui ſunt eius ꝛ creatiōe quo ad naturā. ꝛ cōfirmatione quo ad grām [laudate eum ſm multitudinē magnitudinis eius] .i. ꝓ gloria multa ꝛ magna collata patriarchis ꝛ ꝓphetꝭ in quibus relucet multitudo magnitudinis diuine bonitatis. quia eis ſecreta ſua reuelauit. promiſſiones fecit. ꝛ eas adimpleuit.
Laudate eum in ſono tube. laudate eum ī pſalterio ꝛ cythara.
¶ [Laudate eū in ſono tube] .i. pro gloria apoſtolis collata qui fuerunt tube ſonantes fidē. ſ. ꝑ mūdum predicantes [laudate eū in pſalterio] .i. pro gloria euangeliſtis collata qui de ſuperna ſcripſerunt gloria. ſicut pſalteriū a ſuperiori reddit ſonū ꝛ cythara .i. pro gloria innocētibus collata. cythara enim dulciter ſonat ꝛ nil dulcius ſonat quā vt innocenter quis viuat.
Laudate eum in tympano ꝛ choro: laudate eum in cordis ꝛ organo.
¶ [Laudate eum in tympano] .i. pro gloria martyrib⁹ collata qui ſicut tympanū in martyrio ſunt extenſi ꝛ pellib⁹ percuſſi: reſonabāt laudē xp̄i [et choro] .i. pro gloria choro ſacrarū virginū collata. ipſarū enim eſt ꝓpriū ducere choros poſt agnū [laudate eum in cordis] .i. pro gloria ſanctis confeſſoribus collata: ipſi eni3 fuerunt cordeꝙ cōtemptū tꝑaliū graciles. per carnis mortificationē extenſe ꝛ ab humore culparū deſiccate [ꝛ organo] .i. pro gloria doctoribus collata. ſicut eni3 ab organo diuerſi ſoni per diuerſas fiſtulas emittuntur ꝛ melodia efficitur ac concordia. ſic a doctorib⁹ multe ſnīe librorum veteris ꝛ noui teſtamenti proferunt vna3 facientes cōcordiam veritatis.
Laudate eum in cymbalis bn̄ ſonantib⁹. laudate eū in cymbalis iubilatiōis / oīs ſpirit⁹ laudet dn̄3.
¶ [Laudate eū in cymbalis bn̄ ſonantib⁹] .i. pro gloria p̄dicatorū ſc3 ore ꝛ opere bene p̄dicātiū ꝛ ad cōuiuiū eternum vocantiū [laudate eum ī cymbalis iubilationis] .i. pro glīa ſilr predicatorum ī leticia ꝛ deuotiōe cordis aduerſa patiētiū ꝛ p̄dicantiū [oīs ſpūs] .ſ. angelic⁹ ꝛ human⁹ [laudet dominū] qui nō niſi ſpūaliter eſt laudādus. ꝛ hoc vtiꝙ faciunt: q: ibi ꝯtinue deū laudāt. ¶ Scdm ſenſum litteralē qui plan⁹ eſt ponit hic ſeptē inſtrumenta quorū vſus cōis erat in tēplo. ſ. tubā pſalteriū: cythara: tympanū: chorū: organū. ꝛ cymbala. Qđ aūt addit in cordis nō refertur ad ſpeciale inſtrumentū: ſed gn̄aliter ad oia inſtr̄a que per cordas ſonant. fuerunt enī preter pſalteriū ꝛ cytharam: alia quedā inſtr̄a per cordas ſonantia quorū vſus cōis nō erat. ꝛ hec ſub cordis cōprehendit.
Predictorū aūt ſeptē inſtr̄orū ſufficientia ſic pꝫ. Quia ſm boetiū in principio muſice ſue. Muſica inſtr̄alis. aut fit neruorū tenſione: aut ſpūs inſufflatione. aut rei concaue percuſſione. Si neruorū tenſione vel redditur ſonus a ſuperiori. ꝛ ſic eſt pſalteriū. vel ab inferiori ꝛ ſic eſt cythara. Si ſpiritus inſufflatione aut hūano aut aliunde collecto. Si humano vel continuo ꝛ ſic eſt tuba. vel interpolato ꝛ ſic eſt chorus qui eſt pellis habēs duas cicutas. vnam per quā inſufflat. ꝛ aliā per quā ſonū emittit. Si aliunde collecto per folles ꝛ ſic ſunt organa. Que aūt ſonant ꝑcuſſione vel ſonāt percuſſione pellis extēſe. ꝛ ſic eſt eſt tympanū. vl̄ eris cauati: ꝛ ſic ſunt cymbala q̄ iuicē ꝑcuſſa acutum ſonū (q̄ etiā tinnitus dicit̄) reddunt. Oro.

Armonie noſtre ſuauiſſimū melos: qui noſtri pectoris modulamina nunc fletibus nunc gemitibus precipis exerceri. preſta queſimus dn̄e vt dum illa ſpiritali affectu cōcinimus perpetualibus choris inſerti te cum ſanctis omnibus collaudemus. Per dominum.

Terquinquagenos dauid canit ordine pſalmos.
Verſus bis mille ſexcentos ſexcanit ille.

Perge ludolfe foras variaſꝙ feratis in vrbes.
Doctorum placido ſuſcipiare ſinu.
Ingrediare domos arcas penetralia cellas.
Multa det hoſpitiū bybliotheca tibi.
Finis Laus deo

Franciſci petrarche poete laureati Pſalmi penitētiales elegātes ꝛ deuoti.

Heu mihi miſero. q: iratū aduerſū me ꝯſtitui redēptorē meū. ꝛ lege3 ſuā ꝯtumacit̄ neglexi. Iter rectū ſpōte deſerui. ꝛ per inuia lōge lateꝙ circūact⁹ ſū. Aſpa qlibet ꝛ acceſſa penetraui. ꝛ vbiꝙ labor et anguſtie. Vn⁹ aut alt̄ ex gregib⁹ brutorū. ꝛ int̄ luſtra ferarum habitatio mea. i anxietatib⁹ cū voluptatē ſat⁹ ſū. ꝛ i fetib⁹ cubile meū ſtraui. Et obdormiui i interitu. ꝛ ſꝑaui reqe3 i tormētꝭ. nūc ḡ qd agā. q̄ me ī tātis piclꝭ ꝟtā. ſpes adoleſcētie mee corruerūt oēs. Et fact⁹ ſū naufrago ſilimus. q̄ merciб⁹ amiſſis nud⁹ enatat. iactat⁹ vētis ꝛ pelago. elōgat⁹ ſū a portu ꝛ viā ſalutꝭ ꝟi apphēdo. ſ3 rapior ſiniſtrorſū. Video te nuit̄ qdē. ſ3 hic mihi grau⁹ duellū q: iraſcor mihimet: ꝛ aīe mee ſū infeſt⁹. Iraſcor pctis mei. ſ3 ingēte miſeriarū mole deꝓſſus ſū. nec ē reſpirādi locus Sepe fugā tantaui ꝛ vetuſtū iugū excutere meditat⁹ ſū. ſ3 inheret oſſib⁹. O ſi tādē excidat a collo meo excidet ꝯfeſti3 ſi tu iuſſeris altiſſime. O ſi mihi ſic iraſcar. vt te diligā vl̄ ſero. ſ3 nl̄'tū tico. q: libertas mea meis māib⁹ labefcā ē. Iuſte crucior: ꝯſeſſi labore tororq̄ dignīſſimo. qd mihi ꝓcuraui dmēs: catenā meā ipſe ꝯtexui. ꝛ incidi volēs iſidias mortꝭ. Rhetia mihi diſpoſuit hoſtꝭ quocūꝙ ibā. ꝛ pedib⁹ meis laqueos tetendit. Ego autem deſpexi ꝛ inceſſi ſecurus int̄ lubrica. ꝛ in pctis meis mihi blādit⁹ ſum. Credidi iuuētutis dec⁹. oberra

re. ⁊ ſecutus ſum quo me tulit impetꝰ. Et dixi me
cū quid ante mediū de extremis cogitas. hꝫ enim
etas ꝗlibet ſuos fines. Videt iſta deꝰ. ſꝫ irridet fa
cilius erit ad veniā ꝯuerti poteris cū voles. nūc
ꝯſuetudo peſſima ſuū vendicat mācipiū. ⁊ inijcit
manus fruſtra reluctanti. Quo fugiā nō habeo.
nā ⁊ ego vinctꝰ ſum. ⁊ refugiū meū longe eſt. Mo
riar in pctīs meis. niſi auxiliū mihi veniat ex alto.
Non merui fateor ſed tu dn̄e miſerere ⁊ extende
manum pereunti. Et memor promiſſionū tuarū
eripe me d' faucibꝰ inferni. Gloria.

Inuocabo quē offendi nec timebo.
reuocabo quē abieci nec erubeſcam.
Spem ꝑditā reſtituā. audebo rurſū
ex his tenebris in celū oculos attol
lere. Illic inhabitat redēptor meꝰ:
qui potēs eſt ab inferis euellere. Et gelidis artu
bus ſpm̄ infundere. ⁊ extrahere iacentē de ſepul
chro. Ego in me perij. ſed in illo mihi vita ꝑmanet
⁊ ſalus ineternū. Ille iꝑat morti. illeuitā ꝓſtat
⁊ reſtaurat quis ꝓhibet ſperare meliora. Auolēt
qui me terrificant. peccatū meū grande nimis ſed
miſeratio dn̄i immēſa eſt. Peccaui īfelix mala pe
ioribus accumulans: ⁊ mihi met fui hoſtis acerri
mus. Verum enimuero oēs ſordes meas vna gut
ta vel tenuis ſacri ſanguis abſterget. Attamē vn̄
mihi gemitus. frange ſaxum hoc dn̄e ⁊ fontes pro
ruant ex adamante duriſſimo. Fōtes limpidi ſca
turiant. ⁊ defendant in volutabrum vbi aſſidue
trux aper immergitur. Et diluant̄ macule vetuſte
⁊ placere tibi poſſit habitaculū in me dū mihi diſ
plicet. Fiat mihi per noctem miſeriarū mearū re
cordatio. ⁊ per diem ſpes ſalutis appareat. Tem
perem leta cū triſtibus. ſed miſerationū tuarum
nunꝗ̄ obliuiſcar. Ex quātis me maliſ erueris. Et
vt aīam meā nō deſerueris in periculis mītis. Lu
geam penitens de cōmiſſis. ad feliciora ſuſpirem:
de memetipſo metuā ſemper. de te nunꝗ̄ deſpe
rem. Fiat mihi talamus meꝰ purgatoriū meū. et
lectulus meus lachrymaꝝ ꝯſcius meaꝝ. Et ī corpe
meo dolcā: priuſꝗ̄ preceps corruā in tartara. Mi
ſerere dn̄e miſerere: ⁊ opus tuū ne deſtituas libe
rator meus ⁊ ſpes mea vltima. Glo.

Miſerere dolorum meorū dn̄e ſatꝫ ſu
perꝗ volutatꝰ ſum. ⁊ in ceno pec
catoꝝ meoꝝ marcui miſer. Et quid
reſtat amplius: afflictio tp̄s inutili
ter abijt. ⁊ vitā in ꝯſilijs expendi.
Mors ante oculos meos adeſt. ⁊ domus nouiſſi
ma ſepulchrū ⁊ ſtridor ac gemitus gehēne. Quā
diu me deludet dies hodiernꝰ ſub expectatiōe cra
ſtini/qn̄ incipiā ad te reuerti. Siſte iam fluctꝰ ac
ꝓcellas animi. Illumina ꝯſilium cordis mei ⁊ me
tam laboribꝰ impone. Qui itellectum dederas vt
bene agerē: tribue volūtatē ⁊ in actū dirige. ne ex
probatiōe tui muneris cōfundar. Eripe me ſerui
tio hoſtis tui. ⁊ ne inſultet in opꝰ manuū tuaꝝ ꝓ
hibe. qm̄ alter ꝗ ꝓhibeat nō ē. Libera me de ſup
plicijs eternis. ſit mihi pars purgatōis labor meꝰ
quo hic per ſingulos dies exerceor. Reliquū ī hac
vita ⁊ in his mēbris exige priuſꝗ̄ veniat tp̄s ege
ſtatis. Reduc me in vias tuas ante ſolis occaſum:
adueſperaſcit enī ⁊ nox eſt amica predonibꝰ. Co
ge me ad te ſi vocare paꝝ ē. deniꝗ vt libet. mō ne
pereā. Reſpice dn̄e/vide/miſerere/ſuccurre. qm̄
tu ſolus oēs miſerias meas noſti. Gloria patri.

Recordari libet numerū tuorū deꝰ vt
ſit mihi ꝯfuſio ante oculos ⁊ rubor
in genis meis. Hic enī forte miſere
beris vbi nō prorſus oblitū videris
oīm que mihi tribuiſti largitor opti
me. Tu mihi celū ⁊ ſtellas (quid enī horū indige
bas) tu mihi viciſſitudines tēpoꝝ creaſti. Tu ſolē
⁊ lunā. tu dies nocteſꝗ. tu lucē ac tenebras diſcre
uiſti. Aer eſt opus digitorū tuoꝝ ſerenitatē ⁊ nu
bes tu feciſti ⁊ ventos ⁊ pluuias. Terrā aquis in
uoluiſti. feciſti montes ⁊ maria: valles planiciē. fō
tes: lacus ⁊ flumina. Hec intus varijs ſeminibꝰ fe
cundaſti: circūquaꝗ multiplici ſpecie decoraſti.
Herbis virentibꝰ veſtiſti cāpos. diſtinxiſti colles
floribꝰ. ⁊ ſiluas ramorū folijs. Fatigato requieꝫ
preparaſti. eſtuāti vmbras arborū ⁊ ad ocuū receſ
ſus ameniſſimos. Sitienti fontes lucidos eſuriē
ti baccas. oīs generis ⁊ refectionisꝗ̄ multiplicis
alimenta. Quā multiformibꝰ aīantibꝰ terrā ⁊ pe
lagus impleſti: ⁊ circumfuſos tractus aeris quis
cuncta dinumeret. Hec oīa pedibus hoīs ſubieci
ſti. vſꝗ ad oblectatiōes varias amaſti hoīeꝫ: nec
me minꝰ ideo qꝛ cū multis: quin ⁊ ſingularia ꝗdā
tribuiſti mihi. Tu corpus hoīs pre cūctis creatu
ris tuis adornaſti. tu membra miris ordinibꝰ col
locaſti. Os illi imperioſum: ac ſerenū ſpiritumꝗ
tui capacē ⁊ contēplatorē celeſtiū ſtatuiſti. Addi
diſti artes innumeras: quibꝰ hec vita foret orna
tior: eterne quoꝗ vite ſpeꝫ dediſti. Oſtendiſti viā
qua ingrediendū foret: aperuiſti aditus in taberna
cula tua: monuiſti ꝗd cauendū atꝗ vnde declinā
dum ſit. Deputaſti comitem perpetuum ac du
cem. greſſus omnes ⁊ ſpecula comtemplatus es
⁊ errores meos obſeruaſti. Cadentem ſuſtenta
ſti: labentem firmaſti: errantem direxiſti. proſtra
tum ſuſtuliſti: ſuſcitaſti mortuum. Miſeratus es
labores meos. Totiens vbi non miſericordia ſed
odio dignus eram. Et quibus meis meritis tam
multa tam grandia gratis ⁊ indignus hec accepi.
Pro his omnibus quid tibi retribuerim vides:
veruntamen miſerere iterum. ⁊ ſuccurre quia ſi
ne te morior. Ingratitudinum mearum ne remi
niſcaris amplius ſed ſaluam fac animam meam:
nil iam de proprijs viribus ſperantem. Gloria pa
tri et filio.

Noctes mee in merore tranſierunt:
et terroribus agitant innumeris:
conſcientia concutit inſomnem et
male mihi eſt. Somnus meus illu
ſionibus varijs turbatur. Non mi
hi quietem afferens ſed laborem. Signum pe
ſtiferi euentus prohibe domine et occurre. quo
niam aduentantis mortis eſt indicium. Dies
meos in amaritudinibus exegi cōſumpſerunt me

cure immoꝛtales. ⁊ anime mee litigio exaſperat⁹ ſum. Coꝛpoꝛis mei ſarcina defeſſus ac curuatus ingredioꝛ ⁊ terrã inuitus aſpitio. Intus ⁊ extra mihi ipſe ſum moleſtus: vtrobiqꝫ hoſtes domeſticos inueni qui me peſſundederunt. Perſecutoꝛibus alienigeni patuit ingreſſus: ⁊ muroꝛũ cuſtodia deiecta eſt. Et ego ſomno grauis atqꝫ incautus inter tenebꝛas noctis oppꝛeſſus ſum. Nulla mihi ſpes ſalutis: nullum pꝛeſidium aliunde: ſꝫ in miſericoꝛdia tua domine ſperabo. Succurre accelera/fer opem. ⁊ miſerere mei. Gloꝛia patri.

Ircumuallarũt me inimici mei perurgentes me cuſpide multiplici. obtoꝛpui infelix ⁊ contremui vehemẽter. hoꝛroꝛ moꝛtis ſuperaſtitit mihi. Incubui infelix in baculum meum ⁊ dixi ecce perferam nec ſuccumbam. Non reſpexi ad oꝛientem nec vnde debueram auxilium expectaui: nec ſicut dignum fuerat ſperaui. Pꝛopterea firmamentum cui innixus eram me deſtituit repente. ⁊ ego pꝛonus in terram ſum pꝛoſtratus. Agnoui cadens ꝙ debiliter ſtetiſſem: pꝛedones inſultauerunt coꝛruenti. Spoliauerũt me diuitiis multis queſitis mihi de longinquo: tabe ⁊ cruoꝛe defoꝛmauerunt me. Vulneꝛib⁹ grauiſſimis confecerunt me: ſemianimẽ ⁊ nudũ reliquerunt me i deſerto. Caput ⁊ pectus meum tranſfixerũt: ſed ſubter pꝛecoꝛdia mea debacchati ſunt acerbi⁹. Illic vulnus ſitu putruit. illic vite mee met⁹. illic domine manus tuas adhibe velociter. Viuis enĩ ſaluatoꝛ mi: ⁊ hec aſpiciens ex alto tacuiſti ⁊ paſſus es q: ego pꝛomerui. Miſereberis foꝛtaſſe nec patieris in finem: quoniã tu ſolus potens es pꝛeſcribere leges moꝛti. Ipſe arcebis carnifices ab interitu meo: qꝛ in te ſpes mea magna eſt. ipſe ſaluũ me facies de manibus impioꝛum. Gloꝛia.

Ogitabã ſtare dũ coꝛrui. ve mihi q: duriter nimis alliſus ſum. Quo ⁊ vñ redactus ſum hoꝛreſco. Dũ memini ⁊ contremiſco grauiter. Sperabaꝫ de viribus meis. ⁊ mihi quedaꝫ magna pꝛomiſerã. Somnia mihi fingebã ⁊ gaudebã nunc deluſus expergiſco: cum lachꝛimis. Secur⁹ in periculis fui: letus in erũnis: mediis poꝛtũ in tẽpeſtatib⁹ putaui. Circũſpexi per nebulas: ſecut⁹ ſum tranſuerſas ⁊ toꝛtuoſas viuendi vias ⁊ feliciter mulceñtes. Noſti quoniã tu ſemꝑ mihi fueras finis: ſed ad te per meipſum venire credens retroceſſi per inextricabiles amfractus. Sentio nunc inſidias/vbilibet piget erroꝛis tam longeuinec pꝛopterea ſubſiſto vbi ſit requies. Odio mihi ſum ⁊ ago cuncta cum faſtidio: vim patioꝛ ⁊ aliud non lꝫ Nouum ꝓpoſitum mos vetuſtus oppꝛimit: ⁊ cuꝫ recta placuerunt relaboꝛ ad ſolita. Quotiens iaꝫ oſcitans ad vomitũ redii: ⁊ ſubinde ſtomachans dixi quouſqꝫ hec ⁊ quis erit finis. Iuſtũ ſuppliciũ animi inſolentis ſcio qđ me perdidit. nihil eram ⁊ ſupercilium erexi. Agnoſcẽs nullã hoĩm fiduciam niſi in deo: ⁊ ſi pax video illuceſcat clar⁹. Aufer a me dñe pꝛeſumptionis ſpũ: ⁊ humilitatẽ tribue placentem tibi. Ne qꝛ extollar inconſulte ⁊ mihi de me mentiar: ſed perſeuerẽ in tremoꝛe tuo. Tremus ⁊ vmbꝛa tenuis ſum: ⁊ fumus ante impetum ventoꝝ ita mihi video: videri. Ita mihi videar ſp ⁊ in hac opinione permaneã ſobꝛie ac ſalubꝛit ſub vmbꝛa tua. Quotiens hinc pedem mouero ꝓcidã ⁊ ludibꝛio perſecutoꝛib⁹ meis ero. Scio ⁊ expertus metuo: operuit me iam ſimilis ruina. Et adhuc exurgere non valui: ſed inenarrabilibus vrgeoꝛ miſeriis. Iamdiu fedus verſoꝛ in ſanguinibus ⁊ in luto concupiſcentiarum meaꝝ iaceo. Erige me chꝛiſte ieſu ⁊ miſericoꝛditer ſuſtenta. non coꝛruam ſub extremis. Gloꝛia patri.

Frãciſci petrarche poete laureati pſalmi cõfeſſionales: caute tamẽ ac ſobꝛie legendi.

Non ſunt Petrarche.

Ies affluunt ⁊ labunt anni: ſed infelix ego nil cogito đ peccatis meis. Quid faciam dñe aut quo ibi: cũ venerit vltimũ tẽpus meũ. Clamabis me ad iudicium: ⁊ requires a me de talento mihi tradito rõnem. Heu mihi quid reſpondebo tibi: cõfuſus territ⁹ ac tremens dicam. Nil domine ſuper lucrat⁹ ſum conſumpſi etiam nequiter talẽtũ tuũ. Quaſi neſcius diſſimulabis mecum: iterrogabis foꝛtunas meas ⁊ ſeriem vite mee. Domine tu ſcis oĩa delicta mea: ⁊ ſculpta ſtilo ferreo in fronte gero. Miſerere domine ſeruo tuo: ⁊ nõ intres mecũ in iudicium q: ſuccumbo. Nec minus ad multitudinem miſeriarũ meaꝝ aſpice ad magnitudinẽ miſerationis tue dñe deus me⁹. Et nõ ꝑdas aĩam meaꝫ redẽptoꝛ meus: qꝛ tu eã ſanguine redemiſti. Viuens viuẽs ꝯfitebit tibi: dñe aperiã oĩa pctã mea Et humiliatũ ⁊ cõtritũ ſpiritũ in me agnoſcas vt ſuccurras ⁊ extendas citius dexterã pereũti. Et enim confitear tibi dñe: miſerere ⁊ parcere ſoles penitentib⁹ ⁊ contritis. Sed heu qđ reminiſcar delicta mea: dũ noua cõmitto veterũ obliuiſcar. Vtinã memoꝛ millеſimũ delictoꝝ: aut đ mille mi libus vnũ ſcel⁹. Vt vel ſic cõterar et dolcã. ⁊ tu miſerearis miſero ⁊ cõtrito. In iniqtatib⁹ cõceptus ſum: ⁊ ininiquitatib⁹ editus ⁊ nutritus. Infans iniquitate colui: ⁊ in qua purus eſſe debui pueri ciam doloſus egi. Adoleũi nec fact⁹ ſum citi⁹ adoleſcẽs/quo citius mea pꝛauitas adoleuit. Iuuenis fui ⁊ attigi virũ: ſed viguit in me vitiũ ſemꝑ pꝛo virtute. Virtutem odio habui: amaui ſemper ſcelera ⁊ abhoꝛrui bonitatẽ. In ſceno vanitatis educatus ſum. ⁊ libens ſecut⁹ ſum ſemꝑ ſemitas impioꝛum. Libens iniquos adromitũ incitaui. ⁊ dux maloꝝ fui libenti⁹ ꝙ ſequax. Quis furta referet ⁊ extoꝛta: dilexi ſemꝑ ſpolia ⁊ rapinas. Depꝛedat⁹ ſum pauperẽ ⁊ egenũ: depꝛedatus ſum viduam ⁊ pupillũ. Depꝛedat⁹ ſũ extraneũ ⁊ infirmũ: tẽplũ quoqꝫ ⁊ oꝛatoriũ ⁊ altare. In mẽdaciis ⁊ figmẽtis verſat⁹ ſum: adulatiões ⁊ fraudes ſuper oĩa ada-

maui. Arma lucis odio habui ⁊ collexi ſup oīa tene
bꝛaꝝ. Exqſiui aſpera ⁊ deſerui vias planas: ꝑ dſer
ta perrexi ⁊ per inuia. ⁊ i aquoſa. Coꝛā te dñe ma
lū egi: tu ſcis q: ⁊ male agentibꝰ nō diſſenſi. Heu
mihi qd faciā aut quo ibo: opꝫ per aciē tui iudi
cij me trāſicere. Ꝓpterea dñe miſerere mei: q: ñ
eſt remediū neqꝫ auxilium niſi tuū. Gloꝛia patri.

Supbia

Superbū me feciſti dñe: ⁊ mea ſuper
bia eſt imenſa. Spꝛeui te dñe parē
tes ſpꝛeui: ſuperioꝛes hūiles ⁊ ami
cos. Et nunc dñe me cognoui: erec
cto ſupercilio me ſolū ſup oia exal
taui. Jactabā temere verba mea: ⁊ elationes ſim
bꝛias ad ſidera dilatabaꝫ. Erexi coꝛnua ⁊ reſpexi
celum: ⁊ te ſummū dñm nō curaui. Et factus ſum
lucifero ſimiliſimmo exceſſi eū: q: nondū parē me
tibi cōſtitui ſed maioꝛē. Nec cōtētus fui dominio
domus mee: in ſeruoꝝ multitudine gloꝛiabar. In
feſtus fui fratribꝰ ⁊ vicinis. ⁊ vt pꝛeceſſem cōciuibꝰ
contumelias irrogabā. Nec paſſus ſum aliquan
do ꝓximū neqꝫ ſeruū: elatus ⁊ ſtomachās omnia
contēnebā. Credidi per ſuperbiā exaltari: ⁊ in ea
fuit tam gloꝛia q̄ pompa mea. In ꝓſumptione ſa
pientiā exiſtimaui. ⁊ qđ ſapiens nō audebat inſi
piens ego timoꝛe pꝛeſumebā. Sed q: magis imoꝛ
ro: in hoc pctō fui ſuperbus ⁊ arrogans in omni.
Nec video qui talia poſſit ferre: niſi tu ſolꝰ dñs
miſericoꝛs ⁊ benignus. Vir foꝛtis patiens ⁊ inui
ctus. qui parcis contemptus. blaſphematus et ēt
ſurgatus. Adiuua me domine. ac coꝛ elatum ac
pꝛeſumptionis ſpiritum in me extingue. Gloꝛia.

Auaricia.

Vbi tenaciſſima auaricia mea: vbi
ꝓdigalitas. Legalitatē abhomi
natus ſum: ⁊ habui ſemp odio lar
gitatē. Ꝓpter auariciā dñe nl
obmiſi: ꝓpter hanc oppꝛeſſi vidu
am ⁊ pupillū. Subij ſeruitutis iugū. ⁊ abhoꝛrui
libertatē. Ꝓpter hāc adheſi impijs ⁊ indignis
⁊ cū eis expendi infeliciter tēpus meū: quo chari
us nl habebam. Fui mendax varius ⁊ periurus:
ſollicitus cupidus ⁊ raptoꝛ. Perdidi leticiā ⁊ qe
tem tribui ſemper triſticiā ⁊ laboꝛē. Ꝓpter hāc
eſuriui ⁊ ſitiui: ſopiui/frigui/tremui ⁊ expaui. ob
hanc teſtimoniū falſum tuli feci iniquū iudicium
⁊ deteſtabilem ſermonē. Sepe in necē ꝓximi mei
conſpiraui: ꝯſcripſi epiſtolas ⁊ mēbꝛanas. Coꝛ meuꝫ
ad aurū ⁊ argētū: nunqꝫ ad te dñe coꝛ leuaui. Nec
miſertus ſum inopi ⁊ mendico: ꝓpter auariciam
dñe auertebā oculos ab egenis. Nec recte conſi
lui indigenti. iuſtū ⁊ pauperē in neceſſitatibus d
reliqui. Dedi pecunias ad vſurā defraudaui rem
publicā ⁊ altare: ⁊ ſitiui ſanguinē innocentē. Nec
cōpaſſus ſum inopi. debitoꝛi debitū ⁊ depoſitū de
negaui. nec dū accipi mūera ſꝫ exegi ſꝫ ſine pcio ni
hil feci. Et dixi: ꝯgregabo theſauros de ſanguine
inopū ⁊ iuſtoꝛū: ⁊ cū his de ſanguinibꝰ liberaboꝛ.

Luxuria.

Quādiu me dñe tuliſti vt qñqꝫ refrenarer
Tu frena dñe: tu ſolꝰ potes modū ⁊ fi
nē iponere cupiditatibꝰ ipſoꝝ. Glia.
Naꝫ varijs quoqꝫ modis lībis meis
abuſus ſum: cōfundoꝛ dñe dū recoꝛdoꝛ. Subtraxi
virginē patri ſuo. vxoꝛē pauperi ⁊ vicino. Perſe
cutus ſum viduā ⁊ matronā. ⁊ que celibē vitā tibi
dñe dedicauit. Quā nō potui donis flectere flexi
dolis. ⁊ quā nō potui vincere pꝛecibꝰ vicī minis. ⁊
que mihi cōtinens repugnabat. incōtinentē oblo
quēs mentiebar. Laxaui lumbos ⁊ vmbilicū ſum
ſecutus. ⁊ huiuſcemodi vitio gloꝛiā acqſiui. Foꝛ
tis ⁊ caſta mulier diſplicebat mihi: ⁊ blandꝰ ocu
lus cōplacebat. Nec ad neceſſitatē tantū lūbos
exercui. ⁊ voluptatē ⁊ laſciuiā exercebā. Necvna
aut altera ꝯtentꝰ erā: maculare plurimas gloꝛia
bar. Sequebar quotidie thoꝛū pſallentiū puella
rū. ⁊ amatoꝛis fablas auſcultaui. Induebar pur
pura ⁊ oculos liniebā. vt facilꝰ vmbilicū incitarē
Veſcebar aromatibꝰ ⁊ valernis. vt lūboꝛū libidi
nē roboꝛarē. Sollicitus mechus mihi ſocius fuit:
⁊ doꝛca pediſſequa vnica ſoꝛoꝛ mea. Cū adulteris
habitatio ⁊ poꝛtio mea erat. ⁊ inter greges bꝛuto
rū bꝛutioꝛ appetitus. Tranſgreſſus ſum modum
terminūqꝫ nature: ⁊ ſi quid fedius feci dñe tu vi
diſti. Quā in hoc vitio me pꝛoſtraui. nūc pudet di
cere qđ nō puduit me feciſſe. Sed heu dixi fate
boꝛ minoꝛa: ſed nunc abſcondo maioꝛa pꝛe verecū
dia ⁊ ruboꝛe. Ꝓpterea grauius deliqui. ſed tu
domine reſpicias animum ⁊ pudoꝛem. Gloꝛia.

Inuidia

Inuidia mihi amica fuit. ⁊ charitas
inimica. Inique mundi virtutibus
⁊ foꝛtunis. detraxi regibus ⁊ monoꝛ
di eos mendacio ſuſurro odio ⁊ liuo
re. Obloquēs ꝓximo murmurabaꝫ
⁊ ab alieno bono ſemp mūdus marcebā. Juſtoꝝ
laudes ⁊ merita denigraui. ⁊ maloꝝ gloꝛiā cōcupi
ui. Cū recti bñ agerēt inuidebā. non vt agerem
ego bñ/ſed q: volebā eos agere male. Si qn̄ d re
ctis laudabilis ſermo fuit: obiecī falſas maculas
⁊ delicta. Si vero ꝯ pꝛauos iſamia laboꝛabat: eos
ſubito ad ſydera extollebā. Non inuidi laboꝛibꝰ
ꝓximi nec erumnis: ſed tantū laudi gloꝛie ⁊ hono
ri. Accendi ꝯ piū filiū patrē ſuum. ⁊ ꝯ fidelē ſeruū
dñm infāmaui. Caſtam cōiugē ꝯ viri. ⁊ fratres
vnanimes ad diſcoꝛdiā cōcitaui. Optaui ꝓximo
pauperiē ⁊ exiliū. naufragium carcerē egritudinē
⁊ laboꝛē. Vita ꝓximi odiū mihi fuit. in ſola moꝛ
te eius ſperaui requiē inuenire. Et paterentur i
nocui optabaꝫ pati: ⁊ illoꝝ cruciatibꝰ gratulabar
Sed heu quāto deterius. inuidi tibi iuidi tue po
tentie ⁊ operibus que feciſti. Idcirco domine in
uidie oculos amoue a me. vt que recta ſint videaꝫ
⁊ ea agam. Gloꝛia patri.

Gula

Odi temperantiam ⁊ amaui gulā. ⁊
nil ventris ingluuie melius exiſtima
ui. In potu ⁊ cibo poſui votum me
um. ⁊ illic cenſui ſummum bonum.
In commeſſationibus ⁊ conuiuijs
exultaui. dum eſuriret pauper ⁊ ſitiret. Crapula
ſerotina delectatus ſū. ⁊ complacuit mihi matu
tina. nec expectaui neqꝫ pꝛādiū neqꝫ cenā ſecutꝰ
ſū iſatiabilē voluptatē. Nec vno nec altero fercu
lo cōtētabar. luxuriatus ſum ſemp in multitudi

ne ferculorū. Varietas dapū gloria mihi fuit: et ſumptuoſe ac electa cibaria exquirebam. Nec in fictilibus his veſcebar: abutebar aūt his in vaſis celatis auro et argento. Salſamenta herbarū ſalubrium abhorrebā: niſi condita forēt ab aromatibus precioſis. Nec vlla cōmunia nec domeſtica ſapiebant mihi: peregrina oia et ſpecialia appetebam. Nec bina mihi refectio ſatis fuit: multiplex autē ⁊ repetita crapula me iuuabat. Fregi ieiunia parens gule: ⁊ naturā paucis cōtentā cum exceſſu nephario violaui. Sepe repletus ⁊ eſtuās oſcitabā: ⁊ fragmenta mēſe non egenis/ſʒ canibꝰ erogabam. Clamabat pauper: ⁊ ego vt ſurdꝰ ſollicitus de craſtina crapula cogitabā. Extuliſti me domine vſquequaqꝫ: vt aliquā guloſam voraginē temperarē. Ne feras amplius domine ſed ſuccurre: et vētris ingluuiē tu coherce. Gl'ia pr̄i ⁊ filio.

Ira. Abhorrui patientiā ⁊ dilexi irā: nec cauſa ſuberat et iraſcebar. Iratum contra dn̄m: contra patrē: iratū me conſtitui contra matrē. Iratꝰ noui iurgia innocenti: ⁊ ſeruo cōtumelias irrigabā. Sepe ob irā domine te negaui: maledixi parentibus: fratribus: ⁊ vicinis. Maledixi ſanctis tuis dn̄e: maledixi viuificis clemētis: ⁊ omnibus operibus tuis que feciſti. Totus interius corrodebar: rationē et legē omnem ab animo abdicaui. In furore ⁊ furtis gloriabar: ⁊ ſuccēſui pauperibus et egenis. Vita mea odio mihi fuit: ⁊ iratum me cū omni homine/perdi pariter concupiui. Aſpiraui libenter ad iniurias ⁊ vindictas: vltionem tibi dn̄e nunquā reſeruaui. Scandalizatꝰ ſum domine dū furiebā: nec reſpōſio mollis nec vir pacificus complacebat. In litibus ⁊ contētionibus oblectabar: in cōfuſione ſanguinis ⁊ diſcidio ciuitatis. Inimicicias odio ⁊ diſſentiones ciuiū agitabam: ⁊ iratus ſepe prelia concitaui. Cum ira in ſcandalo cūcta egi: verba pacis ⁊ patientie ſemitas aſpernebar. Et factus ſum ſicut inſipiens et inſanus: qui redargutiones obaudit: nec amplectitur diſciplinam. Propterea ad te confugio ſaluator meus: doce iram fugere et exemplo tuo da mitem eſſe. Gloria

ccidia. Colui accidiā tanquā matrē: fuit ociū mihi frater ⁊ deſidia ſoror mea. Fugi exercitium et laborem: ⁊ ſolā negligentiā eſtimaui fructū operis inuenire. Nec vigiles oculos i ſacra lecti[…] tenui: nec in pio opere manus meas. Tota nocte dormiēs dormitaui: nec ad galli cātū excitatus ſum: nec in matutinis annūciaui laudē tuam Sepe illuxit nec ſurgebā ⁊ ociabar i lecto: ne manuū labores māducarē. Et bene opātes ſingulos irridebā: torpentes vero a bono ope cōmendaui. Ociabar domi nec tua ſanctuaria viſitabā: ⁊ panē doloris cōcupiui. Piguit me frāgere eſurienti panē meū: dū tota die ad oſtiū exclamaret. Torpebam per diē tibi reddere laudes: ⁊ quā raro in te mēditatus ſum tu vidiſti. Nec ſic torpui dn̄e ad cogitationes vanas: ad occupationes ſceleris illecebras ⁊ delicta. Pre ſegnitie mea non viſitaui i funere mortuū. nec in egritudine infirmū nec i carcere peregrinū. Nec ſubueni inopi nec nudo. Vacaui ab omni opere bono. ⁊ indulſi ſemper ocio vite mee. Excita me domine ⁊ torporem fugans. redde me iuſtificationibus tuis vigilem ⁊ intentum. Gloria patri.

Miſerias tibi domine decantaui. ⁊ ſi quid aliud feci domine non tacebo. Neglexi deus iuſtificatiōes tuas. ⁊ cōtēpſi doctrinā euāgelizantiū regnū tuū. Deriſi ſacerdotes tuos domine ⁊ leuitas: innocuos ſimil' ⁊ pauperes ignotos Apoſtolorū canones aſpernatus ſum: ⁊ cōſiliū patrū ⁊ decreta pontificū ſum tranſgreſſus. Nec colui parentes meos. nec honoraui ſenē. nec precepta eccleſie cuſtodiui. Peccaui audiens: peccaui videns guſtans ⁊ tangens omnia ac odorans. Peccaui ambulans: peccaui ſedens/ſtans/cogitans/vigilans ⁊ dormiens. Impatiens ⁊ inuitus tuli aduerſitates meas: ſed gloriatus ſum ſemꝑ aduerſitatibus innocentum. In confeſſionibus ⁊ in pſalmis non fui diligens: nec deuotus. nec teſtem conſcientiā/ſed vulgi gloriam exquiſiui. Sepe noui controuerſiam contra rectos. ⁊ malui mēdacio vincere quā ſuccumbere veritati. In ꝓmiſſionibus largus erā: fui parciſſimus obſeruator. ⁊ nunquā cū potui reddidi vota mea. Non cōſideraui dn̄e que feciſti mihi: tu eni ad tuā imaginē me formaſti. Tradidiſti mihi ſpiritū imortalē. capacem viſibiliū ⁊ inuiſibiliū me feciſti. Celū ⁊ ſtellas ad ſolatiū hois tu creaſti: mare ⁊ terrā ⁊ oia que continent̄ in eis ad vſum hois tu feciſti. Addidiſti mortē domine ⁊ gehēnā: addidiſti paradiſum vt te melius cōtemplarer. Pro his oibus que retribui bene vides: nō ledas gratis humiliatū ⁊ cōtritū. Adiuua me dn̄e ⁊ miſerere mei: da veniā delinquenti. ⁊ ꝯfitentē tibi domine ne repellas. gl'ia

Finiunt pſalmi cōfeſſionales Frāciſci petrarche

Ludolphi de Saxonia huius operis auctoris noticia ⁊ cōmendatio.

Ludolphus ordinis Carthuſienſis i domo Argentineū. natione teutonicꝰ ſaxonica terra oriūdus. vir in diuinis ſcripturis ſtudioſus ⁊ eruditꝰ. ⁊ ſecularium lr̄arū nō ignarus. igenio mitis: eloquio dulcis ⁊ cōpoſitus: vita quoqꝫ ⁊ cōuerſatiōe iſignis. Edidit magne deuotionis ⁊ ꝓfunde eruditionis quedā ꝑclara opuſcula. inter q̄ iſtud pn̄s opus enituit quibꝰ ingenium nobiliter exercitans nomē ſuū immortalitati condonauit. Claruit ſub Ludouico imperatore quarto. Anno dn̄i. M. cccxxx.

¶ Opus hoc aureū diligent̄ emēdatū ac ab innumeris mēdis terſū feliciter terminatū eſt i inclito parrhiſiorū gymnaſio: Nouiter impreſſum Lugduni ꝑ Iohānē moylin al's d cābray. M. cccc. xviij. die vero. xvj. Marcij.

1005.602

SANTIN OTTAVIA
RESTAURO DEL LIBRO
1972

SANTIN OTTAVIA
RESTAURO DEL LIBRO
1972

Digitized by Google